Bundel van de Commissie Stad en Ruimte van 5 maart 2020

1 Opening

Aanvang: 9.30 uur

2 Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten

3 Verslagen

- Het geheime conceptverslag van de besloten commissie Stad en Ruimte van 30 januari 2020, ter vaststelling
- Het conceptverslag van de openbare commissie Stad en Ruimte van 30 januari 2020, ter vaststelling
- Het conceptverslag van de openbare commissie Stad en Ruimte van 13 februari 2020, ter vaststelling

Concept Verslag commissie Stad en Ruimte, 2020-01-30.pdf

Concept Verslag commissie Stad en Ruimte, 2020-02-13.pdf

4.1 Toezeggingen/moties/brievenlijst

Ter vaststelling: lijst met voortgangsinformatie

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie).pdf

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020.xlsx

4.2 Lange Termijn Agenda

Ter informatie

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020.xlsx

5 Raadsvoorstel Kredietvrijgave Voorrangsplein 't Goylaan

Ingeplande behandeltijd: 60 min.
Beleidsveld: Mobiliteit - wethouder Van Hooijdonk

Het college is van plan het van het voorrangsplein op ’t Goylaan aan te passen. De raad is geïnformeerd over het maatregelenpakket voor de aanpak van het voorrangsplein op ’t Goylaan. Dit pakket bestaat uit een aanpassing van het voorrangsplein, verbetering van de werking van het doseerlicht, de verkeersveiligheid van de fietsoversteken en een praktijkproef bij de Linschotensingel. De raad wordt gevraagd in te stemmen met het vrij geven van een budget van 1,2 miljoen euro voor de aanpassingen van het voorrangsplein op ’t Goylaan.

Dossier 837 voorblad

Voorstel_12097.pdf

Definitief Ontwerp voorrangsplein 't Goylaan.pdf

Raadsbrief Definitief Ontwerp aanpassingen voorrangsplein 't Goylaan.pdf

Besluitenhistorie Voorrangsplein 't Goylaan.pdf

5.1 Raadsbrief Verkeersplein 't Goylaan

Dossier 825 voorblad

Raadsbrief Verkeersplein 't Goylaan.pdf

5.2 Raadsbrief Definitief Ontwerp aanpassingen voorrangsplein 't Goylaan

Dossier 824 voorblad

Raadsbrief Definitief Ontwerp aanpassingen voorrangsplein 't Goylaan.pdf

Definitief Ontwerp voorrangsplein 't Goylaan.pdf

5.3 Beantwoording schriftelijke vragen raadsvragen 2019, nummer 226 over Verder met de 't Goylaan

Dossier 826 voorblad

Beantwoording SV 2019 nr 226 over Verder met de 't Goylaan.pdf

6 Raadsbrief Prestatieafspraken woningcorporaties en huurdersorganisaties 2020-2024

Ingeplande behandeltijd: 60 min.
Beleidsveld: Wonen - wethouder Diepeveen.

Geagendeerd door B.Iik (PvdA), J. Koppelaar(Student en Starter)), T. Schipper (SP), H. Dekker-Abdulaziz (D66), P. Zwanenberg (GroenLinks), F. de Koning (GroenLinks)

Dossier 836 voorblad

Raadsbrief Prestatieafspraken woningcorporaties em huurdersorganisatie 2020-2024.pdf

Prestatieafspraken Mitros 2020-2024.pdf

Bijlage 1 Mitros voorraadontwikkeling 2020-2024.pdf

Bijlage 2 Mitros productieprogramma 2020-2024.pdf

Prestatieafspraken Bo-Ex 2020-2024.pdf

Bijlage 1 Bo-Ex voorraadontwikkeling 2020-2024.pdf

Bijlage 2 Bo-Ex productieprogramma 2020-2024.pdf

Prestatieafspraken GroenWest 2020-2024.pdf

Bijlage 1 Groenwest voorraadontwikkeling 2020-2024.pdf

Bijlage 2 GroenWest productieprogramma 2020-2024.pdf

Prestatieafspraken Portaal 2020-2024.pdf

Bijlage 1 Portaal voorraadontwikkeling 2020-2024.pdf

Bijlage 2 Portaal productieprogramma 2020-2024.pdf

Prestatieafspraken SSH 2020-2024.pdf

Bijlage 1 SSH voorraadontwikkeling 2020-2024.pdf

Bijlage 2 SSH productieprogramma 2020-2024.pdf

APPENDIX STEDELIJKE PRESTATIEAFSPRAKEN 2020.pdf

6.1 Raadsbrief Aanvullende cijfers corporaties prestatieafspraken 2020-2024

Dossier 885 voorblad

Raadsbrief Aanvullende cijfers corporaties prestatieafspraken 2020-2024.pdf

Bijlage Mitros voorraadontwikkeling 2020-2024 aanvulling.pdf

7 Verlaging van het aantal sociale woningen in Zijdebalen

Ingeplande behandeltijd: 45 min.
Beleidsveld: Ruimtelijke Ontwikkeling /Wonen - wethouder Verschuure/Diepeveen

Geagendeerd door F. de Koning (GroenLinks) en B. Iik (PvdA)
Op 11 december ontving de Raad het antwoord op de schriftelijke vragen over het aandeel sociale huur in Zijdebalen (SV 2019/240). Hieruit blijkt dat er slechts 51 sociale woningen zijn gebouwd. Het aandeel sociaal is hiermee minder dan 10% in plaats van 30%.
De fracties van GroenLinks en PvdA constateren dat in het in 2010 vastgestelde SpvE werd uitgegaan van 132 sociale woningen. In het later dat jaar vastgestelde bestemmingsplan werden geen aantallen sociale woningen meer genoemd, maar we vermoeden dat de raad van destijds nog steeds het idee had dat 132 woningen in de categorie sociaal gebouwd zou gaan worden. In een commissiebrief van 5 maart 2015 is de raad geïnformeerd over de voortgang van Zijdebalen. Daarin is te lezen dat van de eerste twee woonblokken 51 van de 235 woningen vallen in de categorie sociale huur/ koop. Niet gemeld wordt wat het totale aantal sociale woningen zou worden, nadat ook de blokken 3 en 4 waren gerealiseerd.
De fracties van GroenLinks en PvdA betreuren dat het aantal sociale woningen verlaagd is zonder dat de raad in de loop van de tijd daar goed over is geïnformeerd en/ of dit ook duidelijk ter besluitvorming is voorgelegd.
De fracties willen daarom graag in de commissie bespreken:

** Hoe reflecteren we op het verlaagde aandeel sociale woningen en de informatievoorziening daarover?*
** Hoe gaan we om met aanpassing van woningbouwprogramma's in de toekomst?*

7.1 Beantwoording schriftelijke vragen 2019, nr.240 over Sociale huur in Zijdebalen

Dossier 793 voorblad

Beantwoording SV 2019 nr 240 over Sociale huur in Zijdebalen.pdf

8 Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

Ingeplande behandeltijd: 45 min.
Beleidsveld: Ruimtelijke Ontwikkeling - wethouder Verschuure

Het bestemmingsplan richt zich op het behouden van een goede leefomgeving in het plangebied Veldhuizen. Dit betekent dat beleidsneutraal is gewerkt. Met het vaststellen van het bestemmingsplan door de raad wordt een beheersverordening omgezet naar een bestemmingsplan. Ook wordt daarmee de raadpleegbaarheid vergroot en zal het bestemmingsplan na inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021 gemakkelijk kunnen worden omgezet naar een omgevingsplan.
Het ontwerpplan heeft van 14 juni tot en met 25 juli ter inzage gelegen. Daarop is een viertal zienswijzen ingediend. Drie van de vier zienswijzen ziet het college als aanvullingen en verbeteringen van de ontwerpversie. Het college stelt daarom voor naar aanleiding van deze zienswijzen het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen. Ook stelt het college voor ambtshalve enkele wijzigingen aan te brengen.
Het college stelt, tot slot, voor in te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen in het vaststellingsrapport.

Dossier 757 voorblad

Voorstel_11998.pdf

Chw bestemmingsplan Veldhuizen_ De Meern_Regels.pdf

Chw bestemmingsplan Veldhuizen_ De Meern_Toelichting.pdf

NL.IMRO.0344.pdf

Vaststellingsrapport.pdf

link naar RO publiceer.pdf

Besluitenhistorie Veldhuizen.pdf

Motivering niet-toepasselijkheid Referendumverordening - bestemmingsplan Veldhuizen.pdf

8.1 Raadsbrief Technische informatie bestemmingsplan Veldhuizen

Dossier 865 voorblad

Raadsbrief Technische informatie bestemmingsplan Veldhuizen.pdf

8.2 Raadsbrief Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen

Dossier 864 voorblad

Raadsbrief Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen.pdf

9 Raadsvoorstel Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040

45 min.
Beleidsveld: Ruimtelijke Ontwikkeling - wethouder Verschuure
Voortzetting van de behandeling van het raadsvoorstel Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 uit de commissie Stad en Ruimte van 13 februari 2020; 2e termijn.

Het college is voornemens de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2030, door de raad in 2016 vastgesteld, verder uit te bouwen naar een strategie die kijkt tot 2040. Met de ruimtelijke strategie worden keuzes gemaakt voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad voor de korte en middellange termijn. Directe aanleiding voor een verdere kijk naar 2040 is de te verwachten groei van Utrecht. Dat beeld past in een wereldwijde trend van verstedelijking. Het college ziet kans met de groei van de stad een nog betere stad te maken.
Alvorens de ruimtelijke strategie 2040 op te stellen wordt nu eerst aan de raad een 11-tal uitgangspunten ter besluitvorming voorgelegd. Deze zijn verwoord in de nota "Op weg naar een ruimtelijke Strategie Utrecht 2040".

Dossier 804 voorblad

Voorstel_11997.pdf

Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040.pdf

Besluitenhistorie RSU 2040.pdf

9.1 Raadsbrief Beantwoording technische vragen RIB uitgangspuntennotitie RSU

Dossier 843 voorblad

Raadsbrief Beantwoording Technische vragen RIB uitgangspuntennotitie RSU.pdf

9.2 Raadsbrief Beantwoording vragen eerste termijn bespreking uitgangspunten RSU2040

Dossier 866 voorblad

Raadsbrief Beantwoording vragen eerste termijn bespreking uitgangspunten RSU2040.pdf

9.3 Raadsbrief Plancapaciteit woningbouw

Dossier 888 voorblad

Raadsbrief Plancapaciteit woningbouw.pdf

Bijlage 2a Projectenlijst.pdf

Bijlage 2b Projectenlijst aanvullend.pdf

10 Initiatiefvoorstel van Te Hoonte (VVD) over Nu starten met woningbouw in Rijnenburg

Ingeplande behandeltijd: 120 min.
Beleidsveld van wethouders Van Hooijdonk en Verschuure

Het initiatiefvoorstel Nu starten met woningbouw in Rijnenburg gaat over het mogelijk maken van woningbouw voor alle doelgroepen in de polder Rijnenburg, alsmede over de basiskeuzes voor de daarbij behorende infrastructuur voor OV, Auto en Fiets en het realiseren van een tijdelijk energielandschap voor de opwekking van zonne-energie. Het doel van het besluit is de woningbouwontwikkeling in Rijnenburg per direct te starten, waarbij na het voorspoedig doorlopen van het planvormingsproces zo snel mogelijk gestart kan worden met de bouw van een eerste deel van fase 1. Tevens is het doel dat het college bij de diverse onderhandelingen met het rijk de toekomstige belangen van Utrecht voor een goede ontsluiting van de wijk met OV, Fiets en auto mee neemt.

Dossier 834 voorblad

Initiatiefvoorstel Nu beginnen met woningbouw in Rijnenburg (002).docx

Ruimtelijke verkenning Rijnenburg 18 december DEF.pdf

Energieparagraaf initiatiefvoorstel.pdf

Rijnenburg financiele paragraaf 20200131.pdf

Schematische weergave N198.pdf

10.1 Raadsbrief Reactie initiatiefvoorstel Nu beginnen met woningbouw in Rijnenburg

Dossier 863 voorblad

Raadsbrief Reactie initiatiefvoorstel Nu beginnen met woningbouw in Rijnenburg.pdf

11 Raadsvoorstel Visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Aanvang: 20.00 uur

Ingeplande behandeltijd: 180 min.
Beleidsveld: Energie - wethouder Van Hooijdonk

Op 6 juli 2017 heeft de raad het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop (geamendeerd) vastgesteld en daarmee het college opgedragen om ten minste vier scenario's voor een samenhangend energielandschap te ontwerpen. Op 3 april 2019 is een raadsbrief verstuurd met daarin de resultaten van de scenarioanalyse en een conceptvoorstel voor een daarop gebaseerde visie en een uitnodigingskader op hoofdlijnen. De gemeenteraden van Montfoort, Nieuwegein, Woerden en IJsselstein zijn op verzoek van de raad in gelegenheid gesteld om een reactie te geven op deze scenario's. Dit raadvoorstel gaat over vaststelling van een
definitieve visie en een uitgewerkt uitnodigingskader voor initiatiefnemers. De raad wordt gevraagd in te stemmen met het bieden van ruimte voor een energielandschap met maximaal acht windmolens en ongeveer 230 hectare zonnevelden in de polders Rijnenburg en Reijerscop voor minimaal twintig jaar.

Dossier 819 voorblad

Voorstel_12081.pdf

Uitnodigingskader Energielandschap.pdf

Visie Energielandschap.pdf

Raadsbrief Totstandkoming visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop .pdf

Bijlage 1 Scenariodocument.pdf

Bijlage 2 Verslag onafhankelijke procesbegeleider.pdf

Bijlage 3a Reactiedocument.pdf

Bijlage 3b Reactie op brief gemeente Nieuwegein_getekend.pdf

Bijlage 3c Reactie op brief gemeente IJsselstein_getekend.pdf

Bijlage 3d Reactie op brief gemeente Woerden_getekend.pdf

Bijlage 3e Reactie op brief gemeente Montfoort_getekend.pdf

Bijlage 3f Reactie op brief Provincie_getekend.pdf

Bijlage 3h Ingekomen reacties buurgemeenten en provincie.pdf

Bijlage 3i Reacties georganiseerde bewoners en belanghebbenden - geredigeerd.pdf

Bijlage 4 Second Opinion Geluid en slagschaduw.pdf

Bijlage 4a Hoorbaarheid binnen polder.pdf

Bijlage 5 Second Opinion Energieproductie.pdf

Bijlage 6 Rapportage businesscase.pdf

Bijlage 7 Samenvatting natuuronderzoek.pdf

Bijlage 8 Route survey Windpark Rijnenburg.pdf

Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf

Bijlage 10 Juridische analyse aanpak wind en zonnepark.pdf

Besluitenhistorie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.pdf

11.1 Raadsbrief Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Dossier 820 voorblad

Raadsbrief Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.pdf

Bijlage 1 - Conceptvoorstel visie en uitnodigingskader Energielandschap.pdf

Bijlage 2 - Uitnodigingskader op hoofdlijnen.pdf

Bijlage 3 - Voorbeelduitwerkingen Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.pdf

Bijlage 3h Ingekomen reacties buurgemeenten en provincie.pdf

Bijlage 3i Reacties georganiseerde bewoners en belanghebbenden - geredigeerd (1).pdf

Bijlage 4 – Verslag onafhankelijke procesbegeleider.pdf

Bijlage 4a Hoorbaarheid binnen polder.pdf

Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf

Bijlage 6 – Scenariodocument voor het energielandschap Rijnenburg & Reijerscop.pdf

Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf

Bijlage 8 – Vraag en antwoord document.pdf

Bijlage 9 – Overzicht verwerking opgehaalde ideeën.pdf

Bijlage 10a Brief GS Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.pdf

Bijlage 10b Brieven buurgemeenten Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.pdf

11.2 Raadsbrief Beantwoording technische vragen Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Dossier 889 voorblad

Raadsbrief Beantwoording technische vragen Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.pdf

Openbare vergadering commissie Stad en Ruimte van 30 januari 2020
Verslag ochtend: pag. 1
Verslag middag: pag. 22
Verslag avond: pag. 38

Verslag van de openbare ochtendvergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte, gehouden op 30 januari 2020 in de raadzaal, Stadhuisbrug 1 te Utrecht.

Aanwezig: De voorzitter, mw. A.M. Poth, de wethouder, dhr. K. Verschuure, de leden dhr. T.W. Schipper (SP), mw. R. Heijne (GroenLinks), mw. J. Zwinkels (CDA), mw. C. van Dun (D66), dhr. M. van Dalen (VVD), dhr. B. Işik (PvdA), dhr. J. Wijmenga (ChristenUnie), mw. A. Sasbrink (PvdD), dhr. Ö Sanli (Denk), dhr. Te Hoonte (VVD), dhr. M. Koning (D66), mw. H. Dekker-Abdulaziz (D66), dhr. M. van Heuven (PvdD), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. J Koppelaar (Student&Starter), mw. F. de Koning (GroenLinks), mw. J. Ferket (D66), dhr. F. Dekkers (GroenLinks), dhr. Van der Zweth (PvdA), mw. L. Arnold (PvdA), mw. E. Oosters (Student&Starter) de commissiegriffiers dhr. F. de Kok en mw. D. Rijnders. Voorts aanwezig enkele medewerkers.

Afwezig: Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag: Dhr. R. Schotsman (Notuleerservice Nederland)

Inhoud

1. Opening en mededelingen 1
2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten 1
3. Verslagen 1
4.1 Toezeggingen/moties/brievenlijst 1
4.2 lange termijn agenda 2
5. Raadsvoorstel Bijdrage Gemeentefonds 2020 voor opsporen Conventionele Explosieven 2
6. Raadsvoorstel Weigering specifieke verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning De Trip B.V. Sophialaan 7 2
7. Raadsvoorstel Overeenkomst Máximapark. Locatie De Tol en kavel Hooggelegen 7
8. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Hindersteinlaan, Het Lint, Máximapark 7
9. Raadsvoorstel Regionale Economische Agenda 2020-2027, Utrecht Region 10
10. Raadsvoorstel Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht 10

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 9.30 uur.
Er zijn geen mededelingen.

2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten

Dhr. Te Hoonte (VVD) stelt voor om punten 7 en 8 gezamenlijk te behandelen.
Mw. Sasbrink (PvdD) geeft aan een aantal vragen te hebben over de geheime bijlage bij agendapunt 7.
De voorzitter suggereert om bij de agendapunten 7 en 8 te starten met het geheime gedeelte.
De agenda wordt vastgesteld.

3. Verslagen

- Het geheime conceptverslag van de besloten commissie Stad en Ruimte van 21 november 2019, ochtend, ter vaststelling.
Het verslag wordt vastgesteld.
- Het conceptverslag van de openbare commissie Stad en Ruimte van 12 december 2019, ter vaststelling en het openbaar gemaakt conceptverslag van de besloten commissie Stad en Ruimte van 12 december 2019, ter vaststelling.
Het verslag wordt vastgesteld.

4.1 Toezeggingen/moties/brievenlijst

Er zijn geen vragen, dit punt wordt vastgesteld.

4.2 lange termijn agenda

Er zijn geen vragen, dit punt wordt ter kennisgeving aangenomen.

5. Raadsvoorstel Bijdrage Gemeentefonds 2020 voor opsporen Conventionele Explosieven

Dhr. Bosch (PVV) geeft aan dat dhr. Işik een voorstel heeft gedaan voor een aanvullende agendering voor agendapunt 15. Cicerolaan/Platolaan wat nog aan de commissie zou worden voorgelegd.
De voorzitter licht toe dat dit voorstel voor de vergadering door de griffie met de commissie is gedeeld. Gevraagd wordt of de commissie bereid is om de ruimte te geven voor deze aanvullende bijlage.
Mw. Heijne (GroenLinks) vraagt of het mogelijk is om binnen de vastgestelde tijd te blijven. Dat lijkt haar, gezien de volle agenda wenselijk.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) meent dat dat mogelijk is en heeft er geen bezwaar tegen om dit punt te behandelen.
De voorzitter vraagt dhr. Işik om waar mogelijk aan te sluiten bij andere fractie zodat er geen tijd verloren gaat.
Dhr. Işik (PvdA) zegt dit toe.
De voorzitter stelt vast dat dit aanvullende punt bij agendapunt 15 zal worden behandeld.

Dhr. Koning (D66) geeft aan te hebben begrepen dat er onderzoek gedaan wordt bij het haventje bij het Werkspoorkwartier en dat het college mee wil werken aan een stadstuintje bij dat gebied. Mogelijk zijn er daar explosieven aanwezig en gevraagd wordt waarom er nu geen aanvraag in dat kader in dit voorstel is opgenomen. Met betrekking tot het proces merkt hij op dat het een relatief klein bedrag betreft waarvoor een heel raadsvoorstel is opgetuigd. Gevraagd wordt of het mogelijk is om voortaan dergelijke besluiten te mandateren en hoe dat gedaan zou kunnen worden.
Wethouder Verschuure antwoordt dat het niet mogelijk is om dit te mandateren, het ministerie van BZK vraagt om een raadsuitspraak hierover. Met betrekking tot de vraag over het gebied bij het Werkspoorkwartier merkt hij op dat als er nog geen kosten zijn gemaakt deze ook nog niet opgevoerd kunnen worden. Wanneer deze kosten gemaakt zullen worden, zullen deze volgend jaar bij een soortgelijk voorstel voorliggen.
Dhr. Koning (D66) vraagt naar de stand van zaken van deze locatie in de planvorming.
Wethouder Verschuure antwoordt dat hij dat niet heeft voorbereid.
De voorzitter licht toe dat de heer Koning desgewenst schriftelijke vragen over dit onderwerp kan indienen.

De voorzitter stelt vast dat dit punt als A-punt door kan gaan naar de raadsbehandeling.

6. Raadsvoorstel Weigering specifieke verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning De Trip B.V. Sophialaan 7

De voorzitter deelt mee dat dit punt in twee termijnen zal worden behandeld en dat wethouder Verschuure een mededeling over dit punt wil doen.

<u>Eerste termijn</u>
Wethouder Verschuure licht toe dat hij gistermiddag een e-mail van de betrokkenen van De Trip waarin wordt gevraagd of zij de komende maanden een aanvullend onderzoek mogen doen en met het college in gesprek mogen gaan om te onderzoeken wat wel mogelijk is op het terrein. Zij vragen in dat kader om de raadsbehandeling uit te stellen zodat ze na hun onderzoeksperiode hun aanvraag kunnen aanpassen. De wethouder vraagt of de raad hier aan mee wenst te werken.
Dhr. Van Dalen (VVD) meent dat dit onderdeel uitmaakt van het commissiedebat en stelt voor om de behandeling dan ook uit te stellen. De overige fracties wordt gevraagd of zij bereid zijn om de behandeling in de commissie uit te stellen tot na het onderzoek van en de gesprekken met De Trip.
Mw. Sasbrink (PvdD) stelt voor dit punt wel te bespreken omdat er dan wellicht punten van aandacht aan het college en De Trip kunnen worden meegegeven.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) steunt het voorstel van VVD. Dit onderwerp is nu niet geagendeerd om punten van aandacht mee te geven.
Mw. Zwinkels (CDA) stelt dat als er nieuwe informatie komt dit wellicht aanleiding is om opnieuw met elkaar over dit onderwerp te spreken en steunt het voorstel van de VVD.
Mw. Heijne (GroenLinks) vraagt of er na de uitstelperiode dan weer een commissiebehandeling volgt of dat het punt dan in de raad wordt besproken.

Dhr. Schipper (SP) geeft aan te begrijpen dat het niet gaat om de afwijzing van de verklaring van geen bedenkingen maar om iets nieuws, iets wat wel mogelijk is op de locatie. In dat kader stelt hij voor om het punt nu wel te behandelen.
Wethouder Verschuure licht toe dat de ambtenaren op zijn verzoek hebben gekeken naar de aanvraag van De Trip. Met betrekking tot de aanvraag die voorlag is door het college voorgesteld om niet te mee te werken aangezien er in de aanvraag erg veel werd gevraagd. Na gesprekken met De Trip is gebleken dat niet alles van werd gevraagd ook daadwerkelijk nodig is. De aanvraag die voorligt kan nu behandeld worden maar de Trip heeft gevraagd de aanvraag te mogen aanpassen. Dit verzoek is gisteren binnengekomen en de raad kon dus niet eerder geïnformeerd worden. De wethouder geeft aan genegen te zijn het gesprek met De Trip aan te gaan maar die vraag ligt nu nog niet voor. Hij meent wel dat hij dit aan de raad heeft moeten melden en kan zich voorstellen dat het punt wel wordt besproken maar dat wordt besloten om de raadsbehandeling uit te stellen.
Mw. Van Dun (D66) gaat hiermee akkoord.
Dhr. Işik (PvdA) sluit zich aan bij het voorstel van de VVD om de behandeling uit te stellen.
Mw. Heijne (GroenLinks) stelt voor het voorstel wel te bespreken en geeft aan dat als er uit de gesprekken tussen de wethouder en De Trip andere informatie komt en er wellicht een nieuw voorstel komt er een andere situatie ontstaat waarover dan opnieuw gesproken kan worden.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) sluit aan bij het voorstel van de VVD.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) geeft er de voorkeur aan om dit punt nu wel in de commissie te bespreken.
De voorzitter stelt vast dat er een meerderheid is om het punt te bespreken en geeft aan dat het de fracties vrij staat in hoeverre zij het commentaar van de wethouder hierin willen betrekken.

Mw. Heijne (GroenLinks) geeft aan te begrijpen dat het voor De Trip vervelend is als de uitbreidingsvergunning geweigerd wordt. Echter, het woon- en leefklimaat weegt zwaar en het uitbreidingsplan heeft gevolgen voor het milieu en met de nieuwe activiteiten blijft De Trip niet binnen de milieucategorie 4.1. Dit houdt in dat de uitbreiding niet binnen het huidige bestemmingsplan valt. GroenLinks is dan ook voor het besluit om de weigering verklaring van geen bedenkingen vast te stellen. De wethouder wordt gevraagd of het juist is dat in de omgeving wel mogelijkheden zijn voor de uitbreiding van de activiteiten van De Trip waarbij de zoneringsmaatregelen wel worden gerespecteerd.
Mw. Van Dun (D66) stelt dat De Trip actief is in het recyclen van zand, grint en klei en daarmee een bedrijf is dat je als gemeente in de buurt van de stad wilt hebben. De Trip maakt het mogelijk om in Utrecht circulair te bouwen. Echter, vastgesteld is dat de muren het zand dat er achter ligt niet goed tegenhoudt en dat de buren overlast ervaren van de activiteiten van De Trip. De wethouder wordt gevraagd wat hij gaat doen om dit tegen te gaan. D66 roept de wethouder op het initiatief te nemen om samen met De Trip te onderzoeken of grondruil mogelijk is met bedrijven aan de binnenkant van de haven waardoor uitbreiding wellicht wel mogelijk is. De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is om met deze bedrijven in gesprek te gaan.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) meent dat de afstand van de binnenkant van de haven ten opzichte van de huidige locatie klein is dat de overlast door grondruil niet anders zal worden. De oproep van D66 wordt dan ook niet ondersteund.
Mw. Van Dun (D66) stelt dat er door de gemeente een zoneringssysteem is ingesteld waardoor er meer naar de binnenkant ook meer overlast veroorzaakt kan en mag worden.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) meent dat het resultaat met betrekking tot overlast hetzelfde zal zijn.
Mw. Van Dun (D66) stelt dat er op de huidige losplaats zand en zout wegwaait en dat dat aan de overkant van het kanaal bij de bewoners terecht komt. Door deze losplaats verder weg te realiseren zal deze situatie verbeteren.
Mw. Heijne (GroenLinks) geeft aan dat Stadsbelang Utrecht het zoneringssysteem in twijfel trekt en vraagt naar de visie van de wethouder hieromtrent. D66 wordt gevraagd of het het voorstel van het college steunt.
Mw. Van Dun (D66) stelt het antwoord van de wethouder te willen afwachten.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt aan D66 of het verantwoord is om een bedrijf uit een dergelijke zware milieucategorie in een woonwijk te hebben.
Mw. Heijne (GroenLinks) vraagt wat D66 gaat doen als de wethouder De Trip niet wenst te verplaatsen en of D66 dan bereid is om de overlast voor omwonenden te accepteren.
Mw. Van Dun (D66) antwoordt dat dat niet het geval is en dat de wethouder is gevraagd wat hij gaat doen om de overlast tegen te gaan. Als de overlast niet ophoudt zal D66 instemmen met het voorstel van het college.

Mw. Sasbrink (PvdD) geeft aan dat inwoners van Zuilen nu al geluids- en geuroverlast ervaren. Ook is er sprake van uitstoot van stikstof, roet en andere vervuilende stoffen. De Trip zou haar vervuilende activiteiten dan ook juist moeten inperken. Het college wordt gevraagd om met het bedrijf en met de provincie in gesprek te gaan om te bespreken of aanpassing van de activiteiten mogelijk is om te komen tot beperking van de overlast.
In de aanvullende raadsbrief wordt opgemerkt dat de bestaande bedrijfsactiviteiten al boven de drempelwaarden zijn waardoor er ook voor deze activiteiten afwijking van het bestemmingsplan nodig is. Er is hiervoor nog geen vergunning verleend en hier wordt ook niet op gehandhaafd. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.

Dhr. Işik (PvdA) sluit aan bij de inbreng van GroenLinks. De PvdA stelt vraagtekens bij het handhaven van een bedrijf uit een zware milieucategorie in een woonwijk. Het college zou zich dan ook terughoudend moeten opstellen bij het mogelijk maken van de uitbreiding en zou in gesprek moeten gaan met de eigenaar om te onderzoeken waar de uitbreiding wel mogelijk is.

Dhr. Van Dalen (VVD) stelt dat de vorige behandeling van dit onderwerp is uitgesteld omdat de raad over onvoldoende informatie beschikte. De wethouder heeft aangegeven dat er geen RUD-rapport beschikbaar is. Dit is opvallend aangezien het rapport van de Rijnmondse Milieudienst een second opinion is. Gevraagd wordt hoe dit zit en waarom deze dienst onderzoek heeft gedaan aangezien de eigen RUD dit ook zou hebben kunnen doen. Het college wordt gevraagd in te schatten hoe groot de kans is dat het wederom door de rechter op de vingers wordt getikt.
De VVD heeft de wethouder eerder opgeroepen om met De Trip in gesprek te gaan over wat er wel mogelijk is en de wethouder wordt gevraagd wanneer er een verzoek hierover van de gemeente naar De Trip is geweest.
Gevraagd wordt aan welke categorie De Trip voor uitbreiding moet voldoen. Dit is niet duidelijk aangezien de VVD hier verschillende antwoorden over heeft ontvangen. Ook wordt gevraagd welke eisen gelden voor omliggende bedrijven en of er sprake is van rechtsongelijkheid. De wethouder heeft aangegeven dat circulair bouwen en een circulaire economie belangrijk is. Gevraagd wordt in hoeverre de activiteiten van De Trip bijdragen aan de ambitie van het college op dit gebied, in hoeverre het college geen bedrijven uit een zwaardere milieucategorie meer in de stad wil en in hoeverre het college haar eigen verantwoordelijkheid neemt op dit gebied.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) stelt dat er wordt gevraagd naar de plannen van het college maar dat de raad recent een bestemmingsplan over Lage Weide heeft vastgesteld waarin de zonering is opgenomen. Gevraagd wordt hoe dit plan past in het bestemmingsplan dat door de raad is vastgesteld.
Dhr. Van Dalen (VVD) geeft aan benieuwd te zijn naar wat er uit het gesprek van de wethouder met De Trip komt en dat de vaststelling van het bestemmingsplan een reparatie was naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State.
Mw. Heijne (GroenLinks) is benieuwd naar hoe de VVD het belang van het milieu en dat van de omwonenden weegt aangezien dat ook aspecten zijn die bij een goede ruimtelijke ordening passen.
Dhr. Van Dalen (VVD) antwoordt dat de VVD altijd denkt aan het belang van bewoners en dat dat belang bijvoorbeeld ook werkgelegenheid betreft. Hij meent dat partijen als GroenLinks proberen om partijen als De Trip uit de stad te jagen wat er voor zorgt dat werkgelegenheid maar ook bijdragen aan een circulaire economie afneemt.
Dhr. Schipper (SP) deelt dit standpunt niet. De wethouder geeft aan in gesprek te willen met De Trip, dat lijkt niet op het wegjagen van werkgelegenheid.
Dhr. Van Dalen (VVD) antwoordt dat hij blij is dat de wethouder in gesprek gaat met De Trip om te bespreken wat er wel mogelijk is en hoe deze activiteiten in Utrecht kunnen plaatsvinden. Hij geeft aan zich echter ook zorgen te maken over andere bedrijven en het gebied Lage Weide als geheel.

Dhr. Schipper (SP) geeft aan dat er een bestemmingsplan ligt en stelt voor het voorliggende plan af te hameren zodat er voor de wethouder de gelegenheid ontstaat om in gesprek te gaan over wat er wel mogelijk is.

Dhr. Sanli (Denk) sluit zich aan bij de inbreng van SP.

Mw. Zwinkels (CDA) stelt dat het plan niet past bij de inwaartse zonering.
Er zou in de rapportage van M-tech geen aandacht zijn besteed aan de maatschappelijke uitvoerbaarheid en de wethouder vraagt waar dit op is gebaseerd. Ook wordt gevraagd of er sprake is van binnenplanse afwijkingsbevoegdheid en of er mogelijkheden zijn voor een kleinschaliger realisatie.

De Trip draagt bij aan duurzaamheid en gevraagd wordt of dit soort locaties aan de rand van Lage Weide wel geschikt zijn voor bouwhubs en materialenbanken.
Het college stelt dat deze activiteiten onmogelijk passen binnen de milieucategorie 4.1 en in categorie 4.2 moeten worden ingedeeld. Het verschil tussen 4.1. en 4.2 is echter klein en de bewoordingen van het college lijken dan ook erg stellig. Het college wordt gevraagd hierop te reageren, er is behoefte aan meer duiding hieromtrent. Er wordt aangegeven dat de provincie het bevoegd gezag is en dat de provincie en de RUD afgaan op het oordeel van de gemeente. Het college wordt gevraagd dit nader te duiden.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) vraagt of de wethouder meer baat heeft bij een scherp kader de raad in de vorm van instemming met het voorliggende voorstel of bij het uitstellen zodat hij meer ruimte heeft om op een goede manier het gesprek aan te gaan .

Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) stelt voor om een klap te geven op dit dossier en de wethouder in gesprek te laten gaan met De Trip zodat er wel een goede aanvraag komt.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) geeft aan dat de vergunning in het voorjaar van 2019 met een positief ambtelijk advies bij het college is beland. Het college heeft toen besloten geen vergunning af te geven en het voorstel aan de raad voor te leggen. Als de raad dit overneemt zal dit ongetwijfeld de start zijn van een juridisch traject en gevraagd wordt in hoeverre het positieve ambtelijke advies van invloed zal zijn.
Er loopt ook nog een procedure tegen de oorspronkelijke vergunning die De Trip in 2015 heeft gekregen. De vergunning is door de gemeente geweigerd en dat besluit is in 2017 door de rechtbank vernietigd en de gemeente kreeg de opdracht binnen 10 weken een nieuwe vergunning op te stellen. Dat is echter niet gebeurd. De wethouder wordt gevraagd naar de stand van zaken hieromtrent.
Gevraagd wordt wanneer de ondernemer en de omgeving duidelijkheid krijgen over wat mag bij De Trip. Dit gezien het handhavingsverzoek waar het college in november al een besluit over had moeten nemen. Voor de ChristenUnie is de vergunningstatus op dit moment niet duidelijk, evenals wanneer het handhavingsverzoek afgehandeld zal worden.

Wethouder Verschuure licht toe dat dit proces al lang loopt aangezien het juridisch complex is en er veel problematiek rondom de wijziging van het bestemmingsplan heeft gespeeld. In de aanvraag die is gedaan wordt veel meer gevraagd dan wat nu op de locatie plaatsvindt. Het college heeft de afweging gemaakt dat het bedenkingen heeft en derhalve geen verklaring van geen bedenkingen kan afgeven. De provincie is het bevoegd gezag maar volgt het advies van het college. Voor het afwijken van het bestemmingsplan is het college het bevoegd gezag. Dat ligt echter nu niet voor.
Uitbreiding elders op Lage Weide is wel mogelijk aangezien er elders een andere milieucategorie geldt.
De wethouder voelt er niet voor om zelf op te treden om De Trip te verplaatsen aangezien hij dan in een privaatrechtelijke bevoegdheid treedt. Dit is aan de ondernemer zelf waarbij de ondernemersvereniging Lage Weide wellicht een rol zou kunnen spelen. Het college maakt de afweging of het mee wil werken aan de activiteiten die uitgebreider zijn dan dat op dit moment is toegestaan.
Mw. Van Dun (D66) vraagt of de wethouder het initiatief kan nemen zodat een gesprek over verplaatsing tot stand kan komen.
Wethouder Verschuure antwoordt dat hij dat niet kan en niet wil. Hij ziet dat niet als een collegetaak. De wethouder vervolgt en geeft aan het belangrijk te vinden dat dergelijke activiteiten op Lage Weide kunnen plaatsvinden. Er werken 18.000 mensen op het industrieterrein en het college moet daar niet lichtvaardig in zijn. Tegelijkertijd moeten ook de inwoners worden beschermd door de milieucategorie te respecteren.
De wethouder is in gesprek met de ondernemer om te onderzoeken wat er wel mogelijk is en hoe de overlast voor de inwoners beperkt kan worden.
Er is gevraagd of er nu sprake is van niet vergunde activiteiten. De wethouder merkt hierover op dat de aanvraag zicht geeft op legalisering en dat in dat geval er niet gehandhaafd wordt. Wanneer er een uitspraak is op wat vergund is kan er wel gehandhaafd worden. Dit gebeurt op andere gebieden ook zo.
Mw. Sasbrink (PvdD) vraagt om een nadere toelichting.
Wethouder Verschuure geeft aan dat de activiteiten die zijn aangevraagd nu nog niet plaatsvinden. Er zal eerst geconstateerd moeten worden dat er overtredingen plaatsvinden. Daarnaast zal wat mogelijk in de toekomst te legaliseren is nu niet gehandhaafd wordt.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) stelt dat de oorspronkelijke vergunning ook niet meer geldig is en vraagt of er wel een vergunning is op basis waarvan gehandhaafd kan worden.
Wethouder Verschuure geeft het woord aan Ton Brouwer, juridisch adviseur van de gemeente Utrecht.
Dhr. Brouwer antwoordt dat de bouwvergunning uit 2015 nog geldt. Met de vernietiging van het besluit uit 2016 is de vergunning van 2015 herleefd.

Wethouder Verschuure stelt dat in de technische vragen is toegelicht dat er geen sprake is van een second opinion en verwijst naar de brief hierover bij de stukken.
De wethouder geeft aan dat er geen sprake is van rechtsongelijkheid en dat er ook geen bedrijven weggestuurd zullen worden.
Dhr. Van Dalen (VVD) vraagt waarom de second opinion is aangevraagd bij de Rotterdams Milieudienst en niet bij de eigen RUD, waarom er in de stukken over een second opinion wordt gesproken, en of er een stuk met een first opinion is verdwenen.
Wethouder Verschuure antwoordt dat al aangegeven is dat dat niet het geval is en dat er geen rapport is verdwenen.
De wethouder vervolgt en geeft aan het vervelend te vinden dat er gesuggereerd wordt dat het college bedrijven en arbeidsplaatsen niet belangrijk zou vinden. De activiteiten van De Trip hebben echter wel een milieucategorie nodig om daarbinnen te kunnen functioneren. Het college maakt op basis daarvan een weging over welke activiteiten waar worden toegestaan.

Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan geen antwoord te hebben gekregen op haar vraag of bouwhubs en materialenbaken wel aan de randen van Lage Weide mogelijk zijn.
Wethouder Verschuure antwoordt dat dat mogelijk is als die activiteiten plaatsvinden binnen milieucategorie 4.1. Dit hangt grotendeels van de hoeveelheid stoffen en handelingen af.
De wethouder vervolgt en licht toe dat M-tech niet beoordeelt op maatschappelijke uitvoerbaarheid, Op de vraag van dhr. Koppelaar antwoordt de wethouder dat hij het meeste gebaat is bij de gelegenheid om tussen nu en de volgende raadsbehandeling van dit punt nog eenmaal goed het gesprek met De Trip aan te kunnen gaan. Hij oppert om dit punt niet tijdens de volgende raadsvergadering van volgende week te behandelen maar tenminste een raadsvergadering later. Hij zal de raad informeren en vervolgens kan het punt behandeld worden tenzij er uit het gesprek iets anders naar voren komt. Het is belangrijk om wel tempo in het proces te houden.
Het college dient zelf de afweging te maken of het wenst te vergunnen en kan daarbij afwijken van een ambtelijk advies. De aangevraagde activiteiten vallen buiten de milieucategorie 4.1 en derhalve heeft het college beoordeeld dat het niet wil vergunnen.

<u>Tweede termijn</u>
De voorzitter vraagt de fractie te reageren op het voorstel van de wethouder om de raadsbehandeling van dit punt uit te stellen.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) vraagt of de afhandeling van het handhavingsverzoek wacht op de afhandeling van het raadsvoorstel.

Dhr. Van Dalen (VVD) stelt voor om de wethouder meer tijd te geven om met De Trip in gesprek te gaan en geeft aan te vermoeden dat de vergunningsaanvraag ingetrokken kan worden en dat dit debat dan voor niks is gevoerd.

Dhr. Işik (PvdA) geeft aan altijd voorstander te zijn geweest van werkgelegenheid in Lage Weide en wenst dat de wethouder met De Trip in gesprek gaat en de raad informeert over de mogelijke consequenties voor de gezondheid van de uitbreiding.

Mw. Van Dun (D66) merkt op al te hebben aangegeven dat het goed is om te onderzoeken wat wel mogelijk is en geen bezwaar te hebben tegen het uitstellen van de raadsbehandeling.

Mw. Sasbrink (PvdD) gaat ermee akkoord om het voorstel over drie weken te behandelen. De fractie heeft begrepen dat nu al overlast wordt gedoogd en steunt het voorstel van het college om geen uitzondering te maken om de gewenste uitbreiding mogelijk te maken.

Mw. Heijne (GroenLinks) stemt in met voorstel en uitstel van de raadsbehandeling.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) stemt in met uitstel van de raadsbehandeling.

De voorzitter stelt vast dat een meerderheid instemt met uitstel van de raadsbehandeling van dit punt.

Wethouder Verschuure beaamt dat de afhandeling van het handhavingsverzoek wordt aangehouden tot de behandeling van het raadsvoorstel.
Hij licht toe dat het in kaart brengen van de gevolgen voor de gezondheid is opgenomen in de milieucategoriesystematiek.

De voorzitter stelt vast dat dit punt als B-punt doorgaat naar de raad en dat het DB gemandateerd wordt voor de tijdsduur Het punt zal waarschijnlijk over drie weken in de raad behandeld. .

7. Raadsvoorstel Overeenkomst Máximapark. Locatie De Tol en kavel Hooggelegen

8. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Hindersteinlaan, Het Lint, Máximapark

De voorzitter licht toe dat deze punten te samen worden behandeld in twee termijnen. Op verzoek van de PvdD zal gestart worden met een besloten deel.
De voorzitter legt geheimhouding op.

Besloten gedeelte: zie bijlage

Openbaar gedeelte:
<u>Eerste termijn</u>
Dhr. Te Hoonte (VVD) geeft aan dat als de ondernemer kan instemmen met het voorstel, de VVD dat ook kan.
Aan het bestemmingsplan voor de locatie waar deze ondernemer zich niet mocht vestigen worden nu creatieve bedrijven toegevoegd. Er is een lijst bijgevoegd met bedrijven die wel of niet onder die term vallen. Gevreesd wordt dat dit bestemmingsplan tot discussie gaat leiden. De term creatieve bedrijven moet worden geschrapt en er dient een correcte verwijzing te komen naar de bedrijvenlijst die door de gemeente wordt gehanteerd. De gemeente zou geen mening moeten hebben over wat wel en wat niet creatief is. In de bijlage van het bestemmingsplan wordt wel weer gerefereerd aan de bedrijvenlijst waar in het bestemmingsplan niet aan gerefereerd wordt. De wethouder wordt gevraagd hierop te reageren.
Een drive thru wordt nu onmogelijk gemaakt maar een bezorgdienst lijkt zich wel op de locatie te kunnen vestigen. Het is niet duidelijk of een bezorgdienst tot minder overlast zal leiden dan een drive thru. De VVD is blij dat er een minnelijke schikking is maar niet blij met hoe het bestemmingsplan nu is opgesteld.

Dhr. Işik (PvdA) spreekt zijn waardering over het bereiken van overeenstemming uit naar het college. De fractie wil dat de parkeerplaatsen die op de locatie worden gerealiseerd waterdoorlatend zijn en de wethouder wordt gevraagd dit toe te zeggen. Als de wethouder dat niet doet dan zal een amendement worden ingediend.

Mw. De Koning (GroenLinks) vindt het goed dat er een minnelijke schikking is getroffen en dat Het Lint wordt beschermd tegen te veel verkeer. Het college en de ambtenaren worden hiermee gecomplimenteerd. GroenLinks is verbaasd over het bestemmingsplan aangezien het nog meer mogelijkheden lijkt te bieden dan het oorspronkelijke plan. Het toestaan van zware en snelle horeca zou juist tot meer problemen kunnen leiden. In het adviesrapport wordt aanbevolen om een afhaalfunctie niet mogelijk te maken vanwege de verkeersaanzuigende werking. Met het bestemmingsplan wordt dit wel mogelijk gemaakt en de wethouder wordt gevraagd waarom hiervoor is gekozen.
Met betrekking tot het parkeren sluit GroenLinks zich aan bij de inbreng van de PvdA. Er is meer dan 4.000 m2 aan parkeerruimte mogelijk waarvan wordt verwacht dat dit niet nodig is. Gevraagd wordt of hier niet strenger mee kan worden omgegaan.
De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat de raad en de buurt betrokken worden bij het opstellen van de voorwaarden van de tender voor wanneer het terrein weer verkocht wordt.

Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan niet te hebben ingestemd met het voorbereidingsbesluit aangezien er voor planschade werd gevreesd. Dit is beperkt gebleken en McDonalds is welkom op

Hooggelegen en de toekomst zal uitwijzen hoe het verder zal gaan. De wethouder wordt bedankt voor zijn inspanningen op dit dossier.

Dhr. Schipper (SP) stelt akkoord te gaan met de overeenkomst en geeft aan benieuwd te zijn naar de beantwoording van de vragen door de wethouder.

Mw. Sasbrink (PvdD) vraagt waarom, als er op Hooggelegen wordt voorzien in de horecabehoefte, er op deze locatie ook ruimte is voor horeca en of er gekeken kan worden naar een functie met een minder autoaantrekkende werking. Voor beide locaties wordt verwijzing naar een toezegging van de wethouder Volksgezondheid uit december 2018 waarin werd gesteld dat er juridisch geen kader is om te sturen op een gezond en duurzaam aanbod maar dat Utrecht zou experimenteren met ruimtelijke plannen en beleid om te komen tot een gezonder en duurzamer aanbod. Dit lijkt een mooie kans om dit experiment aan te grijpen.
Dhr. Bosch (PVV) vraagt de PvdD en de wethouder of een drive thru voor fietser wel mag.
Mw. Sasbrink (PvdD) antwoordt dat dat haar een gezonde optie lijkt.
Ze vervolgt en vraagt de wethouder toe te zeggen dat de diersoorten die op het terrein leven en op de Utrechtse soortenlijst voor komen beschermd worden en dat hier nadrukkelijker handhaving voor komt. Gevraagd wordt hoe wordt gewaarborgd dat het grasland dat er ligt bijdraagt aan de klimaatadaptatie. Ook wordt gevraagd of er met betrekking tot het bestemmingsplan Hooggelegen afspraken gemaakt kunnen worden over het aantal parkeerplaatsen en het beperken van zwerfvuil in de omgeving.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) geeft aan te kunnen instemmen met het voorstel en aan te sluiten bij de vragen over het nieuwe bestemmingsplan en de verkeersgevolgen.

Mw. Zwinkels (CDA) sluit grotendeels aan bij de inbreng van VVD en GroenLinks en geeft aan benieuwd te zijn naar de bestemmingen voor beide locaties. De afgifte van de bouwvergunning zou het moment zijn dat de overeenkomst met betrekking tot Hooggelegen in werking treedt. De wethouder wordt gevraagd of hij nog belemmeringen of obstakels ziet. De wethouder wordt gevraagd te reageren op het bestemmingsplan bij de andere locatie aangezien er nu wordt gesproken over een beoogd parkrestaurant en een paviljoen met maximaal twee bouwlagen terwijl het bestemmingsplan is uitgebreid met andere typen bestemmingen.

Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) stelt dat ook D66 blij is met de minnelijke overeenkomst en complimenteert het college. D66 betreurt het dat er geen BSO mogelijk is op de locatie. Met betrekking tot de horeca wordt gevraagd of het mogelijk is om de tendervoorwaarden aan te passen en de voorwaarden met de raad te delen. D66 is voorstander van horeca op de locatie maar mist de categorie D3, restaurant tot 23.00 uur en gevraagd wordt of het mogelijk is om deze categorie toe te voegen. In de brief wordt gemeld dat er een klein risico op planschade is en gevraagd wordt wanneer dit risico verdwijnt.

Wethouder Verschuure geeft aan dat het college ook blij is dat de partijen er minnelijk zijn uitgekomen. Het voorbereidingsbesluit is hem zwaar gevallen. De raad heeft hem gevraagd om tot een minnelijke overeenkomst te komen en een alternatieve locatie te zoeken. Het is goed dat dit nu gelukt is. Het was ook opdracht, en de wethouder heeft dat toen toegezegd, dat als het niet zou lukken de wijziging van de bestemming minimaal zou moeten zijn. Dit zodat alleen de niet gewenste ontwikkeling tegengehouden zou worden. Om die reden is er weinig aangepast in het bestemmingsplan. Daarnaast heeft het college, op verzoek van de raad, er naar gestreefd om een aantal functies in het bestemmingsplan toe te voegen. Dit lijkt het moment voor de raad om te sturen op de bestemming van de huidige locatie en om te bepalen wat de raad in de toekomst op de locatie gerealiseerd wil zien worden. De wethouder zegt toe om, als de overdracht gereed is, in gesprek te gaan over de tendervoorwaarden in de zin van functies en volume.
De voorzitter merkt op dat in gesprek gaan geen toezegging is en suggereert dat hij toezegt bij de raad terug te komen met een raadsbrief voor de tender.

Wethouder Verschuure zal de raad, met betrekking tot agendapunten 7. Raadsvoorstel Overeenkomst Máximapark, locatie De Tol en kavel Hooggelegen en agendapunt 8. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Hindersteinlaan, Het Lint, Máximaparken wanneer de overdracht is afgerond een raadsbrief sturen over de tendervoorwaarden zodat de raad met hem hierover in gesprek kan gaan.

Dhr. Te Hoonte (VVD) geeft aan dat er in zijn ogen fouten in het bestemmingsplan zitten en dat dat eerst aangepast moet worden. Er wordt nu doorgeschoven naar de tenderprocedure maar dat lijkt niet mogelijk omdat er dan privaatrechtelijk wordt geregeld wat publiekrechtelijk moet worden gedaan.
Wethouder Verschuure stelt dat hij nog voor de raadsbehandeling zal onderzoeken of de genoemde lijst niet juist is en zal, indien nodig, met een strekt ter vervanging komen.
Medewerker dhr. Scheijven licht toe dat creatieve bedrijvigheid minder impact heeft dan gewone bedrijven en dat voor zover de bedrijvenlijst is opgenomen dit een nadere verklaring geeft van de mogelijke bedrijvigheid waaronder de creatieve bedrijven vallen. Overige bedrijvigheid is op de locatie niet toegestaan. Dit is ook niet wenselijk aangezien dat tot een grotere verkeersaanzuiging zal leiden.

De voorzitter maant de raadsleden om een beetje tempo te maken.
Mw. De Koning (GroenLinks) geeft aan er aan te hechten een gedegen debat over het bestemmingsplan te kunnen voeren.
De voorzitter licht toe dat er vooraf een tijdsbestek is afgesproken. De raad kan besluiten om meer tijd te nemen.
Mw. De Koning (GroenLinks) geeft aan antwoord te willen hebben op de door haar al eerder gestelde vraag. Gevraagd wordt waarom horeca in de categorie C, D1 en D2 toch mogelijk is gemaakt. De wethouder heeft aangegeven het bestemmingsplan minimaal te hebben willen aanpassen om de ongewenste ontwikkeling onmogelijk te maken. GroenLinks meent dat die ontwikkeling de verkeersaantrekkende werking is en de horeca in de genoemde categorieën hebben juist wel die verkeersaantrekkende werking. GroenLinks stelt voor om deze categorieën te schrappen. Dit borgt de gewenste ontwikkeling ook bij een eventuele doorverkoop.
Wethouder Verschuure stelt hier al ontkennend op te hebben geantwoord. Wanneer er een voorbereidingsbesluit wordt genomen moet dat sec worden ingezet om de ongewenste ontwikkeling, in deze de drive thru, tegen te houden. De raad kan hier meer in sturen doordat het mee kan praten over de tendervoorwaarden. De kans dat de overeenkomst niet rond komt wordt klein geacht. Er wordt alleen uit het bestemmingsplan gehaald wat men tegen wilde houden. De reden daarvoor is dat als de overeenkomst niet tot stand komt er meer planschade ontstaat. Hij ziet dat ook als oneigenlijk gebruik van het juridisch instrument.
Mw. De Koning (GroenLinks) geeft aan de redenering te begrijpen maar zich er niet in te kunnen vinden. Ze stelt dat als deze ontwikkeling op deze plek komt er toch sprake zal zijn van een verkeersaanzuigende werking.

Dhr. Işik (PvdA) vraagt of het een en ander vastleggen in het bestemmingsplan en het sturen via de tenderprocedure niet tegenstrijdig is.
Wethouder Verschuure antwoordt dat het vaker voor komt dat iets in een bestemmingsplan is toegestaan en dat er bij de uitgifte van de locatie wordt gestuurd.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of het mogelijk is dat eerst de overeenkomst wordt besloten en daarna het bestemmingsplan vaststellen. Als dat niet mogelijk is wordt gevraagd of het mogelijk is om via de tenderprocedure horecacategorieën uit te sluiten.
Wethouder Verschuure antwoordt dat het eerste niet mogelijk is en het tweede wel.

Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) vraagt of het mogelijk is om bij de tendervoorwaarden het bestemmingsplan met terugwerkende kracht te wijzigen.
Wethouder Verschuure antwoordt dat dat mogelijk is.
Hij vervolgt en geeft aan dat met betrekking tot de inrichting en de parkeerplaatsen het principe ‘groen, tenzij’ wordt gehanteerd.

De voorzitter sluit de eerste termijn af en stelt voor om bij de tweede termijn de twee raadsvoorstellen los te bespreken. Ze meent dat agendapunt 8 als A-punt door kan naar de raad en agendapunt 7 als B-punt aangezien hier nog aanvullende informatie moet komen.

<u>Tweede termijn</u>
Mw. Sasbrink (PvdD) geeft aan dat beide punten voor de PvdD een B-punt zijn
Dhr. Işik (PvdA) geeft aan een motie of amendement te zullen indienen om de parkeerplekken groener in te richten.
Dhr. Te Hoonte (VVD) wenst beide punten als B-punt te behandelen.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of er nog obstakels of belemmeringen zijn om de bouwvergunning voor Hooggelegen af te geven.

Dhr. Bosch (PVV) wenst beide punten als B-punt te behandelen.

De voorzitter stelt vast dat beide punten als B-punt zullen worden behandeld.

Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan ook gevraagd te hebben naar het parkrestaurant.
Wethouder Verschuure antwoordt deze vraag niet begrijpen en er van uit te gaan dat het bestemmingsplan voor Hooggelegen de ruimte biedt om de vergunning af te geven. De ontwikkelaar dient met een plan te komen dat vergunbaar is.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt hoe het parkpaviljoen zich verhoudt tot het verruimen van de bestemming.
Wethouder Verschuure licht toe dat hij de vraag nog steeds niet begrijpt. Op de locatie Hindersteinlaan is horeca voorzien. Dat was de bedoeling en blijft de bedoeling.

De voorzitter stelt voor om deze punten tijdens de raadsbehandeling separaat te bespreken. Voor agendapunt 7 zal een half uur worden ingeruimd en voor agendapunt 8 een uur tijdens de raadsvergadering.

De wethouder heeft een toezegging gedaan.
Wethouder Verschuure zal de raad, met betrekking tot agendapunten 7. Raadsvoorstel Overeenkomst Máximapark, locatie De Tol en kavel Hooggelegen en agendapunt 8. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Hindersteinlaan, Het Lint, Máximaparken wanneer de overdracht is afgerond een raadsbrief sturen over de tendervoorwaarden zodat de raad met hem hierover in gesprek kan gaan.

9. Raadsvoorstel Regionale Economische Agenda 2020-2027, Utrecht Region

10. Raadsvoorstel Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht

Deze twee punten zullen gezamenlijk worden behandeld.

Eerste termijn
Dhr. Van der Zweth (PvdA) stelt dat goed werk belangrijk is voor de stad. Het is positief dat er is gekozen voor een actief arbeidsmarktbeleid. Het doel van de ROM moet echter veel duidelijker zijn. Het zou moeten gaan over een goede aansluiting tussen de vraag en aanbod van werk in de stad en het tegengaan van langdurige werkloosheid. Bij de vorige procedure heeft het college aangegeven dit ook na te streven maar dit punt is niet opgenomen in de akte van oprichting en ook niet als KPI in de business case. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen het doel van het terugdringen van werkloosheid op te nemen in de akte van oprichting of de business case en bij investeringsbeslissingen hier verantwoording over af te laten leggen.
Mw. Ferket (D66) meent dat dat geen goed idee is. De ROM is bedoeld om investeringen te kunnen doen in bedrijven omdat investeringskapitaal mist en niet als instrument om werkloosheid tegen te gaan.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) deelt de analyse van het college niet. Het halen van werkgelegenheid naar de stad moet ten gunste komen van de behoefte in de stad.
Mw. Ferket (D66) meent dat de fracties elkaar kunnen vinden in het streven naar werkgelegenheid in de toekomst. Dit instrument zou niet moeten worden ingezet voor de huidige werkgelegenheid, daar zijn andere instrumenten voor.
Mw. Oosters (Student&Starter) valt de PvdA bij het college is bij het beantwoorden van de vormprocedure ingegaan op het belang van werkgelegenheid en de doel van de ROM en de REA zijn gestoeld op het idee dat in bepaalde sectoren veel werkgelegenheid is. Gevraagd wordt welke afweging het college hierin heeft gemaakt en of de nadruk wordt gelegd op werkgelegenheid of op innovatie.
Mw. Ferket (D66) meent dat innovatie nodig is om werkgelegenheid te krijgen. Op dit moment verlaten innovatieve bedrijven de regio en het is juist de wens deze te behouden.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) meent dat het goed in om in te zetten op de toekomst maar stelt dat er daarbij rekening gehouden moet worden met wie er nu geen werk kan vinden zodat er een goede match komt. Innoveren, profileren en internationaliseren moeten geen doel op zich zijn. Hier moet een maatschappelijk doel als bijvoorbeeld brede welvaart aan gekoppeld worden.
Dhr. Dekkers (GroenLinks) vraagt de PvdA nader te specificeren wat nu precies de wens is.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) antwoordt dat het streven om de mismatch tussen vraag en aanbod tegen te gaan een concreet doel is. Dit staat deels in de REA maar niet in de ROM. Aangezien het de wens

is om de ROM op afstand te zetten is belangrijk om het tegengaan van de mismatch, nu en in de toekomst als doel in de ROM op te nemen.
De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is om te werken met een terreincoëfficiënt, een eis van een bepaald aantal fte's per vierkante meter zodat er wordt ingezet op het aanbieden van arbeid in de regio.
Het initiatief van brede welvaart dat in de provincie is aangenomen wordt gesteund en het is goed dat dit is opgenomen. De wethouder wordt gevraagd of dit betekent dat er verantwoording wordt afgelegd bij alle investeringsbeslissingen.
Voor de PvdA is de REA wat maatschappelijk belang betreft sterker dan de ROM. Er wordt nagedacht over werkgelegenheid in de toekomst en de focus ligt op waar Utrecht goed in is. de aandacht voor de arbeidsmarkt blijft echter summier. De PvdA wil een breed gedragen visie op de arbeidsmarkt en de wethouder wordt gevraagd toe te zeggen met een dergelijk uitgewerkt plan te komen.
De ROM wordt een marktgerichte organisatie waarbij de raad op afstand stuurt. Dit komt over alsof de overheden flink betalen en dat de marktpartijen zelf de koers bepalen. De indirecte sturing als aandeelhouder is niet overtuigend en onvoldoende. De wethouder wordt gevraagd om als aandeelhouder te sturen op het jaarplan in plaats van op het vierjaarplan en het jaarplan met duiding ter informatie aan de raad voor te leggen en het vierjaarplan ter besluitvorming voor te leggen. Als de wethouder hier niet in wenst mee te gaan wordt een motie of een amendement overwogen.

Mw. Ferket (D66) stelt dat D66 positief is over wat voorligt. De REA biedt een mooie basis om de regionale economie te richten op gezond stedelijk leven. De regionale economie is in Europa een van de meest competitieve en de werkgelegenheid op het Sciencepark is toonaangevend. Het faciliteren van start ups en scale ups in het Sciencepark zijn investeringen in het leven van mensen.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt waarom D66 nog meer wil investeren als het blijkbaar al zo goed gaat met deze bedrijven.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat de bedrijven tijdens het werkbezoek van de raad hebben ingegeven investeringskapitaal te missen. Deze bedrijven worden gelokt door aantrekkelijke ROMs in andere regio's terwijl het van belang is deze bedrijven in de eigen regio te behouden.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of het de opzet van de ROM is om de concurrentie aan te gaan met andere provincies.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat Utrecht zich richt op gezond stedelijk leven en dat dat ecosysteem behouden dient te worden en dat er geen schakels in dat systeem moeten gaan ontbreken door het vertrek van bedrijven uit de regio.
D66 is blij dat de REA inzet op werkgelegenheid in de toekomst. Er zijn tot 2040 80.000 banen nodig en het is dan ook goed om te focussen op werkgelegenheid in de toekomst. Daardoor kunnen maatschappelijke vraagstukken op het gebied van bijvoorbeeld energie en onderwijs opgelost worden en kan ook de toekomstige mismatch op de arbeidsmarkt worden opgelost.
D66 mist onderwijs in de pijlers waar de REA op rust. Dit zou kunnen passen onder de opgave digitalisering. Het is niet duidelijk waarom dit niet expliciet benoemd is aangezien er veel succesvolle onderwijsstart ups zijn.
Bij de REP is amendement 113 aangenomen waar ook de maakindustrie als kansrijke groeimarkt wordt gezien. Dit wordt wel genoemd in de REA en de wethouder wordt gevraagd of dit explicieter uitgewerkt zou moeten worden.
Er staat in de REA dat incubators van belang zijn, D66 vindt dit te mager. Een goed start up en scale up-systeem dient structureel financieel geholpen te worden om maximale impact te kunnen realiseren. Gevraagd wordt hoe het college dit ziet en hoe dit beter in de REA en in de ROM ingebed kan worden.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt waarom volgens D66 alleen in incubators geïnvesteerd zou moeten worden.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat op verschillende manieren in de Utrechtse economie wordt geïnvesteerd en dat er heel gericht voor scale ups en start ups iets extra's gedaan zou kunnen worden. Dit omdat zij met hun innovatie een bijdrage leveren aan andere bedrijven en omdat bij de scale ups en start ups vaak juist het investeringskapitaal ontbreekt.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan te hebben gelezen dat er alleen in scale ups wordt geïnvesteerd.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat dat voor de ROM klopt maar dat in de REA staat benoemd dat incubators van belang zijn. D66 wil dat nadrukkelijker uitgewerkt willen zien in de REA.
Ze vervolgt en geeft aan dat bij de Kantorenbrief is gesproken over de transformatie van kantoren en woonlocaties. Er is behoefte aan werklocaties en in de REA komt dit niet terug. Gevraagd wordt of de provincie al toestemming heeft gegeven voor alle in de stad gewenste transformaties.

Dhr. Van Heuven (PvdD) vraagt welke transformatie wordt bedoeld. De druk op de woningmarkt is zodanig dat er geen woonlocaties naar kantoren moeten worden getransformeerd.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat er bij de kantorenbrief over transformaties in beide richtingen is gesproken. Zo kunnen er in Papendorp kantoren worden omgezet naar woningen en dat in Utrecht Oost juist het tegenovergestelde kan worden gedaan.

Dhr. Van Heuven (PvdD) vraagt de wethouder om bij transformatie vooral in te zetten op transformatie naar woningen.
Mw. Zwinkels (CDA) sluit daar op aan en meent dat de provincie juist die transformatie onderschrijft.
Mw. Ferket (D66) meent dat er in de stad gekeken moet worden naar wat waar nodig is.
Dhr. Van Dalen (VVD) onderschrijft het tekort aan woningen maar ook het tekort aan kantoren. Gevraagd wordt waar D66 deze kantoren zou willen realiseren.
Mw. Ferket (D66) heeft begrepen dat er bij de provincie hier ruimte voor is maar is vooral benieuwd naar het antwoord van de wethouder hierover.
Dhr. Sanli (Denk) vraagt D66 of het niet beter is om eerst te kijken naar panden die al leegstaan en deze als kantoorruimte te gebruiken.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat dat ook gebeurt maar dat er in Utrecht niet veel leegstand is.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of D66 het met haar eens is dat er ook meer naar de regio gekeken moet worden als het gaat om beschikbare werklocaties.
Dhr. Dekkers (GroenLinks) stelt dat wordt gesuggereerd om de rode contouren uit te breiden. Dat spreekt GroenLinks niet aan en de wethouder wordt gevraagd zich in te spannen om deze suggestie weg te halen.
Mw. Zwinkels (CDA) sluit zich hier bij aan.
Mw. Ferket (D66) meent dat de opgave juist is om in de regio afspraken te maken. Tegelijkertijd is de opgave en de behoefte aan werk in de stad Utrecht erg hoog.
Dhr. Van Dalen (VVD) vraagt of D66 de banen binnen de regio wil houden.
Mw. Ferket (D66) antwoordt te hebben begrepen dat de bedrijventerreinen in de stad vol zijn en dat er in de regio nog wel ruimte is. De vraag en het aanbod moeten in samenhang bezien worden.
Ze vervolgt en stelt dat de ROM zeer gewenst is aangezien het de ontbrekende schakel in het investeringsklimaat van de regio. D66 heeft veel voorbeelden gezien van bedrijven die door ROMs uit andere regio's werden weggekaapt met financiering en huisvestingsbeloften. In de regio Utrecht was te weinig investeringskapitaal en dat is jammer voor de bedrijven die kunnen bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken. Hierbij valt te denken aan een bedrijf dat zonnepanelen heeft ontwikkeld en een bedrijf dat een batterij heeft ontwikkeld om energie op te slaan. Deze bedrijven krijgen nu in de regio Utrecht de kans om te starten. De ROM is ook nodig om kans te maken op cofinanciering van Invest-NL. Een netwerkorganisatie als Start up Utrecht zou vorm kunnen krijgen in de ROM. Gevraagd wordt of de expertise geborgd kan worden door dit in de ROM op te nemen.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) vraagt of D66 van mening is dat de raad via de REA op de ROM moet kunnen sturen waarin wordt geïnvesteerd aangezien de ROM op afstand wordt geplaatst.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat ze van mening is dat de REA de basis vormt voor de ROM. Dat is ook de reden dat D66 onderwijs en de maakindustrie graag in de REA opgenomen ziet worden.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) stelt dat D66 de maakindustrie en werkgelegenheid als belangrijke doelen ziet maar deze staan in de ROM niet als doel of focus benoemd. Gevraagd wordt of D66 vindt dat deze punten ook als maatschappelijke doelen in de ROM vastgesteld moeten worden.
Mw. Ferket (D66) licht toe dat ze net wilde aangeven dat de governancestructuur en de inrichting van de ROM niet gemakkelijk te doorgronden zijn. Ze heeft echter begrepen dat de pijlers van de REA expliciet ook de doelstellingen van de ROM zijn en daarmee is dit punt goed geborgd.
Het is belangrijk dat de ROM ook breed naar economische impact kijkt en niet puur naar technologische innovatie en dat de ondernemer zeggenschap heeft over de investeringen. In het concept investeringsreglement staat dat een project moet doorgroeien naar een 'technology readiness level' (TRL) van minimaal 7. Dit betreft bedrijven die al wat verder zijn en al richting heeft voor een businessmodel. Gevraagd wordt of er niet af en toe van deze eis afgeweken moet kunnen worden voor innovatieve en experimentele bedrijven. In Hilversum is gesteld dat 20-25% van de aanvragen die onder deze eis ook toegestaan moeten worden. Dat lijkt interessant en de wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) stelt dan er dan problemen ontstaan met de return on investment (ROI) aangezien daar ook eisen aan worden gesteld.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat is afgesproken dat het fonds revolverend moet zijn. Dat betekent dat aangezien er veel publieke gelden in worden gestoken niet al te veel risicovolle investeringen

aangegaan moeten worden. Toch zou ze een klein deel van de fondsen voor innovatie en nog niet bewezen concepten willen gebruiken.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) meent dat dat niet ten koste mag gaan van de ROI van de ROM.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat dat de reden is dat alle investeringen bij elkaar komen en dat daardoor een goede risicoafweging gemaakt kan worden.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) stelt dat er dan andere rendementseisen aan de bedrijven die wel aan de TRL 7 voldoen. Dat lijkt niet effectief.
Mw. Ferket (D66) geeft aan dat dat het dilemma is dat ze aan het college heeft voorgelegd. TRL 7 lijkt erg hoog waardoor er een financieringsgat ontstaat tussen de start ups en de scale ups.
Ze vervolgt en geeft aan niet tevreden te zijn met de reactie van het college op de converteerbare leningen. De lening kan worden omgezet in aandelen. Gevraagd wordt of de ondernemer niet meer zeggenschap moet krijgen over wanneer en hoe dat gebeurt en hoe dat bij andere ROMs is ingericht. D66 vindt het belangrijk dat de raad van commissarissen een diverse samenstelling krijgt en gevraagd wordt hoe gender-, culturele en leeftijdsdiversiteit wordt geborgd.
Dhr. Dekkers (GroenLinks) sluit aan op dit laatste punt aangezien er met betrekking tot de raad van commissarissen, leidinggevende functies en het externe investeringscomité niet over diversiteit wordt gesproken. GroenLinks wil dat de wethouder zich inspant om diversiteit in de verschillende organen te borgen.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) vraagt of D66 met de PvdA optrekt als het gaat geïnformeerd worden over de jaarplannen en het besluiten over de vierjaarplannen.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat het jaarlijks toegestuurd krijgen van het jaarplan en vierjaarlijks iets mogen inbrengen met betrekking tot het vierjaarplan voor D66 voldoende is.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) licht toe dat dat niet is wat het college voorstelt. De plannen komen nu alleen ter informatie naar de raad. Het doel zou volgens hem moeten zijn dat het jaarplan elk jaar ter informatie naar de raad komt en dat het vierjaarplan ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.
Dhr. Van Dalen (VVD) vraagt of D66 het met VVD eens is dat de resultaten elk jaar in het jaarverslag terecht moeten komen.
Mw. Ferket (D66) antwoordt dat de raad mans genoeg is om zelf punten te agenderen en dat een beetje afstand en sturing door professionals ook prettig kan zijn. Ze merkt op het niet oneens te zijn met de opmerking van dhr. Van der Zweth.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) geeft aan dat de PvdA hier initiatief toe zal nemen als de wethouder dit punt niet toezegt.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) sluit aan bij de punten die vorige fracties hebben gemaakt over het doel van de ROM. Het college heeft gesteld dat de REA het doel is, dit komt echter niet consequent in de stukken terug. Zo staat in de akte van oprichting van de ROM dat deze voor zover mogelijk binnen het kader van economische agenda werkt en in de oprichtingsakte van het Participatiefonds wordt de REA zelfs helemaal niet genoemd. Voor de ChristenUnie is het van belang dat helder is en wordt vastgelegd in de oprichtingsaktes dat de economische agenda kaderstellend is. De raad kan anders geen invloed uitoefenen op het investeringsbeleid. In dat kader is het ook wenselijk dat de vierjaarplannen ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.
In de raadsbrief staat vermeld dat het college de KPI brede welvaart zal steunen. Gevraagd wordt of dit voor het college voldoende is om de doelen van de ROM te koppelen aan de investeringen. De verantwoordingsstructuur op dit gebied is nog onvoldoende duidelijk.
Gevraagd wordt of er met betrekking tot de REA in de genoemde wens om te internationaliseren niet meer focus aangebracht moet worden. Zo zijn er landen waar de gemeente minder graag mee samenwerkt en er zou gefocust kunnen worden op nabijgelegen landen. Dit kan ook bijdragen aan een klimaatvriendelijke en circulaire economie.
Mw. Zwinkels (CDA) is het met de ChristenUnie eens dat er punten ontbreken maar meent dat het voorliggende stuk niet alleen van de gemeente is maar ook van marktpartijen.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) begrijpt dat er wordt samengewerkt met partijen die grote werkgevers vertegenwoordigen en dat je een economie alleen samen kan maken.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of de ChristenUnie het met haar eens is dat bedrijven ook onderling concurreren en er mogelijk voordeel uit kunnen halen als zij het gemeentelijke beleid kunnen beïnvloeden.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) vindt dat lastig te zeggen. Hij meent niet dat er sprake is van oneigenlijke invloed.
Hij vervolgt en vraagt aandacht voor het vermijden van ongebruikelijke termen. Zo is hem niet duidelijk wat een Triple Helix is en worden er ongebruikelijke afkortingen gebruikt.

Dhr. Dekkers (GroenLinks) geeft aan dat GroenLinks de keuzes die in de REA worden gemaakt onderschrijft. Met name de keuze om het economische beleid te richten op maatschappelijke meerwaarde op langere termijn, de focus op de maatschappelijke opgaven en werkgelegenheid voor de doeners wordt gesteund.
Economische groei is voor GroenLinks geen doel op zich, de partij herkent zich meer in een donuteconomie en het doel brede welvaart. GroenLinks steunt de provincie om brede welvaart in de doelformulering van de statuten op te nemen. Gevraagd wordt of de wethouder en de andere partijen dit doel ook ondersteunen. Indien nodig wil de partij hier met andere partijen een motie over indienen.
Het is goed om het begrip brede welvaart en de koppeling aan de REA in de doelformulering op te nemen in de ROM, de Regionale Samenwerkingsmaatschappij, het Healthy urban living proof of conceptfonds en het Participatiefonds. De wethouder wordt gevraagd of hij beried is zich hier voor in te spannen.
GroenLinks wenst de Triple Helix te vervangen door een Quadruple Helix. Als het gewenst is om de economische ontwikkeling te richten op de maatschappelijke opgaven dan spelen initiatieven en nieuwe kleine ondernemingsvormen een belangrijke rol in de innovatie. Met deze partijen zou dan ook de verbinding aangegaan moeten worden. De wethouder wordt gevraagd of hij deze visie onderschrijft.
Mw. Zwinkels (CDA) meent dat het goed is om bewonersinitiatieven aan te laten haken en vraagt wat dit voor gevolgen heeft voor de REA.
Dhr. Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat het doel is om maatschappelijke opgaven als gezond stedelijk leven en energie aan ta pakken. Bewonerscoöperaties zouden een rol kunnen spelen in het ontwikkelen van nieuwe dienstverlening in de stad.
Bij de ROM gaat het vooral om de start ups en de scale ups. Naast die bedrijven zijn er echter ook bedrijven die daar niet onder vallen maar wel een belangrijke rol spelen in de stad. Deze bedrijven verdienen ook een goed vestigingsklimaat en ondersteuning.
De gemeente draagt 3 miljoen euro bij aan het startvermogen van de ROM. Het college heeft aangegeven dat hiermee een volwaardige ROM kan worden opgezet en dat het niet vastzit aan hoge bedragen aan het doelvermogen zoals benoemd in het business plan. GroenLinks vindt dit een belangrijk punt.
Een aantal belangrijke kaderstellende besluiten moet nog uitgewerkt worden. Hierbij valt te denken aan het vaststellen van de KPI's en het meerjarige strategisch plan. Dit kan lastig worden als de organisatie op afstand wordt geplaatst. GroenLinks meent dat kaderstellende stukken ter besluitvorming aan de raad moeten worden voorgelegd. Stukken die ter informatie worden voorgelegd moeten de raad tijdig bereiken zodat de raad nog invloed kan uitoefenen. De wethouder wordt gevraagd of hij hieraan wenst mee te werken.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) vraagt naar het oordeel van GroenLinks over de doelen van de ROM en of de fractie het er mee eens is dat het tegengaan van de mismatch op de arbeidsmarkt moet worden toegevoegd.
Dhr. Dekkers (GroenLinks) antwoordt zowel brede welvaart als de kaderstelling door de REA sterker in de doelformulering van de op te richten organisaties vast te leggen. Het aanpakken van de bestaande en toekomstige mismatch is voor GroenLinks een belangrijk onderdeel van de REA. Bij het beoordelen van investeringen en het ontwikkelen van KPI's zou er een concrete maatstaf moeten zijn om deze punten te kunnen adresseren.

Mw. Oosters (Student&Starter) is blij dat de ROM er nu komt, Utrecht liep achter op dit gebied. In het voorstel wordt beschreven dat de ROM nog gaat uitbreiden. Het is niet duidelijk waar de organisatie zich in eerste instantie in beperkt. Student&Starter vraagt waarom de keuzes voor de genoemde economische sectoren zijn gemaakt en of deze sectoren typisch Utrechts zijn. De ROM biedt onvoldoende analyse voor de doelstellingen hierin. Gevraagd wordt of het zwaartepunt bij innovatie of bij werkgelegenheid komt te liggen. Student&Starter vreest dat de creatieve industrie het risico loopt om ondergesneeuwd te raken. De wethouder wordt naar zijn visie hierop gevraagd en wordt gevraagd of hij dit meeneemt bij de samenstelling van het investeringscomité.
De fractie is van mening dat de balans tussen het al opgestelde investeringsreglement en de algemeen opgestelde doelen en sectoren niet goed is. Gevraagd wordt wat de keuze voor bedrijven is waar de ROM in wil investeren. In het business plan wordt benoemd dat het bedrijven met doorgroeimogelijkheden betreft en in het investeringsreglement staat een lijst met hoge eisen. De vrees is dat de ROM vooral op zoek gaat naar 'unicorns'. Gevraagd wordt hoe er nog wat risico genomen kan worden en hoe wordt voorkomen dat er alleen in grote bedrijven wordt geïnvesteerd.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt wat een unicorn is.

Mw. Oosters (Student&Starter) antwoordt dat hier wordt gedoeld op iets wat een zeldzaam en groot project kan worden waarmee de regio internationaal aanzien krijgt. De zorg is dat er teveel gezocht wordt naar grote bedrijven en de wens is dat er ook risico genomen wordt.
Mw. Zwinkels (CDA) meent dat een unicorn juist staat voor een risicovol bedrijf dat de potentie heeft om heel groot te worden. Er zijn 30 start ups in de race en die ene die het redt is de unicorn.
Mw. Oosters (Student&Starter) antwoordt dat er niet alleen gezocht moet worden naar grote bedrijven om in te investeren en dat ook het Utrechtse hierin moet worden behouden.
Mw. Ferket (D66) vraagt of Student&Starter de mening deelt dat, om het echt Utrechts te maken, de maakindustrie en onderwijs beter in de pijlers van de REA verankerd dienen te worden.
Mw. Oosters (Student&Starter) antwoordt dat dat voorbeelden zouden kunnen zijn. Ze is nu vooral op zoek naar een uitgebreidere motivatie van waarom de doelstellingen en sectoren zijn gekozen. In de ROM ontbreekt dit volledig.
De EBU mag zichzelf gaan redesignen maar krijgt ook een sleutelrol in het economisch beleid in de vorm van netwerk en advies. Het economisch netwerk is juist iets waarin een ROM goed in -moet willen- zijn. In het business plan wordt gesteld dat de ROM een loketfunctie moet vervullen. Gevraagd wordt hoe dit wordt gedaan als het zwaartepunt van het netwerk nog bij de EBU ligt en hoe Utrecht toezicht houdt op de reorganisatie.
Netwerken en samenwerken zijn cruciaal voor het succes van dit project. Het college stelt dat de ROM graag gaat samenwerken met partijen in de stad. Dit zal echter pas op de lange termijn gebeuren. Juist in de uniformiteit en de loketfunctie schuilt het succes van de ROM. De wethouder wordt om zijn visie hierop gevraagd en wordt gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot samenwerking met private partijen in de stad.
Bij de wensen en bedenkingen kwam de controlebevoegdheid van de publieke partijen aan bod. Deze is met de gemeente als aandeelhouder beperkt. De wethouder wordt gevraagd of hij voornemens is de raad op de hoogte te stellen van belangrijke besluiten.
Student&Starter meent dat het een goede zaak is om een prijsvraag uit te schrijven voor nieuwe namen voor ROM en REA.

Dhr. Van Dalen (VVD) stelt dat bij sommige innovatieve technologieën die risicovol zijn en daardoor geen private financiering kunnen vinden maar wel belangrijk zijn voor de Nederlandse economie en voor de banen van de toekomst de overheid een steuntje in de rug kan geven. Dat kan de ROM ook en dat is een goede zaak. Voorwaarde is wel dat een besluit om wel of niet te investeren op rationele wijze, en los van de politiek, wordt genomen. Gevraagd wordt of de wethouder het hiermee eens is.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) vraagt of de VVD geen enkele vorm van sturing wenst.
Dhr. Dekkers (GroenLinks) vraagt wat wordt bedoeld met rationele wijze.
Mw. Zwinkels (CDA) deelt met de VVD dat de overheid niet de gehele economie kan beïnvloeden maar stelt dat het bij een instrument als de ROM wel wenselijk is dat er kaders worden gesteld.
Dhr. Van Dalen (VVD) antwoordt dat in de economische agenda focuspunten kunnen worden aangebracht. Het wel of niet investeren in een bedrijf moet niet door raads- of statenleden worden besloten. Er komt een aparte commissie voor die deze beoordeling doet.
mw. Oosters (Student&Starter) meent dat raads- en statenleden niet besluiten waarin wordt geïnvesteerd, daar is het investeringsreglement voor opgesteld en wordt een investeringscomité opgericht. Gevraagd wordt wat VVD wenst te veranderen.
Dhr. Van Dalen (VVD) meent dat dit nu goed in het voorstel staat beschreven maar vreest moties of amendementen om hierop juist wel invloed te kunnen uitoefenen.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) licht toe dat als het vierjaarplan ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd, de raad daarmee geen invloed heeft op waarin wordt geïnvesteerd. Het gaat hierbij om de kaders waarbinnen de ROM functioneert.
Dhr. Van Dalen (VVD) vervolgt en geeft aan dat uit het rapport van PWC blijkt dat er zorgen zijn over het voorkomen van staatssteun. Gevraagd wordt hoe de wethouder dit risico op staatssteun voorkomt en hoe en waar dit wordt getoetst.
Bij het fonds wordt aangegeven dat er gebruik wordt gemaakt van de structuur van de ROM. Gevraagd wordt in hoeverre rekening wordt gehouden met een eventuele doorbelasting omtrent de dienstverlening.
De VVD maakt zich zorgen over de economische agenda. Gevraagd wordt of er voldoende banen blijven. De gedeputeerde en de wethouder van D66 hebben aangegeven op Lage Weide in mindere mate distributiebedrijven te willen. Dit terwijl distributie een belangrijke sector is om een groeiende stad te bevoorraden. Bij een omslag naar emissieloze distributie moet deze bedrijvigheid kunnen blijven aangezien dit ook nodig is voor de werkgelegenheid.

De bereikbaarheid van de bedrijventerreinen laat te wensen over. Dit kost banen en het risico bestaat dat bedrijven om deze reden van deze terreinen vertrekken.
De VVD is van mening dat de internationale component meer aandacht mag krijgen in de REA. Gevraagd wordt hoe de wethouder dit gaat doen. Ook wordt gevraagd hoe de wethouder er voor gaat zorgen dat Utrecht de ideale vestigingsplaats is voor nieuwe bedrijven.
Dhr. Van Heuven (PvdD) vraagt de VVD of Utrecht met Rotterdam en Amsterdam moet concurreren of met steden als Singapore.
Mw. Ferket (D66) meent dat op het gebied van life sciences Utrecht met de hele wereld kan concurreren. Ze vraagt wat de VVD in de REA anders wil zien
Dhr. Van Dalen (VVD) antwoordt dat Utrecht een mooie vestigingslocatie is. In een groter gebied, wellicht zelfs tot aan Brussel, kan de regio concurreren met Londen en Parijs. Het doel is niet per se om de concurrentie aan te gaan maar ook de politiek is er verantwoordelijk voor dat er voldoende banen zijn.
De REA ziet er goed uit maar mist een aantal concepten en is erg toekomstgericht. Er zijn echter nu ook banen nodig. Daarnaast wordt de maakindustrie gemist.
Gevraagd wordt wanneer de industrie- en bedrijventerreinen worden opgeknapt en hoe de wethouder er voor gaat zorgen dat winkelgebieden vitaal blijven. De wethouder wordt gevraagd hoe er meer aandacht komt voor kleine ondernemers en zzp-ers. Een van de speerpunten van het college is het investeren in circulaire economie. Gevraagd wordt hoe het in dat kader mogelijk is dat het college bedrijven die zich daar op richten weert. Ook wordt gevraagd in hoeverre in de toekomst zware industrie nog welkom is in Utrecht.

Dhr. Schipper (SP) geeft aan dat de richting en de benoemde speerpunten van de REA in de lijn van de SP liggen. De fractie is van mening dat de verduurzaming van gebouwen onderbelicht blijft. Zo wordt een aanpak van energieverspilling in woningen gemist. In Utrecht zijn nog vele corporatiewoningen met de laagste energielabels. Een dergelijke aanpak levert ook extra banen op. De wethouder wordt gevraagd of hij deze visie deelt. SP meent dat het ook belangrijk is om te werken aan de opslag van energie. .Gevraagd wordt wat de opstellers van de REA op dit gebied kunnen betekenen.
Er wordt gesteld dat Utrecht vanwege haar kenmerken uitnodigt tot samenwerking over grenzen heen. In het verleden werd er juist geconcurreerd met omliggende regio's. Gevraagd wordt of de raad er van kan uitgaan dat concurrentie in de regio niet meer voorkomt.
Met betrekking tot het doel van internationaliseren wordt opgemerkt dat de werknemers die met de internationale bedrijven mee naar Utrecht komen niet zorgen voor verdringen. Daarbij is het onwenselijk dat beleggers woningen opkopen en hier expats tegen woekerprijzen in laten wonen. De opgave van internationalisering kan niet zonder maatregelen op dit gebied. Gevraagd wordt wat de wethouder hiervoor heeft bedacht.
De ROM in samenhang met de REA spreekt de SP meer aan dan voorheen, al zijn er nog wat aandachtspunten. Gevraagd wordt wat er gedaan gaat worden om de ROM uit het vaarwater van de EBU te houden. De SP is terughoudend met betrekking tot het aangaan van samenwerkingsverbanden met andere partijen aangezien in het verleden is gebleken dat de democratische controle niet altijd optimaal was. Gevraagd wordt hoe de raad grip houdt op de ROM. Dit bijvoorbeeld in het geval er extra investeringen worden gedaan of wanneer er juist veel geld wordt verdiend. In het laatste geval wordt gevraagd of er dan een deel van de winst terugvloeit naar de gemeente en of de raad dan inspraak heeft op de bestemming ervan.
Gevraagd wordt of de wethouder kan toezeggen dat de raad inspraak heeft gedurende de periodieke evaluatie.
Tot slot wordt gevraagd hoe het mkb wordt bereikt. Dit aangezien de SP van mening is dat ook kleine ondernemingen moeten kunnen profiteren.

Dhr. Nagtegaal (PVV) stelt dat de PVV zicht wenst te focussen op het stimuleren van meer banen. De hoop is dat de gemeente zich richt op die inwoners die nu werkloos zijn of meer willen werken. Hier zou de hoogste prioriteit aan moeten worden gegeven maar dit punt komt in de REA niet voor. Er is juist aandacht voor werk voor hoger opgeleiden en expats. Ook is er geen aandacht voor MBO-ers terwijl het college vaak verkondigt dat Utrecht een MBO-vriendelijke stad is.
De ROM kiest voor globalisering maar de PVV meent dat er naar het eigen belang gekeken moet worden en overweegt hier een motie over in te dienen. De PVV wenst dat de REA zich focust op banen voor mensen uit de regio.
In de REA staat benoemd dat bewustwording van klimaatverandering moet worden versterkt. Daar kan de PVV niet mee instemmen.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) vraagt wat de PVV als doel aan de REA wil koppelen.
Dhr. Nagtegaal (PVV) antwoordt dat hij dat al heeft duidelijk gemaakt. De PVV wenst focus op deze regio en mensen die in deze regio aan het werk willen.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) vraagt waar de PVV de grens van de regio trekt.
Dhr. Nagtegaal (PVV) geeft aan de grens niet te willen afbakenen. De focus ligt nu op globalisering en de PVV wenst dat deze focus wordt verplaatst naar praktisch geschoolden.
Dhr. Van Heuven (PvdD) vindt het navelstaren op economische groei onwenselijk. De focus op een groene, gezonde en slimme economie met aandacht voor brede welvaart spreekt de PvdD wel aan. De fractie pleit voor het niet uitbreiden van de rode contour en het niet transformeren van ruimtes naar kantoren. De wethouder wordt gevraagd wanneer de economische groei genoeg is en hoe in de REA en de ROM het idee van het ecologische plafond ingebouwd.
Gevraagd wordt of de wethouder wil toezeggen dat de pijler gezonde mensen wordt verbreed naar gezonde mensen en dieren waarbij de PvdD geen bedrijvigheid wenst waarbij gebruik wordt gemaakt van dieren en dierproeven. De wethouder wordt gevraagd in hoeverre hij kan voorkomen dat er via de REA en de ROM geïnvesteerd wordt in dierproeven en of hij kan toezeggen dit te voorkomen door dit op te nemen in de kaders. Gevraagd wordt of de wethouder kan toezeggen dat er geen investeringen worden gedaan in de bio-industrie en dat bij investeringen in landbouw dit natuurinclusieve kringlandbouw betreft.

Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan in het betoog van de PvdD een uitspraak over bedrijven die gebruik maken van biomassa te missen en vraagt of hij dit nog aan het college wil meegeven.
Dhr. Van Heuven (PvdD) antwoordt dat biomassa geen optie is in het licht van duurzaamheid en wenst dat wordt voorkomen dat er via de REA en de ROM wordt geïnvesteerd in biomassa.

Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt waarom naast de provincie alleen Amersfoort, Hilversum en Utrecht meedoen en vraagt zich af of een ROM niet in de gehele regio gedragen zou moeten worden. Gevraagd wordt waarom niet alle gemeenten in de regio participeren en ook financieel bijdragen.
In het business model wordt gesproken over marktfalen. Dhr. Bos ziet marktfalen als het tekortschieten tussen vraag en aanbod, Het college hanteert een andere definitie. De nadruk ligt bij het marktfalen in het business plan op financieringsbehoefte. Stadsbelang Utrecht ziet dit als handelen als durfinvesteerder. Stadsbelang Utrecht maakt zich in dit kader zorgen over het uitoefenen van marktmacht, van marktverstoring en van marktbederf door de inzet van de fondsen van de ROM. De fractie zou graag zien dat de partijen hiervan niet kunnen worden beticht en vraagt hoe de wethouder dat gaat doen.
De fractie maakt zich zorgen dat er alleen wordt geïnvesteerd in Amersfoort, Hilversum en Utrecht en gevraagd wordt of nieuwe bedrijven zich ook alleen in deze steden zullen vestigen. Een goede spreiding over de regio zou als uitgangspunt genomen moeten worden en dit zou moeten worden opgenomen in de doelstellingen en de KPI's van de ROM. De wethouder wordt gevraagd dit toe te zeggen.
Er wordt gesproken over de regio Foodvalley. Dit is echter een andere regio en neemt niet deel aan deze ROM. Gevraagd wordt in hoeverre de bedrijvigheid in de drie steden in deze regio is verweven met de bedrijvigheid in de regio Foodvalley en of wordt ingezet op vergelijkbare bedrijven. Gevraagd wordt of het mogelijk is om te borgen dat er geen werkgelegenheid uit de regio Foodvalley wordt weggetrokken.
De REA legt de nadruk op de ontwikkeling van werkgelegenheid en vanuit de regio wordt gevraagd om bestaande werkgelegenheid te borgen. Gevraagd wordt of geborgd kan worden dat de inzet van de ROM is gericht is op nieuwe werkgelegenheid of dat ook geborgd kan worden dat er wordt ingezet op bestaande werkgelegenheid.
Het document is gericht op het versterken van de economische kracht van sterke sectoren van de drie steden en gevraagd wordt hoe het zit met andere sectoren in de regio en waarom deze niet zijn meegenomen.
De focus op de maakindustrie en de logistieke bedrijvigheid en op het realiseren van banen voor laaggeschoolde inwoners wordt gemist. Stadsbelang Utrecht wil deze punten in de REA en de ROM geborgd zien in de doelstelling en de KPI's. De wethouder wordt gevraagd dit toe te zeggen.
Stadsbelang Utrecht gelooft niet in het perspectief van de regio Utrecht als meest leefbare gebied van Europa. Zo wordt aan de voorwaarde betaalbare woningen niet voldaan. Zonder additionele inspanning op het gebied van huisvesting is groei niet haalbaar. Gevraagd wordt of het college het met Stadsbelang Utrecht eens is dat op korte termijn moet worden gestart met het bouwen van betaalbare woningen en dat dit de hoogste prioriteit heeft. Ook wordt gevraagd of het college het er mee eens is

dat de randvoorwaarden om te komen tot betaalbare woningen de eenvoud van gebiedsontwikkeling betreft en dat dit alleen gerealiseerd kan worden in andere gemeenten en in Utrechtse uitleggebieden.

Mw. Zwinkels (CDA) meent dat het voorstel niet het kader van de toekomstige economische ontwikkeling biedt. Aan de voorgestelde kaders en criteria kan de raad niet toetsen. Daarnaast worden er aannames gedaan en moeten onderwerpen nog worden uitgewerkt.
Het stuk ademt dat er meer gefaciliteerd moet worden en dat er meer ruimte geboden moet worden omdat Utrecht interessant zou zijn on in te investeren. Deze stelling lijkt uit ge gaan van kwantiteit terwijl er geen sturing op kwaliteit, de gewenste maat en de stabiliteit van de economie plaatsvindt.
De VVD heeft al opmerkingen gemaakt over winkelstraten en openbare ruimte en de CDA duidt de leegstand wel en mist bijvoorbeeld antwoord de vraag hoe wordt omgegaan met online winkelen.
Dit raakt ook aan de kwaliteit van de bedrijvigheid en de ruimtelijke projecten. Zo wordt het belang van de industrie en de maakindustrie en de gevolgen ervan voor de nabije omgeving niet benoemd.
Gevraagd wordt hoe kan worden voorkomen dat onnodig grote werklocaties worden ontwikkeld.
Het belang van toegankelijk taalgebruik wordt benadrukt.
Het CDA ziet een kans om verbindingen te stimuleren tussen grote en kleinere bedrijven in het regionale vestigingsklimaat. De aangenomen motie 416 roept hier ook toe op. In het hoofdstuk over het vestigingsklimaat is hier echter niets over terug te lezen. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
De fractie betreurt het dat de REA is opgesteld door een select gezelschap waardoor partners met commerciële belangen in een goede positie worden gebracht en ondernemers uit andere sectoren niet kunnen profiteren.
Het CDA staat positief tegenover de ROM maar deze zou wel de functie moeten hebben om een extra zetje te kunnen geven aan investeringen en initiatieven die de raad wenselijk acht. De wethouder wordt gevraagd of hij deze visie deelt en dat ook bedrijven weer losgelaten kunnen worden zodat oneigenlijke staatssteun wordt voorkomen.
Het idee van het loket spreekt het CDA aan. Gevraagd wordt hoe er goed wordt omgegaan met ingebrachte ideeën en kennis en welke bescherming hiervoor wordt geboden.
Gevraagd wordt waar de ROM wordt gehuisvest, of deze locatie goed zichtbaar en bereikbaar is en of mkb-ers hierin zijn gehoord. .
Het CDA heeft al eerder opmerkingen gemaakt over de capaciteit bij de afdeling Economie en is van mening dat het voorliggende stuk te ad hoc en te ondoordacht is. Een structurele basis waar voor een lange termijn kan worden voortgebouwd wordt gemist.
Dhr. Dekkers (GroenLinks) vraagt wat het CDA vindt van de keuzes die in de REA gemaakt worden zoals de focus op de maatschappelijke opgaven, op grote én kleine bedrijven en op denkers én op makers.
Mw. Zwinkels (CDA) antwoordt dat ze van mening is dat deze keuzes juist niet worden gemaakt. Er wordt gekozen voor heel veel terwijl zij juist zou willen kijken naar hoe de kwaliteit van Utrecht versterkt en naar het maken van verbreding in de REA. Ze deelt dat maatschappelijke doelen nagestreefd moeten worden maar dit is in de REA nu vanuit een te eng perspectief aangevlogen.

Dhr. Sanli (Denk) ziet in het plan dat er veel wordt geïnvesteerd in nieuwe bedrijven en vreest dat bestaande bedrijven hierdoor onder druk komen te staan. Denk zou hier liever een betere balans in zien.

Wethouder Verschuure licht toe dat economische beleid drie facetten betreft. Het eerste facet is ruimte, waar wordt er gewerkt. Het college komt hier onder andere met de RSU, de REP en met een Steckrapport bij de raad. Het beleid gaat ook over mensen, talent en arbeidsplaatsen. Met het hierbij horende instrumentarium behorende bij Werk en Inkomen, waaronder Werkbeweging wordt hier richting aan gegeven. Het derde aspect betreft financiering of het tekort daaraan. Hier past onder andere de start up- en scale upaanpak bij en de ROM die vandaag wordt besproken. Veel van de gestelde vragen raken meer aan de andere aspecten en de wethouder zal daar dan ook minder uitgebreid op ingaan.
De REA is een resultante van 17 bijeenkomsten met meer dan driehonderd stakeholders en richt zich niet op sectoren maar op ambitie en visie. Dat is ook de reden waarom de REA wat algemener is geformuleerd en staat bijvoorbeeld onderwijs er niet in benoemd.
PWC heeft onderzocht wat er in de regio ontbreekt. Gebleken is dat er behoefte is aan een instrument als een ontwikkelmaatschappij. Met het ministerie van EZK, de provincie, de universiteit, het UMCU, Hilversum en Amersfoort is gesproken over hoe dit vorm gegeven zou kunnen worden. De ROM is juridisch getoetst en er is gekeken naar andere ROMs in het land.

Dhr. Van Dalen (VVD) vraagt of ook de ASM een toets heeft uitgevoerd.
Wethouder Verschuure antwoordt dat hij dat niet weet en licht toe dat het wel door het ministerie van EZK is getoetst.
De wethouder vervolgt en stelt dat er verschillende noties zijn gemaakt over internationalisering en brede welvaart. In de regio wordt nu iets unieks gedaan door economisch beleid via dit instrumentarium te richten op het leveren van een bijdrage aan de brede welvaart. Dit verschilt van andere ROMs die vaak een bredere scope hebben. Het college stelt voor om mee te gaan in de motie over brede welvaart en de motie is gisteren bij provinciale staten aangenomen. De Utrechtse raad zou deze motie ook in Utrecht kunnen indienen zodat de motie ook in de gemeente is verankerd. In Amersfoort en Hilversum wordt voorgesteld om dat ook te doen.
Er is in de ROM een KPI opgenomen over het aantal banen dat gecreëerd wordt. Voor puur het aanpakken van de werkeloosheid zijn er in Utrecht vele andere instrumenten. Innovatie wordt niet gezien als doel op zich maar als middel om verder te komen.
Het is lastig om een terreincoëfficiënt via de ROM op te nemen maar bij de ruimtelijke ordening wordt wel gestreefd naar een zo hoog mogelijk aantal arbeidsplaatsen per vierkante meter. Dat is ook de reden waarom het college zich minder op logistieke dienstverlening richt. Van de stelling dat logistieke bedrijvigheid wordt weggestuurd is geen sprake.
Het college kan jaarlijks het jaarplan met de raad bespreken. De wethouder Economie kan als aandeelhouder door de raad een boodschap meegegeven worden naar de aandeelhoudersvergadering. Utrecht is voor 13,5% aandeelhouder maar er kan natuurlijk ook met een andere aandeelhouder als bijvoorbeeld de provincie een gezamenlijk standpunt worden ingenomen.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) vraagt of het vierjaarplan ter besluitvorming aan de raad kan worden voorgelegd.
Wethouder Verschuure antwoordt dat de aandeelhouders over het vierjaarplan besluiten maar dat het wel in de raad besproken kan worden.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) stelt dat dat het voorgestelde proces is dat het verzoek aan de wethouder is of het ook ter besluitvorming naar de raad kan.
Wethouder Verschuure antwoordt dat de raad de wethouder de opdracht kan geven om niet in te stemmen met het plan. Er is er echter wel sprake van getrapte besluitvorming.
Mw. Ferket (D66) meent dat het voldoende is om het vierjaarplan in de raad te bespreken. De raad kan de wethouder altijd in de vorm van een motie een boodschap meegeven.
Wethouder Verschuure merkt met betrekking tot de circulaire economie op dat er binnenkort een actieplan circulaire economie naar de raad komt.
Er is dit moment sprake van een tekort aan kantoren in Utrecht, en dan met name op de centrumlocaties van de stad. Het is belangrijk om te zorgen voor werklocaties naast woningen. Hierover wordt met de provincie gesproken.
Mw. Ferket (D66) geeft aan geïnformeerd te willen over de voortgang van deze gesprekken.
Wethouder Verschuure licht toe dat hier bij de POVI en de REP nog over wordt gesproken.
Om het risico te beperken en omdat een revolverend fonds is gewenst, is gekozen voor TRL 7.
De wethouder is het eens met de opmerkingen over diversiteit en licht toe dat er wordt gestart met drie commissarissen. Dit kan uitgroeien naar 5. Een bureau is gevraagd om de selectie te doen.
Het komende jaar is een overgangsjaar voor de EBU. Het college zal de bijdrage aan de EBU verminderen en de EBU zal minder taken krijgen. Deze taken zullen worden overgenomen.
Andere gemeenten zijn welkom om bij te dragen aan de ROM. Er zal echter gestart worden met de genoemde partijen.
De financiering zal niet alleen op het grondgebied van de drie gemeenten landen. Er wordt grensontkennend samengewerkt wat betekent dat als het contact met Foodvalley goed is samenwerking niet nagelaten zal worden. Utrecht had in het verleden geen ROM en het is voorgekomen dat andere ROMs bedrijven uit deze regio hebben weggehaald. De afspraak is wel gemaakt tussen de ROMs om niet in elkaars gebied te gaan shoppen.
De wethouder licht toe dat Utrecht de second most competing region is wat aangeeft dat de regio goed functioneert en dat er sprake is van een goed vestigingsklimaat. De ROM helpt om dit nog meer te verstevigen en geeft, ook aan gezond stedelijk leven, richting.
Een van de gevraagde financieringsbehoefte is een bedrijf dat zich richt op elektrische batterijen. Dit zou een bedrijf kunnen zijn dat met de ROM de financiering wel rond kan krijgen wat tot nu toe nog niet was gelukt. Op diverse andere gebieden is Utrecht ook zelf bezig met de energietransitie.
De gemaakte opmerking over de woningnood is door de wethouder gehoord. Het past niet in dit debat om hier verder op in te gaan.

<u>Tweede termijn</u>

De voorzitter vraagt de fracties aan te geven hoe ze dit punt in de raad wensen te behandelen en om hier ook een tijdsindicatie aan te koppelen.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) mist een reactie op zijn voorstel om in de oprichtingsaktes van de verschillende organisaties op te nemen dat zij functioneren binnen het kader van de REA. Hij wenst het punt als B-punt te behandelen en stelt voor om hier een uur de tijd voor te nemen.
Mw. Ferket (D66) geeft aan te overwegen om het onderwijs steviger in de pijlers van de REA te verankeren en om diversiteit in de raad van commissarissen te verankeren aangezien daar nu niets over is opgenomen. Ze mist de reactie van de wethouder op de converteerbare leningen en het zeggenschap van de ondernemer maar neemt genoegen met het antwoord op de wensen en bedenkingen en zal een poging doen om ambtelijk meer informatie te krijgen. Over de kantoorlocaties zal ze schriftelijke vragen stellen. Ze vraagt de wethouder te reageren op haar vraag over waarom Start up Utrecht niet steviger in de ROM geborgd kan worden.
Het punt kan als B-punt behandeld worden en een uur moet volstaan.

Dhr. Van der Zweth (PvdA) ziet het ook als een B-punt. Overwogen wordt om het tegengaan van de mismatch op de arbeidsmarkt steviger in de ROM te verankeren en de partij denkt nog na over de sturing. Antwoord op de vraag of er bij investeringsbeslissingen op brede welvaart wordt gestuurd wordt nog gemist.

Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) mist antwoord op zijn vragen over marktbederf, het borgen van de spreiding in de regio, het borgen dat er geen werkgelegenheid uit andere regio's wordt weggetrokken, het borgen van nieuwe werkgelegenheid of de combinatie van nieuwe en bestaande werkgelegenheid en het benoemen en kwantitatief maken van laaggeschoold werk in de doelstellingen of de KPI's.

Dhr. Van Heuven (PvdD) mist antwoord op zijn vragen over economische groei en het ecologische plafond, gezonde mensen en gezonde dieren, dierproeven en natuurinclusieve landbouw.

Dhr. Dekkers (GroenLinks) neemt het initiatief om met een motie over brede welvaart te komen en als het nodig is over het steviger verankeren van de REA als kader voor de verschillende notities. Met betrekking tot diversiteit merkt hij op dat hij niet alleen de RvC heeft benoemd maar ook andere organen als het investeringscomité.
Als beslispunt is opgenomen dat de REA wordt gebruikt voor het vernieuwen van het economische beleid van de stad. Er zijn door verschillende fracties sectoren benoemd die van belang zijn voor de stad en GroenLinks wenst dat veilig wordt gesteld dat deze sectoren niet worden vergeten.
De hoop wordt uitgesproken dat de raad ook wordt betrokken bij het nemen van de kaderstellende besluiten.
De wethouder wordt gevraagd nog te reageren op de vraag over het uitbreiden van de rode contour.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) mist antwoord op de vragen wat de sectoren waarin wordt geïnvesteerd Utrechts maakt, de gevolgen voor de creatieve industrie en op basis waarvan wordt geïnvesteerd.

Dhr. Van Dalen (VVD) meent dat er te weinig aandacht is voor de banen van nu en de maakindustrie. De REA begint al in 2020 en de wethouder wordt gevraagd op zijn opmerkingen hierover te reageren.

Dhr. Schipper (SP) vraagt wat er gebeurt als de ROM goed loopt en of er dan geld terugvloeit naar de gemeente. Samen met de PvdA zal hij nog nadenken over het punt van de sturing waarbij de bijdrage van GroenLinks wellicht ook behulpzaam is.

De voorzitter merkt op dat een aantal fracties heeft voorgesteld om een uur in te ruimen voor de raadsbehandeling.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) meent dat dat te kort is en stelt anderhalf uur voor.
Dhr. Van Dalen (VVD) sluit zich hier bij aan.
De voorzitter stelt vast dat er 90 minuten voor de behandeling van dit punt zal worden gereserveerd.

Wethouder Verschuure verwijst naar het investeringsreglement waar bij punt 3.2.d staat vermeld dat het programma past binnen de thema's van de REA. Daarmee zijn de REA en de ROM voorwaardelijk met elkaar verbonden.

Met betrekking tot diversiteit merkt de wethouder op dat de RvC slechts uit drie personen bestaat maar dat de boodschap duidelijk is aangekomen.
Het is aan de raad om het onderwerp onderwijs extra te versterken.
Over Start up Utrecht merkt hij op dat deze partij een andere taak heeft en in het voortraject van de ROM zit. De partijen dienen natuurlijk wel met elkaar samen te werken.
De wethouder geeft aan te hebben geprobeerd aan te geven dat er veel instrumenten zijn in Utrecht om de mismatch tegen te gaan. In de ROM gebeurt dit ook maar het is niet de primaire taak van de ROM.
Over de vraag over marktbederf licht de wethouder toe dat financiering altijd samen met de markt wordt georganiseerd. De ROM kan maximaal 49% van de financiering op zich nemen. Het doel is om een duwtje te geven waarmee de financiering loskomt.
De ROM is gericht op nieuwe als wel bestaande werkgelegenheid en bestaande bedrijvigheid.
Het standpunt van de gemeente Utrecht over de rode contour is welbekend. De gemeente gaat hier zeer zorgvuldig mee om en zal dit bij de REA en de ROM ook zo doen.
De ROM wordt gestart met een richtfonds van 21 miljoen euro. Het streven is om dit verder te laten groeien. Als de ROM goed loopt lijkt het logisch om eerst het fonds aan te vullen tot het gewenste bedrag. Wanneer er winst gemaakt wordt beslissen de aandeelhouders over de bestemming daarvan. Het college komt jaarlijks bij de raad met het jaarplan en de raad zou dan ook over die bestemming richting kunnen geven.
De wethouder erkent dat de banen van nu ook belangrijk zijn. Het gaat op dit moment goed met de werkgelegenheid, maar er liggen bedreigingen in de toekomst. Daarom wordt er met de Aanpak voor de banen van de toekomst gericht op de beroepsgroepen zorg, onderwijs, ICT en bouw. Het college streeft er naar om de arbeidsmarkt duurzaam toekomstproof te maken.
Er wordt niet alleen gezocht naar unicorns, dat stadium is dan al voorbij. Gericht wordt op bestaande bedrijven die voor de schaling een financieringsbehoefte hebben.

Dhr. Van Heuven (PvdD) geeft aan dat zijn vragen weer niet zijn beantwoord en zal deze schriftelijk indienen.

Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat niet al zijn vragen zijn beantwoord. Hij oppert dat ambtelijk in van het verslag van deze vergadering zijn vragen gevonden kunnen worden en dat deze vervolgens beantwoordt worden.
Wethouder Verschuure geeft aan dat geen goede methode te vinden.
De voorzitter geeft aan dat dhr. Bos de vragen schriftelijk in kan dienen.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) geeft aan niet te begrijpen dat het moeilijk is om de vragen na te lopen, dit is bij de Utrechtse Onderwijsagenda ook gedaan.
De voorzitter neemt hier nota van maar wenst deze discussie nu niet te voeren.

Wethouder Verschuure geeft aan graag terug te komen op de vragen van de PvdD die hij vergeten was te beantwoorden. Hij meent dat de vraag over wanneer er voldoende economische groei is filosofisch van aard is. De vraag is eerder gesteld en het debat is hier al eerder over gevoerd. Het college is gelukkig dat het in de regio Utrecht goed gaat met de economie en de welvaart. Economische krimp leidt tot maatschappelijke problemen en groei stelt in staat om te investeren. Er kan geen maat gegeven aan wanneer het voldoende is. Het streven is ook niet om de economische groei maximaal uit te nutten maar om brede welvaart te verwerven.
De wethouder geeft aan dierproeven niet 100% te kunnen uitsluiten.
Er wordt gestreefd naar gezonde mensen en gezonde dieren maar de tekst in de oprichtingsakte is zoals hij is en spreekt alleen van gezonde mensen.

De voorzitter geeft aan dat besloten is dat dit punt al B-punt doorgaat naar de raad en dat er anderhalf uur tijd voor wordt gereserveerd.
De voorzitter schorst de vergadering om 13.50 uur.

Verslag van de openbare middagvergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte, gehouden op 30 januari 2020 in de raadzaal, Stadhuisbrug 1 te Utrecht.

Aanwezig: De voorzitter, mw. C. van Dun, de wethouder, dhr. E. Eerenberg en mw. L. van Hooijdonk, de leden dhr. T.W. Schipper (SP), mw. R. Heijne (GroenLinks), dhr. M. van Dalen (VVD), dhr. B. Işik (PvdA), mw. A. Sasbrink (PvdD), dhr. Ö Sanli (Denk), dhr. G. Te Hoonte (VVD), dhr. M. Koning (D66), dhr. M. van Heuven (PvdD), dhr. S. Van Waveren (CDA), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. J. Koppelaar (Student&Starter), mw. T. Meerding (VVD), dhr. R. van der Graaf (ChristenUnie), mw. E. Oosters (Student&Starter), mw. L. Snippe (PvdD), dhr. S. Heuschen (Student&Starter), dhr. R. Van der Zweth (PvdA), dhr. J. Schreuder (D66), mw. A. Petersen (SP), dhr. T. Weistra (GroenLinks), mw. S. Schilderman (D66)
de commissiegriffiers dhr. F. de Kok, mw. E. Harmelink en dhr. J. Gerrits. Voorts aanwezig enkele medewerkers.

Afwezig: Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag: Dhr. R. Schotsman (Notuleerservice Nederland)

Inhoud

11. Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Smakkelaarsveld, 1e herziening 22
12. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp kadernota Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht 2021... 26
13. Raadsbrief Nedereindse Plas 27
14. Raadsvoorstel Zienswijzen recreatieschap Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht, uitgangspunten begroting 2021 31
15. Cicerolaan/Platolaan 32

De voorzitter heropent de vergadering om 14.00 uur.
Er zijn geen mededelingen.

11. Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Smakkelaarsveld, 1e herziening

Dit voorstel zal in twee termijnen worden behandeld.

Eerste termijn

Dhr. Van der Zweth (PvdA) geeft aan dat de raad bij de tender in 2017 een geheime bijlage heeft gekregen waar permanente geheimhouding op rust. Dhr. Van der Zweth wenst te spreken over de percentages woningprogramma die in de bijlage zijn opgenomen. De wethouder wordt gevraagd of hij hier over kan spreken omdat de percentages mogelijk elders al zijn gepubliceerd. Ook wordt gevraagd of de bijlage -eventueel gelakt- van geheimhouding ontheven worden bij de volgende raadsvergadering.
Wethouder Eerenberg licht toe dat er nog geen definitieve overeenstemming met de ontwikkelende partij is bereikt. De bijlage kan derhalve nog niet openbaar worden gemaakt. Wanneer er wel een overeenkomst is zal de bijlage gelicht worden en onderzocht worden wat openbaar gemaakt kan worden. Nu schaadt het openbaar maken mogelijk nog de positie van de gemeente.

Wethouder Eerenberg zal, met betrekking tot agendapunt 11. Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Smakkelaarsveld, 1e herziening, als het college er met de marktpartij helemaal uit is een screening houden wat wel openbaar gemaakt kan worden van de geheime bijlage bij het raadsbesluit van juli 2017 inzake Smakkelaarsveld en de raad hierover informeren.

Dhr. Van der Zweth (PvdA) stelt dat er veel over dit onderwerp te doen is geweest. Er zou ooit 100% sociale woningbouw komen en later stelde het college voor om 0% sociale woningbouw te realiseren op het Smakkelaarsveld. Dat was voor de PvdA onbestaanbaar. Berekeningen hebben aangetoond dat ontwikkeling met 15% sociale woningbouw financieel uitkwam. Het ontbrak de vorige wethouder echter aan politieke wil. PvdA verwacht dat deze wethouder wel een idee heeft van hoe sociale huur in het Smakkelaarsveld gerealiseerd kan worden. De wethouder wordt gevraagd wat er van hem op dit gebied verwacht kan worden.
Het rekenmodel laat zien dat het college de opdracht van een bepaald percentage koop- en een bepaald percentage huurwoningen meegaf. In de commissieverslagen is te lezen dat werd geadviseerd om met de ambtenaren dit model door te nemen. De PvdA heeft dit gedaan en duidelijk werd dat sociale huur mogelijk was. De huidige wethouder laat dit nu los en komt met 20% dure huur

en 80% koopwoningen. Dit is voor de PvdA onvoldoende en de wethouder wordt om een strekt ter vervanging gevraagd en de eerdere afspraken uit de geheime bijlage weer op te nemen in het bestemmingsplan. Wanneer dit niet gebeurt zal een amendement worden ingediend.
In het nieuwe voorstel komen er minder woningen en meer kantoren. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen om in een strekt ter vervanging de woningen in het Kadegebouw te handhaven en het aantal woningen op 150 stuks te houden. Als de wethouder dit niet toezegt zal ook hierover een amendement komen.

Dhr. Van Waveren (CDA) stemt in met de aanpassing en voor het CDA kan het plan door naar de raad. Er zijn wel zorgen over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte en wie er gaat over de kwaliteit, toegankelijkheid en de handhaving etc. de wethouder wordt gevraagd de raad een brief te sturen over hoe deze zaken geregeld worden, welke afspraken er komen, welk regime er gaat gelden en hoe de openbaarheid geregeld is.

Dhr. Bosch (PVV) vindt het jammer dat het aantal woningen verlaagd worst van 150 naar 130 en meent dat het aandeel sociale en middenhuur onvoldoende is. Gevraagd wordt hoeveel kantoorruimte er nodig is en stelt dat de geplande parkeervoorzieningen onvoldoende zijn.

Mw. Heijne (GroenLinks) meent dat het een mooi plan is dat door kan naar de raad. Flexibiliteit in bouwen kan volgens GroenLinks in de toekomst een voordeel zijn. Het lijkt er nu op dat het gehele Kadegebouw kantoorgebouw wordt. Dat is voor de fractie onwenselijk. Gevraagd wordt of dit voorkomen kan worden en hoe de wethouder hier naar kijkt. GroenLinks sluit aan bij de vragen van het CDA over het beheer van de openbare ruimte. In het plan staat benoemd dat het streven is dat er 20% middenhuur wordt gerealiseerd. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen er bij de ontwikkelaar op aangedrongen wordt dat deze 20% wordt gehandhaafd.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) licht toe dat in eerdere plannen en nog hoger percentage voor sociale huur stond en vraagt of hij GroenLinks aan zijn zijde vindt als hij dat percentage wil handhaven.
Mw. Heijne (GroenLinks) antwoordt eerst de reactie van de wethouder te willen afwachten.
Ze vervolgt en dringt er bij de wethouder op aan dat ook de biodiversiteit wordt gewaarborgd en vraagt of er bij de overgang van land naar water ruimte is voor riet.

Dhr. Sanli (Denk) heeft moeite met de realisatie van meer kantoren en meent dat het beter is om te onderzoeken hoeveel leegstaande kantoren er elders in de stad beschikbaar zijn voordat er in de binnenstad kantoren bij worden gebouwd.

Dhr. Koning (D66) stelt dat er veel vraag is naar kantoorruimte in het stationsgebied en meent dat het goed is dat er meer flexibiliteit is gekomen in het bestemmingsplan. Er ligt nu een mooi plan voor en de hoop wordt uitgesproken dat het op brede steun in de raad kan rekenen. Voor D66 is het ook belangrijk dat er nu veel meer groen in het plan is opgenomen en dat het water teruggebracht kan worden.
Dhr. Sanli (Denk) vraagt of het niet verstandiger is kantoorruimte die in een andere wijk leegstaat eerst te benutten.
Dhr. Koning (D66) antwoordt dat er juist in het stationsgebied veel behoefte is aan kantoorruimte. Er dient opgetreden te worden tegen leegstand in kantoren maar uit de Kantorennota blijkt dat niet alles een op een uitgeruild kan worden.

Mw. Meerding (VVD) geeft aan dat de eerste herziening er goed uit ziet met meer horeca, kantoren en ruimte voor leisure.
In het filmpje dat tijdens de presentatie is vertoond viel op dat bepaalde hoeken in het ontwerp probleem kunnen opleveren. Afgeschermde straatjes kunnen ruimte bieden voor louche activiteiten. Een voorbeeld van zo'n hoek is het haventje dat achter de trambaan is ingetekend. De wethouder wordt gevraagd wat er gedaan kan worden om dergelijke risicohoeken aan te pakken. De VVD denkt eraan om het budget voor de Safe streetsaanpak hiervoor in te zetten.
Het is belangrijk dat het OV goed door kan rijden. De VVD voorziet dat de bouw van de overkluizing van de busbaan stremming van het busvervoer kan opleveren. De wethouder wordt gevraagd of hij hier rekening mee heeft gehouden en of gegarandeerd kan worden dat het verkeer tijdens de bouw over de busbaan kan blijven rijden. De wethouder wordt gevraagd de raad te informeren als hierbij toch problemen ontstaan.

Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) geeft aan dat de ChristenUnie in 2016 niet heeft ingestemd met de uitweringsvariant Park+ aangezien de fractie liever een echt park had gezien. In 2017 is de motie van de ChristenUnie aangenomen om op een creatieve manier te zoeken naar meer groen op deze locatie en de fractie is positief verrast over de uitwerking die is gemaakt.
ChristenUnie vraagt zich af of horeca op het dak verstandig is. Gevraagd wordt of het niet beter is om horeca zonder buitenterras toe te staan. Ook wordt gevraagd hoe de tunnel voor bussen en trams die onder het gebouw loopt sociaal veilig wordt gehouden en hoe wordt voorkomen dat deze tunnel 's nachts een hangplek wordt.

Mw. Oosters (Student&Starter) geeft aan dat de partij blij is met de uitwerking van het plan en is enthousiast over de toevoeging van horeca en leisure. De fractie is benieuwd hoe dit uiteindelijk vorm gaat krijgen. In het plan staat benoemd dat er wellicht ruimte voor evenementen is en gevraagd wordt hoe dit wordt vormgegeven met de geleerde lessen van de Event Space op het stationsplein in gedachten. Student&Starter benadrukt het belang van groen en het beheer ervan en betreurt het dat het niet lukt om sociale woningbouw te laten terugkomen.

Mw. Snippe (PvdD) vindt het opmerkelijk dat er getwijfeld wordt of het Smakkelaarsveld geschikt is voor een stadspark omdat de plek qua maat en schaal te klein zou zijn. Het college benadeelt de geschiktheid van de locatie door het vol te bouwen met horeca, kantoren en leisure-voorzieningen. In 2014 is er een motie aangenomen waarin werd bepaald dat er een park zou komen. Deze twijfel is derhalve onterecht en de PvdD uit haar verontwaardiging hierover. De wethouder wordt gevraagd hierop te reageren.
Met de opname van 500 m2 voor horeca wordt er ruimte voor groen ingeleverd. De PvdD kan hier niet mee instemmen en de wethouder wordt om een reactie gevraagd.
In het bestemmingsplan wordt benoemd dat er op andere plekken met betrekking tot een stadspark met minder moeite meer resultaat behaald kunnen worden. De wethouder wordt gevraagd welke plekken dat zijn en toe te zeggen daar werk van te maken.

Dhr. Schipper (SP) meent dat de PvdA en de VVD goede vragen hebben gesteld over resp. het woonprogramma en sociale veiligheid en de SP sluit zich daar bij aan. De hoogteverschillen in het park maken dat er een lift nodig is voor mensen in een rolstoel en het beheer van de lift baart de fractie grote zorgen. Het lijkt een zekerheid dat haastige reizigers hun fiets in het park zullen stallen. Met het huidige regime kan hier niet tegen worden opgetreden. Gevraagd wordt hoe voorkomen wordt dat het een bende met gestalde fietsen wordt.

Wethouder Eerenberg dankt de commissie voor de vragen en de complimenten. Het Smakkelaarsveld is een plek met potentie in het hart van de stad. Er ligt een mooi plan voor met aandacht voor duurzaamheid, groen een mix van woningen en mooie openbare ruimte. De markt is gevraagd dit te gaan doen. In het debat hierover in 2017 is uitgebreid gesproken over of op deze plek sociale huur past met de aanname dat de markt de locatie moet gaan ontwikkelen. Uit dat debat bleek dat dat niet paste en sociale huur is vervolgens ook niet aan de markt uitgevraagd. Het mag de raad dan ook niet verbazen dat er een plan ligt waar geen sociale huur in is opgenomen. PvdA stelt voor om, kijkend naar onderliggende en deels geheime stukken om hier nu alsnog een gesprek over te voeren. Daarmee wordt geen recht gedaan aan wat de markt nu heeft voorgesteld. De wethouder heeft begrip voor de mening dat er ook op deze plek voor iedereen een woonplek moet zijn. Het college heeft via een motie in 2017 de opdracht gekregen om breder in het stationsgebied werk te maken van sociale huur. Er komt sociale huur in het Beurskwartier en wellicht ook op het Westplein. Met betrekking tot de rekentool merkt de wethouder op dat dat niet is wat er is uitgevraagd en dat dat derhalve door de markt ook niet is aangeboden.
Dhr. Van der Zweth (PvdA) geeft aan wel verbaasd te zijn aangezien in de strekt ter vervanging informatie is opgenomen over het woonprogramma waardoor de PvdA in de veronderstelling verkeerde dat sociale huur wel uitgevraagd is. Gevraagd wordt of de wethouder dit deelt en wat er nu nog kan worden gedaan om dit in ere te herstellen.
Wethouder Eerenberg deelt dit niet en geeft aan ook een motie te hebben gezien waarin de raad oproept om in het plan sociale huur te verwerken en dat amendement heeft het niet gehaald. Sociale huur is niet uitgevraagd. Een van de redenen daarvoor was dat het doel was om het plan budgetneutraal te ontwikkelen. Het plan moest privaat gefinancierd worden en daar past op deze locatie geen sociale huur bij.

Dhr. Van der Zweth (PvdA) stelt dat er in de geheime bijlage iets staat over de combinatie van koop en huur. Daar wordt naar verwezen en de PvdA meent dat dat was uitgevraagd. Nu blijkt dat het een nog duurder woonprogramma wordt om de andere eisen in te kunnen willigen.
Wethouder Eerenberg antwoordt dat de uitvraag conform het raadsbesluit is gedaan. Gezien de wensenlijst die is ingediend past sociale huur niet op deze locatie. Voor het college blijft het huiswerk over om op andere plekken in het stationsgebied haar nek uit te steken voor het realiseren van sociale huur.

Dhr. Schipper (SP) geeft aan dat in dezelfde vergadering motie 136 werd aangenomen met de opdracht om aan de westkant van het station te komen tot een extra impuls voor sociale huur ten opzichte van wat er al in de plannen was vermeld.
Wethouder Eerenberg deelt dit punt met de SP.
Hij vervolgt en licht toe dat uit het Steckrapport blijkt dat er behoefte is aan kantoren. Dit volgt ook uit de programmatabel voor het stationsgebied. Het plan biedt ruimte om het Kadegebouw als kantoor te bestemmen. De VVD pleitte in 2017 voor flexibiliteit in het bestemmingsplan om de financiële druk voor de ontwikkelaar te verlagen. Deze flexibiliteit biedt ruimte voor de ontwikkelaar om het plan te realiseren.
De wethouder zegt toe om een brief te maken over een aantal elementen in de openbare ruimte als de lift, beheer, veiligheid en riet. Het college zal over deze punten met de ontwikkelaar in gesprek gaan.
Met betrekking tot de busbaan merkt de wethouder op dat het een complex gebied is dat zowel verkeerstechnisch als wel sociaal veilig moet zijn. Deze punten worden in de volgende fase van het ontwerp meegenomen. Ook over het in bedrijf blijven van alle voorzieningen zal met de ontwikkelaar worden gesproken. De wethouder zegt toe om in een brief, wellicht samen met de eerdere toezegging informatie te geven hoe met deze aspecten zal worden omgegaan.
Met betrekking tot de horeca op het dak licht de wethouder toe dat er in een gebied wordt ontwikkeld waar al veel geluid en reuring is. De vraag is of een terras op het dak veel extra geluid zal toevoegen. Wel is gesteld dat het terras aan de andere kant van de bewoning moet komen.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) erkent dat er veel reuring op deze locatie is maar dat het 's avonds laat wellicht wel wat stiller is en dat de ChristenUnie dat graag zo zou houden. De wethouder wordt gevraagd of hier maatregelen voor worden genomen.
Dhr. Koning (D66) stelt dat er nu een unieke mogelijkheid is om in een nieuw deel van de binnenstad horeca toe te voegen op een plek waar relatief weinig mensen wonen. Er wordt vaak gesproken over overlast van horeca in de binnenstad die laat sluiten. Het zou dan ook mooi zijn horeca te brengen naar een plek waar nog niets is en waar je vanaf het begin de rechtszekerheid kan hebben dat het tot in de late uren drukker en rumoeriger kan zijn.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) heeft geen problemen met horeca op deze plek maar meent wel dat er zorgvuldige afwegingen gemaakt moeten worden in de mix van wonen, werken en horeca.
Wethouder Eerenberg licht toe dat het daghoreca betreft en dat er daarmee een beperking in de tijd is en dat de horeca in dat geval tot 23.00 uur open mag zijn.
Hij vervolgt en stelt dat er binnen het budgetneutrale kader geen park op deze locatie ontwikkeld kan worden. Hij stelt voor om terug te komen op de vraag waar welk een nieuw stadspark gerealiseerd kan worden.

<u>Tweede termijn</u>
Dhr. Van der Zweth (PvdA) geeft aan dat het punt voor de PvdA een B-punt is en dat de fractie zeer teleurgesteld is dat sociale huur in het plan ontbreekt. De fractie kijkt naar een vervolg in de raad rondom het woonprogramma en minder woningen ten gunste van kantoren. Voor beide punten wordt een motie of amendement overwogen.

Dhr. Van Waveren (CDA) vraagt wanneer de toegezegde brief komt. De hoop wordt uitgesproken dat de brief er is voordat er definitieve afspraken met de ontwikkelaar gemaakt worden.

Mw. Meerding (VVD) mist antwoord op haar vraag over de Safe streetsaanpak.

Dhr. Koning (D66) geeft aan met de andere fracties en binnen de eigen fractie te willen bespreken of uitbreiding van de horeca op deze locatie mogelijk is. De wethouder wordt gevraagd hier ook op te reflecteren.

Mw. Heijne (GroenLinks) mist antwoord op haar vraag over het Kadegebouw.

Mw. Oosters (Student&Starter) mist antwoord op haar vraag over evenementen.

Mw. Snippe (PvdD) mist een reactie op haar opmerking over de twijfel van het college over de geschiktheid van de locatie voor een stadspark en over het toevoegen van horeca.

Wethouder Eerenberg geeft aan zich in te spannen om de brief in maart te versturen. Het college is nog met de ontwikkelaar in gesprek en kan de brief pas versturen wanneer er overeenstemming is bereikt. De raad zal wel de gelegenheid krijgen om nog over de antwoorden in de brief te spreken. Het hangt van de timing af of er een brief of twee brieven worden verstuurd.
Hij vervolgt en licht toe dat het inherent is aan flexibiliteit dat het gehele Kadegebouw kantoorgebouw wordt.
De lessen die zijn geleerd van de Event Space onder het bollendak zullen ook in de toegezegde brief aandacht krijgen. Het is niet de bedoeling dat het Smakkelaarsveld een plek wordt om veel feesten te organiseren.
Mw. Oosters (Student&Starter) heeft hier begrip voor maar meent ook dat juist vanwege de ligging en de isolatie de plek geschikt lijkt voor evenementen en dat in het bestemmingsplan staat dat er evenementen mogelijk zijn.
Wethouder Eerenberg antwoordt dat dat juist is en voegt toe dat er ook in het bestemmingsplan staat benoemd dat het vergunningplichtig is en dat er derhalve afgewogen wordt of een gepland evenement bij de locatie past.
Hij licht toe dat het het college en de ontwikkelaar niet budgetneutraal lukt om op deze locatie een stadspark te realiseren. Het voorliggende plan biedt een mooie mix van groen, wonen en water.

De voorzitter stelt vast dat het punt als B-punt door gaat naar de raad en dat er twee amendementen zijn aangekondigd. Voor de behandeling wordt 30 minuten ingeruimd.
De wethouder heeft twee toezeggingen gedaan.

Wethouder Eerenberg zal, met betrekking tot agendapunt 11. Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Smakkelaarsveld, 1e herziening, als het college er met de marktpartij helemaal uit is een screening houden wat wel openbaar gemaakt kan worden van de geheime bijlage bij het raadsbesluit van juli 2017 inzake Smakkelaarsveld en de raad hierover informeren.

Wethouder Eerenberg zal, met betrekking tot agendapunt 11. Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Smakkelaarsveld, 1e herziening, een raadsbrief sturen over de openbare ruimte met aandacht voor de onderwerpen lift, safe streets, riet, beheer, openbare veiligheid, evenementen, overkluizing en de bus- en trambaan. Hij zal proberen om dit alles in maart 2020 in één brief te vatten.

12. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp kadernota Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht 2021

Eerste termijn

Mw. Snippe (PvdD) geeft aan dat er in de kadernota niets over vuurwerk is opgenomen. Het college wordt verzocht om in een zienswijze aan te geven dat zij een einde wil aan vuurwerkshows tijdens het broedseizoen. De PvdD verwacht dat de RUD hier, ook richting de provincie, een rol in speelt.
In de zienswijze heeft de RUD aangegeven de expertise op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en duurzame leefomgeving verder te willen ontwikkelen. In de brief is te lezen dat de gemeente deze expertise in eigen huis organiseert. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat de uitwisseling van deze expertise met de RUD gefaciliteerd zal worden.

Mw. Heijne (GroenLinks) merkt op dat de passage over te extra kosten met betrekking tot bodemtaken onleesbaar was. Gevraagd wordt voorstellen zodanig te formuleren dat de begrijpelijk zijn.
Uit het rapport van Berenschot blijkt dat de relatie tussen de gemeente en de RUD niet optimaal is. Een aanbeveling is om het verbetertraject onderdeel te laten zijn van het traject Kleur Bekennen. Ook staat benoemd dat het traject nog loopt en besluitvorming volgt. De situatie lijkt urgent maar is niet SMART omschreven. Gevraagd wordt of het traject inmiddels in gang is gezet en of er in de zienswijze opgenomen kan worden dat er een concreet stappenplan gewenst is.

Dhr. Van Dalen (VVD) sluit aan bij de vraag van GroenLinks over de kosten voor de doorbelasting. Eerder deze dag is een debat gevoerd over De Trip en nu blijkt dat bij dit punt de Rotterdamse milieudienst wordt ingehuurd en niet de Utrechtse. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.

Dhr. Işik (PvdA) sluit aan bij de inbreng van de PvdD en GroenLinks.

Dhr. Heuschen (Student&Starter) sluit ook aan bij de eerdere inbrengen en vraagt daarnaast hoe het college de aanpak van stikstof voor zich ziet. Gevraagd wordt of de wethouder de milieubelastende activiteiten samen met de ondernemers oppakt en op welke termijn.

Wethouder Eerenberg licht toe dat het college overlegd heeft met het AB van de RUD en de conclusies van Berenschot heeft ingebracht. Er gaat een proces lopen waarin gekeken wordt hoe de RUD gepositioneerd wordt zodat het eerder in het proces kan adviseren en hoe de partijen samen kunnen werken. Hoe de uitwisseling van expertise kan worden georganiseerd past ook in dat proces en zal tijdens de gesprekken worden besproken.
De RUD is niet de partij voor de vraag van de PvdD over vuurwerk. De RUD is verantwoordelijk voor de controle van opslag maar niet voor toezicht op het afsteken tijdens evenementen. Het is dan ook niet zinvol om dit punt in de zienswijze op te nemen.
Mw. Snippe (PvdD) geeft aan te doelen op vuurwerkshows in parken en natuurgebieden tijdens het broedseizoen en meent dat de RUD hiervoor de aangewezen partij voor is.
Medewerker Van Rooij licht toe dat de RUD voor de provincie de taken in het kader van de groene Boa's uitvoert. Voordat er toestemming wordt gegeven om een evenement te houden wordt er een ecologietoets gedaan. Met betrekking tot de ecologie is de provincie verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving. Vanuit de gemeente wordt in de gaten of er tijdens het broedseizoen geen vuurwerkshows worden gehouden.
Dhr. Işik (PvdA) stelt dat er in de raad een motie aangenomen is die vuurwerk in parken verbiedt. Gevraagd wordt of de provincie hier van op de hoogte is.
Wethouder Eerenberg antwoordt dat hij daar van uit gaat en zal, als dat niet het geval is, de provincie hiervan op de hoogte brengen. Het college is het inhoudelijk eens met de opmerking over vuurwerk tijdens het broedseizoen maar adviseert dit niet in de zienswijze op te nemen.
Er is met de RUD gesproken over de samenwerking en waarschijnlijk zullen meer gesprekken volgen. Het DB gaat nadenken over het vervolgproces met betrekking tot Kleur Bekennen en het Berenschotrapport. Het volgende AB zal hier over worden geïnformeerd en de wethouder zegt toe deze informatie met de raad te delen.

Wethouder Eerenberg zal in het derde kwartaal van 2020, met betrekking tot agendapunt 12. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp kadernota Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht 2021, de uitkomsten van het proces Kleur Bekennen na het volgende AB aan de raad toezenden.

De Rotterdamse RUD is ingeschakeld in het kader van de onafhankelijkheid aangezien de RUD ook vergunningverlener is.
Bij de wens om de RUD ook meer te laten adviseren past de oproep van Student&Starter om samen met het bedrijfsleven naar de problematiek te kijken.

<u>Tweede termijn</u>
Mw. Snippe (PvdD) geeft aan terug te gaan naar de fractie aangezien het een amendement over de RUD overweegt en wenst dit punt als B-punt te behandelen.
De voorzitter stelt vast dat het punt als B-punt wordt behandeld en hier wordt 15 minuten voor gereserveerd.

13. Raadsbrief Nedereindse Plas

Mw. Sasbrink (PvdD) geeft aan dat in het saneringsplan het doel van de sanering is vastgesteld, zijnde het isoleren van de verontreiniging die uit de stort naar buiten kan treden en het isoleren van de uitstekende delen. Het plan liet geen ruimte om niets te doen waar nu per brief wordt meegedeeld dat het college niet wenst in te grijpen en over te gaan tot een afwachtende houding. Hierdoor blijft het verspreidingsrisico evenals het risico dat de oevers instorten. Hiermee wordt niet voldaan aan het aangenomen saneringsplan. De PvdD vindt het staken van de sanering een onbegrijpelijk besluit van het college. Er ligt onbekend afval op de bodem en onder een laag bouwafval licht chemisch, medisch en onbekend afval. Er is sprake van onbekend afval op onbekende schaal. Met onbekende frequentie worden plaatselijk verhoogde gehaltes aan schadelijke stoffen gemeten in het water. De stortplaatsen staan in rechtstreekse verbinding met het oppervlaktewater, het grondwater en het omliggende milieu. Onderzoekers hebben aangegeven dat zij hun partner en kinderen en niet bij in de buurt zouden willen hebben. Het college stelt voor dit afval open en bloot en in contact met het milieu te laten liggen. Het

water en bodemleven lopen hierbij risico en vissen en vogels houden zich niet aan waarschuwingsborden. Via dieren kunnen schadelijke stoffen verder in het milieu verspreid worden. De PvdD maakt zich zorgen over deze zaken. Gevraagd wordt hoe andere fracties hier over denken en de wethouder wordt gevraagd hoe hij verantwoordt dat de saneringswerkzaamheden gestaakt worden. Wellicht kan de nieuwe wethouder het college tot een andere afweging bewegen.
In opdracht van de gemeente is onderzoek uitgevoerd om de saneringsmogelijkheden te vergelijken. Achteraf is hier het scenario 'niets doen' aan toegevoegd en het college heeft voor dit scenario gekozen. De 6 scenario's worden op verschillende criteria gewogen waarbij het risico voor het milieu gelijk lijkt te wegen aan recreatiepotentie en overlast voor de omgeving. De wethouder wordt gevraagd hoe hij over de methodiek van het saneringsonderzoek denkt. De PvdD meent dat het niet zo zou moeten zijn dat vanwege overlast door werkzaamheden het risico voor de leefomgeving geaccepteerd wordt. In het onderzoek wordt geadviseerd om de vervuilde grond af te schermen en deels te dempen met grond uit Duitsland. Dit zou in 2017 aan de orde zijn. Het is nu waarschijnlijk te laat om hier voor te kiezen. De wethouder wordt gevraagd of hij de indruk deelt dat dit een gemiste kans is en om toe te lichten waarom het college twee jaar alle onderzoeken samen te vatten te duiden en met de raad te delen.
Door de criteria anders te wegen, waarbij het risico voor het milieu voor de PvdD het zwaarste weegt, komt de fractie tot de conclusie dat het onverantwoord is om de sanering te staken. Gevraagd wordt of de wethouder deze conclusie deelt en welke mogelijkheden er zijn om de sanering voort te zetten. Ook wordt gevraagd hoe het mogelijk is dat er nu geen mogelijkheid meer lijkt om het vastgestelde saneringsplan uit te voeren.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt hoe de PvdD op basis van de huidige situatie de kosten en baten afweegt.
Mw. Sasbrink (PvdD) antwoordt dat het van belang is om het grote risico wordt afgedekt. Het is de PvdD veel waard om het vuil af te dekken.
Mw. Heijne (GroenLinks) geeft aan de deskundigen anders te hebben begrepen bij de raadsinformatiebijeenkomst. Zij heeft van 6 onderzoekers begrepen dat de risico's minimaal zijn. Gevraagd wordt hoe de PvdD duidt wat de onderzoekers tijdens die bijeenkomst hebben gezegd. Ook wordt gevraagd of de PvdD zou kiezen voor het saneringsscenario van 11 miljoen euro of dat van 44 miljoen euro. Bij beide scenario's is niet zeker dat de situatie veel verbetert ten opzichte van de huidige situatie.
Mw. Sasbrink (PvdD) heeft ook gehoord dat onderzoekers hebben gezegd dat het risico klein is maar na doorvragen hebben ze ook aangegeven dat de mogelijke gevolgen groot zijn. Daarnaast is niet bekend wat er aan vuil ligt en of en wanneer er een vat gaat knappen.
Dhr. Te Hoonte (VVD) is verbaasd over de reactie van GroenLinks. De partij hecht aan een schoon milieu. Er is sprake van een plas waarover wordt geadviseerd er niet in te zwemmen en GroenLinks meent dat sanering niet nodig is. De raad zou meer informatie moeten krijgen over de plas en er zal met peilbuizen rondom de gehele plas gemeten moeten gaan worden. Zoals de situatie nu is, is de gemeente verplicht om de sanering uit te voeren tot het moment dat provinciale staten aangeeft dat dat niet meer hoeft. Voor de VVD kan de huidige situatie geen eindsituatie zijn.
Mw. Sasbrink (PvdD) meent dat verspreiding van afval aanwezig is omdat grondwater door het afval het omliggende milieu in stroomt. Er wordt aanbevolen om op bepaalde stoffen extra onderzoek te doen. Blijkbaar wordt geaccepteerd dat stoffen als PAX en barium via het grondwater in het milieu terecht komen.
Met betrekking tot het scenario antwoordt ze dat volledig afgraven geen optie maar het scenario van afschermen moet wel worden uitgevoerd. Zo wordt ervoor gezorgd dat dat het afval niet meer in direct contact met het milieu is.
Mw. Heijne (GroenLinks) vraagt het college wat deze optie oplevert met betrekking tot vermindering van de risico's voor milieu en gezondheid.
Mw. Sasbrink (PvdD) geeft aan dat een risico wellicht niet volledig kwantificeerbaar is en dat de kosten in de toekomst kunnen oplopen. Gevraagd wordt hoe het college deze situatie had aangepakt als de landelijke wetgeving niet versoepeld was waardoor het nu mogelijk is niets te doen.
Ook wordt gevraagd waar het budget voor de sanering is gebleven. Er zou nog 6 miljoen euro beschikbaar moeten zijn en uit een raadsbrief blijkt dat het college aan het uitzoeken is waar dit geld in de gemeentelijke begroting is gebleven. Dit budget zou als startbedrag moeten worden gebruikt en provincie en rijk zouden hiermee bewogen moeten worden om een deel bij te leggen om sanering mogelijk te maken.

Dhr. Te Hoonte (VVD) sluit voor groot deel aan bij PvdD. Hij geeft aan dat het niet goed voelt dat er wordt afgezien van het oorspronkelijke plan. Gevraagd wordt of dit volgens de contracten wel toegestaan is. Verwezen wordt naar de raadsbrief Financiën waar in staat dat als niet wordt voldaan

tot restitutie kan worden overgegaan. Gevraagd wordt waar de brief van de provincie is waar in staat dat ze het geld niet zullen terugvragen. Daarnaast moet duidelijk worden hoe deze gelden in de begroting zijn verwerkt.
In het contract staat benoemd dat de beoordeling van het evaluatierapport voorbehouden blijft aan gedeputeerde staten van de provincie. Gevraagd wordt of er een evaluatierapport is gemaakt van wat er is gedaan, of dit is voorgelegd en of de provincie hierover een oordeel heeft gevormd.
Ook staat benoemd dat de gemeente zich maximaal moet inspannen om recreatie en eventueel zwemmen mogelijk te maken. De gemeente is in overleg niet verplicht om de kosten te maken om zwemmen mogelijk te maken. Nu wordt er eenzijdig een nieuw plan voorgelegd.
Er zitten geen peilbuizen aan de westkant van de plas terwijl het water wel in die richting stroomt. Er dienen daar dan ook peilbuizen te komen en er kan pas op basis van meer informatie een definitief besluit genomen worden. De VVD verzoekt om af te maken wat vooraf was bedacht. Dit leidt misschien niet tot zwemwater maar wel tot een veilige omgeving om te recreëren.

Mw. Heijne (GroenLinks) geeft aan ook het liefst te zien dat de plas schoon wordt opgeleverd. Deskundigen hebben aangegeven dat de risico's klein zijn en het college wordt gevraagd wat er wordt gewonnen met sanering. Gevraagd wordt welk risico op onvoorziene kosten er wordt gelopen bij een sobere sanering zoals het college voorstelt.

Dhr. Schreuder (D66) stelt dat er grondig onderzoek is gedaan en dat de vervuiling minder erg lijkt dan eerder gevreesd. Op basis van die informatie kan D66 het voorstel van het college volgen.
Dhr. Bosch (PVV) werpt tegen dat niet bekend is wat er onder de eerste laag puin ligt.
Dhr. Schreuder (D66) antwoordt dat uit de stukken blijkt dat wat er onder de eerste laag ligt blijkt uit wat er naar boven komt.
Opmerkelijk in de al eerder genoemde brief is dat er geen risicoreserveringen zijn gedaan. Deze aanpak voldoet niet aan de huidige begrotingsregels. Gevraagd wordt of de wethouder deze constatering deelt en of hij wil toezeggen dat een nieuw plan vergezeld gaat van een risicoanalyse waarvoor een reservering wordt ingeboekt.
Mw. Sasbrink (PvdD) merkt op dat D66 spreekt van een nieuw plan of voorstel. Zij heeft de brief echter gelezen als een mededeling dat er gemonitord gaat worden.
Dhr. Schreuder (D66) antwoordt dat hij geen voorstel of nieuw besluit van het college heeft gezien.
Dhr. Te Hoonte (VVD) geeft aan dat er geen voorstel gaat komen aangezien de wethouder dat niet noodzakelijk vindt.
Dhr. Schreuder (D66) geeft aan dat er geen voorstel is en dat er geen afspraken zijn gemaakt met het bevoegd gezag. Dit houdt in dat D66 hier ook nog geen oordeel over kan vellen.
Mw. Sasbrink (PvdD) vraagt of D66 ook van mening is dat er een voorstel naar de raad moet komen over hoe nu verder te gaan met de Nedereindse Plas.
Dhr. Schreuder (D66) beaamt dat en voegt toe dat hij net heeft gevraagd om een voorstel met een risicoanalyse.
De keuze voor het monitoringsregime zal een substantieel bedrag uit de afspraken met het rijk onbestemd maken. De wethouder wordt meegegeven dat hij in de overleggen met het bevoegd gezag inzet op herbestemming van deze gelden met een prioritering op risicoreservering, verstevigen van de oevers en de recreatiewaarde.
Dhr. Weistra (GroenLinks) geeft aan van dhr. Te Hoonte te hebben begrepen dat het college van mening is dat dit een collegebevoegdheid is. D66 wordt gevraagd of het van mening is dat er een raadsvoorstel moet komen of volstaat het met geïnformeerd worden over het besluit dat het college gaat nemen.
Dhr. Schreuder (D66) antwoordt dat hij verwacht dat de raad tijdig geïnformeerd wordt zodat de raad de keuze heeft om het punt te agenderen en ter besluitvorming voor te leggen.
Mw. Sasbrink (PvdD) geeft aan te hebben gelezen dat het college al een besluit heeft genomen en dat er niets aan de raad wordt voorgelegd. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.

Dhr. Işik (PvdA) stelt te hebben begrepen dat de gemeente een opdracht heeft gekregen met betrekking tot sanering waarbij niet duidelijk was wat dat uiteindelijk zou kosten. Gevraagd wordt hoe het college dit ervaart.
Deskundigen hebben aangegeven dat de huidige situatie gezondheidsrisico's met zich meebrengt. De PvdA is er geen voorstander van om miljoenen in dit project te steken zonder dat duidelijk is welk rendement dat oplevert. De wethouder wordt gevraagd of hij dit kan bevestigen.
Gevraagd wordt hoe, als er niet gesaneerd wordt, het gebied beschikbaar gehouden kan worden voor recreatiedoeleinden en hoe het gebied betrokken kan worden bij herontwikkeling.

Mw. Sasbrink (PvdD) geeft aan dat een rendement zou kunnen zijn dat zeker is dat er niet meer schadelijke stoffen in het milieu terecht komen. Gevraagd wordt hoe de PvdA dit ziet.
Dhr. Işik (PvdA) geeft aan de situatie te willen isoleren zodat mensen niet met vervuild water in aanraking komen.
Het college is nalatig geweest door een samenwerking aan te gaan zonder dat het weet welke kosten daaraan zijn verbonden.
Dhr. Te Hoonte (VVD) stelt dat met de provincie is afgesproken dat er gesaneerd zou worden met als doel recreatie en als streven zwemmen en dat de gemeente de extra kosten zou nemen als blijkt dat het project meer kost dan begroot. Het is de VVD niet duidelijk wat er in de afgelopen jaren is veranderd waardoor het college denkt dat het dit contract kan openbreken.
Dhr. Bosch (PVV) vraagt bij welk bedrag voor de VVD de grens ligt.
Dhr. Te Hoonte (VVD) antwoordt dat het enige dat nog moet gebeuren is het aanbrengen van een laag stortgrond. De overschrijding van het budget is daarmee te overzien.
Dhr. Işik (PvdA) stelt dat de deskundigen hebben aangegeven dat als er begonnen wordt met saneren niet duidelijk is waaraan wordt begonnen. Hij stelt voor om bij de provincie aan te geven dat de kosten van het project vooraf niet duidelijk zijn te krijgen en voor te stellen om met het project te stoppen.
Mw. Sasbrink (PvdD) stelt dat de onduidelijkheid over de kosten vooral geldt voor het scenario van afgraven. Bij het scenario afdekken zijn de kosten wel in beeld.
Dhr. Işik (PvdA) antwoordt dat er miljoenen euro's zijn uitgegeven en dat dit geen rendement heeft opgeleverd. Hij roept op om te stoppen met de sanering en hierover met de provincie overeenstemming te bereiken. De wethouder wordt gevraagd of dit mogelijk is en om een reflectie op hoe de situatie is ontstaan dat het college dit niet heeft zien aankomen.

Dhr. Bosch (PVV) geeft aan dat miljoenen zijn geïnvesteerd om een mooi recreatiegebied te maken van de Nedereindse Plas. Zwemmen is niet mogelijk en de PVV meent dat er sprake is van weggegooid geld. Om de ambitie van toen alsnog te realiseren is welhaast een miljard euro nodig. Er kan wel gewandeld worden en gevaren worden. Ook is wonen mogelijk volgens het college. Gevraagd wordt hoe veilig de situatie is aangezien niet bekend is wat er onder de bovenste laag puin ligt. Ook wordt gevraagd welke risico's mensen lopen als ze toch gaan zwemmen en wie verantwoordelijk is voor de gevolgen.

Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) meent dat de boodschap van de experts duidelijk is. Sanering is duur en de kans is groot dat er weinig wordt gemerkt van een betere waterkwaliteit. De ChristenUnie snapt de zorgen over het puin onder de eerste laag. Gevraagd wordt om op korte termijn de mogelijkheden zijn voor recreatie. De fractie vraagt zich af wat de eigendomsoverdracht betekent. In hoeverre kan de raad dan nog invloed uitoefenen op wat er met de plas gedaan wordt.

Dhr. Heuschen (Student&Starter) stelt dat er geen sprake is van een acuut ecologisch risico hetgeen, ook in het licht van de hoge kosten voor sanering, de keuze van handhaven van de huidige situatie rechtvaardigt. Het college wordt aangemoedigd om met een plan voor recreatie te komen. Gevraagd wordt wat wordt bedoeld met extensieve recreatie.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of Student&Starter voorstander van sanering is.
Dhr. Heuschen (Student&Starter) ontkent dit en stelt dat Student&Starter alleen voorstander is van sanering als er ook gezwommen kan worden.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of de fractie deze miljoenen wil investeren.
Dhr. Heuschen (Student&Starter) antwoordt dat dat niet het geval is en vraagt de wethouder meer inzicht te geven over de recreatieplannen.

Dhr. Van Waveren (CDA) stelt dat de raad moeilijk grip kan krijgen op het dossier aangezien in de brief het woord scenario's niet voorkomt terwijl deze blijkbaar wel onder de keuze van het college hebben gelegen.
Het mogelijk maken van recreatie vraagt ook om investeringen. Dit geldt ook voor de oeverstabiliteit. Deze elementen worden niet in het plaatje meegenomen.
Om die reden steunt het CDA de wens om een integraal raadsvoorstel.
Gevraagd wordt of dit dossier past binnen de Regeling Grote Projecten.

Mw. Petersen (SP) ziet geen noodzaak om meer te vragen dan wat het college doet met monitoring van de grondwaterkwaliteit. In de raadsbrief van 23 september wordt gesteld dat de wijziging vet het saneringsplan wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag, de RUD. Dit is nog niet gebeurd en de SP is

benieuwd naar het oordeel van de RUD over of de veiligheid van de plas praktisch te handhaven is. Gevraagd wanneer dit oordeel komt.

Wethouder Eerenberg geeft aan dat het college ook van mening is dat in het vervolg van dit proces een raadsvoorstel moet komen en zegt dit ook toe. Dit aangezien de keuze die wordt gemaakt voor het saneringsplan inhoudelijke maar ook financiële consequenties heeft. Wanneer het raadsvoorstel komt hangt van de volgorde af. Het is niet goed om het debat aan te gaan wanneer nog niet duidelijk is wat de mening van het bevoegd gezag is over de keuze van het college voor monitoren. De wethouder stelt voor om aan het eind van het tweede kwartaal een scenario met de raad te delen waar een principebesluit in zit wat onder voorbehoud van het debat met de raad bij het bevoegd gezag wordt getoetst.
De voorzitter vraagt of het nog zin heeft om alle vragen die gesteld zijn te beantwoorden als de wethouder met een raadsvoorstel komt.
Dhr. Te Hoonte (VVD) stelt dat de wethouder aangeeft dat er een raadsvoorstel komt op basis van de voorkeursvariant. Diverse fracties hebben aangegeven te twijfelen of dit de voorkeursvariant moet zijn. Alle vragen die daar over gaan en de vragen over wat er binnen het contract mogelijk is moeten wel besproken kunnen worden.
Dhr. Weistra (GroenLinks) volgt het voorstel van de wethouder om eerst bij het bevoegd gezag te toetsen en dan een raadsvoorstel te maken. Het lijkt hem logisch om in het raadsvoorstel de voorkeursvariant te beredeneren zodat daar nu niet over gesproken hoeft te worden.
Mw. Sasbrink (PvdD) stelt voor de volgorde om te draaien omdat er anders wellicht iets aan de RUD wordt voorgelegd waar de raad de voorkeur kan hebben voor een ander scenario. In dat geval zou de RUD dan weer opnieuw moeten reageren.
Dhr. Işik (PvdA) gaat er van uit dat de wethouder op basis van de inbreng van de raad met de RUD in gesprek gaat en beantwoording van de gestelde vragen verzorgt. Deze beantwoording kan dan samen met het raadsvoorstel naar de raad komen.
Dhr. Schreuder (D66) sluit zich hier bij aan. Het is moeilijk om een discussie te voeren als niet bekend is wat het bevoegd gezag wil.
Dhr. Te Hoonte (VVD) stelt dat het niet alleen gaat wat het bevoegd gezag in de formele rol binnen de wet Milieubeheer vindt, maar ook wat de contractpartner, gedeputeerde staten, in de privaatrechtelijke rol van de afspraak vindt.
Dhr. Işik (PvdA) merkt op er van uit te gaan dat die gesprekken zullen plaatsvinden en dat de wethouder met een terugkoppeling komt die in relatie staat met het raadsvoorstel.
Mw. Sasbrink (PvdD) vraagt de wethouder toe te zeggen om naast de voorkeursvariant van het college ook scenario 4.b aan de RUD voor te leggen.

Wethouder Eerenberg zal de raad aan het eind van het tweede kwartaal 2020, met betrekking tot agendapunt 13. Raadsbrief Nedereindse Plas, een raadsvoorstel voorleggen waarin twee scenario's (voorkeursvariant en variant 4.b) worden uitgewerkt.

Wethouder Eerenberg stelt dat het helpt om op basis van een raadsvoorstel het debat te voeren. Het is goed om daarbij te weten wat de opvatting van het bevoegd gezag is. Het andere scenario kan hier tegenover worden gezet wat niet wegneemt dat het college aan de raad een voorstel doet voor monitoring en niet zwemmen.
Hij voegt toe dat het geld er is. Dit staat ofwel nog bij het rijk of het is het college niet gelukt te vinden waar dit bedrag in 2004 in de eigen begroting is ingeboekt.

De voorzitter stelt vast dat een wethouder een toezegging heeft gedaan en sluit dit punt af.

Mw. Sasbrink (PvdD) vraagt of in de toezegging komt dat 2 scenario's worden uitgewerkt en geeft aan dat antwoord op haar vragen tijdens dit debat wel wenselijk was geweest.
Wethouder Eerenberg geeft aan dit mee te nemen.

14. Raadsvoorstel Zienswijzen recreatieschap Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht, uitgangspunten begroting 2021

De voorzitter deelt mee dat mw. Sasbrink heeft aangegeven geen behoefte te hebben dit punt te bespreken.

Dhr. Van Waveren (CDA) geeft aan dat het cd blij is met de zienswijzen zoals geformuleerd. Het doet recht aan de noodzaak om flink te sturen. De hoop wordt uitgesproken dat er voldoende bestuurlijke

aandacht is om dit aan te pakken. Er wordt opgeroepen om ook naar het verdienend vermogen te kijken.

Wethouder Van Hooijdonk licht toe dat ondanks veel aandringen veel vergaderingen nog steeds op donderdagen worden gepland. Aanstaande maandag heeft ze een bilateraal gesprek met de directeur. Het college is hier mee bezig maar het gaat niet vanzelf.
De wethouder is het eens met de opmerking over het verdienend vermogen.

De voorzitter stelt vast dat het raadsvoorstel als A-punt doorgaat naar de raad.

15. Cicerolaan/Platolaan

De bespreking vindt plaats in een termijn.

Mw. Meerding (VVD) geeft aan dat de VVD geschrokken is van de voorkeur van het college voor een fietsroute dwars door de Cicerolaan. De VVD heeft dan ook een aantal kritiekpunten op dit plan. Het plan is maar half af. Er wordt gesproken over een alternatieve route door de Cicerolaan om mensen zo naar de Sorbonnelaan te leiden. Hoe men daarvandaan op een goede en veilige manier naar het USP kan komen is nog niet duidelijk. Zonder deze stap mist het plan zijn doel. Als deze stap uitgewerkt worden zullen aanpassingen de nodige meerkosten met zich meebrengen. Niet duidelijk is of hier voldoende budget voor vrijgemaakt kan worden.
De VVD twijfelt of de route door de Cicerolaan aantrekkelijk is. Fietsers vanaf de Platolaan zijn nu gewend om rechtdoor de kruising over te gaan. In de variant van het college zijn de fietsers al een eind op hun normale route en moeten dan naar links afwijken om naar de Cicerolaan te gaan. De fractie meent dat fietsers dit alleen zullen doen als de weg veiliger en sneller is. In de plannen van het college is niet onderbouwd hoe de fietsers worden verleid om deze route te nemen.
Er zullen de hele week door veel mensen van de fietsroute gebruik maken en derhalve heeft de route veel impact. Bij de voorgestelde route zullen de fietsers vlak langs huizen komen waar dat nu niet het geval is. Ook wordt er gevreesd voor de situatie tijdens de spitstijden. Bewoners zullen via de opritten aan de voorkant van de huizen de straat in en uit willen. Dit lijkt tot onveilige situaties te leiden. De wethouder wordt gevraagd op deze bezwaren te reflecteren.
De VVD ziet variant 2 wel als een goed en veiliger alternatief, waarbij het fietsverkeer aan de noordzijde blijft.
Het college stelt dat er veel onderzoek is gedaan naar de situatie nu de tram is gaan rijden. De VVD vraagt om een integraal onderzoek naar de veiligheid van het kruispunt.

Mw. Schilderman (D66) stelt dat er steeds meer fietsers komen. Er wordt gewerkt aan gezonde en duurzame mobiliteit. Mensen moeten zich echter wel veilig voelen op de fiets. Het college probeert hier oplossingen voor te vinden. D66 vraagt zich af of de onderzochte oplossingen aan het gevoel van veiligheid bijdragen.
De fractie verbaast zich dat het college zoekt naar routes die zich alsnog richten op kruisingen met de tram. Hierdoor ontstaan drukkere kruisingen met veiligheidsproblemen. D66 zou liever zien dat er wordt gekeken naar een veilige kruising waar overgestoken kan worden en waar doorgefietst kan worden zodat zowel fietser als tram niet te veel vertraging oploopt. Het college wordt gevraagd of het wil kijken naar de veiligheid van het voorliggende kruispunt. Het lijkt logischer hier eerst een oplossing voor te vinden.
De integraliteit wordt erg vanuit de tramlijn bekeken. Dat is begrijpelijk maar voor fietsers is het van belang dat ze veilig kunnen oversteken. Op dit moment wordt door veel fietsers gevoeld dat de situatie onveilig is.
Er is gesproken over de brug richting de sportvelden. D66 steunt het idee om hier aan te werken en is voorstander van de gedachte om de voorfinanciering nog verder naar voren te halen. Gevraagd wordt wat de plannen van het college op dit gebied zijn.

Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie): meent dat het goed is dat er naar alternatieve routes wordt gezocht om zo de fietsers te spreiden. Gevraagd wordt of het juist is dat alternatieve routes worden onderzocht en hoe dat proces er verder uitziet. Gevraagd wordt of de wethouder kan toezeggen dat er naar meerdere alternatieve routes wordt gekeken.
In de weging dient er naast doorstroming ook naar andere factoren te worden gekeken. De wethouder wordt gevraagd of zij kan toezeggen dat ze omgevingsfactoren in deze weging meeneemt
Voor de ChristenUnie is de aansluiting op het USP van cruciaal belang. De wethouder wordt gevraagd of zij kan toezeggen deze aansluiting meen te nemen in haar afweging tussen de verschillende routes.

Voor veel mensen voelt het kruispunt als onveilig. De ChristenUnie twijfelt ook of de maatregelen die genomen zijn voldoende zijn. De wethouder wordt gevraagd toe te lichten welke maatregelen er buiten de maatregelen van het Project Tram op het kruispunt zijn genomen en of er vanuit de Aanpak Verkeersveiligheid aandacht is geweest voor het kruispunt. De ChristenUnie stelt voor om het kruispunt op te nemen in de voortgangsrapportage verkeersveiligheid.
De wethouder wordt gevraagd te reageren op de subjectieve onveiligheid. De fractie vraagt zich af of er een audit of schouw uitgevoerd kan worden zodat de aanbevelingen eruit gevolgd kunnen worden.

Dhr. Işik (PvdA) sluit aan bij de inbreng van D66 en ChristenUnie. De PvdA vraagt zich af waarom het college niet vooraf heeft nagedacht over de consequenties van het aanleggen van een trambaan voor de fietsers en waarom er geen adequate maatregelen zijn voorgesteld. De fractie vraagt om een integraal verkeersonderzoek voor het gehele gebied. Dit is van belang als er maatregelen worden genomen om de fietsers te spreiden. De wethouder wordt gevraagd dit toe te zeggen. De PvdA sluit aan bij de vraag van D66 over de brug en wenst de voorfinanciering verder naar voren te halen.
De tunnelvariant is voor de PvdA geen optie.
De PvdA vindt het wenselijk om met meerdere verkeersbureaus samen te werken om zo beter te kunnen vergelijken.

Dhr. Bosch (PVV) start met een citaat van Plato: De wijze spreekt omdat hij iets te zeggen heeft, de domme spreekt om iets te zeggen te hebben. Tijdens de RIB werd door ambtenaren de suggestie gewekt dat de kruising niet als druk en problematisch was voorzien. Dit zou dan ook geen probleem met de trambaan vormen. De kruising is echter al meer dan 20 jaar erg druk. De tram had met een lange aanloop in een bak onder de kruising door moeten rijden. Er zijn met name op bepaalde tijden problemen met de veiligheid van de kruising. 1.500 bewoners hebben een petitie getekend omdat zij de oplossing Cicerolaan een schijnoplossing vinden. De PVV deelt deze mening. De fractie ziet veel in een fietsbrug over de Kromme Rijn. De brug hangt samen met een eventuele verbreding van de A27 maar dat kan nog even op zich laten wachten. Het college wordt verzocht te onderzoeken of de brug toch nu al gerealiseerd kan worden. Dit kan mogelijk door voorfinanciering en door het opstarten van een projectgroep. De wethouder wordt gevaagd hier op te reageren.
Met betrekking tot de Cicerolaan ziet de PVV meer in het verbreden van de weg aan de noordzijde. De wethouder wordt gevraagd uit te leggen waarom hier voor bomen gekapt moeten worden. Als dit noodzakelijk blijkt is het verplaatsen van de bomen een optie. De wethouder wordt gevaagd hier op te reageren.
De fractie meent dat er voor het linksaf slaan bij de Platolaan oplossingen te bedenken zijn waarbij auto en fiets niet tegelijkertijd groen licht krijgen. Het veranderen van de Platolaan in een eenrichtingsweg kan volgens de PVV mits een draagvlakmeting wordt gedaan in Rijnsweerd en onderzoek wordt gedaan naar de verkeersafwikkeling binnen Rijnsweerd.
De PVV hoopt dat het college de wensen van 1.500 mensen niet naast zich neerlegt.
Dhr. Bosch sluit af met een citaat van Cicero: Argumenten moet men wegen, niet tellen.

Dhr. Weistra (GroenLinks) geeft aan dat voor GroenLinks veiligheid op het kruispunt voorop staat. De fractie is blij dat het college inzet op verschillende trajecten en de hoop wordt uitgesproken dat de brug snel aangelegd wordt.
GroenLinks sluit aan bij de PVV met betrekking tot het eenrichtingsverkeer op de Platolaan. Dit zou het kruispunt overzichtelijker en veiliger kunnen maken.
Gevraagd wordt of ook wordt gekeken naar de herkomst en bestemming van de fietsers.
Tijdens de RIB hebben veel mensen aangegeven dat het kruispunt sinds de komst van de tram juist overzichtelijker is geworden ten opzichte van toen de bussen er nog reden.
Dhr. Bosch (PVV) vraagt of GroenLinks het met hem eens is dat als er een vrije busbaan was aangelegd de situatie met bussen ook overzichtelijker zou zijn geworden.
Dhr. Weistra (GroenLinks) antwoordt dat hij denkt dat dat zo is.
Dhr. Işik (PvdA) stelt dat bewoners tijdens de RIB ook hebben aangegeven een integraal onderzoek te willen en dat ze betrokken willen worden bij de onderzoeksvraag. GroenLinks wordt gevraagd hier op te reageren.
Dhr. Weistra (GroenLinks) antwoordt dat er al veel met bewoners is gesproken en dat er een schouw is geweest. Dit leidt bij hem niet tot de behoefte om andere bureaus in te schakelen. Het door het college voorgestelde proces komt bij hem als degelijk over.
Dhr. Işik (PvdA) stelt dat hij benadrukt dat de bewoners een integraal onderzoek willen. Het spreiden van de fietsers kan op de kruispunten tot onveilige situaties leiden en daarom is zo'n onderzoek gewenst. Dat is wat anders dan het betrekken van bewoners.

Dhr. Weistra (GroenLinks) geeft aan dat beide gebeurt.

Mw. Petersen (SP) sluit aan bij het idee dat een nieuwe oplossing niet moet leiden tot knelpunten elders zoals VVD ook al benoemde. Tijdens de RIB hebben bewoners van de Cicerolaan aangegeven onaangenaam verrast te zijn door de plannen voor hun straat. Er wordt nu meer met de buurtbewoners gesproken, echter ongemak, boosheid en tijd en geld had bespaard kunnen worden door bewoners vanaf het begin bij het plan te betrekken.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) vindt het vreemd dat sommige partijen zich uitspreken voor of tegen bepaalde oplossingen omdat de effecten van de scenario's voor hem nog niet duidelijk zijn. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat er een onderzoek naar de effecten komt. Hierbij wordt benadrukt dat het probleem niet verschoven moet worden.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) meent dat de gedachte is dat er spreiding komt.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) licht toe dat als fietsers via de Cicerolaan worden geleid, zij bij de Wim Sonneveldlaan alsnog de Weg tot de Wetenschap moeten oversteken wat leidt tot een zelfde situatie als bij de Platolaan.
Mw. Schilderman (D66) vraagt hoe ChristenUnie kijkt naar de alternatieven aangezien het gevoel van onveiligheid wordt veroorzaakt door de kruising met de trambaan.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) stelt te hebben opgeroepen te zoeken naar alternatieven in het gehele gebied waaronder alternatieven waarbij de trambaan niet overgestoken hoeft te worden. Dit, bijvoorbeeld door aan de noordkant te blijven.
Dhr. Bosch (PVV) stelt dat als het fietspad aan de noordkant wordt uitgereden je uiteindelijk bij de Sorbonnelaan komt waar een oversteekplaats is. Dat lijkt een minder problematische oversteek.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) geeft aan ook benieuwd te zijn of het mogelijk is de financiering voor de brug naar voren te halen en deze te kunnen bouwen.

Dhr. Van Waveren (CDA) meent dat de uitdaging is hoe ervoor gezorgd kan worden dat er zoveel mogelijk fietsers aan de noordkant van de trambaan blijven. Daar zou breder naar gekeken kunnen worden. Zo is wellicht een andere route door Rijnsweerd mogelijk om eerder bij de noordkant aan te komen. Dat punt mist in het onderzoek.
Het voorstel voor de brug wordt gesteund. Het is goed om het geheel breder te bezien maar er moet wel tempo in het proces blijven aangezien er binnenkort meer trams gaan rijden.

Dhr. Van Heuven (PvdD) maakt zich bij elke genoemde ontwikkeling zorgen over het groen en de bomen. Het verplaatsen van bomen aan de Weg tot de Wetenschap is voor de PvdD geen optie. Aan het eind van de Cicerolaan staat een bosje en gevraagd wordt wat daar mee gaat gebeuren. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen de bomen te laten staan en er om heen te werken.
De wethouder wordt gevraagd de gevolgen voor het groen met betrekking tot de brug inzichtelijk te maken.
De PvdD vindt het interessant om zo veel mogelijk opties te onderzoeken voor de kruising.

Dhr. Sanli (Denk) geeft aan dat verkeersveiligheid voorop staat en dat er samen met de buurt naar oplossingen moet worden gekeken. Er bestaat twijfel of een fietsroute in de Cicerolaan veilig is. Denk is er voorstander van dat zoveel mogelijk fietsers aan de noordkant van de trambaan blijven.

Wethouder Van Hooijdonk licht toe dat er twee zaken spelen. Enerzijds is dat de drukte waarbij gezegd is dat mensen met een noordelijke bestemming niet over de trambaan zouden moeten kruisen. Dit vraagstuk is de zoekstuk naar een alternatief. Het tweede punt is het weven van fietsers uit verschillende richtingen, met name aan de zuidkant van de trambaan.
Er werd gesproken over ervaren onveiligheid. Als iedereen zich aan de verkeersregels houdt en stopt voor rode lichten is er in feite niet zo veel aan de hand. Dit punt wordt dan ook meer als een drukte- en comfortprobleem gezien dan als een veiligheidsprobleem.
Het college zoekt naar een noordelijke route zodat de trambaan niet overgestoken hoeft te worden. Er zullen binnenkort veel meer trams rijden wat oversteken nog oncomfortabeler maakt.
Dhr. Işik (PvdA) geeft aan dat de wethouder zegt dat er in feite niets aan de hand is maar dat 1.500 mensen hebben aangegeven zich onveilig te voelen. Haar opmerking verdient dan ook geen schoonheidsprijs.
Wethouder Van Hooijdonk geeft aan de situatie te proberen te ontrafelen. De situatie is oncomfortabel maar er is een verschil tussen daadwerkelijke onveiligheid en ervaren onveiligheid.

Ze vervolgt en licht toe dat de financiering voor het verlengen van de route zo goed als rond is en dat er overleg is met de universiteit over de ligging van de route. Het college heeft het doel om hier een geheel van te maken.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) vraagt of dit betekent dat de route aan de noordkant van de tram blijft.
Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat de inzet is dat fietsers met een bestemming in het noorden de trambaan niet kruisen.
Mw. Schilderman (D66) vraagt of het college een beeld heeft van hoeveel mensen die nu op de Weg tot de Wetenschap fietsen die een bestemming hebben op de Leuvenlaan. Zelf heeft ze het idee dat er een grote stroom mensen is die naar het zuiden moeten.
Wethouder Van Hooijdonk licht toe dat dit mensen zijn die naar gebouwen van het UMC moeten of naar het Bestuursgebouw. De aantallen en verhoudingen zijn nog niet bekend. In het kader van het ontlasten en het niet hoeven kruisen van de trambaan vindt het college het belangrijk deze noordelijke route te vinden.
De wethouder geeft aan dat er varianten uitgewerkt gaan worden. Op verzoek van bewoners zijn er wat varianten bijgekomen. De varianten wordt beoordeeld op meerdere facetten als veiligheid, aansluiting, en comfort.
Een fietsroute in een woonstraat kan veilig zijn. Dit punt wordt bij de inrichting en het ontwerp meegenomen. Er zijn meerdere woonstraten die als fietsstraat zijn ingericht.
De noordelijke variant wordt meegenomen in het variantenonderzoek. Het college schat in dat aanpassingen niet zonder kappen of verplaatsen van bomen kan. Bij deze variant maakt het college zich zorgen over de kruising. Dat is de reden waarom bewoners hebben voorgesteld om van de Platolaan een eenrichtingsweg te maken.
Dhr. Bosch (PVV) meent dat er genoeg ruimte is om een dubbel fietspad aan te leggen.
Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat dit in de studie wordt onderzocht maar dat op dit moment de inschatting is dat dat niet past zonder bomen te verwijderen. De route wordt meegenomen in het onderzoek. De kruising lijkt lastig veilig te maken en daarom zullen wellicht bomen moet verdwijnen. De suggestie om de bomen naar de middenbaan wordt meegenomen.
Het eenrichtingsverkeer op de Platolaan wordt ook meegenomen. Hierbij is wel van belang goed te onderzoeken welke uitstralingseffecten dit heeft. Dit wordt in beeld gebracht en zal met de bewoners besproken worden.
Met betrekking tot het weven van de mensen die van de sportterreinen en van het USP komen raadt de wethouder op korte termijn aan om rechtsaf te gaan en dan voor het stoplicht voor te sorteren. Dit zal met een aantal maatregelen wat gemakkelijker gemaakt worden. Op de lange termijn zal het gemakkelijker worden door de brug aan te leggen. Het college ziet kansen om geld vrij te maken voor de voorbereiding en zal -onder voorbehoud- een projectteam kunnen worden opgericht. Vervolgens zullen de procedures doorlopen worden om te onderzoeken of de brug daadwerkelijk een goed en haalbaar idee is. Daarna wordt bij de NPB onderzocht of er voorfinanciering voor gevonden kan worden.
Er is voorafgaand aan de planvorming omtrent de tram wel degelijk rekening gehouden met fietsers. Het brede fietspad is een gevolg van de trambaan. In de praktijk blijkt nu dat het druk blijft en dat de weefbewegingen moeilijk zijn.
Het onderzoek dat bij de oplevering van de tram is gedaan is een integraal onderzoek geweest. Alhoewel de tram de opdrachtgever was is er naar het gehele kruispunt gekeken. Er wordt nu ook met bewoners naar het kruispunt gekeken en dit zou kunnen leiden tot een audit die waardevolle aanbevelingen kan opleveren die kunnen worden meegenomen in de uiteindelijke keuze.
Vanuit de gedachte om dingen niet dubbel te doen is het kruispunt niet in de voortgangsrapportage Verkeersveiligheid opgenomen. Het kruispunt is ook niet eerder als veiligheidsprobleem op de agenda gekomen.
Mw. Schilderman (D66) vraagt of de wethouder met het variantenonderzoek doelt op de andere routes en niet op de kruising. Gevraagd wordt of de wethouder nog iets toezegt over onderzoek naar de veiligheid op de kruising.
Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat er uit de schouwen die worden gedaan gedestilleerd kan worden waar er nog onzekerheden zijn. Er kan met de bewoners worden besproken of er behoefte is om een verkeerspsycholoog naar de situatie te laten kijken. Uit deze diagnose kunnen aanbevelingen voortkomen die bij het ontwerp meegenomen kunnen worden.
Dhr. Işik (PvdA) stelt dat de bewoners een integraal veiligheidsonderzoek willen en vraagt ode wethouder dat toezegt.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat het onderzoek van Goudappel een integraal onderzoek was. Er wordt nu met bewoners geschouwd en als dat vragen oplevert kan daar een gerichte audit naar gedaan worden.
Dhr. Işik (PvdA) geeft aan dat tijdens de presentatie duidelijk werd dat het fietsverkeer naar de wijken wordt gestuurd en dat daar onveilige situaties kunnen ontstaan. De wethouder wordt gevraagd of zij bereid is om dat te onderzoeken.
Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat dat is wat in de variantenstudie wordt gedaan.

Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) stelt dat ook andere projecten in de voortgangsrapportage zijn opgenomen waar binnen het project zelf onderzoek naar wordt gedaan. Het kruispunt zou derhalve ook in deze rapportage kunnen worden opgenomen. De wethouder wordt gevraagd te reflecteren op hoe kruispunten in de stad, waar dit kruispunt een voorbeeld van is waar subjectieve onveiligheid wordt beleefd goed in deze rapportage terecht komen.
Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat de raad een motie heeft aangenomen over subjectieve veiligheid. Naar aanleiding daarvan is het college bezig om een diagnose te stellen. De objectieve veiligheid wordt steeds beter, er zijn steeds minder slachtoffers in de stad, maar de rapportcijfers gaan naar beneden. Het college probeert niet zo zeer naar individuele kruispunten te kijken maar probeert tot een diagnose te komen van hoe het komt dat subjectieve en objectieve veiligheid uit elkaar beginnen te lopen. Hoe tot deze diagnose en tot mogelijke antwoorden wordt gekomen zal in de rapportage worden opgenomen.

Mw. Schilderman (D66) geeft aan er belang aan te hechten dat de raad de vinger aan de pols kan houden bij de schouwen en de eventuele vervolgmaatregelen en vraagt om een maximale termijn voor de schouwen en dat de resultaten terugkomen bij de raad.
Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat het college graag voortvarend aan het werk wil en dat dit afhangt van hoelang het duurt voordat het college met de bewoners op een lijn zit of een gedeeld beeld heeft van wat er aan de hand is en welke vervolgstappen worden gepland. Het doel is om nog voor de zomer stappen te zetten en de wethouder zegt toe om ruim op tijd de raad van voortgangsinformatie te voorzien.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of het college kan toezeggen dat de reactie van de bewoners in de rapportage wordt meegenomen.

Wethouder Van Hooijdonk zal, m.b.t. agendapunt 15. Cicerolaan/Platolaan, zeker voor de zomer en zo spoedig mogelijk de raad van een voortgangsbrief voorzien. Hierin zal aandacht worden besteed aan de geschiedenis van de onderzoeken, de integrale veiligheid, de brug en de routes. Ook zal de actuele stand van zaken worden geschetst, zal de reflectie van de bewoners worden meegenomen en wordt ingegaan op de voortgang met betrekking tot de brug.

De voorzitter geeft aan gezien de tijd de vergadering te willen sluiten
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) stelt voor om de gemiste vragen te inventariseren.
Dhr. Van Waveren (CDA) stelt voor om de commissie open te houden en vraagt hier stemming over.
Mw. Schilderman (D66) steunt dit voorstel en wenst maximaal tot 17.00 uur door te gaan.

Dit voorstel wordt breed gesteund.

Dhr. Weistra (GroenLinks) steunt dit voorstel ook en roept de fracties op tot meer respect richting de voorzitter die probeert de vergadering in goede banen te leiden.
De voorzitter stelt dat er vier agenderende partijen waren maar dat andere partijen ook met uitgebreide inbrengen zijn gekomen waardoor de commissie qua tijd in het gedrang komt. Ze besluit om uiterlijk tot 17.00 uur door te gaan.

Mw. Schilderman (D66) vraagt met betrekking tot de brug of het mogelijk is deze eerder te realiseren, wat de stand van zaken hieromtrent is en wanneer de raad hier mee over hoort.

Mw. Meerding (VVD) geeft aan de minpunten met betrekking tot het plan voor de Cicerolaan niet te hebben gehoord en gevraagd wordt of de wethouder deze op haar netvlies heeft staan. Het is niet duidelijk wat er nu wel en wat niet is onderzocht en de wethouder wordt gevraagd hier een memo over op te stellen.

Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) vraagt of in de brief ook de planning voor de alternatieve routes wordt meegenomen.

Dhr. Van Heuven (PvdD) geeft aan zijn vraag over het bosje aan het einde van de Cicerolaan te hebben gemist.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat het college probeert om het bosje zoveel mogelijk te sparen.
In de toegezegde brief zal een beeld worden geschetst van de actuele stand van zaken en de reflectie van de bewoners. Ook zal in de brief terug worden gekomen op de brug en de geschiedenis van de onderzoeken.
De wethouder geeft aan wel op de minpunten van de Cicerolaan te zijn ingegaan en dat ze heeft uitgelegd dat een fietsstraat in een woonstraat mogelijk als het goed en situationeel wordt ontworpen.

De voorzitter stelt vast dat de wethouder een toezegging heeft gedaan.

Wethouder Van Hooijdonk zal, m.b.t. agendapunt 15. Cicerolaan/Platolaan, zeker voor de zomer en zo spoedig mogelijk de raad van een voortgangsbrief voorzien. Hierin zal aandacht worden besteed aan de geschiedenis van de onderzoeken, de integrale veiligheid, de brug en de routes. Ook zal de actuele stand van zaken worden geschetst, zal de reflectie van de bewoners worden meegenomen en wordt ingegaan op de voortgang met betrekking tot de brug.

De voorzitter schorst de vergadering om 16.57 uur.

Verslag van de openbare avondvergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte, gehouden op 30 januari 2020 in de raadzaal, Stadhuisbrug 1 te Utrecht.

Aanwezig: De voorzitter, mw. J. Kleinrensink, de wethouder, dhr. K. Diepeveen, de leden, dhr. G. te Hoonte (VVD), dhr. B. Işik (PvdA), mw. E. Oosters (Student & Starter), mw. S. Schilderman (D66), de heer J. Wijmenga (ChristenUnie), dhr. E. Virginia (GroenLinks), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. B. Kos (CDA), dhr. T.W. Schipper (SP), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), mw. A. Sasbrink en de commissiegriffier, dhr. J. Karens. Voorts aanwezig enkele medewerkers.

Afwezig: Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag: Mw. I. van Hooren (Notuleerservice Nederland)

Inhoud

1. Opening en mededelingen 38
2. Vaststellen agenda 38
16. Wal- en kluismuren 38

1. Opening en mededelingen

De voorzitter heropent de vergadering. Ze wijst erop dat de vergadering openbaar is en dat er foto's en filmopnamen kunnen worden gemaakt.

Er zijn geen mededelingen.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter meldt dat vanavond de wal- en kluismuren op de agenda staan. Aanleiding voor de bespreking is de wens van de fracties om te reflecteren en terug te kijken op de rol van de gemeente, het college en de raad in het proces rondom wal- en kluismuren. Het doel van de bespreking is invloed uitoefenen op- het plan van aanpak dat wordt opgesteld voor het programma. De fracties willen zaken meegeven voor de nieuwe aanpak op het gebied van fasering en planning, veiligheid, financiën en het na te streven kwaliteitsniveau. Omdat er op 9 januari een raadsinformatiebijeenkomst is geweest, verwacht de voorzitter vanavond geen technische vragen meer. De behandeling vindt plaats in één termijn en er worden spreektijden gehanteerd.

16. Wal- en kluismuren

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) noemt enkele voorbeelden van falend projectmanagement in de laatste jaren, zoals de fly-over, TivoliVredenburg en de Uithoflijn – kommer en kwel van een disfunctionerend stadsbestuur, een projectmanagement dat nooit in control van de kosten is geweest, waardoor publieke gelden worden verkwist. Hij roept het college op om aan dynamisch project en budgetbeheer te gaan doen, waarbij er zicht is op heden en toekomst en er periodiek wordt aangesloten bij de realiteit van ontwikkelingen. Zo niet, dan zullen ook projecten als de renovatie van de Dom en de ontwikkeling van de Merwedekadezone uit de klauwen lopen.

De heer Schipper (SP) noemt het een organisatorisch, administratief en qua kennis en kunde een janboel. Hij vindt het opvallend dat het projectteam ondanks de verstoorde verhoudingen toch gewoon doorgaat. Kan dat wel? Ook hoort hij graag van de wethouder hoe het kan dat er in voortgangsrapportages geen signalen zijn geweest over de problematiek. Het college kan pas bij de begroting voor 2021 duidelijkheid geven over de uiteindelijke kosten, maar die liggen in elk geval veel hoger dan begroot. De SP verwacht dat het college hiervoor bij de begroting van 2020 alvast enkele miljoenen reserveert. Kan de wethouder dit bevestigen? Het college was tot voor kort erg laks in zijn reactie op het zware verkeer op de kades, ondanks signalen van bewoners. Hoe garandeert het de veiligheid in de tijd die het kost om een nieuw onderzoek uit te voeren? Tot slot vraagt de heer Schipper het college om ook de Drift en de Plompetorengracht mee te nemen in het onderzoek.

De heer Bosch (PVV) stelt vast dat grote overheidsprojecten aan het begin meestal te rooskleurig worden voorgesteld. De werkelijkheid is later heel anders. Op dat punt zit Utrecht nu. De wal en kluismuren zijn belangrijk erfgoed, dus niets doen is geen optie. Welke oplossingen zijn er om het werk af te ronden? Geeft afschrijven in vijftig jaar in plaats van dertig jaar meer financiële ruimte? De particulieren kelders worden overgeslagen in het project. Kan de gemeente particuliere eigenaren helpen met bijvoorbeeld voorfinanciering?

Mevrouw Oosters (Student & Starter) dankt wethouder voor de heldere informatievoorziening. Toch hoort de fractie graag van de wethouder hoe het heeft kunnen gebeuren dat het project zo uit de pas is gaan lopen. Hoe verhoudt zich dit tot de motie 'Lessen voor grote en complexe projecten' uit 2018? De fractie maakt zich zorgen over het tijdspad in het kader van de juridische complexiteit. Kan de RES wel starten voordat alles juridisch is afgetikt? Hoe realistisch is het bedrag van 5,5 miljoen voor het onderzoek en de eventuele herstelmaatregelen? De fractie zou bij de Voorjaarsnota graag meer kaders meegeven voor de besteding van deze grote som geld.

De heer Schipper (SP) wil voor het herstel van acute problemen niet wachten op kaders bij de Voorjaarsnota. Hij hoopt dat het werk doorgaat terwijl de winkel wordt verbouwd.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt of Student & Starter denkt dat die 5,5 miljoen in enige verhouding staat tot de totale kosten.

Mevrouw Oosters (Student & Starter) is het eens met de SP dat er nu al veiligheidsmaatregelen moeten worden genomen, maar zou graag kaders meegeven voor de besteding van het hele bedrag. In vergelijking met het uiteindelijke bedrag is 5,5 miljoen misschien niet veel, maar de raad moet wel inzicht hebben in wat de vervolgstappen zijn. Wordt er bijvoorbeeld voldoende expertise van buitenaf betrokken bij de organisatie? De wethouder signaleert in zijn brief serieuze problemen en mevrouw Oosters sluit niet uit dat er nog meer lijken in de kast blijken te zitten. Is het dan niet verstandig om voor de veiligheid van bewoners al meer dan 5,5 miljoen te reserveren? Tot slot vraagt ze of het mogelijk is om het verbod op zwaar vrachtverkeer beter te handhaven. Student & Starter ziet deze casus als een rede te meer om vaart te zetten achter de ontwikkeling naar duurzame bevoorrading van de binnenstad.

De heer Te Hoonte (VVD) las in een rapport dat lastbeperking voor vrachtwagens van twee ton niet mogelijk is. Dat kan pas bij drie ton en dat kunnen de kelders niet aan. Er moet voor alle wagens boven de twee ton dus gewoon gehandhaafd worden in het hele grachtengebied.

Mevrouw Oosters (Student & Starter) sluit zich daarbij aan.

De heer Te Hoonte (VVD) noemt de wal- en kluismuren een chaosdossier. De gemeente is duidelijk niet in control. De VVD heeft begrip voor de technische complexiteit van het project, maar als het om veiligheid gaat telt snelheid. Uit gesprekken van de VVD met bewoners blijkt dat zij zich niet gehoord voelen en een risico-averse houding ervaren bij ambtenaren. Hoe denkt de wethouder die houding om te buigen naar een houding van 'we lossen het op'?

De heer Bosch (PVV) vraagt of de VVD-fractie meent dat haar eigen oud-wethouders wel in control waren.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat er in de vorige collegeperiode al twee keer extra geld is vrijgemaakt om het project beter te laten lopen, maar dat dit blijkbaar nog niet tot het gewenste resultaat heeft geleid. Of dat betekent dat de wethouder niet in control waren, weet hij niet, maar op dit moment is de wethouder blijkbaar nog niet in control.

De heer Schipper (SP) vraagt wat de VVD ervan vindt dat het gebrek aan organisatie niet terugkwam in de voortgangsrapportages.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt of de heer Te Hoonte het Stadsbelang Utrecht eens is dat de voormalige VVD-wethouder Geldof niet in control was op het proces.

De heer Te Hoonte (VVD) constateert dat het project niet is gelopen zoals verwacht, maar hij constateert ook dat de financiële middelen die werden vrijgemaakt om daar iets aan te doen, binnen

de organisatie niet hebben geleid tot resultaat. Het baart hem zorgen dat er blijkbaar geen informatie omhoog komt uit de organisatie. Zo werd een extra uitgave niet gemeld in de voortgangsrapportage. Maar wat hem het meeste stoort, is dat het resultaat van de problemen inmiddels zichtbaar zijn op straat. Voor het herstel van de daken van werfkelders werd een stichting opgericht die het werk coördineerde namens de gemeente én de eigenaren. Om ook bij het huidige project het opdrachtgeverschap gezamenlijk te laten voelen, pleit de VVD voor het oprichten van een stichting met een bestuur van vertegenwoordigers van de gemeente, bewoners en derden. Kan de wethouder toezeggen om de mogelijkheden te onderzoeken? Een werkgroep is voor de VVD onvoldoende. De fractie wil ook niet wachten op rapporten maar doorgaan, zeker waar de veiligheid daarom vraagt. Dat betekent dat er geld voor moet worden gereserveerd bij de Voorjaarsnota 2021. De heer Te Hoonte vindt het de verantwoordelijkheid van het college om ervoor te zorgen dat de discussie over die gelden in alle openheid kan plaatsvinden in deze raad en niet wordt doorgeschoven naar een volgende begroting.

Mevrouw Schilderman (D66) vraagt of de VVD voorstelt om niet alleen te stutten voor de veiligheid maar echt door te gaan met de werkzaamheden. In het rapport staan vragen of de huidige aanpak de juiste is.

De heer Te Hoonte (VVD) vindt dat de werkzaamheden moeten doorgaan, zeker voor de delen die echt slecht zijn. De Uithoflijn werd ook niet stilgelegd om de projectorganisatie aan te passen.

Mevrouw Schilderman (D66) begrijpt dat de VVD niet wil nadenken over een andere methode of uitstel. Maakt het dan niet uit wat het kost?

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat de technische oplossingen bekend zijn. Er is geen reden om het werk volledig stil te leggen totdat de projectorganisatie is aangepast. Men kan bijvoorbeeld tot in detail in kaart brengen wat er allemaal gedaan moet worden.

Mevrouw Schilderman (D66) zegt dat het college ook niet voorstelt om het werk volledig stil te leggen. Er moet bijvoorbeeld nieuw duikonderzoek plaatsvinden om te kunnen bepalen wat de beste oplossing is.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat er dan wel voldoende budget moet zijn om met de resultaten van het duikonderzoek aan de slag te gaan. Daarom wil de VVD in elk geval de onderkant van de bandbreedte reserveren. De VVD ziet niets in de levensduur verlengende oplossing; dit schuift kosten alleen maar door naar de toekomst. Kan de wethouder toezeggen dat deze oplossing van tafel gaat? Tot slot pleit de heer Te Hoonte ervoor om een openbaar, digitaal archief aan te leggen van de werven en muren in het gebied, zoals ook bij de Dom is gebeurd. Kan de wethouder onderzoeken of dat mogelijk is?

De heer Kos (CDA) constateert dat de werkzaamheden pas kunnen worden uitgevoerd als er duidelijkheid is over de technische staat van de wal- en kluismuren en de fundering en over de eigendomsverhoudingen. In de raadsbrief van 28 november staat dat wordt onderzocht of het meerwaarde heeft om de vraagstukken die betrekking hebben op het wervengebied integraal aan te sturen. Het is het CDA niet duidelijk wat de wethouder nu precies wil laten onderzoeken, want het is evident dat er een integrale afweging moet worden gemaakt. Het CDA geeft daarvoor drie punten mee. (1) Bepaal nu welk verkeer er over de werfkelders kan rijden, zodat daar bij de renovatie rekening mee kan worden gehouden. (2) Onderzoek het effect dat bomen hebben op de werfkelders en welke scenario's daarin mogelijk zijn. (3) Houd rekening met de samenhang met de Omgevingsvisie Binnenstad. Het CDA roept op om ook meteen te inventariseren hoe het is gesteld met andere kelders in de stad en in elk geval de kelders in de Choorstraat mee te nemen in de plannen.

De heer Işik (PvdA) leest in het onderzoeksrapport dat de complexiteit van het werk stelselmatig wordt onderschat, de projectstructuur onvoldoende op orde is en de verbeterpunten onvoldoende worden geïmplementeerd. De gemeente is blijkbaar niet in staat om het gebied op een goede en duurzame manier weer veilig te maken voor bewoners, ondernemers en gebruikers. Een van de redenen daarvoor is het op afstand zetten van Stadswerken, waardoor er minder controle is. Kan dit teruggedraaid worden? Kan Stadswerken weer onderdeel worden van de gemeente?

Mevrouw Schilderman (D66) vraagt waar de heer Işik concreet aan denkt.

De heer Işik (PvdA) meent dat er een cultuurverandering nodig is binnen de organisatie: niet telkens zeggen dat iets niet goed gaat en budgetoverschrijdingen accepteren, maar zoeken naar oplossingen en bestuurders proactief laten informeren door de controleurs. Het is de vraag of de gemeente met de nieuwe projectorganisatie in staat is om binnen de financiële bandbreedte te blijven? De heer Işik denkt van niet; hij verwacht dat het hele project zeker vijftig tot zestig miljoen euro gaat kosten. Het is immers niet te voorzien wat men tijdens de onderzoeken nog tegenkomt. De PvdA overweegt een motie om een onafhankelijke, externe persoon eens per half jaar de kwaliteit van het werk te laten beoordelen en daarover te laten rapporteren aan zowel het bestuur als raad.

De heer Virginia (GroenLinks) vraagt waarom dit per se externe moet zijn, terwijl er ook interne mogelijkheden zijn.

Mevrouw Schilderman (D66) vraagt waarom de heer Işik dan niet voor het D66-voorstel is om de projectcontroller een meer onafhankelijke positie te geven.

De heer Işik (PvdA) constateert dat de raad tot nu toe niet in staat is geweest om het probleem duurzaam op te lossen. De situatie is urgent, bewoners klagen dat onveilig is, dus wil hij dat er een snelle en adequate oplossing komt. Kan de wethouder toezeggen dat er eens per half jaar een externe controle wordt uitgevoerd? Ook vraagt hij de wethouder om de bevoegdheden helder te beleggen en de raad daarover te informeren. Tot slot vraagt de PvdA om goede risicoanalyse, inclusief financiële dekking.

Mevrouw Schilderman (D66) zegt dat D66 is geschrokken van het rapport. Het project blijkt systematisch te zijn onderschat en heeft te weinig bestuurlijke aandacht en urgentie gehad. De fractie is dan ook blij met de voorgestelde aanpak van het college.

De heer Işik (PvdA) meent dat stelselmatige herhaling duidt op een cultuur.

Mevrouw Schilderman (D66) wijst op de conclusie van Antea: als je op verkeerde voet begint, gaat er ook veel mis. Ze hoort graag van de wethouder wat deze uit het rapport meeneemt om te voorkomen dat het nog eens gebeurt. D66 is blij dat er een bredere, programmatische aanpak wordt voorgesteld. Het was namelijk moeilijk uit te leggen dat sommige zaken wel en andere zaken geen deel uitmaakten van het project. D66 zou wel graag zien dat het wat sneller gaat. Heeft het college bekeken hoe er meer tempo kan worden gemaakt, zo nodig met hulp van de raad? Kan de wethouder bevestigen dat er voldoende budget is om de situatie in elk geval veilig te maken?

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt of het voor D66 acceptabel is dat de Kromme Nieuwegracht in de gaten wordt gehouden met camera's en dat er steigers midden in de gracht staan.

Mevrouw Schilderman (D66) vindt het belangrijk dat de huizen niet verzakken, maar ook dat het college een plan van aanpak maakt om te voorkomen dat de situatie zich over tien jaar herhaalt. Wat betreft D66 is het verkeer een integraal onderdeel van het programma. De fractie vraagt of het mogelijk om de plannen voor emissieloze logistiek in het centrum naar voren te halen en hubs om de stad heen aan te leggen voor het overladen op vervoermiddelen die de werven niet aantasten.

De heer Işik (PvdA) vraagt of dat niet samen met bewoners en ondernemers moet worden bepaald.

Mevrouw Oosters (Student & Starter) wijst de heer Işik erop dat dit pact al is gesloten en in 2025 gerealiseerd moet zijn.

Mevrouw Schilderman (D66) beaamt dit. Wat betreft de bomen sluit D66 zich aan bij de opmerking van het CDA. D66 is blij met de toezegging van de wethouder om een werkgroep te vormen met Rak 22, maar zou de werkgroep liever nog breder zien, voor het hele programma. Is de wethouder bereid dit te verkennen.

De heer Schipper (SP) vraagt wat D66 bedoelt met een bredere werkgroep.

Mevrouw Schilderman (D66) begreep van de wethouder dat de bewoners van Rak 22 per brief aangaven mee te willen denken, maar het programma behelst meer dan dat, bijvoorbeeld ook bomen en bevoorrading. Wellicht willen bewoners daar ook over meepraten.

De heer Schipper (SP) vermoedt dat bewoners vooral belang hebben bij herstel van hun werfkelders en misschien geen expert zijn op het gebied van bevoorrading.

De heer Virginia (GroenLinks) vraagt of D66 met deze oproep ook verband legt met de participatieprocessen van de Omgevingsvisie Binnenstad.

Mevrouw Schilderman (D66) vindt dit laatste een goede suggestie. In antwoord op de SP zegt ze dat mochten er bewoners zijn die willen meepraten, ze dat liever meteen formaliseert. Vervolgens gaat ze in op de controle van het proces. D66 vindt controle een taak van de projectcontroller en niet van een externe partij. De projectcontroller valt in dit project echter onder de businesscontroller en heeft daarmee een belang dat het project afkomt. D66 pleit voor een controller met een onafhankelijke rol, die alleen tot taak heeft om de risico's in kaart te brengen en te communiceren. Is de wethouder bereid hier een voorstel voor te doen. D66 sluit zich aan bij de vraag van Student & Starter over de juridische consequenties. Tot slot vraagt D66 om een toezegging van de wethouder om volgend jaar bij de Voorjaarsnota een beeld van de kosten te hebben en een voorstel te doen voor dekking ervan, zodat het geen cadeautje voor de volgende coalitie wordt.

De heer Virginia (GroenLinks) vindt het verstandig dat er op verzoek van het college gedegen onderzoek is geweest, dat de kritiek niet schuwde. Ook GroenLinks vindt het zorgelijk dat de complexiteit van het werk stelselmatig is onderschat, het projectmanagement onvoldoende op orde was, er onvoldoende contact met de bewoners was en verbeterpunten niet werden geïmplementeerd.

De heer Işik (PvdA) vraagt of dit een cultuur is.

De heer Virginia (GroenLinks) vindt een cultuur iets waar bewust voor gekozen is en dat leest hij niet in dit rapport. GroenLinks vindt het goed om kritisch terug te krijgen. De fractie vindt het terecht dat het college zich de conclusies sterk aantrekt en hoopt dat het ook kritisch naar zichzelf gaat kijken. Waarom werden de verbetermaatregelen bijvoorbeeld onvoldoende geïmplementeerd? In het rapport staan ook aanknopingspunten om het project vlot te trekken. Antea waardeert de bereidheid van college en ambtelijke organisatie om openheid van zaken te geven en de situatie onder ogen te zien.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vindt dat die openheid van zaken per definitie geborgd had moeten zijn.

De heer Virginia (GroenLinks) stipt slechts aan dat Antea hier positief over was. Wat betreft de projectcontroller vraagt GroenLinks zich af of het omgevingsmanagement en de communicatie met bewoners daardoor voldoende is ingevuld. In het rapport staan vier voorwaarden voor de toekomst. GroenLinks vraagt om een concreet plan voor alle vier de punten en wil dat de raad over de voortgang wordt geïnformeerd.

De heer Te Hoonte (VVD) vindt de term omgevingsmanagement vreemd in deze setting. De bewoners zijn eigenaar, geen omgeving die gemanaged moet worden.

De heer Virginia (GroenLinks) is het daarmee eens, maar sluit niet uit dat er omgevingsmanagement nodig is.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) wijst op een boekje over de aanpak van de grachten in de jaren tachtig. De gemeente heeft toen een deel van de kelders aangeschaft, omdat bewoners niet in staat waren hun deel uit te voeren. Wat zou GroenLinks ervan vinden om dit weer te doen?

De heer Virginia (GroenLinks) vindt dit voorstel creatief, maar vergaand. Hij hoort graag van het college of het mogelijk is. Het college doet drie voorstellen toekomst. GroenLinks vindt de aanpak gedegen, maar langdurig. Kan de wethouder garanderen dat er door deze planning geen onnodige risico's worden gelopen? Hoe bewaakt de wethouder tijdens de herziening de veiligheid en toegankelijkheid voor fietsers en voetgangers? Is de zomer van 2021 een realistisch herstartmoment? In de RIB werd gesproken over de programmatische aanpak wervengebied, die verder gaat dan het

plan van aanpak. Daarom vraagt GroenLinks om een toezegging dat in het plan van aanpak de keuzes in omvang worden onderbouwd en dat er aandacht is voor werfmuren, bruggen en andere grachtonderdelen, de Drift, de Plompetorengracht 23-26 en het advies uit de Bomenvisie om aan de Plompetorengracht bomen te herplanten.

De heer Wijmenga (ChristenUnie) vraagt of GroenLinks vindt dat de Choorstraat moet worden toegevoegd.

De heer Schipper (SP) vraagt wanneer het college de risicoreservering moet opnemen volgens GroenLinks: in 2020 of 2021?

De heer Virginia (GroenLinks) wil de Choorstraat meenemen in de plannen, mist onderbouwd. Financiering in 2020 lijkt hem voorbarig. Hij sluit zich aan bij de vraag van D66 om een bedrag plus dekking bij de Voorjaarsnota 2021.

De heer Kos (CDA) vraagt wat GroenLinks vindt van zijn oproep om alle kelders in de stad proactief te benaderen, niet alleen de Choorstraat.

De heer Virginia (GroenLinks) antwoordt dat GroenLinks niets uitsluit. Mocht het college onderdelen wil uitsluiten, dan ontvangt GroenLinks daarvoor graag een onderbouwing.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt of GroenLinks het met hem eens is dat het tijd is voor een integrale keldervisie binnenstad.

De heer Schipper (SP) vindt het vooruitschuiven van de financiële problemen onverantwoord. Wanneer komt GroenLinks met een voorstel om te anticiperen op de risico's?

De heer Virginia (GroenLinks) stelt vast dat er tijdens het project steeds nieuwe zaken aan het licht zijn gekomen. Om dit te voorkomen vraagt GroenLinks om een goede inventarisatie van de onderdelen die problemen geven. Dit kan een visie zijn of een onderbouwing. Het is niet intentie van GroenLinks om de financiën door te schuiven naar een volgend college, maar de fractie vraagt wel om een gedegen onderzoek en financiële onderbouwing. Die zullen niet sneller klaar kunnen zijn dan bij de Voorjaarsnota 2021.

De heer Te Hoonte (VVD) begrijpt dit niet. Als er meer kelders worden opgenomen, gaat het nog meer kosten. Dan moeten er toch al middelen worden gereserveerd in de begroting 2020?

De heer Virginia (GroenLinks) zegt dat GroenLinks daar niet voor kiest.

De heer Te Hoonte (VVD) meent dat dit een verplichting is. Hij hoort graag van de ambtelijke ondersteuning of dat klopt.

De heer Virginia (GroenLinks) brengt naar voren dat het herinrichten van de grachten en het opheffen van parkeerplaatsen geld kost, maar dit verdient de gemeente deels terug als de kelders daarmee worden beschermd tegen slijtage. Is het geen tijd om dit in samenhang te bekijken en de grachten autovrij te maken? Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is verantwoordelijk voor de baggerwerkzaamheden. Is de wethouder bereid het hoogheemraadschap nauwer te betrekken bij het project, mogelijk ook financieel? GroenLinks vindt de veiligheid van bewoners en bezoekers erg belangrijk en steunt de opzet van een interventieteam. GroenLinks gaat er wel van uit dat dit team ook zelf actief kortetermijnacties onderneemt. Tot slot vraagt GroenLinks om een toezegging dat de communicatie richting bewoners de hoogste prioriteit krijgt.

De heer Wijmenga (ChristenUnie) vond de conclusies van Antea pijnlijk om te lezen. In de brief van 28 november geeft het college toe dat er eerder ingegrepen had moeten worden en dat het management van risicovolle projecten niet op orde is. Toch is er nog altijd geen reactie op de motie om een regeling risicovolle projecten in het leven te roepen. Wanneer kan de raad die verwachten? De ChristenUnie begrijpt de beweegredenen van het college om ruim een jaar de tijd te nemen voor de herstart, maar vindt helemaal stilstaan niet de juiste richting. Tijdens de raadsinformatieavond bleek dat het budget is bedoeld voor herstel en niet voor onderzoek. Wat vervolgens de herziening gaat kosten, is nog onduidelijk. Kan de wethouder toezeggen dat de raad daar vooraf kennis van kan

nemen en zich een mening kan vormen, voordat de herijkingsfase start? De ChristenUnie sluit zich aan bij de opmerkingen van Student & Starter en D66 over verkeer en bevoorrading. De fractie vindt het een goed idee om in gesprek te gaan met de eigenaren van kelders in de Choorstraat. Als er een programma Wal- en Kluismuren komt, is het logisch om breder te kijken en te beoordelen welke andere kelders in de stad eraan toegevoegd moeten worden.

Mevrouw Sasbrink (PvdD) zou graag zien dat ook de klimaatbijdrage en de biodiversiteit van de bomen een expliciet aandachtspunt worden van het onderzoek en de scenario's. Kan de wethouder toezeggen dat de bomen aan de werven niet als bezuinigingspost zullen meewegen in de keuze van de methode? De PvdD-fractie vraagt om binnen het onderzoek ook te bezien welke onderdelen er nog tientallen jaren meekunnen; die hoeven wellicht nog niet meteen te worden aangepakt. Ook vraagt ze om een reflectie op de mogelijkheden van het hergebruik van materialen. Op de rakken die nu klaar zijn, zijn nog niet alle bomen teruggeplaatst. Wanneer gebeurt dat? Wanneer wordt er gecommuniceerd over het stilleggen van het project? Wellicht kan er een infobord met een positieve boodschap worden geplaatst bij de bouwput. Wat betreft verkeersveiligheid sluit de fractie zich aan bij de voorstellen van de VVD en D66. Tot slot verzoekt mevrouw Sasbrink het college om in het plan van aanpak ook de aanleg van hubs mee te nemen.

De voorzitter schorst de vergadering voor tien minuten.

De voorzitter heropent de vergadering. Het woord is aan de wethouder.

Wethouder Diepeveen leest in het Antea-rapport dat de gemeente haar taak om het erfgoed in goede staat te houden tot nog toe stelselmatig heeft onderschat – een pijnlijke conclusie die het college onderschrijft. De projectorganisatie schiet tekort en heeft weinig geleerd. Ze heeft vooral deeloplossingen gezocht, zonder samenhang, terwijl bij een dergelijk complex project verwacht mag worden dat de projectbeheersing tiptop in orde is. De wethouder is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid in dezen. Een belangrijk kritiekpunt van Antea is dat de organisatie reactief was en te weinig in contact met de omgeving. Antea onderstreept het belang van meer weten aan de voorkant en raadt aan daar de tijd voor te nemen. De wethouder ziet hierin een waarschuwing om niet opnieuw in de actiemodus te springen. Eerst moet de stap van onvolkomen projectsturing naar programmasturing op samenhang worden gezet. Het gebrek aan kennis van de ondergrond van de Utrechtse binnenstad is daarin een belemmerende factor, zoals ook het Natboek van de bewoners van Choorstraat stelt. Het is het college duidelijk dat het wezenlijk anders moet, dat ze zich veel meer bewust moet zijn van de complexiteit en de samenhang. Om de wal- en kluismuren veilig te stellen voor komende generaties, is een programmatische aanpak nodig. Het college zal in gesprek moeten met de eigenaren, wellicht in een werkgroep, om de gezamenlijkheid te zoeken. Ook zal het nodig zijn om stelselmatig te gaan werken aan het in kaart brengen van ondergrond, in een keldervisie of anderszins.

Hoe te komen tot die herziene aanpak? Het college werkt aan een plan van aanpak dat uitgaat van de samenhang van vier elementen: het herstel van de wal- en kluismuren, het weren van zwaar verkeer, de inspectie van kelders en het in kaart brengen van de eigendomsverhoudingen. Dit plan komt in april 2020 naar de raad. In de tussentijd doet het interventieding onderzoek naar aspecten van het plan van aanpak en gaat het in gesprek met bewoners. Kan er meer tempo komen? Antea heeft het over een tot twee jaar en ook het college wil de tijd nemen voor een goede reset en een serieus nieuw plan dat is gebaseerd op meer kennis van de ondergrond van de binnenstad dan er tot nog toe was. Daarbij houdt de wethouder de veiligheid scherp in de gaten. Hij sluit niet uit dat men op onaangename verrassingen stuit, want men graaft in de Middeleeuwen. In de tussentijd wordt er op kleine schaal verder gewerkt. Het werk aan de drie rakken is medio 2020 afgerond. Dan wordt er op basis van veiligheid een prioriteringsplan gemaakt van wat er het eerst wordt aangepakt. De tussenliggende periode wordt ook benut om het project te verbreden, inclusief het verwerven van medefinanciering van andere overheden.

De heer Wijmenga (ChristenUnie) vraagt of medio 2020 ook echt wordt begonnen aan de projecten met de prioriteit of dat dit pas gebeurt na afloop van de herijking.

Wethouder Diepeveen zegt dat zal worden ingegrepen als dat in het kader van de veiligheid nodig is.

De heer Virginia (GroenLinks) vraagt of de wethouder proactief gaat communiceren richting bewoners, zodat ze weten wat er gebeurt. Ook hoort hij graag of het hoogheemraadschap wordt benaderd voor medefinanciering.

Wethouder Diepeveen bevestigt dat de komende tijd extra wordt ingezet op communicatie, juist omdat het een onzekere overgangsperiode is.

Wat houdt de overgang van project naar programma in? Op 1 april 2020 worden de contouren geschetst van de grondige nieuwe aanpak van wal- en kluismuren, in samenhang met verkeer, eigendomsverhoudingen en erfgoed. Daarbij wordt ook opname van de Drift en de Plompetorengracht overwogen. In het licht van de eigendomsverhoudingen komen ook vormen van financiering aan bod, zoals voorfinanciering voor eigenaren of het oprichten van een gezamenlijke stichting. De kostenverdeling tussen eigenaren en gemeente in de jaren negentig heeft goed gewerkt. De wethouder neemt de pleidooien van de commissie om niet te gaan voor een halve verlenging van de levensduur, maar hij kan nu nog geen toezeggingen doen. Antea stelt ook voor om sommige zaken voorlopig te laten. Hij komt hierop terug.

De heer Işik (PvdA) wijst erop dat bij uitstel ook de kosten zullen stijgen, want alles wordt duurder.

Wethouder Diepeveen bevestigt dit, maar hij moet wachten tot er een verantwoord besluit kan worden genomen. In de komende tijd worden veel afwegingen gemaakt, ook over bruggen en bomen en het weren van zwaar verkeer. De tijdelijke maatregelen op de Kromme Nieuwegracht sorteren al voor op de nieuwe samenhangende aanpak. De wethouder is het ermee eens dat een maximum van twee ton voor de hele binnenstad zou moeten gelden. Op de wegen die de grachten kruisen geldt echter nog een aslastbeperking van acht ton. Het interventieteam heeft de opdracht om snel met een voorstel te komen om daar ook twee ton van te maken, zodat er beter kan worden gehandhaafd.

De heer Wijmenga (ChristenUnie) vraagt of de brandweer en Stadswerken voldoende voertuigen hebben die aan die nieuwe norm voldoen.

Wethouder Diepeveen antwoordt dat er al wordt gewerkt aan afspraken met deze partijen over de inzet van ander materieel, aanrijdroutes en stempelplekken, zodat ook bij calamiteiten zware voertuigen niet boven kelders worden geparkeerd. Op de vraag of er wordt gezocht naar samenhang met de Omgevingsvisie Binnenstad antwoordt de wethouder bevestigend. De samenhang met het plan van aanpak Goederenvervoer is al benoemd in de raadsbrief van 20 november 2020.

De heer Virginia (GroenLinks) vraagt of er rekening wordt gehouden met de planning van de Omgevingsvisie Binnenstad.

Wethouder Diepeveen bevestigt dit. Wat betreft de toegankelijkheid voor fietsers en voetgangers: voor hen worden zo veel mogelijk doorgangen voor gecreëerd.

Waarom heeft de raad geen signalen gekregen dat het niet goed ging? De wethouder vermoedt dat de voortgangsrapportages vooral informatie bevatten over veranderingen en verbeteringen. In 2016 is begonnen met de invoering van het integraal projectmanagementmodel, maar dat is pas in 2019 echt geïmplementeerd. De wethouder erkent dat het te traag is gegaan.

De heer Schipper (SP) denkt dat de onderzoeksresultaten van Antea niet tot zoveel verbazing hadden geleid als de problemen waren gemeld in de voortgangsrapportages.

Wethouder Diepeveen merkt op dat de aanbevelingen voor de projectorganisatie uit het rapport van Royal Haskoning van 2018 wel degelijk zijn vermeld in de voortgangsrapportage. Er is toen geen duidelijk verbeterplan gemaakt, maar er is wel een projectcontroller aangesteld. Die heeft vervolgens geconstateerd dat het project uit de pas liep, wat weer leidde tot het onderzoek van Antea. Het college had de kritiek van Royal Haskoning mogelijk scherper kunnen verwoorden richting raad.

De heer Işik (PvdA) zegt dat er géén verbeterplan is gemaakt.

De heer Schipper (SP) meent dat het project al veel langer uit de pas liep en daar is de raad niet over geïnformeerd.

Wethouder Diepeveen constateert dat de start van het project in 2010 al niet gelukkig was, omdat een duidelijke projectdefinitie ontbrak. In de volgende jaren zijn wel verbredingen doorgevoerd, maar nooit stelselmatig of gestructureerd, veelal reagerend. De aanstelling van een projectcontroller is een belangrijk moment geweest, want dat heeft geleid tot de discussie van vanavond. Waar nodig wordt expertise van buitenaf ingezet, bijvoorbeeld bij duikonderzoek. Of het op afstand zetten van Stadswerken van invloed is geweest, weet hij niet.

De heer Işik (PvdA) vraagt of het college dit punt meeneemt in het plan van aanpak.

Wethouder Diepeveen zegt toe erop te zullen reflecteren. In het kader van de Regeling Risicovolle Projecten zal de informatie over risicomanagement en -beheersing in de voortgangsrapportages scherper worden neergezet dan tot nog toe het geval was.

De heer Işik (PvdA) vraagt of dat halfjaarlijks kan gebeuren in plaats van jaarlijks.

Wethouder Diepeveen verwijst hiervoor naar de Regeling Risicovolle Projecten, die komende dinsdag op de collegeagenda staat. Daarin komen ook manieren ter sprake om het extern kritisch meekijken te bevorderen. Hij zou zich bijvoorbeeld kunnen voorstellen dat er een externe audit komt, begeleid door een commissie vanuit de raad.

Wat gebeurt er bij de Voorjaarsnota? In de raadsbrief van 20 december is al aangekondigd dat er bij de Voorjaarsnota 2020 een voorstel wordt gedaan om de uitgaven voor het interventieteam te dekken. Uit het Antea-rapport blijkt dat er zeker extra middelen nodig zijn, daarom is er al 5,5 miljoen gereserveerd. Het is de intentie om bij de Voorjaarsnota 2021 zicht te hebben op het totale financiële plaatje, maar het is niet zeker of dat lukt.

Mevrouw Schilderman (D66) vraagt of de wethouder van plan is om nog tijdens deze collegeperiode een sluitende dekking voor de komende jaren te regelen.

Wethouder Diepeveen kan daar moeilijk uitspraken over doen, want hij weet niet wat er nog op hem afkomt.

Mevrouw Schilderman (D66) vraagt of de wethouder bereid is de kosten te dekken uit het weerstandsvermogen.

Wethouder Diepeveen neemt deze suggestie mee.

De heer Işik (PvdA) vraagt of de wethouder aan de raad gaat voorleggen hoeveel hij nodig heeft.

Wethouder Diepeveen zegt toe om bij het plan van aanpak in april 2020 een marsroute naar een integrale programmatische aanpak en dat geeft meer duidelijkheid over de financiën. Hij gaat ervan uit dat dit lukt binnen de gereserveerde 5,5 miljoen. Hoeveel geld er nodig is voor de programmatische aanpak, is nog onduidelijk. Het is echter wel zeker dat er meer geld nodig zal zijn en het college neemt deze wetenschap mee in het voorstel voor de Voorjaarsnota 2020.

De heer Işik (PvdA) vraagt wanneer de raad op papier krijgt wat het denkt dat het hele gebeuren gaat kosten.

Wethouder Diepeveen antwoordt dat dit bij de Voorjaarsnota 2021 zal zijn. Het oprichten van een stichting met vertegenwoordigers van bewoners en bestuur vindt hij een goede suggestie. Hij kan er geen toezegging op doen, maar zal er wel op doordenken. Ook de suggestie om bredere werkgroepen op te richten neemt hij mee. Hij denkt dat het voor de hand ligt om de betrokkenheid van bewoners en eigenaren op verschillende manieren vorm te geven. Wat het effect op bomen is, weet hij nog niet. Het effect van maatregelen op bomen en de meerkosten en maatschappelijke opbrengsten daarvan worden nog onvoldoende bijgehouden. Hij kan niet toezeggen dat het geen bezuinigingspost wordt; het college gaat breed kijken en er zijn geen taboes, ook de bomen niet. Dit voorjaar worden er in elk geval elf tot twaalf bomen teruggeplaatst op rak 1. Het hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor het verdiepen van de grachten, wat gevolgen heeft voor het wankele evenwicht onder water. De wethouder gaat hier binnenkort over in gesprek.

De voorzitter vraagt of er nog gemiste vragen zijn.

De heer Bosch (PVV) heeft nog geen antwoord op vraag over het verlengen van d afschrijftermijn.

De heer Kos (CDA) is blij met de toezegging om de kelders in de Choorstraat mee te nemen, maar heeft nog niet gehoord of de raad kan worden geïnformeerd over de andere kelders in de stad.

De heer Te Hoonte (VVD) doet nogmaals de suggestie om in een digitaal systeem per adres alles vast te leggen, zo mogelijk samen met andere partijen in de stad.

Mevrouw Oosters (Student & Starter) hoort graag of er wel met het project kan worden gestart zolang nog niet alles juridisch is afgetikt en wanneer de raad iets kan verwachten in het kader van de versnelde bevoorradingsmaatregelen.

De heer Işik (PvdA) doet de suggestie om de voortgang van het project te communiceren via de website van de gemeente.

Mevrouw Schilderman (D66) vraagt of de wethouder bereid is de projectcontroller een meer onafhankelijke positie te geven.

Wethouder Diepeveen antwoordt dat het uitgangspunt van de aanpak wal- en kluismuren honderd jaar is. Volgens Antea kan er op sommige plekken een andere termijn worden gehanteerd, bijvoorbeeld dertig jaar. Deze afweging wordt meegenomen in het plan van aanpak. Wat betreft andere kelders: de honderd weeskelders in de binnenstad hebben de meeste urgentie. De raad wordt hierover geïnformeerd. De wethouder vindt een digitaal systeem om de ondergrond vast te leggen een goede suggestie.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat het hem ook gaat om het zichtbare, bovengrondse gedeelte.

Wethouder Diepeveen noteert dit punt. Kan men beginnen zolang niet alles juridisch is afgetikt? De wethouder zal goed kijken naar de juridische positie en denkt dat de aanbevelingen van Antea om samen met de eigenaren te werken in bouwteamachtige constructies daar een waardevolle aanvulling op zijn.

Mevrouw Schilderman (D66) vraagt welke budgettaire reservering de wethouder wil doen voor de eventuele kosten die volgen uit juridische procedures.

Wethouder Diepeveen doelde op meer klaarheid krijgen in juridische posities, maar er zijn natuurlijk ook juridische claims. Die worden gedekt via de risicoparagraaf, uit het weerstandvermogen dan wel de verzekering. De wethouder zal overleggen met zijn collega Eerenberg over het geoderenvervoer, want het grijpt de huidige situatie aan om zaken die te lang zijn blijven liggen te versnellen. Ook wordt gekeken naar betere communicatie over het project. Het projectcontrol is los van de stuurgroep en het project georganiseerd. De controller valt hiërarchisch onder businesscontrol en functioneel onder concerncontrol, wat goede opschalingsmogelijkheden biedt. Dit waarborgt een onafhankelijke blik op risicobeheersing en is in lijn met de Regeling Risicovolle Projecten die de raad binnenkort ontvangt.

Mevrouw Schilderman (D66) signaleert dat een controller die onder de businesscontroller valt toch een zekere verantwoordelijkheid heeft voor het afkomen van het project. Waarom kiest het college er niet voor om de controller helemaal los te plaatsen?

Wethouder Diepeveen komt hier binnen een paar weken schriftelijk op terug.

De voorzitter herhaalt de toezeggingen.

Wethouder Diepeveen zegt toe om op zeer korte termijn in te gaan op de projectcontroller.

De overige toezeggingen zijn te vinden in de livestream en het verslag. De voorzitter vraagt of het onderwerp moet worden geagendeerd voor de raad.

De heer Te Hoonte (VVD) zal naar aanleiding van de livestreamtoezeggingen bekijken of de VVD een met een motie komt om kaders mee te geven voor de financiering.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) overweegt een motie op de jaarlijkse herijking, het zicht op de kosten en de rapportage daaromtrent.

De heer Işik (PvdA) komt mogelijk ook met een motie.

Mevrouw Schilderman (D66) laat een en ander afhangen van de brief die de wethouder heeft toegezegd.

De voorzitter sluit de vergadering.

Openbare vergadering commissie Stad en Ruimte van 13 februari 2020
Verslag middag: pag. 1
Verslag avond: pag. 17

Verslag van de openbare middagvergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte, gehouden op 13 februari 2020 in de trouwzaal, Stadhuisbrug 1 te Utrecht.

Aanwezig: De voorzitter, Dhr. J. Wijmenga, de wethouder, dhr. K. Verschuure, de leden dhr. T.W. Schipper (SP), dhr. B. Işik (PvdA), mw. A. Sasbrink (PvdD), dhr. Ö Sanli (Denk), dhr. G. Te Hoonte (VVD), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. J. Koppelaar (Student&Starter), dhr. R. van der Graaf (ChristenUnie), mw. S. Schilderman (D66), mw. F. de Koning (GroenLinks), mw. J Zwinkels (CDA), de commissiegriffier dhr. F. de Kok. Voorts aanwezig enkele medewerkers.

Afwezig: Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag: Dhr. R. Schotsman (Notuleerservice Nederland)

Inhoud

1. Opening 1
2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten..... 1
3. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern 1
4. Raadsvoorstel Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 1

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 14.00 uur.
Er zijn geen mededelingen.

2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten

De voorzitter geeft aan dat een aantal fractieleden heeft verzocht om agendapunt 3 te verplaatsen naar een volgende vergadering.
Mw. Schilderman (D66) licht toe dat de verwachting is dat er meer tijd nodig is om agendapunt 4 te bespreken en dat derhalve wordt voorgesteld om agendapunt 3 te verplaatsen naar de volgende commissie S&R.
De voorzitter licht toe dat de partijen met dit voorstel akkoord gaan en dat de vrijgevallen spreektijd voor agendapunt 4 gebruikt kan worden.

De agenda wordt met deze opmerking vastgesteld.

3. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

Dit agendapunt wordt verplaatst naar de volgende commissie S&R.

4. Raadsvoorstel Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040

<u>Eerste termijn</u>
Mw. Schilderman (D66) geeft aan dat D66 over enkele uitgangspunten in het voorstel zeer te spreken is, zoals het aangrijpen van groei voor het realiseren van de doelen, de focus op functiemenging en gezond stedelijk leven. D66 vindt het belangrijk dat er ruimte blijft voor iedereen wat betekent dat ruimte soms opengelaten moeten worden.
De fractie zou op meerdere punten een aanpassing willen zien van de uitgangspunten.
Er wordt voorgesteld om eerst binnenstedelijk te verdichten en daarna te verdichten bij knooppunten aan de rand van de stad. Er zijn over het merendeel van de grote braakliggende terreinen al afspraken gemaakt om te bouwen. D66 geeft de voorkeur aan verdichten bij knooppunten aan de randen van de stad. Zo komt er meer ruimte voor initiatieven uit de buurt. Dit betekent concreet dat de prioritering aangepast zou moeten worden. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
Dhr. Işik (PvdA) stelt voor om de prioritering los te laten en op alle plekken tegelijkertijd te bouwen. Gevraagd wordt of dit ook voor D66 een optie is.
Mw. Schilderman (D66) twijfelt aan dat voorstel aangezien op alles inzetten inhoudt dat je nergens op inzet. Er is derhalve een focus nodig. Als het college voorstelt dat dit wel een goed idee is, is D66 bereid om hier ook over na te denken.

Dhr. Te Hoonte (VVD) meent dat als er 130% plancapaciteit moet zijn dit inhoudt dat er 80.000 woningen gebouwd moeten worden. In dat geval sluit hij aan bij de PvdA en meent dat er op alle paarden tegelijkertijd gewed moet worden.
Mw. De Koning (GroenLinks) stelt dat het idee om de prioritering aan te passen interessant klink. Echter als er eerst binnenstedelijk wordt verdicht, zijn er altijd knooppunten in de buurt. Ze vraagt of bij het voorstel van D66 de groene buitenruimte niet aangetast wordt.
Mw. Schilderman (D66) meent dat dat juist voorkomen wordt door bij knooppunten te verdichten. Door in de stad niet nabij knooppunten te verdichten komt er meer druk op de wegen en op recreatieruimte. De doelstelling moet zijn om het bouwen zo min mogelijk ten koste van het groen te laten gaan. Als er echter een veldje in de stad is waar nu nog niet veel mee wordt gedaan zou juist gekeken moeten worden hoe deze plek biodiverser ingevuld kan worden.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of D66 voorstelt om de prioritering om te draaien.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat ze haar inbreng is begonnen met het voorstel om de prioritering zodanig aan te passen dat verdichting binnen de stad niet in de nabijheid van knooppunten een lagere prioritering krijgt.
Ze vervolgt en geeft aan dat een gebied als het Werkspoor ruimte zou kunnen bieden aan creativiteit, iets met je handen te doen of iets nieuws te proberen. D66 wil ruimte houden om iets te kunnen proberen in deze rafelranden van de stad. De wethouder wordt gevraagd welke ruimten in de RSU hier voor bestemd zijn.
Het is goed dat er in de RSU veel aandacht is voor de voetganger en de fietser. Er is benoemd dat de voetganger in de binnenstad op een staat. Gevraagd wordt of dit betekent dat de voetganger voorrang krijgt op de fietser. D66 meent dat de fietser op de hoofdfietsroutes de voorrang moet houden zodat er doorgefietst kan worden. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat er ook voorstellen zijn om de fietser door wijken te sturen. Gevraagd wordt hoe D66 hier over denkt.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat spreidingsbeleid en het geleiden van fietsers door wijken een oplossing kan bieden maar dat dat voor doorgaande fietsers geen oplossing is. Het college wordt gevraagd wat er precies met het spreidingsbeleid wordt bedoeld. Voor D66 zou er voor doorgaande fietsers niet op spreiding ingezet moeten worden maar wel voor fietsers die wat rustiger willen fietsen.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) stelt dat de binnenstad zich uitbreidt en vraagt het college of de gedachte van de voetganger op een ook aan de andere kant van het station geldt en of het dit punt breder zou willen formuleren.
Mw. Schilderman (D66) meent dat het niet groeien van het autoverkeer een streven is dat D66 deelt. De wethouder wordt gevraagd wat hier de concrete uitwerking van is en of dit inhoudt dat als er een flat wordt gebouwd bewoners geen auto meer mogen hebben. Voor D66 zou dat laatste niet zo moeten zijn en de wethouder wordt gevraagd of dit streven een doel is of een eis.
De fractie is blij met de aandacht voor circulaire economie en de maakindustrie. Dit is echter niet per se ruimte-efficiënt. Een van de uitgangspunten is om zoveel mogelijk werk te hebben op een vierkante meter. Dit strookt niet met de aandacht voor circulaire economie en de maakindustrie. Gevraagd wordt waarom voor dit uitgangspunt is gekozen. De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is de uitwerking van dit uitgangspunt te wijzigen naar een streven waarin er nog steeds ruimte is voor werk dat meer beslag legt op vierkante meters.
D66 ziet een tekort van 7.000 tot 18.000 woningen om te voldoen aan de afgesproken doelen en het inlopen van het huidige tekort. Gevraagd wordt wat er voor de wethouder nodig om aan het eind van het jaar bij de ruimtelijke strategie een visie neer te leggen die voldoende plancapaciteit heeft.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) stelt dat het college duidelijk heeft gesteld dat het woningtekort niet zal worden ingelopen en vraagt waarom D66 hier over begint. Hij vraagt of D66 van mening is veranderd en of het wenst dat het woningtekort wordt ingelopen of dat dit slechts een bijzin is.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat het een bijzin is die is toegevoegd om aan te geven dat D66 het belangrijk vindt dat er hard wordt ingezet op wat is afgesproken.
Dhr. Schipper (SP) geeft aan tijdens een bezoek aan de A12-zone andere getallen over woningbouw te hebben gehoord dan tijdens de raadsinformatiebijeenkomst. Het college wordt verzocht om wanneer de RSU wordt vastgesteld te zorgen dat de juisten aantallen zijn benoemd.
Dhr. Te Hoonte (VVD) sluit hier op aan en stelt dat er wordt gespeeld met de definitie van harde plancapaciteit en dat de raad haar controlerende taak zo niet kan uitvoeren. Hij geeft aan behoefte te hebben aan een Excellijst met woningen en vraagt de wethouder wanneer deze lijst beschikbaar komt.
Mw. Zwinkels (CDA) voegt toe dat het CDA zelf een Excellijst aan het opstellen is. Gevraagd wordt welke categorie wordt aangehouden ten aanzien van harde en zachte plancapaciteit en aan te wijzen locaties. De RSU en de raadsbrief over de RSU die is nagestuurd komen al niet overeen. Ook wordt

het college gevraagd of bij gebiedsontwikkelingen de juiste aantallen opgenomen kunnen worden. Zo is bij de Merwedekanaalzone niet duidelijk of er nu 6.000 of 10.000 woningen worden gerealiseerd.
Dhr. Işik (PvdA) sluit aan bij de opmerkingen van CDA, VVD en SP.
Mw. Schilderman (D66) deelt deze opmerkingen en geeft aan dat de onduidelijkheid voor D66 aanleiding was om technische vragen te stellen. Ze geeft aan zich te herinneren dat er van harde plancapaciteit sprake is als er een bestemmingsplan of SPVE vastgesteld is. Nu wordt er gesuggereerd dat een plan dat alleen door het college is getekend voldoende zou zijn om als harde plancapaciteit te tellen. Dit lijkt niet passend aangezien er vaak in de plancapaciteit nog veel verandert voordat het bij de raad komt en dat de veranderingen daarna meestal kleiner zijn.
Ze vervolgt en geeft aan dat D66 wil inzetten op het aanpakken van de woningnood. Er is veel vraag naar kleine appartementen maar ook voor woonruimte voor oudere gezinnen en studenten. Wat D66 betreft blijft er ruimte voor verschillende groepen en de wethouder wordt gevraagd of er woningen komen voor alle woonmilieus.
D66 denkt dat er in verband met de gewenste kwaliteit en leefbaarheid van wijken aan Rijnenburg toegekomen zal worden. Het is derhalve belangrijk dat er bij de RSU in het najaar keuzes gemaakt kunnen worden over verschillende gebieden. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen voorstellen ter besluitvorming neer te leggen waarin keuzes worden gemaakt over de A12-zone, Papendorp, Rijnenburg en eventuele andere gebieden.
Mw. De Koning (GroenLinks) vraagt of de wethouder kan toezeggen of ook andere locaties als Lage Weide, Werkspoorkwartier, Overvecht en Maarschalkerweerd/Lunetten bij de afweging zijn meegenomen zodat de raad een volledig beeld krijgt geschetst.
Dhr. Te Hoonte (VVD) geeft aan het punt van Lunetten/Maarschalkerweerd interessant te vinden aangezien in de verstrekte lijst de woningen in Galgenwaard in de ene categorie en Maarschalkerweerd in de andere categorie zijn opgenomen. Het betreft een visie waar 500 woningen in staan benoemd en het is nu niet duidelijk waarover wordt gesproken.
Dhr. Işik (PvdA) geeft aan een actuele lijst met mogelijke nieuwe verdichtingslocaties te willen ontvangen en vraagt of het college bereid is dit aan te leveren.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat een dergelijke lijst weinig zal bijdragen en niet gebruikt zal worden aangezien er in de RSU prioriteiten worden gesteld. Hij vraagt of GroenLinks bereid is afscheid te nemen van de voorgestelde prioritering.
Mw. De Koning (GroenLinks) deelt met Stadsbelang Utrecht dat er over de uitgangspunten gesproken moet worden. Haar vraag aan het college was of, als er op basis van de uitgangspuntennotitie een voorstel komt voor de RSU als geheel, er voor gezorgd kan worden dat er niet alleen voor Rijnenburg uitgewerkte opties komen maar ook voor andere locaties.
Dhr. Te Hoonte (VVD) geeft aan te kunnen leven met de voorgestelde aanpassing van de prioritering van D66. Daarnaast heeft de raad een motie aangenomen waarin staat dat de raad de verstedelijkingsperspectieven uitgewerkt wil hebben. De wethouder wordt gevraagd waarom dit geen uitgangspunt is.
Mw. Zwinkels (CDA) merkt op dat ze bij de REP een motie heeft ingediend over het huisvesten van diverse doelgroepen en diverse woonmilieus. D66 heeft deze motie niet gesteund. Gevraagd wordt of D66 nu aangeeft dat deze motie uitgevoerd moet worden.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat aangenomen moties altijd uitgevoerd moeten worden. Hoogbouw is een manier om het woningtekort aan te pakken. Voor D66 is hoogbouw, als het goed wordt gedaan, een oplossing. Dit, bijvoorbeeld met levendige plinten, smalle gebouwen en met balkons. De wethouder heeft voorgesteld om de hoogbouwvisie voor te leggen bij de RSU. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat de raad nog bij kan sturen op de kwaliteit van hoogbouw en of hij vooraf behoefte heeft aan input over wat D66 als kwalitatieve hoogbouw ziet.
De wethouder wordt gevraagd of de keuze voor energieneutraal bouwen gevolgen heeft voor het type woningbouw dat mogelijk is en of hoogbouw ook energieneutraal gebouwd kan worden.
Het is goed dat er aandacht is voor cultuurhistorie en het toevoegen van groen. Wat wordt gemist is het verbonden groen en dat dit geen integraal onderdeel is. De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is dit toe te voegen.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan niet te weten wat de definitie van verbonden groen is. Er is aangegeven dat in de Merwedekanaalzone 25% van de buitenruimte groen zou moeten worden. Gevraagd wordt onder wat het verbonden groen valt waar D66 voor pleit.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat er eerder aandacht is geweest voor groene en blauwe rondjes en het verbinden van groenstroken en natuurgebieden. Dit heeft een positief effect voor mensen en dieren en dit is wat wordt verstaan onder verbonden groen.
Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) stelt dat dit in de uitgangspunten staat benoemd. Er staat beschreven dat door middel van water en groen gebieden verbonden zullen worden.

Mw. Schilderman (D66) geeft aan gelezen te hebben dat historisch groen gevolgd moet worden. Dat is voor D66 echter minder leidend dat het verbinden van groen.
Mw. Sasbrink (PvdD) merkt op juist over dit stuk wel positief te zijn. Er staat benoemd dat er ruimte gemaakt wordt voor groene netwerken en hieruit lijkt dit binnen de gemeentegrenzen opgelost te worden. Gevraagd wordt hoe D66 dit stuk heeft begrepen.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat het ermee te maken heeft dat voor water- en groenverbindingen historische lijnen gevolgd worden wat haaks kan staan op het verbinden van groen wat voor D66 belangrijker is.
Ze vervolgt en geeft aan dat het goed is dat in de RSU staat dat maatschappelijke voorzieningen mee moeten groeien. Dit zou echter scherper gedefinieerd kunnen worden. De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is om in de uitgangspunten van de RSU te verankeren dat de maatschappelijke voorzieningen in vierkante meters mee moeten groeien en hoe gemeten wordt of een wijk leefbaar is. De voorgestelde barcode zou hierbij kunnen helpen maar is nog te abstract. De wethouder wordt gevraagd hier meer uitwerking aan te geven inclusief de verwachte ontwikkeling van de behoefte aan voorzieningen. Overwogen wordt om de barcode in de uitgangspunten te amenderen. De wethouder wordt om een reactie gevraagd.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan de voorzieningen ook belangrijk te vinden en stelt dat de barcode niet oneindig opgerekt kan worden. Gevraagd wordt of D66 bereid is de groei ter discussie te stellen op het moment dat blijkt dat er minder ruimte is in verband met de voorzieningen die nodig zijn.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat ze twijfelt of er met het ter discussie stellen van de groei veel wordt bereikt.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) valt D66 bij en geeft aan dat er lef voor nodig is om de groei het hoofd te bieden. De hoogbouwvisie biedt deze mogelijkheid.
Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of het CDA niet bang is dat de woningen die dan niet gerealiseerd worden elders in het U16-gebied komen.
Mw. Zwinkels (CDA) antwoordt dat dit punt met de regio opgelost moet worden en dat werklocaties ook in de regio gerealiseerd kunnen worden. Omliggende gemeenten hebben een bepaalde draagkracht aan voorzieningen en woningen nodig. Groei moet met de regio worden opgepakt en daarom moet Utrecht ook voorzichtig zijn met verdichting zodat er ruimte blijft voor voorzieningen, groen en kwaliteit. Dit ook op ooghoogte en niet alleen op de 24e verdieping. De groei mag wel degelijk ter discussie worden gesteld en het CDA pleit ervoor om de barcode te gebruiken om kwaliteit te meten.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of er voor D66 een grens aan de groei is.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt benieuwd te zijn hoe de PvdA dit voor zich ziet. Groei kan gestuurd worden door aan te geven waar de gemeente op in wil zetten. Dat wordt met het raadsvoorstel gedaan.
Mw. De Koning (GroenLinks) stelt dat een van de redenen om de RSU te vernieuwen is om de RSU te verbreden. Er is een klimaatcrisis en er moet duurzame energie opgewekt worden. Gevraagd wordt wat de ambitie van D66 op het gebied van energie opwekken in Utrecht.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat die ambitie groot is. In de RSU wordt iets geschreven over de energieprestatie in de stad met betrekking tot het toevoegen van nieuwe woningen. D66 vindt energieneutraal een mooi streven maar vraagt zich af hoe dit bij hoogbouw mogelijk is. Daarnaast heeft D66 zich op veel andere plekken uitgelaten over het gegeven dat de partij duurzame energie belangrijk vindt.
Mw. De Koning (GroenLinks) geeft aan dat D66 stelt duurzame energie serieus te nemen. Er wordt nu 2% energie opgewekt in Utrecht. Met Rijnenburg erbij wordt er 20% opgewekt. Maar D66 wil ook in Rijnenburg bouwen. Gevraagd wordt hoe D66 de 18% denkt op te vangen.
Mw. Schilderman (D66) antwoordt dat D66 mogelijkheden ziet om het opwekken van duurzame energie te combineren met woningen. Het voorstel dat het college doet laat ook ruimte voor beide.
Dhr. Işik (PvdA) merkt op dat het prettig is dat nu blijkt dat D66 dit standpunt van de PvdA steunt.

Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat Stadsbelang Utrecht met het college deelt dat gezond stedelijk leven het uitgangspunt moet zijn voor nieuwe en bestaande bewoners. De vraag is echter of de gemeente hier op termijn invulling aan kan blijven geven en of er nog sprake is van balans tussen de bestaande en de nieuwe stad. Een Utrechter heeft op dit moment 263 m2 leefruimte tot zijn of haar beschikking. Er is voldoende plek om te wonen en te recreëren. Als Utrecht groeit naar 454.000 inwoners zal de leefruimte slinken naar 200 m2. Dit is nog altijd meer dan in Amsterdam of Den Haag.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat het CDA niet alleen naar de kwantiteit kijkt maar ook naar mogelijkheden voor collectiviteit. Gevraagd wordt of Stadsbelang Utrecht mogelijkheden ziet om hier slimmer mee om te gaan.

Dhr. Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat het probleem niet ligt in de 200 m2 maar dat dit een gemiddelde is. Het college wil echter inbreiden en verdichten en stelt zo ook haar prioritering op. Zo is het voorstel om 41.000 woningen in de stad te realiseren en worden er in de Merwedekanaalzone 10.000 woningen gebouwd.. Daardoor neemt de leefruimte voor bewoners van deze gebieden af naar 62 m2. Dit is te vergelijken met de leefruimte van de inwoners van Caïro. Het college schotelt de raad Caïro aan de Merwede voor. Ook in het stationsgebied gaat de leefruimte hard naar beneden. De gevolgen hiervan zijn dat de bewoners van de Merwedekanaalzone en de stationsgebieden op zoek gaan naar leefruimte om te kunnen recreëren of de auto te parkeren. Er zal intensief gebruik gemaakt worden van de OV-infrastructuur en fietspaden. De oude stad zal worden overlopen en bestaande wijken zullen drukker worden. Het college stelt te kiezen voor balans tussen de bestaande stad en de groei van de stad. Dit betekent dat het in alle wijken drukker wordt en de stad zal hier onder gaan lijden. Bestaande stadsbewoners zullen hun auto niet meer kwijt kunnen en de straten zullen fietssnelwegen worden. Als deze plannen zijn gerealiseerd is het tijd voor de transformatie van Rijnsweerd, en de groene gebieden rond de Galgenwaard tot woongebieden. Pas als laatste optie wordt naar de mogelijke uitleggebieden gekeken. Dit zal pas na 2040 gebeuren maar het kwaad is dan al geschied. De ziel wordt door deze geconcentreerde groeiambitie uit de stad gehaald. De raad maakt een historische fout als deze plannen van het college worden goedgekeurd. Stadsbelang Utrecht meent dat Utrecht de planvoorraad op inbreidingslocaties moet verlagen. Utrecht moet naar een gezonde bevolkingsdichtheid per vierkante kilometer toe en een gezonder aantal vierkante meters leefruimte. Dit moet niet als gemiddelde maar per wijk bekeken worden. Om dit te repareren is er geld nodig dat er niet is. Dit betekent ook dat er gebouwd moet worden in gebieden die de meeste opvangcapaciteit hebben zoals Rijnenburg, Lage Weide en Papendorp. Stadsbelang Utrecht wil de inbreidingsgebieden en uitleglocaties beperken tot 6.000 woningen. De druk moet van de stad afgehaald worden en moet gecombineerd worden met een goede ontsluiting en goede voorzieningen.

Dhr. Işik (PvdA) stelt dat de RSU niet alleen ambities mogelijk moet maken maar ook maatschappelijke en economische vraagstukken moet oplossen waardoor alle bewoners zeker kunnen zijn van fijn wonen, werken en recreëren. Om dit te bereiken moet wat de PvdA betreft de markt meebetalen aan het realiseren van maatschappelijke voorzieningen. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
Voor deze actualisatie kiest de PvdA voor een integrale aanpak. De ruimtelijke en de sociale agenda moeten hand in hand gaan in de nieuwe RSU. De wethouder wordt gevraagd dit toe te zeggen.
Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of de PvdA het idee heeft dat het betalen van voorzieningen uit de groei van de stad nu niet gebeurt.
Dhr. Işik (PvdA) antwoordt dat de markt moet meebetalen aan de maatschappelijke voorzieningen. De markt haalt winst uit gebiedsontwikkeling en dient een bijdrage te leveren.
Het is een goede zaak dat het college doelen heeft gesteld, deze zijn echter niet voldoende concreet. De fractie zou graag zien dat de doelstellingen SMART worden geformuleerd.
Met betrekking tot het eerste beslispunt wordt gevraagd hoe het college om denkt te gaan met het conflict tussen groei en ruimtelijke mogelijkheden.
Mw. Schilderman (D66) vraagt waar de PvdA op doelt. Tijdens de behandeling van dit stuk worden juist de uitgangspunten bepaald en daarmee de keuzes die worden gemaakt.
Dhr. Işik (PvdA) antwoordt dat verdichting consequenties heeft voor wijken en dat de PvdA wil weten hoe het college hier mee omgaat.
Met betrekking tot het tweede beslispunt is de PvdA van mening dat de prioritering elkaar mag overlappen. Het college wordt gevraagd toe te zeggen dit te zullen veranderen. Als het college dat niet doet zal de PvdA met een motie komen.
Met betrekking tot het derde beslispunt wordt opgemerkt dat een situatie zoals in Leidsche Rijn waar de voorzieningen veel later dan de woningen kwamen voorkomen moet worden. De wethouder wordt gevraagd het woord tegelijkertijd in het stuk op te nemen.
Er moet bij beslispunt 4 niet alleen gesproken worden over een menging van verschillende woonvormen maar ook van verschillende groepen mensen.
De PvdA is het eens met het uitgangspunt in beslispunt 5.
Aan beslispunt 6 dient volgens de PvdA te worden toegevoegd dat er gekozen wordt voor een verdeling van 40, 40, 20. Om de woningbouwopgave te kunnen realiseren moet het college kiezen voor actief grondbeleid. De wethouder wordt gevraagd aan te wijzen waar actief grondbeleid wordt toegepast.
Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt hoe dit betaald gaat worden en of de PvdA zich niet eens moet neerleggen met de percentages die in de Woonvisie zijn vastgelegd.

Dhr. Işik (PvdA) antwoordt dat de markt moet betalen en een deel van de winst terug naar de wijk moet laten vloeien. Zo zou ook een deel van de winst van de ontwikkelaar bij het project in Kanaleneiland moeten terugkomen.
Met betrekking tot de percentages stelt de PvdA dat dit een keuze is. De PvdA wil leraren en agenten kunnen huisvesten. Bij een verdeling van 40, 40, 20 kunnen de corporaties worden verplicht dat de 10% boven de subsidiegrens naar de leraren en de agenten gaat. Dit percentage kan worden verhoogd naar 15% omdat een grote groep mensen geen huis kan kopen of huren. De 40,40,20-verdeling is daarmee een oplossing voor alle doelgroepen.
Mw. Schilderman (D66) vraagt hoe de PvdA denkt het geld van de ontwikkelaar van Kanaleneiland teruggehaald kan worden.
Dhr. Işik (PvdA) antwoordt dat in een anterieure overeenkomst kan worden afgesproken dat een deel van het rendement teruggaat naar de wijk en vervolgens wordt met de ontwikkelaar afgesproken voor welke doeleinden dat geld gebruikt gaat worden.
Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt de wethouder of er een anterieure overeenkomst is gemaakt en of de raad hier over geïnformeerd kan worden.
Dhr. Işik (PvdA) vervolgt en wil aan beslispunt 6 toevoegen dat duurzame energie in Rijnenburg hand in hand met woningbouw gaat. Het college spreekt over een groei naar 455.000 inwoners en een toename van 60.000 woningen tot 2040. Dit zou 3.000 woningen per jaar betekenen. De PvdA meent dat dit niet haalbaar is en het college wordt opgeroepen realistisch te zijn.
Met betrekking tot beslispunt 7 wordt opgemerkt dat de PvdA van mening is dat de groei van de werkgelegenheid op alle niveaus gericht moet zijn. De wethouder wordt gevraagd dit toe te zeggen.
Aan beslispunt 8 wil de PvdA toevoegen dat er een goede verbinding tussen de wijken moet zijn en niet alleen tussen de knooppunten. Zo kan er een buitenring gecreëerd worden. De wethouder wordt gevraagd wat het college hier mee gaat doen.
Met betrekking tot beslispunt 9 wordt gevraagd om haalbare doelstellingen per jaar. Er is te weinig ingezet om gedragsverandering en draagvlak te organiseren.
Met betrekking tot beslispunt 10 wordt opgemerkt dat de groei van de stad leidt tot druk op de openbare ruimte en het college moet kijken naar functiemenging. Het college wordt gevraagd om dit toe te zeggen.
Bij beslispunt 11 wordt opgemerkt dat elke investering en elke strategie geld kost. Er staat in het stuk echter niets over hoe dit gefinancierd wordt.
De PvdA wil een twaalfde beslispunt toevoegen: De gemeente Utrecht kiest voor goede en vergaande samenwerking in de regio om ruimtelijke en sociale vraagstukken gezamenlijk op te lossen. De wethouder wordt gevraagd dit toe te voegen en een actieve rol te kiezen en de samenwerking concreet te maken.
Mw. Schilderman (D66) stelt dat de REP juist op regionale samenwerking is gericht en vraagt wat de PvdA wil dat er gaat gebeuren.
Dhr. Işik (PvdA) antwoordt dat de wooncrisis niet alleen een Utrechts probleem is. Het woonconvenant had naar de regio verbreed kunnen worden. Er zijn vele mogelijkheden om een niet vrijblijvende en vergaande regionale samenwerking te organiseren.
Dhr. Te Hoonte (VVD) meent dat de REP hier voor is en geeft aan dat het denkbaar is dat colleges van gemeenten met een andere politieke samenstelling wellicht weinig interesse hebben in het concreet maken van de samenwerking.
Dhr. Işik (PvdA) antwoordt dat het oplossen van het mobiliteitsvraagstuk niet alleen een Utrechts probleem is. Hij is van mening dat wanneer er concrete en SMART geformuleerde vergaande afspraken worden gemaakt in de regio, de regio ook richting het kabinet sterker staat.
Hij vervolgt en geeft aan dat in het raadsvoorstel niet terug te lezen is hoe ruimte gecreëerd kan worden. Zo kan er onderzocht worden of bedrijven samengevoegd kunnen worden. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
Dhr. Işik deelt mee dat de PvdA met veel moties en amendementen zal komen.
Dhr. Te Hoonte (VVD) verwijst naar de A12-zone en geeft aan dat er voor de woningbouwopgave veel bedrijven uitgeplaatst moeten worden. Er ligt echter ook een opgave voor het realiseren van arbeidsplaatsen. Hier leest hij in het raadsvoorstel ook niets over terug.
Dhr. Işik (PvdA) geeft aan dat bedrijven gevraagd kunnen worden of zij een overschot aan ruimte hebben en of daar een ander bedrijf zich zou kunnen vestigen zodat er nieuwe ruimte ontstaat.

Mw. De Koning (GroenLinks) geeft aan dat de uitgangspunten van de RSU voor GroenLinks over het algemeen goed zijn. De prioriteitsladder, de mobiliteitstransitie en het feit dat maatschappelijke voorzieningen mee moeten groeien worden ondersteund. Benadrukt wordt dat er veel aandacht moet zijn voor het meegroeien van de maatschappelijke voorzieningen als de stad zo snel groeit.

GroenLinks is blij dat de groene structuren en het verbonden groen bij de uitgangspunten zijn benoemd. De ambitie op het gebied van groen is echter niet erg concreet. Dit pleit ervoor om twee criteria op te nemen. Het eerste criterium is dat iedereen binnen een straal van 500 meter van het eigen huis toegang heeft tot groen. Het tweede is groene recreatiegebieden rondom de hele stad die goed bereikbaar zijn. Vooral aan de zuidkant van de stad vraagt dit om extra investeringen.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) vraagt hoe GroenLinks het groen binnen 500 meter van het huis voor zich ziet.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat GroenLinks denkt aan bijvoorbeeld een groen lint, een groen rondje of een plantsoen of park.
Dhr. Bosch (PVV) vraagt hoe GroenLinks dit wil realiseren aangezien de partij ook binnenstedelijk alles wil volbouwen.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat wanneer er gebouwd wordt er ook aandacht moet zijn voor toegankelijke groene routes. Dit kan in de stad een doorgaande groene locatie zijn en buiten de stad een groter groen gebied. Bij een nieuwe binnenstedelijke ontwikkeling als de Carthesiusdriehoek wordt veel groen wordt toegevoegd door minder asfalt aan te leggen.
Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of dit een aanpassing van het groenstructuurplan is of dat dit bestaand beleid is.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat de situatie complexer is dan door GroenLinks voorgesteld. Bij veel plannen van het college wordt juist groen opgeofferd voor woningbouw.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat als dit bestaand beleid is er vast steun is voor een amendement om deze criteria voor alle toekomstige ontwikkelingen te verankeren.
De zorg van het CDA om groen niet te laten leiden onder de verdichtingsopgave wordt door GroenLinks gedeeld.
Ze vervolgt en vraagt de wethouder te reageren op de voorgestelde toevoeging van de twee criteria. Het is GroenLinks opgevallen dat het bevorderen van biodiversiteit niet is benoemd. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat dit wel het doel is en dat dit in toekomstige stukken niet meer ontbreekt.
Om klimaatverandering tegen te gaan moet er snel meer duurzame energie opgewekt worden. Amsterdam heeft bekend gemaakt dat zij 80% van de energie in de regio wil opwekken. In Utrecht is dit nu 2% en met Rijnenburg kan dit 20% worden. Gevraagd wordt waarom er in de RSU geen doel is opgenomen over hoeveel energie Utrecht wil opwekken. Bij ruimtelijke plannen moet ervoor gezorgd worden dat er maximaal wordt bijgedragen aan het opwekken van duurzame energie. De wethouder wordt gevraagd hoeveel duurzame energie hij wil opwekken in Utrecht. Utrecht zou 8,2 petajoule moeten opwekken om de transitie volledig te voltooien.
De uitgangspunten voor bereikbaarheid klinken goed. GroenLinks is ook blij met het doel van de schaalsprong van het OV. GroenLinks ziet graag een ring van lightrail rondom de stad. De wethouder wordt gevraagd of hij deze ambitie deelt en of hij inzichtelijk kan maken wat voor vorm van verstedelijking nodig zou zijn om deze OV-ring van lightrail rendabel te maken.
Bij de prioriteitsladder staat dat er wordt verdicht rondom knooppunten. De wethouder wordt gevraagd of het juist is dat hier OV-knooppunten mee worden bedoeld en als dat zo is, dit via een strekt ter vervanging kan worden aangepast.
Het aanpakken van de woningnood vergt regulering van de prijzen en het bijbouwen van woningen. Voor Utrecht betreft dit ongeveer 60.000 woningen. Het is daarom van belang dat de voorzieningen mee blijven groeien. In de brief staat dat de plannen voor deze woningen er al grotendeels liggen en dat dit optelt tot 100 à 118% van de woningbehoefte en dat er dan nog enkele locaties gevonden moeten worden om planuitval op te kunnen vangen.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt waar mw. De Koning dat heeft gelezen.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat dit in de raadsbrief van deze week staat.
Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of het GroenLinks dan niet verbaast dat er in de RSU andere cijfers staan.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt er van uit te gaan dat de RSU op de MPR is gebaseerd en dat er ondertussen plannen zoals bijvoorbeeld de Jaarbeurs bij zijn gekomen.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan de raadsbrief ook te hebben gelezen en stelt dat er over categorie 3, aangewezen locaties geschreven wordt: nul woningen. In de RSU staat er dat er aanvullend op de plancapaciteit op zoek gegaan wordt naar 12.000 woningen op aan te wijzen locaties. Gevraagd wordt hoe GroenLinks dit verschil duidt.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt te hebben begrepen dat er via de prioriteitsladder wordt gekeken waar woningen gebouwd gaan worden en dat daar bij de RSU een besluit over genomen wordt. In de woondeal met het rijk is gezegd dat er in de regio 130% plancapaciteit moet zijn.

Dhr. Işik (PvdA) vraagt of GroenLinks het met hem eens is dat als er duizenden woningen worden toegevoegd er een prijsverlaging kan optreden.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat de woningmarkt weerbarstig is en dat regulering nodig is om de prijzen te laten dalen. In een groter wordende stad gaan de prijzen meestal niet omlaag.
Dhr. Işik (PvdA) meent dat een groter aanbod leidt tot lagere prijzen. Als dat zo is zou er ook in Rijnenburg gebouwd moeten worden.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat deze wetmatigheid bij woningen niet opgaat.
Dhr. Schipper (SP) is het eens met het reguleren van de prijzen en verwacht dan ook de steun van GroenLinks inzake de Merwedekanaalzone waar nu al weer wordt getornd aan de middenhuur.
Mw. De Koning (GroenLinks) geeft aan dat GroenLinks het belangrijk vindt om zoveel mogelijk te doen om de prijzen in bedwang te houden.
Mw. Schilderman (D66) deelt dat er ook in de regio gekeken moet worden. In de regio is ook naar de verdeling gekeken en daar kwam uit dat in Utrecht 60.000 woningen gebouwd moeten worden. Het lijkt alsof GroenLinks suggereerde dat de 30% van de 130% plancapaciteit onevenredig in de regio zou moeten landen. GroenLinks wordt om een reactie gevraagd.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat er nog geen definitieve verdeling is afgesproken en dat ze wilde aangeven dat de gedachte van het bouwen bij spoorverbindingen niet alleen tot Utrecht zou moeten worden beperkt.
Ze vervolgt en geeft aan dat het voor GroenLinks onduidelijk was welke locaties als potentiële extra locaties zijn opgenomen en gevraagd wordt of Lunetten/Koningsweg, bouwen boven de sporen en verdichting in Overvecht wel of niet zijn opgenomen in het huidige overzicht. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat deze locaties meegenomen worden voor de RSU-verkenning.
Gevraagd wordt hoe er, als er 130% plancapaciteit is gevonden en er 100% gebouwd gaat worden, keuzes gemaakt worden en of er dan een prioritering in de tijd wordt gemaakt. Ook wordt gevraagd wat er wordt gedaan met het risico dat locaties niet worden benut door opdrijvende grondprijzen. De wethouder wordt gevraagd in het raadsvoorstel in te gaan op het omgaan met de overcapaciteit en de opties om grondprijsstijgingen te voorkomen.
Mw. Zwinkels (CDA) vraagt welke prioritering GroenLinks voor ogen heeft.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat er niet op elke locatie op elk moment gebouwd kan worden. Er is dus altijd een prioritering in de tijd en wordt er gekeken naar de wenselijkheid van de woningbouwlocatie. De vraag is dan ook hoe bepaald wordt welke 30% afvalt. Hier is de prioriteitsladder voor maar niet duidelijk is hoe omgegaan wordt met de woningbouwlocaties op de reservelijst in relatie tot de grondprijzen.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan benieuwd te zijn naar de reactie van de wethouder hierop en spreekt de hoop uit dat er geen reservelijstjes worden gemaakt omdat het doel juist is om versnelling aan te brengen in het bouwen van woningen.
Dhr. Te Hoonte (VVD) stelt dat er al jaren tegelijkertijd in verschillende gebieden wordt gebouwd. Er is alleen gezegd dat er niet in Rijnenburg gebouwd zou moeten worden zolang er nog in Leidsche Rijn wordt gebouwd.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat ze niet denkt dat er 78.000 woningen tegelijk zullen worden gaan gebouwd.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat er nu vertraagd wordt in de gemeente.
Mw. De Koning (GroenLinks) beaamt dat er veel plannen liggen en dat de aandacht moet uitgaan naar het uitvoeren van die plannen. Het verbaast haar dan ook dat het debat in de raad steeds gaat over het kleine stukje extra.
Dhr. Işik (PvdA) stelt dat uit berekeningen blijkt dat er nu 3.000 woningen per jaar gebouwd moeten worden en gevraagd wordt of dat mogelijk is.
Mw. De Koning (GroenLinks) antwoordt dat dat de ambitie is maar dat de afgelopen tijd is gebleken dat dat lastig is.
Ze vervolgt en geeft aan te missen welke type woningen er nu zijn en welke behoefte er gaat ontstaan. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat een dergelijk overzicht zal worden toegevoegd aan de RSU.

Dhr. Te Hoonte (VVD) stelt dat de cruciale vraag van de fractie is waar de mensen die in Utrecht willen wonen gaan wonen. Als de oppervlakte van de stad niet groeit zal er binnen deze oppervlakte ruimte gevonden moeten worden en zal de ruimte goed gebruikt moeten worden.
De laatste brief van de wethouder toont dat 130% plancapaciteit 80.000 woningen betekent. De wethouder wordt gevraagd dit te bevestigen en aan welk beslispunt hij de 130% en het aantal woningen wil toevoegen. De VVD stelt voor om dit aan beslispunt 6 toe te voegen.

Het is lastig dat overal andere getallen worden genoemd. De raad moet kunnen verifiëren welke cijfers kloppen. De VVD heeft moeite met de definitie van harde plancapaciteit die wordt gehanteerd. Voor harde plancapaciteit dient er een bestemmingsplan te zijn. Het college voegt hier een intentieovereenkomst aan toe maar dit wordt niet door de raad vastgesteld. De omgevingsvisie wordt wel door de raad vastgesteld en dit zou nog wel onder de harde plancapaciteit kunnen vallen.
Mw. Zwinkels (CDA) sluit hierbij aan en vraagt of de VVD bijvoorbeeld bepaalde categorieën in de zachte plancapaciteit ziet en of de VVD hierover door het college geïnformeerd wil worden.
Dhr. Te Hoonte (VVD) antwoordt dat er een discussie over de categorieën gevoerd kan worden en dat hier een onderscheid in gemaakt kan worden. Nu wordt echter te veel onder de harde plancapaciteit geschaard en dat is niet juist.
Mw. De Koning (GroenLinks) beaamt dat dat duidelijk moet zijn en vraagt of dit voor nu relevant is.
Dhr. Te Hoonte (VVD) antwoordt dat als er benoemd zou zijn dat er onderzoek wordt gedaan en dat het college daarna pas uitspraken doet over verstedelijkingsopties dat prima zou zijn. Echter de wethouder geeft nu in de krant aan dat bepaalde locaties niet nodig zijn tot 2040 omdat er voldoende plancapaciteit is. De harde plancapaciteit speelt een rol in het wel of niet mogen toevoegen van bepaalde locaties. Daarmee is dit voor deze discussie relevant.
De fractie van VVD vindt de omgang met moties een punt van aandacht. De raad heeft gevraagd om verschillende verstedelijkingsopties en de VVD wil deze allemaal op tafel hebben. Zo wil de fractie weten hoeveel woningen er in Lunetten gebouwd gaan worden. Al eerder is aangegeven dat Galgenwaard en de Maarschalkerweerd als twee projecten wordt gezien terwijl ze in dezelfde notitie zijn opgenomen. Dit soort punten moet opgehelderd worden. Het onderzoeken van alle verstedelijkingsopties zou een uitgangspunt moeten zijn en de wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
In het stuk wordt het verbeteren van OV-mobiliteit in bestaande VINEX-locaties gemist. Gevraagd wordt of het college hier ideeën voor heeft.
Er wordt besloten dat de barcodetechniek wordt gehanteerd. Dit is technisch van aard en hoort volgens de VVD niet bij de uitgangspunten te staan.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt hoe de VVD denkt over de voorzieningen in de stad.
Dhr. Te Hoonte (VVD) antwoordt dat de voorzieningen moeten meelopen en niet te laat gerealiseerd moeten worden.

Mw. Sasbrink (PvdD) stelt dat het voorliggende document te veel uitgaat van het streven naar groei. Voor de PvdD is het echter een keuze hoeveel procent van het ruimteprobleem door Utrecht opgelost moet worden.
Met betrekking tot uitgangspunt 3 over de denkrichtingen wil de PvdD de vierde denkrichting, het groeien in uitleggebieden schrappen omdat dit ten koste gaat van kostbaar groen. De wethouder wordt om een reactie gevraagd. Voor de PvdD is dit punt een amendement waard.
Met betrekking tot het vijfde uitgangspunt spreekt de fractie haar waardering uit voor de gedachte van groen als onderdeel van de stad. Hierbij wordt echter de notie gemist dat groen voor dieren belangrijk is en hoe daar rekening mee wordt gehouden. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dit toe te voegen.
Het gegeven dat groen binnen de stad aandacht krijgt wordt door de PvdD als vooruitgang gezien. Dit omdat groen dichtbij belangrijk is en omdat de stad hier zelf verantwoordelijkheid in dient te nemen.
De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat bij de uitwerking van de RSU opgenomen wordt dat het ontwikkelen van het groen voor het rood uitgaat.
Volgens de PvdD is het, met betrekking tot het zevende uitgangspunt, niet noodzakelijk om alle voorzieningen en werkgelegenheid in de stad op te lossen en gevraagd wordt of dit uitgangspunt zo scherp geformuleerd moet worden.
Er wordt een uitgangspunt openbare ruimte gemist. Er is niet beschreven hoe openbare ruimte wenselijk gedrag en/of sociale veiligheid kan bevorderen. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen de openbare ruimte mee te nemen bij de uitwerking van de RSU.
Ook worden tussendoelen gemist. De PvdD zou het waarderen als er geformuleerd wordt hoe er omgegaan wordt met de impact van de groei op de stad, de voorzieningen, groen en het energievraagstuk en dat er op deze punten tussendoelen worden geformuleerd.

Dhr. Bosch (PVV) stelt dat de PVV niet blij wordt van alle uitgangspunten van de RSU. De PVV ziet aannames die haar basis vinden in wensdenkerij en bangmakerij. Zo is er tijdens de RIB een alarmerend cijfer over de stijging van de zeespiegel genoemd. Dit terwijl de stijging de afgelopen 128 jaar maar 1,86 millimeter per jaar bedroeg. Het college wordt opgeroepen zich bezig te houden met feiten bij het opstellen van de RSU.

In de 11 uitgangspunten wordt de inclusieve stad als belangrijke pijler gezien. Gevraagd wordt waar de ruimte voor de gewone Utrechter is. Deze mensen raken in de knel en moeten in de stad kunnen blijven wonen. De PVV meent dat dit een uitgangspunt zou moeten zijn. Uitgangspunt 6 waarin het college stelt woningbouw te willen faciliteren daar waar behoefte is zou hier goed op kunnen aansluiten. Dit zou echter explicieter mogen worden opgeschreven en voor de PVV hoort bouwen in Rijnenburg daar nadrukkelijk bij. Tijdens de RIB gaven de grondeigenaren aan dat er 35% sociale huur en 25% middenhuur zal worden gerealiseerd en dat ze willen meebetalen aan het aanleggen van OV. GroenLinks, D66 en de ChristenUnie mogen zich hiermee in de handen wrijven en deze fracties wordt gevraagd wat ze nog meer wensen.
Uitgangspunt 8 kan de PVV ook niet bekoren, de auto wordt aan de kant gedrukt. Mobiliteit moet niet iets van de elite worden. De PVV wil dat er in dit kader meer samengewerkt wordt met de regio en dan specifiek met Nieuwegein en Stichtse Vecht. Wat dat betreft zou een gemeentelijke herindeling volgens de PVV, waarbij Nieuwegein en het oude Maarssen samengevoegd worden met Utrecht, misschien helemaal geen gek idee zijn om de verhoudingen en inclusie weer een beetje in balans te krijgen.

Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) stelt dat de groei van de stad ten goede moet komen van de stad. Voor de ChristenUnie betekent dit meer ruimte voor maatschappelijke voorzieningen en openbare ruimte die meer kwaliteit krijgt.
Er wordt gesteld dat de groei van Utrecht goed is voor de positie van de bv Nederland. Gevraagd wordt of de trek naar Utrecht nog wel gefaciliteerd moet blijven worden omdat hier andere delen van Nederland mee leeg getrokken worden.
De ChristenUnie wil geen groei om de groei maar een beheerste en verantwoorde groei en de bereidheid om als stad eens nee te zeggen. Gevraagd wordt hoe het college hier over denkt en of het bereid is deze nuance toe te voegen.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dit punt te delen en vraagt wat voor de ChristenUnie een verantwoorde groei is.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) antwoordt dat de groei ten goede moet komen aan de stad, de maatschappelijke voorzieningen en de kwaliteit van de openbare ruimte.
Hij vervolgt en vraagt waar de uitspraak een metropolitane stad vandaan komt.
In algemene zin kan de ChristenUnie de uitgangspunten steunen. Bij punt 5 wordt wel het erfgoed of monumenten als structurerend element gemist. In de toelichting worden alleen de grote monumenten genoemd en gevraagd wordt hoe het zit met de kleinere monumenten. De fractie van de ChristenUnie wenst breder te kijken dan alleen naar grote monumenten en vraagt of het college bereid is dit aan punt 5 toe te voegen.
De barcode vertelt hoeveel maatschappelijk vastgoed nodig is voor 10.000 woningen maar niet hoe die ruimte vrij wordt gemaakt. De maatschappelijke visie op de verdichting van de stad is beschreven in het koersdocument Leefbare stad. Voor de ChristenUnie is het belangrijk dat deze uitgangspunten goed landen in de RSU. De wethouder wordt gevraagd toe te lichten hoe de normen uit het koersdocument ook landen in de RSU.
In een stad waarin wordt ingezet op inbreiden kunnen maatschappelijke voorzieningen niet alleen ’s avonds en in het weekend worden gebruikt. ChristenUnie ziet dan ook graag dat de wethouder inzet op kansrijke combinaties. Er staat beschreven dat de maatschappelijke voorzieningen meegroeien met de stad of de veranderingen van de stad. De wethouder wordt gevraagd dit te duiden. De ChristenUnie is van mening dat de groei van de stad een kans is om voorzieningen op niveau te krijgen op plekken waar dat op dit moment niet het geval is. De wethouder wordt gevraagd dit punt mee te nemen in het opstellen van de RSU.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of de ChristenUnie het met de PvdA eens is dat marktpartijen mee moeten betalen aan maatschappelijke voorzieningen.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) antwoordt dat dat nu al het geval is en is het derhalve met deze stelling eens.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt naar een concreet voorbeeld.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) antwoordt dat juist in de Merwedekanaalzone met een eigenarencollectief wordt gekeken hoe zij kunnen bijdragen aan het verbeteren van de openbare ruimte en de maatschappelijke voorzieningen.
Hij vervolgt en stelt dat het ook voor de ChristenUnie van belang is dat alle soorten huishoudens in de stad kunnen blijven wonen. In 2016 is er een motie door het college overgenomen waarin werd opgeroepen om expliciet aandacht te besteden aan de vergrijzing. In de nota komt dit niet duidelijk terug. De wethouder wordt gevraagd of hier een reden voor is en of hij bereid is hier alsnog naar te kijken.

Gevraagd wordt hoe wordt voorkomen dat door de groei van de stad het autoverkeer toch ook toeneemt.
Dhr. Bosch (PVV) stelt deze vraag aan de ChristenUnie.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) meent dat als er binnenstedelijk ingebreid gaat worden, er kritisch naar de parkeernorm gekeken moet worden en dat er gekeken moet worden waar er geëxperimenteerd kan worden met lage parkeernormen, deelmobiliteit en deelfietsen.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of groei van elektrische auto's ook niet toegelaten moet worden.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) antwoordt dat er binnenstedelijk een gebrek aan ruimte is en dat dat dus ook voor elektrische auto's geldt en dat een auto binnenstedelijk ruimte-inefficiënt is.
Dhr. Bosch (PVV) vraagt hoe de ChristenUnie er voor gaat zorgen dat mensen geen auto meer hebben.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) antwoordt dat mobiliteit voor iedereen in de stad beschikbaar gemaakt moet worden.
Hij vervolgt en vraagt of de overkluizing van sporen en drukke wegen aan punt 10 toegevoegd kan worden. Dit ook om de hinder van sporen en wegen te verminderen. De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is dit als kans in de nieuwe RSU op te nemen.

Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat ook het CDA behoefte heeft aan eenduidige getallen.
Het CDA meent dat er met betrekking tot de verdichting keuzes gemaakt moeten worden en dat de gevolgen ervan in kaart gebracht moeten worden.
Het CDA zal de komende tijd ook actiever aandacht hebben voor beeldkwaliteit van alle plannen die vanuit het college op het gebied van ruimte gaan komen. Dit omdat er meer naar de kwaliteit en minder naar de kwantiteit gekeken moet gaan worden. Het CDA wil weten welke randvoorwaarden er zijn en hoe een plan er in de praktijk uit komt te zien.
Het CDA betreurt het dat er in de RSU niet meer wordt gesproken over prioritaire gebieden maar alleen van prioriteit per gebied. Dit zou prima allebei kunnen. Er wordt opgeroepen om met betrekking tot de verstedelijkingsstrategie vooral dingen tegelijkertijd te doen en hierbij de stad ook meer te betrekken. Dit wordt gemist in het stuk.
Het CDA sluit met betrekking tot economie en bedrijvigheid aan bij de inbreng van D66. De indicatoren hierbij lijken uit de lucht te komen vallen.
Het CDA vindt dat voetgangers meer prioriteit moeten krijgen, ook ten opzichte van fietsers. Er moet meer gekeken worden naar logische ruimtes voor voetgangers en naar logische oversteekplekken.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) meent dat er op hoofdlijnen een mooie visie ligt. Student&Starter mist echter op een aantal punten ambitie, scherpte en de bereidheid om slagen te maken.
Zo wordt de hoogbouwvisie maar een keer in het stuk genoemd en het is nog niet duidelijk waar het college naar toe wil. Veel van de genoemde uitgangspunten zouden juist in de hoogbouwvisie opgenomen kunnen worden. Hierbij valt te denken aan de opgave om te verdichten, het mengen van woonvormen, het creëren van ruimte voor recreatie, anders omgaan met mobiliteit en meervoudig ruimtegebruik.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat het CDA de behoefte aan een duidelijke hoogbouwvisie deelt maar dat tijdens de RIB is aangegeven dat er ook nadelen aan hoogbouw kleven. Ze vraagt of die nadelen ook in de hoogbouwvisie moeten worden benoemd.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) antwoordt dat die inderdaad benoemd moeten worden.
Student&Starter ziet hoogbouw niet als dé maar als een oplossing, als onderdeel van een breder pakket aan maatregelen. De wethouder wordt gevraagd wanneer de hoogbouwvisie komt en of de raad nog de kans krijgt om hier invloed op uit te oefenen.
Mw. Zwinkels (CDA) stelt dat er in de nota van uitgangspunten staat dat er per keer afgewogen moet worden of er hoger dan de Dom gebouwd mag worden. Gevraagd wordt hoe Student&Starter hier tegenover staat.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) geeft aan daar niet heel stellig in te zijn maar dat nu vooral onduidelijk is op basis waarvan deze afweging wordt gemaakt.
Hij vervolgt en geeft aan dat het gebrek aan scherpte blijkt uit het type woningen dat er de komende jaren gebouwd gaan worden. Tijdens de RIB bleek dat er veel behoefte is aan appartementen om de doorstroming op de woningmarkt weer op gang te brengen. De wethouder wordt gevraagd of de verdeling van woningtypen die de komende jaren gebouwd gaan worden veel explicieter kan worden gemaakt in het uiteindelijke voorstel.
Voor Student&Starter is de prioriteitsvolgorde te rigide. Verdichten heeft de voorkeur maar het college moet zich hier niet blind op staren.

In de nota staat dat de gemeente steeds vaker te maken krijgt met een onrendabele top. Dat betekent dat extra financiering nodig is. Vandaag is informatie beschikbaar gekomen over een fonds van een miljard euro om woningbouw te stimuleren. De wethouder wordt gevraagd of hij al plannen heeft om een aanvraag te doen bij dit fonds.

Dhr. Sanli (Denk) geeft aan dat er volgens het stuk verschillende woonvormen in verschillende wijken worden gerealiseerd. Denk is van mening dat er in elke wijk meer ruimte voor sociale huurwoningen moet komen en dit vooral in wijken met veel koopwoningen. Er zijn grote gezondheidsverschillen tussen de verschillende wijken. Het college geeft aan scheidslijnen en barrières tussen wijken te willen wegnemen. De wethouder wordt gevraagd of hij het met Denk eens is dat er in de wijken waar de gezondheid het slechtst is moet worden begonnen met het wegnemen van de gezondheidsverschillen. Wat Denk betreft wordt er snel gestart met bouwen in Rijnenburg. Dit kan hand in hand gaan met het opwekken van energie. Er wordt gepleit om het autogebruik te laten afnemen. Dit kan gedaan worden door te investeren in goed OV. Denk is van mening dat de automobilisten niet de stad uitgejaagd moeten worden. Hoe het college het autogebruik wenst tegen te gaan wordt door Denk in het stuk gemist.
De fractie pleit tot slot voor het beter benutten van leegstaande kantoorpanden.

Dhr. Schipper (SP) geeft aan dat er wat de SP betreft niet veel op de 11 uitgangspunten is aan te merken. Wel is duidelijk dat er grenzen zijn aan de verdichting en aan middelen. Een goede infrastructuur is cruciaal voor de verdichting en het rijk komt hier vooralsnog niet met middelen voor. De prioriteringsladder is voor de SP niet heel hard en het is denkbaar dat dingen tegelijkertijd gebeuren. De SP is van mening dat Utrecht zuinig moet zijn op het aanwezige groen rond de stad. Veel van wat er wordt voorgesteld staat al in de huidige RSU. Grondeigenaren zijn niet altijd bereid om te bouwen waar behoefte aan is in de stad. De kwestie Rijnenburg hangt samen met de plannen voor de A12-zone en het provinciale werkbezoek naar de A12-zone was in dat kader verhelderend. Bij dat werkbezoek werd gesproken over 30.000 woningen. De wethouder schrijft in de raadsinformatiebrief over 8.000 tot 18.000 woningen. Dit roept de vraag op wat nu waar is. De uitspraak van de wethouder dat het proces ten aanzien van de A12-zone stil ligt werd bij het werkbezoek ontkracht. Ook hier komt de vraag op wat waar is. Rijkswaterstaat neemt het standpunt in dat beide ontwikkelingen niet naast elkaar kunnen omdat de infrastructuur dat niet aankan. De SP roept het college op vast te houden aan het bouwen van wat echt nodig is en de voorwaarden die de raad daar aan heeft gesteld. Daarnaast dient er vastgehouden te worden aan de financiële eisen rond de schaalsprong die nodig is voor het OV omdat anders het voorgestelde bouwtempo niet haalbaar is.
Met betrekking tot beslispunt 9 wordt opgemerkt dat de bestaande stad niet vergeten moet worden. Er zijn nog ongeveer 10.000 woningen met de laagste energielabels E, F en G. De meest efficiënte manier om energie te besparen is door het niet te hoeven opwekken. De gesprekken over REP, RES en RSU gaat hoog over de hoofden van de Utrechters heen en de wethouder wordt in dat kader opgeroepen om te blijven zorgen voor draagvlak bij de bewoners.

Wethouder Verschuure stelt voor om, aangezien er erg veel vragen zijn gesteld, de vragen zo goed als mogelijk direct te beantwoorden. Als er dan nog gemiste vragen zijn zal hij daar schriftelijk op terugkomen.
De voorzitter stelt vast dat er een meerderheid is voor het voorstel van de wethouder en dat de tweede termijn waarschijnlijk op een ander moment zal moeten plaatsvinden.

Wethouder Verschuure geeft aan dat het document dat voorligt een voorloper is op weg naar een nieuwe RSU. Uit de vragen blijkt dat de raad graag al een nieuwe RSU zou hebben maar er ontbreekt nog veel informatie. Zo lopen er nog onderzoeken naar werklocaties en woonmilieus. De uitkomsten van deze onderzoeken zullen in de nieuwe ruimtelijke strategie worden verwerkt.
Er zijn vier grote bouwlocaties, zijnde de Merwedekanaalzone, Carthesius, Wisselspoor en Groenewoud waarvoor de gewenste woonmilieus in kaart worden gebracht. Aangezien er nog een onderzoek loopt naar de woonmilieus kan op dit moment niet elke vraag hierover beantwoord worden.
Er zijn eerder al debatten gevoerd over de prioritering van eerst binnenstedelijk bij knooppunten bouwen, dan binnenstedelijk, dan bij knooppunten aan de randen van de stad en dan in de uitleggebieden. Dit betekent niet dat eerst de hoogste prioriteit volledig wordt uitgenut voordat er met de tweede wordt begonnen. De prioritering moet gezien worden als logische ontwikkelstrategie. Zeker voor de eerste drie categorieën is enige parallelliteit denkbaar. Bouwen in uitleglocaties is de laatste categorie omdat Utrecht zuinig met het groen wil omgaan en het daarnaast veel lastiger is om deze locaties te ontwikkelen. Dit bijvoorbeeld omdat er op die locaties nog geen infrastructuur is.

Mw. Schilderman (D66) vraagt om een toelichting op de tweede categorie waarin niet bij knooppunten wordt gebouwd.
Wethouder Verschuure antwoordt dat bijvoorbeeld Groenewoud en Carthesius niet direct bij een knooppunt liggen maar dat er door deze gebieden te ontwikkelen en wel een knooppunt kan komen. Zo is er de hoop dat er in Groenewoud een tramverbinding gerealiseerd kan worden.
Dhr. Te Hoonte (VVD) merkt op dat knooppunten zich kunnen ontwikkelen. Gevraagd wordt waar knooppunten ontwikkeld gaan worden. Er wordt gesuggereerd dat de A12-zone semi-binnenstedelijk is en dat daar een knooppunt kan komen dat er nu nog niet is. Voor Rijnenburg wordt gezegd dat het lastig te ontwikkelen is aangezien er geen OV is. Gevraagd wordt wat het verschil is tussen deze twee gebieden aangezien er bij beide gebieden op dit moment geen knooppunt is.
Wethouder Verschuure antwoordt dat er in de A12-zone al wel een tramhalte is en een op- en afrit. Dat is bij Rijnenburg nu nog niet het geval. Er wordt onderzocht of er in Westraven een steviger OV-knooppunt ontwikkeld kan worden. De gedachte is om het kleine knooppunt op te waarderen naar een groter knooppunt.
Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt wanneer beslist gaat worden welke knooppunten opgewaardeerd en/of ontwikkeld gaan worden.
Wethouder Verschuure geeft aan dat in kaart wordt gebracht waar er bij bestaande knooppunten ontwikkeld kan worden. De MIRT-verkenning geeft aan of er in Lunetten/Koningsweg het knooppunt opgewaardeerd kan worden en of de SUNIJ-lijn opgewaardeerd kan worden. Vervolgens komt Westraven in beeld. Als hier een positief advies uit voorkomt zal geprobeerd worden om in samenwerking met de provincie en de ministeries deze knooppunten verder te ontwikkelen. Het station Overvecht heeft ook veel potentie om verstevigd te worden waardoor er meer woningen gerealiseerd kunnen worden. Dit geldt ook voor een aantal stations in Leidsche Rijn. Het is mogelijk dat dit niet allemaal lukt en dat er derhalve nieuwe knooppunten gemaakt zullen moeten worden.
Met betrekking tot de vraag van D66 over het aanpassen van de prioritering geeft de wethouder aan dat niet alle groene veldjes volgebouwd zullen worden en dat groen in de stad juist als een van de uitgangspunten is opgenomen. Er zal wel onderzocht worden hoe ruimte in de stad efficiënter gebruikt kan worden door meervoudig gebruik toe te passen.
Het college heeft aandacht voor rafelranden in de stad zoals het Werkspoor. Het college zoekt namelijk ook naar werklocaties voor bijvoorbeeld de creatieve industrie.
Wonen en werken is niet altijd te mixen zoals bijvoorbeeld op Lage Weide blijkt. De banen die de circulaire industrie op Lage Weide biedt zijn belangrijk voor Utrecht. Dit te meer omdat dit banen voor verschillende milieus betreft. Er loopt nog een onderzoek naar werklocaties waarbij ook gekeken wordt hoe efficiënter met ruimte omgegaan kan worden.
Het college heeft aandacht voor de fietser en de voetganger. Deze twee groepen botsten echter ook wel eens met elkaar en daarom wordt gezocht naar ruimte waar het groeiende fietsverkeer gefaciliteerd kan worden.
Mw. Schilderman (D66) vraagt hoe het college dit met betrekking tot de hoofdfietsroutes ziet.
Wethouder Verschuure deelt met D66 dat de fietser daar voorrang heeft maar merkt ook op dat Utrecht het met een binnenstadsas alleen niet redt. Er zullen derhalve meerdere hoofdfietsroutes in de stad moeten worden gecreëerd.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) vraagt of de voetganger ook aan de andere kant van het stationsgebied op een staat.
Wethouder Verschuure geeft aan hier nog geen antwoord op te hebben. Hij denkt dat de voetganger bij het Jaarbeursgebied ook voorrang zou moeten krijgen en dat de fietser daar om heen reist.
Het is een ambitie van het college om het autogebruik gelijk te laten blijven. Dit houdt niet in dat auto's de stad uit gejaagd worden maar dat er voorrang wordt gegeven aan andere vormen van mobiliteit in bepaalde wijken.
De circulaire economie en het streven naar zoveel mogelijk arbeidsplaatsen per vierkante meter zou elkaar kunnen bijten. Het college vindt beide belangrijk en streeft naar een goede mix. Het is denkbaar om met betrekking tot de logistieke bedrijvigheid naar andere plekken in de provincie te kijken.

Wethouder Verschuure zal de raad, met betrekking tot agendapunt 4. Raadsvoorstel Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040, een overzicht sturen van de door de gemeente, provincie en rijk gehanteerde definities van (harde) plancapaciteit. Hierin zal worden toegelicht waarom het college het reëel vindt om een ruimere definitie te hanteren dan dat het rijk doet. Ook het intentiedocument dat het college gebruikt zal naar de raad worden gestuurd.

Met de definitie die de stad Utrecht gebruikt is de harde plancapaciteit rond de 42.000 woningen. De stad gebruikt een ruimere definitie dan het rijk aangezien het aannemelijk is dat deze woningen gerealiseerd gaan worden.
Er zit veel capaciteit in de zachte plancapaciteit. Samen met de harde plancapaciteit leidt dit tot 106% tot 118% plancapaciteit. Dit is nog niet de vereiste 130%. Deze 130% is echter in regionaal verband. In het kader van de REP wordt dan ook naar ontwikkellocaties gezocht om tot de 130% te komen. De wethouder verwacht tot deze 130% te kunnen komen maar merkt ook op dat dit aan veel randvoorwaarden als mobiliteit en OV is verbonden.
De wethouder zal ook schriftelijk terugkomen op de vraag van de SP over de A12-zone. Er worden over dit gebied verschillende definities gehanteerd wat er toe kan leiden dat er ook over verschillende aantallen woningen wordt gesproken.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt wat de definitie van de wethouder is met betrekking tot de A12-zonen en hoeveel woningen er gebouwd gaan worden.
Wethouder Verschuure antwoordt dat hij uitgaat van de hoek bij de A2 tot aan waar de Unesco-erfgoedlijnen beginnen. Dit wordt gezien als zachte plancapaciteit waarbij veel afhangt van de mogelijkheid om wonen en werken te mixen, mobiliteit en het OV-aanbod.
Dhr. Te Hoonte (VVD) geeft aan dat in de brief van de wethouder wordt gesproken over de A12-zone op Utrechts grondgebied en vraagt hoeveel woningen er voor dit gebied zijn bedacht.
Wethouder Verschuure geeft aan hier in de brief op terug te komen.
Op de vraag van GroenLinks antwoordt dat het college verder wil kijken dan alleen de gebieden van de A12-zone en Rijnenburg. In de RSU zullen verschillende gebieden ten opzichte van elkaar worden bekeken. Dit met betrekking tot wonen, maar ook tot groen, energie en/of werken omdat Utrecht veel opgaves heeft om op te lossen.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan te hebben gelezen dat er geen prioritaire gebieden worden aangewezen terwijl de wethouder nu aangeeft dat gebieden wel met elkaar vergeleken zullen worden. De wethouder wordt om een toelichting gevraagd.
Wethouder Verschuure antwoordt dat voorheen alle energie werd gericht op de prioritaire gebieden en dat er nu richting 2040 naar de totale stad wordt gekeken met betrekking tot ontwikkelingsmogelijkheden.
Hij vervolgt en geeft aan dat het bij echte hoogbouw lastig is om dit energieneutraal te realiseren. Het zal ook niet altijd lukken om dit in de omgeving te organiseren. Er zal wellicht dus af en toe een concessie moeten worden gedaan op dit gebied.
Het college streeft ook naar kwalitatieve hoogbouw en verticaal bestemmen. Het college wil hoogbouw meenemen in de RSU en besteedt daarin aandacht aan welke gebieden zich volgens het college meer lenen voor hoogbouw en welke juist minder.
Mw. Schilderman (D66) geeft aan dat er in de hoogbouwvisie van Den Haag aandacht is voor kwaliteit en de zichtlijn voor mensen op de grond. Voor D66 is dit relevant en de fractie wil ook separaat over een hoogbouwvisie kunnen besluiten.
Dhr. Van der Graaf (ChristenUnie) sluit hier bij aan en stelt dat hoe er omgegaan wordt met maatschappelijke voorzieningen ook in de hoogbouwvisie meegenomen moet worden.
Wethouder Verschuure geeft aan kennis te zullen nemen van de hoogbouwvisie van Den Haag en staat open voor de door D66 aangeboden input.
Hij vervolgt en geeft aan dat het college de intentie had om verbonden groen in het vijfde beslispunt te definiëren.
Maatschappelijke voorzieningen moeten meegroeien. Dit is vandaag ook bij de bespreking van het koersdocument aan de orde geweest, De RSU en het koersdocument sluiten op elkaar aan waarbij de normen in de bijlage van het koersdocument de bandbreedtes van de barcode bepalen.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of het college kan toezeggen dat de maatschappelijke voorzieningen gelijktijdig meegroeien en dat marktpartijen hieraan meebetalen.
Wethouder Verschuure antwoordt dat dit bij grotere gebiedsontwikkelingen vaak al gebeurt. Zo wordt vaak een deel van de grond commercieel afgeboekt om er maatschappelijke voorzieningen te kunnen realiseren. Dit is niet hetzelfde als het betalen van een som geld. Bij deze ontwikkelingen worden afspraken gemaakt over wat er in een gebied moet landen waarbij vaak ook wettelijke normen van toepassing zijn. Bij een kleinere ontwikkeling kan dit in de tendervoorwaarden worden meegenomen. Bij een nog kleiner plan kunnen er anterieure afspraken worden gemaakt.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt bij welk project er anterieure afspraken zijn gemaakt.
Wethouder Verschuure antwoordt geen concreet voorbeeld voorhanden te hebben. Hij geeft aan dat er bij de Merwedekanaalzone en Carthesius afspraken zijn gemaakt over het realiseren van maatschappelijke voorzieningen.

Dhr. Işik (PvdA) geeft aan te wensen dat het college een brief toezegt waarin wordt getoond bij welke kleinschalige projecten marktpartijen maatschappelijke voorzieningen gefinancierd hebben.
Wethouder Verschuure antwoordt dat het niet zo is dat er een zak geld over de tafel wordt geschoven maar dat er bij een ontwikkeling onderlinge afspraken worden gemaakt. Dit is niet iets nieuws.
De wethouder vervolgt en geeft aan dat hoe leefbaarheid gemeten wordt een normatieve vraag is. het college probeert bijvoorbeeld met de barcode en in relatie tot mobiliteit een grens aan verdichting aan te geven. Dit is juist waarom de RSU wordt ontwikkeld en waarom er hierover met de raad het gesprek wordt gevoerd.
Op de inbreng van Stadsbelang Utrecht antwoordt de wethouder dat het aantal vierkante meters leefruimte niet per se per wijk hetzelfde hoeft te zijn. Het is wel van belang dat er ook ruimte om te ontspannen is.
De door GroenLinks genoemde richtlijn van groen binnen een straal van 500 meter spreekt de wethouder aan. Dit is niet in de uitgangspunten opgenomen maar het zal wel in de uitwerking worden meegenomen zodat ook inzichtelijk wordt waar er eventueel groen toegevoegd zou moeten worden.
De wethouder geeft aan dat in het coalitieakkoord de verhouding 35, 25, 40 is afgesproken met betrekking tot woningbouw en dat deze afspraak staat. De PvdA heeft terecht zijn zorg geuit over de bouwproductie. In 2018 is wel de benodigde productie gehaald en in 2019 is dit niet gelukt. De stad heeft dan ook een opgave om op korte termijn de bouwproductie omhoog te halen.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of in dit kader bouwen in Rijnenburg niet meer is uitgesloten.
Wethouder Verschuure geeft aan te betreuren dat fixatie in de woningbouwdiscussie is toegespitst op Rijnenburg. Het college sluit niets uit. Er zijn verschillende plekken in de stad waar het bouwen als gevolg van de PAS en de PFAS is vertraagd. Wellicht is bouwen in Rijnenburg in de toekomst nodig. Er zal echter eerst op vele andere plekken gebouwd worden.
De wethouder vervolgt en geeft aan dat er in het kader van de REP met de regio wordt samengewerkt op het gebied van onder andere bouwen, groen en energie.
Mw. De Koning (GroenLinks) vraagt waarom er geen harde doelstellingen over de energie-opwekcapaciteit zijn opgenomen.
Wethouder Verschuure antwoordt dat hier bij de RES over wordt gesproken. Waar het college energie wil laten landen komt wel bij de RSU aan de orde. De ambitie met betrekking tot het opwekken van energie zal bij de RES worden benoemd.
Biodiversiteit zal in de RSU worden meegenomen.
De wethouder geeft aan ook een lightrail te wensen, dit kost echter veel geld. Het is de inzet van het college om te kijken of het wiel met spaken in de vorm van lightrail uitgevoerd zou kunnen worden.
Mw. De Koning (GroenLinks) vraagt of dit dan ook een uitgangspunt is. Dit zou inhouden dat er hogere dichtheden gerealiseerd moeten worden.
Wethouder Verschuure antwoordt dat hij dit bij de RSU zichtbaar wil hebben. Een lightrail houdt in dat er in een bepaald gebied meer ontwikkeld kan worden. Utrecht heeft hierbij wel de steun van het rijk nodig.
Hij vervolgt en merkt met betrekking tot de plancapaciteit op dat er altijd sprake is van plantoeval en planuitval. Er is een plancapaciteit van 130% afgesproken om er zeker van te zijn dat er ook op langere termijn kan worden voldaan aan de bouwopgaven. Het bouwen van woningen zal na 2040 niet stoppen en derhalve zal de laatste 30% van de 130% wat verder in de tijd komen te staan. In het kader van het opdrijven van de grondprijzen is het van belang om hier zorgvuldig mee om te gaan.
Mw. De Koning (GroenLinks) vraagt of bij de woonmilieus de bestaande stad ook meegenomen wordt. Voor GroenLinks zijn juist ook woningen voor bijvoorbeeld ouderen en gezinnen van belang.
Wethouder Verschuure geeft aan niet te weten hoe diep het onderzoek dat nu wordt gedaan gaat. Bij de planvorming wordt gekeken wat er gebouwd wordt en waar er behoefte aan is. Er zijn twee organisaties bezig met onderzoeken op dit gebied. De uitkomsten van deze onderzoeken zullen in de RSU worden meegenomen.
Hij vervolgt en stelt het vierde uitgangspunt niet te durven schrappen zoals de PvdD voorstelt. Hij heeft al aangegeven dat de eerste drie prioriteiten gemakkelijker naast elkaar uitgevoerd kunnen worden dan de vierde. Het valt niet uit te sluiten dan uitleglocaties nodig zijn voor woningbouw, of voor recreatie of energieopwekking.
De wethouder meent dat eerst groen en dan rood ontwikkelen een goed principe lijkt te zijn. Het is niet duidelijk of dit binnenstedelijk altijd goed uit te werken is. Het is duidelijk dat het ontwikkelen van groen en rood hand in hand moet gaan.
Het college probeert wonen en werken te combineren en een van de uitgangspunten is dat het aantal arbeidsplaatsen meegroeit met de groei van de stad.

Openbare ruimte staat niet in de notitie benoemd maar zal wel worden meegenomen en staat wel in de tekeningen. Zo wordt er onderzocht of kabels samengevoegd kunnen worden waardoor het gemakkelijker wordt om groen toe te voegen.
De wethouder merkt op dat groei geen doel op zich is maar dat de trek naar de stad een wereldwijde ontwikkeling is. Het niet faciliteren van de groei leidt tot nog meer problemen en daarom kiest Utrecht ervoor om mee te bewegen. Daarnaast biedt groei de kans om meer kwaliteit toe te voegen.
Monumenten zijn in hoofdstuk 3 benoemd en ook kleinere monumenten zullen worden meegenomen.
Het college ziet bouwen boven het spoor als een kans, het is echter wel duur. Er wordt onderzocht of dit in de toekomst mogelijk is. In Parijs wordt dit al toegepast. Het blijkt echter lastig te zijn om bijvoorbeeld trillingshinder te voorkomen.
Het college vindt participatie belangrijk. Er lopen nu een aantal participatietrajecten rondom de omgevingsvisies. In het tweede kwartaal van 2020 zal met de stad het gesprek over de RSU worden gevoerd.
Met betrekking tot de Merwedekanaalzone licht de wethouder toe dat de plancapaciteit van 6.000 woningen hard is. Het bouwen van 4.000 extra woningen is afhankelijk van het oplossen van een aantal mobiliteitsvraagstukken.
De bouwplannen zijn vertraagd door de PAS, PFAS, de kosten van arbeid en de schaarste van grondstoffen.
Er is aandacht gevraagd voor economie en bedrijvigheid. Met de groei van de stad moet ook arbeid gefaciliteerd worden. Stec doet een onderzoek naar werklocaties wat meegenomen zal worden in de RSU.
Op de vraag van Student&Starter antwoordt de wethouder dat er in G4-verband een aanvraag wordt gedaan bij het fonds. De voorwaarden zijn echter nog niet allemaal duidelijk.
Aandacht voor gezondheidsverschillen in de wijken is belangrijk. Dit landt niet zo zeer in de RSU maar het heeft de aandacht van wethouder Eerenberg.
Op de vraag van de SP antwoordt de wethouder dat het college geregeld naar Den Haag gaat om geld te vragen voor infrastructuur. Er is nu een MIRT-verkenning.

De voorzitter stelt voor om gemiste vragen naar de griffie te mailen.

Wethouder Verschuure zal de raad voor de raadsbehandeling, met betrekking tot agendapunt 4. Raadsvoorstel Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040, per brief informeren over de ontwikkelingsmogelijkheden die het college ziet in het Utrechtse gedeelte van de A12-zone. Indien praktisch en planningstechnisch mogelijk, zal deze informatie aan de brief over de plancapaciteit worden toegevoegd.
Gemiste vragen dienen uiterlijk maandag 17 februari aan de griffie te worden aangeleverd zodat de beantwoording in bovengenoemde brief meegenomen kan worden.

Er zal een tweede termijn worden gepland. Deze kan op 5 of op 19 maart worden behandeld.
Mw. Schilderman (D66) geeft aan de tweede termijn op 5 maart te willen behandelen zodat de raadsbehandeling op 12 maart kan plaatsvinden.
Wethouder Verschuure sluit hier op aan omdat anders het participatietraject in de knel kan komen.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt naar het voorstel van de voorzitter met betrekking tot spreektijden.
De voorzitter antwoordt dat de afspraak is dat spreektijd die over is meegaat. Hij denkt dat er in dit geval een uur spreektijd ingepland gaat worden.

Wethouder Verschuure geeft aan dat de resultaten van de onderzoeken naar de werklocaties en naar de woonmilieus naar de raad komen en bij de RSU zullen worden besproken.

Mw. Schilderman (D66) oppert om de hoogbouw voorafgaand aan de behandeling van de RSU te bespreken. D66 zal dit agenderen.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan geïnformeerd te willen worden wanneer de onderzoeken zijn afgerond zodat de raad in de gelegenheid is om dit ook apart te kunnen agenderen.
Wethouder Verschuure licht toe dat als de onderzoeken klaar zijn, deze naar de raad worden gestuurd. De raad kan er voor kiezen om dit te agenderen. Het voorstel van het college is om de onderzoeken bij de RSU te bespreken.

De voorzitter schorst de vergadering om 16.58 uur.

Verslag van de openbare avondvergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte, gehouden op 30 januari 2020 in de trouwzaal, Stadhuisbrug 1 te Utrecht.

Aanwezig: De voorzitter, mw. R. Heijne, de wethouders, dhr. K. Verschuure, en K. Diepeveen, de leden mw. J. Zwinkels (CDA), mw. C. van Dun (D66), dhr. J. Wijmenga (ChristenUnie), dhr. D. Bosch (PVV), mw. L. Snippe (PvdD), dhr. P. Van Corler (GroenLinks), dhr. P. Zwanenberg (GroenLinks), dhr. B. Işik (PvdA), dhr. M. van Dalen (VVD), dhr. Ö Sanli (Denk), dhr. T.W. Schipper (SP), dhr. S. Nagtegaal (PVV), dhr. M. Koning (D66), dhr. I. El Abassi (Denk), mw. T. Meerding (VVD), mw. A. Petersen (SP), mw. H. Dekker-Abdulaziz (D66), dhr. J Koppelaar (Student&Starter), de commissiegriffiers dhr. F. de Kok en mw. M. Leenders. Voorts aanwezig enkele medewerkers.

Afwezig: Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag: Dhr. R. Schotsman (Notuleerservice Nederland)

Inhoud

5. Raadsvoorstel Vaststelling omgevingsvisie Lunetten 17
6. Raadsvoorstel Vaststelling bouwenvelop Eendrachtlaan 10 22
7. Raadsbrief Stand van zaken Actieplan Studentenhuisvesting, Huurteam en aanpak huisjesmelkers 27112019 25

De voorzitter heropent de vergadering om 20.00 uur.
Er zijn geen mededelingen.

De voorzitter geeft aan dat met de tweede termijn van agendapunt 4 zal worden begonnen en dat de resttijd zoals op het bord geprojecteerd voor de gehele vergadering geldt.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat er vanmiddag een andere afspraak is gemaakt over de tweede termijn en de spreektijd.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) licht toe dat de behandeling van de tweede termijn naar een ander dagdeel is verplaatst en dat hij als voorzitter heeft ingeschat dat er extra spreektijd komt.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan vast te willen houden aan de afspraken die deze middag zijn gemaakt.
Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) vraagt of dit wel in de tijd past.
Dhr. Işik (PvdA) geeft aan dat er is afgesproken dat er extra spreektijd komt.
Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) licht toe dat het DB Presidium hier over gaat en dat om 12.30 dit besluit al is genomen.
De voorzitter stelt voor vast te houden aan de regels. De spreektijd op de borden wordt aangehouden en er wordt gestart met de behandeling van agendapunt 5.

5. Raadsvoorstel Vaststelling omgevingsvisie Lunetten

Eerste termijn

Dhr. Schipper (SP) geeft aan mogelijkheden te zien om op de plek van de Musketon woningen toe te voegen. De wethouder wordt om een reactie gevraagd. Uit de burgertop kwam het idee om meer functies in het winkelcentrum toe te staan om leegstand tegen te gaan. De wethouder wordt om een reactie gevraagd.
Dhr. Bosch (PVV) meent dat deze omgevingsvisie op het verkiezingsprogramma van de CPN lijkt. De PVV leest vooral wollige termen en wensdenkerij. Meningen over klimaatverandering staan als feiten benoemd in het stuk. Er staat benoemd dat dé bewoners van het gas af willen, tegels uit de tuinen willen en klimaatadaptatie willen. Een kleine groep bewoners lijkt nu de mening van alle bewoners van Lunetten te vertegenwoordigen.
Dhr. Sanli (Denk) vraagt waarom de PVV meent dat niet alle bewoners zijn betrokken. Met betrekking tot de tuinen staat in het raadsvoorstel dat mensen gestimuleerd moeten worden om een groene tuin te hebben en niet dat dit verplicht wordt.
Dhr. Bosch (PVV) antwoordt gelezen te hebben dat er 11.000 mensen wonen in Lunetten en dat er misschien 100 bewoners hebben geparticipeerd. Hij geeft aan in de participatie niet de volledige wijk Lunetten te kunnen herkennen. Over de tuinen staat ook benoemd dat mensen deze graag betegelen aangezien dat minder onderhoud vergt.
Dhr. Corler (GroenLinks) meent dat de participatie in deze omgevingsvisie goed heeft gewerkt. Er waren 80 deelnemers aan een bewonerstop met loting, 130 deelnemers aan de workshopreeks, 150 bezoekers bij de wijkdag, 31 reactieformulieren, er is 600 keer de luisterpaal gebeld en er waren 7

inspraakreacties met 6 opmerkingen over representativiteit. De PVV kan in dit kader niet spreken van een handjevol mensen dat heeft geparticipeerd.
Dhr. Bosch (PVV) meent dat 150 op 11.000 mensen niet veel is.
Dhr. Van Corler (GroenLinks) vraagt wanneer het voor de PVV wel voldoende zou zijn en hoe de PVV dit voor elkaar denkt te krijgen.
Dhr. Bosch (PVV) geeft aan dat er te weinig mensen worden bereikt en dat altijd dezelfde mensen deelnemen. De PVV meent dat het wellicht goed zou zijn om een referendum te houden.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) vraagt waarom de PVV niet het initiatief neemt om een referendum te organiseren.
Dhr. Bosch (PVV) antwoordt dat de PVV dat misschien nog wel gaat doen.
Hij vervolgt en geeft aan dat er wordt benoemd dat er in Lunetten nog betaalbare woningen met een tuin te koop zijn. Deze opmerking toont aan dat het college geen idee heeft wat voor een gewone Utrechter betaalbaar is.

Mw. Snippe (PvdD) geeft aan dat de PvdD overwegend positief is over de omgevingsvisie voor Lunetten. Het is fijn dat er geschreven wordt over klimaatadaptatie, circulaire economie en de wens tot energieneutraliteit. De PvdD vindt het fantastisch om in de omgevingsvisie te lezen dat het in Lunetten prettig leven moet zijn voor zowel mens als dier en dat de ambitie wordt uitgesproken om het bestaande groen te behouden en te versterken. De PvdD zou dit graag in alle wijken in Utrecht willen zien. De wethouder wordt gevraagd of hij kan toezeggen dat leefbaarheid voor mens én dier voortaan standaard benoemd wordt in alle omgevingsvisies voor deelgebieden.
Het gebied ten noorden van het station is onderdeel van de stedelijke hoofdgroenstructuur en is hard nodig voor klimaatadaptatie, biodiversiteit en het verbinden van verschillende groene gebieden. Het verbaast de PvdD dat in de omgevingsvisie niet is benoemd dat dit gebied onderdeel is van de stedelijke hoofdgroenstructuur. De wethouder wordt gevraagd toe te lichten waarom hier aan voorbij wordt gegaan en toe te zeggen dat dit wordt toegevoegd. De wethouder wordt ook gevraagd toe te zeggen bij volgende omgevingsvisies toe te lichten hoe er rekening wordt gehouden met de stedelijke hoofdgroenstructuur.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) geeft aan dat hetzelfde gebied ook de aandacht van de ChristenUnie trok. Bij de behandeling van de REP is dit gebied besproken als mogelijke uitbreidingslocatie. In aanvulling van de vraag van de PvdD wordt gevraagd hoe het nu met deze locatie zit en of dit gebied wordt toegevoegd aan de stedelijke hoofdgroenstructuur.
Mw. Snippe (PvdD) geeft aan dat tijdens de RIB bewoners hun zorgen hebben geuit over het mogelijk bouwen van wegen in parken. In de omgevingsvisie is een randvoorwaarde dat ontwikkeling niet ten koste van groen mag gaan en dat Lunetten de groengebieden wil behouden en versterken. Dit stelt de PvdD gerust dat er van het bouwen van wegen in parken geen sprake zal zijn.
Het baart de PvdD zorgen dat de openbare ruimte in Lunetten tamelijk vervuild is met zwerfafval. Het past in het groene karakter van deze omgevingsvisie dat er meer aandacht wordt besteed aan dit probleem. De PvdD zou graag zien dat de omgevingsvisie ook een visie op het zwerfafvalvraagstuk van Lunetten zou bevatten.
De PvdD is er blij mee dat Lunetten geen verdichtingsopgave heeft en zou graag zien dat er wordt ingezet op de transformatie van leegstaande panden naar seniorenwoningen en studentenwoningen. De fractie heeft begrip voor de focus op seniorenwoningen.
Aardwarmte staat nog in de kinderschoenen en daarom moet er extra aandacht zijn voor de risico's wat betreft milieu, bodemleven en drinkwatervoorziening. De PvdD is groot voorstander van duurzame energiecoöperaties zodat bewoners zelf kunnen bepalen waar hun energie vandaan komt. De PvdD vraagt aandacht voor de energietransitie die de PvdD noodzakelijk acht. Het is belangrijk dat de kosten voor de transitie eerlijk worden verdeeld waarbij vooral de vervuiler betaalt.
Samen met het bewonersoverleg Lunetten is in 2004 het groenbeheerplan opgesteld. Het bewonersoverleg heeft de zorg geuit dat dit plan geen onderdeel uit maakt van de omgevingsvisie. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat de omgevingsvisie niets verandert aan de afspraak van het groenbeheerplan.
In de omgevingsvisie staat dat Lunetten een voorbeeld wil zijn met betrekking tot duurzaamheid. De PvdD hoopt dat deze ambitie in de praktijk zal worden gebracht.

Mw. Van Dun (D66) geeft aan dat D66 over het algemeen positief naar deze omgevingsvisie kijkt. Lunetten heeft geen opdracht om te verdichten maar de mogelijke opwaardering van het Sprinterstation naar een Intercitystation maakt van Lunetten een interessante plek om te gaan wonen. Dit zeker in het licht van de ontwikkelingsplannen van de Maarschalkerweerd. D66 meent dat deze

ontwikkelingen nu al een plek in de omgevingsvisie moeten krijgen. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
Dhr. Van Dalen (VVD) geeft aan ook het nieuwe station van Lunetten te missen. Dit met betrekking tot wonen maar ook tot werken.
Mw. Van Dun (D66) sluit hier op aan en geeft aan dat werk zeer belangrijk is.
De visie spreekt van het duurzamer maken van bestaande bouw en eventueel ook hoger bouwen. D66 ziet hier een kans om meer seniorenwoningen te realiseren. De vergrijzing in de wijk leidt tot meer ouderen met een beginnende vorm van dementie. D66 ziet een kans om bestaande gebouwen als kantoren een woonfunctie te geven, bijvoorbeeld seniorenwoningen waarin mensen ook zorg voor elkaar kunnen bieden. De wethouder wordt om een reactie gevraagd.
De initiatiefnemers van de burgertop nemen nu een nieuw initiatief. Het plan is om een top te organiseren over groen in de wijk. De hoop wordt uitgesproken dat de initiatiefnemers nu ook weer veel steun krijgen van de wethouder.
Dhr. Bosch (PVV) vraagt of de burgertop bestaat uit de fine fleur van Lunetten of dat iedereen daar aan kan deelnemen.
Mw. Van Dun (D66) antwoordt niet te weten wie de fine fleur van Lunetten is en dat ze bij de bijeenkomsten in Lunetten een brede afspiegeling van de wijk heeft gezien.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) complimenteert de initiatiefnemers van de burgertop. Het is van belang dat er samen geëxperimenteerd blijft worden met dit soort activiteiten.
Student&Starter kan zich vinden in de visie en is blij met de aandacht voor kleinschalig verdichten langs het spoor, de focus voor bouwen voor ouderen en de aandacht voor de levendigheid in de wijk.
De omgevingsvisie zou ook moeten worden aangegrepen als kans om het winkelcentrum aan te pakken. Het winkelcentrum zou ook aangewezen kunnen worden als geschikte locatie om te verdichten. De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is deze mogelijkheid te verkennen. Gevraagd wordt hoe toekomstbestendig de omgevingsvisie is en wat de impact van het station op de Koningsweg is op de visie.

Dhr. Van Corler (GroenLinks) stelt dat de omgevingsvisie leest als het verkiezingsprogramma van Lunetten met ambities waar GroenLinks zich in kan vinden.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat er bij de RIB in Lunetten is gezegd dat “Lunetten iets vindt” terwijl de bewoners uit eigen naam hebben deelgenomen. Ook is aangegeven dat de gemeente probeert haar eigen beleid te rechtvaardigen en dat er een GroenLinks-agenda werd doorgedrukt.
Dhr. Van Corler (GroenLinks) geeft aan deze formulering bewust te hebben gekozen.
Hij vervolgt en geeft aan dat representativiteit altijd een punt van aandacht is. Er is evenwel heel veel gedaan om mensen te betrekken en GroenLinks kijkt terug op een mooi proces. Er zullen altijd mensen zijn dit het niet met de inhoud van omgevingsvisie eens zijn en dan aangeven dat het proces niet goed is verlopen.
Dhr. Bosch (PVV) geeft aan dat in het stuk staat dat het moeilijk was om mensen met een niet westerse achtergrond te betrekken.
Dhr. Van Corler (GroenLinks) antwoordt dat het altijd lastig is om iedereen te betrekken en roept op om bij een volgende omgevingsvisie extra inspanningen te leveren om groepen die moeilijk bereikbaar zijn te betrekken.
Hij vervolgt en vraagt hoe om wordt gegaan met de belangen van toekomstige bewoners van Lunetten. Uit de wijk zijn vragen gekomen over hoe de omgevingsvisie zich verhoudt tot de verdichtingsopgave van de gemeente.
De omgevingsvisie wordt gepresenteerd als toetsingskader bij initiatieven. In de visie staan echter ook voorstellen waarbij de gemeente zelf aan zet is, bijvoorbeeld met betrekking tot wateroverlast of een autoluwe wijk. Gevraagd wordt wat de gemeente gaat doen om deze voorstellen verder te brengen en hoe hier prioriteit aan gegeven gaat worden.
GroenLinks sluit zich aan bij de vraag van de PvdD over het integraal groenplan.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) vraagt hoe de omgevingsvisie actueel gehouden wordt.
Dhr. Işik (PvdA) sluit aan bij de inbreng van GroenLinks en ChristenUnie. In 2019 is motie 40 van de PvdA aangenomen waarin staat dat alle stedelijke thema’s in de omgevingsvisie meegenomen moeten worden. Gevraagd wordt waarom dat nu niet is gebeurd.
Mw. Zwinkels (CDA) sluit ten aanzien van het winkelcentrum aan bij de inbreng van Student&Starter. De wethouder wordt gevraagd of de gemeente hier een actievere rol in kan spelen.
Dhr. Van Dalen (VVD) vraagt hoe het CDA tegen het winkelcentrum aankijkt en wat zij anders zou willen zien.

Mw. Zwinkels (CDA) antwoordt dat het CDA vitale winkelgebieden wil zien. Er is nu sprake van leegstand en uit het participatieproces kwam de wens van een levendig winkelcentrum naar boven. Het CDA zou graag zien dat de gemeente haar rol daar in pro-actiever oppakt.
Mw. Van Dun (D66) stelt dat het de bedoeling is dat de Musketon wordt opgeknapt en dat dat een verrijking van dat stukje stad zal zijn. Gevraagd wordt of het CDA daar geen vertrouwen in heeft.
Mw. Zwinkels (CDA) antwoordt dat er niet alleen naar de Musketon maar ook naar de rest van het winkelcentrum gekeken moet worden.
Ze vervolgt en spreekt haar zorg uit dat de omgevingsvisie juist te dynamisch wordt gemaakt. Het is van belang dat er aan de inbreng van de wijk vastgehouden wordt.
Met betrekking tot ouderenhuisvesting en het koploper zijn in de energietransitie moeten nog wat nuances worden gemaakt. Het CDA vindt de transformatie van kantoren naar woningen een belangrijk punt. Het CDA ziet graag dat de wethouder toezegt dat er geen bussen door het park gaan rijden. Ook wordt aandacht gevraagd voor het achterstallig groenbeheer, herkenningspunten in de wijk en de deeleconomie.

Dhr. Van Dalen (VVD) geeft aan dat enkele jaren een bestemmingsplan is vastgesteld en dat er nu een omgevingsvisie voorligt. De wethouder wordt gevraagd wat er nu daadwerkelijk gaat veranderen. De wethouder wordt gevraagd waarom er weinig aandacht is geweest voor de mogelijkheid tot digitale participatie. Hierdoor had de deelnemende groep bewoners nog groter kunnen worden.
Bewoners hebben zorgen geuit over de veiligheid van het park. Veiligheid wordt in de omgevingsvisie gemist.
Mw. Zwinkels (CDA) herkent dit punt en vraagt wat de VVD op dit gebied zou willen.
Dhr. Van Dalen (VVD) antwoordt dat hij dacht dat er vooral in het zuiden van Lunetten in drugs werd gedeald. Bewoners hebben echter aangegeven dat dit in de hele wijk gebeurt. Dit punt zou aangepakt moeten worden door meer handhaving. Daarnaast zou verlichting kunnen helpen in het park. Ideeën hieromtrent laat de VVD graag aan veiligheidsexperts over.
Hij vervolgt en geeft aan dat een groot station leidt tot meer vervoersbewegingen. Gevraagd wordt hoe het college hier mee om wil gaan en of het college hier een visie op heeft.

Dhr. Sanli (Denk) geeft aan dat er veel aandacht is geweest voor participatie maar dat ook bepaalde organisaties niet zijn meegenomen in het traject. Deze organisaties hebben aangegeven verrast te zijn door de omgevingsvisie. Gevraagd wordt hoe dit mogelijk is. Met betrekking tot de tuinen vindt Denk het van belang dat het vergroenen van tuinen niet verplicht wordt. Daarnaast kunnen wortels schade aan woningen aanrichten. Denk is van mening dat voorstellen efficiënt moeten zijn. Zo wordt gevraagd wat het voorstel van de groene wand oplevert. Denk vindt het voorstel om de functies voor winkelpanden te verruimen om zo leegstand tegen te gaan interessant.
Mw. Snippe (PvdD) geeft aan dat het belangrijk is dat iedereen op het gebied van klimaatadaptatie zijn of haar steentje bijdraagt om ervoor te zorgen dat water weg kan lopen. De gemeente zou een bijdrage moeten leveren om mensen te helpen dit te realiseren.
Dhr. Sanli (Denk) geeft aan dat Denk hoopt dat het percentage van 36% sociale huurwoningen niet afneemt en bij voorkeur stijgt. Daarnaast is de fractie van mening dat er meer onderzoek gedaan moeten worden naar duurzame mobiliteitsoplossingen. Het college wordt gevraagd hier op te reageren.

Wethouder Verschuure geeft aan dat de omgevingsvisie de mogelijkheid biedt om de Musketon te herontwikkelen met daarbij de door de raad geuite wens om meer seniorenwoningen toe te voegen. Het college zou kunnen kijken naar meer functies voor het winkelcentrum als daar behoefte aan is. Het college ziet mogelijkheden om het winkelcentrum te herontwikkelen maar de gemeente heeft geen grondpositie. Het college is bereid om hier aan mee te werken en de eigenaren van het winkelcentrum zijn uitgenodigd om mee te praten over de omgevingsvisie. Portaal, de eigenaar van de woningen boven het winkelcentrum heeft aangegeven hier aan te willen meewerken. De bal ligt bij de eigenaren van het winkelcentrum maar het college ziet hier wel een kans om te verdichten.
Het college vindt dat het participatietraject een mooi voorbeeld is. Het initiatief om een burgertop te organiseren kwam vanuit de wijk en vanuit de wijk is ook aangegeven dat ze een omgevingsvisie wilden. Niet alle 11.000 inwoners zijn gehoord maar de bewoners hebben wel allemaal de kans gehad om mee te doen.
Er is meer aandacht voor digitale participatie sinds hier in 2019 een motie over is aangenomen. Het participatieproces in Lunetten is in 2017 al gestart. Dit geldt ook voor de vraag van de PvdA over de stedelijke thema's.

Het initiatief voor Steenbreek is ook uit de wijk gekomen. De gemeente gaat niet controleren maar wil dit initiatief wel stimuleren.
Het benoemen van mensen én dieren is een gevolg van het participatietraject. Dit zal dus niet een op een bij volgende omgevingsvisies overgenomen kunnen worden maar dit zal uit de participatie moeten komen.
Met betrekking tot de groenstructuur licht de wethouder toe dat op pagina 15 en 16 de ontwikkelingen rondom Lunetten staan benoemd. De ontwikkeling rondom het station staat daar ook benoemd. De ontwikkeling rondom het station is echter nog niet vastgesteld en daarom kan er nog niet iets concreets over in de omgevingsvisie worden opgenomen.
Mw. Van Dun (D66) geeft aan dat de visie op de ontwikkelingen wordt gemist.
Wethouder Verschuure ligt toe dat er nog geen visie is opgenomen omdat hier nog geen besluit over is genomen. Er is een verkenning gaande en het is mogelijk dat het station wordt opgewaardeerd waardoor er mogelijk een woningbouw- of werklocatie zou kunnen ontstaan. Zonder besluit kan het college hier echter niet op vooruit lopen.
Met betrekking tot het actualiseren merkt de wethouder op dat de omgevingsvisie meerwaarde met zich meebrengt. Als er een ontwikkeling bijkomt in het gebied dan wordt de omgevingsvisie aangepast.
Er is een kaartje gepubliceerd waar de bewoners van Lunetten geschrokken zijn. Het idee is dat het college nadenkt over een wiel met spaken met OV-ontsluiting. Als dat gebeurt zal er waarschijnlijk eerst een bus komen die over normale wegen rijdt. Deze ontwikkeling ligt nog niet vast.
Door het aantrekken van de economie is de mogelijkheid om kantoren te transformeren kleiner geworden.
Het bouwen van seniorenwoningen past goed binnen de omgevingsvisie en als er initiatieven zijn op dit gebied zal het college hier aan meewerken.
Het groenbeheerplan kan niet een op een overgenomen worden in de omgevingsvisie. Dit plan is niet door de raad vastgesteld. De raad heeft wel het groenstructuurplan vastgesteld en het is mogelijk om het groenbeheerplan bij de actualisatie van het groenstructuurplan te betrekken. Uit de participatie is niet naar voren gekomen dat het beheerplan overgenomen zou moeten worden en het bevat een aantal tegenstrijdigheden ten opzichte van de omgevingsvisie.
Het college is zeer bereid om mee te werken aan een nieuwe burgertop.
Het is altijd een uitdaging bij ontwikkelingen hoe toekomstige bewoners om hun mening kunnen worden gevraagd. Het is gedurende het traject goed om de vraag te stellen of de wijk over 20 of 50 jaar nog steeds leuk is.
Dhr. Van Corler (GroenLinks) geeft aan dat het risico van participatie is dat vooral de mening van de buurtbewoners naar voren komt en niet die van mensen die een woning zoeken.
Wethouder Verschuure denkt dat GroenLinks duidt op de doelstelling rondom verdichting. Dit zou wellicht bij het station mogelijk zijn. Dit wordt bij initiatieven ook altijd gewogen. Uit de omgevingsvisie blijkt dan ook dat niet alles bij hetzelfde blijft.
De omgevingsvisie heeft het bestemmingsplan niet vervangen. Als er een initiatief komt dat wel past binnen de omgevingsvisie maar niet binnen het bestemmingsplan dan kan het college er nu van afwijken en toch aan het initiatief meewerken. Dit is de mogelijkheid die de omgevingsvisie biedt.
Veiligheid is niet als thema uit de participatie gekomen. Dat is de reden dat er in de omgevingsvisie niet veel aandacht aan is besteed.
Vanuit de wijk is de wens gekomen om de wijk autoluw te maken. Dit betekent niet dat er een stop op autogebruik komt maar dat het college inzet op fietsers en voetgangers.
De wethouder meent dat een groene tuin met niet veel onderhoud mogelijk is. Het college zal een groene tuin niet verplichten maar bewoners wel uitdagen op dit gebied.

Mw. Snippe (PvdD) vraagt de wethouder te reageren op haar vraag over zwerfvuil.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan te hebben gevraagd naar de koplopersrol in het aardgasvrij zijn, de dynamiek omtrent het actueel houden van een omgevingsvisie, veiligheid en achterstallig groenonderhoud.
Dhr. Van Corler (GroenLinks) geeft aan gemist te hebben wat de gemeente gaat doen om de wensen uit de wijk dichterbij te brengen en hoe hier prioriteiten in worden gesteld.
Wethouder Verschuure geeft aan dat zwerfafval normaal gesproken niet in een omgevingsvisie komt en dat dit bij de participatie ook geen thema is geweest.
Een koplopersrol vervullen in het aardgasvrij zijn komt wel uit de participatie. Er wordt echter ook stedelijk een plan gemaakt. Het college is met Stedin in gesprek over welke wijken eerst gaan. Een wijk kan natuurlijk wel zelf al initiatieven nemen op het gebied van duurzaamheid.

Er wonen in Lunetten veel kwetsbare groepen maar vanuit de participatie kwam naar voren dat de wijk er trots op is dat het een inclusieve wijk is.
Het groenonderhoudsplan zou moeten voorzien in het onderhoud. In Lunetten zijn veel bewoners zelf ook actief op dit gebied.
De omgevingsvisie is geen uitvoeringsplan waar middelen aan zijn gekoppeld. Het kan beter gezien worden als een ontwikkelplan wat de gemeente als toetsingsinstrument gebruikt om te besluiten of het aan een initiatief mee wil werken.
Dhr. Van Corler (GroenLinks) vraagt of de omgevingsvisie ook een toetsingsinstrument is om de prioriteiten van de gemeente anders te stellen.
Wethouder Verschuure antwoordt dat als iemand met een initiatief bij de gemeente komt er gekeken wordt of het initiatief bij de omgevingsvisie past.
Dhr. Van Corler (GroenLinks) vraagt of de gemeente met de wensen die er nu in de omgevingsvisie staan zaken die al gedaan werden nu anders gaat doen.
Wethouder Verschuure licht toe dat er bijvoorbeeld bij het onderhoud van de waterdoorgangen de visie van de omgevingsvisie nu wordt meegenomen. Bij het kijken naar parkstructuren en groen zal de omgevingsvisie erbij worden gepakt. De wensen uit de omgevingsvisie worden dus bij gemeentelijk beleid meegenomen. Er is echter geen budget aan de omgevingsvisie gekoppeld.

Tweede termijn
Dhr. Schipper (SP) geeft aan dit punt als een B-punt te willen behandelen en overweegt een motie over de Musketon.
Mw. Snippe (PvdD) geeft aan een motie over het opnemen van de tekst mens én dier te overwegen en wenst dit punt als B-punt te behandelen.

De voorzitter stelt vast dat dit punt als B-punt in de raad zal worden behandeld en dat hier 30 minuten voor wordt gereserveerd.

6. Raadsvoorstel Vaststelling bouwenvelop Eendrachtlaan 10

Dhr. Schipper (SP) geeft aan dat het voorstel met 18% sociale huur en 20% middenhuur afwijkt van wat is afgesproken en van de motie hierover om niet aan deze percentages te tornen. Gevraagd wordt wat de wethouder en andere fracties hier van vinden. Door dit voorstel aan te nemen zal er elders in de Merwedekanaalzone nog meer sociale huur en middenhuur gerealiseerd moeten worden. Het is geen goed voorteken dat er vooraan in het proces al van de afgesproken percentages wordt afgeweken. Hier komt bij dat er door het college in de omgevingsvisie een nieuw soort tussenregime middenhuur wordt geïntroduceerd. De wethouder wordt om een reactie gevraagd.
In de bouwenvelop wordt geen enkele verwijzing gemaakt naar het uitvoeringsprogramma Utrecht voor iedereen toegankelijk. Dit druist niet alleen in tegen de wil van de raad maar ook tegen de ambities van het college. De wethouder wordt gevraagd welke ruimte hij ziet om alsnog tegemoet te komen aan de wensen die de raad heeft vastgelegd.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) sluit in hoofdlijnen aan bij de inbreng van de SP. Het is jammer dat de voorgestelde woningmix niet overeenkomt met wat de raad wil. De wethouder wordt gevraagd of de percentages in het voorliggende plan nog rechtgetrokken kunnen worden of dat in toekomstige plannen de percentages gegarandeerd rechtgetrokken worden.

Dhr. Işik (PvdA) sluit aan bij de inbreng van de SP en Student&Starter en vraagt of de te realiseren studentenkamers ook toegankelijk zijn voor studenten met een beperking.

Dhr. Nagtegaal (PVV) sluit aan bij de inbreng van de SP met betrekking tot de sociale en middenhuur. Utrechters met een laag of middeninkomen kunnen moeilijk een woning vinden. De stad pretendeert inclusief te zijn maar dat lukt niet als niet alle soorten mensen in Utrecht kunnen wonen. De hoop wordt uitgesproken dat de wethouder de overeengekomen percentages handhaaft.

Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) sluit aan bij de inbreng van de SP en geeft aan teleurgesteld te zijn over de voorgestelde percentages. GroenLinks vraagt zich af wat dit voor de verdere ontwikkeling van de Merwedekanaalzone betekent.

Dhr. Koning (D66) ziet dit anders. D66 wil het college kunnen afrekenen op de gestelde kaders maar vindt het minstens even belangrijk dat er woningen bijkomen in de stad. De fractie vraagt zich af of, als

er strikt aan de eisen zou worden voldaan, deze ontwikkeling van de grond zou komen. De wethouder wordt gevraagd hier op te reageren.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) vraagt of D66 niet bang is dat er een glijdende schaal wordt gecreëerd als er van de percentages wordt afgeweken.
Dhr. Nagtegaal (PVV) stelt dat als dit voorstel wordt voortgezet er een signaal wordt afgegeven dat er van de afspraken mag worden afgeweken. Daardoor wordt Utrecht onbetaalbaar.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) licht toe dat mw. Schilderman deze middag heeft aangegeven dat moties nageleefd moeten worden en vraagt of D66 in dit geval ook niet tegen de wethouder zou moeten zeggen: comply or explain.
Dhr. Koning (D66) antwoordt benieuwd te zijn naar de reactie van de wethouder. Voor D66 is het evenwel minstens zo belangrijk dat deze woningen worden gerealiseerd. In de mix van woningen in de wijk Zuidwest zijn er nu 38% sociale huurwoningen en 11% vrije of middenhuur en 36% particuliere woningen. Daarmee wordt met betrekking tot de sociale huurwoningen voldaan aan de normen die zijn gesteld.
Dhr. Işik (PvdA) stelt dat er een afspraak is gemaakt en dat deze afspraak nu wordt teruggedraaid.
Dhr. El Abassi (Denk) geeft aan dat de norm die in een amendement en motie zijn vastgelegd uitgevoerd dient te worden. Ook in het coalitieprogramma wordt beloofd van 29% naar 35% sociale huurwoningen te gaan.
Dhr. Schipper (SP) stelt dat er geen eilandjes gecreëerd moeten worden en merkt op dat de afspraken die zijn vastgelegd in amendementen en moties gaan over de Merwedekanaalzone en niet over de wijk Zuidwest.
Dhr. Koning (D66) geeft aan dat de wijk Zuidwest 38% sociale huurwoningen bevat. Het is juist dat de afspraak is gemaakt dat er naar 35% wordt gegaan voor de gehele stad maar deze wijk zit daar nu boven. Met het plan voor deelgebied 5 in de Merwedekanaalzone zal worden voldaan aan de ambities. Het is daarom voor D66 niet erg als er met dit transformatieproject met 215 woningen niet helemaal aan dit percentage wordt voldaan.
Dhr. El Abassi (Denk) stelt dat als Kanaleneiland uit de wijk Zuidwest wordt gehaald het percentage sociale huurwoningen onder de 10% ligt. Het college heeft ook de ambitie van gemengd wonen. Daar wordt met dit voorstel niet aan voldaan.
Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) geeft aan dat de afspraken zijn gemaakt over de Merwedekanaalzone en niet over de wijk Zuidwest. Gevraagd wordt of D66 het met GroenLinks eens is dat als er nu 18% wordt gerealiseerd er bij andere projecten in de Merwedekanaalzone ingelopen moet worden om de ambitie te halen.
Dhr. Koning (D66) antwoordt dat er plan voor deelgebied 5 voorligt en dat dat er met betrekking tot de percentages goed uitziet. Dit betreft ook een groter aantal woningen dan dit project.
Dhr. El Abassi (Denk) vraagt of D66 van mening is dat er gestopt moet worden om Kanaleneiland gemengder te maken.
Dhr. Koning (D66) geeft aan dat in de wijk Zuidwest als geheel en in Kanaleneiland in het bijzonder het percentage hoger is dan de ambitie. Als er op andere plekken in de stad meer sociale huur gerealiseerd kan worden vindt D66 het niet erg als er procentueel minder sociale huur in Zuidwest komt. Dit gaat ook op voor de wijk Overvecht waar 67% sociale huur te veel is.
Dhr. El Abassi (Denk) geeft aan dat hij niet heeft gezegd dat hij voor verdunnen is in de wijk Overvecht. De discussie over gemengd wonen wordt altijd gevoerd over wijken die al gemengd zijn. Utrecht krijgt nu de kans om haar ambities waar te maken en het is niet netjes dat D66 daar nu van af wil wijken.
Dhr. Koning (D66) geeft aan dat er met deelgebied 5 een klapper wordt gemaakt. Transformaties zijn complex, ook financieel gezien en voor D66 is het van belang dat dit project van de grond komt.
Dhr. El Abassi (Denk) meent dat de gedachte van gemengde wijken voor alle wijken moet gelden.
Dhr. Nagtegaal (PVV) geeft aan dat de wijk Zuidwest niet als een geheel gezien moet worden en dat vermenging inhoudt dat er bijvoorbeeld op de Marco Pololaan duurdere woningen worden gerealiseerd.
Dhr. Koning (D66) geeft aan niet te begrijpen dat er van geen mix wordt gesproken. In het plan komen 40 sociale huurwoningen en 45 middenhuurwoningen.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) sluit aan bij de inbreng van de agendeerders en kijkt uit naar de reactie van de wethouder.

Mw. Meerding (VVD) geeft aan zich te kunnen vinden in de percentages. De VVD sluit zich aan bij de opmerking van de SP dat de toegankelijkheid van de woningen belangrijk is.

Mw. Zwinkels (CDA) merkt op dat er alleen over huurwoningen wordt gesproken en dat er afgesproken is dat er ook koopwoningen in de Merwedekanaalzone zouden gekomen. De wethouder wordt gevraagd hoe het zit met betaalbare koopwoningen.

Wethouder Diepeveen meent dat het goed is om te spreken over de zorgen over de woningmix. De percentages in dit plan zijn niet de percentages waar het college voor de gehele wijk op wil uitkomen. Het college houdt onverminderd vast aan de gemaakte afspraken. Voor dit plan zijn de percentages anders omdat het plan al uit 2015 stamt. Destijds is een startdocument vastgesteld waarin veel aandacht was voor gezond stedelijk leven en minder voor het woningprogramma. In 2018 zat er in het plan nog helemaal geen sociale huur. De wethouder is ook niet tevreden met de percentages maar vindt het in het licht van de historie in dit geval wel verdedigbaar.
Met de woonvisie 2019 is het wel echte sociale huur geworden met exploitatietermijnen en een matige huurprijsontwikkeling en dat is anders dan waar in 2015 mee is begonnen.
Dhr. El Abassi (Denk) geeft aan begrip te hebben voor de uitdaging waar de wethouder mee wordt geconfronteerd. De wethouder zal echter niet kunnen ontkennen dat het door dit plan moeilijker wordt om de doelstelling te behalen. In andere wijken gaan de percentages sociale huur al jaren omlaag. Gevraagd wordt waarom de wethouder de ambitie niet toont om in deze wijk, waar het nu nog gemakkelijk is te realiseren, naar de 35% te gaan.
Wethouder Diepeveen geeft aan dat er met deelgebied 5 een klapper wordt gemaakt in de Merwedekanaalzone waar in de plannen 30 en 25% zijn opgenomen. Met de langjarige ontwikkeling wordt uitgekomen op 37 à 38%. Met betrekking tot het Defensieterrein zijn er afspraken gemaakt om van 600 naar 800 woningen te gaan met 100 woningen in de sociale en 100 in de middenhuur. Hierdoor wordt er op het Defensieterrein van 20 naar 28% sociale huur gegaan. De gemeente is derhalve op een breed front bezig om de percentages omhoog te krijgen.
Dhr. Schipper (SP) geeft aan dat er, tegenover deze toename op het Defensieterrein, in Overvecht sociale huurwoningen verdwijnen. Het gevaar bestaat dat door dit plan toe te staan andere ontwikkelaars zullen aangeven ook minder sociale huurwoningen te willen bouwen.
Wethouder Diepeveen antwoordt dat er in het startdocument van 2017 geen percentages benoemd waren. De historie van dit project is lang en de gemeente komt van ver. De wethouder hoopt dat dhr. Schipper erop vertrouwt dat het college druk bezig is om de percentages omhoog te krijgen.
Dit project is begonnen in een tijd dat de kantorenmarkt niet goed was. Die situatie is veranderd. Als Utrecht dit project over de finish wil trekken zal er snel een besluit moeten worden genomen omdat de kans bestaat dat ontwikkelaars afzien van transformatie omdat de gemeente te veel vraagt. In deelgebied 6 zal niet veel transformatie plaatsvinden. In een omgeving van wonen aan de rand van een bedrijvengebied is een gemengd project zoals wordt voorgesteld verdedigbaar.
Dhr. El Abassi (Denk) geeft aan dat de wethouder ervoor gewaarschuwd is dat de bouwers het in Utrecht voor het zeggen hebben terwijl de raad een duidelijke opdracht heeft gegeven aan de voorkant van het proces. Gevraagd wordt waarom het wel lukt om het aantal sociale huurwoningen procentueel omlaag te brengen en het bouwen van meer sociale huurwoningen steeds erg stroef verloopt.
Dhr. Işik (PvdA) stelt dat het college door de verkoop van sociale huurwoningen in Overvecht en in het centrum en door dit nu in de Merwedekanaalzone niet te compenseren een achterstand oploopt. Gevraagd wordt wanneer er in de Merwedekanaalzone 35% sociale huur gerealiseerd gaat worden.
Wethouder Diepeveen geeft aan dat er ook gekeken moet worden naar waar het college vandaan komt en waar het heen wil. Daarom heeft hij ook het Defensieterrein genoemd in zijn betoog. Het college is bezig om het percentage sociale huur te gaan halen. Het is verstandig om met dit project door te pakken. In het project is nu een deel sociale en middenhuur opgenomen. Dat is winst ten opzichte van de oorspronkelijke opzet van het project.
In de bouwenvelop wordt niet ingegaan op toegankelijkheid. De entrees en vloeren zijn evenwel voor minder validen te bereiken en alle woningen voldoen aan de normen voor bereikbaarheid en toegankelijkheid. De semi-openbare daktuin is ook goed bereikbaar.
Dhr. El Abassi (Denk) vraagt waarom het in een wijk waar 35.000 mensen wonen gemakkelijk is om het aantal sociale huurwoningen omlaag te brengen en waarom het in een klein deelgebied zo moeilijk is om het aantal sociale huurwoningen omhoog te brengen.
Wethouder Diepeveen antwoordt dat het gaat om de netto opbrengst van de mix. Op Oudenoord en het Defensieterrein komen er in aantal meer sociale huurwoningen terug dan dat er in Overvecht verdwijnen.
Betaalbare koopwoningen zijn in dit project niet aan de orde geweest. In deelgebied 5 is dit wel opgenomen.

Dhr. Schipper (SP) stelt geen motie in te zullen dienen om een motie te bevestigen. Hij geeft aan dat hij de wethouder zal moeten vertrouwen.

Dhr. El Abassi (Denk) geeft aan niet mee te kunnen gaan met dit voorstel. De fractie zal zich op dit punt beraden.

7. Raadsbrief Stand van zaken Actieplan Studentenhuisvesting, Huurteam en aanpak huisjesmelkers 27112019

Mw. Meerding (VVD) geeft aan dat er in 2019 672 meer studentenkamers zijn verdwenen dan dat er bij zijn gekomen. Voor het eerst in vijf jaar is het aantal kamers afgenomen. Wat de VVD betreft horen studenten bij de stad en moeten zij de kans krijgen om in Utrecht te wonen. Het college heeft beloofd de afname te compenseren door 1.400 studentenkamers te bouwen maar dit is niet genoeg. Met het huidige beleid wordt het tekort niet opgelost. De wethouder wordt gevraagd of hij tevreden is over het resultaat van 2019.
In de raadsbrief wordt aangegeven dat het Actieplan wordt vervangen door een convenant. Gevraagd wordt wat hier het resultaat van zal zijn en of de wethouder kan toezeggen dat er elk jaar 2.000 studentenkamers bijkomen.
Meer dan 50% van het aanbod van kamers komt van particuliere verhuurders. De VVD ziet hier kansen en stelt dat er weinig bekend is over de motivatie van deze groep om kamers aan te bieden. De wethouder wordt gevraagd dit in kaart te brengen en te onderzoeken of het aantal particuliere verhuurders toe- of afneemt. Dit in relatie tot de gemeentelijke wijzigingen in de huisvestingsverordening.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) stelt dat het door de aanpassing in de verordening moeilijker is geworden om studentenwoningen te creëren. De VVD wordt gevraagd of het met Student&Starter eens is dat het gemakkelijker gemaakt moet worden om studentenwoningen te creëren.
Mw. Meerding (VVD) antwoordt dat zij het daarmee eens is.
Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) geeft aan dat VVD stelt dat het door de verordening moeilijker is gemaakt kamers aan te bieden. D66 heeft een amendement ingediend waardoor het bedrag voor de omzettingsvergunning gehalveerd is.
Mw. Meerding (VVD) antwoordt dat de VVD dat amendement gesteund heeft. Echter, in het verleden hoefde er boven een bepaalde WOZ-waarde geen omzettingsvergunning te worden aangevraagd. Het college heeft voorgesteld om deze bepaling te schrappen. De VVD was hier geen voorstander van omdat gevreesd werd dat dit tot minder kamers zou leiden. Het voorstel is aangenomen en de VVD wil de effecten hiervan gemonitord zien.
De VVD is blij dat de gemeente zich bezighoudt met de aanpak van huisjesmelkers en dat de raad hier jaarlijks over geïnformeerd wordt. Wat opvalt is dat steeds dezelfde namen genoemd worden als het over notoire huisjesmelkers gaat. Er wordt aangegeven dat de gemeente niet over voldoende middelen beschikt om de huisjesmelkers echt aan te pakken en dat het OM niet altijd meewerkt. De wethouder wordt gevraagd of hij kans ziet meer samenwerking met het OM aan te gaan en de aanpak van huisjesmelkers bij het OM op de agenda te zetten. De VVD ziet hier mogelijkheden aangezien veel huisjesmelkers zich ook met andere criminele zaken bezighouden.
De VVD spreekt haar zorg uit over de Zamenhofdreef. Er zou verscherpte handhaving gelden op dit pand. De VVD beschikt echter over filmopnamen waarop te zien is dat het pand overstroomt en het water langs de muren naar beneden loopt terwijl er elektriciteitskabels loshangen. De wethouder wordt gevraagd toe te lichten hoe, ondanks het verscherpte toezicht, dit soort situaties mogelijk zijn. De hoop wordt uitgesproken dat het convenant de heilige graal is die bewerkstelligt dat alle studenten in Utrecht kunnen wonen.

Dhr. Nagtegaal (PVV) geeft aan blij te zijn dat de vastgoedcrimineel Betty C. de stad uitgejaagd wordt en de hoop wordt uitgesproken dat het college doorgaat met deze strategie. De PVV hoopt met andere partijen te kunnen optrekken om hier meer middelen voor vrij te krijgen. De PVV vraagt waarom alle studenten die in Utrecht studeren ook in Utrecht moeten wonen.
Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) vraagt in dit kader wie bepaalt wie er wel en wie er niet in de stad mag wonen.
Dhr. Nagtegaal (PVV) antwoordt dat er in de regio gekeken moet worden. Zo zouden er ook studenten in Nieuwegein, Stichtse Vecht en Ede kunnen wonen omdat Utrecht per OV goed bereikbaar is.
Mw. Meerding (VVD) geeft aan dat dit voor sommige studenten wellicht een prima oplossing is. De VVD vraagt echter aandacht voor de studenten die in Utrecht studeren en ook graag in Utrecht willen wonen.

Dhr. Nagtegaal (PVV) licht toe dat wonen in Utrecht duur is en dat er naar oplossingen in de regio gezocht kan worden. Dit moet in het convenant verwerkt worden. De wethouder wordt gevraagd hier - hopelijk positief- op te reageren.
Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) sluit aan bij de punten van de VVD over de afname van het aantal kamers. Er zijn in 2019 maar 10 kamers gebouwd terwijl er een tekort is van 8.600 kamers. Gevraagd wordt wat het college meer denkt te bereiken met het convenant ten opzichte van het Actieplan en hoe het college garandeert dat de afspraken uit het convenant uitgevoerd worden.
D66 pleit al lang voor onzelfstandige studentenhuisvesting. In de woonvisie staat dat gestuurd wordt op betaalbare eenheden voor studenten van onder de 23 jaar. De meeste kamers in de planvoorraad zijn zelfstandig. Deze kamers zijn meestal duurder dan 430 euro. De huurtoeslaggrens voor studenten onder de 23 jaar is 430 euro. Gevraagd wordt wat het college gaat doen om dat probleem aan te pakken. De wethouder wordt gevraagd toe te zeggen dat hij er in het convenant voor gaat zorgen dat er alleen onzelfstandige eenheden komen mits deze onder de grens van 430 euro komen of mits deze onzelfstandig zijn zodat de betaalbaarheid gegarandeerd is.
Het college wordt gevraagd of het een rol ziet voor onderwijsinstellingen met betrekking tot het organiseren van studentenhuisvesting voor internationale studenten.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) geeft aan de wethouder al eerder te hebben gevraagd ervoor te zorgen dat de onderwijsinstellingen aangesloten zijn bij de aanpak van het tekort van studentenwoningen. Dit omdat deze instellingen zelf ook de internationale studenten naar Utrecht halen.
Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) is het hier mee eens. De wethouder wordt gevraagd of onderwijsinstellingen bereid zijn om grond beschikbaar te stellen of zelf te bouwen voor internationale studenten.
D66 heeft signalen ontvangen van discriminatie van studenten, bijvoorbeeld bij hospiteeravonden. Ook worden er bij advertenties al uitsluitingen gedaan. Het college wordt gevraagd hoe het gaat zorgen voor toezicht, of er meldingen worden gedaan bij Artikel 1 en of het college gelegenheid ziet om de samenwerking tussen Artikel 1 en SSH te bevorderen. Het college wordt gevraagd toe te zeggen hier iets over in het convenant op te nemen.
Mw. Meerding (VVD) geeft aan dat er bij hospiteeravonden gezocht wordt naar een huisgenoot die het beste bij het huis past. Derhalve zijn er eisen. Dit kan zijn dat er gezocht wordt naar een vrouw of een werkend persoon. Dit zou ook als discriminatie bestempeld kunnen worden.
Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) antwoordt dat het uitsluiten van Engelstaligen of studenten van een bepaalde nationaliteit verder gaat dat het vragen naar een mannelijke of vrouwelijke huisgenoot. SSH geeft aan dat het pas iets kan doen als iemand 20 weigeringen binnen 3 maanden heeft gekregen. De wethouder wordt gevraagd aan te sturen op bewustwording. Zo zou samen met Artikel 1 een campagne worden opgezet.
De wethouder wordt gevraagd wat de pilot Goed verhuurderschap heeft opgeleverd en of het bereid is om bij verlenging van de pilot de focus elders te leggen dan op regionale samenwerking. Gevraagd wordt hoe het zit met de Bibop-procedure voor huisjesmelkers, of dit een eis gaat worden bij het aanvragen van een vergunning en of dit regionaal ingezet kan worden. Ook wordt gevraagd hoe het college de aanpak van huisjesmelkers in het convenant gaat verwerken.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) geeft aan dat het convenant in januari getekend zou worden. Gevraagd wordt waarom dit nog niet is gedaan, waardoor er vertraging is opgelopen en of het juist is dat het convenant nu in maart getekend zal worden.
De huidige planvoorraad is niet voldoende om de tekorten in te lopen. Student&Starter is van mening dat er snel werk gemaakt moet worden van het aanwijzen van nieuwe bouwlocaties. De wethouder wordt gevraagd welke obstakels er nog zijn om meer woningen te creëren op het USP.
Mw. Zwinkels (CDA) geeft aan dat er juist veel plannen zijn om woningen op het USP te realiseren.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) antwoordt daar blij mee te zijn maar dat hij ook ruimte ziet om nog meer te bouwen op het USP.
De afgelopen tijd zijn veel zelfstandige eenheden gebouwd. Deze zijn vaak duur en kunnen bijdragen aan eenzaamheid van studenten. Student&Starter pleit voor het inzetten op onzelfstandige eenheden. Deze eenheden kunnen voor een ontwikkelaar minder aantrekkelijk zijn om te bouwen. De wethouder wordt gevraagd of hij mogelijkheden ziet om het bouwen van onzelfstandige eenheden te stimuleren via bijvoorbeeld de grondprijzen of subsidies.
Student&Starter is van mening dat er ook meer ingezet moet worden op meer tijdelijke woningen. De wethouder wordt gevraagd of het mogelijk is om in de Merwedekanaalzone tijdelijke studentenwoningen te bouwen.

Het bouwen van tijdelijke woningen zou ook beter in de regio geborgd kunnen worden. De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is hierover met buurgemeenten in gesprek te gaan.
Discriminatie en de onbekendheid met het systeem van hospiteren maakt het voor internationale studenten moeilijk om woonruimte te vinden. Internationale studenten hebben als ze zich inschrijven bij een corporatie vaak ook te weinig wachttijd om in aanmerking te komen voor een woning. De wethouder wordt gevraagd om met buurgemeenten in gesprek te gaan om hen aan te moedigen huisvesting te realiseren voor internationale studenten.
Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) vraagt of Student&Starter hier ook een rol voor de onderwijsinstellingen ziet.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) kan zich daar in vinden en meent dat deze instellingen hier een verantwoordelijkheid hebben.
Hij vervolgt en geeft aan dat de studenten met een niet zichtbare beperking vaak tussen wal en schip vallen. Zij hebben veelal behoefte aan een woning dicht bij de onderwijsinstelling. De wethouder wordt gevraagd hoe deze studenten beter geholpen kunnen worden en of hij bereid is hierover met SSH en onderwijsinstellingen in gesprek te gaan.

Dhr. Işik (PvdA) vraagt wat het verschil is tussen de Aanpak en het convenant. Hij stelt voor om van het lokale convenant een regionaal convenant te maken.
Het huurteam wordt gecomplimenteerd voor haar inspanningen. Bij 397 onderzoeken zijn 355 misstanden geconstateerd. Gevraagd wordt wat het huurteam nodig heeft om nog slagvaardiger te worden.
De wethouder wordt gevraagd de raad een lijst aan te leveren met locaties waar tijdelijke studentenhuisvesting mogelijk is.

Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) geeft aan dat naast het tekort ook de kwaliteit en betaalbaarheid van studentenhuisvesting een probleem is. Gevraagd wordt wat de meerwaarde is van het convenant ten opzichte van de huidige aanpak. Ook wordt gevraagd waarom er nog niets terug te zien is van de motie over onzelfstandige kamers die aangenomen is. De wethouder wordt gevraagd of er in het convenant harde afspraken gemaakt kunnen worden over een maximale huurprijs. Het convenant is nog niet getekend en gevraagd wordt of de raad het convenant kan inzien.
Het college wordt opgeroepen ervoor te zorgen dat de onderwijsinstellingen hun verantwoordelijkheid nemen met betrekking tot de huisvesting van internationale studenten.

Dhr. Işik (PvdA) deelt dit en vraagt wat er voor nodig is om de instellingen zo ver te krijgen.
Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) antwoordt dat een deel van de instellingen aangeven dat studentenhuisvesting niet tot hun taken behoort. De raad zegt echter steeds meer dat als onderwijsinstellingen studenten werven en naar Utrecht halen ze ook een verantwoordelijkheid hebben met betrekking tot de huisvesting.
Dhr. Işik (PvdA) is van mening dat er manieren gevonden moeten worden om ervoor te zorgen dat de onderwijsinstellingen met huisvesting aan de slag gaan. Zo zou er gekeken kunnen worden naar vergunningen of het opleggen van voorwaarden. Het college zou kunnen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn op dit gebied.
Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) vervolgt en geeft aan de discriminatie van internationale studenten schokkend te vinden en meent dat dit niet, zoals de VVD deed, op een hoop gegooid moet worden.
Mw. Meerding (VVD) geeft aan geen onderscheid of gradaties met betrekking tot discriminatie te maken.
Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) stelt dat dat wat GroenLinks betreft juist het probleem is.
Er is weer werk gemaakt van de promotie van hospita's en gevraagd wordt hoe dit nu loopt.
Huisvredebreuk en intimidatie door de huisbaas is een groot probleem Het huurteam en de politie kunnen hier weinig aan doen. De wethouder wordt gevraagd of hij mogelijkheden ziet om dit toch aan te kunnen pakken.
Gevraagd wordt of er in plaats van studentenhuisvesting niet beter van jongerenhuisvesting gesproken kan worden.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt de wethouder een toelichting te geven op de motie over melding op adres in plaats van melding op naam.
Ten aanzien van studentenhuisvesting is het CDA net als Student&Starter benieuwd naar welke locaties het college voor ogen heeft.
Over de huisjesmelkers heeft het CDA motie 157 ingediend waarin een koppeling met de woondeal met het rijk wordt gemaakt. De wethouder wordt gevraagd naar de stand van zaken hieromtrent.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) geeft aan dat de rol van de onderwijsinstellingen met betrekking tot studentenhuisvesting niet onbenoemd mag blijven. De inbreng van Student&Starter over studenten met een onzichtbare beperking wordt gedeeld.

Mw. Petersen (SP) meent dat het goed is dat studenten met een functiebeperking worden benoemd. De wethouder wordt gevraagd op dit punt het beleid concreter te formuleren. Er is een overzicht met de realisatie en prognose van studenteneenheden bijgevoegd. De wethouder wordt gevraagd aan te geven of er in de tenderprocessen uitgangspunten over de fysieke toegankelijkheid zijn opgenomen, en of als dit niet is gedaan dit in de toekomst kan worden verzekerd.
De SP sluit aan bij de inbreng van Student&Starter over studenten met een onzichtbare beperking. De wethouder wordt gevraagd of partijen als SOLGU en Denken & Tanken als partner kunnen worden meegenomen bij het formuleren van het actieplan.
Er is tot en met 2022 geld vrijgemaakt voor de aanpak van huisjesmelkers. Gevraagd wordt wat er na 2022 gaat gebeuren.

Wethouder Diepeveen geeft aan dat 2019 een slecht jaar was met betrekking tot studentenhuisvesting. Dit, gevoegd bij het proces van het stadsakkoord Wonen heeft het college gebracht tot het idee een convenant af te sluiten. Het convenant heeft meerwaarde aangezien het ook gaat over exploitatietermijnen, betaalbaarheid onder de eerste aftoppingsgrens en bij voorkeur zelfs onder de kwaliteitskortingsgrens. Alle partijen die het convenant tekenen zullen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheden bijdragen aan het resultaat. Boven op de planvoorraad zullen er extra aantallen eenheden worden gerealiseerd.
Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) vraagt wat de wethouder gaat doen aan de huurtoeslaggrens voor 23-jarigen.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt waarom de universiteiten niet bij het convenant worden betrokken.
Wethouder Diepeveen geeft aan dat de voorkeur is om onder de kwaliteitskortingsgrens te komen. Deze afspraak gaat ook in het convenant gemaakt worden. De universiteiten, hogescholen en het MBO maken hier onderdeel van uit. Door het MBO te betrekken komt er ook meer aandacht voor jongerenhuisvesting.
De partijen spreken af om in 10 jaar het totale tekort weg te werken en in 5 jaar de helft van het tekort. Dit komt bovenop de aantallen die al geprognotiseerd zijn.
In het convenant wordt benoemd dat onderwijsinstellingen eigen grond en vastgoed gaan inzetten om de ambitie waar te maken. Er komt een jaaglijst met vaste en tijdelijke locaties waar de partijen op gaan inzetten. Het USP speelt hier een belangrijke rol bij.
Dhr. Işik (PvdA) vraagt of de wethouder kan toezeggen dat de gemaakte afspraken niet vrijblijvend zijn.
Wethouder Diepeveen licht toe dat het een stap vooruit is dat elk kwartaal in een ambtelijk overleg en halfjaarlijks in een bestuurlijk overleg de lijst en de stand van zaken wordt doorgenomen en dat partijen elkaar kunnen aanspreken.
Wensen als betaalbaarheid, aantallen, de rol van de onderwijsinstellingen, de aandacht voor internationale studenten, de aandacht voor studenten met een functiebeperking, huisjesmelkers en goed verhuurderschap al in het convenant staan.
Het convenant zal in maart worden getekend, er is wat vertraging bij de universiteit opgelopen. Er worden afspraken gemaakt over particulier verhuurderschap en via monitoring zal dit scherper in beeld worden gebracht.
Het college verwacht een toename op basis van de oplevering van een aantal grote projecten en op basis van het lagere tarief voor de omzettingsvergunningen.
Studenten hoeven niet in Utrecht te wonen maar als zij dat willen zou het fijn als het kan. Regionalisering zal door de wethouder tijdens het eerste overleg met de convenantspartijen ingebracht worden.

Dhr. Işik (PvdA) vraagt of de wethouder de raad informeert over de uitkomst van dat overleg.

Dhr. Wijmenga (ChristenUnie) vraagt of er al overleggen zijn met gemeenten als Nieuwegein, Zeist en Bunnik over studentenhuisvesting.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) vraagt of buurgemeenten ook convenantspartijen kunnen worden.

Wethouder Diepeveen antwoordt dat hij dat met de andere convenantspartijen zal bespreken en dat er tot nog toe geen structureel overleg is met andere gemeenten over studentenhuisvesting.
In het convenant wordt discriminatie op de woningmarkt genoemd en de partijen zullen zich inspannen om meldingen te bevorderen.
Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) vraagt of er nu al meldingen worden gedaan.
Wethouder Diepeveen antwoordt hier later op terug te zullen komen.
De wethouder vervolgt en geeft aan dat de voorkeur van het college uitgaat naar het inzetten op onzelfstandige woningen. In de planvoorraad zitten nog veel zelfstandige woningen. In het convenant ligt ook een zwaar accent op het toevoegen van onzelfstandige woningen. Utrecht doet mee in een werkgroep om beleidsopties uit te werken hoe landelijke wet- en regelgeving bevorderend kan zijn voor onzelfstandige woningen.

Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) vraagt of de wethouder kan toezeggen dat er concrete afspraken worden gemaakt over de aantallen onzelfstandige eenheden die per jaar worden toegevoegd.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) vraagt of de raad geïnformeerd kan worden over wat er in de werkgroep wordt besproken en welke afspraken worden gemaakt.
Wethouder Diepeveen antwoordt dat als er afspraken worden gemaakt deze naar de raad komen.
Met betrekking tot aantallen richten de partijen op het eerst halveren en dan geheel wegwerken van het tekort waarbij tegelijkertijd sterk wordt ingezet op onzelfstandige woningen. Het idee om hier nadere afspraken over te maken zal hij aan de convenantstafel bespreken.
Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) geeft aan te vrezen dat er 5.000 woningen komen waarvan de meeste 760 euro per maand kosten. Er zijn woningen nodig voor studenten onder de 23 jaar en de wethouder wordt gevraagd zich hiervoor in te zetten en hier concrete afspraken over te maken.
Wethouder Diepeveen geeft aan deze vraag te hebben gehoord en mee te zullen nemen.
Hij vervolgt en licht toe dat er in het convenant veel aandacht is voor studenten met een beperking en dat hierover ook met SSH en onderwijsinstellingen wordt gesproken. Met SOLGU is recent gesproken over studenten met een niet zichtbare beperking. Op basis daarvan is met SSH een afspraak gemaakt dat er voor deze groep maatwerk geleverd gaat worden.
In tenders wordt ook een percentage minder valide woningen opgenomen.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) vraagt wat met maatwerk wordt bedoeld.
Wethouder Diepeveen weet dat niet en geeft aan dat SOLGU en SSH zijn overeengekomen dat er gezocht wordt naar oplossingen voor studenten met een niet zichtbare beperking.
Recent is Hospi housing bij een RIB aanwezig geweest. De steun aan het communicatietraject is de eerste vrucht van het convenant. Daarbij ligt het accent op internationale studenten. Er zijn 500 aanmeldingen van studenten, 80 hospita's hebben zich aangemeld en er zijn inmiddels 25 matches gemaakt.
Het klopt dat er bij huisjesmelkers veel dezelfde namen steeds langskomen. De aanpak van huisjesmelkers is complex en vraagt om een lange adem. De wethouder heeft niet de indruk dat de middelen hiervoor tekort schieten. Er is een goede samenwerking met het OM, maar het OM is ook druk.
Er zijn inspecteurs bezig met de Zamenhofdreef en zij zijn alert op de situatie aldaar.
Het onderwerp discriminatie op de woningmarkt kan niet aan de pilot Goed verhuurderschap worden toegevoegd. Het onderwerp heeft wel de aandacht van het college.
Bibop wordt ingezet bij vergunningsaanvragen. Dit is echter zeer arbeidsintensief en wordt alleen als uiterste maatregel gebruikt en wanneer daar aanleiding toe is.
De Aanpak huisjesmelkers maakt deel uit van het convenant.
Het aanpakken van intimidatie en huisvredebreuk is ingewikkeld en de prioriteit bij politie en het OM ligt soms elders. Het college wil in gesprek met de politie met als wens dat de politie de zaken die bij de gemeente bekend zijn gaat onderzoeken.
Melding op adres in plaats van op naam blijkt lastig. De verhuurder heeft het recht te weten wie een procedure tegen hem start. Het huurteam probeert waar nodig panden in de gaten te houden en geeft tips over hoe bewijs verzameld kan worden.
De wethouder zegt toe terug te komen op de vraag van het CDA over motie 157.

Wethouder Diepeveen zal, met betrekking tot agendapunt 7. Raadsbesluit stand van zaken Actieplan Studentenhuisvesting, Huurteam en aanpak huisjesmelkers, de komende maand bij de raad terugkomen op de uitvoering van motie 157 uit juli 2019 Blijf inventief met de aanpak van huisjesmelkers.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of de raad inzicht kan krijgen in de analyse van het huurteam met betrekking tot het in de gaten houden van panden.
Wethouder Diepeveen geeft aan dat hier bij de volgende rapportage van het huurteam aandacht aan zal worden besteed.
De wethouder vervolgt en geeft aan dat het belang van de Aanpak huisjesmelkers groot is en dat de verwachting niet is dat in 2022 alle huisjesmelkers de stad uit zijn. Er zal dan derhalve doorgegaan worden met de aanpak en er zal een oplossing moeten worden gevonden voor de financiering. Structurele financiering van het huurteam is wel al geborgd.

Mw. Meerding (VVD) geeft aan gevraagd te hebben of er in beeld gebracht kan worden wat mensen beweegt om een kamer aan te bieden zodat dit gestimuleerd kan worden.

Dhr. Işik (PvdA) geeft aan te hebben gevraagd naar een lijst van tijdelijke huisvestingslocaties.

Mw. Dekker-Abdulaziz (D66) heeft gevraagd of het college in gesprek wil gaan met SSH over de uitsluiting van verschillende groepen studenten bij hospiteeravonden.

Dhr. Koppelaar (Student&Starter) heeft een reactie van de wethouder gemist over het inzetten op tijdelijke woningen, de door de PvdA genoemde lijst waarbij specifiek naar de Merwedekanaalzone is gevraagd, het bespreken van tijdelijke woningen en het huisvesten van internationale studenten met buurgemeenten.

Dhr. Zwanenberg (GroenLinks) vraagt of het juist is dat de raad het convenant niet vooraf kan inzien.

Wethouder Diepeveen antwoordt dat dat juist is en geeft aan dat hij de tijd heeft genomen om toe te lichten wat er in het convenant staat en dat hij uit deze vergadering punten meeneemt die hij met de convenantspartijen zal bespreken.
De al eerder genoemd jaaglijst wordt in het convenant opgenomen.
Het lagere compensatietarief helpt mensen om kamerverhuur te overwegen en Hospi housing die door de gemeente wordt gesteund is daar ook mee bezig.

De wethouder zegt toe in gesprek te gaan met SSH over uitsluiting.

Wethouder Diepeveen zal met SSH in gesprek gaan over de uitsluiting van bepaalde groepen als internationale studenten op hospiteeravonden.

Het inzetten op tijdelijke studentenhuisvestingslocaties maakt deel uit de jaaglijst. Het is niet reëel dat er in de Merwedekanaalzone tijdelijke locaties zullen komen.
In het convenant is veel aandacht voor internationale studenten en hun positie.

Mw. Meerding (VVD) is blij met de toelichting van de wethouder en dat hij de urgentie erkent.
Dhr. Koppelaar (Student&Starter) meent dat er nu gewacht moet worden tot het convenant er ligt en op basis daarvan kan worden besloten of er meer debat nodig is.

De voorzitter sluit de vergadering om 23.05 uur.

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(1/519) 19/T570	Vragenuur 12-12-19	Vragen van de heer Van Heuven (PvdD), Virginia (GroenLinks), Koning (D66) en Wijmenga, (ChristenUnie) inzake Plastic Smart Cities.	Circulaire Economie	Vragen van de heer Van Heuven (PvdD), Virginia (GroenLinks), Koning (D66) en Wijmenga, (ChristenUnie) inzake Plastic Smart Cities. Wethouder Verschuure •zal het plan van aanpak met de drie prioriteiten op het vlak van de circulaire economie begin 2020 naar de raad sturen.	Jaap van Hoogmoed (Circulaire Economie)	28-02-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(102/519) 19/LIS90	Raad 11-12-19		Circulaire Economie	DPG Media B.V. , mevrouw E. David over verzoek om uitstel handhaving vd maatregel invoering opt-in ongeadresseerd drukwerk. Op LIS 19/12/19 met behandeladvies: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Circulaire Economie	31-03-20 *(stand van zaken) Op 4 december diende een kort geding van DPG Media tegen de gemeente inzake het opt-in systeem. Op 27 januari dient een spoedappel. We wachten de uitkomsten af alvorens een reactie op te stellen.*
(104/519) 19/LIS87	Raad 28-11-19		Circulaire Economie	VARnws, de heer Van Wijk over verzoek tot uitstellen Opt-in systeem. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. Ter info: afdoeningsadvies is afgestemd met stadskantoor. Er wordt nl een zorgvuldig dossier bijgehouden op dit onderwerp. Er nog een brief geweest zoals deze van de Persgroep. We zorgen dat alles gelijk/op dezelfde manier wordt afgehandeld. Afdoening dient voor 15 december te gebeuren.	Gerhard Schoonvelde (Circulaire Economie)	31-03-20 *(stand van zaken) Op 4 december diende een kort geding van DPG Media tegen de gemeente inzake het opt-in systeem. Deze werd door de gemeente gewonnen. Op 27 januari dient een spoedappel (beroep op kort geding) waarvan de uitspraak uiterlijk in de week van 24 februari verwacht wordt. We wachten de uitkomsten af alvorens een reactie op te stellen.*
(121/519) 19/LIS65	Raad 09-10-19		Circulaire Economie	Vereniging Mail Distributie Bedrijven, Netwerk VSP BV en Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen over verzoek/sommatie m.b.t. de invoering van het opt-in-systeem. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Circulaire Economie	31-03-20 *(stand van zaken) Op 4 december diende een kort geding van DPG Media tegen de gemeente inzake het opt-in systeem. Op 27 januari dient een spoedappel. We wachten de uitkomsten af alvorens een reactie op te stellen.*
(304/519) 19/T471	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Emissieloos inzamelen	Circulaire Economie	De wethouder zegt toe om in 1e kwartaal 2020 een voorstel aan de raad te sturen om emissieloos afval inzamelen te bevorderen.	Anneke Buijze (Circulaire Economie)	31-03-20 *(stand van zaken) Het advies over verschonen van vuilniswagens (inclusief deelname aan convenant duurzame voertuigen en brandstoffen in de reinigingsbranche) wordt meegenomen bij de nota afval is grondstof in Q2 2020.*
(399/519) 19/T314	Raad 11-07-19	VJN 2019	Circulaire Economie	19/M150 Geef richting aan de circulaire economie in Utrecht	Jaap van Hoogmoed (Circulaire Economie)	31-03-20 *(stand van zaken) Tussenstand: in de raadsbrief Uitstel beantwoording schriftelijke raadsvragen en toezeggingen (kenmerk 7141143) is aangegeven dat er naar gestreefd wordt om de Aanpak Utrecht* *Circulair 2020-2023 in het 1e kwartaal van 2020 naar de raad te sturen (inclusief deze toezegging)*
(406/519) 19/T306	Raad 11-07-19	VJN 2019	Circulaire Economie	19/M129 Circulaire deals	Jaap van Hoogmoed (Circulaire Economie)	31-03-20 *(stand van zaken) Tussenstand: in de raadsbrief Uitstel beantwoording schriftelijke raadsvragen en toezeggingen (kenmerk 7141143) is aangegeven dat er naar gestreefd wordt om de Aanpak Utrecht* *Circulair 2020-2023 in het 1e kwartaal van 2020 naar de raad te sturen (inclusief deze toezegging)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(412/519) 19/M177	Raad 11-07-19	VJN 2019	Circulaire Economie	GF-inzamelen in Binnenstad	Gerhard Schoonvelde (Circulaire Economie)	01-07-20 *(stand van zaken) Uitwerking hangt samen met publicatie nota Afval is grondstof, gepland in Q2 2020.*
(417/519) 19/T286	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Circulaire economie	Circulaire Economie	De raad ontvangt na de zomer 2019 een plan van aanpak Circulair (incl oa tendering, banen)	Jaap van Hoogmoed (Circulaire Economie)	31-03-20 *(stand van zaken) Tussenstand: in de raadsbrief Uitstel beantwoording schriftelijke raadsvragen en toezeggingen (kenmerk 7141143) is aangegeven dat er naar gestreefd wordt om de Aanpak Utrecht Circulair 2020-2023 in het 1e kwartaal van 2020 naar de raad te sturen.*
(457/519) 19/T94	cie. S&R 04-04-19	Aanbesteding van Afval Verwijdering Utrecht	Circulaire Economie	De wethouder zegt toe in de nota Afval is grondstof die in najaar 2019 ter besluitvorming naar de raad komt de volgende thema's mee te nemen: communicatie, wijze van stimuleren na- en bronscheiding, stimuleren van experimenten voor alternatieve vormen van verwerking (wormenhotels, biobased etc), prijs, mogelijkheden voor kostenbesparing.	Gerhard Schoonvelde (Circulaire Economie)	30-06-20 *(stand van zaken) Uitwerking hangt samen met publicatie nota Afval is grondstof, gepland in Q2 2020.*
(18/519) 19/M364	Raad 14-11-19	7. RV Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M364 Mensenrechten vóór handel	Economische Zaken	20-02-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(107/519) 19/M374	Raad 14-11-19	7. RV Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M374 Stop CETA	Economische Zaken	20-02-20 Afgedaan met brief namens college van B&W verstuurd op 18 december 2019 (kenmerk 7133072) aan minister Knops (Min BZK).
(113/519) 19/LIS76	Raad 31-10-19		Economische Zaken	Organisatieplan vanuit de horeca-ondernemers over Koningsdag 2020 nieuwe aanpak op de vier grote pleinen in de binnenstad. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Economische Zaken	12-12-19 Afschrift aan de raad is op 20 december 2019 verzonden.
(125/519) 19/T348	Raad 18-07-19	Voortzetting Ondernemersfonds Utrecht na 2019	Economische Zaken	M 273 privacy op orde, ook bij veiligheidspartners	Economische Zaken	01-12-19 Afgedaan met brief "Convenant camerabewaking bedrijventerreinen Utrecht" verstuurd aan raad op 14 februari 2020 met als kenmerk 7272841.
(129/519) 19/M185	Raad 11-07-19	VJN 2019	Economische Zaken	Breedte maximaal 4 meter gevelbankje(s)	Economische Zaken	31-12-19 Afgedaan met raadsbrief 'Moties Damstraat en gevelbankjes en toezegging evaluatie mengformules detailhandel en horeca' van 13 december 2019 (kenmerk 6996455).
(130/519) 19/M184	Raad 11-07-19	VJN 2019	Economische Zaken	Damstraat toevoegen voor uitbreiding horeca in Lombok	Economische Zaken	31-12-19 Afgedaan met brief "Beantwoording motie 2019 184, motie 2019 185 en toezegging evaluatie mengformules" (kenmerk 6996455) verstuurd op 13 december aan de raad.
(137/519) 18/M260	Raad 29-11-18	RV Naamswijziging De Uithof naar utrecht Science Park	Economische Zaken	M260 Laat de Uithof niet uitsterven	Economische Zaken	01-10-19 Met het plaatsen en onthullen van een speciaal bord op 08-01 2020 door wethouder Verschuure en (indiener van de motie) mevr. De Boer (GroenLinks) is tegemoet gekomen aan de motie. Voorstel om motie af te voeren.

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(141/519) 18/T247	cie. S&R 17-10-18	PB 2019 - Utrecht marketing	Economische Zaken	Wethouder Verschuure zal met een brief over de voortgang van Utrecht marketing komen in het eerste kwartaal.	Economische Zaken	01-10-19 Op 16 dec 2019 is een brief "Stand van zaken Evaluatie Utrecht Marketing" (kenmerk 4913409/191202-EB) naar de raad gestuurd. Hierin is aangegeven dat de evaluatie in eerste kwartaal 2020 te verwachten is. Daarom verzoek om datum afhandelen op 31-03-2020 te zetten.
(143/519) 18/M122	Raad 05-07-18	VJN 2018 / Jaarstukken 2017	Economische Zaken	M122 Op naar een bontvrij Utrecht!	Economische Zaken	31-12-19 De motie is afgedaan met het vaststellen van het 'Raadsvoorstel Nota Dierenwelzijn' in de raad op 5 dec jl. Om precies te zijn: In hoofdstuk 6.2 (blz. 24 en 25 van deze nota) wordt antwoord gegeven op deze motie.
(145/519) 18/M38	Raad 08-03-18	RV Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018	Economische Zaken	M38 aanpak overlast binnenstad	Economische Zaken	01-04-20 *(stand van zaken) De beantwoording van de motie vraagt in eerste instantie een inventarisatie van overlastonderwerpen in de binnenstad. We willen tegemoet komen aan deze stap door in de 'Gesprekken met de Stad' – in het kader van de integrale Omgevingsvisie Binnenstad – het thema 'Overlast' mee te nemen. De 'Gesprekken met de Stad' starten in Q2 van 2019. Op basis van de uitkomsten van deze gesprekken over het thema 'Overlast' en de inventarisatie van overlastonderwerpen, zal een plan van aanpak (apart van de Omgevingsvisie) voor de onderwerpen opgesteld worden. De planning is dat in Q1 2020 dit plan wordt vastgesteld en vervolgens wordt besloten of, en zo ja welke, ontwikkellocaties eventueel kunnen worden toegevoegd.*
(146/519) 18/T5	cie. S&R 16-01-18	Raadsvoorstel Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018, Horecaverordening 2018 en het Terrassenreglement 2018	Economische Zaken	De wethouder zegt toe om in na het tweede kwartaal van 2019 het beleidskader voor de mengvorm van horeca en detailhandel te evalueren en de raad daarover te informeren	Economische Zaken	28-06-19 Afgedaan met brief "Beantwoording motie 2019 184, motie 2019 185 en toezegging evaluatie mengformules" (kenmerk 6996455) verstuurd op 13 december aan de raad.
(156/519) 20/M54	Raad 20-02-20	Debat Songfestival	Economische Zaken	M54 Grote Internationale evenementen	Economische Zaken	29-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(167/519) 20/T27	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM)	Economische Zaken	M47 Verkennen van locaties en huisvesting van de ROM	Economische Zaken	31-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(173/519) 20/M53	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M53 Tegengaan (toekomstige) werkloosheid	Economische Zaken	06-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(174/519) 20/M50	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M50 Diversiteit in alle organen van de ROM	Economische Zaken	06-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(175/519) 20/M49	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M49 Brede Welvaart in aktes van oprichting	Economische Zaken	06-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(176/519) 20/M45	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M45 Geen investering buiten de agenda	Economische Zaken	06-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(177/519) 20/M44	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M44 Sturen op de ROM	Economische Zaken	06-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(178/519) 20/M40	Raad 06-02-20	RV Regionale Economische Agenda 2020-2027	Economische Zaken	M40 Onderwijs als speerpunt in de Ruimtelijk Economische Agenda (REA)	Economische Zaken	07-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(183/519) 20/T20	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Regionale Economische Agenda 2020-2027/Raadsvoorstel ROM Regio Utrecht	Economische Zaken	De wethouder zegt toe het jaarplan elk jaar (rondom de VJN, voor het eerst bij de VJN 2022) te bespreken in de Raad alsmede ook het 4 jaren plan (zodat de raad punten mee kunnen geven aan wethouder).	Economische Zaken	27-05-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(213/519) 19/T566	Raad 19-12-19	Raadsvoorstel Beleidsnotitie tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	Economische Zaken	M468 Juridisch onderzoek naar langer hotelverblijf en huurrechten	Economische Zaken	25-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(214/519) 19/M463	Raad 19-12-19	Raadsvoorstel Beleidsnotitie tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	Economische Zaken	M463 Huurrecht voor expats, bij langere contracten	Economische Zaken	12-11-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(215/519) 19/M458	Raad 19-12-19	Raadsvoorstel Beleidsnotitie tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	Economische Zaken	M458 Voorlichting Short Stay	Economische Zaken	11-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(261/519) 19/M457	Raad 14-11-19	Raadsvoorstel Programmabegroting 2020	Economische Zaken	Motie 19/M340 Actieplan Vitale en diverse winkelgebieden	Economische Zaken	14-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(269/519) 19/T516	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M379 Regeldruk Festivals	Handhaving	20-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(275/519) 19/T510	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M350 Toekomstbestending werk	Economische Zaken	29-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(279/519) 19/M397	Raad 14-11-19	7. RV Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M397 Maatregelen Airbnb	Economische Zaken	23-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(327/519) 19/T435	cie. S&R 30-10-19	PB 2020 - roadmap digitalisering	Economische Zaken	In het 1e kwartaal van 2020 stuurt de wethouder een brief over de roadmap digitalisering.	Economische Zaken	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(328/519) 19/T434	cie. S&R 30-10-19	PB 2020 - Transformeren kantoren tot woningen	Economische Zaken	De wethouder komt in het 1e kwartaal van 2020 terug op de uitkomsten van het gesprek met de provincie over de vraag of we, wanneer we in een gebied kantoren transformeren tot woningen, die vierkante meters ergens anders kunnen gebruiken om extra kantoren te kunnen toevoegen.	Economische Zaken	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(473/519) 18/T230	cie. M&S 16-10-18	PB 2019 - Financiën - Legesverordening	Economische Zaken	De wethouder zegt toe dat in het tweede kwartaal van 2019 een aanpassing van de legesverordening naar de raad gezonden wordt.	Economische Zaken	01-07-20 *(stand van zaken) Wethouder gaf tijdens commissie PB 2020 (30-10-2019) aan meer tijd nodig te hebben om te onderzoeken hoe we omgaan met duurzame leges voor evenementen [hierbij refereerde de wethouder aan de eerder gedane toezegging (18-T230), red]. We gaan eerst onderzoeken of dat kan. Voor de zomer van 2020 komen we hierop terug. Verzoek om daarom behandeltijd te verzetten naar 01-07-2020.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(101/519) 19/LIS91	Raad 11-12-19		Energie	Werkgroep Klopvaartbuurt Aardgasvrij over lancering buurtInitiatief Klopvaartbuurt in het kader van Overvecht-Noord Aardgasvrij (op LIS raad d.d. 19/12/19). Behandeladvies: Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Energie	22-01-20 Antwoordbrief is op 16 januari 2020 verzonden. Afschrift aan de raad is op 4 februari 2020 verzonden.
(109/519) 19/T478	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - warmtevisie	Energie	De wethouder zegt toe om bij de aanbieding van de warmtevisie voor nieuwbouw aan te geven hoe wordt omgegaan met het toepassen van lage temperatuur stadsverwarming.	Vera Haaksma (Energie)	28-02-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(118/519) 19/LIS72	Raad 14-10-19		Energie	Coöperatie Haarse Zon over Beleid WOZ en energiecoöperaties, WOZ heffing inzake zonnepanelen op het dak van een ander. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Freek Vossen (Energie)	25-11-19 Op 22 januari 2020 is deze brief beantwoord. Afschrift aan de raad is op 4 februari 2020 verzonden.
(220/519) 19/M442	Raad 05-12-19	Actuele moties	Energie	M442 Deelname Tweede Proeftuin Aardgasvrije Wijken	P Maaswinkel (Energie)	30-06-20 *(stand van zaken) In voorbereiding.*
(234/519) 19/T542	Raad 21-11-19	Lijst Ingekomen Stukken	Energie	Q1 2020 raadsbrief over conclusies haalbaarheidsonderzoek zonne-energie-eilanden op de Haarrijnseplan	Freek Vossen (Energie)	31-03-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(235/519) 19/T541	Raad 21-11-19	Lijst Ingekomen Stukken	Energie	In december 2020 raadsvoorstel over de mogelijke besluitvormingstrajecten bij aardgasvrij maken van Overvecht-Noord, met specifieke rollen en taken van de raad daarin.	P Maaswinkel (Energie)	04-03-21 *(stand van zaken) Loopt.*
(262/519) 19/M349	Raad 14-11-19	7. RV Programmabegroting 2020	Energie	M349 Vraag om een transparante stadsverwarming	Vera Haaksma (Energie)	30-04-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(298/519) 19/T480	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - buurtinitiatieven zon op dak	Energie	De wethouder zegt toe in eerste kwartaal 2020 om de raad over de buurtinitiatieven zon op dak en wat het betekend voor andere initiatieven te informeren.	Freek Vossen (Energie)	31-03-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(299/519) 19/T479	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - energienet van de toekomst	Energie	De wethouder zegt toe om de raad in tweede helft 2020 inzicht te geven in het energienet van de toekomst.	P Maaswinkel (Energie)	30-06-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(372/519) 19/M300	Raad 03-10-19	RV Startnotitie RES U16	Energie	M300 biomassa in RES	I van de Klundert (Energie)	31-12-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(373/519) 19/M299	Raad 03-10-19	RV Startnotitie RES U16	Energie	M299 Industrie en kantorenpark in Utrecht dragen aan de energietransitie	I van de Klundert (Energie)	31-12-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(374/519) 19/M298	Raad 03-10-19	RV Startnotitie RES U16	Energie	M298 regionaal afstemmen van legekosten voor vergunningen duurzame energieopwekking	I van de Klundert (Energie)	31-12-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(375/519) 19/M297	Raad 03-10-19	RV Startnotitie Regionale Energietransitie U16	Energie	M297 RES voor en door de stad	I van de Klundert (Energie)	31-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(376/519) 19/M295	Raad 03-10-19	RV Startnotitie Regionale Energiestrategie U16	Energie	M295 50% Lokaal eigenaarschap	I van de Klundert (Energie)	31-12-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(442/519) 19/T188	cie. M&S 28-05-19	Jaarstukken 2018 - uitsplitsing posten energie	Energie	De wethouder zegt toe dat er vanaf de Jaarstukken 2019 jaarlijks meer uitsplitsing op de posten energie zal worden opgenomen in de jaarstukken.	P Maaswinkel (Energie)	24-04-20 *(stand van zaken) Loopt.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(336/519) 19/T426	cie. S&R 30-10-19	PB 2020 - Erfgoed - De Limes	Erfgoed	Eerste kwartaal 2020 komt de wethouder terug over de stand van zaken met betrekking tot borden langs de snelweg over De Limes.	Erfgoed	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(337/519) 19/T425	cie. S&R 30-10-19	PB 2020 - Erfgoed - toegankelijkheid	Erfgoed	In de eerstvolgende aanpassing (eind 2020) voor het Utrechtse restauratiefonds heeft de wethouder aandacht voor verruiming van de toegankelijkheid voor mensen met een visuele of motorische beperking in het bijzonder voor monumenten, horeca, winkels met een soort van publieke functie	Erfgoed	31-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(506/519) 19/T401	Vragenuur 26-09-19	Vragenuur van 26 september 2019	Erfgoed	Vragen van de heer Gilissen (VVD) en de heer Van Waveren (CDA) inzake "Geef de Unie een permanente en prominente plek in Utrecht". Wethouder Verschuure zal in het eerste kwartaal van het volgend jaar in gesprek gaan met het Centraal Museum en het Utrechts Archief over de mogelijkheden om de Unie van Utrecht beter onder de aandacht te brengen en de raad informeren over de uitkomsten van dat overleg.	Erfgoed	31-03-20 *(stand van zaken) Wethouder Klein zal in het eerste kwartaal van het volgend jaar in gesprek gaan met het Centraal Museum en het Utrechts Archief over de mogelijkheden om de Unie van Utrecht beter onder de aandacht te brengen en de raad informeren over de uitkomsten van dat overleg.*
(136/519) 19/T96	cie. S&R 04-04-19	Raadsbrief Locatieonderzoek volkstuinen	Groen	De wethouder zegt toe de raad in januari 2020 een brief te sturen waarin zij meeneemt: uitkomst gesprekken met Prorail, corporaties en buurgemeenten over mogelijkheden tuinieren op hun gronden, stand van zaken Steunpunt Stadstuinieren inclusief een voorstel voor evaluatie (oa wachtlijsten) en ondersteuning van initiatiefnemers vanuit Steunpunt bij tijdelijke functies op braakliggende grond.	Groen	03-02-20 Zie raadsbrief 'Gemeenschappelijk tuinieren in de stad' van 4 februari 2020 (kenmerk 5692335/04022020).
(312/519) 19/T458	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Deltaplan biodiversiteit	Groen	De wethouder gaat in gesprek met de partijen van het Deltaplan biodiversiteit en komt hierop terug in de duurzaamheidsverslagen rond de voorjaarsnota (mei 2020)	Groen	14-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(397/519) 19/T317	Raad 11-07-19	VJN 2019	Groen	19/M161 Slim groen melden	Groen	31-03-20 *(stand van zaken) Tussenstand: in de raadsbrief Uitstel beantwoording schriftelijke raadsvragen en toezeggingen (kenmerk 7141143) is aangegeven dat er verwacht wordt de raad in het eerste kwartaal van 2020 nader te kunnen informeren.*
(413/519) 19/M163	Raad 11-07-19	VJN 2019	Groen	Groen- van Bijzaak naar standaard werkwijze	Groen	30-06-20 *(stand van zaken) Stand van zaken: verankering in beleid zal in de loop van 2020 blijvend plaatsvinden.*
(422/519) 19/T268	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Groen	Groen	De wethouder zegt toe de raad in het najaar 2019 te informeren over de stand van zaken van de regionale samenwerking op recreatiegebieden om de stad en de mogelijke spreiding van bezoekers.	Groen	31-03-20 *(stand van zaken) Stand van zaken: in Q1 2020 volgt een raadsbrief over dit onderwerp.*
(424/519) 19/T262	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Openbare ruimte - vergroenen Rivierenwijk	Groen	De raad ontvangt eind 2019 een projectvoorstel voor de pilot om samen met de bewoners van Rivierenwijk de buurt te vergroenen.	Groen	31-03-20 *(stand van zaken) Tussenstand: in de raadsbrief Uitstel beantwoording schriftelijke raadsvragen en toezeggingen (kenmerk 7141143) is aangegeven dat er verwacht wordt de raad in het eerste kwartaal van 2020 nader te kunnen informeren.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(469/519) 18/M219	Raad 08-11-18	PB 2018 Speelplekken	Groen	18/M219 Nieuwe speelplekken groen	Groen	24-07-20 *(stand van zaken) Tussenstand: in de raadsbrief Uitstel beantwoording schriftelijke raadsvragen en toezeggingen (kenmerk 7141143) is aangegeven dat er voor de zomer 2020 wordt teruggekomen op een bredere verankering van groene speelplekken in beleid.*
(20/519) 19/LIS78	Raad 14-11-19		Grondzaken	De heer W.H.E. van Ommeren, namens bewoners van Zonzijde 38, 42, 44, 46 en 67 en Sneeuwjacht 5 en 7 over ernstige overlast padelbalen Sportcentrum Oudenrijn op grond van de gemeente. Nadere informatie bij het college opvragen en de raad per raadsbrief informeren.	Grondzaken	26-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(56/519) 19/T288	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Stedelijke ontwikkeling - Grondprijzen	Grondzaken	Wethouder Diepeveen zegt toe na de zomer van 2019 de raad te informeren over een evaluatie van de werking van de grondprijzen in relatie tot de gewenste verdichting woningbouw.	Grondzaken	30-09-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(70/519) 19/LIS22	Raad 01-05-19		Grondzaken	Mevr. Brewster iz extra grondkosten Tjeerdsraklaan 78 - privaatrechtelijke afspraak tussen gemeente en koper van grond. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Grondzaken	12-06-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(476/519) 17/T231	cie. S&R 26-10-17	PGB 2018 Ruimte	Grondzaken	De wethouder zegt toe de raad voor het aflopen van de erfpacht te informeren over de nieuwe invulling van de parkeergarage Paardeveld en Springweg.	Grondzaken	31-12-20 *(stand van zaken) Dit wordt betrokken bij diverse uitwerkingen in het kader van de Omgevingsvisie Binnenstad.*
(494/519) 17/218	Raad 09-11-17	Programmabegroting 2018 - Meerwaardeafdracht	Grondzaken	2017 / M218 Evalueer de meerwaardeafdracht	Grondzaken	02-09-19 *(stand van zaken) Valt samen met toezegging 18-112 en 18-271. In het stadsakkoord en gemeentebrede prestatieafspraken komt dit deze evaluatie terug.*
(495/519) 17/191	Raad 09-11-17	Programmabegroting 2018 - Wonen	Grondzaken	2017 / M191 Betaalbaar wonen	Grondzaken	07-06-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(110/519) 19/T477	cie. S&R 31-10-19	PB 2020	Handhaving Milieu	De wethouder zegt toe om voor eind december 2019 de bestedingen van het budget van 75.000 voor de sanering van asbestdaken inzichtelijk te maken.	Wilfred Matser (Handhaving Milieu)	31-12-19 Op 28 januari 2020 is de raadsbrief hierover verzonden aan de raad
(142/519) 18/T206	Raad 20-09-18	Vragenuur 20 september 2018	Handhaving Milieu	Vragen van mevrouw Rajkowski (VVD) en mevrouw Assen (PvdA) over "In de put door rioollucht". Wethouder Everhardt zal bij de provincie nagaan hoeveel meldingen bij de gemeente zijn ingekomen over stankoverlast sinds de komst van de nieuwe waterzuiveringsinstallatie.	Wilfred Matser (Handhaving Milieu)	28-12-18 Deze toezegging is bij de reactie op de SV 2019, nummer 250 gestand gedaan. Bij de reactie op vraag 8 is een overzicht van meldingen bij de provincie gegeven.
(168/519) 20/T26	Raad 06-02-20	RV Zienswijze ontwerp kadernota regionale uitvoeringsdienst Utrecht 2021	Handhaving Milieu	M37 Capaciteit en expertise ten aanzien van vuurwerk	Handhaving Milieu	07-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(185/519) 20/T18	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp kadernota Regionale uitvoeringsdienst Utrecht 2021	Handhaving Milieu	De wethouder zegt toe dat hij de uitkomsten van het proces kleur bekennen in kwartaal 3 na bespreking in het Algemeen Bestuur aan de raad per raadsbrief toezendt.	Handhaving Milieu	30-09-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(11/519) 19/LIS100	Raad 23-12-19		Handhaving Mobiliteit	Brief van de heer D. van Rees over sanctie parkeren Troelstralaan-Draaiweg. Afdoeningsadvies raadsvergadering 23 januari 2020: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Handhaving Mobiliteit	17-02-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(134/519) 19/T158	cie. M&S 21-05-19	Raadsvoorstel Vaststelling Verordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2019 - bouwhekken tegen bomen	Handhaving Openbare Ruimte	De burgemeester komt voor de behandeling van de begroting, via wethouder Diepeveen, terug op het al dan niet afdoende opnemen van regels in de Bouwvoorschriften m.b.t. het plaatsen van bouwhekken tegen bomen.	Erica Geertsema (Handhaving Openbare Ruimte)	10-10-19 De raad is schriftelijke geïnformeerd op 17 december 2019 met raadsbrief Resultaten steekproef 'Werken rond bomen' (kenmerk 7067814).
(27/519) 19/LIS67	Raad 10-10-19		Handhaving Ruimtelijke Ontwikkeling	De heer Hofman over standpunt van de gemeente Utrecht panden Burgemeester Reigerstraat. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Wilfred Matser (Handhaving)	21-11-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(120/519) 19/LIS70	Raad 10-10-19		Handhaving Ruimtelijke Ontwikkeling	Utrechtse Bomenstichting over zienswijze voornemen kappen 95 bomen voor aanleg hockeyveld Rio de Janeirodreef. Het college verzoeken de raad nader te informeren.	Handhaving	21-11-19 Gemeenteraad is schriftelijk geïnformeerd op 14 januari 2020 met raadsbrief 'Gebiedsplan Zuilense Vecht'.
(92/519) 17/Br38	Raad 26-10-17		Handhaving Verkeer en Milieu	Een ingekomen brief d.d. 5 oktober 2017, van C.v.O, alhier, over artikel 5, 'Vrijstellingsverordening inrichtingen milieubeheer'. 17 br. 38 Besloten raad 2 november 2017: besloten is deze brief in handen te stellen van b&w, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.	Wilfred Matser (Handhaving Milieu)	07-12-17 *(antwoord niet aangegeven)*
(55/519) 19/T289	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Stedelijke ontwikkeling	Handhaving Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe in het najaar van 2019 de raad een raadsbrief te doen toekomen waarin de raad wordt geïnformeerd over de verdere aanpakmogelijkheden van het instrument van de Leegstandsverordening.	Erica Geertsema (Handhaving Wonen)	29-11-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(2/519) 18/M61	Raad 08-03-18	Vaststelling BP en Exploitatieplan Haarzicht	Leidsche Rijn	M61 veilig op de fiets en te voet van Vleuten naar Haarzuilens en weer terug	Richard vander Westen (Leidsche Rijn)	02-09-19 *(stand van zaken) Naar aanleiding van de bewonersavond is nogmaals gekeken naar het voorgestelde maatregelenpakket en het draagvlak hiervoor. De uitkomsten hierover worden met de omgeving besproken en daarna gecommuniceerd naar de raad (voorjaar 2019).*
(106/519) 19/LIS83	Raad 26-11-19		Leidsche Rijn	De heer J. Fokker over woningbouw Natuurmonumenten Haarzuilens. Het college verzoeken de raad nader te informeren	Leidsche Rijn	07-01-20 Antwoord is op 24 januari 2020 verzonden. Afschrift aan de raad is op 4 februari 2020 verzonden.
(192/519) 20/M16	Raad 23-01-20	RV Kredietaanvraag realisatie tijdelijk P&R terrein Business Park Papendorp	Leidsche Rijn	M16 Nog betere verbinding door Papendorp	Leidsche Rijn	23-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(475/519) 17/281	Raad 21-12-17	parkeergarage Berlijnplein	Leidsche Rijn	M 281 Parkeergarage Berlijnplein naar de markt wanneer dat kan	Mobiliteit	31-12-21 *(stand van zaken) De bouw van de parkeergarage duurt tot 2021. Daarna kunnen de gevraagde exploitatiecijfers en overige gevraagde informatie pas geleverd worden.*
(484/519) 19/T28	cie. S&R 31-01-19	Raadsbrief Verkeersveiligheid en betaald parkeren P1 Vleuterweide - oplossing P1	Leidsche Rijn	De wethouder zegt toe om voor de zomer van 2019, n.a.v. de parkeerdrukmeting en het juridische onderzoek, de raad te informeren over de oplossing die het college voorstelt voor P1, waarbij zij ook inzicht geeft in de opbrengst van de gesprekken met stakeholders.	Ron te Veldhuis (Leidsche Rijn)	19-07-19 *(stand van zaken) De raad is schriftelijke geïnformeerd over het participatietraject op 9 januari 2020 dat in de eerste helft van 2020 zal plaatsvinden.*
(503/519) 16/M178	Raad 03-11-16	Vaststellen bestemmingsplan Rijnvliet	Leidsche Rijn	M 178 laat de sociale woningvoorraad meegroeien met de totale woningvoorraad	Ge van Dam (Leidsche Rijn)	31-03-20 *(stand van zaken) Momenteel wordt door de ontwikkelaar onderzocht of er appartementen gebouwd kunnen worden aan de Stadsbaanzijde, waarbij het geluidsscherm geïntegreerd is in het gebouw. De ontwikkelaar Van Wanrooij heeft meer tijd nodig voor het onderzoek naar de appartementengebouwen. Het is nog onduidelijk wanneer we weten of dit mogelijk is.*
(504/519) 16/M177	Raad 03-11-16	Vaststellen bestemmingsplan Rijnvliet	Leidsche Rijn	M 177 Woningen langd de Stadsbaan in RIjnvliet	Ge van Dam (Leidsche Rijn)	31-03-20 *(stand van zaken) Momenteel wordt door de ontwikkelaar onderzocht of er appartementen gebouwd kunnen worden aan de Stadsbaanzijde, waarbij het geluidsscherm geïntegreerd is in het gebouw. De ontwikkelaar Van Wanrooij heeft meer tijd nodig voor het onderzoek naar de appartementengebouwen. Het is nog onduidelijk wanneer we weten of dit mogelijk is.*
(518/519) 16/T1498	Raad 03-11-16	Aandeel sociale woningbouw in Rijnvliet	Leidsche Rijn	De wethouder zal bekijken of er mogelijkheden zijn om het aandeel sociale woningbouw in Rijnvliet te verhogen als er meer dan 1.015 woningen worden gebouwd.	Ge van Dam (Leidsche Rijn)	31-03-20 *(stand van zaken) Momenteel wordt door de ontwikkelaar onderzocht of er appartementen gebouwd kunnen worden aan de Stadsbaanzijde, waarbij het geluidsscherm geïntegreerd is in het gebouw. De ontwikkelaar Van Wanrooij heeft meer tijd nodig voor het onderzoek naar de appartementengebouwen. Het is nog onduidelijk wanneer we weten of dit mogelijk is.*
(519/519) 16/T1497	Raad 03-11-16	Woningbouw aan de Stadsbaankant	Leidsche Rijn	De wethouder zal nog eens serieus kijken naar de mogelijkheid van woningbouw aan de Stadsbaankant en de raad over de uitkomst daarvan informeren in een raadsbrief.	Ge van Dam (Leidsche Rijn)	31-03-20 *(stand van zaken) Momenteel wordt door de ontwikkelaar onderzocht of er appartementen gebouwd kunnen worden aan de Stadsbaanzijde, waarbij het geluidsscherm geïntegreerd is in het gebouw. De ontwikkelaar Van Wanrooij heeft meer tijd nodig voor het onderzoek naar de appartementengebouwen. Het is nog onduidelijk wanneer we weten of dit mogelijk is.*
(3/519) 19/LIS96	Raad 12-12-19		Markten en Havens	petitie KBCU zoals op 12 december 2019 aangeboden - zaaknr. 7151121. Afdoeningsadvies op Lijst Ingekomen Stukken raadsvergadering d.d. 23 januari 2020: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Portefeuilles	23-01-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(13/519) 19/T563	cie. S&R 12-12-19	Elektrische boten en veiligheid op het water	Markten en Havens	De raad wordt in januari 2020 per raadsbrief door de wethouder nader geïnformeerd over de stand van zaken rondom gezonken/zinkende boten, locaties en plekken voor nieuwe boten en aanvullende punten die de wethouder over dit onderwerp nodig acht.	Markten en Havens	01-02-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(123/519) 19/LIS59	Raad 26-09-19		Markten en Havens	De Kleine Boten Club Utrecht over beleid recreatievaart in Utrecht. Op LIS t.b.v. raadsvergadering d.d. 3 oktober 2019 met afdoeningsadvies: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Markten en Havens	28-02-20 Antwoordbrief aan Kleine Boten Club is op 11 februari 2020 verzonden. Afschrift aan de raad is op 18 februari 2020 verzonden.
(308/519) 19/T464	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - markt in Leidsche Rijn	Markten en Havens	Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad per raadsbrief in december 2019 informeert over het creëren van een markt in Leidsche Rijn	Markten en Havens	31-03-20 *(stand van zaken) Bij de beantwoording van SV 2019/233 over de Markt wordt aangegeven dat de raad uiterlijk in maart 2020 wordt geïnformeerd over het creëren van een markt in Leidsche Rijn.*
(32/519) 19/LIS52	Raad 05-09-19		Merwedekanaalzone	Brief mevrouw M. Poerschke over bezwaren en vragen m.b.t. de huidige plannen Merwedekanaalzone. In handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Merwedekanaalzone	17-10-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(79/519) 19/BRF10	Raad 03-02-19		Merwedekanaalzone	Mail Werkgroep Houd Rivierenwijk Leefbaar over beëindiging deelname Opdrachtgeversgroep. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. 11/2 Ontvangstbevestiging verzonden	Merwedekanaalzone	01-07-19 *(stand van zaken) Afhandeling volgt tweede kwartaal*
(21/519) 19/T472	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Snorfiets op de rijbaan	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder zegt toe om in januari 2020 de raad te informeren over een plan van aanpak snorfiets op de rijbaan.	C Loman (Milieu en Emissieloos Vervoer)	31-01-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(26/519) 19/LIS71	Raad 10-10-19		Milieu en Emissieloos Vervoer	Mail van de heer K. van Oosten over miljoenen autokilometers minder in Utrecht, hoe kan dat ? Verzoek om opheldering. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Wiet Baggen (Milieu en Emissieloos Vervoer)	21-11-19 *(stand van zaken) Loopt.*
(51/519) 19/M174	Raad 11-07-19	VJN 2019	Milieu en Emissieloos Vervoer	80 kilomater per uur op de hele Utrechtse Ring!	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(80/519) 18/T325	Raad 22-11-18	Vragenuur 22 november 2018	Milieu en Emissieloos Vervoer	Vragen van de heer Van Dalen (VVD) inzake Bruikbaar of onbruikbaar? Wethouder Everhardt zal de opdracht aan en het rapport van Royal Haskoning DHV inzake het pakket aan maatregelen voor een betere luchtkwaliteit , zodra dit ontvangen is, onderbouwd aan de raad sturen.	Sophie Gunnink (Milieu en Emissieloos Vervoer)	31-01-20 *(stand van zaken) Het raadsvoorstel maatregelenpakket lucht wordt i.v.m. de komst van een nieuwe portefeuillehouder in 2020 naar de raad gestuurd.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(88/519) 18/T119	cie. S&R 14-06-18	VJN Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) 2018 en Meerjarenperspectief Bereikbaarheid (MPB) 2018	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder komt in de tweede helft van 2018 met een plan voor de uitbreiding van de milieuzone en neemt daarin de (effectiviteit van de) sloopregeling mee.	Eddie van der Waard (Milieu en Emissieloos Vervoer)	31-01-20 *(stand van zaken) Het raadsvoorstel maatregelenpakket lucht wordt in verband met de komst van een nieuwe portefeuillehouder in 2020 naar de raad gestuurd. De uitbreiding van de milieuzone en effectiviteit sloopregeling wordt hierin meegenomen.*
(95/519) 20/LIS1	Raad 13-02-20		Milieu en Emissieloos Vervoer	De heer Marcel Collignon over structureel laadpaalkleven door onderneming in Utrecht. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. Op de LIS t.b.v. raadsvergadering d.d. 20 januari 2020	Milieu en Emissieloos Vervoer	26-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(114/519) 19/LIS73	Raad 23-10-19		Milieu en Emissieloos Vervoer	LIS 14/11/10. De heer Van Zoelen over houtrook overlast en stank. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Erik Boons (Milieu en Emissieloos Vervoer)	04-12-19 Antwoord aan de heer Van Zoelen is op 10 december 2019 verzonden. Afschrift aan de raad is op 3 januari 2020 verzonden.
(184/519) 20/T19	cie. S&R 30-01-20	Raadsbrief Nedereindse Plas	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder zegt toe dat hij in het tweede kwartaal van 2020 een raadsvoorstel over de toekomst van de Nedereindse Plas naar de raad stuurt op basis van de voorkeursvariant van het college. Ook zal hij een ander scenario tegenover de voorkeursvariant inzichtelijk maken.	Milieu en Emissieloos Vervoer	01-07-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(285/519) 19/T495	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Milieu en Emissieloos Vervoer	M325 Vliegende Brigade PFAS	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-03-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(305/519) 19/T470	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - elektrisch snelladen bij openbare parkeergelegenheden.	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder zegt toe om in het 1e kwartaal van 2020 de raad te informeren over de voortgang van elektrisch snelladen bij openbare parkeergelegenheden.	Eddie van der Waard (Milieu en Emissieloos Vervoer)	31-03-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(433/519) 19/T212	cie. S&R 13-06-19	Ontwerp Actieplan Geluid-voortgangsbericht	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder zegt toe om de raad voor de zomer van 2020 een voortgangsbericht te sturen dan wel een procesvoorstel te sturen wat het college gaat doen als er meer zicht is op de impact op gezondheid n.a.v. de gezondheidsmonitor.	R Balkema (Milieu en Emissieloos Vervoer)	24-07-20 *(stand van zaken) Loopt.*
(4/519) 19/M12	Raad 21-02-19	Debat Uithoflijn	Mobiliteit	Motie Inzage Integisrapport	Griffie	01-08-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(22/519) 19/T399	Raad 17-10-19	RV Wiel met spaken	Mobiliteit	M309 OV gebruik in beeld	Mobiliteit	31-01-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(23/519) 19/T398	Raad 17-10-19	RV Wiel met spaken	Mobiliteit	M311 Geen HOV zonder ondersteunend netwerk	Mobiliteit	31-01-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(24/519) 19/M306	Raad 17-10-19	RV Verstedelijkings- en mobiliteitsconcept Wiel met spaken (U Ned)	Mobiliteit	M306 Westraven als echt knooppunt	Mobiliteit	16-01-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(72/519) 19/T114	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal de raad ten minste twee weken van tevoren informeren over kleine ontwikkelingen, zodat de raadsleden schriftelijk hun bedenkingen kunnen delen.	Mobiliteit	01-08-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(73/519) 19/T112	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal de raad in positie houden bij de nieuwe maatwerkgebieden en het toepassen daarvan en voorstellen altijd expliciet te maken als raadsbesluit.	Mobiliteit	28-06-19 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(74/519) 19/T111	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal meer kwalitatief aan de raad rapporteren, in de vorm van een aantal voorbeelden, over de effecten van het omlaag brengen van de parkeernormen op de woningbouw.	Mobiliteit	28-06-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(78/519) 19/T56	cie. S&R 07-03-19	Raadsbrief Voortgangsrapportage verkeersveiligheid - Demkabrug	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad voor de zomer van 2019 te informeren over de verkeersveiligheidssituatie bij de Demkabrug.	Mobiliteit	01-07-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(82/519) 18/M188	Raad 01-11-18	vaststelling IPvE, FO en NRU	Mobiliteit	M188 Boter bij de vis deel II	Mobiliteit	01-04-19 *(stand van zaken) De motie kan worden afgedaan bij de kredietaanvraag.*
(83/519) 18/T213	cie. S&R 04-10-18	Raadsvoorstel Vaststelling IPvE en FO en vrijgave voorbereidingskrediet Noordelijke Randweg	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk stuurt voor vaststelling van het bestemmingsplan in de raad, informatie naar de commissie over de effecten van de NRU op de luchtkwaliteit in de stad.	Mobiliteit	28-06-19 *(stand van zaken) bij het bestemmingsplan*
(84/519) 18/T223	Raad 27-09-18	Voorstel inzake de invoering betaald parkeren Smaragdplein.	Mobiliteit	De wethouder zal in het kader van de Nota stallen en parkeren onderzoeken of een overgangszone een middel kan zijn om de steeds verder opschuivende parkeerrayons een halt toe te roepen en de raad hierover schriftelijk informeren. (NB geen termijn genoemd dus wordt op afdoening binnen drie maanden gezet)	Mobiliteit	27-12-18 *(stand van zaken) Deze toezegging wordt meegenomen in de nieuwe parkeernota.*
(89/519) 18/M59	Raad 08-03-18	RV BP Opaalweg, Amthistweg, Tolsteeg	Mobiliteit	M59 Herstel fietsroute Opaalweg-Waterlinieweg	Mobiliteit	01-04-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(90/519) 17/267	Raad 21-12-17	Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	M 267 Wat zijn de effecten van Dynamisch Verkeersmanagement WSB voor Overvecht	Mobiliteit	29-03-19 *(stand van zaken) Tussenbericht: dit wordt betrokken in het Voorlopig Ontwerp voor de westelijke stadsboulevard.*
(122/519) 19/LIS63	Raad 08-10-19		Mobiliteit	Brief bewoners Cicerolaan over bezwaren tegen doorgaande weg van en naar Utrecht Science Park via Cicerolaan. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Sandra van der Pas (Mobiliteit)	19-11-19 De brief is op 30 oktober 2019 beantwoord. Afschrift aan de raad is op 4 februari 2020 verzonden (met excuses voor de vertraging).
(131/519) 19/M144	Raad 11-07-19	VJN 2019	Mobiliteit	Onderzoek fietssnelweg van Amsterdam naar Utrecht	Mobiliteit	31-03-20 Zie Raadsbrief Snelfietsroute Dom tot Dam met kenmerk 7234614/2020115SG van 14 februari 2020
(139/519) 18/M187	Raad 01-11-18	Vaststelling IPvE en FO en vrijgave voorbereidingskrediet NRU	Mobiliteit	M187 Fiets 'm d'r langs	Mobiliteit	01-04-20 *(stand van zaken) Bij het Voorlopig Ontwerp van de NRU*
(182/519) 20/T21	cie. S&R 30-01-20	Ciceroilaan/Platolaan	Mobiliteit	De wethouder stuurt en raadsbrief voor het zomerreces (en zoveel eerder als mogelijk) over de voortgang van de uitwerking van de aanpassingen aan de Cicerolaan/ Platolaan. De brief zal ingaan op de integrale (verkeers)veiligheid in het gebied, de mogelijk alternatieve routes, de mogelijkheden tot het aanleggen van de 'Mytylbrug' en de voorgeschiedenis en eerdere onderzoeken die zijn gedaan naar de (integrale) verkeersveiligheid in het gebied.	Mobiliteit	24-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(208/519) 19/M484	Raad 19-12-19	23 Raadsvoorstel Vaststellen variant voor herinrichting Maliebaan	Mobiliteit	M484 Trillingen in kaart	Mobiliteit	25-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(259/519) 19/T503	Raad 21-11-19	LIS raadsvergadering d.d. 21 november 2019	Mobiliteit	Aangenomen behandeladvies uit raadsvergadering d.d. 21 november 2019: brief voor kennisgeving aan te nemen met dien verstande dat de in de brief genoemde toezegging aan de lijst van toezeggingen wordt toegevoegd: In het tweede kwartaal van 2020 informeert het college de raad over verdere onderzoeksresultaten, onder meer naar gebruikers van deelfietsen en het gebruik van fietsparkeerplaatsen, en de conclusies die het college daarbij trekt over het gebruik en het effect van deelfietsen.	Mobiliteit	11-06-20 *(stand van zaken) Tweede kwartaal 2020*
(260/519) 19/T502	Raad 21-11-19	LIS raadsvergadering d.d. 21 november 2019	Mobiliteit	Aangenomen behandeladvies in raadsvergadering d.d. 21 november 2019: brief voor kennisgeving aannemen met dien verstande dat de genoemde toezegging wordt opgenomen in de lijsten van toezeggingen: de raad zal medio 2020 worden geïnformeerd over de resultaten van onderzoek naar een nieuwe oversteek bij de Weerdsluis.	Mobiliteit	16-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(265/519) 19/T522	Raad 14-11-19	Programmabegroting	Mobiliteit	M391 Van parkeerautomaat naar parkeerapp	Mobiliteit	01-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(266/519) 19/T521	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Mobiliteit	M390 Kaatstraat, David van Mollemstraat en Knip Monicabrug	Mobiliteit	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(270/519) 19/T515	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Mobiliteit	M377 Lichtgevende zebrapaden	Mobiliteit	31-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(286/519) 19/T492	Raad 14-11-19	LIS 14 november 2019	Mobiliteit	Raadsbrief d.d. 18 oktober 2019 over Verkennend onderzoek nieuwe fietsverbindingen. Toezegging: in het eerste kwartaal van 2020 is het verkennende onderzoek naar fietsverbindingen afgerond en informeert het college de Raad over de uitkomsten van het beoogde vervolgproces.	Mobiliteit	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(287/519) 19/T490	cie. S&R 07-11-19	Raadsbrief Evaluatie en continuering uitbreiding voetgangersgebied - communicatie	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad te informeren in eerste kwartaal 2020 over de wijze waarop het college dynamische communicatie wil inzetten in voetgangersgebieden/gemengde gebieden.	Mobiliteit	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(288/519) 19/T489	cie. S&R 07-11-19	Raadsbrief Evaluatie en continuering uitbreiding voetgangersgebied - actualiteit fietsparkeren en doorfietsen Binnenstad	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad per brief te informeren, voor het einde van 2019, over de actualiteit van fietsstallingen, fietsparkeerplekken en doorfietsroutes in de binnenstad.	Mobiliteit	31-03-20 *(stand van zaken) eerste kwartaal 2020*
(300/519) 19/T476	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - MPB 2020	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om bij het MPB 2020 te starten met een halfjaarlijkse rapportage over de belangrijkste verkeersprojecten en dit daarna te continueren met een halfjaarlijkse frequentie.	Mobiliteit	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(301/519) 19/T475	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - onduidelijkheden bij omleidingen	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 de raad te informeren over de wijze waarop het college een meldpunt gaat inrichten voor het melden van onduidelijkheden bij omleidingen.	Mobiliteit	01-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(302/519) 19/T474	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - parkeerautomatenplan	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 de raad te informeren over een parkeerautomatenplan, bij de aanbieding van de parkeervisie aan de raad.	Mobiliteit	01-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(303/519) 19/T473	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - parkeren op afstand (P+R)	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 te komen met een voorstel voor parkeren op afstand (P+R)	Mobiliteit	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(350/519) 19/T499	Raad 17-10-19	Raadsvoorstel Verstedelijkings- en mobiliteitsconcept Wiel met Spaken (U Ned).	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal de raad in het eerste kwartaal van 2020 een brief sturen waarin duidelijk wordt waar wat gebeurt en wat men denkt aan het eind van de trajecten te hebben.	Mobiliteit	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(351/519) 19/T498	Raad 17-10-19	Raadsvoorstel Verstedelijkings- en mobiliteitsconcept Wiel met Spaken (U Ned).	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk •zal de drukte op de binnenstadsas en op het Vredenburg monitoren en zo nodig maatregelen voorstellen bij de actualisatie van Slimme routes.	Mobiliteit	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(380/519) 19/T375	Vragenuur 19-09-19	Vragen van de heer Homan (Student & Starter), mede namens mevrouw Meerding (VVD) en de heer Van Waveren (CDA) over roeien met de riemen die wij hebben.	Mobiliteit	Vragen van de heer Homan (Student & Starter), mede namens mevrouw Meerding (VVD) en de heer Van Waveren (CDA) over roeien met de riemen die wij hebben. Wethouder Van Hooijdonk •zal de raad informeren als er duidelijkheid is over de planning van de werkzaamheden en de voorwaarden waaronder die worden uitgevoerd.	Mobiliteit	31-03-20 Zie Raadsbrief Stand van zaken realisatie busbaan Dichterswijk en fietsonderdoorgang Nelson Mandelabrug met kenmerk 4158764/20200127 van 20 feb 2020.
(390/519) 19/T361	Vragenuur 05-09-19	Vragen van de heer Wijmenga (ChristenUnie), mede namens de heer Van Waveren (CDA) inzake verkeersprojecten in Kanaleneiland.	Mobiliteit	Vragen van de heer Wijmenga (ChristenUnie), mede namens de heer Van Waveren (CDA) inzake verkeersprojecten in Kanaleneiland. Wethouder Diepeveen (in afwezigheid van wethouder Van Hooijdonk): zal vóór het einde van het jaar de uitkomsten van de monitoring met de raad communiceren	Mobiliteit	31-03-20 *(stand van zaken) eerste kwartaal 2020*
(418/519) 19/T280	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Bereikbaarheid - deelfietsen en U-pas	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad in het najaar van 2019 te informeren over de wijze waarop deelfietsen in de U-pas zouden kunnen worden meegenomen.	Mobiliteit	01-07-20 *(stand van zaken) Tussenbericht in raadsbrief Livinig Lab Deelfietsen van 7 november 2019: medio 2020*
(456/519) 19/T99	cie. S&R 04-04-19	Noordelijke Randweg Utrecht - beriekbarheid tijdens werkzaamheden	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad derde kwartaal 2019 per brief te informeren over de wijze waarop inwoners en bezoekers over de bereikbaarheid van Utrecht wordt geïnformeerd op het moment dat er gewerkt wordt aan de ring.	Mobiliteit	01-07-20 *(stand van zaken) medio 2020*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(458/519) 19/T113	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal in de loop van dit jaar met een module komen, zoals aangekondigd, over betaald parkeren. Dan zal het ook gaan over het monitoren van de parkeerdruk en dit traject wordt meegenomen hoe we de parkeerdruk bijhouden in Utrecht.	Mobiliteit	01-07-20 *(stand van zaken) tweede kwartaal 2020*
(459/519) 19/T110	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal benutting van parkeergarages, gekoppeld aan het weghalen van parkeerplekken op straat, omdat we anders wellicht verkeersproblemen veroorzaken, regelen in een van de modules die we hebben aangekondigd voor de eerste helft van 2020. We zullen zeker eerder beginnen met het inventariseren van de ruimte die er is en spreken met de eigenaren, zodat we een beeld krijgen van wat we moeten regelen of afspreken om een goed gebruik voor elkaar te krijgen. Het blijven natuurlijk garages in eigendom van derden. We zijn afhankelijk van hun bereidwilligheid om die open te stellen.	Mobiliteit	30-06-20 *(stand van zaken) tweede kwartaal 2020*
(461/519) 19/T50	cie. S&R 07-03-19	Raadsvoorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto	Mobiliteit	De wethouder zegt toe de raad in mei 2019 per brief nader te informeren over o.a. de inzet van MAAS (Mobility as a service) en de opbrengst van de pilot in Leidsche Rijn.	Mobiliteit	31-03-20 *(stand van zaken) Eerste kwartaal 2020 (tussenbericht zie memo Toezegging MaaS-pilot Leidsche Rijn van 5 juni 2019)*
(468/519) 18/M233	Raad 08-11-18	PB 2019 verkeersveiligheid	Mobiliteit	18/M233 Meer ambitie verkeersveiligheid	Mobiliteit	31-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(470/519) 18/T298	Raad 01-11-18	Vaststelling IPvE en FO en vrijgave voorbereidingskrediet NRU	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal in het bomencompensatieplan antwoord geven op de vraag naar de ecologische luchtkwaliteit en klimaatwaarde en het aanplanten van voldoende groen binnen de gemeentegrenzen.	Mobiliteit	01-04-20 *(stand van zaken) Bij het Voorlopig Ontwerp van de NRU*
(471/519) 18/M189	Raad 01-11-18	vaststelling IPvE, FO en NRU	Mobiliteit	M189 vergeet de verkeersveiligheid op het kruispunt Oranjerivierdreef, Einsteindreef en Humberdreef niet	Mobiliteit	31-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(472/519) 18/T281	cie. S&R 18-10-18	PB 2019 - Mobiliteit - speedpedelac	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2019 de raad te informeren over de resultaten van overleg met het Rijk over de speedpedelac in het verkeer.	Mobiliteit	31-03-20 *(stand van zaken) Eerste kwartaal 2020*
(474/519) 18/T211	cie. S&R 04-10-18	Raadsvoorstel Vaststelling IPvE en FO en vrijgave voorbereidingskrediet Noordelijke Randweg	Mobiliteit	Wethouder van Hooijdonk stuurt het bomencompensatieplan voor de NRU voor oktober 2019 naar de raad, als bijlage bij het voorlopig onderwerp	Mobiliteit	01-04-20 *(stand van zaken) gekoppeld aan het Voorlopig Ontwerp*
(489/519) 17/275	Raad 21-12-17	Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	M 275 verbeter de leefbaarheid bij de Schepenbuurt	Mobiliteit	28-02-19 *(stand van zaken) Tussenbericht: dit wordt betrokken in het Voorlopig Ontwerp voor de westelijke stadsboulevard.*
(490/519) 17/273	Raad 21-12-17	Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	M 273 Leidsche Rijn bereikbaar	Mobiliteit	29-03-19 *(stand van zaken) Tussenbericht: dit wordt betrokken in het Voorlopig Ontwerp voor de westelijke stadsboulevard.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(491/519) 17/269	Raad 21-12-17	Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	M 269 maak van de racebaan, een verkeersveilige Marnixlaan	Mobiliteit	29-03-19 *(stand van zaken) Tussenbericht: dit wordt betrokken in het Voorlopig Ontwerp voor de westelijke stadsboulevard.*
(492/519) 17/T323	cie. S&R 14-12-17	Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE)/Functioneel Ontwerp (FO) Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	De wethouder zegt toe in de loop van 2018 schriftelijke terug te komen op de verbetering van de OV-as in het tracé van de westelijke stadsboulevard.	Mobiliteit	29-03-19 *(stand van zaken) Tussenbericht: dit wordt betrokken in het Voorlopig Ontwerp voor de westelijke stadsboulevard.*
(493/519) 17/T321	cie. S&R 14-12-17	Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE)/Functioneel Ontwerp (FO) Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	De wethouder zegt toe te onderzoeken welke alternatieve en creatieve mogelijkheden er nog zijn om de groene inrichting nog verder te versterken en daarover de raad in de loop van 2018 te informeren.	Mobiliteit	29-03-19 *(stand van zaken) Tussenbericht: dit wordt betrokken bij het Voorlopig Ontwerp van de westelijke stadsboulevard.*
(516/519) 18/T54	cie. S&R 19-04-18	Raadsvoorstel Vaststelling Taxiverordening 2018 en Tweede wijzigingsverordening legesverordening 2018	Mobiliteit	Wethouder Hooijdonk zegt toe de verordening twee jaar na invoering te evalueren en de raad hierover te informeren.	Mobiliteit	31-12-20 *(stand van zaken) Vierde kwartaal 2020*
(517/519) 18/T52	cie. S&R 19-04-18	Raadsvoorstel Vaststelling Voorlopig Ontwerp en Bestemmingsplan busbaan Dichterswijk	Mobiliteit	Wethouder Hooijdonk zegt toe een half jaar na afronding van het project de maximum snelheid van 30 km en verkeersveiligheid te evalueren en de raad daarover te informeren	Mobiliteit	31-12-21 *(stand van zaken) Dit volgt te zijner tijd na realisatie van de HOVbaan.*
(8/519) 20/T12	Raad 23-01-20	LIS raadsvergadering d.d. 23 januari 2020	Openbare ruimte	In raadsbrief Evaluatie aanpak eikenprocessierups 2019 (LIS 23 januari 2020) staan 2 TOEZEGGINGEN: 1. In Q1 2020 wordt de raad geïnformeerd over een landelijk gecoördineerde aanpak van de bestrijding van de eikenprocessierups en de mogelijke gevolgen voor de aanpak in de gemeente Utrecht en het aanplantbeleid. 2. In februari 2020 wordt de raad geïnformeerd over de aanpak van de eikenprocessierups in 2020.	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	13-02-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(14/519) 19/LIS93	Raad 12-12-19		Openbare ruimte	Brief van de heer T. Schoots over het zware verkeer op de Nieuwegracht (op LIS raadsvergadering d.d. 19 december 2019). Afdoeningsadvies: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Heleen van Duursen (Openbare ruimte)	23-01-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(48/519) 19/T320	Raad 11-07-19	VJN 2019	Openbare ruimte	19/M170 Biodiversiteit voorop in het groenbeheer	Christa Hielkema (Openbare ruimte)	01-01-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(58/519) 19/T266	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Openbare ruimte - zelfbeheerders	Openbare ruimte	De raad ontvangt rondom de jaarwisseling 2019-2020 een plan van aanpak voor het stimuleren van kennisuitwisseling tussen en met zelfbeheerders	Christa Hielkema (Openbare ruimte)	17-01-20 *(stand van zaken) Wordt gecombineerd met de toezegging over een steunpunt voor Stadstuinieren. Planning januari 2020. (portefeuille Groen)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(93/519) 20/LIS3	Raad 20-02-20		Openbare ruimte	Van Ginkel en Rijstenborgh over ondergrondse containers. Brief op LIS t.b.v. raadsvergadering d.d. 12 maart 2020 met afdoeningsadvies: in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Openbare ruimte	02-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(112/519) 19/T455	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Bankjes	Openbare ruimte	Eind november komt de wethouder met een raadsbrief terug naar de raad waar hij nader ingaat op de afstand van bankjes, en neemt daarin het uitgangspunt circulair tenzij mee. Tevens wordt in deze brief de koppeling gemaakt met de combinatieaanvragen binnen het initiatievenfonds	Openbare ruimte	29-11-19 Op 14-02-2020 is de raadsbrief 'Toezeggingen bankjes' verzonden (kenmerk 7050121). https://ris2.ibabs.eu/Reports/ ViewListEntry/Utrecht/ 6ba96039-e3-8e-4614-bc19-dbee57aa7446.
(133/519) 19/T264	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Openbare ruimte - straatmeubilair	Openbare ruimte	De raad wordt in november 2019 geïnformeerd over het haalbaarheidsonderzoek van een afstandscriterium voor straatmeubilair (bankjes) in centrumgebieden en nabij oa verzorgingstehuizen.	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	01-02-20 Op 14-02-2020 is de raadsbrief 'Toezeggingen bankjes' verzonden (kenmerk 7050121).
(147/519) 16/M265	Raad 01-12-16	Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	Openbare ruimte	M 265 Flexibel omgaan met kwaliteitsniveaus openbare ruimte	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	01-04-20 *(stand van zaken) Stand van zaken: brief stand van zaken Handboek Openbare Ruimte volgt in Q1 2020.*
(190/519) 20/T28	Vragenuur 23-01-20	Vragen van de heer Te Hoonte (VVD) inzake "Kromme Nieuwegracht, wederom".	Openbare ruimte	Vragen van de heer Te Hoonte (VVD) inzake "Kromme Nieuwegracht, wederom". Wethouder Diepeveen zal in de komende commissievergadering terugkomen op de vraag wanneer er duidelijkheid zal zijn over het beschikbaar komen van kleinere voertuigen voor de brandweer.	Openbare ruimte	23-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(197/519) 20/M1	Raad 23-01-20	Actuele moties	Openbare ruimte	M01 Stop de hangmatbureaucratie	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	23-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(236/519) 19/M438	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Actieprogramma Samen Stad Maken op de Utrechtse Manier	Openbare ruimte	M438 Buurtbijeenkomsten op het plein over kwaliteit openbare ruimte en groen	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	01-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(284/519) 19/T496	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Openbare ruimte	M326 Achterstallig onderhoud openbare ruimte	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	16-03-20 *(stand van zaken) Wordt neegenomen in nota Beheer Openbare Ruimte. Planning VJN 2020.*
(313/519) 19/T457	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Groen	Openbare ruimte	Uitgangspunten groen tenzij of onverhard tenzij komt de wethouder in het eerste kwartaal in 2020 op terug.	Openbare ruimte	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(314/519) 19/T456	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - gescheiden afvalbakken	Openbare ruimte	In Q1 2020 komt de wethouder met een notitie terug in de raad over gescheiden afvalbakken in parken	Openbare ruimte	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(315/519) 19/T454	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - zelfbeheerbeleid	Openbare ruimte	Herijking zelfbeheerbeleid komt de wethouder in de loop van 2020 op terug en in Q3 zal er actief naar buiten getreden worden om nieuwe zelfbeheerders te werven.	Openbare ruimte	30-09-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(316/519) 19/T453	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Utrecht schoon	Openbare ruimte	De wethouder zal in het derde kwartaal van 2020 in de Voortgang Utrecht schoon inzichtelijk maken welke 'vervuilingshotspots' er in Utrecht zijn	Openbare ruimte	30-10-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(398/519) 19/T316	Raad 11-07-19	VJN 2019	Openbare ruimte	19/M159 Intensiveer het gebruik van de buurtschouw	Christa Hielkema (Openbare ruimte)	01-07-20 *(stand van zaken) Opvolging start in Q2 2020.*
(404/519) 19/T308	Raad 11-07-19	VJN 2019	Openbare ruimte	19/M134 Klimaatadaptatie en onderhoud openbare ruimte gaan hand in hand	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	01-06-20 *(stand van zaken) In het nieuwe Plan Gemeentelijke Watertaken en de Klimaatadaptatiestrategie gaan we uitgebreid in op klimaatadaptatie. We leggen deze in het eerste kwartaal 2020 aan u voor. Ook in de Nota Beheer openbare ruimte geven we aan hoe we bij het onderhoud van de stad de openbare ruimte klimaatadaptiever maken. Deze nota leggen we in het tweede kwartaal van 2020 aan u voor.*
(407/519) 19/T305	Raad 11-07-19	VJN 2019	Openbare ruimte	19/M128 Veiligheidsverleiding	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	01-04-20 *(stand van zaken) Stand van zaken: brief stand van zaken Handboek Openbare Ruimte volgt in Q1 2020.*
(423/519) 19/T263	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Openbare ruimte	Openbare ruimte	De raad ontvangt voor de zomer 2020 de evaluatie van het maaibeleid 2014-2019.	Christa Hielkema (Openbare ruimte)	31-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(443/519) 19/T183	cie. M&S 28-05-19	Jarstukken 2018- Plan Watertaken	Openbare ruimte	De wethouder zal op de onderwerpen ontharding en afkoppeling teruggekomen in 4e kwartaal 2019 in het Plan Watertaken en dan zal ook aandacht worden besteed aan specifieke indicatoren.	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	31-03-20 *(stand van zaken) Het Plan Gemeentelijke Watertaken en de Klimaatadaptatiestrategie worden in Q1 2020 naar de raad gestuurd. In oktober is er een memo naar de raad gestuurd met een toelichting.*
(478/519) 16/T1551	Raad 22-12-16	de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	Openbare ruimte	Voorstel inzake de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte zal het gebruik van gerecycled materiaal opnemen in het Handboek Openbare Ruimte.	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	01-04-20 *(stand van zaken) Stand van zaken: brief stand van zaken Handboek Openbare Ruimte volgt in Q1 2020.*
(479/519) 16/T1550	Raad 22-12-16	Voorstel inzake de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	Openbare ruimte	Voorstel inzake de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte (Jaargang 2016, nr. 116). Wethouder Geldof neemt motie 265 (Flexibel omgaan met kwaliteitsniveaus openbare ruimte) over.	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	01-04-20 *(stand van zaken) Stand van zaken: brief stand van zaken Handboek Openbare Ruimte volgt in Q1 2020.*
(6/519) 19/LIS34	Raad 25-06-19		Ruimtelijke Ontwikkeling	Brief de heer B. van Velzen over bomenkap De Gaard. Afdoeningsadvies: in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Ruimtelijke Ontwikkeling	06-08-19 *(stand van zaken) Antwoordbrief aan de heer Van Velzen is op 16 juli 2019 verzonden. Afschrift aan de raad is op XX XX 2020 verzonden (met excuses voor de vertraging).*
(37/519) 19/T343	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 251 échte sociale huur	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(49/519) 19/T315	Raad 11-07-19	VJN 2019	Ruimtelijke Ontwikkeling	19/M152 Kansrijke grondposities gemeente Utrecht voor maatschappelijke voorzieningen	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-01-20 *(stand van zaken) Wordt meegenomen in de RSU*
(60/519) 19/M110	Raad 06-06-19	Jaarstukken 2018	Ruimtelijke Ontwikkeling	M110 Raadstoets draagt bij aan beter vormgeven beleid en bijsturen als het nodig is	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-12-19 *(stand van zaken) Voor de commissiebehandeling van de programmabegroting 2020 wordt de raad geïnformeerd over hoe onderdelen van de raadstoets verwerkt zijn in de programmabegroting of in de overige documenten worden meegenomen.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(71/519) 19/M41	Raad 11-04-19	RV Vaststelling Omgevingsvisie deelgebied Vleuten De Meern	Ruimtelijke Ontwikkeling	M41 Van verwijzing naar vertaling in Omgevingsvisies	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-10-19 *(stand van zaken) Svz:Q3*
(81/519) 18/M195	Raad 08-11-18	PB 2019	Ruimtelijke Ontwikkeling	18/M195 Utrechste stadsbouwmeester	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-12-19 *(stand van zaken) Svz: Q4 2019*
(94/519) 20/LIS2	Raad 17-02-20		Ruimtelijke Ontwikkeling	Brief op LIS t.b.v. raadsvergadering d.d. 20 februari 2020. De Trip B.V., de heer R. Scholman, directeurover vergunningsaanvraag Sophialaan 7. Verzoek aan raad om uitstel te verlenen tot en met vrijdag 10 april 2020 en het raadsvoorstel aan te houden. Voor advies in handen stellen van het college en de raad hierover informeren.	Handhaving	30-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(96/519) 20/T15	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Overeenkomst Máximapark, locatie De Tol en kavel Hooggelegen	Ruimtelijke Ontwikkeling	De wethouder zegt toe voorafgaande aan raadsbehandeling in een geheime raadsbrief een nadere duiding te geven van een aantal zaken die zijn besproken in de geheime commissievergadering over dit onderwerp.	Leidsche Rijn	18-02-20 Deze brief met kenmerk 7282451 is op 12-02-2020 naar de raad verzonden.
(126/519) 19/M264	Raad 18-07-19	Visiedocument Wolvenplein	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 264 Voeg groen toe aan Wolvenplein	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-12-19 Motie is beantwoord middels de raadsbrief Verwerking moties en amendementen voormalige gevangenis Wolvenplein van 14 februari 2020 met het kenmerk 6809567 / 200204JK
(127/519) 19/M263	Raad 18-07-19	Visie Wolvenplein	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 263 Utrecht wil het beste plan	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-12-19 Motie is beantwoord middels de raadsbrief Verwerking moties en amendementen voormalige gevangenis Wolvenplein van 14 februari 2020 met het kenmerk 6809567 / 200204JK
(140/519) 18/T274	cie. S&R 18-10-18	PB 2019 - gebiedsontwikkeling Maarschalkerweerd	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure informeert de raad voor de zomer van 2019 over wat gedaan gaat worden met de gebiedsontwikkeling Maarschalkerweerd. Hier zal ook een visie op gegeven worden.	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-10-19 Raad is op 6 september 2019 geïnformeerd middels raadsbrief Vrijgave Concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd met als kenmerk 6480889/rb
(144/519) 18/M76	Raad 26-04-18	Kruisvaartkwartier	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 76 Aandacht voor trillingshinder Kruisvaartkwartier	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-07-19 Motie is beantwoord middels raadsbrief Uitvoering motie 76 'Aandacht voor trillingen en Kruisvaartkwartier' van 13 november 2019 met het kenmerk 6587526
(149/519) 20/T41	Raad 20-02-20	Bestemmingsplan Hindersteinlaan, het Lint, Maximapark	Ruimtelijke Ontwikkeling	M59 Beeldkwaliteit als zwaarwegend criterium met inwonersparticipatie uit Vleuten (motie is overgenomen en ingetrokken)	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(150/519) 20/T40	Raad 20-02-20	Bestemmingsplan Hindersteinlaan, het Lint, Maximapark	Ruimtelijke Ontwikkeling	M58 De locatie Hindersteinlaan draagt ook bij aan klimaatdoelstellingen (motie is overgenomen en ingetrokken)	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(154/519) 20/M56	Raad 20-02-20	Bestemmingsplan Hindersteinlaan, Het Lint, Maximapark	Ruimtelijke Ontwikkeling	M56 houd het Lint veilig	Ruimtelijke Ontwikkeling	29-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(155/519) 20/M55	Raad 20-02-20	Bestemmingsplan Hinderstein, Het Lint, Maximapark	Ruimtelijke Ontwikkeling	M55 Hindersteinlaan diervriendelijk en klimaatadaptief	Ruimtelijke Ontwikkeling	29-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(166/519) 20/T30	cie. S&R 13-02-20	Raadsvoorstel Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt een raadsbrief toe voorafgaande aan de behandeling van de tweede termijn waarin hij ingaat op: 1. wat zijn de aantallen harde en zachte bouwcapaciteit in Utrecht en welke definities hanteert het college hierbij; 2. Wat zijn de aantallen woningen in de A12 zone waaraan gedacht wordt, ook met name die in het Utrechtse deel van die zone; 3. Een overzicht van de (potentiële) bouwlocaties 4. De beantwoording van nog niet beantwoorde vragen uit de eerste termijn (waartoe de fracties uiterlijk maandag 17 februari melden bij de commissiegriffier om welke vragen het gaat)	Ruimtelijke Ontwikkeling	02-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(181/519) 20/M17	Raad 06-02-20	Actuele moties	Ruimtelijke Ontwikkeling	M27 Ontsluiting Rijnenburg is niet gratis	Ruimtelijke Ontwikkeling	07-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(187/519) 20/T16	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Overeenkomst Máximapark, locatie De Tol en kavel Hooggelegen	Ruimtelijke Ontwikkeling	De wethouder zegt toe nadat de overdracht van de gronden rond is de raad een raadsbrief toe te zenden over de tendervoorwaarden, zodat hiermee in gesprek kan worden gegaan met de commissie.	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(188/519) 20/T14	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Weigering specifieke verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning De Trip B.V. Sophialaan 7	Ruimtelijke Ontwikkeling	Raad wordt per raadsbrief geïnformeerd over de uitkomsten van het overleg met de Trip B.V.	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(191/519) 20/T13	Raad 23-01-20	RV Vaststelling bestemmingsplan Vrouwjuttenhof	Ruimtelijke Ontwikkeling	M19 Behoud het groene en sociaal veilige karakter van de buitenruimte Vrouwjuttenhof	Ruimtelijke Ontwikkeling	23-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(216/519) 19/T564	cie. S&R 12-12-19	Raadsvoorstel Gebiedsplan Zuilense Vecht	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt een raadsbrief toe over de in te vullen sportfuncties zodra er een overeenkomst is met alle partijen.	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-04-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(239/519) 19/M422	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M422 Naar 130% plancapaciteit in de U16	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(240/519) 19/M421	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M421 Klimaatadaptie kansen kwantificeren in beoordelingskader	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(241/519) 19/M420	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M420 Ruimtelijk Economisch Perspectief leesbaar, begrijpelijk en voor iedereen	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(242/519) 19/M419	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M419 Breder kijken naar gevolgen van verdichting	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(243/519) 19/M417	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M417 Voorkom onnodige grootschalige uitbreiding van werk- en winkelgebieden	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(244/519) 19/M416	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M416 Verbind grote bedrijven met kleine en startende ondernemers via regionaal vestigingsklimaat	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(245/519) 19/M407	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M407 Onderzoek ontwikkellocatie optimaal	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(250/519) 19/T532	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M418 Huisvesten van diverse doelgroepen in stad en regio	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(251/519) 19/T531	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M415 Utrechtse inzet is de RSU2040	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(252/519) 19/T530	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M413 Klimaatadaptie en onderhoud openbare ruimte gaan hand in hand in de regio	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(253/519) 19/T529	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)(agendapunt)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M412 Bijdrage van bedrijven aan goed leven in de regio	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(254/519) 19/T528	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M410 Digitale infrastructuur is goed voor de economie	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(255/519) 19/T527	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M404 Global Goals for Sustainable Development	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(256/519) 19/T526	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M403 Klimaatakkoord in de REP	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(264/519) 19/T523	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Ruimtelijke Ontwikkeling	M396 woonzorgconcepten als onderdeel van gebiedsontwikkeling	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(281/519) 19/T506	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Ruimtelijke Ontwikkeling	M331 Woningbouw duidelijke cijfers	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-11-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(293/519) 19/T483	cie. S&R 07-11-19	Raadsbrief Verbeteringen werkwijze initiatieffase Utrechts Planproces en kostenverhaal - college informatiebijeenkomst	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe een college-informatiebijeenkomst (CIB) te beleggen in het voorjaar van 2020 waarin met de raad een 'klantreis' door het proces wordt gemaakt.	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(294/519) 19/T482	cie. S&R 07-11-19	Raadsbrief Verbeteringen werkwijze initiatieffase Utrechts Planproces en kostenverhaal	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe de verbeteringen in de werkwijze Utrechts Plan Proces en kostenverhaal te evalueren en de raad daar over binnen één jaar per raadsbrief over te informeren.	Ruimtelijke Ontwikkeling	09-11-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(295/519) 19/T481	cie. S&R 07-11-19	Raadsvoorstel Plan van aanpak invoering Omgevingswet	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe in het eerste kwartaal van 2020 een expertmeeting te organiseren voor de raad over de invoering van Omgevingswet inclusief de vraag aan welke draaiknoppen de raad kan draaien en het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(310/519) 19/T462	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Werkspoorkwartier	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe dat de raad in het eerste kwartaal van 2020 een raadsbrief ontvangt inzake een actualisatie van de ontwikkelingen in het Werkspoorkwartier.	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(311/519) 19/T460	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - programma Stedelijke Ontwikkeling	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure meldt dat het college bij de Voorjaarsnota 2020 komt met een voorstel voor een andere hoofdstukindeling van de programmabegroting voor wat betreft het programma Stedelijke Ontwikkeling en zegt toe dat daarin indicatoren worden meegenomen ten aanzien van woningbouwcategorieën.	Ruimtelijke Ontwikkeling	14-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(352/519) 19/T497	Raad 17-10-19	Raadsvoorstel Parkeerregime Cartesiusdriehoek	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure •zal gesprekken voeren met de bewoners van het Werkspoorkwartier en de Schepenbuurt over de invulling van het eventuele betaald parkeren en daarvan een verslag of een einddocument naar de raad sturen.	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-10-20 *(stand van zaken) Q3 2020*
(357/519) 19/M305	Raad 17-10-19	RV Verstedelijkings- en mobiliteitsconcept Wiel met spaken (U Ned)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M305 Verstedelijking Lunetten - Koningsweg	Ruimtelijke Ontwikkeling	25-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(408/519) 19/M199	Raad 11-07-19	VJN 2019	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verticaal bestemmen	Ruimtelijke Ontwikkeling	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(462/519) 19/T48	cie. S&R 05-03-19	Raadsvoorstel Vaststelling Omgevingsvisie, deelgebied Vleuten-De Meern	Ruimtelijke Ontwikkeling	De wethouder zegt toe, met betrekking tot agendapunt 7, Raadsvoorstel Vaststelling Omgevingsvisie deelgebied Vleuten De Meern, dat er binnenkort startnotities komen voor de omgevingsvisies Utrecht Science Park en de binnenstad.	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-10-20 *(stand van zaken) Svz: Q3 2019*
(463/519) 19/T47	cie. S&R 05-03-19	Raadsvoorstel Vaststelling Omgevingsvisie, deelgebied Vleuten-De Meern	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe na vaststelling van de Omgevingsvisie Vleuten – De Meern de visie te monitoren hoe die werkt en de raad uiterlijk een jaar na vaststelling van deze visie een verslag toe te zenden. Dit zodat door de raad bekeken kan worden of er een aanpassing van de visie noodzakelijk wordt geacht.	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-07-20 *(stand van zaken) Svz: Q2 2020*
(496/519) 17/T222	cie. S&R 26-10-17	PGB 2018 Vastgoed	Ruimtelijke Ontwikkeling	De wethouder zegt toe de raad bij de Voorjaarsnota 2018 te informeren over eventuele deelname van Utrecht aan fonds duurzaam funderingsherstel.	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-12-18 *(stand van zaken) Gemeente Utrecht is lid van het Kenniscentrum Aanpak Funderings Herstel, deelname aan het fonds duurzaam funderingsherstel wordt bezien.*
(497/519) 17/158	Raad 21-09-17	SpvE Kruisvaartkade	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 158 Kruisvaart: nieuwe buurt, nieuwe bushaltes	Ruimtelijke Ontwikkeling	01-10-19 *(stand van zaken) Svz: Q3 2019*
(498/519) 17/39	Raad 22-06-17	VJN 2017, jaarstukken 2016	Ruimtelijke Ontwikkeling	M2017/39 Meer banen en leefbaarder wijken II	Ruimtelijke Ontwikkeling	31-12-19 *(stand van zaken) Svz: Q4 2019*
(67/519) 19/T130	Raad 09-05-19	Voorstel Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg-Oude Daalstraat	Stationsgebied	M55 Logische besluitvorming rond het Daalsepark	Stationsgebied	31-12-19 *(stand van zaken) De verkeerssituatie rond het gebied 'kop Amsterdamsestraatweg—Oude Daalstraat' wordt opgenomen in de nog op te stellen Startnotitie, die -zoals afgesproken- wordt voorgelegd aan de raad. Verdere planvorming wacht momenteel nog op de uitkomsten en maatregelen n.a.v. de verkeersstudie noordwestelijk Utrecht.*
(68/519) 19/M56	Raad 09-05-19	Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg-Oude Daalstraat	Stationsgebied	M56 Houd de oude bomen in het Daalsepark	Stationsgebied	31-12-19 *(stand van zaken) De opdracht er alles aan te doen om de meest waardevolle (oude) bomen te behouden in de toekomstige ontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg-Oude Daalstraat wordt opgenomen in de nog op te stellen Startnotitie, die -zoals afgesproken- wordt voorgelegd aan de raad. Verdere planvorming wacht momenteel nog op de uitkomsten en maatregelen n.a.v. de verkeersstudie noordwestelijk Utrecht.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(75/519) 19/T108	Raad 28-03-19	Voorstel Uitvoering Amendement Creatieve inpassing panden Croeselaan en voorbereidingskrediet Beurskwartier	Stationsgebied	De andere grondexploitatie (fase 2)moet nog worden geopend. Er is een deel Beurskwartier, een deel Lombokplein en omgeving en een deel Rabobank en Jan van Foreeststraat. Er bestaat een duidelijke verbinding tussen de Jan van Foreeststraat en het Beurskwartier. Het college heeft nog geen besluit genomen over de vraag hoe wij deze grondexploitatie precies vormgeven. Wij zullen dit nogmaals ter hand nemen en met een gedragen voorstel naar de raad terugkomen. De raad kan daarover dan een definitieve keuze maken	Stationsgebied	31-12-19 *(stand van zaken) Naar verwachting wordt na de zomer het bestemmingsplan Beurskwartier voorgelegd aan de raad. Op dat moment kan dan ook de grondexploitatie, inclusief uitgebreide rapportage, ter vaststelling voorgelegd worden.*
(76/519) 19/M35	Raad 28-03-19	RV Uitvoering Amendement Creatieve inpassing panden Croeselaan en voorbereidingskrediet Beurskwartier	Stationsgebied	M35 Groene en blauwe verbindingen van en naar het Beurskwartier	Stationsgebied	31-12-19 *(stand van zaken) Volgend jaar gaat het Bestemmingsplan Beurskwartier ter visie, daarin zal deze motie worden genoemd, maar de uitwerking van de motie zal plaatsvinden in het Stedenbouwkundig plan. Dit wordt eind 2020/begin 2021 verwacht*
(111/519) 19/T468	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - stallen fietsen Stationsgebied	Stationsgebied	Wethouder Everhardt zegt toe de raad begin 2020 te informeren over de mogelijkheden van kortstallen van fietsen in het stationsgebied	Stationsgebied	28-02-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(186/519) 20/T17	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Smakkelaarsveld, 1e herziening	Stationsgebied	Als het college met de marktpartij er helemaal uit is, houdt de wethouder een screening wat wel openbaar kan van de geheime bijlage bij het raadsbesluit van juli 2017 inzake Smakkelaarsveld. Hij informeert daar dan de raad over, zodat de geheimhouding door de raad eventueel deels kan worden opgeheven.	Stationsgebied	23-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(381/519) 19/T372	Vragenuur 19-09-19	Vraag van de heer Van Waveren (CDA) over de afspraken met Klépierre over het Stationsplein en de uitgifte in erfpacht van de evenementenruimte.	Stationsgebied	Vraag van de heer Van Waveren (CDA) over de afspraken met Klépierre over het Stationsplein en de uitgifte in erfpacht van de evenementenruimte. Wethouder Everhardt •zal uiterlijk op 30 maart 2022 een evaluatie en een voorgenomen besluit over het al dan niet opzeggen van de erfpachtovereenkomst aan de raad voorleggen.	Stationsgebied	31-03-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(460/519) 19/T106	Raad 28-03-19	Voorstel Uitvoering Amendement Creatieve inpassing panden Croeselaan en voorbereidingskrediet Beurskwartier	Stationsgebied	Wethouder Everhardt: Wij willen bekijken of wij bij de nadere uitwerking meer sociale huur en middenhuur kunnen realiseren. Wij zullen daarover bij de raad terugkomen als het Stedenbouwkundig Plan van Eisen aan de orde is	Stationsgebied	31-03-21 *(stand van zaken) Volgend jaar gaat het Bestemmingsplan Beurskwartier ter visie, maar de nadere uitwerking van de categorieën woningen zal plaatsvinden in het Stedenbouwkundig Plan. Dit wordt eind 2020/begin 2021 verwacht*
(30/519) 19/T368	cie. S&R 24-09-19	Raadsvoorstel Nota Kapitaal Goederen (NKG) 2020- 2023 - Fietsdepot Belcapmpostraat	Vastgoed	Wethouder Everhardt zegt toe de raad per memo te informeren over de besluitvorming en investeringen/ verplaatsing fietsdepot aan de Belcampostraat	Jord Bodewitz (Vastgoed)	20-12-19 *(stand van zaken) De raad zal in 2e kwartaal van dit jaar worden geïnformeerd over locatiekeuze voor het fietsdepot.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(31/519) 19/T366	cie. S&R 24-09-19	Raadsvoorstel Nota Kapitaal Goederen (NKG) 2020- 2023 - integreren beleidsnota's	Vastgoed	Wethouder Everhardt zegt toe met het college te spreken over de wenselijkheid van het integreren van verschillende beleidsnota's in deze nota en voor het einde van 2019 de raad per raadsbrief te informeren over de uitkomsten van deze bespreking	Jord Bodewitz (Vastgoed)	31-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(57/519) 19/T274	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Vastgoed - toegankelijkheid van panden	Vastgoed	De wethouder zal in het kader van Agenda 22 met collega-wethouder Van Ooijen de toegankelijkheid van panden die niet in het beheer/ eigendom zijn van de gemeente in Utrecht op te pakken	Demian Keetelaar (Vastgoed)	31-10-19 *(stand van zaken) Wethouder Eerenberg zal in eerste kwartaal 2020 geïntroduceerd worden op het thema toegankelijkheid en hoe dat zich verhoudt tot de ontwikkeling en het beheer van gemeentelijk vastgoed. Na de introductie zal de wethouder in gesprek gaan met college wethouder van Ooijen om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om panden die niet het beheer of eigendom van de gemeente zijn te betrekken bij de toegankelijkheidsambities van het college.*
(204/519) 19/T574	Raad 19-12-19	LIS 19 december 2019	Vastgoed	Raadsbrief Stand van zaken Domplein 4-5. Behandeladvies LIS: Voor kennisgeving aannemen met dien verstande dat op de lijst van toezeggingen wordt opgenomen: In het eerste kwartaal van 2020 raadsbrief over de pandvisie Domplein 4-5 naar de raad.	R Monster (Vastgoed)	31-03-20 *(stand van zaken) Wij werken er nu aan om de pandvisie uiterlijk aan het begin van het tweede kwartaal aan de raad voor te leggen.*
(272/519) 19/T513	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Vastgoed	M358 Ruimte voor culturele verenigingen	R Monster (Vastgoed)	30-06-20 *(stand van zaken) In 2019 is gestart met een meerjaren strategische visie op de UVO portefeuille Cultuur. Onderdeel is een analyse van de portefeuille (nulmeting) en het in beeld brengen van de vraag naar cultureel vastgoed. Deze strategische visie draagt ertoe bij dat vraag naar en aanbod van cultureel vastgoed beter op elkaar aan gaan sluiten. In het kader van het onderzoek is een klanttevredenheid onderzoek onder de culturele huurders gestart.*
(273/519) 19/T512	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Vastgoed	M357 Aanpak belemmeringen zon-op-dak	Demian Keetelaar (Vastgoed)	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(377/519) 19/T370	Raad 03-10-19	Nota Kapitaalgoederen	Vastgoed	M291 Indexering Nota Kapitaalgoederen	Jord Bodewitz (Vastgoed)	31-10-20 *(stand van zaken) M291 Indexering Nota Kapitaalgoederen/T370 wordt opgepakt vanuit de gemeentelijke systematiek.*
(378/519) 19/T369	Raad 03-10-19	Nota Kapitaalgoederen	Vastgoed	M289 integrale visie op beheer van gemeentelijk vastgoed	Demian Keetelaar (Vastgoed)	31-10-20 *(stand van zaken) De gemeenteraad zal hierover worden geïnformeerd bij het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) 2020.*
(419/519) 19/T273	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Vastgoed	Vastgoed	De wethouder zal de toerekening van de kosten, de aanpassing van de programma's daarop, alsmede de aanpassing van de doelenboom, mede op basis van de aanbevelingen van de Rekenkamer, uiterlijk bij de VJN 2020 te realiseren.	Jord Bodewitz (Vastgoed)	28-05-20 *(stand van zaken) Bij het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) 2020 zal een voorstel worden gedaan aan de raad.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(420/519) 19/T271	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Vastgoed - maatschappelijke meerwaarde in relatie tot het vastgoedbeleid.	Vastgoed	De wethouder zegt toe één keer per jaar de raad per rapportage (bijvoorbeeld bij het MPUV) een rapportage te geven van de ontwikkelingen op terrein van maatschappelijke meerwaarde in relatie tot het vastgoedbeleid.	Jord Bodewitz (Vastgoed)	28-05-20 *(stand van zaken) In het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) 2020 zullen de ontwikkelingen op terrein van maatschappelijke meerwaarde in relatie tot het vastgoedbeleid worden gerapporteerd.*
(421/519) 19/T270	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Vastgoed	Vastgoed	De wethouder zegt toe nog voordat Broese als huurder van het pand aan de Oudegracht vertrekt (maart 2020) de raad in een raadsbrief de 'pandvisie' toe te zenden.	F Kianoush (Vastgoed)	01-04-20 *(stand van zaken) De pandvisie Oudegracht 167 zal eind maart 2020 aan de raad worden aangeboden.*
(108/519) 19/T484	cie. S&R 07-11-19	Raadsvoorstel Startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	Wethouder Klein zegt toe dat de raad zo spoedig mogelijk na raadsbesluit over de startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad per raadsbrief een overzicht ontvangt van alle geplande participatie activiteiten in het kader van de ontwikkeling van de gebiedsvisie Binnenstad.	Wijk Binnenstad	11-02-20 Zie raadsbrief 'Communicatie en Participatie Omgevingsvisie Binnenstad' van 11 februari 2020 (kenmerk 6195769/2002041002-LM).
(224/519) 19/T549	Raad 05-12-19	Startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	M452 Standpuntbepaling Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(225/519) 19/T548	Raad 05-12-19	Startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	M451 Zoek naar gemeenschappelijke deler voor inwoner en ondernemer in de binnenstad	Wijk Binnenstad	31-07-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(226/519) 19/T547	Raad 05-12-19	Startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	M450 Participatie Omgevingsvisie Binnenstad- Iedereen doet mee!	Wijk Binnenstad	31-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(339/519) 19/T423	cie. M&S 30-10-19	PB 2020 - ambtenaar als platform in de Binnenstad.	Wijk Binnenstad	De wethouder zal voor de voorjaarsnota 2020 een evaluatie toezenden over de ambtenaar als platform in de binnenstad.	Wijk Binnenstad	14-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(271/519) 19/T514	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Wijk West	M363 Wijkbureau de wijk in	Wijk West	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(35/519) 19/T346	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 261 Alternatieve hypotheekvormen als oplossing voor problemen op de woningmarkt	Wonen	01-12-19 *(stand van zaken) Uitstelmemo verstuurd afgelopen december. Eind maart 2020 naar de raad.*
(36/519) 19/T344	Raad 18-07-19	Woonvisie: utrecht beter in balans	Wonen	M 254 Alternatieve hypotheekvormen als oplossing voor problemen op de woningmarkt	Portefeuilles	01-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(38/519) 19/M250	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 250 middenhuur ook in de woonmonitor	Wonen	01-12-19 *(stand van zaken) Opgevolgd, nog niet afgerond. Rapportage is gereed. Begeleidende raadsbrief wordt afgerond. Datum: einde Q1*
(39/519) 19/M248	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 248 Niet DAEB deel van woningcorporaties onder actieplan middenhuur	Wonen	01-12-19 *(stand van zaken) Heeft nog niet geleid tot een afspraak met corporaties. Wordt naar verwachting Q4 2020*
(40/519) 19/M247	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 247 Van Woonvisie naar concrete energie-ambities in de prestatieafspraken	Wonen	01-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(41/519) 19/M246	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 246 Stimuleer medezeggenschap op grote en kleine schaal	Wonen	01-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(42/519) 19/M244	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 244 Bied bij verkoop Overvecht eerst huidige huurders een kans	Wonen	01-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(43/519) 19/M241	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 241 Duidelijke doelstellingen voor friendswoningen	Wonen	01-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(44/519) 19/M239	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 239 Behoud het groen bij woningoverdracht	Wonen	01-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(46/519) 19/LIS43	Raad 16-07-19		Wonen	Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. Fracties kunnen de inhoud desgewenst betrekken bij behandeling van de Woonvisie.	Wonen	27-08-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(47/519) 19/M232	Raad 11-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 232 Behoud woongroepen	Wonen	01-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(50/519) 19/T304	Raad 11-07-19	VJN 2019	Wonen	19/M126 Bewoners voor betaalbaar wonen	Wonen	01-01-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(52/519) 19/T301	cie. S&R 09-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - betaalbare koop	Wonen	De raad ontvangt in het najaar 2019 een brief over het onderzoek naar kansrijke regelingen voor betaalbare koop, oa koopgarant, starterslening, woonplicht (uitwerking motie 2018/252) en huurkoop.	Wonen	02-12-19 *(stand van zaken) Uitstelmemo verstuurd afgelopen december. Eind maart 2020 naar de raad.*
(53/519) 19/T299	cie. S&R 09-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - demontageplan voor nieuwbouwwoningen	Wonen	De wethouder komt in het actieplan Utrecht Circulair, dat de raad in het derde kwartaal 2019 ontvangt, terug op de suggestie van een demontageplan voor nieuwbouwwoningen	Wonen	01-10-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(54/519) 19/T296	cie. S&R 04-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - huurontwikkeling	Wonen	De raad ontvangt in oktober 2019 een tussenbericht over de ontwikkelingen rond de noodknop (huurontwikkeling).	Wonen	01-11-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(61/519) 19/T169	cie. M&S 28-05-19	Raadsvoorstel Actieagenda Utrechters Schuldenvrij - pilot huurkorting	Wonen	De wethouder zegt toe om de raad ite informeren over de uitkomsten van de pilot huurkorting en hoe het college met deze uitkomsten om wil gaan.	Wonen	26-09-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(62/519) 19/T153	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening regio Utrecht	Wonen	Motie 77 Intensivering van groot naar beter	Wonen	23-09-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(63/519) 19/M75	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	M75 Geen belemmering om te huren in Utrecht voor middeninkomens	Wonen	31-12-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(66/519) 19/T202	Vragenuur 16-05-19	Vragen van de heer Isik (PvdA), mede namens de fracties van SP en GroenLinks, inzake Draai de verkoop van de sociale huurwoningen terug.	Wonen	Vragen van de heer Isik (PvdA), mede namens de fracties van SP en GroenLinks, inzake Draai de verkoop van de sociale huurwoningen terug. Wethouder Diepeveen zal binnen enkele weken een brief schrijven over de gang van zaken rond de verkoopprocedure en zal daarbij ook ingaan op door raadslid Schipper genoemde casus (Springweg 78) en op de situatie rond het advies en de rol van de Woonbond.	Wonen	20-07-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(77/519) 19/LIS16	Raad 28-03-19		Wonen	Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. Fracties kunnen de inhoud desgewenst betrekken bij behandeling van de Woonvisie en de Stedelijke prestatieafspraken.	Wonen	09-05-19 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(86/519) 18/Br24	Raad 25-06-18		Wonen	Een ingekomen brief d.d. 27 mei 2018, van de heer C. v. D., alhier, over het woningbouwbeleid van de Gemeente Utrecht (brief 24). Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en de raad hierover te informeren	Ruimtelijke Ontwikkeling	27-07-18 *(antwoord niet aangegeven)*
(91/519) 17/T229	cie. S&R 26-10-17	PGB 2018 Wonen	Wonen	De wethouder zegt toe de raad voor eind 2018 te informeren over starterscontracten.	Wonen	31-12-18 *(stand van zaken) Vierde kwartaal 2018*
(165/519) 20/T31	cie. S&R 13-02-20	Raadsbrief Stand van zaken Actieplan Studentenhuisvesting, Huurteam en aanpak huisiesmelkers	Wonen	De wethouder informeert de raad uiterlijk half maart over de stand van zaken van de uitwerking van de motie Blijf inventief in het aanpakken van huisjesmelkers (M2019/157)	Wonen	16-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(258/519) 19/T504	Raad 21-11-19	LIS raadsvergadering d.d. 21 november 2019	Wonen	Aangenomen behandeladvies uit raadsvergadering van 21 november 2019: deze brief voor kennisgeving aan te nemen en tevens de in de brief gedane toezegging dat een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) Locatie De Mix Overvecht in augustus 2020 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd op te nemen in de LTA	Wonen	13-10-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(306/519) 19/T466	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - evaluatie van woonzorg	Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad in het eerste kwartaal van 2020 informeert per raadsbrief over een evaluatie van woonzorg inclusief woonzorgprojecten voor mensen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond	Wonen	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(307/519) 19/T465	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Leegstand	Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad per raadsbrief in het eerste kwartaal van 2020 informeert over de uitvoering van de motie Leegstand	Wonen	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(309/519) 19/T463	cie. S&R 31-10-19	Pb 2020 - betaalbare koop	Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad voor het einde van 2019 per raadsbrief een notitie doet toekomen ten aanzien van het stimuleren van betaalbare koop, inclusief stimulering wooncoöperaties.	Wonen	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(379/519) 19/M286	Raad 03-10-19	Actuele moties	Wonen	M286 Stop de verhuurderheffing	Wonen	31-12-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(415/519) 19/T300	cie. S&R 09-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - opvolging actieplan studentenhuisvesting	Wonen	De raad ontvangt eind 2019 het convenant dat opvolging geeft aan actieplan studentenhuisvesting	Wonen	31-03-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(416/519) 19/T298	cie. S&R 09-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - woonwagenbeleid	Wonen	De raad ontvangt voor eind 2019 een nadere uitwerking op het woonwagenbeleid uit de woonvisie.	Wonen	31-03-20 *(stand van zaken) deze nadere uitwerking sturen wij naar vewachting in Q1 aan de raad.*
(446/519) 19/T154	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht	Wonen	Motie 79 Inzicht in de beschikbare middenhuurwoningen	Wonen	24-07-20 *(stand van zaken) Wordt medio 2020 afgehandeld bij de evaluatie van actieplan middenhuur*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(447/519) 19/T152	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	Motie 76 Behoud van inschrijftijd ten dienste van doorstroming	Wonen	30-06-21 *(stand van zaken) 1)communicatie over doel van behoud inschrijftijd en doorstroming bevorderen; Q4 2019 2)tussentijdse evaluatie na 2 jaar: Q2 2021*
(448/519) 19/T151	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	Motie 74 Ook Middenhuurwoningen worden eerlijk verdeeld	Wonen	24-07-20 *(stand van zaken) Wordt medio 2020 afgehandeld bij de evaluatie van het actieplan middenhuur.*
(449/519) 19/T150	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	Motie 70 Onderzoek bijzondere doelgroepen	Wonen	24-07-20 *(stand van zaken) Wordt medio 2020 afgehandeld bij de evaluatie van het actieplan middenhuur.*
(450/519) 19/M71	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	M71 beter U10 proces voor de regionale huisvestingsverordening	Wonen	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(451/519) 19/M69	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	M69 Tussentijds rapportage effecten loslaten van schaarstegrens en verlagen van compensatiebedragen bij omzetten van woningen	Wonen	21-05-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(485/519) 18/Br67	Raad 31-10-18		Wonen	Brief Jaasma de Winter Advocaten namens familie Tel-Gijsen iz verzoek om op korte termijn een beleid te ontwikkelen m.b.t. woonwagenstandplaatsen. Voor advies in handen stellen van het college. Zie ook de eerdere brieven van de families Tel en Hendriksen in het bmt 18/49 (zaaknr.5719170)	Wonen	01-04-19 *(antwoord niet aangegeven)*
(486/519) 18/T271	cie. S&R 18-10-18	PB 2019 - Stedelijke ontwikkeling incl. wonen + Leidsche Rijn + versnelling Overvecht	Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe voor het eind van het jaar met een evaluatie over het functioneren van de meerwaardeafdracht gekomen worden in plats van de eerder genoemde periode van oktober 2018.	Wonen	01-07-19 *(stand van zaken) Valt samen met motie 2017/M218 en toezegging 18/T112. Deze worden meegenomen in woonvisie en stadsakkoord/stedelijke prestatieafspraken.*
(487/519) 18/Br49	Raad 18-10-18		Wonen	Ingekomen brieven d.d. 17 oktober 2018, van M.J.T. en A.H., te Maarssen, over nieuw beleid woonwagenstandplaatsen (zaaknr. 5719170). Voorgesteld wordt deze brieven in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening. De raad ontvangt een afschrift van dit antwoord. Tevens ontvangt de raad informatie over wijze van afdoening van de in de brieven genoemde suggestie om het standplaatsenbeleid naar aanleiding van het Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid te ontwikkelen dan wel te verwerken in de geactualiseerde woonvisie. Het standplaatsenbeleid staat centraal tijdens het werkbezoek van de raad aan woonwagencentrum Beukbergen te Zeist op 1 november 2018. Graag uitgaand zaaknr. relateren aan zaaknr. 5719170. Hierover graag contact opnemen met Anita Achterberg (griffie 030-2861333)	Wonen	01-04-19 *(stand van zaken) brieven worden afgehandeld na de afhandeling van de schriftelijke vragen 2019/32, in maart 2019*

Lijst toezeggingen-moties-brieven SR dd21 februari 2020(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	behandeling	streefdatum, antwoord, stavaza
(499/519) 19/T345	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 260 échte sociale huur	Wonen	01-12-19 Wordt meegenomen in de onderhandelingen over de verschillende gebiedsontwikkelingen (onderdeel van de werkprocessen).
(500/519) 19/M249	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 249 Woningcorporaties ook toewijzen aan lage middeninkomens	Wonen	01-12-19 De Woonvisie (juli 2019) bevat uitgangspunten voor de inzet. De mogelijkheden zijn beperkt tot inzet vrije ruimte. Betreft ca. 250 verhuringen/jaar die vooral in wijken met een hoog aandeel sociaal ingezet kan worden om binnen sociaal te differentiëren. De verdeling van resterende capaciteit verloopt via maatwerkafspraken op projectniveau.

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	organisatie	status	antwoord of voortgang
(52/516) 19/T570	Vragenuur 12-12-19	Vragen van de heer Van Heuven (PvdD), Virginia (GroenLinks), Koning (D66) en Wijmenga, (ChristenUnie) inzake Plastic Smart Cities.	Circulaire Economie	Vragen van de heer Van Heuven (PvdD), Virginia (GroenLinks), Koning (D66) en Wijmenga, (ChristenUnie) inzake Plastic Smart Cities. Wethouder Verschuure • zal het plan van aanpak met de drie prioriteiten op het vlak van de circulaire economie begin 2020 naar de raad sturen.	Jaap van Hoogmoed (Circulaire Economie)	afhandelen per 28-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(74/516) 19/LIS90	Raad 11-12-19		Circulaire Economie	DPG Media B.V. , mevrouw E. David over verzoek om uitstel handhaving vd maatregel invoering opt-in ongeadresseerd drukwerk. Op LIS 19/12/19 met behandeladvies: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Circulaire Economie	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(100/516) 19/LIS87	Raad 28-11-19		Circulaire Economie	VARnws, de heer Van Wijk over verzoek tot uitstellen Opt-in systeem. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. Ter info: afdoeningsadvies is afgestemd met stadskantoor. Er wordt nl een zorgvuldig dossier bijgehouden op dit onderwerp. Er nog een brief geweest zoals deze van de Persgroep. We zorgen dat alles gelijk/op dezelfde manier wordt afgehandeld. Afdoening dient voor 15 december te gebeuren.	Gerhard Schoonvelde (Circulaire Economie)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(184/516) 19/T471	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Emissieloos inzamelen	Circulaire Economie	De wethouder zegt toe om in 1e kwartaal 2020 een voorstel aan de raad te sturen om emissieloos afval inzamelen te bevorderen.	Anneke Buijze (Circulaire Economie)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(271/516) 19/LIS65	Raad 09-10-19		Circulaire Economie	Vereniging Mail Distributie Bedrijven, Netwerk VSP BV en Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen over verzoek/sommatie m.b.t. de invoering van het opt-in-systeem. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Circulaire Economie	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(331/516) 19/T314	Raad 11-07-19	VJN 2019	Circulaire Economie	19/M150 Geef richting aan de circulaire economie in Utrecht	Jaap van Hoogmoed (Circulaire Economie)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(338/516) 19/T306	Raad 11-07-19	VJN 2019	Circulaire Economie	19/M129 Circulaire deals	Jaap van Hoogmoed (Circulaire Economie)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(351/516) 19/M177	Raad 11-07-19	VJN 2019	Circulaire Economie	GF-inzamelen in Binnenstad	Gerhard Schoonvelde (Circulaire Economie)	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(364/516) 19/T286	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Circulaire economie	Circulaire Economie	De raad ontvangt na de zomer 2019 een plan van aanpak Circulair (incl oa tendering, banen)	Jaap van Hoogmoed (Circulaire Economie)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(441/516) 19/T94	cie. S&R 04-04-19	Aanbesteding van Afval Verwijdering Utrecht	Circulaire Economie	De wethouder zegt toe in de nota Afval is grondstof die in najaar 2019 ter besluitvorming naar de raad komt de volgende thema's mee te nemen: communicatie, wijze van stimuleren na- en bronscheiding, stimuleren van experimenten voor alternatieve vormen van verwerking (wormenhotels, biobased etc), prijs, mogelijkheden voor kostenbesparing.	Gerhard Schoonvelde (Circulaire Economie)	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(84/516) 19/M456	Raad 05-12-19	Nota Dierenwelzijn	Dierenwelzijn	M456: 144 Red een Dier in de Nota Dierenwelzijn	P Maaswinkel (Dierenwelzijn)	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(88/516) 19/T552	Raad 05-12-19	Nota Dierenwelzijn	Dierenwelzijn	M455 Verbeter Vissenwelzijn	P Maaswinkel (Dierenwelzijn)	afhandelen per 30-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(153/516) 19/LIS84	Raad 26-11-19		Dierenwelzijn	De heer J. van Eldik over tips voor een bewuster insectenbeheer. Voor advies in handen stellen van het college en de raad hierover informeren.	Dierenwelzijn	afhandelen per 07-01-20 actueel	antwoord: Antwoordbrief is op 4 december 2019 verzonden. Afschrift aan de raad is op 3 januari 2020 verzonden.
(167/516) 19/T488	cie. S&R 07-11-19	Raadsvoorstel Nota Dierenwelzijn - minimabeleid rondom huisdieren	Dierenwelzijn	De wethouder koppelt in het eerste kwartaal van 2020 haar bevindingen van de gesprekken met Amsterdam en Rotterdam over het minimabeleid rondom huisdieren in deze steden per raadsbrief aan de raad terug.	P Maaswinkel (Dierenwelzijn)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(169/516) 19/T486	cie. S&R 07-11-19	Raadsvoorstel Nota Dierenwelzijn	Dierenwelzijn	De wethouder zal de raad via een raadsbrief in het eerste kwartaal van 2020 nader over DIBEVO informeren.	P Maaswinkel (Dierenwelzijn)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(170/516) 19/T485	cie. S&R 07-11-19	Raadsvoorstel Nota Dierenwelzijn - indicatoren	Dierenwelzijn	De wethouder komt bij de voorjaarsnota met een 0-meting en ambitie voor de indicatoren dierenwelzijn.	P Maaswinkel (Dierenwelzijn)	afhandelen per 14-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(334/516) 19/T311	Raad 11-07-19	VJN 2019	Diversiteit	19/M143 Samen zeggen we NEE tegen discriminatie	Diversiteit	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(3/516) 20/T27	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM)	Economische Zaken	M47 Verkennen van locaties en huisvesting van de ROM	Economische Zaken	afhandelen per 07-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(9/516) 20/M53	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M53 Tegengaan (toekomstige) werkloosheid	Economische Zaken	afhandelen per 06-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(10/516) 20/M50	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M50 Diversiteit in alle organen van de ROM	Economische Zaken	afhandelen per 06-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(11/516) 20/M49	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M49 Brede Welvaart in aktes van oprichting	Economische Zaken	afhandelen per 06-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(12/516) 20/M45	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M45 Geen investering buiten de agenda	Economische Zaken	afhandelen per 06-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(13/516) 20/M44	Raad 06-02-20	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht	Economische Zaken	M44 Sturen op de ROM	Economische Zaken	afhandelen per 06-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(14/516) 20/M40	Raad 06-02-20	RV Regionale Economische Agenda 2020-2027	Economische Zaken	M40 Onderwijs als speerpunt in de Ruimtelijk Economische Agenda (REA)	Economische Zaken	afhandelen per 07-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(19/516) 20/T20	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Regionale Economische Agenda 2020-2027/Raadsvoorstel ROM Regio Utrecht	Economische Zaken	De wethouder zegt toe het jaarplan elk jaar (rondom de VJN, voor het eerst bij de VJN 2022) te bespreken in de Raad alsmede ook het 4 jaren plan (zodat de raad punten mee kunnen geven aan wethouder).	Economische Zaken	afhandelen per 27-05-22 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(64/516) 19/T566	Raad 19-12-19	Raadsvoorstel Beleidsnotitie tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	Economische Zaken	M468 Juridisch onderzoek naar langer hotelverblijf en huurrechten	Economische Zaken	afhandelen per 25-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(65/516) 19/M463	Raad 19-12-19	Raadsvoorstel Beleidsnotitie tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	Economische Zaken	M463 Huurrecht voor expats, bij langere contracten	Economische Zaken	afhandelen per 12-11-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(66/516) 19/M458	Raad 19-12-19	Raadsvoorstel Beleidsnotitie tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	Economische Zaken	M458 Voorlichting Short Stay	Economische Zaken	afhandelen per 11-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(67/516) 19/M457	Raad 14-11-19	Raadsvoorstel Programmabegroting 2020	Economische Zaken	Motie 19/M340 Actieplan Vitale en diverse winkelgebieden	Economische Zaken	afhandelen per 14-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(130/516) 19/T516	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M379 Regeldruk Festivals	Handhaving	afhandelen per 20-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(136/516) 19/T510	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M350 Toekomstbestending werk	Economische Zaken	afhandelen per 29-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(141/516) 19/M397	Raad 14-11-19	7. RV Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M397 Maatregelen Airbnb	Economische Zaken	afhandelen per 23-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(144/516) 19/M374	Raad 14-11-19	7. RV Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M374 Stop CETA	Economische Zaken	afhandelen per 20-02-20 actueel	antwoord: Afgedaan met brief namens college van B&W verstuurd op 18 december 2019 (kenmerk 7133072) aan minister Knops (Min BZK).
(145/516) 19/M364	Raad 14-11-19	7. RV Programmabegroting 2020	Economische Zaken	M364 Mensenrechten vóór handel	Economische Zaken	afhandelen per 20-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(209/516) 19/T435	cie. S&R 30-10-19	PB 2020 - roadmap digitalisering	Economische Zaken	In het 1e kwartaal van 2020 stuurt de wethouder een brief over de roadmap digitalisering.	Economische Zaken	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(210/516) 19/T434	cie. S&R 30-10-19	PB 2020 - Transformeren kantoren tot woningen	Economische Zaken	De wethouder komt in het 1e kwartaal van 2020 terug op de uitkomsten van het gesprek met de provincie over de vraag of we, wanneer we in een gebied kantoren transformeren tot woningen, die vierkante meters ergens anders kunnen gebruiken om extra kantoren te kunnen toevoegen.	Economische Zaken	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(233/516) 19/LIS76	Raad 31-10-19		Economische Zaken	Organisatieplan vanuit de horeca-ondernemers over Koningsdag 2020 nieuwe aanpak op de vier grote pleinen in de binnenstad. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Economische Zaken	afhandelen per 12-12-19 actueel	antwoord: Afschrift aan de raad is op 20 december 2019 verzonden.
(300/516) 19/T348	Raad 18-07-19	Voortzetting Ondernemersfonds Utrecht na 2019	Economische Zaken	M 273 privacy op orde, ook bij veiligheidspartners	Economische Zaken	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(347/516) 19/M185	Raad 11-07-19	VJN 2019	Economische Zaken	Breedte maximaal 4 meter gevelbankje(s)	Economische Zaken	afhandelen per 31-12-19 actueel	antwoord: Afgedaan met raadsbrief 'Moties Damstraat en gevelbankjes en toezegging evaluatie mengformules detailhandel en horeca' van 13 december 2019 (kenmerk 6996455).
(348/516) 19/M184	Raad 11-07-19	VJN 2019	Economische Zaken	Damstraat toevoegen voor uitbreiding horeca in Lombok	Economische Zaken	afhandelen per 31-12-19 actueel	antwoord: Afgedaan met brief "Beantwoording motie 2019 184, motie 2019 185 en toezegging evaluatie mengformules" (kenmerk 6996455) verstuurd op 13 december aan de raad.
(460/516) 18/M260	Raad 29-11-18	RV Naamswijziging De Uithof naar utrecht Science Park	Economische Zaken	M260 Laat de Uithof niet uitsterven	Economische Zaken	afhandelen per 01-10-19 actueel	antwoord: Met het plaatsen en onthullen van een speciaal bord op 08-01-2020 door wethouder Verschuure en (indiener van de motie) mevr. De Boer (GroenLinks) is tegemoet gekomen aan de motie. Voorstel om motie af te voeren.

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(474/516) 18/T247	cie. S&R 17-10-18	PB 2019 - Utrecht marketing	Economische Zaken	Wethouder Verschuure zal met een brief over de voortgang van Utrecht marketing komen in het eerste kwartaal.	Economische Zaken	afhandelen per 01-10-19 actueel	antwoord: Op 16 dec 2019 is een brief "Stand van zaken Evaluatie Utrecht Marketing" (kenmerk 4913409/191202-EB) naar de raad gestuurd. Hierin is aangegeven dat de evaluatie in eerste kwartaal 2020 te verwachten is. Daarom verzoek om datum afhandelen op 31-03-2020 te zetten.
(475/516) 18/T230	cie. M&S 16-10-18	PB 2019 - Financiën - Legesverordening	Economische Zaken	De wethouder zegt toe dat in het tweede kwartaal van 2019 een aanpassing van de legesverordening naar de raad gezonden wordt.	Economische Zaken	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(481/516) 18/M122	Raad 05-07-18	VJN 2018 / Jaarstukken 2017	Economische Zaken	M122 Op naar een bontvrij Utrecht!	Economische Zaken	afhandelen per 31-12-19 actueel	antwoord: De motie is afgedaan met het vaststellen van het 'Raadsvoorstel Nota Dierenwelzijn' in de raad op 5 dec jl. Om precies te zijn: In hoofdstuk 6.2 (blz. 24 en 25 van deze nota) wordt antwoord gegeven op deze motie.
(491/516) 18/M38	Raad 08-03-18	RV Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018	Economische Zaken	M38 aanpak overlast binnenstad	Economische Zaken	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(493/516) 18/T5	cie. S&R 16-01-18	Raadsvoorstel Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018, Horecaverordening 2018 en het Terrassenreglement 2018	Economische Zaken	De wethouder zegt toe om in na het tweede kwartaal van 2019 het beleidskader voor de mengvorm van horeca en detailhandel te evalueren en de raad daarover te informeren	Economische Zaken	afhandelen per 28-06-19 actueel	antwoord: Afgedaan met brief "Beantwoording motie 2019 184, motie 2019 185 en toezegging evaluatie mengformules" (kenmerk 6996455) verstuurd op 13 december aan de raad.
(73/516) 19/LIS91	Raad 11-12-19		Energie	Werkgroep Klopvaartbuurt Aardgasvrij over lancering buurtInitiatief Klopvaartbuurt in het kader van Overvecht-Noord Aardgasvrij (op LIS raad d.d. 19/12/19). Behandeladvies: Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Energie	afhandelen per 22-01-20 actueel	antwoord: Antwoordbrief is op 16 januari 2020 verzonden. Afschrift aan de raad is op 4 februari 2020 verzonden.
(87/516) 19/M442	Raad 05-12-19	Actuele moties	Energie	M442 Deelname Tweede Proeftuin Aardgasvrije Wijken	P Maaswinkel (Energie)	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(97/516) 19/T542	Raad 21-11-19	Lijst Ingekomen Stukken	Energie	Q1 2020 raadsbrief over conclusies haalbaarheidsonderzoek zonne-energie-eilanden op de Haarrijnseplan	Freek Vossen (Energie)	afhandelen per 14-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(98/516) 19/T541	Raad 21-11-19	Lijst Ingekomen Stukken	Energie	In december 2020 raadsvoorstel over de mogelijke besluitvormingstrajecten bij aardgasvrij maken van Overvecht-Noord, met specifieke rollen en taken van de raad daarin.	P Maaswinkel (Energie)	afhandelen per 04-03-21 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(123/516) 19/M349	Raad 14-11-19	7. RV Programmabegroting 2020	Energie	M349 Vraag om een transparante stadsverwarming	Vera Haaksma (Energie)	afhandelen per 30-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(175/516) 19/T480	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - buurtinitiatieven zon op dak	Energie	De wethouder zegt toe in eerste kwartaal 2020 om de raad over de buurtinitiatieven zon op dak en wat het betekend voor andere initiatieven te informeren.	Freek Vossen (Energie)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(176/516) 19/T479	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - energienet van de toekomst	Energie	De wethouder zegt toe om de raad in tweede helft 2020 inzicht te geven in het energienet van de toekomst.	P Maaswinkel (Energie)	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(177/516) 19/T478	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - warmtevisie	Energie	De wethouder zegt toe om bij de aanbieding van de warmtevisie voor nieuwbouw aan te geven hoe wordt omgegaan met het toepassen van lage temperatuur stadsverwarming.	Vera Haaksma (Energie)	afhandelen per 28-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(267/516) 19/LIS72	Raad 14-10-19		Energie	Coöperatie Haarse Zon over Beleid WOZ en energiecoöperaties, WOZ heffing inzake zonnepanelen op het dak van een ander. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Freek Vossen (Energie)	afhandelen per 25-11-19 actueel	antwoord: Op 22 januari 2020 is deze brief beantwoord. Afschrift aan de raad is op 4 februari 2020 verzonden.
(273/516) 19/M300	Raad 03-10-19	RV Startnotitie RES U16	Energie	M300 biomassa in RES	I van de Klundert (Energie)	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(274/516) 19/M299	Raad 03-10-19	RV Startnotitie RES U16	Energie	M299 Industrie en kantorenpark in Utrecht dragen aan de energietransitie	I van de Klundert (Energie)	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(275/516) 19/M298	Raad 03-10-19	RV Startnotitie RES U16	Energie	M298 regionaal afstemmen van legekosten voor vergunningen duurzame energieopwekking	I van de Klundert (Energie)	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(276/516) 19/M297	Raad 03-10-19	RV Startnotitie Regionale Energietransitie U16	Energie	M297 RES voor en door de stad	I van de Klundert (Energie)	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(277/516) 19/M295	Raad 03-10-19	RV Startnotitie Regionale Energiestrategie U16	Energie	M295 50% Lokaal eigenaarschap	I van de Klundert (Energie)	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(403/516) 19/T188	cie. M&S 28-05-19	Jaarstukken 2018 - uitsplitsing posten energie	Energie	De wethouder zegt toe dat er vanaf de Jaarstukken 2019 jaarlijks meer uitsplitsing op de posten energie zal worden opgenomen in de jaarstukken.	P Maaswinkel (Energie)	afhandelen per 24-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(218/516) 19/T426	cie. S&R 30-10-19	PB 2020 - Erfgoed - De Limes	Erfgoed	Eerste kwartaal 2020 komt de wethouder terug over de stand van zaken met betrekking tot borden langs de snelweg over De Limes.	Erfgoed	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(219/516) 19/T425	cie. S&R 30-10-19	PB 2020 - Erfgoed - toegankelijkheid	Erfgoed	In de eerstvolgende aanpassing (eind 2020) voor het Utrechtse restauratiefonds heeft de wethouder aandacht voor verruiming van de toegankelijkheid voor mensen met een visuele of motorische beperking in het bijzonder voor monumenten, horeca, winkels met een soort van publieke functie	Erfgoed	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(234/516) 19/T401	Vragenuur 26-09-19	Vragenuur van 26 september 2019	Erfgoed	Vragen van de heer Gilissen (VVD) en de heer Van Waveren (CDA) inzake "Geef de Unie een permanente en prominente plek in Utrecht". Wethouder Verschuure zal in het eerste kwartaal van het volgend jaar in gesprek gaan met het Centraal Museum en het Utrechts Archief over de mogelijkheden om de Unie van Utrecht beter onder de aandacht te brengen en de raad informeren over de uitkomsten van dat overleg.	Erfgoed	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(193/516) 19/T458	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Deltaplan biodiversiteit	Groen	De wethouder gaat in gesprek met de partijen van het Deltaplan biodiversiteit en komt hierop terug in de duurzaamheidsverslagen rond de voorjaarsnota (mei 2020)	Groen	afhandelen per 14-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(328/516) 19/T317	Raad 11-07-19	VJN 2019	Groen	19/M161 Slim groen melden	Groen	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(353/516) 19/M163	Raad 11-07-19	VJN 2019	Groen	Groen- van Bijzaak naar standaard werkwijze	Groen	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(370/516) 19/T268	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Groen	Groen	De wethouder zegt toe de raad in het najaar 2019 te informeren over de stand van zaken van de regionale samenwerking op recreatiegebieden om de stad en de mogelijke spreiding van bezoekers.	Groen	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(374/516) 19/T262	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Openbare ruimte - vergroenen Rivierenwijk	Groen	De raad ontvangt eind 2019 een projectvoorstel voor de pilot om samen met de bewoners van Rivierenwijk de buurt te vergroenen.	Groen	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(440/516) 19/T96	cie. S&R 04-04-19	Raadsbrief Locatieonderzoek volkstuinen	Groen	De wethouder zegt toe de raad in januari 2020 een brief te sturen waarin zij meeneemt: uitkomst gesprekken met Prorail, corporaties en buurgemeenten over mogelijkheden tuinieren op hun gronden, stand van zaken Steunpunt Stadstuinieren inclusief een voorstel voor evaluatie (oa wachtlijsten) en ondersteuning van initiatiefnemers vanuit Steunpunt bij tijdelijke functies op braakliggende grond.	Groen	afhandelen per 03-02-20 actueel	antwoord: Zie raadsbrief 'Gemeenschappelijk tuinieren in de stad' van 4 februari 2020 (kenmerk 5692335/04022020).
(465/516) 18/M219	Raad 08-11-18	PB 2018 Speelplekken	Groen	18/M219 Nieuwe speelplekken groen	Groen	afhandelen per 24-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(164/516) 19/LIS78	Raad 14-11-19		Grondzaken	De heer W.H.E. van Ommeren, namens bewoners van Zonzijde 38, 42, 44, 46 en 67 en Sneeuwjacht 5 en 7 over ernstige overlast padelbalen Sportcentrum Oudenrijn op grond van de gemeente. Nadere informatie bij het college opvragen en de raad per raadsbrief informeren.	Grondzaken	afhandelen per 26-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(363/516) 19/T288	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Stedelijke ontwikkeling - Grondprijzen	Grondzaken	Wethouder Diepeveen zegt toe na de zomer van 2019 de raad te informeren over een evaluatie van de werking van de grondprijzen in relatie tot de gewenste verdichting woningbouw.	Grondzaken	afhandelen per 30-09-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(428/516) 19/LIS22	Raad 01-05-19		Grondzaken	Mevr. Brewster iz extra grondkosten Tjeerdsraklaan 78 - privaatrechtelijke afspraak tussen gemeente en koper van grond. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Grondzaken	afhandelen per 12-06-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(501/516) 17/218	Raad 09-11-17	Programmabegroting 2018 - Meerwaardeafdracht	Grondzaken	2017 / M218 Evalueer de meerwaardeafdracht	Grondzaken	afhandelen per 02-09-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(502/516) 17/191	Raad 09-11-17	Programmabegroting 2018 - Wonen	Grondzaken	2017 / M191 Betaalbaar wonen	Grondzaken	afhandelen per 07-06-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(503/516) 17/T231	cie. S&R 26-10-17	PGB 2018 Ruimte	Grondzaken	De wethouder zegt toe de raad voor het aflopen van de erfpacht te informeren over de nieuwe invulling van de parkeergarage Paardeveld en Springweg.	Grondzaken	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(4/516) 20/T26	Raad 06-02-20	RV Zienswijze ontwerp kadernota regionale uitvoeringsdienst Utrecht 2021	Handhaving Milieu	M37 Capaciteit en expertise ten aanzien van vuurwerk	Handhaving Milieu	afhandelen per 07-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(21/516) 20/T18	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp kadernota Regionale uitvoeringsdienst Utrecht 2021	Handhaving Milieu	De wethouder zegt toe dat hij de uitkomsten van het proces kleur bekennen in kwartaal 3 na bespreking in het Algemeen Bestuur aan de raad per raadsbrief toezendt.	Handhaving Milieu	afhandelen per 30-09-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(178/516) 19/T477	cie. S&R 31-10-19	PB 2020	Handhaving Milieu	De wethouder zegt toe om voor eind december 2019 de bestedingen van het budget van 75.000 voor de sanering van asbestdaken inzichtelijk te maken.	Wilfred Matser (Handhaving Milieu)	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(480/516) 18/T206	Raad 20-09-18	Vragenuur 20 september 2018	Handhaving Milieu	Vragen van mevrouw Rajkowski (VVD) en mevrouw Assen (PvdA) over "In de put door rioollucht". Wethouder Everhardt zal bij de provincie nagaan hoeveel meldingen bij de gemeente zijn ingekomen over stankoverlast sinds de komst van de nieuwe waterzuiveringsinstallatie.	Wilfred Matser (Handhaving Milieu)	afhandelen per 28-12-18 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(47/516) 19/LIS100	Raad 23-12-19		Handhaving Mobiliteit	Brief van de heer D. van Rees over sanctie parkeren Troelstralaan-Draaiweg. Afdoeningsadvies raadsvergadering 23 januari 2020: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Handhaving Mobiliteit	afhandelen per 17-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(411/516) 19/T158	cie. M&S 21-05-19	Raadsvoorstel Vaststelling Verordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2019 - bouwhekken tegen bomen	Handhaving Openbare Ruimte	De burgemeester komt voor de behandeling van de begroting, via wethouder Diepeveen, terug op het al dan niet afdoende opnemen van regels in de Bouwvoorschriften m.b.t. het plaatsen van bouwhekken tegen bomen.	Erica Geertsema (Handhaving Openbare Ruimte)	afhandelen per 10-10-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(269/516) 19/LIS70	Raad 10-10-19		Handhaving Ruimtelijke Ontwikkeling	Utrechtse Bomenstichting over zienswijze voornemen kappen 95 bomen voor aanleg hockeyveld Rio de Janeirodreef. Het college verzoeken de raad nader te informeren.	Handhaving	afhandelen per 21-11-19 actueel	antwoord: Gemeenteraad is schriftelijk geïnformeerd op 14 januari 2020 met raadsbrief 'Gebiedsplan Zuilense Vecht'.
(270/516) 19/LIS67	Raad 10-10-19		Handhaving Ruimtelijke Ontwikkeling	De heer Hofman over standpunt van de gemeente Utrecht panden Burgemeester Reigerstraat. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Wilfred Matser (Handhaving)	afhandelen per 21-11-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(506/516) 17/Br38	Raad 26-10-17		Handhaving Verkeer en Milieu	Een ingekomen brief d.d. 5 oktober 2017, van C.v.O, alhier, over artikel 5, 'Vrijstellingsverordening inrichtingen milieubeheer'. 17 br. 38 Besloten raad 2 november 2017: besloten is deze brief in handen te stellen van b&w, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.	Wilfred Matser (Handhaving Milieu)	afhandelen per 07-12-17 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(362/516) 19/T289	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Stedelijke ontwikkeling	Handhaving Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe in het najaar van 2019 de raad een raadsbrief te doen toekomen waarin de raad wordt geïnformeerd over de verdere aanpakmogelijkheden van het instrument van de Leegstandsverordening.	Erica Geertsema (Handhaving Wonen)	afhandelen per 29-11-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(27/516) 20/M16	Raad 23-01-20	RV Kredietaanvraag realisatie tijdelijk P&R terrein Business Park Papendorp	Leidsche Rijn	M16 Nog betere verbinding door Papendorp	Leidsche Rijn	afhandelen per 23-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(154/516) 19/LIS83	Raad 26-11-19		Leidsche Rijn	De heer J. Fokker over woningbouw Natuurmonumenten Haarzuilens. Het college verzoeken de raad nader te informeren	Leidsche Rijn	afhandelen per 07-01-20 actueel	antwoord: Antwoord is op 24 januari 2020 verzonden. Afschrift aan de raad is op 4 februari 2020 verzonden.
(455/516) 19/T28	cie. S&R 31-01-19	Raadsbrief Verkeersveiligheid en betaald parkeren P1 Vleuterweide - oplossing P1	Leidsche Rijn	De wethouder zegt toe om voor de zomer van 2019, n.a.v. de parkeerdrukmeting en het juridische onderzoek, de raad te informeren over de oplossing die het college voorstelt voor P1, waarbij zij ook inzicht geeft in de opbrengst van de gesprekken met stakeholders.	Ron te Veldhuis (Leidsche Rijn)	afhandelen per 19-07-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(489/516) 18/M61	Raad 08-03-18	Vaststelling BP en Exploitatieplan Haarzicht	Leidsche Rijn	M61 veilig op de fiets en te voet van Vleuten naar Haarzuilens en weer terug	Richard vander Westen (Leidsche Rijn)	afhandelen per 02-09-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(494/516) 17/281	Raad 21-12-17	parkeergarage Berlijnplein	Leidsche Rijn	M 281 Parkeergarage Berlijnplein naar de markt wanneer dat kan	Mobiliteit	afhandelen per 31-12-21 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(513/516) 16/T1498	Raad 03-11-16	Aandeel sociale woningbouw in Rijnvliet	Leidsche Rijn	De wethouder zal bekijken of er mogelijkheden zijn om het aandeel sociale woningbouw in Rijnvliet te verhogen als er meer dan 1.015 woningen worden gebouwd.	Ge van Dam (Leidsche Rijn)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(514/516) 16/T1497	Raad 03-11-16	Woningbouw aan de Stadsbaankant	Leidsche Rijn	De wethouder zal nog eens serieus kijken naar de mogelijkheid van woningbouw aan de Stadsbaankant en de raad over de uitkomst daarvan informeren in een raadsbrief.	Ge van Dam (Leidsche Rijn)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(515/516) 16/M178	Raad 03-11-16	Vaststellen bestemmingsplan Rijnvliet	Leidsche Rijn	M 178 laat de sociale woningvoorraad meegroeien met de totale woningvoorraad	Ge van Dam (Leidsche Rijn)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(516/516) 16/M177	Raad 03-11-16	Vaststellen bestemmingsplan Rijnvliet	Leidsche Rijn	M 177 Woningen langd de Stadsbaan in RIjnvliet	Ge van Dam (Leidsche Rijn)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(69/516) 19/T563	cie. S&R 12-12-19	Elektrische boten en veiligheid op het water	Markten en Havens	De raad wordt in januari 2020 per raadsbrief door de wethouder nader geïnformeerd over de stand van zaken rondom gezonken/zinkende boten, locaties en plekken voor nieuwe boten en aanvullende punten die de wethouder over dit onderwerp nodig acht.	Markten en Havens	afhandelen per 01-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(189/516) 19/T464	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - markt in Leidsche Rijn	Markten en Havens	Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad per raadsbrief in december 2019 informeert over het creëren van een markt in Leidsche Rijn	Markten en Havens	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(285/516) 19/LIS59	Raad 26-09-19		Markten en Havens	De Kleine Boten Club Utrecht over beleid recreatievaart in Utrecht. Op LIS t.b.v. raadsvergadering d.d. 3 oktober 2019 met afdoeningsadvies: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Markten en Havens	afhandelen per 28-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(297/516) 19/LIS52	Raad 05-09-19		Merwedekanaalzone	Brief mevrouw M. Poerschke over bezwaren en vragen m.b.t. de huidige plannen Merwedekanaalzone. In handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Merwedekanaalzone	afhandelen per 17-10-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(454/516) 19/BRF10	Raad 03-02-19		Merwedekanaalzone	Mail Werkgroep Houd Rivierenwijk Leefbaar over beëindiging deelname Opdrachtgeversgroep. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. 11/2 Ontvangstbevestiging verzonden	Merwedekanaalzone	afhandelen per 01-07-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(20/516) 20/T19	cie. S&R 30-01-20	Raadsbrief Nedereindse Plas	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder zegt toe dat hij in het tweede kwartaal van 2020 een raadsvoorstel over de toekomst van de Nedereindse Plas naar de raad stuurt op basis van de voorkeursvariant van het college. Ook zal hij een ander scenario tegenover de voorkeursvariant inzichtelijk maken.	Milieu en Emissieloos Vervoer	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(160/516) 19/T495	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Milieu en Emissieloos Vervoer	M325 Vliegende Brigade PFAS	Milieu en Emissieloos Vervoer	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(183/516) 19/T472	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Snorfiets op de rijbaan	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder zegt toe om in januari 2020 de raad te informeren over een plan van aanpak snorfiets op de rijbaan.	C Loman (Milieu en Emissieloos Vervoer)	afhandelen per 31-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(185/516) 19/T470	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - elektrisch snelladen bij openbare parkeergelegenheden.	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder zegt toe om in het 1e kwartaal van 2020 de raad te informeren over de voortgang van elektrisch snelladen bij openbare parkeergelegenheden.	Eddie van der Waard (Milieu en Emissieloos Vervoer)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(238/516) 19/LIS73	Raad 23-10-19		Milieu en Emissieloos Vervoer	LIS 14/11/10. De heer Van Zoelen over houtrook overlast en stank. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Erik Boons (Milieu en Emissieloos Vervoer)	afhandelen per 04-12-19 actueel	antwoord: Antwoord aan de heer Van Zoelen is op 10 december 2019 verzonden. Afschrift aan de raad is op 3 januari 2020 verzonden.
(268/516) 19/LIS71	Raad 10-10-19		Milieu en Emissieloos Vervoer	Mail van de heer K. van Oosten over miljoenen autokilometers minder in Utrecht, hoe kan dat ? Verzoek om opheldering. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Wiet Baggen (Milieu en Emissieloos Vervoer)	afhandelen per 21-11-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(352/516) 19/M174	Raad 11-07-19	VJN 2019	Milieu en Emissieloos Vervoer	80 kilomater per uur op de hele Utrechtse Ring!	Milieu en Emissieloos Vervoer	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(391/516) 19/T212	cie. S&R 13-06-19	Ontwerp Actieplan Geluid-voortgangsbericht	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder zegt toe om de raad voor de zomer van 2020 een voortgangsbericht te sturen dan wel een procesvoorstel te sturen wat het college gaat doen als er meer zicht is op de impact op gezondheid n.a.v. de gezondheidsmonitor.	R Balkema (Milieu en Emissieloos Vervoer)	afhandelen per 24-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(462/516) 18/T325	Raad 22-11-18	Vragenuur 22 november 2018	Milieu en Emissieloos Vervoer	Vragen van de heer Van Dalen (VVD) inzake Bruikbaar of onbruikbaar? Wethouder Everhardt zal de opdracht aan en het rapport van Royal Haskoning DHV inzake het pakket aan maatregelen voor een betere luchtkwaliteit , zodra dit ontvangen is, onderbouwd aan de raad sturen.	Sophie Gunnink (Milieu en Emissieloos Vervoer)	afhandelen per 31-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(484/516) 18/T119	cie. S&R 14-06-18	VJN Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) 2018 en Meerjarenperspectief Bereikbaarheid (MPB) 2018	Milieu en Emissieloos Vervoer	De wethouder komt in de tweede helft van 2018 met een plan voor de uitbreiding van de milieuzone en neemt daarin de (effectiviteit van de) sloopregeling mee.	Eddie van der Waard (Milieu en Emissieloos Vervoer)	afhandelen per 31-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(18/516) 20/T21	cie. S&R 30-01-20	Ciceroilaan/Platolaan	Mobiliteit	De wethouder stuurt en raadsbrief voor het zomerreces (en zoveel eerder als mogelijk) over de voortgang van de uitwerking van de aanpassingen aan de Cicerolaan/ Platolaan. De brief zal ingaan op de integrale (verkeers)veiligheid in het gebied, de mogelijk alternatieve routes, de mogelijkheden tot het aanleggen van de ‘Mytylbrug’ en de voorgeschiedenis en eerdere onderzoeken die zijn gedaan naar de (integrale) verkeersveiligheid in het gebied.	Mobiliteit	afhandelen per 24-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(57/516) 19/M484	Raad 19-12-19	23 Raadsvoorstel Vaststellen variant voor herinrichting Maliebaan	Mobiliteit	M484 Trillingen in kaart	Mobiliteit	afhandelen per 25-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(126/516) 19/T522	Raad 14-11-19	Programmabegroting	Mobiliteit	M391 Van parkeerautomaat naar parkeerapp	Mobiliteit	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(127/516) 19/T521	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Mobiliteit	M390 Kaatstraat, David van Mollemstraat en Knip Monicabrug	Mobiliteit	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(131/516) 19/T515	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Mobiliteit	M377 Lichtgevende zebrapaden	Mobiliteit	afhandelen per 31-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(150/516) 19/T503	Raad 21-11-19	LIS raadsvergadering d.d. 21 november 2019	Mobiliteit	Aangenomen behandeladvies uit raadsvergadering d.d. 21 november 2019: brief voor kennisgeving aan te nemen met dien verstande dat de in de brief genoemde toezegging aan de lijst van toezeggingen wordt toegevoegd: In het tweede kwartaal van 2020 informeert het college de raad over verdere onderzoeksresultaten, onder meer naar gebruikers van deelfietsen en het gebruik van fietsparkeerplaatsen, en de conclusies die het college daarbij trekt over het gebruik en het effect van deelfietsen.	Mobiliteit	afhandelen per 11-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(151/516) 19/T502	Raad 21-11-19	LIS raadsvergadering d.d. 21 november 2019	Mobiliteit	Aangenomen behandeladvies in raadsvergadering d.d. 21 november 2019: brief voor kennisgeving aannemen met dien verstande dat de genoemde toezegging wordt opgenomen in de lijsten van toezeggingen: de raad zal medio 2020 worden geïnformeerd over de resultaten van onderzoek naar een nieuwe oversteek bij de Weerdsluis.	Mobiliteit	afhandelen per 16-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(156/516) 19/T499	Raad 17-10-19	Raadsvoorstel Verstedelijkings- en mobiliteitsconcept Wiel met Spaken (U Ned).	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal de raad in het eerste kwartaal van 2020 een brief sturen waarin duidelijk wordt waar wat gebeurt en wat men denkt aan het eind van de trajecten te hebben.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(157/516) 19/T498	Raad 17-10-19	Raadsvoorstel Verstedelijkings- en mobiliteitsconcept Wiel met Spaken (U Ned).	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk • zal de drukte op de binnenstadsas en op het Vredenburg monitoren en zo nodig maatregelen voorstellen bij de actualisatie van Slimme routes.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(163/516) 19/T492	Raad 14-11-19	LIS 14 november 2019	Mobiliteit	Raadsbrief d.d. 18 oktober 2019 over Verkennend onderzoek nieuwe fietsverbindingen. Toezegging: in het eerste kwartaal van 2020 is het verkennende onderzoek naar fietsverbindingen afgerond en informeert het college de Raad over de uitkomsten van het beoogde vervolgproces.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(165/516) 19/T490	cie. S&R 07-11-19	Raadsbrief Evaluatie en continuering uitbreiding voetgangersgebied - communicatie	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad te informeren in eerste kwartaal 2020 over de wijze waarop het college dynamische communicatie wil inzetten in voetgangersgebieden/gemengde gebieden.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(166/516) 19/T489	cie. S&R 07-11-19	Raadsbrief Evaluatie en continuering uitbreiding voetgangersgebied - actualiteit fietsparkeren en doorfietsen Binnenstad	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad per brief te informeren, voor het einde van 2019, over de actualiteit van fietsstallingen, fietsparkeerplekken en doorfietsroutes in de binnenstad.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(179/516) 19/T476	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - MPB 2020	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om bij het MPB 2020 te starten met een halfjaarlijkse rapportage over de belangrijkste verkeersprojecten en dit daarna te continueren met een halfjaarlijkse frequentie.	Mobiliteit	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(180/516) 19/T475	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - onduidelijkheden bij omleidingen	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 de raad te informeren over de wijze waarop het college een meldpunt gaat inrichten voor het melden van onduidelijkheden bij omleidingen.	Mobiliteit	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(181/516) 19/T474	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - parkeerautomatenplan	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 de raad te informeren over een parkeerautomatenplan, bij de aanbieding van de parkeervisie aan de raad.	Mobiliteit	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(182/516) 19/T473	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - parkeren op afstand (P+R)	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 te komen met een voorstel voor parkeren op afstand (P+R)	Mobiliteit	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(235/516) 19/T399	Raad 17-10-19	RV Wiel met spaken	Mobiliteit	M309 OV gebruik in beeld	Mobiliteit	afhandelen per 31-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(236/516) 19/T398	Raad 17-10-19	RV Wiel met spaken	Mobiliteit	M311 Geen HOV zonder ondersteunend netwerk	Mobiliteit	afhandelen per 31-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(245/516) 19/M306	Raad 17-10-19	RV Verstedelijkings- en mobiliteitsconcept Wiel met spaken (U Ned)	Mobiliteit	M306 Westraven als echt knooppunt	Mobiliteit	afhandelen per 16-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(265/516) 19/T375	Vragenuur 19-09-19	Vragen van de heer Homan (Student & Starter), mede namens mevrouw Meerding (VVD) en de heer Van Waveren (CDA) over roeien met de riemen die wij hebben.	Mobiliteit	Vragen van de heer Homan (Student & Starter), mede namens mevrouw Meerding (VVD) en de heer Van Waveren (CDA) over roeien met de riemen die wij hebben. Wethouder Van Hooijdonk • zal de raad informeren als er duidelijkheid is over de planning van de werkzaamheden en de voorwaarden waaronder die worden uitgevoerd.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(281/516) 19/LIS63	Raad 08-10-19		Mobiliteit	Brief bewoners Cicerolaan over bezwaren tegen doorgaande weg van en naar Utrecht Science Park via Cicerolaan. Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Sandra van der Pas (Mobiliteit)	afhandelen per 19-11-19 actueel	antwoord: De brief is op 30 oktober 2019 beantwoord. Afschrift aan de raad is op 4 februari 2020 verzonden (met excuses voor de vertraging).
(284/516) 19/T361	Vragenuur 05-09-19	Vragen van de heer Wijmenga (ChristenUnie), mede namens de heer Van Waveren (CDA) inzake verkeersprojecten in Kanaleneiland.	Mobiliteit	Vragen van de heer Wijmenga (ChristenUnie), mede namens de heer Van Waveren (CDA) inzake verkeersprojecten in Kanaleneiland. Wethouder Diepeveen (in afwezigheid van wethouder Van Hooijdonk): zal vóór het einde van het jaar de uitkomsten van de monitoring met de raad communiceren.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(355/516) 19/M144	Raad 11-07-19	VJN 2019	Mobiliteit	Onderzoek fietssnelweg van Amsterdam naar Utrecht	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(365/516) 19/T280	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Bereikbaarheid - deelfietsen en U-pas	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad in het najaar van 2019 te informeren over de wijze waarop deelfietsen in de U-pas zouden kunnen worden meegenomen.	Mobiliteit	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(431/516) 19/T114	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal de raad ten minste twee weken van tevoren informeren over kleine ontwikkelingen, zodat de raadsleden schriftelijk hun bedenkingen kunnen delen.	Mobiliteit	afhandelen per 01-08-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(432/516) 19/T113	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal in de loop van dit jaar met een module komen, zoals aangekondigd, over betaald parkeren. Dan zal het ook gaan over het monitoren van de parkeerdruk en dit traject wordt meegenomen hoe we de parkeerdruk bijhouden in Utrecht.	Mobiliteit	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(433/516) 19/T112	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal de raad in positie houden bij de nieuwe maatwerkgebieden en het toepassen daarvan en voorstellen altijd expliciet te maken als raadsbesluit.	Mobiliteit	afhandelen per 28-06-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(434/516) 19/T111	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal meer kwalitatief aan de raad rapporteren, in de vorm van een aantal voorbeelden, over de effecten van het omlaag brengen van de parkeernormen op de woningbouw.	Mobiliteit	afhandelen per 28-06-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(435/516) 19/T110	Raad 28-03-19	Voorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto.	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal benutting van parkeergarages, gekoppeld aan het weghalen van parkeerplekken op straat, omdat we anders wellicht verkeersproblemen veroorzaken, regelen in een van de modules die we hebben aangekondigd voor de eerste helft van 2020. We zullen zeker eerder beginnen met het inventariseren van de ruimte die er is en spreken met de eigenaren, zodat we een beeld krijgen van wat we moeten regelen of afspreken om een goed gebruik voor elkaar te krijgen. Het blijven natuurlijk garages in eigendom van derden. We zijn afhankelijk van hun bereidwilligheid om die open te stellen.	Mobiliteit	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(439/516) 19/T99	cie. S&R 04-04-19	Noordelijke Randweg Utrecht - beriekbarheid tijdens werkzaamheden	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad derde kwartaal 2019 per brief te informeren over de wijze waarop inwoners en bezoekers over de bereikbaarheid van Utrecht wordt geïnformeerd op het moment dat er gewerkt wordt aan de ring.	Mobiliteit	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(447/516) 19/T56	cie. S&R 07-03-19	Raadsbrief Voortgangsrapportage verkeersveiligheid - Demkabrug	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om de raad voor de zomer van 2019 te informeren over de verkeersveiligheidssituatie bij de Demkabrug.	Mobiliteit	afhandelen per 01-07-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(448/516) 19/T50	cie. S&R 07-03-19	Raadsvoorstel Addendum Nota parkeernormen fiets en auto	Mobiliteit	De wethouder zegt toe de raad in mei 2019 per brief nader te informeren over o.a. de inzet van MAAS (Mobility as a service) en de opbrengst van de pilot in Leidsche Rijn.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(453/516) 19/M12	Raad 21-02-19	Debat Uithoflijn	Mobiliteit	Motie Inzage Integisrapport	Griffie	afhandelen per 01-08-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(463/516) 18/T298	Raad 01-11-18	Vaststelling IPvE en FO en vrijgave voorbereidingskrediet NRU	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk zal in het bomencompensatieplan antwoord geven op de vraag naar de ecologische luchtkwaliteit en klimaatwaarde en het aanplanten van voldoende groen binnen de gemeentegrenzen.	Mobiliteit	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(464/516) 18/M233	Raad 08-11-18	PB 2019 verkeersveiligheid	Mobiliteit	18/M233 Meer ambitie verkeersveiligheid	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-22 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(468/516) 18/M189	Raad 01-11-18	vaststelling IPvE, FO en NRU	Mobiliteit	M189 vergeet de verkeersveiligheid op het kruispunt Oranjerivierdreef, Einsteindreef en Humberdreef niet	Mobiliteit	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(469/516) 18/M188	Raad 01-11-18	vaststelling IPvE, FO en NRU	Mobiliteit	M188 Boter bij de vis deel II	Mobiliteit	afhandelen per 01-04-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(470/516) 18/M187	Raad 01-11-18	Vaststelling IPvE en FO en vrijgave voorbereidingskrediet NRU	Mobiliteit	M187 Fiets 'm d'r langs	Mobiliteit	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(471/516) 18/T281	cie. S&R 18-10-18	PB 2019 - Mobiliteit - speedpedelac	Mobiliteit	De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2019 de raad te informeren over de resultaten van overleg met het Rijk over de speedpedelac in het verkeer.	Mobiliteit	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(477/516) 18/T223	Raad 27-09-18	Voorstel inzake de invoering betaald parkeren Smaragdplein.	Mobiliteit	De wethouder zal in het kader van de Nota stallen en parkeren onderzoeken of een overgangszone een middel kan zijn om de steeds verder opschuivende parkeerrayons een halt toe te roepen en de raad hierover schriftelijk informeren. (NB geen termijn genoemd dus wordt op afdoening binnen drie maanden gezet)	Mobiliteit	afhandelen per 27-12-18 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(478/516) 18/T213	cie. S&R 04-10-18	Raadsvoorstel Vaststelling IPvE en FO en vrijgave voorbereidingskrediet Noordelijke Randweg	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk stuurt voor vaststelling van het bestemmingsplan in de raad, informatie naar de commissie over de effecten van de NRU op de luchtkwaliteit in de stad.	Mobiliteit	afhandelen per 28-06-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(479/516) 18/T211	cie. S&R 04-10-18	Raadsvoorstel Vaststelling IPvE en FO en vrijgave voorbereidingskrediet Noordelijke Randweg	Mobiliteit	Wethouder van Hooijdonk stuurt het bomencompensatieplan voor de NRU voor oktober 2019 naar de raad, als bijlage bij het voorlopig onderwerp	Mobiliteit	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(486/516) 18/T54	cie. S&R 19-04-18	Raadsvoorstel Vaststelling Taxiverordening 2018 en Tweede wijzigingsverordening legesverordening 2018	Mobiliteit	Wethouder Hooijdonk zegt toe de verordening twee jaar na invoering te evalueren en de raad hierover te informeren.	Mobiliteit	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(487/516) 18/T52	cie. S&R 19-04-18	Raadsvoorstel Vaststelling Voorlopig Ontwerp en Bestemmingsplan busbaan Dichterswijk	Mobiliteit	Wethouder Hooijdonk zegt toe een half jaar na afronding van het project de maximum snelheid van 30 km en verkeersveiligheid te evalueren en de raad daarover te informeren	Mobiliteit	afhandelen per 31-12-21 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(490/516) 18/M59	Raad 08-03-18	RV BP Opaalweg, Amthistweg, Tolsteeg	Mobiliteit	M59 Herstel fietsroute Opaalweg-Waterlinieweg	Mobiliteit	afhandelen per 01-04-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(495/516) 17/275	Raad 21-12-17	Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	M 275 verbeter de leefbaarheid bij de Schepenbuurt	Mobiliteit	afhandelen per 28-02-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(496/516) 17/273	Raad 21-12-17	Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	M 273 Leidsche Rijn bereikbaar	Mobiliteit	afhandelen per 29-03-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(497/516) 17/269	Raad 21-12-17	Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	M 269 maak van de racebaan, een verkeersveilige Marnixlaan	Mobiliteit	afhandelen per 29-03-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(498/516) 17/267	Raad 21-12-17	Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	M 267 Wat zijn de effecten van Dynamisch Verkeersmanagement WSB voor Overvecht	Mobiliteit	afhandelen per 29-03-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(499/516) 17/T323	cie. S&R 14-12-17	Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE)/Functioneel Ontwerp (FO) Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	De wethouder zegt toe in de loop van 2018 schriftelijke terug te komen op de verbetering van de OV-as in het tracé van de westelijke stadsboulevard.	Mobiliteit	afhandelen per 29-03-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(500/516) 17/T321	cie. S&R 14-12-17	Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE)/Functioneel Ontwerp (FO) Westelijke Stadsboulevard	Mobiliteit	De wethouder zegt toe te onderzoeken welke alternatieve en creatieve mogelijkheden er nog zijn om de groene inrichting nog verder te versterken en daarover de raad in de loop van 2018 te informeren.	Mobiliteit	afhandelen per 29-03-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(2/516) 20/T28	Vragenuur 23-01-20	Vragen van de heer Te Hoonte (VVD) inzake "Kromme Nieuwegracht, wederom".	Openbare ruimte	Vragen van de heer Te Hoonte (VVD) inzake "Kromme Nieuwegracht, wederom". Wethouder Diepeveen zal in de komende commissievergadering terugkomen op de vraag wanneer er duidelijkheid zal zijn over het beschikbaar komen van kleinere voertuigen voor de brandweer.	Openbare ruimte	afhandelen per 23-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(32/516) 20/M1	Raad 23-01-20	Actuele moties	Openbare ruimte	M01 Stop de hangmatbureaucratie	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	afhandelen per 23-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(33/516) 20/T12	Raad 23-01-20	LIS raadsvergadering d.d. 23 januari 2020	Openbare ruimte	In raadsbrief Evaluatie aanpak eikenprocessierups 2019 (LIS 23 januari 2020) staan 2 TOEZEGGINGEN: 1. In Q1 2020 wordt de raad geïnformeerd over een landelijk gecoördineerde aanpak van de bestrijding van de eikenprocessierups en de mogelijke gevolgen voor de aanpak in de gemeente Utrecht en het aanplantbeleid. 2. In februari 2020 wordt de raad geïnformeerd over de aanpak van de eikenprocessierups in 2020.	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	afhandelen per 13-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(71/516) 19/LIS93	Raad 12-12-19		Openbare ruimte	Brief van de heer T. Schoots over het zware verkeer op de Nieuwegracht (op LIS raadsvergadering d.d. 19 december 2019). Afdoeningsadvies: ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Heleen van Duursen (Openbare ruimte)	afhandelen per 23-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(101/516) 19/M438	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Actieprogramma Samen Stad Maken op de Utrechtse Manier	Openbare ruimte	M438 Buurtbijeenkomsten op het plein over kwaliteit openbare ruimte en groen	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(159/516) 19/T496	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Openbare ruimte	M326 Achterstallig onderhoud openbare ruimte	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	afhandelen per 16-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(194/516) 19/T457	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Groen	Openbare ruimte	Uitgangspunten groen tenzij of onverhard tenzij komt de wethouder in het eerste kwartaal in 2020 op terug.	Openbare ruimte	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(195/516) 19/T456	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - gescheiden afvalbakken	Openbare ruimte	In Q1 2020 komt de wethouder met een notitie terug in de raad over gescheiden afvalbakken in parken	Openbare ruimte	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(196/516) 19/T455	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Bankjes	Openbare ruimte	Eind november komt de wethouder met een raadsbrief terug naar de raad waar hij nader ingaat op de afstand van bankjes, en neemt daarin het uitgangspunt circulair tenzij mee. Tevens wordt in deze brief de koppeling gemaakt met de combinatieaanvragen binnen het initiatievenfonds	Openbare ruimte	afhandelen per 29-11-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(197/516) 19/T454	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - zelfbeheerbeleid	Openbare ruimte	Herijking zelfbeheerbeleid komt de wethouder in de loop van 2020 op terug en in Q3 zal er actief naar buiten getreden worden om nieuwe zelfbeheerders te werven.	Openbare ruimte	afhandelen per 30-09-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(198/516) 19/T453	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Utrecht schoon	Openbare ruimte	De wethouder zal in het derde kwartaal van 2020 in de Voortgang Utrecht schoon inzichtelijk maken welke 'vervuilingshotspots' er in Utrecht zijn	Openbare ruimte	afhandelen per 30-10-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(326/516) 19/T320	Raad 11-07-19	VJN 2019	Openbare ruimte	19/M170 Biodiversiteit voorop in het groenbeheer	Christa Hielkema (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(329/516) 19/T316	Raad 11-07-19	VJN 2019	Openbare ruimte	19/M159 Intensiveer het gebruik van de buurtschouw	Christa Hielkema (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(336/516) 19/T308	Raad 11-07-19	VJN 2019	Openbare ruimte	19/M134 Klimaatadaptatie en onderhoud openbare ruimte gaan hand in hand	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(339/516) 19/T305	Raad 11-07-19	VJN 2019	Openbare ruimte	19/M128 Veiligheidsverleiding	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(371/516) 19/T266	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Openbare ruimte - zelfbeheerders	Openbare ruimte	De raad ontvangt rondom de jaarwisseling 2019-2020 een plan van aanpak voor het stimuleren van kennisuitwisseling tussen en met zelfbeheerders	Christa Hielkema (Openbare ruimte)	afhandelen per 17-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(372/516) 19/T264	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Openbare ruimte - straatmeubilair	Openbare ruimte	De raad wordt in november 2019 geïnformeerd over het haalbaarheidsonderzoek van een afstandscriterium voor straatmeubilair (bankjes) in centrumgebieden en nabij oa verzorgingstehuizen.	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(373/516) 19/T263	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Openbare ruimte	Openbare ruimte	De raad ontvangt voor de zomer 2020 de evaluatie van het maaibeleid 2014-2019.	Christa Hielkema (Openbare ruimte)	afhandelen per 31-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(405/516) 19/T183	cie. M&S 28-05-19	Jarstukken 2018- Plan Watertaken	Openbare ruimte	De wethouder zal op de onderwerpen ontharding en afkoppeling teruggekomen in 4e kwartaal 2019 in het Plan Watertaken en dan zal ook aandacht worden besteed aan specifieke indicatoren.	Ybele Smedes (Openbare ruimte)	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(510/516) 16/T1551	Raad 22-12-16	de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	Openbare ruimte	Voorstel inzake de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte zal het gebruik van gerecycled materiaal opnemen in het Handboek Openbare Ruimte.	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(511/516) 16/T1550	Raad 22-12-16	Voorstel inzake de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	Openbare ruimte	Voorstel inzake de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte (Jaargang 2016, nr. 116). Wethouder Geldof neemt motie 265 (Flexibel omgaan met kwaliteitsniveaus openbare ruimte) over.	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(512/516) 16/M265	Raad 01-12-16	Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	Openbare ruimte	M 265 Flexibel omgaan met kwaliteitsniveaus openbare ruimte	Jaap van Hoogmoed (Openbare ruimte)	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(17/516) 20/M17	Raad 06-02-20	Actuele moties	Ruimtelijke Ontwikkeling	M27 Ontsluiting Rijnenburg is niet gratis	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 07-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(23/516) 20/T16	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Overeenkomst Máximapark, locatie De Tol en kavel Hooggelegen	Ruimtelijke Ontwikkeling	De wethouder zegt toe nadat de overdracht van de gronden rond is de raad een raadsbrief toe te zenden over de tendervoorwaarden, zodat hiermee in gesprek kan worden gegaan met de commissie.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(24/516) 20/T15	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Overeenkomst Máximapark, locatie De Tol en kavel Hooggelegen	Ruimtelijke Ontwikkeling	De wethouder zegt toe voorafgaande aan raadsbehandeling in een geheime raadsbrief een nadere duiding te geven van een aantal zaken die zijn besproken in de geheime commissievergadering over dit onderwerp.	Leidsche Rijn	afhandelen per 18-02-20 actueel	antwoord: Deze brief met kenmerk 7282451 is op 12-02-2020 naar de raad verzonden.
(25/516) 20/T14	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Weigering specifieke verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning De Trip B.V. Sophialaan 7	Ruimtelijke Ontwikkeling	Raad wordt per raadsbrief geïnformeerd over de uitkomsten van het overleg met de Trip B.V.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(26/516) 20/T13	Raad 23-01-20	RV Vaststelling bestemmingsplan Vrouwjuttenhof	Ruimtelijke Ontwikkeling	M19 Behoud het groene en sociaal veilige karakter van de buitenruimte Vrouwjuttenhof	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 23-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(68/516) 19/T564	cie. S&R 12-12-19	Raadsvoorstel Gebiedsplan Zuilense Vecht	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt een raadsbrief toe over de in te vullen sportfuncties zodra er een overeenkomst is met alle partijen.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(104/516) 19/M422	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M422 Naar 130% plancapaciteit in de U16	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(105/516) 19/M421	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M421 Klimaatadaptie kansen kwantificeren in beoordelingskader	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(106/516) 19/M420	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M420 Ruimtelijk Economisch Perspectief leesbaar, begrijpelijk en voor iedereen	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(107/516) 19/M419	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M419 Breder kijken naar gevolgen van verdichting	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(108/516) 19/M417	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M417 Voorkom onnodige grootschalige uitbreiding van werk- en winkelgebieden	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(109/516) 19/M416	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M416 Verbind grote bedrijven met kleine en startende ondernemers via regionaal vestigingsklimaat	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(110/516) 19/M407	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M407 Onderzoek ontwikkellocatie optimaal	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(115/516) 19/T532	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M418 Huisvesten van diverse doelgroepen in stad en regio	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(116/516) 19/T531	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M415 Utrechtse inzet is de RSU2040	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(117/516) 19/T530	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M413 Klimaatadaptie en onderhoud openbare ruimte gaan hand in hand in de regio	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(118/516) 19/T529	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)(agendapunt)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M412 Bijdrage van bedrijven aan goed leven in de regio	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(119/516) 19/T528	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M410 Digitale infrastructuur is goed voor de economie	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(120/516) 19/T527	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M404 Global Goals for Sustainable Development	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(121/516) 19/T526	Raad 21-11-19	Raadsvoorstel Uitgangspuntennotitie en het beoordelingskader Ruimtelijk Economisch Perspectief U10 (REP)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M403 Klimaatakkoord in de REP	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(125/516) 19/T523	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Ruimtelijke Ontwikkeling	M396 woonzorgconcepten als onderdeel van gebiedsontwikkeling	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(143/516) 19/T506	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Ruimtelijke Ontwikkeling	M331 Woningbouw duidelijke cijfers	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-11-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(158/516) 19/T497	Raad 17-10-19	Raadsvoorstel Parkeerregime Cartesiusdriehoek	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure •zal gesprekken voeren met de bewoners van het Werkspoorkwartier en de Schepenbuurt over de invulling van het eventuele betaald parkeren en daarvan een verslag of een einddocument naar de raad sturen.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-10-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(172/516) 19/T483	cie. S&R 07-11-19	Raadsbrief Verbeteringen werkwijze initiatieffase Utrechts Planproces en kostenverhaal - college informatiebijeenkomst	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe een college-informatiebijeenkomst (CIB) te beleggen in het voorjaar van 2020 waarin met de raad een 'klantreis' door het proces wordt gemaakt.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(173/516) 19/T482	cie. S&R 07-11-19	Raadsbrief Verbeteringen werkwijze initiatieffase Utrechts Planproces en kostenverhaal	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe de verbeteringen in de werkwijze Utrechts Plan Proces en kostenverhaal te evalueren en de raad daar over binnen één jaar per raadsbrief over te informeren.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 09-11-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(174/516) 19/T481	cie. S&R 07-11-19	Raadsvoorstel Plan van aanpak invoering Omgevingswet	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe in het eerste kwartaal van 2020 een expertmeeting te organiseren voor de raad over de invoering van Omgevingswet inclusief de vraag aan welke draaiknoppen de raad kan draaien en het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(191/516) 19/T462	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Werkspoorkwartier	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe dat de raad in het eerste kwartaal van 2020 een raadsbrief ontvangt inzake een actualisatie van de ontwikkelingen in het Werkspoorkwartier.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(192/516) 19/T460	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - programma Stedelijke Ontwikkeling	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure meldt dat het college bij de Voorjaarsnota 2020 komt met een voorstel voor een andere hoofdstukindeling van de programmabegroting voor wat betreft het programma Stedelijke Ontwikkeling en zegt toe dat daarin indicatoren worden meegenomen ten aanzien van woningbouwcategorieën.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 14-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(246/516) 19/M305	Raad 17-10-19	RV Verstedelijkings- en mobiliteitsconcept Wiel met spaken (U Ned)	Ruimtelijke Ontwikkeling	M305 Verstedelijking Lunetten - Koningsweg	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 25-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(302/516) 19/M264	Raad 18-07-19	Visiedocument Wolvenplein	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 264 Voeg groen toe aan Wolvenplein	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(303/516) 19/M263	Raad 18-07-19	Visie Wolvenplein	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 263 Utrecht wil het beste plan	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(307/516) 19/T343	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 251 échte sociale huur	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(330/516) 19/T315	Raad 11-07-19	VJN 2019	Ruimtelijke Ontwikkeling	19/M152 Kansrijke grondposities gemeente Utrecht voor maatschappelijke voorzieningen	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(344/516) 19/M199	Raad 11-07-19	VJN 2019	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verticaal bestemmen	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(390/516) 19/LIS34	Raad 25-06-19		Ruimtelijke Ontwikkeling	Brief de heer B. van Velzen over bomenkap De Gaard. Afdoeningsadvies: in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 06-08-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(396/516) 19/M110	Raad 06-06-19	Jaarstukken 2018	Ruimtelijke Ontwikkeling	M110 Raadstoets draagt bij aan beter vormgeven beleid en bijsturen als het nodig is	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(438/516) 19/M41	Raad 11-04-19	RV Vaststelling Omgevingsvisie deelgebied Vleuten De Meern	Ruimtelijke Ontwikkeling	M41 Van verwijzing naar vertaling in Omgevingsvisies	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-10-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(449/516) 19/T48	cie. S&R 05-03-19	Raadsvoorstel Vaststelling Omgevingsvisie, deelgebied Vleuten-De Meern	Ruimtelijke Ontwikkeling	De wethouder zegt toe, met betrekking tot agendapunt 7, Raadsvoorstel Vaststelling Omgevingsvisie deelgebied Vleuten-De Meern, dat er binnenkort startnotities komen voor de omgevingsvisies Utrecht Science Park en de binnenstad.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-10-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(450/516) 19/T47	cie. S&R 05-03-19	Raadsvoorstel Vaststelling Omgevingsvisie, deelgebied Vleuten-De Meern	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure zegt toe na vaststelling van de Omgevingsvisie Vleuten – De Meern de visie te monitoren hoe die werkt en de raad uiterlijk een jaar na vaststelling van deze visie een verslag toe te zenden. Dit zodat door de raad bekeken kan worden of er een aanpassing van de visie noodzakelijk wordt geacht.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(467/516) 18/M195	Raad 08-11-18	PB 2019	Ruimtelijke Ontwikkeling	18/M195 Utrechste stadsbouwmeester	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(472/516) 18/T274	cie. S&R 18-10-18	PB 2019 - gebiedsontwikkeling Maarschalkerweerd	Ruimtelijke Ontwikkeling	Wethouder Verschuure informeert de raad voor de zomer van 2019 over wat gedaan gaat worden met de gebiedsontwikkeling Maarschalkerweerd. Hier zal ook een visie op gegeven worden.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-10-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(488/516) 18/M76	Raad 26-04-18	Kruisvaartkwartier	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 76 Aandacht voor trillingshinder Kruisvaartkwartier	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-07-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(505/516) 17/T222	cie. S&R 26-10-17	PGB 2018 Vastgoed	Ruimtelijke Ontwikkeling	De wethouder zegt toe de raad bij de Voorjaarsnota 2018 te informeren over eventuele deelname van Utrecht aan fonds duurzaam funderingsherstel.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-12-18 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(507/516) 17/158	Raad 21-09-17	SpvE Kruisvaartkade	Ruimtelijke Ontwikkeling	M 158 Kruisvaart: nieuwe buurt, nieuwe bushaltes	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 01-10-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(508/516) 17/39	Raad 22-06-17	VJN 2017, jaarstukken 2016	Ruimtelijke Ontwikkeling	M2017/39 Meer banen en leefbaarder wijken II	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(129/516) 19/T517	Raad 14-11-19	Programmabegroting	Samen voor Overvecht	M380 Passie voor plinten	Samen voor Overvecht	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(301/516) 19/T347	Raad 18-07-19	Vaststelling Ambitiedocument Samen voor overvecht	Samen voor Overvecht	M 270 Ecologische uitwerking van het Groene Lint	Samen voor Overvecht	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(392/516) 19/T211	cie. S&R 13-06-19	Raadsvoorstel Vaststelling Ambitiedocument Samen voor Overvecht - burgeraudit	Samen voor Overvecht	Wethouder Diepeveen zegt toe een burgeraudit te houden naar aanleiding van het Ambitiedocument Samen voor Overvecht.	Samen voor Overvecht	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(393/516) 19/T208	cie. S&R 13-06-19	Raadsvoorstel Vaststelling Ambitiedocument Samen voor Overvecht - Groene Lint	Samen voor Overvecht	Wethouder Diepeveen zegt naar aanleiding van de behandeling van het raadsvoorstel i.c. toe dat de Natuurgroep Overvecht betrokken wordt bij de ontwikkeling van het Groene Lint in Overvecht.	Samen voor Overvecht	afhandelen per 01-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(22/516) 20/T17	cie. S&R 30-01-20	Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Smakkelaarsveld, 1e herziening	Stationsgebied	Als het college met de marktpartij er helemaal uit is, houdt de wethouder een screening wat wel openbaar kan van de geheime bijlage bij het raadsbesluit van juli 2017 inzake Smakkelaarsveld. Hij informeert daar dan de raad over, zodat de geheimhouding door de raad eventueel deels kan worden opgeheven.	Stationsgebied	afhandelen per 23-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(186/516) 19/T468	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - stallen fietsen Stationsgebied	Stationsgebied	Wethouder Everhardt zegt toe de raad begin 2020 te informeren over de mogelijkheden van kortstallen van fietsen in het stationsgebied	Stationsgebied	afhandelen per 28-02-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(266/516) 19/T372	Vragenuur 19-09-19	Vraag van de heer Van Waveren (CDA) over de afspraken met Klépierre over het Stationsplein en de uitgifte in erfpacht van de evenementenruimte.	Stationsgebied	Vraag van de heer Van Waveren (CDA) over de afspraken met Klépierre over het Stationsplein en de uitgifte in erfpacht van de evenementenruimte. Wethouder Everhardt • zal uiterlijk op 30 maart 2022 een evaluatie en een voorgenomen besluit over het al dan niet opzeggen van de erfpachtovereenkomst aan de raad voorleggen.	Stationsgebied	afhandelen per 31-03-22 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(423/516) 19/T130	Raad 09-05-19	Voorstel Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg-Oude Daalstraat	Stationsgebied	M55 Logische besluitvorming rond het Daalsepark	Stationsgebied	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(424/516) 19/M56	Raad 09-05-19	Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg-Oude Daalstraat	Stationsgebied	M56 Houd de oude bomen in het Daalsepark	Stationsgebied	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(436/516) 19/T108	Raad 28-03-19	Voorstel Uitvoering Amendement Creatieve inpassing panden Croeselaan en voorbereidingskrediet Beurskwartier	Stationsgebied	De andere grondexploitatie (fase 2)moet nog worden geopend. Er is een deel Beurskwartier, een deel Lombokplein en omgeving en een deel Rabobank en Jan van Foreeststraat. Er bestaat een duidelijke verbinding tussen de Jan van Foreeststraat en het Beurskwartier. Het college heeft nog geen besluit genomen over de vraag hoe wij deze grondexploitatie precies vormgeven. Wij zullen dit nogmaals ter hand nemen en met een gedragen voorstel naar de raad terugkomen. De raad kan daarover dan een definitieve keuze maken	Stationsgebied	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(437/516) 19/T106	Raad 28-03-19	Voorstel Uitvoering Amendement Creatieve inpassing panden Croeselaan en voorbereidingskrediet Beurskwartier	Stationsgebied	Wethouder Everhardt: Wij willen bekijken of wij bij de nadere uitwerking meer sociale huur en middenhuur kunnen realiseren. Wij zullen daarover bij de raad terugkomen als het Stedenbouwkundig Plan van Eisen aan de orde is	Stationsgebied	afhandelen per 31-03-21 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(444/516) 19/M35	Raad 28-03-19	RV Uitvoering Amendement Creatieve inpassing panden Croeselaan en voorbereidingskrediet Beurskwartier	Stationsgebied	M35 Groene en blauwe verbindingen van en naar het Beurskwartier	Stationsgebied	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(45/516) 19/T574	Raad 19-12-19	LIS 19 december 2019	Vastgoed	Raadsbrief Stand van zaken Domplein 4-5. Behandeladvies LIS: Voor kennisgeving aannemen met dien verstande dat op de lijst van toezeggingen wordt opgenomen: In het eerste kwartaal van 2020 raadsbrief over de pandvisie Domplein 4-5 naar de raad.	R Monster (Vastgoed)	afhandelen per 14-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(133/516) 19/T513	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Vastgoed	M358 Ruimte voor culturele verenigingen	R Monster (Vastgoed)	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(134/516) 19/T512	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Vastgoed	M357 Aanpak belemmeringen zon-op-dak	Demian Keetelaar (Vastgoed)	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(278/516) 19/T370	Raad 03-10-19	Nota Kapitaalgoederen	Vastgoed	M291 Indexering Nota Kapitaalgoederen	Marianne van den Boogaard (Vastgoed)	afhandelen per 31-10-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(279/516) 19/T369	Raad 03-10-19	Nota Kapitaalgoederen	Vastgoed	M289 integrale visie op beheer van gemeentelijk vastgoed	Demian Keetelaar (Vastgoed)	afhandelen per 31-10-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(282/516) 19/T368	cie. S&R 24-09-19	Raadsvoorstel Nota Kapitaal Goederen (NKG) 2020- 2023 -Fietsdepot Belcapmpostraat	Vastgoed	Wethouder Everhardt zegt toe de raad per memo te informeren over de besluitvorming en investeringen/ verplaatsing fietsdepot aan de Belcampostraat	Jord Bodewitz (Vastgoed)	afhandelen per 20-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(283/516) 19/T366	cie. S&R 24-09-19	Raadsvoorstel Nota Kapitaal Goederen (NKG) 2020- 2023 -integreren beleidsnota's	Vastgoed	Wethouder Everhardt zegt toe met het college te spreken over de wenselijkheid van het integreren van verschillende beleidsnota's in deze nota en voor het einde van 2019 de raad per raadsbrief te informeren over de uitkomsten van deze bespreking	Jord Bodewitz (Vastgoed)	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(366/516) 19/T274	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Vastgoed - toegankelijkheid van panden	Vastgoed	De wethouder zal in het kader van Agenda 22 met collega-wethouder Van Ooijen de toegankelijkheid van panden die niet in het beheer/ eigendom zijn van de gemeente in Utrecht op te pakken	Demian Keetelaar (Vastgoed)	afhandelen per 31-10-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(367/516) 19/T273	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Vastgoed	Vastgoed	De wethouder zal de toerekening van de kosten, de aanpassing van de programma's daarop, alsmede de aanpassing van de doelenboom, mede op basis van de aanbevelingen van de Rekenkamer, uiterlijk bij de VJN 2020 te realiseren.	Jord Bodewitz (Vastgoed)	afhandelen per 28-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(368/516) 19/T271	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Vastgoed - maatschappelijke meerwaarde in relatie tot het vastgoedbeleid.	Vastgoed	De wethouder zegt toe één keer per jaar de raad per rapportage (bijvoorbeeld bij het MPUV) een rapportage te geven van de ontwikkelingen op terrein van maatschappelijke meerwaarde in relatie tot het vastgoedbeleid.	Jord Bodewitz (Vastgoed)	afhandelen per 28-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(369/516) 19/T270	cie. S&R 27-06-19	VJN 2019 - Vastgoed	Vastgoed	De wethouder zegt toe nog voordat Broese als huurder van het pand aan de Oudegracht vertrekt (maart 2020) de raad in een raadsbrief de 'pandvisie' toe te zenden.	F Kianoush (Vastgoed)	afhandelen per 01-04-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(91/516) 19/T549	Raad 05-12-19	Startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	M452 Standpuntbepaling Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(92/516) 19/T548	Raad 05-12-19	Startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	M451 Zoek naar gemeenschappelijke deler voor inwoner en ondernemer in de binnenstad	Wijk Binnenstad	afhandelen per 31-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(93/516) 19/T547	Raad 05-12-19	Startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	M450 Participatie Omgevingsvisie Binnenstad- Iedereen doet mee!	Wijk Binnenstad	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(171/516) 19/T484	cie. S&R 07-11-19	Raadsvoorstel Startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad	Wijk Binnenstad	Wethouder Klein zegt toe dat de raad zo spoedig mogelijk na raadsbesluit over de startnotitie Omgevingsvisie Binnenstad per raadsbrief een overzicht ontvangt van alle geplande participatie activiteiten in het kader van de ontwikkeling van de gebiedsvisie Binnenstad.	Wijk Binnenstad	afhandelen per 11-02-20 actueel	antwoord: Zie raadsbrief 'Communicatie en Participatie Omgevingsvisie Binnenstad' van 11 februari 2020 (kenmerk 6195769/2002041002-LM).

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(221/516) 19/T423	cie. M&S 30-10-19	PB 2020 - ambtenaar als platform in de Binnenstad.	Wijk Binnenstad	De wethouder zal voor de voorjaarsnota 2020 een evaluatie toezenden over de ambtenaar als platform in de binnenstad.	Wijk Binnenstad	afhandelen per 14-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(132/516) 19/T514	Raad 14-11-19	Programmabegroting 2020	Wijk West	M363 Wijkbureau de wijk in	Wijk West	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(149/516) 19/T504	Raad 21-11-19	LIS raadsvergadering d.d. 21 november 2019	Wonen	Aangenomen behandeladvies uit raadsvergadering van 21 november 2019: deze brief voor kennisgeving aan te nemen en tevens de in de brief gedane toezegging dat een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) Locatie De Mix Overvecht in augustus 2020 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd op te nemen in de LTA	Wonen	afhandelen per 13-10-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(187/516) 19/T466	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - evaluatie van woonzorg	Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad in het eerste kwartaal van 2020 informeert per raadsbrief over een evaluatie van woonzorg inclusief woonzorgprojecten voor mensen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond	Wonen	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(188/516) 19/T465	cie. S&R 31-10-19	PB 2020 - Leegstand	Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad per raadsbrief in het eerste kwartaal van 2020 informeert over de uitvoering van de motie Leegstand	Wonen	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(190/516) 19/T463	cie. S&R 31-10-19	Pb 2020 - betaalbare koop	Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad voor het einde van 2019 per raadsbrief een notitie doet toekomen ten aanzien van het stimuleren van betaalbare koop, inclusief stimulering wooncoöperaties.	Wonen	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(280/516) 19/M286	Raad 03-10-19	Actuele moties	Wonen	M286 Stop de verhuurderheffing	Wonen	afhandelen per 31-12-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(304/516) 19/T346	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 261 Alternatieve hypotheekvormen als oplossing voor problemen op de woningmarkt	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(305/516) 19/T345	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 260 échte sociale huur	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	antwoord: Wordt meegenomen in de onderhandelingen over de verschillende gebiedsontwikkelingen (onderdeel van de werkprocessen).

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(306/516) 19/T344	Raad 18-07-19	Woonvisie: utrecht beter in balans	Wonen	M 254 Alternatieve hypotheekvormen als oplossing voor problemen op de woningmarkt	Portefeuilles	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(308/516) 19/M250	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 250 middenhuur ook in de woonmonitor	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(309/516) 19/M249	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 249 Woningcorporaties ook toewijzen aan lage middeninkomens	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	antwoord: De Woonvisie (juli 2019) bevat uitgangspunten voor de inzet. De mogelijkheden zijn beperkt tot inzet vrije ruimte. Betreft ca. 250 verhuringen/jaar die vooral in wijken met een hoog aandeel sociaal ingezet kan worden om binnen sociaal te differentiëren. De verdeling van resterende capaciteit verloopt via maatwerkafspraken op projectniveau.
(310/516) 19/M248	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 248 Niet DAEB deel van woningcorporaties onder actieplan middenhuur	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(311/516) 19/M247	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 247 Van Woonvisie naar concrete energie-ambities in de prestatieafspraken	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(312/516) 19/M246	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 246 Stimuleer medezeggenschap op grote en kleine schaal	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(313/516) 19/M244	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 244 Bied bij verkoop Overvecht eerst huidige huurders een kans	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(314/516) 19/M241	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 241 Duidelijke doelstellingen voor friendswoningen	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(315/516) 19/M239	Raad 18-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 239 Behoud het groen bij woningoverdracht	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(316/516) 19/M232	Raad 11-07-19	Woonvisie: Utrecht beter in balans	Wonen	M 232 Behoud woongroepen	Wonen	afhandelen per 01-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(340/516) 19/T304	Raad 11-07-19	VJN 2019	Wonen	19/M126 Bewoners voor betaalbaar wonen	Wonen	afhandelen per 01-01-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(342/516) 19/LIS43	Raad 16-07-19		Wonen	Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. Fracties kunnen de inhoud desgewenst betrekken bij behandeling van de Woonvisie.	Wonen	afhandelen per 27-08-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(357/516) 19/T301	cie. S&R 09-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - betaalbare koop	Wonen	De raad ontvangt in het najaar 2019 een brief over het onderzoek naar kansrijke regelingen voor betaalbare koop, oa koopgarant, starterslening, woonplicht (uitwerking motie 2018/252) en huurkoop.	Wonen	afhandelen per 02-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(358/516) 19/T300	cie. S&R 09-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - opvolging actieplan studentenhuisvesting	Wonen	De raad ontvangt eind 2019 het convenant dat opvolging geeft aan actieplan studentenhuisvesting	Wonen	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(359/516) 19/T299	cie. S&R 09-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - demontageplan voor nieuwbouwwoningen	Wonen	De wethouder komt in het actieplan Utrecht Circulair, dat de raad in het derde kwartaal 2019 ontvangt, terug op de suggestie van een demontageplan voor nieuwbouwwoningen	Wonen	afhandelen per 01-10-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(360/516) 19/T298	cie. S&R 09-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - woonwagenbeleid	Wonen	De raad ontvangt voor eind 2019 een nadere uitwerking op het woonwagenbeleid uit de woonvisie.	Wonen	afhandelen per 31-03-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(361/516) 19/T296	cie. S&R 04-07-19	Raadsvoorstel Woonvisie: Utrecht beter in Balans - huurontwikkeling	Wonen	De raad ontvangt in oktober 2019 een tussenbericht over de ontwikkelingen rond de noodknop (huurontwikkeling).	Wonen	afhandelen per 01-11-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(395/516) 19/T202	Vragenuur 16-05-19	Vragen van de heer Isik (PvdA), mede namens de fracties van SP en GroenLinks, inzake Draai de verkoop van de sociale huurwoningen terug.	Wonen	Vragen van de heer Isik (PvdA), mede namens de fracties van SP en GroenLinks, inzake Draai de verkoop van de sociale huurwoningen terug. Wethouder Diepeveen zal binnen enkele weken een brief schrijven over de gang van zaken rond de verkoopprocedure en zal daarbij ook ingaan op door raadslid Schipper genoemde casus (Springweg 78) en op de situatie rond het advies en de rol van de Woonbond.	Wonen	afhandelen per 20-07-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(408/516) 19/T169	cie. M&S 28-05-19	Raadsvoorstel Actieagenda Utrechters Schuldenvrij - pilot huurkorting	Wonen	De wethouder zegt toe om de raad ite informeren over de uitkomsten van de pilot huurkorting en hoe het college met deze uitkomsten om wil gaan.	Wonen	afhandelen per 26-09-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(412/516) 19/T154	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht	Wonen	Motie 79 Inzicht in de beschikbare middenhuurwoningen	Wonen	afhandelen per 24-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(413/516) 19/T153	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening regio Utrecht	Wonen	Motie 77 Intensivering van groot naar beter	Wonen	afhandelen per 23-09-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(414/516) 19/T152	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	Motie 76 Behoud van inschrijftijd ten dienste van doorstroming	Wonen	afhandelen per 30-06-21 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(415/516) 19/T151	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	Motie 74 Ook Middenhuurwoningen worden eerlijk verdeeld	Wonen	afhandelen per 24-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(416/516) 19/T150	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	Motie 70 Onderzoek bijzondere doelgroepen	Wonen	afhandelen per 24-07-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(417/516) 19/M75	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	M75 Geen belemmering om te huren in Utrecht voor middeninkomens	Wonen	afhandelen per 31-12-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(418/516) 19/M71	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	M71 beter U10 proces voor de regionale huisvestingsverordening	Wonen	afhandelen per 30-06-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(419/516) 19/M69	Raad 23-05-19	RV Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019	Wonen	M69 Tussentijds rapportage effecten loslaten van schaarstegrens en verlagen van compensatiebedragen bij omzetten van woningen	Wonen	afhandelen per 21-05-20 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(446/516) 19/LIS16	Raad 28-03-19		Wonen	Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord. Fracties kunnen de inhoud desgewenst betrekken bij behandeling van de Woonvisie en de Stedelijke prestatieafspraken.	Wonen	afhandelen per 09-05-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(461/516) 18/Br67	Raad 31-10-18		Wonen	Brief Jaasma de Winter Advocaten namens familie Tel-Gijsen iz verzoek om op korte termijn een beleid te ontwikkelen m.b.t. woonwagenstandplaatsen. Voor advies in handen stellen van het college. Zie ook de eerdere brieven van de families Tel en Hendriksen in het bmt 18/49 (zaaknr.5719170)	Wonen	afhandelen per 01-04-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(473/516) 18/T271	cie. S&R 18-10-18	PB 2019 - Stedelijke ontwikkeling incl. wonen + Leidsche Rijn + versnelling Overvecht	Wonen	Wethouder Diepeveen zegt toe voor het eind van het jaar met een evaluatie over het functioneren van de meerwaardeafdracht gekomen worden in plats van de eerder genoemde periode van oktober 2018.	Wonen	afhandelen per 01-07-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(476/516) 18/Br49	Raad 18-10-18		Wonen	Ingekomen brieven d.d. 17 oktober 2018, van M.J.T. en A.H., te Maarssen, over nieuw beleid woonwagenstandplaatsen (zaaknr. 5719170). Voorgesteld wordt deze brieven in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening. De raad ontvangt een afschrift van dit antwoord. Tevens ontvangt de raad informatie over wijze van afdoening van de in de brieven genoemde suggestie om het standplaatsenbeleid naar aanleiding van het Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid te ontwikkelen dan wel te verwerken in de geactualiseerde woonvisie. Het standplaatsenbeleid staat centraal tijdens het werkbezoek van de raad aan woonwagencentrum Beukbergen te Zeist op 1 november 2018. Graag uitgaand zaaknr. relateren aan zaaknr. 5719170. Hierover graag contact opnemen met Anita Achterberg (griffie 030-2861333)	Wonen	afhandelen per 01-04-19 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Stand van zaken Moties, toezeggingen en brieven Stad en Ruimte per 13 februari 2020

(485/516) 18/Br24	Raad 25-06-18		Wonen	Een ingekomen brief d.d. 27 mei 2018, van de heer C. v. D., alhier, over het woningbouwbeleid van de Gemeente Utrecht (brief 24). Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en de raad hierover te informeren.	Ruimtelijke Ontwikkeling	afhandelen per 27-07-18 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*
(504/516) 17/T229	cie. S&R 26-10-17	PGB 2018 Wonen	Wonen	De wethouder zegt toe de raad voor eind 2018 te informeren over starterscontracten.	Wonen	afhandelen per 31-12-18 actueel	*(antwoord nog niet beschikbaar)*

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

nummer	portefeuille	pfhouder	onderwerp	commissie
(49/164) raadsbrief 19/LIS30	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Raadsbrief Startdocument sloop/nieuwbouw Lauwerecht complexen 2 en 4 d.d. 30-04-2019 Het nieuw op te stellen Stedenbouwkundig Programma van Eisen en Integraal Programma van Eisen zullen ter besluitvorming worden voorgelegd aan uw raad. Volgens planning in het bijgevoegde startdocument: SPvE: april 2020, vaststelling bestemmingsplan: mei 2021	31-5-2019
19/RV106	Stationsgebied	Eerenberg	Integraal Programma van Eisen/Functioneel Ontwerp (IPvE/FO) Tuinen van Moreelse Park Uit LTA College d.d. april 2019	4-7-2019
19/RV55	Economische Zaken	Verschuure	Inzet Fonds Mismatch Arbeidsmarkt Uit LTA college d.d. 16 04 2019	4-7-2019
(143/164) raadsvoorstel 19/RV25	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Principebesluit over toekomst van de parkeergarage Springweg Uit LTA college d.d. 16 04 2019	12-9-2019
(80/164) raadsvoorstel 19/RV90	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Uitgangspunten Bestuurlijk Overleg Meerjaren Programma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) najaar 2019 Uit LTA college d.d. 16 04 2019	26-9-2019
(93/164) raadsvoorstel 19/RV75	Leidsche Rijn	Verschuure	Bestemmingsplan Crisis en herstelwet Veldhuizen Uit LTA college d.d. 16 04 2019	26-9-2019
(103/164) raadsvoorstel 19/RV65	Leidsche Rijn	Verschuure	Visie entree De Meern uit LTA college d.d. 16 04 2019	26-9-2019
(26/164) raadsvoorstel 19/RV136	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern Bron: LTA college najaar 2019	7-11-2019
(60/164) raadsbrief 19/RBR4	Circulaire Economie	Verschuure	Resultaten onderzoek naar percentage bedrijfsafval in openstaande ondergrondse containers tbv toekomst passysteem Bron: Raadsbrief Uitvoering motie M236: pasjes ondergrondse vuilcontainers weg d.d. 9 april 2019	7-11-2019
(61/164) raadsvoorstel 19/RV114	Vastgoed	Eerenberg	Actualisatie Vastgoedbeleid (Kaderbrief Vastgoed, Uitgifteproces gemeentelijk vastgoed) Uit LTA college d.d. april 2019	7-11-2019
(121/164) raadsvoorstel 19/RV47	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Stedenbouwkundig Programma van Eisen Archimedeslaan 16 Uit LTA college d.d. 16 04 2019	7-11-2019

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(160/164) toezegging 19/T113	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Wethouder Van Hooijdonk zal in de loop van dit jaar met een module komen, zoals aangekondigd, over betaald parkeren. Dan zal het ook gaan over het monitoren van de parkeerdruk en dit traject wordt meegenomen hoe we de parkeerdruk bijhouden in Utrecht.	7-11-2019
(162/164) raadsvoorstel 19/RV3	Grondzaken	Diepeveen	Na de zomer van 2019 wordt een principebesluit over de toekomst van de parkeergarage Springweg voorgelegd. De eindrapportage van de Visie strosteeg zal naar verwachting eind 2019 gereed zijn. Bron: Raadsbrief 2960, 22 maart 2019, Start opstellen Visie Strosteeg	7-11-2019
(20/164) raadsvoorstel 19/RV142	Openbare ruimte	Diepeveen	Verordening kabels en leidingen Bron: LTA college najaar 2019	12-12-2019
(25/164) raadsvoorstel 19/RV137	Vastgoed	Eerenberg	Actualisatie vastgoedbeleid(skader) Bron: LTA college najaar 2019	12-12-2019
(36/164) raadsvoorstel 19/RV126	Energie	Van Hooijdonk	Raadsvoorstel duurzame energieopwekking Rijnenburg en Reijerscop Bron: LTA college najaar 2019	12-12-2019
(57/164) raadsbrief 19/RBR7	Erfgoed	Klein	Resultaten gemeentebrede inventarisatie van jong erfgoed, vanaf 1970, inclusief een inschatting van kosten, bekostiging en benodigde expertise. Bron: Raadsbrief Plan van aanpak inventarisatie jong erfgoed	12-12-2019
(58/164) raadsbrief 19/RBR6	Energie	Van Hooijdonk	Plan van aanpak kantoren in 2023 naar label C Bron: Raadsbrief Groeiende opgave Energietransitie 2019 d.d. 29 januari 2018	12-12-2019
(59/164) raadsbrief 19/RBR5	Dierenwelzijn	Van Hooijdonk	Evaluatie contract met dierenbescherming als input voor nieuwe contract. Bron: Raadsbrief Verlenging contract Dierenbescherming d.d. 13 maart 2019	12-12-2019
(73/164) raadsvoorstel 19/RV100	Milieu en Emissieloos Vervoer	Eerenberg	Raadsvoorstel maatregelen Luchtkwaliteit Bron: LTA college najaar 2019 Uit LTA college d.d. april 2019	12-12-2019
(100/164) raadsvoorstel 19/RV68	Leidsche Rijn	Verschuure	Bestemmingsplan Strijkviertelpark (eigenaar Klop/Immo) Bron: LTA college najaar 2019	12-12-2019

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(126/164) raadsvoorstel 19/RV42	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Ontwikkelstrategie Maarschalkerweerd Uit LTA college d.d. 16 04 2019 en LTA college najaar 2019	12-12-2019
(44/164) raadsbrief 19/RBR12	Openbare ruimte	Diepeveen	Raadsbrief Stand van zaken aanpak eikenprocessierups Eind 2019 komt een uitgebreide evaluatie van de aanpak eikenprocessierups.	5-3-2020
(78/164) raadsvoorstel 19/RV92	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Vrijgave uitvoeringskrediet NRU Uit LTA college d.d. 16 04 2019	26-3-2020
(48/164) raadsvoorstel 19/RV118	Milieu en Emissieloos Vervoer	Eerenberg	Nota Geluid Bron: LTA college najaar 2019 Beleidsplan Geluidshinder. genoemd door Wethouder Everhardt in commissie S&R in 13 juni 2019	1-4-2020
(2/164) toezegging 20/T12	Openbare ruimte	Diepeveen	In raadsbrief Evaluatie aanpak eikenprocessierups 2019 (LIS 23 januari 2020) staan 2 TOEZEGGINGEN: 1. In Q1 2020 wordt de raad geïnformeerd over een landelijk gecoördineerde aanpak van de bestrijding van de eikenprocessierups en de mogelijke gevolgen voor de aanpak in de gemeente Utrecht en het aanplantbeleid. 2. In februari 2020 wordt de raad geïnformeerd over de aanpak van de eikenprocessierups in 2020.	2-4-2020
(6/164) toezegging 19/T541	Energie	Van Hooijdonk	In december 2020 raadsvoorstel over de mogelijke besluitvormingstrajecten bij aardgasvrij maken van Overvecht-Noord, met specifieke rollen en taken van de raad daarin.	2-4-2020
(17/164) raadsvoorstel 19/RV145	Groen	Diepeveen	Klimaatadaptatiestrategie Uit: LTA college najaar 2019	2-4-2020
(30/164) raadsvoorstel 19/RV132	Energie	Van Hooijdonk	Raadsvoorstel conceptbod Regionale Energiestrategie Bron: LTA college najaar 2019	2-4-2020
(64/164) raadsvoorstel 19/RV111	Stationsgebied	Eerenberg	Stedenbouwkundig Programma vam Eisen Beurskwartier locatie Croeselaan-Jan van Foreeststraat Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. april 2019	2-4-2020

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(66/164) raadsvoorstel 19/RV109	Stationsgebied	Eerenberg	Lombokplein: Besluitvorming SPvE en IPvE/Functioneel Ontwerp Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. april 2019	2-4-2020
(81/164) raadsvoorstel 19/RV89	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Parkeervisie en modules Invoeren Betaald Parkeren en Parkeernormen Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-4-2020
(98/164) raadsvoorstel 19/RV70	Leidsche Rijn	Verschuure	Stedenbouwkundig Plan Groenewoud/Herontwikkeling de Taats Noord Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-4-2020
(118/164) raadsvoorstel 19/RV50	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Busstalling Westraven Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-4-2020
(129/164) raadsvoorstel 19/RV39	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Actualisatie Visie Werkspoorkwartier Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-4-2020
(144/164) raadsvoorstel 19/RV24	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Visie Strosteeg Garage Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-4-2020
(145/164) raadsvoorstel 19/RV23	Openbare ruimte	Diepeveen	Plan Gemeentelijke watertaken en de gemeentelijke klimaatstrategie Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-4-2020
(138/164) raadsvoorstel 19/RV30	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Cartesiusdriehoek, fase 1, Keystone Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	16-4-2020
(139/164) raadsvoorstel 19/RV29	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan 2e Daalsedijk fase 2/4 Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	16-4-2020

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(3/164) toezegging 19/T574	Vastgoed	Eerenberg	Raadsbrief Stand van zaken Domplein 4-5. Behandeladvies LIS: Voor kennisgeving aannemen met dien verstande dat op de lijst van toezeggingen wordt opgenomen: In het eerste kwartaal van 2020 raadsbrief over de pandvisie Domplein 4-5 naar de raad.	14-5-2020
(5/164) toezegging 19/T542	Energie	Van Hooijdonk	Q1 2020 raadsbrief over conclusies haalbaarheidsonderzoek zonne-energie-eilanden op de Haarrijnseplan	14-5-2020
(117/164) raadsvoorstel 19/RV51	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Heycopplein Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	14-5-2020
(94/164) raadsvoorstel 19/RV74	Leidsche Rijn	Verschuure	Bestemmingsplan Zonneveld geluidswal Veldhuizen Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	11-6-2020
(95/164) raadsvoorstel 19/RV73	Leidsche Rijn	Verschuure	Bestemmingsplan Hooggelegen Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	11-6-2020
(97/164) raadsvoorstel 19/RV71	Leidsche Rijn	Verschuure	Bestemmingsplan Park West ZuidBron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	11-6-2020
(67/164) raadsvoorstel 19/RV108	Stationsgebied	Eerenberg	bestemmingsplan Wonderwoods (kop Beurskwartier) Uit LTA college d.d. april 2019	30-6-2020
(107/164) raadsvoorstel 19/RV61	Leidsche Rijn	Verschuure	Bouwenvelop Passiebloemweg Uit LTA college d.d. 16 04 2019	30-6-2020
(12/164) raadsvoorstel 19/RV150	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	SPVE woningbouwvlek Zuilense vecht en IPVE Lint Bron: LTA college najaar 2019	2-7-2020
(13/164) raadsvoorstel 19/RV149	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	RSU 2040 Bron: LTA college najaar 2019	2-7-2020
(14/164) raadsvoorstel 19/RV148	Openbare ruimte	Diepeveen	Beleidsplan Gladheidbestrijding Bron: LTA college najaar 2019	2-7-2020

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(27/164) raadsvoorstel 19/RV135	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Voorlopig Ontwerp Westelijk Stadsboulevard Bron LTA college 2019	2-7-2020
(82/164) raadsvoorstel 19/RV88	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Actualisatie Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (SRSRSB) Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(83/164) raadsvoorstel 19/RV87	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Integraal Programma van Eisen (IPvE) Maliebaan Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(85/164) raadsvoorstel 19/RV85	Energie	Van Hooijdonk	Transitievisie warmte (concept) Uit LTA college d.d. 16 04 2019 en LTA college najaar 2019	2-7-2020
(101/164) raadsvoorstel 19/RV67	Leidsche Rijn	Verschuure	Bestemmingsplan HaarrijnBron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(102/164) raadsvoorstel 19/RV66	Leidsche Rijn	Verschuure	Exploitatieplan Haarrijn Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(106/164) raadsvoorstel 19/RV62	Leidsche Rijn	Verschuure	Bestemmingsplan Passiebloemweg; scholen Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(108/164) raadsvoorstel 19/RV60	Circulaire Economie	Verschuure	Nieuwe nota Afval is Grondstof (werktitel) Uit LTA college d.d. 16 04 2019 en LTA college najaar 2019	2-7-2020
(131/164) raadsvoorstel 19/RV37	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Johan WagenaarkadeBron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(132/164) raadsvoorstel 19/RV36	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan DickensplaatsBron: LTA college najaar 2019 en UIt LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(140/164) raadsvoorstel 19/RV28	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Gebiedsontwikkeling Ravellaan Noord Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(141/164) raadsvoorstel 19/RV27	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Stedenbouwkundig Programma vam Eisen Gebiedsontwikkeling Ravellaan Noord Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(146/164) raadsvoorstel 19/RV22	Openbare ruimte	Diepeveen	Nota Beheer openbare ruimte Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	2-7-2020
(1/164) toezegging 20/T19	Milieu en Emissieloos Vervoer	Eerenberg	De wethouder zegt toe dat hij in het tweede kwartaal van 2020 een raadsvoorstel over de toekomst van de Nedereindse Plas naar de raad stuurt op basis van de voorkeursvariant van het college. Ook zal hij een ander scenario tegenover de voorkeursvariant inzichtelijk maken.	24-7-2020
(52/164) raadsvoorstel 19/RV116	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Raadsvoorstel contouren van het ruimtelijk perspectief REP U10 2e kwartaal 2020 Bron: Raadsbrief Plan van aanpak Ruimtelijk economisch perspectief en programma U10, 16 april 2019	27-8-2020
(10/164) raadsvoorstel 19/RV152	Wonen	Diepeveen	Aanpassen Huisvestingsverordening met registratieplicht vakantieverhuur Bron: LTA college najaar 2019	10-9-2020
(90/164) raadsvoorstel 19/RV78	Leidsche Rijn	Verschuure	Bestemmingsplan Zandweg 186a Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	10-9-2020
(104/164) raadsvoorstel 19/RV64	Leidsche Rijn	Verschuure	Visie Park Voorn - Burg Verderlaan Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	10-9-2020
(135/164) raadsvoorstel 19/RV33	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Stedenbouwkundig Programma vam Eisen Thomas a Kempisplantsoen Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	10-9-2020

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(137/164) raadsvoorstel 19/RV31	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Cartesiusdriehoek, fase 2 t/m 5fase 2 t/m 5 Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	10-9-2020
(147/164) raadsvoorstel 19/RV20	Merwedekanaalzone	Diepeveen	Vaststellen stedenbouwkundig plan deelgebied 5 Merwedekanaalzone Bron LTA college najaar 2019 en Ult LTA college d.d. 16 04 2019	10-9-2020
(148/164) raadsvoorstel 19/RV19	Merwedekanaalzone	Diepeveen	Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2 'uitwerkingsplan ' vaststelling. Bron: LTA college najaar 2019 Uit LTA college d.d. 16 04 2019	10-9-2020
(136/164) raadsvoorstel 19/RV32	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Hogenoord 20 Ult LTA college d.d. 16 04 2019	30-9-2020
(142/164) raadsvoorstel 19/RV26	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Sportpark Zuilense Vecht Uit LTA college d.d. 16 04 2019	30-9-2020
(8/164) toezegging 19/T504	Wonen	Diepeveen	Aangenomen behandeladvies uit raadsvergadering van 21 november 2019: deze brief voor kennisgeving aan te nemen en tevens de in de brief gedane toezegging dat een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) Locatie De Mix Overvecht in augustus 2020 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd op te nemen in de LTA	13-10-2020
(11/164) raadsvoorstel 19/RV151	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Visie Overvecht Bron: LTA college najaar 2019	5-11-2020
(115/164) raadsvoorstel 19/RV53	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Stedenbouwkundig Programma van Eisen Rosendael Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	5-11-2020
(116/164) raadsvoorstel 19/RV52	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Stedenbouwkundig Programma van Eisen Ivoordreef Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d 16 04 2019	5-11-2020

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(15/164) raadsvoorstel 19/RV147	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Kredietaanvraag Westelijke Stadsboulevard Bron: LTA college najaar 2019	10-12-2020
(29/164) raadsvoorstel 19/RV133	Energie	Van Hooijdonk	Raadsvoorstel definitief bod Regionale Energiestrategie Bron: LTA college najaar 2019	10-12-2020
(153/164) raadsvoorstel 19/RV12	Erfgoed	Klein	Vernieuwing erfgoedbeleid inclusief archeologiebeleid Uit LTA d.d. 16 04 2019 en LTA college najaar 2019	10-12-2020
(79/164) raadsvoorstel 19/RV91	Mobiliteit	Van Hooijdonk	Bestemmingsplan NRU Noordelijke Stadsrand Utrecht + MER (tijdelijk) on-hold door vernietiging tracébesluit A27 Bron: LTA college najaar 2019 Uit LTA college d.d. 16 04 2019	31-12-2020
(122/164) raadsvoorstel 19/RV46	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan buisleidingverlegging Lunetten (tijdelijk) on-hold door vernietiging tracébesluit A27 Bron: LTA college najaar 2019 Uit LTA college d.d. 16 04 2019	31-12-2020
(123/164) raadsvoorstel 19/RV45	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Pagelaan 1 (tijdelijk) on-hold door vernietiging tracébesluit A27 Bron: LTA college najaar 2019 Uit LTA college d.d. 16 04 2019	31-12-2020
(125/164) raadsvoorstel 19/RV43	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Stedenbouwkundig Programma van Eisen Befuterrein (tijdelijk) on-hold door vernietiging tracébesluit A27 Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	31-12-2020
(133/164) raadsvoorstel 19/RV35	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Omloop/Laan van Chartroise Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	31-3-2021

Lange Termijn Agenda d.d. 13 februari 2020

(134/164) raadsvoorstel 19/RV34	Ruimtelijke Ontwikkeling	Verschuure	Bestemmingsplan Thomas a Kempisplantsoen Bron: LTA college najaar 2019 en Uit LTA college d.d. 16 04 2019	30-6-2021
(40/164) raadsvoorstel 19/RV122	Wonen	Diepeveen	Het stedenbouwkundig programma van eisen voor De Mix Utrecht wordt aan de raad voorgelegd. Besluitvorming rondom bestemmingsplanwijzigingen vindt in 2021 plaats. Raadsbrief De Mix Utrecht (100 dagen challenge) 20/5/2019	17-12-2021

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	837
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	5
Omschrijving	Raadsvoorstel Kredietvrijgave Voorrangsplein 't Goylaan
ID	858
Behandelend ambtenaar	Aarts, B.J.M. (Trix)
Telefoon	030 - 28 63653
E-mail	t.aarts@utrecht.nl
Datum collegebesluit	14 januari 2020
Thema	Verkeer, vervoer en waterstaat
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Mobiliteit
Referendabel	Ja
Raadsadviseur (lijst)	Joost Gerrits/Wonen, Mobiliteit, Circulaire economie/06-44655180

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	18 februari 2020
Gemeenteraad	12 maart 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Aarts, B.J.M. (Trix)
Kenmerk	6081603
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Mobiliteit

Kredietvrijgave Voorrangsplein 't Goylaan

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 Een budget van 1,2 miljoen euro vrij te geven voor de aanpassingen van het voorrangsplein op ’t Goylaan en dit vooralsnog te dekken uit de middelen van 1 miljoen euro die bij de Voorjaarsnota 2018 voor 2020 zijn toegevoegd aan “Schaalsprong Mobiliteit” en 0,2 miljoen euro uit het budget van de spaarpot As Votulast.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. G.G.H.M. Haanen	Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Gemeente Utrecht

Bijlages
Voorstel: Voorstel_12097
Bijlage: Definitief Ontwerp voorrangsplein 't Goylaan
Bijlage: Raadsbrief Definitief Ontwerp aanpassingen voorrangsplein 't Goylaan
Bijlage: Besluitenhistorie Voorrangsplein 't Goylaan

Eerdere besluitvorming

Uitvoering

Gemeente Utrecht

Context

In 2016 is 't Goylaan opnieuw ingericht om een aantrekkelijke en goed oversteekbare stadsboulevard te maken. Er is meer ruimte gekomen voor fietsers en voetgangers. Voor de kruising met de Constant Erzeijstraat / Hooft Graaflandstraat is een voorrangsplein in de plaats gekomen.
Ondanks verschillende kleine verbeteringen bleven signalen over de onduidelijke verkeerssituatie aanhouden. Daarop heeft de gemeente het functioneren van het plein met een camera-onderzoek verder onderzocht. Hieruit kwam naar voren dat de verkeerssituatie op het plein niet voor iedereen begrijpelijk was. De gemeente heeft daarom de aanbevelingen uit het rapport overgenomen en uitgewerkt in een ontwerp. Dit ontwerp is besproken met belanghebbende bewoners en de klankbordgroep (uit 2016).
De geraamde kosten van dit maatwerkpakket bedragen 1,2 miljoen euro. Om het project snel uit te kunnen voeren vraagt het college de raad om voorafgaand aan de jaarlijkse programmering in het Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid krediet vrij te geven voor de uitvoering van de maatregelen.

Beslispunt

1 Een budget van 1,2 miljoen euro vrij te geven voor de aanpassingen van het voorrangsplein op ’t Goylaan en dit vooralsnog te dekken uit de middelen van 1 miljoen euro die bij de Voorjaarsnota 2018 voor 2020 zijn toegevoegd aan “Schaalsprong Mobiliteit” en 0,2 miljoen euro uit het budget van de spaarpot As Votulast.

Argumenten

1.1 <u>Snelle uitvoering van het maatregelenpakket is noodzakelijk</u>
De onduidelijkheid van het voorrangsplein moet snel worden opgelost, zodat voor alle weggebruikers de regels duidelijk zijn. We streven er nu naar om de maatregelen in de kwartalen 2 en 3 uit te voeren. Normaliter vindt herprogrammering plaats in het MPB waarbij een integrale afweging mogelijk is. Een herprogrammering in het MPB zou in dit geval betekenen dat de uitvoering van het project pas na de zomer zou kunnen starten.

1.2 <u>De middelen van de schaalsprong Mobiliteit en van de spaarpot As Votulast worden niet uitgegeven in 2020.</u>
Wij sparen voor de Systeemsprong Mobiliteit gelden die wij als cofinanciering kunnen inzetten voor subsidies van het rijk en de provincie voor maatregelen die voortvloeien uit de BO MIRT verkenning. Daarnaast sparen wij ook voor de herinrichting van As Votulast. Deze middelen worden dus niet uitgegeven in 2020. Deze ruimte in het kasritme maakt het mogelijk de aanpak van het Voorrangsplein snel op te pakken. Het aanvullen van de spaarpotten wordt betrokken bij de integrale afweging in het MPB 2020. Onze intentie daarbij is om deze spaarpotten aan te vullen uit de budget Overige Verbindingswegen (16,8 miljoen euro).

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Aarts, B.J.M. (Trix)
Kenmerk	6081603
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Mobiliteit

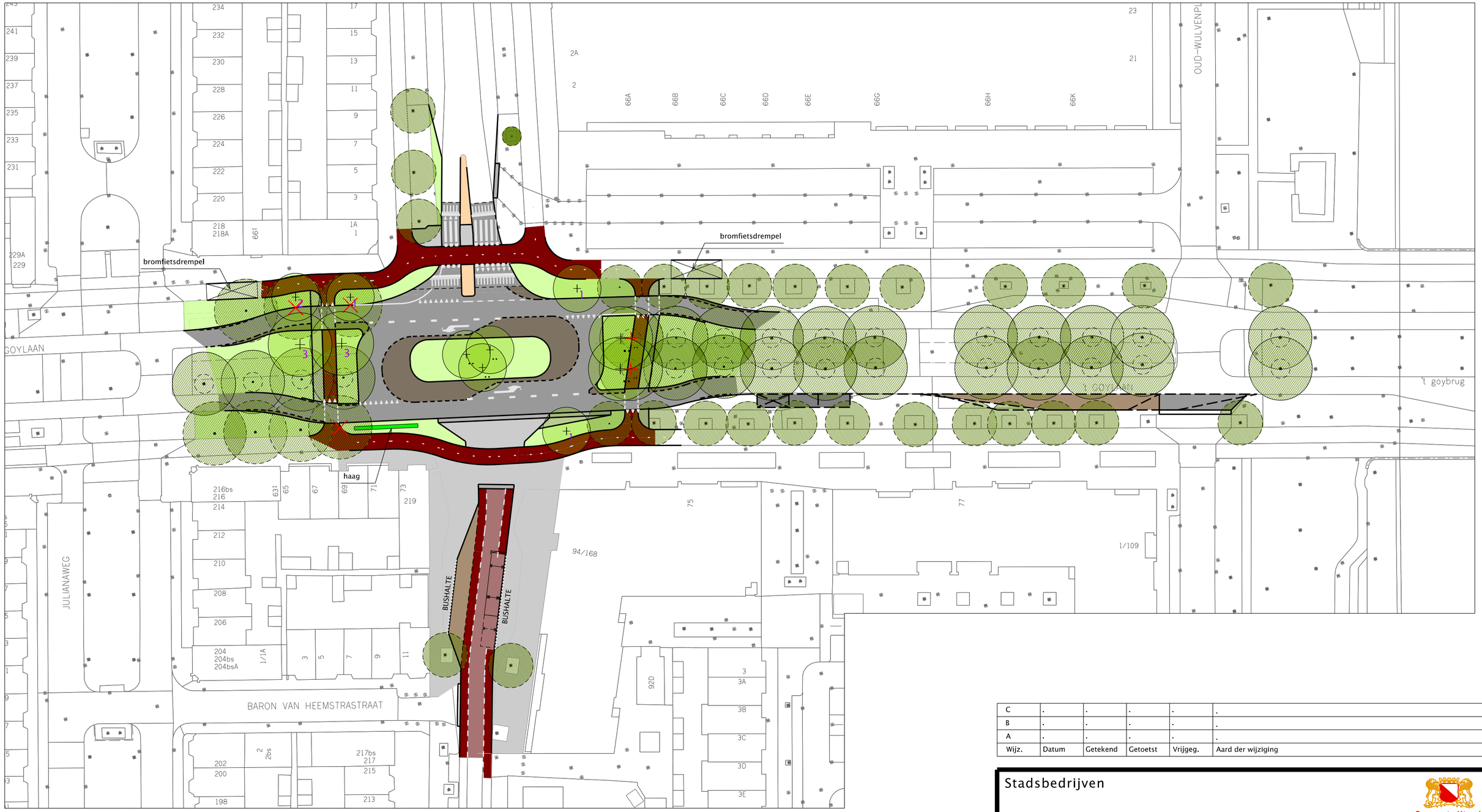
Kredietvrijgave Voorrangsplein 't Goylaan

besluit

1 Een budget van 1,2 miljoen euro vrij te geven voor de aanpassingen van het voorrangsplein op ‘t Goylaan en dit vooralsnog te dekken uit de middelen van 1 miljoen euro die bij de Voorjaarsnota 2018 voor 2020 zijn toegevoegd aan “Schaalsprong Mobiliteit” en 0,2 miljoen euro uit het budget van de spaarpot As Votulast.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

ALGEMEEN

- Plangrens

VERHARDING

- RIJBAAN: elementen verharding
- RIJBAAN: Asfalt, zwart
- OVERRIJDBAAR GEDEELTE
- PARKEREN: elementen verharding
- BUSHALTEHAVEN
- MIDDENGELEIDER
- FIETSPAD/-STROOK: Asfalt, rood
- VOETPAD: Trottoirtegels, beton, 30 x 30 cm, halfsteensverband
- WEGMARKERING: Thermoplast

GROEN EN WATER

- BOOM: Bestaand, soort: nader te inventariseren (1e, 2e, 3e grootte - resp. diam. 12, 9, 6 m) (onderbroken lijn: huidige kroondiameter)
- BOOM: Nieuw, soort : n.t.b. (1e,2e,3e grootte - resp. diam. 12, 9, 6 m)
  1: lokatie onder voorbehoud van zicht en KenL
  2: lokatie onder voorbehoud van verleggen KenL
  3: lokatie onder voorbehoud van (aanv. maatregelen i.r.t.) KenL
- BOOM: Verwijderen, v - verplantbaar
- BOOM: Verplanten (binnen plangebied), soort: n.t.b.
- GROENINVULLING: Gazon

Wijz.	Datum	Getekend	Getoetst	Vrijgeg.	Aard der wijziging
C	.	.	.	.	.
B	.	.	.	.	.
A	.	.	.	.	.

Stadsbedrijven

Gemeente Utrecht

Opdrachtgever
ONTWIKKELORGANISATIE RUIMTE

Project
'T GOYLAAN
RECONSTRUCTIE VOORRANGSPLEIN

Onderdeel
ONTWERP
.
.

Schaal 1:500		Formaat A2	
Beheer .		Bestek .	
Projectnummer	330.0111.01	Status	Definitief
Tekeningnummer	330011101.OW.020.001	Datum:	14-01-2020
		Versie	1.0
Getekend	MH		
Getoetst	RS		
Vrijgegeven	JE		

Stadsingenieurs
Bezoekadres Stadsplateau 1
Postadres Postbus 8375, 3503 RJ Utrecht
Telefoon 030 - 286 4323 **Fax** 030 - 286 4348
www.utrecht.nl

F:\IBU\Project\..

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Jesse van Elsberg	**Datum**	16 januari 2020
Doorkiesnummer	030 - 286 4675	**Ons kenmerk**	4264351/20200108JvE
E-mail	j.van.elsberg@utrecht.nl	**Onderwerp**	Definitief Ontwerp aanpassingen voorrangsplein 't Goylaan
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Op 16 oktober 2019 informeerden wij u middels een raadsbrief over het maatregelenpakket voor de aanpak van het voorrangsplein op 't Goylaan. Dit pakket bestaat uit een aanpassing van het voorrangsplein (hiervoor is een ontwerp gemaakt), verbetering van de werking van het doseerlicht, de verkeersveiligheid van de fietsoversteken en de praktijkproef bij de Linschotensingel. Op 30 oktober 2019 is een bewonersavond gehouden. Na de bewonersavond zijn het voorkeursontwerp en de optimalisaties besproken met een aantal belanghebbenden, waaronder de "oude" klankbordgroep die betrokken was bij de herinrichting in 2016. Reacties betroffen vooral het ontwerp van het voorrangsplein en een proef om de stoplichten bij de Linschotersingel te doven. Zoveel als mogelijk zijn deze reacties overgenomen. Het Definitief Ontwerp hebben wij op 14 januari vastgesteld. We willen het maatregelenpakket zo snel als mogelijk uitvoeren en daarom hebben wij u in een raadsvoorstel gevraagd krediet hiervoor vrij te geven.

Reacties op het voorkeursontwerp
Bewoners hebben een aantal aandachtspunten meegegeven die zijn verwerkt in het definitieve ontwerp. Het gaat dan om: te hoge snelheid op 't Goylaan, toeteren door onbekendheid met de doseerlichten, veiligheid fietsers, trillinghinder door de verhoogde fietspaden, lichthinder van koplampen, behoud van de bomen en parkeervakken en het halteren van de bus op de rijbaan.
In het ontwerp zijn zowel aan de noord- als aan de zuidzijde uitbuigingen aangebracht in de rijbanen om ervoor te zorgen dat mensen snelheid minderen op 't Goylaan. De tweerichting fietspaden worden verhoogd aangelegd en het fietspad aan de noordzijde krijgt een uitbuiging en bromfietsdrempels om ervoor te zorgen dat fietsers en snorfietsers hun snelheid matigen bij het kruisen van de Constant Erzeijstraat. Bij de vormgeving van de verhoogde aanleg wordt rekening gehouden met trillinghinder. Ter voorkoming van lichthinder van koplampen wordt lage begroeiing aangebracht tussen de rijbaan en het fietspad ter hoogte van de woningen aan de zuidzijde.
De werking van het doseerlicht wordt verduidelijkt door of een dynamisch onderbord of door het toevoegen van een oranje knipperlicht. De definitieve oplossing wordt later bepaald.
Door het verplaatsen van de bushalte en oprekken van het voorrangsplein zullen totaal negen parkeervakken verdwijnen. Het compenseren van deze parkeervakken elders op 't Goylaan is helaas niet mogelijk.

Tenslotte is ook gevraagd om het behoud van met name de grote bomen. Tijdens het schetsontwerp was er sprake van het verdwijnen van 3 tot 5 grote bomen. Door het optimaliseren van het ontwerp kan het aantal te kappen bomen worden beperkt tot drie. Op en rond het voorrangsplein worden 4 bomen herplant.

Een aantal bewoners heeft de voorkeur uitgesproken het voorrangsplein te vervangen door een kruising met verkeerslichten. In de nieuwe situatie zorgt het voorrangsplein echter voor een betere verkeersafwikkeling. Enkele bewoners vragen het voorrangsplein niet aan te passen en in te zetten op voorlichting en handhaving. Uit het cameraonderzoek is gebleken dat structurele aanpassingen van het voorrangsplein nodig zijn.

Praktijkproef verkeerslichten Linschotensingel

De praktijkproef bij de Linschotensingel is doorgeschoven naar 14 januari, omdat meer tijd nodig was voor een gedegen voorbereiding. De praktijkproef houdt in dat de verkeerslichten op knipperen gaan en dat de weg daar wordt versmald naar één rijbaan. Tijdens de praktijkproef zal met camera's worden gemonitord. Mocht tijdens de proef blijken dat oversteken lastig is, dan kunnen de bestaande verkeerslichten binnen afzienbare tijd worden aangepast tot doseerlichten.

Raadsvoorstel

De kosten van het maatregelenpakket worden geraamd op circa 1,2 miljoen euro. Dat geld is nu niet beschikbaar. Daarom leggen wij u in een separaat raadsvoorstel een kredietaanvraag voor, vooruitlopend op de besluitvorming over het Meerjaren Perspectief 2020. De uitvoering kan daardoor in het tweede kwartaal van 2020 starten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

Besluitenhistorie

Datum	6 februari 2020
Behandeld door	J. van Elsberg
Doorkiesnummer	030-2864675
E-mailadres	j.van.elsberg@utrecht.nl
Kenmerk	4264351/20200206-jvs
Onderwerp	Voorrangsplein 't Goylaan
Beleidsveld	Mobiliteit

Hierbij vindt u een overzicht van de belangrijkste besluiten/momenten met betrekking tot voorrangsplein 't Goylaan.

16 januari 2020	Aanbieden raadsvoorstel Voorrangsplein 't Goylaan
16 januari 2020	Raadsbrief Definitief Ontwerp aanpassingen voorrangsplein 't Goylaan
3 december 2019	Beantwoording SV 2019 nr 226 over Verder met de 't Goylaan
16 oktober 2019	Raadsbrief Verkeersplein 't Goylaan
3 oktober 2019	Beantwoording MV1 over Hoe gaat het met het nieuwe plan voor de 't Goylaan?
16 mei 2019	CommissieS&R agendpunt 15: Raadsbrief Resultaten camera-onderzoek voorrangsplein 't Goylaan
28 maart 2019	Raadsbrief Resultaten camera-onderzoek voorrangsplein 't Goylaan
13 september 2018	Raadsbrief Voortgang toegezegde maatregelen 't Goylaan en vervolg
31 mei 2018	Raadsinformatiebijeenkomst agendapunt 6: Bewonersplan herinrichting 't Goylaan
29 mei 2018	Beantwoording SV 2018, nr. 27 over Onduidelijke voorrangssituatie op 't Goylaan
15 februari 2018	Beantwoording MV3 over Voorrangsplein 't Goylaan echt veilig?
31 augustus 2017	Commissie SR agendapunt 15: Raadsbrief Evaluatie herinrichting 't Goylaan
21 augustus 2017	Raadsbrief uitkomsten verkeersveiligheidsaudit herinrichting Goylaan
16 mei 2017	Raadsbrief Evaluatie herinrichting 't Goylaan

13 april 2017	Beantwoording MV3 over Stand van zaken op de ‘t Goylaan
15 november 2016	Beantwoording SV 2016, nr. 136 over Afronding werkzaamheden ’t Goylaan
17 oktober 2016	Commissiebrief S&R: Stand van zaken herinrichting 't Goylaan
21 maart 2016	Commissiebrief S&R: Start werkzaamheden ‘t Goylaan
11 november 2015	Commissiebrief S&R: Definitief ontwerp Herinrichting ’t Goylaan
10 november 2015	Collegebesluit DO herinrichting 't Goylaan
24 september 2015	Commissie S&R agendapunt 13a: VO Herinrichting ‘t Goylaan
18 september 2015	Commissiebrief S&R: Aanpassingen in ontwerp herinrichting 't Goylaan
15 juli 2015	Commissiebrief S&R: Voorlopig Ontwerp herinrichting ’t Goylaan
7 juli 2015	Collegebesluit VO Herinrichting ‘t Goylaan
9 juni 2015	Commissiebrief S&R: Geheimhouding FO-raming herinrichting ‘t Goylaan
7 april 2015	Commissiebrief S&R: Herinrichting ‘t Goylaan
7 april 2015	Collegebesluit Herinrichting 't Goylaan

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	825
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	5.1
Omschrijving	Raadsbrief Verkeersplein 't Goylaan
ID	843
Behandelend ambtenaar	Jesse van Elsberg
Telefoon	030 - 286 4675
E-mail	j.van.elsberg@utrecht.nl
Datum collegebesluit	16 oktober 2019
Thema	Verkeer, vervoer en waterstaat
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Mobiliteit
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Joost Gerrits/Wonen, Mobiliteit, Circulaire economie/06-44655180

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad	12 maart 2020
Raadsinformatiebijeenkomst	18 februari 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Jesse van Elsberg	**Datum**	16 oktober 2019
Doorkiesnummer	030 - 286 4675	**Ons kenmerk**	4264351/20191009JvE
E-mail	j.van.elsberg@utrecht.nl	**Onderwerp**	Verkeersplein 't Goylaan
Bijlage(n)	1; onderaan bijgevoegd	**Beleidsveld**	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Op 28 maart 2019 informeerden wij u middels een raadsbrief over de resultaten van het camera-onderzoek op het voorrangsplein op 't Goylaan. In die brief zijn we ingegaan op de aanbevelingen uit het rapport van DTV Consultants, hebben we korte termijn maatregelen opgenomen en ook meer fundamentele maatregelen voorgesteld.
De korte termijn maatregelen zoals het aanbrengen van extra belijning en inregeling van het doseerlicht zijn reeds in april 2019 uitgevoerd.
Afgelopen tijd hebben we gewerkt aan een aantal varianten om het voorrangsplein fundamenteel te verbeteren. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van de kennis van het landelijk instituut CROW.

Hieronder staan de aanbevelingen uit de raadsbrief puntsgewijs genoemd, aangevuld met onze reactie n.a.v. het gedane onderzoek:

1. **Heroverwegen vormgeving kruispunt (enkelstrooksrotonde of aanpassen voorrangsplein)**
   Wat betreft de aanbeveling om de vormgeving te heroverwegen is een enkelstrooksrotonde eerder overwogen tijdens de ontwerpfase in 2014/2015. Destijds is hiervoor niet gekozen, omdat die onvoldoende in staat is het verkeer op 't Goylaan te verwerken. Wachtrijen zouden ontoelaatbaar lang worden op 't Goylaan. De hoeveelheid verkeer op 't Goylaan is in de tussentijd niet afgenomen, dus zou ook nu het toepassen van een rotonde leiden tot zeer lange wachtrijen waardoor de drukte nog verder zou toenemen.
   Daarom hebben we in het nadere onderzoek naar de vormgeving van het kruispunt, varianten van een langer uitgerekt voorrangsplein vergeleken. De varianten zijn als eerste beoordeeld op het aspect verkeersveiligheid. Vervolgens zijn ze beoordeeld op comfort voor fiets, voetganger en bus en op ruimtelijke inpassing waaronder het behoud van de grote bomen rond de kruising.

   Conclusie
   De meest uitgerekte variant (zie kaartbijlage) scoort het beste op verkeersveiligheid. Fietsers en de bussen die uit de zijstraten 't Goylaan oprijden of oversteken zullen iets inleveren op comfort door het grotere voorrangsplein omdat de oversteek iets verder van de kruising af ligt. Helaas zullen drie tot vijf grote bomen moeten verdwijnen, waarbij we mogelijkheden zien om nieuwe bomen terug te planten. Het exacte aantal te rooien bomen vraagt nog nader

onderzoek in verband met kabels en leidingen en exacte ligging van de fiets- en voetgangersoversteken. In totaal zullen 5 parkeervakken verdwijnen waarvan 3 aan de noordwestzijde en 2 aan de noordoostzijde van het voorrangsplein.
Momenteel halteert de bus bij het voorrangsplein naast de rijbaan (in een haltekom). De gemeente onderzoekt samen met de busmaatschappij de mogelijkheid om de bus op de rijbaan te laten halteren.

2. Onderzoek beperken instroom en/of uitstroom
Afgelopen periode hebben we de verkeerscirculatie nader onderzocht. Hieruit blijkt dat een deel van de oplossing gevonden kan worden op 't Goylaan. In andere gevallen is er sprake van terugslag op 't Goylaan door problemen op de Waterlinieweg en de ring Utrecht.
Voor oplossingen op 't Goylaan is met name gekeken naar de verkeersregelinstallatie (VRI) bij de Linschotensingel. Deze VRI belemmert de afwikkeling van het verkeer op 't Goylaan waardoor terugslag ontstaat op het voorrangsplein. Om de proef op de som te nemen zal voor het eind van het jaar een praktijkproef worden gedaan. We doen dit door de VRI uit te zetten en vervolgens te monitoren welk effect dit heeft op de verkeersafwikkeling op 't Goylaan en in het bijzonder bij het voorrangsplein. Bij deze proef houden we rekening met de effecten hiervan op de in- en uitstroom op onder andere 't Goyplein. Mocht deze proef succesvol zijn zonder dat dit ten koste gaat van de verkeersveiligheid, dan zullen we de VRI uit laten staan.

3. Verbeteren werking doseerlicht
Het 's nachts aanspringen van de doseerlichten bij het voorrangsplein is uitgebreid geanalyseerd op basis van de gegevens uit het verkeersmanagementsysteem. Het blijkt te worden veroorzaakt door een voertuig dat op dat moment langdurig in de zijstraat op de rijbaan stil staat. Hierdoor treden de doseerlichten in werking. Uit onderzoek blijkt dat de doseerlichten technisch gezien goed werken, echter het finetunen van de regeling vroeg aandacht. Dit is direct opgepakt door de instelling van het doseerlicht aan te passen zodat de bussen beter doorstromen.

4. Verkeersveiligheid van de fietsoversteken
De aanbeveling om pijlmarkeringen aan te brengen is al in april 2019 als korte termijnmaatregel uitgevoerd. Het verhoogd aanleggen van de tweerichtings fietspaden is opgenomen in het ontwerp. De vormgeving van de drempelconstructie vraagt nog een nadere uitwerking waarbij we rekening houden met de OV reizigers en de nood- en hulpdiensten.

Planning uitvoering en financiering
In oktober is het nieuwe voorkeursontwerp van het voorrangsplein met de direct betrokken bewoners en de politie besproken. Hun eerste reactie was positief. De vormgeving van de verhoogde tweerichting fietspaden zal in overleg met politie, busmaatschappij en nood- en hulpdiensten worden uitgewerkt. Momenteel maken we het ontwerp gereed voor de bewonersavond die we 30 oktober 2019 houden.

Na de presentatie van het ontwerp aan de bewoners zal de verdere uitwerking van het ontwerp en voorbereiding van de uitvoering voortvarend worden opgepakt.

Om te kunnen starten met de aanpassing van het voorrangsplein is het van belang dat we de bomen vóór het volgende broedseizoen rooien (uiterlijk in maart 2020). We willen de werkzaamheden aan het aanpassen van het voorrangsplein in een verkeerluwe periode uitvoeren omdat afsluitingen van 't Goylaan nodig zijn. Hiervoor zullen we onder andere de meivakantie en de zomervakantie van 2020 gebruiken.

Voor de verdere uitwerking naar een voorlopig en definitief ontwerp en de uitvoering van het te herinrichten voorrangsplein en de proef met het uitzetten van het verkeerslicht op de Linschotersingel is op dit moment geen budget gereserveerd.

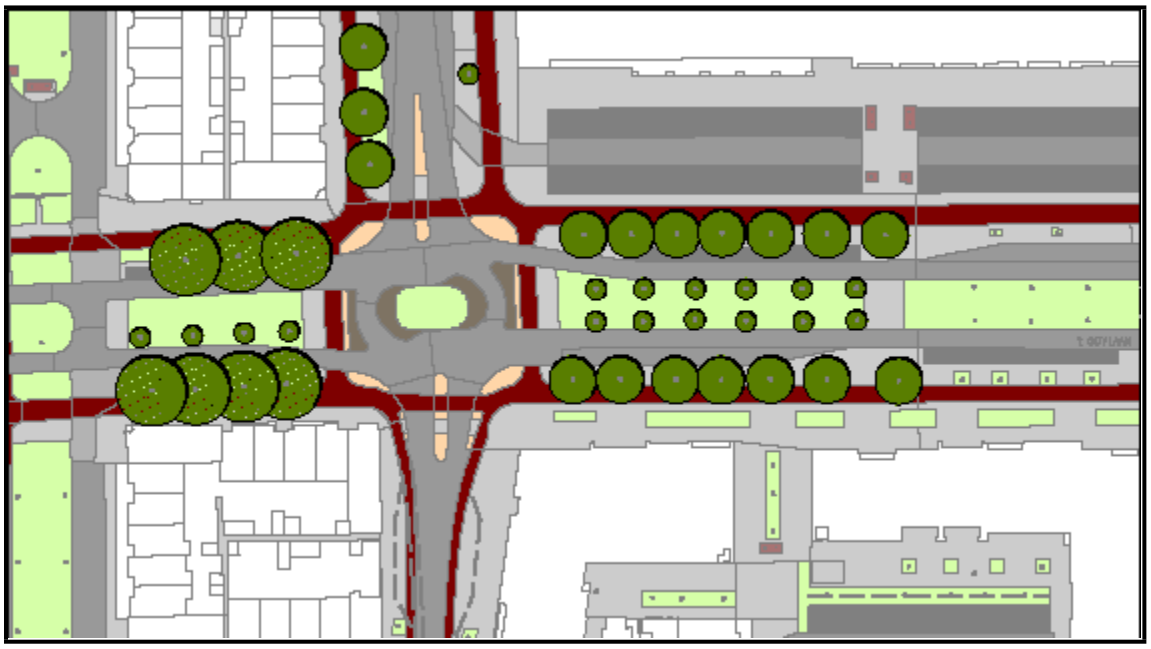
Op basis van het schetsontwerp worden de kosten voor het aanpassen van het voorrangsplein en de proef op de Linschotersingel geraamd op circa €1,2 miljoen excl. BTW, inclusief noodzakelijk tijdelijke maatregelen en monitoring van de effecten. Na afronding van het Voorlopig Ontwerp zullen wij u nog dit jaar, een voorstel voor dekking voorleggen waarvoor wij een oplossing zoeken binnen het MPB.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

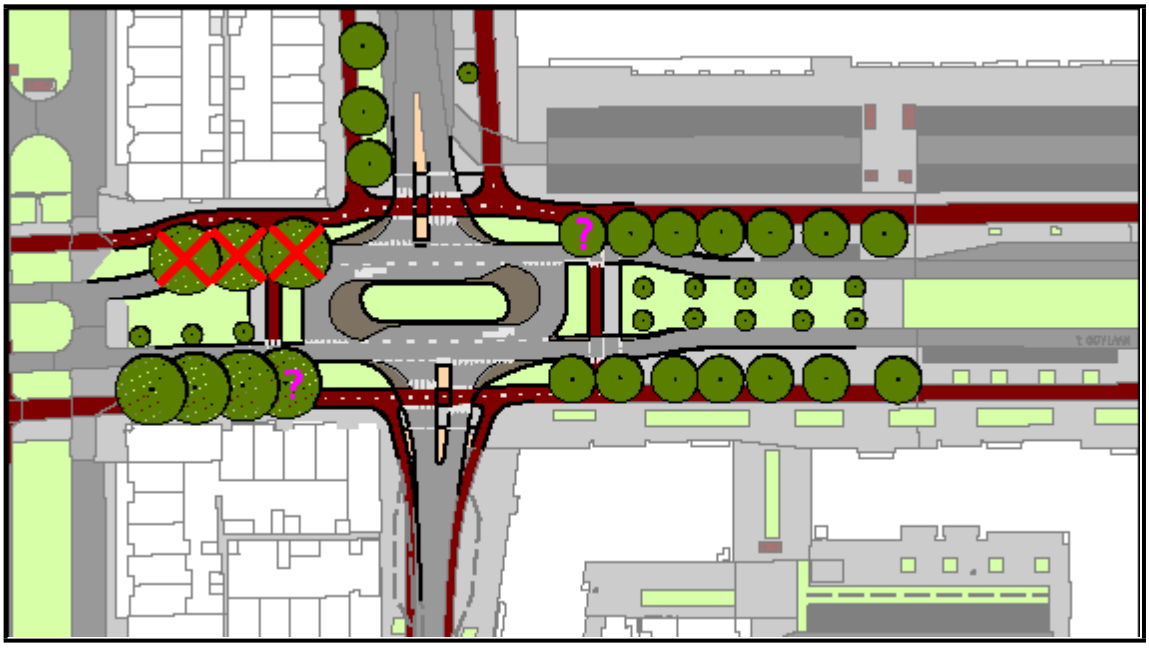
de secretaris, de burgemeester,

Kaartbijlage voorrangsplein ‘t Goylaan – Constant Erzeijstraat

Huidig voorrangsplein

Ontwerp uitgerekt voorrangsplein

Aanpassingen

- Groter “uitgerekt” voorrangsplein waardoor de vormgeving onderscheidend is van een rotonde.
- Heldere voorrangssituatie voor auto’s.
- Duidelijkere voorrangssituatie tussen afslaande auto’s en fietsers door onder andere verhoogde tweerichting fietspaden.
- Uitbuiging van de rijbaan door onder andere verplaatsen bushalte.

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	824
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	5.2
Omschrijving	Raadsbrief Definitief Ontwerp aanpassingen voorrangsplein 't Goylaan
ID	842
Behandelend ambtenaar	Jesse van Elsberg
Telefoon	030 - 286 4675
E-mail	j.van.elsberg@utrecht.nl
Datum collegebesluit	16 januari 2020
Thema	Verkeer, vervoer en waterstaat
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Mobiliteit
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Joost Gerrits/Wonen, Mobiliteit, Circulaire economie/06-44655180

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	18 februari 2020
Gemeenteraad	12 maart 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Jesse van Elsberg	**Datum**	16 januari 2020
Doorkiesnummer	030 - 286 4675	**Ons kenmerk**	4264351/20200108JvE
E-mail	j.van.elsberg@utrecht.nl	**Onderwerp**	Definitief Ontwerp aanpassingen voorrangsplein 't Goylaan
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Op 16 oktober 2019 informeerden wij u middels een raadsbrief over het maatregelenpakket voor de aanpak van het voorrangsplein op 't Goylaan. Dit pakket bestaat uit een aanpassing van het voorrangsplein (hiervoor is een ontwerp gemaakt), verbetering van de werking van het doseerlicht, de verkeersveiligheid van de fietsoversteken en de praktijkproef bij de Linschotensingel. Op 30 oktober 2019 is een bewonersavond gehouden. Na de bewonersavond zijn het voorkeursontwerp en de optimalisaties besproken met een aantal belanghebbenden, waaronder de "oude" klankbordgroep die betrokken was bij de herinrichting in 2016. Reacties betroffen vooral het ontwerp van het voorrangsplein en een proef om de stoplichten bij de Linschotersingel te doven. Zoveel als mogelijk zijn deze reacties overgenomen. Het Definitief Ontwerp hebben wij op 14 januari vastgesteld. We willen het maatregelenpakket zo snel als mogelijk uitvoeren en daarom hebben wij u in een raadsvoorstel gevraagd krediet hiervoor vrij te geven.

Reacties op het voorkeursontwerp
Bewoners hebben een aantal aandachtspunten meegegeven die zijn verwerkt in het definitieve ontwerp. Het gaat dan om: te hoge snelheid op 't Goylaan, toeteren door onbekendheid met de doseerlichten, veiligheid fietsers, trillinghinder door de verhoogde fietspaden, lichthinder van koplampen, behoud van de bomen en parkeervakken en het halteren van de bus op de rijbaan.
In het ontwerp zijn zowel aan de noord- als aan de zuidzijde uitbuigingen aangebracht in de rijbanen om ervoor te zorgen dat mensen snelheid minderen op 't Goylaan. De tweerichting fietspaden worden verhoogd aangelegd en het fietspad aan de noordzijde krijgt een uitbuiging en bromfietsdrempels om ervoor te zorgen dat fietsers en snorfietsers hun snelheid matigen bij het kruisen van de Constant Erzeijstraat. Bij de vormgeving van de verhoogde aanleg wordt rekening gehouden met trillinghinder. Ter voorkoming van lichthinder van koplampen wordt lage begroeiing aangebracht tussen de rijbaan en het fietspad ter hoogte van de woningen aan de zuidzijde.
De werking van het doseerlicht wordt verduidelijkt door of een dynamisch onderbord of door het toevoegen van een oranje knipperlicht. De definitieve oplossing wordt later bepaald.
Door het verplaatsen van de bushalte en oprekken van het voorrangsplein zullen totaal negen parkeervakken verdwijnen. Het compenseren van deze parkeervakken elders op 't Goylaan is helaas niet mogelijk.

Tenslotte is ook gevraagd om het behoud van met name de grote bomen. Tijdens het schetsontwerp was er sprake van het verdwijnen van 3 tot 5 grote bomen. Door het optimaliseren van het ontwerp kan het aantal te kappen bomen worden beperkt tot drie. Op en rond het voorrangsplein worden 4 bomen herplant.

Een aantal bewoners heeft de voorkeur uitgesproken het voorrangsplein te vervangen door een kruising met verkeerslichten. In de nieuwe situatie zorgt het voorrangsplein echter voor een betere verkeersafwikkeling. Enkele bewoners vragen het voorrangsplein niet aan te passen en in te zetten op voorlichting en handhaving. Uit het cameraonderzoek is gebleken dat structurele aanpassingen van het voorrangsplein nodig zijn.

Praktijkproef verkeerslichten Linschotensingel

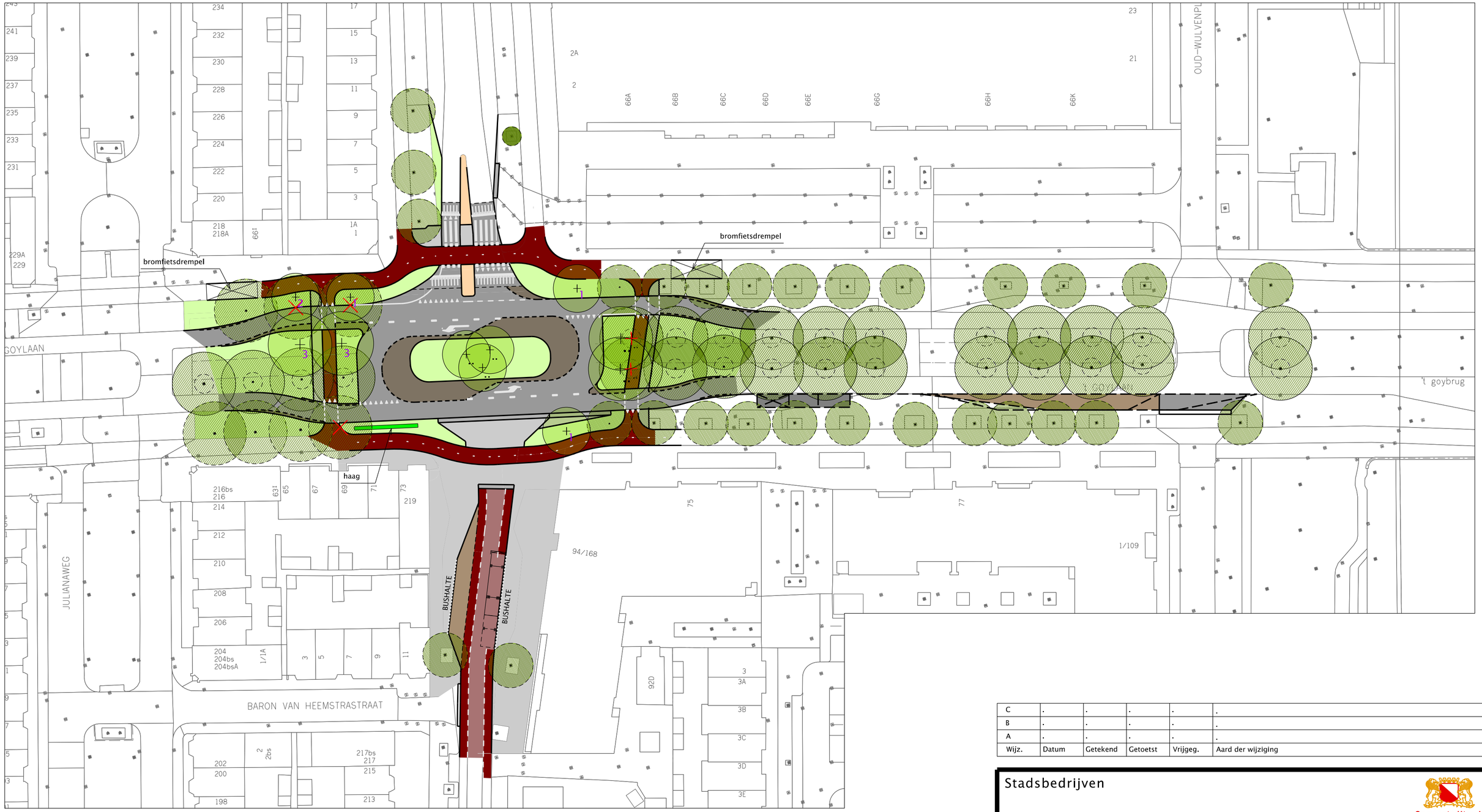
De praktijkproef bij de Linschotensingel is doorgeschoven naar 14 januari, omdat meer tijd nodig was voor een gedegen voorbereiding. De praktijkproef houdt in dat de verkeerslichten op knipperen gaan en dat de weg daar wordt versmald naar één rijbaan. Tijdens de praktijkproef zal met camera's worden gemonitord. Mocht tijdens de proef blijken dat oversteken lastig is, dan kunnen de bestaande verkeerslichten binnen afzienbare tijd worden aangepast tot doseerlichten.

Raadsvoorstel

De kosten van het maatregelenpakket worden geraamd op circa 1,2 miljoen euro. Dat geld is nu niet beschikbaar. Daarom leggen wij u in een separaat raadsvoorstel een kredietaanvraag voor, vooruitlopend op de besluitvorming over het Meerjaren Perspectief 2020. De uitvoering kan daardoor in het tweede kwartaal van 2020 starten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

ALGEMEEN

- Plangrens

VERHARDING

- RIJBAAN: elementen verharding
- RIJBAAN: Asfalt, zwart
- OVERRIJDBAAR GEDEELTE
- PARKEREN: elementen verharding
- BUSHALTEHAVEN
- MIDDENGELEIDER
- FIETSPAD/-STROOK: Asfalt, rood
- VOETPAD: Trottoirtegels, beton, 30 x 30 cm, halfsteensverband
- WEGMARKERING: Thermoplast

GROEN EN WATER

- BOOM: Bestaand, soort: nader te inventariseren (1e, 2e, 3e grootte - resp. diam. 12, 9, 6 m) (onderbroken lijn: huidige kroondiameter)
- BOOM: Nieuw, soort : n.t.b. (1e,2e,3e grootte - resp. diam. 12, 9, 6 m)
  1: lokatie onder voorbehoud van zicht en KenL
  2: lokatie onder voorbehoud van verleggen KenL
  3: lokatie onder voorbehoud van (aanv. maatregelen i.r.t.) KenL
- BOOM: Verwijderen, v - verplantbaar
- BOOM: Verplanten (binnen plangebied), soort: n.t.b.
- GROENINVULLING: Gazon

Wijz.	Datum	Getekend	Getoetst	Vrijgeg.	Aard der wijziging
C	.	.	.	.	.
B	.	.	.	.	.
A	.	.	.	.	.

Stadsbedrijven

Gemeente Utrecht

Opdrachtgever
ONTWIKKELORGANISATIE RUIMTE

Project
'T GOYLAAN
RECONSTRUCTIE VOORRANGSPLEIN

Onderdeel
ONTWERP
.
.

Schaal 1:500		Formaat A2	
Beheer .		Bestek .	
Projectnummer	330.0111.01	Status	Definitief
Tekeningnummer	330011101.OW.020.001	Datum:	14-01-2020
		Versie	1.0
Getekend	MH		
Getoetst	RS		
Vrijgegeven	JE		

Stadsingenieurs
Bezoekadres Stadsplateau 1
Postadres Postbus 8375, 3503 RJ Utrecht
Telefoon 030 - 286 4323 **Fax** 030 - 286 4348
www.utrecht.nl

F:\IBU\Project\..

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	826
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	5.3
Omschrijving	Beantwoording schriftelijke vragen raadsvragen 2019, nummer 226 over Verder met de 't Goylaan
ID	844
Behandelend ambtenaar	J. van Elsberg
Telefoon	030-2864675
E-mail	j.van.elsberg@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Mobiliteit
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Joost Gerrits/Wonen, Mobiliteit, Circulaire economie/06-44655180

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	18 februari 2020
Gemeenteraad	12 maart 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2019, NUMMER 226

Datum	3 december 2019
Van	College B&W
Behandeld door	J. van Elsberg
Doorkiesnummer	030-2864675
E-mailadres	j.van.elsberg@utrecht.nl
Kenmerk	4264351/20191121-JvE
Beleidsveld	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2019 nummer 226 van raadsleden Van Waveren (CDA), Schilderman (D66) en Schipper (SP) van 30 oktober 2019 over Verder met de 't Goylaan.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Kan het college een nauwkeuriger tijdpad geven, waarbij duidelijk wordt wanneer raads- en collegebesluiten genomen worden en op welke wijze de raad het best over het ontwerp kan worden geïnformeerd en daarover kan spreken, zonder de uitvoering te vertragen?
Antwoord 1
Dit jaar werken we het ontwerp verder uit zodat we begin januari het ontwerp kunnen vaststellen. Gelijk daarna zullen we de rooivergunning publiceren. Dat is conform de motie Kappen met Kappen omdat hiervoor een vastgesteld ontwerp nodig is.
Het is van belang dat deze vergunning voor 1 maart onherroepelijk wordt om met de werkzaamheden niet te hoeven wachten op de afloop van het broedseizoen. Het is een krappe planning en we zetten alles op alles op deze ook te halen zodat we het plein ook snel opnieuw kunnen inrichten.
In januari zullen we ook bij u het krediet aanvragen.

Vraag 2
Waarom heeft het college hiervoor gekozen? Op welke wijze gaat het college de bredere groep betrokken inwoners en ondernemers informeren?
Antwoord 2
Sinds 2017 hebben we meerdere malen met wijkberichten gecommuniceerd met 400 bewoners rond het voorrangsplein over onder meer de resultaten van het cameraonderzoek. Wij hebben ervoor gekozen ook deze groep te benaderen voor de inloopbijeenkomst omdat er geen signalen waren ontvangen dat het nodig was om een grotere groep belanghebbenden te benaderen voor de inloopbijeenkomst. Na de inloopbijeenkomst bleek dat bewoners die in 2015 en 2016 betrokken zijn geweest bij de herinrichting van 't Goylaan ook belangstelling hadden voor de plannen van 't Goylaan. Bij nader inzien was het beter geweest als de uitnodiging via meerdere communicatiekanalen was verspreid waaronder de gemeentelijke site over 't Goylaan. Naast de 400 bewoners en bedrijven in de omgeving zijn ook alle belanghebbenden uitgenodigd die de gemeente de afgelopen tijd hebben benaderd. In december hebben we nog overleg met de leden van de "oude" klankbordgroep.

Vraag 3
Kan het college nauwkeuriger aangeven hoe de voorstellen gewogen en beoordeeld zijn?
Hoe zijn bijvoorbeeld doorstroming, verkeersveiligheid, ruimtelijke inpassing en kosten met elkaar vergeleken?
Antwoord 3
We hebben 3 varianten van het voorrangsplein vergeleken op de genoemde aspecten: verkeersveiligheid, ruimtelijke inpassing, kosten en doorstroming. Deze 3 varianten zijn als eerste beoordeeld op verkeersveiligheid en daarna op ruimtelijke inpassing en kosten. De varianten zijn niet onderscheidend wat betreft de doorstroming. De doorstroming heeft met name te maken met de doorstroming op de gehele 't Goylaan. We gaan hiervoor onder meer een proef uitvoeren door het uitschakelen van de VRI bij de Linschotensingel.
Een enkelstrooksrotonde hebben we niet meegenomen in de vergelijking omdat uit onderzoek dat in 2014 is gedaan tijdens het ontwerpproces blijkt dat een normale enkelstrooksrotonde niet in staat is het verkeer op het kruispunt 't Goylaan – Constant Erzeijstraat te verwerken. Tijdens het ontwerpproces in 2014 is een enkelstrooks rotonde om die reden destijds al afgevallen.

Vraag 4
Waren er andere voorstellen die op onderdelen, bijvoorbeeld de veiligheid voor fietsers en voetgangers, beter beoordeeld waren? Zo ja, welke en waarom zijn die afgevallen?
Antwoord 4
De kleinste voorgestelde variant van het voorrangsplein scoorde iets beter op het aspect comfort voor overstekende fietsers en voetgangers op 't Goylaan omdat de oversteken dichterbij de Constant Erzeijstraat liggen. Deze variant is afgevallen omdat die minder goed scoorde op het aspect "heldere voorrangssituatie".

Vraag 5
Kan het college aantonen hoe bussen en vrachtwagens veilig de oversteek maken van de Constant Erzeijstraat en de Hooft Graaflandstraat wanneer zij rechtdoor of linksaf willen?
Antwoord 5
Het voorkeursontwerp is getoetst op juiste de rijcurves voor bussen en voor vrachtauto's met oplegger. De definitieve toetsing door de wegbeheerder, busbedrijven en nood- en hulpdiensten zal, zoals te doen gebruikelijk, plaatsvinden door een BInG-toets (Beheer Inrichting Gebruik). Vooraf aan deze toetsing vinden nog bilaterale gesprekken plaats met vertegenwoordigers van de busbedrijven en nood- en hulpdiensten, om te komen tot een juiste definitieve aanscherping van het ontwerp. De finale BInG toets vindt indecember van dit jaar plaats.

Vraag 6
Kan het college inmiddels met zekerheid antwoord geven op vragen over de voorrang op het plein? Zo ja, welk verkeer heeft wanneer voorrang? Wordt dit beeld door politie en openbaar ministerie gedeeld?
Antwoord 6
De varianten zijn besproken met de politie en getoetst aan de ontwerprichtlijn die recent zijn ontwikkeld door het CROW.
Door het aan beide zijden met ongeveer 10 meter oprekken van het voorrangsplein wordt ruim voldaan aan deze richtlijnen. Daarmee wordt de onduidelijkheid in de voorrangssituatie tussen afslaand en overstekend autoverkeer uit de zijstraten van 't Goylaan weggenomen. De politie heeft, mede na consultatie bij de politie academie, bevestigd dat met het voorliggend ontwerp haar zorgpunt over de onduidelijke voorrangssituatie is weggenomen.
Aanvullend is er het voornemen om de aansluiting aan de zuidzijde (Hooft Graaflandstraat) in te richten met een zogenaamde inritconstructie. Aangezien de wegenverkeerswet aangeeft dat verkeer dat uit een inrit komt áltijd voorrang moet verlenen, is onduidelijkheid over de voorrangssituatie daarmee volledig weggenomen. Toepassing van deze inritconstructie is echter nog in onderzoek, omdat ook aspecten als eventuele trillingen voor naastliggende woningen als voldoende comfort voor bussen in onderzoek is.

Vraag 7
Heeft het college in de ontwerpen rekening gehouden met de benodigde opstelruimte, zodat doorstroming en tijd om overzicht te krijgen gewaarborgd zijn? Zo ja, hoe en waar zien we dat terug in het ontwerp?
Antwoord 7
Het CROW adviseert in haar ontwerprichtlijn een maat van 5 meter. De benodigde opstelruimte tussen de rijbanen op 't Goylaan en de naastliggende tweerichting fietspaden voldoet aan deze ontwerprichtlijn. Bij aanscherping van het ontwerp wordt dit, indien mogelijk, nog vergroot naar 7 meter omdat de praktijk uitwijst dat auto's die uit de zijstraten komen regelmatig een deel van het fietspad blokkeren wanneer zij moeten wachten voordat zij 't Goylaan kunnen oprijden.

Vraag 8
Heeft het college modelmatig gekeken naar de effecten van het uitschakelen van verkeerslichten op de Linschotensingel en de Scherpenburglaan? Zo ja, wat was het effect daarvan voor de verschillende stromen? Zo nee, wanneer verwacht het college de uitkomsten van de proef met de raad te kunnen delen? Is deze maatregel noodzakelijk voor het functioneren van het voorrangsplein of kan die los afgewogen worden?
Antwoord 8
Het college heeft afgelopen periode op basis van visuele inspecties en het uitlezen van de gegevens uit de verkeerregelinstallatie (VRI) geconstateerd dat de verkeersregelinstallatie op de Linschotensingel een vlotte afwikkeling van het autoverkeer op 't Goylaan belemmert. Daarom kiezen we ervoor om proefondervindelijk vast te stellen of verwijderen van de VRI tot de mogelijkheden behoort. Tijdens de proef vindt monitoring plaats door middel van camera's. Uitkomsten van de proef worden februari 2020 verwacht.
Deze maatregel is niet randvoorwaardelijk voor het functioneren van het voorrangsplein. Wel is het zo dat het voorrangsplein beter zal gaan functioneren wanneer de kans op terugslag van verkeer vanaf het kruispunt met de Linschotersingel naar het voorrangsplein wordt verminderd. De maatregel kan daarom los worden afgewogen.

Vraag 9
Op welke wijze zijn de inzichten uit andere gemeenten en uit onderzoek meegenomen in het nieuwe ontwerp?
Antwoord 9
Tijdens de expertsessie met het CROW, alsmede bij de toetsing van de gemeentelijke voorkeursvariant door het CROW, zijn ervaringen met bestaande voorrangspleinen in onder meer Assen, Hilversum en Nuenen meegenomen in de afweging en beoordeling van de gemeentelijke voorkeursvariant.
Zowel deze voorrangspleinen als het huidige voorrangsplein in 't Goylaan hebben als input gediend voor het opstellen van ontwerprichtlijnen voor voorrangspleinen door het CROW. Deze nieuwe richtlijnen worden, middels een voorzieningenblad, opgenomen in de nieuwste editie van het ASVV. De gemeentelijke voorkeursvariant voldoet aan deze concept richtlijn.

Vraag 10
Kan het college met enkele voorbeelden aangeven hoe ervaringen elders zich verhouden tot de Utrechtse situatie? (denk aan capaciteit, bochtstralen, rammelstroken, etc)
Antwoord 10
Tijdens de gesprekken bij CROW zijn verschillen aan de orde geweest. Opvallend voor het Utrechtse voorrangsplein is de compacte vormgeving, drukke tweerichting fietspaden aan beide zijden en de hoeveelheid verkeer op de zijrichting. Daarentegen is bij andere voorrangspleinen weer drukker op de voorrangsweg en minder druk op de zijwegen.

Vraag 11
Kan het college aangeven hoe het staat met ontwerp en voorbereiding van de herinrichting van de Socrateslaan?
Antwoord 11
We werken aan het programma van eisen en schetsontwerpen. Hierover zijn we in gesprek met een kleine actieve groep bewoners. Februari 2020 organiseren we een participatiebijeenkomst voor alle omwonenden en belanghebbenden.

Vraag 12
Kan het college aangeven hoe het staat met afspraken over de openings- en sluitingstijden van de Zuiderbrug?
Antwoord 12
De brug wordt bediend
- in het vaarseizoen (van half april tot half oktober)
Maandag t/m vrijdag 09.00 - 16.30 uur en 17.30 - 20.00 uur
Zaterdag en zondag: 09.00 - 20.00 uur
- buiten het seizoen
Maandag t/m zondag: 09.00 - 16.30 uur

De Vaartsche Rijn waarover de Zuiderbrug ligt, maakt deel uit van het landelijke vaarnetwerk Basisvisie Recreatie Toervaart Nederland. (Zie voor volledige versie https://www.waterrecreatienederland.nl/content/uploads/2016/11/WAT_0000_BRTN%20Print.pdf)

Over de optimale tijden voor het openen en sluiten van bruggen en sluizen op die route is periodiek overleg tussen de waterbeheerders en andere betrokken (drie provincies, de Vecht-gemeenten, twee waterschappen, Schuttevaer, ANWB, KNWV en Waterrecreatie Nederland en Rijkswaterstaat. Hoofdoel van dit overleg is om het gebruik van de Vecht c.a. zodanig van kwaliteit te laten zijn dat gebruik door de recreatievaart van het Amsterdam-Rijnkanaal wordt voorkomen.

We zijn weer in gesprek met de provincie Utrecht om de zogenaamde spertijd aan te passen. Eerder is dit niet gelukt omdat aanpassing van de spertijd ook effect op de andere bruggen op de vaarroute heeft. Op basis van de uitkomsten van het overleg beslist de provincie Utrecht uiteindelijk welke bedientijden er komen, de gemeente is hierin zelf niet bevoegd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen ‘Verder met de ‘t Goylaan’

30 oktober 2019,

Sander van Waveren (CDA), Susanne Schilderman (D66), Tim Schipper (SP)

Op 16 oktober stuurde het college een brief, waarin werd aangekondigd dat de herinrichting van het voorrangsplein op de ’t Goylaan uitgevoerd gaat worden door het uitrekken van het bestaande ontwerp. De brief is verder erg summier in de beoordeling van alternatieven en de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd en welke vragen zijn beantwoord.

Vragenstellers zien uit naar zo spoedig mogelijke aanpassing van het kruispunt, maar hebben nog veel vragen over de keuzes die het college nu maakt.

1. Kan het college een nauwkeuriger tijdpad geven, waarbij duidelijk wordt wanneer raads- en collegebesluiten genomen worden en op welke wijze de raad het best over het ontwerp kan worden geïnformeerd en daarover kan spreken, zonder de uitvoering te vertragen?

Wij hebben begrepen dat voor de bewonersavond 400 aanwonenden zijn uitgenodigd, maar andere geïnteresseerden of belanghebbenden niet, en dat de uitnodiging niet online is gepubliceerd of bekend gemaakt.

2. Waarom heeft het college hiervoor gekozen? Op welke wijze gaat het college de bredere groep betrokken inwoners en ondernemers informeren?

Over het ontwerp en de maatregelen hebben wij de volgende vragen:

3. Kan het college nauwkeuriger aangeven hoe de voorstellen gewogen en beoordeeld zijn? Hoe zijn bijvoorbeeld doorstroming, verkeersveiligheid, ruimtelijke inpassing en kosten met elkaar vergeleken?
4. Waren er andere voorstellen die op onderdelen, bijvoorbeeld de veiligheid voor fietsers en voetgangers, beter beoordeeld waren? Zo ja, welke en waarom zijn die afgevallen?
5. Kan het college aantonen hoe bussen en vrachtwagens veilig de oversteek maken van de Constant Erzeijstraat en de Hooft Graaflandstraat wanneer zij rechtdoor of linksaf willen?
6. Kan het college inmiddels met zekerheid antwoord geven op vragen over de voorrang op het plein? Zo ja, welk verkeer heeft wanneer voorrang? Wordt dit beeld door politie en openbaar ministerie gedeeld?

Eén van de knelpunten op het voorrangsplein is het gebrek aan ruimte voor auto’s die op het plein opstellen om over te steken of af te slaan, waardoor terugslag op ander weggedeelten ontstaat. Ook het gebrek aan ruimte voor auto’s om op te stellen tussen fietspaden en zebra’s is nu een knelpunt[1]. Het ontwerp dat het college stuurde laat niet zien waar bijvoorbeeld zebrapaden komen te liggen.

7. Heeft het college in de ontwerpen rekening gehouden met de benodigde opstelruimte, zodat doorstroming en tijd om overzicht te krijgen gewaarborgd zijn? Zo ja, hoe en waar zien we dat terug in het ontwerp?
8. Heeft het college modelmatig gekeken naar de effecten van het uitschakelen van verkeerslichten op de Linschotensingel en de Scherpenburglaan? Zo ja, wat was het effect daarvan voor de verschillende stromen?

[1] Zie bijvoorbeeld https://twitter.com/sandervwaveren/status/1176880676819353601

Het denken over voorrangspleinen is nog volop in ontwikkeling. In sommige situaties lijken ze goed te functioneren, maar nagenoeg altijd op plekken waar meer ruimte en/of minder verkeer is dan op deze kruising aan de 't Goylaan[2].

9. Op welke wijze zijn de inzichten uit andere gemeenten en uit onderzoek meegenomen in het nieuwe ontwerp?
10. Kan het college met enkele voorbeelden aangeven hoe ervaringen elders zich verhouden tot de Utrechtse situatie? (denk aan capaciteit, bochtstralen, rammelstroken, etc)

De doorstroming op de 't Goylaan is ook afhankelijk van aanpalende projecten.

11. Kan het college aangeven hoe het staat met ontwerp en voorbereiding van de herinrichting van de Socrateslaan?
12. Kan het college aangeven hoe het staat met afspraken over de openings- en sluitingstijden van de Zuiderbrug?

[2] Zie bijvoorbeeld https://hbokennisbank.nl/details/sharekit_windesheim:oai:surfsharekit.nl:1ffcb802-6b6a- 4783-bd2a-87508f7a8f94 of https://www.crow.nl/over-crow/nieuws/2018/november/denk-mee-over- voorrangspleinen-tijd-voor-een-gedee

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	836
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	6
Omschrijving	Raadsbrief Prestatieafspraken woningcorporaties en huurdersorganisaties 2020-2024
ID	857
Behandelend ambtenaar	R. Mouktadibillah
Telefoon	14 030
E-mail	r.mouktadibillah@utrecht.nl
Datum collegebesluit	15 januari 2020
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Diepeveen
Beleidsveld	Wonen
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Joost Gerrits / mail: joost.gerrits@utrecht.nl / mob.: 06-44655180

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	19 maart 2020
Raadsinformatiebijeenkomst	18 februari 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	R. Mouktadibillah	**Datum**	15 januari 2020
Doorkiesnummer	14 030	**Ons kenmerk**	7115600
E-mail	r.mouktadibillah@utrecht.nl	**Onderwerp**	Prestatieafspraken woningcorporaties en huurdersorganisaties 2020-2024
Bijlage(n)	16	**Beleidsveld**	Wonen

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u over de individuele prestatieafspraken die wij met de grootste woningcorporaties en de huurdersorganisaties hebben gemaakt.

Inleiding
De gemeente Utrecht, de vijf grootste woningcorporaties verenigd in de STUW en hun huurdersorganisaties maken jaarlijks afspraken over zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve opgaven in de sociale huurwoningvoorraad. Er is afgesproken om deze afspraken jaarlijks te actualiseren conform de systematiek zoals vastgelegd in de woningwet. De afspraken gaan met name over 2020, met doorkijk richting de jaren 2021-2024.

Individuele afspraken
Voorliggende afspraken betreffen de individuele prestatieafspraken en zijn een uitwerking van de in september ondertekende stedelijke prestatieafspraken. De stedelijke prestatieafspraken, die met de STUW en huurdersorganisaties gezamenlijk is gemaakt, vormen samen met de Woonvisie het kader waarbinnen de individuele afspraken jaarlijks worden gemaakt. De afspraken over 2020 zijn gebaseerd op biedingen die iedere corporatie na de zomer van 2019 heeft ingediend op basis van de nieuwe Woonvisie. Bij het maken van de individuele afspraken zijn de huurdersorganisaties van de corporaties en de stedelijke huurdersorganisaties nauw betrokken geweest. Zij hebben hun inbreng gegeven bij de ambtelijke en bestuurlijke overleggen.

Stedelijke afspraken, Woonvisie en Stadsakkoord
In 2019 zijn de nieuwe Woonvisie “Utrecht beter in balans”, het Stadsakkoord Wonen, en de stedelijke prestatieafspraken 2020-2022 ondertekend en/of vastgesteld. Dit zijn drie mijlpalen die zorgen voor heldere ambities en sterke allianties om samen de woonopgaven van Utrecht te realiseren. De individuele prestatieafspraken die de woningcorporaties, gemeente Utrecht en stedelijke huurdersorganisaties samen maken, bouwen voort op deze mijlpalen. Het laat zien wat de bijdrage is van al deze partijen aan de woonopgaven en -ambities waar Utrecht voor staat.
De opgaven waar partijen prestatieafspraken over maken zijn: het vergroten van de sociale voorraad, het werken aan gemengde wijken, het betaalbaar houden van de voorraad (gematigd huurprijsbeleid)

en verduurzaming van de woningvoorraad. De thema's die beschreven staan in de stedelijke prestatieafspraken zijn ook de thema's die bij deze individuele prestatieafspraken behandeld worden.

Samenvatting afspraken

Beschikbaarheid
De voorraad sociale huurwoningen in bezit bij de corporaties gaat de komende periode verder groeien De precieze groei van de voorraad is nog afhankelijk van de afspraken die worden gemaakt in het proces naar een gezamenlijke wijkenstrategie, waarin STUW breed productie tegenover verkoop en liberalisering wordt gezet, en van de afspraken die er project specifiek worden gemaakt over het aandeel middenhuur. Alle partijen geven aan dat de groei nog onvoldoende is om mee te groeien met de stad. Deze ambitie is urgent en mede afhankelijk van voldoende locaties. Daarom wordt afgesproken om de volgende extra inspanningen te leveren:

- De gemeente Utrecht zet in 2020 in op het realiseren van 600 - 725 extra betaalbare woningen op eigen locaties (sociale huur en middensegment).

- De corporaties kijken naar mogelijkheden voor verdichting op hun eigen locaties (afspraak die volgt uit Stadsakkoord Wonen).

- Het primaat bij uitgifte van gemeentelijke gronden ligt voor woningen in de kernvoorraad bij de (STUW) corporaties. Dit is in lijn met de uitgangspunten van de Woonvisie.

- Bij de laatste gemeentelijke Voorjaarsnota is besloten dat er vanuit de opbrengst van de erfpachtconversie 13 miljoen beschikbaar komt voor betaalbaar wonen, waaronder een substantieel gedeelte in het segment sociale huur.

- Zetten partijen verder in op ruilafspraken met marktpartijen.

- Wordt bij de grote gebiedsontwikkelingen in de komende jaren (zoals de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier) een fors aantal sociale huurwoningen aan de woningvoorraad toegevoegd. Deze aantallen zijn nog niet meegenomen in de huidige prestatieafspraken.

Gemengde wijken
T.b.v. meer gemengde wijken en differentiatie zetten corporaties hun huurbeleid in. Bijvoorbeeld door te experimenteren met de vrije toewijzingsruimte. Verder wordt er geprobeerd in wijken zoals Overvecht meer toe te wijzen aan de secundaire doelgroep. In diezelfde wijken wordt de instroom van maatschappelijke urgenten beperkt door deze toe te wijzen in wijken met meer sociaaleconomische draagkracht. De corporaties staan ervoor open om te onderzoeken of er mogelijkheden liggen op ruiling van grondpositie met marktpartijen. Groenwest en SSH hanteren een verkoopstop.

Tijdens de bestuurlijk overleggen is gebleken dat voor de toekomstige ontwikkeling van de wijken een verdere uitwerking nodig is. Aan de stedelijke prestatieafspraken 2020-2024 is daarom een appendix opgenomen die als doel heeft om een gezamenlijke wijkenstrategie te ontwikkelen. Dit is een procesafspraak die in STUW-verband is gemaakt, waarin de maximale inzet van alle partijen om de sociale voorraad moet mee te laten groeien met de groei van de stad, is benadrukt. We hebben meer productie nodig. Daarnaast wordt inzichtelijk gemaakt hoe de sociale voorraadontwikkeling per wijk gaat zijn voor de komende vier jaar en hoe zich productie, verkoop en (de)liberalisatie tot elkaar gaan verhouden. Ook worden de eerdere gemaakte stedelijke prestatieafspraken over toewijzing verder

uitgewerkt, In de appendix is ook aangegeven hoe de corporaties hun verkoopbeleid in 2020 gaan terugbrengen in de wijken Oost, Noordoost, Binnenstad en West. In de wijken waar al relatief veel sociaal is (bv. Overvecht), verwachten de corporaties meer te gaan verkopen, met als doel om de balans in de stad te verbeteren.

Betaalbaarheid
De corporaties spreken af om de huurstijgingen voor de laagste inkomens te matigen. D.w.z. niet meer te laten stijgen dan de inflatie. Daarnaast voldoet de woningtoewijzing aan de gemeentelijke uitgangspunten: minimaal 70% van de vrijkomende sociale huurwoningen behoort tot de kernvoorraad.

Loting
In de regionale huisvestingsverordening en het lokale deel is opgenomen dat van alle vrijgekomen woningen minimaal 10% en maximaal 20% via loting worden toegewezen. Afgesproken is dat de STUW corporaties gezamenlijk, op jaarbasis alle vrijkomende woningen via loting binnen die percentages zullen gaan verdelen.

Duurzaamheid en kwaliteit
Bijna alle corporaties halen een gemiddelde energie-index van 1,3 (voorheen label B) per 1-1-2020 (Portaal in 2021) en leveren hun aandeel aan de trajecten Transitievisie Warmte en het Stadsakkoord Aardgasvrij. In de nieuwbouw wordt door de corporaties ingezet op minimaal BENG en bij eengezinswoningen op NOM. Ook zetten de partijen zich in op de intensivering van hun zonnepanelenprogramma en experimenteren corporaties in 2020 met initiatieven op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie, groen, natuurinclusief en duurzame mobiliteit.

Verlenging achtervangovereenkomst Waarborgfonds Sociale Woningbouw
De gemeente Utrecht heeft al jaren een achtervangovereenkomst met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (hierna: WSW). Het WSW is een landelijk instituut dat leningen borgt voor woningcorporaties. Met deze borging zijn corporaties in staat om tegen aanzienlijk lagere rentelasten te lenen dan bij ongeborgde financiering. Naast betaalbaarheid van de huren vertalen deze lagere rentelasten vertalen zich in meer investeringsruimte voor de productie van nieuwe sociale betaalbare huurwoningen en de verduurzaming van de voorraad. Borging door het WSW geeft banken grote zekerheden vanwege de rond het WSW opgezette zekerheidsstructuur die uit meerdere lagen bestaat.

Indien een corporatie in financiële problemen zou komen, zal de oplossing in eerste aanleg in de eerste twee lagen gezocht worden: een bijdrage uit de corporatiesector zelf (primaire laag) en vervolgens de secundaire laag, het zogenaamde risicovermogen van het WSW (eind 2019 bedroeg deze in totaal 522 miljoen). Mochten deze twee lagen niet toereikend zijn, dan wordt de tertiaire laag aangesproken. Die laatste laag is de zogenaamde achtervang door de gemeente en het rijk, en betreft de verstrekking van renteloze leningen. De kans op aanspraak op deze achtervang vormt onderdeel van het gemeentelijk risicomodel en is uiterst klein.

Burgemeester en Wethouders

Datum 15 januari 2020
Ons kenmerk 7115600

De vorige achtervangovereenkomst liep tot eind 2019 en diende verlengd te worden. De achtervangovereenkomsten zijn per corporatie verlengd tot en met eind 2023 op basis van de aanvullende financieringsbehoefte van de corporaties. In totaal is de *aanvulling* op de borgingsruimte 1.248 miljoen euro, waardoor het totale geborgde volume voor de STUW-corporaties toeneemt naar 2.654 miljoen euro eind 2023. De *aanvulling* op de borgingsruimte per corporatie is als volgt:

Mitros: 506 miljoen
Portaal: 194 miljoen
Bo-ex: 242 miljoen
SSH: 244 miljoen
GroenWest: 62 miljoen

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de prestatieafspraken 2020-2024.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

De gerenoveerde ACA – 10-hoogflats in Overvecht

Prestatieafspraken 2020~2024

Gemeente Utrecht, Mitros, Huurders Netwerk Mitros

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 2

2 WIJKEN VOOR IEDEREEN 3

3 INZET VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN 5

4 LEEFBAARHEID 6

5 BESCHIKBAARHEID 7

6 BETAALBAARHEID 9

7 HUURDERSPARTICIPATIE 10

8 DUURZAAMHEID 11

9 KWALITEIT 14

10 FINANCIËLE AFSPRAKEN EN INVESTERINGSRUIMTE 15

11 ONDERTEKENING 16

BIJLAGE APPENDIX STEDELIJKE PRESTATIEAFSPRAKEN 2020

1 Inleiding

In 2019 zijn de nieuwe Woonvisie “Utrecht beter in balans”, het Stadsakkoord Wonen, en de stedelijke prestatieafspraken 2020-2022 ondertekend en/of vastgesteld. Dit zijn drie mijlpalen die zorgen voor heldere ambities en sterke allianties om samen de woonopgaven van Utrecht te realiseren. De individuele prestatieafspraken die de woningcorporaties (verenigd in de STUW*), gemeente Utrecht en huurders samen maken, bouwen voort op deze mijlpalen. Het laat zien wat de bijdrage is van al deze partijen aan de woonopgaven en -ambities waar Utrecht voor staat.

De opgaven waar partijen prestatieafspraken over maken zijn: het vergroten van de sociale voorraad, het werken aan gemengde wijken, het betaalbaar houden van de voorraad (gematigd huurprijsbeleid) en verduurzaming van de woningvoorraad. Deze opgaven staan ook beschreven als thema’s in de stedelijke prestatieafspraken. De thema’s die beschreven staan in de stedelijke prestatieafspraken zijn ook de thema’s die in dit document als indeling worden gebruikt.

Kader van de afspraken

De prestatieafspraken worden jaarlijks vastgesteld voor een periode van 5 jaar, waarbij de prestaties in het eerste jaar (2020) zo concreet mogelijk zijn omschreven en in de periode van 4 jaar daarna (2021 t/m 2024) meer het karakter hebben van een doorkijk. Hiermee wordt aangesloten bij de werkwijzen zoals beschreven in de Woningwet 2015. De eerder gemaakte afspraken blijven staan, voor zover deze niet in deze nieuwe afspraken geactualiseerd zijn.

De afspraken in dit document worden gemonitord en geëvalueerd. Jaarlijks worden de afspraken herijkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de vastgelegde koers in de woonvisie en de stedelijke afspraken.

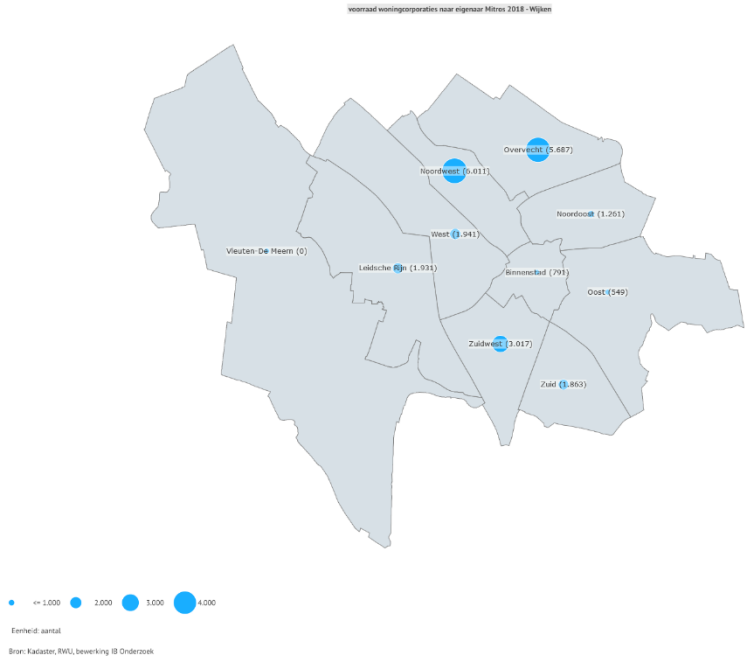
Bij zowel de individuele afspraken als de stedelijke afspraken zijn de huurdersorganisaties nadrukkelijk ook een partij: het betreft tripartiete afspraken. Dit is vastgelegd in de herziene Woningwet 2015. Bij Mitros is dat “Huurders Netwerk Mitros”.

** STUW is een samenwerkingsverband tussen Mitros, Portaal, Bo-Ex, SSH en GroenWest*

Bezit sociale huurwoningen

De STUW-corporaties hebben bijna 45 duizend zelfstandige sociale huurwoningen in hun bezit in de gemeente Utrecht. Van alle sociale huurwoningen in Utrecht die in het bezit zijn van een corporatie, maakt de STUW ongeveer 98% van dat deel van het bezit uit.

Woningcorporatie Mitros heeft ongeveer 20.400 zelfstandige sociale woningen in de gemeente Utrecht. Deze woningen zijn verspreid over heel Utrecht.

2 Wijken voor iedereen

Het meegroeien van de sociale huurwoningvoorraad met de groei van de stad is een belangrijk gedeeld speerpunt waar we ons gezamenlijk voor inzetten. Daarbij is het streven de komende jaren een groot deel van de nieuwe sociale huurwoningen te realiseren in wijken waar het aandeel sociale huur op dit moment relatief laag is. In wijken waar het aandeel sociaal juist relatief hoog is, wordt gestreefd naar het mengen van woningtypen primair door verdichting. Dit moet zorgen voor inclusieve, leefbare wijken en buurten, waar voor iedereen plek is, ook als je een laag inkomen of een zorgvraag hebt.

Binnen het thema 'Wijken voor Iedereen' maken we afspraken over:

- De inzet van het huurprijsbeleid om te zorgen voor differentiatie binnen het sociale segment
- Verkoop, liberalisatie en sloop
- Ruilconstructies voor een meer gemengde woningvoorraad
- Inzicht in de woningvoorraad valt onder het thema 'Beschikbaarheid'

Afspraken

1. Mitros hanteert in 2020 een huurbeleid waarbij minimaal 70% van de vrijkomende woningen onder de tweede aftoppingsgrens wordt aangeboden. Beide partijen monitoren of dit aandeel passend is bij de behoefte.
2. Mitros past haar huurprijsbeleid in Overvecht aan zodat er meer woningen beschikbaar komen voor de secundaire doelgroep en minder voor de primaire doelgroep. In januari 2020 wordt hier mee begonnen. Als tweede stap gaat Mitros naar verwachting halverwege 2020 een deel van de vrijkomende woningen in Overvecht aanbieden in de middenhuur om daarmee huishoudens te trekken met een inkomen boven de sociale huurgrens. Halverwege 2020 wordt ook bekeken in hoeverre dit al verder uitgewerkt kan worden voor de stad.
3. De verkoopstrategie van Mitros is erop gericht om gemengde wijken in Utrecht te realiseren en om daarmee mede de productie van nieuwbouw te financieren. Deze focus is met de vaststelling van de Woonvisie in 2019 versterkt en heeft er toe geleid dat nog onaangebroken woningcomplexen met een verkooplabel in de wijken met een laag aandeel sociale huurwoningen (bijv. West, Oost) van de verkooplijst zijn gehaald. Het accent van de verkopen ligt nu in de wijken met een hoog aandeel sociale huur (Zuidwest, Overvecht). Uitgangspunt bij verkoop en nieuwbouw/verdichting is dat de sociale woningvoorraad op portefeuilleniveau altijd groeit. Mitros verwacht in 2020 maximaal 185 woningen te verkopen (dit is inclusief de nog over te dragen monumenten, waar in 2018 al afspraken over zijn gemaakt). De verkoop van woningen wordt alleen gedaan als dit leidt tot een positief saldo van de sociale woningvoorraad die in het bezit zijn van de STUW-corporaties, mede in het licht van de navolgende afspraak.
4. In de stedelijke prestatieafspraken wordt een appendix opgenomen over een gezamenlijke wijkenstrategie die past bij de ambities die zijn gesteld in de stedelijke prestatieafspraken en de Woonvisie. Dit is een procesafspraak die in STUW-verband is gemaakt. De wijkenstrategie moet een antwoord geven op de vraag wat de sociale voorraadontwikkeling (productie, verkoop en liberalisatie/socialisatie) per wijk gaat zijn voor de komende vier jaar en met een perspectief voor de jaren daarna.
5. Alle huurders bij Mitros hebben de mogelijkheid op koopvoorrang. Hierbij wordt een huurder in staat gesteld om met voorrang een voormalige sociale huurwoning te kopen. Dit doet Mitros in samenwerking met Portaal zodat ook huurders van Portaal van die voorrang gebruik kunnen maken bij verkoop van Mitros-woningen en visa versa.

6. Door onder andere de samenwerking met ontwikkelaar BPD zet Mitros in op gemengde en inclusieve wijken. Concreet loopt er een traject waarbij er ruiling plaatsvindt op de locaties Camera Obscuradreef met Oudenoord, extra nieuwbouw Defensieterrein en de locatie Squashbaan Overvecht (Project De Mix). De gemeente zet zich in om via een verbindende rol voor meer mogelijkheden op ruiling te zorgen.

3 Inzet voor bijzondere doelgroepen

Gemeente, woningcorporaties en zorginstellingen hebben een gezamenlijk plan van aanpak voor de huisvesting en ondersteuning van kwetsbare doelgroepen opgesteld en vastgelegd. In het plan van aanpak 'Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' hebben de drie partijen gezamenlijke afspraken gemaakt over de inzet die zij in 2019 en volgende jaren leveren om het gestelde doel te bereiken. De afspraken betreffen de aantallen woningen die voor de doelgroepen beschikbaar worden gesteld, de zorginfrastructuur die aanwezig moet zijn, de spreiding over de stad en de zorg voor draagvlak in de samenleving.

Binnen het thema 'Inzet voor bijzondere doelgroepen' maken we afspraken over:

- Medewerking aan het Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen
- Initiatieven voor meer aanbod bijzondere doelgroepen

Afspraken

1. Conform het 'Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' stelt Mitros woningen beschikbaar voor:
   - verhuur aan zorginstellingen ten behoeve van mensen die zijn aangewezen op professionele woonbegeleiding;
   - verhuur aan mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang / beschermd wonen en vrouwenopvang. Dit verloopt via Beter Wonen.

   Conform genoemde plan is de gemeente het aanspreekpunt voor zorgpartijen en levert informatie betreffende de aantallen van de uitstroom en welke woningen nodig zijn. De gemeente garandeert ook de benodigde zorg en begeleiding aan deze mensen.
2. Mitros werkt in 2020 verder aan concrete projecten voor bijzondere doelgroepen. Zo is de inzet om bij nieuwbouw locatie Lauwerecht circa 15% te bestemmen voor bijzondere doelgroepen. In 2020 werkt Mitros binnen haar organisatie met een nieuw Team Bijzondere woonconcepten om haar doelen te realiseren.
3. Mitros onderzoekt in 2020 hoe zij bij toewijzing van kwetsbare doelgroepen kan differentiëren naar wijk. Bijvoorbeeld geen toewijzing van kwetsbare in bepaalde portieken.
4. Mitros, de andere STUW corporaties en de gemeente willen in 2020 een tweede tijdelijke Place2BU in Utrecht waarmaken. De gemeente heeft toegezegd in januari 2020 met een geschikte locatie hiervoor te komen, zodat realisatie van een tweede Place2BU uiterlijk begin 2021 gereed is. Ook zal zij ambtelijke capaciteit beschikbaar stellen en zet zij in op benutting van de impuls Flexibele Woonconcepten van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Parallel werken de STUW corporaties en de gemeente aan het vinden van een permanente locatie om een Place2BU te vestigen.
5. De STUW corporaties hebben uitgesproken dat zij de taakstelling ten aanzien van statushouders, die de gemeente Utrecht van het rijk krijgt opgelegd, ook als hun taakstelling zien. Daarom zal er in de periode 2020 t/m 2022 (net als in voorgaande jaren) voldoende woonruimte ter beschikking worden gesteld, om deze doelgroep te huisvesten. Deze opgave zal in STUW-verband onderling verdeeld worden. De begeleiding en integratie van statushouders is een verantwoordelijkheid van de gemeente.
6. Partijen betrokken bij het 'Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' (hierna: PvA), onderzoeken of de uitstroom uit de zogenaamde NIDOS-woningen (waar statushouders jonger dan 18 zijn gehuisvest), onderdeel van het PvA kan gaan uitmaken.
7. De gemeente Utrecht heeft een kwartiermaker vernieuwende woonvormen ingesteld, die beschikbaar is om Mitros in 2020 daar waar nodig bij te staan bij de vorming van nieuwe initiatieven.

4 Leefbaarheid

Om de leefbaarheid in de wijken en buurten op het gewenste peil te houden investeren gemeente en corporaties in goed beheer en het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte en wooncomplexen. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer en veiligheid van de openbare ruimte. De corporaties zorgen voor het schoon, heel en veilig houden van hun wooncomplexen en de directe omgeving. Dit is niet alleen een financiële investering maar ook het aanwezig en aanspreekbaar zijn in wijken om proactief in te kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken. Dit draagt ook bij aan het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen in de wijk om de leefbaarheid te bevorderen.

Binnen het thema Leefbaarheid maken we afspraken over:

- De hoogte en inzet van leefbaarheidsuitgaven in de wijken waar de corporatie actief is
- Nieuwe initiatieven die de leefbaarheid in de wijk bevorderen

Afspraken

1. Ten behoeve van de leefomgeving investeert Mitros met leefbaarheidsuitgaven in haar complexen. Deze uitgaven worden aan leefbaarheidsinterventies besteed die passen binnen de wettelijke kaders. Mitros en de gemeente Utrecht spreken af dat Mitros meer dan de wettelijke leefbaarheidsnorm besteedt. In bijlage 3 staat een overzicht van activiteiten waaraan de leefbaarheidsuitgaven worden besteed.
2. Met de gemeente en andere corporaties wordt een convenant woonfraude opgesteld, waarin onder andere afspraken zijn opgenomen voor het delen van gegevens. Voor de huurdersorganisaties zal een bijeenkomst worden georganiseerd waarin dit convenant wordt toegelicht.
3. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer en veiligheid van de openbare ruimte.
4. We werken samen bij de aanpak van woonproblematiek, hiervoor is in mei 2019 het convenant ‘Samenwerkingsovereenkomst woonproblematiek 2019-2022’ vastgesteld, door de STUW, de gemeente, zorgpartijen, politie, Buurtteams, U-Centraal, Lokalis en Het Vierde Huis. Hierin staan afspraken en werkwijzen (incl. uitwisseling gegevens) beschreven op het terrein van buurtbemiddeling, aanpak extreme woonoverlast, Laatste kansbeleid, voorkomen van huisuitzetting, woonhygiëne, vroegsignalering en aanpak ernstig overlastgevende gezinnen.

5 Beschikbaarheid

De behoefte aan sociale huurwoningen is groot. Voor de periode van 2017 tot 2040 moeten er 60.000 woningen in de stad Utrecht bijkomen. Het gezamenlijke uitgangspunt is dat de omvang van de sociale huurvoorraad moet toenemen en dat in 2040 35% van de woningvoorraad uit sociale huurwoningen bestaat. Concreet voor de jaren 2020-2024 betekent dit dat de sociale woningvoorraad met 1.000 sociale huurwoningen per jaar moet groeien Om dit te bereiken is extra inzet nodig van alle betrokken partijen. In 2040 bedraagt de omvang van de kernvoorraad (tot de tweede aftoppingsgrens) tenminste 70% van de sociale voorraad

Binnen het thema Beschikbaarheid maken we afspraken over:

- Huidige voorraadbeleid
- Harde planvoorraad tot 2024
- Zachte planvoorraad tot 2024
- Woningtoewijzing en doorstroming
- Woningtoewijzing via loting
- Omzetten niet-DAEB wonen naar middenhuur (bijv. initiatieven / aantallen)
- Nieuwbouw ontwikkelen voor mixed zone (bijv. initiatieven / aantallen)

- De ontwikkeling van de voorraad tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 1
- Het geactualiseerde productieprogramma tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 2

Afspraken

1. Mitros hanteert een voorraadbeleid waarbij bij mutatie tenminste 70% van de aangeboden woningen in de kernvoorraad sociale huurwoningen zit.
2. In de periode 2020-2024 heeft Mitros verschillende nieuwbouwprojecten in de gemeente Utrecht in voorbereiding. In Bijlage 1 laat Mitros zien dat het daarbij in totaal om 934 zelfstandige sociale huurwoningen gaat die als harde planvoorraad kunnen worden aangemerkt. En daarnaast is er een zachte planvoorraad die uit gaat van meer dan 1.000 woningen. Daarnaast wordt vanuit het oogpunt ‘verbeteren balans in de stad’ gewerkt aan de realisering van ongeveer 400 middenhuurwoningen.
3. De middenhuurwoningen op door Mitros ingebrachte verdichtingslocaties dragen bij aan het realiseren van gemengde wijken en projecten, maar drukken logischerwijs het potentiele aantal te realiseren sociale huurwoningen. Naast de inzet op extra locaties voor nieuwe sociale huurwoningen onderzoeken de gemeente Utrecht en Mitros of een deel van de geplande middenhuurwoningen alsnog in de DAEB gerealiseerd kan worden, maar wel wordt ingezet voor middeninkomens. De woningen worden (zowel bij aanvang als bij mutatie) aan middeninkomens verhuurd met een huur tot aan de liberalisatiegrens. Hiervoor wordt onderzocht of er gebruik gemaakt kan worden van de 10% vrije ruimte in de toewijzing van woningen. Gemeente en Mitros werken separaat een voorstel hiervoor uit.
4. Zoals is opgenomen in de regionale huisvestingsverordening en het lokale deel, zullen de STUW corporaties gezamenlijk, op jaarbasis minimaal 10% en maximaal 20% van alle vrijkomende woningen via loting verdelen.
5. Alle partijen zetten zich maximaal in om de sociale voorraad in Utrecht mee te laten groeien met de stad. De gemeente levert een uiterste inspanning om de groeiambitie van Mitros en de andere STUW-corporaties te faciliteren. Om aan deze groei te voldoen is Mitros afhankelijk van aanvullende locaties. De gemeente Utrecht zet in 2020 in op het realiseren van extra locaties voor 600 - 725 betaalbare woningen, waaronder een aanzienlijk deel sociale huurwoningen waarvoor STUW corporaties in positie worden gebracht en kijkt daarvoor bijvoorbeeld naar de Zuilense Vecht (sportvelden) het Beurskwartier en Lombokplein. In de wijkenstrategie kunnen kansrijke locaties hiervoor in beeld worden gebracht. Ook onderzoekt de gemeente bij de uitgifte van gronden hoe het primaat in projecten bij de STUW corporaties kan worden gelegd, zeker

daar waar het de kernvoorraad betreft. Dit in lijn met de uitgangspunten in de Woonvisie.

6. In de stedelijke prestatieafspraken is verder opgenomen dat bij de laatste gemeentelijke Voorjaarsnota is besloten dat er vanuit de erfpachtconversie 13 miljoen beschikbaar komt voor betaalbaar wonen (motie 191). Het gaat hierbij onder meer om sociale huurwoningen.
7. Aanvullend op voorgaande afspraak blijven Mitros en de gemeente Utrecht in nauw contact met grondbezitters om nieuwe locaties voor sociale huurwoningen te verwerven.
8. De gemeente rekent sociale grondprijzen. Zij verleent tijdig planologische medewerking, stelt voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar.
9. Per project wordt bekeken wat de aanvullende gemeentelijke wensen zijn. De gemeente is er zich van bewust dat een te grote stapeling van wensen, in combinatie met lage huren, invloed kan hebben op de financiële haalbaarheid van het project. Ter vermijding van vertraging op projectniveau streven we in lijn met het Stadsakkoord Wonen naar afspraken die hier (in een vroegtijdig stadium) meer eenduidigheid in brengen, en dwingt de gemeente na politieke besluitvorming geen nieuwe wensen meer af.

6 Betaalbaarheid

Betaalbaarheid en een gematigde huurontwikkeling zijn voor partijen een belangrijke doelstelling. Daarom sluiten partijen aan bij het Sociaal Huurakkoord 2018-2021 dat Aedes en de Woonbond onlangs hebben gesloten. Afspraken over betaalbaarheid moeten vanzelfsprekend binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders vallen.

Binnen het thema Betaalbaarheid maken we afspraken over:

- Huurprijsbeleid voor de volledige portefeuille (percentages en principes)
- Huurverhoging voor 2020
- Het huurprijsbeleid over wijken valt onder het thema ‘Wijken voor Iedereen’

Afspraken

1. In 2020 past Mitros de huursombenadering toe. De jaarlijkse huurverhoging voor de sociale huurwoningen (woningen met een aanvangshuur onder de liberalisatiegrens) is gemiddeld inflatievolgend.
2. Mitros is voornemens een inkomensafhankelijke huurverhoging toe te passen binnen de daarvoor geldende regelgeving voor de groep met een huur onder de liberalisatiegrens (€720,46) en een inkomen boven de € 42.436 (prijspeil 2019), maar kan hier van afwijken als de aankomende woningwetwijziging hier aanleiding toe geeft. De opbrengsten hiervan worden ingezet ten behoeve van investeringen door Mitros in de sociale woningvoorraad.
3. Bij nieuwbouwprojecten wordt telkens per project bekeken en afgestemd met de gemeente Utrecht of deze al dan niet onder de aftoppingsgrenzen wordt gerealiseerd.
4. De gemeente blijft zich inzetten op de preventie van armoede en schulden.
5. Mitros levert maatwerk voor huishoudens die financieel in de knel komen te zitten via de coulanceregeling.
6. Partijen bekijken in afwachting van de verdere ontwikkeling van landelijke wetgeving die per 1 juli 2020 zal ingaan, hoe de U-pas regeling (pilot huurkorting) kan worden omgezet in een definitieve regeling, passend binnen deze landelijke regelgeving. Verdere uitwerking hiervan zal worden afgestemd via de Stuurgroep Huren.
7. De gemeente Utrecht realiseert zich dat de verhuurdersheffing zwaar drukt op de financiële draagkracht van enkele STUW corporaties. Los daarvan kunnen er ook principiële vraagtekens worden gezet bij de verhuurdersheffing en de ATAD. De gemeente en Mitros zullen zich daarom ook inzetten om de wetgeving rond de verhuurdersheffing en de ATAD bijgesteld te krijgen.

7 Huurdersparticipatie

Om aan de opgaven van de stad te werken is een goede huurdersparticipatie van essentieel belang. Er is een Algemeen Sociaal Plan die de rechten en plichten van huurders in Utrecht regel bij sloop, nieuwbouw en renovatie. Elke woningcorporatie heeft ook met haar huurdersvertegenwoordiging afspraken gemaakt over zaken waar zij recht op hebben en wat hun plichten zijn.

Binnen het thema Huurdersparticipatie maken we afspraken over:

- Evaluatie van het Utrechts Participatieprotocol inclusief Algemeen Sociaal Plan

Afspraken

1. In 2020 wordt het Utrechts Participatieprotocol inclusief Algemeen Sociaal Plan geëvalueerd in samenwerking met de gemeente Utrecht, de STUW-corporaties en de huurdersvertegenwoordigingen, waaronder Huurders Netwerk Mitros. De uitkomsten en verbeteringen uit de evaluatie worden verwerkt in een actualisatie van het Utrechts Participatieprotocol inclusief het Algemeen Sociaal Plan.

8 Duurzaamheid

Verduurzaming van de sociale woningvoorraad draagt bij aan een gezonde leefomgeving en kan bijdragen aan betaalbare woonlasten. Het thema duurzaamheid bevat meerdere onderdelen. Zo gaat het over opwek van duurzame energie met zonnepanelen, de energietransitie en de route naar een aardgasvrije stad en het nemen van maatregelen om te komen tot CO2 reductie. Het gaat bij duurzaamheid ook om klimaatadaptatie, circulariteit en natuurinclusief bouwen.

Binnen het thema Duurzaamheid maken we afspraken over:

- Zon op daken (aantallen / initiatieven)
- Afspraken over aardgasvrij en de warmtetransitie
- CO2 besparing
- Verduurzaming bij renovaties: aantallen incl. methode/initiatieven
- Initiatieven op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie, groen, natuurinclusief en duurzame mobiliteit

Afspraken

1. Mitros had de afspraak om in 2024 haar voorraad gemiddeld op label B te hebben. Door de extra inzet die Mitros de afgelopen jaren heeft gepleegd kan deze afspraak naar voren worden getrokken. De energie-index van Mitros komt eind 2020 uit op gemiddeld label B.
2. Eind 2019 is in Utrecht 10% van de daken van Mitros belegd met zonnepanelen. Mitros schrijft jaarlijks 1.000 huishoudens aan voor het plaatsen van zonnepanelen; veelal eengezinswoningen. De verwachting is dat eind 2020 er via die weg zo'n 300 tot 350 huishoudens voorzien zijn van stroom via zonnepanelen. De gemeente zet zich samen met Mitros in op de communicatie rondom zonnepanelen om meer huurders te activeren en informeren. Daarnaast richt Mitros zich op het plaatsen van zonnepanelen op daken van appartementencomplexen, waarmee ze veel dakoppervlak benutten. Mitros biedt bij de groot onderhoudsprojecten met woningverbetering (dus naast de eerder genoemde 300-350), die starten in 2020 ook zonnepanelen aan, bij de volgende projecten:

   -Kanaleneiland Noord - Adenauerlaan 14-150 (blok 3), 60 woningen
   -Kanaleneiland Noord - Trumanlaan 13-167 (blok 8), 60 woningen
   -rand Queeckhovenplein eengezinswoningen, 80 woningen
   -van Brammendreef, 80 woningen

   Daarnaast zijn de volgende renovaties in 2019 gestart waar ook zonnepanelen worden aangelegd, te weten:

   -Kanaleneiland Midden - Marshalllaan 157-275 (start 2019)
   -Kanaleneiland Midden - Marshalllaan 158-276 (start 2019)
   -Nansen-Gasperilaan (start 2019)

3. Mitros heeft zich verbonden aan de ambitie Overvecht Noord aardgasvrij in 2030 en levert hier binnen haar mogelijkheden een bijdrage aan. Samen met de andere betrokken partijen aan de Regietafel Energietransitie Utrecht werkt Mitros aan twee sporen. Spoor 1 gaat over elektrisch koken en dat dit een standaard onderdeel is bij groot onderhoud, renovaties en mutaties in Overvecht Noord. Spoor 2 gaat over het ontwikkelen van een goede aanbieding van inductie koken voor bewoners van woningen waar tot 2025 geen groot onderhoud uitgevoerd wordt.
4. Om te komen tot meer duurzame manieren van verwarmen en koken, stelt de Gemeente Utrecht een transitievisie warmte op. Dat gebeurt in overleg met partners als vastgoedeigenaren, bewoners (waaronder de huurders), netbeheerders en medeoverheden. Deze visie, die eind 2021 klaar moet

zijn, geeft een planning voor een wijk-voor-wijk aanpak en geeft voor de eerste wijken, het meest logische alternatief voor aardgas. Een belangrijke partner in dit proces zijn de woningcorporaties, aangezien zij in Utrecht samen ruim een derde van de woningen in bezit hebben. Eén van de eerste stappen is per buurt in kaart brengen welke investeringsplannen corporaties met hun bezit hebben.

5. De nieuwbouw van Mitros is BENG 1 t/m 3 en aardgasvrij. Mitros renoveert naar minimaal label A en hanteert daarbij het uitgangspunt dat de gemiddelde besparing op energielasten hoger is dan de huurverhoging. Ook zijn de ingrepen no-regret richting toekomstige aardgasvrij-plannen.
6. Voor de thema's klimaatadaptatie en natuur-inclusief bouwen onderzoeken Mitros en de gemeente de aanknopingspunten die recente projecten en experimenten bieden. Zo komen we tot concrete afspraken over oplossingen en tot een sterkere samenwerking op deze thema's. De gemeente is hierbij verantwoordelijk voor het openbare groen. Voorbeelden van mogelijke concrete oplossingen waar we de afspraak maken hierover in gesprek te gaan zijn: tuinen onttegelen, binnentuinen toegankelijk maken, aanleggen van wandelroutes voor buurten met weinig groen, opwaarderen van grasstroken naar gebieden met struiken en bomen, waterdoorlatende tegels, nestgelegenheid voor dieren in bebouwing, groene daken en gevels, groen bij mutatie en groen beheer bij bestaande tuinen.
7. Voor het thema circulair bouwen versterken Mitros en de gemeente de huidige samenwerking, door in 2020 een tweetal experimenten op te zetten. Op basis van de ervaringen en geleerde lessen met deze experimenten bezien we of, en waar versnelling in 2023 mogelijk is. De experimenten waaraan gewerkt wordt zijn de sloop/nieuwbouw projecten Lomanlaan en De Omloop. Beide zijn opgenomen in bijlage 2.
8. In aanvulling op voorgaande afspraak spreken partijen af dat in 2020 een eenduidige norm voor circulariteit wordt afgesproken die ook in het bouwbesluit wordt gehanteerd. Dit is de MPG norm.
9. De gemeente Utrecht faciliteert en ondersteunt de corporaties waar dat kan en nodig is met kennis/expertise, vergunningen en beschikbare subsidies.
10. Er is periodiek overleg (minimaal 2 maal per jaar) over de vormgeving en voortgang van de samenwerking op de thema's klimaatadaptatief, natuur-inclusief en circulair bouwen,
11. Mitros zet in op de volgende initiatieven:
    a. Circulaire bouw: Gebruik maken van circulaire materialen bij renovatie van 10-hoogflats in Overvecht zoals de Cleopatra-/Jeanne D'Arcdreef,en de Themadreven.
    b. Natuurinclusief: Mitros renoveert en bouwt natuurinclusief. Dat betekent dat er in het ontwerp en bij de bouw al direct voorzieningen worden opgenomen om de biodiversiteit te versterken zoals bijvoorbeeld vleermuizenkasten.
    c. Op initiatief van Mitros trekt de gemeente samen met Mitros op, om te komen tot een soortenmanagement plan in het kader van de wet Milieubeheer.
    d. Mitros heeft de afgelopen jaren fors meer energieboxen aangeboden dan afgesproken. Komend jaar biedt Mitros er in ieder geval 125 aan. Bij voldoende animo kan dit aantal met 20% worden verhoogd.
    e. Onderzoek naar mogelijke toepassing van thermische zonnepanelen (PVT). Dit zijn panelen die naast elektriciteit ook warmte leveren.
    f. Onderzoek naar het uitvoeren van een pilot voor mogelijke toepassing van biogas in haar bezit waarmee het gebruik van aardgas direct wordt verminderd.

g. Mitros implementeert in 2020 in een pilotwoning één van de drie winnende oplossingen van de Isolatie-Uitdaging.

12. Partijen spreken af dat naast de in dit hoofdstuk genoemde onderzoeken en experimenten voor de overige projecten op de investeringslijst (zie bijlage 2) de uitgangspunten gelden zoals genoemd onder afspraak 5 van dit hoofdstuk. Hiermee wordt door beide partijen een vlotte ontwikkeling van deze projecten geborgd waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de ambitie van het laten meegroeien van de sociale huur met de groei van de stad.

9 Kwaliteit

Partijen streven gezamenlijk naar een goede prijs-kwaliteitverhouding van woningen, zodat er meer (kwalitatief) passend aanbod beschikbaar is voor woningzoekenden, ook voor mensen met een fysieke beperking.

Binnen het thema Kwaliteit maken we afspraken over:

- Nul-tredenwoningen op het totaal van nieuwbouw (aantallen/%)
- Verhoging van fysieke woningkwaliteit bestaande voorraad (welke initiatieven en aanpak schimmeloverlast in woningen)

Afspraken

1. Nieuwbouwappartementen worden als nul-tredenwoningen uitgevoerd en zijn daarmee bewoonbaar[1] of gemakkelijk bewoonbaar[2] te maken.
2. Woningen die nieuw worden gebouwd zijn rolstoelbezoekbaar[3].

---

[1] Een woning is woonbaar wanneer een bewoner (in een rolstoel, slecht ter been) zonder specifieke voorzieningen van alle voorkomende functies gebruik kan maken en zelfstandig kan wonen. Het betreft de volgende functies: toegang tot het woongebouw, verkeersruimten, lift, sanitaire voorzieningen, woon- en eetkamer, slaapkamer en buitenruimte.

[2] Soms zijn de douche en het toilet in een nultreden woning niet-toegankelijk. Dan moeten deze ruimten altijd naast elkaar liggen met een leidingloze niet-dragende tussenmuur. Als het nodig is kan deze muur eenvoudig worden verwijderd, zodat er een toegankelijke douche/toiletruimte ontstaat (zie filmpje).

[3] iedereen -ook als hij of zij gebruik maakt van een rolstoel- alle nieuwe of verbouwde woningen kan bezoeken. Iedereen kan vanaf de openbare weg bij de voordeur komen, een brief in de bus doen, aanbellen, binnengaan, in de woonkamer komen en bij het toilet. Dit houdt bijvoorbeeld in dat er geen trappetjes of opstapjes zijn, binnen of buiten de woning. Dit is een woning die bezoekbaar is.

10 Financiële afspraken en investeringsruimte

- De Gemeente Utrecht en Mitros besluiten om bij de WSW-borging gebruik te maken van een gelimiteerde generieke bilaterale achtervangovereenkomst.

11 Ondertekening

Namens de gemeente Utrecht

De wethouder Wonen, de heer K. Diepeveen

……

Namens Stichting Mitros

Dr. B. Staffhorst

……

Namens Huurders Netwerk Mitros

Dhr. J. Zwarts

……

Bijlage 3. Leefbaarheidsactiviteiten Mitros in 2020

Samen met lokale partners speelt Mitros in op ontwikkelingen in een wijk of buurt en dragen we bij aan de leefbaarheid in en rondom onze complexen. De leefbaarheidsinterventies van Mitros in 2020 richten zich op:

- het schoon, heel en veilig houden van onze wooncomplexen en de directe omgeving. Gemiddelde bijdrage Mitros is € 32 per woning;
- aanwezig en aanspreekbaar zijn in de kernen en wijken waar wij woningen hebben zodat we proactief in kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken die spelen. Gemiddelde bijdrage Mitros is € 74 per woning;
- het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen bij huurders, waarbij we kiezen voor een proactieve aanpak in het voorkomen en oplossen van overlast en onrechtmatige bewoning, huurschulden en huisuitzettingen. Hierbij trekken we samen op met lokale maatschappelijke partners waaronder gemeente, politie, BOA's, zorg- en welzijnsorganisaties, schuldhulpverlening en huurdersorganisaties. Gemiddelde bijdrage Mitros is € 13 per woning;
- het bevorderen van huurdersbetrokkenheid bij het (sociaal) beheer van hun woonomgeving. Hiervoor zetten we een breed scala aan instrumenten in, zodat we aansluiten bij de wensen en behoeften van onze huurders op dit vlak. Zo ondersteunen we mogelijk financieel initiatieven van huurders die binnen de wettelijke kaders vallen. Denk bijvoorbeeld aan activiteiten waarbij het ontmoeten en samenwerken van huurders centraal staat. Zoals een schoonmaakactie in de buurt of het aanleggen en onderhouden van groen. Gemiddelde bijdrage Mitros is € 49 per woning

De leefbaarheidsuitgaven van Mitros zullen in 2020 gemiddeld circa €169,- per woning zijn.

MITROS

Tabel 1a Ontwikkeling sociale voorraad zelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur* per 1-1	20.189	20.371	20.191	20.226	20.387
nieuwbouw sociaal in definitiefase of verder (geplande oplevering, zie 1c)	390	143	361	40	
nieuwbouw sociaal in (pre-)initiatieffase (geplande oplevering, zie 1c)				379	689
resterende nieuwbouwambitie					
van onzelfstandig naar zelfstandig					
sloop sociaal	-28	-128	-131	-63	
verkoop*** sociaal	-185	-200	-200	-200	-200
aankoop sociaal					
liberalisatie	-5	-5	-5	-5	-5
socialisatie	10	10	10	10	10
Voorraad sociale huur per 31-12	20.371	20.191	20.226	20.387	20.881
tijdelijk sociale voorraad	259	259	259	259	259
Voorraad sociale huur per 31-12 incl. tijdelijk	20.630	20.450	20.485	20.646	21.140
Prestatieafspraak aantal sociale huur per 31-12	**20.450**	**20.550**	**20.700**	**20.850**	**21.000**
realisatie middenhuur		*22*	*70*	*50*	*242*

*** Mitros stuurt bij op realisering van nieuwbouw en temperen verkoop om de afspraak van 20.550 sociale huurwoningen in 2021 te garander*

* a) Een huurwoning met een kale huurprijs van ten hoogste het in artikel 13, eerste lid onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag genoemde bedrag (de liberalisatiegrens per 1-1), of:
b) Een huurwoning die, als gevolg van een of meer jaarlijkse huurverhogingen, thans een huurprijs boven het onder a) genoemde bedrag, maar die na mutatie weer een huurprijs onder het onder het onder a) genoemde bedrag zal krijgen.

** alle zelfstandige huurwoningen onder de 2e aftoppingsgrens (de woningen met huurkorting a.g.v. de pilot tellen hier niet mee en worden apart gevraagd in tabel 1b)

*** individuele verkoop exclusief complexgewijze verkoop aan markt/corporaties vanwege uitruil

Tabel 1c Definities van plannen in de definitiefase of verder en (pre-)initiatieffase

Plannen in definitiefase of verder:
-nieuwbouw op eigen locatie corporatie: vóór 1-1-2020 ligt een startdocument en/of intentieovereenkomst met gemeente Utrecht
-nieuwbouw op gemeentelijke locatie: vóór 1-1-2020 gunning tender of onderlinge verdeling LR met gemeente Utrecht afgesproken
-nieuwbouw op locatie van particuliere ontwikkelaar: vóór 1-1-2020 ligt een contract met eigenaar over ontwikkeling

plannen in (pre-)initiatieffase:
-alle plannen die niet hard zijn, maar al wel gekoppeld zijn aan specifieke locatie

PRODUCTIEPROGRAMMA MITROS

								Huur app					Koop app			Huur egw				Koop egw			Omvang									Mijlpalen										
Wijk	Projectnaam		Fase	Index / NOM/ BENG	Totaal aantal (ver)nie	Waarvan middenhuur	Aantal sloop (woning	Studenten zelfstandig	Studenten onzelfstan	Kernvoorraad tot 635	Soc huur 635 tot 710	Beleggers huur 710 t	Beleggers huur bove	Tot 200.000 (app)	Van 200.000 tot 250.0	Boven 250.000 (app)	Kernvoorraad tot 635	Soc huur 635 tot 710	Beleg huur 710 tot 90	Beleg huur boven 90(	Tot 200.000 (egw)	Van 200.000 tot 250.0	Boven 250.000 (egw)	aantal woonlagen	app tot 55 m2 gbo	app 55 tot 70 m2 gbo	app 70 tot 85 m2 gbo	app groter dan 85 m2	egw 80 tot 95 m2 gbo	egw 95 tot 110 m2 gb	egw groter dan 110 m	Vaststelling startdocu	Vaststelling Gebiedsv	Vaststelling SPvE / B	Vaststelling SP / Beel	Ontwikkelbesluit corp	Uitvoeren dragvlakte	Indienen omgevingsv	Vaststelling best.plan	Huisvesting gereed	Geplande start uitvoe	Start oplevering	Jaar gehele opleverin
NoordWest	Omloop, Laan van Chartroise sloop onzelfstandig	sloop/nieuwbouw	Voorbereiding	BENG + gasloos	195	70	120			52	73	58							12																					2021		2022
Noordwest	Nijenoord/Omloop	sloop/nieuwbouw	Initiatief	BENG + gasloos	87		48			31	56																													2021		2024
Leidsche Rijn	LR Centrum	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering	BENG + gasloos	101					101																														2018		2020
Leidsche Rijn	LR Leeuwesteyn 9	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding	NOM/BENG + gasloos	72					52							18	2																						2019		2020
Zuidwest	Arkzone	groot onderhoud met woningverbetering	Voorbereiding	Label A	174																																			2020		2021
Zuidwest	Kanaleneiland Noord - Adenauerlaan 14-150 (blok 3)	groot onderhoud met woningverbetering	Voorbereiding	Label A	60																																			2020		2021
Zuidwest	Kanaleneiland Noord - Adenauerlaan 14-150 (nb in plint)	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding	Label A	6							6																												2020		2021
Zuidwest	Kanaleneiland Midden - Marshalllaan 157-275	groot onderhoud met woningverbetering	Uitvoering	Label A	60																																			2019		2020
Zuidwest	Kanaleneiland Midden - Marshalllaan 157-275 toevoeging plint	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering	Label A	6						6																													2019		2020
Zuidwest	Kanaleneiland Midden - Marshalllaan 158-276	groot onderhoud met woningverbetering	Uitvoering	Label A	60																																			2019		2020
Zuidwest	Kanaleneiland Midden - Marshalllaan 158-276 (nb in plint)	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering	Label A	6						6																													2019		2020
Zuidwest	Kanaleneiland Noord - Trumanlaan 13-167 (blok 8)	groot onderhoud met woningverbetering	Uitvoering	Label A	60																																			2020		2020
Zuidwest	Kanaleneiland Noord - Trumanlaan 13-167 (nb in plint)	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering	Label A	6							6																													2020		2020
Noordwest	rand Queeckhovenplein eengezinswoningen	groot onderhoud met woningverbetering	Voorbereiding	Label A	16																																			2020		2020
Noordwest	Overig	groot onderhoud met woningverbetering	Initiatief	Label A	310																																			2022		2023
Noordwest	Overig	groot onderhoud met woningverbetering	Initiatief	Label B	440																																			2021		2022
Overvecht	van Brammendreef	groot onderhoud met woningverbetering	Voorbereiding	Label A	80																																			2020		2020
Overvecht	van Brammendreef	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding	Label A+ gasloos	9						9																													2020		2020
Overvecht	Themadreven	groot onderhoud met woningverbetering	Initiatief	Label A+ gasloos	352																																			2020		2021
Overvecht	Themadreven	groot onderhoud met woningverbetering	Initiatief	Label A+ gasloos	80																																			2020		2022
Zuidwest	Nansen-Gasperilaan (laag)	groot onderhoud met woningverbetering	Uitvoering	Label A+ gasloos	192																																			2019		2020
Leidsche Rijn	LR Kern blok G8	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering	BENG + gasloos	82						82																													2021		2022
Leidsche Rijn	LR Terwijde	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering	BENG + gasloos	121					121																														2018		2020
Leidsche Rijn	LR blok F1/G1	uitbreidingsnieuwbouw	Initiatief	BENG + gasloos	154						154																													2021		2023
West	Johan Wagenaarkade	sloop/nieuwbouw	Voorbereiding	BENG + gasloos	54		20				54																													2020		2022
Zuidwest	Defensieterrein	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding	BENG + gasloos	80						80																													2021		2022
Zuidwest	Defensieterrein	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding	BENG + gasloos	40						40																													2022		2023
Binnenstad	ABC-straat	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding	plaatsen zonnepaneler	88	22				28	38																													2020		2021
West	Dickensplaats	sloop/nieuwbouw	voorbereiding	BENG + gasloos	48		8				24							24																						2019		2021
Noordwest	De Muinck	sloop/nieuwbouw	Voorbereiding	BENG + gasloos	23		8			23																														2020		2021
West	Thomas a Kempis sloop onzelfstandig	sloop/nieuwbouw	Initiatief	BENG + gasloos	221	41	56			108	72																													2021		2024
West	Thomas a Kempis sloop onzelfstandig fase 2	sloop/nieuwbouw	Initiatief				56																																2022		
Overvecht	Overig	groot onderhoud met woningverbetering	Initiatief	Label A+ gasloos	630																																			2023		2024
Zuidwest	Overig	groot onderhoud met woningverbetering	Initiatief	Label A	130																																			2021		2022
Noordoost	Nieuw Buurland (sloop onzelfstandig)	sloop/nieuwbouw	Initiatief	BENG + gasloos	321	80	150			121	120																													2021		2024
Leidsche Rijn	LR Leeuwesteyn 15	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding	BENG + gasloos	20													20																						2022		2022
Zuidwest	Lomanlaan	sloop/nieuwbouw	Initiatief	BENG + gasloos	200	50	131				150																													2022		2023
Noordoost	Tuindorp Oost locatie Careyn	uitbreidingsnieuwbouw	uitvoering	BENG + gasloos	69					69																														2019		2020
Overvecht	Cleopatra en Jeanne D'Arcdreef 10-hoog	groot onderhoud met woningverbetering	Voorbereiding	Label A+ gasloos	264																																			2019		2020
Overvecht	Cleopatra en Jeanne D'Arcdreef 10-hoog	groot onderhoud met woningverbetering	Voorbereiding	Label A+ gasloos	98																																			2019		2021
Zuidwest	KEM Rooseveltlaan fase 1	sloop/nieuwbouw	Initiatief	BENG + gasloos	242	121	63			22	99																													2023		2024
Overvecht	De Mix Vaderrijndreef sloop	sloop/nieuwbouw/uitruil	Initiatief				80																																2021		2021
Zuidwest	De Mix nieuwbouw Defensieterrein	sloop/nieuwbouw/uitruil	Initiatief	BENG + gasloos	60						60																													2023		2024
Noordwest	De Mix nieuwbouw Oudenoord	sloop/nieuwbouw/uitruil	Initiatief	BENG + gasloos	40						40																													2022		2023
Overvecht	De Mix nieuwbouw Squashbaan	sloop/nieuwbouw/uitruil	Initiatief	BENG + gasloos	35						35																													2022		2023

Prestatieafspraken 2020~2024

Gemeente Utrecht, Bo-Ex, Huurdersvereniging STOK

Plaatsing van zonnepanelen op het Rietveldcomplex

Inhoudsopgave

VOORWOORD 3

1 INLEIDING 5

2 WIJKEN VOOR IEDEREEN 6

3 INZET VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN 7

4 LEEFBAARHEID 8

5 BESCHIKBAARHEID 9

6 BETAALBAARHEID 10

7 HUURDERSPARTICIPATIE 11

8 DUURZAAMHEID 12

9 KWALITEIT 14

10 FINANCIËLE AFSPRAKEN EN INVESTERINGSRUIMTE 15

11 ONDERTEKENING 16

BIJLAGE APPENDIX STEDELIJKE PRESTATIEAFSPRAKEN 2020

Voorwoord

Utrecht groeit snel en is een aantrekkelijke stad. Tegelijkertijd lopen vraag en aanbod van woningen uiteen, en is het voor een aantal groepen lastig om in onze stad een (betaalbare) woning te vinden die past bij hun woonbehoefte. Naast de (autonome) groei van het inwonersaantal leiden ook andere factoren tot disbalans in vraag en aanbod op de Utrechtse woningmarkt. Niet alleen door een laag inkomen hebben mensen behoefte aan een sociale huurwoning. Door de veranderingen in de zorg gaan steeds meer mensen die nu in instellingen verblijven zelfstandig wonen. Daarnaast zoeken andere bijzondere doelgroepen, zoals statushouders en mensen met een medische indicatie, een woning. Dit resulteert in een toenemende vraag naar woningen in het goedkoopste deel van de sociale voorraad. Dat is onder andere terug te zien in de oplopende wachtlijst voor sociale huurwoningen in Utrecht.

De druk op de woningmarkt heeft er ook voor gezorgd dat er grotere verschillen zijn ontstaan tussen de Utrechtse wijken onderling, zowel wat betreft de woningen als de bewoners. In de wijk met het grootste aandeel sociale huurwoningen wonen ook de meeste huishoudens met een inkomen op of onder het sociaal minimum.

Omdat kwetsbare groepen aangewezen zijn op de goedkoopste woningen komen zij vooral in Overvecht terecht, maar nauwelijks in de Binnenstad of Oost. Dat heeft zijn weerslag op de sociaaleconomische weerbaarheid en veerkracht van deze wijken en leefbaarheid. Ook op andere terreinen zijn verschillen zichtbaar, bijvoorbeeld als het gaat om gezondheid, algemeen buurtoordeel, onveiligheidsgevoelens en perceptie van de woonomgeving.

Bo-Ex, de huurders (verenigd in STOK) en de gemeente streven ernaar om de wachttijd voor een sociale huurwoning terug te brengen, door nieuwbouw van woningen en door het bevorderen van de doorstroming binnen de voorraad. Door de uitvoering van deze prestatieafspraken moet het aandeel sociale huur in de woningvoorraad van Utrecht op peil gebracht worden en de totale omvang van de voorraad in bezit van de corporaties toenemen. Hiertoe zijn afspraken vastgelegd over een ambitieus nieuwbouwprogramma en de manier waarop de gemeente en de corporaties dit samen willen behalen.

Duurzaamheid van de woningvoorraad is in de komende jaren een belangrijk thema. Partijen zetten in op verbetering van de energieprestaties van de bestaande voorraad, op investeringen in energie-opwekking en op nieuwbouw van duurzame en aardgasvrije woningen op nieuwe locaties. Utrecht is ambitieus en legt de lat daarom hoog. Een opgave die in toenemende mate de aandacht van de partijen vraagt, ligt op het sociaal-maatschappelijke vlak. Het gaat om ondersteuning van kwetsbare bewoners en het faciliteren van langer zelfstandig wonen. De ambitie is om de komende jaren het woningaanbod voor bijzondere doelgroepen te vergroten en het intensiveren van de samenwerking tussen de gemeente, de corporaties, de huurdersorganisaties en andere (regionale) ketenpartners op het terrein van wonen en zorg. Preventief handelen, vergroten van bewustwording bij omwonenden en een snelle

opvolging bij meldingen zijn belangrijke doelen. Utrecht wil een ongedeelde stad zijn met gemengde wijken waar verschillende inkomensgroepen en huishoudenstypen met elkaar wonen. Om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren wordt in een aantal wijken en buurten ook in de komende vier jaar samen extra inzet gepleegd. Streven is een schone, hele en veilige woonomgeving. Daarnaast stimuleren en faciliteren de gemeente, de corporaties en de huurdersorganisaties bewonersinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en sociale cohesie.

1 Inleiding

In 2019 zijn de nieuwe Woonvisie “Utrecht beter in balans”, het Stadsakkoord Wonen, en de stedelijke prestatieafspraken 2020-2022 ondertekend en/of vastgesteld. Dit zijn drie mijlpalen die zorgen voor heldere ambities en sterke allianties om samen de woonopgaven van Utrecht te realiseren. De individuele prestatieafspraken die de woningcorporaties (verenigd in de STUW*), gemeente Utrecht en huurders samen maken, bouwen voort op deze mijlpalen. Het laat zien wat de bijdrage is van al deze partijen aan de woonopgaven en -ambities waar Utrecht voor staat.

De opgaven waar partijen prestatieafspraken over maken zijn: het vergroten van de sociale voorraad, het werken aan gemengde wijken, het betaalbaar houden van de voorraad (gematigd huurprijsbeleid) en verduurzaming van de woningvoorraad. Deze opgaven staan ook beschreven als thema’s in de stedelijke prestatieafspraken. De thema’s die beschreven staan in de stedelijke prestatieafspraken zijn ook de thema’s die in dit document als indeling worden gebruikt.

Kader van de afspraken

De prestatieafspraken worden jaarlijks vastgesteld voor een periode van 5 jaar, waarbij de prestaties in het eerste jaar (2020) zo concreet mogelijk zijn omschreven en in de periode van 4 jaar daarna (2021 t/m 2024) meer het karakter hebben van een doorkijk. Hiermee wordt aangesloten bij de werkwijzen zoals beschreven in de Woningwet 2015. De eerder gemaakte afspraken blijven staan, voor zover deze niet in deze nieuwe afspraken geactualiseerd zijn.

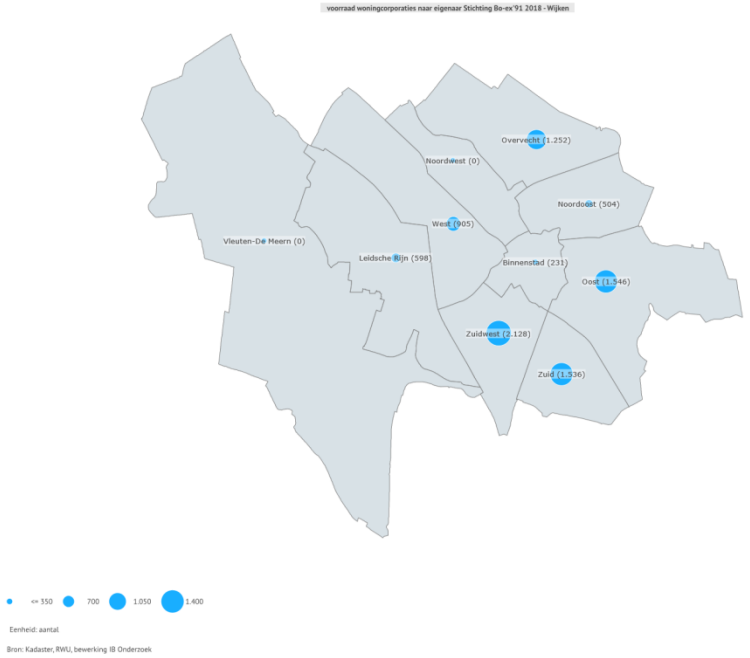
De afspraken in dit document worden gemonitord en geëvalueerd. Jaarlijks worden de afspraken herijkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de vastgelegde koers in de woonvisie en de stedelijke afspraken.

Bij zowel de individuele afspraken als de stedelijke afspraken zijn de huurdersorganisaties nadrukkelijk ook een partij: het betreft tripartiete afspraken. Dit is vastgelegd in de herziene Woningwet 2015. Bij Bo-Ex is dat “Huurdersvereniging STOK”.

** STUW is een samenwerkingsverband tussen Mitros, Portaal, Bo-Ex, SSH en GroenWest*

De STUW-corporaties hebben bijna 45 duizend zelfstandige sociale huurwoningen in hun bezit in de gemeente Utrecht. Van alle sociale huurwoningen in Utrecht die in het bezit zijn van een corporatie, maakt de STUW ongeveer 98% van dat deel van het bezit uit.

Woningcorporatie Bo-Ex heeft ongeveer 8.900 woningen in de gemeente Utrecht. Deze woningen zijn verspreid over heel Utrecht.

2 Wijken voor iedereen

De komende jaren moet een groot deel van de nieuwe sociale huurwoningen gerealiseerd worden in wijken waar het aandeel sociale huur op dit moment relatief laag is. In wijken waar het aandeel sociaal juist relatief hoog is, wordt gestreefd naar het mengen van woningtypen primair door verdichting. Dit moet zorgen voor inclusieve, leefbare wijken en buurten, waar voor iedereen plek is, ook als je een laag inkomen of een zorgvraag hebt.

Binnen het thema ‘Wijken voor Iedereen’ maken we afspraken over:

- De inzet van het huurprijsbeleid om te zorgen voor differentiatie binnen het sociale segment
- Woningtoewijzing aan woningzoekenden met maatschappelijke urgentie
- Verkoop, liberalisatie en sloop
- Ruilconstructies voor een meer gemengde woningvoorraad
- Inzicht in de woningvoorraad valt onder het thema ‘Beschikbaarheid’

Afspraken

1. Bo-Ex hanteert een huurbeleid waarbij bij mutatie minimaal 70% van de vrijkomende DAEB woningen wordt aangeboden met een huur onder de tweede aftoppingsgrens. Om de 30% toewijzing aan de secundaire doelgroep meer te benaderen zal Bo-Ex in wijken in Overvecht, Zuid en Zuidwest de streefhuren deels optrekken tot boven de aftoppingsgrenzen.
2. Bo-Ex onderzoekt de mogelijkheden om, door gebruik te maken van de 10% vrije toewijzingsruimte, in kwetsbare wijken woningen met voorrang toe te wijzen aan woningzoekenden met een inkomen boven de inkomensgrens voor sociale huur. Zij zal bij de uitwerking aandacht hebben voor transparantie voor zover de privacywetgeving dat toelaat en de toetsbaarheid op uitgangspunten. In wijken met een laag aandeel sociale huurwoningen zoals de Binnenstad, Noordoost, Oost en West geldt het omgekeerde en wordt gekeken naar mogelijkheden om woningen met voorrang toe te wijzen aan huurders met een lager inkomen en/of kwetsbare positie (toewijzen onder aftoppingsgrenzen).
3. Bo-Ex heeft mogelijke locaties op het oog om te komen tot uitruil van bezit, dan wel locatie, met beleggers en ontwikkelaars. Bo-Ex onderzoekt wat er op deze locaties mogelijk. De gemeente vervult waar mogelijk en wenselijk een verbindende en bemiddelende rol naar partijen met grondpositie en ontwikkelvoornemens binnen Utrecht.
4. Bo-Ex is terughoudend met verkopen en koppelt de verkoop van woningen aan de uitbreiding van de woningvoorraad. In het meerjarenprogramma wordt rekening gehouden met de verkoop van ongeveer 20 woningen per jaar. Bo-Ex stelt komend half jaar een nieuwe portefeuillestrategie op, dat leidt tot een transitieplan, waarbij ook wordt onderzocht of middelen vrij gemaakt kunnen worden, anders dan verkoop van woningen met een hoge WOZ waarde. Het transitieplan wordt ook met gemeente en STOK besproken.
5. In de stedelijke prestatieafspraken wordt een appendix opgenomen over een gezamenlijke wijkenstrategie die past bij de ambities die zijn gesteld in de stedelijke prestatieafspraken en de Woonvisie. Dit is een procesafspraak die in STUW-verband is gemaakt. De wijkenstrategie moet een antwoord geven op de vraag wat de sociale voorraadontwikkeling (productie, verkoop en liberalisatie/socialisatie) per wijk gaat zijn voor de komende vier jaar en met een perspectief voor de jaren daarna.
6. Bo-Ex biedt doorstromers voorrang bij de verkoop bij sociale huurwoningen. Om doorstroming te bevorderen zet Bo-Ex ook in 2020 een verhuisadviseur in.
7. Bo-Ex, Gemeente en STOK onderschrijven de inzet van de inkomensafhankelijke huurverhoging als middel om doorstroming te bevorderen. Gemeente en Bo-Ex onderzoeken de mogelijkheden en haalbaarheid van aanvullende inzet van instrumenten.

3 Inzet voor bijzondere doelgroepen

Gemeente, woningcorporaties en zorginstellingen hebben een gezamenlijk plan van aanpak voor de huisvesting en ondersteuning van kwetsbare doelgroepen opgesteld en vastgelegd. In het plan van aanpak ‘Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen’ hebben de drie partijen gezamenlijke afspraken gemaakt over de inzet die zij in 2019 en volgende jaren leveren om het gestelde doel te bereiken. De afspraken betreffen de aantallen woningen die voor de doelgroepen beschikbaar worden gesteld, de zorginfrastructuur die aanwezig moet zijn, de spreiding over de stad en de zorg voor draagvlak in de samenleving.

Binnen het thema ‘Inzet voor bijzondere doelgroepen’ maken we afspraken over:

- Medewerking aan het Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen
- Initiatieven voor meer aanbod bijzondere doelgroepen

Afspraken

1. Conform het ‘Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen‘ stelt Bo-Ex woningen beschikbaar voor:
   - verhuur aan zorginstellingen ten behoeve van mensen die zijn aangewezen op professionele woonbegeleiding;
   - verhuur aan mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang / beschermd wonen en vrouwenopvang. Dit proces verloopt via Beter Wonen.

   Conform genoemde plan is de gemeente het aanspreekpunt voor zorgpartijen en levert informatie betreffende de aantallen van de uitstroom en welke woningen nodig zijn. De gemeente garandeert ook de benodigde zorg en begeleiding aan deze mensen.
2. Bo-Ex onderzoekt concrete mogelijkheden van gemengd wonen projecten in de bestaande woningvoorraad. Daarbij wordt in 2020 concreet gekeken naar de Amerhof.
3. De STUW corporaties hebben uitgesproken dat zij de taakstelling ten aanzien van statushouders, die de gemeente Utrecht van het rijk krijgt opgelegd, ook als hun taakstelling zien. Daarom zal er in de periode 2020 t/m 2022 (net als in voorgaande jaren) voldoende woonruimte ter beschikking worden gesteld, om deze doelgroep te huisvesten. Deze opgave zal in STUW-verband onderling verdeeld worden. De begeleiding en integratie van statushouders is een verantwoordelijkheid van de gemeente.
4. Partijen betrokken bij het ‘Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen‘ (hierna: PvA), onderzoeken of de uitstroom uit de zogenaamde NIDOS-woningen (waar statushouders jonger dan 18 zijn gehuisvest), onderdeel van het PvA kan gaan uitmaken.
5. De gemeente Utrecht heeft een kwartiermaker vernieuwende woonvormen ingesteld, die beschikbaar is om Bo-Ex in 2020 daar waar nodig bij te staan bij de vorming van nieuwe initiatieven.

4 Leefbaarheid

Om de leefbaarheid in de wijken en buurten op het gewenste peil te houden investeren gemeente en corporaties in goed beheer en het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte en wooncomplexen. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer en veiligheid van de openbare ruimte. De corporaties zorgen voor het schoon, heel en veilig houden van hun wooncomplexen en de directe omgeving. Dit is niet alleen een financiële investering maar ook het aanwezig en aanspreekbaar zijn in wijken om proactief in te kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken. Dit draagt ook bij aan het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen in de wijk om de leefbaarheid te bevorderen.

Binnen het thema Leefbaarheid maken we afspraken over:

- De hoogte en inzet van leefbaarheidsuitgaven in de wijken waar de corporatie actief is
- Nieuwe initiatieven die de leefbaarheid in de wijk bevorderen

Afspraken

1. Ten behoeve van de leefomgeving investeert Bo-Ex met leefbaarheidsuitgaven in haar complexen. Deze uitgaven worden aan leefbaarheidsinterventies besteedt die passen binnen de wettelijke kaders en zijn beschreven in bijlage 3. Gemeente en Bo-Ex stemmen hun plannen op het vlak van sociaal beheer en onderhoud waar mogelijk op elkaar af.
2. Met de gemeente en andere corporaties wordt een convenant woonfraude opgesteld, waarin onder andere afspraken zijn opgenomen voor het delen van gegevens. Voor de huurdersorganisaties zal een bijeenkomst worden georganiseerd waarin zij bij dit convenant betrokken zullen worden
3. Bo-Ex verstevigt de inzet van medewerkers in de wijk en investeert daarmee in goed contact in de buurt en tussen buurtbewoners. Bo-Ex zet ook in op het ruimte bieden (in financiële en praktische zin) aan initiatieven van bewonerscommissies. bijvoorbeeld Toekomstclub 507 over een vergaande vorm van zelfbeheer. Randvoorwaarde hierbij is, dat het zelfbeheer ‘niet meer kost dan anders’. Onderzocht wordt of de volgende taken kunnen worden overgedragen:
   - Delen van het verhuurmutatie proces
   - Mutatie onderhoud
   - Serviceonderhoud
   - Regelen betalingsachterstanden
   - leefbaarheid en buurtbeheer.

   De ervaringen hiermee worden door de Toekomstclub 507 en Bo-Ex gedeeld met de gemeente, corporaties en de huurdersvertegenwoordiging.
4. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer en veiligheid van de openbare ruimte.
5. We werken samen bij de aanpak van woonproblematiek, hiervoor is in mei 2019 het convenant ‘Samenwerkingsovereenkomst woonproblematiek 2019-2022’ vastgesteld, door de STUW, de gemeente, zorgpartijen, politie, Buurtteams, U-Centraal, Lokalis en Het Vierde Huis. Hierin staan afspraken en werkwijzen (incl. uitwisseling gegevens) beschreven op het terrein van buurtbemiddeling, aanpak extreme woonoverlast, Laatste kansbeleid, voorkomen van huisuitzetting, woonhygiëne, vroegsignalering en aanpak ernstig overlastgevende gezinnen.
   Direct omwonenden (complex) worden conform Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare groepen betrokken bij het oplossen van woonproblematiek

5 Beschikbaarheid

De behoefte aan sociale huurwoningen is groot. Voor de periode van 2017 tot 2040 moeten er 60.000 woningen in de stad Utrecht bijkomen. Het gezamenlijke uitgangspunt is dat de omvang van de sociale huurvoorraad moet toenemen en dat in 2040 35% van de woningvoorraad uit sociale huurwoningen bestaat. Om dit te bereiken is extra inzet nodig van alle betrokken partijen. De ambitie die staat in de Woonvisie is dat de omvang van de kernvoorraad (tot de tweede aftoppingsgrens) tenminste 70% van de sociale voorraad bevat.

Binnen het thema Beschikbaarheid maken we afspraken over:

- Huidig voorraadbeleid
- Harde planvoorraad tot 2024
- Zachte planvoorraad
- Woningtoewijzing en doorstroming
- Woningtoewijzing via loting
- Omzetten niet-DAEB wonen naar middenhuur (bijv. initiatieven / aantallen)
- Nieuwbouw ontwikkelen voor mixed zone (bijv. initiatieven / aantallen)

- De ontwikkeling van de voorraad tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 1
- Het geactualiseerde productieprogramma tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 2

Afspraken

1. Bo-Ex hanteert een voorraadbeleid waarbij bij mutatie tenminste 70% van de aangeboden woningen in de kernvoorraad sociale huurwoningen zit.
2. Bo-Ex verwacht in 2020 82 woningen op te leveren in Rijnvliet. Verder heeft Bo-ex in 2020 nieuwbouwprojecten in de gemeente Utrecht in voorbereiding. In totaal gaat het om 511 sociale huurwoningen over de periode 2020-2024: Reitdiepstraat (148, waarvan 67 vhe extra tov oude situatie), Ivoordreef (100 sociale huurwoningen), Rijnvliet fase 3 (71), Rijnvliet fase 4 (17) en Rijnvliet fase 5 (35)
3. Zoals is opgenomen in de regionale huisvestingsverordening en het lokale deel, zullen de STUW corporaties gezamenlijk, op jaarbasis minimaal 10% en maximaal 20% van alle vrijkomende woningen via loting verdelen.
4. Om alle geplande nieuwbouwactiviteiten te kunnen uitvoeren is Bo-Ex voor de jaren 2021-2024 afhankelijk van voldoende bouwlocaties. Bo-Ex is in nauw contact met de gemeente en andere grondbezitters om nieuwe locaties te verwerven.
5. De gemeente Utrecht blijft zich inspannen om voldoende bouwlocaties beschikbaar te krijgen voor (sociale) woningbouw, zoals ook is vastgelegd in de stedelijke prestatie afspraken en Stadsakkoord Wonen. Dat doet zij via een aantal lijnen. Zo stelt de gemeente bij de realisatie van sociale huur (zoals vastgelegd in de recente Woonvisie), zodanige voorwaarden dat het primaat voor deze projecten, zeker daar waar het de kernvoorraad betreft, bij de corporaties ligt. Daarnaast worden er een aantal lopende projecten tegen het licht gehouden om te kijken of daar extra sociale huurwoningen (600-725 extra woningen) gerealiseerd kunnen worden. Tot slot is bij de laatste gemeentelijke Voorjaarsnota opgenomen dat er vanuit de erfpachtconversie 13 miljoen beschikbaar komt voor betaalbaar wonen (motie 191). De daadwerkelijke inzet daarvan bij een project wordt apart voorgelegd aan de raad (bv. bij vaststellen SPvE/opening grondexploitaties).
6. De gemeente rekent sociale grondprijzen, verleent tijdig planologische medewerking en stelt voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar. Per project wordt bekeken wat de aanvullende gemeentelijke eisen zijn, waarbij oog is voor de financiële haalbaarheid van het project.

6 Betaalbaarheid

Betaalbaarheid en een gematigde huurontwikkeling zijn voor partijen een belangrijke doelstelling. Daarom sluiten partijen aan bij het Sociaal Huurakkoord 2018-2021 dat Aedes en de Woonbond onlangs hebben gesloten. Afspraken over betaalbaarheid moeten vanzelfsprekend binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders vallen.

Binnen het thema Betaalbaarheid maken we afspraken over:

- Huurprijsbeleid voor de volledige portefeuille (percentages en principes)
- Huurverhoging voor 2020
- Het huurprijsbeleid valt onder het thema ‘Wijken voor Iedereen’

Afspraken

1. In 2020 past Bo-Ex de huursombenadering toe. De jaarlijkse huurverhoging voor de primaire en secundaire doelgroep zal gemiddeld maximaal inflatievolgend zijn
2. Bo-Ex is voornemens een inkomensafhankelijke huurverhoging toe te passen binnen de daarvoor geldende regelgeving voor de groep met een huur onder de liberalisatiegrens (€720,46) en een inkomen boven de € 42.436 (prijspeil 2019), maar kan hier van afwijken als de aankomende woningwetwijziging hier aanleiding toe geeft.
   De opbrengsten hiervan worden ingezet ten behoeve van investeringen door Bo-Ex in de sociale woningvoorraad.
3. Bij nieuwbouwprojecten wordt telkens per project bekeken en afgestemd met de gemeente Utrecht of deze al dan niet onder de aftoppingsgrenzen wordt gerealiseerd
4. De gemeente blijft zich inzetten op de preventie van armoede en schulden.
5. Bo-Ex levert maatwerk voor huishoudens die financieel in de knel komen te zitten via de coulanceregeling.
6. De U-pas regeling (pilot huurkorting) wordt permanent gemaakt. Verdere uitwerking hiervan zal worden afgestemd via de Stuurgroep Huren.
7. De gemeente Utrecht realiseert zich dat de verhuurdersheffing zwaar drukt op de financiële draagkracht van de corporaties. De gemeente en Bo-Ex zullen zich daarom ook inzetten om de wetgeving rond de verhuurdersheffing en de ATAD bijgesteld te krijgen.

7 Huurdersparticipatie

Om aan de opgaven van de stad te werken is een goede huurdersparticipatie van essentieel belang. Er is een Algemeen Sociaal Plan die de rechten en plichten van huurders in Utrecht regel bij sloop, nieuwbouw en renovatie. Elke woningcorporatie heeft ook met haar huurdersvertegenwoordiging afspraken gemaakt over zaken waar zij recht op hebben en wat hun plichten zijn.

Binnen het thema Huurdersparticipatie maken we afspraken over:

- Evaluatie van het Algemeen Sociaal Plan

Afspraken

1. In 2020 wordt het Algemeen Sociaal Plan geëvalueerd in samenwerking met de gemeente Utrecht, de STUW-corporaties en de huurdersvertegenwoordigingen, waaronder Huurdersvertegenwoordiging STOK.. De uitkomsten en verbeteringen uit de evaluatie worden verwerkt in een actualisatie van het Algemeen Sociaal Plan.
2. Bij planontwikkeling zal Bo-Ex de betreffende bewonerscommissies in een vroeg stadium betrekken.

8 Duurzaamheid

Verduurzaming van de sociale woningvoorraad draagt bij aan een gezonde leefomgeving en kan bijdragen aan betaalbare woonlasten. Het thema duurzaamheid bevat meerdere onderdelen. Zo gaat het over opwek van duurzame energie met zonnepanelen, de energietransitie en de route naar een aardgasvrije stad en het nemen van maatregelen om te komen tot CO2 reductie. Het gaat bij duurzaamheid ook om klimaatadaptatie, circulariteit en natuurinclusief bouwen.

Binnen het thema Duurzaamheid maken we afspraken over:

- Zon op daken (aantallen / initiatieven)
- Afspraken over aardgasvrij en de warmtetransitie
- CO2 besparing
- Verduurzaming bij renovaties: aantallen incl. methode/initiatieven
- Initiatieven op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie, groen, natuurinclusief en duurzame mobiliteit

Afspraken

1. Het merendeel van de wooneenheden in het bezit van Bo-Ex heeft energielabel C of beter. De gemiddelde energie index van Bo-Ex komt eind 2020 uit op 1,34 (label B). De focus van Bo-Ex verschuift van het wegwerken van kwaliteitsachterstanden naar verduurzaming op zich met gelijkblijvende of lagere woonlasten.
2. Bo-Ex streeft ernaar eind 2020 1.000 huishoudens te voorzien van stroom via zonnepanelen. Dit streven wordt waarschijnlijk behaald. De gemeente zal samen met Bo-Ex zich inspannen meer huurders te activeren en te informeren om in te stemmen met het zonnepanelenaanbod.
3. Bo-Ex neemt deel aan de pilot Overvecht Noord, waarbij Bo-Ex haar bezit in de wijk Overvecht Noord voor 2030 aardgasvrij maakt.
4. Om te komen tot meer duurzame manieren van verwarmen en koken, stelt de Gemeente Utrecht een transitievisie warmte op. Dat gebeurt in overleg met partners als vastgoedeigenaren, bewoners (waaronder de huurders), netbeheerders en medeoverheden. Deze visie, die eind 2021 klaar moet zijn, geeft een planning voor een wijk-voor-wijk aanpak en geeft voor de eerste wijken, het meest logische alternatief voor aardgas. Een belangrijke partner in dit proces zijn de woningcorporaties, aangezien zij in Utrecht samen ruim een derde van de woningen in bezit hebben. Eén van de eerste stappen is per buurt in kaart brengen welke investeringsplannen corporaties met hun bezit hebben. Vervolgens wordt de wijkaanpak en de renovatieplanning op elkaar afgestemd.
5. De nieuwbouw van Bo-Ex is minimaal BENG 1 en aardgasvrij. Daarbij zet Bo-Ex zich verder in om haar nieuwbouw energieneutraal (EPC 0,0) te realiseren. Bo-Ex renoveert naar minimaal label A en hanteert daarbij het uitgangspunt dat de gemiddelde besparing op energielasten hoger is dan de huurverhoging. Ook zijn de renovatie no-regret richting toekomstige aardgasvrij-plannen.
6. Voor de thema's klimaatadaptatie en natuur-inclusief bouwen onderzoekt Bo-Ex en de gemeente de aanknopingspunten die recente projecten en experimenten bieden. Zo komen we tot concrete afspraken over oplossingen en tot een sterkere samenwerking op deze thema's. Voorbeelden van concrete oplossingen waar we afspraken over maken zijn: tuinen onttegelen, binnentuinen toegankelijk maken, aanleggen van wandelroutes voor buurten met weinig groen, opwaarderen van grasstroken naar gebieden met struiken en bomen, waterdoorlatende tegels, nestgelegenheid voor dieren in bebouwing, groene daken en gevels, groen bij mutatie en groen beheer bij bestaande tuinen.
7. Voor het thema circulair bouwen versterken Bo-Ex en de gemeente de huidige samenwerking, door het aantal voorbeeldprojecten en

experimenten te intensiveren. Dit zien we als opmaat naar een versnelling in 2023.

8. De gemeente Utrecht faciliteert de corporaties waar dat kan en nodig is met kennis/expertise, vergunningen en beschikbare subsidies.
9. Er is periodiek overleg (minimaal 2 maal per jaar) over de vormgeving en voortgang van de samenwerking op de thema's klimaatadaptatief, natuur-inclusief en circulair bouwen,
10. Bo-Ex zet in op de volgende initiatieven:
    a. Circulair bouwen: Bo-Ex spant zich in om te komen tot experimenten rondom circulair bouwen. Zo onderzoekt Bo-Ex in welke mate de sloop/nieuwbouw van de Ivoordreef en Reitdiepstraat circulair kan worden uitgevoerd.
11. Bo-Ex merkt dat het aanbieden van de Energiebox stokt omdat alle complexen (bewoners) al eens zijn aangeschreven. Bo-Ex onderzoekt hoe de Energiebox effectiever kan worden ingezet, bijvoorbeeld door dit te koppelen aan natuurlijk momenten zoals renovatie. Inzet is om de aantallen minimaal gelijke te houden aan afgelopen jaar.

9 Kwaliteit

Partijen streven gezamenlijk naar een goede prijs-kwaliteitverhouding van woningen, zodat er meer (kwalitatief) passend aanbod beschikbaar is voor woningzoekenden, ook voor mensen met een fysieke beperking.

Binnen het thema Kwaliteit maken we afspraken over:

- Nul-tredenwoningen op het totaal van nieuwbouw (aantallen/%)
- Verhoging van fysieke woningkwaliteit bestaande voorraad (welke initiatieven en aanpak schimmeloverlast in woningen)

Afspraken

1. Bo-Ex houdt het aantal nultreden woningen bij wanneer er sprake is van mutatie. Verder onderzoekt Bo-Ex hoe zij het aandeel nul-treden woningen in haar huidige bezit inzichtelijk kan maken.
2. Nieuwbouwappartementen worden zo veel mogelijk als nul-tredenwoningen uitgevoerd. Bo-Ex en de gemeente zetten zich in om het aantal rolstoeltoegankelijke sociale huurwoningen te vergroten in 2020. Dat doen zij door te kijken welke bestaande vrijkomende woningen rolstoeltoegankelijk (te maken) zijn. Daarnaast wordt bij nieuwbouwlocaties een afweging gemaakt tussen stedenbouwkundige eisen en financiële haalbaarheid om woningen bij oplevering rolstoeltoegankelijk te maken.

10 Financiële afspraken en investeringsruimte

1. De Gemeente Utrecht en Bo-Ex besluiten om bij de WSW-borging gebruik te maken van een gelimiteerde generieke bilaterale achtervangovereenkomst.

11 Ondertekening

Namens de gemeente Utrecht

De wethouder Wonen, de heer K. Diepeveen

……

Namens Stichting Bo-Ex ‘91

De heer Rolf van der Weide

……

Namens STOK

……

Bijlage 3. Leefbaarheidsactiviteiten Bo-ex in 2020

Samen met lokale partners speelt Bo-Ex in op ontwikkelingen in een wijk of buurt en dragen we bij aan de leefbaarheid in en rondom onze complexen. De leefbaarheidsinterventies van Bo-Ex in 2020 richten zich op:

- het schoon, heel en veilig houden van onze wooncomplexen en de directe omgeving;
- aanwezig en aanspreekbaar zijn in de kernen en wijken waar wij woningen hebben zodat we proactief in kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken die spelen;
- het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen bij huurders, waarbij we kiezen voor een proactieve aanpak in het voorkomen en oplossen van overlast en onrechtmatige bewoning, huurschulden en huisuitzettingen. Hierbij trekken we samen op met lokale maatschappelijke partners waaronder gemeente, politie, BOA's, zorg- en welzijnsorganisaties, schuldhulpverlening en huurdersorganisaties;
- het bevorderen van huurdersbetrokkenheid bij het (sociaal) beheer van hun woonomgeving. Hiervoor zetten we een breed scala aan instrumenten in, zodat we aansluiten bij de wensen en behoeften van onze huurders op dit vlak. Zo ondersteunen we mogelijk financieel initiatieven van huurders die binnen de wettelijke kaders vallen. Denk bijvoorbeeld aan activiteiten waarbij het ontmoeten en samenwerken van huurders centraal staat. Zoals een schoonmaakactie in de buurt of het aanleggen en onderhouden van groen.

De leefbaarheidsuitgaven van Bo-Ex zullen in 2020 liggen tussen €110,- en €120,- per verhuureenheid (VHE).

Bo-Ex

Tabel 1a Ontwikkeling sociale (kern)voorraad zelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur* per 1-1	7.693	7.751	7.560	7.533	7.760	7836
*waarvan kernvoorraad** per 1-1*	*6004*	*6020*	*5803*	*5798*	*5.967*	*6062*
nieuwbouw sociaal in definitiefase of verder (geplande oplevering, zie	78	82	0	254	100	0
nieuwbouw sociaal in (pre-)initiatieffase (geplande oplevering, zie 1c)			0	0	0	0
resterende nieuwbouwambitie			0	0	0	0
sloop sociaal	0	-255	0	0	0	0
verkoop*** sociaal	-20	-18	-27	-27	-24	-21
aankoop sociaal	0	0	0	0	0	
liberalisatie	0	0	0	0	0	
socialisatie	0	0	0	0	0	
Voorraad sociale huur per 31-12	7.751	7.560	7.533	7.760	7839	7815
waarvan kernvoorraad per 31-12	*6.020*	*5.803*	*5.798*	*5.967*	*6.062*	*6058*

* a) Een huurwoning met een kale huurprijs van ten hoogste het in artikel 13, eerste lid onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag genoemde bedrag (de liberalisatiegrens per 1-1), of:
b) Een huurwoning die, als gevolg van een of meer jaarlijkse huurverhogingen, thans een huurprijs boven het onder a) genoemde bedrag, maar die na mutatie weer een huurprijs onder het onder het onder a) genoemde bedrag zal krijgen.

** alle zelfstandige huurwoningen onder de 2e aftoppingsgrens (de woningen met huurkorting a.g.v. de pilot tellen hier niet mee en worden apart gevraagd in tabel 1b)

*** alle verkoop, dus zowel aan verhuurders alsmede complexgewijze verkoop aan markt/corporaties

Tabel 1b Aantal woningen waar bewoners a.g.v. pilot een huurkorting gaan krijgen tot de aftoppingsgrens

	2019	2020	2021	2022	2023
aantal woningen (schatting)	170				

Tabel 1c Ontwikkeling sociale voorraad onzelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2019	2020	2021	2022	2023
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 1-1	1.040	1.040	1.040	1.040	1.040
nieuwbouw onzelfstandig in definitiefase of verder(oplevering)	0	0	0	0	0
nieuwbouw onzelfstandig sociaal in (pre-)initiatieffase (oplevering)	0	0	0	0	0
saldo overige mutaties onzelfstandig	0	0	0	0	0
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 31-12	1.040	1.040	1.040	1.040	1.040

Tabel 1d Definities van plannen in defnitiefase of verder en (pre)initiatieffase

plannen in definitiefase of verder

-nieuwbouw op eigen locatie corporatie: vóór 1-1-2020 ligt een startdocument en/of intentieovereenkomst met gemeente Utrecht
-nieuwbouw op gemeentelijke locatie: vóór 1-1-2020 gunning tender of onderlinge verdeling LR met gemeente Utrecht afgesproken
-nieuwbouw op locatie van particuliere ontwikkelaar: vóór 1-1-2020 ligt een contract met eigenaar over ontwikkeling

plannen in (pre-)initiatieffase

-alle plannen die niet hard zijn, maar al wel gekoppeld zijn aan specifieke locatie

PRODUCTIEPROGRAMMA BO-EX

Projecten die (deels) gaan opleveren in de periode 2020 t/m 2024

							Huur app				Huur egw								
Wijk	Projectnaam	corporatie	Aanpak	Fase	Totaal aantal (ver)nieuw(d)e woningen	Aantal sloop (woningen)	Studenten zelfstandig	Studenten onzelfstandig	tot 2e aftoppingsgrens (app)	2e aftoppingsgrens tot liberalisatiegrens (app)	tot 2e aftoppingsgrens (egw)	2e aftoppingsgrens tot liberalisatiegrens egw	liberalisatiegrens tot 900 egw	boven 900 egw	Te bereiken energie index nieuwe metodiek	te bereiken energielabel oude methodiek	Geplande start bouw/renovatie	Jaar oplevering gereed	
Zuidwest	Columbuslaan 3	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Voorbereiding	48										0,8	A+	2023	2023	Draagvlak onvoldoende
Zuidwest	Alexander de Grotelaan 3	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	48										0,8	A+	2020	2020	
Zuidwest	Columbuslaan 2	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	48										0,8	A+	2021	2021	
Zuidwest	Alexander de Grotelaan 2	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	48										0,8	A+	2020	2021	
Zuidwest	Rooseveltlaan 1	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	65										0,8	A+	2021	2022	
Zuidwest	Magelhaenlaan 3	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	48										0,8	A+	2021	2021	
Zuidwest	Reitdiepstraat	Bo-Ex	sloop/nieuwbouw	Initiatief	148	81			121			27			0,4	A++	2020	2022	
Zuidwest	Alexander de Grotelaan 1	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	65										0,9	A	2022	2023	
Zuidwest	Alexander de Grotelaan 4	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	65										0,9	A	2022	2023	
Zuidwest	Magelhaenlaan 1	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	48										0,9	A	2021	2021	
Zuidwest	Magelhaenlaan 2	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	48										0,9	A	2022	2022	
Zuidwest	Columbuslaan 1	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	48										0,9	A	2022	2022	
Zuidwest	Rooseveltlaan 2	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp	65										0,9	A	2021	2022	
West	Renovatie Lombok (507)	Bo-Ex	groot onderhoud met woningverbetering	Ontwerp	354										0,9	A	2019	2022	
West	Querido straat	Bo-Ex	renovatie in onbewoonde staat	Initiatief	36				36						0,8	A+	2020	2021	
West	Weltevredenstraat	Bo-Ex	renovatie in onbewoonde staat	Initiatief	25										0,8	A+	2021	2022	
Overvecht	Ivoordreef *)	Bo-Ex	sloop/nieuwbouw	Definitie	240	174			100						0,4	A++	2020	2023	
Overvecht	Hanoidreef	Bo-Ex	groot onderhoud met woningverbetering	Initiatief	116										0,8	A+	2021	2022	
Overvecht	Henriëttedreef	Bo-Ex	groot onderhoud met woningverbetering	Initiatief	58										0	A++	2019	2019	
Leidsche Rijn	Rijnvliet fase 2 (9003) EPC = -0,4	Bo-Ex	uitbreidingsnieuwbouw	Realisatie	44						21	23			0	A++	2019	2019	
Leidsche Rijn	Rijnvliet fase 3 (9006) EPC = -0,4	Bo-Ex	uitbreidingsnieuwbouw	Definitie	50						25	25			0	A++	2021	2022	
Leidsche Rijn	Rijnvlliet fase 4 (9004)	Bo-Ex	uitbreidingsnieuwbouw	Realisatie	17						7	10			0	A++	2019	2020	
Leidsche Rijn	Rijnvliet fase 5 (9005)	Bo-Ex	uitbreidingsnieuwbouw	Definitie	35						17	18			0	A++	2021	2022	
Leidsche Rijn	Rijnvliet fase 3 (9007) mgw	Bo-Ex	uitbreidingsnieuwbouw	Definitie	21				11	10					0	A++	2021	2022	
Leidsche Rijn	Hoge Weide kavel 1.12 meergezins (9009)	Bo-Ex	uitbreidingsnieuwbouw	Realisatie	65				36	29					0	A++	2019	2020	
Leidsche Rijn	Hoge Weide kavel 1.12 grondgebonden (9010)	Bo-Ex	uitbreidingsnieuwbouw	Realisatie	34							34			0	A++	2018	2019	
Oost	Rembrandtkade	Bo-Ex	renovatie in bewoonde staat	Ontwerp	84										0,9	A	2019	2020	

IN GEVAL VAN NIEUWBOUW:
ALS DE OPLEVERING VAN 1 PROJECT VERDEELD IS OVER MEERDERE JAREN, DAN IN BOVENSTAAND OVERZICHT GRAAG HET BETREFFENDE PROJECT OPDELEN NAAR DE JAARSCHIJVEN VAN DE GEPLANDE OPLEVERING.
VOORBEELD: ALS PROJECT 'DAPPERSTRAAT' VAN IN TOTAAL 100 WONINGEN START IN 2018 EN IN 2019 50 WONINGEN OPLEVERT EN IN 2020 DE RESTERENDE 50 WONINGEN,
DAN VOOR DIT PROJECT TWEE REGELS OPNEMEN, MET IN DE PROJECTNAAM: 'DAPPERSTRAAT - REALISATIE 2019' EN EEN TWEEDE REGEL ALS PROJECTNAAM 'DAPPERSTRAAT - REALISATIE 2020'

Aanpak:
sloop/nieuwbouw
uitbreidingsnieuwbouw
renovatie in bewoonde staat
renovatie in onbewoonde staat
groot onderhoud met woningverbetering

Fase:
Initiatieffase: start startdoc t/m startdocument vastgesteld door B&W
Definitiefase: t/m bouwenvelop vastgesteld door B&W of SPvE vastgesteld door Raad
Ontwerpfase: t/m definitief ontwerp gereed
Voorbereidingsfase: t/m omgevingsvergunning verleend door B&W
Realisatiefase: vanaf start bouw.

Opmerking 1: huidig label complex 507 is F

Gerenoveerde woningen in de “Wijk Achter ‘t Spoor"

Prestatieafspraken 2020~2024

Gemeente Utrecht GroenWest Huurdersvereniging Weidelanden

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 2

2 WIJKEN VOOR IEDEREEN 3

3 INZET VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN 4

4 LEEFBAARHEID 5

5 BESCHIKBAARHEID 6

6 BETAALBAARHEID 8

7 HUURDERSPARTICIPATIE 9

8 DUURZAAMHEID 10

9 KWALITEIT 11

10 FINANCIËLE AFSPRAKEN EN INVESTERINGSRUIMTE 12

11 ONDERTEKENING 13

BIJLAGE: APPENDIX STEDELIJKE PRESTATIEAFSPRAKEN 2020

1 Inleiding

In 2019 zijn de nieuwe Woonvisie “Utrecht beter in balans”, het Stadsakkoord Wonen, en de stedelijke prestatieafspraken 2020-2022 ondertekend en/of vastgesteld. Dit zijn drie mijlpalen die zorgen voor heldere ambities en sterke allianties om samen de woonopgaven van Utrecht te realiseren. De individuele prestatieafspraken die de woningcorporaties (verenigd in de STUW*), gemeente Utrecht en huurders samen maken, bouwen voort op deze mijlpalen. Het laat zien wat de bijdrage is van al deze partijen aan de woonopgaven en -ambities waar Utrecht voor staat.

De opgaven waar partijen prestatieafspraken over maken zijn: het vergroten van de sociale voorraad, het werken aan gemengde wijken, het betaalbaar houden van de voorraad (gematigd huurprijsbeleid) en verduurzaming van de woningvoorraad. Deze opgaven staan ook beschreven als thema’s in de stedelijke prestatieafspraken. De thema’s die beschreven staan in de stedelijke prestatieafspraken zijn ook de thema’s die in dit document als indeling worden gebruikt.

Kader van de afspraken

De prestatieafspraken worden jaarlijks vastgesteld voor een periode van 5 jaar, waarbij de prestaties in het eerste jaar (2020) zo concreet mogelijk zijn omschreven en in de periode van 4 jaar daarna (2020 t/m 2024) meer het karakter hebben van een doorkijk. Hiermee wordt aangesloten bij de werkwijzen zoals beschreven in de Woningwet 2015. De eerder gemaakte afspraken blijven staan, voor zover deze niet in deze nieuwe afspraken geactualiseerd zijn.

De afspraken in dit document worden gemonitord en geëvalueerd. Jaarlijks worden de afspraken herijkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de vastgelegde koers in de woonvisie en de stedelijke afspraken.

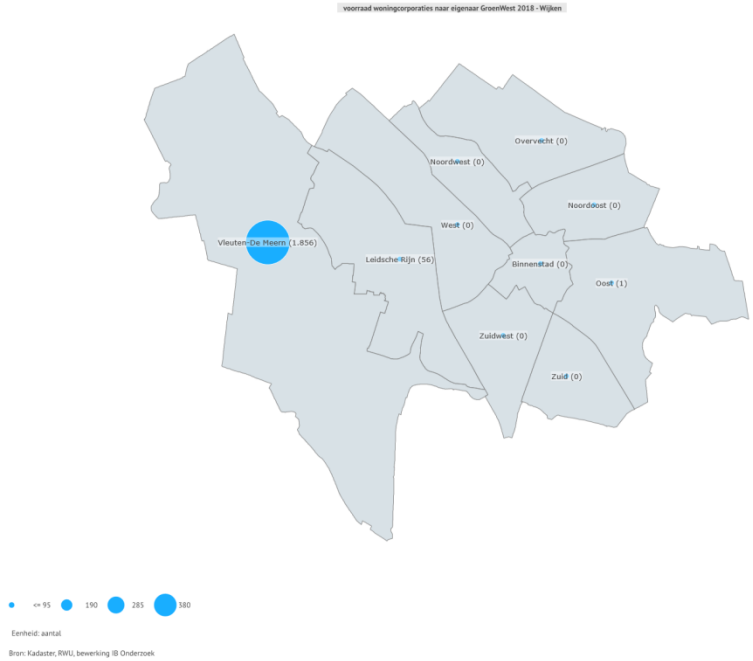
** STUW is een samenwerkingsverband tussen Mitros, Portaal, Bo-ex, SSH en GroenWest*

Bij zowel de individuele afspraken als de stedelijke afspraken zijn de huurdersorganisaties nadrukkelijk ook een partij: het betreft tripartiete afspraken. Dit is vastgelegd in de herziene Woningwet 2015. Bij GroenWest is dat “Huurdersvereniging Weidelanden”.

Bezit sociale huurwoningen

De STUW-corporaties hebben bijna 45 duizend zelfstandige sociale huurwoningen in hun bezit in de gemeente Utrecht. Van alle sociale huurwoningen in Utrecht die in het bezit zijn van een corporatie, maakt de STUW ongeveer 98% van dat deel van het bezit uit.

Woningcorporatie GroenWest bezit meer dan 1800 woningen in de gemeente Utrecht. Deze bevinden zich in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern.

2 Wijken voor iedereen

De komende jaren moet een groot deel van de nieuwe sociale huurwoningen gerealiseerd worden in wijken waar het aandeel sociale huur op dit moment relatief laag is. In wijken waar het aandeel sociaal juist relatief hoog is, wordt gestreefd naar het mengen van woningtypen primair door verdichting. Dit moet zorgen voor inclusieve, leefbare wijken en buurten, waar voor iedereen plek is, ook als je een laag inkomen of een zorgvraag hebt.

Binnen het thema 'Wijken voor Iedereen' maken we afspraken over:

- De inzet van het huurprijsbeleid om te zorgen voor differentiatie binnen het sociale segment
- Woningtoewijzing aan woningzoekenden met maatschappelijke urgentie
- Verkoop, liberalisatie en sloop
- Ruilconstructies voor een meer gemengde woningvoorraad
- Inzicht in de woningvoorraad valt onder het thema 'Beschikbaarheid'

Afspraken

1. GroenWest hanteert een streefhuurbeleid waarbij 60% van haar woningen in Utrecht een streefhuur heeft met een huur onder de *eerste* aftoppingsgrens en 20% tussen de eerste en de tweede aftoppingsgrens: bij elkaar dus 80% onder de tweede aftoppingsgrens. Kanttekening hierbij is dat door de projectgewijze verhuur van nieuwbouwwoningen en het relatief geringe aantal verhuringen in Utrecht, het effect van 1 project zodanig groot kan zijn, dat dit percentage in een jaar lager of hoger kan liggen.
2. Vanwege de grote tekorten in de sociale huur continueert GroenWest ook in 2020 een verkoopstop in Utrecht voor sociale huurwoningen. Alleen enkele bijzondere objecten (minder dan 0,5% van het bezit) worden bij mutatie verkocht.
3. GroenWest heeft in ieder geval tot 2022 geen liberalisatie- of sloopplannen voor haar bezit binnen de Gemeente Utrecht.
4. GroenWest acht ruilconstructies binnen de wijken waar zij bezit heeft niet nodig omdat hier relatief weinig sociale huurwoningen zijn. GroenWest is wel bereid om desgevraagd te investeren in sociale huurwoningen aan de andere kant van het Amsterdam Rijnkanaal, om een meer gemengde woningvoorraad in Utrecht te realiseren. Zij heeft daarbij een rol voor ogen als belegger. Het beheer wil GroenWest dan uitbesteden aan een collega-corporatie die op dit vlak werkzaam is in het desbetreffende gebied.

3 Inzet voor bijzondere doelgroepen

Gemeente, woningcorporaties en zorginstellingen hebben een gezamenlijk plan van aanpak voor de huisvesting en ondersteuning van kwetsbare doelgroepen opgesteld en vastgelegd. In het plan van aanpak 'Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' hebben de drie partijen gezamenlijke afspraken gemaakt over de inzet die zij in 2019 en volgende jaren leveren om het gestelde doel te bereiken. De afspraken betreffen de aantallen woningen die voor de doelgroepen beschikbaar worden gesteld, de zorginfrastructuur die aanwezig moet zijn, de spreiding over de stad en de zorg voor draagvlak in de samenleving.

Binnen het thema 'Inzet voor bijzondere doelgroepen' maken we afspraken over:

- Medewerking aan het Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen
- Initiatieven voor meer aanbod bijzondere doelgroepen

Afspraken

1. Conform het 'Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' stelt GroenWest woningen beschikbaar voor:
   - verhuur aan zorginstellingen ten behoeve van mensen die zijn aangewezen op professionele woonbegeleiding;
   - verhuur aan mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang / beschermd wonen en vrouwenopvang. Dit proces verloopt via Beter Wonen.

   Conform genoemde plan is de gemeente het aanspreekpunt voor zorgpartijen en levert informatie betreffende de aantallen van de uitstroom en welke woningen nodig zijn. De gemeente garandeert ook de benodigde zorg en begeleiding aan deze mensen.
2. Groenwest blijft in 2020 op zoek naar vernieuwende woonvormen die een andere woonvorm dan regulier wonen wensen en nodig hebben.
3. In 2020 werkt GroenWest aan de realisatie van een project op de locatie Nijevelt. In dit project wordt samen met het Leger des Heils een 'gemengd wonen' concept uitgewerkt, met bewoners met en zonder zorgvraag. Dit project wordt zoveel mogelijk in samenhang met het omliggende gebied ontwikkeld.
4. De gemeente Utrecht heeft een kwartiermaker vernieuwende woonvormen ingesteld, die beschikbaar is om GroenWest in 2020 daar waar nodig bij te staan bij de vorming van nieuwe initiatieven.
5. De STUW heeft uitgesproken dat zij de taakstelling ten aanzien van statushouders, die de gemeente Utrecht van het rijk krijgt opgelegd, ook als hun taakstelling zien. Daarom zal er in de periode 2020 t/m 2022 (net als in voorgaande jaren) voldoende woonruimte ter beschikking worden gesteld, om deze doelgroep te huisvesten. Deze opgave zal in STUW-verband onderling verdeeld worden. De begeleiding en integratie van statushouders is een verantwoordelijkheid van de gemeente
6. Het realiseren van de huisvesting, begeleiding en integratie van statushouders is een verantwoordelijkheid van de gemeente.
7. Partijen betrokken bij het 'Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' (hierna: PvA), onderzoeken of de uitstroom uit de zogenaamde NIDOS-woningen (waar statushouders jonger dan 18 zijn gehuisvest), onderdeel van het PvA kan gaan uitmaken.

4 Leefbaarheid

Om de leefbaarheid in de wijken en buurten op het gewenste peil te houden investeren gemeente en corporaties in goed beheer en het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte en wooncomplexen. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer en veiligheid van de openbare ruimte. De corporaties zorgen voor het schoon, heel en veilig houden van hun wooncomplexen en de directe omgeving. Dit is niet alleen een financiële investering maar ook het aanwezig en aanspreekbaar zijn in wijken om proactief in te kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken. Dit draagt ook bij aan het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen in de wijk om de leefbaarheid te bevorderen.

Binnen het thema Leefbaarheid maken we afspraken over:

- De hoogte en inzet van leefbaarheidsuitgaven in de wijken waar de corporatie actief is
- Nieuwe initiatieven die de leefbaarheid in de wijk bevorderen

Afspraken

1. Ten behoeve van de leefomgeving investeert GroenWest met leefbaarheidsuitgaven in haar complexen. Deze uitgaven worden aan leefbaarheidsinterventies besteedt die passen binnen de wettelijke kaders en zijn beschreven in bijlage 3. Gemeente en GroenWest stemmen hun plannen op het vlak van sociaal beheer en onderhoud waar mogelijk op elkaar af.
2. Met de gemeente en andere corporaties wordt in 2019 een convenant woonfraude opgesteld, waarin onder andere afspraken zijn opgenomen over het delen van persoonsgegevens.
3. GroenWest is bezig met het opzetten van een wijkenmonitor. Deze monitor geeft inzicht in welke wijk, buurt of complex er actief gestuurd moet worden op leefbaarheid. De Gemeente Utrecht zal zich inspannen om een actieve bijdrage te leveren aan de monitor en beschikbare data aan te dragen om de wijkenmonitor door te ontwikkelen. Daarnaast ontwikkelt de Gemeente Utrecht ook een leefbaarheidsmonitor voor Utrecht. Er zal gekeken worden hoe deze twee initiatieven elkaar kunnen versterken.
   In het kader van deze wijkenmonitor heeft GroenWest het initiatief genomen om werkateliers op te zetten. De gemeente zal in 2020 een actieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling en opschaling van de werkateliers door haar buurtteams mee te laten denken. Dit zal in afstemming met GroenWest worden gedaan.
4. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer en veiligheid van de openbare ruimte.
5. We werken samen bij de aanpak van woonproblematiek, hiervoor is in mei 2019 het convenant ‘Samenwerkingsovereenkomst woonproblematiek 2019-2022’ vastgesteld, door de STUW, de gemeente, zorgpartijen, politie, Buurtteams, U-Centraal, Lokalis en Het Vierde Huis. Hierin staan afspraken en werkwijzen (incl. uitwisseling gegevens) beschreven op het terrein van buurtbemiddeling, aanpak extreme woonoverlast, laatste kansbeleid, voorkomen van huisuitzetting, woonhygiëne, vroegsignalering en aanpak ernstig overlastgevende gezinnen.

5 Beschikbaarheid

De behoefte aan sociale huurwoningen is groot. Voor de periode van 2017 tot 2040 moeten er 60.000 woningen in de stad Utrecht bijkomen. Het gezamenlijke uitgangspunt is dat de omvang van de sociale huurvoorraad moet toenemen en dat in 2040 35% van de woningvoorraad uit sociale huurwoningen bestaat. Om dit te bereiken is extra inzet nodig van alle betrokken partijen. In 2040 bedraagt de omvang van de kernvoorraad (tot de tweede aftoppingsgrens) tenminste 70% van de sociale voorraad

Binnen het thema Beschikbaarheid maken we afspraken over:

- Huidige voorraadbeleid
- Harde planvoorraad tot 2024
- Zachte planvoorraad tot 2024
- Woningtoewijzing en doorstroming
- Woningtoewijzing via loting
- Omzetten niet-DAEB wonen naar middenhuur (bijv. initiatieven / aantallen)
- Nieuwbouw ontwikkelen voor mixed zone (bijv. initiatieven / aantallen)

- De ontwikkeling van de voorraad tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 1.
- Het geactualiseerde productieprogramma tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 2.

Afspraken

1. In 2020 heeft GroenWest verschillende nieuwbouwprojecten in de gemeente Utrecht in voorbereiding. In totaal gaat het om 245 sociale huurwoningen over de periode 2020-2024: Leeuwensteyn (58), Haarzicht (10), Park Hoge Woerd (25), Haarrijn (120) en Nijevelt (32).
2. GroenWest heeft zachte plannen op locaties Kloosterweide (44) en Haarrijn (60). Het aantal sociale huurwoningen dat op Haarrijn kan worden ontwikkeld is afhankelijk van welk programma de gemeente sociaal opvoert.
3. Om alle geplande nieuwbouwactiviteiten te kunnen uitvoeren is GroenWest voor de jaren 2021-2024 afhankelijk van voldoende bouwlocaties. Concreet wil GroenWest bouwen op de locaties Haarrijn, Leeuwesteyn 5a, en Hart van De Meern/ Zuidoostkwadrant. GroenWest is in nauw contact met de gemeente en andere grondbezitters om nieuwe locaties te verwerven.
4. De gemeente Utrecht blijft zich inspannen om voldoende bouwlocaties beschikbaar te krijgen voor (sociale) woningbouw, zoals ook is vastgelegd in de stedelijke prestatie afspraken en Stadsakkoord Wonen. Dat doet zij via een aantal lijnen. Zo stelt de gemeente bij de realisatie van sociale huur (zoals vastgelegd in de recente Woonvisie), zodanige voorwaarden dat het primaat voor deze projecten, zeker daar waar het de kernvoorraad betreft, bij de corporaties ligt. Daarnaast worden er een aantal lopende projecten tegen het licht gehouden om te kijken of daar extra sociale huurwoningen (600-725 extra woningen) gerealiseerd kunnen worden. Tot slot is bij de laatste gemeentelijke Voorjaarsnota opgenomen dat er vanuit de erfpachtconversie 13 miljoen beschikbaar komt voor betaalbaar wonen (motie 191). De daadwerkelijke inzet daarvan bij een project wordt apart voorgelegd aan de raad (bv. bij vaststellen SPvE/opening grondexploitaties).
5. Om doorstroming in de sociale woningmarkt in de gemeente Utrecht te bevorderen onderzoeken partijen of het, al dan niet via een pilot, onder de huisvestingsverordening mogelijk is om nieuwbouwwoningen toe te wijzen aan doorstromers vanuit de sociale huursector. Het project Pius X, uitgevoerd in de gemeente Woerden, kan daarbij als voorbeeld dienen.

6. GroenWest benut maximaal 10% bij woningtoewijzing in de sociale huur voor huishoudens met een inkomen tussen € 38.035 en € 42.436. Het gaat om woningen met een netto huurprijs tussen €675 en de liberalisatiegrens.
7. Zoals is opgenomen in de regionale huisvestingsverordening en het lokale deel, zullen de STUW corporaties gezamenlijk, op jaarbasis minimaal 10% en maximaal 20% van alle vrijkomende woningen via loting verdelen.
8. GroenWest zet haar vrije sector huurwoningen grotendeels in voor middeninkomens en past hier de streefhuren op aan. Ze handelt hierbij conform het actieplan Middenhuur (2017).
9. GroenWest onderzoekt de mogelijkheid om via een verkorte procedure tijdelijke, verplaatsbare (micro)appartementen te realiseren op niet-woning-gebonden grond die minimaal 15 jaar beschikbaar is. De gemeente spant zich in om hiervoor geschikte locaties te vinden.
10. De gemeente rekent met sociale grondprijzen. Zij verleent tijdig planologische medewerking en stelt voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar.
11. Per project wordt bekeken wat de aanvullende gemeentelijke wensen zijn. De gemeente is er zich van bewust dat een te grote stapeling van wensen, in combinatie met lage huren, invloed kan hebben op de financiële haalbaarheid van het project. Ter vermijding van vertraging op projectniveau streven we in lijn met het Stadsakkoord Wonen naar afspraken die hier (in een vroegtijdig stadium) meer eenduidigheid in brengen, en dwingt de gemeente na politieke besluitvorming geen nieuwe wensen meer af.
12. De gemeente en GroenWest gebruiken bij het eerstvolgende nieuwbouwproject van GroenWest in Utrecht bij wijze van experiment het spinnenwegdiagram als gesprekstool tussen de gemeente en initiatiefnemer, die helpt om ambities zo op elkaar af te stemmen dat nieuwbouw financieel haalbaar is.

6 Betaalbaarheid

Betaalbaarheid en een gematigde huurontwikkeling zijn voor partijen een belangrijke doelstelling. Daarom sluiten partijen aan bij het Sociaal Huurakkoord 2018-2021 dat Aedes en de Woonbond onlangs hebben gesloten. Afspraken over betaalbaarheid moeten vanzelfsprekend binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders vallen.

Binnen het thema Betaalbaarheid maken we afspraken over:

- Huurprijsbeleid voor de volledige portefeuille (percentages en principes)
- Huurverhoging voor 2020
- Het huurprijsbeleid valt onder het thema ‘Wijken voor Iedereen’

Afspraken

1. Ook in 2020 zet GroenWest in op gematigde huurverhoging voor huurders met een inkomen tot € 42.436. De huurverhoging is voor deze groep maximaal inflatievolgend.
2. GroenWest is voornemens een inkomensafhankelijke huurverhoging toe te passen voor de groep met een huur onder de liberalisatiegrens (€720,46) en een inkomen boven de € 42.436 (prijspeil 2019), maar kan hier van afwijken als de aankomende woningwetwijziging hier aanleiding toe geeft. De opbrengsten hiervan worden ingezet ten behoeve van investeringen door GroenWest in de sociale woningvoorraad.
3. Bij nieuwbouwprojecten wordt telkens per project bekeken en afgestemd met de gemeente Utrecht of deze al dan niet onder de aftoppingsgrenzen wordt gerealiseerd.
4. GroenWest zal in 2020 aan de gemeente een voorstel doen voor een nieuwe werkwijze om door verdere preventie van deurwaarderszaken bij huurachterstanden oplopende schulden te voorkomen. Zij treedt hierover vroegtijdig in overleg met de gemeente, waarbij ze nadrukkelijk ook het buurtteam betrekt.
5. De gemeente blijft zich inzetten op de preventie van armoede en schulden.

7 Huurdersparticipatie

Om aan de opgaven van de stad te werken is een goede huurdersparticipatie van essentieel belang. Er is een Algemeen Sociaal Plan die de rechten en plichten van huurders in Utrecht regel bij sloop, nieuwbouw en renovatie. Elke woningcorporatie heeft ook met haar huurdersvertegenwoordiging afspraken gemaakt over zaken waar zij recht op hebben en wat hun plichten zijn.

Binnen het thema Huurdersparticipatie maken we afspraken over:

- Evaluatie van het Algemeen Sociaal Plan

Afspraken

1. In 2020 wordt het Algemeen Sociaal Plan door de gemeente, de STUW-corporaties en de huurdersorganisaties geëvalueerd waaronder ook HV Weidelanden. De uitkomsten en verbeteringen uit de evaluatie worden verwerkt in een actualisatie van het Algemeen Sociaal Plan.

8 Duurzaamheid

Verduurzaming van de sociale woningvoorraad draagt bij aan een gezonde leefomgeving en kan bijdragen aan betaalbare woonlasten. Het thema duurzaamheid bevat meerdere onderdelen. Zo gaat het over opwek van duurzame energie met zonnepanelen, de energietransitie en de route naar een aardgasvrije stad en het nemen van maatregelen om te komen tot CO2 reductie. Het gaat bij duurzaamheid ook om klimaatadaptatie, circulariteit en natuurinclusief bouwen.

Binnen het thema Duurzaamheid maken we afspraken over:

- Zon op daken (aantallen / initiatieven)
- Afspraken over aardgasvrij en de warmtetransitie
- CO2 besparing
- Verduurzaming bij renovaties: aantallen incl. methode/initiatieven
- Initiatieven op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie, groen, natuurinclusief en duurzame mobiliteit

Afspraken

1. Het merendeel van de wooneenheden in het bezit van GroenWest in Utrecht heeft energielabel B of beter. Door de relatief goede en jonge staat van het bezit is in 2020 daarom geen groot onderhoud gepland aan woningcomplexen. De duurzaamheidsaanpak van GroenWest kenmerkt zich door te werken met bewezen en innovatieve technieken bij bouwprojecten.
2. Bij enkele mutatie-woningen worden nieuwe technieken uitgeprobeerd die bijdragen aan CO2-reductie. Vooral op installatiegebied, maar bijvoorbeeld ook zoutmatten als isolatiemateriaal, een warmtebuffer en een douche WTW.
3. GroenWest is een monitoringssystematiek aan het opzetten voor het monitoren van de CO2-uitstoot. Naast het analyseren van de jaarlijkse verbruiksgegevens (van de netbeheerders) wil GroenWest ook de component CO2-uitstoot van materialen gaan bekijken. Momenteel worden er al nulmetingen gedaan en willen ze hun ketenpartners uitdagen om duurzamere renovaties uit te voeren. In 2021 wil GroenWest prestatie-eisen meegeven aan de ketenpartners ten aanzien van CO2-reductie. GroenWest zal haar bevindingen delen met andere corporaties en de gemeente.
4. In 2020 continueert GroenWest haar Zonnepanelenprogramma 2017-2021. Tot 2020 zijn in Utrecht 889 huishoudens aangeschreven. Op basis van bewonersdraagvlak zijn er medio 2019 304 woningen voorzien van zonnepanelen. In 2020 zal GroenWest 102 huishoudens die al eerder zijn aangeschreven opnieuw benaderen om mee te doen. De gemeente draagt bij aan het realiseren van de doelstelling voor zonnepanelen met de Zon Op Dak aanpak.
5. De Transitievisie Warmte en het Stadsakkoord Aardgasvrij zijn leidende trajecten als het gaat om de fasering naar aardgasvrije woningen. GroenWest zal vanuit haar rol als woningcorporatie haar aandeel leveren aan deze trajecten en via deze weg afspraken maken over het aardgasvrij maken van haar bezit. Bij nieuwbouwprojecten is reeds een wettelijke verplichting om te werken met aardgasvrije technieken.
6. Ook in 2020 geeft GroenWest 25 energieboxen uit.
7. In 2020 ontwikkelt GroenWest beleid op het vlak van klimaatadaptatie. Zodra dit beleid er is gaat GroenWest in gesprek met de gemeente over pilots en methodes om toe te passen in projecten in Utrecht.
8. GroenWest doet nu ervaringen op met duurzame mobiliteit bij de FNV locatie in Woerden. GroenWest en de gemeente Utrecht delen deze ervaringen en verkennen waar deze inzichten bij projecten van GroenWest in Utrecht toegepast kunnen worden.

9 Kwaliteit

Partijen streven gezamenlijk naar een goede prijs-kwaliteitverhouding van woningen, zodat er meer (kwalitatief) passend aanbod beschikbaar is voor woningzoekenden, ook voor mensen met een fysieke beperking.

Binnen het thema Kwaliteit maken we afspraken over:

- Nul-tredenwoningen op het totaal van nieuwbouw (aantallen/%)
- Verhoging van fysieke woningkwaliteit bestaande voorraad (welke initiatieven en aanpak schimmeloverlast in woningen)

Afspraken

1. GroenWest maakt onderscheid tussen gelijkvloerse woningen, rollatortoegankelijke woningen en rolstoeltoegankelijke woningen. Voor haar totale portefeuille in Utrecht (DAEB en niet-DAEB) heeft GroenWest 243 gelijkvloerse woningen (inclusief 73 woningen in een verzorgingshuis), 308 rollatortoegankelijke woningen en 59 rolstoeltoegankelijke woningen..
2. In 2020 stelt GroenWest een beperkt toegankelijkheidsbudget beschikbaar om kleine aanpassingen in de woning te faciliteren aan huurders die niet geholpen kunnen worden in de Wmo.
3. Nieuwbouwappartementen worden zo veel mogelijk als nul-tredenwoningen uitgevoerd. Per project wordt gekeken hoe de toegankelijkheid van woningen zo optimaal mogelijk kan worden gemaakt voor mensen met een fysieke beperking.

10 Financiële afspraken en investeringsruimte

1. De Gemeente Utrecht en GroenWest besluiten om bij de WSW-borging gebruik te maken van een gelimiteerde generieke bilaterale achtervangovereenkomst.
2. GroenWest en de gemeente onderzoeken de mogelijkheid voor een alternatief voor de door de gemeente gevraagde bankgarantie bij nieuwbouw. Met als doel om de nieuwbouwproductie te versnellen en overbodige financiële en administratieve lasten te verlagen.

11 Ondertekening

Namens de gemeente Utrecht

De wethouder Wonen, de heer K. Diepeveen

……

Namens Stichting GroenWest

Mevr, K.L. Verdooren

……

Namens Huurdersvereniging Weidelanden

Dhr. F. van den Berg

……

Bijlage 3. Leefbaarheidsactiviteiten GroenWest in 2020

Samen met lokale partners speelt GroenWest in op ontwikkelingen in een wijk of buurt en dragen we bij aan de leefbaarheid in en rondom onze complexen. De leefbaarheidsinterventies van GroenWest in 2020 richten zich op:

- het schoon, heel en veilig houden van onze wooncomplexen en de directe omgeving;
- aanwezig en aanspreekbaar zijn in de kernen en wijken waar wij woningen hebben zodat we proactief in kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken die spelen;
- het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen bij huurders, waarbij we kiezen voor een proactieve aanpak in het voorkomen en oplossen van overlast en onrechtmatige bewoning, huurschulden en huisuitzettingen. Hierbij trekken we samen op met lokale maatschappelijke partners waaronder gemeente, politie, BOA's, zorg- en welzijnsorganisaties, schuldhulpverlening en huurdersorganisaties;
- het bevorderen van huurdersbetrokkenheid bij het (sociaal) beheer van hun woonomgeving. Hiervoor zetten we een breed scala aan instrumenten in, zodat we aansluiten bij de wensen en behoeften van onze huurders op dit vlak. Zo ondersteunen we mogelijk financieel initiatieven van huurders die binnen de wettelijke kaders vallen. Denk bijvoorbeeld aan activiteiten waarbij het ontmoeten en samenwerken van huurders centraal staat. Zoals een schoonmaakactie in de buurt of het aanleggen en onderhouden van groen.

De leefbaarheidsuitgaven van GroenWest zullen in 2020 liggen tussen €90,- en €100, - per verhuureenheid (VHE).

GROENWEST

Tabel 1a Ontwikkeling sociale (kern)voorraad zelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur* per 1-1	**1891**	**1956**	**1988**	**2109**	**2110**
*waarvan kernvoorraad** per 1-1*	1565	1587	1589	1575	1578
nieuwbouw sociaal in definitiefase of verder (geplande oplevering, zie 1c)	71	32	0	0	0
nieuwbouw sociaal in (pre-)initiatieffase (geplande oplevering, zie 1c)	0	0	120	0	0
sloop sociaal	0	0	0	0	0
verkoop*** sociaal	-6	0	0	0	0
aankoop sociaal	0	0	3	0	0
liberalisatie	0	0	0	0	0
socialisatie	0	0	1	1	2
Voorraad sociale huur per 31-12	**1956**	**1988**	**2109**	**2110**	**2112**
waarvan kernvoorraad per 31-12	1587	1589	1575	1578	1573

* a) Een huurwoning met een kale huurprijs van ten hoogste het in artikel 13, eerste lid onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag genoemde bedrag (de liberalisatiegrens per 1-1), of:

b) Een huurwoning die, als gevolg van een of meer jaarlijkse huurverhogingen, thans een huurprijs boven het onder a) genoemde bedrag, maar die na mutatie weer een huurprijs onder het onder het onder a) genoemde bedrag zal krijgen.

** alle zelfstandige huurwoningen onder de 2e aftoppingsgrens

*** alle verkoop, dus zowel aan verhuurders alsmede complexgewijze verkoop aan markt/corporaties

Tabel 1b Ontwikkeling sociale voorraad onzelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2020	2021	2022	2023	2023
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 1-1	107	107	99	99	99
nieuwbouw onzelfstandig sociaal in definitiefase of verder (oplevering)	0	27	0	0	0
nieuwbouw onzelfstandig sociaal in (pre-)initiatieffase (oplevering)	0	0	0	0	0
saldo overige mutaties onzelfstandig	0	-35	0	0	0
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 31-12	107	99	99	99	33

Tabel 1c Definities van plannen in de definitiefase of verder en (pre-)initiatieffase

Plannen in definitiefase of verder:
nieuwbouw op eigen locatie corporatie: vóór 1-1-2020 ligt een startdocument en/of intentieovereenkomst met gemeente Utrecht
nieuwbouw op gemeentelijke locatie: vóór 1-1-2020 gunning tender of onderlinge verdeling LR met gemeente Utrecht afgesproken
nieuwbouw op locatie van particuliere ontwikkelaar: vóór 1-1-2020 ligt een contract met eigenaar over ontwikkeling

Plannen in (pre-)initiatieffase
alle plannen die niet hard zijn, maar al wel gekoppeld zijn aan specifieke locatie

PRODUCTIEPROGRAMMA Groenwest

Projecten die (deels) gaan opleveren in de periode 2020 t/m 2024

								Huur app					Huur egw			Omvang (aantal slaapkamers naast woonkamer)						Mijlpalen									Start en oplevering		Energie		
Wijk	Projectnaam	corporatie	Aanpak	Fase	Is/Wordt investeringsbesluit voor 1-1-2019 genomen? (ja/nee)	Totaal aantal (ver)nieuw(d)e woningen	Aantal sloop (woningen)	Studenten zelfstandig	Studenten onzelfstandig	Kernvoorraad tot 640 (app)	Soc huur 640 tot 710 (app)	Huur > 710 (app)	Kernvoorraad tot 640 (egw)	Soc huur 640 tot 710 egw	Huur > 710 (egw)	aantal woonlagen	0 (studio/studentenkamer)	1 slaapkamer	2 slaapkamers	3 slaapkamers of meer	app 70 tot 85 m2 gbo	Vaststelling startdocument	Vaststelling Gebiedsvisie/haalbaarheidsonderzoek	Vaststelling SPvE / BE/ IPvE	Vaststelling SP / Beeldkwaliteitsplan	Ontwikkelbesluit corporatie	Uitvoeren draagvlakmeting	Indienen omgevingsvergunning bouw	Vaststelling best.plan	Huisvesting gereed	Geplande start bouw/renovatie	Jaar oplevering gereed	Energie index (schatting!)	Gasloos (ja/nee)	NOM (ja/nee)
VdM	Wijk achter 't Spoor	GroenWest	sloop/nieuwbouw	Uitvoering		14	12			10			4						10	4											2018	2019	epc <-0,1 / epc <-0,3)	Ja	Ja
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn 4A	GroenWest	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering		21								21						21											2018	2019	epc < -0,3	Ja	Ja
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn 12A	GroenWest	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding		58				35				23						23											2019	2020	epc < 0	Ja	nee
VdM	Haarzicht	GroenWest	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering		39							11	28						39											2018	2019	epc < 0	Ja	nee
VdM	Haarzicht	GroenWest	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering		10							5	5						10											2018	2020	epc < 0	Ja	nee
VdM	Nijevelt	GroenWest	renovatie in onbewoonde staat	Definitie		32				32							18	14													2020	2021		Ja	nee
Leidsche Rijn	Park Hoge Woerd	GroenWest	uitbreidingsnieuwbouw	Ontwerp		25				25								25													2020	2021	epc < 0,4	Ja	nee
VdM	Haarrijn	GroenWest	uitbreidingsnieuwbouw	Definitie		120								120						120											2021	2022	epc < 0,4	Ja	nee

energie index is nog niet bekend. wordt pas afgegeven na oplevering van de

IN GEVAL VAN NIEUWBOUW:
ALS DE OPLEVERING VAN 1 PROJECT VERDEELD IS OVER MEERDERE JAREN, DAN IN BOVENSTAAND OVERZICHT GRAAG HET BETREFFENDE PROJECT OPDELEN NAAR DE JAARSCHIJVEN VAN DE GEPLANDE OPLEVERING.
VOORBEELD: ALS PROJECT 'DAPPERSTRAAT' VAN IN TOTAAL 100 WONINGEN START IN 2018 EN IN 2019 50 WONINGEN OPLEVERT EN IN 2020 DE RESTERENDE 50 WONINGEN,
DAN VOOR DIT PROJECT TWEE REGELS OPNEMEN, MET IN DE PROJECTNAAM: 'DAPPERSTRAAT - REALISATIE 2019' EN EEN TWEEDE REGEL ALS PROJECTNAAM 'DAPPERSTRAAT - REALISATIE 2020'

Aanpak:
sloop/nieuwbouw
uitbreidingsnieuwbouw
renovatie in bewoonde staat
renovatie in onbewoonde staat
groot onderhoud met woningverbetering

Fase:
Initiatieffase: start startdoc t/m startdocument vastgesteld door B&W
Definitiefase: t/m bouwenvelop vastgesteld door B&W of SPvE vastgesteld door Raad
Ontwerpfase: t/m definitief ontwerp gereed
Voorbereidingsfase: t/m omgevingsvergunning verleend door B&W
Realisatiefase: vanaf start bouw.

Oplevering van het nieuwbouwcomplex Nijeveldsingel

Prestatieafspraken 2020~2024

Gemeente Utrecht, Portaal, Huurdersraad Portaal regio Utrecht

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 2

2 WIJKEN VOOR IEDEREEN 3

3 INZET VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN 5

4 LEEFBAARHEID 7

5 BESCHIKBAARHEID 8

6 BETAALBAARHEID 10

7 HUURDERSPARTICIPATIE 11

8 DUURZAAMHEID 12

9 KWALITEIT 14

10 FINANCIËLE AFSPRAKEN EN INVESTERINGSRUIMTE 15

11 ONDERTEKENING 16

BIJLAGE APPENDIX STEDELIJKE PRESTATIEAFSPRAKEN 2020

1 Inleiding

In 2019 zijn de nieuwe Woonvisie “Utrecht beter in balans”, het Stadsakkoord Wonen, en de stedelijke prestatieafspraken 2020-2022 ondertekend en/of vastgesteld. Dit zijn drie mijlpalen die zorgen voor heldere ambities en sterke allianties om samen de woonopgaven van Utrecht te realiseren. De individuele prestatieafspraken die de woningcorporaties (verenigd in de STUW*), gemeente Utrecht en huurders samen maken, bouwen voort op deze mijlpalen. Het laat zien wat de bijdrage is van al deze partijen aan de woonopgaven en -ambities waar Utrecht voor staat.

De opgaven waar partijen prestatieafspraken over maken zijn: het vergroten van de sociale voorraad, het werken aan gemengde wijken, het betaalbaar houden van de voorraad (gematigd huurprijsbeleid) en verduurzaming van de woningvoorraad. Deze opgaven staan ook beschreven als thema’s in de stedelijke prestatieafspraken. De thema’s die beschreven staan in de stedelijke prestatieafspraken zijn ook de thema’s die in dit document als indeling worden gebruikt.

Kader van de afspraken

De prestatieafspraken worden jaarlijks vastgesteld voor een periode van 5 jaar, waarbij de prestaties in het eerste jaar (2020) zo concreet mogelijk zijn omschreven en in de periode van 4 jaar daarna (2020 t/m 2024) meer het karakter hebben van een doorkijk. Hiermee wordt aangesloten bij de werkwijzen zoals beschreven in de Woningwet 2015. De eerder gemaakte afspraken blijven staan, voor zover deze niet in deze nieuwe afspraken geactualiseerd zijn.

De afspraken in dit document worden gemonitord en geëvalueerd. Jaarlijks worden de afspraken herijkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de vastgelegde koers in de woonvisie en de stedelijke afspraken.

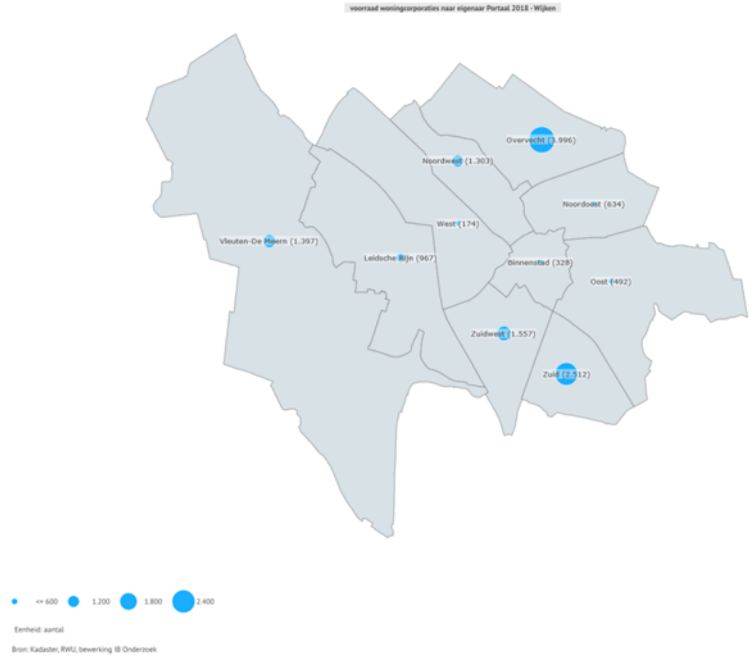
Bij zowel de individuele afspraken als de stedelijke afspraken zijn de huurdersorganisaties nadrukkelijk ook een partij: het betreft tripartiete afspraken. Dit is vastgelegd in de herziene Woningwet 2015. Bij Portaal is dat “Huurdersraad Portaal regio Utrecht”.

** STUW is een samenwerkingsverband tussen Mitros, Portaal, Bo-ex, SSH en GroenWest*

Bezit sociale huurwoningen

De STUW-corporaties hebben bijna 45 duizend zelfstandige sociale huurwoningen in hun bezit in de gemeente Utrecht. Van alle sociale huurwoningen in Utrecht die in het bezit zijn van een corporatie, maakt de STUW ongeveer 98% van dat deel van het bezit uit.

Woningcorporatie Portaal bezit 12.360 woningen in de gemeente Utrecht. Deze woningen zijn verspreid over heel Utrecht.

2 Wijken voor iedereen

De komende jaren moet een groot deel van de nieuwe sociale huurwoningen gerealiseerd worden in wijken waar het aandeel sociale huur op dit moment relatief laag is. In wijken waar het aandeel sociaal juist relatief hoog is, wordt gestreefd naar het mengen van woningtypen primair door verdichting. Dit moet zorgen voor inclusieve, leefbare wijken en buurten, waar voor iedereen plek is, ook als je een laag inkomen of een zorgvraag hebt.

Binnen het thema 'Wijken voor Iedereen' maken we afspraken over:

- De inzet van het huurprijsbeleid om te zorgen voor differentiatie binnen het sociale segment
- Woningtoewijzing aan woningzoekenden met maatschappelijke urgentie
- Verkoop, liberalisatie en sloop
- Ruilconstructies voor een meer gemengde woningvoorraad
- Inzicht in de woningvoorraad valt onder het thema 'Beschikbaarheid'

Afspraken

1. Portaal past, net als in voorgaande jaren, het tweehurenbeleid toe. Daardoor verhuurt Portaal minimaal 70% van alle aangeboden sociale huurwoningen onder de tweede aftoppingsgrens. Dit valt binnen de kaders die in de Woonvisie gesteld zijn.
2. Portaal wijst sinds 1 januari 2016 passend toe. Op deze manier zorgen we ervoor dat huishoudens met recht op huurtoeslag keuze blijven houden uit het totale woningaanbod in de sociale sector van Portaal.
3. In de Bangkokdreef voert Portaal een pilot uit met 'anders toewijzen'. Een complex met 116 wooneenheden waarvan 10% van de woningen wordt toegewezen aan bewoners die met extra aandacht en zorg omkijken naar hun buren. Deze bewoners vallen zowel in de primaire doelgroep, secundaire doelgroep en middeninkomens. Deze aanpak wil Portaal ook eind 2020 uitvoeren bij het project Nigerdreef en Ibisdreef voorafgaand aan de renovatie. Daarnaast wordt 20% van een het nieuwbouwproject Nijeveldsingel in Hoograven toegewezen aan draagkrachtige bewoners. 14% van de herontwikkeling gebied Oudegeinlaan is bestemd voor middenhuur (36 woningen Vronesteinlaan).
4. In 2019 werkt Portaal een voorstel uit hoe, waar en op welke termijn zij de ruimte om aan middeninkomens toe te wijzen, in 2020 gaat inzetten, passend bij de doelstellingen van de Woonvisie. Daarin wordt ook de mogelijkheid onderzocht om 15% ruimte in te zetten i.p.v. de huidige 10% (landelijke regelgeving stuurt aan op deze mogelijkheid). Het principe van mengen van dragende en vragende bewoners vormt het basisuitgangspunt. Ook wordt ook gekeken waar huurders uit de primaire en secundaire doelgroep, die extra aandacht en zorg nodig hebben, in andere wijken van Utrecht terecht kunnen.
5. In 2020 werkt Portaal samen met de STUW corporaties een voorstel uit om meer differentiatie in de wijken aan te brengen. Dit wordt in een voorstel waarin de spreiding van urgenties en instroom maatschappelijke opvang is beschreven.
6. Alle huurders bij Portaal krijgen de mogelijkheid op koopvoorrang. Hierbij wordt een huurder in staat gesteld om met voorrang een voormalige sociale huurwoning te kopen. Dit doet Portaal in samenwerking met Mitros zodat huurders ook van Mitros van die voorrang gebruik kunnen maken bij verkoop van woningen door de andere corporatie en visa versa.
7. Portaal is bereid om in de nabije toekomst mee te werken aan ruilconstructies binnen de wijken waar dit kan leiden tot meer gemengde wijken voor iedereen. Voor 2020 heeft Portaal geen concreet project op het oog. Wel doet Portaal in 2020 een scan op mogelijke uitruillocaties.
8. Portaal is terughoudend met verkoop. Verkoop is en blijft wel noodzakelijk om de nieuwbouw te kunnen financieren. Voor verkoop komen in aanmerking woningen die niet goed passen in haar vastgoedportefeuille of

wanneer dit de samenstelling in de wijk verbetert (bijvoorbeeld Overvecht). Het verkoopprogramma past binnen het beleid van de Woonvisie. In het meerjarenprogramma wordt er rekening gehouden met maximaal 65 woningen die verkocht gaan worden in 2020 in de wijken: Overvecht, Zuid, Zuidwest, West, Vleuten De Meern en Leidsche Rijn. De nadruk ligt op de verkoop van woningen in Overvecht, Noordwest en Zuidwest omdat dit ten goede komt aan de balans in de stad.

9. In de stedelijke prestatieafspraken wordt een appendix opgenomen over een gezamenlijke wijkenstrategie die past bij de ambities die zijn gesteld in de stedelijke prestatieafspraken en de Woonvisie. Dit is een procesafspraak die in STUW-verband is gemaakt. De wijkenstrategie moet een antwoord geven op de vraag wat de sociale voorraadontwikkeling (productie, verkoop en liberalisatie/socialisatie) per wijk gaat zijn voor de komende vier jaar en met een perspectief voor de jaren daarna
10. Portaal onderzoekt ook of complexmatige verkoop welke onderdeel moet gaan uitmaken van een mogelijke ruilconstructie om het streven naar meer gemengde wijken te verbeteren.

3 Inzet voor bijzondere doelgroepen

Gemeente woningcorporaties en zorginstellingen hebben een gezamenlijk plan van aanpak voor de huisvesting en ondersteuning van kwetsbare doelgroepen opgesteld en vastgelegd. In het plan van aanpak 'Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' hebben de drie partijen gezamenlijke afspraken gemaakt over de inzet die zij in 2019 en volgende jaren leveren om het gestelde doel te bereiken. De afspraken betreffen de aantallen woningen die voor de doelgroepen beschikbaar worden gesteld, de zorginfrastructuur die aanwezig moet zijn, de spreiding over de stad en de zorg voor draagvlak in de samenleving.

Binnen het thema 'Inzet voor bijzondere doelgroepen' maken we afspraken over:

- Medewerking aan het Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen
- Initiatieven voor meer aanbod bijzondere doelgroepen
- Huisvesting van statushouders

Afspraken

1. Conform het 'Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' stelt Portaal woningen beschikbaar voor:
   - verhuur aan zorginstellingen ten behoeve van mensen die zijn aangewezen op professionele woonbegeleiding;
   - verhuur aan mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang / beschermd wonen en vrouwenopvang. Dit proces verloopt via Beter Wonen.

   Conform het genoemde plan is de gemeente het aanspreekpunt voor zorgpartijen en levert informatie betreffende de aantallen van de uitstroom en welke woningen nodig zijn. De gemeente garandeert ook de benodigde zorg en begeleiding aan deze mensen.
2. Portaal blijft in 2020 op zoek naar vernieuwende woonvormen die een andere woonvorm dan regulier wonen wensen en nodig hebben.
3. Portaal werkt in 2020 verder aan concrete projecten voor bijzondere doelgroepen, zoals de St. Maartendreef en Theemsdreef. In Overvecht, waaronder deze complexen, wonen steeds meer mensen die om welke reden dan ook zich niet goed staande kunnen houden in onze maatschappij. Portaal kijkt samen met gespecialiseerde hulpverlening (Tussenvoorziening, Lister, Abrona) naar een passende aanpak. Doel is dat meer mensen zich wel staande houden en er nieuwe netwerken ontstaan. Onze andere huurders in het complex ervaren minder overlast en krijgen meer begrip voor de situatie. Onderdelen van dit project zijn: wijkkring, flatcoach en ontwikkelwerkplaats
4. De STUW corporaties hebben uitgesproken dat zij de taakstelling ten aanzien van statushouders, die de gemeente Utrecht van het rijk krijgt opgelegd, ook als hun taakstelling zien. Daarom zal er in de periode 2020 t/m 2022 (net als in voorgaande jaren) voldoende woonruimte ter beschikking worden gesteld, om deze doelgroep te huisvesten. Deze opgave zal in STUW-verband onderling verdeeld worden. De begeleiding en integratie van statushouders is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Het realiseren van de huisvesting, begeleiding en integratie van statushouders is een verantwoordelijkheid van de gemeente.
5. De gemeente Utrecht heeft een kwartiermaker vernieuwende woonvormen ingesteld, die beschikbaar is om Portaal in 2020 daar waar nodig bij te staan bij de vorming van nieuwe initiatieven.
6. Partijen betrokken bij het 'Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' (hierna: PvA), onderzoeken of de uitstroom uit de zogenaamde NIDOS-woningen (waar statushouders jonger dan 18 zijn gehuisvest), onderdeel van het PvA kan gaan uitmaken.
7. De Huurdersraad pleit voor meer aandacht voor de problematiek van ouderen in relatie tot het langer zelfstandig thuis wonen. Partijen spreken

af in 2020 te onderzoeken wat het vraagstuk is en waar we dit een plek kunnen geven. Levensloopbestendig bouwen, kwaliteit en aantrekkelijke woningen bevordert de doorstroming.

8. Portaal, de andere STUW corporaties en de gemeente willen in 2020 een tweede Place2BU in Utrecht waarmaken. De gemeente zal zich inspannen om samen met de corporaties een locatie te vinden om dit te realiseren. Ook zal zij ambtelijke capaciteit beschikbaar stellen en de impuls Flexibele Woonconcepten van het ministerie van Binnenlandse Zaken daarbij proberen te benutten.

4 Leefbaarheid

Om de leefbaarheid in de wijken en buurten op het gewenste peil te houden investeren gemeente en corporaties in goed beheer en het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte en wooncomplexen. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer en veiligheid van de openbare ruimte. De corporaties zorgen voor het schoon, heel en veilig houden van hun wooncomplexen en de directe omgeving. Dit is niet alleen een financiële investering maar ook het aanwezig en aanspreekbaar zijn in wijken om proactief in te kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken. Dit draagt ook bij aan het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen in de wijk om de leefbaarheid te bevorderen.

Binnen het thema Leefbaarheid maken we afspraken over:

- De hoogte en inzet van leefbaarheidsuitgaven in de wijken waar de corporatie actief is
- Nieuwe initiatieven die de leefbaarheid in de wijk bevorderen

Afspraken

1. Ten behoeve van de leefomgeving investeert Portaal met leefbaarheidsuitgaven in haar complexen. Deze uitgaven worden aan leefbaarheidsinterventies besteedt die passen binnen de wettelijke kaders en zijn beschreven in bijlage 3. Zo wil Portaal zorgen voor Inclusieve Buurten die de leefbaarheid versterken.
2. Met de gemeente en andere corporaties wordt een convenant woonfraude opgesteld, waarin onder andere afspraken zijn opgenomen voor het delen van gegevens.
3. De Gemeente Utrecht ontwikkelt een leefbaarheidsmonitor voor Utrecht. Er zal gekeken worden hoe Portaal hier optimaal gebruik van kan maken bij het uitvoeren van leefbaarheidsmaatregelen.
4. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor goed beheer en een schone en veilige openbare ruimte.
5. We werken samen bij de aanpak van woonproblematiek, hiervoor is in mei 2019 het convenant ‘Samenwerkingsovereenkomst woonproblematiek 2019-2022’ vastgesteld, door de STUW, de gemeente, zorgpartijen, politie, Buurtteams, U-Centraal, Lokalis en Het Vierde Huis. Hierin staan afspraken en werkwijzen (incl. uitwisseling gegevens) beschreven op het terrein van buurtbemiddeling, aanpak extreme woonoverlast, Laatste kansbeleid, voorkomen van huisuitzetting, woonhygiëne, vroegsignalering en aanpak ernstig overlastgevende gezinnen.

5 Beschikbaarheid

De behoefte aan sociale huurwoningen is groot. Voor de periode van 2017 tot 2040 moeten er 60.000 woningen in de stad Utrecht bijkomen. Het gezamenlijke uitgangspunt is dat de omvang van de sociale huurvoorraad moet toenemen en dat in 2040 35% van de woningvoorraad uit sociale huurwoningen bestaat. Om dit te bereiken is extra inzet nodig van alle betrokken partijen. In 2040 bedraagt de omvang van de kernvoorraad (tot de tweede aftoppingsgrens) tenminste 70% van de sociale voorraad

Binnen het thema Beschikbaarheid maken we afspraken over:

- Huidige voorraadbeleid
- Harde planvoorraad tot 2024
- Zachte planvoorraad tot 2024
- Woningtoewijzing en doorstroming
- Woningtoewijzing via loting
- Omzetten niet-DAEB wonen naar middenhuur (bijv. initiatieven / aantallen)
- Nieuwbouw ontwikkelen voor mixed zone (bijv. initiatieven / aantallen)

- De ontwikkeling van de voorraad tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 1. Hierin is ook de definitie van harde en zachte plannen terug te vinden.
- Het geactualiseerde productieprogramma tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 2

Afspraken

1. Voor de periode tot en met 2023 voorziet Portaal dat 70% van de woningen in de kernvoorraad tot de kernvoorraad behoort.
2. In 2020 heeft Portaal verschillende nieuwbouwprojecten in de gemeente Utrecht in aanbouw of voorbereiding. In totaal gaat het om 546 sociale huurwoningen over de periode 2020-2024: Leidsche maan 5.1 (70), Leidsche maan 5.7 (60), Oudegeinlaan (43), Cartesiusdriehoek fase 2 (171), Kavel G8 Leidsche Rijn (96) en Kavel F1/G1 Leidsche Rijn (106). Recent opgeleverd is de Nijeveldsingel (79).
3. Zoals is opgenomen in de regionale huisvestingsverordening en het lokale deel, zullen de STUW corporaties gezamenlijk, op jaarbasis minimaal 10% en maximaal 20% van alle vrijkomende woningen via loting verdelen.
4. De STUW corporaties hebben het initiatief genomen om een aanjaagteam nieuwbouwprojecten in het leven te roepen. Ook de Huurdersorganisaties zijn hierin vertegenwoordigd. Ook in 2020 zal het aanjaagteam de formele inspraakmomenten benutten om het te streven naar voldoende aandeel sociale huurwoningen op nieuwbouwlocaties. De STUW corporaties en de gemeente stellen een productieoverleg in ten behoeve van de monitoring van de productie en bespreken van de locaties voor nieuwbouw en de positie van sociale huur hierin.
5. Portaal heeft zachte plannen op locaties Beurskwartier en verzoekt de gemeente te sturen op 35% sociale huur.
6. Om alle geplande nieuwbouwactiviteiten te kunnen uitvoeren is Portaal voor de jaren 2021-2024 afhankelijk van voldoende bouwlocaties. Portaal is in nauw contact met de gemeente en andere grondbezitters om nieuwe locaties te verwerven.
7. De gemeente Utrecht blijft zich inspannen om voldoende bouwlocaties beschikbaar te krijgen voor (sociale) woningbouw, zoals ook is vastgelegd in de stedelijke prestatie afspraken en Stadsakkoord Wonen. Dat doet zij via een aantal lijnen. Zo stelt de gemeente bij de realisatie van sociale huur (zoals vastgelegd in de recente Woonvisie), zodanige voorwaarden dat het primaat voor deze projecten, zeker daar waar het de kernvoorraad betreft, bij de corporaties ligt. Daarnaast worden er een aantal lopende projecten tegen het licht gehouden om te kijken of daar extra betaalbare woningen (600-725 extra woningen) gerealiseerd kunnen worden. Tot slot is bij de laatste gemeentelijke Voorjaarsnota opgenomen dat er vanuit de

erfpachtconversie 13 miljoen beschikbaar komt voor betaalbaar wonen (motie 191). De daadwerkelijke inzet daarvan bij een project wordt apart voorgelegd aan de raad (bv. bij vaststellen SPvE/opening grondexploitaties).

8. Portaal is aan het onderzoeken of zij bij de realisatie van de sloop/nieuwbouw van het kantoor Brennerbaan wil verdichten zodat er meer woningen gerealiseerd kunnen worden. In 2020 wordt hier een besluit over genomen.
9. Portaal benut maximaal 10% bij woningtoewijzing in de sociale huur voor huishoudens met een inkomen tussen € 38.035 en € 42.436. Portaal, de Huurdersraad en de gemeente spreken af de mogelijke 15% extra ruimte te benutten als daar een wettelijke basis voor is. Hiermee wordt gewerkt aan het verminderen van scheefhuur.
10. Portaal zet haar vrije sector huurwoningen grotendeels in voor middeninkomens en past hier de streefhuren op aan. Ze handelt hierbij grotendeels conform het actieplan middenhuur (2017).
11. De gemeente rekent sociale grondprijzen, verleent tijdig planologische medewerking en stelt voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar.
12. Per project wordt bekeken wat de aanvullende gemeentelijke wensen zijn. De gemeente is er zich van bewust dat een te grote stapeling van wensen, in combinatie met lage huren, invloed kan hebben op de financiële haalbaarheid van het project. Ter vermijding van vertraging op projectniveau streven we in lijn met het Stadsakkoord Wonen naar afspraken die hier (in een vroegtijdig stadium) meer eenduidigheid in brengen, en dwingt de gemeente na politieke besluitvorming geen nieuwe wensen meer af.

6 Betaalbaarheid

Betaalbaarheid en een gematigde huurontwikkeling zijn voor partijen een belangrijke doelstelling. Daarom sluiten partijen aan bij het Sociaal Huurakkoord 2018-2021 dat Aedes en de Woonbond onlangs hebben gesloten. Afspraken over betaalbaarheid moeten vanzelfsprekend binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders vallen.

Binnen het thema Betaalbaarheid maken we afspraken over:

- Huurprijsbeleid voor de volledige portefeuille (percentages en principes)
- Huurverhoging voor 2020
- Het huurprijsbeleid valt onder het thema ‘Wijken voor Iedereen’

Afspraken

1. Ook in 2020 zet Portaal in op gematigde huurverhoging. De huurverhoging voor de sociale doelgroep tot en met inkomensgrens € 42.436, - (peil 2019) is maximaal inflatievolgend. Over de exacte hoogte van de huurverhoging voor alle doelgroepen vraagt Portaal advies aan alle huurdersorganisaties, waaronder de Huurdersraad. Portaal past inkomensafhankelijke huurverhogingen toe binnen de daarvoor geldende regelgeving. De opbrengsten daarvoor zullen worden geïnvesteerd in het productieprogramma.
2. Portaal voert in 2020 geen huuraanpassing door voor een groep huurders, van wie de huur hoger dan € 720,42 is en hun inkomen lager dan € 42.436. Huurders die te maken krijgen met een plotselinge daling van hun inkomen kunnen een verzoek tot huurverlaging indienen bij de commissie huurmaatwerk.
3. Bij nieuwbouwprojecten wordt telkens per project bekeken en afgestemd met de Gemeente Utrecht of deze al dan niet onder de aftoppingsgrenzen wordt gerealiseerd.
4. De gemeente blijft zich inzetten op de preventie van armoede en schulden.

7 Huurdersparticipatie

Om aan de opgaven van de stad te werken is een goede huurdersparticipatie van essentieel belang. Er is een Algemeen Sociaal Plan die de rechten en plichten van huurders in Utrecht regel bij sloop, nieuwbouw en renovatie. Elke woningcorporatie heeft ook met haar huurdersvertegenwoordiging afspraken gemaakt over zaken waar zij recht op hebben en wat hun plichten zijn.

Binnen het thema Huurdersparticipatie maken we afspraken over:

- Evaluatie van het Algemeen Sociaal Plan

Afspraken

1. In 2020 wordt het Algemeen Sociaal Plan geëvalueerd in samenwerking met de gemeente Utrecht, de STUW-corporaties en de huurdersvertegenwoordigingen, waaronder Huurdersraad Portaal Regio Utrecht. De uitkomsten en verbeteringen uit de evaluatie worden verwerkt in een actualisatie van het Algemeen Sociaal Plan.

8 Duurzaamheid

Verduurzaming van de sociale woningvoorraad draagt bij aan een gezonde leefomgeving en kan bijdragen aan betaalbare woonlasten. Het thema duurzaamheid bevat meerdere onderdelen. Zo gaat het over opwek van duurzame energie met zonnepanelen, de energietransitie en de route naar een aardgasvrije stad en het nemen van maatregelen om te komen tot CO2 reductie. Het gaat bij duurzaamheid ook om klimaatadaptatie, circulariteit en natuurinclusief bouwen.

Binnen het thema Duurzaamheid maken we afspraken over:

- Zon op daken (aantallen / initiatieven)
- Afspraken over aardgasvrij en de warmtetransitie
- CO2 besparing
- Verduurzaming bij renovaties: aantallen incl. methode/initiatieven
- Initiatieven op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie, groen, natuurinclusief en duurzame mobiliteit

Afspraken

1. Portaal stuurt aan op een gemiddeld label B (Ei van 1,36 of lager) per 2020. De renovaties en de nieuwbouw dragen in belangrijke mate bij aan de stappen die Portaal zet op het gebied van duurzame woningen. Draagvlak onder huurders bij renovatie en sloop/nieuwbouw is van groot belang bij het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen
2. Portaal is een monitoringssystematiek aan het opzetten voor het monitoren van de CO2-uitstoot.
3. In 2020 continueert Portaal haar Zonnepanelenprogramma. Bij aanvang zijn er 38 woningcomplexen aangedragen met in totaal 1.552 woningen. Op basis van bewonersdraagvlak zijn er medio 2019 162 woningen voorzien van zonnepanelen. De prognose is dat uiteindelijk 30% van de 1.552 woningen gaan deelnemen.
4. Om te komen tot meer duurzame manieren van verwarmen en koken, stelt de Gemeente Utrecht een transitievisie warmte op. Dat gebeurt in overleg met partners als vastgoedeigenaren, bewoners, netbeheerders en medeoverheden. Deze visie, die eind 2021 klaar moet zijn, geeft een planning voor een wijk-voor-wijk aanpak en geeft voor de eerste wijken, het meest logische alternatief voor aardgas. Een belangrijke partner in dit proces zijn de woningcorporaties, aangezien zij in Utrecht samen ruim een derde van de woningen in bezit hebben. Eén van de eerste stappen is per buurt in kaart brengen welke investeringsplannen corporaties met hun bezit hebben.
5. De duurzaamheidsaanpak van Portaal kenmerkt zich door te sturen op: het reduceren van de energievraag van de woning met een isolatieaanpak, door de CO2 voetafdruk te verkleinen door gebruik te maken van duurzame warmtebronnen en door huurders bewust te laten worden van hun energiegedrag. Concreet is Portaal in 2020 voornemens:
    a. De isolatie uitdaging wordt doorontwikkeld middels proefwoningen en het testen van de resultaten.
    b. Het gasloos koken in Overvecht wordt verder uitontwikkeld in Overvecht. Portaal voert in 2020 een pilot uit op de Kwangodreef. In dit project wordt een woningcomplex voorzien van duurzame warmte. Dit vormt een pilot project om te onderzoeken of middels (tijdelijke) gealloceerde warmte stapsgewijs middels het warmtenet tot een volledig CO2 neutrale aanpak in de bestaande voorraad kan komen.
    c. Portaal voert in 2020 een all-electric aanpak uit bij 72 woningen van Centraal Wonen Klopvaart. Dit vormt een pilot project met als doel te onderzoeken of we stapsgewijs tot een volledig CO2 neutrale all-electric aanpak kunnen komen binnen de bestaande voorraad.

6. Portaal en de Huurdersraad hebben recent een onderzoek (pilot) laten uitvoeren naar de aansluitwaarden van een 10-hoogflat in Overvecht. Door isolatiewerkzaamheden wordt het opgestelde verwarmingsvermogen aanzienlijk verlaagd. Omdat het vastrecht gebaseerd is op het opgestelde warmtevermogen kan het vastrecht worden verlaagd, wat een besparing oplevert in de verwarmingskosten=servicekosten van de bewoners. Portaal gaat hierover in onderhandeling met Eneco. In 2020 zal Portaal samen met de huurdersraad onderzoeken in hoeverre ook andere woningen c.q. complexen in aanmerking komen voor een verlaging van het vastrechttarief. Hiervoor zal een plan van aanpak worden gemaakt. Portaal zet zich in voor het optimaliseren van de regelinstallaties ten behoeve van de c.v. installaties in complexen. Dit levert een besparing op in de warmtekosten. Voor de thema's klimaatadaptatie en natuur-inclusief bouwen onderzoekt Portaal en de gemeente de aanknopingspunten die recente projecten en experimenten bieden. Zo komen we tot concrete afspraken over oplossingen en tot een sterkere samenwerking op deze thema's. Voorbeelden van concrete oplossingen waar we afspraken over maken zijn: tuinen onttegelen, binnentuinen toegankelijk maken, aanleggen van wandelroutes voor buurten met weinig groen, opwaarderen van grasstroken naar gebieden met struiken en bomen, waterdoorlatende tegels, nestgelegenheid voor dieren in bebouwing, groene daken en gevels, groen bij mutatie en groen beheer bij bestaande tuinen.
7. Voor het thema circulair bouwen versterken Portaal en de gemeente de huidige samenwerking, door het aantal voorbeeldprojecten en experimenten te intensiveren. Dit zien we als opmaat naar een versnelling in 2023.
8. De gemeente Utrecht faciliteert de corporaties waar dat kan en nodig is met kennis/expertise, vergunningen en beschikbare subsidies.
9. Er is periodiek overleg (minimaal 2 maal per jaar) over de vormgeving en voortgang van de samenwerking op de thema's klimaatadaptatief, natuur-inclusief en circulair bouwen,
10. Portaal zet in op de volgende initiatieven:
    a. Klimaatadaptatie en natuur-inclusief bouwen: Bij het nieuwbouwproject Leidsche Maan realiseren we een klimaatadaptieve binnentuin en nemen we natuurinclusieve maatregelen.
    b. Circulair bouwen: In het project Oude Geinlaan worden 5 of 6 prototype circulaire keukens geplaatst. Deze keukens zijn ontwikkeld door de TU Delft en Bribus. Doelstelling is het testen van de circulaire keukens om zo praktijkervaring op te doen met het nieuwe keuken concept. In het Brennerbaan worden 200 woningen gerealiseerd. Portaal onderzoekt de mogelijkheden tot circulair slopen en -nieuwbouwen om zo de CO2-footprint te minimaliseren en materialen in de cyclus te behouden.
11. Portaal zal in 2020 doorgaan met het aanbieden van energieboxen aan haar huurders. Zij zal dezelfde bijdrage leveren als in 2019.

9 Kwaliteit

Partijen streven gezamenlijk naar een goede prijs-kwaliteitverhouding van woningen, zodat er meer (kwalitatief) passend aanbod beschikbaar is voor woningzoekenden, ook voor mensen met een fysieke beperking.

Binnen het thema Kwaliteit maken we afspraken over:

- Nul-tredenwoningen op het totaal van nieuwbouw (aantallen/%)
- Verhoging van fysieke woningkwaliteit bestaande voorraad (welke initiatieven en aanpak schimmeloverlast in woningen)

Afspraken

1. Portaal houdt het aantal nultredenwoningen bij wanneer er sprake is van mutatie. Verder heeft Portaal het aandeel nul-treden woningen in haar huidige bezit inzichtelijk gemaakt.
2. Nieuwbouwappartementen worden zoveel mogelijk als nul-tredenwoningen uitgevoerd en zijn daarmee bewoonbaar[1] of gemakkelijk bewoonbaar[2] te maken.
3. Woningen die nieuw worden gebouwd zijn rolstoelbezoekbaar[3].

---

[1] Een woning is woonbaar wanneer een bewoner (in een rolstoel, slecht ter been) zonder specifieke voorzieningen van alle voorkomende functies gebruik kan maken en zelfstandig kan wonen. Het betreft de volgende functies: toegang tot het woongebouw, verkeersruimten, lift, sanitaire voorzieningen, woon- en eetkamer, slaapkamer en buitenruimte.

[2] Soms zijn de douche en het toilet in een nultreden woning niet-toegankelijk. Dan moeten deze ruimten altijd naast elkaar liggen met een leidingloze niet-dragende tussenmuur. Als het nodig is kan deze muur eenvoudig worden verwijderd, zodat er een toegankelijke douche/toiletruimte ontstaat (zie filmpje).

[3] iedereen -ook als hij of zij gebruik maakt van een rolstoel- alle nieuwe of verbouwde woningen kan bezoeken. Iedereen kan vanaf de openbare weg bij de voordeur komen, een brief in de bus doen, aanbellen, binnengaan, in de woonkamer komen en bij het toilet. Dit houdt bijvoorbeeld in dat er geen trappetjes of opstapjes zijn, binnen of buiten de woning. Dit is een woning die bezoekbaar is.

10 Financiële afspraken en investeringsruimte

1. De Gemeente Utrecht en Portaal besluiten om bij de WSW-borging gebruik te maken van een gelimiteerde generieke bilaterale achtervangovereenkomst.

11 Ondertekening

Namens de gemeente Utrecht

De wethouder Wonen, de heer K. Diepeveen

……

Namens Stichting Portaal

Dhr. R.J. Spits

……

Namens Huurdersraad Portaal Regio Utrecht

Dhr. C.P. Werner

……

Bijlage 3. Leefbaarheidsactiviteiten Portaal in 2020

Samen met lokale partners speelt Portaal in op ontwikkelingen in een wijk of buurt en dragen we bij aan de leefbaarheid in en rondom onze complexen. De leefbaarheidsinterventies van Portaal in 2020 richten zich op:

- het schoon, heel en veilig houden van onze wooncomplexen en de directe omgeving;
- aanwezig en aanspreekbaar zijn in de kernen en wijken waar wij woningen hebben zodat we proactief in kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken die spelen;
- het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen bij huurders, waarbij we kiezen voor een proactieve aanpak in het voorkomen en oplossen van overlast en onrechtmatige bewoning, huurschulden en huisuitzettingen. Hierbij trekken we samen op met lokale maatschappelijke partners waaronder gemeente, politie, BOA's, zorg- en welzijnsorganisaties, schuldhulpverlening en huurdersorganisaties;
- het bevorderen van huurdersbetrokkenheid bij het (sociaal) beheer van hun woonomgeving. Hiervoor zetten we een breed scala aan instrumenten in, zodat we aansluiten bij de wensen en behoeften van onze huurders op dit vlak. Zo ondersteunen we mogelijk financieel initiatieven van huurders die binnen de wettelijke kaders vallen. Denk bijvoorbeeld aan activiteiten waarbij het ontmoeten en samenwerken van huurders centraal staat. Zoals een schoonmaakactie in de buurt of het aanleggen en onderhouden van groen.

De leefbaarheidsuitgaven van Portaal blijven in 2020 binnen het wettelijke maximum met van € 129,17 (prijspeil 1-1-2019).

PORTAAL

Tabel 1a Ontwikkeling sociale (kern)voorraad zelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur* per 1-1	12.120	12.174	12.093	12.414	12368
*waarvan kernvoorraad** per 1-1*	10.084	9954	9.498	*9.353*	9265
nieuwbouw sociaal in definitiefase of verder (geplande oplevering, zie 1c)	173		373		
nieuwbouw sociaal in (pre-)initiatieffase (geplande oplevering, zie 1c)					
resterende nieuwbouwambitie, nog geen locatie					
sloop sociaal	-58				
verkoop*** sociaal	-65	-72	-51	-49	-50
aankoop sociaal	4	4	2	4	3
liberalisatie		-13	-3	-1	
socialisatie					
Voorraad sociale huur per 31-12	12.174	12.093	12.414	12.368	12321
waarvan kernvoorraad per 31-12	*9.954*	*9.498*	*9.353*	*9.265*	*9243*

* a) Een huurwoning met een kale huurprijs van ten hoogste het in artikel 13, eerste lid onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag genoemde bedrag (de liberalisatiegrens per 1-1), of:
b) Een huurwoning die, als gevolg van een of meer jaarlijkse huurverhogingen, thans een huurprijs boven het onder a) genoemde bedrag, maar die na mutatie weer een huurprijs onder het onder het onder a) genoemde bedrag zal krijgen.

** alle zelfstandige huurwoningen onder de 2e aftoppingsgrens (de woningen met huurkorting a.g.v. de pilot tellen hier niet mee en worden apart gevraagd in tabel 1b). Overigens zal de kernvoorraad op bv. 31-12-2018 in de praktijk licht afwijken van kernvoorraad op 1-1-2019 a.g.v. jaarlijkse wijziging huurgrenzen

*** alle verkoop, dus zowel aan verhuurders alsmede complexgewijze verkoop aan markt/corporaties

Tabel 1b Aantal woningen waar bewoners a.g.v. pilot een huurkorting gaan krijgen tot de aftoppingsgrens

	2018	2019	2020	2021	2022
aantal woningen (schatting)	250	250			

Tabel 1c Ontwikkeling sociale voorraad onzelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 1-1	986	986	986	986	986	986	986
nieuwbouw onzelfstandig sociaal in definitiefase of verder (oplevering)							
nieuwbouw onzelfstandig sociaal in (pre-)initiatieffase (oplevering)							
saldo overige mutaties onzelfstandig							
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 31-12	986	986	986	986	986	986	986

Tabel 1c Definities van plannen in de definitiefase of verder en (pre-)initiatieffase

Plannen in definitiefase of verder:

-nieuwbouw op eigen locatie corporatie: vóór 1-1-2020 ligt een startdocument en/of intentieovereenkomst met gemeente Utrecht
-nieuwbouw op gemeentelijke locatie: vóór 1-1-2020 gunning tender of onderlinge verdeling LR met gemeente Utrecht afgesproken
-nieuwbouw op locatie van particuliere ontwikkelaar: vóór 1-1-2020 ligt een contract met eigenaar over ontwikkeling

plannen in (pre-)initiatieffase:

-alle plannen die niet hard zijn, maar al wel gekoppeld zijn aan specifieke locatie

PRODUCTIEPROGRAMMA PORTAAL - UTRECHT
Projecten die (deels) gaan opleveren in de periode 2020 t/m 2024

								Huur app					Huur egw			Omvang (aantal slaapkamers naast woonkamer)				Start en oplevering		Energie		
Wijk	**Projectnaam**	**corporatie**	**Aanpak**	**Fase**	**Is/Wordt investeringsbesluit voor 1-1-2019 genomen? (ja/nee)**	**Totaal aantal (ver)nieuw(d)e woningen**	**Aantal sloop (woningen)**	**Studenten zelfstandig**	**Studenten onzelfstandig**	**Kernvoorraad tot 640 (app)**	**Soc huur 640 tot 710 (app)**	**Huur > 710 (app)**	**Kernvoorraad tot 640 (egw)**	**Soc huur 640 tot 710 (egw)**	**Huur > 710 (egw)**	**0 (studio/studentenkamer)**	**1 slaapkamer**	**2 slaapkamers**	**3 of meer slaapkamers**	**Geplande start bouw**	**Jaar oplevering gereed**	**Energie index**	**Gasloos (ja/nee)**	**NOM (ja/nee)**
Leidsche Rijn	Leidsche maan 5.1	Portaal	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering		70				70								52	18	2019	2020		ja	ja
Leidsche Rijn	Leidsche maan 5.7	Portaal	uitbreidingsnieuwbouw	Uitvoering		60				60				0				43	17	2019	2020		ja	ja
overvecht	Kwangodreef (4036)	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Initiatief		110														2019	2020	A+/NOM-ready	Nee	Nee
overvecht	Nigerdreef	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Initiatief		174														2022	2022	A+/NOM-ready	Nee	Nee
overvecht	Ibisdreef (4203)	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Initiatief		236														2022	2024	A+/NOM-ready	Nee	Nee
Zuid	Oudegeinlaan deel sloop / nieuwbouw OGL realisatie 2020	Portaal	sloop/nieuwbouw	Ontwerp		43	58			12			31							2019	2020	A+	Nee	Nee, NOM ready
Zuidwest	Aziëlaan e.o. (SV)	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Definitie		288														2019	2022	A	Nee	Nee
Noordwest	Bloemenbuurt	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp		112							112							2019	2020	A/A+	Nee	Nee
Noordwest	Bloemenbuurt	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Ontwerp		77							77							2019	2020	A/A+	Nee	Nee
Noordwest	Bloemenbuurt	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Initiatief		93							93							2020	2021	A/A+	Nee	Nee
Noordwest	Bloemenbuurt	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Initiatief		84							84							2020	2021	A/A+	Nee	Nee
Noordwest	Bloemenbuurt	Portaal	renovatie in bewoonde staat met tijdelijke uitplaatsing	Initiatief		123							123							2021	2022	A/A+	Nee	Nee
Noordwest	Cartesiusdriehoek fase 2	Portaal	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding		171				171										2020	2022	BENG	Ja	Nee
Leidsche Rijn	G8	Portaal	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding		96				58	38							80	16	2020	2022	BENG	Ja	Nee
Leidsche Rijn	F1/G1	Portaal	uitbreidingsnieuwbouw	Voorbereiding		106				64	42							71	35	2020	2022	BENG	Ja	Nee
Binnenstad	Croeselaan	Portaal	sloop/nieuwbouw	Initiatief																				

IN GEVAL VAN NIEUWBOUW:
ALS DE OPLEVERING VAN 1 PROJECT VERDEELD IS OVER MEERDERE JAREN, DAN IN BOVENSTAAND OVERZICHT GRAAG HET BETREFFENDE PROJECT OPDELEN NAAR DE JAARSCHIJVEN VAN DE GEPLANDE OPLEVERING.
VOORBEELD: ALS PROJECT 'DAPPERSTRAAT' VAN IN TOTAAL 100 WONINGEN START IN 2018 EN IN 2019 50 WONINGEN OPLEVERT EN IN 2020 DE RESTERENDE 50 WONINGEN,
DAN VOOR DIT PROJECT TWEE REGELS OPNEMEN, MET IN DE PROJECTNAAM: 'DAPPERSTRAAT - REALISATIE 2019' EN EEN TWEEDE REGEL ALS PROJECTNAAM 'DAPPERSTRAAT - REALISATIE 2020'

Aanpak:
sloop/nieuwbouw
uitbreidingsnieuwbouw
renovatie in bewoonde staat
renovatie in onbewoonde staat
groot onderhoud met woningverbetering

Fase:
Initiatieffase: start startdoc t/m startdocument vastgesteld door B&W
Definitiefase: t/m bouwenvelop vastgesteld door B&W of SPvE vastgesteld door Raad
Ontwerpfase: t/m definitief ontwerp gereed
Voorbereidingsfase: t/m omgevingsvergunning verleend door B&W
Realisatiefase: vanaf start bouw.

**plex de Sterren -
an in Rijnsweerd**

2024

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 2

2 WIJKEN VOOR IEDEREEN 3

3 INZET VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN 4

4 LEEFBAARHEID 5

5 BESCHIKBAARHEID 6

6 BETAALBAARHEID 8

7 HUURDERSPARTICIPATIE 9

8 DUURZAAMHEID 10

9 KWALITEIT 12

10 FINANCIËLE AFSPRAKEN EN INVESTERINGSRUIMTE 13

11 ONDERTEKENING 14

BIJLAGE APPENDIX STEDELIJKE PRESTATIEAFSPRAKEN 2020

1 Inleiding

In 2019 zijn de nieuwe Woonvisie “Utrecht beter in balans”, het Stadsakkoord Wonen, en de stedelijke prestatieafspraken 2020-2022 ondertekend en/of vastgesteld. Dit zijn drie mijlpalen die zorgen voor heldere ambities en sterke allianties om samen de woonopgaven van Utrecht te realiseren. De individuele prestatieafspraken die de woningcorporaties (verenigd in de STUW*), gemeente Utrecht en huurders samen maken, bouwen voort op deze mijlpalen. Het laat zien wat de bijdrage is van al deze partijen aan de woonopgaven en -ambities waar Utrecht voor staat.

De opgaven waar partijen prestatieafspraken over maken zijn: het vergroten van de sociale voorraad, het werken aan gemengde wijken, het betaalbaar houden van de voorraad (gematigd huurprijsbeleid) en verduurzaming van de woningvoorraad. Deze opgaven staan ook beschreven als thema’s in de stedelijke prestatieafspraken. De thema’s die beschreven staan in de stedelijke prestatieafspraken zijn ook de thema’s die in dit document als indeling worden gebruikt.

Kader van de afspraken

De prestatieafspraken worden jaarlijks vastgesteld voor een periode van 5 jaar, waarbij de prestaties in het eerste jaar (2020) zo concreet mogelijk zijn omschreven en in de periode van 4 jaar daarna (2021 t/m 2024) meer het karakter hebben van een doorkijk. Hiermee wordt aangesloten bij de werkwijzen zoals beschreven in de Woningwet 2015. De eerder gemaakte afspraken blijven staan, voor zover deze niet in deze nieuwe afspraken geactualiseerd zijn.

De afspraken in dit document worden gemonitord en geëvalueerd. Jaarlijks worden de afspraken herijkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de vastgelegde koers in de woonvisie en de stedelijke afspraken.

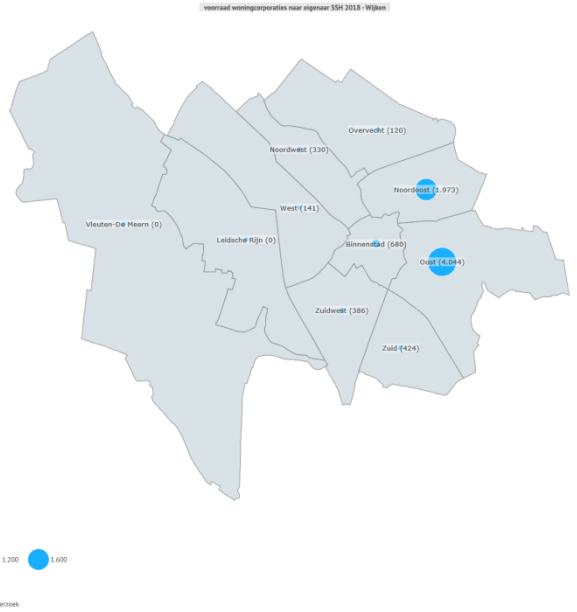
Bij zowel de individuele afspraken als de stedelijke afspraken zijn de huurdersorganisaties nadrukkelijk ook een partij: het betreft tripartiete afspraken. Dit is vastgelegd in de herziene Woningwet 2015. Bij zowel de individuele afspraken als de stedelijke afspraken zijn de huurdersorganisaties nadrukkelijk ook een partij: het betreft tripartiete afspraken. Dit is vastgelegd in de herziene Woningwet 2015.Bij SSH is dat “Huurdersvereniging BoKS”.

** STUW is een samenwerkingsverband tussen Mitros, Portaal, Bo-ex, SSH en GroenWest*

Bezit sociale huurwoningen

De STUW-corporaties hebben bijna 45 duizend zelfstandige sociale huurwoningen in hun bezit in de gemeente Utrecht. Van alle sociale huurwoningen in Utrecht die in het bezit zijn van een corporatie, is 98% in bezit van de STUW.

Woningcorporatie SSH bezit in totaal 13.029 kamers en woningen in Utrecht. De onderverdeling van dit bezit is: 10.262 kamers, 891 short stay kamers en 982 starterswoningen (Jebber). Deze verhuureenheden zijn verspreid over 8.097 woningen in de stad. Deze bevinden zich voor een groot deel in Oost en Noordoost. Ook heeft SSH bezit in de binnenstad, Zuid en Zuidwest.

2 Wijken voor iedereen

De komende jaren moet een groot deel van de nieuwe sociale huurwoningen gerealiseerd worden in wijken waar het aandeel sociale huur op dit moment relatief laag is. In wijken waar het aandeel sociaal juist relatief hoog is, wordt gestreefd naar het mengen van woningtypen primair door verdichting. Dit moet zorgen voor inclusieve, leefbare wijken en buurten, waar voor iedereen plek is, ook als je een laag inkomen of een zorgvraag hebt.

Binnen het thema 'Wijken voor Iedereen' maken we afspraken over:

- De inzet van het huurprijsbeleid om te zorgen voor differentiatie binnen het sociale segment
- Woningtoewijzing aan woningzoekenden met maatschappelijke urgentie
- Verkoop, liberalisatie en sloop
- Ruilconstructies voor een meer gemengde woningvoorraad
- Inzicht in de woningvoorraad valt onder het thema 'Beschikbaarheid'

Afspraken

1. SSH hanteert een streefhuurbeleid voor de zelfstandige sociale huurwoningen waarbij minimaal 70% van alle aangeboden sociale huurwoningen onder de tweede aftoppingsgrens zit. Alle zelfstandige woningen die SSH zelf toewijst worden aangeboden met een netto huurprijs van maximaal de eerste aftoppingsgrens.
2. SSH hanteert in 2020 een zeer beperkte verkoopstrategie. Het deel van haar portefeuille met eengezinswoningen dat niet uitsluitend geschikt is voor studentenhuisvesting probeert SSH in 2020 via een ruiltransactie met een andere woningcorporatie af te stoten. Daarbij ruilt SSH dit bezit voor woningen die beter bij de woonbehoefte van studenten passen en daarmee in de portefeuille van SSH
3. De SSH en de gemeente conformeren zich aan de afspraken zoals vastgelegd in het Convenant Studenthuisvesting Utrecht.
4. SSH heeft geen liberalisatie- of sloopplannen voor haar bezit binnen de Gemeente Utrecht.
5. Wanneer de mogelijkheid zich voordoet op ruiling van grondpositie met een marktpartij, is SSH bereid hierover de gesprekken aan te gaan en neemt zijn huurdersvereniging BoKS en de gemeente mee in deze verkenning.
6. De Gemeente Utrecht zal zich, conform de afspraken in het Stadsakkoord Wonen, inzetten om met SSH mee te denken hoe zij bij ruiling van grondposities voortvarend te werk kan gaan en faciliteert waar nodig.

3 Inzet voor (bijzondere) doelgroepen

Gemeente, woningcorporaties en zorginstellingen hebben een gezamenlijk plan van aanpak voor de huisvesting en ondersteuning van kwetsbare doelgroepen opgesteld en vastgelegd. In het plan van aanpak 'Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen' hebben de drie partijen gezamenlijke afspraken gemaakt over de inzet die zij in 2019 en volgende jaren leveren om het gestelde doel te bereiken. De afspraken betreffen de aantallen woningen die voor de doelgroepen beschikbaar worden gesteld, de zorginfrastructuur die aanwezig moet zijn, de spreiding over de stad en de zorg voor draagvlak in de samenleving.

Binnen het thema 'Inzet voor bijzondere doelgroepen' maken we afspraken over:

- Medewerking aan het Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen
- Initiatieven voor meer aanbod bijzondere doelgroepen

Afspraken

1. In het in 2019 afgesloten "Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen" (hierna: PvA) is de bijdrage van de SSH aan de huisvesting van kwetsbare doelgroepen onder de naam 'Goeie Buur' opgenomen: *"De SSH ontwikkelt met organisaties in de (residentiële) zorg een methodiek inclusief planning voor de uitstroom en huisvesting van bijzondere jonge doelgroepen (18 tot 27 jaar) en maakt daarvoor samen met de instellingen een plan. De SSH levert jaarlijks gemiddeld 50 (zelfstandige en niet-zelfstandige) wooneenheden aan kwetsbare jongeren met afspraken over door de zorginstellingen te leveren ondersteuning. Huurders stromen na maximaal vijf jaar door naar andere huisvesting (jongerencontract). Hierdoor ontstaat na vijf jaar een voorraad van ca. 250 wooneenheden voor kwetsbare jongvolwassenen, waarvan jaarlijks ca. 50 wooneenheden voor nieuwe verhuring beschikbaar komen".*
2. De STUW heeft uitgesproken dat zij de taakstelling ten aanzien van statushouders, die de gemeente Utrecht van het rijk krijgt opgelegd, ook als hun taakstelling zien. Daarom zal er in de periode 2020 t/m 2022 (net als in voorgaande jaren) voldoende woonruimte ter beschikking worden gesteld, om deze doelgroep te huisvesten. Deze opgave zal in STUW-verband onderling verdeeld worden. De begeleiding en integratie van statushouders is een verantwoordelijkheid van de gemeente
3. De SSH geeft invulling aan het PvA het project 'Goeie Buur' en heeft daartoe op 11 oktober 2019 nadere afspraken gemaakt. Doel is dat de jongeren in de vijf jaar dat ze bij SSH een woonruimte huren optimale omstandigheden en ondersteuning krijgen om zich te ontwikkelen, maatschappelijk te integreren en skills op te bouwen voor een succesvol zelfstandig leven. Hiertoe werkt SSH samen met zorginstellingen, de gemeente en andere partijen zoals de Academie van de stad. Met de invulling van 'Goeie Buur' vervallen de bestaande afspraken rondom de huisvesting van kwetsbare doelgroepen. Alle overige afspraken voor huisvesting van specifieke doelgroepen, vallen binnen het genoemde aantal van 50. Voor de huisvesting van de groep statushouders gaat de SSH in overleg met de STUW om een nieuwe verdeling binnen de STUW te maken.
4. In overleg met huurdersvereniging BoKS en de gemeente Utrecht experimenteert SSH in 2020 met andere manieren van het huisvesten van internationale voltijd studenten. Daarbij gaat het om een nieuwe dan wel aangepaste manier van hospiteren, om op die manier het benodigde draagvlak te creëren bij huidige huurders. Doel is om de kansen van internationale studenten te verhogen om reguliere woonruimte te vinden in Utrecht. Dit doel en de concrete inzet hierop wordt ook vastgelegd in het convenant studentenhuisvesting. De SSH betrekt BoKS bij het opzetten en evalueren van dergelijke pilots.

4 Leefbaarheid

Om de leefbaarheid in de wijken en buurten op het gewenste peil te houden investeren gemeente en corporaties in goed beheer en het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte en wooncomplexen. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer en veiligheid van de openbare ruimte. De corporaties zorgen voor het schoon, heel en veilig houden van hun wooncomplexen en de directe omgeving. Dit is niet alleen een financiële investering maar ook het aanwezig en aanspreekbaar zijn in wijken om proactief in te kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken. Dit draagt ook bij aan het vroeg signaleren van individuele en sociale problemen in de wijk om de leefbaarheid te bevorderen.

Binnen het thema Leefbaarheid maken we afspraken over:

- De hoogte en inzet van leefbaarheidsuitgaven in de wijken waar de corporatie actief is
- Nieuwe initiatieven die de leefbaarheid in de wijk bevorderen

Afspraken

1. Ten behoeve van de leefomgeving investeert SSH met leefbaarheidsuitgaven in haar complexen om deze schoon, heel, veilig én gezellig te houden. Deze uitgaven worden aan leefbaarheidsinterventies besteed die passen binnen de wettelijke kaders en zijn beschreven in bijlage 3. Het wettelijk maximum wordt hierbij niet overschreden.
2. De gemeente heeft de primaire verantwoordelijkheid voor een goed beheer van de openbare orde en veiligheid en de openbare ruimte en spant zich hier ook in 2020 voor in. De gemeente reageert adequaat op signalen van studenten.
3. Waar mogelijk zoeken SSH en de gemeente de samenwerking en integraliteit in aanpak, zodat de leefbaarheid ‘binnen’ en ‘buiten’ een complex gelijktijdig worden aangepakt.
4. Het beheer van complex City Campus Max is recent overgegaan van de SSH naar Jebber. Sindsdien is de tevredenheid van huurders van complex Max afgenomen. SSH zal maatregelen nemen met als doel om de tevredenheid van de bewoners hierover te verbeteren.
5. We werken samen bij de aanpak van woonproblematiek, hiervoor is in mei 2019 het convenant ‘Samenwerkingsovereenkomst woonproblematiek 2019-2022’ vastgesteld, door de STUW, de gemeente, zorgpartijen, politie, Buurtteams, U-Centraal, Lokalis en Het Vierde Huis. Hierin staan afspraken en werkwijzen (incl. uitwisseling gegevens) beschreven op het terrein van buurtbemiddeling, aanpak extreme woonoverlast, Laatste kansbeleid, voorkomen van huisuitzetting, woonhygiëne, vroegsignalering en aanpak ernstig overlastgevende gezinnen.

5 Beschikbaarheid

De behoefte aan sociale huurwoningen is groot. Voor de periode van 2017 tot 2040 moeten er 60.000 woningen in de stad Utrecht bijkomen. Het gezamenlijke uitgangspunt is dat de omvang van de sociale huurvoorraad moet toenemen en dat in 2040 35% van de woningvoorraad uit sociale huurwoningen bestaat. Om dit te bereiken is extra inzet nodig van alle betrokken partijen. In 2040 bedraagt de omvang van de kernvoorraad tenminste 70% van de sociale voorraad

Binnen het thema Beschikbaarheid maken we afspraken over:

- Huidige voorraadbeleid
- Harde planvoorraad tot 2024
- Zachte planvoorraad tot 2024
- Woningtoewijzing en doorstroming
- Woningtoewijzing via loting
- Omzetten niet-DAEB wonen naar middenhuur (bijv. initiatieven / aantallen)
- Nieuwbouw ontwikkelen voor mixed zone (bijv. initiatieven / aantallen)
- Starterswoningen

- De ontwikkeling van de voorraad tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 1
- Het geactualiseerde productieprogramma tot en met 2024 is weergegeven in bijlage 2

Afspraken

1. In totaal heeft 85% van de zelfstandige eenheden van SSH een streefhuur onder de eerste aftoppingsgrens. Hiermee hanteert SSH conform de Woonvisie (ruimschoots) een voorraadbeleid waarbij tenminste 70% van de sociale woningvoorraad in de kernvoorraad sociale huurwoningen zit.
2. In de periode 2020 - 2024 groeit de sociale woningvoorraad van de SSH met 1.640 woningen. In 2020 levert SSH de eerste fase van de Kwekerij op. Het gaat om 318 zelfstandige sociale huurwoningen voor studenten, die behoren tot de kernvoorraad. Verder worden tot en met 2024 de Kwekerij fase 2 (244), de Kwekerij fase 3 (278) en het 5e wooncomplex op het USP (minimaal 600) opgeleverd. SSH is met Syntrus Achmea in gesprek voor het beheer van 200 onzelfstandige studenteneenheden aan de Opaalweg.
3. SSH en de gemeente blijven zich inspannen voor de realisatie van onzelfstandige eenheden. De onzelfstandige voorraad omvat tenminste 822 van de bovengenoemde voorraadgroei van 1.640 sociale huurwoningen. De SSH zal, daar waar mogelijk, het aandeel onzelfstandige woningen in plannen vergroten.
4. Zoals is opgenomen in de regionale huisvestingsverordening en het lokale deel, zullen de STUW corporaties gezamenlijk, op jaarbasis minimaal 10% en maximaal 20% van alle vrijkomende woningen via loting verdelen.
5. De gemeente is, samen met andere partners van het landelijk overleg studentenhuisvesting, in overleg met het Rijk om te bekijken welke maatregelen kansrijk zijn om het realiseren van onzelfstandige studentenhuisvesting te stimuleren. Huurtoeslag voor onzelfstandige eenheden is één van die maatregelen.
6. Om alle geplande nieuwbouwactiviteiten te kunnen uitvoeren is SSH vanaf 2022 afhankelijk van voldoende bouwlocaties. SSH is in nauw contact met de gemeente en andere grondbezitters om nieuwe locaties te verwerven. De Gemeente Utrecht blijft zich inspannen om voldoende bouwlocaties beschikbaar te stellen. Dit doet zij met behulp van meervoudig sturen.
7. De gemeente zal hiertoe minimaal 2 keer per jaar een inventarisatie maken van mogelijkheden voor het realiseren van permanente of tijdelijke studentenhuisvesting door transformatie, nieuwe locaties of gemeentelijk vastgoed.
8. De SSH gaat in 2020 in gesprek met de Universiteit Utrecht om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om bestaand vastgoed aan te

kopen. De Universiteit Utrecht heeft namelijk een nieuw vastgoedbeleid vastgesteld dat zorgt voor nieuwe mogelijkheden om woningen aan te kopen.

9. De gemeente Utrecht en de SSH verkennen de mogelijkheid om starters die doorstromen uit een onzelfstandige studentenwoning, voorrang te geven in de toewijzing bij zelfstandige sociale huurwoningen van SSH en Jebber. Dit om de doorstroming in de studenteneenheden te bevorderen. In deze verkenning zal onder andere meegewogen worden wat dit betekent voor de slaagkansen van jongeren die niet op kamers wonen en welke impact dit heeft op het kunnen vasthouden van jonge high potentials aan de stad Utrecht.
10. De gemeente, SSH, UU en andere partners zullen zich gedurende de periode dat het convenant studentenhuisvesting, loopt inzetten voor de start bouw van nog eens 2.000 structurele studenteneenheden bovenop de bestaande planvoorraad van ongeveer 3.500 studenteneenheden (inclusief 400 tijdelijke eenheden). ‘Hiermee beogen partijen om het verwachte tekort in 2025 van 9.000 eenheden te halveren. Daarbij hanteren partijen een netto berekening (dus gerealiseerde aantallen met aftrek van verlopen eenheden (sloopcomplexen en tijdelijke eenheden).’

6 Betaalbaarheid

Betaalbaarheid en een gematigde huurontwikkeling zijn voor partijen een belangrijke doelstelling. Daarom sluiten partijen aan bij het Sociaal Huurakkoord 2018-2021 dat Aedes en de Woonbond onlangs hebben gesloten. Afspraken over betaalbaarheid moeten vanzelfsprekend binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders vallen.

Binnen het thema Betaalbaarheid maken we afspraken over:

- Huurprijsbeleid voor de volledige portefeuille (percentages en principes)
- Huurverhoging voor 2020
- Het huurprijsbeleid valt onder het thema ‘Wijken voor Iedereen’

Afspraken

1. Ook in 2020 hanteert SSH een gematigd huurbeleid waarbij de huurstijging bij zittende huurders maximaal inflatievolgend is, voor zowel zelfstandige als onzelfstandige eenheden. Dit is conform het nog in wetgeving vast te leggen Sociaal Huurakkoord.
2. In het nieuwe Sociaal Huurakkoord is vastgelegd dat de huurstijging als gevolg van huurharmonisatie bij mutatie buiten de huursom valt.
3. SSH geeft een tijdelijke korting op de huren van woningen die worden toegewezen aan huurders tot 23 jaar tot de kwaliteitskortingsgrens. Na de eerste maand dat de bewoner 23 jaar is geworden, vervalt deze tijdelijke korting en betaalt de bewoner de gehele huurprijs van de woning.
4. SSH streeft in 2020 naar het realiseren van zoveel mogelijk betaalbare studentenwoningen onder de van toepassing zijnde grenzen (kwaliteitskortingsgrens of eerste aftoppingsgrens) zodat de zelfstandige en onzelfstandige woningen voor de doelgroep betaalbaar zijn. Dit wordt ook in het convenant Studentenhuisvesting bekrachtigd.
5. Bij nieuwbouwprojecten wordt per project bekeken en afgestemd met de Gemeente Utrecht wat de verhouding is tussen onzelfstandige en zelfstandige woonruimtes in een complex.
6. De gemeente blijft zich inzetten op de preventie van armoede en schulden via o.a. de actieagenda Utrechters schuldenvrij.

7 Huurdersparticipatie

Om aan de opgaven van de stad te werken is een goede huurdersparticipatie van essentieel belang. Er is een Algemeen Sociaal Plan die de rechten en plichten van huurders in Utrecht regelt bij sloop, nieuwbouw en renovatie. Elke woningcorporatie heeft ook met haar huurdersvertegenwoordiging afspraken gemaakt over zaken waar zij recht op hebben en wat hun plichten zijn

Binnen het thema Huurdersparticipatie maken we afspraken over:

- Wijze waarop huurdersparticipatie vorm krijgt bij SSH

Afspraken

1. SSH ondersteunt woonbesturen in hun taak om huurders een stem te geven in het beheer van hun complex. Daarom stelt SSH een budget ter beschikking voor bewonersinitiatieven op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en bewonersparticipatie. Twee keer per jaar honoreert SSH in overleg met BoKS de beste voorstellen van huurders.
2. Samen met huurdersorganisatie BoKS werkt SSH ook in 2020 aan prettig en betaalbaar wonen voor studenten bij SSH. Maandelijks zijn beide partijen met elkaar in gesprek over onderwerpen die de student raken. Op die manier leveren beide partijen een belangrijke bijdrage aan de eerste stappen in het zelfstandige leven van studenten.
3. Naast de formele participatievormen zoals BoKS en de woonbesturen, betrekt SSH ook in 2020 studenten bij haar dienstverlening. Hierbij kan gedacht worden aan stageopdrachten en maatjesprojecten zoals bij ‘Goeie Buur’.

8 Duurzaamheid

Verduurzaming van de sociale woningvoorraad draagt bij aan een gezonde leefomgeving en kan bijdragen aan betaalbare woonlasten. Het thema duurzaamheid bevat meerdere onderdelen. Zo gaat het over opwekking van duurzame energie met zonnepanelen, de energietransitie en de route naar een aardgasvrije stad en het nemen van maatregelen om te komen tot CO2 reductie. Het gaat bij duurzaamheid ook om klimaatadaptatie, circulariteit en natuurinclusief bouwen.

Binnen het thema Duurzaamheid maken we afspraken over:

- Zon op daken (aantallen / initiatieven)
- Afspraken over aardgasvrij en de warmtetransitie
- CO2 besparing
- Verduurzaming bij renovaties: aantallen incl. methode/initiatieven
- Initiatieven op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie, groen, natuurinclusief en duurzame mobiliteit

Afspraken

1. SSH stelt daken van hun complexen beschikbaar t.b.v. postcoderoosregelingen. SSH is hiervoor bijvoorbeeld in gesprek met Buurtstroom.
2. Bij het project Kwekerij fase 1 Seqouia legt SSH zonnepanelen op het dak t.b.v. de stroomvoorziening van de gezamenlijke ruimten. Bij oplevering van nieuwe complexen wordt bekeken op welke manier het gebouw passend duurzaam gemaakt kan worden met als doel het verminderen van CO2 uitstoot.
3. SSH heeft de doelstelling om in 2050 klimaatneutraal te zijn. SSH zal haar duurzaamheidsstrategie in 2020 concretiseren. SSH brengt in kaart wat de mijlpalen en tussenstappen zijn om die doelstelling te bereiken en zet hierbij verder in op CO2 reductie op weg naar klimaatneutraal in 2050. SSH zet in op een combinatie van maatregelen van het verduurzamen van het bezit en het sturen van huurdersgedrag. De komende vijf jaar ligt de focus op het sturen van huurdersgedrag gecombineerd met de inzet op slimme technologieën. Dit doet SSH onder andere samen met studenten (via BoKS en de woonbesturen)
4. De SSH werkt aan een passende en betrouwbare manier op de CO2 uitstoot van haar bezig te kunnen berekenen. Doel is om elk jaar de CO2-uitstoot te berekenen. De conclusies bespreekt SSH met BoKS.
5. De Transitievisie Warmte en het Stadsakkoord Aardgasvrij zijn leidende trajecten als het gaat om de fasering naar aardgasvrije woningen. SSH zal vanuit haar rol als woningcorporatie haar aandeel leveren aan deze trajecten en via deze weg afspraken maken over het aardgasvrij maken van haar bezit. Bij nieuwbouwprojecten is reeds een wettelijke verplichting om te werken met aardgasvrije technieken.
6. SSH zet in op continuering van energieboxen. De aantallen hiervoor zijn afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie. SSH heeft onder andere door middel van het (laten) geven van advies en uitreiken van energieboxen studenten geattendeerd op duurzaam gedrag. In 2020 evalueren we deze werkwijze met name of het past bij de specifieke doelgroep studenten en bepalen of we op dezelfde of aangepaste wijze hiermee verder gaan.
7. In 2019 is SSH gestart met een pilot rondom verduurzaming van het studentencomplex Tuindorp West Complex (TWC). Het betreft een monumentaal pand dat aan de hand van nieuwe technieken deels wordt verduurzaamd. Er worden drie scenario's getest bij drie studentenhuizen, die variëren van infraroodverwarming tot het aanbrengen van isolerende coatings. Doel is verduurzamen naar het niveau van klimaatneutraal. De planning is om de werkzaamheden eind 2019 af te ronden, waarna in 2020

de effecten worden gemeten. Afhankelijk van de uitkomsten wordt gekeken welke vervolgstappen genomen worden.

9 Kwaliteit

Partijen streven gezamenlijk naar een goede prijs-kwaliteitverhouding van woningen, zodat er meer (kwalitatief) passend aanbod beschikbaar is voor woningzoekenden, ook voor mensen met een fysieke beperking.

Binnen het thema Kwaliteit maken we afspraken over:

- Nul-tredenwoningen op het totaal van nieuwbouw (aantallen/%)
- Verhoging van fysieke woningkwaliteit bestaande voorraad (welke initiatieven en aanpak schimmeloverlast in woningen)

Afspraken

1. SSH past maatwerk toe als het gaat om de huisvesting van studenten met een fysieke beperking. Per individueel geval wordt er (samen met de onderwijsinstellingen) een woning op maat gezocht
2. SSH zet zich in om de positie van studenten/jongeren met een functiebeperking op de kamermarkt te verbeteren door het verbeteren van de informatievoorziening over de huisvestingsmogelijkheden voor studenten met een functiebeperking en ondersteuning in het zoek- en toewijzingsproces.
3. Nieuwbouwwoningen worden zo veel mogelijk als nul-tredenwoningen uitgevoerd.

10 Financiële afspraken en investeringsruimte

1. De Gemeente Utrecht en SSH besluiten om gebruik te maken van de mogelijkheid om gelimiteerde generieke achtervangovereenkomst bij de WSW-borging (hoogte maximaal bedrag) aan te gaan.

11 Ondertekening

……

Namens de gemeente Utrecht

De wethouder Wonen, de heer K. Diepeveen

Namens Stichting SSH

Dhr. R. Donninger

……

Namens Huurdersvereniging BoKS

Dhr. D.T. Roovers

……

Bijlage 3. Leefbaarheidsactiviteiten SSH in 2020

Samen met lokale partners speelt SSH in op ontwikkelingen in een wijk of buurt en dragen we bij aan de leefbaarheid in en rondom onze complexen: Studenten hebben een belangrijke rol in het aandragen van leefbaarheidsinitiatieven (huurdersinitiatieven).'De leefbaarheidsinterventies van SSH in 2020 richten zich op:

- Inrichten van ontmoetingsruimtes
- Inzet van complexbeheerders en
- Inzet van Residence Assistants die ondersteuning bieden aan internationale studenten
- Inzet van Goeie Buren ten behoeve van het creeren van een community voor kwetsbare bewoners
- Ondersteunen van formele participatievormen, zoals de woonbesturen en BoKS
- Huurdersinitiatieven ten behoeve van de leefbaarheid en community vorming

De leefbaarheidsuitgaven van SSH zullen in 2020 liggen tussen €10- en €80, - per verhuureenheid (VHE).

Tabel 1a Ontwikkeling sociale (kern)voorraad zelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur* per 1-1	2866	3177	3414	3406	3603
*waarvan kernvoorraad** per 1-1*	*2481*	*2761*	*2763*	*2712*	*2894*
nieuwbouw sociaal in definitiefase of verder (geplande oplevering, zie 1c)	318	232	0	0	0
nieuwbouw sociaal in (pre-)initiatieffase (geplande oplevering, zie 1c)	0	0	0	200	56
sloop sociaal	0	0	0	0	
verkoop*** sociaal	0	0	0	0	0
aankoop sociaal	0	0	0	0	0
liberalisatie	-7	-7	-8	-3	-3
socialisatie	0	0	0	0	0
Voorraad sociale huur per 31-12	3178	3.402	3.396	3594	3656
waarvan kernvoorraad per 31-12	*2926*	*2904*	*2869*	*2840*	*2880*

Cambridgelaan en City Campus Max is in tabel 1a voor 50% meegeteld (want gedeeld eigendom met Bo-EX)
Tabel 1a is inclusief CASA Confetti (CV Uithof III).
In de Dpi is uitgegaan van overname ultimo 2018.
Niet-daeb woningen die nog daeb worden verhuurd zijn (anders dan vorig jaar) meegeteld als sociale huurwoning

* a) Een huurwoning met een kale huurprijs van ten hoogste het in artikel 13, eerste lid onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag genoemde bedrag (de liberalisatiegrens per 1-1), of:
b) Een huurwoning die, als gevolg van een of meer jaarlijkse huurverhogingen, thans een huurprijs boven het onder a) genoemde bedrag, maar die na mutatie weer een huurprijs onder het onder het onder a) genoemde bedrag zal krijgen.

** alle zelfstandige huurwoningen onder de 2e aftoppingsgrens

*** alle verkoop, dus zowel aan verhuurders alsmede complexgewijze verkoop aan markt/corporaties

Tabel 1b Ontwikkeling sociale voorraad <u>onzelfstandige</u> woningen, bezit Utrecht

	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 1-1	5.694	5.694	5.694	5.654	6.276
nieuwbouw onzelfstandig sociaal in definitiefase of verder (oplevering)	0	0	0	0	0
nieuwbouw onzelfstandig sociaal in (pre-)initiatieffase (oplevering)	0	0	0	622	0
saldo overige mutaties onzelfstandig	0	0	0	-40	0
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 31-12	5694	5694	5694	6.276	6.276

De SSH koopt de aandelen van de CV Uithof III terug van de aandeelhouders, per 1-1-2019 staan deze eenheden in onze begroting als eigendom. Tabel 1a is daarom nu inclusief CASA Confetti (CV Uithof III).
In de Dpi is uitgegaan van overname ultimo 2018.
Kamers die per bed zijn verhuurd zijn geteld als een kamer

Tabel 1c Definities van plannen in de definitiefase of verder en (pre-)initiatieffase

Plannen in definitiefase of verder:

-nieuwbouw op eigen locatie corporatie: vóór 1-1-2020 ligt een startdocument en/of intentieovereenkomst met gemeente Utrecht
-nieuwbouw op gemeentelijke locatie: vóór 1-1-2020 gunning tender of onderlinge verdeling LR met gemeente Utrecht afgesproken
-nieuwbouw op locatie van particuliere ontwikkelaar: vóór 1-1-2020 ligt een contract met eigenaar over ontwikkeling

plannen in (pre-)initiatieffase:

-alle plannen die niet hard zijn, maar al wel gekoppeld zijn aan specifieke locatie

PRODUCTIEPROGRAMMA SSH
Projecten die (deels) gaan opleveren in de periode 2020 t/m 2024

					Huur app					Huur egw			Omvang (aantal slaapkamers naast woonkamer)				Start en oplevering		Energie		
Wijk	Projectnaam	corporatie	Aanpak	Fase	Totaal aantal (ver)nieuw(d)e woningen	Aantal sloop (woningen)	Studenten/starters zelfstandig	Studenten onzelfstandig	Soc huur tot 640 (app)	Soc huur 640 tot 710 (app)	Huur > 710 (app)	Kernvoorraad tot 640 (egw)	Soc huur 640 tot 710 egw	Huur > 710 (egw)	0 (studio/studentenkamer)	1 slaapkamer	2 slaapkamers	3 slaapkamers	Geplande start bouw/renovatie	Jaar oplevering gereed	Energie index/label	Gasloos (ja/nee)	NOM (ja/nee)
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) Fase I	SSH	nieuwbouw	Uitvoering	318		318		318						318				2018	2020		ja	nee
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) Fase II 2	Jebber	nieuwbouw	Ontwerp	244		244		244										2020	2021		ja	nee
Oost	De Kwekerij* (KPN Campus) Fase III 3	Jebber	nieuwbouw	Definitie	56		56		56										2023	2024		ja	nee
Oost	De Kwekerij* (KPN Campus) Fase III 3	Jebber	nieuwbouw	Definitie	222			222	222						222				2022	2023		ja	nee
Zuid	Opaalweg	SSH (beheer)	nieuwbouw	Definitie	200			200											2020	2021			
Oost	5e complex USP		nieuwbouw	Initiatief	600		200	400											2022	2023			

IN GEVAL VAN NIEUWBOUW:
ALS DE OPLEVERING VAN 1 PROJECT VERDEELD IS OVER MEERDERE JAREN, DAN IN BOVENSTAAND OVERZICHT GRAAG HET BETREFFENDE PROJECT OPDELEN NAAR DE JAARSCHIJVEN VAN DE GEPLANDE OPLEVERING
VOORBEELD: ALS PROJECT 'DAPPERSTRAAT' VAN IN TOTAAL 100 WONINGEN START IN 2018 EN IN 2019 50 WONINGEN OPLEVERT EN IN 2020 DE RESTERENDE 50 WONINGEN
DAN VOOR DIT PROJECT TWEE REGELS OPNEMEN, MET IN DE PROJECTNAAM: 'DAPPERSTRAAT - REALISATIE 2019' EN EEN TWEEDE REGEL ALS PROJECTNAAM 'DAPPERSTRAAT - REALISATIE 202

Aanpak:
sloop/nieuwbouw
uitbreidingsnieuwbouw
renovatie in bewoonde staat
renovatie in onbewoonde staat
groot onderhoud met woningverbetering

Fase:
Initiatieffase: start startdoc t/m startdocument vastgesteld door B&W
Definitiefase: t/m bouwenvelop vastgesteld door B&W of SPvE vastgesteld door Raad
Ontwerpfase: t/m definitief ontwerp gereed
Voorbereidingsfase: t/m omgevingsvergunning verleend door B&W
Realisatiefase: vanaf start bouw.

Appendix Stedelijke Prestatieafspraken 2020

Werken aan Balans

In de Stedelijke Prestatieafspraken is er afgesproken dat corporaties en de gemeente de sociale huurvoorraad op peil willen houden en willen werken aan gemengde wijken. Deze appendix maakt inzichtelijk wat de STUW corporaties en de gemeente doen om daar invulling aan te geven.

Afspraak 1: Maximale inzet van alle partijen om de sociale voorraad mee te laten groeien met de groei van de stad

Allereerst willen alle partijen benadrukken zich maximaal in te zetten om de sociale voorraad in Utrecht mee te laten groeien met de groei van de stad. Deze ambitie is urgent en mede afhankelijk van voldoende locaties. De reeds geplande groei in de huidige prestatieafspraken is hiervoor nog onvoldoende. We hebben meer productie nodig. Daarom wordt afgesproken om de volgende extra inspanningen te leveren:

a. De gemeente Utrecht zet in 2020 in op het realiseren van 600 – 725 extra betaalbare woningen op eigen locaties(sociale huur en middensegment, afspraak Stadsakkoord Wonen).
b. De corporaties kijken naar mogelijkheden voor verdichting op hun eigen locaties (afspraak Stadsakkoord Wonen).
c. Het primaat bij uitgifte van gemeentelijke gronden) ligt voor woningen in de kernvoorraad bij de (STUW) corporaties. Dit is in lijn met de uitgangspunten van de Woonvisie.
d. Bij de laatste gemeentelijke Voorjaarsnota is besloten dat er vanuit de opbrengst van de erfpachtconversie 13 miljoen beschikbaar komt voor betaalbaar wonen, waaronder een substantieel gedeelte in het segment sociale huur.
e. Zetten we in op ruilafspraken met marktpartijen.
f. Wordt bij de grote gebiedsontwikkelingen in de komende jaren (zoals de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier) een fors aantal sociale huurwoningen aan de woningvoorraad toegevoegd. Deze aantallen zijn nog niet meegenomen in de huidige prestatieafspraken.

In de Stedelijke Prestatieafspraken staat het volgende opgenomen (hoofdstuk 3, afspraak 4): Corporaties en gemeente willen werken aan gemengde wijken. Daarom wordt terughoudend omgegaan met verkoop, liberalisatie en sloop van sociale huur. Indien dit plaatsvindt wordt er rekening gehouden met het op peil brengen van de sociale huurvoorraad:

a. In wijken met een laag aandeel sociale huurwoningen, zoals bijvoorbeeld de Binnenstad, Oost, Noordoost en West wil de gemeente geen verkoop en liberalisatie van sociale huurwoningen als niet eerst de absolute en relatieve sociale huurvoorraad in deze wijken is toegenomen (via het beginsel 'voldoende zicht op'). Er kunnen uitzonderlijke situaties zijn, waardoor toch overwogen wordt om te verkopen en te liberaliseren, bijvoorbeeld als complexen al in verkoop zijn.

b. In wijken met een hoog aandeel sociale huurwoningen kan verkoop (beperkt) plaatsvinden, in combinatie met 'herbouw' elders, bijvoorbeeld via een ruilconstructie. Op die manier kan er uitvoering worden gegeven aan het op peil brengen van de voorraad sociale huur en de wens voor een meer gemengde woningvoorraad in wijken.

Aanvullend op de bovenstaande afspraak wordt het volgende afgesproken:

Afspraak 2: Aanpassing verkoopstrategie door de STUW corporaties voor 2020

De strategie van de STUW-corporaties om de sociale huurvoorraad op peil te houden

- Alle corporaties hebben in hun (portefeuille)strategie een doelstelling voor gemengde wijken opgenomen en richten hun strategie op groei in wijken met een laag aandeel sociale huur en een verlaging van het aandeel sociale huurwoningen en differentiatie in wijken met een hoog aandeel sociale huur, met als uitgangspunt dat de totale sociale voorraad groeit.
- Met de vastgestelde Woonvisie, het Stadsakkoord Wonen en de beschikbaarheid van nieuwbouwlocaties is de doelstelling om te komen tot meer gemengde wijken meer op de voorgrond komen te staan. Om aan te sluiten op deze opgave zijn de corporaties bezig met het aanjagen van productie. Breed in de stad en specifiek in wijken met een laag aandeel sociale huur. Hierbij valt te denken aan verdichtingsplannen op eigen locaties en het verwerven van complexen of locaties zoals de ABC-straat in de binnenstad door Mitros. De komende jaren komen er in West (425), Noordoost (281), Oost (500) en Binnenstad (70) er nieuwe sociale huurwoningen bij door nieuwbouw of verwerving. In wijken met een hoog aandeel sociale huur wordt juist gekeken naar ruildeals (ontwikkelaar BPD en Mitros voor de Camera Obscuradreef), herontwikkeling van complexen met

een gemengd programma (Bo-Ex op de Ivoordreef) en door het accent te leggen op verkoop in wijken als Overvecht (Portaal).

De verkoopstrategie van de corporaties in relatie tot de Woonvisie

- In het proces van de individuele prestatieafspraken is er door de corporaties kritisch gekeken naar de verkoopactiviteiten in de wijken met een laag aandeel sociale huur. Dat heeft geleid tot een verdere inkrimping van het beperkte aantal verkopen in de wijken Oost, Noordoost, Binnenstad en West en een gematigde uitbreiding van verkoop in Overvecht (Portaal) en Kanaleneiland (Mitros).
- GroenWest en SSH hebben nagenoeg geen verkopen in de planning staan. De verkoopprogramma's van Bo-Ex, Mitros en Portaal zijn beperkt van omvang. Bovendien is in de stedelijke prestatieafspraken afgesproken dat de absolute en relatieve sociale huurvoorraad in de wijken met een laag aandeel sociale huur moet toenemen (via het beginsel 'voldoende zicht op'). De komende jaren blijft het sturen op aantallen dus noodzakelijk.
- Concreet is er (in lijn met de Stedelijke Prestatieafspraken) ook afgesproken dat er geen nieuwe VvE-complexen worden gecreëerd in de 4 wijken met een laag aandeel sociale huur, dat er alleen nog 'aangebroken' VvE's worden verkocht en incidenteel ook woningen met een zeer hoge waarde (boven de €350.000). Dat zorgt voor een hoge terugbouwfactor en moet dit ten goede komen aan de samenstelling van de wijk. Hieronder wordt dat nog specifiek per corporatie geduid.

De aangepaste verkoopstrategie van Bo-Ex, Mitros en Portaal

De corporaties constateren dat de (financiële) positie van elke corporatie verschillend is en daarmee ook de noodzaak tot (terughoudende) verkoop die moet bijdragen aan de financiering van nieuwbouwprojecten. Per corporatie wordt de beweging geschetst hoe zij omgaan met verkoop in relatie tot investeringen in nieuwbouwprojecten.

Bo-Ex

Bo-Ex heeft haar verkoopstrategie het afgelopen jaar herijkt. Op basis van de Woonvisie heeft Bo-Ex het aantal verkopen per jaar naar beneden bijgesteld van 35 naar circa 20 verkopen per jaar. De geplande verkopen zijn zeer breed verspreid over de stad en zijn in de vier wijken Binnenstad (1), Oost (3), Noordoost (1 of 2) en West (2) zeer beperkt en alleen voor woningen met een zeer hoge waarde. Ook geldt de voorwaarde dat Bo-Ex alleen verkoopt als zij ook concrete plannen hebben om nieuwe woningen bij te bouwen.

Mitros

Mitros heeft haar verkoopstrategie bijgesteld. Zo zijn in de wijken Binnenstad, Oost, Noordoost en West er 162 eensgezinswoningen en 22 onaangebroken veelal boven/benedenwoningen van de verkooplijst afgehaald. Daarmee is de verkoopvijver in die wijken met 25% gedaald. Het accent van de verkopen is verschoven naar de wijken met een hoog aandeel sociale huur (Zuidwest, Overvecht). Mitros heeft het aantal te verwachten verkopen voor 2020 naar beneden bijgesteld naar maximaal 185 woningen (dit is inclusief de nog over te dragen monumenten, waar in 2018 al afspraken over zijn gemaakt). De verwachte verkopen zijn in de vier wijken: Binnenstad (4), Oost (4), Noordoost (8) en West (9) zeer beperkt. De verkoop van woningen wordt alleen gedaan als dit leidt tot een positief saldo van de ontwikkeling van de sociale woningvoorraad in de wijken met een laag aandeel sociale huur.

Portaal

Portaal heeft op basis van de Woonvisie en de prestatieafspraken haar verkoopstrategie per wijk herzien. Zo zijn alle verkoopplannen voor de wijk Noordoost (12 geplande verkopen) geschrapt en is het accent komen te liggen op verkopen in de wijken Overvecht (35), Noordwest (11) en Zuidwest (7). In totaal gaat Portaal nu uit van 65 geplande verkopen in 2020 waarvan er 6 geplande verkopen staan in de wijken Binnenstad (1), Oost (1) en West (4).

Afspraak 3: Maken van een gezamenlijke wijkenstrategie

Een sociale voorraadontwikkeling die bijdraagt aan betere menging in de wijk

Utrecht staat voor een forse schaalsprong. Alle partijen zetten zich maximaal om de sociale voorraad in Utrecht mee te laten groeien met de stad. Voldoende sociale huurwoningen en gemengde wijken zijn daarbij van wezenlijk belang.

In de Woonvisie staat dat we terughoudend zijn met verkoop en liberalisatie van de huidige betaalbare voorraad. De gemeente werkt hier wel aan mee als dit bijdraagt aan het behalen van de volkshuisvestelijke doelen, zoals een goede verdeling van de sociale voorraad over wijken en om de voorraad op peil te houden. Daarbij moet

er naar een balans in aantallen en fasering van de sociale voorraadontwikkeling worden gevonden op zowel stads- en wijkniveau.

a. **In het eerste kwartaal 2020 maken partijen een gezamenlijke wijkenstrategie**
   Als uitwerking van het Stadsakkoord en de stedelijke prestatieafspraken gaan de STUW corporaties in samenwerking met de gemeente en huurdersorganisaties de komende maanden een wijkenstrategie/transitieplan opstellen waarin op wijkniveau transparant in beeld wordt gebracht waar en wanneer welke sociale huurwoningen worden toegevoegd en hoeveel woningen worden geliberaliseerd of verkocht. Voor de productie geldt; de eerste jaren heel concreet, voor de jaren daarna inschattingen op basis van de huidige plancapaciteit. In de wijkenstrategie betrekken we ook de extra mogelijkheden en locaties om de sociale woningbouwopgave verder te realiseren, en de gemaakte stedelijke prestatieafspraken (hoofdstuk 3, afspraak 1 en 2) over toewijzing (Wijken voor Iedereen).

- We nemen voor deze wijkenstrategie tot uiterlijk eind maart 2020 de tijd. De wijken Binnenstad, Oost, Noordoost en West zullen in deze wijkenstrategie bijzondere aandacht krijgen. De eerder gemaakte stedelijke prestatieafspraken over deze wijken zijn daarbij het uitgangspunt.

b. **Deze nieuwe wijkenstrategie is daarna leidend**
   De wijkenstrategie wordt in de Stuurgroep Huren door alle partijen gezamenlijk vastgesteld. Na het eerste kwartaal 2020 zal de wijkenstrategie fungeren als een afwegingskader bij onder andere de verkoop van sociale huurwoningen. Jaarlijks zal bekeken worden of deze wijkenstrategie moet worden herzien.

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	885
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	6.1
Omschrijving	Raadsbrief Aanvullende cijfers corporaties prestatieafspraken 2020-2024
ID	925
Behandelend ambtenaar	R. Mouktadibillah
Telefoon	14 030
E-mail	r. mouktadibilah@utrecht.nl
Datum collegebesluit	2 maart 2020
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Diepeveen
Beleidsveld	Wonen
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Joost Gerrits/Wonen, Mobiliteit, Circulaire economie/06-44655180

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	19 maart 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**

Kees Diepeveen
Wethouder voor Wonen, Merwedekanaalzone,
Grondzaken, Openbare Ruimte, Samen voor Overvecht,
Markten en Havens, Wijk Overvecht
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	R. Mouktadibillah	**Datum**	2 maart 2020
Doorkiesnummer	14 030	**Ons kenmerk**	7360142
E-mail	r. mouktadibilah@utrecht.nl	**Onderwerp**	Aanvullende cijfers corporaties prestatieafspraken 2020-2024
Bijlagen	1	**Beleidsveld**	Wonen

Geachte leden van de raad,

Op 15 januari 2020 heeft u bij het aanbieden van de prestatieafspraken 2020-2024 ook de productieoverzichten en de tabellen met daarin de voorraadontwikkeling van de STUW corporaties gekregen. Via deze memo worden enkele ontbrekende cijfers aangeleverd en andere cijfers verduidelijkt. Ook wordt in beeld gebracht wat de geplande groei van de sociale woningvoorraad is ten opzichte van de vorige cyclus van prestatieafspraken.

Toevoegen ontwikkeling kernvoorraad (Mitros)
Bij de prestatieafspraken 2020-2024 ontbraken in tabel 1a van de voorraadontwikkeling van Mitros twee regels ten aanzien van de zogenaamde kernvoorraad (de huur tot de 2e aftoppingsgrens, prijspeil 2020: 651,03 euro). In de bijlage van deze memo is de tabel opnieuw toegevoegd, met daarbij een toegevoegde regel waarin de ontwikkeling van de kernvoorraad te zien is. Voor de duidelijkheid is de toegevoegde regel in tabel 1a geel gemarkeerd.

Meetellen woningen Place2BU (Mitros)
Dit betreft geen aanvulling, maar een verduidelijking. In de eerder verstuurde tabel van de voorraadontwikkeling van Mitros bij de prestatieafspraken 2020-2024, stond onderaan tabel 1a de voorraad van Place2BU (259 woningen, deel Mitros) opgenomen als aparte regel. Deze is in de tabel 'tijdelijk sociale voorraad' genoemd. Om de *totale* sociale voorraad van Mitros in beeld te brengen, diende deze 259 dus bij de sociale voorraad opgeteld te worden die daar boven in de tabel was weergegeven. In de bijlage bij deze memo is voor de duidelijkheid en vergelijkbaarheid de voorraadontwikkeling van Mitros *inclusief* de tijdelijke voorraad weergegeven. In het vervolg zal het op deze manier worden weergeven om verwarring te voorkomen.

Een voorbeeld op basis van de eerder verstuurde tabel om dit te verduidelijken. De voorraad per 1-1-2020 van Mitros is 20.189 woningen *exclusief* tijdelijke sociale voorraad en gaat op 31-12-2020 naar 20.371 *exclusief* tijdelijke sociale voorraad. Dit betekent dat de totale sociale voorraad (dus *inclusief* tijdelijk) van Mitros per 1-1-2020 20.448 is *(20.181 + 259*)* en op 31-12-2020 groeit naar 20.630 *(20371+259*).* De genoemde 20.448 en 20.630 zijn nu opgenomen in de bijlage van deze memo.

** aandeel Mitros in Place2BU*

Toevoegen tabel ontwikkeling onzelfstandige voorraad (Mitros)
In de overzichten van de voorraadontwikkeling van Mitros bij de prestatieafspraken 2020-2024 ontbrak tabel 1b over de onzelfstandige voorraad. Deze is nu toegevoegd in de bijlage bij deze memo.

Kees Diepeveen
Wethouder voor Wonen, Merwedekanaalzone,
Grondzaken, Openbare Ruimte, Samen Overvecht,
Markten en Havens, Wijk Overvecht

Datum 2 maart 2020
Ons kenmerk 7360142

Pilot huurkorting (alle corporaties)

In eerdere prestatieafspraken zijn het aantal deelnemers aan de pilot huurkorting meegestuurd naar de raad. Omdat de aantallen vrij constant zijn gebleven en meer iets over de betaalbaarheid dan de beschikbaarheid zeggen, passen deze getallen eigenlijk niet goed bij deze tabellen van de prestatieafspraken. Daarom zijn de aantallen daar niet meer (consequent) opgenomen. Voor de volledigheid, het gaat om de volgende aantal deelnemers aan de pilot, per maart 2019, afgerond op tientallen:

- Mitros 590
- Portaal 310
- SSH 10
- GroenWest 20
- Bo-ex 180

Geplande voorraadontwikkeling huidige en vorige afspraken (alle corporaties)

In de RIB van 18 februari 2020 is de vraag gesteld hoe de totale geplande ontwikkeling van de sociale voorraad van de STUW-corporaties zich verhoudt tot de vorige afspraken. Om deze te vergelijken kijken we naar de geplande groei in de periode 2019 t/m 2023 en de periode 2020 t/m 2024, beide vijfjaarsperioden.

In de periode 2019 t/m 2023 (vorige prestatieafspraken) stonden er 4.000 nieuwe zelfstandige sociale huurwoningen gepland en stonden er 1.850 woningen op de planning om gesloopt of verkocht te worden. Uiteindelijk leidt dat, na verrekening van andere geplande kleinere mutaties*, tot een netto verwachte groei van 2.290 woningen in deze periode.

In de periode 2020 t/m 2024 stonden er 4.010 nieuwe zelfstandige sociale huurwoningen gepland en stonden er 2.060 woningen op de planning om gesloopt of verkocht te worden. Uiteindelijk leidt dat, na verrekening van andere geplande kleinere mutaties*, tot een netto verwachte groei van 1.970 woningen. In dit aantal zit overigens nog niet de mogelijke productie op grote locaties zoals bijvoorbeeld Merwedekanaalzone en Beurskwartier/Lombokplein verwerkt.

Partijen benadrukken in de prestatieafspraken dat zij zich maximaal willen inzetten om de sociale voorraad in Utrecht mee te laten groeien met de groei van de stad. Deze ambitie is urgent en mede afhankelijk van voldoende locaties. De reeds geplande groei in de huidige prestatieafspraken is hiervoor nog onvoldoende: er is meer productie nodig. Daarom is in de appendix bij de laatste prestatieafspraken afgesproken om een aantal extra inspanningen te leveren om de productie te verhogen.

** aankoop, liberalisatie en socialisatie*

Met vriendelijke groet,

Kees Diepeveen

MITROS

Tabel 1a Ontwikkeling sociale voorraad zelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur* per 1-1	20.448	20.630	20.450	20.485	20.646
waarvan kernvoorraad	17.975	18.161	17.917	17.676	17.402
nieuwbouw sociaal in definitiefase of verder (geplande oplevering, zie 1c)	390	143	361	40	
nieuwbouw sociaal in (pre-)initiatieffase (geplande oplevering, zie 1c)				379	689
resterende nieuwbouwambitie					
van onzelfstandig naar zelfstandig					
sloop sociaal	-28	-128	-131	-63	
verkoop*** sociaal	-185	-200	-200	-200	-200
aankoop sociaal					
liberalisatie	-5	-5	-5	-5	-5
socialisatie	10	10	10	10	10
Voorraad sociale huur per 31-12	20.630	20.450	20.485	20.646	21.140
waarvan kernvoorraad	18.161	17.917	17.676	17.402	17.504
Prestatieafspraak aantal sociale huur per 31-12	**20.450**	**20.550**	**20.700**	**20.850**	**21.000**
realisatie middenhuur		***22***	***70***	***50***	***242***

*** Mitros stuurt bij op realisering van nieuwbouw en temperen verkoop om de afspraak van 20.550 sociale huurwoningen in 2021 te garanderen*

* a) Een huurwoning met een kale huurprijs van ten hoogste het in artikel 13, eerste lid onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag genoemde bedrag (de liberalisatiegrens per 1-1), of:
b) Een huurwoning die, als gevolg van een of meer jaarlijkse huurverhogingen, thans een huurprijs boven het onder a) genoemde bedrag, maar die na mutatie weer een huurprijs onder het onder het onder a) genoemde bedrag zal krijgen.

** alle zelfstandige huurwoningen onder de 2e aftoppingsgrens (de woningen met huurkorting a.g.v. de pilot tellen hier niet mee en worden apart gevraagd in tabel 1b)

*** individuele verkoop exclusief complexgewijze verkoop aan markt/corporaties vanwege uitruil

Tabel 1b Ontwikkeling sociale voorraad onzelfstandige woningen, bezit Utrecht

	2020	2021	2022	2023	2024
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 1-1	1.773	1.773	1.057	1.057	1.057
nieuwbouw hard sociaal onzelfstandig (oplevering)	0				
nieuwbouw zacht sociaal onzelfstandig (oplevering)	0				
saldo overige mutaties onzelfstandig	0	-716			
Voorraad sociale huur onzelfstandig per 31-12	1.773	1.057	1.057	1.057	1.057

2021: is Lauwerecht 2 en 4 is sloop en nieuwbouw 262 onz. eenheden in oorspronkelijk 150 woningen
is Thomas a Kempis is sloop en nieuwbouw 226 onz. eenheden in oorspronkelijk 112 woningen
is Omloop/Laan van Chartroise is sloop en nieuwbouw 228 onz. eenheden in oorspronkelijk 120 woningen

Tabel 1c Definities van plannen in de definitiefase of verder en (pre-)initiatieffase

Plannen in definitiefase of verder:
-nieuwbouw op eigen locatie corporatie: vóór 1-1-2020 ligt een startdocument en/of intentieovereenkomst met gemeente Utrecht
-nieuwbouw op gemeentelijke locatie: vóór 1-1-2020 gunning tender of onderlinge verdeling LR met gemeente Utrecht afgesproken
-nieuwbouw op locatie van particuliere ontwikkelaar: vóór 1-1-2020 ligt een contract met eigenaar over ontwikkeling

plannen in (pre-)initiatieffase:
-alle plannen die niet hard zijn, maar al wel gekoppeld zijn aan specifieke locatie

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	793
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	7.1
Omschrijving	Beantwoording schriftelijke vragen 2019, nr.240 over Sociale huur in Zijdebalen
ID	811
Behandelend ambtenaar	K.M. de Leeuw
Telefoon	030 - 28 60222
E-mail	k.de.leeuw@utrecht.nl
Datum collegebesluit	11 december 2019
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Diepeveen
Beleidsveld	Wonen
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Martine van Rijn / mail: martine.van.rijn@utrecht.nl / mob.: 06-28209864

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	5 maart 2020

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2019, NUMMER 240

Datum	11 december 2019
Van	College B&W
Behandeld door	K.M. de Leeuw
Doorkiesnummer	030 - 28 60222
E-mailadres	k.de.leeuw@utrecht.nl
Kenmerk	7115140
Beleidsveld	Wonen

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2019 nummer 240 van raadsleden De Koning (GroenLinks) en Isik (PvdA) van 8 november 2019 over Sociale huur in Zijdebalen.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Wat is het gerealiseerde aantal sociale huur in Zijdebalen? En wat is het gerealiseerde aantal sociale koop?
Antwoord 1

			Fase 1		*Fase 2*
Programma	**Blok 1**	**Blok 2**	**Blok 3**	**Blok 4**	**Totaal**
Sociale huurappartementen (Mitros)	0	0	23	18	41
Midden huurappartementen (Bouwinvest)	33	14	21	24	92
Vrije sector huurappartementen (Bouwinvest)	71	59	52	28	210
Sociale koopappartementen	0	10	0	0	10
Vrije sector koopappartementen	0	36	12	51	99
Vrije sector koop herenhuizen	5	7	11	6	29
Totaal	**109**	**126**	**119**	**127**	**481**

**Bouwinvest verhuurt dus uiteindelijk 302 appartementen, waarvan 92 in het middeldure huursegment (47 in fase 1 // 45 in fase 2)*
***Blok 4 = incl. Lubro met 6 stadswoningen koop.*

Vraag 2
Indien het percentage sociaal lager is dan vastgesteld in het SpvE van 2009, wanneer is dat dan besloten en door wie? Is de raad hierover geïnformeerd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2
In 2014 heeft de ontwikkelcombinatie Hurks en Van Wijnen (HvW), als nieuwe eigenaar, aan de gemeente het verzoek gedaan om af te mogen wijken van de in de overeenkomst overeengekomen aantallen in de categorie sociaal. Reden voor die afwijking was de situatie op de woningmarkt: er waren geen corporaties te vinden die een aandeel sociaal in Zijdebalen wilden afnemen. De reden die zij hiervoor aangaven was de invoering van de verhuurdersheffing (2012). Als alternatief had de ontwikkelaar een partij (BouwInvest) die in middenhuur wilde investeren. Dit woningbouwprogramma sluit goed aan bij de woningbehoefte in Utrecht en maakte het mogelijk om Zijdebalen versneld van start te laten gaan. Het aandeel sociaal én middenhuur komt hiermee uit op 29,7 %. Met de brief van maart 2015 is de raad geïnformeerd over de programmawijziging van blok 1 en 2 en de ingezette lijn voor blok 3 en 4.

Vraag 3
Hoe houdt het college toezicht op de aantallen gerealiseerde sociale huur en de mate waarin dit voldoet aan de afspraken die hierover in de Raad zijn vastgelegd? Hoe wordt de Raad hierover geïnformeerd? Is het college bereid om bij oplevering van nieuwbouwwoningen alle percentages te controleren. Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3
We houden toezicht op de beweegrichting van de woningvoorraad op subwijkniveau. Daarbij kijken we nadrukkelijk of deze in lijn is met onze volkshuisvestelijke doelen uit de Woonvisie w.o. het daarin opgenomen pijlenschema. Bij gebiedsontwikkelingen waarvoor ruimtelijke en programmatische kaders opgesteld worden, maken we afspraken over de bijdrage aan deze doelen. Een belangrijke indicator voor het bepalen en daarmee ook het toetsen – van deze bijdrage is de ontwikkeling van de samenstelling van de totale woningvoorraad in een wijk. Hierover rapporteren wij via de monitors Wonen op Wistudata. Daarnaast bieden wij u zeer binnenkort de rapportage 'Wonen in Utrecht 2019'. Deze rapportage geeft duiding van en toelichting op de ontwikkelingen in de woningvoorraad en de woonvraag. Het geeft u een actueler en verfijnder beeld van de gehele samenstelling van de Utrechtse woningvoorraad op subwijkniveau, de kenmerken van de huishoudens, hun verhuisbewegingen en woonwensen. Daarnaast geeft de rapportage inzicht in de betaalbaarheid van de Utrechtse koop- en huursector. Zodra een project is opgeleverd worden de woningenaantallen cijfermatig in de monitors en rapportages verwerkt en ontstaat inzicht in de beweegrichting van de wijkvoorraad.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen – Sociale huur in Zijdebalen.

In Utrecht Noord-West staat de nieuwe woonwijk Zijdebalen, met bijna 500 woningen. In het Stedenbouwkundig Plan van Eisen (SpvE) uit 2009 stond het volgende over het sociale programma in deze woonwijk: *"minimaal 132 woningen (30% van 440 woningen) is sociaal programma (sociale huur en/of sociale koop < €200.000)."*

Inmiddels lijkt het erop dat er in Zijdebalen slechts 41 sociale huurwoningen gerealiseerd zijn en 10 koopappartementen onder de 200.000 euro. Zoals bijvoorbeeld blijkt uit de opsomming van woontypes op DUIC (https://www.duic.nl/wonen/zijdebalen-wonen-op-drempel-stadshart/) en het artikel op nieuws 030 (https://www.nieuws030.nl/nieuws/-stad-leunt-te-veel-op-woningmarkt/) . Deze artikelen duiden op een percentage van nog geen 10% sociaal, in plaats van de afgesproken 30%.

Dit roept de volgende vragen op bij de fracties van GroenLinks en de PvdA:

1. Wat is het gerealiseerde aantal sociale huur in Zijdebalen? En wat is het gerealiseerde aantal sociale koop?
2. Indien het percentage sociaal lager is dan vastgesteld in het SpvE van 2009, wanneer is dat dan besloten en door wie? Is de raad hierover geïnformeerd? Zo nee, waarom niet?
3. Hoe houdt het college toezicht op de aantallen gerealiseerde sociale huur en de mate waarin dit voldoet aan de afspraken die hierover in de Raad zijn vastgelegd? Hoe wordt de Raad hierover geïnformeerd? Is het college bereid om bij oplevering van nieuwbouwwoningen alle percentages te controleren. Zo nee, waarom niet?

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	757
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	8
Omschrijving	Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern
ID	775
Behandelend ambtenaar	Gelder, W.C.F. van (Wim)
Telefoon	030 - 28 60280
E-mail	w.van.gelder@utrecht.nl
Datum collegebesluit	19 november 2019
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling
Referendabel	Nee
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok / mail: f.de.kok@utrecht.nl / mob.: 06-20011476

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**
Commissie Stad en Ruimte	13 februari 2020
Raadsinformatiebijeenkomst	16 januari 2020
Gemeenteraad	12 maart 2020

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Gelder, W.C.F. van (Wim)
Kenmerk	7009513
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling

Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 Naar aanleiding van de zienswijzen van indieners 1, 3 en 4 de wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan uit paragraaf 2.3.1 van het vaststellingsrapport in het bestemmingsplan aan te brengen;

2 Akkoord te gaan met de ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan uit paragraaf 2.3.2 van het vaststellingsrapport in het bestemmingsplan aan te brengen;

3 In stemmen met de beantwoording van de zienswijzen in het vaststellingsrapport;

4 Het bestemmingsplan Chw bestemmingsplan Veldhuizen – De Meern dat is vastgelegd in het digitale bestand NL.IMRO.0344.BPVELDHUIZENDEMEER-VA01.gml met ondergrond NL.IMRO.0344.BPVELDHUIZENDEMEER-VA01.dgn vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Bijlages
Voorstel: Voorstel_11998
Bijlage: Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern_Regels
Bijlage: Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern_Toelichting
Bijlage: NL.IMRO.0344.BPVELDHUIZENDEMEER-VA01-Kader_01-000
Bijlage: Vaststellingsrapport
Bijlage: link naar RO publiceer
Bijlage: Bevat persoonsgegevens_ Orginele zienswijzen_ BP Chw Veldhuizen, De Meern
Bijlage: Besluitenhistorie Veldhuizen
Bijlage: Motivering niet-toepasselijkheid Referendumverordening - bestemmingsplan Veldhuizen

Eerdere besluitvorming
Zie besluitenhistorie.

Uitvoering
Na vaststelling wordt het vaststellingsbesluit gepubliceerd in het Stadsblad/De Brug, de Staatscourant en op het internet op de websites www.utrecht.nl/bestemmingsplannen en www.ruimtelijkeplannen.nl. Het bestemmingsplan wordt inclusief het vaststellingsbesluit gedurende zes weken ter inzage gelegd. Belanghebbenden kunnen tegen het vaststellingsbesluit beroep instellen bij de Raad van State.

Gemeente Utrecht

Context

Ligging plangebied en doel bestemmingsplan
Het plangebied ligt aan de westkant van De Meern en bestaat uit de wijken Veldhuizen en De Balije. Het plangebied wordt begrensd door, grofweg, de Leidsche Rijn, het Kloosterpark, de (overzijde van de) A12 en de Veldhuizerweg. Het bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern is gericht op het behouden van een goede leefomgeving in het plangebied.

Project ter voorbereiding op invoering Omgevingswet
Het bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern is het resultaat van een project waarin geoefend wordt met de Omgevingswet die naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt. Bij dit project gaat het om het omzetten van beheersverordeningen naar bestemmingsplannen, het verbeteren van de raadpleegbaarheid en het vergemakkelijken van de overgang naar het omgevingsplan op 1 januari 2021. We hebben deze wijken gekozen, omdat er geen bijzondere vraagstukken zijn die opgelost moeten worden en omdat voor het gebied nu een beheersverordening geldt. Met de pilot Veldhuizen hebben we onderzocht hoe een omgevingsplan het beste ingericht kan worden en hoe we de huidige bestemmingsregels daarbij kunnen uniformeren en verbeteren.

Uitgangspunten en doelstellingen
We hebben voor de opzet van het bestemmingsplan Veldhuizen de volgende uitgangspunten en doelstellingen gehanteerd:
- de huidige regeling beleidsneutraal omzetten, dus met respect voor bestaande rechten;
- zoveel mogelijk algemene regels gebruiken, in plaats regels per locatie stellen;
- rekening houden met digitale weergave op de landelijke site;
- een volledige set algemene regels opstellen die in de hele gemeente gebruikt kunnen worden;
- en daarmee een grote stap zetten richting het omgevingsplan dat we per 1 januari 2021 van rechtswege krijgen;
- een nieuwe standaard maken die eenvoudig de beheersverordeningen kan vervangen.

Toelichting structuur
In het bestemmingsplan Veldhuizen zijn de termen van de Omgevingswet toegepast en is een set algemene regels opgenomen, die geschikt is voor gemeentebrede toepassing. Deze algemene regels kunnen in 2020 als zelfstandig ‘paraplubestemmingsplan’ worden vastgesteld. Een paraplubestemmingsplan is een bestemmingsplan dat niet in de plaats treedt van andere bestemmingsplannen, maar dat de onderliggende bestemmingsplannen wijzigt of aanvult. Op deze manier kunnen alle algemene regels van de bestemmingsplannen in één keer gelijkluidend worden gemaakt en sluiten we ook aan bij de Omgevingswet: één set regels die geldt voor de hele gemeente. Op deze manier zijn we goed voorbereid als op 1 januari 2021 alle dan geldende bestemmingsplannen van rechtswege worden vervangen door het omgevingsplan.

Overzicht voorgaande fasen
Het college van B&W heeft op 4 juni 2019 het besluit genomen om het ontwerpbestemmingsplan ter inzage te leggen voor zienswijzen (zie de openbare besluitenlijst van 16 juli 2019) en de raad geïnformeerd via de Raadsbrief ontwerpbestemmingsplan Veldhuizen dd. 11-07-2019.

Resultaten terinzagelegging ontwerpbestemmingsplan
Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 14 juni 2019 tot en met 25 juli 2019 ter inzage gelegen. In deze periode zijn 4 zienswijzen binnengekomen bij de raad.
Bij dit ontwerpbestemmingsplan was het ook mogelijk om – bij wijze van proef - digitaal een zienswijze in te dienen. Indiener 1 heeft daarvan gebruik gemaakt.
Alle zienswijzen zijn tijdig ingediend. In het vaststellingsrapport Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern, is een samenvatting van de zienswijzen opgenomen en de reactie van de gemeente op de zienswijzen.

Advies Wijkraad
Het ontwerpbestemmingsplan is aan de wijkraad toegezonden. De wijkraad heeft geen aanleiding gezien advies uit te brengen.

Gemeente Utrecht

Beslispunt

1 Naar aanleiding van de zienswijzen van indieners 1, 3 en 4 de wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan uit paragraaf 2.3.1 van het vaststellingsrapport in het bestemmingsplan aan te brengen;

Argumenten

1.1 De zienswijzen 1, 3 en 4 wijzen op enkele omissies in het bestemmingsplan.
De zienswijzen betreffen aanvullingen en verbeteringen van de ontwerpversie. Een medische praktijk, het waterwingebied De Meern en de gasleiding van de Gasunie zijn nu in het bestemmingsplan op een correcte manier vastgelegd. In het vaststellingsrapport is in paragraaf 2.3.1 een overzicht van de wijzigingen opgenomen.

Beslispunt

2 Akkoord te gaan met de ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan uit paragraaf 2.3.2 van het vaststellingsrapport in het bestemmingsplan aan te brengen;

Argumenten

2.1 De ambtshalve wijzigingen betreffen noodzakelijke verbeteringen voor de leesbaarheid en toepasbaarheid van het bestemmingsplan.
In de periode van en na de ter inzage legging is de juridische regeling nog eens goed onderzocht op leesbaarheid en toepasbaarheid. Als eerste plan en pilot in de aanloop naar de invoering van de Omgevingswet streven we ernaar de juridische regelingen zo duidelijk mogelijk te maken. In het vaststellingsrapport is in paragraaf 2.3.2 een samenvatting van de wijzigingen opgenomen. De wijzigingen zijn vooral redactioneel van aard. De juridische regeling is inhoudelijk niet gewijzigd.
In de toelichting van het bestemmingsplan zijn ook redactionele wijzigingen doorgevoerd, waarvan de belangrijkste in paragraaf 2.3.5 van het vaststellingsrapport zijn aangeven.

2.2 Door de ambtshalve wijzigingen in Veldhuizen wordt een standaard ontwikkeld die toepasbaar is voor het paraplubestemmingsplan ‘Algemene regels Utrecht’ en voor het actualiseren van andere beheersverordeningen.
De nu ontstane standaard kan in de aanloop naar de Omgevingswet worden toegepast bij de omzetting van andere beheersverordeningen in bestemmingsplannen en bij het actualiseren van bestemmingsplannen en levert door de standaardisering daarbij tijdwinst op. Bij de ambtshalve wijzigingen in de algemene regels zijn de VNG, de G4 en het ministerie betrokken.

Beslispunt

3 In stemmen met de beantwoording van de zienswijzen in het vaststellingsrapport;

Argumenten

3.1 Door expliciet in te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen in het vaststellingsrapport is duidelijk dat door de raad een afweging wordt gemaakt over de zienswijzen.
Voor indieners van zienswijzen en voor een eventuele vervolgprocedure in beroep is het

van belang dat de raad kennis neemt van de zienswijzen en de beantwoording daarvan betrekt bij het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan.

Beslispunt

4 Het bestemmingsplan Chw bestemmingsplan Veldhuizen – De Meern dat is vastgelegd in het digitale bestand NL.IMRO.0344.BPVELDHUIZENDEMEER-VA01.gml met ondergrond NL.IMRO.0344.BPVELDHUIZENDEMEER-VA01.dgn vast te stellen.

Argumenten

4.1 Het bestemmingsplan voldoet aan de uitgangspunten die vooraf zijn geformuleerd.
Het bestemmingsplan is een pilot en een eerste plan in de aanloop naar de Omgevingswet en sluit aan bij de termen van de Omgevingswet. Het plan zet een beheersverordening om naar een bestemmingsplan en kan in deze vorm ook dienen als sjabloon dienen voor het omzetten van beheersverordeningen naar bestemmingsplannen.

4.2 Het bestemmingsplan is een eerste stap richting de invoering van de Omgevingswet door het gebruik van de nieuwe termen, door de opzet die past in het toekomstige omgevingsplan en door het sterk verminderen van het aantal regels.
De Omgevingswet stelt het regelen van "activiteiten" (in de Wet ruimtelijke ordening: "gebruik") centraal, in plaats van het aanwijzen van functies (bestemmingen). Dat leidt tot een andere opzet en tot een andere formulering van regels. In het bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern is met het gebruik van de termen van de Omgevingswet en door het de activiteit centraal te stellen een eerste stap gezet in de implementatie van de Omgevingswet. De opzet van het bestemmingsplan past in de systematiek die de wet beoogt.
De vernieuwing van de regels in de nieuwe opzet heeft geleid tot een sterke reductie van het aantal regels, zonder dat het beschermingsniveau is aangetast.
De regels hebben het bouwen van dakopbouwen vereenvoudigd door de bestaande praktijk van afwijkvergunningen, met een uitgebreide stedenbouwkundige toets, te vervangen door een vergunningstelsel in het bestemmingsplan. Met dat vergunningstelsel kunnen dakopbouwen die geen stedenbouwkundige toets nodig hebben nu eenvoudig vergund worden.
Verder zijn de beleidsregels van het Horecakader Utrecht 2018 over additionele en ondersteunende horeca vertaald in rechtstreeks werkende regels. In die regels is ook de raadsmotie 2019 /185 over gevelbankjes meegenomen.
Het bouwen van speeltoestellen, geluidwerende voorzieningen en kunstobjecten in de openbare ruimte is planologisch vergunningvrij gemaakt, om onnodige vergunningen te voorkomen.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Gelder, W.C.F. van (Wim)
Kenmerk	7009513
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling

Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

besluit

1 Naar aanleiding van de zienswijzen van indieners 1, 3 en 4 de wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan uit paragraaf 2.3.1 van het vaststellingsrapport in het bestemmingsplan aan te brengen;

2 Akkoord te gaan met de ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan uit paragraaf 2.3.2 van het vaststellingsrapport in het bestemmingsplan aan te brengen;

3 In stemmen met de beantwoording van de zienswijzen in het vaststellingsrapport;

4 Het bestemmingsplan Chw bestemmingsplan Veldhuizen – De Meern dat is vastgelegd in het digitale bestand NL.IMRO.0344.BPVELDHUIZENDEMEER-VA01.gml met ondergrond NL.IMRO.0344.BPVELDHUIZENDEMEER-VA01.dgn vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Gemeente Utrecht

Bestemmingsplan

Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

Vastgesteld, datum nog vast te stellen

Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 3

Artikel 1 Begrippen 3
Artikel 2 Wijze van meten 3

Hoofdstuk 2 Functies 4

Artikel 3 Bedrijf - Bedrijf tot en met categorie 2 4
Artikel 4 Bijzondere wijkfunctie 4
Artikel 5 Groen 4
Artikel 6 Leiding - Gas 5
Artikel 7 Leiding - Riool 5
Artikel 8 Leiding - Water 5
Artikel 9 Maatschappelijk 6
Artikel 10 Verkeer 6
Artikel 11 Verkeer - Openbaar vervoer 6
Artikel 12 Verkeer - Rijksweg 6
Artikel 13 Verkeer - Verblijfsgebied 7
Artikel 14 Water 7
Artikel 15 Waterstaat - Waterkering 7
Artikel 16 Waterstaat - Waterwinning 8
Artikel 17 Wijkcentrumfunctie 8
Artikel 18 Wijkfunctie 8
Artikel 19 Wonen 9

Hoofdstuk 3 Bouwen 10

Artikel 20 Inleidende bepalingen over het bouwen 10
Artikel 21 Bijzondere regels over bouwen 10
Artikel 22 Bouwen is toegestaan 10
Artikel 23 Bouwen met vergunning 11
Artikel 24 Overgangsrecht dakopbouwen en dakterrassen 13

Hoofdstuk 4 Gebouwen en locaties gebruiken 14

Artikel 25 Activiteiten die niet zijn toegestaan 14
Artikel 26 Activiteiten in de woning, nieuwe woonruimte 14
Artikel 27 Additionele horeca 15
Artikel 28 Ondersteunende horeca in een winkel of verkoop in horeca 16
Artikel 29 Afwijkende bedrijfsactiviteiten met een vergunning 16
Artikel 30 Kruisingen, tunnels, bruggen en viaducten 17

Hoofdstuk 5 Grondwerk 18

Artikel 31 Vergunning in verband met de bescherming van een functie 18
Artikel 32 Bescherming van archeologische waarden 18

Hoofdstuk 6 Overgangs- en slotregels 20

Artikel 33 Overgangsrecht 20
Artikel 34 Slotregel 20

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

De uitleg van de begrippen die in de Begrippenlijst, bijlage 1 bij de regels, zijn opgenomen, is bepalend bij de uitleg van het bestemmingsplan.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van de regels worden onderstaande regels over het meten en berekenen gebruikt.

2.1 Hoogtematen

1. De bouwhoogte van een bouwwerk: de afstand vanaf het peil tot aan het hoogste punt van het gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.
2. De goothoogte van een bouwwerk: de afstand vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, de druiplijn, het boeiboord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.
3. De hoogte van een kap: de afstand vanaf de bovenkant van de goot, de druiplijn, het boeiboord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel tot het hoogste punt van de kap.

2.2 Dakhelling

De hoek die het dakvlak maakt ten opzichte van het horizontale vlak.

2.3 Oppervlakte

1. De oppervlakte van een bouwwerk: de oppervlakte, gemeten tussen de buitenwerkse gevelvlakken of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.
2. Bruto vloeroppervlakte (b.v.o.): het totaal van de binnen een gebouw beschikbare vloeroppervlakte van alle verdiepingen, inclusief kelders en souterrains.
3. Verkoopvloeroppervlakte (v.v.o.): de totale oppervlakte van de voor publiek toegankelijke en zichtbare winkelruimte, inclusief de etalageruimte en de ruimte achter de toonbank.
4. De gebruiksoppervlakte van woonruimte: met toepassing van de norm NEN 2580.

2.4 Inhoud

De inhoud van een bouwwerk: de inhoud, gemeten tussen

- de onderzijde van de begane grondvloer,
- de buitenzijde van de gevels, het hart van de scheidsmuren en
- de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.5 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Hoofdstuk 2 Functies

Artikel 3 Bedrijf - Bedrijf tot en met categorie 2

3.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Bedrijf - Bedrijf tot en met categorie 2 zijn bedoeld voor bedrijven die op de Lijst van bedrijfsactiviteiten staan en die zijn ingedeeld in categorie 1 of 2.

3.2 Activiteiten die bij de functie passen

1. Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals het aanleggen en gebruiken van tuinen en erven, verkeers-, parkeer- en groenvoorzieningen.
2. Op de locatie met de aanduiding 'bedrijfswoning' is één bedrijfswoning van maximaal 600 m3 toegestaan.
3. Het gebruiken van bedrijfsruimte als kantoor is toegestaan onder de volgende voorwaarden:
   a. het gebruik als kantoor hangt samen met de bedrijfsactiviteiten en
   b. het gebruik als kantoor is ondergeschikt aan de bedrijfsactiviteiten; het gebruik is beperkt tot maximaal 30% van het bruto vloeroppervlakte van een bedrijfsgebouw tot een maximum van 2000 m^2 per bedrijf.

3.3 Activiteiten die niet mogen

De volgende activiteiten zijn in ieder geval verboden:

1. het opslaan van meer dan 10.000 kg consumentenvuurwerk;
2. activiteiten waarvoor een milieueffectrapportage uitgevoerd moet worden;
3. het opslaan van goederen met een totale stapelhoogte van meer dan 4 meter op onbebouwde gronden;
4. het gebruiken van bedrijfsruimte als zelfstandige kantoren.

Artikel 4 Bijzondere wijkfunctie

4.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Bijzondere wijkfunctie zijn bedoeld voor maatschappelijke of publieksgerichte diensten en sport, gericht op bewoners van de wijk en de directe omgeving van de wijk, en voor lichte bedrijfsactiviteiten.

4.2 Activiteiten die bij de functie passen

1. Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals dienstverlening, buitenschoolse opvang, kinderdagverblijf, sportvoorzieningen, bedrijven in categorie A en B1 van de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving, tuinen en erven, verkeers-, parkeer-, groen- en speelvoorzieningen.
2. Op de locatie met de aanduiding 'bedrijfswoning' is één bedrijfswoning van maximaal 600 m3 toegestaan.
3. Op de locatie met de aanduiding 'horeca' is het uitoefenen van een horecabedrijf toegestaan in categorie B, D1, D2 en D3 van de Lijst van Horeca-activiteiten tot maximaal 300 m^2 bruto vloeroppervlakte.

Artikel 5 Groen

5.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Groen zijn bedoeld voor groen met de daarbij behorende voorzieningen, vergroting van de leefbaarheid en een gezond leefklimaat, water en speel- en verblijfsplekken.

5.2 Activiteiten die bij de functie passen

Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals het aanleggen, gebruiken en in stand houden van groenvoorzieningen, voet- en fietspaden, bruggen, duikers en faunapassages, geluidwerende voorzieningen, veldjes voor het uitlaten van honden, watergangen, waterpartijen, ontmoetingsplaatsen al dan niet met zitbanken of speeltoestellen, kunstobjecten.

5.3 Activiteiten die niet mogen

De volgende activiteiten zijn in ieder geval verboden:

1. Het aanleggen van parkeervoorzieningen voor motorvoertuigen.
2. Het aanleggen van ontsluitingswegen voor aangrenzende functies (bestemmingen).
3. Het houden van evenementen die niet voldoen aan de eisen van de Algemene Plaatselijke Verordening.
4. Activiteiten die bomen aantasten.

Artikel 6 Leiding - Gas

6.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Leiding - Gas zijn primair bedoeld voor een aardgastransportleiding en de daarbij behorende voorzieningen.

6.2 Bescherming van de locatie

Om de locatie te beschermen zijn de volgende regels van toepassing:

1. de activiteiten bouwen en grondwerk zijn verboden;
2. de regel onder 1 geldt niet:
   a. voor een activiteit die nodig is voor het onderhoud van de leiding en de daarbij horende voorzieningen,
   b. voor het bouwen van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat bij de functie hoort en niet hoger is dan 2 meter of
   c. als voor de activiteit een vergunning is verleend om af te mogen wijken van de regel onder 1.

Artikel 7 Leiding - Riool

7.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Leiding - Riool zijn primair bedoeld voor een rioolwaterpersleiding met de daarbij behorende voorzieningen.

7.2 Bescherming van de locatie

Om de locatie te beschermen zijn de volgende regels van toepassing:

1. de activiteiten bouwen en grondwerk zijn verboden;
2. de regel onder 1 geldt niet:
   a. voor een activiteit die nodig is voor het onderhoud van de leiding en de daarbij horende voorzieningen,
   b. voor het bouwen van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat bij de functie hoort en niet hoger is dan 2 meter of
   c. als voor de activiteit een vergunning is verleend om af te mogen wijken van de regel onder 1.

Artikel 8 Leiding - Water

8.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Leiding - Waterzijn primair bedoeld voor een hoofdwaterleiding.

8.2 Bescherming van de locatie

Om de locatie te beschermen zijn de volgende regels van toepassing:

1. de activiteiten bouwen en grondwerk zijn verboden;
2. de regel onder 1 geldt niet:
   a. voor een activiteit die nodig is voor het onderhoud van de leiding en de daarbij horende voorzieningen,
   b. voor het bouwen van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat bij de functie hoort en niet hoger is dan 2 meter of
   c. als voor de activiteit een vergunning is verleend om af te mogen wijken van de regel onder 1.

Artikel 9 Maatschappelijk

9.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Maatschappelijk zijn bedoeld voor maatschappelijke voorzieningen.

9.2 Activiteiten die bij de functie passen

1. Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals het gebruiken van ruimtes voor scholen, medische en paramedische diensten, buitenschoolse opvang, kinderdagverblijf, het aanleggen en gebruiken van tuinen en erven, verkeers-, parkeer-, groen- en speelvoorzieningen.
2. Op de locatie met de aanduiding 'sporthal' is zijn activiteiten die bij een sporthal horen toegestaan.

Artikel 10 Verkeer

10.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Verkeer zijn bedoeld voor verkeerswegen voor het doorgaande verkeer met het bestaande aantal rijstroken en de bijbehorende voorzieningen.

10.2 Activiteiten die bij de functie passen

Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals het aanleggen, gebruiken en in stand houden van in- en uitvoegstroken, kruisingen, viaducten, bruggen, duikers, fiets- en voetpaden, geluidwerende voorzieningen, halteplaatsen, groenvoorzieningen, voorzieningen voor het onderhoud, reclame-uitingen en kunstobjecten.

10.3 Activiteiten die niet mogen

De volgende activiteiten zijn in ieder geval verboden:

1. het vergroten van het aantal rijstroken voor gemotoriseerd verkeer;
2. het verbreden van rijstroken voor gemotoriseerd verkeer.

Artikel 11 Verkeer - Openbaar vervoer

11.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Verkeer - Openbaar vervoer zijn bedoeld voor openbaar vervoerbanen voor bussen en de bijbehorende voorzieningen.

11.2 Activiteiten die bij de functie passen

Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals het aanleggen, gebruiken en in stand houden van in- en uitvoegstroken, kruisingen, viaducten, bruggen, duikers, geluidwerende voorzieningen, halteplaatsen, groenvoorzieningen, reclame-uitingen en kunstobjecten.

Artikel 12 Verkeer - Rijksweg

12.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Verkeer - Rijksweg zijn bedoeld voor rijkswegen voor het gemotoriseerd verkeer met het bestaande aantal rijstroken en de bijbehorende voorzieningen.

12.2 Activiteiten die bij de functie passen

Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals het aanleggen met inachtneming van lid 12.3, gebruiken en in stand houden van in- en uitvoegstroken, vluchtstroken, viaducten, ecoducten, bruggen, duikers, geluidwerende voorzieningen, groenvoorzieningen, reclame-uitingen en kunstobjecten.

12.3 Activiteiten die niet mogen

De volgende activiteiten zijn in ieder geval verboden:

1. het vergroten van het aantal rijstroken voor gemotoriseerd verkeer;
2. het verbreden van rijstroken voor gemotoriseerd verkeer.

Artikel 13 Verkeer - Verblijfsgebied

13.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Verkeer - Verblijfsgebied zijn bedoeld voor verblijf in de openbare ruimte, langzaam verkeer, gemotoriseerd verkeer, groen en water, en de bijbehorende voorzieningen.

13.2 Activiteiten die bij de functie passen

1. Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals het aanleggen, gebruiken en in stand houden van rijwegen, voet- en fietspaden, groenvoorzieningen, bruggen, duikers, parkeerplaatsen, standplaatsen, kleine gebouwde parkeervoorzieningen voor fietsen, geluidwerende voorzieningen, speelvoorzieningen en kunstobjecten.
2. Het plaatsen en gebruiken van terrassen die voldoen aan de eisen van de horecaverordening en het terrassenreglement is toegestaan bij een horecagelegenheid.

13.3 Activiteiten die niet mogen

De volgende activiteiten zijn in ieder geval verboden:

1. Het houden van evenementen die niet voldoen aan de eisen van de Algemene Plaatselijke Verordening.
2. Activiteiten die bomen aantasten.

Artikel 14 Water

14.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Water zijn bedoeld voor oppervlaktewater, oevers, taluds, groen en de bijhorende voorzieningen.

14.2 Activiteiten die bij de functie passen

Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals activiteiten voor het waterbeheer en voor waterberging, het aanleggen, gebruiken en in stand houden van taluds, beschoeiingen, kademuren, kruisingen met verkeer, bruggen, duikers, sluizen, groenvoorzieningen en kunstobjecten.

14.3 Activiteiten die niet mogen

De volgende activiteiten zijn in ieder geval verboden:

1. het dempen van oppervlaktewater;
2. het bouwen of aanleggen, in stand laten of aangelegd laten van gebouwen of boten voor het wonen of voor de vestiging van een bedrijf.

Artikel 15 Waterstaat - Waterkering

15.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Waterstaat - Waterkering zijn primair bedoeld voor een waterkering.

15.2 Bescherming van de locatie

Om de locatie te beschermen zijn de volgende regels van toepassing:

1. de activiteiten bouwen en grondwerk zijn verboden;
2. de regel onder 1 geldt niet:
   a. voor een activiteit die nodig is voor het onderhoud van de waterkering en de daarbij horende voorzieningen,
   b. voor het bouwen van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat bij de functie hoort en niet hoger is dan 2 meter of

c. als voor de activiteit een vergunning is verleend om af te mogen wijken van de regel onder 1.

Artikel 16 Waterstaat - Waterwinning

16.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Waterstaat - Waterwinning zijn primair bedoeld voor het winnen van drinkwater, voor de bescherming van het grondwater en van het behoud van de kleilaag die het grondwater beschermt tegen vervuiling vanaf de hogere bodemlagen.

16.2 Bescherming van de locatie

Om de locatie te beschermen zijn de volgende regels van toepassing:

1. de activiteiten bouwen en grondwerk zijn verboden;
2. de regel onder 1 geldt niet:
   a. als het een activiteit is die de eigenaar of exploitant van een drinkwaterbedrijf verricht en op grond van artikel 6, derde lid, van de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 mag verrichten,
   b. als voor de activiteit een vrijstelling is verleend op grond van artikel 8 of artikel 21 van de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 of
   c. als het een activiteit betreft die niet verboden is op grond van artikel 6, 7, 19 of 20 van de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 en voor de activiteit een vergunning is verleend in verband met de bescherming van de functie, waarbij de eigenaar of exploitant van het drinkwaterbedrijf in de voorbereiding van de vergunningverlening als beheerder wordt beschouwd.

Artikel 17 Wijkcentrumfunctie

17.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Wijkcentrumfunctie zijn bedoeld voor gebouwen waarin op de begane grond ruimte is voor activiteiten die passen bij winkelend publiek en op de verdiepingen voor woningen, met de daarbij horende voorzieningen.

17.2 Activiteiten die bij de functie passen

1. Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, op de begane grond: activiteiten die tijdens openingstijden van winkels publiek trekken, zoals het gebruiken van ruimtes voor winkels, dienstverlening, bibliotheken, medische en paramedische diensten, en het aanleggen, gebruiken en in stand houden van tuinen, erven, voorzieningen voor waterberging, toegangspaden, ontsluitingswegen, parkeervoorzieningen, voorzieningen voor woningen;
   en op de verdiepingen: activiteiten die passen in een woning.
2. Op de locatie met de aanduiding 'horeca' is op de begane grond het uitoefenen van een horecabedrijf in de categorie B, D1, D2 of D3 van de Lijst van Horeca-activiteiten toegestaan.

17.3 Activiteiten die niet mogen

De volgende activiteiten zijn in ieder geval verboden:

1. horeca-activiteiten en shisha-lounges die niet op grond van lid 17.2 onder 2 zijn toegestaan en andere activiteiten die buiten de openingstijden van winkels publiek trekken;
2. het gebruiken van een ruimte voor afhaalzaken en belhuizen.

Artikel 18 Wijkfunctie

18.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Wijkfunctie zijn bedoeld voor gebouwen waarin op de begane grond ruimte is voor maatschappelijke diensten voor de wijk en op de verdiepingen voor woningen, met de daarbij horende voorzieningen.

18.2 Activiteiten die bij de functie passen

Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals

- op de begane grond: het aanbieden of verlenen van medische en paramedische diensten, buitenschoolse opvang, kinderdagverblijf, en het aanleggen, gebruiken en in stand houden van

tuinen, erven, toegangspaden, ontsluitingswegen, parkeervoorzieningen, waterberging, voorzieningen voor woningen en
- op de verdiepingen: activiteiten die passen in een woning.

18.3 Activiteiten die niet mogen

De volgende activiteiten zijn in ieder geval verboden:

1. zelfstandige horeca-activiteiten;
2. het gebruiken van ruimtes voor winkels anders dan ondergeschikte verkoop van op zorg gerichte goederen.

Artikel 19 Wonen

19.1 Doel van de functie

Locaties met de functie Wonen zijn bedoeld voor woningen met de daarbij horende voorzieningen.

19.2 Activiteiten die bij de functie passen

1. Activiteiten die passen bij het doel zijn toegestaan, zoals de activiteiten die passen in een woning, het aanleggen, gebruiken en in stand houden van tuinen, erven, parkeervoorzieningen, waterberging, toegangspaden, ontsluitingswegen.
2. In een woning met de aanduiding 'zorgwoning' is het wonen waarbij zorg verleend wordt, toegestaan.
3. Op het adres De Milan Viscontilaan 144 is een tandartspraktijk toegestaan.

19.3 Activiteiten die niet mogen

Het opheffen van bestaande parkeerplaatsen op het eigen perceel is verboden.

Hoofdstuk 3 Bouwen

Artikel 20 Inleidende bepalingen over het bouwen

20.1 Werking van de regels in dit hoofdstuk

Regels in dit hoofdstuk blijven buiten toepassing voor zover zij niet te verenigen zijn met een regel over de toegewezen functie, met uitzondering van de regels in artikel 21, die altijd van toepassing zijn.

20.2 Nieuwe bouwwerken

Het bouwen is alleen toegestaan als de activiteit bouwen past bij het doel van de functie en als ook de activiteit of activiteiten waar het bouwwerk voor gebouwd wordt passen bij het doel van de functie.

20.3 Bestaande bouwwerken

1. Bouwwerken die legaal zijn gebouwd zijn in overeenstemming met de regels die dit bestemmingsplan over de activiteit bouwen stelt.
2. Bouwwerken of voorzieningen die zijn gebouwd of aangebracht om te voldoen aan een voorwaarde van een regel over een functie die op een locatie geldt, mogen niet worden afgebroken of veranderd, als daardoor niet meer aan die voorwaarde wordt voldaan.

Artikel 21 Bijzondere regels over bouwen

21.1 Voorwaardelijke verplichting over parkeren

1. Een vergunning voor het bouwen wordt alleen verleend, als vast staat dat er voldoende parkeergelegenheid wordt gerealiseerd.
2. De regel onder 1 is niet van toepassing op het bouwen van bijbehorende bouwwerken, dakopbouwen of dakterrassen.
3. Aan de hand van beleidsregels waarin de normen voor parkeergelegenheid zijn opgenomen, stellen burgemeester en wethouders vast of aan de regel onder 1 wordt voldaan.

21.2 Woningvorming en omzetting

Het verbouwen, vervangen of vergroten van een woning die de vorming van een extra woning of de omzetting van zelfstandige naar onzelfstandige woonruimte tot gevolg heeft is alleen toegestaan als de eigenaar van de woning voldoet aan artikel 26, lid 26.3.

Artikel 22 Bouwen is toegestaan

22.1 Vergunningvrij bouwen

Op grond van dit bestemmingsplan is voor het bouwen geen vergunning nodig:

1. als wettelijk bepaald is dat een bouwactiviteit niet hoeft te voldoen aan de regels van het bestemmingsplan;
2. als het bouwwerk op grond van de volgende leden van dit artikel is toegestaan;
3. als in de regels over de toegewezen functie regels over het bouwen zijn opgenomen en het bouwen in overeenstemming is met die regels en met de regels in dit hoofdstuk.

22.2 Gevallen waarin het overschrijden van de bouwgrens is toegestaan

1. Een bouwgrens die geen bestemmingsgrens is mag, ongeacht de aanduidingen en regels over maatvoering en situering, met maximaal 1,5 meter overschreden worden door bij gebouwen horende trappenhuizen, entreeportalen, veranda's, en afdaken of andere ondergeschikte bouwdelen.
2. De regel onder 1 geldt niet als daarbij gebouwd wordt op een locatie die in verband met een functie beschermd is met een verbod om te bouwen.

22.3 Dakopbouwen in de 'overige zone - bouwen'

Op een locatie met de aanduiding 'overige zone - bouwen' is het bouwen van een dakopbouw op een woning toegestaan, als die dakopbouw voldoet aan de volgende voorwaarden:

1. het hoofdgebouw is niet opgenomen op de Lijst van beeldbepalende panden, bijlage 5 bij de regels;
2. het perceel van de woning grenst alleen aan de voorzijde aan de openbare ruimte;
3. het hoofdgebouw is geen hoekpand;
4. het hoofdgebouw heeft een plat dak;
5. het hoofdgebouw bestaat uit 2 bouwlagen;
6. de dakopbouw wordt op de bovenste bouwlaag gebouwd;
7. de dakopbouw heeft niet tot gevolg dat een extra bouwlaag ontstaat;
8. het is niet de eerste dakopbouw van een rij woningen van hetzelfde type;
9. de dakopbouw is even hoog en ligt even ver terug als eerder gerealiseerde dakopbouwen op woningen van hetzelfde type in de rij en sluit daar zoveel mogelijk op aan in vorm, afmeting, detaillering en materiaalgebruik.

22.4 Dakterras in de 'overige zone bouwen'

Op een locatie met de aanduiding 'overige zone - bouwen' is een dakterras dat voldoet aan de volgende voorwaarden toegestaan:

1. het dakterras hoort bij een woning;
2. het hoofdgebouw heeft meer dan één bouwlaag;
3. het dakterras wordt op de aan- of uitbouw die bij het hoofdgebouw hoort geplaatst of op het deel van het hoofdgebouw dat alleen één bouwlaag op de begane grond heeft en
4. die aan- of uitbouw bestaat uit één bouwlaag;
5. het hek om het dakterras is niet hoger dan 1,5 meter.

22.5 Bijbehorend bouwwerk dat aan een openbaar gebied grenst

1. Een bijbehorend bouwwerk bij een woning dat niet voldoet aan de bepaling in artikel 2, onderdeel 3, onder c, van Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht, maar wel voldoet aan de overige bepalingen van dat onderdeel, mag gebouwd worden, als het openbaar toegankelijke gebied een deel van een binnenterrein is dat aan alle zijden omgeven is door hoofdgebouwen.
2. Voor de toepassing van de regel onder 1 wordt de versie van het Besluit omgevingsrecht gebruikt die geldt op de datum van vaststelling van dit bestemmingsplan.

22.6 Bouwen in de openbare ruimte

In de openbare ruimte is, als de toegewezen functies zich daartegen niet verzetten en de verkeersveiligheid, de waterveiligheid en de veiligheid van personen die in de openbare ruimte verblijven niet worden aangetast, het bouwen van de volgende voorzieningen toegestaan:

1. sport- of speeltoestellen die niet hoger zijn dan 4 meter en die uitsluitend functioneren met behulp van de zwaartekracht of de fysieke kracht van de mens;
2. geluidwerende voorzieningen en
3. kunstobjecten.

Artikel 23 Bouwen met vergunning

23.1 Bouwen buiten de bouw- en bestemmingsgrens

1. Burgemeester en wethouders kunnen een vergunning verlenen voor het afwijken van de regels die op een locatie gelden en daarbij toestaan dat een bouw- en bestemmingsgrens, ongeacht de aanduidingen en regels over die functies of over de maatvoering en de situering, met maximaal 1,5 meter overschreden worden door:
   a. bij gebouwen horende trappenhuizen, entreeportalen, veranda's;
   b. andere ondergeschikte bouwdelen, zoals bij gebouwen horende stoepen, stoeptreden, hellingbanen;
   c. balkons, erkers en afdaken, als de vrije hoogte, gemeten van de onderzijde van het overschrijdende bouwdeel tot aan het aansluitende, afgewerkte maaiveld minimaal 2,2 meter bedraagt.
2. Burgemeester en wethouders verlenen de onder 1 bedoelde vergunning niet als:
   a. de overschrijding niet te verenigen is met het doel van de functie of
   b. de overschrijding onevenredige hinder voor aangrenzende percelen tot gevolg heeft of
   c. op een locatie die in verband met een functie beschermd is met een verbod om te bouwen.

23.2 Bouwen met een kleine afwijking van regels

Burgemeester en wethouders kunnen, voor zover geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het straat- en bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de milieusituatie, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen, een vergunning verlenen voor:

1. het afwijken van hoogtematen en bebouwingspercentages met maximaal 10% van deze maten en percentages, voor zover de afwijking niet leidt tot een extra bouwlaag;
2. het afwijken van de regels voor het plaatsen van vlucht- of noodtrappen;
3. het overschrijden van de maximale bouwhoogte van gebouwen met maximaal 1,5 meter voor het plaatsen van hekwerken of borstweringen voor dakterrassen op een locatie zonder de aanduiding 'overige zone - bouwen';
4. het afwijken van de regels voor het bouwen met een geringe afwijking van de plaats en richting van de bestemmingsgrenzen, als dit noodzakelijk is in verband met onnauwkeurigheden ten opzichte van de feitelijke situatie of in gevallen waar een rationele verkaveling van de gronden een kleine afwijking vraagt;
5. het afwijken van de regels over de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, voor een bouwhoogte van maximaal 10 meter;
6. het afwijken van de regels over de hoogte van bouwwerken voor een bouwhoogte van sirenemasten of masten voor mobiel dataverkeer toestaan tot maximaal 30 meter.

23.3 Hoofdgebouwen bouwen of verbouwen in de 'overige zone - bouwen'

1. Het is verboden om op een locatie met de aanduiding 'overige zone - bouwen' zonder vergunning een hoofdgebouw te bouwen of te verbouwen.
2. Voor zover de vergunning niet op grond van de regel onder 3 geweigerd moet worden verlenen burgemeester en wethouders een vergunning voor het bouwen of verbouwen alleen:
   a. als een nieuw hoofdgebouw een bestaand hoofdgebouw vervangt en een omvang heeft die vergelijkbaar is met de te vervangen bebouwing;
   b. als een nieuw hoofdgebouw een bestaand hoofdgebouw vervangt en groter is dan de te vervangen bebouwing en aan de volgende voorwaarden voldoet:
      - het nieuwe hoofdgebouw sluit beter aan bij de omringende bebouwing,
      - het woon- en leefklimaat of de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen gaan niet onevenredig achteruit vergeleken met het bestaande hoofdgebouw;
   c. als op een perceel dat deel uitmaakt van lintbebouwing een hoofdgebouw gesloopt wordt en op een ander deel van het perceel een nieuw hoofdgebouw gebouwd wordt, waarbij
      - het hoofdgebouw een woning is en de functie wonen heeft;
      - de beleving van het lint niet verslechtert,
      - de omvang van het grondvlak niet meer dan 20% en de bouwhoogte niet meer dan 10% groter is dan respectievelijk het grondvlak en de hoogte van het hoofdgebouw dat vervangen wordt,
      - de geluidsbelasting op de gevels van het nieuwe hoofdgebouw voldoet aan de Wet geluidhinder,
      - het woon- en leefklimaat of de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen niet onevenredig achteruit gaan vergeleken met de plek van het bestaande hoofdgebouw en
      - het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig wordt aangetast;
   d. als het een dakopbouw op een woning met twee of meer bouwlagen betreft
      - die op een woning komt van een huizenblok dat binnen een groen kader valt van de Luchtfoto huizenblokken Veldhuizen en De Balije, bijlage 7 bij de regels,
      - die niet op grond van artikel 22, lid 22.3, gebouwd mag worden,
      - die niet geweigerd hoeft te worden op grond van de regel onder 3 en
      - die voldoet aan de voorwaarden van de bijlage 6, Dakopbouwen in Veldhuizen en de Balije;
   e. als de verbouw de vergroting van een hoofdgebouw met een bedrijfsfunctie betreft die
      - niet meer bedraagt dan 10% van het bedrijfsvloeroppervlak,
      - qua omvang aansluit bij de omringende bebouwing,
      - de hinder van het bedrijf op omliggende percelen niet groter maakt en
      - het woon- en leefklimaat of de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen niet onevenredig aantast;
   f. als binnen 5 jaar na de vaststelling van dit bestemmingsplan een vergunning wordt aangevraagd voor het bouwen van een extra bouwlaag op het deel van het hoofdgebouw aan het Vadinushof 48-72 dat bij de vaststelling van het plan 3 bouwlagen heeft en als die bouwlaag qua omvang en vormgeving past bij de bestaande vierde bouwlaag.
3. Burgemeester en wethouders weigeren de vergunning, als het perceel van het hoofdgebouw is opgenomen op de Lijst van beeldbepalende panden, bijlage 5 bij de regels, en de bouw of

verbouw leidt tot aantasting van de waarden die op die lijst zijn aangegeven. Als het hoofdgebouw door een calamiteit verloren is gegaan, blijft de voorgaande zin buiten toepassing en wordt een vergunningaanvraag alleen op grond van de regels onder 2 beoordeeld.

23.4 Bouwen of verbouwen van ondergeschikte bouwwerken voor mantelzorg

Burgemeester en wethouders kunnen, in afwijking van artikel 22, lid 22.1, een tijdelijke vergunning verlenen voor het vergroten van een bijgebouw voor mantelzorg, ongeacht de gezamenlijke oppervlakte van aanbouwen en bijgebouwen, voor zover de vergroting voor het doel noodzakelijk is en geen onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende woonpercelen veroorzaakt. Zodra de vergunning vervalt, moet de vergroting ongedaan gemaakt worden voor zover die in strijd is met de regel onder 1.

23.5 Bouwen op locaties waar het bouwen in verband met de functie verboden is

1. Burgemeester en wethouders kunnen een vergunning verlenen om af te wijken een regel die een locatie in verband met een functie beschermt door de activiteit bouwen te verbieden, als het bouwwerk past bij het doel van de andere aan de locatie toegewezen functies en het doel van de beschermde functie niet doorkruist.
2. De vergunning wordt geweigerd, als het bouwen of het bouwwerk, gezien het belang van de te beschermen functie, schade of gevaar kan veroorzaken of als het te bouwen bouwwerk bij wet als kwetsbaar of zeer kwetsbaar object is aangewezen.
3. Burgemeester en wethouders betrekken het advies van de beheerder van de te beschermen functie bij het besluit over de vergunning.
4. Burgemeester en wethouders kunnen, om schade uit te sluiten of om gevaar te voorkomen, voorschriften aan de vergunning verbinden.

Artikel 24 Overgangsrecht dakopbouwen en dakterrassen

1. Bestaande, legale dakopbouwen die afwijken van de regel in artikel 22, lid 22.3, en niet aan de voorwaarden in de bijlage 6 Dakopbouwen in Veldhuizen en de Balije, voor een vergunning op grond van artikel 23, lid 23.3, onder d, voldoen, zijn toegestaan zolang de afwijking niet wordt vergroot.
2. Bestaande, legale dakterrassen die in strijd zijn met artikel 22, lid 22.4 of artikel 23, lid 23.3, zijn toegestaan zolang de afwijking niet wordt vergroot.

Hoofdstuk 4 Gebouwen en locaties gebruiken

Artikel 25 Activiteiten die niet zijn toegestaan

25.1 Een activiteit moet passen bij het doel van functies

Activiteiten die niet passen bij het in de regels beschreven doel van een functie die aan een locatie is toegewezen, gelezen met toepassing van artikel 26, zijn verboden.

25.2 Activiteiten die in het algemeen niet mogen

1. De volgende activiteiten zijn verboden:
   a. het plaatsen, laten plaatsen of geplaatst houden van een onderkomen op een sta- of ligplaats op onbebouwde locaties;
   b. bedrijfsmatige seksactiviteiten;
   c. zelfstandige horeca-activiteiten, belhuizen en afhaalzaken;
   d. het aanbieden van logies;
   e. het permanent bewonen van stacaravans en recreatiewoningen;
   f. het kamperen op onbebouwde gronden;
   g. het wonen in vrijstaande bijbehorende bouwwerken;
   h. het opslaan van goederen voor de voorgevelrooilijn;
   i. het opslaan van goederen in de openbare ruimte anders dan opslag die hoort bij een aan de openbare ruimte toegewezen functie;
   j. het opslaan van voertuigen, vliegtuigen, boten of onderdelen daarvan op onbebouwde locaties;
   k. het storten of het opslaan van puin en afvalstoffen op onbebouwde locaties, met uitzondering van het voor korte tijd opslaan van huishoudelijk tuinafval.
2. Het verbod onder 1 geldt niet voor locaties met een functie die de activiteit expliciet toestaat.

Artikel 26 Activiteiten in de woning, nieuwe woonruimte

26.1 Uniforme toepassing van regels over wonen

1. Locaties waar op grond van de toegewezen functie de activiteit wonen is toegestaan, zijn voor zover het die activiteit betreft uitsluitend bedoeld voor het wonen in een woning.
2. Als de regels over een functie expliciet andere vormen van wonen toestaan, zoals het wonen in onzelfstandige woonruimtes of in zorgwoningen, dan:
   a. blijft de regel onder 1 buiten toepassing, als de regels over de functie uitsluitend die andere vormen toestaan, en anders
   b. wordt het onder 1 genoemde doel aangevuld met die vormen van wonen.
3. De regels over de aantallen, het type of de aard van woningen of woonruimtes die in verband met het doel van de functie wonen op een locatie gelden, blijven onverminderd van toepassing.

26.2 Algemene regels over wonen

1. De activiteit wonen is alleen toegestaan op locaties met de functie wonen.
2. In één woning woont slechts één huishouden.
3. Voor de toepassing voor deze regels worden de volgende situaties ook gezien als één huishouden:
   a. een eigenaar die als hoofdbewoner kamers verhuurt aan maximaal twee personen (hospitaregeling);
   b. een huishouden dat mantelzorg verleent, waarbij de ontvanger van mantelzorg in de woning woont of in een gebouw dat bij de woning hoort.
4. In afwijking van de regel onder 1 is mag een bedrijfswoning als woning gebruikt worden.
5. In afwijking van de regel onder 2 is het wonen in onzelfstandige woonruimte toegestaan,
   a. als het wonen in onzelfstandige woonruimte, na toepassing van lid 26.1, past binnen het doel van de functie,
   b. als de eigenaar van de woning een vergunning heeft die het gebruik van die woonruimte als onzelfstandige woonruimte toestaat,
   c. als de eigenaar van de woning beschikt over een gedoogverklaring en de onzelfstandige bewoning sinds het ontvangen van die verklaring onafgebroken heeft plaatsgevonden in

maximaal diezelfde omvang of
d. als de eigenaar aannemelijk kan maken dat de onzelfstandige bewoning voor 1 mei 1975 bestond en sindsdien onafgebroken heeft plaatsgevonden in maximaal diezelfde omvang.

26.3 Woningvorming en omzetting

1. Het is verboden om zelfstandige woonruimte in onzelfstandige woonruimte om te zetten of om een woning zo te veranderen dat er een extra woning ontstaat.
2. Het is verboden om een bijbehorend bouwwerk te gebruiken of in te richten als woning.
3. Burgemeester en wethouders kunnen afwijken van de regel onder 1 om woningvorming of omzetting toe te staan, als na toepassing van de algemene leefbaarheidstoets en de fysieke leefbaarheidseisen uit de "Beleidsnotitie en beleidsregels Woningsplitsen en omzetten", blijkt dat kwalitatief goede onzelfstandige woonruimten of woningen ontstaan en er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:
   a. het woon- en leefmilieu;
   b. de privacy van omwonenden;
   c. het verkeer en de parkeersituatie;
   d. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen.

26.4 Bedrijf-aan-huis

1. Een bedrijf-aan-huis, met uitzondering van een bed-and-breakfast, voldoet aan de volgende voorwaarden:
   a. het bedrijf-aan-huis past in een woonomgeving, wat onder meer blijkt uit het feit dat de activiteiten geen bijzondere verkeersbewegingen of parkeerdruk veroorzaken in vergelijking tot een normaal gebruik van de woning;
   b. het totale vloeroppervlak van het bedrijf-aan-huis, de som van de oppervlaktes die bij de toepassing van de regels onder c, d en e gebruikt worden, bedraagt maximaal 60m^2;
   c. het bedrijf-aan-huis gebruikt maximaal een derde deel van het bruto vloeroppervlak van de woning of de bedrijfswoning;
   d. het bijbehorend bouwwerk dat voor een bedrijf-aan-huis wordt gebruikt staat vrij, waarbij het bedrijf-aan-huis maximaal 40 m^2 van het bruto vloeroppervlak van het bijbehorend bouwwerk gebruikt;
   e. in afwijking van de regel onder b kan een bedrijf-aan-huis maximaal 60 m^2 bruto vloeroppervlak van een bijbehorend bouwwerk gebruiken, als het bruto vloeroppervlak van het bijbehorende bouwwerk groter is dan 100 m^2;
   f. de bedrijfsactiviteiten worden binnen verricht;
   g. de bedrijfsactiviteiten bestaan uit de uitoefening van een beroep of uit activiteiten van een bedrijf in de categorie A of B1 van de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving;
   h. het bedrijf-aan-huis is geen inrichting waarvoor een omgevingsvergunning nodig is op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder e, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
   i. het bedrijf-aan-huis is geen winkel, geen afhaalzaak, geen belhuis, geen horecabedrijf of seksinrichting.
2. In afwijking van de regel onder 1e, kunnen de burgemeester en wethouders een vergunning verlenen voor andere dan de op de lijst aangeven activiteiten, waaronder bedrijfsactiviteiten in categorie B2 van de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving, als die activiteit geen of een beperkte invloed op de omgeving heeft, vergelijkbaar met activiteiten die vallen onder de categorie A of B1 van deze lijst.

26.5 Logies: bed-and-breakfast en particuliere vakantieverhuur

1. In afwijking van de regel in artikel 25, lid 25.2, onder 1d, is het aanbieden van logies in een woning toegestaan in de vorm van een bed-and-breakfast, als die voldoet aan de volgende voorwaarden:
   a. de bed-and-breakfast wordt gedreven door de hoofdbewoner of door een volwassen bewoner die hoort tot het huishouden van de hoofdbewoner;
   b. de hoofdbewoner houdt minimaal 50% van de woning in gebruik voor zijn huishouden.
2. In afwijking van de regel in artikel 25, lid 25.2, onder 1d, is het aanbieden van logies in een woning toegestaan in de vorm van particuliere vakantieverhuur die voldoet aan de "Beleidsregels Particuliere Vakantieverhuur".

Artikel 27 Additionele horeca

Additionele horeca is als ondergeschikte activiteit toegestaan, onder de volgende voorwaarden:

1. de additionele horeca vindt plaats in een gebouw dat in hoofdzaak wordt gebruikt voor een van de volgende activiteiten: zelfstandige kantoren, bedrijfsactiviteiten in bedrijven, maatschappelijke diensten, culturele en sociaal-culturele activiteiten, sport en recreatie;
2. het deel van het gebouw voor de additionele horecaruimte is alleen open tijdens de

openingstijden van de genoemde hoofdactiviteit;
3. bij een gebouw met een bruto vloeroppervlak van maximaal 1.200m^2 is het deel voor additionele horeca niet groter dan 30% van het bruto vloeroppervlak, tot een maximum van 300m^2;
4. bij een gebouw met een bruto vloeroppervlak van 1.200m^2 of groter is het deel voor additionele horecaruimte niet groter dan 25% van het bruto vloeroppervlak;
5. de additionele horecaruimte is alleen bereikbaar via de ingang van het gebouw met de hoofdactiviteit.

Artikel 28 Ondersteunende horeca in een winkel of verkoop in horeca

28.1 Voorwaarden voor ondersteunende horeca in een winkel

Ondersteunende horeca is als ondergeschikte activiteit toegestaan in een winkel, onder de volgende voorwaarden:

1. verkoop van artikelen in de winkel is de hoofdactiviteit;
2. de horeca-activiteit vindt plaats in één deel van de winkel;
3. vanaf de straat is niet zichtbaar dat er een horecadeel in de winkel is;
4. bij een winkel met een bruto vloeroppervlak van maximaal 350m^2 is het horecadeel niet groter dan 40% van het bruto vloeroppervlak, tot een maximum van 100m^2;
5. bij een winkel met een bruto vloeroppervlak van 350 tot 1.500 m^2 is het horecadeel niet groter dan 30% van het bruto vloeroppervlak,, tot een maximum van 300m^2;
6. bij een winkel met een bruto vloeroppervlak boven 1.500 m^2 is het horecadeel niet groter dan 20% van het bruto vloeroppervlak;
7. de horecaruimte is alleen bereikbaar via de ingang van de winkel;
8. de winkel heeft een toilet voor bezoekers.

28.2 Voorwaarden voor ondersteunende verkoop in een horecabedrijf

In een horecabedrijf is winkelverkoop als ondergeschikte activiteit toegestaan, onder de volgende voorwaarden:

1. de horeca-activiteit is de hoofdactiviteit;
2. de winkel-activiteit vindt plaats in één deel van het horecabedrijf;
3. vanaf de straat is niet zichtbaar dat er een winkeldeel in het horecabedrijf is;
4. bij een horecabedrijf met een bruto vloeroppervlak van maximaal 350 m^2 is het winkeldeel niet groter dan 40% van het bruto vloeroppervlak, tot een maximum van 100m^2;
5. bij een horecabedrijf met een bruto vloeroppervlak boven 350 m^2 is het winkeldeel niet groter dan 30% van het bruto vloeroppervlak;
6. het winkeldeel is alleen bereikbaar via de ingang van het horecabedrijf.

28.3 Gevelbankjes bij ondersteunende horeca of bij horeca met ondersteunende verkoop

Een winkel met ondersteunende horeca of een horecabedrijf met ondersteunende verkoop mag een of meer gevelbankjes plaatsen, als die aan de volgende regels voldoen:

1. een gevelbankje staat op een locatie met de functie Verkeer, Verkeer - Verblijfsgebied of met een functie die een winkel toestaat;
2. gevelbankjes worden niet gebruikt als horecaterras;
3. op een locatie met de functie Verkeer of Verkeer - Verblijfsgebied ontstaat er geen hinder voor verkeer, waarbij in ieder geval minimaal 1,5 meter voor passerende voetgangers beschikbaar blijft, gerekend van een gevelbankje;
4. de totale breedte van de gevelbankjes bij een winkel of een horecabedrijf bedraagt maximaal 4 meter;
5. het gevelbankje steekt maximaal 0,6 meter uit, gerekend vanaf de gevel van de winkel;
6. als de winkel of het horecabedrijf gesloten is, zijn gevelbankjes weggehaald of opgeklapt.

Artikel 29 Afwijkende bedrijfsactiviteiten met een vergunning

In afwijking van een regel waarin bepaald is dat alleen bedrijven van een bepaalde categorie van de Lijst van bedrijfsactiviteiten zijn toegestaan, kunnen burgemeester en wethouders een vergunning verlenen voor een bedrijfsactiviteit die niet op deze lijst staat of die onder een hogere categorie valt dan in die regel is bepaald, voor zover die bedrijfsactiviteit naar aard en invloed op de omgeving gelijk kan worden gesteld aan de in die regel bepaalde categorie.

Artikel 30 Kruisingen, tunnels, bruggen en viaducten

30.1 Werking van dit artikel

Dit artikel is alleen van toepassing op kruisingen van verkeersinfrastructuur of water met andere verkeersinfrastructuur of met water, waarbij de toegewezen functie, een andere functie doorkruist, wat onder meer blijkt uit het feit dat ter plaatse van de kruising aan weerszijden diezelfde andere functie is toegewezen.

30.2 Activiteitenregeling bij kruisingen

Op de locatie van de kruising zijn naast de activiteiten die bij de toegewezen functie horen ook de activiteiten toegestaan die bij de functie horen die gekruist wordt.

Hoofdstuk 5 Grondwerk

Artikel 31 Vergunning in verband met de bescherming van een functie

31.1 Grondwerk dat niet is toegestaan

Het volgende grondwerk is niet toegestaan op een locatie die in verband met een functie beschermd is met een verbod om grondwerk te verrichten:

1. het wijzigen van het maaiveldniveau door afgraven of ophogen;
2. het aanbrengen van gesloten oppervlakteverhardingen;
3. het indrijven van voorwerpen in de bodem;
4. het verrichten van graafwerkzaamheden (zoals ten behoeve van rioleringen, kabels, leidingen en drainage), anders dan normaal graafwerk;
5. het planten of rooien van bomen of van andere diep wortelende planten;
6. het aanleggen van oppervlaktewater, het verbreden of het dempen van bestaand oppervlaktewater.

31.2 Vergunning voor afwijken

1. Burgemeester en wethouders kunnen in afwijking van de regel in lid 31.1 een vergunning voor het verrichten van grondwerk verlenen, als het grondwerk, gezien het belang van de beschermde functie, geen onevenredige schade of gevaar kan veroorzaken.
2. Burgemeester en wethouders betrekken het advies van de beheerder van de beschermde functie bij het besluit over de vergunning.

31.3 Vergunningvoorschriften

Burgemeester en wethouders kunnen, om onevenredige schade uit te sluiten of om onveilige situaties te voorkomen, voorschriften aan de vergunning verbinden.

Artikel 32 Bescherming van archeologische waarden

Dit artikel treedt in werking op 1 januari 2021. Tot die datum blijven de vergelijkbare bepalingen in de Verordening op de archeologische monumentenzorg van toepassing.

32.1 Grondwerk waarvoor geen vergunning in verband met archeologische waarden nodig is

Met inachtneming van artikel 31 is het volgende grondwerk toegestaan:

1. grondwerk dat wordt verricht op een locatie die niet is aangeduid als een archeologische verwachtingszone;
2. grondwerk dat normaal onderhoud en beheer betreft, zoals onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen en werkzaamheden binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
3. grondwerk dat samenhangt met vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte, voor zover gelegen op of onder peil, niet wordt uitgebreid en waarbij gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering;
4. grondwerk dat nodig is voor archeologisch onderzoek of voor onderzoek naar de bodemkwaliteit;
5. grondwerk dat in overeenstemming met de wettelijke voorschriften al in uitvoering is op het tijdstip van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan.

32.2 Grondwerk zonder vergunning in verband met de zone archeologische verwachtingswaarde

Met inachtneming van artikel 31 mag het volgende grondwerk op een locatie binnen een zone met een archeologische verwachtingswaarde zonder vergunning uitgevoerd worden, voor zover de activiteit aan de op de locatie geldende voorwaarden voldoet:

1. op een locatie met de aanduiding 'overige zone - archeologische verwachting - 1' onder de voorwaarde dat het grondwerk een oppervlakte van maximaal 1000m^2 verstoort en geen verstoring veroorzaakt beneden een diepte van 50cm onder het maaiveld;
2. op een locatie met de aanduiding 'overige zone - archeologische verwachting - 2' onder de voorwaarde dat het grondwerk een oppervlakte van maximaal 1000m^2 verstoort en geen verstoring veroorzaakt beneden een diepte van 30cm onder het maaiveld;
3. op een locatie met de aanduiding 'overige zone - archeologische verwachting - 3' onder de voorwaarde dat het grondwerk een oppervlakte van maximaal 100m^2 verstoort en geen

verstoring veroorzaakt beneden een diepte van 50cm onder het maaiveld;
4. op een locatie met de aanduiding 'overige zone - archeologische verwachting - 4' onder de voorwaarde dat het grondwerk een oppervlakte van maximaal 100m^2 verstoort en geen verstoring veroorzaakt beneden een diepte van 30cm onder het maaiveld;
5. op een locatie met de aanduiding 'overige zone - archeologische verwachting - 5' onder de voorwaarde dat het grondwerk een oppervlakte van maximaal 50m^2 verstoort en geen verstoring veroorzaakt beneden een diepte van 50cm onder het maaiveld;
6. op een locatie met de aanduiding 'overige zone - archeologische verwachting - 6' onder de voorwaarde dat het grondwerk een oppervlakte van maximaal 50m^2 verstoort en geen verstoring veroorzaakt beneden een diepte van 30cm onder het maaiveld;
7. op een locatie met de aanduiding 'overige zone - archeologische verwachting - 7' onder de voorwaarde dat het grondwerk een verwaarloosbaar oppervlakte verstoort en geen verstoring veroorzaakt beneden een diepte van 30cm meter onder het maaiveld.

32.3 Vergunning in verband met de archeologische waarde

1. Op een locatie met een van de in lid 32.2 genoemde aanduidingen is het verboden om zonder vergunning grondwerk te verrichten, behalve als de activiteit op grond van lid 32.1 of lid 32.2 is toegestaan.
2. De vergunning wordt verleend, als is gebleken dat het grondwerk geen directe of indirecte gevolgen heeft voor het archeologische erfgoed of als er maatregelen zijn getroffen waardoor de archeologische resten in de bodem worden behouden.
3. De vergunning wordt geweigerd als op voorhand zeker is dat de vergunning die op grond van artikel 31 voor het grondwerk nodig is niet verleend kan worden.
4. Bij de aanvraag voor een vergunning als bedoeld onder 1 wordt een deskundigenrapport overlegd, als zo'n rapport over de gevolgen van het grondwerk op de archeologische waarde nodig is voor een goede beoordeling van de aanvraag.
5. Aan de vergunning als bedoeld onder 1 kunnen in ieder geval de volgende voorschriften worden verbonden:
   a. de verplichting tot het treffen van maatregelen waardoor de archeologische resten in de bodem worden behouden;
   b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
   c. de verplichting om het grondwerk te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

Hoofdstuk 6 Overgangs- en slotregels

Artikel 33 Overgangsrecht

33.1 Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk dat op het tijdstip van vaststelling van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, of dat gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
2. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een vergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van vaststelling van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

33.2 Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van vaststelling van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
3. Als het gebruik, bedoeld in het eerste lid, na het tijdstip van vaststelling van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsregels van dat plan.

Artikel 34 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

regels van het bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern.

Uitgave Gemeente Utrecht
Bezoekadres Stadskantoor, Stadsplateau 1
Postadres Postbus 8406, 3505 RK Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00
Mail gebiedsontwikkelingjz@utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Bestemmingsplan

Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

Vastgesteld, datum nog vast te stellen

Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Aanleiding, doel en beleidskader 5

1.1 Aanleiding 5
1.2 Doel 5
1.3 Beleid 6
1.4 Juridische aspecten 7

Hoofdstuk 2 Toelichting per artikel 13

2.1 Begrippen en meten (hoofdstuk 1 van de regels) 13
2.2 Functies (bestemmingen; hoofdstuk 2 van de regels) 13
2.3 Bouwen (hoofdstuk 3 van de regels) 16
2.4 Gebouwen en locaties gebruiken (hoofdstuk 4 van de regels) 24
2.5 Grondwerk: activiteit in de bodem (hoofdstuk 5 van de regels) 31
2.6 Algemeen overgangsrecht (hoofdstuk 6 van de regels) 32
2.7 Bijlagen bij de regels 33

Hoofdstuk 3 Uitvoerbaarheid 35

3.1 Inleiding 35
3.2 Milieueffectrapportage 35
3.3 Gezondheid 35
3.4 Klimaat en duurzaamheid 35
3.5 Thematisch onderzoek 35
3.6 Kabels, leidingen en straalpaden 38
3.7 Economische uitvoerbaarheid 38
3.8 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 38
3.9 Handhaving 39
3.10 Conclusie 40

Toelichting

Hoofdstuk 1 Aanleiding, doel en beleidskader

1.1 Aanleiding

In de aanloop naar de Omgevingswet verkent de gemeente de mogelijkheden van die wet met projecten waarin een bepaald facet van de Omgevingswet nader wordt bestudeerd. Op beleidsniveau is de eerste omgevingsvisie voor de gemeente Utrecht samengesteld uit het al geldende beleid en waar nodig aangevuld met nieuw beleid. Het bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern is een project waarin geoefend wordt met het nieuwe instrument omgevingsplan.

Met dit bestemmingsplan wordt een begin gemaakt met het toevoegen van de beheersverordeningsgebieden aan het Utrechtse bestemmingsplan. De regels worden in de geest van de Omgevingswet vormgegeven: minder regels, duidelijkere regels en de 'activiteiten' staan centraal. Waar nodig worden de teksten van het plan verbonden met geometrische data. De algemene regels van dit bestemmingsplan kunnen leiden tot een herziening van het Chw bestemmingsplan Algemene regels voor bouwen en gebruik (Chw staat voor 'Crisis- en herstelwet, zie ook: de paragrafen 1.4.1 en 1.4.2).

Tien jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet moeten de regels over de leefomgeving die in gemeentelijke verordeningen staan, zoals de Algemene Plaatselijke Verordening, overgeheveld zijn naar het omgevingsplan. Hoewel de gemeenteraad bevoegd is om op grond van het Uitvoeringsbesluit Crisis- en herstelwet regels uit verordeningen in te voegen in het bestemmingsplan, bevat dit plan slechts enkele experimenteerbepalingen. De reden daarvoor is dat dit project zich vooral richt op de uniformering en vermindering van bestemmingsplanregels. Daarbij wordt ook de wens van het gemeentebestuur om 'flexibel te bestemmen' betrokken. Het uitbreiden van de opgave door het invoegen van verordeningen zou de opgave te gecompliceerd maken. Bovendien is het niet wenselijk om twee versies van de verordeningen te creëren: een Veldhuizenversie en de gewone versie die voor de hele gemeente geldt.

1.2 Doel

1.2.1 Doelstelling

Het bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern bevat een regeling die gericht is op het behouden van een goede leefomgeving in het plangebied.
Het gebied is een laagdynamisch woongebied: de belangrijkste functie is wonen.

1.2.2 Plaats en grens van het plangebied

Het plangebied ligt aan de westkant van De Meern en bestaat uit de wijken Veldhuizen en De Balije. Het plangebied wordt begrensd door, grofweg, de Leidsche Rijn, het Kloosterpark, de (overzijde van de) A12 en de Veldhuizerweg.

Afbeelding 1: Begrenzing van het plangebied

1.2.3 Regelingen die worden vervangen

Dit bestemmingsplan vervangt in het plangebied de bestemmingsplannen en beheersverordeningen die in de tabel hieronder genoemd worden.

Bestemmingsplan/verordening	Vastgesteld door Raad	Onherroepelijk
Veldhuizen	7 juni 2012	29 juni 2012
Actualisering diverse gebieden	31 oktober 2013	15 oktober 2014
Boerderij, De Balije, Veldhuizen	23 september 2010	18 november 2010
Actualisering diverse gebieden, Leidsche Rijn e.o.	31 oktober 2013	12 september 2014
Actualisering diverse gebieden, Leidsche Rijn e.o. 1e Herziening	18 mei 2017	13 juli 2017

1.3 Beleid

1.3.1 Algemene uitgangspunten, omgevingsvisie

Dit bestemmingsplan geeft uitvoering aan het beleid van de Omgevingsvisie Utrecht. De wijk Veldhuizen wordt in de omgevingsvisie gekwalificeerd als laagdynamisch woongebied. De bouwopgave voor Veldhuizen is voltooid. De regels van het bestemmingsplan vloeien voort uit de kenmerken van een laagdynamisch woongebied en zijn daarom vooral gericht op beheer en instandhouding van de bestaande situatie.

De woonfunctie staat centraal en dus ook het woongenot en een kwalitatief goede leefomgeving.

1.3.2 Rijksbeleid, provinciaal beleid, waterschapsbeleid

Het rijksbeleid en het provinciale en het waterschapsbeleid is, voor zover van belang voor het plangebied, vertaald in wetgeving. De wettelijke regelingen zijn bij het opstellen van het bestemmingsplan toegepast.

1.3.3 Thematisch beleid

Het thematische beleid (ook wel het "sectorale beleid" genoemd) is zoveel mogelijk verwerkt in de omgevingsvisie voor het gebiedsdeel Vleuten – De Meern. Er is echter ook thematisch beleid dat bij de verlening van vergunningen op basis van dit bestemmingsplan wordt betrokken. Dit geldt voor de volgende beleidsthema's: archeologie en erfgoed, detailhandel (winkels), horeca, beleid over vakantieverhuur, woningvorming en –splitsing en parkeren. Op de website Omgevingsvisie Utrecht is het beleid over deze thema's te vinden. Als burgemeester en wethouders beleidsregels hebben vastgesteld, is op die website doorgaans de link naar die regels te vinden. Beleidsregels worden overigens ook op overheid.nl gepubliceerd.

Het bestemmingsplan past in de verschillende thematische beleidskaders. De ladder voor stedelijke ontwikkeling (Besluit ruimtelijke ordening, artikel 3.1.6., lid 2) is niet aan de orde, omdat het plan geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt.

1.4 Juridische aspecten

1.4.1 Wettelijke grondslag

1.4.1.1 Wet ruimtelijke ordening, besluit ruimtelijke ordening

Artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening geeft de gemeenteraad de bevoegdheid om bestemmingsplannen vast te stellen. Deze bevoegdheid is in hoofdstuk 3 van die wet en in het Besluit ruimtelijke ordening verder beschreven en ingekaderd. Er zijn ook nog andere wetten met bepalingen over de inhoud van bestemmingsplannen, zoals de Wet geluidhinder.

Het Besluit ruimtelijke ordening is op 1 november 2014 gewijzigd.
Artikel 3.1.2, tweede lid, van het Besluit ruimtelijke ordening maakt het mogelijk dat een bestemmingsplan ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening regels kan bevatten waarvan de uitleg bij de uitoefening van een daarbij aangegeven bevoegdheid afhankelijk wordt gesteld van beleidsregels.
Bij het toetsen van een bouwaanvraag aan het bestemmingsplan zal onderzocht worden of de aanvraag voldoet aan deze voorwaarden.

1.4.1.2 Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet

Het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet wordt met regelmaat gewijzigd. Sinds de wijziging van 28 oktober 2016 beschikt de gemeente Utrecht juridisch gezien over één bestemmingsplan voor het gehele grondgebied, verder 'het bestemmingsplan van Utrecht' genoemd. Dat bestemmingsplan kan in zijn geheel of gedeeltelijk gewijzigd worden.

Dit bestemmingsplan vervangt een beheersverordening. De beheersverordening maakt geen deel uit van het bestemmingsplan van Utrecht. Als dit bestemmingsplan onherroepelijk wordt, gaat het op grond van artikel 7g van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet automatisch deel uitmaken van het bestemmingsplan van Utrecht.

Op grond van artikel 7c van het hierboven genoemde Besluit kunnen onder andere regels in het bestemmingsplan worden opgenomen over het behouden of maken van een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. In de vakliteratuur spreekt men van 'een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte'. Met 'verbreed' wordt dan bedoeld: niet alleen 'een goede ruimtelijke ordening' (bestemmingsplan), maar ook andere aspecten van de leefomgeving (de onderwerpen die onder de Omgevingswet gaan vallen).

1.4.2 Voortuitlopen op de Omgevingswet

1.4.2.1 Pilot Veldhuizen, Crisis- en herstelwet

De regeling van dit bestemmingsplan is een eerste oefening en een eerste aanzet voor het omgevingsplan dat bij de invoering van de Omgevingswet (planning: 2021) de bestemmingsplannen zal vervangen. De gemeente Utrecht is opgenomen in artikel 7g van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet. Daardoor mag de gemeente de experimenteerbepalingen uit artikel 7c van dat besluit gebruiken.

Dit bestemmingsplan maakt beperkt gebruik van die mogelijkheid, enerzijds omdat die bepalingen in dit laagdynamische gebied weinig toegevoegde waarde hebben en anderzijds omdat het experiment van dit bestemmingsplan bestaat uit het zoeken naar een sobere, doelmatige regeling die ook bruikbaar is voor andere gebieden. Sober houdt in dit geval in dat vrijwel alleen regels die nodig zijn voor een goed planologisch beheer van de wijk in het bestemmingsplan zijn opgenomen.

De laatste wijziging van artikel 7c geeft de gemeenteraad de bevoegdheid om in een

bestemmingsplan een verbod op te nemen om zonder vergunning een bepaalde activiteit te verrichten. Dat staat in lid 14. Die bevoegdheid, vergelijkbaar met die van de toekomstige Omgevingswet, is een verruiming van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening.
In dit bestemmingsplan wordt hiervan gebruik gemaakt in de gevallen die planologisch aanvaardbaar zijn, als de initiatiefnemer aan bepaalde voorwaarden voldoet en waarbij het van belang is dat de gemeente het initiatief vooraf toetst. Een toets vooraf is bijvoorbeeld wenselijk, als de regel een open norm bevat, zoals "het straatbeeld mag niet worden aangetast". De vergunningprocedure geeft aan burgemeester en wethouders de mogelijkheid om de norm door deskundigen te laten toetsen, zoals een stedenbouwkundige of de welstandscommissie, of om beleidsregels vast te stellen die de norm concreet maken.

De vrijheid die artikel 7c van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet geeft voor het digitaal verbeelden van het bestemmingsplan wordt in dit bestemmingsplan gebruikt, maar met mate. De gemeente hecht eraan dat alle bestemmingsplannen, ook dit experimentele plan, goed raadpleegbaar zijn via de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl. Daarom hebben de belangrijkste functies (bestemmingen) in het bestemmingsplan de naam gekregen die de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP 2012) voorschrijft.

1.4.2.2 Korte schets van de Omgevingswet

De Omgevingswet vraagt, onder meer, om een integrale benadering van de leefomgeving, gericht op een doelmatig beheer en ontwikkeling van de 'fysieke leefomgeving' (in dit plan kortweg 'de leefomgeving' genoemd). De gemeente krijgt meer ruimte om zelf te besluiten wat in een gebied het belangrijkst is. Verder wil de wet het aantal regels verminderen, ervoor zorgen dat de regels makkelijker te vinden en te begrijpen zijn en dat de procedures korter zijn. Om dat te bereiken bundelt de Omgevingswet zo'n 25 wetten in één wet en 100 Algemene maatregelen van bestuur (verder: Amvb; een Amvb is een besluit van de regering dat ook wettelijke regels bevat) in 4 Amvb's. Vervolgens zijn provincies en gemeenten aan zet. De gemeenten moeten al hun bestemmingsplannen terugbrengen naar één omgevingsplan. In het omgevingsplan moeten ook de regels over de leefomgeving worden opgenomen die nu nog in verordeningen staan, zoals regels uit de kapverordening.

De Omgevingswet gaat over de leefomgeving, dus niet alleen over de ruimtelijke ordening, maar ook over milieuthema's en archeologie en over andere onderwerpen waar activiteiten bij horen die gevolgen kunnen hebben voor de leefomgeving, zoals windenergie of het beheersen van de gevolgen van de klimaatverandering. Die verbreding, van ruimtelijke ordening naar leefomgeving, geldt ook voor het omgevingsplan.

1.4.2.3 Nieuw in dit bestemmingsplan

Het omgevingsplan krijgt het karakter van een verordening die regels stelt over activiteiten die effect kunnen hebben op de leefomgeving. Die verandering vraagt om nieuwe, andere regels. Dit bestemmingsplan is een eerste stap naar het omgevingsplan. Het is de bedoeling dat de algemene regels in de hoofdstukken 3, 4 en 5 van toepassing kunnen worden verklaard voor de hele gemeente. Die regels kunnen dan bij de invoering van de Omgevingswet vrijwel ongewijzigd worden overgezet naar het omgevingsplan.

Dit bestemmingsplan maakt een scherper onderscheid tussen regels die direct verband houden met een bepaalde functie (bestemming) en regels die over een activiteit gaan die ook in andere functies (bestemmingen) denkbaar is. De regels over de activiteit 'bouwen' zijn bijvoorbeeld niet meer in het artikel over de functie geregeld. Het maakt voor het bouwen zelf niet uit of de functie Wonen of Industrie is. Uit het feit dat een locatie de functie Wonen heeft volgt bijvoorbeeld niet dat je maximaal 12 meter hoog mag bouwen. Een regel met een maximum bouwhoogte kan wel nodig zijn om aan te sluiten op de hoogte van de bebouwing in de omgeving of om te voorkomen dat woonruimtes ontstaan die niet goed zijn voor de gezondheid, bijvoorbeeld omdat er boven die hoogte teveel verkeerslawaai is.

Het aantal regels is, in vergelijking met een voorheen vastgesteld bestemmingsplan, beperkt. Omdat alle hoofdgebouwen die in het plangebied gebouwd mogen worden al gebouwd zijn, is er bijvoorbeeld maar één regel over hoofdgebouwen: het is verboden om zonder vergunning een hoofdgebouw te bouwen of te verbouwen. Alleen in bijzondere gevallen wordt zo'n vergunning verleend. Ook over het bouwen van schuurtjes of aanbouwen zijn weinig regels opgenomen. De hoofdregel is: die mag je alleen bouwen, als dat op grond van de wet vergunningvrij mag. De nieuwe systematiek wordt verder uitgelegd in de paragrafen 1.4.6 en 2.3 (onder artikel 22 en 23).

Door de nieuwe opzet zijn er veel minder regels nodig. Het systeem van de Omgevingswet biedt die mogelijkheid. Als iemand een activiteit wil ondernemen die niet in strijd is met de wet, maar wel in strijd is met het omgevingsplan, dan kan hij of zij een vergunning aanvragen om toestemming voor die activiteit te vragen. Een verbod in het omgevingsplan, zoals 'het is verboden om hoofdgebouwen te bouwen', heeft dus geen absoluut karakter. Maar het zal duidelijk zijn dat de gemeente geen

vergunning zal verlenen voor het bouwen van een huis midden op de openbare weg en wel voor de vervanging van een afgebrand huis.

In de bijlage 1 van de toelichting, Leeswijzer voor bestemmingsplan Veldhuizen, zijn de verschillen tussen de bestemmingsplannen die tot nu toe zijn gemaakt en het bestemmingsplan Veldhuizen beschreven.

1.4.2.4 Nieuwe termen, vrijwel geen verbrede reikwijdte

De Omgevingswet gebruikt nieuwe termen. Een 'bestemming' wordt in die wet 'functie' genoemd en 'gebruik' is straks een 'activiteit'. Om te oefenen met de nieuwe termen en om er alvast aan te wennen, zijn deze termen al gebruikt in de regels. De term 'functie' betekent in dit plan: bestemming, gebruiksdoel; de term 'locaties' betekent hetzelfde als 'gronden' in het bestemmingsplan. 'Activiteit' kan doen, maar ook laten doen of nalaten betekenen.
De Omgevingswet hanteert ook de term 'fysieke leefomgeving'. In dit bestemmingsplan spreken we van 'leefomgeving'.
De term 'omgevingsvergunning' is in dit plan vervangen door 'vergunning', als het gaat om de omgevingsvergunning die de gemeente op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en straks op grond van de Omgevingswet kan vragen. De regels van het bestemmingsplan zouden de formele term moeten hanteren, bijvoorbeeld "omgevingsvergunning voor de activiteit zoals bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onder b" of "omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit". Via de bijlage 1 bij de regels, de Begrippenlijst, heeft de eenvoudige term 'vergunning' wel die formele lading gekregen.

Dit bestemmingsplan bevat geen regels uit verordeningen die over de leefomgeving gaan. De reden daarvoor is dat het niet handig is als in één wijk in de gemeente andere algemene regels gelden dan in de rest van de gemeente. Als uitzondering op voorgaande regelt dit bestemmingsplan wel de bescherming van de archeologische waarden, omdat de gemeente de bestemmingsplanregels en de regels uit de Verordening op de archeologische monumentenzorg voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet wil samenvoegen tot één regeling.

1.4.3 Structuur van de regels

In hoofdstuk 1 van de regels staan de gebruikelijke artikelen: een artikel waarin de verklaring van de begrippen staat en een artikel waairn staat hoe gemeten moet worden.

De regels over functies (bestemmingen) staan in hoofdstuk 2.

De regels over activiteiten zijn verdeeld over drie algemene hoofdstukken van de regels:

- hoofdstuk 3 Bouwen;
- hoofdstuk 4 Gebouwen en locaties gebruiken en
- hoofdstuk 5 Grondwerk.

De regels die in een traditioneel bestemmingsplan in hoofdstuk 4 terugkomen, zijn in dit plan in hoofdstuk 6 te vinden.

1.4.4 Bestemmingen en dubbelbestemmingen

De regels die in hoofdstuk 2 van de Regels zijn opgenomen, zijn te verdelen in regels voor gewone functies (bestemmingen), zoals Verkeer of Wonen, en regels over 'dubbelbestemmingen', zoals Leidingen of Waterkering. De dubbelbestemmingen beschermen een bepaald facet. De regels van die dubbelbestemmingen vullen de regels over de functies (bestemmingen) aan en ook de algemene regels. Als een regel van een dubbelbestemming in tegenspraak is met een andere regel, gaat de regel van de dubbelbestemming voor.

Op de landelijke website wordt een gewone bestemming 'enkelbestemming' genoemd. Dat is geen wettelijke term, net zo min als 'dubbelbestemming'. Beide soorten bestemmingen moeten gezien worden als een bestemming in de zin van artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening en als een functie in de zin van de Omgevingswet. In dit bestemmingsplan worden de dubbelbestemmingen als gewone functies gezien die, met andere functies op dezelfde locatie, bepalen welke activiteiten op die locatie mogen.

1.4.5 Afwijken van het bestemmingsplan

Op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) kan met een vergunning afgeweken worden van de regels van het bestemmingsplan. De Wabo geeft in artikel 2.12 drie methodes voor het verlenen van de vergunning om te mogen afwijken:

1. de reguliere procedure voor het afwijken op grond van regels die in het bestemmingsplan zelf staan (Wet ruimtelijke ordening) en voor de vergunning voor een activiteit die op grond van de regels vergunbaar is (Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet);
2. de reguliere procedure voor het afwijken voor een activiteit die valt onder een categorie van de lijst van artikel 4 van bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht;
3. als het bovenstaande niet van toepassing is: er moet een ruimtelijke onderbouwing gemaakt worden en de uniforme, openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht wordt gevolgd.

Het is dus altijd mogelijk om een vergunning aan te vragen om van regels van het bestemmingsplan af mogen te wijken. Onder de Omgevingswet blijft deze systematiek min of meer gehandhaafd, waarbij het volgen van de reguliere vergunningprocedure, het uitgangspunt is.

Er is een duidelijk verschil tussen methode 1 enerzijds en de methodes 2 en 3 anderzijds. Bij de vergunningverlening volgens methode 1 toetst het college van burgemeester en wethouders de aanvraag alleen aan de regels van het bestemmingsplan. Als de aanvraag past, wordt de vergunning verleend. Het college bekijkt dus niet of de aanvraag voldoet aan de Wet ruimtelijke ordening, omdat de gemeenteraad bij de vaststelling van het bestemmingsplan die toets al gedaan heeft. Bij de methodes 2 en 3 is dat anders en zal het college uitgebreider onderzoeken of het afwijken wel wenselijk is. Hieronder wordt dit met een voorbeeld verduidelijkt.

Bij het opstellen van de regels van dit bestemmingsplan is rekening gehouden met de afwijkingsmogelijkheid onder 1 en met de andere methodes van afwijking.
De regels verbieden veel activiteiten die tot verandering van de leefomgeving kunnen leiden, omdat dit bestemmingsplan in de eerste plaats wil zorgen voor een goed beheer van het plangebied. De regels verbieden bijvoorbeeld het zonder vergunning bouwen van hoofdgebouwen. Het idee hierachter is dat alle hoofdgebouwen die gebouwd mochten worden al gebouwd zijn en dat er geen plaats is voor nieuwe hoofdgebouwen. Maar het kan zijn dat een gebouw afbrandt of dat de eigenaar een gebouw wil vervangen. De regels van het bestemmingsplan bieden voor zo'n geval de mogelijkheid om een vergunning aan te vragen: de hierboven beschreven methode 1 wordt dan gevolgd. Dat is logisch, omdat bij vervanging van een hoofdgebouw niet hoeft te worden getoetst of het gebouw planologisch aanvaardbaar is.

Het kan ook zijn dat de eigenaar van een schoolgebouw een hotel wil vestigen in die school. Het bestemmingsplan staat dat niet toe, maar via methode 2 kan toch een vergunning verleend worden. Of er komt een plan om een bedrijf aan de Rijksstraatweg af te breken voor het bouwen van een flat, wat vergund kan worden met de derde methode. Bij dit soort initiatieven geeft het bestemmingsplan geen antwoord op de vraag of de ontwikkeling past in de omgeving. Dan moet de gemeente bijvoorbeeld onderzoeken of het initiatief in het gemeentelijke beleid past, in het eerste voorbeeld in ieder geval in het hotelbeleid en het verkeersbeleid. Het belang van het initiatief wordt uiteindelijk afgewogen tegen alle andere belangen die in het geding zijn, waaronder uiteraard de belangen van omwonenden.

1.4.6 Bouwen

1.4.6.1 Regels over bouwactiviteiten

In de traditionele bestemmingsplannen heeft elke bestemming regels over bouwen. Soms is het onderscheid tussen twee vergelijkbare functies (bestemmingen), bijvoorbeeld Wonen - 1 en Wonen - 2, ingegeven door de mate waarin het bouwen is toegestaan. Erg logisch is dat niet, want de activiteit bouwen zelf staat vaak los van de functie (bestemming). De functie wordt pas van belang als de bouwer klaar is: het gebouw moet dan gebruikt worden op een manier die past bij de functie (bestemming).

In dit bestemmingsplan wordt het bouwen als een zelfstandige activiteit gezien. De regels over bouwen zijn in één hoofdstuk opgenomen, hoofdstuk 3, met uitzondering van regels die bedoeld zijn om een functie (bestemming) te vrijwaren van bebouwing, zoals de functie gasleiding. Die beschermende regels zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

1.4.6.2 Wat verandert er?

Dit bestemmingsplan neemt de regeling van de beheersverordening vrijwel ongewijzigd over. Daarbij is het uitgangspunt dat de bestaande gebouwen mogen blijven staan en vervangen mogen worden door een gebouw van dezelfde omvang.

Het plan biedt wel ruimere mogelijkheden voor het bouwen van een dakopbouw.

1.4.6.3 Welke bouwmogelijkheden biedt het bestemmingsplan?

In Veldhuizen is geen plek voor nieuwe hoofdgebouwen. Het bestemmingsplan verbiedt dan ook het bouwen van nieuwe hoofdgebouwen. De regels geven wel de mogelijkheid om een vergunning te verlenen voor het vervangen van een hoofdgebouw. Een huis dat afbrandt mag dus, met een vergunning, weer worden opgebouwd.

Het bouwen van aanbouwen en bijgebouwen mag alleen als dat zonder omgevingsvergunning mag: zie de volgende paragraaf “Vergunningvrij bouwen”. Dat geldt ook voor het verbouwen van een hoofdgebouw.

In de buurten Hoge Veld en Lage Veld mogen woningen die uit twee bouwlagen bestaan en die een plat dak hebben een opbouw op dit platte dak bouwen. Deze bouwmogelijkheid bestond ook al in de beheersverordening en in de daarvoor geldende uitwerkingsplannen. Het is bij zo'n dakopbouw nadrukkelijk de bedoeling dat dit geen extra bouwlaag, dat wil zeggen extra verdieping, is. Een extra verdieping wijzigt het straat- en bebouwingsbeeld en dat is stedenbouwkundig niet aanvaardbaar.

Het lage deel van het appartementengebouw aan de Vadinushof, nummers 48-72, mag de komende vijf jaar verhoogd worden tot maximaal de hoogte van het hogere deel, omdat het een bestaande bouwmogelijkheid is. De periode van 5 jaar is gekozen, omdat er tot nu toe geen initiatieven waren om deze verhoging toe te passen.

Zie verder hieronder en de paragrafen 2.3.2, 2.3.3 en 2.3.5.

1.4.6.4 Vergunningvrij bouwen

In sommige gevallen is voor het bouwen geen omgevingsvergunning nodig. Dat geldt bijvoorbeeld voor het bouwen van bijgebouwen (schuurtjes) of aanbouwen achter of naast een huis die voldoen aan de wettelijke regels (zie: bijlage 2; op internet kunt u de toelichting vinden in de publicatie van de regeling voor het vergunningvrij bouwen (Staatsblad 2014, nr. 333, pdf-versie, pagina 34 en verder).

Ook met de toelichting van de rijksoverheid is de regeling voor het vergunningvrij bouwen nogal ingewikkeld. Er zijn bouwwerken die volledig vergunningvrij zijn (de lijst van artikel 2 van Bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht (Bor)) en die vergunningvrij zijn, als het bouwwerk past in de regels van het bestemmingsplan (de lijst van artikel 3 van die bijlage).

In schema ziet het er als volgt uit:

	bouwvergunning technische toets	*toets aan planologie (bestemmingsplan)*
Lijst artikel 2, Bijlage II, Bor	nee	*nee*
Lijst artikel 3, Bijlage II, Bor	nee	ja
Andere bouwactiviteit	ja	ja

Voor de duidelijkheid:

- uit de tabel blijkt dat een volledig vergunningvrije bouwactiviteit ook mag, als het bestemmingsplan die activiteit verbiedt;
  voorbeeld: iemand bouwt een aanbouw achter de oorspronkelijke achtergevel van zijn huis die minder dan 4 meter diep is en lager dan 3 meter - dat mag zonder vergunning op grond van artikel 2, onderdeel 3a, van Bijlage II bij het Bor, ook al is de bouwactiviteit in strijd met artikel 23 van dit bestemmingsplan;
- een bouwactiviteit die past in het bestemmingsplan en die past in artikel 3 van Bijlage II van het Bor is ook vergunningvrij;
  voorbeeld: de gemeente bouwt een schommel in een groenstrook met een hoogte van 3 meter - dat mag zonder vergunning op grond van artikel 3, onderdeel 4 van Bijlage II van het Bor, omdat het past binnen de regels (artikel 22, lid 22.6, onder b) van dit bestemmingsplan;
- een bouwactiviteit die past in het bestemmingsplan moet in andere gevallen wel aan de wettelijke, technische eisen voldoen en ook aan de bouwverordening van de gemeente;
  voorbeeld: iemand die een dakopbouw wil bouwen die voldoet aan de regels in artikel 22 lid 22.3 van dit bestemmingsplan heeft op grond van dit bestemmingsplan geen vergunning nodig, maar moet wel een bouwvergunning aanvragen die getoetst wordt aan de technische eisen in het

Bouwbesluit.

1.4.7 Bedrijfsactiviteiten en functiemenging

Bedrijfsactiviteiten kunnen effect hebben op de leefomgeving door uitstoot van stoffen, aantrekking van verkeer of door geluid. Aan de hand van het mogelijke effect heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een lijst opgesteld met bedrijfstypen. Per type is aangegeven hoe groot de afstand tussen zo'n bedrijfstype en een 'gevoelige functie, zoals wonen of onderwijs, moet zijn voor een goed woon- en leefklimaat bij de gevoelige functie. De Lijst van bedrijfsactiviteiten die op de VNG-lijst is gebaseerd, wordt in dit bestemmingsplan gebruikt voor de aanwezige bedrijven.

Voor bedrijvigheid in een woonwijk wordt de planologische term 'functiemenging' gebruikt. Bij functiemenging gaat het vaak om bedrijfsactiviteiten die in of bij een woning plaatsvinden. Deze activiteiten mogen het woon- en leefklimaat dan niet of nauwelijks verstoren. Aan de hand van de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving, die de gebruikelijke “Lijst van Bedrijven 'functiemenging'” vervangt, wordt bekeken welke bedrijven passend kunnen zijn in de woonomgeving. Achter de Lijst is, in hetzelfde document, een toelichting opgenomen.

Hoofdstuk 2 Toelichting per artikel

2.1 Begrippen en meten (hoofdstuk 1 van de regels)

Artikel 1 Begrippen
Dit artikel verwijst naar bijlage 1 van de regels, waarin begrippen die een verduidelijking nodig hebben worden verklaard. Deze lijst zal op termijn bij alle nieuwe bestemmingsplannen worden gevoegd. In de bijlage kunnen daarom ook begrippen staan die niet voorkomen in de regels van dit bestemmingsplan.

Artikel 2 Wijze van meten
De regels in dit artikel maken duidelijk hoe de gemeente gaat meten, als er in een regel een bepaalde maat, zoals een bouwhoogte, staat.

De verplichte "Anti-dubbeltelregel" uit het Besluit ruimtelijke ordening is in artikel 2, lid 2.5, opgenomen. Deze regel voorkomt dat steeds vanuit de feitelijke situatie van het heden wordt gemeten. Als een bewoner bijvoorbeeld 60% van zijn tuin mag volbouwen en dat ook heeft gedaan, ontstaat een nieuwe tuin. Deze regel verhindert dat de bewoner nu ook weer 60% van de nieuwe, kleinere tuin mag volbouwen.

2.2 Functies (bestemmingen; hoofdstuk 2 van de regels)

2.2.1 Inleiding

In hoofdstuk 2 zijn bij elke functie (bestemming) regels opgenomen waarin het doel van de functie is vastgelegd.

In het eerste lid van het artikel dat bij een functie hoort staat de beschrijving van het doel van die functie. De activiteiten die bij een functie horen worden in de regels vaak globaal beschreven. Niet elke denkbare activiteit is benoemd. Dat kan niet en als het al zou kunnen dan zou het bestemmingsplan onnodig star worden. Als de regel de functie wonen uitgebreid zou beschrijven, bijvoorbeeld: de functie wonen is bedoeld als een locatie waar personen die deel uitmaken van een huishouden eten, drinken en slapen, is niet duidelijk of je er ook mag gitaarspelen of plantjes mag houden in de vensterbank en ook niet of je een hotel mag beginnen in een huis, want een huishouden op vakantie kan in een hotel eten, drinken en slapen.
Om richting te geven aan de uitleg van de beschrijving van het doel, maken artikelleden die volgen op die beschrijving met voorbeelden duidelijk welke activiteiten bij de functie passen of welke activiteiten in ieder geval niet passen.

De meeste artikelen in dit hoofdstuk hebben dezelfde, vaste opbouw:

1. de beschrijving van het doel van de functie,
2. regels die voorbeelden geven van passende activiteiten, om het doel te verduidelijken, soms aangevuld met activiteiten die in een speciaal geval zijn toegestaan, bijvoorbeeld op een plek die op de plankaart is aangegeven;
3. regels die activiteiten verbieden; het gaat dan om activiteiten die op de locatie van de functie zeker niet wenselijk zijn en waarover geen discussie mag ontstaan of die wel of niet passen bij de functie.

Elke functie heeft in elk geval een regel waarin het doel wordt beschreven. De regels die onder 2 en 3 genoemd worden, worden weggelaten, als ze voor een functie niet nodig zijn. Het is bijvoorbeeld wel duidelijk dat een café niet past in de functie Maatschappelijk. De regel 'de activiteit horeca mag niet' is daar niet opgenomen. Bij de Wijkfunctie is dat niet zonder meer duidelijk. Daarom is bij die functie is wel een regel met een horecaverbod te vinden.
In artikel 25, lid 25.2, staan activiteiten opgesomd die niet mogen op grond van de functie, behalve als de regels bij de functie expliciet aangeven dat de activiteit wel mag. In de regels bij de functies zijn de activiteiten die artikel 25 verbiedt niet nogmaals opgenomen.

De artikelen met regels over een functie die beschermd moet worden, zoals belangrijke leidingen, hebben de volgende opbouw:

1. de beschrijving van het doel van de functie,
2. bescherming van de locatie; de bescherming bestaat meestal uit regels die de activiteiten bouwen en grondwerk verbieden.

2.2.2 De termen van de Omgevingswet

Om vast te wennen aan de Omgevingswet, gebruikt dit bestemmingsplan de nieuwe termen:
functie: de "bestemming"; de functie beschrijft waar de locatie met die functie voor bedoeld is;
locatie: de "gronden", dus de plaats of plek;
activiteit: het "gebruik"; wat je doet, soms ook wat je nalaat, en soms ook het resultaat van de activiteit.

Om het onderscheid tussen een functie en een activiteit te verduidelijken wordt de activiteit in dit bestemmingsplan meestal met een werkwoord, bijvoorbeeld bouwen, beschreven.

De keuze om zoveel mogelijk te werken met de huidige standaarden (zie paragraaf 1.4.2.1) heeft als gevolg dat er verwarring kan ontstaan over de functie Wonen en de activiteit wonen. De functie duidt locaties aan die bedoeld zijn voor woningen (huizen). De belangrijkste activiteit in een woning is (het werkwoord) wonen.

2.2.3 De functies (bestemmingen) (artikel 3 tot en met 19)

Artikel 3 Bedrijf - Bedrijf tot en met categorie 2
De verschillende bedrijven hebben de functie (bestemming) 'Bedrijf' gekregen. Aan het plan is (als bijlage bij de regels) de Lijst van bedrijfsactiviteiten toegevoegd. Een uitgebreide toelichting op deze lijst is opgenomen in de bijlage zelf. Binnen het plangebied zijn uitsluitend de bedrijfsactiviteiten tot en met milieucategorie 2 toegestaan.

Artikel 4 Bijzondere wijkfunctie
De 'Bijzondere wijkfunctie' wordt gegeven aan een gebouw waarin een aantal functies zijn samengebracht die een bijdrage leveren aan het voorzieningenniveau en de sociale cohesie van de wijk of buurt. Deze functie (bestemming) is toegekend aan de boerderij in De Balije, waarin kinderopvang, horeca-activiteiten en nog enkele andere activiteiten plaatsvinden.

Artikel 5 Groen
Locaties met de functie (bestemming) Groen maken deel uit van de openbare ruimte. Deze functie is toegekend aan parken en aan ander groen dat een wezenlijk onderdeel is van de structuur van een wijk of gebied (zie ook: de toelichting hieronder over artikel 14 (Water)). In deze groenvoorzieningen is bewegen, ontmoeten en spelen in de open lucht vanzelfsprekend. Groenvoorzieningen dragen bij aan een gezond leefklimaat en vergroten de leefbaarheid van een wijk of gebied.
Binnen de functie 'Groen' is ook oppervlaktewater en sierwater toegestaan en er mogen voet- en fietspaden worden aangelegd en veldjes waar honden ongelijnd uitgelaten mogen worden.
Planologisch is een evenement in het groen niet bij voorbaat onwenselijk. De aard en omvang van een evenement moet passen in de omgeving. De afweging of een evenement kan worden toegestaan, maakt de gemeente op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening, waarbij alle aspecten die bij een evenement komen kijken worden beoordeeld. Dit artikel verbiedt een evenement, tenzij het evenement is toegestaan op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening.
Auto's horen niet thuis op een locatie met deze functie. Als er toch nieuwe parkeerplaatsen of uitritten nodig zijn, dan moet daarvoor een vergunningprocedure doorlopen worden of de procedure om het bestemmingsplan te wijzigen.
Het aantasten van bomen is in strijd met het doel van de functie. De regel in lid 5.3, onder 4, maakt dat expliciet. Onderhoud aan bomen of het verwijderen van een zieke boom valt uiteraard niet onder deze regel.

Artikel 6 Leiding - Gas ('dubbelbestemming')

De bescherming van de gasleiding is geregeld via de regels die een vergunning eisen voor het werken op en in de bodem (artikel 31) en voor het bouwen in afwijking van het bouwverbod (artikel 23, lid 23.5).

Artikel 7 Leiding - Riool ('dubbelbestemming')

De bescherming van de leiding en het bouwen in afwijking van het bouwverbod zijn geregeld zoals hierboven onder artikel 6 is uitgelegd.

Artikel 8 Leiding - Water('dubbelbestemming')

De bescherming van de leiding en het bouwen in afwijking van het bouwverbod zijn geregeld zoals hierboven onder artikel 6 is uitgelegd.

Artikel 9 Maatschappelijk

Binnen deze functie (bestemming) zijn verschillende maatschappelijke instellingen en diensten toegestaan. In Veldhuizen gaat zijn dat bijvoorbeeld kinderopvang, een centrum voor

gezondheidszorg, medische, paramedische, sociaal-culturele diensten, religieuze en educatieve instellingen en dergelijke. Een gebouw met deze functie mag van maatschappelijke functie veranderen, zolang de functie maar binnen de doelstelling en de bijbehorende regels van dit artikel past.

Artikel 10 Verkeer
Deze functie (bestemming) is toegekend aan wegen die belangrijk zijn voor de verkeersafwikkeling. De Rijkswegen vallen niet onder deze functie. De parallelweg langs de A12 heeft wel de functie Verkeer.
Op grond van de regels mag de weg binnen de functie alleen verbreed worden voor in- en uitvoegstroken en voor fiets- en voetpaden.
De regels staan wel toe om het aantal rijstroken te verminderen, maar bevatten een verbod op het vermeerderen van het aantal rijstroken.
Als de afwikkeling van verkeer niet gehinderd wordt, mogen op locaties met deze functie kleine bouwwerken, zoals nutsvoorzieningen en fietsenstallingen gebouwd worden.

Artikel 11 Verkeer - Openbaar vervoer

Deze functie (bestemming) is voor wegen voor openbaar vervoer, in de eerste plaats voor bussen, maar natuurlijk ook voor hulpdiensten en andere motorvoertuigen die de busbaan mogen gebruiken, zoals taxi's die een ontheffing hebben gekregen op grond van artikel 87 van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990.
De activiteiten die in deze functie passen spreken verder voor zich.

Artikel 12 Verkeer - Rijksweg

Deze functie (bestemming) is toegekend aan rijkswegen. Op grond van de regels mag de weg binnen de functie alleen gewijzigd worden voor in- en uitvoegstroken.

Artikel 13 Verkeer - Verblijfsgebied
De openbare ruimte die niet de functie (bestemming) Groen, Water of een bijzondere verkeersfunctie heeft, zoals Verkeer - Rijksweg, krijgt de functie 'Verkeer - Verblijfsgebied'. Daaronder vallen wegen, fiets- en voetpaden, pleinen, groenvoorzieningen en bouwwerken die bij de functie passen, zoals fietsenstallingen. Wegen met deze functie zijn vooral bedoeld voor het bestemmingsverkeer.
Voor standplaatsen gelden ook de regels die in de APV staan. Voor terrassen gelden de eisen die de horecaverordening stelt (in de versie van 2018: onder meer artikel 2 en 9) en het daarbij horende terrassenreglement.
Planologisch is een evenement op een locatie met deze functie niet bij voorbaat geheel onwenselijk. De aard en omvang van een evenement moet passen in de omgeving. De afweging of een evenement kan worden toegestaan, maakt de gemeente op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening, waarbij alle aspecten die bij een evenement komen kijken worden beoordeeld. Dit artikel verbiedt een evenement, tenzij het evenement is toegestaan op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening.

Artikel 14 Water
De functie (bestemming) 'Water' is alleen aan een locatie toegekend, als het oppervlaktewater een structurerend element is, zoals aan de IJsselmonde en de Wiericke, een grote watergang, een watergang voor varend verkeer of woonboten, een watergang die nodig is voor het waterbeheer of oppervlaktewater dat hoort bij een cultuurhistorische structuur. Oppervlaktewater dat niet als water bestemd is, is in andere functies voor de openbare ruimte toegestaan, net als waterbeheer en waterberging. Sierwater past zonder nadere regeling in tuinen of op plaatsen waar groen is toegestaan.
Het bestemmingsplan regelt alleen het ruimtelijke aspect van water. De keur (dat is de verordening van het hoogheemraadschap of waterschap) blijft dus onverkort naast het bestemmingsplan van kracht. Ook in de gemeentelijke havenverordening staan regels over het water en bijvoorbeeld over woonboten die blijven gelden.
De functie staat ook groen, oevers en oeverhellingen (taluds) toe. Dat is nodig omdat die bij het water horen en natuurlijk ook omdat de waterlijn bij droogte of regenval van plaats kan veranderen.
Bedrijfsboten, woonboten, woonarken of andere woningen in het water zijn alleen toegestaan op de locaties met een aanduiding op de plankaart. In Veldhuizen komt die aanduiding niet voor.

Artikel 15 Waterstaat - Waterkering ('dubbelbestemming')
De bescherming en het bouwen in afwijking van het bouwverbod zijn geregeld zoals hierboven onder artikel 6 is uitgelegd.

Artikel 16 Waterstaat - Waterwinning
De locaties die met deze functie zijn aangeduid hebben een rol in het winnen van drinkwater. De regels bij de functie moeten de kans op verontreiniging van het grondwater verkleinen. Zie ook paragraaf 3.5.4.1.

Artikel 17 Wijkcentrumfunctie
Gebouwen met een wijkcentrumfunctie (-bestemming) zijn in eerste instantie bedoeld voor activiteiten die op winkelend publiek, afkomstig uit de omgeving, gericht zijn. Dergelijke gebouwen hebben vaak publieksfuncties op de begane grond met daarboven woningen. Er zijn veel voorbeelden te noemen; de winkelcentra aan de Hindersteinlaan, het Mereveldplein, maar ook winkelcentrum De Gaard in Tuindorp, de winkels aan of bij de Damstraat, de Rijnlaan, enzovoort.
Voor winkels en dienstverlenende bedrijven, zoals kappers of makelaars, is het van belang dat de buren activiteiten verrichten die zich richten op mogelijke klanten. Dat kan ook een huisartsenpost of een bibliotheek zijn. Het bestemmingsplan staat ook die activiteiten toe.
Horeca toetst de gemeente aan het horecabeleid. Nieuwe horecavestigingen zijn dan ook alleen met een vergunning toegestaan (methode 2 van paragraaf 1.4.5).
Met de openingstijden van winkels in lid 17.3 worden de tijden bedoeld die op die locatie door de winkels worden gehanteerd.
Een afhaalzaak is een bijzonder soort winkel. In de praktijk is gebleken dat een afhaalzaak een aanzienlijke kans op hinder geeft die vergelijkbaar is met een snackbar. De gemeente staat nieuwe afhaalzaken dan ook slechts toe op plekken waar dat gezien de aangrenzende functies past.
Voor de bovenwoningen en appartementen gelden dezelfde regels als voor grondgebonden woningen. Die regels staan in artikel 26.

Artikel 18 Wijkfunctie
De wijkfunctie (-bestemming) is toegekend aan gebouwen die op de begane grond voorzieningen voor de wijk hebben, zoals scholen, kinderopvang en andere, daarbij passende maatschappelijke of medische diensten, en daarboven woningen.
Voor de bovenwoningen en appartementen gelden dezelfde regels als voor grondgebonden woningen. Die regels staan in artikel 26.

Artikel 19 Wonen
De functie (bestemming) Wonen is toegekend aan percelen waarop alleen woningen staan. In lid 19.1 is vastgelegd waar een perceel met de functie wonen voor bedoeld is. Het doel is bepalend voor de vraag welke activiteiten bij deze functie passen en dus toegestaan zijn.
In lid 19.2 wordt concreet gemaakt welke activiteiten bij het wonen passen. Onder 1 staat wat mag en onder 2 en 3 staat wat in een bijzondere situatie ook mag, namelijk een tandartsenpraktijk op een bepaald adres en een zorgwoning op de locatie die op de kaart is aangeduid. Een zorgwoning is een maatschappelijke functie die goed bij de functie wonen past, maar die een andere ruimtelijke uitstraling heeft. Het toekennen van die functie binnen de functie wonen, vraagt om een belangenafweging. Daarom zijn met de regel onder 2 alleen de bestaande zorgwoningen, voorzien van de aanduiding zorgwoning, toegestaan. Hetzelfde geldt voor de tandartsenpraktijk.
Er zijn meer functies die het wonen toestaan. Daarom zijn in de algemene regels ook regels opgenomen die bij het gebruik van een woning horen, zoals een bedrijf-aan-huis, een bed-and-breakfast of mantelzorg. Zie hiervoor artikel 26 onder 26.4, 26.5 en 26.1.
Het bouwen van woningen is geregeld in hoofdstuk 3, Bouwen. In lijn met de Omgevingswet maken de regels onderscheid tussen de activiteit bouwen en andere activiteiten, bijvoorbeeld de activiteit in het gebouw. Het gevolg is dat een bouwer soms meerdere regels moet toepassen. Als het bouwen bijvoorbeeld een extra woning tot gevolg heeft, dan zijn ook de regels over nieuwe woningen van toepassing. Die staan in artikel 26, waar alle regels over het wonen staan. Als voor het bouwen ook nog gegraven moet worden, dan zijn de regels in hoofdstuk 5 misschien van toepassing. Graven is namelijk een andere activiteit. (Dat is overigens onder de Wet ruimtelijke ordening en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ook al zo.)
In lid 19.3 wordt geregeld dat bestaande parkeergelegenheid op eigen terrein bij woningen niet mag verdwijnen, ook niet als er aan- en bijgebouwen worden gebouwd of als een tuin anders wordt ingericht. De parkeergelegenheid in het openbare gebied is namelijk afgestemd op de parkeermogelijkheden op eigen terrein. Het opheffen van parkeerplaatsen op het eigen terrein van woningen leidt tot extra druk op de openbare ruimte. Deze regel geldt voor alle vormen van parkeergelegenheid, zoals een inpandige garage, een gebouwde garage aan of bij de woning en voor geheel of gedeeltelijk open parkeerplaatsen op het perceel bij de woning.

2.3 Bouwen (hoofdstuk 3 van de regels)

2.3.1 Inleiding

Alle regels over het bouwen in Veldhuizen zijn in dit hoofdstuk opgenomen. Deze regels gaan op termijn voor de hele gemeente gelden. De planning daarvoor is begin 2020. De regels houden rekening met het feit dat ze in combinatie met een ouder bestemmingsplan gelden of die, zoals in dit plan, deel uitmaken van een bestemmingsplan, een 'Chw-plan' (Chw staat voor: Crisis- en herstelwet, zie paragraaf: 1.4.2), dat anticipeert op de Omgevingswet.

In andere hoofdstukken kunnen ook regels staan die voor een bouwer van belang kunnen zijn. Als

iemand bijvoorbeeld een bijgebouw bouwt dat past binnen de regels voor het bouwen, maar na de bouw het bijgebouw gebruikt als buurtcafé of als winkel, dan is er toch sprake van strijd met de regels van dit bestemmingsplan.

In dit plan en in een Chw-plan dat op dit plan gebaseerd is, is een 'overige zone - bouwen' aan locaties toegekend. Zo'n zone omvat alle functies waar hoofdgebouwen gebouwd zijn of gebouwd kunnen worden. Grofweg zijn dat de functies die niet tot het openbare gebied behoren, later aangevuld met agrarische functies.

Als een regel geen verwijzing naar de 'overige zone - bouwen' heeft, dan geldt de regel in principe dus voor het hele grond gebied van de gemeente waarvoor een bestemmingsplan geldt, inclusief de gebieden met een Chw-plan. Alleen gebieden met een beheersverordening houden hun eigen regeling.

De artikelen in hoofdstuk 3 van de regels zijn als volgt ingedeeld:

- inleidende en algemene bepalingen (artikel 20 en 21);
- bouwen is toegestaan op grond van het bestemmingsplan (artikel 22);
- vergunning nodig voor het bouwen (artikel 23);
- overgangsrecht (artikel 24).

2.3.2 Bouwactiviteiten in de zone 'overige zone - bouwen' (artikel 20)

Artikel 20 Inleidende bepalingen over het bouwen
De regel in lid 20.1 zorgt ervoor dat dit hoofdstuk in de hele gemeente kan gelden. In de inleiding hierboven is al uitgelegd dat het hoofdstuk dan ook geldt in gebieden waar een ander bestemmingsplan geldt. Dat kan zelfs een oud bestemmingsplan zijn dat in de vorm van een boek met papieren plankaarten is vastgesteld, zoals het bestemmingsplan Binnenstad. In de bestemmingsplannen die tot nu toe werden gemaakt, staan de regels over het bouwen in twee hoofdstukken. Wat je waar mag bouwen staat vrijwel zonder uitzondering in hoofdstuk 2. Per bestemming worden aparte regels gegeven, meestal in het tweede lid. In de bestemming staat ook wanneer burgemeester en wethouders bevoegd zijn om je in afwijking van die regels een vergunning geven. In hoofdstuk 3 van de bestemmingsplannen staan algemene regels over het bouwen. Die regels zijn overigens grotendeels vervangen door het Chw bestemmingsplan Algemene regels over bouwen en gebruik, dat de gemeenteraad op 30 november 2017 heeft vastgesteld. Om de regels verder te uniformeren zullen de hoofdstukken 3 tot en met 5 van dit bestemmingsplan te zijner tijd het Chw bestemmingsplan Algemene regels over bouwen en gebruik vervangen.
Met de regel in lid 20.1 blijven de regels die in bestemmingsplannen in hoofdstuk 2 staan van toepassing, naast de regels die in hoofdstuk 3 van dit plan staan. Dat is eigenlijk logisch, want het is een juridisch principe (het 'lex specialis'-beginsel) dat een bijzondere regel voorgaat op een algemene regel.

De regel in lid 20.2 verbindt het bouwen met de functie van het gebouw. Als de functie van het gebouw niet past bij de functie van de locatie, mag het bouwen ook niet. Een bedrijfspand past bijvoorbeeld wel op een locatie met de functie Bedrijf, maar niet op een locatie met de functie Wonen. Een vergunningaanvraag voor een bedrijf op zo'n locatie zal op grond van lid 20.2 moeten worden geweigerd.

Lid 20.3 dient twee doelen. Allereerst wordt onder 1 zeker gesteld dat een bestaand, legaal bouwwerk (een gebouw is ook een bouwwerk) in dit bestemmingsplan als een legaal bouwwerk wordt gezien, ook al bepaalt een regel in dit artikel dat zo'n bouwwerk niet gebouwd mag worden. Met legaal wordt bedoeld:

- toen het bouwwerk gebouwd werd beschikte de eigenaar over de vergunningen die toen verplicht waren en was het bouwen op grond van de wet toegestaan of
- het gebouw is later gelegaliseerd of mocht op grond van latere regelgeving gebouwd of in stand gelaten worden.

De regel onder 2 is bedoeld voor bouwwerken die gebouwd zijn om te voldoen aan een voorwaardelijke verplichting. Dergelijke gebouwen mogen niet afgebroken worden.

2.3.3 Bijzondere regels (artikel 21)

Lid 21.1 Voorwaardelijke verplichting over parkeren
Dit lid zorgt voor de uitvoering van het parkeerbeleid. De regel onder 1 en 3 zorgen ervoor dat een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen moet voldoen aan het gemeentelijk parkeerbeleid. Dat betekent dat de aanvrager moet zorgen voor voldoende parkeergelegenheid voor auto's en fietsen. Wat voldoende is, hangt natuurlijk af van wat er gebouwd wordt. Het college gebruikt beleidsregels om te toetsten of een bouwplan voorziet in voldoende parkeergelegenheid. Bij de vaststelling van dit bestemmingsplan zijn staan die beleidsregels in de Nota Parkeernormen Fiets en Auto, bijlage 1 bij de Parkeernota Stallen en Parkeren 2013.
De constructie in dit lid vloeit voort uit artikel 3.1.2, tweede lid, van het Besluit ruimtelijke ordening en uit de vergelijkbare bepaling in het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet, artikel 7c, zesde lid. Die wettelijke regelingen staan toe dat een bestemmingsplan ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening "vage regels" bevat die concreet worden gemaakt met beleidsregels.
Uit de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 maart 2017 (201605713/1/R3) over het bestemmingsplan "Facetherziening parkeren" van de gemeente Groningen volgt dat de gemeente een dynamische verwijzing naar parkeernormen in de regels mag opnemen. In deze uitspraak overweegt de Afdeling: "Wel moet duidelijk zijn naar welke beleidsregels wordt verwezen. Hoewel in artikel 4, lid 4.4, van de planregels niet wordt verwezen naar specifieke beleidsregels, kan er naar het oordeel van de Afdeling in redelijkheid geen onduidelijkheid over bestaan dat ten tijde van de vaststelling van het plan hiermee de "Beleidsregels Parkeernormen 2012" van de gemeente Groningen worden bedoeld. Er zijn in de gemeente Groningen immers geen andere beleidsregels met betrekking tot parkeren."

Lid 21.2 Woningvorming en omzetting
Deze regel heeft vooral een signaalfunctie. De regel is strikt genomen niet nodig, omdat artikel 26 sowieso van toepassing is. De beleidsmatige toelichting staat bij dat artikel.

2.3.4 Bouwen is toegestaan (artikel 22)

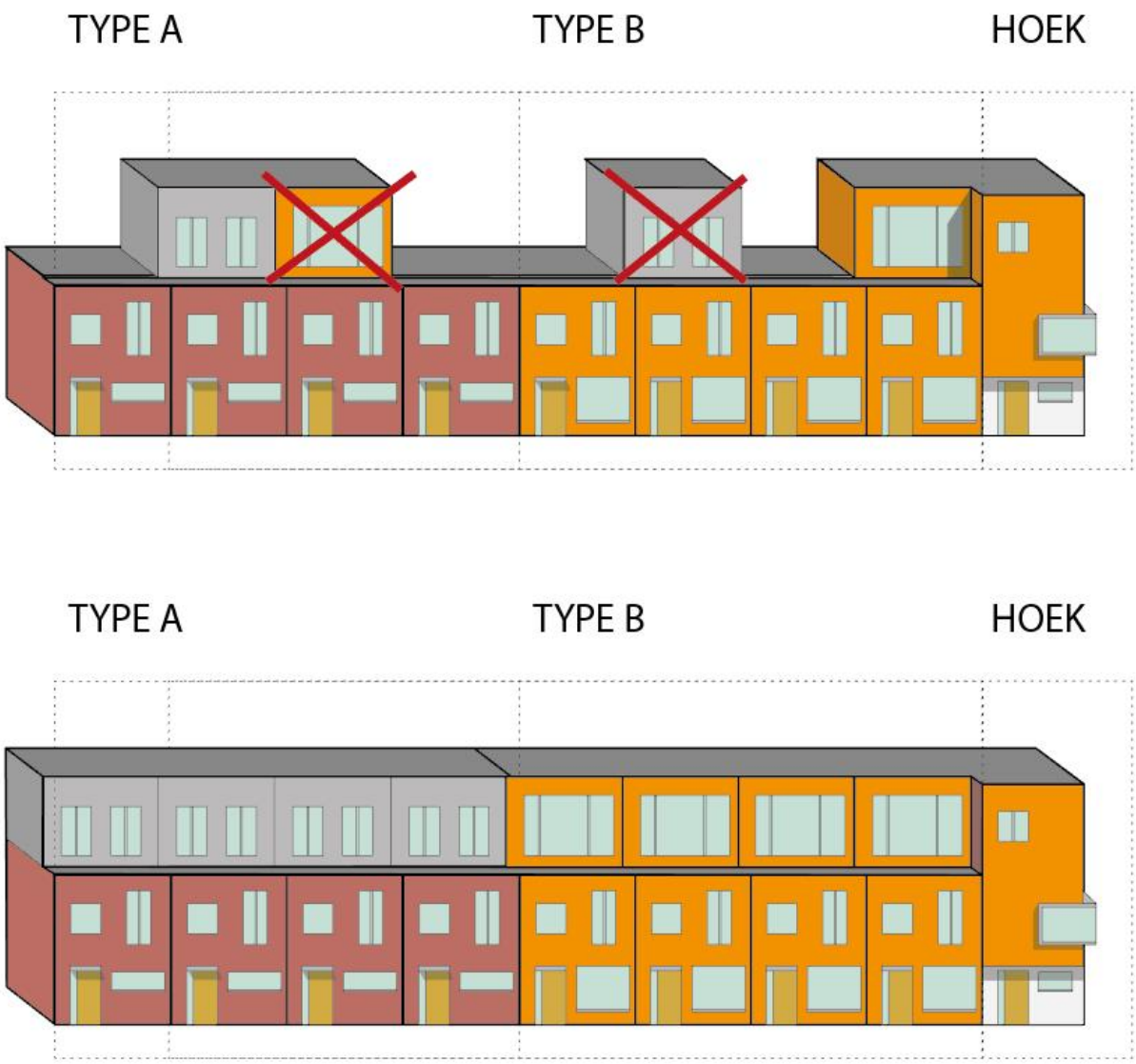
Voor de duidelijkheid: het "bouwen is toegestaan" in de kop van artikel 22 wil zeggen dat op grond van hoofdstuk 3 van de regels geen vergunning nodig is. Vaak is op grond van de wet wel een omgevingsvergunning nodig of brengt de bouwactiviteit ook een vergunningplichtige activiteit met zich mee, bijvoorbeeld het bouwen bij een gasleiding.

Het eerste lid, lid 22.1 beschrijft de gevallen waarin geen vergunning nodig is. Onder 1 worden de bouwwerken bedoeld die op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht zonder vergunning, zelfs zonder bouwvergunning, gebouwd mogen worden (zie paragraaf 1.4.6.4). De regel onder 2 spreekt voor zich. Het derde onderdeel verwijst naar bouwregels die gekoppeld zijn aan een functie (bestemming). De regels bij de functie Leiding - Gas verbieden het bouwen. Op een locatie met die functie is het bouwen dus niet toegestaan. Maar het kan ook zijn dat een functie juist regels bevat waardoor het bouwwerk past in het bestemmingsplan. Dan is het bouwen dus toegestaan.

In lid 22.2 staan de kleine afwijkingen van regels over het bouwen, afwijkingen die normaal gesproken geen effect hebben op de planologische of stedenbouwkundige invulling van een gebied en de leefbaarheid niet aantasten. Deze regels staan ook al in het Chw bestemmingsplan Algemene regels voor bouwen en gebruik. Meestal is voor de genoemde bouwwerken wel een omgevingsvergunning nodig. Dit lid bepaalt slechts dat voor de *afwijking* (namelijk de overschrijding van de bouwgrens) geen vergunning nodig is.

Lid 22.3 regelt dat dakopbouwen op een hoofdgebouw die voldoen aan de voorwaarden van dat lid geen nadere toets aan het bestemmingsplan nodig hebben. Er is wel een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen nodig op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
Een dakopbouw die aan de voorwaarden voldoet, voldoet ook aan de welstandsaspecten. Die zijn namelijk vertaald in de voorwaarden over het uiterlijk en het materiaalgebruik. De voorwaarden komen er eigenlijk op neer dat een dakopbouw moet aansluiten bij de eerder gerealiseerde dakopbouwen in een bouwblok of in een straat. Die eerdere dakopbouwen zijn al op welstand getoetst en fungeren als "trendsetter". Als er geen trendsetter is, dan kan een dakopbouw vergund worden op grond van artikel 23 of met een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan mag worden afgeweken.

Met een rij woningen van hetzelfde type worden aan elkaar gebouwde woningen in dezelfde stijl en met dezelfde architectonische opbouw en uitvoering bedoeld. Dit kan een zelfstandig rij woningen zijn of een rij woningen binnen een langere rij woningen.

Afbeelding: voorbeeld van hoe de regeling werkt bij een rij met twee woningtypen

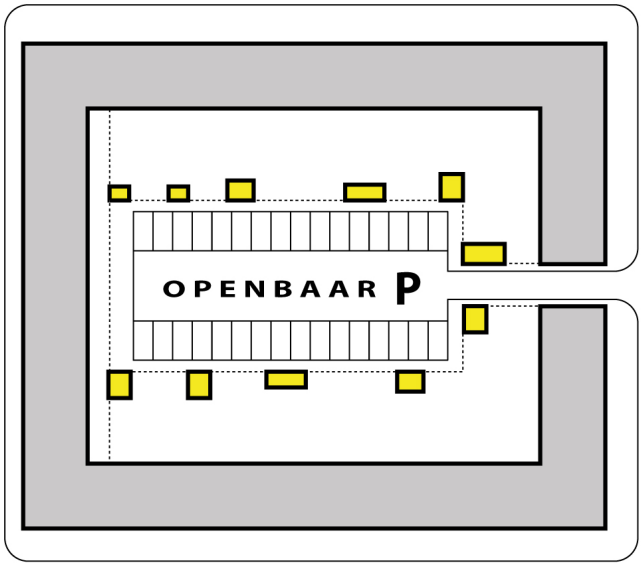
Dakopbouwen op beeldbepalende panden (zie de Lijst van beeldbepalende panden, bijlage 5 bij de regels) tasten de belevingswaarde en de cultuurhistorische waarde van de omgeving aan en zijn daarom op grond van artikel 22.3, onder 1, niet toegestaan.
De regel onder 7 maakt, wellicht ten overvloede, duidelijk dat een dakopbouw niet hetzelfde is als een extra verdieping (bouwlaag). Uit de vorm en grootte van de dakopbouw moet blijken dat de dakopbouw aan deze regel voldoet.

Lid 22.4 staat het maken van dakterrassen op een aan- of uitbouw toe. Dakterrassen kunnen een belangrijke meerwaarde hebben voor bewoners die geen tuin of plaatsje hebben. De nadelen van een dakterras zijn de vermindering van de privacy en de geluidsoverlast voor de buren. Die nadelen wegen in een wijk als Veldhuizen, met veel tuinen en veel groen, zwaarder dan de voordelen. Daarom zijn dakterrassen op woningen niet toegestaan (dat volgt uit artikel 23, lid 23.3, waarin geen ruimte aan dakterrassen wordt geboden). De zinsnede "op het deel van het hoofdgebouw dat alleen één bouwlaag op de begane grond heeft " moet voorkomen dat er discussie staat over de vraag of de aanbouw of uitbouw een deel is van het hoofdgebouw. Een oorspronkelijk aangebouwde keuken kan bijvoorbeeld als deel van het hoofdgebouw gezien worden. Als dat zo is, dan mag ook op dat deel van het hoofdgebouw een dakterras gemaakt worden, zolang dat dakterras maar niet op een tweede bouwlaag wordt gemaakt.

Het bouwen van een bijbehorende bouwwerk is onder voorwaarden geheel vergunningvrij (zie hierboven bij lid 22.1 en paragraaf 1.4.6.4). De voorwaarde waar lid 22.5 verwijst luidt: "c. op een afstand van meer dan 1 m vanaf openbaar toegankelijk gebied, tenzij geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn". Met deze voorwaarde wil de wetgever voorkomen dat bijbehorende bouwwerken die invloed hebben op de beleving van de openbare ruimte zonder welstandstoets

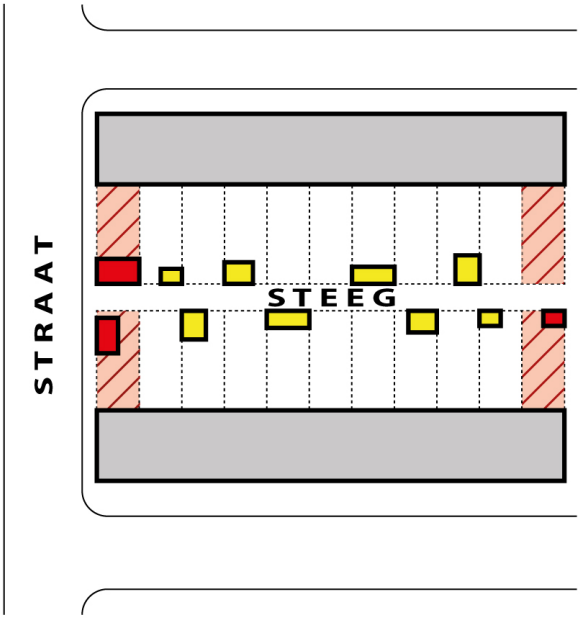
gebouwd mag worden. Er zijn echter gevallen waarin het bijbehorende bouwwerk zonder bezwaar of zelfs bij voorkeur op de grens van het openbare gebied gebouwd kunnen worden. De regels in lid 22.5 beschrijven die gevallen en zorgen dat voor die gevallen snel een vergunning voor de activiteit bouwen verleend kan worden. Het begrip "openbaar toegankelijk gebied" is uit de regeling in Bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht overgenomen.
De regel onder 1 gaat over wat men een gesloten bouwblok noemt. Een bijhorend bouwwerk op de grens van het perceel is daar geen bezwaar. "Aan alle zijden omgeven [..] door hoofdgebouwen", betekent niet dat er geen openingen in de bebouwing mag zitten, bijvoorbeeld openingen om verkeer naar een binnenterrein toe te laten. Het gaat erom dat aan alle zijden min of meer gesloten bebouwing staat die een duidelijk binnenterrein vormt voor de bewoners van die gebouwen.

Afbeelding: openbaar gebied dat "omgeven is door hoofdgebouwen"

Op grond van de regeling in Bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht is het bouwen van bijbehorende bouwwerken aan een achterom toegestaan, behalve bij percelen die op de hoek liggen. De achterom valt namelijk niet onder het begrip "openbaar toegankelijk gebied". Op de tekening hieronder zijn de bijbehorende bouwwerken die vergunningvrij zijn geel gekleurd. Op de hoeken, rood ingetekend, is het van belang dat zorgvuldig gekeken wordt naar het effect op de openbare ruimte. Als een bouwplan stedenbouwkundig past en voldoet aan de eisen van welstand, is het bouwen met een vergunningverlening mogelijk.

A*fbeelding: percelen aan een steeg of achterom*

In lid 22.6 staan de regels over het bouwen in de openbare ruimte. De meeste bouwwerken die daar normaal gesproken te vinden zijn, mogen op grond van de Wabo zonder vergunning gebouwd worden. De gemeente is, afgezien van nutsvoorzieningen, over het algemeen de enige partij die in de openbare ruimte iets bouwt. Meestal zijn het voorzieningen die bij de inrichting van het openbare gebied horen, zoals banken in het park. Het uitgangspunt bij de regeling voor het bouwen in de openbare ruimte is dat de gemeente zichzelf geen vergunningen hoeft te geven. In de praktijk overlegt de gemeente veranderingen van de inrichting van de openbare ruimte met omwonenden. Als omwonenden bezwaar hebben, kunnen zij dat ook zonder vergunningprocedure aan de gemeente laten weten.

Met de regels in lid 22.6 is voor het bouwen van voorzieningen die het algemeen belang dienen in principe geen vergunning nodig. Er zijn een paar voorwaarden:

- het gebouwde, dus het resultaat van de bouw, mag de verkeersveiligheid of de waterveiligheid niet aantasten; het spreekt voor zich dat ook tijdens de bouw gezorgd moet worden voor de veiligheid van het verkeer, maar dat kan bijvoorbeeld met verkeersregelaars geregeld worden;
- het bouwen mag niet in strijd zijn met de beschermende regels voor bijvoorbeeld leidingen;
- het bouwen komt niet in strijd met de toegewezen functie, wat bijvoorbeeld bij de functies Groen en Verkeer en Verblijf betekent dat het bouwen geen aantasting van bomen tot gevolg mag hebben.

In het geval van speelvoorzieningen geldt een maximum hoogte. Geluidwerende voorzieningen worden in de praktijk alleen aangebracht als dat nodig is en dan niet hoger dan nodig is. Daarom is geen maximale hoogte in de regel opgenomen. Dat geldt ook voor kunstwerken. Het plaatsen van een kunstwerk in de openbare ruimte gebeurt altijd in overleg met de omwonenden. Een regel over de omvang is dus niet nodig.

2.3.5 Bouwen met een vergunning (artikel 23)

In artikel 23 staan de mogelijkheden voor het met een vergunning bouwen in afwijking van regels en voor het bouwen dat zonder vergunning niet is toegestaan. De grondslagen voor deze vergunningen staan respectievelijk in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening en in artikel 7c, lid 14, van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet. De werking is overigens vergelijkbaar: de bouwmogelijkheid die vergund kan worden, is in overeenstemming met de geest van het bestemmingsplan, als aan de voorwaarden die bij de vergunningplicht horen wordt voldaan.
Dit artikel biedt de mogelijkheid om bouwwerken te bouwen die de buren als hinderlijk kunnen ervaren. Daarom doet degene die wil bouwen er goed aan om even met de buren te gaan praten, voordat de vergunningaanvraag gedaan wordt.
Zie ook paragraaf 1.4.5, waarin onder meer wordt uitgelegd hoe de afwijkmethode, methode 1, zich verhoudt tot de andere methodes om af te wijken van regels van het bestemmingsplan. De vergunning die met toepassing van de Crisis- en herstelwet vereist is, volgt ook deze methode 1.

Lid 23.1 Bouwen buiten de bouw- en bestemmingsgrens
De werking van lid 23.1 heeft net als artikel 22, lid 22.2, tot doel om kleine afwijkingen toe te kunnen staan. In tegenstelling tot de regel in artikel 22, lid 22.2 mag op grond van lid 23.1 ook de bestemmingsgrens overschreden worden. De afwijking kan daardoor ingrijpender zijn. Daarom is voor deze afwijking een vergunning van burgemeester en wethouders nodig. Het is niet de bedoeling dat de afwijking de aard van de aangrenzende functie (bestemming) aantast. Dan zou sprake zijn van een wijziging van die functie. Het college is daartoe niet bevoegd. Zo is in de gevallen die onder c genoemd zijn een vrije hoogte als voorwaarde opgenomen, om te voorkomen dat de grond waarboven gebouwd wordt niet meer veilig gebruikt kan worden en daarmee feitelijk ongeschikt wordt voor de functie.
Dit lid is een voortzetting van de regeling in het Chw bestemmingsplan Algemene regels voor bouwen en gebruik.

Lid 23.2 Bouwen met een kleine afwijking van regels
In lid 23.2 staan de kleine afwijkingen die doorgaans in een apart artikel met als titel 'Algemene afwijkingsregels' in bestemmingsplannen worden opgenomen. Deze regel is een uitbreiding ten opzichte van het Chw bestemmingsplan Algemene regels over bouwen en gebruik.

Lid 23.3 Hoofdgebouwen bouwen of verbouwen in de 'overige zone - bouwen'
Lid 23.3 behandelt het bouwen en verbouwen van hoofdgebouwen. Dit lid wekt wellicht de indruk dat hoofdgebouwen buiten de 'overige zone - bouwen' zonder vergunning mogen worden gebouwd. Dat is niet het geval. De genoemde zone komt alleen voor in bestemmingsplannen die met toepassing van de Crisis- en herstelwet toewerken naar de Omgevingswet. Het bouwen van hoofdgebouwen is in die plannen alleen toegestaan met een vergunning die op grond van de regels in dit bestemmingsplan kan worden verleend. In andere plannen mag een hoofdgebouw ook alleen met een vergunning gebouwd worden. Die vergunningplicht volgt uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Een aanvraag wordt vervolgens getoetst aan het bestemmingsplan, dus aan de bij de functie horende bouwregels en aan de algemene regels. Zie ook paragraaf 2.3.4.
De 'overige zone - bouwen' zorgt ervoor dat de website waarop het bestemmingsplan geraadpleegd wordt een link naar de bouwregels laat zien, als je met de muis binnen die zone klikt.

Lid 23.3 onder 2a, 2b en 2c, sloop-nieuwbouw van hoofdgebouwen
Bij de regels in onderdeel 2, onder a, b en c, gaat het om het vervangen van een hoofdgebouw, bijvoorbeeld een woning of een school, door een nieuwe hoofdgebouw, sloop-nieuwbouw dus.

De regel onder a is vooral bedoeld voor hoofdgebouwen die door een calamiteit, zoals een brand, verloren zijn gegaan. Maar wie dat wil, mag zijn hoofdgebouw ook afbreken en een nieuw hoofgebouw terugbouwen. Het uitgangspunt van de regel onder a is dat het hoofdgebouw op dezelfde plek, met eenzelfde grondvlak wordt teruggebouwd met ongeveer dezelfde hoogte. De regel wil wel enige flexibiliteit bieden en eist daarom een "vergelijkbare omvang".

De regel onder b staat toe dat er een groter hoofdgebouw wordt teruggebouwd. Die vergroting moet dan wel bijdragen aan een verbetering van het straatbeeld, bijvoorbeeld omdat de bouwhoogte beter past in de omgeving. De buren mogen weinig of geen last hebben van de vergroting. Dat betekent bijvoorbeeld ook dat de vergroting geen parkeeroverlast en vrijwel geen extra verkeer mag veroorzaken. Een vergunningaanvraag voor een groter hoofdgebouw wordt in ieder geval beoordeeld door een deskundige in het vakgebied van stedenbouw.

Als het hoofgebouw een deel is van lintbebouwing, zoals de gebouwen aan de Rijksstraatweg in De Meern, dan mag het nieuwe hoofdgebouw ook op een andere plek worden teruggebouwd. Dat staat in de regel onder c. Deze regel geldt alleen voor woningen en niet voor andere functies, dus ook niet voor bedrijfswoningen. Het hoofdgebouw moet dus de functie wonen hebben of een vergunning voor de activiteit wonen. Voor het bouwen op een andere plek gelden extra regels, bijvoorbeeld om te voorkomen dat het buurperceel onevenredig gehinderd wordt, of dat door de gekozen nieuwe

plek de geluidsbelasting op de gevels zoveel toeneemt dat niet meer aan de normen van de Wet geluidhinder wordt voldaan. Burgemeester en wethouders kunnen beleidsregels vaststellen die zij gebruiken om te beoordelen of een aanvraag aan de voorwaarden voldoet.

Lid 23.3 onder 2d, dakopbouwen
Binnen de 'overige zone - bouwen' werken de regels voor dakopbouwen zo: het bouwen van de dakopbouwen op woningen mag, als de dakopbouw voldoet aan alle voorwaarden van artikel 22, lid 22.3. Als de dakopbouw niet aan een van die voorwaarden voldoet, dan kan de dakopbouw vaak toch vergund worden. De eenvoudigste vergunning is mogelijk voor een dakopbouw die op een woning komt van een huizenblok dat in bijlage 7 Luchtfoto huizenblokken Veldhuizen en De Balije binnen een groen kader valt. Dan kan een vergunning verleend kan worden, als de dakopbouw voldoet aan de voorwaarden die in bijlage 6 bij de regels, Dakopbouwen in Veldhuizen en de Balije, staan. In andere gevallen zijn dakopbouwen alleen toegestaan met een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan. De laatste paragrafen van bijlage 6 bij de regels geven nadere informatie hierover. Dakopbouwen op appartementengebouwen komen doorgaans niet voor een vergunning in aanmerking.
Dakopbouwen op beeldbepalende panden (zie de Lijst van beeldbepalende panden, bijlage 5 bij de regels) tasten de belevingswaarde en de cultuurhistorische waarde van de omgeving aan en zijn daarom alleen toegestaan, als de bouw zo wordt uitgevoerd dat de te beschermen waarde niet wordt aangetast. Zie de toelichting bij onderdeel 3 van lid 23.3.

Lid 23.3 onder 2e, bedrijfsbebouwing
De regel in onderdeel 2, onder e, biedt bedrijven de mogelijkheid om de bedrijfsbebouwing uit te breiden. Deze regel volgt de jurisprudentie, met de nuancering dat de uitbreiding niet mag leiden tot een verslechtering van het woon- en leefklimaat. Deze nuancering is nodig, omdat de bedrijven in dit bestemmingsplan niet op een bedrijventerrein maar in een woonwijk staan.

Lid 23.3 onder 2f, bouwmogelijkheden appartementengebouw
Het bouwen van een extra verdieping is geregeld in onderdeel 2, onder f. Met deze regeling worden de bestaande bouwrechten gerespecteerd, zie paragraaf 1.4.6.3. Het bouwen van een extra verdieping op het lagere deel van het appartementencomplex ligt niet voor de hand. Deze bouwmogelijkheid stamt nog uit het bestemmingsplan dat de nieuwbouw mogelijk maakte. Dat plan gaf aan de bouwers en hun architecten enige ruimte. De beheersverordening heeft deze bouwruimte overgenomen. Dit bestemmingsplan biedt de eigenaar van het pand nu nog 5 jaar de tijd om alsnog het gebouw naar één totale bouwhoogte van vier bouwlagen te brengen. De uitzonderingssituatie vervalt daarmee op termijn. Mocht de eigenaar na die tijd alsnog een extra verdieping willen bouwen, dan kan hij of zij vragen om een vergunning om te mogen afwijken met toepassing van de methode 2 of 3 die in paragraaf 1.4.5 beschreven wordt. Burgemeester en wethouders kunnen daarover dan, alle belangen meewegend, een besluit nemen.

Lid 23.3 onder 3, beeldbepalende panden
Verbouw of herbouw van een beeldbepalend pand is alleen toegestaan als de waarden die het pand beeldbepalend maken niet worden aangetast. Deze regel, die in lid 23.3 onder 3 is verwoord, blijft buiten toepassing als het beeldbepalende pand door een calamiteit verloren is gegaan.

Lid 23.4 Bouwen of verbouwen van ondergeschikte bouwwerken voor mantelzorg
De regel in lid 23.4, onder 1, verwijst naar het vergunningvrije bouwen. Dat is al toegelicht in paragraaf 1.4.6.4.
De regel in lid 23.4, onder 2, is bedoeld zo min mogelijk belemmeringen op te werpen voor het maken van een mantelzorgwoning in een bestaand of nieuw bijgebouw.
De regel 'voor zover de vergroting voor het doel noodzakelijk is' is bedoeld om een onnodig gebruik van deze afwijkingsmogelijkheid tegen te gaan. Zo is deze afwijkingsmogelijkheid, uitzonderingen daargelaten, niet bedoeld in situaties waarbij de mantelzorg ook met een vergunningvrije aanpassing geregeld kan worden of voor een grotere omvang dan redelijkerwijs nodig is voor de mantelzorgwoning.
Onder 'aantasting van het woon- en leefklimaat' wordt bijvoorbeeld verstaan extra schaduw op het buurperceel of vermindering van privacy. Of die aantasting onevenredig is, moet per geval bezien worden. Van buren mag in dit geval enige tolerantie verwacht worden.
Een vergunning geldt voor de tijd dat de bewoner mantelzorg verleent. Daarna gelden de gewone regels weer. Dat betekent dat het deel dat te groot, waar de vergunning voor verleend was, weer moet worden afgebroken. Ook moeten voorzieningen die van de aanbouw of het bijgebouw een woning maakten weer weggehaald worden.

Lid 23.5 Bouwen op locaties waar het bouwen in verband met de functie verboden is
Bouwen op locaties die beschermd worden in de regels - meestal zit er iets bijzonders in de bodem - is doorgaans niet toegestaan. De vergunning die hier gevraagd wordt, zorgt ervoor dat onderzocht wordt wat de gevolgen van het bouwen zijn voor de beschermde functies en of het bouwen gezien die gevolgen mogelijk is. Het zal duidelijk zijn dat het bouwen op een gasleiding vrijwel nooit vergund kan worden, terwijl een klein gebouwtje op een waterkering bespreekbaar kan zijn.

Op locaties met een beschermde functie geldt vaak ook nog een andere functie. Een bouwwerk zal ook aan de eisen van die functie moeten voldoen. Dat blijkt uit de regel onder 1. De regel onder 2 ziet op de noodzakelijke bescherming van de beschermde functie. "Bij wet" betekent: dat in de wet (tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet: de Wet milieubeheer) of op grond van de wet is bepaald wat een kwetsbaar object is. De regel onder 2 volgt uit artikel 14 van het Besluit externe veiligheid buisleidingen en na inwerkingtreding van de Omgevingswet uit een vergelijkbaar artikel 5.18 en 5.19 (nummering van de versie Staatsblad 2018, nr. 292) van het Besluit kwaliteit leefomgeving.
Als voor het bouwen ook de bodem verstoord wordt of kan worden, is ook een vergunning op grond van artikel 31 nodig. Lid 23.5 sluit bij dat artikel aan, maar is nog wat strenger, omdat een bouwwerk blijft en ook na het bouwen geen gevaar mag opleveren.

2.3.6 Overgangsrecht dakopbouwen en dakterrassen (artikel 24)

De regels van artikel 24 zijn bedoeld voor bestaande dakopbouwen en dakterrassen die niet voldoen aan de regels in dit plan, maar wel legaal gebouwd zijn. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een dakopbouw met een vergunning gebouwd is, maar naar huidige inzichten niet bijdraagt aan het straatbeeld. Zo'n dakopbouw hoeft natuurlijk niet te worden afgebroken. Dit artikel maakt dat duidelijk. Maar het is ook niet de bedoeling dat de dakopbouw zo veranderd wordt, dat de afwijking van de regels nog groter is. Voor dakterrassen geldt hetzelfde.

2.4 Gebouwen en locaties gebruiken (hoofdstuk 4 van de regels)

2.4.1 Inleiding

In de Wet ruimtelijke ordening staat dat de gemeente waar nodig regels moet stellen over "het gebruik van de grond en van de zich daar bevindende bouwwerken". Daarmee bedoelt de wetgever dat de gemeente duidelijk moet maken wat je op een plek mag doen of bouwen en als er iets gebouwd is, waarvoor je het gebouw mag gebruiken. De Omgevingswet heeft de term 'gebruik' vervangen door 'activiteit'. Dit bestemmingsplan gebruikt de nieuwe term. Het bouwen is al in hoofdstuk 3 van de regels geregeld. Andere activiteiten staan in de hoofdstukken 4 en 5. De regels in hoofdstuk 5 gaan alleen over het gebruiken van de bodem en de ondergrond. De andere regels over activiteiten staan in dit hoofdstuk.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bevat een algemeen verbod om de gronden en bebouwing in strijd met het bestemmingsplan te gebruiken. Een dergelijk gebruiksverbod hoeft daarom niet meer in de regels te worden opgenomen.

2.4.2 Activiteiten die niet zijn toegestaan (artikel 25)

Artikel 25 verbiedt een aantal activiteiten.

Lid 25.1 Een activiteit moet passen bij het doel van functies
In paragraaf 2.2.1 is uitgelegd hoe het bestemmingsplan duidelijk maakt welke activiteiten passen bij de functie. In dit lid staat dat activiteiten die niet passen bij een functie die is toegewezen aan een locatie niet zijn toegestaan op die locatie. Als er op één locatie twee of meer functies gelden, dan moet een activiteit bij al die functies passen. Op een locatie met de functie Groen en de functie Leiding - Gas, mag géén eik geplant worden. Die activiteit past prima bij de functie Groen, maar levert gevaar op voor de gasleiding en is dus verboden.

Lid 25.2 Activiteiten die in het algemeen niet mogen
In bestemmingsplannen zijn altijd regels opgenomen, meestal onder het kopje "strijdig gebruik", die voor alle functies (bestemmingen) gelden. Deze regels maken duidelijk welke activiteiten in ieder geval niet mogen, ook al lijkt de activiteit binnen het doel van een functie te passen. De activiteiten die lid 25.2 noemt, zijn niet toegestaan, behalve als een regel uit hoofdstuk 2 expliciet aangeeft dat dat gebruik wel mag.
Spullen opslaan in de voortuin leidt bijvoorbeeld tot een rommelig straatbeeld. Daarom is dat onwenselijk en verboden. En seksinrichtingen mogen bijvoorbeeld alleen gevestigd worden met een vergunning op basis van de APV in een gebouw dat de functie (bestemming) 'seksinrichting' heeft. Utrecht heeft geen algeheel verbod op prostitutie of seksinrichtingen. De gemeenteraad heeft prostitutiebeleid vastgesteld waarin aan het aantal seksinrichtingen een maximum is gesteld. Dat maximum aantal prostitutiebedrijven is opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening. Het Utrechtse prostitutiebeleid voorziet niet in uitbreiding van de mogelijkheden voor prostitutie. Raamprostitutie wordt geconcentreerd op de daarvoor aangewezen locatie aan het Zandpad. Gezien het in Utrecht gehanteerde maximumstelsel en het beleid om prostitutie zoveel mogelijk te concentreren op één plek, zijn nieuwe seksinrichtingen niet toegestaan. Gelet op het binnen de gemeente gehanteerde maximumstelsel betekent de regeling in dit bestemmingsplan geen

algemeen verbod, maar wel een verbod op nieuwe vestigingen van seksinrichtingen. Prostitutie is ook niet toegestaan als bedrijf-aan-huis.

Bij toepassing van de regel onder j staat de activiteit 'opslaan' centraal. Een auto die bij een garagebedrijf staat geparkeerd om te worden gerepareerd valt niet onder deze regel, omdat er geen sprake is van opslag.

De regel onder k maakt een uitzondering voor het gewone tuinafval. Met 'tijdelijk' wordt de periode bedoeld die een bewoner redelijkerwijs nodig heeft om het tuinafval af te voeren of op te laten halen.

2.4.3 Algemene regels over de activiteiten in de woning, nieuwe woonruimtes (artikel 26)

2.4.3.1 Inleiding

De functie (bestemming) wonen komt in veel bestemmingsplannen voor. Wonen kan het hoofddoel zijn, zoals bij de functie Wonen, maar ook een doel dat onder een bredere functie valt, bijvoorbeeld onder Gemengd of Woongebied. De regels in de verschillende bestemmingsplannen over de functie komen vaak op hetzelfde neer, maar er zijn ook verschillen, bijvoorbeeld in de definitie van wonen. Dat is beleidsmatig niet handig en voor de handhaving lastig uitvoerbaar. De algemene regels van dit bestemmingsplan zorgen voor één uniforme regeling voor het wonen die, ongeacht de regeling in een bestemmingsplan, op eenzelfde wijze het gemeentelijke woonbeleid uitvoert.

De Omgevingswet maakt onderscheid tussen functies en activiteiten. Het omgevingsplan, dat straks in de plaats komt van dit bestemmingsplan, moet functies toewijzen aan locaties. De functie geeft het doel van een locatie aan. Het omgevingsplan regelt vervolgens welke activiteiten zijn toegestaan. Als hoofdregel van het omgevingsplan geldt dat een activiteit moet passen bij het doel van een functie.

Dit bestemmingsplan anticipeert op de opzet en werking van het omgevingsplan. Dat blijkt uit de inhoud van dit artikel dat regelt welke activiteiten in een woning zijn toegestaan, in plaats van het "gebruik" te regelen, wat tot nu toe de gewoonte was.

Let op: de regels van artikel 26 gaan niet over het bouwen!
Voor de duidelijkheid: de regels in dit artikel gaan niet over het *bouwen of verbouwen* van woningen. In oudere bestemmingsplan staan de meeste bouwregels in hoofdstuk 2 van de regels van het bestemmingsplan, onder de diverse functies (bestemmingen). Daarnaast gelden de algemene bouwregels. In nieuwe bestemmingsplannen die een aanduiding ''overige zone - bouwen" hebben, staan de bouwregels zoveel mogelijk in hoofdstuk 3 van de regels en alleen in bijzondere gevallen deels in hoofdstuk 2.

2.4.3.2 Relatie met de huisvestingsverordening

In artikel 26 wordt onderscheid gemaakt tussen twee manieren van wonen: het wonen in een woning en het wonen in een woonruimte die niet alle voorzieningen van een woning heeft, zoals een toilet, een doucheruimte of een keuken. De voorzieningen worden in het laatste geval gedeeld met andere bewoners. Deze woonvorm wordt in dit bestemmingsplan 'het bewonen van onzelfstandige woonruimte' genoemd. Daarmee sluit het bestemmingsplan aan op de termen van het woonbeleid.

De reden om onderscheid te maken tussen de twee manieren van wonen is dat woningen een ander effect op de leefomgeving hebben dan onzelfstandige woonruimtes. In de Beleidsnotitie en beleidsregels woningsplitsen en omzetten, een onderdeel van de omgevingsvisie, wordt dit nader uitgelegd. De regels in dit artikel zijn gebaseerd op die beleidsnotitie.

Vooralsnog bieden twee wetten bescherming tegen ongewenste effecten van woningsplitsing en van het omzetten van woningen: de Wet ruimtelijke ordening die opgaat in de Omgevingswet en de Huisvestingswet. De Wet ruimtelijke ordening en de Omgevingswet zien vooral op de leefbaarheid en de kwaliteit van de leefomgeving, terwijl de Huisvestingswet een goede woningvoorraad voorop stelt. Vanuit deze verschillende gezichtspunten heeft de gemeente regels gesteld in zowel de huisvestingsverordening als het bestemmingsplan. Helaas leidt dat in een aantal gevallen tot een dubbele vergunningplicht.

De gemeente onderzoekt of het mogelijk is om de dubbele vergunning te schrappen. Daarvoor is een aanpassing van de huisvestingsverordening nodig. In de loop van 2019 zal duidelijk worden of de gemeenteraad een dergelijke aanpassing wenselijk vindt.
De minister heeft aangekondigd om de werking van de Huisvestingswet zo te willen verruimen dat gemeenten woningonttrekking in de vorm van bed-and-beakfast of vakantieverhuur (zoals via Airbnb) kunnen reguleren in de gemeentelijke huisvestingsverordening.

De regeling in dit bestemmingsplan sluit aan bij de standaardregeling in andere

bestemmingsplannen (bed-and-breakfast, bedrijf-aan-huis) en bij de regeling in het Chw bestemmingsplan Algemene regels over bouwen en gebruik (woningvorming en omzetting). De eventuele aanpassing van de huisvestingsverordening en de Huisvestingswet zijn dus nog niet doorgevoerd.

2.4.3.3 Uniformering van de regels over het wonen

De gemeente bereidt een uitbreiding van het Chw bestemmingsplan Algemene regels over bouwen en gebruik voor. Lid 26.1 wordt daarin opgenomen en zorgt voor de uniformering van regels van de alle bestemmingsplannen die nu in de gemeente gelden. De regels van dit bestemmingsplan zijn opgesteld volgens de nieuwste standaard. De regel in lid 26.1 verandert daarom niets aan de interpretatie van de regels van dit bestemmingsplan. De regel is hier opgenomen om te zorgen dat de algemene regels van dit bestemmingsplan gelijkluidend zijn met de regeling die in voorbereiding is.

Lid 26.1 Uniforme toepassing van regels over wonen

Op grond van artikel 7g van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet, heeft de gemeente Utrecht juridisch gezien één bestemmingsplan (zie: paragraaf 1.4.1.2). Dat bestemmingsplan bestaat, net zoals straks het eerste, "tijdelijke", omgevingsplan, uit alle bestemmingsplannen die de gemeenteraad heeft vastgesteld. Die bestemmingsplannen zijn opgesteld op basis van standaardregels. Toch zitten er verschillen tussen bestemmingsplannen, bijvoorbeeld omdat de standaard regelmatig verbeterd is en omdat het doel van het plan soms om een speciale benadering vroeg. In sommige bestemmingsplannen is uit de bestemmingsomschrijving niet eenduidig op te maken of het doel wonen alleen woningen toestaat of ook onzelfstandige woonruimte of bijzondere woonvormen. Daardoor kan de indruk ontstaan dat de functie (bestemming) ook onzelfstandige woonruimte toelaat of zelfs een omzetting van zelfstandige naar onzelfstandige woonruimte. De regels van lid 26.1 zorgen voor een uniforme uitvoering van de bestemmingsplannen, zodra dit artikel is opgenomen in het bestemmingsplan Chw Algemene regels over bouwen en gebruik.
De regel onder 1 komt hierop neer: hoe een bestemmingsplan de functie (bestemming) wonen ook omschrijft, het doel van de woonfunctie is het bouwen, in stand laten of gebruiken van een woning. Dat blijkt uit de regel die alleen de activiteit "wonen in een woning" toestaat. De regel onder 1 vervangt dus als het ware de doeleindenomschrijving of bestemmingsomschrijving van het bestemmingsplan. De zinsnede "op grond van de toegewezen functie" is toegevoegd om te voorkomen dat ook vergunningen die de activiteit wonen toestaan onder deze regel vallen. De zinsnede "voor zover het die activiteit [namelijk het wonen] betreft" is nodig voor gemengde bestemmingen. Als een bestemming wonen en maatschappelijk toestaat, dan zou zonder die zinsnede de maatschappelijke functie onbedoeld weggepoetst worden.
Een doeleindenbeschrijving of bestemmingsomschrijving die de functie wonen aan een locatie toekent, kan daarbij nuanceringen aanbrengen. Uit de beschrijving kan bijvoorbeeld blijken dat een functie (bestemming) bedoeld is voor het bouwen van zorgwoningen. Een strikte toepassing van de regel in lid 26.1, onder 1, zou een dergelijke nuancering ongedaan maken en dat is natuurlijk niet de bedoeling. De regel onder 2 maakt daarom een uitzondering op de regel onder 1 voor gevallen waarin de bestemming expliciet verwijst naar een bijzondere vorm van wonen of, anders gezegd, naar de aard van een woning, zoals studentenwoning. Daarbij maakt die regel onder 2 onderscheid tussen a. de situatie dat de functie (bestemming) uitsluitend die bijzondere vorm van wonen wil toestaan en b. de situatie dat de functie (bestemming) wonen toestaat en daarnaast ook nog de bijzondere vorm.
Het doel van de functie (bestemming) kan ook informatie over het type of over het aantal woningen bevatten, zoals het doel: "wonen, 48 gestapelde woningen". De regel onder 3 regelt daarom dat de regels over het type (gestapeld, vrijstaand, eengezinswoning) en de aantallen blijven gelden, ongeacht de uitkomst van de toepassing van regel 1.

Voorbeeld om bovenstaande te verduidelijken

In het bestemmingsplan Kruisvaartkwartier staan in artikel 7 Wonen onder meer de volgende doeleinden genoemd:
"a. wonen, eventueel met een aan-huis-verbonden bedrijf of een bed & breakfast, waarbij het aantal zelfstandige woningen ten hoogste 431 bedraagt;
b. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - 1', 'specifieke vorm van wonen - 2', en 'specifieke vorm van wonen - 3', zijn de volgende functies uitsluitend toegestaan met een omgevingsvergunning [etc.]"
Op grond van de regel van lid 26.1, onder 1, moet de regel die hierboven onder a staat gelezen worden als: "[wonen in] woningen". De doeleinden onder b vallen onder onderdeel 2, onder b, van lid 26.1. Die regel bepaalt dat de bijzondere vormen ook zijn toegestaan als de functie die bijzondere vorm toestaat. Dat is hier het geval.
Op grond van lid 26.1, onder 3, blijft de regel van bestemmingsplan Kruisvaartkwartier dat er maximaal 431 zelfstandige woningen mogen worden gebouwd ook van kracht. In feite wordt het hierboven genoemde doel onder a dus als volgt "vertaald" door lid 26.1: a. maximaal 431 woningen. En de doeleneinden onder b blijven ongewijzigd gelden.

De vertaalde regel komt in de plaats van de oorspronkelijke regel.
De algemene regels van dit bestemmingsplan staan bed-and-breakfast en bedrijf-aan-huis toe in alle woningen: zie hieronder in de paragrafen 2.4.3.6 en 2.4.3.7.

2.4.3.4 Algemene regels over wonen

De kern van artikel 26 staat in lid 26.2. De regel is een logisch vervolg op de regel onder 26.1: als wonen in de functie (bestemming) past, bedoelen we dat er een woning mag zijn. Onder een woning verstaan complex van ruimte voor het wonen en wel door één huishouden per woning (lid 26.2). Die regel volgt ook uit de definitie van een woning (zie bijlage 1).
Een woning heeft woonruimtes en ook voorzieningen, zoals een keuken, toilet en een doucheruimte, die een normaal huishouden nodig heeft. De voorzieningen zijn alleen voor het huishouden van de woning bedoeld en dus niet voor andere huishoudens. Als de voorzieningen worden gedeeld, zoals in een studentencomplex, dan heet dat in dit bestemmingsplan 'wonen in onzelfstandige woonruimte'. Als iemand op zolder een keuken en een toilet bouwt, is er al gauw sprake van woningsplitsing. De zolder is dan door het toevoegen van de noodzakelijke voorzieningen een zelfstandige woning geworden. Woningsplitsing is niet altijd mogelijk en alleen toegestaan, als de eigenaar van de te splitsen woning een vergunning heeft gekregen om te mogen splitsen (zie "woningvorming" in lid 26.3 van de regels en de toelichting daarop hieronder in paragraaf 2.4.3.5).
De regel van lid 26.2, onder 3, verruimt het normale begrip huishouden met twee bijzondere situaties die voor de toepassing van de regels als één huishouden worden gezien. De eerste is de situatie dat de hoofdbewoner twee kamers aan studenten verhuurt, de zogenoemde 'hospitaregeling'. Zonder de regel onder 3 zou in die situatie op grond van lid 26.3 een vergunning nodig zijn voor het bewonen van onzelfstandige woonruimtes (de studentenkamers). Met de regel onder 2 worden de studentenkamers aangemerkt als een deel van het huishouden en daarmee blijft lid 26.3 buiten toepassing. Ook mantelzorg valt onder deze regeling, waardoor het maken van een mantelzorgwoning in een bijgebouw niet als het maken van een extra woning wordt gezien.

Hospitaregeling nader toegelicht
De regel in lid 26.2, onder 3a, volgt uit de Beleidsnotitie en beleidsregels woningsplitsen en omzetten. Daarin wordt de regel als volgt toegelicht: ”Van de hospitaregeling zoals die voorheen gold, wordt vaak misbruik gemaakt. Dit kan niet veranderd worden door het intensiveren van toezicht en handhaving. Ook heeft de regeling een aantal ongewenste neveneffecten. Zo kunnen met de regeling gemakkelijk arbeidsmigranten en prostituees in de anonimiteit worden gehuisvest. De regeling is daarom aangescherpt, zodat alleen nog de echte (ouderwetse) hospitasituatie uitgezonderd wordt van de vergunningplicht. De nieuwe regeling houdt in dat de eigenaar in de woning woont en kamers verhuurt aan maximaal 2 personen. In zo'n situatie is er strikt genomen geen sprake van omzetting van zelfstandige naar onzelfstandige woonruimte. Er is eerder sprake van inwoning: huurders bewonen woonruimte die door de eigenaar van de woning in gebruik is voor zijn of haar huishouden. Er bestaan één of meerdere huurcontracten van de eigenaar met de huurders. Daardoor is het niet langer mogelijk dat er huurcontracten tussen een hoofdhuurder en onderhuurders gelden. De eigenaar-bewoner moet voor minimaal 10% eigenaar van de woning zijn.”
Met de vergunningplicht wordt de omzettingsvergunning van de huisvestingsverordening bedoeld. Iemand die kamers verhuurt op een manier die in strijd is met de regel onder 3a en die daarvoor geen vergunning heeft, kan handhaving verwachten op grond van die verordening, maar ook op grond van dit bestemmingsplan.

De activiteit wonen
De regels in lid lid 26.2, onder 1 en 4, maken, wellicht ten overvloede, duidelijk dat de *activiteit* wonen alleen toegestaan is op locaties waaraan de *functie* wonen of de functie bedrijfswoning (zie de volgende alinea) is toegekend.

Bedrijfswoningen
De regels van artikel 26 zijn alleen van toepassing op bedrijfswoningen, waar dat expliciet is aangegeven. In de bedrijfswoning mag één huishouden wonen en mogen ook de activiteiten bedrijf-aan-huis en bed-and-breakfast plaatsvinden, maar de andere activiteiten die in dit artikel worden geregeld zijn niet toegestaan in bedrijfswoningen. Dus: geen splitsing en geen onzelfstandige bewoning.

Wonen in bestaande onzelfstandige woonruimtes
Uit de regels in lid 26.1 en in lid 26.2, onder 2 en 3, volgt dat wonen in onzelfstandige woonruimtes niet is toegestaan op locaties met de functie wonen. Dat is niet terecht in de gevallen waarin die onzelfstandige woonruimtes legaal bewoond worden. Lid 26.2 regelt daarom onder 5 dat die gevallen toegestaan zijn.
De regel onder 5b laat open hoe de gemeente toestemming heeft verleend. Het kan een vergunning op grond van de huisvestingsverordening zijn, een vergunning op grond van een wet die inmiddels is ingetrokken of een omgevingsvergunning. Het gaat erom dat uit de vergunning blijkt dat de gemeente in de onzelfstandige bewoning toegestemd heeft. Een brief van de belastingdienst is bijvoorbeeld niet toereikend, ook niet als de eigenaar daarin wordt opgeroepen zijn huurinkomsten

aan te geven. Uit zo'n brief blijkt immers niet dat de gemeente akkoord is met de onzelfstandige woonruimte op dat adres, nog afgezien van het feit dat de belastingdienst niet bevoegd is daar een besluit over te nemen.
De regel onder 5c ligt in het verlengde van de regel onder 1. In de jaren '90 van de vorige eeuw hebben burgemeester en wethouders gedoogverklaringen afgegeven. Die zijn, als de onzelfstandige bewoning sindsdien onafgebroken heeft plaatsgevonden, nog geldig. Dat geldt natuurlijk niet voor een gedoogverklaring waarin een einddatum is opgenomen.
Omdat omzetting woningen aan de markt onttrekt heeft de minister al op 1 mei 1975 een aanwijzing gegeven op grond van het toen geldende artikel 56 van de Woningwet. Gevolg van die aanwijzing was dat er een vergunning nodig was voor de omzetting. Dat artikel 56 was overigens in de Woningwet opgenomen om splitsingen door speculanten tegen te gaan. Voor 1 mei 1975 was het omzetten van woningen nog niet verboden. De regel onder 5d erkent dat een omzetting van voor die tijd legaal is, ook zonder vergunning, tenzij de woonruimten tussentijds weer als woning gebruikt zijn.
De regels onder 5c en 5d gelden alleen als voldaan wordt aan de voorwaarde dat de omvang van het gebruik van de woning voor onzelfstandige woonruimte niet is vergroot.

2.4.3.5 Woningvorming (splitsing) en omzetting

Lid 26.3 Woningvorming en omzetting
Dit lid gaat over het realiseren van een nieuwe woning in een bestaande woning (woningvorming, splitsing) en over het omzetten van zelfstandige naar onzelfstandige woonruimte. Het gaat dus niet over het bouwen van een woning of van onzelfstandige woonruimte.

De regels in lid 26.3 zijn een ongewijzigde voortzetting van de geldende regeling in het Chw bestemmingsplan Algemene regels voor bouwen en gebruik. Die regeling volgt uit de Beleidsnotitie en beleidsregels woningsplitsen en omzetten. Voor een inhoudelijke toelichting: zie de omgevingsvisie van Utrecht.
Het voorbeeld in paragraaf 2.4.3.4 laat zien dat ook lichte veranderingen van een woning, bijvoorbeeld het plaatsen van een keuken of een extra toilet, gezien moeten worden als het splitsen van een woning. Dat is het geval als die verandering de zelfstandige bewoning deel van een huis mogelijk maakt, terwijl het andere deel nog steeds zelfstandig bewoond kan worden. Of het nieuwe deel ook daadwerkelijk als zelfstandige woning functioneert is niet van belang bij de beoordeling of er sprake is van het splitsen van de woning.
Voor het splitsen van een woning is een vergunning nodig, zodat de gemeente kan toetsen of de leefkwaliteit gewaarborgd blijft. Een extra woning kan namelijk effect hebben op bijvoorbeeld het aantal verkeersbewegingen of het gebruik van parkeerplaatsen.

In onderdeel 2 staat een verbod op het creëren of in stand houden van een woning in een aan-, uit of bijgebouw. Uit de regels over het wonen kan afgeleid worden dat dat niet mag. Met deze regel kan daar geen twijfel meer over bestaan. Dat vergroot de kans op de succesvolle handhaving. De regel houdt uiteraard geen verbod in om een uitbouw te gebruiken als woonruimte van een woning.

In een studentenstad als Utrecht is er een grote behoefte aan onzelfstandige woonruimte. De gemeente spant zich in om daarin te voorzien, maar wel voor zover de leefbaarheid niet teveel in het gedrang komt. Een woning die omgezet wordt naar een gebouw met onzelfstandige woonruimtes verandert de leefomgeving, omdat er meer volwassen bewoners komen die daar doorgaans voor hooguit enkele jaren blijven wonen. Tijdelijke bewoners leveren een andere bijdrage aan de sociale cohesie van een buurt dan een huishouden dat langdurig in een woning woont. Om te kunnen toetsen of leefbaarheid van een straat of buurt niet teveel wordt aangetast mag het omzetten alleen met een omgevingsvergunning, waarbij de beleidsregels van de Beleidsnotitie en beleidsregels woningsplitsen en omzetten worden toegepast (zie hierboven).

2.4.3.6 Bedrijf-aan-huis

Lid 26.4 Bedrijf-aan-huis
Een belangrijk onderdeel van de functie (bestemming) Wonen is de regeling van het aan-huis-verbonden beroep of bedrijf, in dit bestemmingsplan bedrijf-aan-huis genoemd, als ondergeschikte activiteit bij het wonen.

In een woonomgeving staat het wonen voorop en moet het bedrijf-aan-huis qua hinder daarbij passen. Daarom zijn in lid 26.4, onder 1, acht voorwaarden opgenomen. Een bedrijf-aan-huis is een bedrijf dat als onderneming is ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel. Bij een bedrijf-aan-huis moet in eerste instantie gedacht worden aan de zogenoemde vrije beroepen, zoals advocaat, belastingconsulent, bouwkundig architect, tolk-vertaler of een beroep in de geneeskunde, verzorging of gezondheid. Maar ook een beroep of bedrijf dat bedrijfsmatig diensten verleent of ambachtelijke bedrijvigheid verricht waarbij de werkzaamheden uit handwerk bestaan, zoals bloemschikken, decorateur, fietsenreparateur, fotograaf, glazenwasser, hoedenmaker, hondentrimmer, instrumentenmaker, kaarsenmaker, kapper of schoonheidsspecialist is mogelijk. En daarnaast zijn lichte bedrijven in categorie A of B1 van de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de

woonomgeving toegestaan. Het voorgaande is in de regels beschreven onder 1, onderdeel g. In alle gevallen geldt dat het bedrijf moet voldoen aan alle regels, ook die van andere wetten. Op de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving staat bijvoorbeeld een timmerfabriek van maximaal 200m^2. Op grond van de regels mag zo'n fabriek maximaal 60m^2 groot zijn en het is maar de vraag of timmerwerk in elk huis mogelijk is gezien de kans op overlast bij de buren.

Bij de beoordeling of een bedrijf-aan-huis past in de woonomgeving, de voorwaarde die onder 1a genoemd wordt, de gemeente in ieder geval kijken of het bedrijf niet meer verkeer of parkeerdruk veroorzaakt dan een woning. Daarnaast zal de gemeente het beleid over de leefomgeving dat in de omgevingsvisie staat toepassen, zoals het geluidsbeleid.

De andere voorwaarden voor een bedrijf-aan-huis zijn:

- in het bedrijf aan huis gebruikt in totaal maximaal 60 m^2, wat helemaal in de woning mag, zolang er niet meer dan een derde van de woning voor het bedrijf-aan-huis gebruikt wordt of, als een bijbehorend bouwwerk groter is dan 100m^2, helemaal in het bijbehorend bouwwerk (voorwaarden b tot en met e);
- een bedrijf waarvoor een milieuvergunning nodig is, is niet toegestaan (voorwaarde h), omdat dergelijke bedrijven niet in de woonomgeving passen;
- een horecagelegenheid, met inbegrip van een hotel, of een seksinrichting zijn in ieder geval niet als bedrijf-aan-huis toegestaan.

Zoals de naam al aangeeft, gaat het bij een bedrijf-aan-huis om een beroeps- of bedrijfsuitoefening in combinatie met het wonen en dus door één van de bewoners van de woning. Afgezien van die voorwaarden moet degene die een bedrijf-aan-huis heeft zich als een goede buur gedragen. De regels daarvoor staan in artikel 37 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek: De eigenaar van een erf mag niet […] onrechtmatig […] aan eigenaars van andere erven hinder toebrengen zoals door het verspreiden van rumoer, trillingen, stank, rook of gassen, door het onthouden van licht of lucht of door het ontnemen van steun." En ook regels van het Bouwbesluit, bijvoorbeeld over opslag van gevaarlijke stoffen, moeten nageleefd worden.

Op grond van de regel in lid 26.4, onder 2, kunnen burgemeester en wethouders met een vergunning ook een bedrijf-aan-huis toegestaan dat qua hinder vergelijkbaar is met een bedrijf dat voldoet aan de regel onder 1g.

Parkeren bij een woning met een bedrijf-aan-huis is verwerkt in de parkeernorm voor woningen die is opgenomen in de Bijlage parkeernormering bij de Nota stallen parkeren. Dit parkeren valt onder bezoekersparkeren.

2.4.3.7 Logies, bed-and-breakfast, vakantieverhuur

Lid 26.5 Logies: bed-and-breakfast en particuliere vakantieverhuur

De regeling voor bed-and-breakfast die in Utrecht wordt gehanteerd, staat een bed-and-breakfast toe in woningen als deze wordt gedreven door de hoofdbewoner of een volwassene uit het huishouden van de hoofdbewoner, en de woning voor minimaal 50% in gebruik blijft als woning. Parkeren bij een woning met een bed-and-breakfast is verwerkt in de parkeernorm voor woningen die is opgenomen in de Bijlage parkeernormering bij de Nota stallen parkeren. Dit parkeren valt onder bezoekersparkeren.

De gemeente heeft in het verleden toegestaan dat een bed-and-breakfast in een bijgebouw werd aangeboden. In de praktijk blijkt dat de regeling lastig handhaafbaar is. Een belangrijk kenmerk van een bed-and-breakfast is dat de bewoner gastheer of gastvrouw is. Dat kenmerk komt niet tot zijn recht als de bed-and-breakfast in een bijgebouw is ondergebracht. Daarnaast kan de mogelijkheid van een bed-and-breakfast leiden tot de onbedoelde mogelijkheid om twee bed-and-breakfasts te exploiteren: een in en een buiten de woning. De mogelijkheid is daarom geschrapt. Een bestaande, legale bed-and-breakfast in een bijgebouw valt daarmee onder het algemene overgangsrecht. Een bewoner die toch een bed-and-breakfast in een bijgebouw wil kan een vergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan aanvragen ten behoeve van een bed-and-breakfast in een bijgebouw (zie voor het afwijken: paragraaf 1.4.5).

Particuliere vakantieverhuur, bijvoorbeeld via Airbnb, is toegestaan zolang de woonfunctie in hoofdzaak behouden blijft. Om daarop toe te zien hebben burgemeester en wethouders beleidsregels vastgesteld. Een verhuurder die zich niet houdt aan de beleidsregels, verricht een activiteit die in strijd is met toegewezen functie (bestemming) en loopt het risico op handhaving door de gemeente.

Andere vormen van logies zijn in de woning niet toegestaan.

De minister overweegt om de onderwerpen van dit lid in 2019 in de Huisvestingswet onder te brengen. Als dat gebeurt, zullen de regels van dit lid wellicht worden overgeheveld naar de

huisvestingsverordening.

2.4.4 Horeca als onderdeel van een andere activiteit (artikel 27 en 28)

In artikel 27 en 28 is het gemeentelijke horecabeleid uit de nota Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018 (5Mb) verwoord dat gaat over ondergeschikte horeca-activiteiten. Dat zijn horeca-activiteiten die passen bij een functie die in de eerste plaats voor een andere activiteit bedoeld is. Er is dus geen zelfstandige horeca-vestiging. Additionele horeca is een logisch onderdeel van de belangrijkste activiteit van een functie, zoals een bedrijfskantine in een kantoor of koffiecorner in een museum. Ondersteunende horeca in een winkel is een activiteit die plaatsvindt om de hoofdactiviteit, verkoop, te versterken.

Artikel 27 Additionele horeca
Additionele horeca is alleen toegestaan, als het voldoet aan een aantal voorwaarden. De eerste voorwaarde in artikel 27 bevat een limitatieve lijst van activiteiten die zich bij uitstek lenen voor de additionele horeca-activiteit. Daarmee wordt de regeling duidelijker en beter toepasbaar. Voor additionele horeca bij de genoemde activiteiten is geen vergunning nodig, omdat additionele horeca wordt gezien als een ondergeschikt onderdeel van die activiteit. Ondergeschikt betekent dat de horeca-activiteit ook in zijn uitstraling een deel is van de hoofdactiviteit, wat bijvoorbeeld blijkt uit de ruimte die ervoor beschikbaar is. Een percentage van 30% van de bebouwde vloeroppervlakte moet gezien worden als maximum.

Het Ontwikkelingskader laat de mogelijkheid open dat er andere dan de in de regels genoemde activiteiten zijn die gecombineerd mogen worden met additionele horeca. Zo'n andere activiteit zal als gevolg van deze regeling een vergunning moeten aanvragen voor additionele horeca, zodat de gemeente kan toetsen of de andere activiteit zich leent voor additionele horeca en belanghebbenden de gelegenheid krijgen om bezwaar te maken.

Onder de hoofdactiviteit "bedrijfsactiviteiten in bedrijven", genoemd onder 1, vallen alle bedrijfsmatig verrichte activiteiten, dus ook het werk van een verkoper in een warenhuis. In een warenhuis is additionele horeca dus toegestaan, als het een kantine voor het personeel is. Als de kantine ook het winkelende publiek bedient, dan gelden de regels voor ondersteunende horeca.

Het percentage van 30% dat onder 2 genoemd wordt is overgenomen uit het Ontwikkelingskader. De regel is volgens het Ontwikkelingskader alleen van toepassing op 'kleinschalige' functies. In de regel onder 2 is 'kleinschalig' vertaald in maximaal 1200m^2. Boven de grens van 1200m^2 geldt een percentage van 25%, zonder maximum oppervlak. De jarenlange praktijk heeft uitgewezen dat zich geen problemen voordoen bij functies die niet kleinschalig zijn. De algemene regel dat additionele horeca ondergeschikt moet zijn aan de hoofdfunctie geeft voor functies met een grotere omvang voldoende sturing.

Uit de regels volgt dat de ruimte voor de horeca-activiteit niet los van de hoofdfunctie gebruikt kan worden. De ruimte waar de horeca-activiteit plaats vindt, mag dus niet verhuurd worden of anderszins in gebruik worden gegeven aan derden, bijvoorbeeld ten behoeve van feesten en partijen.

Artikel 28 Ondersteunende horeca in een winkel of verkoop in horeca
In dit artikel zijn regels opgenomen voor de mengvormen 'winkel met ondergeschikte horeca' en 'horeca met ondergeschikte verkoop' en ook voor de gevelbankjes die bij een onderneming met zo'n mengvorm geplaatst mogen worden. De Drank- en horecawet is uiteraard ook van toepassing op zo'n mengvorm. Een horecagelegenheid met een verkoopruimte of een winkel met een horecadeel mag op grond van die wet geen alcohol schenken.
Ondersteunende horeca is horeca die hoort bij de functie van een gebouw en ondergeschikt is aan die functie. Dat moet blijken uit de aard van de functie en uit de omvang van de ondersteunende horeca. In de winkelbranche is een groeiende behoefte aan ondersteunende horeca.

De regeling in lid 28.1 van dit artikel volgt het horecabeleid (zie de inleiding van deze paragraaf). Anders dan bij de regels over additionele horeca is hier het kader uit het horecabeleid vrijwel ongewijzigd overgenomen. Alleen de omvang van het horecadeel, beschreven onder 4, 5 en 6, is zo genoteerd dat de maximaal toegestane omvang van het horecadeel niet verspringt, als het percentage waarmee gerekend moet worden verandert.
De regel over de zichtbaarheid van het horecadeel combineert twee elementen uit het horecabeleid: het horecadeel van de winkel zelf is niet zichtbaar, maar er is ook geen bord op de gevel, waaruit blijkt dat er een horecadeel is. Uit de regel dat de ondersteunende horeca alleen via de ingang van de winkel bereikbaar is volgt dat ook het horecagedeelte van de winkel zich moet houden aan de algemeen gehanteerde winkeltijden.

Ondersteunende verkoop is verkoop in een deel van een horecagelegenheid. De regels hiervoor zijn opgenomen in lid 28.2. De regels zijn vergelijkbaar met de regels voor ondersteunende horeca. Ze

volgen ook uit het Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018. Het horeca wil beide mengvormen van horeca en winkel een gelijk speelveld geven. Wat ook blijkt uit de regeling voor gevelbankjes.

Gevelbankjes
Het Ontwikkelingskader geeft ook aan onder welke voorwaarden gevelbankjes zijn toegestaan. Een van die voorwaarden is dat het gaat om mengvormen die hiervoor zijn besproken, dus een winkel met ondergeschikte horeca of andersom. Gevelbankjes zijn bedoeld voor klanten die het drankje of hapje dat ze binnen gekocht hebben buiten willen opeten. Uit de regel in lid 28.3 onder 2 volgt dat het niet de bedoeling is dat een gevelbankje gebruikt wordt als een terras waar bediend wordt. Dat zou, zeker bij ondersteunende horeca in de winkel, afbreuk doen aan bijvoorbeeld de regel dat het horecadeel niet zichtbaar mag zijn. Als er wel bediend wordt, valt een gevelbank onder de werking van het terrassenreglement en moet de ondernemer beschikken over een vergunning op grond van de horecaverordening.
De regel onder 4 biedt aan de ondernemer de mogelijkheid om meer dan één gevelbank te plaatsen, zo lang de totale breedte maar aan de regel voldoet.

Op grond van de horecawetgeving mag een winkel met ondersteunende horeca geen alcohol schenken. Dat geldt ook voor een horecagelegenheid met een winkeldeel.

2.4.5 Met vergunning een bedrijf in een hogere categorie toestaan (artikel 29)

Deze afwijkmogelijkheid zorgt ervoor dat de Lijst van bedrijfsactiviteiten, bijlage 2 bij de regels, flexibel toegepast kan worden. Zo kunnen bedrijven die niet op de lijst staan of die in een te zware categorie staan toegestaan worden, als blijkt dat de belasting op de omgeving vergelijkbaar is met een bedrijf uit een lichtere categorie.

2.4.6 Functietoedeling bij kruisende functies (artikel 30)

De regels in *artikel 30* voorkomen dat bij kruisingen, tunnels, bruggen en viaducten een dubbele functie wordt aangewezen of in de regels bij de functies waarin kruisingen en dergelijke voorkomen steeds wordt vermeld dat activiteiten van een gekruiste functie op een kruising ook passend zijn. De werking van de regel spreekt voor zich: onder een spoorviaduct met de functie Verkeer – railverkeer mag je fietsen of rijden als het spoor de functie Verkeer kruist.
De regel geldt alleen bij kruisingen en alleen in gevallen dat de functie die gekruist wordt aan weerszijden van de kruising hetzelfde is.

2.5 Grondwerk: activiteit in de bodem (hoofdstuk 5 van de regels)

In hoofdstuk 5 worden regels gesteld aan activiteiten die de bodem en de ondergrond kunnen verstoren. Het artikel wordt in de aanloop van de Omgevingswet stap voor stap opgebouwd. De eerste stap is het onderbrengen van de bescherming voor leidingen en voor archeologische resten in het bestemmingsplan. Later kunnen bijvoorbeeld regels worden toegevoegd die nodig zijn voor de bescherming van het grondwater of regels die nodig zijn om koude-warmteopslag in de bodem ordelijk te laten verlopen.

In de regels van het bestemmingsplan staat voor welk grondwerk een vergunning nodig is. Die vergunning werd vroeger 'aanlegvergunning' genoemd. Op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht kan zo'n vergunning verleend worden. De wettelijke grondslag voor de vergunning is te vinden in artikel 3.3, onder a, van de Wet ruimtelijke ordening.

Artikel 31 Vergunning in verband met de bescherming van een functie
De bescherming van leidingen en waterkeringen worden in bestemmingsplannen meestal geregeld in de zogenoemde 'dubbelbestemmingen'. In zo'n functie (bestemming) staat dan welke vergunningen nodig om te mogen graven of bouwen op de locaties waar de functie geldt.
Om het aantal regels te beperken en om te voorkomen dat voor de ene leiding andere regels gelden dan voor de andere, zijn in dit bestemmingsplan de regels die voor meer dan een functie gelden in een hoofdstuk met algemene regels opgenomen.
Burgemeester en wethouders beoordelen aan de hand van een vergunningaanvraag of de te beschermen functie schade kan oplopen en of er gevaar kan ontstaan. Voordat dat ze een besluit nemen, vragen burgemeester en wethouders advies aan de beheerder.

Het bouwen op een leiding of waterkering is alleen toegestaan, als de bouwer een vergunning op grond van het tweede lid heeft die in werking is getreden. Dit volgt uit artikel 23, lid 23.5.

Artikel 32 Bescherming van archeologische waarden
Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet maakt de Verordening op de archeologische monumentenzorg deel uit het van het tijdelijke omgevingsplan dat op grond van de wet ontstaat. Voor de zichtbaarheid van de regels over de archeologie in dat tijdelijke omgevingsplan is het beter

om ze alvast in het bestemmingsplan op te nemen. De verplaatsing van de regels heeft als gevolg dat de legesverordening moet worden aangepast, om nog leges te kunnen heffen voor de archeologievergunning. De betreffende aanpassing kan pas per 1 januari 2021 gedaan worden, wat ook de datum is waarop de Omgevingswet naar verwachting in werking treedt. De regels in dit artikel treden daarom ook pas op die datum in werking.

De regels van die de archeologische resten beschermen vloeien voort uit de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag van Valletta. In dat verdrag is afgesproken dat de landen die meedoen zorgen voor behoud van de archeologische waarden, het liefst door archeologische resten in de bodem te laten zitten.

De gemeente heeft ter uitvoering van het Verdrag van Valletta beleid opgesteld met een kaart waarop de kans op het vinden van archeologische resten is aangegeven. Deze archeologische waardenkaart is de basis voor de regeling in de Verordening op de archeologische monumentenzorg die op termijn door de regels van dit bestemmingsplan vervangen zal worden.

De waardenkaart en de bijbehorende verordening en toelichting staan in de omgevingsvisie, thema Erfgoed.

De afstanden en graafdiepten die op de waardenkaart zijn aangegeven zijn met behulp van onderstaande tabel verwerkt in de regels en op de verbeelding.

verwachtingswaarde, van laag naar hoog	maximale graafdiepte	maximaal te verstoren oppervlakte
Zone - archeologie 1	< 50 cm	< 1000 m^2
Zone - archeologie 2	< 30 cm	< 1000 m^2
Zone - archeologie 3	< 50 cm	< 100 m^2
Zone - archeologie 4	< 30 cm	< 100 m^2
Zone - archeologie 5	< 50 cm	< 50 m^2
Zone - archeologie 6	< 30 cm	< 50 m^2
Zone - archeologie 7	< 30 cm	geen
Zone - archeologie 8	0	nvt

De zones met de hogere nummers worden het zwaarst beschermd in de regels. Die zones zijn bijvoorbeeld toegekend aan het Domplein of aan locaties waar de Romeinse weg in de bodem zit. Op plekken waar geen zone is aangewezen, is voor grondwerk geen vergunning nodig ter bescherming van de archeologie.

De zones worden aangepast, als uit nader onderzoek blijkt dat er geen of juist meer archeologie op een locatie is. In het geval van belangrijke wijzigingen zal dan ook de archeologische waardenkaart worden aangepast.

In lid 32.1 staat wanneer voor grondwerk geen vergunning nodig is op grond van het bestemmingsplan.

De hierboven weergegeven tabel is verwerkt in de leden 32.2 en 32.3, waarbij aan de hand van de omvang van het grondwerk wordt bepaald of de activiteit een vergunning nodig heeft of niet.

2.6 Algemeen overgangsrecht (hoofdstuk 6 van de regels)

Artikel 33 Overgangsrecht

In het Besluit ruimtelijke ordening zijn standaardregels opgenomen die in elk bestemmingsplan moeten worden overgenomen. De standaardregels zijn naar de geest en niet naar de letter overgenomen in dit bestemmingsplan. Volgens de standaardregels van het Besluit ruimtelijke ordening treedt het overgangsrecht in werking op het moment van inwerkingtreding van het bestemmingsplan. Dat is echter een onbepaald moment en bovendien kunnen er tussen het moment van de vaststelling en het moment van inwerkingtreding veranderingen optreden in het bestaande gebruik die de gemeenteraad niet heeft kunnen meewegen bij het vaststellingsbesluit. Daarom is in dit plan bepaald dat het overgangsrecht op het moment van de vaststelling in werking treedt.

Als de in het plan opgenomen regels, voor wat betreft gebruik of bebouwing, afwijken van een bestaande legale situatie, dan zijn daarop de overgangsregels van toepassing. De overgangsregel heeft tot doel bestaande belangen te respecteren totdat realisering van de nieuwe regels plaatsvindt.

Voor bouwwerken die onder het overgangsrecht vallen, is bepaald dat deze gedeeltelijk mogen worden vernieuwd of veranderd, als de bestaande afwijking niet wordt vergroot. Gehele vernieuwing is in principe uitgesloten, waaronder ook gefaseerde vernieuwing van een bouwwerk wordt verstaan. Het doel van het overgangsrecht is dat het bestaande bouwwerk in de bestaande

staat in stand mag worden gehouden. Uitsluitend na het tenietgaan van het bouwwerk door een calamiteit, waarmee onder andere brand of extreme weersomstandigheden wordt bedoeld, is onder voorwaarden gehele vernieuwing toegestaan.

Vergunningplichtige bouwwerken die zonder vergunning zijn gebouwd, kunnen door overgangsrecht niet gelegaliseerd worden. Bouwen zonder vergunning is immers een overtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht die niet door een regeling in een bestemmingsplan ongedaan kan worden gemaakt.

Met een beroep op het overgangsrecht kan wel een aanvraag worden ingediend voor de verbouw van een illegaal bouwwerk. Om te voorkomen dat een dergelijke aanvraag moet worden gehonoreerd, is in de overgangsbepaling van dit plan opgenomen dat deze slechts van toepassing is op legale bouwwerken.

Voor het gebruik dat onder het overgangsrecht valt, is bepaald dat dat gebruik mag worden voortgezet. Het gebruik mag ook worden gewijzigd, voor zover de afwijking ten opzichte van het toegestane gebruik niet vergroot wordt.

Hiervoor is al aangegeven dat illegale bouwwerken niet gelegaliseerd kunnen worden door overgangsrecht. Voor gebruik is dat in principe wel mogelijk maar vanuit het oogpunt van handhaving ongewenst. Daarom is in de overgangsregeling bepaald dat het gebruik, dat al in strijd was met het voorheen geldende plan, van het overgangsrecht is uitgesloten.

Ook na het van kracht worden van dit plan kan dus nog met succes handhavend worden opgetreden tegen gebruik dat reeds in strijd was met het voorgaande bestemmingsplan. Dit laatste is natuurlijk ook afhankelijk van andere aspecten, waaronder de vraag of het strijdige gebruik al zolang plaatsvindt dat de gemeente haar rechten heeft verwerkt.

Artikel 34 Slotregel
In dit artikel is de naam van het bestemmingsplan, de citeertitel, omschreven. De naam is een vereenvoudiging van de naam die in de officiële publicatie wordt gebruikt: "Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern". Die naam in de publicatie is nodig voor de website ruimtelijkeplannen.nl.

2.7 Bijlagen bij de regels

2.7.1 Lijst van bedrijfsactiviteiten

De toelichting van deze lijst is in bijlage 2 bij de regels opgenomen, achter de lijst met bedrijfsactiviteiten.

2.7.2 Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving

De activiteiten van de Lijst van bedrijfsactiviteiten die in de woonomgeving passen, zijn op de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving geplaatst.
Deze lijst wordt verder toegelicht in bijlage 3 die bij de regels is opgenomen, achter de lijst met bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving.

2.7.3 Lijst van horeca-inrichtingen

De categorie-indeling van horeca-activiteiten is overgenomen uit de beleidsnota Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018. In die nota zijn de indeling en de achterliggende keuzes toegelicht, zie: het horecabeleid in de Omgevingsvisie.

2.7.4 Dakopbouwen Veldhuizen

In deze bijlage zijn de criteria opgenomen voor de vergunningverlening door burgemeester en wethouders voor het bouwen van een dakopbouw die voldoet aan wat zonder vergunning is toegestaan.

De bijlage bevat ook een paar voorbeelden van dakopbouwen die zonder en met vergunning zijn toegestaan.

2.7.5 Lijst van beeldbepalende panden

In de Lijst van beeldbepalende panden, bijlage 5 bij de regels, zijn de adressen opgenomen van beeldbepalende panden en een korte beschrijving van de waarde van die panden. Het verbouwen van die panden is alleen toegestaan, als de waarden niet worden aangetast.

Hoofdstuk 3 Uitvoerbaarheid

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden aspecten van de leefomgeving besproken die gaan over de uitvoerbaarheid van de regels. Als er onderzoek is gedaan, is het onderzoek zelf als bijlage bij de toelichting opgenomen en staat in de bijbehorende paragraaf welke conclusies er uit het onderzoek wordt getrokken.
Omdat de bestemmingsregeling geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt, is er alleen globaal onderzoek gedaan.

3.2 Milieueffectrapportage

Dit plan maakt geen activiteiten mogelijk waarvoor op grond van artikel 2 van het Besluit milieueffectrapportage een milieueffectrapport opgesteld moet worden of waarvoor op grond van hetzelfde artikel beoordeeld moet worden of er een milieueffectrapport nodig is.

3.3 Gezondheid

Er kan op verschillende manieren worden gewerkt aan gezondheid. Door bijvoorbeeld ontmoeting of bewegen mogelijk te maken wordt gezondheid bevorderd. Daarnaast kan er aan gezondheid worden gewerkt door de gezondheid van mensen te beschermen, bijvoorbeeld tegen geluidsoverlast.
In het plangebied gaan geen of anders slechts kleine bouwontwikkelingen plaatsvinden, omdat het een actualiseringplan is gericht op het vastleggen van de bestaande situatie. Vanuit een gezondheidsperspectief is het daarom van belang dat omgevingsfactoren niet zorgen voor een verslechtering van de gezondheid van bewoners. De geluidswal langs de A12 richting Woerden helpt daarbij.
Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid tot functiemenging. Dit is positief voor de gezondheid van mensen. Voorzieningen dichtbij zorgen voor meer ontmoeting en daarbij draagt dit bij aan meer levendigheid op straat.

3.4 Klimaat en duurzaamheid

Naar verwachting zullen in het plangebied geen of anders slechts kleine bouwontwikkelingen plaatsvinden. Er zijn ook geen andere ontwikkelingen te verwachten. Dit bestemmingsplan stelt het behoud van de al aanwezige gebouwen voorop en bevat verder geen bijzondere regels over duurzaamheid.

Het bestemmingsplan staat het plaatsen van zonnepanelen toe.
Het bestemmingsplan heeft geen regeling die zonnepanelen beschermt tegen het bouwen van bijvoorbeeld dakopbouwen die panelen in de schaduw zetten. Dat zou namelijk betekenen dat iemand met het plaatsen van panelen zijn buren de mogelijkheid tot het vergroten van hun woning zou kunnen ontnemen.

Er zijn geen klimaateffecten die met de regels van dit bestemmingsplan opgelost moeten worden.

3.5 Thematisch onderzoek

3.5.1 Geluidhinder

Het bestemmingsplan maakt geen bebouwing mogelijk die er nog niet staat of die niet al gerealiseerd kon worden op grond van de beheersverordening. Nader onderzoek naar geluidhinder is dan ook niet nodig.

De gemeente gaat de geluidswal langs de A12 richting Woerden verlengen. Daarmee verbetert de geluidssituatie in Veldhuizen.

3.5.2 Luchtkwaliteit

Luchtkwaliteit heeft betrekking op luchtverontreiniging door gasvormige stoffen en verontreiniging van de lucht met stof, door met name verkeer. De luchtkwaliteit beïnvloedt in belangrijke mate de kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Wegverkeer is samen met de hoge achtergrondconcentratie in Utrecht, in belangrijke mate van invloed op de luchtkwaliteit. In november 2007 is de wijziging van de Wet milieubeheer met betrekking tot luchtkwaliteit in werking getreden. Deze wetswijziging staat bekend als de "Wet luchtkwaliteit". Deze wet vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. Op basis van deze wet, opgenomen in artikel 5.16 lid 1 Wet milieubeheer, dient het bevoegd gezag bij het vaststellen van een bestemmingsplan dat gevolgen kan hebben voor de luchtkwaliteit, rekening te houden met de effecten op de luchtkwaliteit.

Dit bestemmingsplan maakt nauwelijks nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Het is een actualiseringplan, gericht op het vastleggen van de bestaande situatie. Het bestemmingsplan bevat wel de mogelijkheid tot meer functiemenging. Als op de begane grond een woonfunctie aanwezig is, dan mag die woonfunctie worden vervangen door dienstverlening of door lichte bedrijvigheid, onder de voorwaarde dat de nieuwe functie geen verkeer aantrekt.

Conclusie

Het bestemmingsplan legt de bestaande situatie vast. Op voorhand kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat er negatieve gevolgen zijn voor de luchtkwaliteit. Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering bij het vaststellen van het nieuwe bestemmingsplan, zodat geen aandacht besteedt hoeft te worden aan effecten op de luchtkwaliteit en geen luchtonderzoek nodig is.

3.5.3 Externe veiligheid

In en direct rond het plangebied is een inventarisatie gedaan naar risico veroorzakende activiteiten.

- Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de A12
  De kortste afstand van de bebouwing in het plangebied tot de A12 is ca. 240 meter. Bij een dergelijke afstand bestaat er een verwaarloosbare bijdrage van het plangebied aan het totale risico. Nadere aandacht voor dit aspect is daarom niet nodig.

- De gasleidingen in het noordwesten van het gebied
  In het uiterste noordwestelijke deel van het plangebied lopen diverse hogedruk aardgastransportleidingen door het plangebied. Deze lopen verder langs de westelijke rand van het gebied op grond van de gemeente Woerden.
  Op geen enkele plek langs de tracés bestaat er een PR 10^{-6} contour. Binnen de belemmeringenstrook (4 meter aan weerszijden van de hartlijn van de leiding) bevinden zich geen gebouwde objecten. Volgens uitgevoerde berekeningen van de groepsrisico's bestaan er bij geen van de aardgasleidingen overschrijdingen van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico. Het groepsrisico wordt als aanvaardbaar beschouwd. Daarbij is mede rekening gehouden met de mogelijkheden voor de rampenbestrijding en zelfredzaamheid.

- Het LPG-tankstation ten zuidwesten van het gebied
  Binnen het plangebied bevinden zich geen Bevi-bedrijven (Bevi staat voor Besluit externe veiligheid inrichtingen). Net buiten de westrand van het plangebied, aan de Veldhuizerweg op grondgebied van de gemeente Woerden, bevindt zich één LPG tankstation , waarvan het invloedgebied voor een deel over het plangebied loopt.
  Vanwege de veiligheidsrisico's bij het tankstation is een toets uitgevoerd aan risiconormen volgens het Bevi. Uitkomst is dat aan alle grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico (afstandscriteria voor LPG-vulpunt, ondergrondse LPG-tank en LPG-afleverzuilen) wordt voldaan (de richtwaarden voor het persoonsgebonden risico en het groepsrisico voor het LPG-vulpunt, de afstandscriteria voor de ondergrondse LPG-tank en voor de afleverzuil) en dat de oriëntatiewaarde van het groepsrisico niet wordt overschreden. Het groepsrisico wordt als aanvaardbaar beschouwd, mede rekening houdend met de mogelijkheden voor de rampenbestrijding en zelfredzaamheid.

De risicosituatie binnen het gebied is aanvaardbaar. Er is geen sprake van een overschrijding van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico en er worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die kunnen leiden tot een toename van het groepsrisico.

3.5.4 Water

3.5.4.1 Waterwinning

In het plangebied ligt het waterwingebied De Meern. In dit gebied bevinden zich grondwaterwinningsputten van Vitens die de bron van de drinkwatervoorziening voor onder andere de gemeente Utrecht vormen. Het gebied wordt begrensd door de locaties waar het grondwater tenminste 60 dagen nodig heeft om de filters van de winning te bereiken.

In de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 staan regels om de kwaliteit van het grondwater voor de drinkwatervoorziening te beschermen. De artikelen 6 en 7 verbieden activiteiten die de waterwinning in gevaar kunnen brengen, zoals boor-, grond- en funderingswerkzaamheden, het toepassen van bodemenergiesystemen, het opslaan en vervoeren van stoffen die de grondwaterkwaliteit kunnen bedreigen, bijvoorbeeld olie en brandstoffen, afvalstoffen en IBC-bouwstoffen, het aanleggen of gebruiken van parkeergelegenheid voor motorvoertuigen, leidingen, installaties en opslagreservoirs. In artikel 8 staan de voorwaarden voor vrijstellingen voor de verboden activiteiten. In artikel 9 staan voorschriften over het buiten gebruik stellen van een boorput.

De boringsvrije zone van de drinkwaterproductielocatie De Meern ligt ook in het plangebied. De boringsvrije zone is een zone rondom de grondwaterwinning De Meern van Vitens. In artikel 19 tot en met 22 van de Provinciale Milieuverordeningen Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 staan regels die vergelijkbaar zijn met de hierboven besproken artikelen 6 tot en met 9.

Daarnaast geldt op grond van artikel 4 van de Provinciale Milieuverordening voor iedereen de bijzondere zorgplicht. Dit houdt in dat verontreiniging van het grondwater moet worden voorkomen of, voor zover het niet kan worden voorkomen, zoveel mogelijk moet worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordeningen moet de gemeente toelichten hoe de gemeente omgaat met locaties die bij de waterwinning betrokken zijn (artikel 11, lid 3). Daarnaast moet de gemeente ervoor zorgen dat er bij het toekennen van nieuwe functies worden toegekend geen verontreinigingsrisico ontstaat (artikel 11, lid 2). De handreiking die de provincie voor de toepassing van deze regels heeft gemaakt wijst bovendien op de signaleringsfunctie van de bestemmingsplankaart.

De gemeente Utrecht wil bijdragen aan het voorkomen van verontreiniging van grondwater en natuurlijk ook van verontreiniging op locaties die van belang zijn voor het drinkwater. Op de locaties in Veldhuizen die bij de drinkwaterwinning betrokken zijn, zijn alleen de bestaande functies toegekend. Strikt genomen is er op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening geen verplichting om deze locaties in het bestemmingsplan op te nemen. Maar de waterwinning is op die locaties wel een belangrijke functie. Daarom volgt de gemeente de suggestie van de provinciale handreiking: aan de locaties die bij waterwinning betrokken zijn is de functie Waterstaat - waterwinning toegekend. Dat is een beschermde functie. De regels zijn vooral beperkt tot het beschrijven van het doel van de functie, omdat de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 al zorgt voor het reguleren van activiteiten.

3.5.4.2 Waterbeheer

Dit bestemmingsplan heeft geen gevolgen voor de waterhuishouding. De regeling leidt niet tot vergroting van het verharde en bebouwde oppervlak. De waterlopen en waterkeringen die van belang zijn voor het watersysteem hebben een beschermende regeling gekregen.

De waterparagraaf is geactualiseerd in het vooroverleg.

3.5.4.3 Uitkomsten van het overleg met de waterbeheerder

Bij het opstellen van het advies ‘toetst’ het waterschap of het plan aan de criteria voor de waterhuishouding voldoet. Als algemeen criterium voor ruimtelijke plannen geldt dat minimaal het stand-still-uitgangspunt moet worden gehanteerd, wat betekent dat de waterhuishouding niet mag verslechteren. In dit geval gaat het om een conserverend bestemmingsplan, waarbij aan dat uitgangspunt wordt voldaan.

Op 20 februari 2018 heeft het waterschap aangegeven akkoord te zijn met de inhoud van de waterparagraaf in bijlage 4. Zie ook paragraaf 3.8.4.

3.5.5 Archeologie

De mogelijk aanwezige archeologische resten in de bodem worden in de gemeente Utrecht beschermd via de Verordening op de archeologische monumentenzorg. De regels uit die verordening gaan, als de Invoeringswet op dit onderdeel niet gewijzigd wordt, bij de invoering van de Omgevingswet deel uitmaken van het gemeentelijke 'omgevingsplan-van-rechtswege'. Gemeenten krijgen vervolgens 10 jaar de tijd om die regels over te nemen in het omgevingsplan. Dit bestemmingsplan loopt op die ontwikkeling vooruit en heeft de regels uit de verordening opgenomen, maar de regels treden pas in werking op 1 januari 2021. De verordening geldt tot die tijd. Zie ook de toelichting van artikel 32 in paragraaf 2.5.

3.6 Kabels, leidingen en straalpaden

In het plangebied liggen een belangrijke gasleiding, een rioolleiding en hoofdwaterleiding. Deze zijn beschermd met een passende functie (bestemming), respectievelijk: Leiding-gas, Leiding – riool, Leiding – water.

In het plan is een bouwverbod en een verbod voor grondwerk opgenomen op de locaties die binnen de belemmeringenstrook van de gasleidingen die in het noordwesten van Veldhuizen liggen. Hetzelfde geldt voor de rioolleiding, de hoofdwaterleiding en de waterkering die in het gebied liggen. Dit betekent dat grondwerk alleen met een vergunning mag worden uitgevoerd. De leidingbeheerder adviseert over de vergunningverlening.

Ook lopen er over het plangebied twee straalpaden. De noord-zuid straalverbinding heeft een hoogtebeperking van 38 meter en de oost-west straalverbinding heeft en hoogtebeperking van 35 meter. In het plangebied mag nergens tot deze bouwhoogten worden gebouwd zodat een regeling in de planregels niet nodig is.

3.7 Economische uitvoerbaarheid

Het plan maakt geen bouwplannen mogelijk die zijn aangewezen in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening.
De functies (bestemmingen) zijn al gerealiseerd.
Het plan heeft geen uitvoeringsaspecten die financieel onderbouwd hoeven te worden.

3.8 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

3.8.1 Overleg ex artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening

Het plan is aan een aantal instanties toegezonden voor reactie als bedoeld in art 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. In deze paragraaf zijn de reacties weergegeven met daarbij, per onderdeel en cursief, de beantwoording ervan.

3.8.2 Rijkswaterstaat

Aantal rijkstroken
Rijkswaterstaat wijst erop dat de regel met het verbod op het wijzigen van het aantal rijstroken onwenselijk is, omdat in de SVIR staat: "Een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief de achterlandverbindingen."
Ook twijfelt Rijkswaterstaat aan de meerwaarde van een dergelijke bepaling, aangezien artikel 8, lid b, onder 2, van de Tracéwet verplicht tot een tracébesluit bij verbreding van een rijksweg met één of meer rijstroken. Op het moment dat een tracébesluit wordt vastgesteld, vervangt dit tracébesluit de planregels uit het bestemmingsplan. Hetzelfde geldt voor het toekomstige projectbesluit op basis van artikel 5.50 lid 1 van de Omgevingswet.

De functie (bestemming) zoals die in dit plan geregeld is, staat aan een robuust hoofdnet van wegen niet in de weg. Wijziging van het aantal rijstroken is alleen mogelijk voor invoeg- en uitvoegstroken. Het aantal rijstoken mag niet toenemen zonder bestemmingsplanwijziging. Voor verbreding van de rijksweg is, zoals Rijkswaterstaat aangeeft, een tracébesluit nodig. Het plan legt de bestaande situatie, en dus ook de bestaande rijksweg vast.

Vrijwaringszone straalpad
In de toelichting en planregels ontbreekt een omschrijving van de Vrijwaringszone straalpad, die wel op de verbeelding is weergegeven en deels over de A12 ligt. Rijkswaterstaat verzoekt de bijbehorende planregels toe te voegen.

De straalverbindingen zijn alsnog opgenomen in de toelichting in paragraaf 3.6. Een regeling voor de straalverbindingen in de planregels is niet nodig omdat nergens in het plangebied gebouwd mag worden tot de hoogte van de straalverbindingen. Deze reactie heeft wel geleid tot aanpassing van de maximale hoogte voor masten voor mobiel dataverkeer.

Externe veiligheid
In paragraaf 3.5.3 wordt gesteld dat de A12 op circa 240 meter afstand van het plangebied ligt. Op de verbeelding ligt rijksweg A12 echter binnen de grens van het plangebied. Graag zie ik dat deze inconsistentie aangepast wordt.

Deze tekst is aangepast.

3.8.3 Provincie

De provincie heeft laten weten geen opmerkingen te hebben bij het bestemmingsplan.

3.8.4 HDSR

HDSR constateert dat de primaire watergang, die gelegen is ten noorden van De Milan Viscontilaan, ontbreekt op de verbeelding.

Deze watergang is alsnog opgenomen met de functie (bestemming) Water.

Ook een aantal tertiaire watergangen nabij de straten Geeuw, T. Jonger, Korne en Ziende ontbreken op de verbeelding. Wij vragen u om deze watergangen alsnog te bestemmen als "Water" op de verbeelding.

Tertiaire watergangen zijn mogelijk binnen de functies (bestemmingen) voor de openbare ruimte en worden vanwege de gewenste flexibiliteit niet apart bestemd. Het apart bestemmen zou voor elke verandering een bestemmingsplanwijziging nodig maken. Hierover zijn in 2017 met HDSR afspraken gemaakt.

3.8.5 Gemeente Woerden

Van de gemeente Woerden is geen reactie ontvangen.

3.8.6 Advies wijkraad

De wijkraad heeft geen aanleiding gezien advies uit te brengen.

3.9 Handhaving

Doel handhavend optreden
Door handhaving controleert de overheid of burgers, bedrijven en bijvoorbeeld overheidsorganen zich aan de wet- en regelgeving houden. Onder handhaving wordt verstaan het door controle (toezicht en opsporing) en het toepassen (of dreigen daarmee) van bestuursrechtelijke sancties, bereiken dat het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift wordt nageleefd. De handhaving van de van toepassing zijnde regeling binnen de gemeente Utrecht, wordt uitgevoerd door diverse diensten en afdelingen. Zo wordt namens het college onder andere gehandhaafd op de regels van voorliggend bestemmingsplan. Dit betekent dat de regels voor wat betreft het gebruik en de bebouwingsregels worden gehandhaafd. Dit gebeurt veelal door toetsing tijdens het behandelen van de aanvragen om omgevingsvergunning, maar kan ook gebeuren als gevolg van toezicht tijdens de uitvoering van de bouw of op grond van een eigen constatering indien een bouwwerk of een perceel in strijd met het bestemmingsplan wordt gebruikt. Indien er bijvoorbeeld sprake is van illegale ingebruikname van gemeentelijke grond, dan zal hiertegen worden opgetreden. Het doel van het handhavend optreden van de gemeente is niet direct gekoppeld aan de noodzaak van een actueel bestemmingplan. Voor de bewoners van het plangebied is duidelijk waar zij aan toe zijn (qua bouwen, zoals bijvoorbeeld uitbreiding van de woning, en qua gebruik), maar het niet handhaven haalt de effectiviteit van een actueel bestemmingsplan onderuit. De toegevoegde waarde van het verlenen van een omgevingsvergunning voor een vrijstaand bijbehorend bouwwerk is niet groot, indien er op andere plaatsen - zonder vergunning - vrijstaande bijbehorende bouwwerken zijn geplaatst. Dit wordt nog eens problematischer zodra een omgevingsvergunning wordt geweigerd, terwijl diverse vergelijkbare bouwwerken reeds illegaal zijn geplaatst. In dit laatste geval is de roep om handhavend op te treden dan ook het grootst.

Wijze van handhaven
Op grond van de Algemene wet bestuursrecht heeft het college een tweetal instrumenten bij handhaving van bestemmingsplannen tot haar beschikking: bestuursdwang en dwangsom. Bij het toepassen van bestuursdwang wordt de overtreding (het geconstateerde illegale bouwwerk c.q.

gebruik) ongedaan gemaakt op kosten van de overtreder. Dit kan betekenen dat een bouwwerk door de gemeente wordt afgebroken en de kosten van bijvoorbeeld de aannemer en de gemeentelijke kosten op de overtreder worden verhaald. Het is tevens mogelijk om, indien er zonder omgevingsvergunning wordt gebouwd en de bouw wordt stilgelegd door middel van een bouwstop, de bouwmaterialen weg te slepen en elders op te slaan. Het opleggen van een last onder dwangsom betekent bijvoorbeeld dat het illegale gebruik moet worden gestaakt binnen een door het college gestelde termijn. Overschrijdt men de termijn, dan zal de dwangsom in rekening worden gebracht bij de overtreder. Doel van de dwangsom is het onaantrekkelijk maken van het voortzetten van de geconstateerde overtreding. De dwangsom zal dan ook in relatie moeten staan aan (en zal derhalve altijd hoger zijn dan) het voordeel dat de overtreder heeft bij het voortzetten van de illegaliteit. In het plangebied zal handhavend worden opgetreden tegen het illegale gebruik van bouwwerken en percelen. Bijvoorbeeld het verhuren van opslagruimte ten behoeve van de stalling van caravans, maar ook het gebruik van een winkel als café. Verder zal er bij de bouw worden gecontroleerd op de uitvoering van verleende omgevingsvergunningen. Uiteraard zal er ook gecontroleerd worden of, in het geval van een geweigerde omgevingsvergunning voor een woning, de betreffende woning niet alsnog wordt gebouwd. Voorts zal de gemeente toezien op - onder de Wet milieubeheer vallende - bedrijven. Dit vloeit voort uit de regels van het bestemmingsplan. Indien er immers ter plaatse een bedrijfsactiviteit plaats mag vinden, zal dit qua gebruik (intensiteit en hinder) gehandhaafd worden.

3.10 Conclusie

Er zijn geen belemmeringen voor de uitvoering van dit bestemmingsplan.

Uitgave Gemeente Utrecht
Bezoekadres Stadskantoor, Stadsplateau 1
Postadres Postbus 8406, 3505 RK Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00
Mail gebiedsontwikkelingjz@utrecht.nl

NL.IMRO.0344.BPCHWVELDHUIZENLV001.dgn

Plangebied

Plangebiedgrens

Bestemmingen

- B-BTMC2 — Bedrijf - Bedrijf tot en met categorie 2
- BWF — Bijzondere wijkfunctie
- G — Groen
- M — Maatschappelijk
- V — Verkeer
- V-OV — Verkeer - Openbaar vervoer
- V-RW — Verkeer - Rijksweg
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- WA — Water
- WCF — Wijkcentrumfunctie
- WF — Wijkfunctie
- W — Wonen

Dubbelbestemmingen

- L-G — Leiding - Gas
- L-R — Leiding - Riool
- L-W — Leiding - Water
- WS-WK — Waterstaat - Waterkering
- WS-WW — Waterstaat - Waterwinning

Gebiedsaanduidingen

- bw — overige zone - bouwen
- av-1 — overige zone - archeologische verwachting - 1
- av-5 — overige zone - archeologische verwachting - 5

Functieaanduidingen

- (bw) — bedrijfswoning
- (h) — horeca
- (sph) — sporthal
- (tr) — terras
- (zw) — zorgwoning

Maatvoeringaanduidingen

- U 100 — maximum oppervlakte horeca

Bestemmingsplan
Chw bestemmingsplan Veldhuizen
Verbeelding

BLAD 1

Hierbij horen de regels van Chw bestemmingsplan Veldhuizen

Plannaam	Planfase	Datum
kadernota / SPVE	fase 1	
voorontwerp	fase 2	
ontwerp	fase 3	14-06-2019
vaststelling	fase 4	

Plannaam	Planfase	Datum
beroep	fase 5	
onherroepelijk	fase 6	
beheer / archief	fase 6	

Identificatie (plnr) van het plan (Bestandsnaam)	NL.IMRO.0344.BPCHWVELDHUIZENVA01.dgn
ondernummer	
vlib	10_Vleuten De Meern
projectnaam(dir)	Chw best.pl. Veldhuijzen
subdirectory	NL.IMRO.0344..
schaal	1: 2500
pentabel	
datum	14-06-2019
datum	

Gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht / Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling/ Stadsplateau 1/3521 AZ / Postbus 8406 / 3503 RK / Utrecht / Tel. 030-2860000

Ontwikkelorganisatie Ruimte
Omgevingsrecht

Gemeente Utrecht

Vaststellingsrapport

Chw Bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

oktober 2019

Inhoud vaststellingsrapport

1 INLEIDING 3

1.1 CHW BESTEMMINGSPLAN VELDHUIZEN, DE MEERN 3
1.2 DE OPBOUW VAN HET VASTSTELLINGSRAPPORT 3
1.3 DE VASTSTELLINGSPROCEDURE 3
1.3.1 Termijn voor het indienen van zienswijzen 3
1.3.2 Zienswijzen over het bestemmingsplan 3
1.3.3 Wijze van beoordeling van zienswijzen 3
1.3.4 Procedure voor de vaststelling 4
1.3.5 Belangrijkste wettelijke bepalingen 4

2 SAMENVATTING 5

2.1 PROCEDUREEL 5
2.2 INHOUD VAN DE ZIENSWIJZEN 5
2.3 WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET ONTWERP 5
2.3.1 Wijziging van de nummering 5
2.3.2 Wijziging van de juridische regeling naar aanleiding van zienswijzen 6
2.3.3 Ambtshalve wijziging van de juridische regeling 6
2.3.4 Wijziging van de toelichting naar aanleiding van zienswijzen 14
2.3.5 Ambtshalve wijziging van de toelichting 15

3 BEOORDELING VAN DE ZIENSWIJZEN 18

ZIENSWIJZE 1 [INDIENER 1] 18
ZIENSWIJZE 2 ACHMEA [INDIENER, NAMENS INDIENER 2] 18
ZIENSWIJZE 3 VITENS 19
ZIENSWIJZE 4 GASUNIE 20

1 Inleiding

1.1 Chw Bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern

De gemeente heeft het bestemmingsplan Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern, opgesteld om de nu nog geldende beheersverordening te vervangen door een bestemmingsplan dat als sjabloon voor het omgevingsplan kan dienen. De gemeente wil zich voorbereiden op de Omgevingswet en een bestemmingsplan opstellen met weinig regels die overal in de gemeente toegepast kunnen worden en die waar mogelijk flexibel zijn. De gemeente mag daarbij gebruik maken van mogelijkheden die het besluit Uitvoering Crisis- en herstelwet (Chw) biedt.

Het bestemmingsplan gaat gelden voor de wijk Veldhuizen, inclusief De Balije.

1.2 De opbouw van het vaststellingsrapport

In hoofdstuk 2 wordt een samenvatting gegeven van de inhoud van dit rapport. Wijzigingen die naar aanleiding van zienswijzen of ambtshalve gemaakt zijn in paragraaf 2.3 opgesomd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de juridische regeling, die is vastgelegd in de regels met de bijbehorende verbeelding, en de onderbouwing van de juridische regeling, die in de toelichting bij het bestemmingsplan en de bijlagen daarbij wordt gegeven. Dat onderscheid is nodig, omdat belanghebbenden die geen zienswijze hebben ingediend beroep mogen instellen tegen wijzigingen van de juridische regeling. Tegen een wijziging van de onderbouwing kan in beginsel geen beroep ingesteld worden.
Het verbeteren van kennelijke fouten, van de redactie of van interpunctie wordt niet vermeld.
In hoofdstuk 3 worden de zienswijzen behandeld. De zienswijzen zijn samengevat en per onderwerp van een reactie voorzien. De behandeling van elke zienswijze eindigt met een conclusie waarin wordt aangegeven of naar aanleiding van de zienswijze het ontwerpbestemmingsplan gewijzigd wordt of niet. In het geval van een wijziging verwijst de conclusie naar de paragraaf in hoofdstuk 2 waarin de wijziging is weergegeven.

1.3 De vaststellingsprocedure

1.3.1 Termijn voor het indienen van zienswijzen

Het ontwerpbestemmingsplan heeft van vrijdag 14 juni 2019 tot en met donderdag 25 juli 2019 ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn konden zienswijzen over het ontwerp aangeboden worden aan de gemeenteraad.

1.3.2 Zienswijzen over het bestemmingsplan

Er zijn 4 zienswijzen ingediend.

1.3.3 Wijze van beoordeling van zienswijzen

Een zienswijze bevat de mening van een indiener. De meningen in een zienswijze of de zienswijze zelf zijn nooit goed, fout, gegrond of ongegrond. Elke zienswijze wordt zorgvuldig bestudeerd, om te bezien of het ontwerpbestemmingsplan aangepast moet worden. Als een zienswijze vragen bevat, worden die in dit vaststellingsrapport zo mogelijk beantwoord.

In dit rapport worden alleen de samenvattingen van zienswijzen opgenomen. In verband met de privacy van indieners worden de zienswijzen niet openbaar gemaakt. Burgemeester en wethouders en de gemeenteraad krijgen wel van alle zienswijzen een kopie toegestuurd, zodat zij de volledige zienswijze kunnen lezen en bijvoorbeeld kunnen nagaan waar de indiener woont.
Als een zienswijze niet aan de wettelijke eisen voldoet, wordt de indiener, als haar of zijn adres bekend is, in de gelegenheid gesteld om daar alsnog voor te zorgen. Bij een te laat ingediende zienswijze wordt alleen aan de wettelijke eis voldaan, als de indiener kan aantonen dat het op tijd indienen redelijkerwijs niet mogelijk was. Zienswijzen die uiteindelijk nog steeds niet aan de wettelijke eisen voldoen worden buiten behandeling gelaten.

1.3.4 Procedure voor de vaststelling

Het college van burgemeester en wethouders bereidt de vaststelling van het bestemmingsplan voor. De voorbereiding bestaat uit de beoordeling of het ontwerpbestemmingsplan nog aangepast moet worden, bijvoorbeeld naar aanleiding van de zienswijzen. Vervolgens stelt het college de gemeenteraad voor het bestemmingsplan, zo nodig met wijzigingen ten opzichte van het ontwerp, vast te stellen.
De gemeenteraad kan de indieners van zienswijzen in de gelegenheid stellen om hun zienswijze tijdens een raadsinformatiebijeenkomst toe te lichten. Op zo'n bijeenkomst kunnen de raadsleden vragen stellen aan indieners en ook aan ambtenaren die bij de vaststellingsprocedure van het bestemmingsplan betrokken zijn.
Voordat de voltallige gemeenteraad het bestemmingsplan vaststelt, wordt het voorstel van het college besproken in de raadscommissie Stad en Ruimte. In de commissie vindt een politieke discussie plaats. De verantwoordelijke wethouder is daarbij aanwezig en wordt in de gelegenheid gesteld te reageren op de mening van de leden van de raadscommissie. De raadscommissie bepaalt of een nadere bespreking in de gemeenteraad nog nodig is of dat het bestemmingsplan als hamerstuk geagendeerd kan worden.
De gemeenteraad stelt het bestemmingsplan vervolgens, al dan niet als hamerstuk, vast.

1.3.5 Belangrijkste wettelijke bepalingen

De vaststellingsprocedure is beschreven in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening. Dat artikel verwijst weer naar Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, de zogenaamde uniforme, openbare voorbereidingsprocedure.
Op grond van artikel 3:16 van de Algemene wet bestuursrecht moeten zienswijzen binnen de daarvoor gestelde termijn van zes weken worden ingediend. Op grond van artikel 6:9, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht, is bij verzending per post een zienswijze op tijd ingediend, als hij voor het einde van de termijn ter post is bezorgd en de zienswijze niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen.

2 Samenvatting

2.1 Procedureel

Alle zienswijzen voldoen aan de wettelijke eisen. Ze zijn binnen de inzage termijn aan de raad gestuurd.

2.2 Inhoud van de zienswijzen

Eén zienswijze gaat in op de bouwmogelijkheden voor het vergoten van een woning door middel van een dakopbouw in de vorm van een extra bouwlaag. In de zienswijze stelt indiener dat de voorwaarde in het bestemmingsplan dat een dakopbouw niet mag leiden tot een extra bouwlaag op de woning, te beperkend is ten opzichte van voorgaande regelingen.
Eén zienswijze gaat in op het ontbreken in het plan van de recent vergunde tandartspraktijk aan de De Milan Viscontilaan.
De Gasunie heeft behoefte aan een uitleg over de voorrangsregeling voor belandrijke leidingen omdat die in dit plan en onder de Omgevingswet anders is dan in bestemmingsplannen tot nu toe.
Vitens wijst op de aanwezigheid van het waterwingebied De Meern en de boringsvrije zone daarbij en doet tekstvoorstellen voor aanpassing van het bestemmingsplan op de verbeelding en in de regels.
Voor de samenvatting en beantwoording van de zienswijzen wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

2.3 Wijzigingen ten opzichte van het ontwerp

2.3.1 Wijziging van de nummering

De wijzigingen die in deze paragraaf 2.3 zijn opgenomen, hebben ertoe geleid dat er regels zijn toegevoegd, geschrapt of verplaatst. De artikelnummers en de nummering van de leden of van onderdelen zijn daarop aangepast. Het gevolg is dat de nummers van de artikelen, artikelleden en andere genummerde onderdelen van het ontwerpbestemmingsplan afwijken van de vast te stellen versie. In de tekst wordt de oude en de nieuwe nummering vermeld, maar voor de duidelijk is in deze paragraaf een overzicht opgenomen.

ontwerpbestemmingsplan	*bestemmingsplan (vaststelling)*	*besproken in paragraaf*
artikel 16 tot en met 20	artikel 17 tot en met 21	(2.3.2.3)
artikel 21, lid 21.1	geschrapt	2.3.3.5
artikel 21, lid 21.2	artikel 22, lid 22.6	2.3.3.5
artikel 22, lid 22.1	artikel 24	2.3.3.6
artikel 22, lid 22.2	artikel 6, 7, 8 en 15, leden x.2	2.3.3.1
artikel 22, lid 22.3	artikel 22 (was: 23), lid 22.4	2.3.3.6
artikel 22, lid 22.4	geschrapt	2.3.3.6
artikel 23 tot en met 31	artikel 22 tot en met 30	(2.3.2.3, 2.3.3.5 en 2.3.3.6)
artikel 32	geschrapt	2.3.3.5
artikel 33 tot en met 36	artikel 31 tot en met 34	(2.3.2.3, 2.3.3.5 en 2.3.3.6)

2.3.2 Wijziging van de juridische regeling naar aanleiding van zienswijzen

2.3.2.1 Aanpassing artikel 19, lid 19.2 (ontwerp: artikel 18, lid 18.2)
In artikel 19, lid 19.2, wordt de tekst van het ontwerp aangevuld met een onderdeel 3:
Op het adres De Milan Viscontilaan 144 is een tandartspraktijk toegestaan.

2.3.2.2 Aanpassing van de regeling van beschermde functies
a. Aan artikel 23, lid 23.5 (ontwerp: artikel 24, lid 24.5), onder 2, wordt voor de punt de volgende tekst ingevoegd: of als het te bouwen bouwwerk bij wet als kwetsbaar of zeer kwetsbaar object is aangewezen.
b. De regel in artikel 31, lid 31.1 (ontwerp: artikel 33, lid 33.1), onder 5, komt te luiden: het planten of rooien van bomen of van andere diep wortelende planten.

2.3.2.3 Toevoeging nieuwe functie: Waterstaat - Waterwinning
Ter bescherming van het waterwingebied en de daarbij horende boringsvrije zone is een nieuw artikel 16 Waterstaat – Waterwinning ingevoegd in de regels en is op de verbeelding de functie (op de verbeelding: “dubbelbestemming”) Waterstaat – Waterwinning toegekend aan de locaties van het waterwingebied De Meern en van de boringsvrije zone.
In artikel 16 zijn de volgende regels opgenomen:
16.1 Doel van de functie
Locaties met de functie 'Waterstaat - Waterwinning' zijn primair bedoeld voor de bescherming van het winnen van drinkwater, voor de bescherming van het grondwater en van het behoud van de kleilaag die het grondwater beschermt tegen vervuiling vanaf de hogere bodemlagen.
16.2 Bescherming van de locatie
Om de locatie te beschermen zijn de volgende regels van toepassing:
1. de activiteiten bouwen en grondwerk zijn verboden;
2. de regel onder 1 geldt niet:
   a. als het een activiteit is die de eigenaar of exploitant van een drinkwaterbedrijf verricht en op grond van artikel 6, derde lid, van de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 mag verrichten;
   b. als voor de activiteit een vrijstelling is verleend op grond van artikel 8 of artikel 21 van de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013;
   c. als het een activiteit betreft die niet verboden is op grond van artikel 6, 7, 19 of 20 van de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 en voor de activiteit een vergunning is verleend in verband met de bescherming van de functie, waarbij de eigenaar of exploitant van het drinkwaterbedrijf in de voorbereiding van de vergunningverlening als beheerder wordt beschouwd.

2.3.3 Ambtshalve wijziging van de juridische regeling
In deze paragraaf staan de wijzigingen die als gevolg van intern-gemeentelijk overleg of van nieuwe inzichten zijn aangebracht. Kleine redactionele zijn beschreven in paragraaf 2.3.3.12.

2.3.3.1 Aanpassing van regels over locaties die vanwege de functie beschermd worden
De regels over leidingen in artikel 6, 7 en 8 en over de waterkering in artikel 15 zijn aangepast. Het eerste lid van die artikelen is aangepast, om te zorgen dat het onderscheid tussen functies en activiteiten correct gemaakt wordt. Een functie geeft het doel van een functie aan. Het doel van die functies is dat er een leiding ligt of een waterkering. Vervolgens moeten in verband met dat doel “de regels die nodig zijn met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties” gesteld worden. Bij dit soort functies moeten de locaties beschermd worden tegen activiteiten met een risico op beschadiging, in feite dus tegen bouwactiviteiten en tegen graven (“grondwerk”).

De beschermende regels in het ontwerpbestemmingsplan verwijzen naar artikelen in andere hoofdstukken van de regels. In die hoofdstukken staan regels die voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet in een paraplu-bestemmingsplan worden opgenomen dat voor de hele gemeente gaat gelden, dus ook voor het plangebied van dit bestemmingsplan. De verwijzingen kloppen dan niet meer. De redactie van de beschermende regels is met het oog op dat paraplu-bestemmingsplan aangepast. De verwijzingen en de redactie van de regels die in dat paraplu-bestemmingsplan worden opgenomen zijn afgestemd op de nieuwe tekst van de beschermende regels. Dat heeft geleid tot onderstaande wijzigingen.
In de eerste leden van de artikelen 6, 7, 8 en 15 is de zinsnede “de bescherming van” geschrapt.
De tweede leden van die artikelen zijn vervangen door de volgende regels:

x.2 Bescherming van de locatie in verband met de functie

Om de locatie te beschermen zijn de volgende regels van toepassing:

1. de activiteiten bouwen en grondwerk zijn verboden;
2. de regel onder 1 geldt niet:
   a. voor een activiteit die nodig is voor het onderhoud van de leiding [lid 15.2: waterkering] en de daarbij horende voorzieningen,
   b. voor het bouwen van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat bij de functie hoort en niet hoger is dan 2 meter of
   c. als voor de activiteit een vergunning is verleend om af te mogen wijken van de regel onder 1.

Omdat het verbod om te bouwen hiermee in de regels bij de functie is geregeld, is artikel 22, lid 22.2, van het ontwerpbestemmingsplan, met een zelfde verbod, geschrapt.

De regel in artikel 22, lid 22.2 (ontwerp: artikel 23, lid 23.2), onder 2, is in verband met schrappen van artikel 22, lid 22.2, vervangen door de volgende tekst:

2. De regel onder 1 geldt niet als daarbij gebouwd wordt op een locatie die in verband met een functie beschermd is met een verbod om te bouwen.

De kop en regel onder 1 van het vijfde lid van artikel 23 (ontwerp: 24) is vervangen door de volgende tekst:

23.5 Bouwen op locaties waar het bouwen in verband met de functie verboden is

1. Burgemeester en wethouders kunnen een vergunning verlenen om af te wijken van een regel die een locatie in verband met een functie beschermt door de activiteit bouwen te verbieden, als het bouwwerk past bij het doel van de andere aan de locatie toegewezen functies en het doel van de beschermde functie niet doorkruist.

De kop en de aanhef van het eerste lid van artikel 31 (ontwerp: artikel 33) is vervangen door de volgende tekst:

31.1 Grondwerk dat niet is toegestaan

Het volgende grondwerk is niet toegestaan op een locatie die in verband met een functie beschermd is met een verbod om grondwerk te verrichten:

2.3.3.2 Ondergeschikte horeca, ondergeschikte verkoop: aanpassing artikel 27 en 28,
De artikelen waarin het horecabeleid van het Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018 over additionele en ondersteunende horeca vertaald was, zijn opnieuw geformuleerd. In de voorwaarden van het beleid worden aan de hand van het bruto of netto vloeroppervlak categorieën beschreven met een percentage voor het berekenen van de maximale omvang van het horecadeel. De beleidsmatige beschrijving was direct in de regels van het ontwerpbestemmingsplan overgenomen.

Voor een goede toepassing blijkt een kleine omzetting nodig, waarbij dezelfde grondslag voor het percentage wordt genomen, namelijk het bruto vloeroppervlak en waarbij de maximaal toegestane omvang van het horecadeel in de ene categorie zonder terugval overloopt in de volgende categorie. Bij de herberekening die voor de laatste omzetting nodig was, is iets meer ruimte aan het ondergeschikte horecadeel gegeven.
De voorwaarden uit de paragraaf in het Ontwikkelingskader over ondergeschikte verkoop in een horecabedrijf is voor de volledigheid aan de regels toegevoegd, waarbij dezelfde omzetting van de percentages en grondslagen heeft plaatsgevonden.
Op 11 juli 2019 heeft de gemeenteraad motie 2019/185 aangenomen, waarin het college wordt gevraagd om de regeling over gevelbankjes bij ondersteunende horeca en bij horeca met ondersteunende verkoop aan te passen. In het ontwerpbestemmingsplan waren in de regels over ondersteunende horeca nog geen regels over gevelbankjes opgenomen. Naar aanleiding van de motie is aan de regels lid 28.3 toegevoegd. De motie is verwerkt in de regels van dit lid. Deze regels worden binnen afzienbare termijn in het bestemmingsplan Algemene regels Utrecht geplaatst. Dat bestemmingsplan is nu in voorbereiding. Gelijktijdig met de procedure van dat bestemmingsplan zal een aanpassing van de tekst over gevelbankjes in het Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018 worden voorbereid, zodat het beleid en de regels weer overeenstemmen.

De tekst in de artikelen 27 en 28 (ontwerp: 28 en 29) is vervangen door de volgende tekst:

Artikel 27 Additionele horeca

Additionele horeca is als ondergeschikte activiteit toegestaan, onder de volgende voorwaarden:

1. de additionele horeca vindt plaats in een gebouw dat in hoofdzaak wordt gebruikt voor een van de volgende activiteiten: zelfstandige kantoren, bedrijfsactiviteiten in bedrijven, maatschappelijke diensten, culturele en sociaal-culturele activiteiten, sport en recreatie;
2. het deel van het gebouw voor de additionele horecaruimte is alleen open tijdens de openingstijden van de genoemde hoofdactiviteit;
3. bij een gebouw met een bruto vloeroppervlak van maximaal 1.200m² is het deel voor additionele horeca niet groter dan 30% van het bruto vloeroppervlak, tot een maximum van 300m²;
4. bij een gebouw met een bruto vloeroppervlak van 1.200m² of groter is het deel voor additionele horecaruimte niet groter dan 25% van het bruto vloeroppervlak;
5. de additionele horecaruimte is alleen bereikbaar via de ingang van het gebouw met de hoofdactiviteit.

Artikel 28 Ondersteunende horeca in een winkel, horeca met ondersteunende verkoop

28.1 Voorwaarden voor ondersteunende horeca in een winkel

Ondersteunende horeca is als ondergeschikte activiteit toegestaan in een winkel, onder de volgende voorwaarden:

1. verkoop van artikelen van de winkel is de hoofdactiviteit;
2. de horeca-activiteit vindt plaats in één deel van de winkel;
3. vanaf de straat is niet zichtbaar dat er een horecadeel in de winkel is;
4. bij een winkel met een bruto vloeroppervlak van maximaal 350 m² is het horecadeel niet groter dan 40% van het bruto vloeroppervlak, tot een maximum van 100m²;
5. bij een winkel met een bruto vloeroppervlak van 350 tot 1.500 m² is het horecadeel niet groter dan 30% van het bruto vloeroppervlak, tot een maximum van 300m²;
6. bij een winkel met een bruto vloeroppervlak boven 1.500 m² is het horecadeel niet groter dan 20% van het bruto vloeroppervlak;
7. de horecaruimte is alleen bereikbaar via de ingang van de winkel;

8. de winkel heeft een toilet voor bezoekers.

28.2 Voorwaarden voor ondersteunende verkoop in een horecabedrijf [nieuw]
In een horecabedrijf is winkelverkoop als ondergeschikte activiteit toegestaan, onder de volgende voorwaarden:
1. de horeca-activiteit is de hoofdactiviteit;
2. de winkel-activiteit vindt plaats in één deel van het horecabedrijf;
3. vanaf de straat is niet zichtbaar dat er een winkeldeel in het horecabedrijf is;
4. bij een horecabedrijf met een bruto vloeroppervlak van maximaal 350 m^2 is het winkeldeel niet groter dan 40% van het bruto vloeroppervlak, tot een maximum van 100m^2;
5. bij een horecabedrijf met een bruto vloeroppervlak boven 350 m^2 is het winkeldeel niet groter dan 30% van het bruto vloeroppervlak;
6. het winkeldeel is alleen bereikbaar via de ingang van het horecabedrijf.

28.3 Gevelbankjes bij ondersteunende horeca of bij horeca met ondersteunende verkoop [nieuw]
Een winkel met ondersteunende horeca of een horecabedrijf met ondersteunende verkoop mag een of meer gevelbankjes plaatsen, als die aan de volgende regels voldoen:
1. een gevelbankje staat op een locatie met de functie Verkeer, Verkeer – Verblijfsgebied of met een functie die een winkel toestaat;
2. gevelbankjes worden niet gebruikt als horecaterras;
3. op een locatie met de functie Verkeer of Verkeer – Verblijfsgebied ontstaat er geen hinder voor verkeer, waarbij in ieder geval minimaal 1,5 meter voor passerende voetgangers beschikbaar blijft, gerekend van een gevelbankje;
4. de totale breedte van de gevelbankjes bij een winkel of een horecabedrijf bedraagt maximaal 4 meter;
5. het gevelbankje steekt maximaal 0,6 meter uit, gerekend vanaf de gevel van de winkel;
6. als de winkel of het horecabedrijf gesloten is, zijn gevelbankjes weggehaald of opgeklapt.

2.3.3.3 Geen terras: aanpassing artikel 18, lid 18.2 (ontwerp: artikel 17, lid 17.2)
Dit artikel vermelde een terras als een activiteit die bij de functie past. Een terras wordt in de regels en in de Horecaverordening gemeente Utrecht 2018 gezien als een terras bij een horecagelegenheid. Omdat horeca niet bij de functie past en het artikel de activiteit horeca ook niet toestaat, kan een terras niet bij de functie passen. Onderdeel 2 van artikel 18, lid 18.2, waarin het terras was opgenomen, is daarom geschrapt, de nummering van het eerste onderdeel is vervallen.

2.3.3.4 Uitzondering parkeerregel: aanpassing artikel 21, lid 21.1 (ontwerp: artikel 20, lid 20.1)
Artikel 21, lid 21.1, eist in onderdeel 1 dat een bouwplan moet voorzien in voldoende parkeerplaatsen. Dat heeft tot gevolg dat een aanvrager moet aantonen dat hij of zij aan die eis kan voldoen en dat de gemeente in de vergunning een overweging over het parkeren moet plaatsen. Er zijn bouwwerken waarvan het overduidelijk is dat er geen gevolgen zijn voor het parkeren. Om onnodige bureaucratie te voorkomen is een onderdeel 2 aan lid 21.1 toegevoegd:
2. De regel onder 1 is niet van toepassing op het bouwen van bijbehorende bouwwerken, dakopbouwen of dakterrassen.

2.3.3.5 Aanpassing en verplaatsing artikel 21 van het ontwerp, schrappen artikel 32 van het ontwerp, afstemming op vergunningvrij bouwen
Artikel 21 van het ontwerp gaat over het bouwen in de openbare ruimte, een activiteit die doorgaans op gemeentegrond plaatsvindt, door of in opdracht van de gemeente. De regel in lid 21.1 van het ontwerpbestemmingsplan staat activiteiten toe die op de grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht al vergunningvrij zijn. Dit lid is dan ook geschrapt en vervolgens is het

overgebleven lid verplaatst naar artikel 22 (ontwerp: artikel 23), als lid 22.6. Artikel 21 van het ontwerp is daarmee vervallen. Zie ook: paragraaf 2.3.3.6 en paragraaf 2.3.3.10.
De activiteiten die op grond van artikel 32 van het ontwerpbestemmingsplannen werden toegestaan, zijn in voldoende mate ook al vergunningvrij. Dit artikel is daarom geschrapt.

2.3.3.6 Aanpassing van artikel 22 (ontwerp: 22 en 23) en artikel 24, lid 24.4 van het ontwerp
Een van de doelen van de Omgevingswet is het stimuleren van gemeenten om initiatieven vanuit de houding “ja, mits…” te benaderen in plaats vanuit de houding “nee, tenzij…”. De leden 22.1 en 22.3 van het ontwerpbestemmingsplan sprongen daarbij in het oog, omdat die geformuleerd zijn als verbod met een uitzondering daarop (een variant van “nee, tenzij…”) Om de lijn van de Omgevingswet te volgen, zijn deze leden onderbracht in artikel 22 (ontwerp: artikel 23 “Bouwen is toegestaan”). Lid 22.1 van het ontwerp is opgenomen als lid 22.1, waarbij de bestaande leden zijn doorgenummerd. Bij de verplaatsing van lid 22.1 zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

- onderdeel 1 is ongewijzigd als onderdeel 3 opgenomen;
- onderdeel 2 is op genomen als onderdeel 1 en luidt na een redactionele verbetering:
  1. als wettelijk bepaald is dat een bouwactiviteit niet hoeft te voldoen aan de regels van het bestemmingsplan;
- er is een onderdeel 2 toegevoegd, luidende:
  2. als het bouwwerk op grond van de volgende leden van dit artikel is toegestaan.

Artikel 22, lid 22.3, van het ontwerp, verbiedt een dakterras, behalve als het een dakterras op een aanbouw is die aan de gegeven voorwaarden voldoet. In artikel 24, lid 24.4, van het ontwerpbestemmingsplan staat een vergelijkbare regel, maar nu is er een vergunningplicht. Beide regels zijn samengevoegd in artikel 22, lid 22.4, waarbij de vergunningplicht op grond van het bestemmingsplan is vervallen.

Met de toevoeging van lid 22.5 staat het bestemmingsplan ook het bouwen van bijbehorende bouwwerken toe die op de grens van het perceel en het openbare gebied worden gebouwd. In de situatie die dit lid beschrijft, het gesloten bouwblok, is het bouwen op de erfgrens geen enkel bezwaar. In de toelichting (zie paragraaf 2.3.5.2 van dit rapport) zijn tekeningen opgenomen ter illustratie van de regeling. Het nieuwe lid 22.5 luidt:

22.5 Bijbehorend bouwwerk dat aan een openbaar gebied grenst

1. Een bijbehorend bouwwerk bij een woning dat niet voldoet aan de bepaling in artikel 2, onderdeel 3, onder c, van Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht, maar wel voldoet aan de overige bepalingen van dat onderdeel, mag gebouwd worden, als het openbaar toegankelijke gebied een deel van een binnenterrein is dat aan alle zijden omgeven is door hoofdgebouwen.
2. Voor de toepassing van de regel onder 1 wordt de versie van het Besluit omgevingsrecht gebruikt die geldt op de datum van vaststelling van dit bestemmingsplan.

Het verbod om te bouwen in strijd met de regels is geschrapt, omdat de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht al voorziet in een dergelijke regeling. Het opnemen van het verbod in het ontwerpbestemmingsplan was ingegeven door een verandering die met de inwerkingtreding van de Omgevingswet intreedt. Die verandering houdt in dat de activiteit bouwen vergund kan worden als een bouwplan aan de technische eisen van de wet voldoet en dat het omgevingsplan zelf moet zorgen voor een toets aan planologische en andere aspecten. In het Invoeringsbesluit is nu gezorgd voor een overgangsregeling: in het tijdelijke omgevingsplan wordt, als onderdeel van de zogenoemde ‘bruidsschat’, een algemeen bouwverbod opgenomen. In de versie van het Invoeringsbesluit die ter bespreking aan de Tweede Kamer is gezonden, staat nu:
“Artikel 2.2.7.2.1 Binnenplanse vergunning omgevingsplanactiviteit bouwwerken

Het is verboden zonder omgevingsvergunning een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken."
Gezien deze overgangsbepaling is een bouwverbod in het bestemmingsplan overbodig. Bij de omzetting van de algemene regels naar het nieuwe omgevingsplan kan bezien worden in hoeverre een bouwverbod nodig is.
Het overgebleven lid van artikel 22 van het ontwerp, lid 22.4, valt onder het verbod van het nieuwe artikel 24, lid 24.1, en is daarom geschrapt. Het gevolg is dat artikel 22 van ontwerp daarmee is vervallen. Voor de duidelijkheid: in paragraaf 2.3.3.1 is al uitgelegd waarom ook lid 22.2 van het ontwerpbestemmingsplan is komen te vervallen.
De toelichting van de artikelen is uiteraard ook aangepast. Die aanpassing bestaat uit de herschikking van tekst en kleine verbeteringen in de formulering.

2.3.3.7 Geen woning in een bijgebouw: aanpassing artikel 26, lid 26.3 (ontwerp: artikel 27, lid 27.3)

Voor een goede handhaving is het van belang dat ondubbelzinnig vaststaat dat een bijbehorende bouwwerk niet als woning gebruikt mag worden. Daarom is aan artikel 26, lid 26.3, een onderdeel 2 ingevoegd:

2. Het is verboden om een bijbehorend bouwwerk te gebruiken of in te richten als woning.

2.3.3.8 Bedrijfsactiviteit aan huis: aanpassing artikel 26, lid 26.4 (ontwerp: artikel 27, lid 27.4)

Het principe van functiemenging (zie paragraaf 1.4.7 van de toelichting) is in het bestemmingsplan doorgevoerd door bedrijfsactiviteiten die passen in een woonomgeving toe te staan als bedrijf-aan-huis. De oude "bedrijvenlijst functiemenging" is daarbij enigszins gemoderniseerd en opgenomen als Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving. Die lijst bevat vooral voorbeelden van bedrijven die doorgaans in een zelfstandig bedrijfsgebouw gevestigd zijn. De traditionele "beroepen-aan huis" of vrije beroepen staan er niet op, wat de vraag oproept of die zijn toegestaan. Verder is het belangrijk dat uit de regels af te leiden is dat een bedrijf-aan-huis in geen geval overlast voor de buren mag veroorzaken. In artikel 26, lid 26.4 (ontwerp: artikel 27, lid 27.4) zijn onder 1 de onderstaande wijzigingen aangebracht.

- Onder a is de volgende voorwaarde ingevoegd:
  a. het bedrijf-aan-huis past in een woonomgeving, wat onder meer blijkt uit het feit dat de activiteiten geen bijzondere verkeersbewegingen of parkeerdruk veroorzaken in vergelijking tot een normaal gebruik van de woning;
- De bepaling onder d van het ontwerp is daaronder geplaatst (onder b) en verduidelijkt; de regel onder b luidt nu:
  b. het totale vloeroppervlak van het bedrijf-aan-huis, de som van de oppervlaktes die bij de toepassing van de regels onder c, d en e gebruikt worden, bedraagt maximaal 60m^2;
- Aan de bepaling onder b is 'bruto' voor 'vloeroppervlak' ingevoegd.
- De volgende regel is toegevoegd:
  f. de bedrijfsactiviteiten worden binnen verricht.
- De regel onder g (ontwerp: onder e) luidt nu:
  g. de bedrijfsactiviteiten bestaan uit de uitoefening van een beroep of uit activiteiten van een bedrijf in de categorie A of B1 van de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving.

Verder zijn in de regeling over het bedrijf-aan-huis enige redactionele verbeteringen aangebracht. De toelichting is uitgebreid, ook om de relatie tussen een bedrijf-aan-huis en de woonomgeving beter uit te leggen: zie paragraaf 2.3.5.3.

2.3.3.9 Uitgestelde inwerkingtreding artikel 32 (ontwerp: artikel 34) over de archeologie
Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet maakt de Verordening op de archeologische monumentenzorg deel uit het van het tijdelijke omgevingsplan dat op grond van de wet ontstaat. Voor de zichtbaarheid van de regels over de archeologie in dat tijdelijke omgevingsplan is het beter om ze alvast in het bestemmingsplan op te nemen. De verplaatsing van de regels heeft als gevolg dat de legesverordening moet worden aangepast, om nog leges te kunnen heffen voor de archeologievergunning. De betreffende aanpassing kan pas per 1 januari 2021 gedaan worden, wat ook de datum is waarop de Omgevingswet naar verwachting in werking treedt. De regels in dit artikel treden daarom ook pas op die datum in werking.
Aan artikel 32 wordt een aanhef toegevoegd die luidt:
Dit artikel treedt in werking op 1 januari 2021. Tot die datum blijven de vergelijkbare bepalingen in de Verordening op de archeologische monumentenzorg van toepassing.

2.3.3.10 Dakopbouwen: artikel 22 lid 22.3 (ontwerp: artikel 23, lid 23.3) en artikel 23, lid 23.3, onder d (ontwerp: artikel 24, lid 24.3, onder c), bijlage 6 en 7 bij de regels
Na de terinzagelegging van het ontwerp is deze nieuwe regeling getoetst aan de hand van concrete vergunningaanvragen. Daarbij bleek dat de regeling nog verduidelijking nodig had, maar ook dat er onnodige voorwaarden gesteld werden. De regeling gaat namelijk uit van de aanwezigheid van een “trendsetter”, een al gerealiseerde dakopbouw. Dat impliceert dat de nieuwe dakopbouw niet de eerste is. De voorwaarde dat een nieuwe dakopbouw moet aansluiten bij de andere dakopbouwen in de rij, maakt een regel over de hoogte of de afstand tussen de voorgevel en de voorkant van de dakopbouw overbodig. Deze voorwaarden zijn dan ook geschrapt. Aan de voorwaarde om aan te sluiten bij de trendsetter is het woord “detaillering” toegevoegd, om te verduidelijken dat ook de manier waarop de dakopbouw wordt vormgegeven aan moet sluiten bij de eerder gebouwde dakopbouw.
Onze stedenbouwkundigen hebben onderzocht of er dusdanige effecten van dakopbouwen te verwachten zijn, dat een bezonningsonderzoek van een aanvrager gevraagd moet worden. Zij concluderen dat de effecten beperkt zijn en bovendien ook al meegewogen zijn bij het vergunnen van de trendsetter. De eis van een bezonningsonderzoek heeft onnodige kosten bij de aanvrager tot gevolg en daarom is die geschrapt.
Het stedenbouwkundige onderzoek bracht ook aan het licht dat sommige kapvormen het bouwen van een dakopbouw onwenselijk maken. Het resultaat van dat onderzoek is verbeeld op de luchtfoto die als bijlage 7 bij de regels is gevoegd. Een woning binnen een groen kader komt in aanmerking voor vergunningverlening met toepassing van bijlage 6, een woning binnen een rood kader heeft zo’n bijzondere kapvorm dat een dakopbouw niet tot de mogelijkheden behoort. Voor de duidelijkheid verwijst artikel 23, lid 23.3, onder d, nu naar bijlage 7.
In de regels in artikel 22, lid 22.3, en in de bijlage 6 bij de regels is nu expliciet als voorwaarde opgenomen dat de te bouwen dakopbouw niet de eerste dakopbouw in een rij van een bepaald type woningen is. Deze regel is met een plaatje in de toelichting (paragraaf 2.3.4) verduidelijkt.
Als extra voorwaarde is de eis dat het geen hoekpand is opgenomen. Daarmee is een omissie hersteld. Hoekpanden zijn veel meer dan woningen binnen een rij bepalend voor het straat- en bebouwingsbeeld.
De bijlage 6 is helemaal vernieuwd en zo ingericht dat de voorwaarden direct na de inleiding komen, de paragraaf over artikel 22 is geschrapt en de algemene uitgangspunten voor een dakopbouw zijn nu als aanwijzing opgenomen voor bewoners die een dakopbouw willen die afwijkt van de voorwaarden die in bijlage 6 of in de artikelen 22 en 23 van het bestemmingsplan staan.
De voorwaarden voor een dakopbouw die bijlage 6 nu stelt luiden:

1. de woning is geen hoekpand;
2. de woning is een tussenwoning;

3. het is niet de eerste dakopbouw van een rij woningen van hetzelfde type;
4. de dakopbouw is even hoog en ligt even ver terug als eerder gerealiseerde dakopbouwen op woningen van hetzelfde type in de rij en sluit daar zoveel mogelijk op aan in vorm, afmeting, detaillering en materiaalgebruik;
5. als de dakopbouw zonnepanelen op gebouwen van aangrenzende percelen belemmert, zorgt de aanvrager voor compensatie;
6. de dakopbouw veroorzaakt geen onevenredige hinder voor aangrenzende percelen.

2.3.3.11 Verbetering van de legenda van de verbeelding
Op de legenda was niet te zien welke archeologische zones waren aangewezen. Dat is hersteld.

2.3.3.12 Kleine of redactionele aanpassingen
Omdat de regeling van dit bestemmingsplan een eerste aanzet en basis is voor het omgevingsplan, hebben veel deskundigen, vooral binnen de gemeente, zoals bouwinspecteurs, de tekst bestudeerd en commentaar geleverd. Het commentaar heeft geleid tot een aantal verbeteringen en verduidelijking. De vragen die de deskundigen stelden waren vaak ook aanleiding om de tekst van de regels of de toelichting te verduidelijken. Verbeteringen met een mogelijk effect op de werking van een regel, zijn in de voorgaande paragrafen behandeld. De volgende artikelen zijn alleen redactioneel gewijzigd:

- artikel 1: één woord geschrapt;
- artikel 3, lid 3.1 en 3.3: formulering aangepast, taalkundig en in verband met jurisprudentie, en de activiteit ‘opslag’ vervangen door ‘het opslaan’, conform de systematiek die in paragraaf 2.2.2 (aangepaste tekst) van de toelichting staat;
- artikel 9, lid 9.2: formulering in de nieuwe termen van de Omgevingswet;
- artikel 13, lid 13.2: taalkundige correctie;
- artikel 16, lid 16.2, onder 1, artikel 18, lid 18.2 (ontwerp: artikel 17, lid 17.2), artikel 19, lid 19.2 (ontwerp artikel 18, lid 18.2), onder 1: verwijzing naar een artikel in een ander hoofdstuk (artikel 27) geschrapt en waar nodig vervangen door “activiteiten die passen in de woning” – voor de noodzaak: zie de toelichting van de wijziging in paragraaf 2.3.2.2;
- artikel 17, lid 17.3: laatste woorden (“is verboden”) geschrapt;
- artikel 20, lid 20.2 (ontwerp: artikel 19, lid 19.2): ter verduidelijking helemaal opnieuw geformuleerd, inclusief de kop;
- artikel 20, lid 20.3 (ontwerp: artikel 19, lid 19.3): taalkundige correctie;
- artikel 22, lid 22.6, onderdeel 1 (ontwerp: artikel 21, lid 21.2, onderdeel 1): de formulering in overeenstemming gebracht met Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht;
- artikel 23, lid 23.2 (ontwerp: artikel 24, lid 24.2), onder 1: het laatste deel van de zin geschrapt, omdat die zinsnede geen verduidelijking is van de werking van de regel; onder 2, onderdeel c, verwijzing naar het geschrapte artikellid 22.2 vervangen door een algemene formulering;
- artikel 23, lid 23.3 (ontwerp: artikel 24, lid 24.3), onder 2, onderdelen a en b: deze onderdelen waren in het ontwerpbestemmingsplan samengevoegd in één onderdeel – voor de leesbaarheid is dat onderdeel gesplitst en zijn de volgende onderdelen doorgenummerd;
- artikel 24 (ontwerp: artikel 25): andere formulering om te verduidelijken dat een bestaande dakopbouw of een bestaand dakterras dat niet aan de regels voldoet veranderd mag worden, zolang de afwijking van de regels niet wordt vergroot.
- artikel 25, lid 25.2 (ontwerp: artikel 26, lid 26.2), onder 1: diverse correcties, meestal om eenheid te brengen in de formulering;
- artikel 26, lid 26.1 (ontwerp: artikel 27, lid 27.1), onder 1 en 2: verduidelijking en correctie;
- artikel 26, lid 26.2 (ontwerp: artikel 27, lid 27.2), onder 2, 4 en 5: correctie, verduidelijkingen;

- artikel 26, lid 26.5 (ontwerp: artikel 27, lid 27.5): taalkundige correcties en juiste benaming van het beleidskader;
- artikel 29: de tekst zonder lidnummer opgenomen, omdat er maar één regel is.
- artikel 30 (ontwerp: artikel 31), beide leden: verduidelijking van de regeling;
- artikel 31, lid 31.2 (ontwerp: artikel 33, lid 33.2): correcties;
- artikel 32, lid 32.2 (ontwerp: artikel 34, lid 34.2): tekst in overeenstemming gebracht met de termen van de Omgevingswet;
- artikel 32, lid 32.3 (ontwerp: artikel 34, lid 34.3): verwijzing verbeterd;
- bijlage 1: de begrippen buurtactiviteit, lintbebouwing en zorgwoning toegevoegd.

2.3.4 Wijziging van de toelichting naar aanleiding van zienswijzen

2.3.4.1 Aanpassing paragraaf 3.5 van de toelichting met een paragraaf 3.5.4.1 Waterwinning
Aan paragraaf 3.5.4 wordt onderstaande subparagraaf ingevoegd en wordt de nummering van de subparagrafen daarop volgend aangepast.
3.5.4.1 Waterwinning
In het plangebied ligt het waterwingebied De Meern. In dit gebied bevinden zich grondwaterwinningsputten van Vitens die de bron van de drinkwatervoorziening voor onder andere de gemeente Utrecht vormen. Het gebied wordt begrensd door de locaties waar het grondwater tenminste 60 dagen nodig heeft om de filters van de winning te bereiken.
In de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 staan regels om de kwaliteit van het grondwater voor de drinkwatervoorziening te beschermen. De artikelen 6 en 7 verbieden activiteiten die de waterwinning in gevaar kunnen brengen, zoals boor-, grond- en funderingswerkzaamheden, het toepassen van bodemenergiesystemen, het opslaan en vervoeren van stoffen die de grondwaterkwaliteit kunnen bedreigen, bijvoorbeeld olie en brandstoffen, afvalstoffen en IBC-bouwstoffen, het aanleggen of gebruiken van parkeergelegenheid voor motorvoertuigen, leidingen, installaties en opslagreservoirs. In artikel 8 staan de voorwaarden voor vrijstellingen voor de verboden activiteiten. In artikel 9 staan voorschriften over het buiten gebruik stellen van een boorput.
De boringsvrije zone van de drinkwaterproductielocatie De Meern ligt ook in het plangebied. De boringsvrije zone is een zone rondom de grondwaterwinning De Meern van Vitens. In artikel 19 tot en met 22 van de Provinciale Milieuverordeningen Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 staan regels die vergelijkbaar zijn met de hierboven besproken artikelen 6 tot en met 9.
Daarnaast geldt op grond van artikel 4 van de Provinciale Milieuverordening voor iedereen de bijzondere zorgplicht. Dit houdt in dat verontreiniging van het grondwater moet worden voorkomen of, voor zover het niet kan worden voorkomen, zoveel mogelijk moet worden beperkt of ongedaan gemaakt.
Op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordeningen moet de gemeente toelichten hoe de gemeente omgaat met locaties die bij de waterwinning betrokken zijn (artikel 11, lid 3). Daarnaast moet de gemeente ervoor zorgen dat er bij het toekennen van nieuwe functies worden toegekend geen verontreinigingsrisico ontstaat (artikel 11, lid 2). De handreiking die de provincie voor de toepassing van deze regels heeft gemaakt wijst bovendien op de signaleringsfunctie van de bestemmingsplankaart.
De gemeente Utrecht wil bijdragen aan het voorkomen van verontreiniging van grondwater en natuurlijk ook van verontreiniging op locaties die van belang zijn voor het drinkwater. Op de locaties in Veldhuizen die bij de drinkwaterwinning betrokken zijn, zijn alleen de bestaande functies toegekend. Strikt genomen is er op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening geen verplichting om deze locaties in het bestemmingsplan op te nemen. Maar de waterwinning is op die locaties wel een belangrijke functie. Daarom volgt de gemeente de suggestie van de provinciale

handreiking: aan de locaties die bij waterwinning betrokken zijn is de functie Waterstaat – waterwinning toegekend. Dat is een beschermde functie. De regels zijn vooral beperkt tot het beschrijven van het doel van de functie, omdat de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 al zorgt voor het reguleren van activiteiten.

2.3.5 Ambtshalve wijziging van de toelichting

In de toelichting van het bestemmingsplan zijn de wijzigingen in de regels doorgevoerd. In de onderstaande subparagrafen zijn alleen de wijzigingen opgenomen die een nieuw inzicht geven in de werking van het bestemmingsplan of die nogal omvangrijk zijn. De wijzigingen die volgen uit paragraaf 2.3.3.10 (redactionele aanpassingen) blijven dus buiten beschouwing, maar ook ondergeschikte wijzigingen die logisch volgen uit de aanpassing van de artikelen, zoals het gebruik van een nieuwe term of het verbeteren van een verwijzing naar een regel of paragraaf.

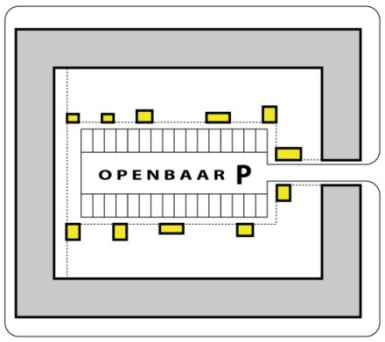
2.3.5.1 Verwijdering paragraaf 1.4.8 (nummering ontwerp) van de toelichting

Paragraaf 1.4.8 bevatte een algemene, beleidsmatige toelichting over bijzondere functies, namelijk de horecafuncties en de horeca-achtige functies, prostitutie en panden met een cultuurhistorische waarde.
In de aanloop naar de Omgevingswet heeft de gemeente het beleid over de leefomgeving ondergebracht in de omgevingsvisie Utrecht. Regels, zoals de regels van het bestemmingsplan, vinden zoveel mogelijk hun grondslag in dat beleid. Dat is in het bestemmingsplan Veldhuizen ook het geval. Het is daarom niet nodig om in het bestemmingsplan een beleidsmatige toelichting op te nemen over horeca. Die toelichting is in de omgevingsvisie te vinden. Een beleidsmatige toelichting in het bestemmingsplan is ook niet wenselijk, omdat zo'n toelichting bij wijziging van de omgevingsvisie niet wijzigt en er dan twee versies van het beleid zijn. Voor zover dat nodig was voor een goed begrip van de regels over ondergeschikte horeca, is de tekst uit de subparagraaf 1.4.8.2 overgeheveld naar paragraaf 2.4.4 van de toelichting. De toelichting van de Lijst van horeca-activiteiten in paragraaf 2.7.3 van de toelichting is geheel vernieuwd en luidt nu: De categorie-indeling van horeca-activiteiten is overgenomen uit de beleidsnota Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018. In die nota zijn de indeling en de achterliggende keuzes toegelicht, zie: het horecabeleid in de Omgevingsvisie.
De tekst over prostitutie (paragraaf 1.4.8.3) is verplaatst naar paragraaf 2.4.2, naar de toelichting over artikel 25, lid 25.2, onderdeel prostitutie.
De tekst over de waardevolle panden (paragraaf 1.4.8.4) is opgenomen in de toelichting van de Lijst van beeldbepalende panden in paragraaf 2.7.5 van de toelichting.

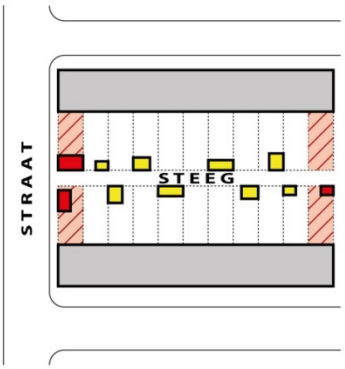
2.3.5.2 Toelichting van de regel over bijbehorende bouwwerken aan openbaar terrein

Het nieuwe lid 22.5 (zie paragraaf 2.3.3.6) wordt met onderstaande tekst toegelicht in paragraaf 2.3.4 van de toelichting. Het bouwen van een bijbehorende bouwwerk is onder voorwaarden geheel vergunningvrij (zie hierboven bij lid 22.1 en paragraaf 1.4.6.4). De voorwaarde waar lid 22.5 verwijst luidt: "c. op een afstand van meer dan 1 m vanaf openbaar toegankelijk gebied, tenzij geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn". Met deze voorwaarde wil de wetgever voorkomen dat bijbehorende bouwwerken die invloed hebben op de beleving van de openbare ruimte zonder welstandstoets gebouwd mag worden. Er zijn echter gevallen waarin het bijbehorende bouwwerk zonder bezwaar of zelfs bij voorkeur op de grens van het openbare gebied gebouwd kunnen worden. De regels in lid 22.5 beschrijven die gevallen en zorgen dat voor die gevallen snel een vergunning voor de activiteit bouwen verleend kan worden. Het begrip "openbaar toegankelijk gebied" is uit de regeling in Bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht overgenomen.
De regel onder 1 gaat over wat men een gesloten bouwblok noemt. Een bijhorend bouwwerk op de grens van het perceel is daar geen bezwaar. "Aan alle zijden omgeven [..] door hoofdgebouwen",

betekent niet dat er geen openingen in de bebouwing mag zitten, bijvoorbeeld openingen om verkeer naar een binnenterrein toe te laten. Het gaat erom dat aan alle zijden min of meer gesloten bebouwing staat die een duidelijk binnenterrein vormt voor de bewoners van die gebouwen.
Afbeelding: openbaar gebied dat "omgeven is door hoofdgebouwen"

Op grond van de regeling in Bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht is het bouwen van bijbehorende bouwwerken aan een achterom toegestaan, behalve bij percelen die op de hoek liggen. De achterom valt namelijk niet onder het begrip "openbaar toegankelijk gebied". Op de tekening hieronder zijn de bijbehorende bouwwerken die vergunningvrij zijn geel gekleurd. Op de hoeken, rood ingetekend, is het van belang dat zorgvuldig gekeken wordt naar het effect op de openbare ruimte. Als een bouwplan stedenbouwkundig past en voldoet aan de eisen van welstand, is het bouwen met een vergunningverlening mogelijk.
Afbeelding: percelen aan een steeg of achterom

2.3.5.3 Aanpassing van de toelichting van de regels over het bedrijf-aan-huis
Paragraaf 2.4.3.6 van de toelichting is, ook vanwege de wijzigingen in de regels (zie paragraaf 2.3.3.8 in dit rapport), opnieuw geformuleerd en luidt nu:
Lid 26.4 Bedrijf-aan-huis
Een belangrijk onderdeel van de functie (bestemming) Wonen is de regeling van het aan-huis-verbonden beroep of bedrijf, in dit bestemmingsplan bedrijf-aan-huis genoemd, als ondergeschikte activiteit bij het wonen.
In een woonomgeving staat het wonen voorop en moet het bedrijf-aan-huis qua hinder daarbij passen. Daarom zijn in lid 26.4, onder 1, acht voorwaarden opgenomen. Een bedrijf-aan-huis is een bedrijf dat als onderneming is ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel. Bij een bedrijf-aan-huis moet in eerste instantie gedacht worden aan de zogenoemde vrije beroepen, zoals advocaat, belastingconsulent, bouwkundig architect, tolk-vertaler of een beroep in de geneeskunde, verzorging of gezondheid. Maar ook een beroep of bedrijf dat bedrijfsmatig diensten verleent of ambachtelijke bedrijvigheid verricht waarbij de werkzaamheden uit handwerk bestaan,

zoals bloemschikken, decorateur, fietsenreparateur, fotograaf, glazenwasser, hoedenmaker, hondentrimmer, instrumentenmaker, kaarsenmaker, kapper of schoonheidsspecialist is mogelijk. En daarnaast zijn lichte bedrijven in categorie A of B1 van de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving toegestaan. Het voorgaande is in de regels beschreven onder 1, onderdeel g. In alle gevallen geldt dat het bedrijf moet voldoen aan alle regels, ook die van andere wetten. Op de Lijst van bedrijfsactiviteiten in de woonomgeving staat bijvoorbeeld een timmerfabriek van maximaal 200m2. Op grond van de regels mag zo'n fabriek maximaal 60m2 groot zijn en het is maar de vraag of timmerwerk in elk huis mogelijk is gezien de kans op overlast bij de buren.

Bij de beoordeling of een bedrijf-aan-huis past in de woonomgeving, de voorwaarde die onder 1a genoemd wordt, de gemeente in ieder geval kijken of het bedrijf niet meer verkeer of parkeerdruk veroorzaakt dan een woning. Daarnaast zal de gemeente het beleid over de leefomgeving dat in de omgevingsvisie staat toepassen, zoals het geluidsbeleid.

De andere voorwaarden voor een bedrijf-aan-huis zijn:

- in het bedrijf aan huis gebruikt in totaal maximaal 60 m^2, wat helemaal in de woning mag, zolang er niet meer dan een derde van de woning voor het bedrijf-aan-huis gebruikt wordt of, als een bijbehorend bouwwerk groter is dan 100m^2, helemaal in het bijbehorend bouwwerk (voorwaarden b tot en met e);
- een bedrijf waarvoor een milieuvergunning nodig is, is niet toegestaan (voorwaarde h), omdat dergelijke bedrijven niet in de woonomgeving passen;
- een horecagelegenheid, met inbegrip van een hotel, of een seksinrichting zijn in ieder geval niet als bedrijf-aan-huis toegestaan.

Zoals de naam al aangeeft, gaat het bij een bedrijf-aan-huis om een beroeps- of bedrijfsuitoefening in combinatie met het wonen en dus door één van de bewoners van de woning. Afgezien van die voorwaarden moet degene die een bedrijf-aan-huis heeft zich als een goede buur gedragen. De regels daarvoor staan in artikel 37 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek: De eigenaar van een erf mag niet […] onrechtmatig […] aan eigenaars van andere erven hinder toebrengen zoals door het verspreiden van rumoer, trillingen, stank, rook of gassen, door het onthouden van licht of lucht of door het ontnemen van steun." En ook regels van het Bouwbesluit, bijvoorbeeld over opslag van gevaarlijke stoffen, moeten nageleefd worden.
Op grond van de regel in lid 26.4, onder 2, kunnen burgemeester en wethouders met een vergunning ook een bedrijf-aan-huis toegestaan dat qua hinder vergelijkbaar is met een bedrijf dat voldoet aan de regel onder 1g.
Parkeren bij een woning met een bedrijf-aan-huis is verwerkt in de parkeernorm voor woningen die is opgenomen in de Bijlage parkeernormering bij de Nota stallen parkeren. Dit parkeren valt onder bezoekersparkeren.

3 Beoordeling van de zienswijzen

Zienswijze 1 [Indiener 1]

Het bestemmingsplan geeft ten onrechte de recent vergunde tandartspraktijk aan de De Milan Viscontilaan 144 niet weer.

Reactie
Het bestemmingsplan is aangepast. De tandartspraktijk is alsnog opgenomen op dat adres in de regels.

Conclusie
Op grond van deze zienswijze wordt de wijziging aangebracht die in paragraaf 2.3.2.1is aangegeven.

Zienswijze 2 Achmea [indiener, namens indiener 2]

1. Bouwmogelijkheid van een extra bouwlaag is vervallen

Het bestemmingsplan bevat geen regeling meer voor een extra bouwlaag voor de woningen aan de Claudiuslaan, terwijl de beheersverordening die wel bevatte. Het is niet duidelijk wat de reden daarvoor is.

Reactie
Deze zienswijze is een vervolg op de procedure waarbij indiener het college verzocht heeft om vergunning te verlenen voor een 3e bouwlaag op zijn woning. De vergunning is geweigerd op grond van het verschil in bebouwingstypologie tussen de woning van indiener en de direct aangrenzende woning(en).
Het bestemmingsplan is een voortzetting van de regeling in de beheersverordening. Ook daarin was een 3e bouwlaag niet zonder meer mogelijk. In de beheersverordening is als één van de voorwaarden opgenomen dat de afmetingen ten hoogste gelijk zijn aan de bestaande afmetingen van de aanwezige derde bouwlaag in die rij woningen of aan de aanwezige derde bouwlaag in een rij met platte afdekking in de directe omgeving. Dit houdt ook in díe regeling in dat een dakopbouw terug ligt ten opzichte van de voorgevel bij eenzelfde type woningen in de directe omgeving. In de toelichting van de beheersverordening Veldhuizen staat hierover: "In deze beheersverordening is ervoor gekozen om een derde bouwlaag toe te staan die aansluit bij de afmetingen van de reeds aanwezige derde bouwlaag/bouwlagen in dezelfde rij (of – indien in een rij nog geen derde laag aanwezig – die aansluit bij de afmetingen van de derde bouwlaag in de directe omgeving). Op die manier borgt deze beheersverordening zowel de planologische ruimte die de uitwerkingsplannen bieden en is tevens sprake van een stedenbouwkundige aanvaardbare situatie."
De betreffende woning is gelegen in het kleinschalige middengebied dat wordt gekenmerkt door smallere straten met aan weerskanten woningen, met en zonder kap.
Het bestemmingsplan staat toe dat een dakopbouw wordt gebouwd op een woning die uit 2 bouwlagen met een plat dak bestaat en met de voorgevel aan de straat is gelegen. De dakopbouw moet dan ten opzichte van de voorgevel 1,5 m terug liggen. De eis dat de dakopbouw 1,5 meter terug ligt zorgt ervoor dat de opbouw een herkenbare toevoeging aan het oorspronkelijke hoofdvolume blijft en er niet een volledige bouwlaag ontstaat, waardoor het oorspronkelijke hoofdvolume wijzigt. In feite beslaat de dakopbouw dan ongeveer 75% van het dakvlak.
Een andere voorwaarde is dat de dakopbouw moet aansluiten bij eerder gerealiseerde dakopbouwen in het bouwblok of in de straat. Door het uitbreiden van woningen met dakopbouwen kan het woongenot vergroot worden, als de uitbreiding past bij het huidige gebruik en bij de bebouwing. De bebouwing in het kleinschalige middengebied is niet uniform en bestaat uit verschillende typen.

Afwijken van de regeling die rechtstreeks is opgenomen in het bestemmingsplan is mogelijk als wordt voldaan aan de voorwaarden zoals die in de Bijlage Dakopbouwen Veldhuizen, De Balije staan. Ook in die voorwaarden is sprake van een afstand van 1,5 meter ten opzichte van de voorgevel aan de straatzijde.
Als aan de voorwaarden uit het bestemmingsplan en uit de regels in de genoemde bijlage bij afwijking daarvan niet kan worden voldaan, is een buitenplanse afwijkingsprocedure een mogelijkheid. In die gevallen wordt dan een afweging gemaakt of het afwijken van het bestemmingsplan en de Bijlage dakopbouwen Veldhuizen, De Balije, een aantasting zou opleveren van het straat- en bebouwingsbeeld. Ook daarbij wordt gekeken naar woningen van eenzelfde bebouwingstypologie in de directe omgeving.

2. Door het vervallen van de bouwmogelijkheid van de derde bouwlaag ontstaat schade
Het niet mogelijk maken van een 3e bouwlaag levert een waardedaling van de woning op en leidt tot een planschadeclaim.

Reactie
Het bestemmingsplan biedt bouwmogelijkheden die vergelijkbaar zijn met de beheersverordening. De opbouw die indiener 2 wil bouwen, is op basis van de beheersverordening afgewezen. Wij zien niet in waarom het bestemmingsplan een waardedaling van de woning van indiener 2 zou veroorzaken. Indiener 2 kan een dakopbouw realiseren die vergelijkbaar is met eerder gerealiseerde dakopbouwen op hetzelfde soort woningen in de directe omgeving. Voor zover indiener meent dat toch sprake is van planschade kan hij een verzoek om tegemoetkoming in planschade indienen bij burgemeester en wethouders nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.

3. Wijziging bestemmingsplan voor een derde bouwlaag
Indiener verzoekt de gemeente om de 3e bouwlaag mogelijk te maken in het bestemmingsplan.

Reactie
Een extra bouwlaag omvat de volledige oppervlakte van het hoofdgebouw. Een dakopbouw is per definitie kleiner dan de oppervlakte van het grondvlak van het hoofdgebouw.
Het mogelijk maken van een 3^{e} bouwlaag in het bestemmingsplan is stedenbouwkundig niet aanvaardbaar, omdat daardoor het straat- en bebouwingsbeeld zou worden aangetast. Het verschil in bebouwingstypologie zou erdoor verdwijnen.

Conclusie
Deze zienswijze geeft geen aanleiding het bestemmingsplan aan te passen.

Zienswijze 3 Vitens

1. Waterwingebied en boringszone vermelden in de toelichting.
Vitens doet een voorstel voor een tekst in de toelichting over de aanwezigheid het gebied in Veldhuizen dat betrokken is bij de drinkwatervoorziening van Utrecht.

Reactie
De tekst die Vitens voorstelt is na een kleine redactieslag opgenomen in paragraaf 3.5.4 van de toelichting. Daaraan is een korte tekst toegevoegd die toelicht hoe artikel 1.11 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening is toegepast.

2. Aanduiding van de locaties die betrokken zijn bij de waterwinning
Vitens verzoekt de gemeente om een 'milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied' en een 'gebiedsaanduiding milieuzone - boringsvrije zone' op te nemen op de verbeelding conform de bijlage bij de zienswijze waarin de ligging van het waterwingebied en de boringsvrije zone is aangegeven.

Reactie
Het voorstel van Vitens is in gewijzigde vorm overgenomen. Op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening moet een nieuw bestemmingsplan een passende bescherming bieden van een waterwingebied. Waterwinning zal onder de Omgevingswet doorgaans als functie moeten worden aangemerkt, met regels over de activiteiten die met de functie verband houden. Omdat Veldhuizen al zoveel mogelijk wordt opgezet als omgevingsplan, hebben we, in plaats van de aanduidingen die Vitens voorstelt, de functie Waterstaat – Waterwinning toegekend aan de locaties waar waterwinning plaatsvindt en waar de boringsvrije zone is. Zie ook de reactie onder punt 3.

3. Regels ter bescherming van de locaties die betrokken zijn bij de waterwinning
Vitens stelt voor om de volgende regels op te nemen:

a. Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied' zijn de gronden, naast de aldaar voorkomende bestemmingen, in het bijzonder bestemd voor de waterwinning en de bescherming van de kwaliteit van het grondwater. Op deze zone zijn de provinciale regels van toepassing.
b. Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - boringsvrije zone' zijn de gronden naast de voor die gronden aangewezen bestemmingen, mede bestemd voor het behoud van de beschermende kleilaag in de bodem van de boringsvrije zone van het grondwaterwingebied De Meern. Op deze zone zijn de provinciale regels van toepassing.
c. Het roeren van gronden, zoals het maken van boorputten, grond- en funderingswerken, dieper dan 40 m onder maaiveld is niet toegestaan, tenzij hiervoor toestemming van de provincie Utrecht is verkregen.

Reactie
Het voorstel van Vitens is in gewijzigde vorm overgenomen in artikel 16. De regels onder a en b zijn verwerkt in de beschrijving van het doel van de functie. De regel onder c is overbodig, omdat de Provinciale Milieuverordening Utrecht 2013 dit verbod al bevat. De redactie van artikel 16 is zo gekozen dat duidelijk is dat een initiatiefnemer moet voldoen aan de provinciale verordening en dat activiteiten die buiten de reikwijdte van die verordening vallen voor vergunningverlening in aanmerking komen met toepassing van de regels die voor alle beschermde functies gelden.

Conclusie
Op grond van deze zienswijze worden de wijzigingen aangebracht die in paragraaf 2.3.2.3 en in paragraaf 2.3.4.1 zijn aangegeven.

Zienswijze 4 Gasunie

1. Bescherming tegen ongewenste bebouwing uitbreiden
De Gasunie vraagt om artikel 24, lid 24.5 van het ontwerpbestemmingsplan, waarin een vergunningsmogelijkheid is opgenomen voor het afwijken van het bouwverbod van artikel 6, lid 6.2 (ontwerp: artikel 22, lid 22.2), in verband met de bescherming van de “dubbelbestemming” 'Leiding - Gas', op de volgende punten aan te passen en uit te breiden:
- dat de veiligheid van de gasleiding mag niet worden geschaad;
- dat er geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

Het artikel 24, lid 24.5 van het ontwerpbestemmingsplan, biedt een beoordelingsvrijheid die niet door artikel 14, derde lid, van het Besluit externe veiligheid buisleidingen wordt geboden. Hierin is bepaald dat de veiligheid van de in de belemmeringenstrook gelegen buisleiding niet mag worden geschaad en geen kwetsbaar object wordt toegelaten.

Reactie
Algemeen: uit de zienswijze blijkt dat de Gasunie voorbij gaat aan het feit dat de gemeente met de regeling in het bestemmingsplan Veldhuizen toe wil werken naar het Omgevingsplan. Bestemmingsplan Veldhuizen maakt geen onderscheid tussen “bestemmingen” en “dubbelbestemmingen”, maar kent, in lijn van de Omgevingswet, aan locaties die functies toe die

nodig zijn voor het een goede afstemming van de regels over activiteiten. Er is dus geen "dubbelbestemming" Leiding - Gas met alle bijbehorende regels. De regels in hoofdstuk 2 van het bestemmingsplan Veldhuizen maken duidelijk waarom een functie is toegekend en de regels in de hoofdstukken 3 tot en met 5 zorgen dat een activiteit alleen toegestaan is, als de activiteit past in de in hoofdstuk 2 beschreven doelen. Het doel van de gasleiding is beschreven in artikel 6. Uit dat doel blijkt dat er bescherming nodig is bij het uitoefenen van de activiteiten bouwen en grondwerk. Artikel 6, lid 6.2 (in het ontwerp: artikel 22, lid 22.2) verbiedt het bouwen en artikel 32 (ontwerp: artikel 33) zorgt voor de nodige bescherming bij grondwerk.

Artikel 14 van het Besluit externe veiligheid buisleidingen luidt:

1 Een bestemmingsplan geeft de ligging weer van de in het plangebied aanwezige buisleidingen alsmede de daarbij behorende belemmeringenstrook ten behoeve van het onderhoud van de buisleiding. De belemmeringenstrook bedraagt ten minste vijf meter aan weerszijden van een buisleiding, gemeten vanuit het hart van de buisleiding.
2 Een bestemmingsplan waarbij aan gronden de bestemming wordt toegewezen die de aanwezigheid van een buisleiding toelaat, bevat in elk geval voor de belemmeringenstrook:
   a. geen nieuwe bestemmingen die het oprichten van bouwwerken toestaan;
   b. een vergunningenstelsel als bedoeld in artikel 3.3 van de Wet ruimtelijke ordening, voor werken of werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de integriteit en werking van de buisleiding, niet zijnde graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken.
3 Voor zover in een bestemmingsplan de bevoegdheid wordt opgenomen om in afwijking daarvan bij omgevingsvergunning het oprichten van bouwwerken in de belemmeringenstrook toe te staan, wordt daarbij bepaald dat de omgevingsvergunning uitsluitend kan worden verleend voor zover de veiligheid met betrekking tot de in de belemmeringenstrook gelegen buisleiding niet wordt geschaad en geen kwetsbaar object wordt toegelaten.

De afwijkingsregeling voorziet in de bescherming van de veiligheid van de leiding door de woorden schade en gevaar. Aan de regeling zijn kwetsbare objecten toegevoegd, conform het verzoek van de Gasunie. Daarmee is de regeling in lijn met de uitspraak met nummer 201200554/1/R4 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De toelichting is naar aanleiding van deze wijziging aangepast.

2. Voorrangsregeling voor samenvallende bestemmingen

In dit plan valt de dubbelbestemming 'Leiding - Gas' samen met enkele andere bestemmingen (zoals 'Water' en 'Waterstaat-Waterkering'). Op basis van de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dient een onderlinge rangorde te worden aangegeven. Dit is nu niet het geval. Gezien de veiligheidsaspecten die gelden om een veilige ligging van de gastransportleiding te waarborgen, verzoeken wij u om een bepaling op te nemen, zodat de dubbelbestemming 'Leiding-Gas' bij samenvallen met andere bestemmingen voorrang krijgt.

Reactie

De voorrangsregeling is in dit plan als volgt geregeld: als een functie beschermd moet worden tegen het bouwen of het graven (verder: beschermde functie), zoals in het geval van de functie Leiding - Gas, is in het doel van de functie het woord 'primair' opgenomen. Daarmee gaat die beschermde functie voor op een 'niet-primaire' functie, zoals Water.

Het samenvallen van een beschermde functie met een andere beschermde functie kan nooit tot problemen leiden. Een vergunning voor het bouwen of voor grondwerk zal dan moeten voldoen aan alle eisen die de regels in verband met die functies stellen, gelezen in samenhang met de kenmerken van alle beschermde functies. Dat betekent ook dat een leidingbeheerder die werkzaamheden verricht op de locatie met meer dan een beschermde functie moet voldoen aan de regels die voor de andere beschermde functies gelden. De bescherming van elke leiding is dus in alle gevallen helder geregeld. Daarmee voldoet de regeling in bestemmingsplan Veldhuizen aan de eisen die uit de jurisprudentie kan worden afgeleid, zoals uit de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van 14 november 2018, nummer 201607156/1/R2 (zie onder punt 18 van die

uitspraak) die een belangrijke nuancering bevat van de uitspraak die de Gasunie noemt.
Daarbij is van belang dat de regeling in artikel 6 in samenhang met de regels in artikel 23, lid 23.5 (ontwerp: lid 24.5) en in artikel 32 (ontwerp: artikel 33) gelezen wordt. Deze regels garanderen dat burgemeester en wethouders bij vergunningverlening vooraf de leidingbeheerder horen en daarnaast met vergunningvoorschriften schade aan de leiding en gevaar kunnen voorkomen.
De voorgestelde toevoeging wordt niet overgenomen.

3. Aanpassing van artikel 32 (ontwerp: artikel 33)
De Gasunie vraagt om het woord 'onevenredig' binnen artikel 33, lid 33.2 en lid 33.3. te schrappen en om het rooien van diep wortelende planten in het lijstje op te nemen.

Reactie
Gezien de doelstellingen van de Omgevingswet, zoekt de gemeente naar een eenvoudige, flexibel toe te passen regeling. De regeling van artikel 32 (ontwerp: artikel 33) geldt voor alle functies die bescherming bij grondwerk nodig hebben. Of gevaar of schade "onevenredig" is, hangt af van de te beschermen functie. Een gering risico op schade aan een waterkering zal anders beoordeeld worden dan een gering risico op schade aan een waterleiding. Bij gasleidingen moet in beginsel elke vorm van mogelijke schade als "onevenredig" gekwalificeerd worden. Burgemeester en wethouders houden daar natuurlijk rekening mee. Bovendien wordt de leidingbeheerder vooraf gehoord en wordt het advies meegewogen door burgemeester en wethouders bij het te nemen van een besluit over de vergunningaanvraag.
Het rooien van bomen en andere planten kan leidingen beschadigen. Het rooien ontbrak dus ten onrechte aan artikel 33 van het ontwerpbestemmingsplan. Dit is nu hersteld.

Conclusie
Op grond van de punten 1 en 3 van deze zienswijze zijn de wijzigingen aangebracht die in paragraaf 2.3.2.2 zijn aangegeven.

RoPubliceer

Het Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern dat voorligt kunt u openen met bijgevoegde link naar RoPubliceer.

Link naar RoPubliceer: Chw Veldhuizen, De Meern

- Klik in RoPubliceer links op ‘alle bijbehorende documenten tonen”
- Rechts kunt u de pdf-documenten aanklikken.

Dit is het digitale bestemmingsplan met alle bijlagen en bijbehorende stukken: deze digitale stukken stelt u vast met het raadsvoorstel.

Voor het gebruiksgemak is een déél van de stukken, zoals gepubliceerd op RoPubliceer, als Pdf-bijlage bijgevoegd bij het raadsvoorstel. Deze kunnen beperkt afwijken van het digitale bestemmingsplan. Op de pdf van de verbeelding is, bijvoorbeeld door verkleining, bepaalde informatie niet te zien, die digitaal wel zichtbaar is. De digitale versie op RoPubliceer is leidend bij verschillen.

De gemeenteraad stelt het bestand met de IMRO codering: NL.IMRO.0344.BPVELDHUIZENDEMEER-VA01 vast zoals dat is in te zien op RoPubliceer.

Gemeente Utrecht

Besluitenhistorie

Datum	November 2019
Behandeld door	Wim van Gelder
Doorkiesnummer	
E-mailadres	w.van.gelder@utrecht.nl
Kenmerk	7009513
Onderwerp	Besluitenhistorie Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern
Beleidsveld	Ruimtelijke ordening

Hierbij vindt u een overzicht van de belangrijkste besluiten met betrekking tot het Chw bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern.

Het ontwerpbestemmingsplan Veldhuizen, De Meern is te vinden op de gemeentelijke site.

Het college van B&W heeft op 4 juni 2019 een besluit genomen (zie de openbare besluitenlijst van 16 juli 2019).

Op 11 juli 2019 heeft de raad de raadsbrief over de ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan behandeld.

BIJLAGE BIJ RAADSBESLUIT Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern:

Motivering niet-toepasselijkheid Verordening raadgevend referendum (artikel 3 Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht)

Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft tot **vaststelling of wijziging van een bestemmingsplan** (artikel 3 lid 2 onder f Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	865
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	8.1
Omschrijving	Raadsbrief Technische informatie bestemmingsplan Veldhuizen
ID	898
Behandelend ambtenaar	W.C.F. van Gelder
Telefoon	030 - 28 60280
E-mail	w.van.gelder@utrecht.nl
Datum collegebesluit	4 februari 2020
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok/Ruimtelijke Ontwikkeling, Vastgoed, Erfgoed/06-20011476

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad	12 maart 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	W.C.F. van Gelder	**Datum**	4 februari 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 60280	**Ons kenmerk**	7009513
E-mail	w.van.gelder@utrecht.nl	**Onderwerp**	Technische informatie bestemmingsplan Veldhuizen
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Ruimtelijke Ontwikkeling

Geachte leden van de raad,

Tijdens de Rib op 16 januari jl. is een groot aantal technische en inhoudelijke vragen gesteld over het bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern. Tijdens de Rib zijn alle vragen zo goed mogelijk beantwoord, maar het leek mij goed de vragen en antwoorden op papier te zetten.

Inhoud van deze brief:

1. Doorwerking van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan
2. Werking van de regels
3. Functietoedeling
4. Toelichting van het bestemmingsplan
5. Vervolgstappen naar het omgevingsplan

Bijlagen

1. Doorwerking van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan

Wat is de relatie tussen de omgevingsvisie en het omgevingsplan?
In de omgevingsvisie staat wat de gemeenteraad de komende jaren wil bereiken. Het kan gaan om ontwikkelingen (gezond stedelijk leven voor iedereen) of beheer (behoud van cultuurhistorische waarden). Het omgevingsplan legt regels op aan inwoners, ondernemers, ontwikkelaars, initiatiefnemers. De regels ondersteunen het bereiken van een of meer doelen uit de omgevingsvisie. Het *bestemmingsplan* gaat vooral over de *ruimtelijke* doelen, met regels over bouwen en planologisch gebruik. De doelstelling uit de omgevingsvisie om binnenstedelijk nieuwe huizen te bouwen, wordt bijvoorbeeld geregeld met een bestemmingsplan dat een gebiedsontwikkeling toestaat. Onder de Omgevingswet zal zo'n bestemmingsplan "wijziging van het omgevingsplan, locatie X" gaan heten.
Als de omgevingsvisie voor een bepaald gebied geen ruimtelijke ontwikkelingen voorziet, volstaat een bestemmingsplan met regels die de bewoners of gebruikers beschermen tegen ongewenste ontwikkelingen en die zorgen voor het behoud van de bestaande kwaliteit van een wijk. Dergelijke regels geven de eigenaren van onroerend goed ook de rechtszekerheid dat er niet zomaar ontwikkelingen kunnen plaatsvinden die de waarde van hun eigendom aantasten.

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

Hoe is de omgevingsvisie, deelgebied Vleuten – De Meern in het omgevingsplan verwerkt?
In de omgevingsvisie voor deelgebied Vleuten-De Meern zijn geen ontwikkelingslocaties in Veldhuizen opgenomen. In het bestemmingsplan zijn de bestaande bebouwing en functies in Veldhuizen en De Balije opgenomen, met regels voor het beheren van de bestaande toestand. Die regels sluiten aan bij de in de omgevingsvisie beschreven wens om het dorpse karakter te behouden.
Bedrijf-aan-huis (bijvoorbeeld in de vorm van persoonlijke dienstverlening) en bed-and-breakfast zijn geregeld in de regels over wonen. Op die manier is kleinschalig ondernemerschap (zzp-ers) in de wijk mogelijk. Een korte samenvatting van de omgevingsvisie, deelgebied Vleuten – De Meern is in bijlage 1 opgenomen.

Horeca
Het horecabeleid in de omgevingsvisie (Ontwikkelingskader horeca Utrecht) wijst in Veldhuizen geen nieuwe locaties aan voor horecafuncties. Eventuele initiatieven voor extra horeca worden beoordeeld op de manier die op pagina 16, paragraaf “Uitgangspunten” van het Ontwikkelingskader horeca Utrecht is beschreven. De horecavestiging in het winkelcentrum Veldhof is bestemd conform die paragraaf.

2. Werking van de regels

Zijn wijk- of buurtgebonden regels mogelijk?
De keuze om veel onderwerpen in een hoofdstuk met *algemene regels* onder te brengen is in lijn met de doelstellingen van de Omgevingswet. Het werken met algemene regels staat maatwerk voor een wijk/buurt/locatie niet in de weg. Dergelijk maatwerk kan zelfs nodig zijn om bepaalde problemen in een wijk/buurt/locatie te voorkomen of te helpen oplossen of om bepaalde ontwikkelingen op een bepaalde plek toe te staan of juist te blokkeren. Er zijn een paar methodes om een regel te koppelen aan een locatie (dat kan een perceel, straat, buurt of wijk zijn).

De eerste methode is het toedelen van een bepaalde functie aan een locatie. Zo is het behoud van de slotgracht om het voormalige kasteel van de familie De Milan Visconti cultuurhistorisch van belang en daarom heeft de slotgracht de functie Water gekregen.
In een op ontwikkeling gericht bestemmingsplan zullen functies worden gebruikt die veel meer bouwmogelijkheden bieden dan de bouwmogelijkheden die de algemene regels over het bouwen toestaan. Dergelijke “ontwikkelingsregels” gelden dan op grond van de regel die in bestemmingsplan Veldhuizen in artikel 20, lid 20.1 staat in plaats van de algemene regels.

Een tweede methode is om een regel te koppelen aan een toepassingsgebied. De algemene bouwregels zijn bijvoorbeeld veelal gebonden aan een aanduiding bouwen, onder meer om te voorkomen dat die bouwregels ook gelden in de openbare ruimte.

De regels om met vergunning een dakopbouw te bouwen combineert deze twee methodes en voegt er nog een derde methode aan toe: de regels wijzen de bouwblokken aan waar dakopbouwen toegestaan kunnen worden (bijlage 7 bij de regels).

Er zijn dus veel methodes om een nuancering aan te brengen voor een bepaalde buurt of locatie.
Er zijn ook regels waarbij het niet voor de hand ligt om een inkleuring per buurt in de regels op te nemen, zoals de regels van artikel 25, lid 1 (gebruik moet in overeenstemming zijn met het doel van de functie) of artikel 26, lid 26.2 (algemene regels over wonen), artikel 31 (“aanlegvergunning”).

Voor de volledigheid: gebiedsbeleid dat in de omgevingsvisie is opgenomen kan ook uitgevoerd worden door het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan.

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

Gaan de regels van Veldhuizen voor de hele gemeente gelden?
De hoofdstukken 3, 4 en 5 van bestemmingsplan Veldhuizen worden opgenomen in een bestemmingsplan Algemene regels Utrecht dat voor de hele gemeente gaat gelden (met uitzondering van de gebieden waar nog een beheersverordening geldt). Dat bestemmingsplan vervangt het nu geldende bestemmingsplan Chw Algemene regels over bouwen en gebruik dat de gemeenteraad op 30 november 2017 heeft vastgesteld.
Het bestemmingsplan Algemene regels Utrecht dient als eerste basis voor het toekomstige omgevingsplan.

Gaat de dakopbouwenregeling ook overal gelden?
Omdat de bebouwing per wijk, per buurt of zelfs per straat verschilt, zal ook de dakopbouwenregeling maatwerk moeten bieden. Het is de bedoeling om op termijn *het systeem* van de regeling van Veldhuizen over de hele gemeente uit te rollen, maar wel met een regeling die per buurt maatwerk biedt. Het systeem houdt in: (1) er zijn plekken waar dakopbouwen planologisch gezien zonder meer toegestaan kunnen worden, (2) andere plekken waar een vergunning verleend kan worden, als de dakopbouw voldoet aan de voorwaarden van het bestemmingsplan en (3) overige gevallen, waarin een dakopbouw niet is toegestaan of alleen na een onderzoek.

Hoe kun je zien waar het nieuwe bestemmingsplan afwijkt van de beheersverordening?
Het vergelijken van een bestemmingsplan met een beheersverordening is lastig, omdat de systematiek en de opzet erg verschillen. De beheersverordening werkt niet met bestemmingen, maar met “besluitsubvlakken” die locaties markeren. Op zo’n locatie mag soms meer gebouwd worden dan het in stand houden van de bestaande toestand (in Veldhuizen: besluitsubvlak 1) of het bestaande gebruik van de locatie wordt beschreven (in Veldhuizen: bijvoorbeeld besluitsubvlakken 2, 3 en 4).
Bijlage 3 van de toelichting van het bestemmingsplan is een lijst waarop de functies anders dan wonen (en wonen met bedrijf-aan-huis) per adres zijn opgesomd.
Besluitsubvlak 2: Gemengd (Molenpolder, Bovenpolder, Zeldertpolder) heeft in het bestemmingsplan de functie Wijkwinkelcentrum gekregen.
Besluitsubvlak 3: Maatschappelijk/kantoor (Van Lawick van Pabstlaan 10-12) heeft in het bestemmingsplan de functie Wijkfunctie gekregen.
Besluitsubvlak 4: Maatschappelijk heeft in het bestemmingsplan de functie Maatschappelijk (onderwijs op de adressen Keerderberg 21-27, Van Lawick van Pabstlaan 1/1A, St. Pietersberg 12c) en Wijkfunctie (begane grond: maatschappelijk, boven: wonen, op de adressen Haarlerberg, St. Pietersberg 40) gekregen.
Andere bestemmingen (Rijksstraatweg en Augustusweg 30) vallen in de beheersverordening onder de term “bestaand gebruik”. Het bestemmingsplan heeft het bestaand gebruik een naam gegeven: bedrijf, wonen, etc.
De functie op de adressen Augustusweg 32-36, Bijzondere wijkfunctie, is de vertaling van de bestemming Gemengd in het bestemmingsplan Boerderij De Balije, Veldhuizen. Op dit adres geldt dus geen beheersverordening, maar een “postzegelbestemmingsplan”. We hebben de locatie meegenomen, om te zorgen dat in de buurten Veldhuizen en De Balije dezelfde regels gelden.

3. Functietoedeling

Functie Wijkwinkelcentrum, waarom afwijkend van bestaande wijkwinkelcentra?
De wijkwinkelcentra hebben in nu geldende bestemmingsplannen de bestemmingen Centrum, Detailhandel, Detailhandel+Wonen of Gemengd (zie bijlage 2).
De bestemming Centrum en de bestemming Detailhandel gaan voorbij aan de woonfunctie, ook al is die op zijn minst gelijkwaardig. Verder kan de bestemming Centrum de suggestie wekken dat op die

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

locatie de levendigheid van een stadscentrum of groot winkelcentrum beoogd wordt. De bestemming Detailhandel is te beperkt, want die staat bijvoorbeeld geen kappers toe, ook al heeft een kapper een vergelijkbare planologische uitstraling als een winkel.

Aan bestemmingsplan Veldhuizen ligt de volgende keuze ten grondslag: we werken niet met de bestemmingen Gemengd – x, omdat die benaming geen relatie heeft met het doel van de functie. Elke bestemming die twee verschillende functies combineert, zoals detailhandel en wonen, krijgt in tot nu toe gehanteerde systeem de bestemming Gemengd. In bijlage 2 zijn ter illustratie de 5 gemengde bestemmingen van bestemmingsplan Wilhelminapark, Buiten Wittenvrouwen weergegeven. Daaruit blijkt dat er gemengde bestemmingen met en zonder detailhandel zijn, dat er zelfs twee vrijwel identieke gemengde bestemmingen zijn en ook dat er geen duidelijk onderscheid is tussen bijvoorbeeld Gemengd – 1 en Gemengd – 4. Het onderscheid tussen Gemengd en Centrum blijkt in het bestemmingsplan Binnenstad arbitrair te zijn.

De keuze voor de functie Wijkwinkelcentrum leidt tot de volgende verbetering:
- vergelijkbare planologische situaties, in dit geval beneden een publieksfunctie en boven woningen, krijgen dezelfde functie;
- vereenvoudiging van de regels met minder uitzonderingen;
- uit de naam is het doel van de functie direct af te leiden.

Het nadeel is dat de functie nu op de kaart een lichtgrijze kleur krijgt. Dit is nu eenmaal de systematiek van de verplichte standaarden voor een bestemmingsplan, hier heeft de gemeente geen invloed op. Dat nadeel duurt in ieder geval totdat de Omgevingswet in werking treedt (op dit moment is nog niet bekend hoe de kaart er vanaf de inwerkintreding van de Omgevingswet uit komt te zien). Het is overigens een beperkt nadeel, want ook de diverse gemengde bestemmingen zijn op basis van de kaart niet van elkaar te onderscheiden (zie illustratie in bijlage 3). Men zal altijd de regels erbij moeten halen om precies te weten wat de functie inhoudt. Bovendien wordt de functie op de kaart getoond met de letters WCF binnen een begrensd vlak.

Waarom *Wijk*winkelcentrum: er kan zich toch een bovenwijkse functie vestigen?
De normale bezoekersstroom, de omvang van de locatie en de planologische uitstraling zijn de reden om de functie Wijkwinkelcentrum toe te kennen.
In een wijk waar geen bijzondere ontwikkelingen voorzien zijn, richten de regels zich op een goed beheer van de bestaande kwaliteiten. De regels in Veldhuizen beschermen de buurt tegen grote veranderingen van de bebouwing en tegen ongewenste functies. Het is mogelijk om ook de vestiging van grote winkelketens tegen te gaan door een verbod op te nemen voor het samenvoegen van panden. Het college ziet op dit moment geen aanleiding om een dergelijke beperking op te nemen, enerzijds omdat daarmee ook de mogelijkheden voor de al gevestigde bedrijven beperkt worden, anderzijds omdat de grote ketens doorgaans locaties met een andere planologische uitstraling kiezen, zodat de beperking niet nodig is. Het college meent dan ook dat de voorgestelde, sobere regeling voor het wijkwinkelcentrum volstaat, ook op de meeste locaties die in bijlage 1 genoemd worden.

Hoe wordt een uitzondering op de functie, bijvoorbeeld een tandarts in een woning, geregeld?
Aan de hand van kenmerken van de locatie, de omgeving van de locatie, de bestaande rechten en het bestaande gebruik van de locatie worden aan een locatie een of meer functies toegekend die passend zijn voor de locatie.
De locaties met de functie Wonen zijn in eerste instantie bedoeld voor woningen. Woningen zijn bedoeld voor de huisvesting van een huishouden, al dan niet in combinatie met een bedrijf-aan-huis of een bed-and-breakfast. Een tandartspraktijk is als beroep-aan-huis toegestaan, maar niet in een omvang die het wonen onmogelijk maakt.

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

Als een legaal gevestigde tandartspraktijk niet voldoet aan de regels voor het bedrijf-aan-huis, moet het bestemmingsplan regelen dat een tandartspraktijk mag (de gemeente kan zo'n functie ook "wegbestemmen", maar die mogelijkheid laten we even buiten beschouwing). Er zijn heel veel manieren om te regelen dat de tandartsenpraktijk op een bepaald adres is toegestaan, maar het begint met een keuze van de functie: is de locatie bedoeld voor wonen of voor medische zorg? In het eerste geval is de tandartspraktijk een uitzondering op de regel (dat is naar onze mening in Veldhuizen het geval), in het tweede geval wordt een op maat toegesneden functie aan één perceel toegekend.
In bestemmingsplan Veldhuizen hebben we ervoor gekozen om in het 2e lid van de regels voor de functie Wonen te bepalen dat op adres X een tandartspraktijk is toegestaan. Deze methode heeft een praktische reden. De tandartspraktijk was niet in het ontwerp opgenomen, maar wordt naar aanleiding van een zienswijze in de regels toegestaan. De gevolgde methode heeft een eenvoudige aanpassing van het ontwerpbestemmingsplan tot gevolg. Bij de volgende omzetting van een beheersverordening naar een bestemmingsplan waar veel uitzonderingen op de toe te delen functie zijn gemaakt, zullen we bezien of deze gekozen methode ook in volgende gevallen volstaat. Daarbij zullen we ook letten op praktische gevolgen, zoals de digitale raadpleegbaarheid en leesbaarheid.

4. Toelichting van het bestemmingsplan

Een kortere toelichting, waarin het uitleggen van de regels centraal staat

Naast de vernieuwing van de regels hebben we geprobeerd om ook de toelichting te verbeteren. Een van de uitgangspunten daarbij was dat de toelichting in eerste instantie de regels moet toelichten en verder antwoord moet geven op de vragen waarom is het bestemmingsplan nodig? En wat verandert er? De gebruikelijke uitgebreide analyse van het beleid van het Rijk, de provincie en de gemeente is voor dit bestemmingsplan helemaal niet nodig, omdat de regels geen beleidsmatige verandering in gang zetten. Daarom is paragraaf 1.3 heel beknopt; in feite wordt volstaan met een verwijzing naar de omgevingsvisie Utrecht.

Waarom zit er geen bomenparagraaf in het bestemmingsplan?

Dit bestemmingsplan neemt het beheer en het behoud van de bestaande situatie als uitgangspunt. Een extra toelichting van het thema groen of bomen, in aanvulling op de Omgevingsvisie Utrecht, is daarom niet nodig. De regels geven overigens wel extra bescherming aan bomen, als dat gezien het doel van de functie wenselijk is. Zie bijvoorbeeld de toelichting van artikel 5 in paragraaf 2.2.3 van de toelichting.

5. Vervolgstappen naar het omgevingsplan

Welke bestemmingsplannen volgen op bestemmingsplan Veldhuizen?

Het eerstvolgende bestemmingsplan is Voordorp-Voorveldsepolder. In dat bestemmingsplan worden de regels en de opzet van bestemmingsplan Veldhuizen overgenomen. Planning: het ontwerp in februari ter inzage, vaststelling kort voor de zomer.
De hoofdstukken 3-5 van bestemmingsplan Veldhuizen worden in een "paraplubestemmingsplan" Algemene regels Utrecht opgenomen. Bij het opstellen van dit paraplubestemmingsplan zullen de regels die nu in bestemmingsplan Veldhuizen staan zo nodig verbeterd of aangevuld worden. Dat paraplubestemmingsplan breidt het *Chw bestemmingsplan Algemene regels over bouwen en gebruik* uit. De regels van het paraplubestemmingsplan treden in de plaats van de vergelijkbare regels van alle dan geldende bestemmingsplannen. Het resultaat is dat de algemeen geldende bestemmingsplanregels overal in de gemeente hetzelfde zijn. Voorbeelden van de nieuwe algemene regels zijn: de regels over het beroep-aan-huis of de regels over het grondwerk (wat vroeger het aanlegvergunningstelsel genoemd werd).

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

Vervolgens worden de volgende beheersverordeningen vertaald in een bestemmingsplan: De Meern-noord, Máximapark; Lombok-oost, kantoren Smakkelaarsveld e.o.; Zuilen; Pijlsweerd, Tuinwijk, Tuindorp oost e.o.; Vogelenbuurt, Wittevrouwen; Griftpark; Tuindorp en Dichterswijk, Kanaleneiland, Transwijk.
Op ontwikkeling gerichte bestemmingsplannen zullen geleidelijk worden omgebogen richting omgevingsplan (format Veldhuizen). Geleidelijk, om te voorkomen dat de planontwikkeling vertraagd wordt. Vernieuwing van regels kost namelijk veel tijd.

Kan de gemeenteraad tussentijds bijsturen?
De gemeenteraad stelt de bestemmingsplannen vast en kan dus bij elk bestemmingsplan de inbreng hebben die hij nodig vindt. Dat geldt uiteraard ook voor bestemmingsplannen die in de plaats komen van beheersverordeningen.
Als de gemeente na vaststelling van het bestemmingsplan Algemene regels Utrecht, bijvoorbeeld op grond van een beleidswijziging of van nieuwe inzichten, wijzigingen wil, dan kan dat plan aangepast worden, bijvoorbeeld meeliftend met een van de bestemmingsplannen die een beheersverordening omzet.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Klaas Verschuure

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

Bijlage 1 Omgevingsvisie, deelgebied Vleuten de Meern, beleid Veldhuizen – De Balije

In de Omgevingsvisie, deelgebied Vleuten – De Meern staat het volgende:
Vleuten-De Meern is 'dorps', zeggen inwoners. De gemeente vroeg hen wat zij belangrijk vinden in de wijk. Naast het dorpse gevoel vonden zij de volgende onderwerpen het belangrijkst:

- voldoende groen
- elkaar gemakkelijk ontmoeten
- fijne woon- en werkomgeving
- prettig kunnen verplaatsen (op de fiets, lopend, met het openbaar vervoer of met de auto

Vooral in de nieuwere wijken in Vleuten-De Meern, zoals Veldhuizen, willen mensen een betere mix van wonen en Werken.
Meer economische levendigheid in de wijk kan door:

- bedrijfjes aan huis
- kleinschalig ondernemerschap in de wijk
- (persoonlijke) dienstverlening
- horecavoorzieningen
- steeds meer zzp'ers

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

Bijlage 2 Vergelijking van de bestemmingen van wijkwinkelcentra

Hindersteinlaan, Vleuten
- bestemming: Detailhandel
- bgg: detailhandel, horeca (1x)*, publieksgerichte dienstverlening*, zakelijke dienstverlening*; boven: wonen

Vleuterweide-centrum
- bestemming: Centrum
- bgg: detailhandel, dienstverlening, cultuur, horeca, bedrijven; boven: horeca*, kantoor en wonen

Terwijde-centrum
- bestemming: Gemengd - 1
- bgg: detailhandel, dienstverlening, horeca, maatschappelijk*, wonen*; boven: wonen

Verlengde Houtrakgracht, Parkwijk
- bestemming: Centrum
- bgg: detailhandel, dienstverlening, maatschappelijke voorzieningen, horeca*; boven: wonen

Mereveldplein, De Meern
- bestemming: Centrum
- bgg: detailhandel, dienstverlening, bedrijven, horeca; boven: wonen

Händelstraat, Oog in Al
- bestemming: Gemengd - 1; Gemengd - 3
- bgg: dienstverlening, bedrijf*, detailhandel*, horeca*; boven: wonen (Gd-1)
- bgg: detailhandel (1450m^2), dienstverlening (1000m^2), horeca (1x); boven wonen (Gd-3)

Groeneweg, Lombok
- bestemming: Gemengd - 1, Gemengd - 2
- bgg: detailhandel (met Gd2: 6000m^2), supermarkten* (3000m^2) , dienstverlening, horeca; boven: wonen (Gd-1)
- maatschappelijk, sportzaal; bgg: detailhandel (met Gd1: 6000m^2), dienstverlening, horeca (Gd-2)

Plantage, Ondiep
- bestemming: Gemengd - 1
- bgg: detailhandel, “winkelstraatfuncties” (diverse vormen van dienstverlening, maatschappelijk), horeca cat. D2, diverse functies*, wonen*; boven: winkelstraatfuncties*, wonen

De Gaard, Tuindorp
- bestemming: Gemengd
- bgg: detailhandel, dienstverlening, horeca (600m^2), maatschappelijk; boven: wonen

Rijnlaan-Vondellaan, Rivierenwijk
- bestemming: Detailhandel en Wonen (één bestemming)
- bgg: detailhandel, publieksgerichte dienstverlening (1* + 9 vestigingen van max. 200m^2 per vestiging), horeca*, afhaalzaak*, maatschappelijk* (1x), wonen*; boven: wonen

Burgemeester Reigerstraat, Oudwijk.
- bestemming: Gemengd - 1
- bgg: detailhandel, dienstverlening, horeca*, maatschappelijke voorzieningen*, kantoren*, bedrijven*, afhaalzaak* (1x), hotel*; boven: wonen

Twijnstraat, binnenstad

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

- bestemming: Centrum - 3
- hotel*; bgg: detailhandel, dienstverlening, horeca*; boven: wonen en cultuur & ontspanning*

Hondsrug, Lunetten

- bestemming: Centrum
- wonen, kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang; bgg: detailhandel, dienstverlening, medische en paramedische voorzieningen, horeca*

* alleen ter plaatse van de aanduiding

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs,
Wijk Noordwest

Datum 4 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

Bijlage 3 Voorbeelden van soorten bestemming Gemengd

Gemengd 1 t/m 5 in bestemmingsplan Wilhelminapark, Buiten Wittevrouwen

1. begane grond: detailhandel, dienstverlening en kantoren;
   boven: wonen
2. wonen, detailhandel, dienstverlening en kantoor
3. wonen, kantoor, atelier, bedrijven, maatschappelijke voorzieningen
4. wonen en kantoor
5. wonen en kantoor

Nachtegaalstraat en Maliebaan:
bestemmingen Gemengd 1 en 4 lopen vrijwel onzichtbaar in elkaar over

Vergelijking van enige bestemmingen

De bestemming Gemengd – 2 van bestemmingsplan Binnenstad is vrijwel identiek aan de bestemming Centrum – 3 in het zelfde plan, maar staat wonen toe op de begane grond.
In bestemmingsplan Oog en Al en Lunetten staat de bestemming Centrum nu juist weer functies toe die overeenkomen met Gemengd – 2 van bestemmingsplan Binnenstad.

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	864
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	8.2
Omschrijving	Raadsbrief Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen
ID	897
Behandelend ambtenaar	W.C.F. van Gelder
Telefoon	030 - 28 60280
E-mail	w.van.gelder@utrecht.nl
Datum collegebesluit	24 februari 2020
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok/Ruimtelijke Ontwikkeling, Vastgoed, Erfgoed/06-20011476

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**
Gemeenteraad	12 maart 2020

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs
Wijk Noordwest
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	W.C.F. van Gelder	**Datum**	24 februari 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 60280	**Ons kenmerk**	7009513-2
E-mail	w.van.gelder@utrecht.nl	**Onderwerp**	Vaststelling bestemmingsplan Veldhuizen
Bijlagen	-	**Beleidsveld**	Ruimtelijke ontwikkeling

Geachte leden van de raad,

In aanvulling op de brief die ik u op 4 februari heb gestuurd, wil ik u nog nadere informatie geven over het voorstel om bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern vast te stellen. Een nagekomen zienswijze en diverse raadsvragen zijn daarvoor de aanleiding.
Op 3 februari heeft mr. R.J. Lievaart, namens twee bewoners van de De Milan Viscontilaan (verder: de bewoners), een brief gestuurd aan de leden van de raad waarin hij de raad oproept om het bestemmingsplan niet vast te stellen. Hieronder licht ik de onderwerpen die de heer Lievaart aankaart nader toe. Voorts maak ik van de gelegenheid gebruik om u de antwoorden te geven op diverse technische raadsvragen die enkele raadsfracties in de aanloop naar de commissievergadering aan mij of mijn ambtenaren gesteld hebben.

Inhoud van deze brief:
1. Nagekomen zienswijze namens bewoners De Milan Viscontilaan
2. Beantwoording van diverse vragen van raadsfracties

1. Nagekomen zienswijze namens bewoners De Milan Viscontilaan

Korte bespreking
De zienswijze die namens de bewoners is ingediend, is ver buiten de termijn ingediend. De heer Lievaart stelt dat de bewoners door het ontwerpbestemmingsplan op het verkeerde been zijn gezet waar het gaat om het bouwen van een dakopbouw op de woning. Hieronder wordt de dakopbouw besproken, overigens zonder in te gaan op die stelling. De overige onderwerpen in de brief (dakopbouw of dakterras op een aan- of uitbouw, verrommeling, fouten) worden kort besproken en kunnen verder buiten behandeling blijven.
Bewoners aan de De Milan Viscontilaan willen een dakopbouw die op grond van de huidige regeling (beheersverordening Veldhuizen) niet mogelijk is en ook niet op grond van de voorgestelde regeling. Gezien de doelstelling van het bestemmingsplan om de beheersverordening “beleidsneutraal” om te zetten, is dat niet onlogisch. Anders dan bij de beheersverordening is in het bestemmingsplan wél onderzocht onder welke voorwaarden een dakopbouw kan worden toegestaan. Daarmee is het bestemmingsplan duidelijker en minder rigide. De woningen van de bewoners voldoen niet aan die

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs, Wijk Noordwest

Datum 24 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

voorwaarden, niet aan de voorwaarden in de formulering van het ontwerpbestemmingsplan, noch aan de voorwaarden in de versie die ter vaststelling aan de gemeenteraad is aangeboden.
Het tegemoet komen aan de oproep van de heer Lievaart om het bestemmingsplan niet vast te stellen is overigens niet in het belang van de bewoners. In dat geval blijft de beheersverordening gelden en is er nog steeds geen dakopbouw op hun woningen mogelijk en ontstaat weer de situatie dat de dakopbouwen per aanvraag beoordeeld worden, met een risico op verrommeling.

De zienswijze is te laat ingediend. Hoe zit dat procedureel?
De brief is feitelijk een zienswijze op het bestemmingsplan. De wettelijke termijn voor het indienen van zienswijzen is verstreken op 25 juli 2019. In beginsel moet de brief dus buiten behandeling blijven, zie §1.3.3 en §1.3.5 van het vaststellingsrapport. De wettelijke achtergrond van de procedure is dat te laat ingediende zienswijzen de procedure vertragen en een goede voorbereiding van het raadsbesluit in de weg staan.
De auteur lijkt te betogen dat de termijnoverschrijding verschoonbaar is. Hij stelt dat zijn cliënten op grond van het ontwerpbestemmingsplan de dakopbouw konden bouwen die ze wensten en daarom geen reden hadden om een zienswijze in te dienen. Volgens hem is in het bestemmingsplan dat nu aan de raad is voorgelegd de dakopbouwenregeling door de toevoeging van bijlage 7 aan de regels zodanig gewijzigd dat de dakopbouw niet meer mogelijk is.
Als de auteur gelijk heeft, kan hij beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen de wijzigingen die de raad ten opzichte van het ontwerp heeft vastgesteld.
Los daarvan kan de gemeenteraad besluiten om bij de vaststelling rekening te houden met deze te laat ingediende zienswijze.
Als de raad besluit het bestemmingsplan niet vast te stellen, blijft de beheersverordening gelden. Daar zijn de bewoners niet mee geholpen.

Wat willen de bewoners?
De bewoners hebben een vergunning aangevraagd voor een dakopbouw op de garage. De vergunning is geweigerd. Aanvragers hebben geen bezwaar gemaakt tegen de weigering.
De beheersverordening, het ontwerpbestemmingsplan en het bestemmingsplan dat ter vaststelling voorligt bieden geen ruimte aan dakopbouwen op aan- of uitbouwen. De bestaande dakopbouwen op de adressen De Milan Viscontilaan 157 en 159 vormen een uitzondering die geen herhaling verdient.
Vervolgens hadden de bewoners een vergunning willen aanvragen voor een dakopbouw op de woning (in plaats van op de garage). Omdat een dakopbouwenregeling voor bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern werd voorbereid, is de indruk ontstaan, ook door uitlatingen van de gemeente, dat die wellicht ruimte voor een dakopbouw zou bieden.
In het bestemmingsplan is een dakopbouwenregeling opgenomen. Deze is, met oog voor wensen van bewoners, opgesteld na een stedenbouwkundige analyse (zie bijlage 6, §3). De regeling voorkomt dat de gemeente iedere aanvraag voor een dakopbouw als incident moet behandelen, wat nu het geval is. Bij een incidentele behandeling is de uitkomst voor de aanvrager ongewis en er is een risico op ad hoc beslissingen.
In het ontwerpbestemmingsplan was de volgende regel opgenomen:
“1. de dakopbouw sluit zoveel mogelijk aan bij eerder in het bouwblok gerealiseerde dakopbouwen op hoofdgebouwen in vorm, afmeting en materiaalgebruik;”
In § 2.3.3.10 van het vaststellingsrapport is al uitgelegd dat deze regel impliceert dat er in de straat een dakopbouw is die als “trendsetter” kan dienen. De door de bewoners gewenste dakopbouw is de eerste in de straat en kan dus niet voldoen aan bovenstaande regel.
De dakopbouwenregeling is verduidelijkt door expliciet als voorwaarde te stellen dat een dakopbouw niet de eerste dakopbouw is.

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs, Wijk Noordwest

Datum 24 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

Uit bovenstaande volgt dat de stelling dat de toevoeging van bijlage 7 een gevolg voor zijn cliënten had niet juist is. De rode markering op bijlage 7 op de De Milan Viscontilaan is te zien als een verbeelding van de eerder genoemde regel in bijlage 6, waarbij duidelijk wordt dat die trendsetter er in dit deel van de De Milan Viscontilaan ook niet zal komen. In §4 van de bijlage 6 bij de regels wordt het kaartje van bijlage 7 besproken.
Op verzoek van Stedenbouw heeft de Welstandscommissie ook gekeken naar de wens van de bewoners. De commissie heeft geadviseerd om geen dakopbouw toe te staan op dit type woningen.

Klopt de klacht dat het plan tot verrommeling leidt en dat er onjuistheden in het plan staan?
Alleen op uit- of aanbouwen zijn dakterrassen toegestaan. Daarmee krijgen bewoners de mogelijkheid om vanuit de slaapkamer op een soort balkon te stappen. De dakopbouwenregeling beperkt het aantal ad hoc beslissingen en sluit de mogelijkheid tot het bouwen van dakopbouwen op plaatsen waar dat gezien het straat- en bebouwingsbeeld niet wenselijk is uit. Niet is in te zien waarom deze regels leiden tot wildgroei en verrommeling van de wijk.

In de brief wordt gesteld dat het bestemmingsplan “ernstige tekortkomingen” vertoont. Er worden twee voorbeelden genoemd: (1) in de regels worden de begrippen bouwgrens en bouwvlak gebruikt, terwijl die niet op de kaart staan en (2) er gelden nauwelijks beperkingen voor bijgebouwen.
In beide gevallen is er geen sprake van tekortkomingen. De regels waarin naar een bouwvlak verwezen wordt hebben in Veldhuizen geen betekenis. Deze regels krijgen betekenis zodra de regel in het bestemmingsplan Algemene regels Utrecht wordt opgenomen. De regels zijn opgenomen om een beeld te geven van de complete set algemene regels over het bouwen. De zienswijze is overigens wel een reden om nog eens goed te bekijken of die algemene regels nog verduidelijkt kunnen worden.

De bijgebouwenregeling bestaat uit de regel in artikel 22, lid 22.1, onder 1 en 2, en lid 22.5. De regel in artikel 22, lid 22.1, staat alleen bijgebouwen toe die op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht vergunningvrij zijn. De regel in lid 22.5 voorkomt dat een wenselijke situering van een bijgebouw vergunningplichtig wordt wegens strijd met artikel 22.1 (en dus: strijd met de regels voor het vergunningvrij bouwen). In § 2.3.4 van de toelichting wordt de regeling uitgebreid toegelicht. In die paragraaf is ook een illustratie opgenomen over de werking van artikel 22, lid 22.5.

In de omgevingsvisie staat wat de gemeenteraad de komende jaren wil bereiken. Het kan gaan om ontwikkelingen (gezond stedelijk leven voor iedereen) of beheer (behoud van cultuurhistorische waarden). Het omgevingsplan legt regels op aan inwoners, ondernemers, ontwikkelaars, initiatiefnemers. De regels ondersteunen het bereiken van een of meer doelen uit de omgevingsvisie. Het *bestemmingsplan* gaat vooral over de *ruimtelijke* doelen, met regels over bouwen en planologisch gebruik. De doelstelling uit de omgevingsvisie om binnenstedelijk nieuwe huizen te bouwen, wordt bijvoorbeeld geregeld met een bestemmingsplan dat een gebiedsontwikkeling toestaat. Onder de Omgevingswet zal zo’n bestemmingsplan “wijziging van het omgevingsplan, locatie X” gaan heten.
Als de omgevingsvisie voor een bepaald gebied geen ruimtelijke ontwikkelingen voorziet, volstaat een bestemmingsplan met regels die de bewoners of gebruikers beschermen tegen ongewenste ontwikkelingen en die zorgen voor het behoud van de bestaande kwaliteit van een wijk. Dergelijke regels geven de eigenaren van onroerend goed ook de rechtszekerheid dat er niet zomaar ontwikkelingen kunnen plaatsvinden die de waarde van hun eigendom aantasten.
Bedrijf-aan-huis (bijvoorbeeld in de vorm van persoonlijke dienstverlening) en bed-and-breakfast zijn geregeld in de regels over wonen. Op die manier is kleinschalig ondernemerschap (zzp-ers) in de wijk mogelijk. Een korte samenvatting van de omgevingsvisie, deelgebied Vleuten – De Meern is in bijlage 1 opgenomen.

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs, Wijk Noordwest

Datum 24 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

2. Beantwoording van diverse vragen van raadsfracties

Hoe gaan we om met verbeterpunten in het bestemmingsplan?
In het bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern zijn wezenlijke veranderingen doorgevoerd. De nieuwe regeling is opgesteld vanuit de invalshoek van de Omgevingswet (activiteiten (gebruik) staan centraal, in plaats van functies (bestemmingen)) en we hebben geprobeerd hedendaags Nederlands te gebruiken. Deze veranderingen zullen, onder meer door inzichten uit de praktijk, gaan leiden tot aanpassingsvoorstellen. (Ook bij van de Omgevingswet zie je dat een compleet nieuw ontwikkelde regeling nog aanscherpingen behoeft. De tekst van de wet die in 2016 in het Staatsblad is gepubliceerd, is straks bij de inwerkingtreding helemaal gewijzigd: zie de *Herleidbare geconsolideerde versie Omgevingswet* op de site. Bij het omgevingsplan zal dat niet anders zijn.). Er is overigens al een praktijktoets geweest: VTH toetst de vergunningaanvragen al een tijdje dubbel: zowel aan de beheersverordening als aan het nieuwe bestemmingsplan. De inzichten die dat heeft opgeleverd zijn al verwerkt.
Bij het opstellen van het bestemmingsplan Algemene Regels Utrecht zullen ook weer verbeteringen en aanvullingen worden voorgesteld.

Wat is de basis voor de algemene regels, hoofdstukken 3, 4 en 5?
De algemene regels in de hoofdstukken 3-5 zijn opgebouwd uit 5 bronnen:
a. het bestemmingsplan Algemene regels over bouwen en gebruik;
b. de standaardregels in de hoofdstukken 3 van de bestemmingsplannen die nog niet in het bestemmingsplan Algemene regels over bouwen en gebruik waren opgenomen;
c. de regels die *altijd* bij bestemmingen (hoofdstukken 2 van de bestemmingsplannen) zijn opgenomen;
d. de Verordening op de archeologische monumentenzorg en
e. de bestaande vergunningenpraktijk (dakopbouwenregeling).
De dakopbouwregeling is nieuw, de bronnen a tot en met d zijn inhoudelijk gekopieerd.

Wat is het gevolg van minder regels voor het beschermingsniveau?
In bestemmingsplan Veldhuizen, De Meern zijn regels geschrapt die overbodig zijn geworden door de activiteit met algemene regels te regelen in plaats met steeds herhaalde bestemmingsregels. De regeling van dit bestemmingsplan richt zich op het beheren en behouden van de kwaliteiten van de wijk.
De Omgevingswet stimuleert gemeenten om meer verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer te leggen, bijvoorbeeld met globale regels of een toetsing achteraf. Het is aan de gemeente om te bepalen in welke situatie dat kan en welk soort regeling dan nodig is om het beschermingsniveau gelijk te houden. Als gemeenteraad heeft u daarin het laatste woord.

Past de recreatieve route Reijerscop, onderdeel Veldhuizen – Montfoort in het bestemmingsplan?
Ja. Het nu bekende tracé ligt vrijwel geheel buiten de plangrens van het bestemmingsplan. Alleen de kruising met de A12 valt er binnen. De A12 heeft de bestemming Verkeer – Rijksweg. Die bestemming staat het bouwen van een viaduct toe.

Wat is het verschil tussen de wijkfunctie en de wijkcentrumfunctie?
De wijkfunctie is een combinatie van maatschappelijke functies op de begane grond met wonen op de verdieping, de wijkcentrumfunctie combineert winkels en andere publieksfuncties (dienstverlening, zoals kappers) met wonen.
Voorbeelden:
- een gezondheidscentrum past in beide functies,

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs, Wijk Noordwest

Datum 24 februari 2020
Ons kenmerk 7009513

- een kleine speelvoorziening, zoals ballenbak, of een koffiehoekje past als ondergeschikte voorziening in een winkel;
- een buurtwoonkamer (maatschappelijk) past in de wijkfuntie;
- een fietsenmaker past als onderdeel van een fietsenwinkel (detailhandel) in de wijkcentrumfunctie en anders in de functie bedrijf of, kleinschalig, als bedrijf-aan-huis;
- een indoorspeeltuin of een danscentrum ("leisure") of een fitnesscentrum (sport en recreatie) past in geen van beide functies – de planologische uitstraling en de aantrekking van verkeer van deze functies zijn dusdanig anders, dat een eventuele vestiging alleen na gedegen onderzoek toegestaan kan worden.

Wat is het verschil tussen de Bijzondere wijkfunctie en de functie Maatschappelijk?
De functie Maatschappelijk staat het wonen niet toe.

Gelden de winkeltijden voor de horeca in de Wijkcentrumfunctie of in de Bijzondere wijkfunctie?
Nee. In de bijzondere wijkfunctie zijn geen winkeltijden opgenomen.
De wijkcentrumfunctie heeft wel twee regels waarin de winkeltijden staan. Eerst in lid 17.2 onder 1. In dat lid is een "activiteit die tijdens openingstijden van winkels publiek trekken" een voorbeeld van een activiteit die bij het doel past. Onder 2 van hetzelfde lid staat de horeca. Die past dus ook bij het doel (ook met ruimere openingstijden). De tweede keer is te vinden in lid 17.3 waarin "andere activiteiten" [dan de in lid 17.2 onder 2 genoemde horeca] buiten winkeltijden verboden worden.

Aanvulling op de brief van 4 februari: kan horeca toegestaan worden in de Wijkcentrumfunctie?
Het direct toestaan van horeca in de Wijkcentrumfunctie zou betekenen dat in elk van de panden op de begane horeca is toegestaan. Dat betekent dat alle bewoners van de bovengelegen verdieping er rekening mee moeten houden dat er een horecagelegenheid onder hun woning komt.
In het Ontwikkelingskader horeca Utrecht is wel ruimte voor extra horeca in Veldhuizen. De systematiek van het horecabeleid is dat aan de hand van een initiatief onderzocht kan worden of het op de aangevraagde locatie mogelijk is, ook gezien de belangen van bewoners, om horeca toe te staan. Dat hangt ook af van de omvang van de horecagelegenheid en van het type. Als horeca direct in de Wijkcentrumfunctie van het bestemmingsplan wordt toegestaan, moet dat onderzoek voor elk pand worden gedaan en zouden ook de bewoners in de gelegenheid moeten worden gesteld hun belang in te dienen. In Veldhuizen is dat onderzoek niet gedaan en heeft geen participatie plaatsgevonden (anders dan de wettelijke inspraak), omdat het bestemmingsplan zoveel mogelijk een beleidsneutrale voortzetting van de regeling van de beheersverordening is.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Klaas Verschuure

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	804
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	9
Omschrijving	Raadsvoorstel Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040
ID	822
Behandelend ambtenaar	Ittersum, L.W. van (Wilbert)
Telefoon	06 - 41 55 40 17
E-mail	wilbert.van.ittersum@utrecht.nl
Datum collegebesluit	3 december 2019
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling
Referendabel	Ja
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok / mail: f.de.kok@utrecht.nl / mob.: 06-20011476

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 maart 2020
Raadsinformatiebijeenkomst	4 februari 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**
Commissie Stad en Ruimte	13 februari 2020

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Ittersum, L.W. van (Wilbert)
Kenmerk	6876294
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling

Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 Voor het ontwikkelen van de RSU 2040 als uitgangspunten vast te stellen:

1. Gezond stedelijk leven voor iedereen is het ijkpunt voor de groei van de stad; Utrecht kiest voor een balans tussen de bestaande stad en de groei van de stad;
2. De gemeente Utrecht vangt de groei van de stad op in de volgende prioriteitsvolgorde: (1) verdichten binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad rondom knooppunten, en (4) buiten de stad;
3. De gemeente Utrecht gebruikt vier hoofdrichtingen bij de ontwikkeling van gebieden: Koesteren, Inbreiden, Transformeren en Uitleg en gebruikt hierbij de barcode-methodiek als instrument om de ruimtevraag inzichtelijk te maken. (Maatschappelijke) Voorzieningen groeien mee met de groei of verandering van de stad.
4. De gemeente Utrecht bouwt aan een inclusieve stad, waar plek is voor iedereen en waarin scheidslijnen en barrières worden geslecht; menging van verschillende woonvormen (huur-koop; prijsklassen; etc.) is een belangrijk basisprincipe voor ruimtelijke inrichting;
5. De gemeente Utrecht kiest voor groen, landschap en water als structurerende elementen en werkt aan een klimaatbestendige stad;
6. De gemeente Utrecht faciliteert de woningbouw (in balans met de regionale opgave) om te voorzien in de woningbehoefte;
7. De gemeente Utrecht stimuleert een groei van de werkgelegenheid die in aard en omvang aansluit bij de groei van de (beroeps)bevolking;
8. De gemeente Utrecht kiest voor een mobiliteitstransitie: de voetganger, de fiets, het openbaar vervoer en de deelmobiliteit krijgen prioriteit boven de auto;
9. De gemeente Utrecht kiest voor een energie-efficiënte stad en beperkt daarmee het beroep op energie uit de regio;
10. De gemeente Utrecht kiest voor meervoudig boven enkelvoudig ruimtegebruik, zodat de beperkte ruimte optimaal wordt benut;
11. De gemeente Utrecht ontwikkelt als integraal onderdeel van de RSU 2040 een investeringsstrategie die een indicatieve investeringsopgave biedt verbonden aan de realisatie van de RSU 2040.

2 De Nota “Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040” vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. J.H.C. van Zanen

Gemeente Utrecht

Bijlages
Voorstel: Voorstel_11997
Bijlage: Op weg naar een ruimtelijke Strategie Utrecht 2040
Bijlage: Besluitenhistorie RSU 2040

Eerdere besluitvorming

Uitvoering

Raadsbesluit

Context

Aanleiding

Utrecht is één van de meest aantrekkelijke steden van Nederland en volgens de EU ook één van de meest concurrerende regio's van Europa. Die aantrekkingskracht heeft tot gevolg dat steeds meer mensen in Utrecht willen wonen, werken of verblijven. Utrecht groeit, en dat beeld past in de mondiale trend van urbanisatie. Het gemeentebestuur heeft de opdracht op die groei in goede banen te leiden en daarbij de juiste keuzes te maken. De groei van de stad is een kans om een nog betere stad te worden. Utrecht staat, ook als we groeien, voor 'gezond stedelijk leven voor iedereen'. Een stad van gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving, werkend aan een gezonde economie en waarin iedereen mee kan doen. Wat gezond stedelijk leven voor iedereen betekent voor het ruimtelijk toekomstperspectief van de stad wordt uitgewerkt in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040).

De RSU 2040 is geen volledig nieuwe koers; het bouwt voort op de RSU 2030, die in 2016 is vastgesteld. De RSU 2040 legt de tijdshorizon tien jaar verder en kiest voor een meer integrale benadering van de vele opgaven voor de stad. Om de bestaande koers te kunnen verrijken (verlengen, verdiepen en verbreden) stelt de gemeenteraad eerst een aantal uitgangspunten vast in de nota "Op weg naar een RSU 2040". Daarmee wordt richting gegeven aan de RSU 2040 en daarmee aan de ambities van de gemeente Utrecht voor de gebieden in de stad en aan de inbreng van de gemeente in de regionale en bovenregionale discussies over de ruimtelijke ontwikkelingsmodellen voor de toekomst.

Wat wordt er geregeld in de RSU 2040

De RSU 2040 wordt de visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke omgeving. Het zal een vergezicht geven, op basis van (effecten van) het huidige beleid, trends en ontwikkelingen en toekomstige innovaties. Samen met andere belangrijke koersdocumenten, zoals "leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen" en "Gezondheid voor iedereen" vormt de RSU de stip op de horizon - de koers fysieke leefomgeving - van de Omgevingsvisie Utrecht.
In de RSU 2040 worden richtinggevende keuzes gemaakt met een handelingsperspectief voor de korte en middellange termijn. Bovendien zal de RSU 2040 een integrale investeringsstrategie (met instrumentarium) bevatten voor het ruimtelijk domein, die helpt bij het afwegen van ambities en het mobiliseren van bijdragen van publieke en private partners.

Uitgangspunten Nota ''Op weg naar een RSU 2040''

De groeiopgave is groot: er is een blijvende vraag naar woonruimte en dus ook naar voorzieningen en werklocaties en dat heeft impact op groen en mobiliteit. Dat betekent dat keuzes nodig zijn waar de groei van de stad een plek krijgt. De hier vastgestelde uitgangspunten beschrijven de gemeentelijke ambities hierbij. In de RSU 2040 worden deze met elkaar geconfronteerd en dat zal betekenen dat scherpe keuzes gemaakt moeten worden. Die keuzes worden vastgelegd in de RSU 2040.

Methodiek

Om de groeiopgave goed in beeld te brengen benut de gemeente de barcode-methodiek. In de barcode is schematisch zichtbaar welke ruimtevraag en ruimteclaim op de stad wordt gelegd. Het is een kwantitatieve benadering; de optelsom van alle (programma)elementen die de stad vormen. Vervolgens is een vertaalslag nodig van het kwantitatieve inzicht naar de kwaliteit; wat voor stad wil Utrecht zijn; hoe voegen we kwaliteit toe aan de stad.

Van oudsher is Utrecht een stad, rijk aan historie, landschappen, sociale diversiteit, werkgelegenheid en kennisinstituten. Dat willen we niet verloren laten gaan, maar er van leren en dit meenemen als kernwaarde voor de toekomst van Utrecht. Het gemeentebestuur verrijkt de historie van Utrecht en de sterke kenmerken die van daaruit meegenomen kunnen worden met een aantal trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de ruimtelijke inpassing.

Raadsbesluit
Raad:

Beslispunt

1 Voor het ontwikkelen van de RSU 2040 als uitgangspunten vast te stellen:

1. Gezond stedelijk leven voor iedereen is het ijkpunt voor de groei van de stad; Utrecht kiest voor een balans tussen de bestaande stad en de groei van de stad;
2. De gemeente Utrecht vangt de groei van de stad op in de volgende prioriteitsvolgorde: (1) verdichten binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad rondom knooppunten, en (4) buiten de stad;
3. De gemeente Utrecht gebruikt vier hoofdrichtingen bij de ontwikkeling van gebieden: Koesteren, Inbreiden, Transformeren en Uitleg en gebruikt hierbij de barcode-methodiek als instrument om de ruimtevraag inzichtelijk te maken. (Maatschappelijke) Voorzieningen groeien mee met de groei of verandering van de stad.
4. De gemeente Utrecht bouwt aan een inclusieve stad, waar plek is voor iedereen en waarin scheidslijnen en barrières worden geslecht; menging van verschillende woonvormen (huur-koop; prijsklassen; etc.) is een belangrijk basisprincipe voor ruimtelijke inrichting;
5. De gemeente Utrecht kiest voor groen, landschap en water als structurerende elementen en werkt aan een klimaatbestendige stad;
6. De gemeente Utrecht faciliteert de woningbouw (in balans met de regionale opgave) om te voorzien in de woningbehoefte;
7. De gemeente Utrecht stimuleert een groei van de werkgelegenheid die in aard en omvang aansluit bij de groei van de (beroeps)bevolking;
8. De gemeente Utrecht kiest voor een mobiliteitstransitie: de voetganger, de fiets, het openbaar vervoer en de deelmobiliteit krijgen prioriteit boven de auto;
9. De gemeente Utrecht kiest voor een energie-efficiënte stad en beperkt daarmee het beroep op energie uit de regio;
10. De gemeente Utrecht kiest voor meervoudig boven enkelvoudig ruimtegebruik, zodat de beperkte ruimte optimaal wordt benut;
11. De gemeente Utrecht ontwikkelt als integraal onderdeel van de RSU 2040 een investeringsstrategie die een indicatieve investeringsopgave biedt verbonden aan de realisatie van de RSU 2040.

Argumenten

1.1 <u>De gemeente benut de groei van de stad om gezond stedelijk leven voor iedereen te versterken.</u>
Gezond stedelijk leven voor iedereen als verbindende grondslag voor de gemeentelijke beleidsambities is erop gericht kwaliteiten te versterken, kansen te benutten, bedreigingen af te wenden en mensen in een kwetsbare positie gelijke kansen te bieden. Door op deze manier naar de groei te kijken, kunnen in tijd en omvang groeipijnen worden beperkt.

1.2 <u>Door het kiezen van ruimtelijke strategieën voor verschillende delen van de stad en deze in een prioriteitsvolgorde te plaatsen doet de gemeente recht aan bestaande wijken en hun kwaliteiten en ontwikkelmogelijkheden.</u>
Voorkomen moet worden dat we op de ene plek de stad versterken en tegelijkertijd op een andere plek uithollen. Daarom is een prioriteitsvolgorde nodig: (1) verdichten binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad rondom knooppunten, en (4) buiten de stad. De reden voor de keuze van binnenstedelijke verdichting is ingegeven vanuit de gedachte dat er een heel aantal voordelen ontstaat. Denk aan het ruimer gebruik maken van bestaande economische en sociaal-maatschappelijke voorzieningen en daar waar nodig deze uit te breiden, energie-efficiency, minder (auto)mobiliteit, menging van functies en meer.

1.3 <u>Het groen, het landschap en het water in en rond de stad zijn voorwaarden voor gezonde stedelijke ontwikkeling.</u>
Groen, landschap en water in en rond de stad zijn een voorwaarde voor gezonde stedelijke ontwikkeling. De basis voor gezonde verdichting is de groenblauwe hoofdstructuur. Groen, landschap en water zijn daarmee niet het sluitstuk maar de start in het denken in

ontwikkeling van de verstedelijking bijvoorbeeld die van de openbare/publieke ruimte. De ruimte voor groen en water wordt multifunctioneel benut; als plek om te rusten en te ontspannen; voor ontmoeten, recreëren, bewegen, verplaatsen/mobiliteit, energie, klimaatadaptatie etc.. Er wordt ook bekeken of nieuwe waterverbindingen mogelijk/wenselijk zijn.

1.4 De gemeente kiest bij de groei van de stad voor een evenwichtige verhouding van wonen en werken en voor mobiliteitsoplossingen die de ruimtedruk beperken.
Om de woon-werk balans in stand te houden is met de groei van de inwoners ook een evenredige toename van het aantal arbeidsplaatsen (inclusief andersoortige werklocaties) in de stad noodzakelijk. Het streven is hiermee de pendel te beperken. De toenemende mobiliteit die met de groei van de stad gepaard gaat, vraagt ook een verdere verschuiving naar verplaatsingen die aansluiten bij gezond stedelijk leven: prioriteit voor voetganger, fiets en openbaar vervoer.

1.5 De gemeente wil bij het nastreven van de energiedoelstellingen zo min mogelijk een beroep hoeven doen op de regio of op toekomstige generaties.
In de RSU 2040 wordt vastgelegd hoe de ruimtelijke consequenties van opwekking, opslag en transport zo beperkt mogelijk gehouden kunnen worden.
Rijnenburg wordt in eerste instantie benut voor stedelijke opwekking van energie. In de RSU 2040 wordt in beeld gebracht in hoeverre deze grootschalige locatie nodig is voor de stedelijke ontwikkelbehoefte op lange termijn en onder welke condities dit kan worden gerealiseerd. Daarmee wordt duidelijk wat de lange termijn bestemming van Rijnenburg (als geheel en/of voor deelgebieden) kan zijn.

1.6 Multifunctioneel ruimtegebruik en combinaties van functies helpen bij het oplossen van schaarste-vraagstukken.
Er is niet genoeg ruimte in de stad om alle functies naast elkaar een plek te geven. Ook voor het efficiënt gebruik van de stad en de vraagstukken rondom klimaat, bereikbaarheid, groen en meer is het onhoudbaar om alles naast elkaar te programmeren. Het meervoudig gebruik van ruimte en gebouwen biedt kansen die de stad niet alleen veerkrachtiger maar ook efficiënter maken in het gebruik van onder andere energie en grondstoffen. Bovendien biedt meervoudig gebruik van de ruimte de mogelijkheid om meerdere van de hier genoemde uitgangspunten in dezelfde ruimte te realiseren, zonder dat deze elkaar verdringen of beperken.

1.7 Om de RSU te kunnen ontwikkelen is een investeringsstrategie nodig, die breder is georiënteerd dan alleen gemeentelijke middelen
Gezien de omvang van de opgave is, naast maximale inzet van bestaand instrumentarium, ook inzet van nieuw instrumentarium benodigd en moeten bijdragen worden geleverd uit eigen middelen en door private en publieke partners.

Kanttekeningen

1.1 Er is een grens aan de verdichtingsmogelijkheden in de stad.
De stad laat zich niet eindeloos verdichten. Er moet ook in de bestaande stad ruimte blijven voor groen en water en voor ontmoeten en bewegen. Dat stelt grenzen aan de verdichting. Waar die grenzen exact liggen laat zich niet vooraf definiëren en is afhankelijk van het tijdstip, de locatie en maatschappelijke ontwikkelingen.

1.2 Het gaat niet alleen om kwantiteit, maar ook om kwaliteit van wonen.
In de RSU wordt niet alleen gekeken naar het aantal woningen, maar ook naar de kwaliteit van woningen en woonmilieus. Niet iedereen is hetzelfde, en niet iedereen heeft dezelfde woonwensen. Er wordt gewerkt aan wijken die in balans zijn voor wat betreft betaalbaarheid (zie ook de woonvisie), maar die onderling qua karakter, sfeer en uitstraling mogen verschillen. Dit zodat Utrecht een contrastrijke stad blijft, waarin wijken hun eigen karakteristiek en eigen kwaliteit mogen behouden.

Beslispunt

2 De Nota "Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040" vast te stellen.

Argumenten

2.1 Hierin zijn de bovengenoemde uitgangspunten nader uitgewerkt.
Bovendien is in de nota aangegeven hoe wij de historie van Utrecht als basis nemen voor de verdere ontwikkeling van de stad en dat wij voor het in beeld brengen van de groei de barcode-methodiek hanteren.

2.2 Hiermee kan de RSU 2040 worden ontwikkeld.
De uitgangspunten vormen de basis voor de ontwikkeling van de RSU 2040. Daarbij betrekt de gemeente inwoners en experts uit de stad en uit het werkveld. Ook sluit de gemeente aan bij de regionale en bovenregionale ontwikkelingen en documenten rondom verstedelijking, zoals de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) en de uitwerkingen in het kader van het Ruimtelijk Economisch Perspectief (REP), de Regionale Energie Strategie (RES), de Ruimtelijke Economische Agenda (REA) en U Ned/MIRT.

Kanttekeningen

2.1 De confrontatie van de uitgangspunten met elkaar, zal om scherpe keuzes vragen.
Er zullen keuzes nodig zijn waar de groei van de stad een plek krijgt. De uitgangspunten die met de nota "Op weg naar een RSU 2040" worden vastgesteld, beschrijven de gemeentelijke ambities hierbij. In de RSU2040 worden deze met elkaar geconfronteerd en dat zal om keuzes vragen die worden vastgelegd in de RSU2040.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Ittersum, L.W. van (Wilbert)
Kenmerk	6876294
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling

Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040

besluit

1 Voor het ontwikkelen van de RSU 2040 als uitgangspunten vast te stellen:

1. Gezond stedelijk leven voor iedereen is het ijkpunt voor de groei van de stad; Utrecht kiest voor een balans tussen de bestaande stad en de groei van de stad;
2. De gemeente Utrecht vangt de groei van de stad op in de volgende prioriteitsvolgorde: (1) verdichten binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad rondom knooppunten, en (4) buiten de stad;
3. De gemeente Utrecht gebruikt vier hoofdrichtingen bij de ontwikkeling van gebieden: Koesteren, Inbreiden, Transformeren en Uitleg en gebruikt hierbij de barcode-methodiek als instrument om de ruimtevraag inzichtelijk te maken. (Maatschappelijke) Voorzieningen groeien mee met de groei of verandering van de stad.
4. De gemeente Utrecht bouwt aan een inclusieve stad, waar plek is voor iedereen en waarin scheidslijnen en barrières worden geslecht; menging van verschillende woonvormen (huur-koop; prijsklassen; etc.) is een belangrijk basisprincipe voor ruimtelijke inrichting;
5. De gemeente Utrecht kiest voor groen, landschap en water als structurerende elementen en werkt aan een klimaatbestendige stad;
6. De gemeente Utrecht faciliteert de woningbouw (in balans met de regionale opgave) om te voorzien in de woningbehoefte;
7. De gemeente Utrecht stimuleert een groei van de werkgelegenheid die in aard en omvang aansluit bij de groei van de (beroeps)bevolking;
8. De gemeente Utrecht kiest voor een mobiliteitstransitie: de voetganger, de fiets, het openbaar vervoer en de deelmobiliteit krijgen prioriteit boven de auto;
9. De gemeente Utrecht kiest voor een energie-efficiënte stad en beperkt daarmee het beroep op energie uit de regio;
10. De gemeente Utrecht kiest voor meervoudig boven enkelvoudig ruimtegebruik, zodat de beperkte ruimte optimaal wordt benut;
11. De gemeente Utrecht ontwikkelt als integraal onderdeel van de RSU 2040 een investeringsstrategie die een indicatieve investeringsopgave biedt verbonden aan de realisatie van de RSU 2040.

2 De Nota “Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040” vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040

Uitgangspunten

Gemeente Utrecht

december 2019

Gemeente Utrecht

1. Gezond stedelijk leven voor iedereen

Utrecht is een van de meest aantrekkelijke steden van Nederland om in te wonen, werken of verblijven. Zo heeft Utrecht een prachtige historische binnenstad. Utrecht ligt op het snijvlak van vier landschappen: de Utrechtse Heuvelrug, Stroomgebied Kromme Rijn, het Veenweidegebied en de komgronden. Het vele groen en water in en om de stad draagt bij aan ontspanning dichtbij huis. Utrecht is een overzichtelijke stad met gevarieerde voorzieningen, waar veel verschillende mensen zich thuis voelen. Diversiteit, talent en saamhorigheid kenmerken de Utrechtse bevolking. In Utrecht zijn veel maatschappelijke partijen actief en is het aantal vrijwilligers ongekend hoog. De stad is het centrale trefpunt midden in het land en daarmee een ideale ontmoetingsplek. Dit alles maakt Utrecht volgens de EU dan ook tot één van de meest concurrerende regio's van Europa.

Die aantrekkingskracht heeft tot gevolg dat steeds meer mensen in Utrecht willen wonen, werken of verblijven. Utrecht groeit, en dat beeld past in de mondiale trend van urbanisatie. Die groei benutten we om gezond stedelijk leven voor iedereen te versterken. We willen de groei in goede banen leiden, kwaliteit toevoegen en inbedden in het bestaande stedelijke weefsel. We geven sturing aan de groei in tempo, locaties en condities. Gezond stedelijk leven voor iedereen is erop gericht kwaliteiten te versterken, mogelijkheden te benutten, bedreigingen af te wenden en waar voor mensen die tijdelijk of blijvend hulp nodig hebben deze hulp beschikbaar is, in eigen netwerk of via publieke voorzieningen

Samen met inwoners, organisaties, bedrijven en andere overheden investeren we in goede en innovatieve oplossingen voor de gezonde stad van vandaag en morgen. De gezonde stad is een stad waar men oog heeft voor elkaar en waar plek is voor iedereen. Een stad waar gezondheid centraal staat in alles wat we doen. Een stad van gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving met voldoende voorzieningen, werkend aan een gezonde economie. Een stad die goed bereikbaar is. Waar iedereen mee kan doen, en iedereen zich thuis mag voelen. In een gezonde stad hebben mensen een passende baan of opleiding of zijn ze actief bij de samenleving betrokken. Je kunt er prettig wonen in een schone omgeving en met zo min mogelijk overlast.
Een omgeving die uitnodigt tot een gezonde levensstijl, aanzet tot beweging en een passend aanbod heeft van maatschappelijke, recreatieve en culturele voorzieningen. Een stad waar ontmoeting vanzelfsprekend is. Waar duurzaamheid de norm is.

We willen een stad blijven die ruimtelijk, functioneel en sociaal-maatschappelijk veelkleurig en contrastrijk is. Verschillen mogen er zijn en die koesteren we. Tegelijkertijd willen we scheidslijnen

Aantrekkelijk Utrecht

Aantrekkingskracht Utrecht

en segregatie voorkomen en beperken. We zetten in op kansengelijkheid. Het vraagt een sociaal en ruimtelijk ongedeelde stad en het wegnemen van scheidslijnen en barrières. Dit vraag om maatwerk: niet voor iedereen hetzelfde, maar ieder het zijne. Daarvoor is het onder andere van belang om in te zetten op bestaanszekerheid, voldoende kwaliteit van bestaan: goed onderwijs, een plek om te wonen, kansen op werk, zinvolle dagbesteding, toegang tot zorg en een groene en gezonde leefomgeving. Een gezonde leefomgeving betekent ook dat je kunt sporten in de buurt waar je woont.

Ook en vooral omdat we als stad hard groeien willen we dat de stad van iedereen blijft. Dat betekent het inclusieve karakter van de stad behouden, gemengd en betaalbaar wonen, gemengde wijken en voldoende, diverse en hoogwaardige voorzieningen die aansluiten op de behoefte van de (toekomstige) bewoners en gebruikers. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om samen met publieke en private partijen deze voorzieningen te realiseren. De uitdaging is dat zó te doen, dat deze voorzieningen toegankelijk zijn voor iedereen, uitnodigen tot ontmoeting, beweging en verbinding tussen bewoners. En leidt tot optimaal gebruik van, in sommige buurten, letterlijk schaarse ruimte.

Om dit te realiseren staan we voor een enorme opgave! Hoe gaan we om met de schaarse ruimte en klimaatdoelstellingen die we willen en moeten halen? Hoe gaat een verdichtende stad met 455.000 inwoners eruit zien? Want links- of rechtsom, de stad gaat veranderen. En die verandering wordt ook flink zichtbaar in de stad. Voor de huidige en toekomstige opgaves zullen we met slimme ingrepen en oplossingen moeten komen. Daarbij zal het vaak gaan om multifunctioneel ruimtegebruik waarbij meerdere opgaven een plek krijgen en elkaar zelfs kunnen versterken. In deze nota stellen we uitgangspunten vast die onze ambitie weergeven. Deze uitgangspunten zullen we in de RSU2040 met elkaar confronteren en dat zal betekenen dat scherpe keuzes gemaakt moeten worden. Die keuzes zullen we vastleggen in de RSU2040.

Wat ‘Gezond stedelijk leven voor iedereen’ betekent voor het ruimtelijk toekomstperspectief werken we uit in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040). Dat is geen volledig nieuwe ruimtelijke koers; het bouwt voort op de RSU 2030, die in 2016 door de Gemeenteraad is vastgesteld. In deze nota beschrijven we de uitgangspunten voor deze herijking van onze strategische ruimtelijke visie.

2. RSU 2030 en RSU 2040

De RSU 2030 dient als solide basis, maar met de RSU 2040 slaan we een sterk verbrede koers in die houvast biedt voor de grote opgaven waar we voor staan. We krijgen een steeds scherper beeld van de groei van de stad en wat dit met zich meebrengt. We voorzien tot 2040 een groei van onze stad naar 455.000 inwoners met een behoefte aan ruim 60.000 extra woningen met een navenante groei aan voorzieningen en ruim 85.000 extra arbeidsplaatsen. We weten dat de huidige infrastructuur voor fiets, auto en openbaar vervoer deze groei niet kan opvangen. Bovendien is de sociale opgave, de opgave rond de klimaatadaptatie en de impact van de energietransitie nog onvoldoende meegenomen in de RSU 2030. Daarnaast is “voor iedereen” een belangrijke toevoeging achter “gezond stedelijk leven”; daarmee benadrukt de gemeente nog eens extra de ambitie van een inclusieve stad in het licht van de groeiopgave. Om al deze redenen is in het

2019		2040
352.940	→	455.000
Inwoners 2019		Inwoners 2040
153.845	→	+ 60.000
Woningvoorraad 2019		Woningvoorraad 2040
261.165	→	+ 85.000
Banen 2018		Banen 2040

Coalitieakkoord de ambitie opgenomen om de RSU 2030 te herijken. Dat doen we door – voortbouwend op de RSU 2030 – de koers te verlengen, verdiepen en verbreden.

Verlengen
Voor een aantal vraagstukken is de tijdshorizon van de RSU (nu 2030) te kort. Grote woningbouwontwikkelingen en de daarbij behorende bereikbaarheidsopgaven hebben een langere doorlooptijd dan 10-15 jaar. Wij moeten op korte termijn keuzes maken die effect hebben op de periode na 2030. Dat vraagt om een verlenging van de tijdshorizon naar 2040. Voor sommige opgaven is het zelfs belangrijk om de tijdshorizon nog verder weg te leggen. Deze opgaven zijn structurerend voor een veel langere termijn, bijvoorbeeld verstedelijking ten opzichte van groen, mobiliteit, gebruik van grondstoffen en energie.

Verdiepen
De huidige koers is op hoofdlijnen vastgesteld, maar die hoofdlijnen vragen om een verdiepingsslag. Wat verstaan we precies onder ‘Gezond stedelijk leven voor iedereen’? Hoe zetten we dit in als randvoorwaarde voor groei en welke kansen biedt groei om gezond stedelijk leven voor iedereen te realiseren? Welke invloed heeft het toenemend gebruik van ondergrond hierop? Wat betekent de stedelijke verdichting voor de behoefte aan (kwalitatief hoogwaardige) voorzieningen, openbare ruimte en groen en waar maken we die?

Wat betekent het voor prettig samenleven, voor mogelijkheden voor ontmoeten, bewegen, meedoen? Deze verdieping vertaalt zich naar verschillende schaalniveaus; keuzes voor de stad werken direct door in de gebieden, wijken en buurten en geven daarmee richting aan programmering in de gebieden.

Verbreden
We leggen bij de herijking van onze koers een verbinding naar regionale ontwikkelingen. Keuzes die we in de stad maken, hebben effect op de regio en vice versa. We maken die samenhang inzichtelijk, overigens zonder dat we de pretentie hebben dat we als stad een strategie voor de hele regio maken. We werken wel toe naar meer samenhang tussen de lokale en regionale ruimtelijke strategie.

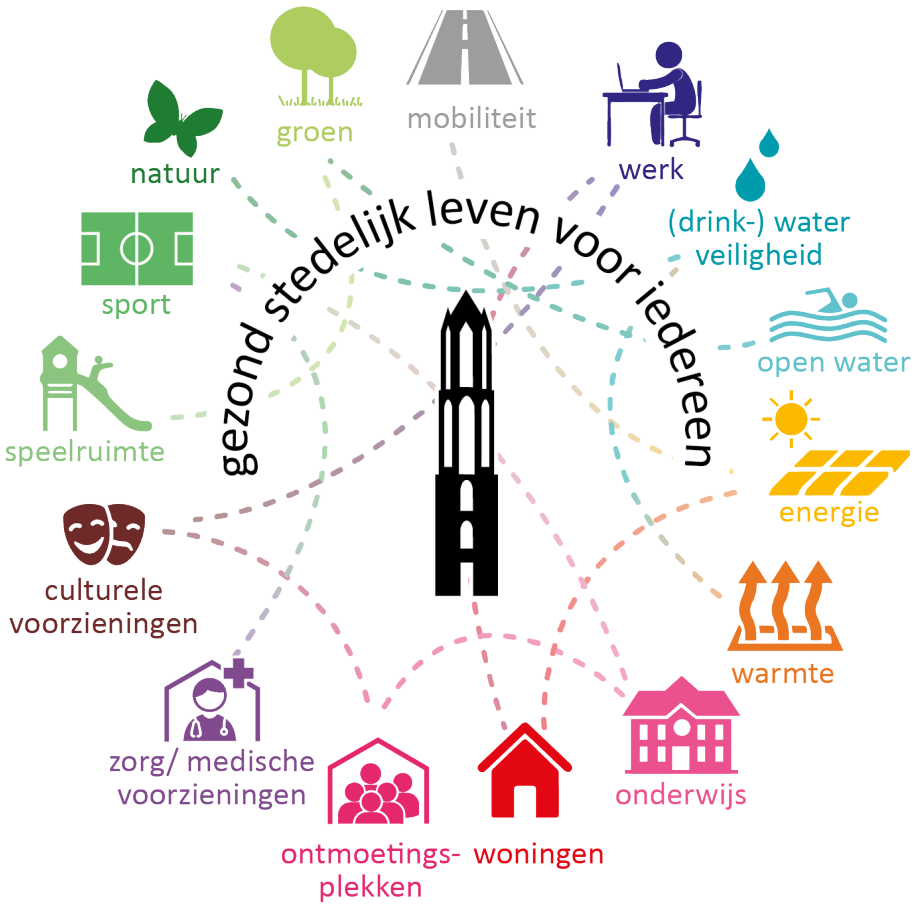
Bovendien zien we kansen om opgaven sterker aan elkaar te verbinden en integraal te benaderen. Daarmee verrijken we de RSU. De gemeentelijke opgave is vertaald naar zeven strategische lange termijn doelen: *woningmarkt in balans, werk voor iedereen, duurzame mobiliteit voor iedereen, vergroenen en verdichten in balans, duurzame energie voor iedereen, zorg dichtbij en op maat en gezondheid, veerkracht en gelijke kansen.*
De actualisatie van de RSU kan daarnaast niet los worden gezien van andere (beleidsmatige) ontwikkelingen in het ruimtelijke domein, zoals de voorgestelde stadsakkoorden voor wonen en

aardgasvrij en de nota's 'Koers Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen' (nog in besluitvorming) en 'Gezondheid voor iedereen' (vastgesteld oktober 2019).

De RSU is voor de langere termijn (richting 2040) het kompas waarmee we (ruimtelijk) invulling geven aan al deze opgaven en ontwikkelingen. Ook gegeven het feit dat de ruimte schaars is en de ruimtevraag zeer groot. Dit vraagt om slimme strategieën en oplossingen.

Koersdocument binnen de Omgevingsvisie Utrecht
De RSU2040 wordt de visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke omgeving. Het zal een vergezicht geven, op basis van (effecten van) het huidige beleid, trends en ontwikkelingen en toekomstige innovaties. Samen met andere belangrijke koersdocumenten, zoals hierboven genoemd, vormt de RSU de stip op de horizon -de koers- van de Omgevingsvisie Utrecht.

In de RSU2040 worden richtinggevende keuzes gemaakt met een handelingsperspectief voor de korte en middellange termijn. Bovendien zal de RSU2040 een investeringsstrategie (met instrumentarium) bevatten voor het ruimtelijk domein, die helpt bij het afwegen van ambities en het mobiliseren van bijdragen van publieke en private partners. Zie ook paragraaf 5.11.

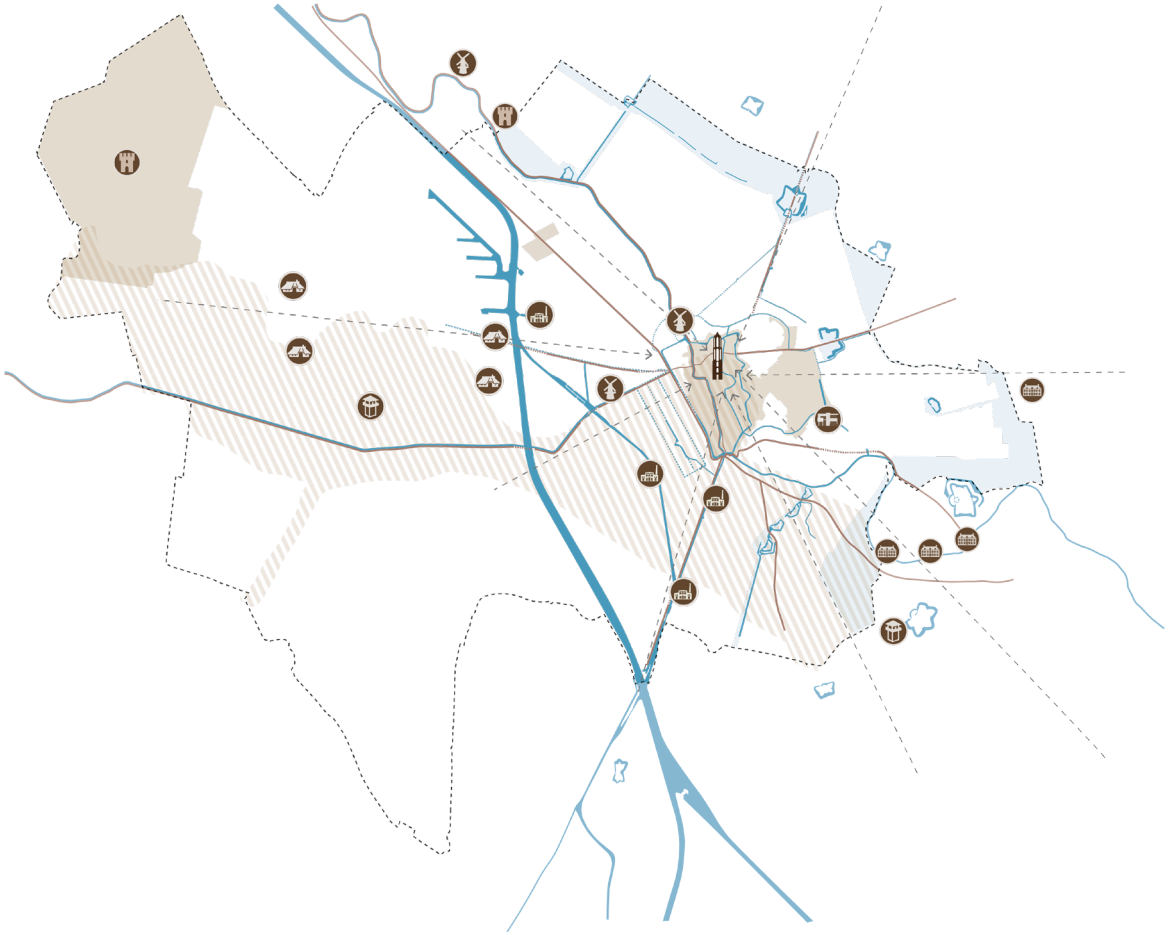

Gemeente Utrecht

3. Handhaven en versterken van de karakteristieke Utrechtse kwaliteit

Utrecht is een stad met een lange en rijke geschiedenis met waardevol cultureel erfgoed, waar we trots op zijn en waar we op voort willen bouwen. Utrecht kiest ervoor om haar waardevolle historie in te zetten bij de verdere ontwikkeling van de stad. Utrechters zijn trots op hun stad en dat moeten we zo houden, juist wanneer we flink gaan groeien.

Utrecht heeft van oudsher een traditie in ‘gezond stedelijk leven’, fysiek en mentaal. Er is in Utrecht een eeuwenlange intrinsieke motivatie/overtuiging de stedelijke ontwikkeling gezond vorm te geven. Verschillende burgemeesters, onder anderee Moreelse, Asch van Wijck en Fokkema-Andreae gaven het vorm vanuit die overtuiging. In Fokkema-Andreae’s tijd groeide Utrecht spectaculair hard, maar dat verliep onsamenhangend. Hij zag noodzaak om het integraal aan te pakken, waarbij gezondheid een groot thema was. Hij liet Berlage het beroemde plan maken en kocht de landgoederen van Amelisweerd voor recreatie en ontwikkelde Maarschalkerweerd tot sportgebied. ‘Ongezond levende’ Utrechters konden sporten en recreëren in een groene aantrekkelijk omgeving, met schone lucht. En bij alle burgemeesters waren stedenbouwkundige plannen met veel aandacht voor groen en blauw vertrekpunt voor de groei.

De RSU2040 bouwt voort op die traditie. We zien de stad daarbij dus niet als een ‘tabula rasa’, een leeg vel waarop we ongestoord kunnen plannen. Het is belangrijk dat we rekenschap geven van het erfgoed dat er is, de betekenis voor de stad herkennen en er opnieuw waarde aan toevoegen. Dat is meer dan alleen behoud van monumenten; we benutten het erfgoed als basis voor onze verdere verstedelijking.

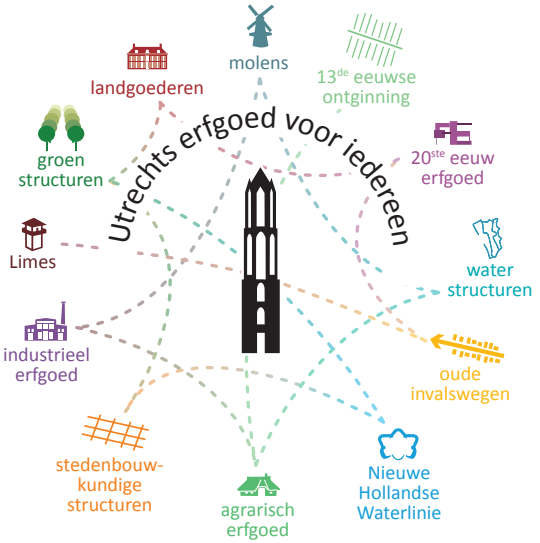
Dat doen we door:

Herkenbaar houden: Het gaat hier veelal om het gebruiken van bestaande verkavelingen en hoofdstructuren. Een 13de-eeuwse ontginning die een continu agrarisch gebruik heeft is nog steeds goed herkenbaar als 13de-eeuwse verkaveling. Datzelfde geldt ook voor typisch 20ste eeuwse vormen van stedelijke ontwikkeling.

Zichtbaar maken: Een deel van het (religieus) erfgoed heeft waarde omdat het een specifiek verhaal vertelt, een verhaal dat in een bepaald tijdvak is begonnen, zich in de loop der tijd heeft ontwikkeld en nog lang niet is afgelopen. In de negentiende eeuw heeft bijvoorbeeld de Nieuwe Hollandse Waterlinie gebruik gemaakt van de landschappelijke (ontginnings)structuren ten oosten van de Vecht. Hier is duidelijk sprake van onderlinge samenhang van bodem, landschap en bebouwingswijze. Soms is dat verhaal ‘verstopt’ (wie weet waar Lunet II ligt?), en kan dat met ruimtelijke ingrepen weer zichtbaar worden gemaakt.

De keuzen die we maken:

- Via het (religieus) erfgoed voegen we waarde toe op verschillende niveaus: van locatie- tot stadsniveau.
- Voor de ruimtelijke strategie nemen we de *historische groenstructuur en waterlopen als basis*. Die maken we duidelijker zichtbaar en herkenbaar. We positioneren het Merwedekanaal en het Amsterdam-Rijnkanaal als ‘nieuwe Nieuwegrachten’: Binnenstedelijk water, oorspronkelijk bedoeld als transportas en langzamerhand getransformeerd naar unieke woon/werk milieus.
- Op vergelijkbare wijze geven we de Nieuwe Hollandse Waterlinie een plek in de stad als ‘nieuwe stadswal’: oorspronkelijk een verdedigingsstructuur en nu opgenomen als groenblauwe buitenruimte.
- De Dom is al eeuwen een belangrijk oriëntatiepunt voor Utrecht en blijft dat ook. Bij de keuze voor hoogbouw wordt hier altijd rekening mee gehouden. We sluiten niet uit dat we hoger bouwen dan de Dom; we wegen dit per keer af. Zoals we dit ook bij bijvoorbeeld de MARK in Leidsche Rijn Centrum hebben gedaan.

4. Barcode als uitgangspunt voor balans in de gezonde stedelijke ontwikkeling

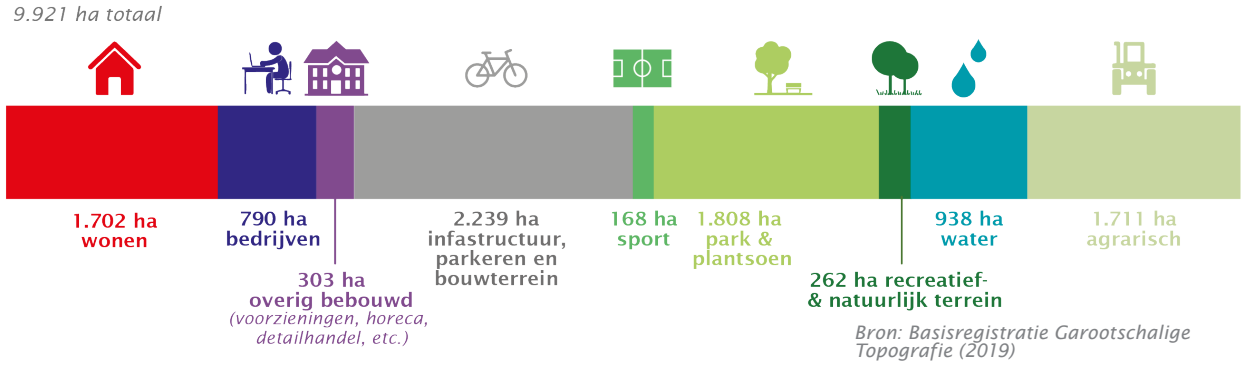
Om de ruimtevraag inzichtelijk te maken benutten we de barcode-systematiek. De barcode geeft schematisch weer welke ruimtevraag en ruimteclaim op de stad wordt gelegd. Dit is een kwantitatieve benadering van de hoeveelheid ruimte die nodig is om de groeiprognoses te accommoderen, beredeneerd vanuit het bestaande beleid, aangevuld met trends en ontwikkelingen ('het WAT'). Het is een bruikbaar instrument om vervolgens een kwalitatieve afweging te maken ('het HOE').

De barcode is de optelsom van alle (programma) elementen die de stad vormen; vaak staan deze elementen in een directe afhankelijkheid tot elkaar. Het gaat daarbij niet alleen over het aantal woningen en de hoeveelheid verharding maar ook wat deze betekenen voor het volume maatschappelijke voorzieningen, groen, energie, water, en wat meer. Kortom, de ruimtevraag breed.

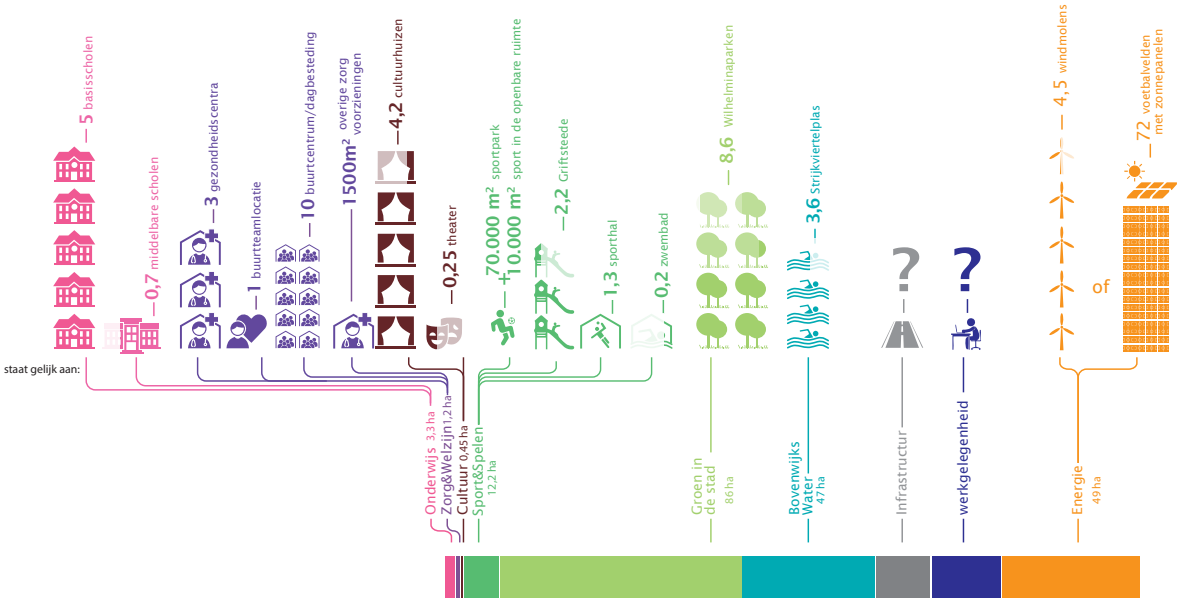
Voor 10.000 woningen is circa 180-200 hectare aan extra ruimte nodig om dit een plek te geven.

Dit is een kwantitatieve benadering. Verschillende strategieën (pag. 9) geven aan hoe met deze vraag in ruimte omgegaan kan worden. Voorbeeld: stapelen geeft een afname van het ruimtebruik aan.

De barcode van Utrecht anno 2019:

10.000 woningen betekent ook:

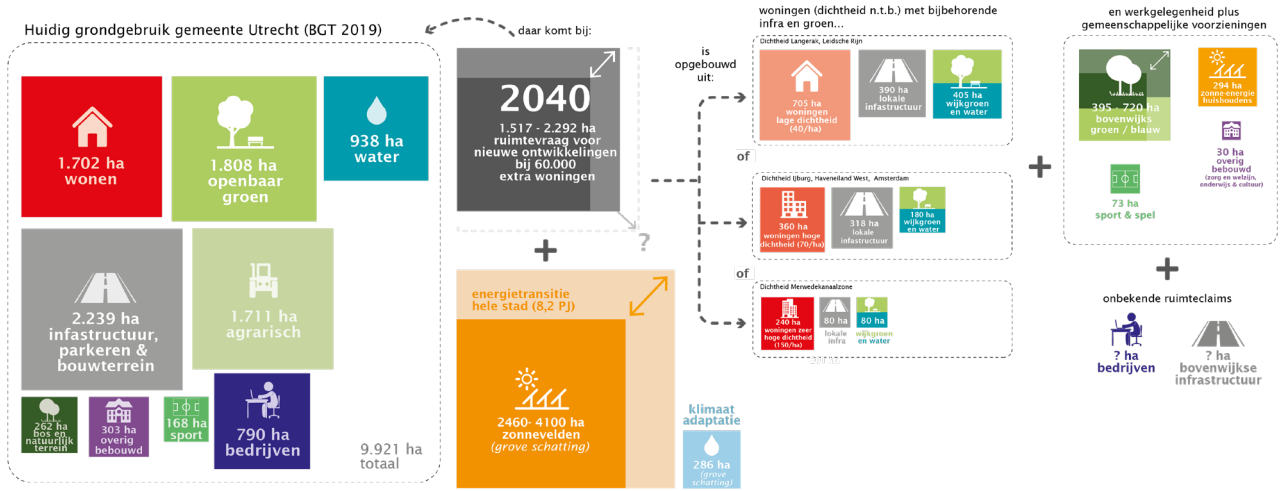
Zoveel ruimte heeft Utrecht niet. Daarom zullen we in de RSU voorstellen doen hoe om te gaan met de ruimteschaarste. Denk hierbij aan:

- Functieverandering
- Verdichten
- Functies stapelen
- Multifunctioneel ruimtegebruik
- Slimme organisatie
- Samen met de regio.

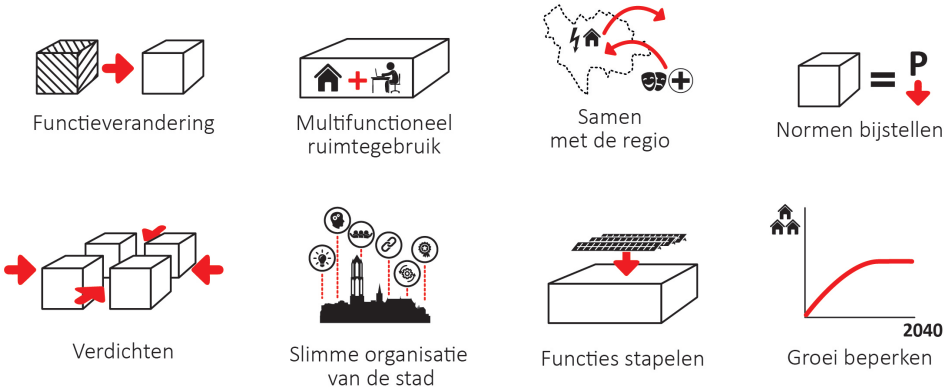
Deze voorstellen zullen vragen om keuzes hoe we willen groeien. Soms kunnen we extra zaken realiseren door normen bij te stellen, maar soms zullen we ook moeten kiezen om ambities bij te stellen (de groei beperken) om balans te houden in de groei van onze stad.

Voor veel van dergelijke keuzes bestaan al uitgangspunten. Zo bevat de vastgestelde nota Volksgezondheid 2019 – 2023 ‘Gezondheid voor iedereen’ een aantal leidende principes. Deze hebben onder andere betrekking op de aanwezigheid van groen en de inrichting van de openbare ruimte (“groen, tenzij”), waar bouw je en voor wie bouw je (afstandscriteria), zijn er voldoende en gevarieerde mogelijkheden om in de stad te verblijven, te bewegen, te spelen en om andere mensen te ontmoeten? Is er gezond en duurzaam voedselaanbod in de omgeving?

Indicatie van de ruimtelijke opgave:

Ruimtelijke strategieën:

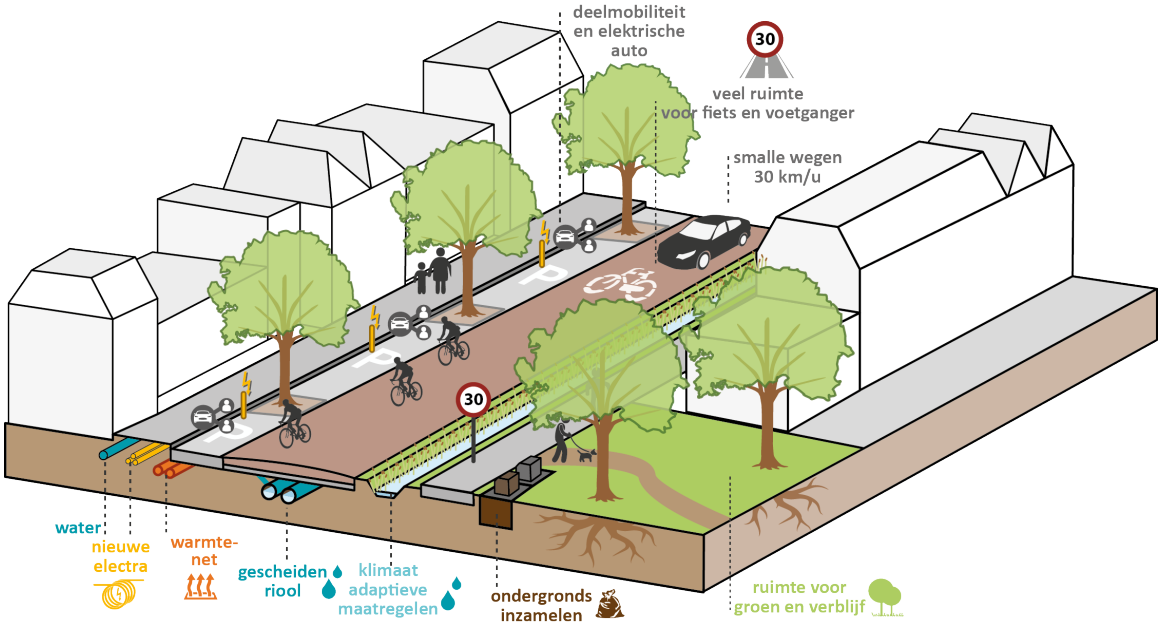

Gemeente Utrecht

Daarnaast is de maatschappelijke visie op de verdichting van de stad beschreven in het koersdocument ‘Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen’ (besluitvorming verwacht in het eerste kwartaal 2020), waarin ook dilemma’s en uitdagingen staan verwoord. Het koersdocument bundelt bestaand beleid waarbij de vastgestelde normeringen als input zijn gebruikt voor de barcode.

Van kwantiteit naar kwaliteit

De vertaalslag naar wat het kwantitatieve inzicht betekent voor de stad en waar we als stad naar toe willen, zullen we kwalitatief moeten beantwoorden. Door inzichten in trends en ontwikkelingen en bestaande en nieuw opgedane kennis, ontwerpen we een aantal principes en handvatten voor de kwalitatieve vertaling voor de stad. Zo zorgen we ervoor dat we verantwoord groeien, zonder schade toe te brengen aan mens en milieu en waarbij de negatieve effecten van groei zo veel mogelijk worden beperkt.

Voorbeelden van een vertaling van kwantitatieve naar kwalitatieve principes voor de openbare ruimte

5. Uitgangspunten RSU 2040

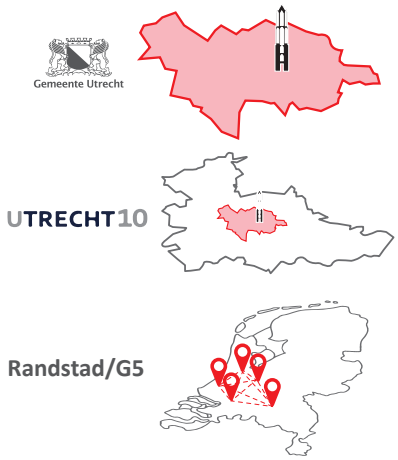
Verstedelijking is een mondiale trend van enorme omvang. Vandaag de dag leeft 55% van de wereldbevolking in stedelijke gebieden. Volgens de VN is dat 68% in 2050. Ook de Nederlandse steden groeien in hoog tempo. Zowel bevolkingsomvang als productiviteit groeien harder in steden dan elders. Steden vormen met hun hoge dichtheden en hoogwaardige economische activiteit het vliegwiel van de Nederlandse economie. De groei draagt positief bij aan de sociale en economische positie van Nederland. De trek naar de stad versterkt de concurrentiepositie, de werkgelegenheid en draagt bij aan de agglomeratiekracht en innovatie. De positieve impact van verstedelijking op de Nederlandse economische groei is dan ook fors en wordt geschat op 0,5% tot 2% van het bruto binnenlands product.

Ook Utrecht heeft te maken met deze urbanisatietrend. Utrecht is één van de meest aantrekkelijke steden van Nederland en volgens de EU ook één van de meest concurrerende regio's van Europa. Onze stad is de draaischijf van Nederland: het drukste station van Nederland, grote Rijkswegen die Oost en West en Noord en Zuid Nederland met elkaar verbinden, een economische motor die blijft groeien, een hoog ontwikkeld kenniscentrum rondom het Utrecht Science Park waar de relatie met onderzoek, onderwijs en bedrijven floreert, nationale landschappen in en rondom de stad, rijke historie met dito erfgoed, een gevarieerde bevolkingssamenstelling en meer. Deze bijzondere waarden van onze stad willen we behouden en versterken. Niet alleen voor de stad zelf, maar ook voor de grote regio en voor Nederland.

Dit brengt wel uitdagingen met zich mee, waar we oog voor moeten hebben. Woningen worden duurder, jonge gezinnen verlaten de stad, het verkeer loopt vast, groen en biodiversiteit nemen af. Dit vraagt om maatregelen ten behoeve van de leefbaarheid in de stedelijke regio's.

Metropoolregio Utrecht

Utrecht verhoudt zich daarmee ook tot een groter geheel dan alleen zijn eigen stadsgrenzen. De stad is onderdeel van de Metropoolregio Utrecht (MRU), samen met de omliggende gemeenten. Bovendien maakt Utrecht deel uit van de 'Holland Metropole', een gebied dat zich uitstrekt van Haarlem tot Eindhoven en van Almere tot Rotterdam. Een hecht verbonden netwerk van steden, dat samen een grote metropool vormt. Mensen laten zich niet remmen door gemeentegrenzen als het gaat om wonen, werken of recreëren. Kortom: de keuzes die we maken als gemeente hebben effect op de MRU en op de Holland Metropole. En andersom: wat er gebeurt in de Holland Metropole en de MRU heeft effect op Utrecht. Deze keuzes liggen dus niet alleen bij de Gemeente Utrecht (en daarmee in de RSU) maar ook op regionaal en nationaal niveau.

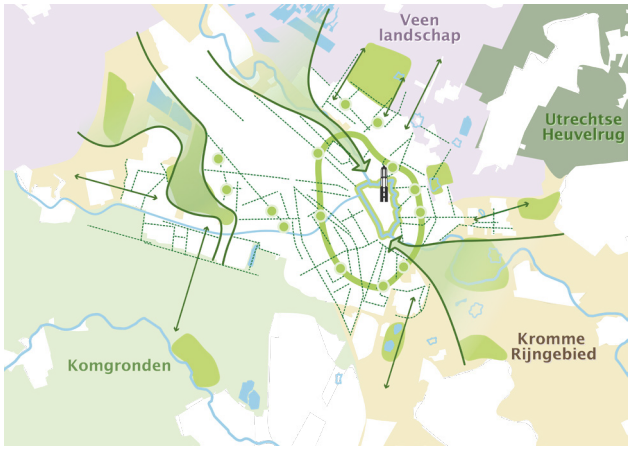

De grote uitdaging is een metropolitane stad te maken. Door alleen de focus te leggen op het aantal woningen en de mogelijke infrastructuur die daarbij hoort verarmen we de discussie tot een investeringsdiscussie. Dat doet geen recht aan de veelkleurigheid van het maken van een stad. Denk aan de rol van data en gedrag, groen en recreatie, water, werk en afstand tot werk, mobiliteit in brede zin, bereikbaarheid (ook van wijken onderling, van langzaam naar snel), leefbaarheid, ontmoeting en bewegen, diversiteit etc. Al deze elementen moeten scherp in beeld komen om te kunnen bepalen waar ontwikkelingen wel of niet kunnen plaatsvinden en of we dat willen.

Utrechtse waarden

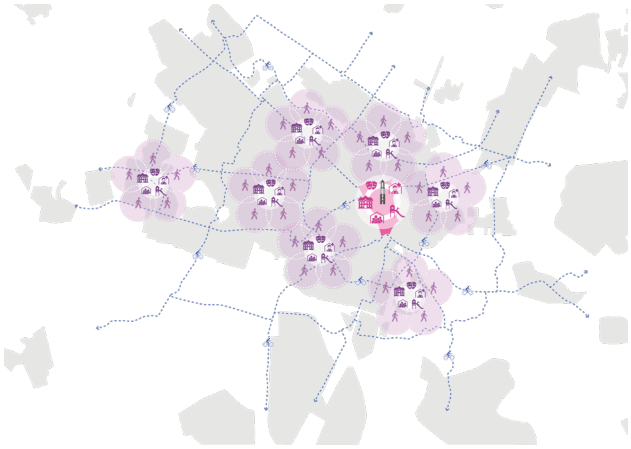
Draaischijf van Nederland

Stad temidden van vier landschappen

Hoogontwikkeld kenniscentrum

Menselijke maat in een grootstedelijke context

Rijke historie en erfgoed

Utrecht Centraal
D

Er is behoefte aan een brede strategische visie die een brug slaat tussen de ruimtelijk-economische betekenis van de stad, het innovatieklimaat van de stad en de regio, de leefbaarheidsopgaven, inclusiviteit, de sociale impact en de discussie rondom de gezonde stad. Een visie die barrières slecht en verbindingen legt. In een lokaal, regionaal, nationaal en internationaal veranderend perspectief. Met de RSU2040 ontwikkelen wij die strategische visie. En dat doen wij op basis van de onderstaande elf uitgangspunten. Het zijn richtinggevende uitgangspunten voor onze eigen stad en tevens voor onze inbreng in de regionale en bovenregionale discussies over de ruimtelijke ontwikkelperspectieven voor de toekomst. Aan de hand hier van en met de opgedane kennis en inzichten zullen in de RSU2040 en de aanloop daar naar toe keuzes worden gemaakt hoe hier mee om wordt gegaan.

Op de volgende pagina's werken we deze uitgangspunten nader uit en geven we aan waarop we in de RSU2040 een antwoord geven.

Uitgangspunten voor het ontwikkelen van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040

1. Gezond stedelijk leven voor iedereen is het ijkpunt voor de groei van de stad; Utrecht kiest voor een balans tussen de bestaande stad en de groei van de stad;
2. De gemeente Utrecht vangt de groei van de stad op in de volgende prioriteitsvolgorde: (1) verdichten binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad rondom knooppunten, en (4) buiten de stad;
3. De gemeente Utrecht gebruikt vier hoofdrichtingen bij de ontwikkeling van gebieden: Koesteren, Inbreiden, Transformeren en Uitleg en gebruikt hierbij de barcode-methodiek als instrument om de ruimtevraag inzichtelijk te maken. (Maatschappelijke) Voorzieningen groeien mee met de groei of verandering van de stad;
4. De gemeente Utrecht bouwt aan een inclusieve stad, waar plek is voor iedereen en waarin scheidslijnen en barrières worden geslecht; menging van verschillende woonvormen (huur-koop; prijsklassen; etc) is een belangrijk basisprincipe voor ruimtelijke inrichting;
5. De gemeente Utrecht kiest voor groen, landschap en water als structurerende elementen en werkt aan een klimaatbestendige stad;
6. De gemeente Utrecht faciliteert de woningbouw (in balans met de regionale opgave) om te voorzien in de woningbehoefte;
7. De gemeente Utrecht stimuleert een groei van de werkgelegenheid die in aard en omvang aansluit bij de groei van de (beroeps)bevolking;
8. De gemeente Utrecht kiest voor een mobiliteitstransitie: de voetganger, de fiets, het openbaar vervoer en de deelmobiliteit krijgen prioriteit boven de auto;
9. De gemeente Utrecht kiest voor een energie-efficiënte stad en beperkt daarmee het beroep op energie uit de regio;
10. De gemeente Utrecht kiest voor meervoudig boven enkelvoudig ruimtegebruik, zodat de beperkte ruimte optimaal wordt benut;
11. De gemeente Utrecht ontwikkelt als integraal onderdeel van de RSU 2040 een investeringsstrategie die een indicatieve investeringsopgave biedt verbonden aan de realisatie van de RSU 2040.

5.1 Gezond stedelijk leven voor iedereen is het ijkpunt voor de groei van de stad; Utrecht kiest voor een balans tussen de bestaande stad en de groei van de stad.

En dat betekent:

- *Groei aangrijpen om kwaliteit te verbeteren en toe te voegen*
- *Samen met inwoners en andere partners innoveren*

Gezond stedelijk leven voor iedereen is erop gericht kwaliteiten te versterken, kansen te benutten, bedreigingen af te wenden en mensen in een kwetsbare positie gelijke kansen te bieden. Door op deze manier naar de groei te kijken, kunnen we in tijd en omvang groeipijnen beperken. De groei van de stad biedt kansen, maar het wordt ook voller en drukker. In de RSU werken we uit hoe we de verstedelijking in balans houden met de kwaliteit en leefbaarheid voor inwoners en bezoekers. Dit vergt wel keuzes.

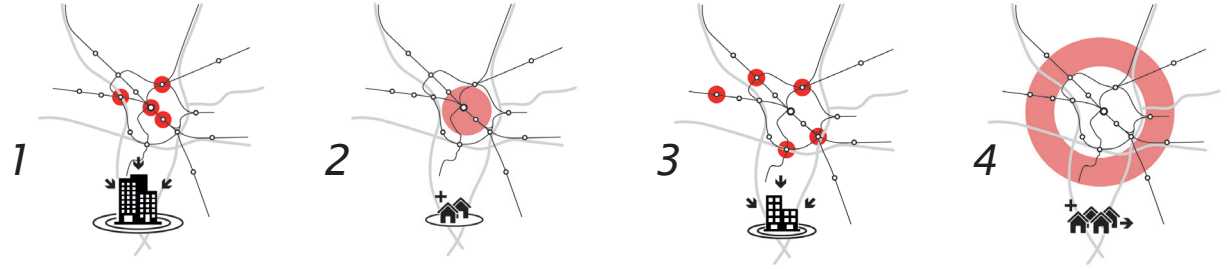
5.2 De gemeente Utrecht vangt de groei van de stad op in de volgende prioriteitsvolgorde: (1) verdichten binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad rondom knooppunten, en (4) buiten de stad

En dat betekent:

- *Niet alles tegelijk doen, maar prioriteren in locatie, tijd en financiering.*
- *Verdichten waar het kan en waar het waarde/ kwaliteit toevoegt.*
- *Binnenstedelijke gebieden hebben de hoogste prioriteit*
- *Multifunctioneel ruimtegebruik.*

Om de samenhang in de ontwikkeling van de stad te realiseren moeten we een aantal keuzes maken waar we wel of niet gaan ontwikkelen en in welke volgorde (fasering). Voorkomen moet worden dat we op de ene plek de stad versterken en tegelijkertijd op een andere plek uithollen. Daarom is een prioriteitsvolgorde nodig: (1) verdichten binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad rondom knooppunten, en (4) buiten de stad. De reden voor de keuze van binnenstedelijke verdichting is ingegeven vanuit de gedachte dat er een heel aantal voordelen ontstaat. Denk aan het ruimer gebruik maken van bestaande economische en sociaal-maatschappelijke voorzieningen en daar waar nodig deze uit te breiden, energie-efficiency, minder (auto)mobiliteit, menging van functies en meer.

Wij gaan daarbij op zoek naar een goede locatie-specifieke balans tussen verdichten en verhogen. Door wonen, werken en voorzieningen te mengen en ruimte multifunctioneel te benutten kunnen inwoners en bezoekers op diverse manieren gebruik maken van de stad zonder grote afstanden te overbruggen. De stad laat zich niet eindeloos verdichten. Er moet ook in de bestaande stad ruimte blijven voor groen en water en voor ontmoeten en bewegen. Dat stelt grenzen aan de verdichting. Waar die grenzen exact liggen laat zich niet vooraf definiëren en is afhankelijk van het tijdstip, de locatie en maatschappelijke ontwikkelingen.

Volgorde verstedelijking

5.3 De gemeente Utrecht gebruikt vier hoofdrichtingen bij de ontwikkeling van gebieden: Koesteren, Inbreiden, Transformeren en Uitleg en gebruikt hierbij de barcode-methodiek als instrument om de ruimtevraag inzichtelijk te maken. (Maatschappelijke) Voorzieningen groeien mee met de groei of verandering van de stad

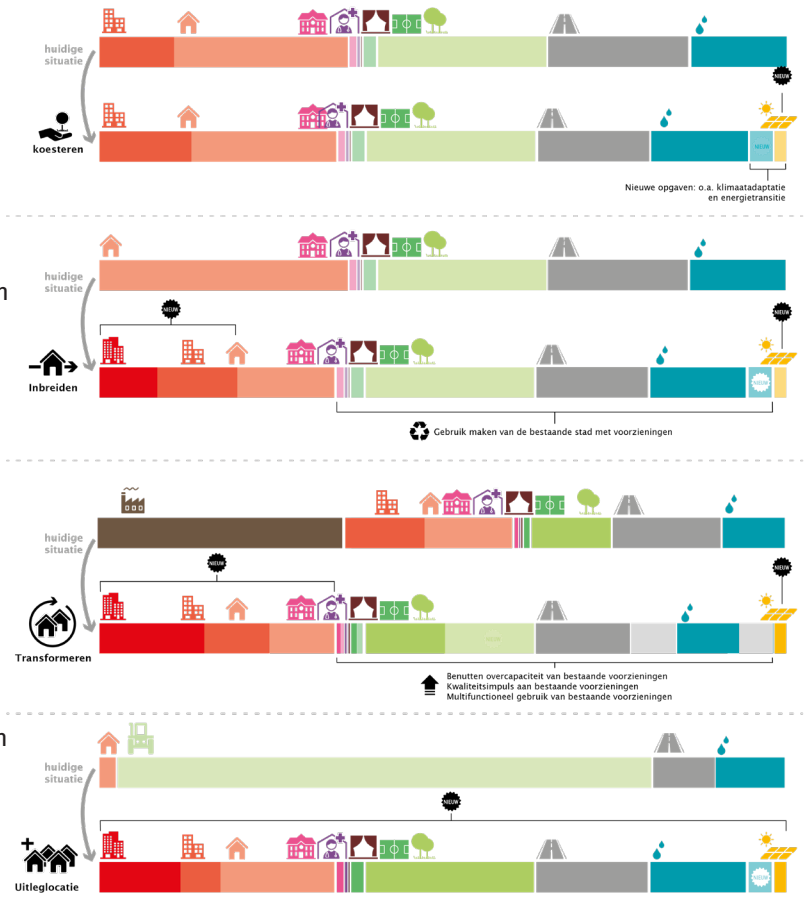
En dat betekent:

- *Van prioritaire gebieden naar prioriteiten per gebied.*
- *Niet elke wijk is hetzelfde, niet overal doen we hetzelfde.*
- *Onze hoofdinzet is de inbreiding en transformatie.*
- *Voorzieningen groeien mee met de groei of verandering van de stad.*
- *De barcode als methodiek en instrument in te zetten om de ruimtevraag inzichtelijk te maken.*

We spreken niet meer van prioritaire gebieden maar van prioriteiten per gebied. We nemen geen afscheid van onze inzet in de grote ontwikkelgebieden maar bieden een ruimtelijk perspectief voor de hele stad. We zien vier ontwikkelstrategieën:

1. '*Koesteren van de bestaande stad*'; in deze gebieden zetten we vooral in op het versterken van bestaande kwaliteiten. Dit betekent overigens niet dat er geen ontwikkeling mogelijk is.
2. '*Inbreiding*'; groei opvangen binnen bestaande gebieden op plekken waar nog ontwikkelmogelijkheden zijn. Voor de barcode betekent het dat we de groei voor een deel kunnen opvangen met bestaande voorzieningen en deels moeten toevoegen.
3. '*Transformeren*'; bestaande delen van de stad omvormen op basis van vernieuwde uitgangspunten. Voor de barcode betekent deze variant dat we de groei opvangen door slimmer gebruik van voorzieningen, bijvoorbeeld door multifunctioneel gebruik van locaties, door het beter benutten van overcapaciteit of voorzieningen beter bereikbaar te maken. Er zullen zeker ook voorzieningen moeten worden toegevoegd om de disbalans binnen de bestaande stad op te lossen.
4. *Ontwikkeling op uitleglocaties*'; niet binnenstedelijk groeien, maar uitbreiding aan de randen van de stad. Daar geldt voor de barcode dat sprake zal zijn van nieuwbouw (woningbouw en werkgelegenheid) en aanleg van voorzieningen. Denk daarbij ook aan sportvelden, scholen, parken en meer. Hierbij is het belangrijk dat de nieuwe gebieden niet ten koste gaan van gezond stedelijk leven in de bestaande stad.

De vier ontwikkelstrategieën kennen allemaal hun eigen barcode. Bij het koesteren van de stad en het inbreiden wordt veel gebruik gemaakt van de bestaande voorzieningen. Bij transformeren zullen ook voorzieningen moeten worden toegevoegd. Gedeeltelijk zijn deze al aanwezig, maar door de verandering van functies (werken naar wonen/werken) zal er meer vraag zijn naar andersoortige, vaak ook maatschappelijke voorzieningen (zoals scholen, buurthuizen, gezondheidscentra, culturele voorzieningen en ruimte om te sporten en te spelen).

5.4 De gemeente Utrecht bouwt aan een inclusieve stad, waar plek is voor iedereen en waarin scheidslijnen en barrières worden geslecht; menging van verschillende woonvormen (huur-koop; prijsklassen; etc) is een belangrijk basisprincipe voor ruimtelijke inrichting

En dat betekent:

- *Werken aan leefbare en inclusieve wijken.*
- *Voorzieningen zijn voor iedereen bereikbaar.*
- *Alle soorten huishoudens kunnen in de stad blijven wonen.*

Een inclusieve stad voor iedereen betekent dat we niet alleen handelen in het belang van economische waarde, groei en efficiëntie maar dat we ook waarde hechten aan maatschappelijke en culturele ontwikkeling, aan innovatie en creativiteit en aan zorg en het voorkomen van sociale uitsluiting. Voor de stad als geheel en voor de afzonderlijke wijken willen we gezond, groen, contrastrijk, inclusief en veelkleurig (conform de barcode) zijn en blijven. Voor arm en rijk, voor jong en oud, voor mensen met een beperking, voor inwoners met een migratieachtergrond, voor nieuwe bewoners, voor toeristen, etc.. Een stad met rijke contrasten en een grote diversiteit aan woonmilieus voor alle doelgroepen en waarin voorzieningen voor iedereen bereikbaar zijn.

Gezonde stad

Veelkleurige stad

Inclusieve stad

Contrastrijke stad

Groene stad

5.5 De gemeente Utrecht kiest voor groen, landschap en water als structurerende elementen en werkt aan een klimaatbestendige stad

En dat betekent:

- *Ruimte maken voor groen en water in netwerken en locaties.*
- *Nieuw groen en water maken in of nabij ontwikkelgebieden.*
- *Bestaand groen en water behouden, beter benutten en beter ontsluiten.*
- *Besloten ruimtes ontsluiten en openbare rustplekken creëren.*
- *Meer ruimte voor groen op daken en gevels.*
- *Grote gebaren, zoals de forten van UNESCO, koesteren en versterken.*

Groen, landschap en water in en rond de stad zijn een voorwaarde voor gezonde stedelijke ontwikkeling. De basis voor gezonde verdichting is de groenblauwe hoofdstructuur. Groen, landschap en water zijn daarmee niet het sluitstuk maar de start in het denken in ontwikkeling van de verstedelijking bijvoorbeeld die van de openbare/ publieke ruimte. We benutten de ruimte voor groen, landschap en water multifunctioneel; als plek om te rusten en te ontspannen; voor ontmoeten, recreëren, bewegen, verplaatsen/mobiliteit, energie, klimaatadaptatie etc.. Het gaat om de balans tussen verstedelijking en vergroening, met aandacht en ruimte voor zowel de woningbehoefte en bijbehorende voorzieningen als voor ecologie, plant en dier. We bezien of ook nieuwe waterverbindingen mogelijk/wenselijk zijn.

Groen is een belangrijk onderdeel in de ontwikkeling naar een klimaatadaptieve stad: het koelt, vangt fijnstof op, vertraagt waterafvoer door regenval en zorgt voor de toename van biomassa (opname CO_2). We willen de gevolgen van de klimaatverandering (zoals langdurige hitte of extreme neerslag) zo veel mogelijk beperken en werken aan een gezonde leefomgeving. De groei van de stad en klimaatveranderingen vragen om een toekomstbestendige leefomgeving, een positieve belevingswaarde en gezondheidswaarde van de leefomgeving (luchtkwaliteit, geluid, etc.). In de gebouwde en niet gebouwde omgeving.

1. Ruimte maken voor groen in netwerken

2. Meer ruimte voor groen op daken en gevels

3. Besloten groene ruimtes ontsluiten

4. Bestaand groen behouden en beter benutten

5. Nieuw groen maken in- of nabij ontwikkelgebieden

6. Grote gebaren, zoals de forten van UNESCO, koesteren en versterken.

5.6 De gemeente Utrecht faciliteert de woningbouw (in balans met de regionale opgave) om te voorzien in de woningbehoefte

En dat betekent:

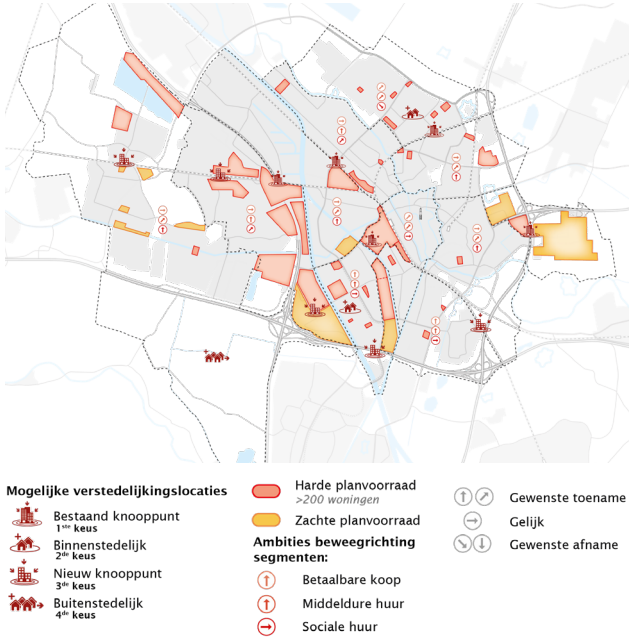
- *Het bouwen van circa 60.000 woningen tot 2040 conform de verwachte behoefte in de Primos-berekeningen van 2019.*
- *Het realiseren van de huidige planvoorraad (ca. 48.000 woningen, peildatum 1-2-2019).*
- *Nog 12.000 extra woningen realiseren op nog aan te wijzen locaties.*
- *Het zorgen voor een contrastrijke stad met variaties aan woonmilieus en met gemengde en nieuwe woonvormen.*

Tot 2040 is er in onze regio behoefte aan 104.000 extra woningen, waarvan circa 60.000 in de gemeente Utrecht. Deze woningbehoefte voor stad en regio vormen communicerende vaten; uitgangspunt in de RSU is dat we in de stad circa 60.000 woningen realiseren voor zover dat past binnen de randvoorwaarden van gezond stedelijk leven voor iedereen. De vraag is waar de woningbouwopgave gaat landen en hoe dat er uit gaat zien. De volgende volgorde hanteren we: eerst de huidige planvoorraad realiseren (Meerjaren Programma Ruimte 2019), dan ruimte vinden binnen de binnenstedelijke transformatie en herstructurering om daarna andere gebieden te verkennen. In de RSU kijken we niet alleen naar het aantal woningen, maar ook naar de kwaliteit van woningen en woonmilieus. Niet iedereen is hetzelfde, en niet iedereen heeft dezelfde woonwensen. We werken aan wijken die in balans zijn voor wat betreft betaalbaarheid (zie ook de woonvisie), maar die onderling qua karakter, sfeer en uitstraling mogen verschillen. We willen een contrastrijke stad blijven, waarin wijken hun eigen karakteristiek en eigen kwaliteit mogen behouden.

Investeringsstrategie

De groeiaantallen, met behoud van kwaliteit en karakter van de wijken, betekenen in combinatie met gezond stedelijk leven voor iedereen dat de businesscase voor de woonopgave niet eigenstandig kan worden bekeken. Deze multifunctionele focus maakt de bekostigingsvraag complexer, maar levert vanuit het maatschappelijk en financieel perspectief voor de stad en vanuit de belangen van betrokken (markt)partijen ook meer mogelijkheden op.

De ervaring leert dat een onrendabele top onvermijdelijk is en alleen maar stijgt. Daarom zetten wij, naast ons eigen gemeentelijk instrumentarium, ook in op (rijks)subsidies, zoals de Woningbouwimpuls. Tevens wordt verkend of er significante aanvulling mogelijk is vanuit alternatieve bekostiging door marktpartijen en andere baathebbers, waarbij kosten en baten dichter bij elkaar worden gebracht. Tenslotte bieden we investerende (markt)partijen de benodigde zekerheid met reserveringen die voortkomen uit de investeringsimpuls.

5.7 De gemeente Utrecht stimuleert een groei van de werkgelegenheid die in aard en omvang aansluit bij de groei van de (beroeps)bevolking

En dat betekent:

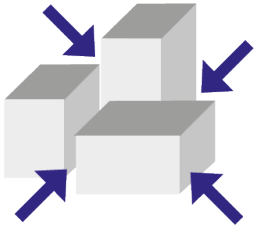
- *Verdichten van werkgelegenheid, in het bijzonder op stedelijke knooppunten.*
- *Functiemenging wonen, werken en voorzieningen.*
- *Focus op stadsgelieerde bedrijvigheid.*
- *Zoveel mogelijk werknemers per hectare bedrijvigheid.*
- *Zoveel mogelijk mobiliteitsvraag beperken.*
- *Aansluiten op het Utrechts onderwijs.*

De aard van de werkgelegenheid verandert. De circulaire economie en de creatieve maakindustrie zijn in opkomst. We zien dat we meer producten hergebruiken en meer in de nabijheid produceren. Dit zal vragen om andere werklocaties dan we momenteel gewend zijn. Zorg is of ons onderwijs goed aansluit bij de vraag die op ons afkomt. Voor alle werkdoelgroepen.

Of het nu gaat om kantoren of andere werklocaties, we willen streven naar zo veel mogelijk werknemers per hectare bedrijvigheid, oftewel: verdichting van werkgelegenheid. Dit realiseren we bij voorkeur rondom grote OV-/stedelijke knooppunten. Zo beperken we zowel de ruimtevraag als de drukke verkeersstromen van en naar de werklocaties.

Door de toename van het flexwerken, het aantal ZZP-ers en voortschrijdende digitalisering zien we in toenemende mate dat wonen en werken met elkaar vermengd raken of gemakkelijk met elkaar worden afgewisseld.

We bevorderen tot 2040 een groei van ten minste 85.000 banen in de stad en voor de ruimtevraag die dit met zich meebrengt zetten we in op verdichting van werklocaties, functiemenging (wonen, werken, voorzieningen), focus op stadsgelieerde bedrijvigheid en het optimaal aansluiten bij het Utrechts onderwijs. Ook bezien we – in regionaal perspectief - waar nog ruimte is voor bedrijventerreinen.

1. Verdichten
In het bijzonder op knooppunten

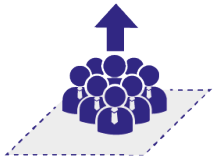
2. Functiemenging
Wonen, werken en voorzieningen

3. Focus op stadsgelieerde bedrijvigheid

4. Beperken mobiliteitsvraag en beschermen landschap en groen

5. Aantal banen per m2 moet omhoog in stad en regio

5.8 De gemeente Utrecht kiest voor een mobiliteitstransitie: de voetganger, de fiets, het openbaar vervoer en de deelmobiliteit krijgen prioriteit boven de auto

En dat betekent:

- *Inzet op voetganger, fiets, OV en nieuwe mobiliteitsconcepten zoals deelmobiliteit.*
- *Geen groei van het autoverkeer in de stad.*
- *Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen inzetten op een gezond mobiliteitsprofiel waarbij lopen, fietsen, deelmobiliteit, OV-gebruik prioriteit krijgen en autogebruik tot een minimum wordt beperkt.*
- *In de binnenstad zetten we de voetganger op één.*

Inzet is dat de stad blijft bewegen en leefbaard is en blijft. Daar zijn diverse middelen voor die in de RSU2040 en mobiliteitsbeleid verder worden uitgewerkt. De groei van de stad brengt onvermijdelijk meer mobiliteit met zich mee. Om de drukte in goede banen te leiden willen we dat het autogebruik niet groeit in vergelijking met de huidige situatie.

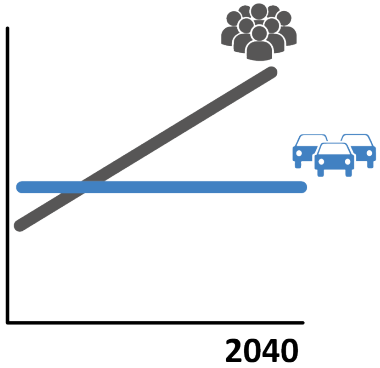
Grootschalig parkeren op afstand levert een grote bijdrage aan géén groei van het autoverkeer binnen de Ring en zelfs minder groei op de Ring zelf. Hiermee faciliteren we de multimodale reis met OV en de fiets (in de stad) en deels met de auto (vanuit de regio).

Met de mobiliteitstransitie bedoelen we dat het gebruik en het ruimtebeslag van de auto als vervoersmiddel sterk zal afnemen. Met name rondom OV-knooppunten ontstaat hierdoor meer ruimte voor lopen of fietsen als invulling voor de zgn. ‘last mile’. Buiten en tussen de knooppunten krijgen de fiets en het OV prioriteit.

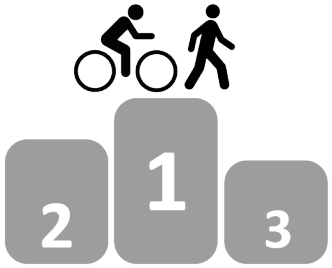
Voor korte verplaatsingsafstanden is lopen het meest ideaal. Lopen is gezond en neemt de minste ruimte in, zeker omdat er geen sprake is van het stallen of parkeren van een voertuig. Inzet binnenstedelijk en rondom centra is gericht op lopen. Rond OV-knooppunten en belangrijke bestemmingen krijgt de voetganger prioriteit boven de auto, fiets en OV.

Met een groei van soms meer dan 100% op drukke fietsroutes is een forse capaciteitsuitbreiding nodig van het fietsnetwerk. Het fietsnetwerk is fijnmaziger, heeft meer capaciteit, is veiliger en geschikt voor verschillende doelgroepen en leeftijdsgroepen.

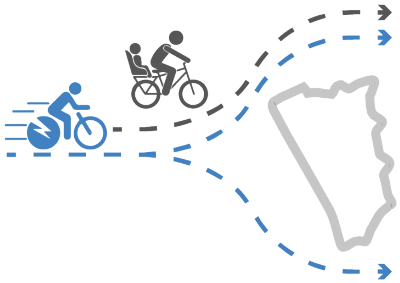
Het beoogde OV-netwerk biedt nieuwe grote (intercity)knooppunten met metro-achtige frequenties tussen de diverse stations en grote kerngebieden. Hierdoor wordt niet alleen Utrecht Centraal ontlast, maar worden ook snellere en directere verbindingen geboden.

1. Geen groei van het autoverkeer in de stad, ondanks de groei van de stad

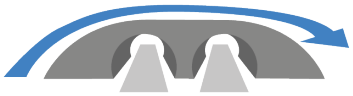
2. Ruim baan voor de fietser en voetganger

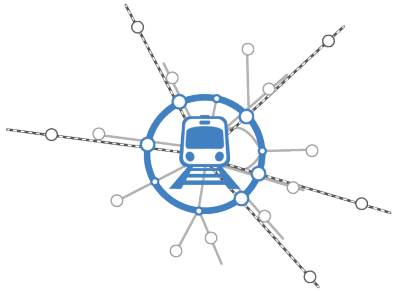
3. Meer routes met meer capaciteit voor diverse doelgroepen

4. Minimaliseren woon-werk verkeer door functiemening en concentratie rondom OV-knooppunten

5. Stedelijke ontwikkeling inzetten om nieuwe verbindingen te maken en barriéres te slechten

6. Schaalsprong openbaar vervoer als volwaardig alternatief voor de auto

5.9 De gemeente Utrecht kiest voor een energie-efficiënte stad en beperkt daarmee het beroep op energie uit de regio

En dat betekent:

- *De vraag naar energie wordt zoveel mogelijk beperkt (goede isolatie, warmtekoppelingen, slim plaatsing van functies met een grote energievraag, etc.).*
- *Voor de warmte- en koudevraag maximaal gebruik maken van bodemenergie, restwarmte en oppervlaktewater.*
- *Het realiseren van een versnelde vervanging van bestaande fossiele energie-infrastructuur die de benodigde duurzame energie voor het de stad ontsluit.*
- *Rijnenburg wordt (tijdelijk/ gedeeltelijk) benut voor stedelijke opwekking van energie.*
- *Nieuwbouw is energieneutraal.*

Streven is, conform de Nationale Omgevingsvisie 2050 (NOVI), om geen problemen afwentelen op regio en toekomstige generaties. Zowel nationaal als lokaal zijn de doelstellingen scherp aangezet op het gebied van de energietransitie. De aarde warmt op, mede door menselijk handelen. Daarom wordt via het Klimaatakkoord een groot aantal maatregelen getroffen om in Nederland de uitstoot van het broeikasgas CO_2 met 50% te verminderen.

In de RSU2040 leggen we vast hoe we de ruimtelijke consequenties van opwekking, opslag en transport zo beperkt mogelijk kunnen houden. Grootschalige nieuwbouw en stedelijke gebiedsontwikkeling bieden mogelijkheden om de nieuwste bouw toe te passen en dragen daarmee bij aan energie neutrale gebouwen en gebieden. Bovendien zijn bij binnenstedelijk verdichting en het ontwikkelen van compacte steden de afstanden tussen functies en gebouwen kleiner. Hierdoor zijn er meer kansen om vraag en aanbod (restwarmte) van energie aan elkaar te koppelen, energiesystemen (stadswarmte, wko etc.) te verbinden en daardoor een grote energie-efficiëntie te behalen. Daarmee wordt ook de transitie naar aardgasvrij in de bestaande bouw versneld.

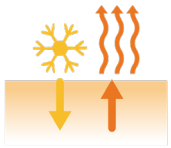
De transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving vraagt investeringen in zowel de woningen en gebouwen maar ook in de aanpassing van een (gas)infrastructuur naar een warmtenet of elektriciteitsnet. De verandering van de energie infrastructuur biedt ook kansen om de ingreep in de ondergrond te koppelen aan een transformatie om de buitenruimte anders in te richten, verkeerssituaties te verbeteren en/of het groen en water in de stad. Daarvoor kunnen samenhangende plannen worden ontwikkeld.

Rijnenburg

Rijnenburg wordt in eerste instantie benut voor stedelijke opwekking van energie. In de RSU 2040 wordt in beeld gebracht in hoeverre deze grootschalige locatie nodig is voor de stedelijke ontwikkelbehoefte op lange termijn en onder welke condities dit kan worden gerealiseerd. Daarmee wordt duidelijk wat de lange termijn bestemming van Rijnenburg (als geheel en/of voor deelgebieden) kan zijn.

1. Energie- en warmtevraag zoveel mogelijk beperkten

2. Voor de warmte- en koudevraag maximaal gebruik maken van bodemenergie, restwarmte en oppervlaktewater

3. Het realiseren van een versnelde vervanging van bestaande fossiele energie-infrastructuur

4. Rijnenburg (tijdelijk/ gedeeltelijk) benutten om bij te dragen aan de stedelijke opwekking van energie

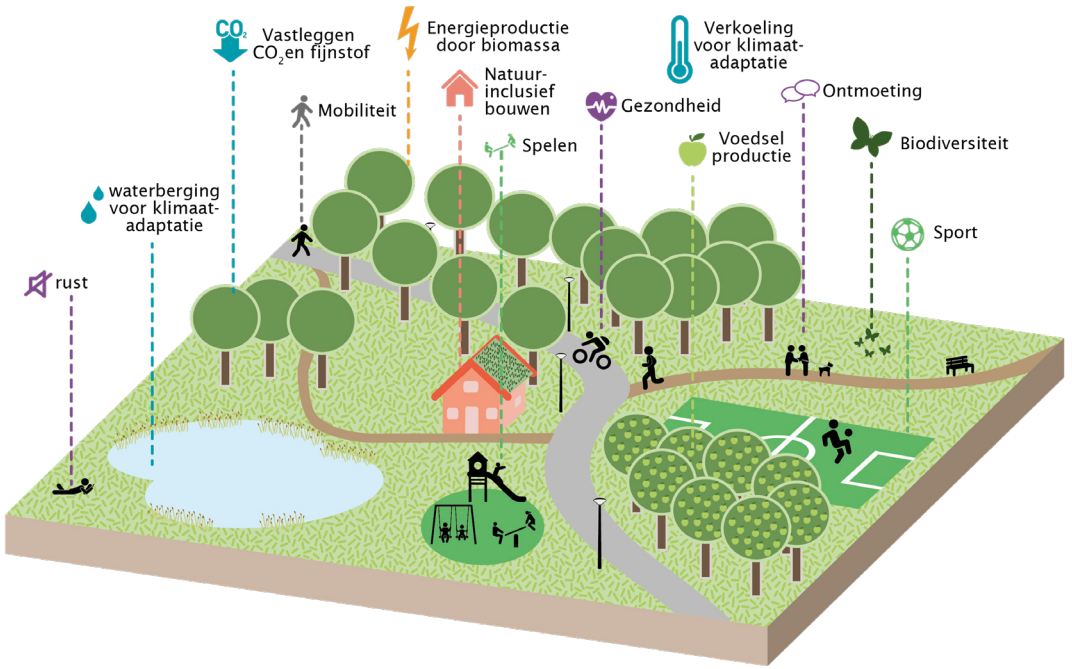
5. Nieuwbouw is energieneutraal

5.10 De gemeente Utrecht kiest voor meervoudig boven enkelvoudig ruimtegebruik, zodat de beperkte ruimte optimaal wordt benut

En dat betekent:

- *Waar mogelijk worden functies binnen locaties en gebieden gecombineerd.*
- *Meervoudig ruimtegebruik en functiemenging verkleinen de mobiliteitsbehoefte.*
- *Meervoudig ruimtegebruik en functiemening vergroten de kansen voor circulaire processen van bijvoorbeeld energie en hergebruik van reststromen.*

Er is niet genoeg ruimte in de stad om alle functies naast elkaar een plek te geven. Ook voor het efficiënt gebruik van de stad en de vraagstukken rondom klimaat, bereikbaarheid, groen en meer is het onhoudbaar om alles naast elkaar te programmeren. Het meervoudig gebruik van ruimte en gebouwen biedt kansen die de stad niet alleen veerkrachtiger maar ook efficiënter maken in het gebruik van onder andere energie en grondstoffen. Bovendien biedt meervoudig gebruik van de ruimte de mogelijkheid om meerdere van de hier genoemde uitgangspunten in dezelfde ruimte te realiseren, zonder dat deze elkaar verdringen of beperken.

Voorbeeld van multifunctioneel gebruik van de groene ruimte

5.11 De gemeente Utrecht ontwikkelt als integraal onderdeel van de RSU 2040 een investeringsstrategie die een indicatieve investeringsopgave biedt verbonden aan de realisatie van de RSU 2040

En dat betekent:

- *Een majeure bekostigingsopgave waarvoor doelmatigheidsvragen en complexe bekostigingsopgaven niet uit de weg worden gegaan.*
- *Voortbouwen op en optimaliseren van bestaand instrumentarium, zoals bijvoorbeeld het naar aanleiding van de RSU 2030 ontwikkelde gemeentelijk groeikader. We overwegen of en hoe additionele middelen (Grex-opbrengsten, parkeermiddelen, erfpacht, etc.) kunnen bijdragen aan het benodigde investeringsvolume.*
- *Maximale inzet op het mobiliseren van (meerjarige) bijdragen van private en publieke partners, ook door nieuwe bekostigingsinstrumenten. Van het rijk wordt medewerking verwacht op het vlak van (additionele) subsidies en fondsen en de toepassing van (nieuwe) instrumenten op het vlak van beprijzen en belasten. Waar nodig en mogelijk werken we samen met het rijk aan pilots en experimenten om de haalbaarheid van nieuwe bekostigingsverhoudingen te verkennen.*

De investeringsstrategie 2040 vormt het kader dat richting geeft aan het jaarlijks begrotingsproces. Per jaarschijf wordt (in het kader van de Voorjaarsnota) besloten over de inzet van de dan bekende en beschikbare investeringsruimte voor concrete (meerjarige) opgaven.

Bezoekadres Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht
Postadres Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00
Mail rsu@utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Besluitenhistorie

Datum	26 november 2019
Behandeld door	Wilbert van Ittersum
Doorkiesnummer	06-24345771
E-mailadres	Wilbert.van.Ittersum@utrecht.nl
Kenmerk	6876294
Onderwerp	Besluitenhistorie Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040
Beleidsveld	Ruimtelijke ordening

Hierbij vindt u een overzicht van de belangrijkste besluiten met betrekking tot Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040.

- *Raadsbesluit* Ruimtelijke Strategie Utrecht 2030, vastgesteld door de Raad op 8 december 2016 (agendapunt 12)

- Raadsbrief Actualisaties Proces Ruimtelijke Strategie Utrecht, datum: 26 september 2018, kenmerk: 5667891

- *Raadsbrief* Startdocument Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040, datum: 25 januari 2019, kenmerk: 5667891/190122-kv

- *Raadsbrief* Planningsschema REP-U Ned-RSU, datum: 10 mei 2019, kenmerk: 6206562

- *Raadsbrief* voortgang planningsschema REP-RSU, datum: 28 juni 2019, kenmerk: 6311243

- *Raadsbrief* Ruimtelijke Strategie 2040, datum: 16 juli 2019, kenmerk 6592320.

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	843
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	9.1
Omschrijving	Raadsbrief Beantwoording technische vragen RIB uitgangspuntennotitie RSU
ID	864
Behandelend ambtenaar	B. de Jong
Telefoon	06 - 18 29 17 43
E-mail	b.de.jong@utrecht.nl
Datum collegebesluit	10 februari 2020
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok/Ruimtelijke Ontwikkeling, Vastgoed, Erfgoed/06-20011476

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**
Commissie Stad en Ruimte	13 februari 2020

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	B. de Jong	**Datum**	10 februari 2020
Doorkiesnummer	06 - 18 29 17 43	**Ons kenmerk**	7314556
E-mail	b.de.jong@utrecht.nl	**Onderwerp**	Beantwoording technische vragen RIB uitgangspuntennotitie RSU
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Ruimtelijke ontwikkeling

Geachte leden van de raad,

Door verschillende fracties zijn technische vragen gesteld over de uitgangspuntennotitie 'Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040', welke donderdag 13 februari aanstaande tijdens de Commissie Stad en Ruimte besproken zal worden. Hieronder treft u de beantwoording aan.

Inleiding
De Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) bevindt zich in de fase van het vaststellen van de nota van uitgangspunten. Op basis hiervan zal in de RSU de afweging wat betreft de ruimtevraag breed worden gemaakt, o.a. met behulp van de barcode. De barcode is de optelsom van alle (programma)elementen die de stad vormen; deze elementen staan deels in een directe afhankelijkheid tot elkaar. Het gaat daarbij niet alleen over het aantal woningen en de hoeveelheid verharding maar ook wat dit betekent voor het volume maatschappelijke voorzieningen, werklocaties, groen, energie en water. In de afweging zullen naast de geschiktheid en wenselijkheid voor woningbouw nadrukkelijk de huidige bestemmingen en voor de stad wenselijke overige bestemmingen worden betrokken, inclusief de daarbij behorende mobiliteitsvraagstukken.

Woningbehoefte en planvoorraad zijn niet statisch en zullen ook in de komende jaren regelmatig op de bestuurlijke agenda staan. Belangrijk is daarbij de daadwerkelijke realisatie van woningen en of deze al dan niet structureel achterblijft bij de behoefte en verwachtingen. Ook kan er sprake zijn van zowel planuitval als nieuwe initiatieven. Op zo'n moment zullen nieuwe discussies gevoerd moeten worden over mogelijke aanvullende locaties.

Er zijn verschillen in definitie van planvoorraad. De provincie is op dit moment haar planmonitor aan het actualiseren en zal in april 2020 met een nieuwe methodiek en nieuwe cijfers komen. Hier zal ook een uniforme omschrijving staan van de manier waarop door U16 gemeenten met potentiële planvoorraad wordt omgegaan.

De verwachting is dat met besluitvorming rond de RSU en het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) meer potentiële planvoorraad voor de lange termijn beschikbaar zal komen. Voor de stad Utrecht gaat het daarbij om binnenstedelijke verdichting en enkele grote zoeklocaties, waar tot op heden nog geen consensus over is en waarvan het de verwachting is dat ze zeker niet allemaal bestemd zullen worden tot ontwikkelingslocatie voor woningbouw.

Al met al geven de cijfers aan, dat naast het definiëren van locaties voor nieuwe plannen op lange termijn, het tevens noodzakelijk is om (mede gezien de achterblijvende productie) vooral in te zetten op het versneld realiseren van woningbouw binnen de huidige planvoorraad.

Vraag

- Kan er aangegeven worden waar er al harde en zachte plancapaciteit is in de stad en waar deze voorzien is? Op basis van welke aanname wordt gemotiveerd of en wanneer 'capaciteit' zacht of hard is? Kan hiermee aangegeven worden hoeveel procent dit van de verwachte en de overeengekomen plancapaciteit dit is?
- Er is afgesproken om 130% plancapaciteit te gaan programmeren. Hoe zit het met het verschil tussen de woningaantallen die in de REP studies aan Utrecht worden toegekend, de 60000 waar in de RSU vanuit wordt gegaan en de 130% plancapaciteit?

Gecombineerd antwoord op beide vragen

Planvoorraad omvat alle plannen in verschillende stadia van hardheid. Hierin maken we onderscheid tussen drie categorieën:

Categorie	*Omschrijving*	*Aantal woningen in voorraad, stand februari 2020 Enkele voorbeelden*
Categorie 1 Lopende plannen	*Plannen waarvan bestuurlijk minimaal een intentiedocument (voorheen startdocument) is vastgesteld. Dit noemen we harde planvoorraad.*	*41.000 tot 43.000 woningen. Voorbeelden: Cartesiusdriehoek, Beurskwartier, Lombokplein en Masterplan Jaarbeurs*
Categorie 2 Potentiële locaties	*Optelsom van initiatieven uit de markt, en plannen in de ideeontwikkeling binnen de gemeente, bijvoorbeeld in de vorm van een ambitiedocument. Als locaties of plannen in lijn zijn met de huidige verstedelijkingsstrategie, worden ze in de inventarisatie als potentiële locatie opgenomen. Dit noemen we zachte planvoorraad.*	*21.000 tot 30.000 woningen Voorbeelden: Rijnsweerd, USP, Galgenwaard en A12 zone (grondgebied gemeente Utrecht)*
Categorie 3 Zoeklocaties	*In het kader van de RSU zoeken we naar aanvullende locaties, deze zijn nog niet opgenomen in de geregistreerde planvoorraad*	*Geen woningen opgenomen in de planvoorraad Voorbeelden: Rijnenburg, Lage Weide, Maarschalkerweerd*

Volgens de meest recente inventarisatie van de gemeente (februari 2020) telt de huidige planvoorraad op dit moment op tot 62.000 tot 73.000 woningen. De bandbreedtes geven aan dat op veel locaties nog een afweging moet worden gemaakt over de verhouding tussen het aantal woningen en andere functies.

In motie 2019/422 over de 130% plancapaciteit draagt de raad het college op om in samenwerking met de U16 gemeenten aan te sturen op 130% plancapaciteit ten opzichte van de woningbehoefte in 2040, om vervolgens in de RSU aan te geven wat de effecten zullen zijn. De afspraak over 130% plancapaciteit is tevens geconsolideerd in het kader van de BO MIRT. Deze afspraak is gemaakt om voorbereid te zijn op mogelijke planuitval.

REP en RSU hanteren voor het bepalen van de woningbehoefte de Primos bevolkingsprognoses, waarbij geen rekening is gehouden met inlopen van het huidige woningtekort, maar wel nieuwbouw ter compensatie van sloop. De REP baseerde de woningbehoefte op prognoses uit 2017. Hierin is de behoefte in U16 als geheel 104.190, waarvan in de stad: 59.626.

De uitgangspuntennotitie van de RSU is gebaseerd op prognoses uit 2019. In vergelijking met 2017 signaleert Primos een sterkere bevolkingsgroei, en dus een grotere woningbehoefte. Aan de andere kant zijn we 2 jaar verder waarin productie is geleverd. De woningbehoefte tot 2040 is hierdoor 61.750. In de uitgangspuntennotitie RSU is toename van de woningbehoefte gebruikt als onderbouwing van de bouwopgave.

De huidige planvoorraad tot 2040 in de stad komt overeen met 100—118% van de woningbehoefte. Hierbij gaan we uit van een behoefte van 61.750, en een plancapaciteit van 62.000 tot 73.000; een optelsom van lopende projecten en potentiële locaties. Deze conclusie is nadrukkelijk voorlopig, omdat de planmonitor van de provincie op dit moment wordt geactualiseerd.

Vraag
Kan er aangegeven worden wat er qua gebiedskeuzes en invulling daarvan voorgelegd zal worden bij de RSU? In hoeverre zullen er verschillende scenario's voorgelegd worden voor ontwikkelstrategien op verschillende plekken? Op welke wijze zullen verschillende mogelijke uitleglocaties worden voorgelegd?

Antwoord
De RSU is een kader stellend strategisch document op alle ruimtelijke beleidsvelden; het geeft voor de stad Utrecht de richting aan. Het bevat ons standpunt over welke waarden en principes onlosmakelijk met Utrecht verbonden zijn, per gebied en voor de stad als geheel. Zo stellen we in de uitgangspuntennotitie het hanteren van een verstedelijkingsladder voor, die prioriteit geeft aan binnenstedelijk bouwen nabij OV knopen. In hoeverre dit lukt, hangt af van de mate waarin we aan een aantal randvoorwaarden kunnen voldoen, zoals ruimte voor groen en voorzieningen, en voldoende bereikbaarheid.

In de RSU 2040 worden richtinggevende keuzes gemaakt gericht op de gebiedsgerichte opgaven en gericht op de ruimtelijke consequenties van de thematische opgaven (maatschappelijke opgaven, wonen, mobiliteit, energie, groen, werklocaties, etc.). Dat betekent dat de RSU sturing geeft aan alle gebiedsopgaven en sturing geeft aan de thematische opgaven voor zover deze ruimtelijke consequenties hebben.
De RSU is dus geen plattegrond waarin alle functies van de stad tot in detail zijn ingetekend. Het geeft geen kant-en-klare oplossingen voor alle uitdagingen.

Wij hebben nog niet besloten of voor (sommige) gebieden meerdere scenario's worden uitgewerkt. We brengen van alle gebieden de potentie in beeld en beschrijven welke afwegingen we daarbij willen maken. Dat leidt tot een propositie per gebied en voor de stad als geheel: welk gebied kan welke bijdrage leveren aan de totale opgave van de stad.

Vraag
Welke rol hebben mogelijke nieuwe (uitleg)locaties in de BO MIRT gesprekken die nu al plaats vinden? Op welk 'niveau' worden deze gesprekken gevoerd? Gaat alles op basis van bestaand beleid, of: in hoeverre sorteert het college nu strategisch voor op keuzes die formeel nog gemaakt moeten worden? In hoeverre is het mogelijk om de verkenning voor BO MIRT aan te passen na het vaststellen van de RSU?

Burgemeester en Wethouders

Datum 10 februari 2020
Ons kenmerk 731455

Antwoord

In het BO MIRT zijn afspraken gemaakt en middelen gereserveerd voor de periode tot 2030 (de MIRT verkenning). De MIRT verkenning is vooral gebaseerd op bestaand beleid, en moet uiterlijk in 2022 leiden tot een voorkeursbesluit voor mobiliteitsmaatregelen die de doelen van de MIRT verkenning dienen. Eén van deze doelen is het mogelijk maken van nieuwe woon- en werklocaties tot 2030.

Parallel voeren we een MIRT onderzoek uit. Hierin worden ontwikkelperspectieven tot 2040 verkend, en mogelijke nieuwe locaties in beeld gebracht. Vanuit de gemeente Utrecht maken we deze keuzes in de RSU. Over noodzakelijke mobiliteitsmaatregelen kunnen nieuwe MIRT verkenningen worden gestart.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	866
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	9.2
Omschrijving	Raadsbrief Beantwoording vragen eerste termijn bespreking uitgangspunten RSU2040
ID	899
Behandelend ambtenaar	Wilbert van Ittersum
Telefoon	06 - 41 55 40 17
E-mail	wilbert.van.ittersum@utrecht.nl
Datum collegebesluit	24 februari 2020
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok/Ruimtelijke Ontwikkeling, Vastgoed, Erfgoed/06-20011476

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	5 maart 2020

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs
Wijk Noordwest
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Wilbert van Ittersum	**Datum**	24 februari 2020
Doorkiesnummer	06 - 41 55 40 17	**Ons kenmerk**	7346063
E-mail	wilbert.van.ittersum@utrecht.nl	**Onderwerp**	Beantwoording vragen eerste termijn bespreking uitgangspunten RSU2040
Bijlagen	-	**Beleidsveld**	Ruimtelijke ontwikkeling

Geachte leden van de raad,

Tijdens de commissiebehandeling op 13 februari jl. over het raadsvoorstel 'Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht' hebben wij toegezegd voor behandeling van de tweede termijn de gemiste vragen schriftelijk te beantwoorden. Hierop ontving ik vragen van de fracties van de ChristenUnie en Partij voor de Dieren, die ik hieronder beantwoord.

Vragen van de fractie ChristenUnie

Vraag
Is het mogelijk om in de RSU ook terug te komen op de grenzen van de groei? Wanneer gaat het knellen en vinden we als gemeente Utrecht dat verder groei de stad niet per definitie beter maakt.

Antwoord
Utrecht is één van de meest aantrekkelijke steden van Nederland en volgens de EU ook één van de meest concurrerende regio's van Europa. Die aantrekkingskracht heeft tot gevolg dat steeds meer mensen in Utrecht willen wonen, werken of verblijven. Utrecht groeit, en dat beeld past in de mondiale trend van urbanisatie. Het gemeentebestuur heeft de opdracht op die groei in goede banen te leiden en daarbij de juiste keuzes te maken. De groei van de stad is een kans om een nog betere stad te worden. Groei versterkt de concurrentiepositie, de werkgelegenheid en draagt bij aan de agglomeratiekracht en innovatie.
We hebben nadrukkelijk aandacht voor de leefbaarheid van de stad en het behoud en uitbreiding van groen. We willen verdichten en vergroenen in balans. Het zijn vooral de afwegingen rond leefbaarheid die uiteindelijk de grenzen van de groei zullen bepalen.

Vraag
Waar komt het idee van een metropolitane stad vandaan?

Antwoord
Dat is geen idee of ambitie; dat is een gegeven. Utrecht is onderdeel van de Metropoolregio Utrecht (MRU), samen met de omliggende gemeenten. Bovendien maakt Utrecht deel uit van de 'Holland

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs, Wijk Noordwest

Datum 24 februari 2020
Ons kenmerk 7346063

Metropole', een gebied dat zich uitstrekt van Haarlem tot Eindhoven en van Almere tot Rotterdam. Een hecht verbonden netwerk van steden, dat samen een grote metropool vormt.

Vraag
Kan de wethouder toezeggen de groei van de stad ook specifiek ten goede te laten komen van het op peil brengen van de voorzieningen in de stad. Kan de wethouder dit specifiek mee nemen in het opstellen van de RSU? Juist ook omdat een van de uitgangspunten is de groei aangrijpen om kwaliteit te verbeteren en toe te voegen.

Antwoord
Dat is ons uitgangspunt. Het koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen vormt de basis voor de sociaal maatschappelijke keuzes binnen de RSU. Als de stad groeit, groeit het volume voorzieningen mee; daarvoor hebben we juist de barcode ontwikkeld.

Vraag
In 2016 is er een motie van ons door het college overgenomen, waarin opgeroepen werd om in de Ruimtelijke Strategie expliciet aandacht te besteden aan vergrijzing en wat dat vraagt van bouwplannen. In deze nota lezen dat we dat niet specifiek terug. Is daar een bijzondere reden voor, of is het college bereid om daar alsnog naar te kijken?

Antwoord
In de nota van uitgangspunten is niet op dat detailniveau een uitwerking gemaakt. Bij het ontwerpen van de RSU houden we sterk rekening met wat er aan maatschappelijke trends en ontwikkelingen op ons af komt. Demografische en maatschappelijke ontwikkelingen zijn daar onderdeel van.

Vraag van de fractie Partij voor de Dieren

Vraag
Als de volgende RSU tot 2040 gaat lopen dan zou de PvdD het waarderen als er duidelijk wordt geformuleerd hoe we omgaan met de impact hiervan: toenemende druk op voorzieningen, mobiliteit, groen en energievraagstuk. En dat daarbij ook tussendoelen geformuleerd worden voor bijvoorbeeld 2025 en 2030. Kan de wethouder dat toezeggen? Graag een reactie.

Antwoord
De RSU 2040 zal in de slothoofdstukken een investeringsstrategie en een fasering bevatten. Kortom: we zetten de keuzes in de RSU om in een planning voor stedelijke ontwikkeling, onder andere gebaseerd op investeringsruimte in de komende twintig jaar.
De RSU is een strategisch, kaderstellend, richtinggevend document. Precieze planningen met beoogde resultaten (en tussendoelen) komen voort uit de afzonderlijke opgaven en projecten die we starten in de komende jaren. De RSU geeft de richting aan, maar is niet het meest geëigende document voor exacte planningen en tussendoelen.

Brief over plancapaciteit

Ook is er tijdens de commissiebehandeling toegezegd om u voor de tweede termijn te informeren over:

- de aantallen harde en zachte bouwcapaciteit in Utrecht en welke definities het college hierbij hanteert;
- de aantallen woningen in de A12 zone waaraan gedacht wordt, ook met name die in het Utrechtse deel van de zone;

Klaas Verschuure
Wethouder voor Ruimtelijke Ontwikkeling,
Leidsche Rijn, Economische Zaken, Circulaire Economie,
Middelbaar Beroepsonderwijs, Wijk Noordwest

Datum 24 februari 2020
Ons kenmerk 7346063

- Een overzicht van de (potentiele) bouwlocaties.

Deze informatie ontvangt u na het voorjaarsreces.

Met vriendelijke groet,

Klaas Verschuure

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	888
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	9.3
Omschrijving	Raadsbrief Plancapaciteit woningbouw
ID	928
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	5 maart 2020

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	B. Henstra / J.Wigboldus	**Datum**	3 maart 2020
Doorkiesnummer	14 030	**Ons kenmerk**	7372129
E-mail	b.henstra@utrecht.nl	**Onderwerp**	Plancapaciteit woningbouw
Bijlage(n)	3 (1 onderaan bijgevoegd, 1 geheim)	**Beleidsveld**	Ruimtelijke ontwikkeling

Geachte leden van de raad,

Tijdens de commissiebehandeling op 13 februari jl. over het raadsvoorstel 'Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht' hebben wij u toegezegd voor behandeling van de tweede termijn te informeren over:

- de aantallen harde en zachte bouwcapaciteit [1]in Utrecht en welke definities wij hierbij hanteren;
- de aantallen woningen in de A12 zone waaraan gedacht wordt, ook met name die in het Utrechtse deel van de zone;
- Een overzicht van de (potentiele) bouwlocaties.

Hieronder gaan wij in op deze toezegging. Voorafgaand willen wij opmerken dat -als het gaat om plancapaciteit voor woningbouw- het gaat om dynamische gegevens die continu in beweging zijn. Het gaat kortgezegd om prognoses, niet om vaste gegevens.

Geheimhouding

Wij hebben op bijlage 3 'Potentiële zachte locaties' permanente geheimhouding opgelegd op grond van artikel 55 lid 1, 86 lid2 en 25 lid 2 van de Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 10 lid 2 sub b en g van de Wob. Het openbaar maken van deze lijst kan leiden tot strategisch gedrag van betrokken of omliggende eigenaren, zoals het verhogen van aankoopprijzen of verwerven van gronden om een onderhandelingspositie te krijgen. Voor zover het gaat om gemeentelijke gronden heeft de gemeente er financieel belang bij dat deze informatie geheim blijft. Voor zover het gaat om gronden van derden is de geheimhouding nodig om te voorkomen dat directe derden door openbaarmaking onevenredig bevoordeeld of benadeeld worden.

Definities, tijdshorizon, schaalniveaus en start bouw of oplevering

Er wordt op uiteenlopende wijze gerapporteerd over plancapaciteit. Zo zijn er verschillende definities voor wat als 'harde' plancapaciteit wordt aangemerkt. Onderzoeksbureau ABF hanteert bijvoorbeeld een door de gemeenteraad vastgesteld of onherroepelijk planologisch-juridisch kader als criterium voor een hard plan. De gemeente Utrecht hanteert een ruimere definitie voor 'harde' plancapaciteit. Dit

[1] In verschillende bronnen worden verschillende termen gehanteerd zoals bouwcapaciteit, planvoorraad en plancapaciteit. In deze brief hanteren we de term plancapaciteit in lijn met de rapportage van ABF.

betekent dat ook projecten die zich in een vroeg planstadium bevinden hier onderdeel vanuit maken (en daarmee dus minder hard zijn dan de projecten die door ABF als hard worden gekenmerkt). Verder kan de tijdshorizon verschillen waarover wordt gerapporteerd en gebeurt dat op drie niveaus: landelijk, regionaal en op het niveau van de stad Utrecht. Tot slot wordt er gerapporteerd over de prognose start bouw en over het verwachte moment van oplevering.
Deze verschillen zijn een gegeven, maar zorgen soms voor onduidelijkheid. Daarom gaan we in bijlage 1 gedetailleerder in op de verschillen in definities tijdshorizon, schaalniveaus en start bouw of oplevering.

Plancapaciteit Utrecht Stad

Hieronder vindt u zoals toegezegd de meest actuele gegevens (peildatum 1 februari 2020) voor Utrecht Stad. Op hoofdlijnen kwamen deze ook al terug in de beantwoording van SV 187/2019 en de raadsbrief die u op 10 februari heeft ontvangen.

Plancapaciteit GU (opleveringen)	2020-2024	2025-2029	2030-2040	Totaal
1. 'Hard' conform ABF definitie	12.138	1.622	0	13.760
2. Aanvullend 'hard' conform def. GU	3.903	21.020	4.000	28.923
3. Potentiele locaties / zacht	199	9.427	20.189	29.815
totaal	*16.240*	*32.069*	*24.189*	*72.498*

- De eerste regel in bovenstaande tabel is de door ABF (en Rijk) gehanteerde strikte definitie van harde plancapaciteit (zie boven). In totaal gaat dat om een kleine 14.000 woningen. De prognose is gebaseerd op het moment van oplevering. Als het gaat om plancapaciteit in tijd is dus te zien dat de meeste plannen in deze categorie hun geplande oplevering kennen in het tijdvak tot 2024. Dat is ook niet onlogisch als er al een bestemmingsplan onder ligt. Verder is het zo dat naarmate een plan 'harder' is er soms wel vertraging optreedt, maar weinig tot geen planuitval. Dat geldt in het bijzonder voor deze categorie.
- De tweede regel betreft de plancapaciteit die in combinatie met de eerste regels 'hard' is conform de door de gemeente gehanteerde definitie (zie boven). In deze categorie zitten bijvoorbeeld de grote binnenstedelijke ontwikkelingen zoals een groot deel van de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier. De 4.000 geprognosticeerde woningen in tijdvak 2030-2040 betreffen het Masterplan Jaarbeurs. Echter hier kan ook nog planvoorraad uitvallen omdat deze projecten zich in een vroeg planstadium bevinden en er nog verschillende aspecten worden onderzocht.
- De derde regel betreft de 'zachte' plancapaciteit. Het betreft hier de potentiele locaties die nog niet voldoen aan de eerder gestelde criteria (zie definities harde plancapaciteit gemeente Utrecht). Het gaat hier bijvoorbeeld om Rijnsweerd, USP, Galgenwaard en de A12 zone (grondgebied gemeente Utrecht). De A12 zone is voor het Utrechtse deel geprognosticeerd op 4.000-8.000 woningen.
- Daarnaast is er voor de stad Utrecht ook nog sprake van binnenstedelijke verdichting en enkele grote zoeklocaties, waar tot op heden nog geen consensus over is en waarvan het de verwachting is dat ze zeker niet allemaal bestemd zullen worden tot ontwikkelingslocatie voor woningbouw (voorbeelden van dergelijke locaties zijn Rijnenburg, Maarschalkerweerd en wat betreft binnenstedelijke verdichting, Overvecht). Zoals in onze brief van 10 februari jl. aangegeven, is de verwachting dat met besluitvorming rond de RSU en het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) meer potentiële plancapaciteit voor de lange termijn beschikbaar zal komen.

Al met al geven de cijfers aan, dat naast het definiëren van locaties voor nieuwe plannen op lange termijn, het tevens noodzakelijk is om (mede gezien de huidige productie) vooral in te zetten op het

versneld realiseren van woningbouw binnen de huidige plancapaciteit. Vanwege deze druk op de korte termijn zullen wij u binnenkort informeren over een specifieke aanpak om hier invulling aan te geven. In het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) wordt inzicht gegeven in de geprognosticeerde start bouw voor de aankomende drie jaar. Mede op basis van vragen uit uw raad wordt op dit moment gewerkt aan een aangepaste systematiek om op eenduidige wijze te komen tot reëlere prognoses start bouw voor de korte termijn. In mei zal het MPR 2020 ter besluitvorming aan u worden aangeboden.

Zoals toegezegd is de lijst met achterliggende projecten en gebiedsontwikkelingen als bijlage 2a/2b bij deze brief gevoegd. Hiermee lopen wij dus deels vooruit op het MPR. Het betreft hier de projecten weergegeven conform bovenstaande indeling (tabel). De potentiële locaties (zacht) zijn als geheime bijlage 3 toegevoegd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 maart 2020
Ons kenmerk 7372129

BIJLAGE 1

Definities, tijdshorizon, schaalniveau's en start bouw of oplevering verschillen

Zoals ook in de brief aangegeven gaat het bij plancapaciteit voor woningbouw om dynamische gegevens die continu in beweging zijn. Het gaat kortgezegd bij plancapaciteit altijd om *prognoses*, niet om vaste gegevens.

Ten tweede worden er verschillende definities gehanteerd voor wat als 'harde' plancapaciteit wordt aangemerkt, kan de tijdshorizon verschillen waarover wordt gerapporteerd en gebeurt dat op drie niveaus: landelijk, regionaal en op het niveau van de stad Utrecht. Tot slot wordt er verschillend gerapporteerd over de prognoses start bouw dan wel oplevering. Daarover concreet het volgende:

Definities voor 'harde' plancapaciteit[2]:

- Onderzoeksbureau ABF hanteert voor de halfjaarlijkse inventarisatie in opdracht van het Rijk een strikte definitie voor harde plannen aan de hand van juridische status, te weten; minimaal een door de gemeenteraad vastgesteld of onherroepelijk planologisch-juridisch kader (bestemmingsplan, uitwerkingsplan, wijzigingsplan etc).
- De gemeente Utrecht hanteert al enkele jaren (in het MPR en de Peilstok) een andere definitie van 'hard'. Harde plancapaciteit bevat projecten die voldoen aan een van onderstaande criteria:
    - Intentiedocument/startdocument bestuurlijk vastgesteld door college;
    - omgevingsvisie vastgesteld;
    - onderdeel gemeentelijke grondexploitaties;
    - onderdeel vastgestelde prestatieafspraken tussen gemeente en woningcorporaties;
    - plannen direct via VTH met bouwsom > 1 miljoen euro.
- Naast 'harde' plancapaciteit wordt de totale plancapaciteit gevormd door 'zachte' plancapaciteit. Dat betreffen potentiele locaties die niet voldoen aan de bovengestelde criteria. Hierover wordt door de gemeente Utrecht niet openbaar gecommuniceerd omdat dit de belangen van de gemeente en betrokken (externe) partijen kan raken. Tenzij het bijvoorbeeld gaat om gebieden waarvoor al een visie/koers op hoofdlijnen bekend is.
- In het MPR 2019 en de uitgangspuntennotitie 'Op weg naar een ruimtelijke Strategie Utrecht 2040' wordt gerefereerd aan het realiseren van een planvoorraad van ca. 48.000 woningen (peildatum 1 februari 2019). Feitelijk betreft dit de 'harde' plancapaciteit met peildatum 1 februari 2019 conform gemeentelijke definitie en een deel van de zachte plancapaciteit.

Tijdshorizon en schaalniveaus

- Het Rijk rapporteert (op basis van de ABF rapportages) op het niveau van stedelijke regio's over plancapaciteit in relatie tot de prognose van de woningbehoefte over de tijdvakken 2020-2024 en over de periode 2020-2030;
- Tijdens het BO-MIRT vorig jaar hebben Rijk en regiopartners afgesproken te zorgen voor een plancapaciteit voor de woningbouw op regioniveau van 130% van de woningbehoefte vanaf 2025-2040[3].
- De motie M 2019/ 422 gaat ook uit van 130% plancapaciteit in de U16 ten opzichte van de woningbehoefte in 2040 op regionaal niveau.
- Het Meerjaren Perspectief (MPR) geeft een overzicht van de 'harde plancapaciteit' conform eerder genoemde gemeentelijke definitie zonder specifieke tijdshorizon.

Start bouw versus oplevering

---

[2] Wij hebben u hier al eerder over geïnformeerd bij de beantwoording van SV 187/219, 6 november 2019.

[3] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/11/21/bestuurlijke-overleggen-mirt-20-en-21-november-voortgang-mirt-moties-en-toezeggingen

- Bij het aanleveren van prognoses in het kader van plancapaciteit wordt door het Rijk (en daarmee ABF) uitgegaan van moment van verwachte oplevering.
- In de begroting wordt gerapporteerd over het aantal bruto toegevoegde woningen (inclusief Leidsche Rijn) en daarmee uitgegaan van het jaar van oplevering.
- In het MPR wordt inzicht gegeven in de geprognosticeerde start bouw voor de aankomende drie jaar. Mede op basis van vragen uit uw raad wordt op dit moment gewerkt aan een aangepaste systematiek om op eenduidige wijze te komen tot reëlere prognoses start bouw voor de korte termijn.

Projecten ‘Hard' conform ABF definitie

Wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Totaal nieuwe productie woningen
Binnenstad	Keizerstraat 8	Particulier	8
Binnenstad	Kruisvaartkade fase 1	MRP	168
Binnenstad	Kruisvaartkade fase 2	MRP	83
Binnenstad	Kruisvaartkade fase 3	MRP	179
Binnenstad	Kruisvaartkade fase 4	MRP	173
Binnenstad	WA huis fase 2	VORM ontwikkeling BV	33
Leidsche Rijn	Bongerd Dudoksingel, 1 t/m 3	Particulieren	3
Leidsche Rijn	Bongerd Dudoksingel, 4 en 5	Particulieren	2
Leidsche Rijn	Groot Zandveld (7.6)	HSB	24
Leidsche Rijn	Johanniterveld (16 kavels) 16e kavel	Particulier	1
Leidsche Rijn	Leidsche Maan (5.1)	Portaal	70
Leidsche Rijn	Leidsche Maan (5.2a)	VABO	47
Leidsche Rijn	Leidsche Maan (5.3a)	Ovast	72
Leidsche Rijn	Leidsche Maan (5.4a)	Ovast	58
Leidsche Rijn	Leidsche Maan (5.5a)	VABO	48
Leidsche Rijn	Leidsche Maan (5.7)	Portaal	69
Leidsche Rijn	Leidsche Maan egw 5.2-5C (11 villa's), vrije kavels blok 5.1,2,6 en 7 C	ntb	21
Leidsche Rijn	Max Ernstlaan woonwagenlocatie		3
Leidsche Rijn	Rijnsche Maan (1.5a)	AM	50
Leidsche Rijn	Rijnsche Maan (1.6a)	ntb	48
Leidsche Rijn	Rijnsche Maan (1.7a)	VABO	40
Leidsche Rijn	Rijnsche Maan (1.8a)	Ovast	62
Leidsche Rijn	Rijnsche Maan fase D (9 kavels Utrechtse weg, veld 1.4D)	Particulier	4
Leidsche Rijn	Stationsomgeving (3.5)	BPD	90
Leidsche Rijn	Veilingterrein (149x) 6.21	Van Wanrooij	26
Leidsche Rijn	Veilingterrein (149x) 6.22	Van Wanrooij	26
Leidsche Rijn	Veilingterrein (149x) 6.23	Van Wanrooij	32
Leidsche Rijn	Veilingterrein (149x) 6.25	Van Wanrooij	20
Leidsche Rijn	Veilingterrein (149x) 6.26	Van Wanrooij	45
Leidsche Rijn	Veilingterrein (atelierwoningen fase 3; 3 groepen van 8 zorgwoningen)	Reinaarde	3
Leidsche Rijn	Veilingterrein blok 6.16 en 6.17	ntb	6
Leidsche Rijn	Veilingterrein vrije kavel, blok 6.11 - G. Bomansstraat	Particulier	1
Leidsche Rijn	Veilingterrein vrije kavels, blok 6.20	Particulier	2
Leidsche Rijn	blok 1.12 appartementen	Bo-Ex	65
Leidsche Rijn	blok 1.14	AM/ASR	97
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn bouwblok 2	VORM	66
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn bouwblok 4b	Hurks	44
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 1 bouwblok 10	Linq	40
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 1 bouwblok 9	Mitros	72
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 2 bouwblok 12a	GroenWest	58
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 2 bouwblok 6	Ooms	95
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 2 bouwblok 7	ERA	60
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 2 bouwblok 8A	Blauwhoed	45
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 3 bouwblok 12b		40

Projecten ‘Hard' conform ABF definitie

Wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Totaal nieuwe productie woningen
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 3 bouwblok 8 kavels	Particulieren	6
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 4 bouwblok 13a en b, 14a en b		250
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 5 bouwblok 15, 5a+c, 3, 8 kavels	o.a. Mitros (bouwblok 15)	176
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 6 bouwblok 1		63
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn fase 7 bouwblok 16 (de Wiel)		66
Leidsche Rijn	Kern blok B1	Mitros	101
Leidsche Rijn	Kern winkelgebied blokken D4 en E4	ASR / Vesteda	201
Leidsche Rijn	Oost bouwblok E7 en E8	Change=	600
Leidsche Rijn	Oost bouwblok E9		50
Leidsche Rijn	Oost bouwblok F12		144
Leidsche Rijn	Oost bouwblok G12 + G11		150
Leidsche Rijn	Oost bouwblok G13, H8 en F11a + G15A		112
Leidsche Rijn	Oost bouwblok G14, H10, F11b en F11c	Janssen De Jong	70
Leidsche Rijn	Oost bouwblok G15 (zonder G15A)		13
Leidsche Rijn	Oost bouwblok H11, I7	Van Wanrooij	50
Leidsche Rijn	Oost bouwblok H9, I6	Hurks	75
Leidsche Rijn	Oost bouwblok I5		50
Leidsche Rijn	Oost bouwblok I8, I9		62
Leidsche Rijn	Zuid blok G6	Heijmans	123
Leidsche Rijn	Zuid blok H1	VORM	43
Leidsche Rijn	Zuid bouwblok F1a (blok 1)	Portaal, Mitros, Wonam	147
Leidsche Rijn	Zuid bouwblok F1b (blok 2)	Portaal, Mitros, Wonam	127
Leidsche Rijn	Zuid bouwblok G1 (blok 3)	Portaal, Mitros, Wonam	180
Leidsche Rijn	Zuid bouwblok G8 Mitros	Mitros	82
Leidsche Rijn	Zuid bouwblok G8 Portaal	Portaal	96
Leidsche Rijn	Zuid bouwblok H2	VORM	43
Leidsche Rijn	Zuid bouwblok H3	Heijmans	45
Leidsche Rijn	Parkwijk, kop Amaliapark	Gereformeerde kerk / SWL	26
Leidsche Rijn	Rijnvliet Markt fase 1B: Zuid (1.1, 1.2A&B, 1.3, 1.4 en 1.7)	Van Wanrooij	135
Leidsche Rijn	Rijnvliet Markt fase 3 (2.6, 2.4B)	Van Wanrooij	149
Leidsche Rijn	Rijnvliet Markt fase 4	Van Wanrooij	99
Leidsche Rijn	Rijnvliet Markt fase 5	Van Wanrooij	99
Leidsche Rijn	Rijnvliet Markt fase 6	Van Wanrooij	98
Leidsche Rijn	Rijnvliet sociaal fase 2 Midden	Bo-ex	44
Leidsche Rijn	Rijnvliet sociaal fase 3 (4.1B + 4.1D)	Bo-ex	17
Leidsche Rijn	Rijnvliet sociaal fase 4 (3.2, 3.3 en 3.5)	Bo-ex	35
Leidsche Rijn	Rijnvliet sociaal fase 5 (5.5 en 5.6)	Bo-ex	29
Leidsche Rijn	Rijnvliet sociaal fase 6 (5.2)	Bo-ex	42
Leidsche Rijn	Scherf 17 + 18 winkelcentrum blok E (tijdelijke school)	ntb	70
Leidsche Rijn	Scherf 8 Vrije kavels (50x) kavel 11a, 21 en 36	Particulier	3
Leidsche Rijn	Scherf 8 Vrije kavels (50x) kavel 39 en 16	Particulier	2
Leidsche Rijn	Scherf 8 Vrije kavels (50x) kavel 7 en 23	Particulier	4
Leidsche Rijn	Scherf Terwijde Oost blok 4	M-solutions	71
Leidsche Rijn	Scherf Terwijde Oost blok A	VABO	100

Projecten ‘Hard' conform ABF definitie

Wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Totaal nieuwe productie woningen
Leidsche Rijn	Scherf Terwijde Oost blok B	Mitros	121
Leidsche Rijn	Park Voorn 4-6	Huys te Voorn	40
Leidsche Rijn	t Zand 24	Van Winden Property Consult	5
Leidsche Rijn	Zandweg 30 / Akkrumerraklaan	Particulier	4
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein fase 1	BPD	200
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein fase 2	BPD	200
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein fase 3	BPD	200
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: Wilhelminawerf	Kondor Wessels	167
Noordoost	Belastingkantoor, Gerbrandystraat	Koopmans Projecten	487
Noordoost	Cohenlaan	VORM ontwikkeling BV	12
Noordoost	F.C. Dondersstraat 65	Driestar BV	55
Noordoost	Kop op Tuindorp - Oost 1e fase blok A	Careyn/Zenzo/Mitros	69
Noordoost	Kop op Tuindorp - Oost 1e fase blok D	Careyn/Zenzo	62
Noordoost	Kop op Tuindorp - Oost blokken B en C	Zenzo en Careyn	110
Noordoost	Lauwerecht 157-159	Eigenaar	2
Noordoost	Van Esveldstraat 31	MBB	46
Noordoost	Veemarkt bouwveld B	Era Contour/Synchroon	51
Noordoost	Veemarkt bouwveld C	Ooms Bouw en Ontwikkeling	60
Noordoost	Veemarkt bouwveld M	Hegeman bouwgroep	32
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 1	Synchroon	122
Noordwest	Amsterdamsestraatweg 831	Van Zoelen projectontwikkeling B.V.	12
Noordwest	Bethelkerk	Protestantse Gemeente Utrecht	10
Noordwest	Monicahof	Particulier	6
Noordwest	Transformatie oude Huishoudschool	Scheepstra	35
Noordwest	Watertoren Amsterdamsestraatweg 380	Particulier	4
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) fase 1	SSH	318
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) fase 2	Jebber	244
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) fase 3a	Jebber	222
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) fase 3b	Jebber	56
Oost	Hiëronymuserf	Edwin Oostmeijer/Era Contour	9
Oost	Maliebaan 24	Particulier	19
Oost	Maliebaan 34	Domus Magnus	23
Oost	Tolsteegsingel 2A	Particulier	22
Overvecht	NPD strook bij Winkelcentrum Overvecht: starters- en senioren appartementen	AM	334
Overvecht	NPD strook bij Winkelcentrum Overvecht: studentenwoningen	Van Wijnen en IC Netherlands	636
Overvecht	Rosendael, Indusdreef 5; zorgwoningen	Careyn/VORM ontwikkeling BV	100
Overvecht	Van Brammendreef	Mitros	9
Stationsgebied	Het Platform (Zuidgebouw)	Het Platform Utrecht BV	199
Stationsgebied	Hotel en woningen Amrâth	Amrâth	317
Stationsgebied	Smakkelaarsveld	Lingotto	150
Stationsgebied	Westflank-noord (Van Sijpesteijnkade), Fase 3B/C	NS	118
USP/Rijnsweerd	Tijdelijke studenteneenheden Uithof (kavel 22)	Camelot Europe	400
Vleuten de Meern	Haarzicht bouwveld 17 t/m 25	Groep Haarzicht	137
Vleuten de Meern	Haarzicht fase 3 (bouwveld 13,14,15,16)	Groep Haarzicht	75

Projecten ‘Hard' conform ABF definitie

Wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Totaal nieuwe productie woningen
Vleuten de Meern	Groenedijk, vrije kavel	Particulier	1
Vleuten de Meern	Máximapark Hoge Woerd Kavel 1A	GroenWest, Reinaerde en HEVO	27
Vleuten de Meern	Park Noord 4e fase, E	Particulier	1
Vleuten de Meern	Park Noord 4e fase, E	Particulier	1
Vleuten de Meern	Park west (noord), 9 kavels	Particulier	9
Vleuten de Meern	Park west (zuid) Europaweg/Vikingrijk 1 kavel	Particulier	1
Vleuten de Meern	Park west (zuid) Europaweg/Vikingrijk 2 kavels	Particulier	2
Vleuten de Meern	Park west (zuid) fase 1	Particulier	11
Vleuten de Meern	Park west (zuid) fase 2	Particulier	10
Vleuten de Meern	Park west (zuid) fase 3	Particulier	8
Vleuten de Meern	Park Zuid Burg. Middelweertbaan veld 10	Particulier	14
Vleuten de Meern	Park Zuid Burg. Middelweertbaan veld 6 (1,4,10)	Particulier	3
Vleuten de Meern	Park Zuid Burg. Middelweertbaan veld 6 (5,7,8)	Particulier	3
Vleuten de Meern	Park Zuid Burg. Middelweertbaan veld 8 deel Ballast Nedam	Ballast Nedam	3
Vleuten de Meern	Park Zuid Burg. Middelweertbaan veld 8 overig	Markt / particulier	7
Vleuten de Meern	Park Zuid Burg. Middelweertbaan veld 9	Markt / particulier	9
Vleuten de Meern	Deelplan 4.1 blok 5	BNO	10
Vleuten de Meern	Deelplan 5.1 Ivoorzwamsingel, kavels (5) fase 1	Particulier	4
Vleuten de Meern	Deelplan 5.1 Ivoorzwamsingel, kavels (5) fase 2	Particulier	1
Vleuten de Meern	Centrumplan Vleuten: Woningbouw	Onbekend	9
Vleuten de Meern	Haarzuilens Natuurmonumenten	Onbekend	16
Vleuten de Meern	Hart van de Meern, Castellum Novum	TBR/NLProperties	29
Vleuten de Meern	Hart van De Meern, Noordwestkwadrant	BON-groep	75
Vleuten de Meern	Koedam locatie Zandweg 186A en 189	Particulier	12
Vleuten de Meern	Huize Nijevelt, De Zonnewijzer	Groenwest	0
Vleuten de Meern	Zandweg 206	Dutch Housing Company	10
Vleuten de Meern	Zandweg 214	Particulier	2
West	Bartoklaan	Van Eesteren	51
West	Makassarstraat 15	Interbuilt management	3
West	Rachmaninoffplantsoen 61-67	Egeria Real Estate Development BV	132
West	Ravellaan 205-209	ReShape Properties BV	31
West	Vleutensevaart 100 (Sarah Lee) deel woningbouw	AO Development	28
Zuid	Opaalweg/Amethistweg	SSH	200
Zuid	Oudegeinlaan nieuwbouwdeel fase 3 (Oudegeinlaan)	Portaal	43
Zuid	Oudegeinlaan nieuwbouwdeel fase 4 (Linschotensingel en Vronesteinlaan)	Portaal	96
Zuid	Prozeeterrein paviljoen	Lithos	1
Zuid	Smaragdplein 170	Woodrow CV / Smaragd RE	13
Zuid	t Goylaan 125-127	Van Wijnen	39
Zuidwest	Kanaleneiland Noord-Midden, Marshallaan	Mitros	12
Zuidwest	Kanaleneiland Noord-Noord, Adenauerlaan 14-150	Mitros	6
Zuidwest	Kanaleneiland Noord-Noord, Trumanlaan 13-167	Mitros	6
Zuidwest	Lomanlaan 55	ReShape Properties BV	119
Zuidwest	UP Living / Ziekenhuis Oudenrijn; St. Antonius deel 2	Ontwikkelcombinatie Oudenrijn	463
Zuidwest	UP Living / Ziekenhuis Oudenrijn; St. Antonius deel 3, nieuwbouw	Ontwikkelcombinatie Oudenrijn	173

Projecten ‘Hard' conform ABF definitie

Wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Totaal nieuwe productie woningen
Zuidwest	Up Living / Ziekenhuis Oudenrijn; St. Antonius deel 3, transformatie	Ontwikkelcombinatie Oudenrijn	219
			13.760

Projecten aanvullend 'hard' conform def. GU

Wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Totaal nieuwe productie woningen
Binnenstad	ABC-straat 5 Victas	Mitros	88
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	1350
Leidsche Rijn	Kern bouwblok E5		80
Leidsche Rijn	Noord (project Hoogbouwkavel MARK)	Stadswaarde, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eest	1128
Leidsche Rijn	Papendorp Noord		1000
Leidsche Rijn	Voorn fase 1	ntb ontwikkelaars	50
Leidsche Rijn	Voorn fase 2	ntb ontwikkelaars	50
Leidsche Rijn	Burgermeester Verderlaan 9	Stena	18
Leidsche Rijn	Grauwaart: Dirck Hoetweg 5	Allin Real Estate	50
Merwedekanaalzone	Concorde, Eendrachtlaan 10	Duqer	215
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5)	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	6000
Noordoost	Nieuw Buurland (Lauwerecht : complex 2 en 4)	Mitros	300
Noordoost	Van Galenstraat/Van Ginnekenlaan/Huizingalaan	De Elf Provinciën	104
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 3	Synchroon	151
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 4	Synchroon	899
Noordwest	Daelwijcklaan 3	DUDOVA	5
Noordwest	De Muinck Locatie	Mitros	23
Noordwest	Hogenoord 18 - 21	CRA Vastgoed	16
Noordwest	Omloop/Laan van Chartroise	Mitros	282
Noordwest	Oudenoord 330, 340-370	BPD	144
Noordwest	Sportpark Zuilen	Gemeente Utrecht	225
Oost	Gansstraat 143-147/Gruttostraat	Woningfonds Avenue Lumiere C.V	25
Oost	Kovelaarstraat	Altro	7
Overvecht	De Mix Utrecht: Camera Obscuradreef, Vaderrijndreef, Brailledreef	BPD en Mitros	254
Overvecht	Einsteindreef 101-139	City Pads	219
Overvecht	Ivoordreef	Bo-ex	261
Overvecht	Jagerskade 13-15	Oscar de Goede	69
Overvecht	Rosendael, Indusdreef 5 fase 2	Careyn/VORM ontwikkeling BV	160
Stationsgebied	Beurskwartier	Gemeente	3000
Stationsgebied	Lombokplein	Gemeente	350
Stationsgebied	Masterplan Nieuwe Jaarbeurs	Jaarbeurs	2000-4000
Stationsgebied	Wonderwoods (Healthy Urban Quarter)	G&S Vastgoed / KWP	390
USP/Rijnsweerd	Archimedeslaan 16	Aprisco	1900
Vleuten de Meern	Haarrijn	ntb	609
Vleuten de Meern	Hindersteinlaan	Gemeente	111
Vleuten de Meern	Hart van De Meern, Zuidoostkwadrant	BON-groep	47
Vleuten de Meern	Pratumplaats en 't Zand 46	Oskam	24
West	Cartesiusdriehoek, fase 1a (Spoorblok)	Keystone	242
West	Cartesiusdriehoek, fase 1b (Solitair)	Keystone	88
West	Cartesiusdriehoek, fase 2	MRP / Ballast Nedam	587
West	Cartesiusdriehoek, fase 2 sociale huur Portaal	Portaal	163
West	Cartesiusdriehoek, fase 3	MRP / Ballast Nedam / Portaal	818
West	Cartesiusdriehoek, fase 4	MRP / Ballast Nedam / Portaal	591
West	Cartesiusdriehoek, fase 5	MRP / Ballast Nedam / Portaal	350

Projecten aanvullend 'hard' conform def. GU

Wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Totaal nieuwe productie woningen
West	Dickensplaats	Mitros	48
West	Gebiedsontwikkeling Ravellaan Noord	De Waal	220
West	Petristraat/Johan Wagenaarkade 1-10bs	Mitros	54
West	Thomas a Kempisplantsoen	Mitros en Portaal	400
Zuid	Befu terrein	n.n.b.	76
Zuid	Brennerbaan 106	Portaal	200
Zuid	Hooft Graaflandstraat 2a	Nobleza	15
Zuid	Pagelaan	Janssen de Jong Projectontwikkeling	160
Zuidwest	Heycopstraat 42, woningbouw 'Royco-locatie'	Eigenaar/CBRE	416
Zuidwest	Jutfaseweg 178	Mozaïek Ontwikkelings- en Realisatie B.V.	40
Zuidwest	Kanaleneiland Noord-Midden, Rooseveltlaan 316-434	Mitros	120
Zuidwest	Kanaleneiland Noord-midden, Trumanlaan 307 t/m 425	Mitros	120
Zuidwest	Krachtstation en wisselstrook herontwikkeling	Krachtstation Beheer B.V.	242
Zuidwest	Lomanlaan 103-105 'De Zusters'	Mitros	200
Zuidwest	Reitdiepstraat (2e fase)	Bo-Ex	148
Zuidwest	Vondellaan 55	Sleeping Beauties	21
			26.923 - 28.923

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	834
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	10
Omschrijving	Initiatiefvoorstel van Te Hoonte (VVD) over Nu starten met woningbouw in Rijnenburg
ID	855
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	18 februari 2020
Gemeenteraad	6 februari 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**
Gemeenteraad	12 maart 2020

Gemeente Utrecht

Initiatiefvoorstel "Nu beginnen met woningbouw in Rijnenburg"

Beleidsveld	Ruimtelijke ordening, Energie
Vergadering	Raadsvergadering
Vergaderdatum	6 februari 2020
Jaargang en nummer	2020-

Initiatiefvoorstel

Het raadslid Gertjan te Hoonte stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. De woningbouwontwikkeling in Rijnenburg te starten, hierbij uit te gaan van het voorkeursscenario 2B zoals opgenomen in het document 'Ruimtelijke verkenning Rijnenburg, December 2019', te streven naar een woningdichtheid van 45 woningen per hectare woongebied gemiddeld over het gehele plangebied en een verhouding van 40% duur – 25% middencategorie en 35% sociale woningbouw.
2. Een roeibaan onderdeel te maken van het te ontwikkelen gebied waarbij wordt uitgegaan van realisatie in fase 2.
3. In te zetten op een verbinding van Rijnenburg op een 'spaak' met Utrecht Centraal met een overstapmogelijkheid op het 'wiel' naar station Leidsche Rijn Centrum en het Utrecht Science Park en deze verbinding voor fase 1 te realiseren via Strijkviertel. De definitieve uitwerking toe te voegen aan de scope van de MIRT-verkenning die in het Bestuurlijk Overleg van 21 november 2019 is besloten.
4. In te zetten op een verbinding van Rijnenburg voor de auto-ontsluiting via een binnenwijkse binnenring en het (verbeteren van) bestaande aansluitingen op de A12 en A2 en deze in fase 1 te realiseren via het bestaande viaduct bij het Strijkviertel en voor een deel van de woningen richting Nieuwegein en IJsselstein. De ontsluitingsstructuur via A12 voor fase 2 toe te voegen aan de gestarte MIRT-studie A12 Gouda – Oudenrijn.
5. De gronden die niet voor woningbouwontwikkeling (inclusief voorzieningen, infrastructuur en woningbouw) nodig zijn vrij te geven voor grootschalige tijdelijke energieopwekking tot 2040 in de vorm van zonnevelden voor de reeds bestaande energieopgave in de stad. Bij het bieden van ruimte voor zonnevelden rekening te houden met toekomstige infrastructuur, groene verbindingen en in de toekomst te ontwikkelen bedrijventerreinen, waarbij de capaciteit (in MW) zon wordt herplaatst op gebouwen en boven terreinen. De woningbouw minimaal energieneutraal te ontwikkelen en stappen te ondernemen om 'restcapaciteit' op gebouwen en woningen wel op te wekken voor energiebehoefte elders.
6. Geen opwekking van windenergie met windmolens in Rijnenburg en Reyerscop toe te staan binnen 800m van bestaande en nieuwe woonbebouwing conform het hierboven genoemde voorkeursscenario.

Het raadslid,

Bijlages
Voorstel: Voorstel_xxxx
Ruimtelijke verkenning Rijnenburg, december 2019
Financiële paragraaf bij een nieuwe kans voor Rijnenburg
Toelichting op de berekening energieopbrengsten

Eerdere besluitvorming
- Op 18 februari 2010 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Rijnenburg vastgesteld
- Op 26 mei 2011 heeft de gemeenteraad de motie "Duurzaam Rijnenburg snel van start" aangenomen bij besluitvorming over het programma Utrechtse Energie 2011-2014.
- OP 5 juli 2012 heeft de gemeenteraad het amendement 'Begraafplaats Hamlaan' aangenomen waarbij de beschikbare plankosten voor Rijnenburg elders werden bestemd.
- Op 8 november 2012 heeft de gemeenteraad het amendement "Roeiwater in Rijnenburg" aangenomen bij de bespreking van de Programmabegroting 2013.
- Op 30 juni 2016 heeft de gemeenteraad de motie "Bouwpauze Rijnenburg" aangenomen bij bespreking van de Voorjaarsnota 2016.
- Op 6 juli 2017 heeft de gemeenteraad het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop vastgesteld (agendapunt 21).
- Op 6 juli 2017 heeft gemeenteraad de motie "Rijnenburg maken we samen met de buren" aangenomen bij vaststelling van het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop.
- Op 21 november 2019 heeft de gemeenteraad de motie "Onderzoek ontwikkelkosten optimaal" aangenomen.

Uitvoering
In de volgende fase: opstarten van de woningbouwontwikkeling in Rijnenburg kan vervolgd worden door het raadsbesluit verder uit te werken naar een UPP 1 Intentiedocument. Daarnaast dient onderzocht te worden of de aangenomen structuurvisie voldoende basis biedt voor het starten van de woningbouw van de eerste fase.

Gemeente Utrecht

Context
Dit raadsvoorstel gaat over het mogelijk maken van woningbouw voor alle doelgroepen in de polder Rijnenburg, alsmede over de basiskeuzes voor de daarbij behorende infrastructuur voor OV, Auto en Fiets en het realiseren van een tijdelijk energielandschap voor de opwekking van zonne-energie.

Het doel van het besluit is de woningbouwontwikkeling in Rijnenburg per direct te starten, waarbij na het voorspoedig doorlopen van het planvormingsproces zo snel mogelijk gestart kan worden met de bouw van een eerste deel van fase 1. Tevens is het doel dat het college bij de diverse onderhandelingen met het rijk de toekomstige belangen van Utrecht voor een goede ontsluiting van de wijk met OV, Fiets en auto mee neemt.

Achtergrond
Tijdens de economische crisis is besloten om de woningbouw in Rijnenburg tijdelijk te pauzeren en geen uitvoering te geven aan de door de raad in 2010 vastgelegde structuurvisie en plan-MER-studie naar 7.000 woningen. De afgelopen jaren is de behoefte aan woningen in Utrecht snel aangetrokken en op dit moment is er sprake van een ware wooncrisis Ondanks pogingen de woningbouw te versnellen en de focus op binnenstedelijke verdichting is een tekort aan beschikbare woningen ontstaan dat zich onder andere uit in hoge huur en verkoopprijzen in de vrij marktsegmenten en wachtlijsten in de sociale woningbouw.

De raad heeft besloten dat zij in afwachting van de aantrekkende woningmarkt initiatieven voor tijdelijke duurzame energieopwekking mogelijk zou willen maken, waarbij woningbouw na 2030 niet onmogelijk gemaakt zou mogen worden. Gedurende het proces is duidelijk geworden dat de wensen vanuit de energiemarkt moeilijk inpasbaar zijn in de ontwikkeling van woningbouw. Onder andere de grondeigenaren in Rijnenburg hebben daarom aangegeven niet op voorhand te willen meewerken aan een dergelijk energielandschap.

Tijdens debatten over de Rijnenburg en het Ruimtelijke Economisch Programma (REP) is duidelijk geworden dat het energielandschap niet ontworpen is vanuit de woningbouwvraag maar vanuit de energievraag. Ook is duidelijk geworden dat de benodigde infrastructuur als argument voor het niet-ontwikkelen van Rijnenbrug wordt gebruikt, maar dat niet wordt gewerkt aan het gerealiseerd krijgen van deze infrastructuur.

Met dit raadsvoorstel kan de raad zich duidelijk uitspreken voor woningbouw op deze locatie en een duidelijke opdracht meegeven voor de ontwikkeling van deze woningbouw. Tegelijkertijd biedt het de kans om grootschalige ontwikkeling van energie in de vorm van zon voor minimaal 20 jaar mogelijk te maken.

Wettelijke en beleidskaders
Tot en met het jaar 2000 lag het zuidelijk deel van de polder Rijnenburg, waaronder de Nedereindseweg, in de gemeente Nieuwegein. Het noordelijk deel van het gebied lag in de gemeente Vleuten-De Meern. Bij de gemeentelijke herindeling op 1 januari 2001 zijn de beide delen samengevoegd tot de buurt Rijnenburg binnen de Utrechtse wijk Vleuten-De Meern. Doel van de herindeling was dat de gemeente Utrecht de regie zou nemen over de woningbouwontwikkeling in de polder. Het gebied was tot op heden opgenomen in bijvoorbeeld de Provinciale Structuurvisies als toekomstige woningbouwlocatie. In 2010 heeft dat geresulteerd in een Structuurvisie Rijnenburg inclusief Plan MER waarover de raad heeft besloten.

Later is in diverse moties de inzet van de polder als tijdelijke locatie voor grootschalige energieopwekking genoemd. Bij diverse behandelingen van Rijnenburg is aangegeven dat over de inzet van de polder zou worden besloten bij vaststelling van de verlenging van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) tot 2040. Bij de vaststelling van de uitgangspunten van de REP is door de raad in motie M2019/407 uitgesproken dat zij het verstedelijkingsperspectief van Rijnenburg uitgewerkt wil hebben.

Realisatie
De grond in Rijnenburg is grotendeels in handen van de 'Kopgroep'. Op basis van het huidige grondbeleid van de gemeente Utrecht ligt het voor de hand met als gemeente met hen samen het voortouw te nemen in de ontwikkeling. Ervaringen van andere grote ontwikkelingen is dat (mits de gemeente voortvarend aan het werk gaat) enkele jaren tot volledig planvorming en besluitvorming nodig zal zijn.

Doel is dat de planvorming zo snel mogelijk wordt opgestart en tot volledige besluitvorming wordt gebracht. Aangenomen wordt dat binnen dit decennium nog de eerste woningen opgeleverd kunnen worden, zij zal dus volgen op het grotendeels afronden van de laatste 'makkelijke' delen van Leidsche Rijn, daarmee neemt Rijnenburg nadrukkelijk de rol van Leidsche Rijn in de plancapaciteit van de gemeente over.

Met het starten van de woningbouwontwikkeling in Rijnenburg zullen ultimo 25.000 woningen (ongeveer 16% van de huidige voorraad) beschikbaar komen voor (toekomstige) inwoners van de stad. De stad Utrecht geeft hiermee invulling aan de nog openstaande zoekopgave in de RSU en kan bovendien het bestaande tekort opvangen.

Het zal een effect hebben op de wijze waarop invulling gegeven kan worden aan een tijdelijk energielandschap. Door creatiever te zoeken naar hoe zonne-energie ook anders dan via het onderstation in gezet kan worden, wordt de potentiele opbrengst zon-energie vergroot. Rijnenbrug kan daardoor aan ca. 68.500 huishoudens energie leveren. Dat is bovenop de 25000 huishoudens die in Rijnenburg zelf gaan wonen met nul-op-de-meter (bij voorkeur energiepositief) die zo ook hun bijdrage leveren aan de energie-opgave van de stad.

Voor de inwoners de wijken Vleuten-De Meern en LeidscheRijn ontstaat naar jarenlange discussie duidelijkheid over waar de polder wel en waar de polder niet voor bedoeld is. Dat geldt ook voor de inwoners van wijken van de buurgemeenten Nieuwegein, Montfoort, Woerden en IJsselstein.

Bij volledige uitvoering van het plan zal tevens een roeifaciliteit beschikbaar komen voor de Utrechtse roeiverenigingen, ingepast in een recreatiegebied voor de hele stad. Hiermee zal ook de druk op het Merwedekanaal afnemen.

Ontwikkelen van Rijnenburg biedt bovendien de kans om op de westflank van de stad nieuwe verbondenheid te creëren. Rijnenburg vormt een nieuwe schakel tussen de kernen van Leidsche Rijn, De Meern, Nieuwegein en IJsselstein en het stedelijk gebied en met de bestaande stad.

Grondeigenaren, waaronder ook Utrechtse corporaties, kunnen de planontwikkeling starten met een zeker kader. Voor de bewoners van de huidige polder zal veel veranderen. Hun woningen zullen zoveel mogelijk ingepast kunnen worden in het nieuwe stedelijk gebied en als linten in de parken, maar de agrarische functie die nu nog deels wordt uitgeoefend zal grotendeels ophouden te bestaan.

Financiële onderbouwing
Het voorstel op hoofdlijnen financieel geanalyseerd. Hieruit blijkt dat de eerste fase financieel dekkend is te krijgen. Hierbij zal de gemeente investeringen moeten doen, die net als bij andere groei, gedekt wordt uit de groei van de stad. De binnenwijkse infrastructuur zal betaald moeten worden uit de woningbouwontwikkeling in het gebied. Voor de tweede fase zal aanvullende ontsluitende infrastructuur nodig zijn die deels betaald kan worden vanuit de woningbouwontwikkeling maar waarvoor mogelijk bijdragen van derden (Rijk) noodzakelijk zijn. Een belangrijke eerste investering zal bestaan uit het aanleggen van een ontsluitende busbaan en ontsluitingsweg in het verlengde van Strijkviertel.

Alternatieven
In het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) zijn voor circa 38.000 woningen plannen opgenomen (deels reeds opgeleverd) in de RSU stukken is aangegeven dat tot een plancapaciteit van 48.000 gekomen kan worden en dat voor 12.000 woningen nog een zoekopgave bestaat. In

deze plancapaciteit is de Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek, Leidsche Rijn en alle andere grootschalige woningbouwlocaties in de stad al opgenomen. Voor andere woningen zoals het deel in de A12-zone moet de planontwikkeling nog starten, waarbij de ervaring is dat binnenstedelijk ontwikkelen langer duurt. Ook zijn diverse locaties hierbinnen recent nog als bedrijventerrein in ontwikkeling gebracht. Het merendeel van de benodigde woningbouwproductie (REP) gerealiseerd buiten de gemeente Utrecht.

Tevens blijkt uit bijvoorbeeld de MER Merwedekanaalzone dat de infrastructuur binnen het bestaande stedelijke gebied aan maximale bezetting zit.

In de RSU is een voorkeur langs een 4-traps aangegeven. De aanpak die in dit initiatiefvoorstel wordt voorgesteld gaat daar ook van uit, maar kiest voor een gelijktijdige ontwikkeling van de woningbouw in het bestaand stedelijk gebied en een uitleglocatie. Dit leidt tot een grotere zekerheid in de projectstroom en biedt de ruimte om nadrukkelijker in te spelen op de verschillende woningbouwbehoeftes in de stad.

Gemeente Utrecht

Beslispunten

Beslispunt 1
De woningbouwontwikkeling in Rijnenburg te starten, hierbij uit te gaan van het voorkeursscenario 2B zoals opgenomen in de het document 'Ruimtelijke verkenning Rijnenburg, December 2019', te streven naar een woningdichtheid van 45 woningen per hectare woongebied gemiddeld over het gehele plangebied en een verhouding van 40% duur 25% midden categorie en 35% sociale woningbouw.

Argumenten

1.1 Utrecht heeft een tekort aan woningen.

De woningbehoefte in Utrecht is hoog en de harde plancapaciteit is onvoldoende om de woningbehoefte in te vullen. De woningbouwproductie is nu nog voor een groot deel toe te rekenen aan Leidsche Rijn, maar daar raakt de plancapaciteit op. Alle overige woningbouwontwikkeling is binnenstedelijk en complex. De doorlooptijd tot de eerste opgeleverde woning kan nog enige jaren duren. Daarom is het nu noodzakelijk te starten.

1.2 Keuze voor voorkeursscenario 2B

In de 'Ruimtelijke verkenning Rijnenburg is' een gefaseerd ontwikkelplan voor Rijnenburg als woningbouwlocatie gemaakt. Dit plan bestaat uit 4 stappen

Als uitgangspunt is genomen dat de eerste fase van woning bouw (en het eerste deel van die fase) plaats vindt buiten de geluidscontouren van de A2 en A12, zodat geen directe dure geluidswerende voorzieningen nodig zijn.

De afwegingen in stap 2 is gekoppeld aan de positionering van de roeibaan, die integraal onderdeel van het plan uitmaakt, en de eis dat direct een goede ontsluiting via OV gerealiseerd moet worden, via het Strijkviertel (zie beslispunt 2).

In variant A ligt de roeibaan in het noordelijke deel van Rijnenburg. Dit zal betekenen dat de ontsluiting over de roeibaan heen moet lopen. Door de breedte van een roeibaan en de wens dat er geen pijler in de roeibaan mag staan wordt dat een complexe ontsluiting. Deze oplossing is mogelijk, maar komt de OV-ontsluiting en de kwaliteit van de roeibaan niet ten goede.

In variant B ligt de roeibaan in het zuidelijke deel van Rijnenburg onder de Nedereindseweg. Daar kan hij een parkachtige setting worden ingepast en worden aangesloten op de ontwikkelingen van het IJsselbos en zo een onderdeel gaan vormen van het Ringpark Utrecht. Rond de roeibaan kan dan in een parkachtige setting voorzien worden in woningbouwbehoefte van IJsselstein en Utrecht. Hiermee wordt een grotere diversiteit aan woonmilieus geboden. Daarom is deze als voorkeursvariant meegenomen.

1.3 Rijnenburg kan in totaal ruimte aan maximaal 24.200 woningen bieden

In de Ruimtelijke verkenning 'Een nieuwe kans voor woningbouw in Rijnenburg' is scenario 2B opgenomen en een beoogd 'eindbeeld' op basis van dit voorkeursscenario. In dit voorkeursscenario beslaat het plangebied wonen in de schets van de eindsituatie 400 ha intensief en 140 ha minder intensief wonen. Deze bieden totaal ruimte aan maximaal 24.200 woningen bij de aangegeven dichtheden. Dit betekent een gemiddelde dichtheid van 45 woningen per hectare over het gehele gebied. Het betreft hier een dichtheid op wijkniveau, waarbinnen de ontsluitende infrastructuur, voorzieningen en groen ook gerealiseerd dienen te worden. Dit betekent dat de werkelijke dichtheden op buurt en kavelniveau hoger zullen liggen.

1.4 Woningaanbod in Rijnenburg in balans

Als uitgangspunt voor het woningbouwprogramma wordt een gestreefd naar een verhouding van 40% duur, 25% middencategorie en 35% procent sociale woningbouw. Dit is in lijn met de vastgestelde woonvisie 2019.

1.5 De ontwikkeling wordt zo ingezet dat binnen het woongebied van de wijk voldoende energie voor de wijk kan worden opgewekt (na saldering voor pieken etc.).

De woningbouw wordt minimaal energieneutraal en bi voorkeur energiepositief ontwikkeld en de bodem in Rijnenburg wordt maximaal benut voor energieopslag via onder andere warmtekoudeopslag (WKO). Bij de realisatie van woningen en appartementen wordt maximaal rekening gehouden met het opwekken van energie uit zon. Daarvoor wordt vooraf rekening gehouden met de richting van daken en het voorkomen van schaduwwerking op zonnepanelen.

1.6 Eerste deel, eerste fase direct inpasbaar

In het beschreven voorkeursscenario wordt een eerste fase woningbouw gerealiseerd die via sterke OV-verbindingen is aangesloten op het bestaand stedelijk weefsel in de omgeving. Hierbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur en gefaseerd toe gebouwd naar definitieve infrastructuur.

Een deel van de eerste fase is inpasbaar gebruikmakend van bestaande onderdoorgang van de A12 en aansluiting van een deel van de woningen op IJsselstein. Door gebruik te maken van de onderdoorgang van de Nedereindseweg kan ook Nieuwegein in een eerste fase bereikt worden.

Kanttekeningen

1.1 Intensievere bebouwing dan in de structuurvisie Rijnenburg vraagt om nader onderzoek.

In het voorkeursscenario wordt gekozen voor een intensievere bebouwing dan in de structuurvisie Rijnenburg. Daarom zal de plancapaciteit van 7.000-9.000 woningen uit de vastgestelde structuurvisie en MER gebouwd worden in een kleiner gebied. Om dit mogelijk te maken wordt onderzocht of op basis van de bestaande MER en Structuurvisie met een licht planologisch proces zo snel mogelijke voortgang gemaakt kan worden met een eerste fase.
Daarnaast wordt een planologisch traject opgestart om woningbouw in de andere fases mogelijk te maken. De wens is tot een ruim kader te komen zoals bij Leidsche Rijn is gebruikt waarbij in een Masterplan en ruim bestemmingsplan de basis wordt geschetst maar definitieve uitwerking plaats vindt in lichtere uitwerkingsplannen.

1.2 Een deel van de woningbouw in het eindbeeld vraagt grotere aanpassingen.

In het eindbeeld is ook woningbouw opgenomen dichter bij de A2 binnen de geluidscontour van de A12. In het eindbeeld is hierbij een richting geschetst van een gedeeltelijke overkapping van de A2 tussen Rijnenburg en Nieuwegein. Een dergelijke stap vraagt (net als bij de realisatie van de LeidscheRijn tunnel) aanvullend onderzoek en aanvullende afspraken die tijdens de start van de eerste fase nader uitgewerkt moeten worden, maar de eerste fase niet beïnvloeden.

1.3 Een deel van de woningbouw in het eindbeeld vraagt grotere aanpassingen.

Het tweede deel van de eerste fase en de tweede fase zelf vragen ook investeringen in infrastructuur die in afstemming met andere overheden gemaakt zullen moeten worden.

Beslispunt 2
Een roeibaan onderdeel te maken van het te ontwikkelen gebied waarbij wordt uitgegaan van realisatie in fase 2.

Argumenten

2.1 Een roeibaan is noodzakelijk voor de Utrechtse Roeisport

Roeien vindt nu primair plaats op het Merwedekanaal. Dit gebied staat onder druk door steeds intensiever gebruik door andere watersporters, het aanleggen van een insteekhaven maar vooral door de ontwikkeling van een groot aantal woningen in het gebied. Dit kan met name het competitieve deel van het roeien in gevaar brengen. Daarom is er de behoefte aan goed trainingswater in Utrecht.

2.2 Door de roeibaan aan te leggen in het zuidelijke deel ontstaat de kans om 'Werk-met-werk' te maken

Bij beslispunt 1 is reeds aangegeven dat een roeibaan aan de zuidzijde mogelijk beter functioneert voor het ontwikkelen van de wijk zelf. Bijkomend voordeel is dat de aanleg van de roeibaan in dit gedeelte mogelijk grond oplevert voor het ophogen van de woningbouw gedeelten. De aanleg van de roeibaan is daarmee ook gekoppeld aan de voortgang van de woningbouw en komt daarmee pas in fase 2 beschikbaar.

Kanttekeningen

2.1 Uit de studie naar de roeibaan in kader van Energielandschap blijkt deze een aanzienlijke investering te vergen

De studie in het kader van het energielandschap heeft aangegeven dat de roeibaan niet uit het energielandschap betaald kan worden. Tevens is aangegeven: in de scenario's extensieve en intensieve woningbouw kan het aanleggen van roeiwater onderdeel zijn van de woningbouwopgave. Hierdoor kan er voor een deel financiering worden gevonden bij publieke en private partijen die belang hebben bij de ontwikkeling van Rijnenburg. Er kan een andere verdeling van de kosten ontstaan, waarbij de waterberging voor woningbouw en aanleg van infrastructuur opgebracht kan worden door de ontwikkelende/investerende partijen. Mocht dit scenario met woningbouw in beeld komen, dan kan er te zijner tijd ook een Maatschappelijke Kosten baten Analyse (MKBA) opgesteld worden.

Beslispunt 3
In te zetten op een verbinding van Rijnenburg op een 'spaak' met Utrecht Centraal met een overstapmogelijkheid op het 'wiel' naar station LRC en De Uithof en deze verbinding tijdelijk te realiseren via Strijkviertel en de definitieve uitwerking toe te voegen aan de scope van de MIRT verkenning die in het Bestuurlijk Overleg van 21 november 2019 is besloten.

Argumenten

3.1 Keuze voor een 'spaak' biedt meer vervoersmogelijkheden voor Rijnenburg

Samen met ambtelijke ondersteuning is onderzocht op welke wijze Rijnenburg aangesloten zou kunnen worden op het bestaande stedelijke OV-weefsel en de ontwikkelingen die daarin plaats vinden. Uit de verkenningen blijkt dat aansluiting als 'spaak' wel betere kansen biedt dan het 'wiel' door Rijnenburg te laten lopen. Dit komt doordat hiermee een rechtstreekse verbinding naar Utrecht CS ontstaat en korte overstappen naar LeidscheRijn en De Uithof.

Rijnenburg wordt via dit systeem aangesloten op bijna alle grote werkgebieden in Utrecht (Papendorp, Oudenrijn, Leidsche Rijn Centrum en Utrecht Science Park)

3.2 Het is wenselijk direct goede OV-Verbindingen te hebben

Het is belangrijk om direct goede verbindingen beschikbaar te hebben in Rijnenburg. Voor OV wordt daarom bij oplevering ingezet op OV-vervoer met HOV-frequentie via de bestaande busbaan met een aftakking over de Strijkviertel en een doorgaande verbinding (zonder overstap naar Papendorp en Utrecht Centraal). De capaciteit van het ingezette materieel groeit mee met de groei van de wijk.

De spaak kan is hiermee in eerste instantie vorm gegeven geven als een zuidelijke en direct te realiseren aftakking van de HOV-Lijn Utrecht Centraal-Papendorp-De Meern-Oost via Strijlviertel en het reeds aanwezige viaduct in de A12 tussen Strijkviertel en Rijnenburg. De noodzakelijke investeringen zullen zich in eerste instantie beperken tot het verlengen van Strijkviertel onder de A12 door (via een bestaand viaduct) en verder in Rijnenburg. Deze fase vormt een logisch onderdeel van de woningbouwontwikkeling zelf en zal daaruit bekostigd moeten worden.

3.2 In de eindsituatie is aansluiting op het tramnetwerk (of een zeer Hoogwaardige busverbinding gewenst) gezien de nabijheid van de tram maar is dit afhankelijk van keuzen elders

Aansluiting op het tramnetwerk in de eindsituatie voor de hand liggend gezien de aanwezigheid van de tram in de nabijheid van Rijnenburg. De voorkeursvariant is een HOV-lijn door knooppunt Ouderrijn te trekken als spaak van het wiel met spaken. Het wiel verplaatsen naar Rijnenburg betekend dat de werklocatie Papendorp niet langer is aangesloten op het Wiel, daarom gaat de voorkeur uit naar een Spaak door Papendorp. Er zijn echter meer alternatieven denkbaar die ook in BO-Mirt verband afgewogen moeten worden. Omdat HOV-aansluiting via Strijkviertel vanaf aanvang bouw gegarandeerd kan worden ontstaat ook de ruimte en tijd deze lange termijn oplossingen in die context te onderzoeken.

Mogelijke alternatieven zijn:

- Tramverbinding vanaf tramremise langs Galecop over A12 doortrekken naar Rijnenburg als een Spaak die aansluit op het Wiel bij Westraven.
- De route via Strijkviertel vertrammen als een langere maar simpeler aan te leggen route
- Deze beide routes met elkaar verbinden als een ‘Buitenring/Wiel’
- Indien het oostelijke deel van het wiel tram wordt en het westelijke deel bijvoorbeeld bus HOV zou het wiel doorgetrokken kunnen worden naar Rijnenburg en ontstaat een overstap in Westraven naar de HOV-lijn aan de westzijde

3.3 In bestaand stedelijk gebied moeten nog afweging gemaakt worden die de ontwikkeling van Rijnenburg niet mogen hinderen

Los van de ontwikkeling van Rijnenburg moeten in het bestaande stedelijk gebied nog diverse afwegingen gemaakt worden over de tram. Deze zijn van invloed op de definitieve situatie naar Rijnenburg.

- Als de tram wordt omgelegd naar de Europalaan kan de huidige SUNIJ-lijn vanuit CS bij het Churchillplein afbuigen naar de Prins Clausbrug en zo de spaak vormen
- Als de SUNIJ-lijn op de huidige route blijft kan de spaak via de HOV-lijn over de Kon. Wilhelminalaan lopen en daar rechtdoor gaan naar CS via de Bleekstraat
- Of juist op de Kon. Wilhelminalaan afbuigen naar het noordelijk deel van de Europalaan en dan aansluiten op de Graadt van Roggeweg of via de Van Zijstweg bij CS aansluiten op de tram

Door het direct realiseren van HOV-aansluiting via Strijkviertel in de vorm van HOV-Bus ontstaat de ruimte om deze verschillende optie af te wegen in de context van het gehele UNED-programma.

3.4 Indien gekozen wordt voor bus kunnen nieuwe verbindingen met de regio gelegd worden.
De ligging van Rijnenburg maakt dat niet alleen een sterke relatie met Utrecht Centrum maar ook een sterke relatie met De Meern, Nieuwegein en IJsselstein wenselijk is. Deze relatie kan door het inzetten van (HOV)busverbindingen via Rijnenburg worden gelegd, Rijnenburg kan daardoor bijdragen aan nieuwe verbindingen in de regio. Dit kan bijvoorbeeld door de HOV-verbinding (indien bus) ook te gebruiken voor een route richting Montfoort. Ook kan een busverbinding IJsselstein/ Nieuwegein Centrum – Rijnenburg - De Meern/ Leidsche Rijn Centrum bijdragen aan de ontsluiting van Rijnenburg maar ook aan draagkracht onder de voorzieningen in die gebieden.

Beslispunt 4.
In te zetten op een verbinding van Rijnenburg voor de auto-ontsluiting via een binnenwijkse binnenring en het (verbeteren van) bestaande aansluitingen op de A12 en A2 en deze in fase 1 te realiseren via het bestaande viaduct bij het Strijkviertel en voor een deel van de woningen richting Nieuwegein en IJsselstein. De ontsluitingsstructuur via A12 voor fase 2 toe te voegen aan de gestarte MIRT-studie A12 Gouda –Oudenrijn.

Argumenten

4.1 Een binnenring sluit het beste aan op de situatie
Een binnenring in Rijnenburg zorgt ervoor dat er geen snelle directe verbinding tussen de A2 en A12 ontstaat, dat is wenselijk om sluipverkeer te voorkomen. Tegelijkertijd biedt het wel de mogelijkheid om het verkeer vanuit de wijk te verdelen naar verschillende opritten.

4.2 Geen nieuwe aansluiting op de snelwegen
In de omgeving van Rijnenburg zijn diverse afritten beschikbaar. Ook verder in het systeem zijn afritten bereikbaar. Hiermee kan voldaan worden aan de eis geen nieuwe afritten op de A12 of A2 te realiseren door het onderliggende wegennet te benutten en waar nodig te versterken. In eerste instantie kan gebruik worden gemaakt van de bestaande onderdoorgang bij de A12, waarmee verkeer naar de op- en afrit Harmelen, De Meern, Hooggelegen en via de Stadsbaan zelfs Lage Weide gebracht kan worden.

Om meer verkeer mogelijk te maken op bij de afrit De Meern wordt een voorstel gedaan om het verkeerssysteem daar te rationaliseren zodat een doorgaande weg met logische op en afritten ontstaat en minder kruisingen. Alternatief hiervoor kan zijn om het verkeer via de zuidzijde van de A12 naar de rotonde bij de Veldhuizerweg of nog verder naar de op en afrit Harmelen te leiden. De afvoercapaciteit zal moeten toenemen met de eventuele groei van het autoverkeer.

4.3 Onderzoek A12 gestart
In de meest recente BO-MIRT afspraken wordt ook een onderzoek gestart naar de A12 tussen Gouda en Oudenrijn. Het is een passend moment om de effecten van Rijnenburg nu in dat onderzoek mee te nemen zodat ook het verkeerssysteem ter hoogte van Utrecht aansluit op de potentiële woningbouwlocaties van de stad.

4.4 Woningen aan de zuidzijde liggen dicht bij Nieuwegein en IJsselstein
In de gekozen opzet worden ook woningen direct gebouwd grenzend aan IJsselstein. Deze woningen kunnen voor een deel ook op de verkeersinfrastructuur ter plekke aansluiten. Een ander deel van de woningen zou in eerste instantie via het viaduct onder de Nedereindseweg kunnen worden geleid

4.5 Faseren wenselijk

Juist omdat de realisatie van definitieve infrastructuur enige tijd kan duren is het wenselijk om snel te starten met het ontwikkelen van de volledige ontsluitingsstructuur van Rijnenburg. De realisatie van de infrastructuur kan gefaseerd worden.

Kanttekeningen

4.1 De realisatie van Rijnenburg zal leiden tot extra verkeersbeweging

Rijnenburg zal net als andere wijken leiden tot verkeer en mobiliteit. Het al onder druk staande systeem moet dat opvangen.

4.2 Niet iedereen vindt extra autoverkeer wenselijk

Binnen de stad wordt niet door iedereen de groei van het autoverkeer gesteund. Daarom worden diverse maatregelen genomen om het autoverkeer terug te brengen in de stad. In Rijnenburg wordt direct ingezet op goed OV zodat een goed alternatief wordt geboden.

Beslispunt 5.
De gronden die niet voor woningbouwontwikkeling (inclusief voorzieningen, infrastructuur en woningbouw) nodig zijn vrij te geven voor grootschalige tijdelijke energieopwekking tot 2040 in de vorm van zonnevelden voor de reeds bestaande energieopgave in de stad. Bij het bieden van ruimte voor zonnevelden rekening te houden met toekomstige infrastructuur, groene verbindingen en in de toekomst te ontwikkelen bedrijventerreinen, waarbij de capaciteit (in MW) zon wordt herplaatst op gebouwen en boven terreinen. De woningbouw minimaal energieneutraal te ontwikkelen en stappen te ondernemen om 'restcapaciteit' op gebouwen en woningen wel op te wekken voor energiebehoefte elders.

Argumenten

5.1 Naast een woningbouwopgave staat Utrecht ook voor een energieopgave

Utrecht zal ook haar steentje moeten bij dragen aan de energietransitie. Naast woningbouwontwikkeling kan in Rijnenburg door Utrecht ook een deel van die ambitie tijdelijke worden ingevuld.

5.2 Rijnenburg is energieneutraal dus energie kan elders worden ingezet

De wijk Rijnenburg wordt ontwikkeld met woningen die minimaal energieneutraal zijn. Binnen de wijk bestaat dus geen behoefte voor de energie die in de zonnevelden wordt opgewekt (uitgezonderd energie voor de openbare ruimte) daarom wordt deze energie beschikbaar gemaakt voor de rest van de stad om te voorzien in het verduurzamen van het energie gebruik daar.

5.3 Daken worden maximaal benut voor zonne-energieopwekking

Daken worden maximaal benut. Niet het gebruik van het huishouden is leidend voor het opgestelde vermogen, maar de oppervlakte van het dak. Bij de realisatie van woningen en appartementen wordt maximaal rekening gehouden met het opwekken van energie uit zon.

5.4 De gronden binnen de geluidszonering van de A2 en A12 zijn (gelijk aan het energielandschap) beschikbaar voor zonne-energie.

De gemeente Utrecht heeft de ambitie het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. De raad heeft in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg en Reijerscop geschikt kunnen zijn voor grootschalige opwekking van duurzame energie en heeft het gebied daarom aangewezen als pauzelandschap.
Woningbouw binnen de geluidscontour van de A2 en A12 vergt extra investeringen en inspanningen het is daarom niet logisch de woningbouw daar te starten. Deze gebieden zijn

op termijn logischer in te zetten als bedrijventerrein. In de tussentijd kunnen ze daarom ingezet worden voor opwekking van zonne-energie.

5.5 Energieopwekking uit zon wordt, conform de opdracht van de raad, reversibel aangelegd en staat toekomstige ontwikkelingen niet in de weg.

Zonnevelden worden ontwikkeld met een toekomstige werk of woonbestemming in gedachten. Dit is een belangrijk verschil met het voorstel van het college voor een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop. Indien in de laatste fase van de ontwikkeling deze locaties bebouwd worden dienen de zonnepanelen zoveel mogelijk terug te komen op de gebouwen.

5.6 Rijnenburg kan voor ca. 68.500 huishoudens energie opwekken met zonnevelden

Uitgegaan wordt van de beschikbaarheid van 250 ha voor zonnepanelen. In de plannen voor het energielandschap was dat 230 ha. De oppervlakte zon is daarmee vergelijkbaar. Op basis van de second opinion van de Ecorys is af te leiden dat het gemiddelde van de bandbreedte voor de energieopbrengst op 0,95 GWh/jaar ligt. In tegenstelling tot bij het energielandschap (0,68 GWh/jaar per ha) wordt uitgegaan van dit gemiddelde. Dat brengt de energieopbrengst op circa 225 GWh/jaar genoeg voor ca. 68.500 huishoudens (bij 3300 KWh per jaar). Bij het hanteren van de bovenkant van de bandbreedte (1,24 GWh/ha per jaar) en het huidige lagere energieverbruik per huishouden loopt dit op tot circa 108 duizend huishoudens.

5.7 Zoeken naar creatieve oplossingen piekcapaciteit zon additioneel

In de studies van het energielandschap is aangegeven dat er een maximale aansluitcapaciteit is op het onderstation in Rijnenburg. Om meer zonne-energie mogelijk te kunnen maken en peak-shaving te voorkomen zal gezocht moeten worden naar creatieve oplossingen. Ook binnen het wettelijk kader moet gezocht worden naar oplossingen om een eventueel opwekbaar surplus in de wijk beschikbaar te maken voor de stad. Te denken valt aan opstellen van een deel in de vorm van zonne-thermiek, waarmee een bijdrage geleverd kan worden aan het verduurzamen van de stadsverwarming in Utrecht en Nieuwegein. Ook zouden power-to-heat/power-to-gas projecten onderzocht kunnen worden. Afvoer van energie naar een grootverbruiker in de buurt is ook een mogelijke oplossing. Recent worden ook mobiele onderstations ingezet.

5.8 Zoeken naar creatieve oplossingen restcapaciteit woningen additioneel

In de praktijk worden lang niet op alle woningen alle zonnepanelen geplaatst die zouden passen. Dit heeft onder meer te maken met hoe rendabel terug leveren is. In Rijnenburg wordt het wenselijke uitgangspunt dat opgewekt wordt wat opgewekt kan worden op een redelijke wijze. Dit betekent dat gezocht moet worden naar mogelijkheden om de rest capaciteit over te dragen.

5.9 Bij ontwikkeling bedrijventerrein wordt zoveel mogelijk vermogen aan zonnepanelen teruggeplaatst

Indien in 2040 of eerder de ontwikkeling van het bedrijventerrein in de noordzijde aan de A12 tot ontwikkeling moet komen, dan is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk vermogen aan opgewekte energie in het gebied terugkomt. Dat kan bijvoorbeeld door de zonnepanelen een plek te geven op het dak en parkeervoorzieningen van de bedrijven.

Kanttekeningen

5.1 De gronden zijn tot 2040 niet beschikbaar dit betekent dat een deel van de woningen pas na 2040 gebouwd kunnen worden

De gronden binnen de geluidscontour van de A2 en A12 zullen gedurende ongeveer 20 jaar niet beschikbaar zijn voor woningbouw. Indien dat wel gewenst is zullen de panelen op de gebouwen terug moeten komen.

5.2 Door sommige partijen worden kanttekeningen geplaatst bij zon op land

Door sommige partijen worden vraagtekens gesteld bij de duurzaamheid van zon-op-land met name op het gebied van ecologie.

5.3 De zonnevelden kunnen een extra barrière vormen tussen bestaand stedelijk gebied en Rijnenburg

De zonnevelden betekenen een extra afstand tussen Utrecht en wonen in Rijnenburg. Daarom is een goede landschappelijke inpassing noodzakelijk en zullen bijvoorbeeld fietsroutes door de velden goed begeleid en sociaal veilig aangelegd moeten worden.

5.4 Binnen de huidige regelgeving is het overdragen van 'overcapaciteit' op privé daken lastig te realiseren.

De gemeente start overleg met het rijk om dit wel mogelijk te maken (als pilot of als wetswijziging) voor de verdere ontwikkeling van Rijnenburg wordt deze overdracht als uitgangspunt meegenomen. Ontwikkelaars werken binnen de mogelijkheden die ze hebben mee om dit te bewerkstelligen. Aangenomen wordt dat 80% van het dakoppervlakte als energieopwekking meegenomen wordt.

Beslispunt 6.
Geen opwekking van windenergie met windmolens in Rijnenburg en Reyerscop toe te staan binnen 800m van bestaande en nieuwe woonbebouwing conform het hierboven genoemde voorkeursscenario.

Argumenten

6.1 De aanwezigheid van windturbines kan de ontwikkeling van woningen schaden

De gemeente houdt een minimale afstand van 800 meter aan tot bestaande wijkbebouwing in Utrecht en andere omliggende gemeenten. Deze afstand is minimaal noodzakelijk om overlast tegen te gaan. Deze maatstaf dient ook te gelden voor nieuwe beoogde wijkbebouwing in het voorkeursscenario. De aanwezigheid van windmolens kan anders de ontwikkeling van de gewenste woningen schaden.

Doordat de exploitatietermijn van windmolens langer geworden is door de nieuwe subsidieregels zou de belemmering op woningen ook langer blijven bestaan.

Naast de grens van 800 meter tot bestaande en nieuwe wijkbebouwing wordt de minimale afstand van 250 meter tot bestaande woningen in het gebied aangehouden.

De genoemde afstandsbepalingen komen bovenop de bestaande regelgeving.

6.2 In de eerste fase worden ook woningen gebouwd die binnen 800 meter van voorgestelde locaties van windmolens

In de eerste fase worden ook woningen gebouwd in de intensiever bebouwde delen zo dicht mogelijk bij de ov-aansluiting op de spaak. Deze liggen deels binnen 800 meter van de voorgestelde locaties van windmolens.

6.3 De aanwezigheid van windturbines kan de ontwikkeling van woningen schaden.

De windmolens liggen tussen de A12 en de woningbouwlocatie en buiten de geluidscontour van de snelwegen. Daarmee is op de woningbouwlocatie geen sprake dat de snelweg voor geluidsruimte zou kunnen zorgen.

6.4 Wegnemen bezwaren in omliggende wijken

Het niet realiseren van windmolens zal ook de bezwaren voor het energielandschap grotendeels wegnemen. Het versnelt daarmee de kansen op snelle realisatie van de zonnevelden en verhoogd de kans op medewerking van de grondeigenaren.

Kanttekening

6.1 Geen energieopbrengst uit wind

Gemeente Utrecht

Bij de verkenningen voor het energielandschap is duidelijk geworden dat windmolens kunnen bijdragen aan de energiebehoefte van de stad. Dit stuk van de behoefte zal nu middels alternatieven opgelost moeten worden. Bij beslispunt 5 zijn die alternatieven aangedragen.

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Raadsbesluit	kenmerk 7291738
Opgesteld door	Raadsorganen
Vergadering	Gemeenteraad
Vergaderdatum	6 februari 2020
Jaargang en nummer	2020, nr. 14

Initiatief voorstel test

besluit

1 De woningbouwontwikkeling in Rijnenburg te starten, hierbij uit te gaan van het voorkeursscenario 2B zoals opgenomen in de document 'Ruimtelijke verkenning Rijnenburg, December 2019', te streven naar een woningdichtheid van 45 woningen per hectare woongebied gemiddeld over het gehele plangebied en een verhouding van 40% duur – 25% middencategorie en 35% sociale woningbouw.
2 Een roeibaan onderdeel te maken van het te ontwikkelen gebied waarbij wordt uitgegaan van realisatie in fase 2.
3 In te zetten op een verbinding van Rijnenburg op een 'spaak' met Utrecht Centraal met een overstapmogelijkheid op het 'wiel' naar station Leidsche Rijn Centrum en het Utrecht Science Park en deze verbinding voor fase 1 te realiseren via Strijkviertel. De definitieve uitwerking toe te voegen aan de scope van de MIRT-verkenning die in het Bestuurlijk Overleg van 21 november 2019 is besloten.
4 In te zetten op een verbinding van Rijnenburg voor de auto-ontsluiting via een binnenwijkse binnenring en het (verbeteren van) bestaande aansluitingen op de A12 en A2 en deze in fase 1 te realiseren via het bestaande viaduct bij het Strijkviertel en voor een deel van de woningen richting Nieuwegein en IJsselstein. De ontsluitingsstructuur via A12 voor fase 2 toe te voegen aan de gestarte MIRT-studie A12 Gouda – Oudenrijn.
5 De gronden die niet voor woningbouwontwikkeling (inclusief voorzieningen, infrastructuur en woningbouw) nodig zijn vrij te geven voor grootschalige tijdelijke energieopwekking tot 2040 in de vorm van zonnevelden voor de reeds bestaande energieopgave in de stad. Bij het bieden van ruimte voor zonnevelden rekening te houden met toekomstige infrastructuur, groene verbindingen en in de toekomst te ontwikkelen bedrijventerreinen, waarbij de capaciteit (in MW) zon wordt herplaatst op gebouwen en boven terreinen. De woningbouw minimaal energieneutraal te ontwikkelen en stappen te ondernemen om 'restcapaciteit' op gebouwen en woningen wel op te wekken voor energiebehoefte elders.
6 Geen opwekking van windenergie met windmolens in Rijnenburg en Reyerscop toe te staan binnen 800m van bestaande en nieuwe woonbebouwing conform het hierboven genoemde voorkeursscenario.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier

mr. M. van Hall

De burgemeester

mr. J.H.C. van Zanen

Ruimtelijke verkenning Rijnenburg
December 2019

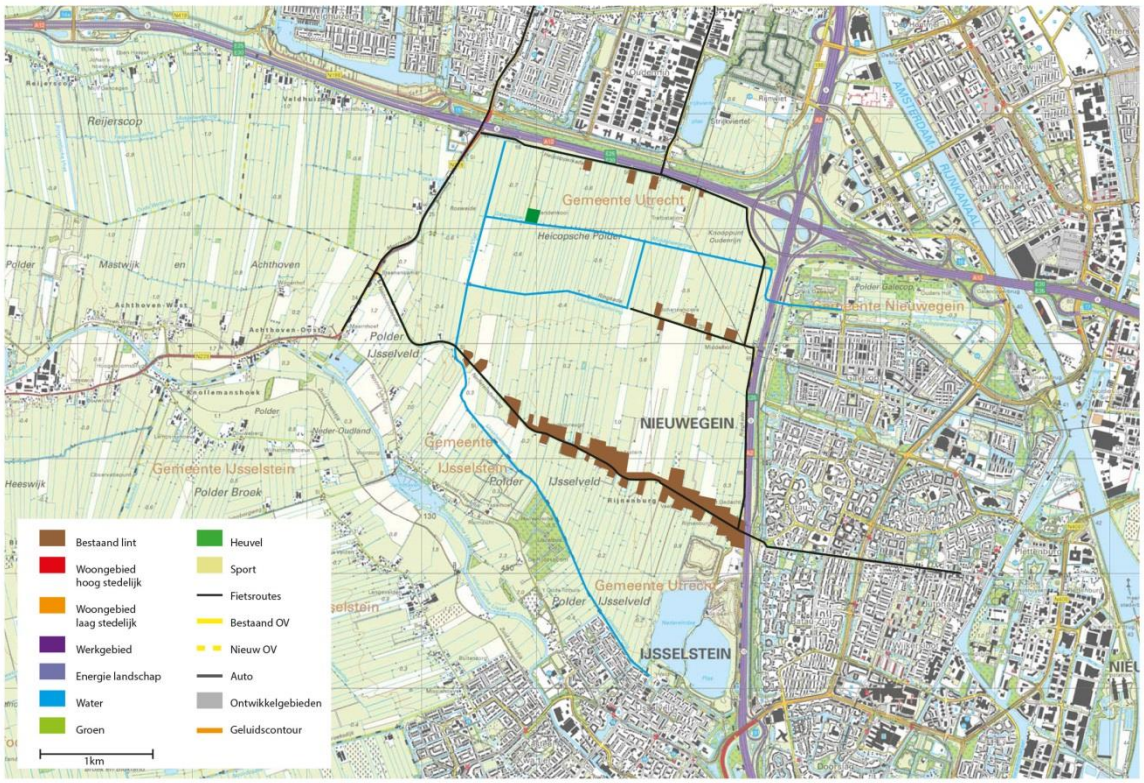
Inleiding

In deze Ruimtelijke verkenning worden de mogelijkheden onderzocht voor het ontwikkelen van een combinatie van een energielandschap en woningbouw in Rijnenburg. In de verkenning worden stap voor stap de ruimtelijke mogelijkheden in beeld gebracht en wordt een mogelijk ‘eindbeeld’ geschetst. Vervolgens wordt ingegaan op de mogelijke woonmilieus en fasering. Daarna wordt dieper ingegaan op de mogelijkheden voor de ontsluiting van het gebied met OV, fiets en auto.

Deze ruimtelijke verkenning is op verzoek van de Utrechtse VVD fractie gemaakt door de Gemeente Utrecht binnen de geldende kaders voor ambtelijke ondersteuning van de gemeenteraad.

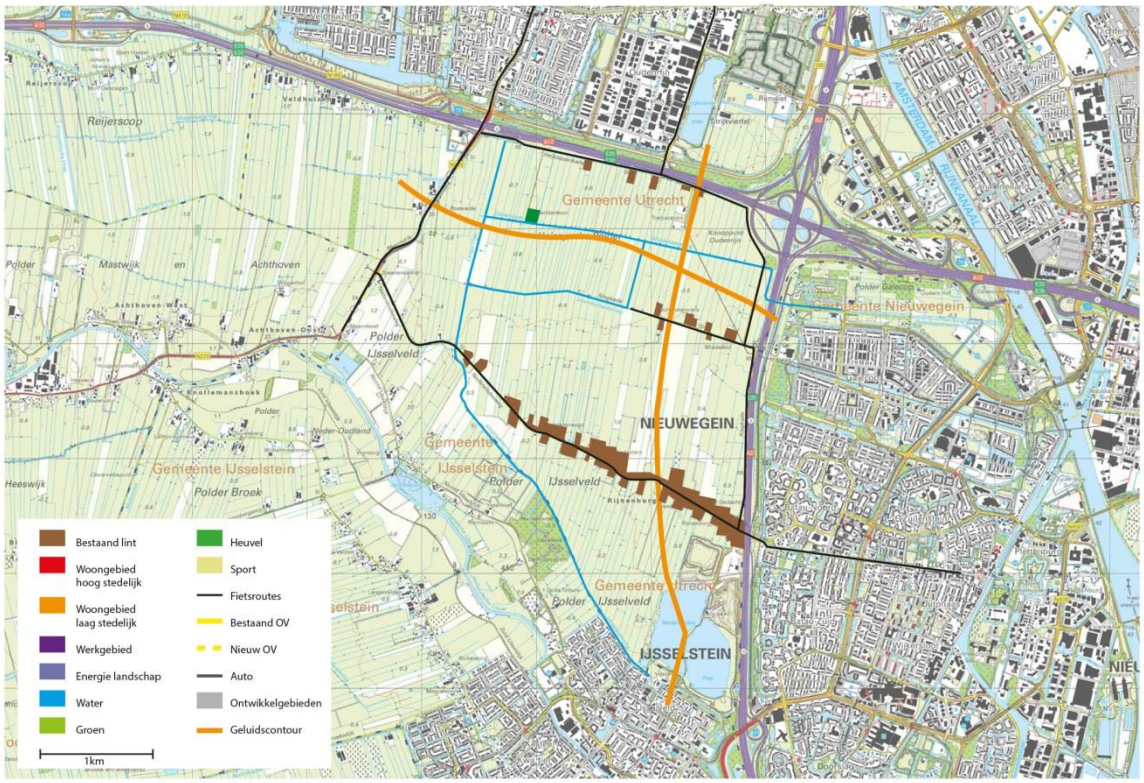
Bestaande situatie Rijnenburg

- Aan de noord en oostzijde liggen de snelwegen A12 en A2.
- Aan de westzijde ligt de Meerndijk, met een viaduct onder de A12 is deze weg verbonden met de kern van De Meern.
- In het zuidelijke deel van Rijnenburg loopt de Nedereindseweg. De Nedereindseweg is met een viaduct onder de A2 verbonden met Nieuwegein. Langs deze weg staat veel bebouwing, een groot deel van deze bebouwing is monumentaal.
- Langs de Heycopperkade en de Ringkade is beperkt woningbouw aanwezig.
- Ter hoogte van Strijkviertel is een viaduct onder de A12.
- Aan de zuidzijde van Rijnenburg liggen IJsselstein, de Hollandse IJssel en de Nedereindseplassen.
- In de noordoosthoek van Rijnenburg loopt een hoogspanningsleiding.
- De rest van Rijnenburg is open weide gebied, met uitzondering van de bosschages van een eendenkooi.

Geluidscontouren

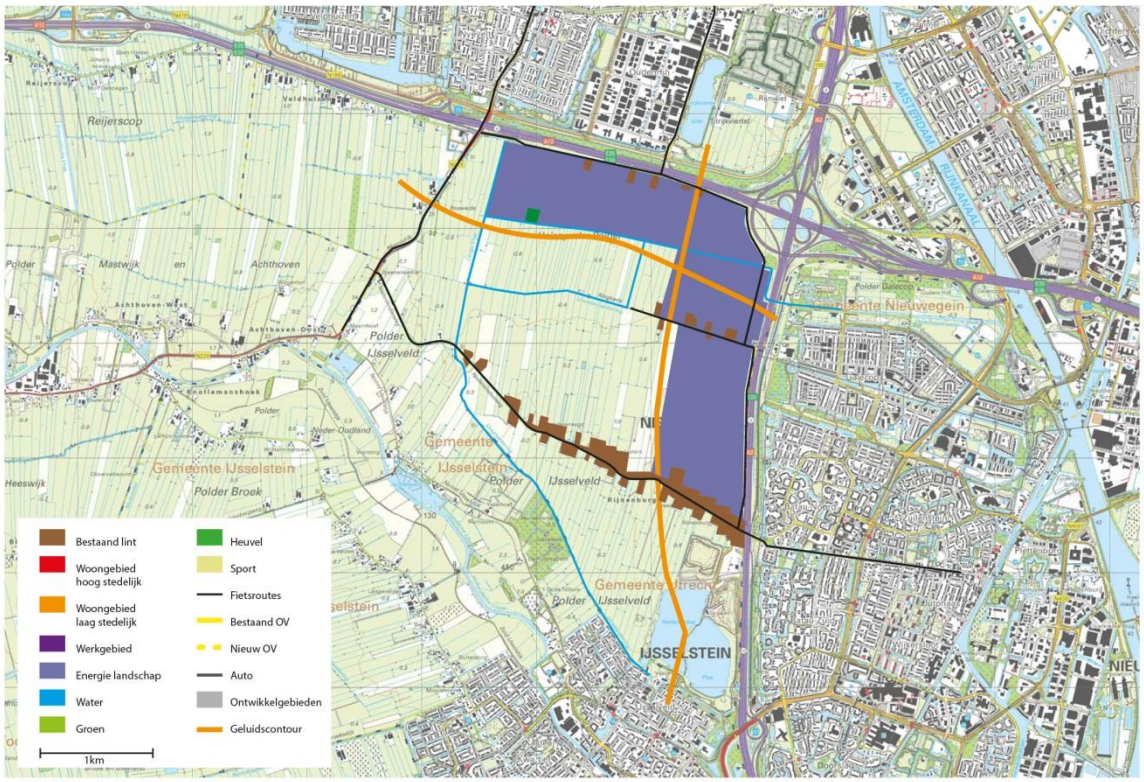
- Langs de A12 en de A2 is vanwege geluidscontouren zonder maatregelen geen woningbouw mogelijk.
- De getoonde geluidscontouren zijn overgenomen uit de Structuurvisie Rijnenburg.

Stapsgewijze opbouw ruimtelijk kader

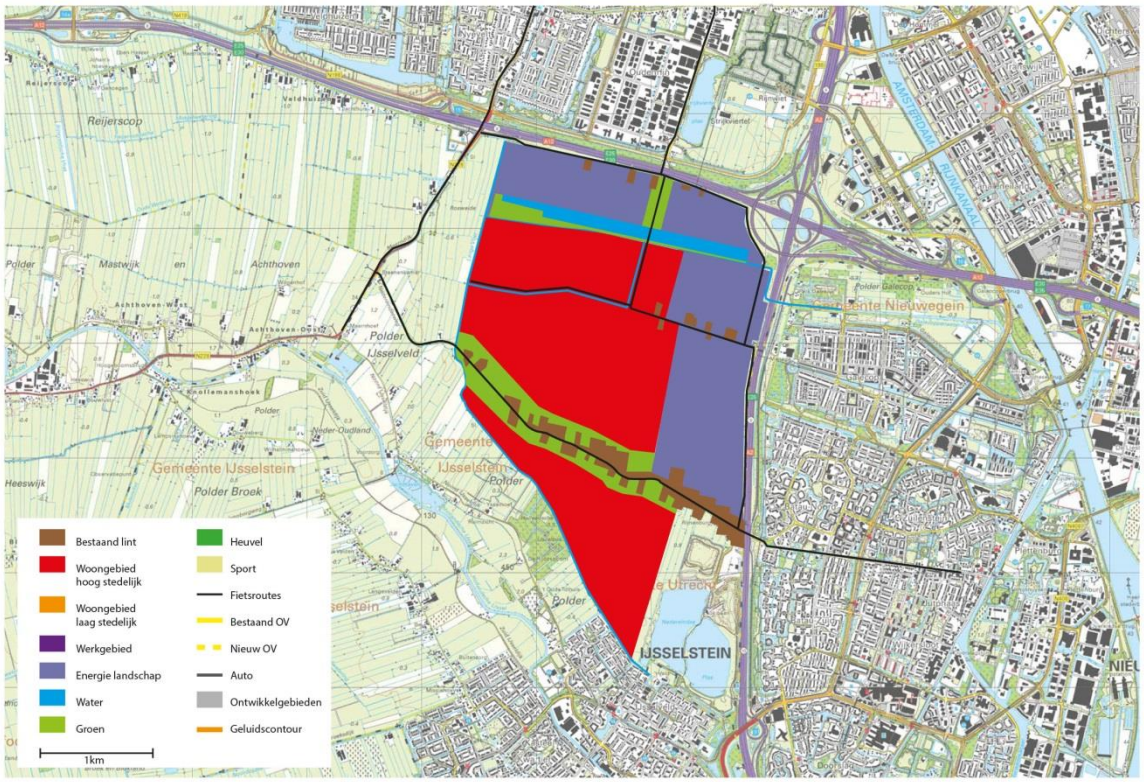
Stap 1. Benutten ruimte binnen geluidscontouren voor een (tijdelijk) energielandschap

- De ruimte binnen de geluidscontouren van de snelweg wordt het zoekgebied voor zonne-energie.
- In het zoekgebied liggen woningen, de eendenkooi, hoogspanningsleidingen en sloten.

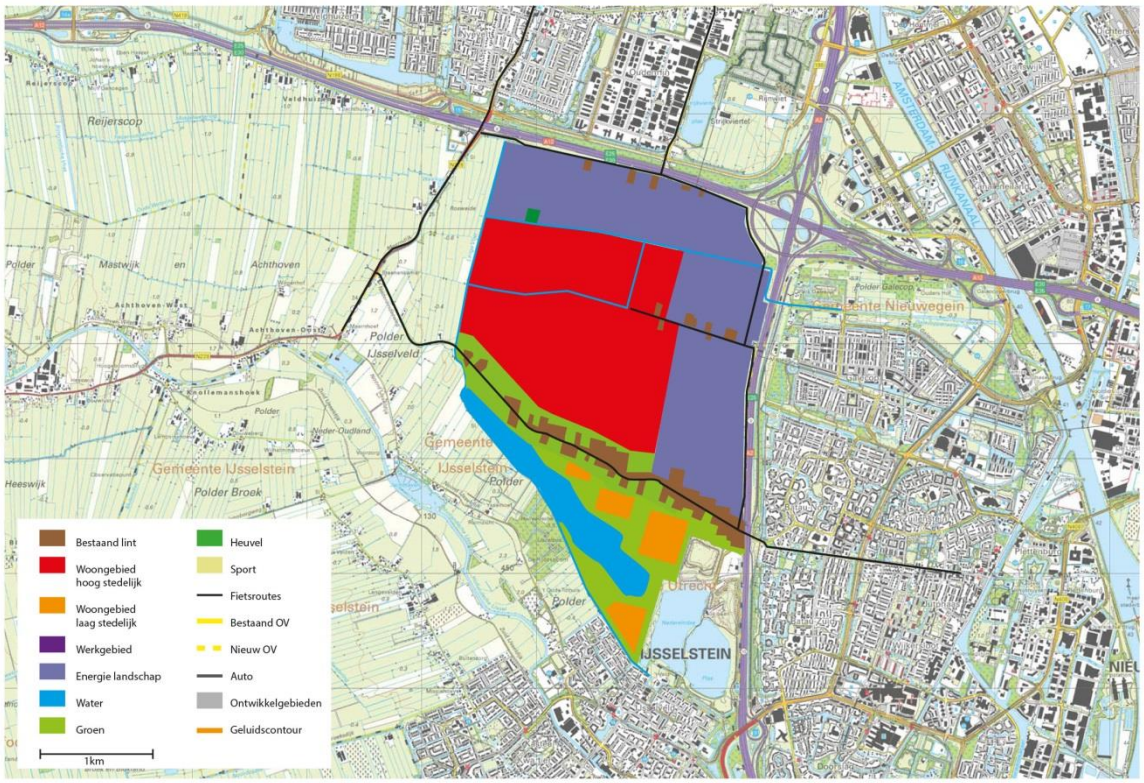
Stap 2A. Mogelijkheden voor wonen en een roeibaan aan de noordzijde

- De ruimte buiten de geluidscontouren kan gebruikt worden voor woningbouw.
- Een roeibaan kan ingepast worden aan de noordzijde.
- Om de woningen te verbinden met Leidsche Rijn is een brug over de roeibaan ingetekend.

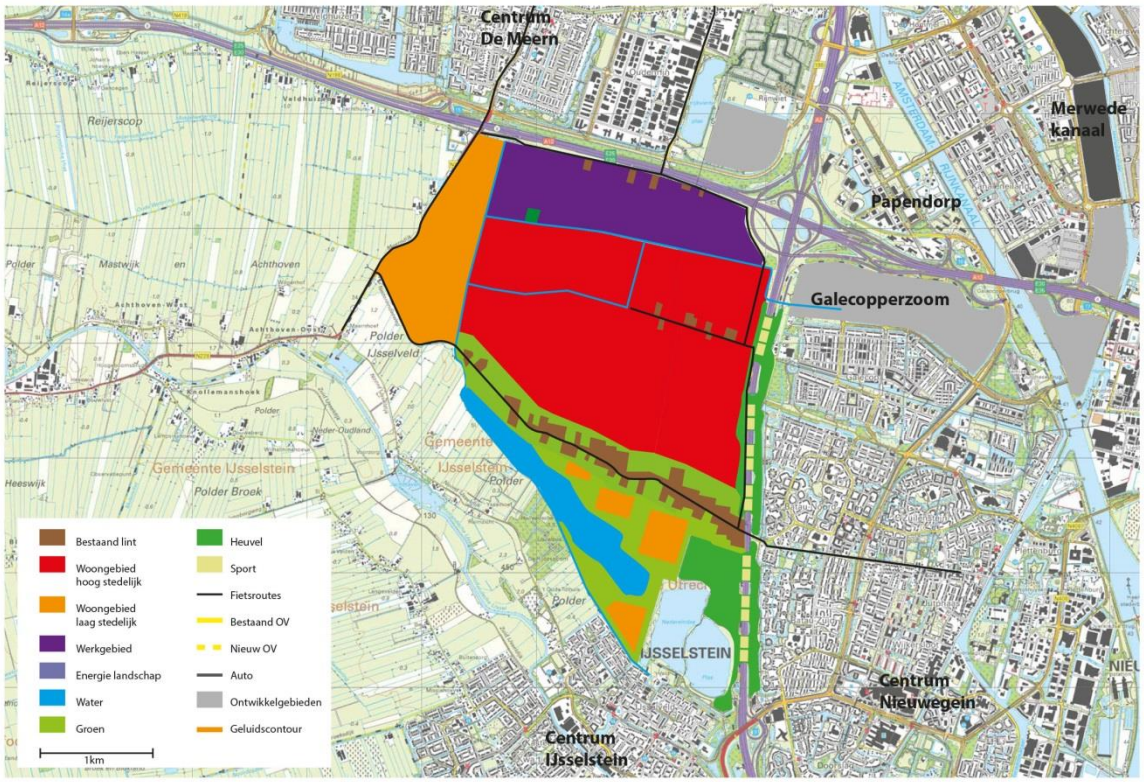
Stap 2B. Mogelijkheden voor wonen en een roeibaan aan de zuidzijde

- De ruimte buiten de geluidscontouren kan gebruikt worden voor woningbouw.
- Een roeibaan kan ingepast worden aan de zuidzijde in combinatie met woningen in een lage dichtheid rondom de roeibaan en in combinatie met groenvoorzieningen.

Stap 3. Lange termijn mogelijkheden

- Door een geluidswal aan te leggen langs de A2 kan het gebied daarachter worden gebruikt voor woningbouw.
- Van de geluidswal kan een dakpark worden gemaakt die de geluidswallen aan weerszijde van de A2 met elkaar verbindt. Op die manier kunnen gemakkelijk langzaamverkeer routes tussen Rijnenburg en Nieuwegein worden gemaakt. Ook is het mogelijk om de snelweg voor gedeeltes te overkluizen zodat de ruimte op het dak bijvoorbeeld kan worden gebruikt voor sportvelden.
- Langs de A12 kan het energie landschap langzaam verkleuren tot werkgebied. Afhankelijk van de behoefte naar ruimte voor werken kan het gebied langzamer of sneller van kleur verschieten. Bij de ontwikkeling naar werkgebied kan de zonne-energie opwekking verplaatst worden naar het dak van de bebouwing.
- Rond Rijnenburg liggen verschillende kernen die wat betreft voorzieningen van betekenis kunnen zijn voor Rijnenburg, zoals Hart van De Meern, centrum Nieuwegein en centrum IJsselstein.
- Op lange termijn liggen er in de omgeving van Rijnenburg verschillende gebieden die intensiever gebruikt kunnen worden of ontwikkeld kunnen worden, zoals Oudenrijn/Strijkviertel, de Galecopperzoom in Nieuwegein en Papendorp.
- De ruimte tot aan de Meerndijk kan worden ontwikkeld zodat Rijnenburg goed wordt verbonden met De Meern.

Woonmilieu

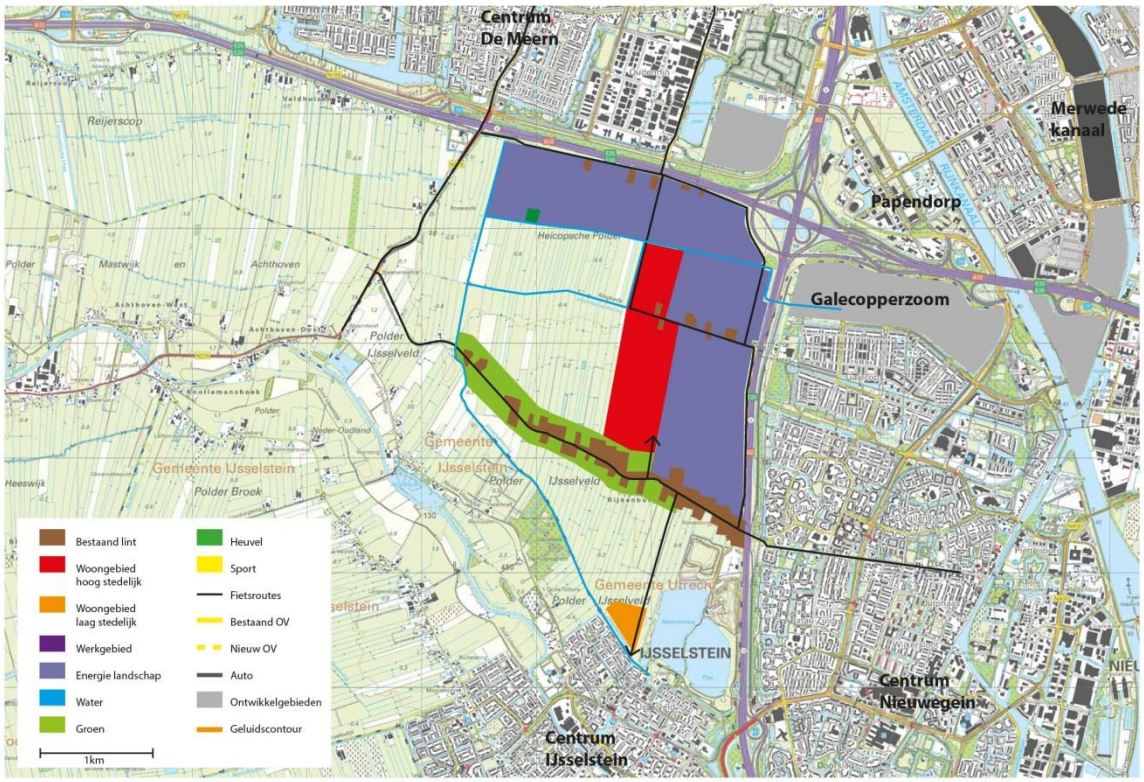
- Het woongebied dat in bovenstaande tekeningen is getekend zal ruimte moeten bieden aan alle bij een woongebied benodigde voorzieningen zoals: bebouwing, parken, voorzieningen, water, wegen etc.
- Voor het woonmilieu in Rijnenburg kan gedacht worden aan een dichtheid variërend van ca. 30 woningen/ha zoals de laagbouwbuurten in Leidsche Rijn (zoals bijvoorbeeld Langerak) tot ca. 50 woningen/ha zoals Leidsche Rijn Centrum.

		Energie Totaal (bruto)	Wonen Totaal (bruto)	Werken Totaal (bruto)
1.	Zonne-energie in geluidzones	ca. 250ha	-	-
2A.	Mogelijkheid wonen en roeibaan	ca. 200ha	Woongebied rood: ca. 400ha 30w/ha: 12.000 50w/ha: 20.000	Bij behoefte omzetten energie in werken met energie op dak.
2B.	Mogelijkheid wonen en roeibaan	ca. 250ha	Woongebied rood: ca. 270ha 30w/ha: 8.100 50w/ha: 13.500 Woongebied oranje: ca. 50ha 20w/ha: 1.000 30w/ha: 1.500	Bij behoefte omzetten energie in werken met energie op dak.
3.	Mogelijkheden lange termijn wonen, werken en energie	Op daken	Woongebied rood: ca. 400ha 30w/ha: 12.000 50w/ha: 20.000 Woongebied oranje: ca. 140ha 20w/ha: 2.800 30w/ha: 4.200	ca. 80 ha

Als vergelijkingsmateriaal voor de dichtheden
Hoge Weide: 21w/ha
Oog in Al: 30w/ha
Dichterswijk: 51w/ha
Wittevrouwen: 80w/ha

Fasering

- Binnen het woongebied zijn verschillende faseringen mogelijk.
- In de eerste fase van de ontwikkeling van Rijnenburg zal het aantal woningen te laag zijn voor eigen voorzieningen. In die fase kan gedacht worden aan het realiseren van beperkte of tijdelijke voorzieningen aan bijvoorbeeld de Nedereindseweg. Je zou kunnen denken aan een boerderijwinkel, een theetuin, stadsstrand, kinderopvang waarvoor bestaande stallen worden omgebouwd. Ook voor openbaar vervoer is de massa nog beperkt. De wens is hier wel direct te voorzien in een hoogwaardige voorziening, eventueel met lagere capaciteit bussen.
- Het ligt voor de hand om te starten met woningbouw aan de noordzijde van de Nedereindseweg en dan zo oostelijk mogelijk. Op die manier bied je de eerste bewoners een sociaal veilige en aantrekkelijke route richting Nieuwegein met haar voorzieningen. Als ook een nieuwe route wordt gerealiseerd in het verlengde van het viaduct bij Strijkviertel kan het nieuwe woongebied ook worden verbonden voor fietsers en Openbaar vervoer met het Utrecht.
- Een tweede locatie waar kan worden gestart met woningbouw is aan de zijde van Nieuwegein. Deze nieuwe woningen kunnen in de eerste fase met name gericht zijn op de voorzieningen in Nieuwegein en daarnaast verbonden worden met de Nedereindseweg, bijvoorbeeld door een doorgaande fietsroute die ook een recreatieve betekenis kan hebben.
- Bij het groeien van het aantal woningen zal ook het draagvlak voor voorzieningen groter worden. Voor een deel zal Rijnenburg eigen voorzieningen nodig hebben, maar voor een deel kan Rijnenburg ook gebruik maken van omliggende voorzieningen centra zoals hart van De Meern, IJsselstein en Nieuwegein.

Ontsluiting en aansluiting van Rijnenburg

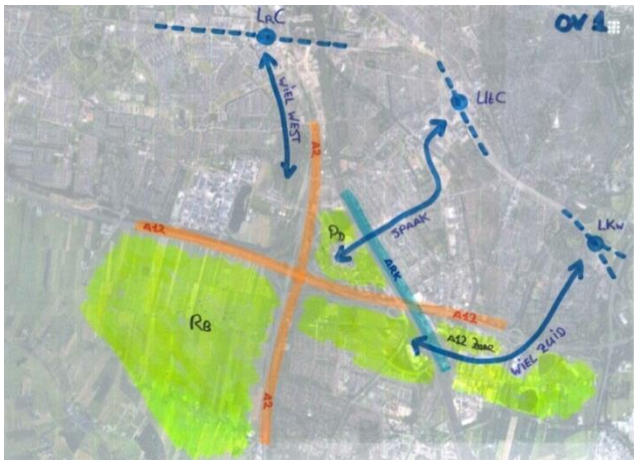
Naast de ruimtelijke verkenning is ook gekeken naar de wijze waarop Rijnenburg kan worden ontsloten en aangesloten op de bestaande stedelijke gebieden in de omgeving.

Openbaar vervoer

Kaart 1 Gewenste aansluitingen

Rijnenburg verbinden met:

- Station Utrecht Centraal gaat via een 'Spaak' over de Prins Clausbrug.
- Station Utrecht Leidsche Rijn gaat via het 'Wiel West' over de tunnelbak A2.
- Station Lunetten/Koningsweg gaat via het 'Wiel Zuid' door de A12-zone.

Kaart 2 Wiel of spaak

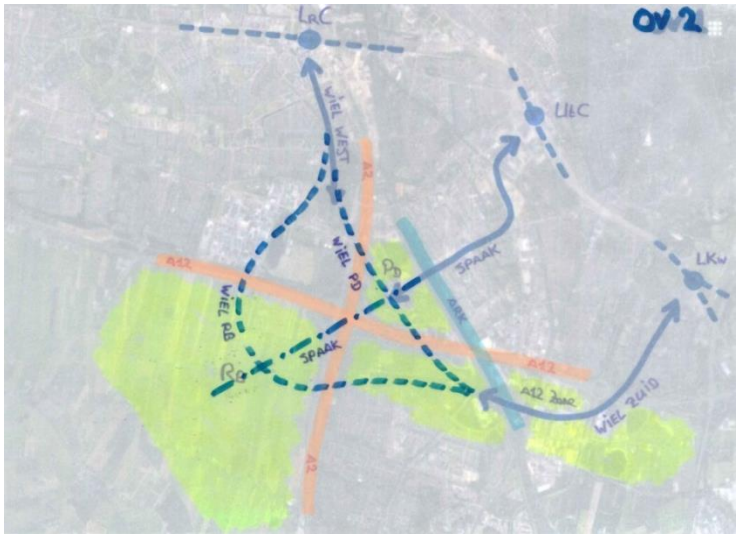
Het 'Wiel West' verbindt Westraven met Station Utrecht Leidsche Rijn via:

- Papendorp.
- Rijnenburg.

Wenselijk voor Rijnenburg is echter (ook) een verbinding via een spaak met station Utrecht Centraal en het Centrum.

Voorkeursvariant is daarom:

- Rijnenburg koppelen aan een spaak.
- Het 'Wiel West' aanleggen via Papendorp (en daar een goede koppeling aan de spaak vanuit Leidsche Rijn en Rijnenburg, naar station Utrecht Centraal en het Centrum.

Kaart 2 Verkenning HOV verbindingen reeds aanwezig

Beschikbare hoogwaardige openbaar vervoer verbindingen in de omgeving van Rijnenburg zijn:

- Busbaan vanuit Leidsche Rijn via Papendorp en Kanaleneiland naar Utrecht Centraal en het Centrum.
- Sneltramlijn vanuit IJsselstein/Nieuwegein naar station Utrecht Centraal (en doorkoppeling via de Uithoflijn naar het USP).

Kaart 2 Scenario's OV

Diverse opties zijn mogelijk/nodig om Rijnenburg goed te bedienen met openbaar vervoer.
Dit kan gefaseerd worden ingevoerd door aanleg van:

I. Ten noorden van Strijkviertel een **nieuwe busverbinding** af te takken vanaf de busbaan Leidsche Rijn. Deze busverbinding kan via de bestaande onderdoorgang A12/Strijkviertel (zie foto 1) worden verbonden met Rijnenburg.
   a. **Bij oplevering van de eerste woningen** kan begonnen worden met bussen met een lage capaciteit via het reguliere wegennet. Het is vóóral van belang dat deze busverbinding met grote regelmaat rijdt én een direct verbinding vormt met station Utrecht Centraal en het Centrum (dus geen pendelbusje tot bijvoorbeeld OV-knooppunt De Meern Oost!).

b. **Op termijn** kan vrijliggende bus-infrastructuur (HOV-baan) worden gerealiseerd langs hetzelfde tracé.

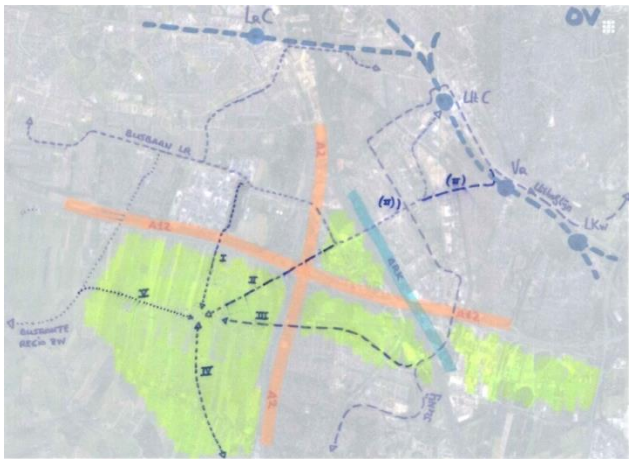
II. Een volgende stap kan zijn een **directe OV-verbinding** te realiseren vanaf Papendorp, door knooppunt Oudenrijn, naar Rijnenburg (zie foto 2).
   a. Dit kan een **busbaan** zijn, die aansluit op de busbaan over de Prins Clausbrug, via Kanaleneiland, naar station Utrecht Centraal.
   b. Een andere optie is een **tramverbinding** vanuit Rijnenburg, via Papendorp en de Prins Clausbrug, naar Kanaleneiland.
      1. Vervolgens kan bij het 5 Mei-plein worden aangesloten op de SUNIJ-lijn, óf
      2. Via een tramtracé over de Koningin Wilhelminalaan, Balijelaan en een nieuw te bouwen onderdoorgang bij de Bleekstraat, worden aangesloten op de Uithoflijn. Gunstige bijkomstigheid bij deze laatste variant is dat hiermee de op termijn (mogelijk) gewenste tweede tramverbinding tussen west en oost onder de sporenbundel wordt gerealiseerd.

III. Een alternatief voor de directe OV-verbinding kan zijn het realiseren van een **aftakking van de SUNIJ-lijn** in Nieuwegein. Deze tramverbinding kan dan vanaf de tramremise, via Galecop (zie foto 3) en een nieuwe onderdoorgang onder de A2 worden doorgetrokken naar Rijnenburg.

Aanvullend aan het OV-netwerk voor Rijnenburg, is het wenselijk:

IV. Een direct OV-verbinding, eventueel via een vrijliggende HOV-baan, te realiseren richting IJsselstein.

V. Een doorkoppeling te maken met de provinciale weg vanuit de richting Montfoort (zie foto 4). Via deze verbinding kan dan een substantieel deel van het OV uit die regio via Rijnenburg worden gevoerd. Hiermee wordt ook de dorpskern van De Meern ontlast.

Auto

Voor de ontsluitingsstructuur voor autoverkeer is het wenselijk om gebruik te maken van bestaande aansluitingen op de snelwegen A2, A12 en mogelijk zelfs A27. Het realiseren van een of meerdere extra nieuwe aansluiting op een van deze snelwegen lijkt gezien de huidige capaciteit en intensiteiten op deze snelwegen weinig realistisch.

Kaart Auto 1 en Auto 3 Aansluiting op het hoofdwegennet

De aansluitingen tussen de snelwegen en het onderliggend wegennet die in aanmerking komen voor koppeling met de ontsluitingsstructuur voor autoverkeer zijn:

- Hooggelegen (A2, afrit 8).
- Nieuwegein/IJsselstein (A2, afrit 9).
- Harmelen (A12, afrit 14a) [NIET OP DE KAART].
- De Meern (A12, afrit 15).
- Papendorp (A12, afrit 16).
- Europalaan (A12, afrit 17).
- Laagraven (A12, afrit 18).
- Houten (A27, afrit 29) [NIET OP DE KAART].

Om extra belasting van de Ring Utrecht en aanliggende knooppunten als Oudenrijn zoveel mogelijk te voorkomen, lijkt het wenselijk in eerste instantie te kijken of Rijnenburg ontsloten kan worden via de aansluitingen Harmelen, De Meern en/of Nieuwegein/IJsselstein.
Bij een min-of-meer gelijktijdige ontwikkeling van Rijnenburg en de A12-zone, komen ook aansluitingen verder naar het oosten, zoals Laagraven en mogelijk Houten, in beeld. Hiervoor is dan wel een combinatie van ontsluitende auto-infrastructuur nodig. Te denken valt aan een parallel ten zuiden van de A12 gelegen verkeersstructuur die ten westen van Rijnenburg aftakt van de A12 en dan via Rijnenburg en de A12-zone weer aansluit in de omgeving van Laagraven en/of de afrit Houten aan de A27.

Voor de ontsluiting aan de westzijde van Rijnenburg kunnen de volgende drie opties op termijn nader worden onderzocht:

- Koppelen van Rijnenburg aan de aansluiting A12 De Meern. Hiervoor zal aanpassing (lees: capaciteitsvergroting) van de aansluiting nodig zijn. Het is de vraag of dit nog kan binnen de huidige vormgeving en ligging van op- en afritten naar de snelweg.
- Koppelen van Rijnenburg aan de aansluiting A12 Harmelen. Het is in eerste instantie ongewenst om een verkeersstructuur ten zuiden van de A12 (Reijerscop) te realiseren. Een opwaardering en capaciteitsvergroting op de Veldhuizerweg (N198) kan uitkomst bieden.

- Koppelen van Rijnenburg aan de rotonde waar de Veldhuizerweg (N198) en de N419 richting de aansluiting A12 Harmelen samenkomen. Autoverkeer kan vervolgens gebruik maken van de aansluitingen A12 Harmelen en A12 De Meern.

Onderstaande afbeelding geeft een impressie van een ontwikkelrichting voor het aansluiten van Rijnenburg aan de bestaande op- en afrit A12 De Meern. Hierbij wordt het aantal kruisende verkeersstromen beperkt door de weg deels over de A12 naar de zuidkant te verleggen.

Kaart 2A, 2B, 2C Ontsluitingsstructuur in Rijnenburg

Voor de lokale ontsluitingsstructuur van Rijnenburg kan worden uitgegaan van twee basisprincipes, namelijk:

A. Een **centraal gelegen ontsluitingsweg**, die de diverse (woon)gebieden aan weerszijden ontsluit.
   - Voordeel is dat er relatief lage realisatiekosten zijn, vanwege de beperkte lengte van deze hoofdinfrastructuur.
   - Nadeel is dat het relatief zwaar belaste infrastructuur betreft, die het gebied Rijnenburg in tweeën zal delen. Dit bevordert lopen en fietsen binnen Rijnenburg niet, zeker wanneer belangrijke voorzieningen als winkels en scholen niet aan beide zijden van deze infrastructuur worden gerealiseerd.
   - Nadeel is dat een centraal gelegen ontsluitingsstructuur kan gaan fungeren als route voor sluipverkeer om congestie op de omliggende snelwegen te ontlopen. Binnen een (woon)gebied als Rijnenburg is dit een ongewenste ontwikkeling.

B. Een **rondweg langs de buitenrand** van het te ontwikkelen gebied (model Houten).
   - Nadeel zijn de relatief hoge realisatiekosten, vanwege de grote lengte van deze hoofdinfrastructuur.
   - Voordeel is dat de verkeersbelasting wordt gespreid en nergens het (woon)gebied doorsnijdt. Dit bevordert lopen en fietsen binnen Rijnenburg en maakt dat er niet direct dubbele voorzieningen als winkels en scholen nodig zijn.
   - Voordeel is dat er een onaantrekkelijke route ontstaat voor verkeer dat via Rijnenburg congestie op de omliggende snelwegen hoopt te ontlopen.

C. Een **rondweg door het (woon)gebied** van het te ontwikkelen gebied (model Lunetten).
   - Nadeel zijn de toch nog hogere realisatiekosten, vanwege de grotere lengte van deze hoofdinfrastructuur t.o.v. een centraal gelegen hoofdweg.
   - Voordeel is dat de verkeersbelasting wordt gespreid wat lopen en fietsen binnen Rijnenburg bevordert.
   - Nadeel blijft dat nog steeds een deel van het (woon)gebied wordt doorsneden, wat lopen en fietsen binnen Rijnenburg minder bevordert.
   - Voordeel is dat er een onaantrekkelijke route ontstaat voor verkeer dat via Rijnenburg congestie op de omliggende snelwegen hoopt te ontlopen.

Voor het mogelijk eindbeeld is uitgegaan van optie C.

Fiets

KAART 1 EN 2

Om fietsen naar en van Rijnenburg te bevorderen, zijn goede fietsverbindingen nodig met alle (hoofd)bestemmingen in de directe omgeving. Dit betreft winkelcentra, aar ook werkgebieden als het Centrum en het USP.

Met uitzondering van de zuidwest zijde, ligt Rijnenburg momenteel geïsoleerd van al deze bestemming door de ligging van snelwegen (A2 en A12) en het Amsterdam-Rijnkanaal. De bestaande fietsbruggen en -tunnels zijn onvoldoende om alle gewenste fietsverbindingen te realiseren.

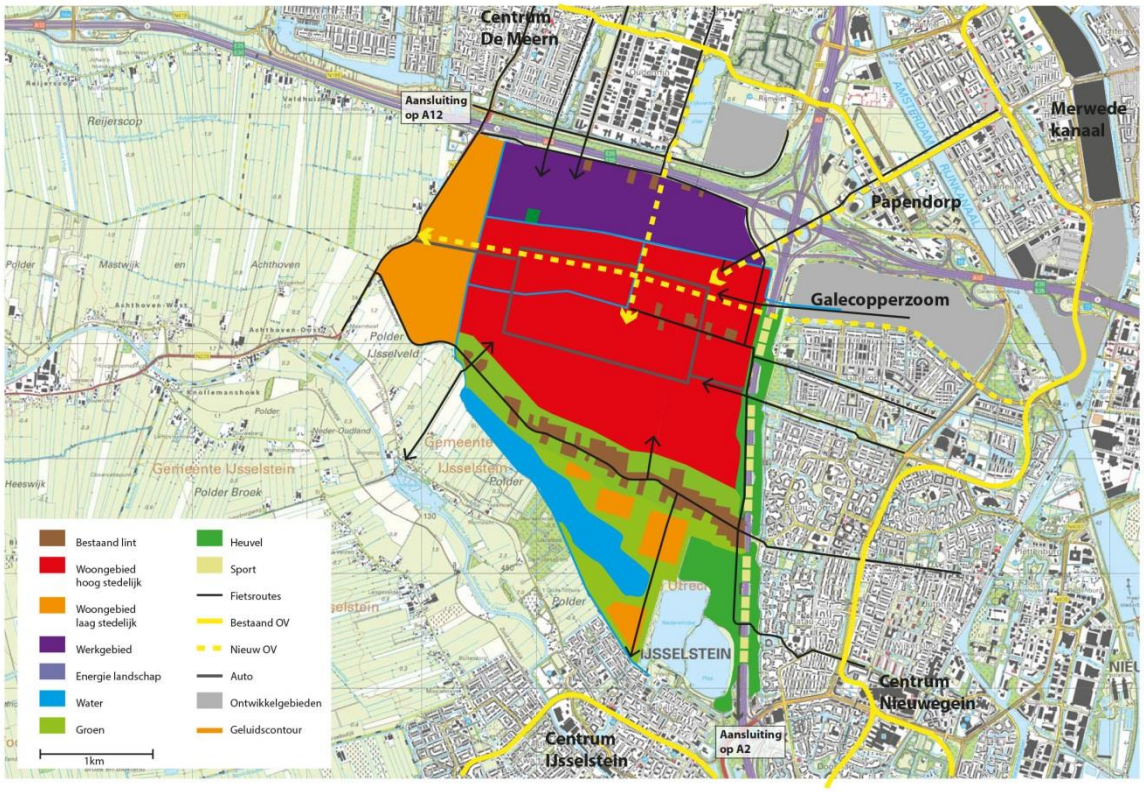
Binnen het (woon)gebied Rijnenburg is het nodig een goed en fijnmazig fietsnetwerk te realiseren, waarbij het gaat om veilige routes die goed 'doorfietsen'. De gewenste ontsluitingen zijn in kaart 2 weergegeven, waarbij verbetering van de verbindingen naar de werkgebieden Strijkviertel en Papendorp prioriteit hebben evenals de verbindingen naar de voorzieningen in Nieuwegein.

Mogelijk eindbeeld

In onderstaande afbeelding zijn de bevindingen van de ruimtelijke verkenning en de mobiliteitsverkenning gecombineerd. Hiermee wordt een eindbeeld geschets van Rijnenburg verbonden met de kernen van Utrecht, De Meern, Nieuwegein en Ijsselstein.

Energieparagraaf bij Initiatiefvoorstel Rijnenburg

In het initiatiefvoorstel Rijnenburg wordt uitgegaan van grootschalige energieopwekking in de vorm van zonnecollectoren op land. Hierbij wordt gericht op het maximaal opwekken van energie bij een voldoende landschappelijk inpassing.

Berekening energieopbrengst

In het initiatiefvoorstel wordt uitgegaan van de beschikbaarheid van 250ha voor zonnepanelen in het energielandschap is dat met 230 ha vergelijkbaar.

Voor het berekenen van de energieopbrengst is gebruik gemaakt van de gegevens opgenomen in de Second Opinion energieopwekking van Ecorys zoals gevoegd bij het raadsvoorstel energielandschap.

	Opbrengst laag Ecorys	Opbrengst hoog Ecorys	Gemiddelden Ecorys	Gebruikt in raadsvoorstel Energielandschap
GWh/jaar per molen	12,7	15,2	13,9	15
GWh/jaar per ha	0,57	1,24	0,903	0,68

Op basis van de second opinion van de Ecorys is af te leiden dat het gemiddelde van de bandbreedte voor de energieopbrengst op 0,9 GWh/jaar ligt. In het energielandschap wordt vervolgens gerekend met (0,68 GWh/jaar per ha). In het initiatiefvoorstel wordt uitgegaan van het gemiddelde dat Ecorys aangeeft.

	Oppervlakte zon (ha)	Opbrengst per ha in GWh/jaar	Opbrensgt totaal in GWh zon/jaar	Per huishouden GWh/jaar	Aantal huishoudens
Zon (bij hoge opbrengst)	250	1,235	310	0,00286	108.392
				0,00330	93.939
Zon (gemiddeld opbrengst)	250	0,903	226	0,00286	78.934
				0,00330	68.409
Zon (lage opbrengst)	250	0,57	143	0,00286	49.825
				0,00330	43.182

Dat brengt de energieopbrengst op 226 GWh/jaar genoeg voor 68.409 huishoudens. Bij het hanteren van de bovenkant van de bandbreedte (1,235 GWh/ha per jaar) kan dit oplopen tot 93.939 huishoudens. Indien rekening wordt gehouden met het gedaalde energieverbruik per huishouden (van 3300kWh naar 2860kWh) wordt dit respectievelijk 78.934 en 108.392 huishoudens.

Geen zonne-energie verspillen

In het initiatiefvoorstel willen we het probleem van de beperking op de aansluiting oplossen. Uitgangspunt is dat een surplus ten opzichte van de netcapaciteit op een slimme manier wordt opgelost. Hiervoor zien we verschillende mogelijkheden:

1. Differentiëren in het type zonnepaneel en daarbij ook gebruik maken van Zonne thermiek. (Zeg maar een grote zonneboiler). Deze kan in dat geval worden aangesloten op de stadsverwarming en zo bijdragen aan het aardgasvrij maken van de stadsverwarming. Een eerste berekening geeft een indicatie dat inzet van de helft van het beschikbare oppervlakte voor Zonne-thermiek mogelijk 20.000 huishoudens van warmte kan voorzien. Een dergelijk zonne-thermisch het grootste zijn in Europa zijn. */**/***
2. Power-to-heat. Het surplus wordt omgezet naar warmte maar er wordt wel gebruik gemaakt van dezelfde panelen.

In beide varianten kan het toevoegen van een buffervat mogelijk efficiënter maken. Het buffervat kan als voeding dienen voor het stadsverwarmingssysteem van Utrecht en Nieuwegein. Bijvoorbeeld bij Vattenfal in Diemen of diverse kleinere Ecovaten wordt hier al aan gewerkt. Bij het gebruik van power-to-heat oplossingen zal energieverlies optreden. Daarom is het wenselijk bijvoorbeeld in de zomer toch zoveel mogelijk zo kort mogelijk vast te houden. Dit kan doordat in het stadsverwarmingssysteem ook zomers een warmtevraag bestaat (kraanwater voor o.a. douche) waarvoor het stadsverwarmingssysteem op temperatuur moet blijven.

Als deze systemen niet kunnen zou ook gedacht kunnen worden aan:

3. Power-to-gas. Het surplus wordt direct omgezet naar bijvoorbeeld waterstof in een kleinschalige installatie.
4. Afvoer naar een grootgebruiker in de buurt, waarbij geen aansluiting op het net noodzakelijk is. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld productiebedrijven of kantoren op Oudenrijn. Bij de laatste categorie kan mogelijk extra winst gehaald worden doordat veel kantoren over een WKO installatie beschikken.

Wij verwachten dat combinaties van verschillende van de bovenstaande oplossingen het meest kansrijk zijn.

* Berenschot stelt in “Kansen voor zonnewarmte in het hart van de energietransitie” (november 2018) de opbrengst per m² zonneweide met thermische panelen op 550kWh/m2. Uitgaande van 125ha, met een effectief oppervlakte van 50% thermische panelen komt de opbrengst op = (125* 10000)m2 * 550 kWh/m2 = 687.500.000 kWh. Dat komt overeen met 2.475.000 GJ. Een woning huishouden op stadsverwarming gebruikt gemiddeld 42 GJ stadswarmte. Dit betekent een theoretische capaciteit van 58.928. Er gaat echter ook warmte verloren bij transport en opslag. Daarom wordt uitgegaan van circa 20duizend huishoudens wat een efficiency van 35% van het systeem vraagt.

** Zonnethermiek is opgenomen in de “Routekaart verduurzaming stadsverwarming Utrecht/Nieuwegein’, (Januari 2018, versie 2.0. Eneco). Hierbij is beschikbaarheid van een locatie als “uitdaging” opgenomen. Planning was in 2020 een installatie in gebruik te hebben.

*** Op dit moment zijn in Europa (o.a. Denemarken) parken aangelegd tot 15ha. In Groningen is een park van 12ha in planvorming dat voor 2500 huishoudens warmte zal leveren via een hoog-temperatuur stadsverwarmingsnet.

Initiatiefvoorstel Rijnenburg: financiële paragraaf

Fasering ontwikkeling
Rijnenburg wordt gefaseerd ontwikkeld. Een eerste fase van max 7.000 woningen, deze is financieel haalbaar te maken. En een tweede fase van ca. 13.000 woningen, waarvan de financiële haalbaarheid nader onderzocht moet worden. Dat onderzoek gaat dan bijvoorbeeld over de bekostiging van de benodigde infra voor ontsluiting (o.a. de "OV-spaak" naar Rijnenburg, verbindingen met omgeving over A2 en A12, aanpassen auto-aansluitingen A12) en het opheffen van belemmeringen (o.a. verleggen kabels en leidingen, geluidscherm langs A2). Waarschijnlijk is voor de tweede fase deels alternatieve bekostiging noodzakelijk.

Ruimtegebruik
De polder Rijnenburg is ca. 1.000 ha groot. Het recreatiegebied Nedereindse plas en de bestaande linten Nedereindse weg en Rijnkade worden ingepast, samen ca. 200 ha. In onderstaande tabel wordt het ruimtegebruik van de 1e en 2e fase aangegeven.

Ruimtegebruik	oppervlakte in ha	
	fase 1	fase 2
Inpassen Linten en Plas	200	200
Energielandschap	250	-
Wonen	200	550
Werken	-	100
Groengebied	50	90
Roeibaan (optioneel)	p.m.	60
Nog niet ontwikkelen	300	-
Totaal ruimtegebruik	1.000	1.000
Aantal woningen	7.000	20.000

Tabel ruimtegebruik Rijnenburg.

Kosten en opbrengsten fase 1
Rijnenburg is nu vrijwel geheel agrarisch, dus is de huidige grondwaarde relatief laag. Bij de eerste fase wordt slim gestuurd op zo laag mogelijke kosten. De ruimtelijke belemmeringen worden vermeden (bouwen buiten geluidscontouren, op hogere delen, buiten archeologie, buiten zones hoogspanning- en gasleiding). Kwa ontsluiting wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande aansluitingen/onderdoorgangen; zo wordt de HOV-baan uit Leidsche Rijn doorgetrokken onder de A12 door bij de kruising Strijkviertel-Letschertweg. Langzaam verkeer wordt ontsloten via de bestaande wegen.

Gemeente Utrecht heeft vrijwel geen eigendom in Rijnenburg (ca. 10 ha), dus de kosten (ook gemeentelijke plankosten) worden verhaald op de ontwikkelaars/grondeigenaren. Bij een dichtheid van 30-50 won/ha wordt een gebied ontwikkeld van 150-200 ha. met een woonprogramma conform Woonvisie. Bij 7.000 woningen zijn ook commerciële voorzieningen nodig, zoals winkels en horeca, en maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, sport, buurthuizen, cultuur e.d. De gemeente is zelf financieel aan zet voor de kosten van deze maatschappelijke voorzieningen. Deze (investerings)kosten kunnen vanuit de groei van de stad worden gedekt, al zal er wel een voorinvestering plaats moeten vinden.

De ontwikkeling van een eerste fase met max. 7.000 woningen is financieel haalbaar te maken. De financiële haalbaarheid van de zonne-energie in de geluidszones is vergelijkbaar met het voorstel van het college. Met dien verstande dat de aanleg van de benodigde infrastructuur in

dit voorstel voor een deel kan samen vallen met de infrastructuur noodzakelijk voor de woningen.

Kosten en opbrengsten fase 2
Bij een verdere ontwikkeling naar 20.000 woningen moet geïnvesteerd worden in het opheffen van belemmeringen (geluid A2/A12, hoogspanningsleiding, enkele ondergrondse gasleidingen, archeologie). Een deel van Rijnenburg is veenweidegebied met kans op zettingen, hier moet opgehoogd worden. Door de grond uit de roeibaan hier (deels) voor te gebruiken worden de kosten voor aanleg van de roeibaan mogelijk nuttig voor de woningbouwontwikkeling. (Ophogen dient met zand te gebeuren, dus afhankelijk van positie roeibaan). En er zal een planologische procedure nodig zijn om meer dan 7.000 woningen mogelijk te maken. Ontsluiting en mobiliteit zullen in die planologische procedures belangrijk thema's zijn. De aanleg van OV-infrastructuur is duur, en zal naar verwachting slechts ten dele bekostigd kunnen worden uit de ontwikkeling van Rijnenburg; waarschijnlijk is aanvullende financiering vanuit div. overheden nodig. De kosten van de benodigde auto-infra zijn ook nog niet bekend, maar er wordt geen extra aansluiting op de rijkswegen gemaakt (wil RWS ook niet). De definitieve vormgeving van het onderliggend wegennet voor de tweede fase moet nader onderzocht worden, waarbij onderzocht moet worden op welke afritten het verkeer het beste kan afvloeien, wordt aangesloten op A12-zone of op aansluiting bij afslag Harmelen of kan het verkeer grotendeels verwerkt worden door afrit De Meern anders vorm te geven?).

Ook in de 2e fase worden de ontwikkelkosten verhaald op de grondeigenaren. De exacte invulling van het werklandschap langs de A12 kan nader onderzocht worden. Voor woningbouw is in fase 2 350-400 ha beschikbaar. Totaal is fase 1+2 dan ca. 550 ha wonen, een dichtheid van ca. 37 woningen per ha. Een wijk met 20.000 woningen heeft een eigen voorzieningenprogramma, zowel commercieel als niet-commercieel/maatschappelijk. Ook hier geldt dat de gemeente zelf financieel aan zet is voor de kosten van deze maatschappelijke voorzieningen. Op dezelfde wijze als dat geldt voor andere gebieden.

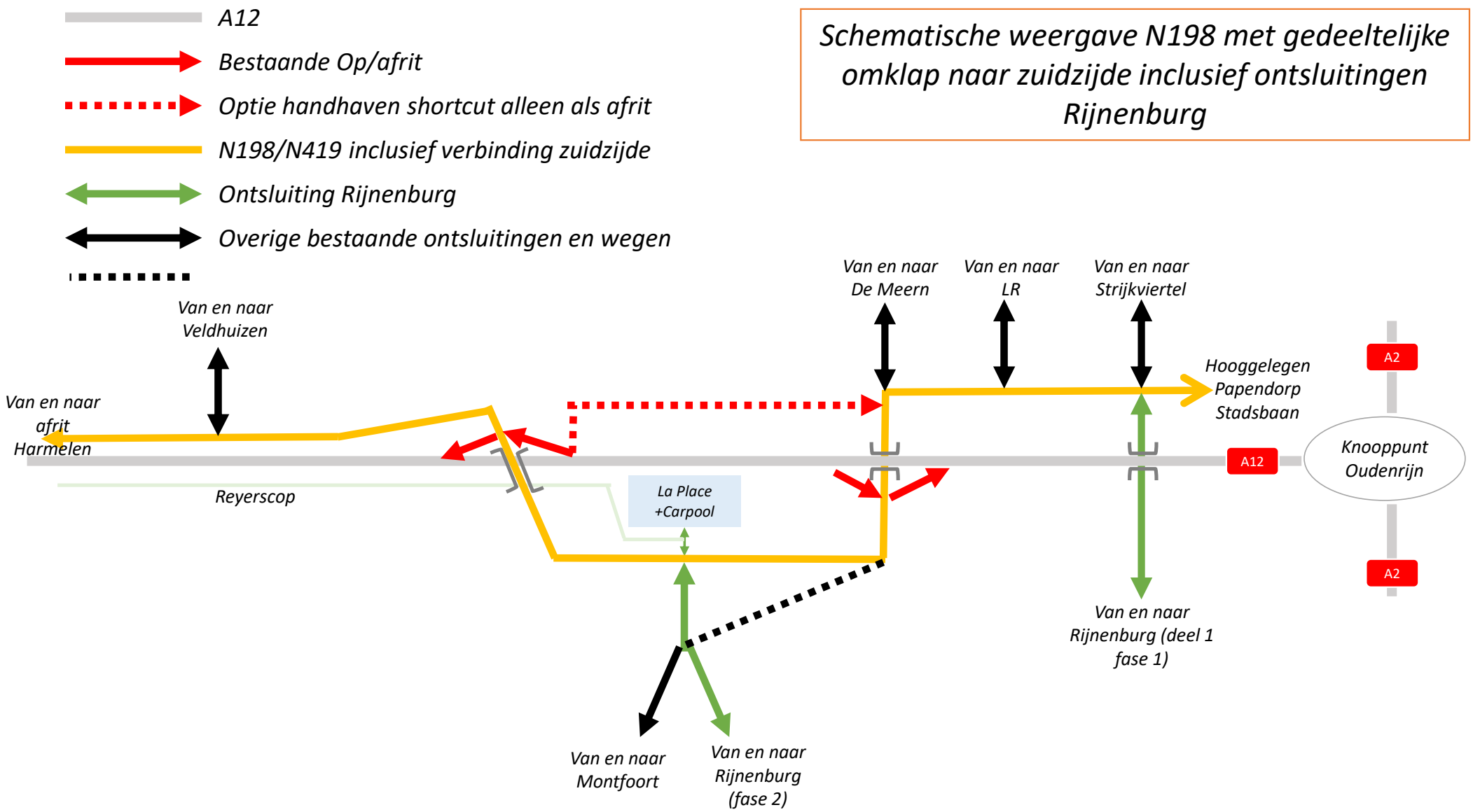
De extra investeringen in energie en duurzaamheid zijn (grotendeels) rendabel door besparing op de maandelijkse energierekening. Bij vrije sector woningen en bedrijven zal het financiële effect nihil zijn. Bij de gereguleerde woningbouw kunnen de extra investeringen tot een financieel nadeel leiden, omdat de besparing niet of onvoldoende verrekend kan worden.

Voor gezond stedelijk leven en klimaatadaptatie zal zowel in de woonvlekken als het bedrijvenlandschap zoveel mogelijk groen en water worden gerealiseerd. Daarnaast zullen ook enkele grotere groengebieden en bergingswater gerealiseerd worden. Bergingswater kan gecombineerd worden met de aanleg van een roeibaan, waardoor deze roeibaan voor een belangrijk deel bekostigd kan worden uit de gebiedsontwikkeling (niet volledig!). Vanuit slim faseren (kosten uitstellen) is het aan te raden de roeibaan in de 2e fase te realiseren, dit maakt het ook mogelijk om de gronden uit de roeibaan voor verhoging van het laag gelegen gebied te gebruiken. Groen en water wordt bekostigd uit de gebiedsontwikkeling.

Voor de financiële uitvoerbaarheid is cruciaal welke bijdrage de gebiedsexploitatie kan leveren aan investeringen in infrastructuur (openbaar vervoer, aansluitingen op snelweg/omgeving, fietsverbindingen, evt. overkluizing snelweg), groen (parken, regionaal groen, sportvelden) en water (o.a. roeiwater). Dit zal nader onderzocht moeten worden. Het is waarschijnlijk dat m.n. voor infrastructuur en mobiliteit ook bekostiging vanuit andere partijen, m.n. overheden, nodig is.

De gemeente zal een rol moeten spelen bij de realisatie van maatschappelijke voorzieningen (scholen, buurthuizen, sportvelden, roei-accommocatie, e.d.), de bekostiging hiervan zit niet in een gebiedsexploitatie. De ontwikkeling van Rijnenburg leidt ook na oplevering tot extra kosten (bijv. beheer openbare ruimte, exploitatie maatschappelijke voorzieningen, etc.) en opbrengsten (o.a. gemeentefonds ivm nieuwe inwoners, ozb-opbrengsten).

Schematische weergave N198 met gedeeltelijke omklap naar zuidzijde inclusief ontsluitingen Rijnenburg

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	863
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	10.1
Omschrijving	Raadsbrief Reactie initiatiefvoorstel Nu beginnen met woningbouw in Rijnenburg
ID	896
Behandelend ambtenaar	A.F. de Vries
Telefoon	14030
E-mail	aldert.de.vries@utrecht.nl
Datum collegebesluit	20 februari 2020
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 maart 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A.F. de Vries	**Datum**	20 februari 2020
Doorkiesnummer	14030	**Ons kenmerk**	7330792
E-mail	aldert.de.vries@utrecht.nl	**Onderwerp**	Reactie initiatiefvoorstel Nu beginnen met woningbouw in Rijnenburg
Bijlage(n)	geen	**Beleidsveld**	Ruimtelijke Ontwikkeling, Energie

Geachte leden van de raad,

In deze brief reageren wij op het initiatiefvoorstel van de VVD “Nu beginnen met woningbouw in Rijnenburg”.

Het initiatiefvoorstel geeft een idee voor een concrete invulling van Rijnenburg. Kern van het voorstel is een gefaseerde invulling van Rijnenburg, met een tijdelijk energielandschap aan de noord- en oostzijde op basis van energieopwekking uit zon. In een eerste fase is de bouw van 7000 woningen voorzien ontsloten door een doorgetrokken HOV lijn vanuit Strijkviertel en een auto ontsluiting gebruik makend van bestaande knooppunten aan de A12 en de A2. In een tweede fase zijn 17.200 woningen voorzien, gekoppeld aan additionele, grootschalige investeringen in HOV en wegontsluiting.

Wij waarderen initiatieven om met eigen voorstellen te komen, en zien dit initiatiefvoorstel van de VVD dan ook als een waardevolle bijdrage aan de besluitvorming over de ontwikkelstrategie van de stad.

Wij ontraden de raad om akkoord te gaan met het initiatiefvoorstel. Het voorstel maakt een keuze voor Rijnenburg die een grote impact heeft op de ontwikkelstrategie van de gehele stad. Grote keuzes vragen om een brede afweging, met alle feiten op tafel. Dit doen wij de komende maanden met u in het kader van de RSU. Hierop vooruit lopend is het nu nog niet mogelijk een integraal oordeel te vellen over het initiatiefvoorstel.

De nota van uitgangspunten RSU hanteert 11 uitgangspunten op basis waarvan we keuzes willen maken. Een belangrijk uitgangspunt is de prioriteitsvolgorde in de verstedelijkingsopgave: (1) verdichten binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad rondom knooppunten en (4) buiten de stad. We hebben in de vergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte op 13 februari jl. al aangegeven dat de ontwikkelingen in de stad niet per definitie volgtijdelijk in deze volgorde worden opgepakt maar deels parallel. Helder is wel dat Rijnenburg, buiten de stad gelegen, nu niet prioritair is als locatie voor nieuwe woningbouw. Overigens zal de keuze voor locaties ook met de andere uitgangspunten worden gewogen, zoals geformuleerd rond de groenopgave, scheidslijnen, maatschappelijke voorzieningen, woningbouw naar behoefte, prioriteit van voetganger, fiets en OV boven de auto, etc. Om deze afweging gestructureerd te kunnen maken, introduceren we de methodiek van de barcode, waarbij ruimte voor alle benodigde functies van de stad wordt meegewogen.

Vooruitlopend op de RSU plaatsen we nu enkele aandachtspunten bij specifieke onderdelen van het initiatiefvoorstel. De aandachtspunten laten zien waarom, naast de details van effecten van een specifieke maatregel, een bredere afweging nodig is. Vergelijkbare aandachtpunten gelden voor andere potentiële ontwikkellocaties in de stad.

Ontsluiting van Rijnenburg is complex, zoals ook het initiatiefvoorstel aangeeft. Per fiets is de locatie nu lastig bereikbaar, bovendien ligt de locatie relatief ver van de stad en achter een paar stevige barrières. Het aandeel OV-gebruik kan in een wijk als Rijnenburg, indien een goede OV-ontsluiting kan worden gerealiseerd, op het niveau komen vergelijkbaar met locaties als Leidsche Rijn en IJsselstein. Nu is dit 9 a 11 %. Ter vergelijking: in de stad ligt dit percentage nu op 16%. Om dit te bereiken is een forste investering OV vereist, temeer daar niet kan worden aangesloten op bestaande trein- of tramlijnen. Gezien de lange afstand, de piekbelasting in één richting tijdens de spits is het met een relatief beperkte bezetting alleszins onzeker of een hoogfrequente, snelle OV verbinding te realiseren is. Gezien ervaring in andere projecten verwachten wij niet dat de toezeggingen van de private grondeigenaren over mede-investering in de ontsluiting en OV-bereikbaarheid van het gebied voldoende zijn om de noodzakelijke investeringen te dekken.

Deze factoren maken dat een relatief hoog aandeel van autogebruik in de wijk verwacht wordt. Autobereikbaarheid is moeilijk te organiseren wegens de huidige knelpunten op de A2 en de A12. Het initiatiefvoorstel bevat uitbreiding van de capaciteit van bestaande aansluitingen bij De Meern (A12) en IJsselstein (A2), en afwikkeling op het stedelijk wegennet van Leidsche Rijn (via Strijkviertel), Nieuwegein (via Nedereindseweg) en IJsselstein (Noord-IJsseldijk) ten behoeve van de eerste 7000 woningen. Uitbreiding van de snelwegaansluiting is moeilijk inpasbaar. Bovendien leidt dit tot capaciteitsproblemen op de snelwegen. Afwikkeling op het stedelijk netwerk leidt in de naburige kernen tot overbelasting op de routes die vervolgens weer naar de snelwegen leiden. Voor de volgende fase richting 24.200 woningen zou de belasting van snelwegen nog veel hoger worden. Dit betekent dat, aanvullend op de huidige plannen voor de Ring Utrecht capaciteitsuitbreiding op de A12 en de A2 nodig is.

De energieopgave wordt in het initiatiefvoorstel anders ingevuld dan in het raadsvoorstel voor een tijdelijk energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop. De zoekgebieden voor zonnevelden zijn iets anders gesitueerd en ruimte voor windmolens is niet voorzien. Het initiatiefvoorstel gaat uit van meer energieproductie per hectare dan het raadsvoorstel ‘Visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop’ van ons college, omdat ons voorstel rekening houdt met behoud van de aanwezige sloten en ecologische zones daar omheen. Op basis van ons raadsvoorstel kan jaarlijks maximaal 275 GWh elektriciteit geproduceerd worden (155 zon en 120 wind). Op basis het initiatiefvoorstel kan maximaal 155 GWh elektriciteit (alleen zon) geproduceerd worden. Eventueel resterende ruimte kan gebruikt worden voor zonthermische energie, maar op dit moment zijn er geen marktpartijen die geïnteresseerd zijn in deze vorm van energie. Dat heeft te maken met de kostprijs en het moment waarop piekvermogen wordt geleverd, namelijk in de zomer, als er geen behoefte is aan warmte. Overigens maakt ons raadsvoorstel eventuele toekomstige woningbouw niet onmogelijk.

De urgentie op de woningmarkt en de noodzaak om een langjarig hoge bouwproductie te realiseren is in het initiatiefvoorstel de aanleiding om de planvorming voor ontwikkeling in Rijnenburg nu al in gang te zetten. Wij delen de zorg of er voldoende gebouwd wordt in de stad. Wij hebben in de commissievergadering op 13 februari toegezegd u vóór de commissievergadering op 5 maart a.s. nader te informeren over de beschikbaarheid van plancapaciteit en de geplande opleverdatum. U kunt deze informatie begin maart in een aparte brief tegemoet zien.

Burgemeester en Wethouders

Datum 20 februari 2020
Ons kenmerk 7330792

Het initiatiefvoorstel bevat het voorstel om de roeibaan in het zuiden van het gebied in te passen. Uw raad is met de raadsbrief ‘Onderzoek roeiwater in Rijnenburg’ van 16 januari 2020 geïnformeerd over de technische en financiële haalbaarheid van onder andere de locatie die in het initiatiefvoorstel wordt voorgesteld. We weten uit het haalbaarheidsonderzoek dat forse investeringen nodig zijn om een roeibaan mogelijk te maken. Het initiatiefvoorstel bevat echter geen zicht op financiering van het roeiwater (behalve de watercompensatie door woningbouw). Daarmee constateren we dat het roeiwater wel ruimtelijk, maar niet financieel wordt mogelijk gemaakt. Overigens is in de raadsbrief aangegeven dat een roeibaan op de in het initiatiefvoorstel opgenomen locatie niet de voorkeur heeft, omdat hier relatief veel (mogelijke) belemmeringen zijn. Met name op de criteria water, waterpeilgebieden en archeologie scoort de locatie minder dan een roeiwater in het noorden van Rijnenburg.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	819
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	11
Omschrijving	Raadsvoorstel Visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
ID	837
Behandelend ambtenaar	Waard, E.J.L. van der (Eddie)
Telefoon	030 - 28 64760
E-mail	e.van.der.waard@utrecht.nl
Datum collegebesluit	14 januari 2020
Thema	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Energie
Referendabel	Ja
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**
Gemeenteraad	12 maart 2020
Raadsinformatiebijeenkomst	18 februari 2020

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Waard, E.J.L. van der (Eddie)
Kenmerk	4445445
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Energie

Visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 Ruimte te bieden voor windmolens in het noorden van Rijnenburg en Reijerscop en zonnevelden in het noorden en oosten van Rijnenburg zolang als nodig voor een haalbare business case.

2 Bij het bieden van ruimte voor windmolens te sturen op beperken van geluid en slagschaduw, meer dan wettelijk vereist is.

3 Bij het bieden van ruimte voor zonnevelden te sturen op ruimte voor natuurwaarden en zorg voor landschappelijke waarden.

4 Over realisatie en financiering van ruimtelijke ingrepen buiten de zonnevelden ten behoeve van recreatie-, natuur- en groenontwikkeling later te besluiten bij de planologische besluitvorming over de windmolens.

5 De visie en het uitnodigingskader voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop vast te stellen en initiatiefnemers uit te nodigen op basis hiervan voorstellen in te dienen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Gemeente Utrecht

Bijlages
Voorstel: Voorstel_12081
Bijlage: Uitnodigingskader Energielandschap
Bijlage: Visie Energielandschap
Bijlage: Raadsbrief Totstandkoming visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage: Bijlage 1 Scenariodocument
Bijlage: Bijlage 2 Verslag onafhankelijke procesbegeleider
Bijlage: Bijlage 3a Reactiedocument
Bijlage: Bijlage 3b Reactie op brief gemeente Nieuwegein_getekend
Bijlage: Bijlage 3c Reactie op brief gemeente IJsselstein_getekend
Bijlage: Bijlage 3d Reactie op brief gemeente Woerden_getekend
Bijlage: Bijlage 3e Reactie op brief gemeente Montfoort_getekend
Bijlage: Bijlage 3f Reactie op brief Provincie_getekend
Bijlage: Bijlage g Reacties totaal - bevat persoonsgegevens
Bijlage: Bijlage 3h Ingekomen reacties buurgemeenten en provincie
Bijlage: Bijlage 3i Reacties georganiseerde bewoners en belanghebbenden - geredigeerd
Bijlage: Bijlage 4 Second Opinion Geluid en slagschaduw
Bijlage: Bijlage 4a Hoorbaarheid binnen polder
Bijlage: Bijlage 5 Second Opinion Energieproductie
Bijlage: Bijlage 6 Rapportage businesscase
Bijlage: Bijlage 7 Samenvatting natuuronderzoek
Bijlage: Bijlage 8 Route survey Windpark Rijnenburg
Bijlage: Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw
Bijlage: Bijlage 10 Juridische analyse aanpak wind en zonnepark
Bijlage: Besluitenhistorie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Eerdere besluitvorming
Besluitenhistorie: zie bijlage

Uitvoering
Na vaststelling van het uitnodigingskader hebben initiatiefnemers drie maanden de tijd om voorstellen in te dienen, met - als nodig - een verlenging van nogmaals drie maanden. Het college selecteert vervolgens de initiatieven die (1) in lijn zijn met het uitnodigingskader, (2) verenigbaar zijn met elkaar en de doelstellingen uit het uitnodigingskader en (3) passen binnen de beschikbare capaciteit voor aansluiting op het elektriciteitsnet.

Voor zonnevelden wordt de uitgebreide procedure doorlopen voor een Omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan voor twintig jaar. De gemeenteraad besluit over afwijking van het bestemmingsplan door het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen (vvgb). Dit kan op projectniveau of door wijziging van de algemene verklaring van geen bedenkingen (avvgb). De Raad wordt nog een besluit voorgelegd voor wijziging van de avvgb met daarin de kaders waarbinnen het college kan besluiten over vergunningen voor zonnevelden in afwijking van het bestemmingsplan.

Voor windmolens wordt een zwaardere procedure gevolgd dan voor zonnevelden: vaststelling van een nieuw bestemmingsplan of een omgevingsplan als de omgevingswet in werking is getreden. Voor dit plan wordt een combi-MER opgesteld, waarin onderzoek gedaan wordt naar de milieu- en omgevingseffecten.

Gemeente Utrecht

Context

De gemeente Utrecht heeft al langere tijd de ambitie het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. De raad heeft al in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg en Reijerscop als een van de weinige locaties in de stad Utrecht geschikt kunnen zijn voor grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie en heeft het gebied daarom aangewezen als pauzelandschap.

Eerdere besluitvorming
Op 6 juli 2017 heeft de raad het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop (geamendeerd) vastgesteld en daarmee het college opgedragen de mogelijkheden voor een energielandschap in dit gebied verder te onderzoeken. In de raadsbrief, behorend bij dit raadsvoorstel, is toegelicht op welke wijze vervolgens zes uitvoerbare scenario's zijn ontworpen.
Op 3 april 2019 is een raadsbrief verstuurd met daarin de resultaten van de scenarioanalyse en een conceptvoorstel voor een daarop gebaseerde visie en een uitnodigingskader op hoofdlijnen. Met de scenario's zijn de hoeken van het speelveld verkend. Met het conceptvoorstel is een optimum gezocht tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder. De onderzoeken die aan dit conceptvoorstel ten grondslag liggen zijn bijgesloten bij de raadsbrief van 3 april.

Waarover wordt nu besloten?
Conform de opdracht van de raad is het conceptvoorstel ter reactie voorgelegd aan buurgemeenten. Ook konden provincie, andere belanghebbenden zoals bewoners en omwonenden van het gebied en marktpartijen hun reactie geven. Dit raadvoorstel gaat over vaststelling van een definitieve visie en een uitgewerkt uitnodigingskader voor initiatiefnemers. De visie is een document waarin wordt uitgelegd hoe is omgegaan met de opdracht van de raad, zoals geformuleerd bij het startdocument. Met het uitnodigingskader geeft de raad aan in welke gebieden en onder welke voorwaarden initiatiefnemers voorstellen kunnen indienen. In bijgesloten raadsbrief met bijlagen is beschreven op basis waarvan dit definitieve voorstel tot stand is gekomen. Deze raadbrief en de raadsbrief van 3 april 2019 bevatten tezamen alle beslisinformatie die gebruikt is voor het raadsvoorstel.

Uitgangspunten Visie en Uitnodigingskader
De visie en het uitnodigingskader voor het energielandschap zijn gebaseerd op de geleerde lessen uit het participatieproces en de reacties hierop. Deze hebben geleid tot een aantal uitgangspunten:
1. Er kunnen windmolens komen, waarbij gestuurd wordt op beperking van geluid en slagschaduw, meer dan het wettelijke minimum;
2. Er kunnen zonnevelden komen, waarbij gestuurd wordt ruimte voor natuurwaarden en zorg voor landschappelijke waarden;
3. Er kan een substantiële bijdrage worden geleverd aan de opgave voor duurzame energieproductie;
4. Rijnenburg en Reijerscop krijgen meer waarde door een betere ontsluiting en het versterken van de landschappelijke structuur ('no regret' ontwikkeling);
5. De opbrengst van energieproductie komt zoveel mogelijk ten goede aan het gebied;
6. Als in de POVI, REP en RSU gekozen wordt voor woningbouw in Rijnenburg, is dit gefaseerd mogelijk vanaf 2030.

Vervolg
Na het besluit over het nu voorliggende raadsvoorstel kunnen initiatiefnemers plannen indienen op basis van het uitnodigingskader. Met de initiatiefvoorstellen die aan het uitnodigingskader voldoen wordt de vervolgprocedure gestart.

Beslispunt

1 Ruimte te bieden voor windmolens in het noorden van Rijnenburg en Reijerscop en zonnevelden in het noorden en oosten van Rijnenburg zolang als nodig voor een haalbare business case.

Argumenten

1.1 De ruimte voor windmolens is gebaseerd op een balans tussen een hoge energieproductie en zo weinig mogelijk hinder.
De meest genoemde zorg tijdens het participatieproces en in de reacties op het conceptvoorstel richt zich op de effecten van geluid en slagschaduw door windmolens. Om een balans te vinden tussen een hoge energieproductie en het beperken van hinder is het noordelijke zoekgebied zo vormgegeven dat de maximale hoeveelheid windmolens gerealiseerd kan worden op een zo groot mogelijke afstand van de woningen. Het zuidelijke zoekgebied voor wind uit de scenarioanalyse is geheel komen te vervallen. Door het verkleinen van het zoekgebied liggen de mogelijke locaties voor windmolens verder weg van de omliggende woonwijken. Dit draagt bij aan het beperken van de effecten van geluid en slagschaduw. Ten opzichte van het conceptvoorstel is op verzoek van de initiatiefnemers een zoeklocatie nabij knooppunt Oudenrijn toegevoegd. Dit is gedaan omdat dit ruimte biedt voor één extra windmolen. Deze locatie past binnen de gehanteerde regels voor afstanden tot infrastructuur en ligt ook op meer dan 800 meter van woonwijken in Nieuwegein en Utrecht (ook nieuwbouw). De aanpassing van het zoekgebied heeft als consequentie dat de gemeente inschat dat er drie windmolens minder mogelijk zijn dan in het conceptvoorstel. Binnen het zoekgebied is naar verwachting ruimte voor maximaal acht grote windmolens (indicatief: 36 MW), waarvan drie in Reijerscop en vijf in het noorden van Rijnenburg.

1.2 De ruimte voor zonnevelden is gebaseerd op de locatie en de capaciteit van het transformatorstation in Rijnenburg en de wens om de Nedereindse Plas beschikbaar te stellen voor energieopwekking.
Voor zonnevelden is het zoekgebied afgeleid van het scenario ‘De Ring’, aangevuld met scenario ‘Energie Voorop’. Dat betekent dat zonnevelden in een groter gebied dan in de zoekgebieden uit de bovengenoemde scenario’s een plek kunnen krijgen. De locatie van het zoekgebied is gekozen om de aansluitkosten op het transformatiestation te beperken en de inzet van gemeentelijke grondposities mogelijk te maken (met name de Nedereindse Plas). Door concentratie van de zonnevelden langs de snelwegen behoudt de kern van de polder Rijnenburg zijn oorspronkelijke karakter. Reijerscop is geen zoekgebied voor zonnevelden, omdat ervoor gekozen is om in dit gedeelte van onze stad de agrarische functie te behouden. Binnen het zoekgebied is naar verwachting ruimte voor circa 230 ha zonnevelden (indicatief: 163 MW).

1.3 De SDE-subsidie van het Rijk wordt sinds 2019 berekend op basis van een exploitatieperiode van 20 jaar, waardoor er voor het energielandschap meer tijd nodig is om rendabel te zijn.
Voorwaarde voor een haalbare business case is dat de zonnevelden minimaal 20 jaar geëxploiteerd kunnen worden. Dit is minimaal vijf jaar langer dan waarvan in het conceptvoorstel uitgegaan is. Reden hiervoor is dat het Rijk bij het berekenen van de richtwaarden voor SDE-subsidie sinds voorjaar 2019 uitgaat van 20 jaar exploitatie in plaats van 15 jaar. De subsidie zelf geldt nog steeds voor een duur van 15 jaar. Ook voor windmolens rekent het Rijk sinds voorjaar 2019 met een exploitatieperiode van 20 jaar bij het vaststellen van de richtwaarden voor exploitatiesubsidie voor windmolens (SDE). De verwachting is dat financiers van windmolens in Rijnenburg een exploitatieperiode van 20 jaar zullen eisen, omdat er naar verhouding grote kosten zijn voor infrastructuur en samenwerking met partijen zonder groot eigen vermogen wordt geëist (lokaal eigendom). Afhankelijk van het moment van realisatie van windmolens en zonnevelden, zal het noorden van Rijnenburg tot minimaal 2040 grotendeels beschikbaar zijn voor energieproductie.

1.4 We bieden uitsluitend in het noorden van Rijnenburg en Reijerscop ruimte voor windmolens.
In het definitieve voorstel is het zoekgebied voor windmolens kleiner dan in het conceptvoorstel. Grondeigenaren geven aan dat zij niet mee willen werken aan energieproductie in het middengebied van Rijnenburg. Zonder deze medewerking kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied. Om de mogelijkheid tot het realiseren van het energielandschap te vergroten, is het zoekgebied voor windmolens in het middengebied van Rijnenburg geschrapt. Hiermee wordt in het gebied meer ruimte gelaten voor de invulling van andere opgaven waartoe in de RSU 2040 besloten zal worden. Om ruimte te bieden voor één extra windmolen in het noorden van Rijnenburg is het zoekgebied nabij knooppunt Oudenrijn uitgebreid.

1.5 De hoeveelheid op korte termijn te realiseren zonne- en windenergie wordt beperkt door de beschikbare aansluitcapaciteit op het elektriciteitsnet.
Op basis van de uitgangspunten voor het energielandschap schat de gemeente in dat in de ingeperkte zoekgebieden ruimte is voor ontwikkelaars om maximaal acht grote windmolens (indicatief: 36 MW) en circa 230 ha (indicatief: 163 MW) zonneveld te realiseren. De hoeveelheid zonnevelden wordt beperkt door de aansluitcapaciteit op het middenspanningsstation in het gebied. Uitbreiding van deze capaciteit kost 7 tot 10 jaar. Om een indicatie te geven wat deze ruimtelijke mogelijkheden voor energieproductie opleveren: 36 MW windmolens en 163 MW zonnevelden kunnen elektriciteit leveren voor circa 82.500 huishoudens (272 GWh, ofwel bijna 1 PJ). Dat is ongeveer acht keer zoveel als de hoeveelheid duurzame elektriciteit die op dit moment in de stad geproduceerd wordt en bijna twintig procent van de huidige vraag naar elektriciteit in onze stad. De maximale energieproductie is 14% minder dan op basis van het conceptvoorstel mogelijk was.

1.6 Het voorstel is, conform de opdracht van de raad, reversibel en eventuele woningbouw blijft na 2030 mogelijk.
De druk op de toekomstige invulling van de ruimte in de stad en regio is groot. Zowel op het gebied van energieproductie, groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen (onder andere ten behoeve van sport) en woningbouw. Eén van de expliciet genoemde uitgangspunten van de raad bij het besluit van juli 2017 is dat woningbouw in de polder Rijnenburg in de toekomst mogelijk blijft. In 2020 zullen op verschillende momenten besluiten genomen worden over de rol die Rijnenburg speelt bij het realiseren van deze opgaven. In het Nationale Klimaatakkoord, dat eind juni door het kabinet werd gepresenteerd, is afgesproken dat gemeenten vóór 1 juni 2020 een eerste bod doen voor de beschikbarte ruimte voor productie van duurzame energie In U16-verband wordt gewerkt aan een Ruimtelijk Economisch Perspectief (REP): een integraal perspectief op de ruimtelijke koers van onze regio tot 2040. Daarin kiest de gemeente waar de grote ruimtelijke opgaven van de regio een plek krijgen. Voor de stad Utrecht wordt in 2020 de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) geactualiseerd, waarin de gemeente de hoofdkoers bepaalt met dezelfde horizon (2040) als het REP. In de RSU 2040 geeft de gemeente aan wat de lange termijn bestemming van Rijnenburg (als geheel en/of voor deelgebieden) kan zijn.

1.7 Realisatie van een roeiwater wordt niet onmogelijk gemaakt.
Er is gekozen om een ruimtelijke reservering op te nemen voor een roeiwater, zodat realisatie van een roeiwater gedurende en na de levensduur van het energielandschap niet onmogelijk wordt gemaakt. Deze reservering is op basis van de binnengekomen reacties, de business case analyse, en het onderzoek naar de ecologische waarde verplaatst. De reservering ligt nu meer naar het zuiden, net boven de Ringkade. De reservering zoals opgenomen in het conceptvoorstel, ten noorden van de Middelwetering, ging te veel ten koste van de business case voor zonnevelden, omdat een te groot deel van de percelen niet benut kon worden. Deze locatie maakte het ook moeilijker om robuuste natuur te realiseren langs de oevers van de Middelwetering. Vanwege de verlegging van de reservering van het roeiwater ontstaan er meer mogelijkheden voor de locatiekeuze voor de windmolens.

1.8 De reservering voor een verbinding tussen Strijkviertel en de Nedereindseweg maakt het mogelijk om tijdens de exploitatieperiode infrastructuur te realiseren.
De combinatie van initiatieven voor zonnevelden en windmolens zoals voorgesteld laten een tracé van minimaal 28 meter breed vrij voor eventuele realisatie van een infrastructuur. Over realisatie van deze route zal worden besloten in het kader van de wijziging van het bestemmingsplan.

Beslispunt

2 Bij het bieden van ruimte voor windmolens te sturen op beperken van geluid en slagschaduw, meer dan wettelijk vereist is.

Argumenten

2.1 De gemeente wil tegemoet komen aan de meest gehoorde zorgen over het energielandschap.
De meest gehoorde zorgen tijdens het participatieve ontwerpproces en tijdens de reactieperiode na het collegebesluit van voorjaar 2019 betroffen geluid en slagschaduw van windmolens, de gevreesde hinder en mogelijke gezondheidseffecten daarvan. Daarom heeft de gemeente er voor gekozen hier in het voorstel zoveel mogelijk rekening mee te houden. De wettelijke normen borgen een nationaal geaccepteerd niveau van bescherming, waarbij in beperkte mate hinder op kan treden. In alle scenario's worden de wettelijke normen gehaald door geluid- en slagschaduwbeperkende maatregelen te nemen tijdens de exploitatie van de windmolens, maar de gemeente wil hier verder in gaan, om tegemoet te komen aan de zorgen van de bewoners en de omwonenden. Bij het beperken van geluid en slagschaduw wordt onderscheid gemaakt tussen (1) bewoners van de polders en individuele woningen op vergelijkbare afstand tot de windmolens en (2) omwonenden in de wijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein.

In de visie en het uitnodigingskader komt de gemeente tegemoet aan deze zorgen door:
- Geluidarme windmolens te eisen;
- Geen windmolens mogelijk te maken in het middengebied van Rijnenburg en hiermee de effecten van geluid en slagschaduw voor woningen aan de Nedereindseweg te beperken;
- Het zoekgebied voor windmolens te verkleinen tot minimaal 800 meter van de omliggende woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein en hiermee de effecten van geluid en slagschaduw in deze woonwijken te beperken;
- Een systeem van monitoring en klachtenbehandeling te eisen dat met name relevant is voor de mensen die in de polder wonen;
- Een participatieplan te eisen, met voorstellen voor sociale grondvergoedingen, bewonersregeling, omgevingsfonds en lokaal eigendom.

2.2 De pieken in de geluidbelasting kunnen beperkt worden door toepassing van geluidarme windmolens.
Onderzoek van DGMR heeft aangetoond dat het verschil tussen grote en kleinere windmolens op geluidbelasting en slagschaduw verwaarloosbaar is. Grote windmolens produceren wel veel meer energie dan kleine windmolens. De extra opbrengst van grotere windmolens stelt - behalve de extra opgewekte duurzame energie - de gemeente in staat om van initiatiefnemers te eisen substantiële investeringen te doen in het gebied. Daarom worden geen grenzen gesteld aan de hoogte van de molens. Het verschil tussen het geluid dat verschillende modellen windmolens maken, kan oplopen tot circa 5dB. Omdat de komende jaren ontwikkelingen verwacht worden op dit gebied, wordt nu geen absolute waarde geformuleerd voor het maximale geluidniveau van de windmolens. Wel wordt van de initiatiefnemers geëist dat zij de best beschikbare techniek op gebied van geluidbeperking van dat moment moeten toepassen. In het uitgewerkte uitnodigingskader is opgenomen op welke wijze dit aangetoond moet worden.

2.3 Een grotere afstand van de windmolens tot woonwijken leidt tot minder geluid en slagschaduw in deze woonwijken.
Om tegemoet te komen aan de zorgen van bewoners en omwonenden hebben zijn de zoekgebieden voor windmolens in het voorstel verkleind, zodat de afstand tot woningen in de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein minimaal 800 meter is. In het middengebied van Rijnenburg komen geen windmolens. Door deze grotere afstand zijn zowel de hoorbaarheid van de windmolens als de slagschaduw beperkt. Met deze afstand blijft de geluidbelasting van de omliggende wijken ook binnen de advieswaarde voor geluid van de Wereldgezondheidsorganisatie, die overigens strenger is dan de wettelijke normen. Slagschaduw aan de randen van de wijken is niet uit te sluiten, maar alleen bij laagstaande zon. Dan heeft de zon niet veel kracht en is de slagschaduw minder zichtbaar.

2.4 In de polder kan de slagschaduw in overleg met bewoners verder beperkt worden.
Voor bewoners van de polders is de situatie anders. Die zullen de aanwezigheid van windmolens meer ervaren. Voor geluid is het, afgezien van de eis van geluidarme windmolens, lastig om in de polder bovenwettelijke maatregelen te treffen, maar voor slagschaduw zijn hiervoor wel kansen. Benutting van die kansen door initiatiefnemers is niet vrijblijvend. Aan de andere kant wil de gemeente de manier van slagschaduwbeperking niet voorschrijven, omdat hinderbeperking beter werkt als afspraken hierover tot stand komen in overleg tussen initiatiefnemers en bewoners. In het uitnodigingskader eist de gemeente van initiatiefnemers dat zij (1) in hun plannen aangeven welke afspraken zij met omwonenden binnen en buiten de gemeentegrenzen maken over bovenwettelijke slagschaduwbeperking, (2) een financiële compensatie bieden aan bewoners van de polders en (3) elk jaar een rapportage publiceren waarin ze aangeven op welke wijze voldaan is aan de wettelijke regels voor geluid en slagschaduw en niet alleen op momenten dat er klachten zijn, zoals normaliter gebruikelijk is.

Kanttekeningen

2.1 Hoorbaarheid is persoonlijk: wat hoorbaar is kan door de een als hinderlijk worden ervaren en de ander kan nergens last van hebben.
Mensen kunnen hinder op verschillende manieren ervaren. Een objectieve definitie bestaat niet. Uit statistisch onderzoek blijkt dat sommige mensen geluidniveaus (bijvoorbeeld) direct naast een autosnelweg niet als hinderlijk ervaren. Andere mensen ervaren een geluidniveau vergelijkbaar met dat van een koelkast als ernstig hinderlijk. Het verschilt dus van mens tot mens of, en welke, geluiden iemand als hinderlijk ervaart. Bij de opdrachtverlening voor de second opinion heeft de gemeente gevraagd of er wetenschappelijk goed gecontroleerde onderzoeken over de relatie tussen geluid en gezondheidseffecten gemist zijn. Dat blijkt niet het geval. Ook kunnen de geluidseffecten op woningen in de omgeving niet definitief worden bepaald omdat het nog niet exact bekend is op welke afstand van woningen de windmolens komen te staan. In de second opinion op de onderzoeken naar geluid en slagschaduw wordt geadviseerd om in de volgende fase onderzoek te doen naar de gevolgen van laagfrequent geluid. Vanwege de zorgen vanuit de omgeving ziet de gemeente er op toe dat een dergelijk onderzoek uitgevoerd wordt in het MER, voorafgaande aan de besluitvorming over het bestemmingsplan.

2.2 Het voorstel voor deze afstand tot de woonwijken heeft niet voorkomen dat er nog steeds veel bezwaren zijn tegen windmolens bij bewoners van de wijken.
Zoals eerder benoemd heeft de gemeente op basis van de zorgen over geluid en slagschaduw gekozen voor een zoekgebied voor windenergie op 800 meter van de woonwijken. Uit de binnengekomen reacties op het conceptvoorstel blijkt dat er nog steeds veel bezwaren zijn voor windmolens vanuit bewoners van de omliggende woonwijken. Uit een aanzienlijk deel van de reacties blijkt dat bewoners van de woonwijken zich ook met de minimale afstand van 800 meter tot de woonwijken zorgen maken over de effecten van geluid en slagschaduw door windmolens. De gemeente heeft, aanvullend op de landelijk vastgestelde standaardberekeningen, hoorbaarheidsberekeningen uitgevoerd, gebaseerd

op een speciaal daarvoor ontwikkelde methode. De resultaten van deze berekeningen hebben geleid tot meer zorgen over de effecten van geluid, omdat door een aantal bewoners een directe relatie werd gelegd tussen hoorbaar geluid en gezondheidsschade. Naar deze relatie is met extra zorg gekeken, ook in de uitgevoerde second opinion. Dat heeft geleid tot onderstaande conclusies.

De windmolens zullen in de praktijk minder hoorbaar zijn dan uit de berekeningen blijkt, omdat, behoudens de snelwegen, overige achtergrondgeluiden niet zijn meegenomen in de berekeningen. Volgens de berekeningen zijn windmolens in de nacht hoorbaar in de wijken, omdat dan het geluid van de snelwegen minder is. Echter, op die momenten in de avond/nacht zullen andere achtergrondgeluiden (zoals het geluid van de wind, lokaal verkeer en bomen) de boventoon voeren, waardoor de windmolens 's nachts minder hoorbaar zijn dan blijkt uit de berekeningen. De hoorbaarheidsberekeningen zijn vooral representatief voor de dagperiode. Overdag zullen de windmolens zeer beperkt hoorbaar zijn en in sommige gevallen beperkt hoorbaar. Mensen horen continu geluiden en het geluid van de windmolens zal deel uit gaan maken van andere achtergrondgeluiden zoals verkeer, vogels of het ruisen van de wind.

Beslispunt

3 Bij het bieden van ruimte voor zonnevelden te sturen op ruimte voor natuurwaarden en zorg voor landschappelijke waarden.

Argumenten

3.1 <u>Voor compensatie van leefgebied van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten is ruimte nodig, ook soorten die niet beschermd zijn, profiteren daarvan mee.</u>
Watergebonden ecologie wordt geconcentreerd rond de zonnevelden en de Middelwetering. Hiervoor zijn minimale breedtes opgenomen in het uitnodigingskader. Deze zones worden groter als tijdens de vergunningprocedure blijkt dat dat nodig is voor beschermde soorten. Niet beschermde soorten en voor het gebied nieuwe soorten profiteren mee van de ecologische zones. Ingezet wordt op voldoende en kwalitatief hoogwaardig leefgebied voor watervogels op en rond de Middelwetering en de Nedereindse Plas. Voor weidevogels is het helaas niet mogelijk voldoende leefgebied te garanderen in het energielandschap, omdat windmolens binnen een afstand van 200 meter en zonnevelden binnen een afstand van 50 meter een verstorende werking kunnen hebben op hun leefgebied. De gemeente zoekt samen met de initiatiefnemers naar compensatiemogelijkheden. In overleg met de provincie en de buurgemeenten wordt bekeken of het mogelijk is om weidevogels elders te stimuleren, door grondeigenaren met subsidies te bewegen tot agrarisch natuurbeheer.

3.2 <u>De beleving van het landschap voor bewoners wordt prettiger als met zorg omgegaan wordt met landschappelijke waarden.</u>
Door energieproductie verandert het landschap, maar niet onomkeerbaar. De voor het landschap kermerkende structuur van sloten en langgerekte kavels blijft behouden. Van de zonnevelden zijn vooral de buitenste randen zichtbaar. Deze randen worden minder zichtbaar gemaakt door ze te omzomen met beplanting of brede sloten met rietkragen. In het uitgewerkte uitnodigingskader krijgen initiatiefnemers de ruimte om dit zelf concreet in te vullen, zodat de inrichting van de zonnevelden aansluit bij de wettelijke vereiste natuurcompensatie die door de provincie wordt vastgesteld en ook economisch uitvoerbaar is (business case).

3.3 <u>Instandhouding van de cultuurhistorische slotenstructuur is nodig voor de natuur, waterkwaliteit en voorkoming van bodemdaling.</u>
Uitgangspunt voor alle scenario's was dat de voor het landschap zo bepalende maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft, evenals bestaande waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi. In het definitieve voorstel is opgenomen dat er

geen sloten gedempt mogen worden en dat grootschalige ophogingen en afgravingen niet zijn toegestaan. Deze voorwaarde voor zonneveldontwikkeling leidt tot een minder efficiënt gebruik van de grondposities en heeft een significante impact op de business case. De verwachting is dat de opbrengst hierdoor daalt met 0,7 tot 3,5 euro per MWh, afhankelijk van de grondvergoedingen die worden betaald. Deze voorwaarde doet recht aan de opdracht van de raad voor een reversibel energielandschap en is tevens nodig omdat (1) elke slootoever relevant is voor de waterkwaliteit en beschermde diersoorten zoals de heikikker, (2) de slotenstructuur zorgt voor een grondwaterstand die het risico op veenoxidatie en daaruit volgende bodemdaling beperkt en (3) elke sloot cultuurhistorische waarde heeft. Omdat in het definitieve voorstel is opgenomen dat de slotenstructuur behouden blijft en de bodem onder en tussen de zonnepanelen begroeit moet zijn, worden geen significante effecten verwacht op extra uitstoot of verminderde opname van CO2 door de bodem.

Kanttekeningen

3.1 <u>Eisen aan zonnevelden zetten de business case voor de exploitatie van en zonnevelden onder druk maar zijn wel rechtvaardig.</u>
Het Rijk, de gemeente en de initiatiefnemers hebben allemaal invloed op de business case voor zonnevelden. Zonder subsidie van het Rijk is er geen rendabele business case. Of een project subsidie krijgt, hangt af van de rentabiliteit van het project ten opzichte van andere projecten in Nederland. Immers, bij meer aanvragen dan dat er budget is, krijgen alleen de meest rendabele projecten subsidie. Het is dus relevant hoe de rentabiliteit van zonnevelden in Rijnenburg zich verhoudt tot andere projecten. Hierop oefent de gemeente invloed uit door eisen te stellen de ontwikkeling van zonnevelden. Met name de eisen aan natuur en landschap zoals opgenomen in het uitnodigingskader hebben impact op de business case. Deze eisen zijn echter grotendeels nodig om te kunnen voldoen aan regelgeving waar de provincie en het waterschap bevoegd gezag voor zijn. De impact van de eisen die de gemeente stelt is vergelijkbaar met de impact van de mogelijkheid om een grootschalig energielandschap met gecombineerde zon en wind te realiseren (schaalvoordelen): circa 1 euro per MWh geproduceerde energie. De impact van de keuzes van de initiatiefnemers op de business case is groter: 1-10 euro/MWh. Deze keuzes betreffen de grondvergoedingen, wijze van financiering en materiaalkeuze. De gemeente verwacht dat de energieprojecten in Rijnenburg en Reijerscop (voor de SDE-subsidie) kunnen concurreren met projecten elders in Nederland. Een mogelijkheid om de businesscase voor zonnevelden te verbeteren is verlenging van de gegarandeerde exploitatietermijn voor zonnevelden van 20 naar 30 jaar.

Beslispunt

4 Over realisatie en financiering van ruimtelijke ingrepen buiten de zonnevelden ten behoeve van recreatie-, natuur- en groenontwikkeling later te besluiten bij de planologische besluitvorming over de windmolens.

Argumenten

4.1 <u>Een gemeentelijk besluit over eigen investeringen in het landschap is nodig omdat niet alle gewenste landschappelijke maatregelen betaald kunnen worden uit de opbrengsten van de energieproductie.</u>
Uit de stadsgesprekken, uit de raadsbehandeling van juli 2017 en uit de reacties op het conceptvoorstel is duidelijk naar voren gekomen dat er naast de energieproductie ook aandacht moet zijn voor de bestaande waarden en ontwikkeling van het landschap. In de ontwerpateliers en werkbijeenkomsten is stapsgewijs toegewerkt naar een landschappelijk raamwerk dat is toegepast op alle zes scenario’s. Dit landschappelijk raamwerk bevat bestaande waardevolle elementen (o.a. de boerderijlinten, kades en watergangen) en bestaat daarnaast uit bouwstenen die, in welke toekomstige invulling van het gebied dan

ook, een plek zullen hebben. Investering in deze bouwstenen ziet de gemeente als een "no regret" maatregel. Dit landschappelijk raamwerk is grotendeels overgenomen in het voorstel: aanleg en renovatie van fiets- en wandelroutes, extra beplanting langs deze routes, afzomen van de zonnevelden met natuurvriendelijke oevers en verbrede sloten met rietkragen, een ecologische zone langs de Middelwetering en behoud van de verkavelingsstructuur, het landschappelijk groen en de eendenkooi. Op deze manier wordt in Rijnenburg (voorlopig) invulling gegeven aan het toewerken naar een groene waaier om Utrecht (een van de ambities in het coalitieakkoord). In de business case analyse is aangetoond dat met de opbrengsten van het energielandschap dit raamwerk niet in haar geheel gerealiseerd kan worden.

4.2 Er is bij vaststelling van het bestemmingsplan meer duidelijkheid over de investeringen die voortkomen uit de energieproductie. en besluitvorming over realisatie vindt plaats bij vaststelling van het bestemmingsplan.
Uit de voorstellen van de initiatiefnemers zal blijken welke investeringen door de initiatiefnemers worden gedaan ter verwezenlijking van de ambities. Deze worden opgenomen in samenwerkingsovereenkomsten. Daarna start de gemeente met het zoeken naar alternatieve financieringsbronnen voor de resterende ambities. De gemeente streeft ernaar om bij de vaststelling van het bestemmingsplan ook te besluiten over wat de gemeente maximaal uit de eigen begroting wil bijdragen en voor welke onderdelen naar externe financiering wordt gezocht of reeds is verkregen. In de aanloop naar de realisatiefase is, na vaststelling van de RSU, ook meer duidelijkheid over de toekomst van dit gebied op de langere termijn en kan hier bij de keuze en inpassing van de ambities rekening mee worden gehouden. Bij vaststelling van het bestemmingsplan dat realisatie van de windmolens mogelijk maakt, zal besloten worden over een eventuele investering door de gemeente in relatie tot investeringen van andere partners in het gebied.

Anders dan in het conceptvoorstel wordt er vanaf gezien om de aanvoerroutes voor windmolens over bestaande recreatieve infrastructuur te laten lopen. Uit een route survey blijkt dat deze routes hiervoor absoluut niet geschikt zijn. Aanpassing van deze routes (met name de Ringkade) zou funest zijn voor de cultuurhistorische waarden van deze routes. Beter is het om toegangswegen over de landbouwgrond aan te leggen. Bij vaststelling van het bestemmingsplan of omgevingsplan zal duidelijk zijn welke ambities voor recreatieve routes ingevuld kunnen worden en hoe de financiering hiervan verdeeld wordt tussen initiatiefnemers, de gemeente en eventueel andere partijen.

4.3 De gemeente wil eerst weten welke investeringen in het landschap wel gefinancierd kunnen worden uit opbrengsten de energieproductie.
Van initiatiefnemers van windmolenprojecten wordt geëist dat ze, voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure, samen met de stakeholders een participatieplan maken, met daarin een concreet voorstel voor invulling van de financiële participatie. Voor de invulling van het participatieplan wordt aangesloten bij de gedragscode van de Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA). Deze gedragscode is niet wettelijk verplicht, maar wordt wel omarmd door het Rijk, decentrale overheden en windenergieontwikkelaars die op eigentijdse manier met hun omgeving om willen gaan. In het uitnodigingskader zijn daarom kaders opgenomen voor een deel van het rendement te investeren in het gebied: een omgevingsfonds (om te investeren in het gebied), een omwonendenregeling, sociale grondvergoedingen (niet alleen die eigenaar op wiens land een windmolen komt profiteert, maar ook de grondeigenaren daaromheen) en de mogelijkheid voor omwonenden binnen én buiten de polder om te delen in de winst (minimaal 50% eigenaarschap van de omgeving). Bij de planologische besluitvorming over de windmolens wordt duidelijk tot welke landschappelijke maatregelen dit leidt.

Kanttekeningen

4.1 Er wordt nu ruimte gereserveerd voor landschappelijk raamwerk.
Er wordt nu ruimte gereserveerd voor landschappelijk raamwerk.

4.2 Realisatie van een roeiwater is niet haalbaar in een tijdelijk energielandschap.
Er is onderzoek gedaan naar de technische haalbaarheid en de financiële haalbaarheid van een roeiwater in het gebied. Realisatie van een roeiwater in een energielandschap is financieel niet haalbaar zonder een grootschalige investering van de overheid. Om deze redenen zal een roeiwater niet meegenomen worden in de verdere planontwikkeling van het tijdelijke energielandschap. Om realisatie van een roeiwater voor 2040 niet onmogelijk te maken, wordt wel een ruimtelijke reservering voor een roeiwater opgenomen. Bij de planontwikkeling voor een permanente bestemming van het gebied kan ook gekozen worden voor een andere locatie voor het roeiwater.

Beslispunt

5 De visie en het uitnodigingskader voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop vast te stellen en initiatiefnemers uit te nodigen op basis hiervan voorstellen in te dienen.

Argumenten

5.1 De definitieve visie geeft inzicht in de effecten van het voorstel en in de weging van deze effecten bij het bepalen van een optimum.
De overwegingen zoals beschreven in de vorige beslispunten tonen aan dat met de definitieve visie - op basis van de reacties uit de omgeving en de ambities van de gemeente Utrecht - een optimum is bereikt tussen de energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder.

5.2 Het uitnodigingskader is van belang om na het raadsbesluit snel stappen te kunnen zetten richting planologische besluitvorming.
Het uitnodigingskader is van belang om na het raadsbesluit snel stappen te kunnen zetten richting planologische besluitvorming.

5.3 Het uitnodigingskader geeft duidelijkheid over de voorwaarden waaronder de gemeente de eigen grondposities beschikbaar stelt.
De gemeente is bereid om haar grondposities binnen de zoekgebieden beschikbaar te stellen voor energieproductie. Het staat iedereen vrij om voorstellen in te dienen voor deze grondposities. Voorafgaand aan het indienen van een voorstel op een grondpositie van de gemeente, hoeft geen overeenstemming met de gemeente te bestaan. Indien één of meer partijen interesse hebben in de grondposities van de gemeente, dan zal de gemeente de betreffende grondposities op een juridisch verantwoorde manier beschikbaar stellen, bijvoorbeeld met een tenderprocedure of een eenzijdige overeenkomst op basis van een taxatie van de grondwaarde. Vervolgens kan een samenwerkingsovereenkomst afgesloten worden en doorloopt het initiatief de procedure die van toepassing is op alle initiatiefvoorstellen.

5.4 Het uitnodigingskader maakt duidelijk op welke wijze initiatieven geselecteerd worden en hoe daarbij gezorgd wordt voor verenigbaarheid van initiatieven en realisatie van de doelstellingen voor natuur en recreatie.
Voor alle initiatiefvoorstellen die voldoen aan het uitnodigingskader geldt dat de gemeente in overleg met de netwerkbeheerder bepaalt voor welke initiatieven ruimte is op het transformatorstation in Rijnenburg, conform de volgende selectiestappen:
1. Het initiatief met het grootste piekvermogen van windmolens wordt als eerste geselecteerd.
2. Voor zonnevelden worden de initiatieven met de hoogste productie geselecteerd.
3. Initiatieven kunnen geweigerd worden als voorstellen van de gemeente voor het verenigbaar maken van initiatieven niet worden geaccepteerd.
4. Initiatieven voor zonnevelden met een opgesteld vermogen van minder dan 7 MWe voor een 10 kV-aansluiting en 35 MWe voor een 50 kV-aansluiting kunnen geweigerd worden als

voorstellen van de gemeente voor bundeling van initiatieven niet worden geaccepteerd.

Voor initiatieven die conform boven beschreven procedure niet geselecteerd worden, zal geen vergunning afgegeven worden.

5.5 Voorwaarden die leiden tot een haalbare business case voor zonnevelden zijn nodig om de zonnevelden daadwerkelijk te kunnen realiseren.
Van de door de gemeente gestelde eisen hebben de gevraagde maatregelen voor landschap en natuur de grootste impact op de business case. De kosten hiervan wegen op tegen de schaalvoordelen van een grootschalig energielandschap met gecombineerde windenergie en zonnevelden. Meer impact op de business case hebben de keuzes van initiatiefnemers en dan met name de grondvergoedingen die worden verstrekt.
Voorwaarde voor een haalbare business case is dat de zonnevelden minimaal 20 jaar geëxploiteerd kunnen worden. Een mogelijkheid om de businesscase voor zonnevelden te verbeteren is verlenging van de gegarandeerde exploitatietermijn voor zonnevelden van 20 naar 30 jaar.

5.6 Voorwaarden die leiden tot een haalbare business case voor windmolens zijn nodig om de windmolens daadwerkelijk te kunnen realiseren.
De windmolens in Rijnenburg en Reijerscop zijn relatief duur, omdat er veel nieuwe weginfrastructuur moet komen, omdat het gebied nu niet toegankelijk is voor zwaar verkeer die de windmolens in het gebied moet brengen. De in het uitnodigingskader opgenomen inleg in een gebiedsfonds van 0,5 euro per MWh drukt niet zwaar op de business case. De sociale grondvergoedingen en bewonersregeling samen zijn vijf keer groter dan de inleg in het gebiedsfonds en daarmee relevanter voor de business case. De verdeling van grond- en bewonersvergoedingen is niet onderscheidend voor de business case, maar wel relevant voor het kunnen verwerven van grondposities en daarmee de haalbaarheid van initiatieven.

Kanttekeningen

5.1 Voorspoedige realisatie van de projecten is afhankelijk van medewerking van grondeigenaren, energieproducenten en omwonenden.
Met de visie en het uitnodigingskader geeft de gemeente aan onder welke voorwaarden de gemeente ruimte beschikbaar stelt voor energieproductie. Twee van deze voorwaarden zijn medewerking van grondeigenaren en participatie van bewoners en omwonenden van de polders. Of haalbare projecten te realiseren zijn hangt daarom af van de mate waarin grondeigenaren bereid zijn om grondposities beschikbaar te stellen en in welke mate het lukt om met bewoners en omwonenden overeenstemming te bereiken over lokaal eigendom, sociale grondvergoedingen, omgevingsfonds en bewonersvergoedingen. Als dit niet goed lukt, dan kan realisatie sterk vertragen of zelfs onmogelijk worden.

5.2 Beschikbaarheid Nedereindse Plas is niet zeker.
De gemeente is nu eigenaar van de Nedereindse Plas en het omliggende terrein, maar is in overleg met de provincie en Recreatieschap Stichtse Groenlanden over een nieuwe overeenkomst over overdracht van het eigendom. Hierin zullen bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Omdat het nu niet zeker is wie in de komen de jaren eigenaar is van de Nedereindse Plas, kan de gemeente nu niet eigenstandig beslissen over het gebruik van de plas. Daarom zal een definitief besluit over het al dan niet beschikbaar stellen van de Nedereindse Plas voor zonnepanelen en de voorwaarden die daarvoor gelden in overleg met de provincie en het recreatieschap plaatsvinden op basis van ingediende initiatieven.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Waard, E.J.L. van der (Eddie)
Kenmerk	4445445
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Energie

Visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

besluit

1 Ruimte te bieden voor windmolens in het noorden van Rijnenburg en Reijerscop en zonnevelden in het noorden en oosten van Rijnenburg zolang als nodig voor een haalbare business case.

2 Bij het bieden van ruimte voor windmolens te sturen op beperken van geluid en slagschaduw, meer dan wettelijk vereist is.

3 Bij het bieden van ruimte voor zonnevelden te sturen op ruimte voor natuurwaarden en zorg voor landschappelijke waarden.

4 Over realisatie en financiering van ruimtelijke ingrepen buiten de zonnevelden ten behoeve van recreatie-, natuur- en groenontwikkeling later te besluiten bij de planologische besluitvorming over de windmolens.

5 De visie en het uitnodigingskader voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop vast te stellen en initiatiefnemers uit te nodigen op basis hiervan voorstellen in te dienen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Uitnodigingskader

Rijnenburg en Reijerscop

Definitieve versie
14 januari 2020

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Colofon

uitgave

Werken met de Stad (4)
Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht
030 - 286 00 00
duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

in opdracht van

Afdeling Werken met de Stad (4)
Organisatie Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht

internet

www.utrecht.nl/rijnenburg

rapportage

informatie

H. Kraaij
030 - 28 61042

Inhoud

1.	**Inleiding**	**5**
1.1	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop	5
1.2	Wat is het uitnodigingskader?	5
1.3	Voor wie is dit uitnodigingskader?	6
1.4	Leeswijzer	6
2.	**Waar zijn windmolens en zonnevelden mogelijk?**	**7**
3.	**Waaruit bestaat een initiatiefvoorstel?**	**10**
4.	**Kaders voor initiatiefnemers**	**11**
4.1	Waaruit bestaat een initiatiefnemer?	11
4.2	Rol van gemeente als grondeigenaar	11
4.3	Gedragscode zon op land	11
4.4	Gedragscode acceptatie & participatie windenergie op land	12
4.5	Opruimplicht	12
5.	**Kaders voor inrichting natuur, landschap en recreatie**	**13**
5.1	Belangrijkste waarden in het gebied	13
5.1.1	Slagenverkaveling	13
5.1.2	Natuur	14
5.2	Kaders voor zonnevelden	14
5.2.1	Cultuurhistorisch waardevolle ensembles en landschapselementen	14
5.2.2	Ecologische zones langs sloten	15
5.2.3	Aanleg- en beheerplan	15
5.3	Kaders voor windmolens	17
5.4	Kaders voor zonnevelden en windmolens	17
5.4.1	Ruimte voor weidevogels en watervogels	17
5.4.2	Ruimte voor infrastructuur	18
6.	**Kaders voor geluid en slagschaduw**	**23**
6.1	Geluidarme windmolens	23

6.2 Protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen 23
6.3 Openbare rapportage 24

7. Kaders voor participatie 25
7.1 Lokaal bezit (wind en zon) 25
7.2 Bijdrage aan omgevingsfonds (wind) 25
7.3 Sociale grondvergoedingen en omwonendenvergoedingen (wind) 26

8. Selectie van initiatieven en vervolgprocedure 27
8.1 Uitnodigingskader voorwaarde voor vergunning 27
8.2 Schaarse aansluitcapaciteit optimaal benutten 27
8.3 Toets op verenigbaarheid initiatieven 28
8.4 Selectieprocedure 28
8.5 Afsluiten samenwerkingsovereenkomsten 29
8.6 Planologische besluitvorming 29
8.6.1 Omgevingsvergunning voor afwijking bestemmingsplan 29
8.6.2 Wijziging bestemmingsplan/omgevingsplan 30
8.6.3 Milieueffectrapportage (m.e.r.) 30
8.6.4 Wet natuurbescherming 30
8.6.5 Vliegtuigradar 31

1. Inleiding

1.1 Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

De gemeente Utrecht heeft besloten om ruimte te bieden voor een energielandschap met zonnevelden en windmolens in de polders Rijnenburg en Reijerscop. In de Visie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop is aangeven welke ruimte hiervoor geboden wordt en welke doelstellingen hieraan ten grondslag liggen. Voorliggend uitnodigingskader is een concrete uitwerking hiervan. Initiatiefnemers voor grootschalige energieproductie worden gevraagd met concrete voorstellen te komen die passen binnen de in dit document geschetste kaders. De gemeente bepaalt vervolgens voor welke voorstellen de planologische besluitvormingsprocedures doorlopen kunnen worden.

1.2 Wat is het uitnodigingskader?

Het doel van dit uitnodigingskader is om de kaders aan te geven waarbinnen voorstellen van initiatiefnemers voor grootschalige energieproductie moeten passen. Om de uitvoering van de voorstellen van de initiatiefnemers juridisch mogelijk te maken, zal het vigerende bestemmingsplan gewijzigd moeten worden en moeten omgevingsvergunningen worden verstrekt. Hieraan voorafgaand worden tussen gemeente en initiatiefnemer samenwerkingsovereenkomsten afgesloten, waarin de concrete uitwerking van dit uitnodigingskader wordt verankerd. Deze samenwerkingsovereenkomsten kunnen meer afspraken bevatten dan gebruikelijk is in anterieure overeenkomsten die alleen betrekking hebben op verdeling van de kosten van grondexploitatie. De samenwerkings-overeenkomsten worden vertaald naar vergunningen en bestemmingsplannen.

Het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop wordt vormgegeven door initiatiefnemers, de gemeente Utrecht en andere gebiedspartners. In het uitnodigingskader is een balans gezocht tussen ambitie in de kaderstellende doelen en maatregelen voor initiatieven enerzijds en een voldoende rendabele business case voor de energieproductie anderzijds. In de samenwerkingsovereenkomsten leggen de gemeente en de initiatiefnemers de kaders zoveel mogelijk op maatregelniveau vast. Ook wordt hierin afgesproken welke bijdrage het betreffende initiatief levert aan de gebiedsdoelstellingen voor het energielandschap en welke kosten hiervan voor rekening komen van de initiatiefnemers. Bij opstellen en vaststellen van een nieuw bestemmingsplan wordt bepaald in welke mate het nodig en gewenst is dat de gemeente ook investeert in het landschappelijke deel van het energielandschap.

Dit uitnodigingskader is gebaseerd op de startnotitie, de raadsopdracht, het participatieve ontwerptraject en de definitieve visie voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Dit document bevat kaders voor:

- Initiatiefnemers;
- Inrichting natuur, landschap en recreatie;
- Beperken van geluid en slagschaduw;
- Participatie (waaronder het omgaan met lokaal bezit en vergoedingen).

1.3 Voor wie is dit uitnodigingskader?

Het uitnodigingskader is bedoeld voor initiatiefnemers voor energieproductie. Een initiatief is alleen levensvatbaar als er sprake is van een grondeigenaar die zijn grond beschikbaar wil stellen en een partij die de energieproductie kan ontwikkelen, realiseren en exploiteren. De gemeente Utrecht is slechts beperkt grondeigenaar in het gebied en heeft daarmee vooral een publiekrechtelijke rol, waaraan invulling gegeven wordt via dit uitnodigingskader en de daarop volgende samenwerkingsovereenkomsten en ruimtelijke besluitvorming. Verderop in het uitnodigingskader (paragraaf 4.2) is opgenomen welke rol de gemeente speelt als grondeigenaar.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de zoekgebieden waarbinnen initiatieven voor windmolens en zonnevelden mogelijk zijn.
Hoofdstuk 3 beschrijft waaraan een initiatiefvoorstel moet voldoen.
Hoofdstuk 4 beschrijft wat verstaan wordt onder een initiatiefnemer.
De hoofdstukken 5, 6 en 7 bevatten de inhoudelijke kaders voor initiatiefvoorstellen.
Hoofdstuk 8 beschrijft het proces na vaststelling van dit uitnodigingskader door de gemeenteraad.

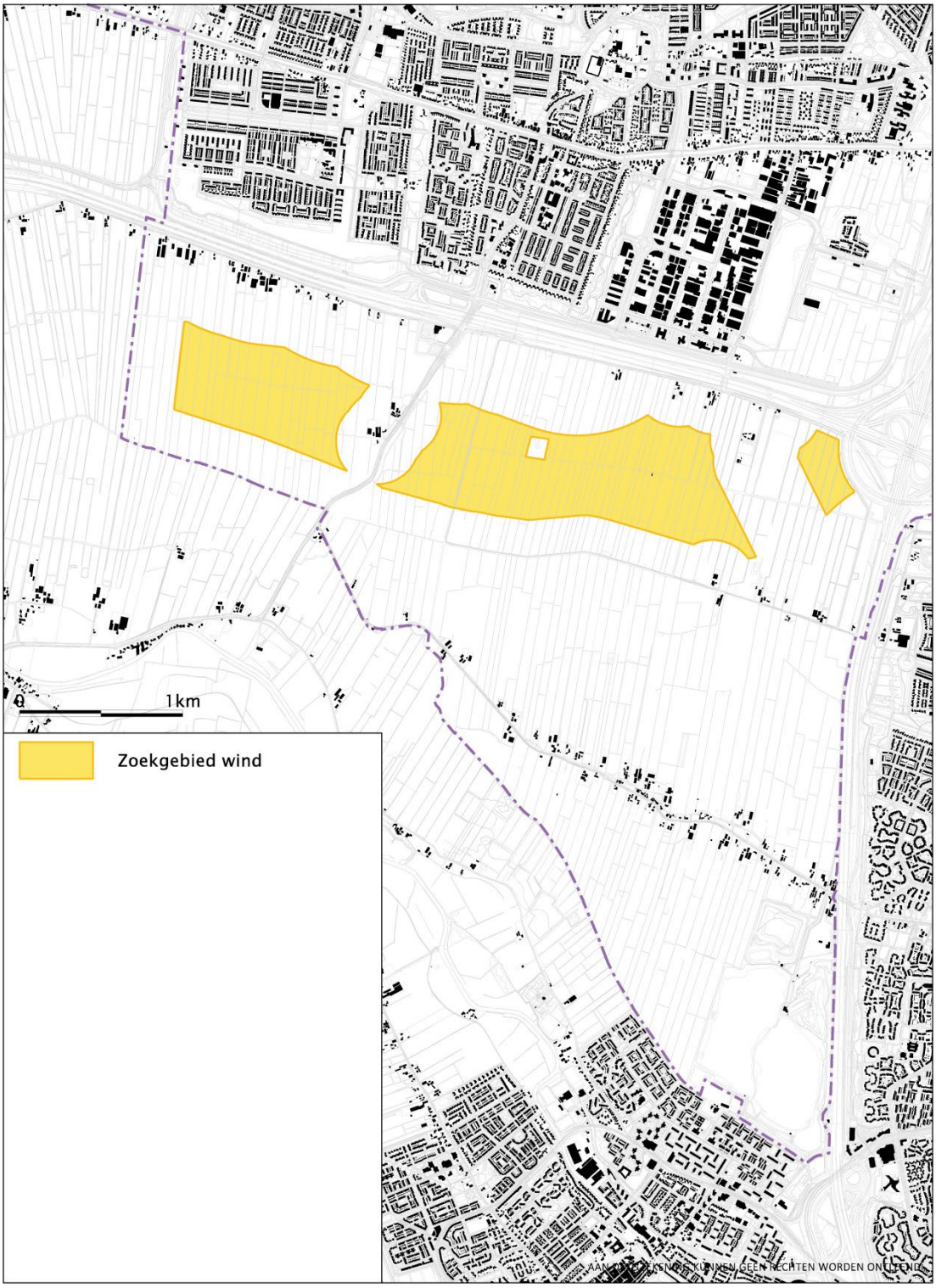
2. Waar zijn windmolens en zonnevelden mogelijk?

In de visie zijn zoekgebieden aangewezen waarbinnen initiatieven ontwikkeld kunnen worden voor windmolens (figuur 1) en zonnevelden (figuur 2). De grenzen van de zoekgebieden zijn met de grootst mogelijke zorgvuldigheid bepaald. Initiatieven die net buiten de zoekgebieden liggen, kunnen, mits goed beargumenteerd en met instemming van personen of organisaties die hiervan de gevolgen ondervinden, wel ingediend worden bij de gemeente.

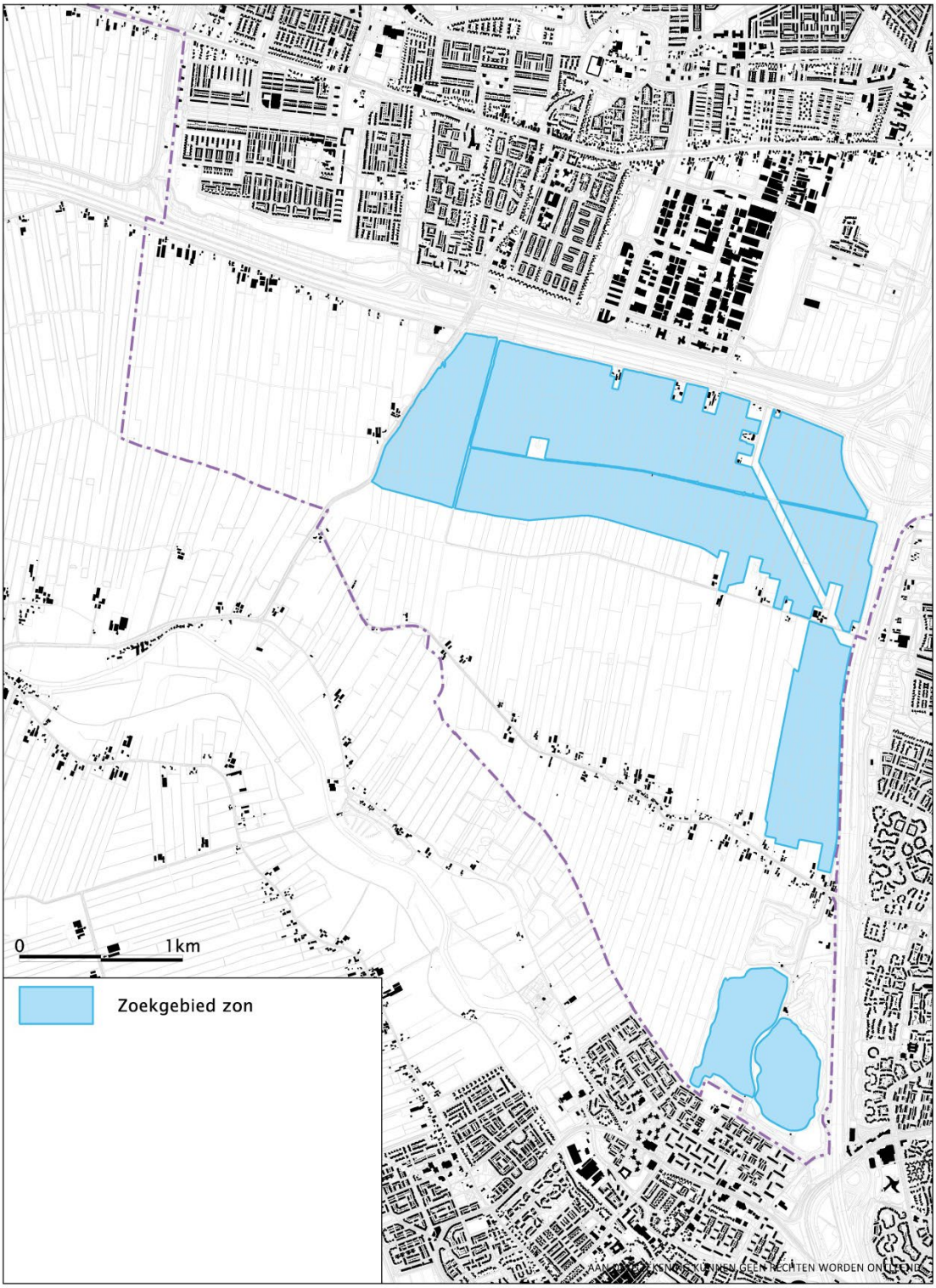
Voor initiatieven voor windmolens geldt dat de fundering van de windmolens volledig binnen het zoekgebied moet liggen. Toegangswegen naar de windmolens mogen ook buiten het zoekgebied liggen. De grenzen van het zoekgebied voor windmolens zijn bepaald op basis van een afstand van (1) 250 meter tot hoogspanningsleidingen en gasleidingen, (2) 800 meter tot de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein en (3) minimaal 250 meter tot overige woningen.

Voor initiatieven voor zonnevelden geldt dat de zonnepanelen, eventuele hekwerken, de benodigde ecologische zones rondom de zonnevelden en de te hanteren afstanden tot woningen en cultuurhistorische objecten (zoals opgenomen in hoofdstuk 5) binnen het zoekgebied liggen. Deze maken namelijk onlosmakelijk deel uit van de zonneveldontwikkeling.

Andere initiatieven voor grootschalige energieproductie dan zonnevelden en windturbines zijn niet uitgesloten. Hiervoor zijn geen zoekgebieden opgenomen. De ruimtelijke inpasbaarheid wordt per initiatief beoordeeld op basis van de kennis die beschikbaar is op het moment dat het betreffende initiatief wordt ingediend.

Figuur 1: Zoekgebied windmolens

Figuur 2: Zoekgebied zonnevelden

3. Waaruit bestaat een initiatiefvoorstel?

De uitgangspunten voor het energielandschap, zoals opgenomen in de visie, zijn vertaald naar kaders waarbinnen de initiatieven ontwikkeld kunnen worden. De kaders hebben betrekking op (1) initiatiefnemers, (2) inrichting natuur, landschap en recreatie, (3) geluid en slagschaduw en (4) participatie. Op basis van deze kaders kunnen initiatiefnemers initiatiefvoorstellen indienen. Een initiatiefvoorstel bestaat uit ten minste de volgende onderdelen:

1. Een ondertekende verklaring van initiatiefnemers, waarin de intentie voor deelname aan een initiatief en de acceptatie van het uitnodigingskader worden beschreven.
2. Een plankaart, inclusief toelichting, met te benutten grondposities en beoogde locatie van zonnevelden en/of windmolens, inclusief voorgestelde indicatieve locaties van elektriciteitskabels, wegen en andere toevoegingen aan het landschap.
3. Een aanleg- en beheerplan op hoofdlijnen.
4. Een participatieplan op hoofdlijnen.

In deze documenten wordt beschreven op welke manier concreet invulling gegeven wordt aan de kaders voor de initiatiefvoorstellen.

4. Kaders voor initiatiefnemers

4.1 Waaruit bestaat een initiatiefnemer?

Met dit uitnodigingskader nodigen we initiatiefnemers uit voorstellen in te dienen voor de invulling van het pauzelandschap in de vorm van een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop. Een initiatiefnemer moet bestaan uit een consortium van:

- Grondeigenaren die bereid zijn de grondposities beschikbaar te stellen die nodig zijn voor het betreffende initiatief;
- Eén of meer ontwikkelaars voor wind- en/of zonne-energie;
- Eén of meer corporaties of verenigingen (in oprichting) die in staat zijn om zowel lokaal eigendom als zeggenschap over de energieproductie door met name inwoners in en om Rijnenburg en Reijerscop te realiseren.

Procedures voor ruimtelijke besluitvorming worden alleen gestart als alle eigenaren van de voor het initiatief benodigde grondposities deel uit maken van het consortium. Voor het initiatiefvoorstel volstaat een intentieverklaring van de eigenaren van 80% van de benodigde grondposities voor zonnevelden en 60% van de benodigde grondposities voor windmolens, zodat grondeigenaren die meer tijd nodig hebben om mee te doen aan een initiatief hiervoor de ruimte hebben.

4.2 Rol van gemeente als grondeigenaar

De gemeente is bereid om haar grondposities binnen de zoekgebieden beschikbaar te stellen voor energieproductie. Het staat iedereen vrij om voorstellen in te dienen voor de grondposities van de gemeente. Indien één of meer partijen interesse hebben in grondposities van de gemeente, dan zal de gemeente de betreffende grondposities op een juridisch verantwoorde manier beschikbaar stellen, bijvoorbeeld met een tenderprocedure of een eenzijdige overeenkomst op basis van een taxatie van de grondwaarde. Vervolgens kan een samenwerkingsovereenkomst afgesloten worden en doorloopt het initiatief de procedure die van toepassing is op alle initiatiefvoorstellen. Voor de Nedereindse Plas overlegt de gemeente met de provincie en recreatieschap Stichtse Groenlanden of en onder welke voorwaarden medewerking verleend wordt aan een initiatief. Het is nu namelijk nog niet duidelijk hoe de eigendomssituatie voor de Nedereindse Plas zich zal ontwikkelen.

4.3 Gedragscode zon op land

De branchevereniging Holland Solar, Energie Samen, Greenpeace Nederland, Vereniging Milieudefensie, Stichting Natuur & Milieu, de Natuur- en Milieufederaties, Natuurmonumenten, de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW) en Vogelbescherming Nederland hebben een gedragscode ondertekend, waarmee steun gegeven wordt aan de ontwikkeling van zonnevelden op land, mits binnen de in de code geschetste kaders.

De code adresseert de volgende onderwerpen waar zorgen of wensen over zijn:

- Efficiënt ruimtegebruik;
- Landschap en uitzicht;
- Biodiversiteit;
- Voedselproductie;
- Bodemkwaliteit;
- Burgerparticipatie in het proces;
- Mede-eigenaarschap en financiële betrokkenheid van bewoners en bedrijven uit de omgeving.

Initiatiefnemers voor zonnevelden in Rijnenburg handelen naar deze gedragscode. Het uitnodigingskader voor zonneveldinitiatieven is ook sterk op deze gedragscode gebaseerd.

4.4 Gedragscode acceptatie & participatie windenergie op land

De Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA), Energie Samen, Greenpeace Nederland, Vereniging Milieudefensie, Stichting Natuur & Milieu en de Natuur- en Milieufederaties hebben een gedragscode ondertekend met als doel dat de omgeving van windenergieprojecten volwaardig kan meepraten over het project, zodat de belangen van iedereen serieus worden meegenomen. Initiatiefnemers voor windmolens in Rijnenburg handelen naar deze gedragscode. Het uitnodigingskader voor windmoleninitiatieven is ook sterk op deze gedragscode gebaseerd.

4.5 Opruimplicht

Voor windmolens en zonnevelden zal een vergunning voor een periode van 20 jaar afgegeven worden. Na beëindiging van de energieproductie geldt een opruimplicht. Alle, ten behoeve van het zonneveld gerealiseerde, objecten worden verwijderd. Windmolens worden verwijderd, inclusief voorzieningen op maaiveld, tenzij deze met toestemming van de gemeente behouden blijven voor bijvoorbeeld een recreatieve functie. De fundering van windmolens wordt op een nader te bepalen afstand onder het maaiveld afgeknipt. Deze afstand hangt af van de locatiespecifieke bodemgesteldheid. Voorkomen moet namelijk worden dat er lekkages optreden in watervoerende lagen door het verwijderen van funderingspalen. Indien de eigenaar van de energieproductie niet meer aanspreekbaar is op de opruimplicht, dan wordt de grondeigenaar verantwoordelijk gehouden.

5. Kaders voor inrichting natuur, landschap en recreatie

5.1 Belangrijkste waarden in het gebied

Rijnenburg is aangewezen als pauzelandschap. Dat betekent onder andere dat de landschappelijke structuur en de waardevolle landschapselementen zoveel als mogelijk in stand moeten blijven en teruggebracht kunnen worden in hun oorspronkelijke staat. Reijerscop is geen pauzelandschap, maar ook voor deze polder geldt dat de bestaande landschappelijke structuur en waardevolle landschapselementen behouden blijven.

In de Startnotitie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop zijn bestaande waarden voor natuur, landschap en recreatie uitgebreid beschreven. In dit hoofdstuk staat op welke wijze bij initiatieven voor zonnevelden of windmolens rekening gehouden moet worden met deze waarden. Voldoen aan het uitnodigingskader is geen garantie dat voldaan wordt aan de wettelijke kaders. Aan deze kaders wordt getoetst bij het verstrekken van de omgevingsvergunning. In de omgevingsvergunningen en in de ontheffing Wet natuurbescherming kunnen aanvullende voorwaarden opgenomen worden om bestaande waarden te beschermen, afhankelijk van bijvoorbeeld locatie en vormgeving van de initiatieven. De belangrijkste waarden in het gebied zijn hieronder samengevat.

5.1.1 Slagenverkaveling

De belangrijkste drager van het landschap, de cultuurhistorie, natuurwaarden en het waterhuishoudkundig systeem is de eeuwenoude slagenverkaveling van langgerekte weiden die door talloze sloten van elkaar worden gescheiden. Het opgeven van deze structuur, door bijvoorbeeld het dempen van sloten, heeft onomkeerbare en onvoorspelbare gevolgen:

- Als de sloten meer dan 60 meter van elkaar liggen, daalt het waterpeil lokaal tot een niveau waarbij het veen droog kan komen te liggen. Afhankelijk van de afsluitende werking van de kleilaag erboven, kan dit leiden tot veenoxidatie met CO_2-uitstoot en bodemdaling tot gevolg.
- Het grootste deel van de natuurwaarde in het gebied is verbonden aan de smalle sloten en de historische oevers. Oevers die verdwijnen, gaan ten koste van leefgebied voor de, deels beschermde, dier- en plantensoorten.
- De oevers van de sloten vormen een belangrijk onderdeel in de beoordeling van de waterkwaliteit. De waterkwaliteit bestaat uit ecologie en chemie en mag volgens de Kaderrichtlijn Water niet achteruit gaan.
- De sloten en kavels hebben nog steeds een cultuurhistorische waarde. De authenticiteit is nog goed zichtbaar in het grillige patroon van de sloten en de bolle kavels. Dit geeft karakter aan het landschap. Als sloten gedempt en opnieuw gegraven worden, gaat een deel van dit karakter verloren.

5.1.2 Natuur

De afgelopen jaren is geïnventariseerd welke (beschermde) soorten planten en dieren voorkomen in het gebied. Het gebied is rijk aan biodiversiteit en kent door zijn venige karakter, hoge grondwaterstand en de aanwezigheid van kwel een grote potentie voor verdere ontwikkeling van natuur. Deze inventarisatie van soorten geldt als nulmeting voor het energielandschap. Bij planologische besluitvorming over het energielandschap dient rekening gehouden te worden met deze soorten, waarbij aangetoond zal moeten worden dat beschermde soorten geen significante schade ondervinden. Zonnevelden moeten er toe leiden dat het leefgebied voor de beschermde watergebonden dier- en plantsoorten verbetert. Ook niet beschermde soorten profiteren hiervan. Het leefgebied van niet beschermde watervogels moet voldoende blijven om deze vogels in het gebied te houden. Het energielandschap staat op gespannen voet met het in stand houden van een voldoende aantrekkelijk leefgebied voor weidevogels. Conform de Gedragscode Zon op Land wordt de verantwoordelijkheid voor het in stand houden van de huidige weidevogelpopulatie en eventuele compensatie in eerste instantie bij de initiatiefnemers gelegd.

Het is mogelijk dat door het tijdelijke energielandschap nieuwe soorten flora en/of fauna in het gebied komen. Aan initiatiefnemers wordt dan ook geadviseerd om – naast de reguliere ontheffing Wet natuurbescherming – een ontheffing tijdelijke natuur aan te vragen bij provincie. Op die manier kan worden geborgd dat de vestiging van nieuwe beschermde natuurwaarden niet leidt tot beperkingen bij verwijdering of vervanging van de zonnevelden en eventuele doorontwikkeling van het gebied.

5.2 Kaders voor zonnevelden

5.2.1 Cultuurhistorisch waardevolle ensembles en landschapselementen

Een deel van de wegen en vaarten is heel oud en heeft een kleinschalig en landelijk karakter. De wegen zijn onderdeel van een groter netwerk in het Groene Hart. Aan de wegen liggen enkele kavels met cultuurhistorische waarde. Deze kavels en routes zijn buiten de zoekgebieden voor zonnevelden gelaten. Hetzelfde geldt voor de enige nog goed herkenbare eendenkooi in het gebied. Binnen de zonnevelden worden landschapselementen als volgt beschermd:

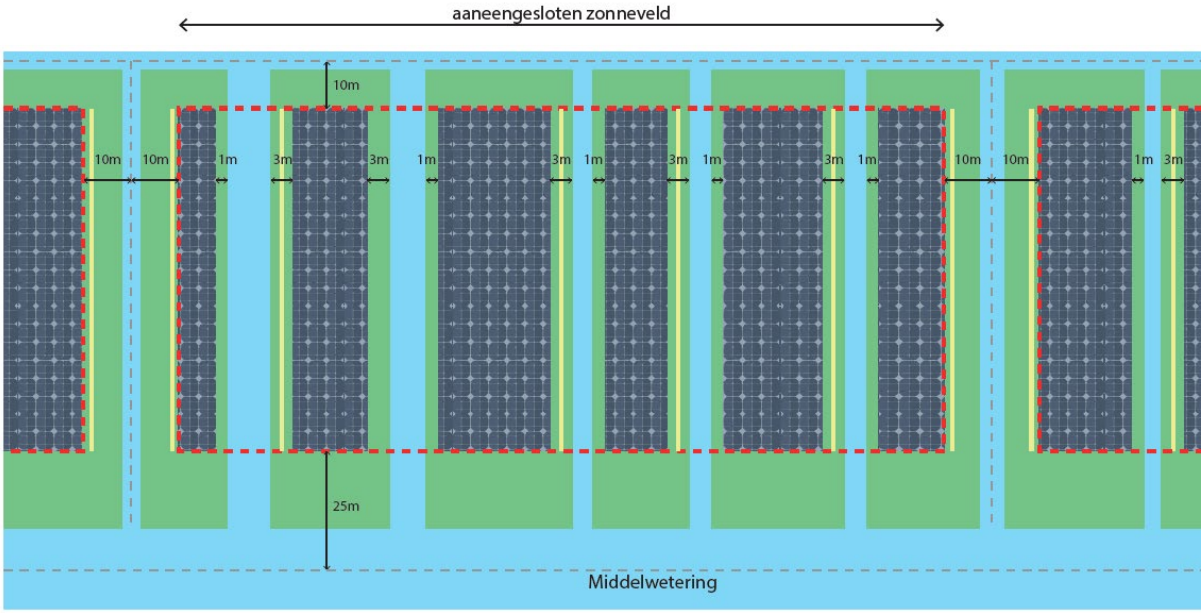
- Het is niet toegestaan om, zonder toestemming van waterschap, provincie en gemeente, bestaande sloten te dempen.
- Voor grootschalige ophogingen of afgravingen van kavels is expliciet toestemming nodig van waterschap, provincie en gemeente.
- De zonnepanelen staan op minimaal 15 meter afstand tot bestaande routes, cultuurhistorische ensembles en de eendenkooi.
- Voor alle overige landschapselementen in de vorm van bomen, geriefhoutbosjes en overige bosschages geldt dat ze niet verwijderd mogen worden, tenzij de gemeente hiervoor toestemming geeft. Voor het verwijderen van houtopstanden van meer dan tien are is ook toestemming van de provincie nodig. Daarbij zal per situatie de ecologische en cultuurhistorische waarde beoordeeld worden.
- Binnen een afstand van honderd meter van woningen mogen geen zonnevelden gerealiseerd worden zonder toestemming van de eigenaren van deze woningen.

Initiatiefnemers houden op de plankaart rekening met de kaders voor behoud van landschappelijke structuur en gegeven aan op welke punten sprake is van door initiatiefnemers voorgenomen aantasting van waardevolle landschapselementen.

5.2.2 Ecologische zones langs sloten

De inrichting van ecologische zones versterkt de landschappelijke structuur van slagenverkaveling en zichtlijnen en vindt plaats binnen de volgende kaders:

- Langs elke sloot ligt een ecologische zone van minimaal 3 meter aan de ene zijde en 1 meter aan de andere zijde (beide exclusief talud). De ecologische zone van 3 meter is tevens een onderhoudspad.
- Rondom elk aaneengesloten zonneveld is een ecologische zone van minimaal 10 meter tussen de zonnepanelen en het hart van de dichtstbijzijnde sloot. In deze ecologische zones is het toegestaan om sloten te verbreden en natuurvriendelijke oevers te realiseren, mits dit een positief effect heeft op de natuur en toestemming wordt verleend door de gemeente en het waterschap. Een zonneveld is aaneengesloten als de kavels waarop het zonneveld ligt aan elkaar grenzen.
- Uitzondering op het vorige punt is de Middelwetering. Deze mag niet verbreed worden. Tussen het hart van de Middelwetering en de zonnepanelen dient een ecologische zone van minimaal 25 meter ingericht te worden.
- De ecologische zones krijgen primair een natuurdoelstelling, zijn gevrijwaard van verharde onderhoudspaden en kunnen zodoende door de initiatiefnemer ingezet worden als compensatielocatie voor het verlies aan (beschermde) natuurwaarden elders.

Figuur 3: schematische weergave van ecologische zones in en rond zonnevelden.

Initiatiefnemers geven op de plankaart de locatie van de zonnevelden, de ecologische zones en aangepaste watergangen aan. Initiatiefnemers beschrijven in het aanleg- en beheerplan op hoofdlijnen welke natuurbeheertypen ze toepassen in de ecologische zones en hoe ze omgaan met het onderhoud van de watergangen en bijbehorende oevers. Hier hoeft (nog) geen ecologisch onderzoek aan ten grondslag te liggen.

5.2.3 Aanleg- en beheerplan

Voor elk initiatief dient, in de fase van vergunningverlening, een aanleg- en beheerplan te worden opgesteld. Hieruit blijkt hoe met de reeds aanwezige natuurwaarden wordt omgegaan, op welke manier ontwikkeling van natuur wordt gestimuleerd en wat het beoogde natuurdoeltype is. Het plan bevat ook informatie over beschikbare geborgde budgetten, planning, monitoring en verantwoordelijkheden voor de duur waarop de locatie in gebruik is.

Het plan dient invulling te geven aan de bescherming van in het gebied voorkomende soorten conform het Utrechtse Soortenbeleid en tevens te voldoen aan de eisen die de provincie stelt ten behoeve van het afgeven van een ontheffing Wet natuurbescherming.

Voor de inrichting van de zonnevelden, inclusief sloten of andere grensafscheiding, gelden minimaal de volgende kaders, waarbij verwezen wordt naar de natuurbeheertypen, zoals opgenomen in de Index natuur en landschap:

- In de zonnevelden is het hele jaar rond sprake van een dichte en aaneengesloten bodembedekkende grazige of kruidenrijke vegetatie, bestaande uit inheemse en gebiedseigen soorten. Dit betekent dat zowel voldoende licht als afstromend regenwater beschikbaar moet zijn. Bij de opstelling van de zonnepanelen wordt hiermee rekening gehouden.
- De te ontwikkelen natuur moet een gebiedseigen karakter hebben en versterkend zijn ten opzichte van bestaande en hier van nature voorkomende natuurwaarden. De nadruk ligt daarbij op ontwikkeling van moeras (natuurbeheertype N05.01), vochtig hooiland (N10.02) en gemaaid rietland (N05.02) langs sloten en kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) tussen en rond zonnepanelen.
- Het inzaaien, aanplanten of uitzetten van inheemse gebiedseigen soorten is alleen met toestemming van de gemeente toegestaan. Bij voorkeur wordt uitgegaan van bestaande (bron)populaties of maaisel uit omliggende natuurgebieden op een afstand van minder dan vijftien kilometer.
- Eventueel hekwerk rondom zonnevelden is passeerbaar voor in het gebied voorkomende fauna, waaronder hazen, mits dit verenigbaar is met de eisen die de verzekeraar stelt aan de afscherming van de zonnepanelen.
- Tussen zonnevelden en (nieuw aan te leggen) wegen worden planten en/of bomen toegevoegd die de aanwezigheid van het zonneveld en eventueel hekwerk minder doen opvallen. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op de al aanwezige groenstructuur (bijvoorbeeld bij het aanvullen van bomenlanen) en worden plant- en boomsoorten gebruikt die bij het gebied passen en een ecologische meerwaarde hebben.
- Zonnevelden worden niet beveiligd met honden of zichtbare verlichting; wel kan gebruik worden gemaakt van camerabeveiliging met infraroodverlichting.
- Het plaatsen van bijenkasten is mogelijk tot een maximale dichtheid van drie volken per km^2, om concurrentie met wilde bijen en hommels te voorkomen.
- Om bodemverstoring en -verdichting tot een minimum te beperken, wordt geen gebruik gemaakt van betonnen (gestorte) fundering, tenzij dat vanwege aanwezige archeologische waarden de voorkeur verdiend.

Voor het beheer van de zonnevelden gelden minimaal de volgende kaders, waarbij verwezen wordt naar de natuurbeheertypen, zoals opgenomen in de Index natuur en landschap:

- De grazige vegetatie onder en rond zonnepanelen wordt beheerd als kruiden- en faunarijk grasland (natuurbeheertype N12.02).
- Extensieve begrazing (bijvoorbeeld door schapen) is toegestaan indien dit een natuurdoel dient en bijdraagt aan instandhouding van de natuurbeheertypen.
- Er worden geen pesticiden of herbiciden gebruikt, tenzij dit van overheidswege gevraagd wordt (bijvoorbeeld om bepaalde plagen te bestrijden).

- Kunstmest en drijfmest zijn niet toegestaan. Ruwe stalmest mag in beperkte mate worden toegepast indien dit natuurdoelen dient.
- Om bodemverontreiniging te voorkomen mag geen afspoeling plaatsvinden van zware metalen of andere milieubelastende stoffen.

Initiatiefnemers beschrijven in het aanleg- en beheerplan op hoofdlijnen wat de voorgenomen opstelling van de zonnepanelen is, hoe ze omgaan met grensafscheiding, welke maatregelen ze treffen bij aanleg en beheer van het energielandschap ten behoeve van natuur, welke natuurbeheertypen voorgenomen worden en welke beplanting ze toevoegen. Hier hoeft (nog) geen ecologisch onderzoek aan ten grondslag te liggen. NB: Voor een vergunningaanvraag is dit onderzoek wel nodig.

5.3 Kaders voor windmolens

Het effect van windmolens op maaiveldniveau is kleiner dan het effect van zonnevelden. De kaders voor windmolens op dit gebeid zijn dan ook minder uitgebreid:

- De opstelling van de windmolens vormt een samenhangend geheel die logisch is in het landschap.
- Zonder toestemming van de gemeente is het niet toegestaan om windmolens te plaatsen in sloten of op de plek van landschapselementen in de vorm van bomen, geriefhoutbosjes en overige bosschages.
- Voor de bescherming van vogels en vleermuizen dienen, in overleg met de provincie, maatregelen getroffen te worden die toereikend zijn om te voldoen aan de wettelijke eisen.
- Permanente routes voor de bereikbaarheid van windmolens worden in overleg met de gemeente openbaar toegankelijk als recreatieve routes, mits dit verenigbaar is met de natuurdoelstellingen van het energielandschap en de regels voor openbare veiligheid.
- Het kappen van oude knotwilgen ten behoeve van tijdelijke routes is alleen toegestaan als er geen alternatief is en de bomen niet verplaatst of teruggeplaatst kunnen worden.

Bij de planologische besluitvorming over windmolens zal de landschapsontwikkeling in Rijnenburg en Reijerscop nader geconcretiseerd worden en zullen met initiatiefnemers van windenergie ook afspraken gemaakt worden over verdeling van taken en kosten tussen gemeente en initiatiefnemers. Uitgangspunt is dat kosten voor fysieke maatregelen die redelijkerwijs en juridisch gezien toerekenbaar zijn aan de initiatieven voor windenergie ook daadwerkelijk verhaald zullen worden op de initiatiefnemers.

5.4 Kaders voor zonnevelden en windmolens

5.4.1 Ruimte voor weidevogels en watervogels

De polder Rijnenburg, en specifiek het gebied rond en ten noorden van de Ringkade, is van belang als weidevogelgebied. Dit is het rustigste gebied in de polder en in dit gebied is de afdekkende kleilaag op het veen het dunst, wat bevorderlijk is voor de biodiversiteit. Het behouden, en waar mogelijk stimuleren, van de weidevogelstand is een nadrukkelijke ambitie van de gemeente. Afhankelijk van de uiteindelijke posities van windmolens en zonnevelden, zullen de polders Rijnenburg en het Utrechtse deel van Reijerscop minder aantrekkelijk worden voor weidevogels. Deze kunnen namelijk hinder ervaren van zonnevelden binnen een afstand van 50 meter van hun leefgebied en windmolens binnen een afstand van 200 meter. Initiatiefnemers worden gevraagd om grondposities en budget

beschikbaar te stellen voor agrarisch natuurbeheer in een voldoende groot en geschikt leefgebied voor weidevogels binnen en buiten de gemeente Utrecht.

De Middelwetering en de Nedereindse Plas zijn de belangrijkste leefgebieden voor watervogels. Het is de ambitie van de gemeente om de effecten op de watervogelpopulatie te minimaliseren. Deze vogels hebben behoefte aan een voldoende omvangrijk, rustig en veilig leef- en rustgebied. Dit wordt op de volgende wijze gegarandeerd:

- Het ruimteverlies voor watervogels door zonnepanelen in de Nedereindse Plas wordt gecompenseerd door kwaliteitsverbetering van het overgebleven gebied op en rondom de plas. Bijvoorbeeld door het aanleggen van drijvende eilandjes op de plas of een ecologisch waardevolle vormgeving van de stellages met zonnepanelen.
- Over de gehele lengte van de Middelwetering dient voldoende leef- en rustgebied te zijn voor watervogels. Minimaal 25% van alle oevers van de Middelwetering dient op minimaal 100 meter afstand van zonnepanelen te liggen.

De gemeente zal toezien op naleving van deze beide voorwaarden als alle initiatieven zijn ingediend. Er wordt dan voor het hele gebied beoordeeld of er voldoende ruimte blijft voor watervogels. Zo niet, dan kan dat leiden tot afwijzing of verzoek tot bijstelling van initiatieven.

Initiatiefnemers geven in het participatieplan op hoofdlijnen aan voor welke grondposities ze afspraken willen maken over agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer, waarbij aangesloten wordt bij de Algemene voorwaarden Agrarisch natuurbeheer, en welke budgetten ze hiervoor beschikbaar stellen.

Initiatiefnemers beschrijven in het aanleg- en beheerplan op hoofdlijnen wat de voorgenomen opstelling van de zonnepanelen is en op welke wijze ze het leefgebied voor watervogels rond zonnepanelen op de Nedereindse Plas verbeteren.

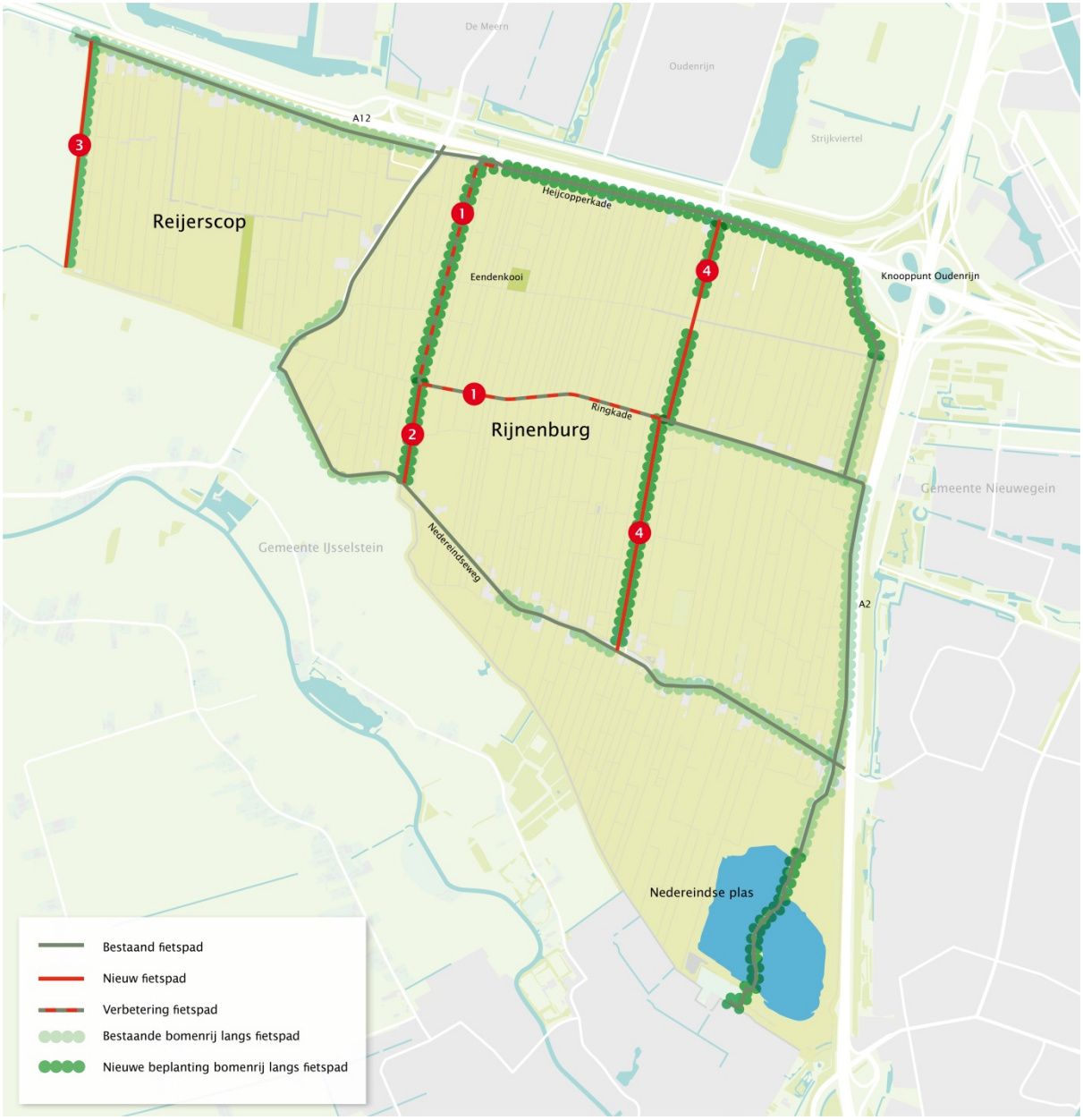
5.4.2 Ruimte voor infrastructuur

Elk initiatief krijgt een eigen aansluiting op het elektriciteitsnet. Dat wordt gerealiseerd door de netbeheerder. Om te kunnen nagaan of deze aansluitingen realiseerbaar zijn, moet duidelijk zijn op welke locatie het initiatief aangesloten moet worden en in welke mate realisatie van de bekabeling afhankelijk is van medewerking van particulieren die niet bij het initiatief betrokken zijn. De gemeente wil weten of er sprake is van het trekken van nieuwe kabels onder of langs wegen in beheer van de gemeente of andere overheden.

Zonnevelden en windmolens moeten toegankelijk zijn voor hulpdiensten en aangesloten worden op het in Rijnenburg gelegen transformatorstation. Voor windmolens zullen toegangswegen aangelegd moeten worden, omdat de bestaande wegen, afgezien van de provinciale weg, ongeschikt zijn voor transport van windmolenonderdelen. Omdat er sprake kan zijn van meerdere initiatieven, zal de gemeente erop toezien dat geselecteerde initiatieven elkaar niet in de weg zitten. Om dit te kunnen beoordelen, is het nodig dat initiatiefnemers indicatief aangeven welke ruimte nodig is voor tijdelijke en permanente infrastructuur en voor elektriciteitskabels.

De aanleg van permanente toegangswegen wordt zo goed mogelijk gecombineerd met de realisatie van nieuwe recreatieve routes.
In de visie wordt ingezet op ontwikkeling van vier recreatieve verbindingen (zie figuur 4):

1. Bestaande Ringkade
2. Nieuwe verbinding Ringkade-Nedereindseweg
3. Nieuwe fietsroute Reijerscop
4. Nieuwe verbinding Strijkviertel-Nedereindseweg

Figuur 4: gewenste recreatieve verbindingen in Rijnenburg en Reijerscop

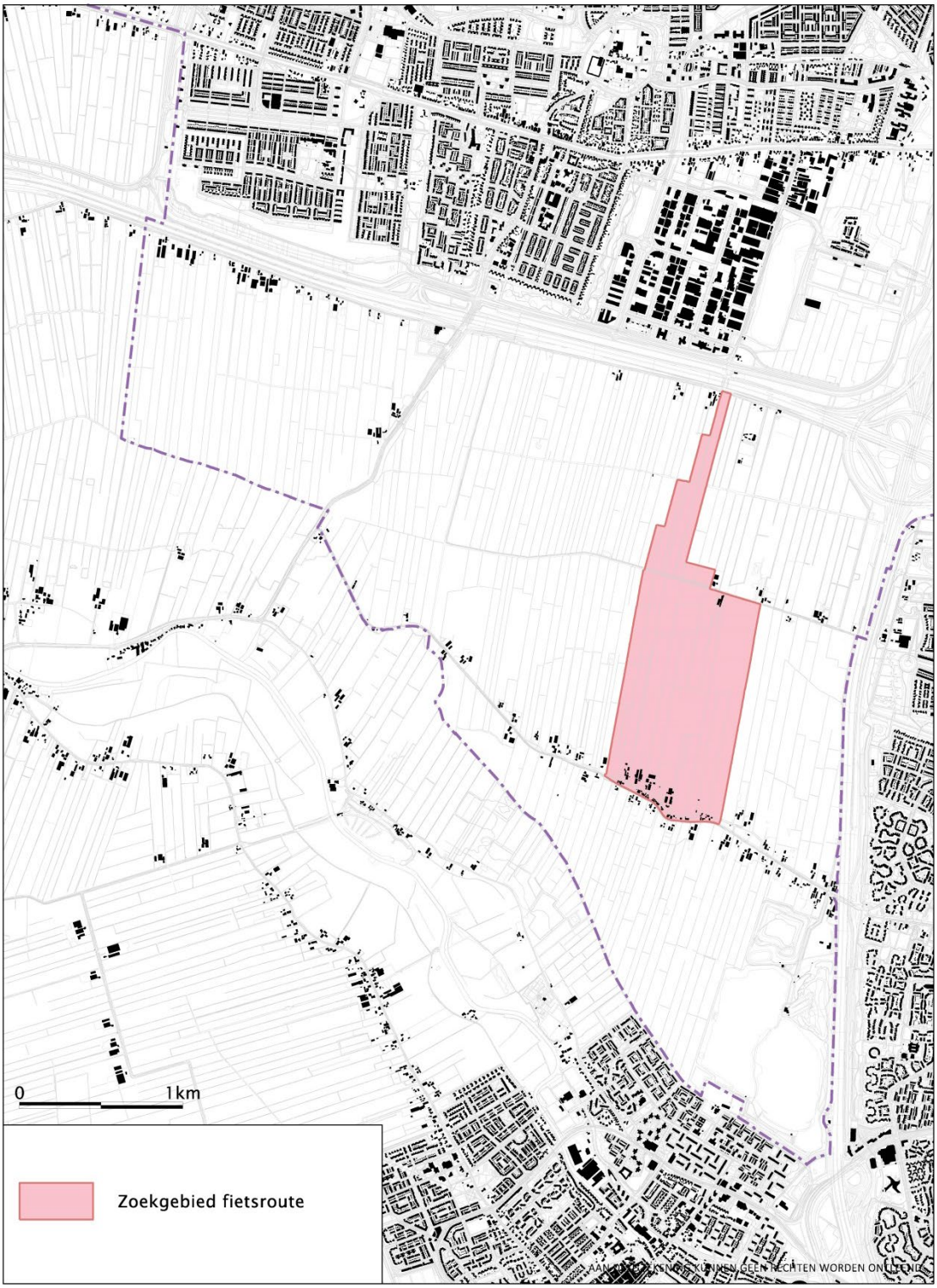
Ad 1. De bestaande Ringkade is een cultuurhistorisch beschermde route die in essentie moet blijven zoals hij is. Dat betekent dat hij niet gebruikt kan worden als permanente toegangsweg naar de windmolens.

Ad 2 en 3. De gewenste nieuwe verbindingen Ringkade-Nedereindseweg en fietsroute Reijerscop liggen buiten de zoekgebieden voor wind en zon. Indien deze routes bruikbaar zijn als permanente toegangsweg tot de windmolens, dan kan werk met werk gemaakt worden: er is sprake van dubbelgebruik en de kosten kunnen verdeeld worden tussen gemeente en initiatiefnemers. Voor realisatie van de fietsroute Reijerscop (nummer 3) is door betalende partijen een intentieverklaring getekend. Er wordt nu gewerkt aan bestemmingsplannen om dit mogelijk te maken. Deze fietsroute wordt op zijn vroegst in 2021 gerealiseerd.

Ad 4. De aanleg van een recreatieve verbinding tussen Strijkviertel en de Nedereindseweg mag niet onmogelijk gemaakt worden. Dat betekent dat alle initiatieven samen voldoende ruimte moeten laten voor een route binnen het in figuur 5 aangegeven zoekgebied. Deze reservering heeft een minimale breedte van 28 meter[1]. De gemeente zal toezien op naleving van deze voorwaarde als alle initiatieven zijn ingediend. Er wordt dan voor het hele gebied beoordeeld of er voldoende ruimte blijft voor de recreatieve verbinding. Zo niet, dan kan dat leiden tot afwijzing of verzoek tot bijstelling van initiatieven. Het gebruiken van deze route als permanente toegangsweg tot de windmolens verdient de voorkeur. Ook hier kan werk met werk gemaakt worden en kunnen de kosten verdeeld worden tussen gemeente en initiatiefnemers. Deze route kan tevens gebruikt worden als bouwweg voor en/of permanente verbinding van eventuele woningen in Rijnenburg.

Beplanting langs recreatieve routes verbetert de beleving van deze routes. Deze beplanting is deels aanwezig en kan in overleg met de gemeente aangevuld worden met beplanting gelijk aan de reeds aanwezige gebiedseigen beplanting. Beplanting en sloten die moeten wijken voor verbreding van routes, worden op een nieuwe plek herplant respectievelijk gegraven.

[1] Deze 28 meter is opgebouwd uit 3 meter weg + 2x2,5 meter berm + 2x10 meter sloot.

Figuur 5: Zoekgebied voor ruimtelijke reservering voor route Strijkviertel.

Initiatiefnemers nemen in de plankaart de volgende onderdelen op:

- Locaties van zonnevelden, inclusief ecologische zones.
- Indicatieve locaties van windmolens.
- Indicatieve locaties voor nieuw aan te leggen of te verbreden routes en onderhoudswegen, die nodig zijn voor bouw en exploitatie van windmolens. Er wordt tevens een indicatie gegeven van de wijze waarop deze routes tijdelijk en permanent worden ingericht.
- Locatie van de door netbeheer te realiseren aansluiting.
- Indicatieve locaties voor aan te leggen elektriciteitskabels, inclusief de grondposities van derden (niet initiatiefnemers) die daarvoor beschikbaar gesteld moeten worden.

In de toelichting op de plankaart staat:

- Welke beplanting en recreatieve voorzieningen (deels) door de initiatiefnemer gerealiseerd kunnen worden.
- Het spanningsniveau waarop het initiatief wil aansluiten (10 kV of 50 kV) en de capaciteit van de gewenste aansluiting (in MVA).
- Hoe het belang van de netbeheerder wordt behartigd en geborgd indien een aansluiting inclusief bekabeling dient te worden aangelegd via particuliere grond.

6. Kaders voor geluid en slagschaduw

6.1 Geluidarme windmolens

Er wordt geen grens gesteld aan de omvang van de windmolens. Ook worden geen bovenwettelijke eisen gesteld aan de exploitatiewijze van de windmolens. Wel worden randvoorwaarden gesteld aan de toepassing van geluidarme windmolens, conform de beste beschikbare techniek. De beste beschikbare techniek wordt uitgedrukt in een maximaal bronvermogen (L_W uitgedrukt in dB). Dit maximale bronvermogen bepaalt de gemeente bij het opstellen van vergunningsvoorwaarden volgens het volgende protocol:

- De initiatiefnemer overhandigt een lijst aan de gemeente met voor de Nederlandse markt beschikbare windmolens groter dan 4 MW en met een ashoogte hoger dan 125 meter. Deze lijst moet ook informatie over het maximale bronvermogen van deze windmolens bevatten. Het maximale bronvermogen houdt in: zonder gebruik van werkmodus (ofwel het kantelen van de wieken waardoor minder geluid geproduceerd wordt) en de voor geluid meest ongunstige wind.
- Het bronvermogen van de stilste windmolen in deze lijst plus 2 dB geldt in eerste instantie als norm voor een geluidarme windmolen.
- Indien op basis van deze norm minder dan vier windmolenleveranciers in aanmerking komen, dan wordt er telkens 1 dB bij de norm opgeteld, net zolang totdat er minimaal vier leveranciers aan de norm kunnen voldoen.
- De aanbesteding start nadat de gemeente akkoord heeft gegeven op de eis voor het maximale bronvermogen. Dit bronvermogen wordt een eis in de aanbesteding, en geen gunningscriterium.

Nota bene: de 4 MW en 125 meter ashoogte worden alleen gebruikt om een bruikbare waarde voor het maximale brongeluid te bepalen. Deze waarden zijn niet van toepassing op de minimale of maximale omvang van te realiseren windmolens.

Initiatiefnemer committeren zich aan het protocol voor bepalen van het maximale brongeluid van windmolens en het meenemen van dit maximale brongeluid als eis in de aanbesteding.

6.2 Protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen

Door goede afspraken te maken met omwonenden kan de hinder van slagschaduw beperkt worden. Door bewoners mee te laten profiteren van de opbrengst van windmolens, kan een optimum bereikt worden tussen ervaren hinder en energieopbrengst. De initiatiefnemer geeft aan welke afspraken met omwonenden binnen en buiten de gemeentegrenzen gemaakt kunnen worden over bovenwettelijke slagschaduwbeperking.

Initiatiefnemers beschrijven in het participatieplan op hoofdlijnen het protocol voor klachtenafhandeling en de wijze waarop dit vertaald wordt naar beheersmaatregelen. Ook wordt aangegeven op welke wijze bewoners via het lokaal eigendom en het omgevingsfonds invloed uit kunnen oefenen op de ervaren hinder.

6.3 Openbare rapportage

Initiatiefnemers publiceren elk jaar een rapportage, waarin ze aangeven op welke wijze voldaan is aan de wettelijke normen voor geluid en slagschaduw en niet alleen op momenten dat er klachten zijn, zoals normaliter gebruikelijk is. In de m.e.r. die voor de planologische besluitvorming over de windmolens wordt uitgevoerd, worden de te verwachten effecten van laagfrequent geluid onderzocht.

Initiatiefnemers nemen in het participatieplan op hoofdlijnen de verplichting tot een openbare rapportage op.

7. Kaders voor participatie

In het participatieplan geven initiatiefnemers aan op welke wijze de opbrengst van de energieproductie ten goede komt aan de mensen in en om het gebied. Sommige kaders hebben betrekking op alle initiatieven voor zonne- en windenergie. Andere kaders gelden specifiek voor zonnevelden of voor windmolens. Indien andere initiatieven dan zonne- en windenergie ingediend worden, wordt bezien welke kaders van toepassing worden verklaard.

7.1 Lokaal bezit (wind en zon)

Bewoners van de polders en inwoners van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein, Montfoort en Woerden krijgen de kans om te investeren in de energieopwekking. Bij voldoende vraag vanuit deze partijen wordt minimaal 50% van de aandelen of andere eigendomsbewijzen voor een marktconforme prijs beschikbaar gesteld aan bewoners van deze gemeenten, voorafgaand aan de aanbesteding van de windmolens/zonnepanelen. De eigendomsvorm moet dusdanig zijn dat de eigenaren zeggenschap hebben over de wijze van inrichting en exploitatie van de energieproductie en de impact van de energieproductie op de omgeving. Bewoners met zeggenschap over de wijze van inrichting en exploitatie verenigen zich in een rechtspersoon, bijvoorbeeld een vereniging of energiecoöperatie. Deze rechtspersoon is ook toegankelijk voor inwoners en omwonenden van Rijnenburg en Reijerscop die niet beschikken over kapitaal om te investeren. Een consortium van initiatiefnemers kan meerdere organisaties voor lokaal eigendom bevatten.

Initiatiefnemers beschrijven in het participatieplan op hoofdlijnen welke rechtspersonen voor lokaal eigendom deel zijn van het consortium. Uit de (concept)statuten van deze rechtspersonen (in oprichting) moet blijken welke personen en organisaties deel kunnen nemen en op welke wijze voorwaarden worden gesteld aan (verschillende vormen van) deelname. In dit plan wordt ook beschreven op welke wijze mensen met een krappe beurs mee kunnen profiteren van de opbrengst van de energieproductie.

7.2 Bijdrage aan omgevingsfonds (wind)

Initiatiefnemers richten een omgevingsfonds op en storten in dit fonds 0,5 euro per geproduceerde MWh door windmolens. Bewoners in een door initiatiefnemers afgebakend gebied hebben zeggenschap over benutting van dit fonds en beslissen mee over wie het fonds het beste kan beheren.

Initiatiefnemers beschrijven in het participatieplan op hoofdlijnen welke bewoners besluiten over inzet van het omgevingsfonds en hoe ze besluitvorming hierover en realisatie van de maatregelen willen organiseren. Indien een rol voor de gemeente is weggelegd, dan wordt dit aangegeven.

7.3 Sociale grondvergoedingen en omwonendenvergoedingen (wind)

Grondbezitters en bewoners in de omgeving van windmolens profiteren mee van de opbrengst van de windmolens. De vergoeding voor grondeigenaren wordt verdeeld over de grondeigenaren die een windmolen op hun grond krijgen en de overige grondeigenaren in het gebied. Bewoners die in de nabijheid van een windmolen wonen, krijgen van initiatiefnemers een vergoeding die afhankelijk is van de afstand tussen hun woning en de windmolen.

Acceptatie van vergoedingen door bewoners doet geen afbreuk aan het recht op planschade. Eventueel gehonoreerde planschadeclaims kunnen door de initiatiefnemer worden afgetrokken van de uitgekeerde vergoedingen. De omwonendenvergoeding kan nooit kleiner zijn dan de rechtmatige planschadevergoeding.

De hoogte en de verdeling van de vergoedingen wordt bepaald in overleg tussen initiatiefnemers, grondeigenaren en bewoners. De gemeente zal erop toezien dat de hoogte en de verdeling van de vergoedingen redelijk en eerlijk is. Als dit duidelijk niet het geval is, dan is dat reden om de initiatiefnemer te vragen om het voorstel aan te passen voorafgaand aan het voornemen tot wijziging bestemmingsplan of omgevingsplan.

Initiatiefnemers beschrijven in het participatieplan op hoofdlijnen hoe ze in overleg met bewoners en grondeigenaren komen tot de verdere verdeling van grondvergoedingen en bewonersvergoedingen.

8. Selectie van initiatieven en vervolgprocedure

8.1 Uitnodigingskader voorwaarde voor vergunning

In het vigerende bestemmingsplan voor Rijnenburg en Reijerscop is grootschalige energieproductie niet toegestaan. De gemeente wil zonnevelden en windmolens toe gaan staan onder voorwaarde dat dit op een ruimtelijk en maatschappelijk verantwoorde manier gebeurt. De kaders hiervoor zijn opgenomen in dit uitnodigingskader. De gemeente zal initiatiefvoorstellen en vergunningaanvragen die niet passen binnen deze kaders niet verder in behandeling nemen.

8.2 Schaarse aansluitcapaciteit optimaal benutten

Het realiseren van een aansluiting is het exclusieve domein van netbeheerders. In Utrecht zijn dat Stedin (regionale net) en TenneT (landelijke net). Belangrijk gegeven is dat netbeheerders gebonden zijn aan wet- en regelgeving om aansluitingen te realiseren. Hier dienen de initiatiefnemers rekening mee te houden. Stedin moet op basis van de Elektriciteitswet non-discriminatoir aansluiten: iedere klant heeft recht op een aansluiting na het verstrekken van een opdracht daartoe. Het is de netbeheerder niet toegestaan aansluitcapaciteit te reserveren.
De ruimte voor aansluitingen op transformatorstation in Rijnenburg is beperkt tot in totaal 130 MVA: maximaal twee op een 50 kV-aansluiting en drie op een 10 kV-aansluiting. Conform de Elektriciteitswet mag per aansluiting slechts één onroerende zaak aangesloten worden. Aansluiting van zonnepanelen en/of windmolens op verschillende onroerende zaken moet door de initiatiefnemer zelf geregeld worden. Het zelfde geldt voor verdeling van de inkomsten van elektriciteitsproductie tussen de verschillende partijen binnen een consortium van initiatiefnemers.

Capaciteitsuitbreiding boven het maximum van 130 MVA duurt vijf tot zeven jaar. Een dergelijke vertraging in de realisatie past niet bij de tijdelijkheid van het energielandschap. Daarom zal de gemeente niet meer initiatieven selecteren dan past binnen de op moment van selectie beschikbare aansluitcapaciteit. Deze kan kleiner zijn dan vijf aansluitingen, als in de komende jaren één of meerdere aansluitingen gebruikt worden voor andere ontwikkelingen in of om het gebied. De huidige beschikbare capaciteit kan immers niet gereserveerd worden voor het energielandschap.

Om te kunnen voldoen aan de opgave die volgt uit de Regionale Energiestrategie, is het van belang om zo veel mogelijk productiecapaciteit aan te sluiten op de beschikbare aansluitcapaciteit. De selectieprocedure voor initiatieven is daarom gericht op (1) het beschikbaar houden van één 50 kV-aansluiting voor windenergie, liefst gecombineerd met zonnevelden, (2) het voorkomen dat te kleine initiatieven gebruik maken van te grote aansluitingen en (3) het voorkomen van meer initiatieven dan de netwerkcapaciteit in het gebied aan kan.

8.3 Toets op verenigbaarheid initiatieven

Op grond van een goede ruimtelijke ordening wil de gemeente eerst bepalen of de ingediende initiatieven met elkaar verenigbaar zijn binnen de geldende kaders voor het energielandschap, alvorens planologische procedures te starten. Deze toetsing kan alleen plaatsvinden als er een afgebakende periode wordt vastgesteld, waarin initiatiefnemers hun voorstellen (op hoofdlijnen) in kunnen dienen, gevolgd door een toetsing en als nodig een selectieprocedure.

De toets op verenigbaarheid van initiatieven gebeurt op basis van de volgende onderdelen uit het uitnodigingskader:

1. Laten de initiatieven gezamenlijk voldoende ruimte voor leefgebied voor watervogels langs de Meijewetering (zie paragraaf 5.4.1)?
2. Laten de initiatieven gezamenlijk voldoende ruimte voor een recreatieve route tussen Strijkviertel en de Nedereindseweg (zie paragraaf 5.4.2)?
3. Zijn de geplande tijdelijke en permanente routes naar de windmolenlocaties verenigbaar met de geplande locaties voor zonnevelden (zie paragraaf 5.4.2)?
4. Zijn de geplande locaties voor elektriciteitskabels realiseerbaar in combinatie met andere initiatieven (zie paragraaf 5.4.2)?
5. Passen alle initiatieven binnen de beschikbare aansluitcapaciteit (zie paragraaf 8.2)?

Deze toets is complex als er sprake is van meerdere initiatieven in het noordelijk gebied van Rijnenburg. Daarom gaat de voorkeur uit naar één initiatief in het gebied ten noorden van de Ringkade. Indien er in dit gebied toch meerdere initiatieven worden ingediend, dan zal het kleinste initiatief zich aan moeten passen aan het grootste initiatief (uitgedrukt in jaarlijks geproduceerde elektriciteit). De gemeente geeft aan op welke wijze initiatieven aangepast moeten worden.

8.4 Selectieprocedure

Na vaststelling van het uitnodigingskader door de gemeenteraad hebben initiatiefnemers drie maanden de tijd om voorstellen in te dienen. Voor windenergie zal niet meer dan één initiatiefnemer worden geselecteerd, omdat het onderlinge en cumulerende effect van de windmolens te groot is. Het is wel mogelijk om het lokaal eigendom binnen het consortium dat de windmolens realiseert onder te brengen in verschillende rechtspersonen, bijvoorbeeld één voor Rijnenburg en één voor Reijerscop. Het consortium van initiatiefnemers voor windenergie kan ook zonnevelden ontwikkelen. Voor alle initiatiefvoorstellen die voldoen aan het uitnodigingskader geldt dat de gemeente in overleg met de netwerkbeheerder bepaalt voor welke initiatieven ruimte is op het transformatorstation in Rijnenburg conform de volgende selectiestappen:

1. Het initiatief met het grootste piekvermogen van windmolens wordt als eerste geselecteerd.
2. Initiatieven voor zonnevelden met een opgesteld vermogen van minder dan 7 MWe (overeenkomend met circa 7 ha) voor een 10 kV-aansluiting en 35 MWe (overeenkomend met circa 35 ha) voor een 50 kV-aansluiting kunnen geweigerd worden als de initiatiefnemers voorstellen van de gemeente voor bundeling van initiatieven niet accepteren.
3. Initiatieven kunnen geweigerd worden als voorstellen van de gemeente voor het verenigbaar maken van initiatieven (zie paragraaf 8.3) niet worden geaccepteerd.

4. Als na de voorgaande drie stappen nog meer initiatieven over zijn dan de aansluitcapaciteit toestaat, dan worden de initiatieven met de hoogste elektriciteitsproductie als eerste geselecteerd. De overige initiatieven worden niet eerder in behandeling genomen dan dat er weer aansluitcapaciteit beschikbaar komt.

Het college van burgemeester en wethouders van Utrecht besluit over de geselecteerde initiatieven. Indien in de eerste drie maanden geen initiatief voor windenergie wordt ingediend, dan wordt niet meer dan één 50kV-aansluiting toegewezen aan een initiatief voor zonne-energie. De selectieprocedure wordt dan herhaald, waarbij wederom een periode van drie maanden wordt gehanteerd. Als er nog ruimte is voor zonnevelden, dan kunnen daarvoor ook voorstellen ingediend worden in de tweede ronde. Als na de tweede ronde nog niet alle aansluitcapaciteit benut is, zal worden besproken met initiatiefnemers of het zin heeft om een derde ronde te starten.

8.5 Afsluiten samenwerkingsovereenkomsten

Met de door het college geselecteerde initiatiefnemers start de gemeente overleg over de af te sluiten (anterieure) samenwerkingsovereenkomsten. In deze overeenkomsten verankeren we het voorstel voor de planuitwerking van de initiatiefnemers en de afspraken over verdeling van taken en kosten voor de planologische besluitvorming.

8.6 Planologische besluitvorming

8.6.1 Omgevingsvergunning voor afwijking bestemmingsplan

Voor zonnevelden wordt de procedure doorlopen voor een Omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan voor twintig jaar, ofwel een Afwijkingsvergunning (artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo). De procedure voor een tijdelijke Afwijkingsvergunning voor tien jaar (artikel 2.12 lid 1 sub a onder 2 Wabo) is geen optie, omdat het Rijk voor het verstrekken van een SDE-subsidie vereist dat er een vergunning verstrekt is voor minimaal de looptijd van de SDE-subsidie (vijftien jaar). Voor het berekenen van het richtbedrag voor deze subsidie (voor een periode van vijftien jaar) rekent het Rijk met een exploitatie van twintig jaar (dus vijf jaar zonder subsidie). Omdat er sprake is van een pauzelandschap, kiest de gemeente ervoor om de vergunningen te verstrekken voor een periode van twintig jaar. Voor elke initiatiefnemer wordt een aparte procedure doorlopen, conform de uitgebreide procedure, zoals bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat het ontwerpbesluit gedurende zes weken ter inzage moet worden gelegd. De Afwijkingsvergunning moet voldoen aan de goede ruimtelijke ordening en moet zijn voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing.

De gemeenteraad besluit over afwijking van het bestemmingsplan door het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen (vvgb). Dit kan op projectniveau of door wijziging van de algemene verklaring van geen bedenkingen (avvgb). Aan de Raad wordt nog een besluit voorgelegd voor wijziging van de avvgb met daarin de kaders waarbinnen het college kan besluiten over vergunningen voor zonnevelden in afwijking van het bestemmingsplan.

8.6.2 Wijziging bestemmingsplan/omgevingsplan

Voor windmolens wordt een zwaardere procedure gevolgd dan voor zonnevelden: vaststelling van een nieuw bestemmingsplan. Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2021 in werking. Voor windmoleninitiatieven geldt dat het onwaarschijnlijk is dat er voor die tijd een bestemmingsplanprocedure gestart kan worden. Daarom sorteren we voor het geselecteerde windenmoleninitiatief voor op een procedure binnen de Omgevingswet: een omgevingsplan. In dit omgevingsplan worden, naast de ruimte en regels voor windmolens, ook de landschappelijke maatregelen opgenomen die gerealiseerd worden door initiatiefnemers, de gemeente en/of andere partners in het gebied. In een omgevingsplan wordt 'toetsing aan goede ruimtelijke ordening' verbreed naar 'een evenwichtige toedeling van functies aan locaties'. De afspraken zoals gemaakt in de samenwerkingsovereenkomsten worden zoveel mogelijk verankerd in het omgevingsplan. In welke mate de afspraken over participatie en bovenwettelijke maatregelen voor geluid en slagschaduw vertaalbaar zijn naar het omgevingsplan, zal afhangen van de dan geldende regelgeving en jurisprudentie. Voor afspraken die niet kunnen worden opgenomen in het omgevingsplan, gelden de afspraken die gemaakt worden in de samenwerkingsovereenkomsten.

In het omgevingsplan wordt het 'totale project' (zonnevelden, windmolens en landschappelijke maatregelen) opgenomen, ook als er eerder een omgevingsvergunning voor zonne-energie is afgegeven (zie paragraaf 8.6.1). Ook in het omgevingsplan kan voor energieproductie een tijdelijke toestemming gegeven worden. Initiatiefnemers kunnen rekening houden met een exploitatieperiode voor windmolens van twintig jaar.

8.6.3 Milieueffectrapportage (m.e.r.)

Op dit moment geldt, op basis van het besluit m.e.r. en de beperkt beschikbare jurisprudentie, voor zonnevelden geen verplichting tot een m.e.r.-(beoordeling). Een omgevingsplan is plan-m.e.r-plichtig en een omgevingsvergunning voor windmolens is project-m.e.r.-plichtig. Voor de windmolens zal de procedure voor omgevingsplan en omgevingsvergunning gelijktijdig doorlopen worden en zal een combi-MER (milieueffectrapport) opgesteld worden. In het omgevingsplan worden de reeds vergunde zonnevelden als gerealiseerde ontwikkeling meegenomen. De effecten van deze zonnevelden hoeven niet onderzocht en gewogen te worden. Dit is wel het geval voor de bij vaststelling van het omgevingsplan nog niet vergunde zonnevelden. In de samenwerkingsovereenkomsten worden afspraken gemaakt over verdeling van taken en kosten voor de m.e.r..

8.6.4 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming heeft tot doel de biologische diversiteit te behouden en de natuurlijke habitats en flora en fauna in stand te houden.

Initiatiefnemers moeten aantonen dat eventuele stikstofuitstoot als gevolg van het project voldoet aan de wettelijke eisen met betrekking tot de doelstellingen voor de beschermde natuurgebieden die op enige afstand van Rijnenburg en Reijerscop gelegen zijn.

De polders zelf herbergen een groot aantal wettelijk beschermde dier- en plantensoorten. Het gaat daarbij onder meer om diverse soorten uilen, de roek, de slakkensoort platte schijfhoren en de heikikker. Het duurzaam in stand houden van de populaties van deze soorten in het gebied is een eis vanuit de Wet natuurbescherming. Elk plan voor zonne- en windenergie moet hieraan getoetst worden.

Voor elk initiatief dient, in de fase van vergunningverlening, een aanleg- en beheerplan te worden opgesteld. Hieruit blijkt hoe met de reeds aanwezige natuurwaarden wordt omgegaan, op welke manier ontwikkeling van natuur wordt gestimuleerd en wat het beoogde natuurdoeltype is. Het plan bevat ook informatie over beschikbare geborgde budgetten, planning, monitoring en verantwoordelijkheden voor de duur waarop de locatie in gebruik is. Het vóórkomen van beschermde soorten en hun functioneel leefgebied is grotendeels in beeld gebracht door de gemeente en de provincie Utrecht. Deze onderzoeken zijn beschikbaar. Het kan echter noodzakelijk zijn aanvullend gericht onderzoek uit te voeren.

8.6.5 Vliegtuigradar

Op grond van de algemene regels voor ruimtelijke ordening - de Rarro - moet rekening worden gehouden met radarverstoringsgebieden. Een radarverstoringsgebied is een gebied waar beperkingen gelden ten behoeve van een goede werking van de radar op het radarstation.

Bij de nadere uitwerking van de Omgevingswet wordt duidelijk hoe dit exact in een omgevingsplan moet worden geregeld. De verwachting is dat in een omgevingsplan aan de hand van een rapport wordt onderbouwd dat de windmolens geen beperkingen opleveren conform de eisen die zijn bepaald in artikel 24, 25 en 26 van de Rarro. De initiatiefnemer levert dit rapport aan, tenzij anders wordt afgesproken in een samenwerkingsovereenkomst.

Toetsing van de rapportage valt binnen de rijksregelgeving en vindt plaats door het Rijk. Uiteindelijk moet een goedgekeurd rapport landen in het omgevingsplan en de aanvraag van een omgevingsvergunning voor windenergie.

Visie Energielandschap

Definitief voorstel, 14-1-2020

Rijnenburg en Reijerscop

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Colofon

uitgave
Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht
030 - 286 00 00
duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

in opdracht van
Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht

internet
www.utrecht.nl/rijnenburg
rapportage

informatie
H. Kraaij
030 - 28 61042

foto's en kaartmateriaal
Bosch Slabbers
Kris Kras
DGMR

Inhoudsopgave

Colofon 2

Inleiding 4

Aanleiding 4
Bijdrage aan duurzame energieproductie 4
Hoe zijn we aan de slag gegaan met de opdracht van de gemeenteraad? 4
Hoe hebben we de scenario's beoordeeld? 5
Van scenario's naar concept visie naar definitieve visie 7
Leeswijzer 7

Uitgangspunten voor de visie 9

Woningbouw blijft (gefaseerd) mogelijk vanaf 2030 9
Kansen en dilemma's 9
Hoe verhoudt de energieproductie zich tot het landschap en de mensen in en om het gebied? 10
Welke keuzes hebben we gemaakt? 10

Toelichting op uitgangspunten 13

Beperking geluid en slagschaduw van windmolens 13
Energieproductie van en voor de regio Utrecht 15
Ontwikkelstrategie landschap 15
Ontwikkeling landschap en groen 16
Ontwikkeling natuur 17
Verbetering fiets- en wandelroutes 18
Andere functies in het gebied: woningbouw, roeiwater en behoud van agrarische functie 19
Welke scenario's zijn gebruikt voor de visie? 20

Toelichting op zoekgebieden 21

Wettelijke randvoorwaarden 21
Maximale capaciteit energieproductie 22
Zoekgebied zonnevelden: sturen op minimale aansluitkosten 23
Zoekgebied windmolens: sturen op beperken geluid en slagschaduw 24

De rol van het uitnodigingskader 25

Inleiding

Aanleiding

Utrecht heeft al langere tijd de ambitie om het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. De raad heeft al in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg (1.005 hectare) en Reijerscop (223 hectare) als een van de weinige locaties in de stad Utrecht geschikt kunnen zijn voor de grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie. In 2016 heeft de raad de motie “Bouwpauze Rijnenburg” (M2016/107) aangenomen, waarin wordt opgedragen om grondeigenaren en initiatiefnemers voor duurzame energieproductie op de hoogte te brengen van het feit dat er tot 2030 geen woningbouw zal plaatsvinden in Rijnenburg. Vervolgens heeft hierover in 2017 een aantal stadsgesprekken plaatsgevonden. In juli 2017 is, op basis van deze stadsgesprekken, de startnotitie voor een energielandschap vastgesteld.

Bij de vaststelling van de Startnotitie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop heeft de raad het college in amendement 2017/29 opgedragen om “ten minste vier scenario’s voor een samenhangend energielandschap te ontwerpen.” We hebben samen met initiatiefnemers, inhoudelijk experts, grondeigenaren, bewoners en belanghebbenden gedurende circa een jaar een ontwerptraject doorlopen om de scenario’s te ontwikkelen. Dat zijn er uiteindelijk zes geworden. De zes scenario’s zijn toegankelijk via de website van het project. Tevens is opgedragen “deze en eventueel ook andere scenario’s - indien uitvoerbaar - ter keuze aan de raad voor te leggen en de raad gemotiveerd te informeren over niet uitvoerbare scenario’s”. Ook is gevraagd om “de gemeenteraden van Montfoort, Nieuwegein, Woerden en IJsselstein in staat te stellen een reactie te geven op scenario’s voor besluitvorming van de raad.

Met deze visie voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop wordt invulling gegeven aan de opdracht van de gemeenteraad.

Bijdrage aan duurzame energieproductie

De opgave om duurzame energie op te wekken maakt onderdeel uit van afspraken op internationaal, nationaal en regionaal niveau. Voor onze regio wordt dit vastgelegd in de Regionale Energiestrategie (RES). We moeten in de zomer van 2020 als regio een bod doen aan het Rijk voor de hoeveelheid op te wekken duurzame energie. Het is onze ambitie om als stad, en daarmee als grote verbruiker, zelf ook fors aan deze opgave bij te dragen. Uiteraard is energieproductie niet de enige regionale opgave. Er is ook veel vraag naar groen, recreatie, maatschappelijke voorzieningen, werklocaties en woningbouw. Vanwege deze optelsom van ambities wordt een Ruimtelijk Economisch Perspectief (REP) opgesteld, waarin voor de lange termijn wordt bepaald op welke manier en waar we de opgaven van de regio een plek geven. Voor Utrecht vindt dit plaats in de actualisatie van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU). Conform de startnotitie is ons uitgangspunt dat de keuze voor een invulling van het pauzelandschap als energielandschap niet sturend mag zijn voor de keuze om al dan niet woningbouw in Rijnenburg toe te staan.

Om de relevantie van de bijdrage van Rijnenburg en Reijerscop aan de RES te illustreren:

- We gebruiken nu als stad 13 petajoule (PJ) energie per jaar, waarvan 5 PJ elektriciteit. Van deze elektriciteit wordt ruim 0,1 PJ duurzaam geproduceerd door zonnepanelen op daken.
- Als we 20% van alle daken van huizen van zonnepanelen zouden voorzien, dan levert dat ongeveer 0,3 PJ elektriciteit per jaar op.
- Een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop kan op basis van deze visie 1 PJ elektriciteit per jaar opleveren. Dit staat gelijk aan elektriciteit voor 82.500 woningen.

Hoe zijn we aan de slag gegaan met de opdracht van de gemeenteraad?

Op verzoek van de gemeenteraad van Utrecht zijn scenario’s gemaakt voor de mogelijke invulling van het energielandschap. Dit is een gezamenlijk proces geweest met bewoners (ook van de buurgemeenten), initiatiefnemers, grondeigenaren en belangenorganisaties. Er waren verschillende drukbezochte bijeenkomsten en er zijn gesprekken gevoerd met belanghebbenden. We hebben geluisterd naar de omgeving en hebben vooral zorgen gehoord over de eventuele plaatsing van windmolens vanwege omgevingseffecten, zoals slagschaduw en geluid. Verder kwamen de wensen naar voren om recreatie in het gebied aantrekkelijker te maken en natuur te ontwikkelen. Bij het maken van de scenario’s hebben we geleerd welke mogelijkheden er zijn om geluid en slagschaduw te beperken en is bewoners inzicht gegeven in de mate waarin het geluid van windmolens hoorbaar en

de slagschaduw zichtbaar is. Ook is inzicht verkregen in concrete manieren om invulling te geven aan natuurontwikkeling en behoud en versterking van andere waarden in het gebied. Voor elk scenario is aangegeven in welke gebieden woningbouw na 2030 gefaseerd mogelijk blijft, mocht hier binnen het kader van het regionale en lokale ruimtelijk-economische beleid voor gekozen worden.

Op 20 oktober 2018 is de derde en afsluitende werkbijeenkomst geweest, waarin de bezoekers konden aangeven of al hun vragen en ideeën goed verwerkt waren in de gepresenteerde producten:

- Scenariodocument voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop;
- Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario's;
- Vraag-en-antwoorddocument;
- Overzicht verwerking opgehaalde ideeën voor het energielandschap in scenario's.

De zes ontwikkelde scenario's sluiten - waar mogelijk - aan op de opdracht van de gemeenteraad om minimaal de volgende vier scenario's te ontwikkelen:

Scenario 1: "een scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen)". Dit is uitgewerkt in het scenario 'Zon Voorop'.

Scenario 2: "waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken". Dit is uitgebreid onderzocht, maar het is niet mogelijk gebleken om een scenario met windmolens te maken dat aan deze wens voldoet. Ook in het Polderscenario (met alleen kleine windmolens in het zuiden van Reijerscop) is hoorbaarheid in de wijk Veldhuizen (De Meern) niet uit te sluiten. Feitelijk voldoet alleen het scenario 'Zon Voorop' aan de eis "geen geluidstoename".

Scenario 3: "een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperking kent." Dit scenario wordt het best benaderd door 'Energie Voorop'.

Scenario 4: "een combinatie van zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder". Ten aanzien hiervan hebben wij geconstateerd dat het participatieproces een dergelijk scenario helaas niet heeft opgeleverd, bijvoorbeeld omdat er in overleg met de betrokken partijen voor gekozen is om voor geluid alleen te rekenen met windmolens die relatief veel geluid maken.

Hoe hebben we de scenario's beoordeeld?

Na afsluiting van de ontwerpfase, die heeft geleid tot de zes scenario's, is gestart met het tweede deel van de opdracht van de gemeenteraad: het geven van inzicht in en weging van de effecten van het energielandschap, waarbij een optimum gezocht moet worden tussen energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder. De scenario's zijn hierbij, met inachtneming van de hiervoor genoemde lessen die we geleerd hebben tijdens de ontwerpfase, beoordeeld op basis van vier punten die samen een goed beeld geven van de realiseerbaarheid van het optimum:

- Energieproductie;
- Hinder voor de omgeving;
- Landschappelijke kwaliteit, met name landschap, groen, natuur, recreatie en sport;
- Opbrengsten voor (de mensen in en om) het gebied die volgt uit de business case in relatie tot de eigen bijdrage van de gemeente.

Scenario Energie Voorop

Voor wat betreft energieproductie is dit scenario logischerwijs het meest aantrekkelijk. Er wordt gestreefd naar een maximale energieproductie (elektriciteit voor 100.000 huishoudens). Nadeel van dit scenario is dat de windmolens relatief dicht bij de woonwijken staan en daardoor meer effect hebben op de omgeving. Daarnaast vinden wij het zonde dat de Nedereindse Plas niet benut wordt voor energieproductie, terwijl wij hier wel kansen voor zien. Verder laat het scenario geen ruimte voor roeiwater. Positief aan dit scenario is dat door de hoge energieproductie er relatief veel budget beschikbaar kan komen uit de business case voor de omgeving.

Scenario Zon Voorop
Dit scenario scoort goed op ecologie door het onder water zetten van het noordelijk gebied en het doortrekken van de ecologische structuur rond de Meijewetering. Belangrijk nadeel van dit scenario is dat de energieproductie laag is, doordat er geen gebruik wordt gemaakt van de potentie voor energieopwekking door windmolens. Het transformatorstation kent een maximale aansluitcapaciteit die met een combinatie van wind- en zonne-energie veel beter wordt benut dan met alleen zonne-energie. Daarnaast geldt dat de business case voor zonnevelden zonder windmolens een stuk slechter is dan met windmolens. Hierdoor zal er vanuit de energieproductie weinig budget beschikbaar zijn om de ecologische ambities te realiseren. Overige nadelen van dit scenario zijn dat de Nedereindse Plas niet benut wordt voor energieproductie en dat in het scenario geen rekening gehouden is met de mogelijkheid van een roeiwater. Voordeel van dit scenario is dat de energieproductie sterk geclusterd is, waardoor de polder voor de rest vrij blijft voor andere functies.

Scenario De Ring
Aantrekkelijk aan dit scenario is de concentratie van energieproductie langs de autosnelwegen. Hierdoor blijft veel ruimte beschikbaar voor andere functies in het gebied, waaronder roeiwater. Nadeel van dit scenario is dat de windmolens relatief dicht bij de woonwijken staan en daardoor meer effect hebben op de omliggende wijken. Voor wat betreft energieproductie zien we dat het beperkte zoekgebied ervoor zorgt dat het aantal mogelijke windmolens (en daarmee de energieopbrengst) minder is. Daarnaast denken wij dat intensieve beplanting (bosschages) rond de Nedereindse Plas niet wenselijk zijn, omdat voor dit gebied nog geen permanente plannen zijn ontwikkeld, waardoor investering in permanente groenstructuren mogelijk tot desinvestering leidt.

Scenario De Kreek
Aantrekkelijk aan dit scenario is vooral de kreekachtige structuur met grote waarde voor natuur, recreatie en sport (roeiwater). Qua effect op de omgeving is het gunstig dat de windmolens ver van de woonwijken zijn geplaatst. Voor wat betreft energieproductie heeft deze verdere afstand van de woonwijken als gevolg dat er minder windmolens mogelijk zijn. Groot aandachtspunt bij dit scenario vinden wij dat het haar samenhang verliest op het moment dat de kreek niet wordt gerealiseerd. Het is duidelijk dat de kreek niet gefinancierd kan worden vanuit de opbrengst van de energieproductie.

Scenario Nieuw Rijnenburg
Aantrekkelijk aan dit scenario is het doortrekken van de ecologische structuur rond de Meijewetering. Uniek aan dit scenario is dat de windenergie wordt geconcentreerd in Reijerscop en de zonnevelden in Rijnenburg. Landschappelijk gezien kan dit aantrekkelijk zijn. Aan de andere kant betekent dit scenario dat het groene uitgestrekte karakter van het landschap niet alleen in het noorden van Rijnenburg, maar ook in het middengebied doorbroken wordt door de zonnevelden. Belangrijkste nadeel van dit scenario is de geringe energieproductie. Door deze lagere energieproductie is er ook minder ruimte voor grondeigenaren en/of initiatiefnemers om te investeren in de ecologische zone rond de Middelwetering.

Scenario Poldergroep
Aantrekkelijk aan dit scenario is dat de plaatsing van de windmolens ervoor zorgt dat er relatief weinig effect is op de woonwijken in Utrecht en Nieuwegein. De zuidelijke plaatsing in Reijerscop is minder gunstig voor de mensen in IJsselstein en Montfoort. Daarnaast kent dit scenario, door het beperktere aantal windmolens, een lagere energieproductie. De toepassing van kleinere windmolens en situering van alle zonnevelden ver van het transformatorstation heeft daarnaast een negatief effect op de business case en de haalbaarheid. De opbrengst voor het gebied zal dan ook laag zijn. Omdat rond de Middelwetering geen energieproductie plaatsvindt, zal het heel moeilijk zijn vanuit de business case te investeren in de ecologische zone rond de Middelwetering. Daarnaast vinden wij het zonde dat in dit scenario geen rekening gehouden is met de mogelijkheid van een roeiwater en dat de Nedereindse Plas niet wordt benut voor energieproductie.

Van scenario's naar concept visie naar definitieve visie

Belangrijk is om te markeren dat de gemeente slechts beperkt grondeigenaar is in dit gebied en daarmee primair een publiekrechtelijke rol heeft. Het daadwerkelijk realiseren van energieproductie en de keuze voor waar en hoeveel (binnen de door de gemeente geschetste kaders) is dus aan de markt. Om deze reden bevat de visie ook een beschrijving van de wijze waarop gestuurd kan worden op de publieke belangen vanuit de rol van bevoegd gezag voor de ruimtelijke ordening (bestemmingplan en vergunningen). Dit is verankerd in het zogenaamde uitnodigingskader voor initiatiefnemers. In het laatste hoofdstuk van deze visie wordt beschreven welke rol het uitnodigingskader speelt in het proces na het raadsbesluit over de scenariokeuze.

Het conceptvoorstel voor de visie en het uitnodigingskader zijn, conform de raadsopdracht (Motie 2017/132), ter reactie aangeboden aan de provincie en de buurgemeenten (IJsselstein, Montfoort, Nieuwegein en Woerden). Tijdens deze reactieperiode van de buurgemeenten hebben wij ook bewoners en belangengroepen gevraagd om te reageren op het conceptvoorstel. Verder zijn wij in gesprek gegaan met de initiatiefnemers (waaronder ook de grondeigenaren), zodat ook hun mening en/of suggesties betrokken konden worden in ons definitieve voorstel. Daarnaast hebben wij een second opinion laten uitvoeren op de getallen en berekeningen voor energieproductie, aansluitmogelijkheden op het elektriciteitsnet en de geluid- en slagschaduwberekeningen. We hebben tevens laten uitrekenen of er op basis van het uitnodigingskader sprake is van een realistische business case. Reden voor deze externe toets is dat we het belangrijk vinden dat in het definitieve voorstel aan de raad de verwachte effecten op de omgeving, de verwachte energieproductie en de haalbaarheid van het plan zo goed mogelijk in beeld zijn. Aan het einde van elke paragraaf van deze visie is aangegeven welke wijzigingen ten opzichte van het concept voorstel zijn doorgevoerd als gevolg van binnengekomen reacties en uitgevoerde onderzoeken.

De beoordeling van de scenario's is samengevat de figuur op de volgende pagina. Daarin is ook opgenomen op welke manier in het voorstel is omgegaan met het zoeken naar het zoeken naar een optimum met een zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, slechts een beperkte vorm van hinder, een inpassing in de structuur van het bestaande landschap, vergroting van de natuurwaarden en toevoeging van functies in het gebied.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt beschreven op basis van welke dilemma's en uitgangspunten gekomen is tot een visie en welke zoekgebieden en mogelijke energieproductie hieruit volgen.

In de hoofdstukken erna wordt de visie concreet toegelicht. Eerst aan de hand van de uitgangspunten en dan aan de hand van de zoekgebieden.

Vervolgens wordt een toelichting gegeven op de drie voorbeelduitwerkingen die zijn gemaakt.

Tot slot wordt uitgelegd welke rol het uitnodigingskader speelt in het proces na het raadsbesluit over de scenariokeuze.

Elementen	Scenario **Energie voorop**	Scenario **Zon voorop**	Scenario **De Ring**	Scenario **De Kreek**	Scenario **Poldergroep**	Scenario **Nieuw Rijnenburg**	**Uitgangspunten van het voorstel**
Energieproductie	Hoog en constant. Duurzame energie voor 100.000 huishoudens	Laag en wisselend. Duurzame energie voor 47.000 huishoudens.	Gemiddeld en constant. Duurzame energie voor 68.000 huishoudens.	Gemiddeld en constant. Duurzame energie voor 68.000 huishoudens.	Laag en constant. Duurzame energie voor 37.000 huishoudens.	Laag en constant. Duurzame energie voor 47.000 huishoudens.	Duurzame energie voor maximaal 82.500 huishoudens. Constante energieproductie door combinatie van zonnepanelen en windmolens.
Hinder voor de omgeving	Zoekgebied voor windmolens dichter bij de woonwijken dan in het definitieve voorstel.	Geen zoekgebied voor windmolens, dus geen geluid of slagschaduw.	Zoekgebied voor windmolens dichter bij de woonwijken dan in het definitieve voorstel.	Zoekgebied voor windmolens verder weg van de woonwijken dan in het definitieve voorstel.	Zoekgebied voor windmolens verder weg van de woonwijken dan in het definitieve voorstel.	Zoekgebied voor windmolens dichter bij de woonwijken dan in het definitieve voorstel.	Het beperken van geluid en slagschaduw door zoekgebieden voor windmolens verder dan 800 meter van de woonwijken.
Landschappelijke kwaliteit	Goed, veel mogelijk en financieel haalbaar.	Matig, veel mogelijk, maar financieel moeilijk haalbaar.	Matig, een deel van de mogelijkheden is finacieel haalbaar.	Matig, biedt veel mogelijkheden voor natuur, maar financieel moeilijk haalbaar.	Matig, veel mogelijk, maar financieel moeilijk haalbaar.	Matig, veel mogelijk, maar financieel moeilijk haalbaar.	Een balans met hoge energieproductie en veel mogelijkheden voor natuur, landschap en recreatie.
Ruimte voor roeiwater	✓	✗	✓	✓	✗	✗	Een ruimtelijke reservering voor roeiwater.
Financiële opbrengst van het energielandschap	Hoog	Laag	Gemiddeld	Gemiddeld	Laag	Gemiddeld	De opbrengst van de energieproductie is relatief hoog en deze komt zoveel mogelijk ten goede aan bewoners in en om het gebied.
Ruimte voor zonnepanelen op de Nedereindse Plas	✗	✗	✓	✗	✗	✗	Ruimte voor zonnevelden op de Nedereindse Plas.

Uitgangspunten voor de visie

Woningbouw blijft (gefaseerd) mogelijk vanaf 2030

De druk op de toekomstige invulling van de ruimte in de stad en regio is groot. Zowel op het gebied van energieproductie, groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen (onder andere sport) als woningbouw. Dat is de reden dat, conform opdracht van de raad, in alle scenario's uitgegaan is van een invulling die reversibel is en ook in een tijdelijke situatie mogelijk is. Een van de uitgangspunten van de raad bij het besluit van juli 2017 is dat woningbouw in de polder Rijnenburg in de toekomst mogelijk blijft. Voor onder andere woningbouw geldt immers op dit moment een grote opgave in de stad en regio.

Wat betreft woningbouw worden gemeentelijk en in U10-verband verschillende locaties onderzocht waar plancapaciteit kan worden toegevoegd. De polder Rijnenburg is een van de onderzochte locaties. De keuze voor waar in de stad en regio wel of geen (grootschalige) woningbouw plaats gaat vinden en op welk moment, wordt gemaakt in de actualisering van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) voor Utrecht en het Ruimtelijke Economisch Perspectief (REP) voor de regio. De prioriteitsvolgorde voor te kiezen woningbouwlocaties is zowel lokaal als regionaal als volgt: (1) binnenstedelijk rondom knooppunten, (2) verdichten binnenstedelijk, (3) verdichten aan de randen van de stad (binnenstedelijk) rondom vervoersknooppunten en (4) buiten de stad. Rijnenburg komt bij punt 4 aan de orde.

Voor zonnevelden en windmolens hanteren we een exploitatietermijn zo lang als nodig is voor een rendabele exploitatie, ofwel minimaal 20 jaar. Deze exploitatietermijnen worden vastgelegd in de vergunningen, evenals de plicht om de energie-installaties aan het einde van de levensduur te verwijderen. Als grondeigenaren de energieproductie eerder willen stoppen dan na 20 jaar, dan kan dat. Hierover moeten zij dan zelf afspraken maken met de energieproducenten.

De vraag of er wel of geen woningbouw in Rijnenburg plaatsvindt, en zo ja wanneer, wordt in de REP en de RSU beantwoord en niet in het nu voorliggende voorstel voor de visie en het uitnodigingskader voor het pauzelandschap. Op basis van dit voorstel kunnen na 2030 woningen gebouwd worden in het midden en zuidelijk deel van Rijnenburg. Hiervoor zijn wel verkeerskundige maatregelen nodig, die nog onderzocht moeten worden in overleg met Rijk en provincie. In het noordelijk deel van Rijnenburg wordt ruimte geboden om minimaal tot en met 2040 een energielandschap in te richten, waarbinnen niet of nauwelijks ruimte is voor woningbouwontwikkeling.

Indien in de RSU of REP wordt gekozen voor het plannen van woningbouw op andere locaties in de stad of regio en de polder Rijnenburg beschikbaar blijft of komt voor andere doeleinden (bijvoorbeeld energie, groen of recreatie), dan kan in de tussenliggende periode worden bezien hoe na afloop van de nu voorgestelde exploitatietermijn wordt omgegaan met het dan aanwezige energielandschap.

Deze paragraaf is herzien op basis van de volgende inzichten:

- Grondeigenaren geven aan dat zij niet mee willen werken aan energieproductie in het middengebied van Rijnenburg. Zonder deze medewerking kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied. Energieproducenten hebben aangegeven tegenwoordig te moeten rekenen met een exploitatieperiode van twintig jaar in plaats van vijftien omdat de subsidievoorwaarden van het Rijk zijn veranderd. Om de mogelijkheid tot het realiseren van het energielandschap te vergroten, is het zoekgebied voor windmolens verkleind. Hiermee wordt in het gebied meer ruimte gelaten voor de invulling van andere opgaven waartoe in de RSU 2040 besloten zal worden.
- De exploitatieperiode voor windmolens en zonnevelden is gewijzigd en dat heeft invloed op de duur van het pauzelandschap. Sinds 2019 verstrekt het Rijk subsidie voor windmolens en zonnevelden op basis van 20 jaar exploitatie in plaats van 15 jaar.

Kansen en dilemma's

Voor het opstellen van de visie zijn de meest waardevolle en kansrijke elementen uit de scenario's gebundeld. Hierbij is gezocht naar een nieuw optimum met een zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, slechts een beperkte vorm van hinder, een inpassing in de structuur van het bestaande landschap, vergroting van de natuurwaarden en toevoeging van functies in het gebied. Bij het zoeken naar dit nieuwe optimum, zijn de lessen uit het participatieproces zo goed mogelijk ter harte genomen. Dat laat onverlet dat ook keuzes gemaakt zijn.

Bij het maken van deze keuzes hebben wij ons laten leiden door de volgende kansen en dilemma's, die we gedestilleerd hebben uit het participatieproces en de onderzoeken op basis van het concept voorstel:

- De regio Utrecht heeft een grote opgave voor energieopwekking; de ruimte is beperkt. Windmolens veroorzaken geluid en slagschaduw voor mensen in het gebied en in mindere mate ook voor de mensen in de omliggende woonwijken.
- Windmolens hebben minder direct ruimtebeslag dan zonnevelden.
- Zonnevelden nemen ruimte in die ten koste gaat van landbouwareaal.
- Zonnevelden hebben effecten op de natuur; met inrichtingsmaatregelen kunnen leefgebieden worden gecreëerd die ruimte bieden voor bestaande soorten en mogelijk ook nieuwe soorten in het gebied.
- Windmolens en zonnevelden hebben een negatief effect de kwaliteit van het leefgebied voor weidevogels en watervogels.
- Energieproductie biedt kansen voor de (financiering voor) verbetering van de beleefbaarheid van het landschap (rendement in gebied laten landen).

Op basis van het onderzoek naar aanwezige soorten planten en dieren in het gebied is het op een na laatste dilemma toegevoegd. Er is een beter beeld ontstaan over de verenigbaarheid van het energielandschap met de aanwezigheid van weidevogels en watervogels. Met name in het westen van Rijnenburg bestaan populaties van beschermde weidevogelsoorten (grutto en tureluur). Deze kunnen hinder ondervinden van windmolens op een afstand van minder dan 200 meter en van zonnevelden op een afstand van minder dan 50 meter. De Middelwetering en de Nedereindse Plas zijn leefgebied voor beschermde watervogels (smient).

Hoe verhoudt de energieproductie zich tot het landschap en de mensen in en om het gebied?

Op basis van het raadsbesluit over het Startdocument is gezocht naar een optimum voor een energielandschap. We hebben geconstateerd dat geen van de zes scenario's het door de raad gezochte optimum heeft kunnen bereiken. Daarom hebben we ervoor gekozen om te kijken of op basis van de zes scenario's en de reacties daarop van belanghebbenden een beter 'zevende' scenario mogelijk is: de visie op het energielandschap. Dit is ons inziens gelukt. Hiermee zijn uiteraard niet alle zorgen weggenomen, maar wij denken wel dat er in deze visie meer recht is gedaan aan de wens om bewoners in en om het gebied mee te laten profiteren van de opbrengsten van de energieproductie en met deze opbrengsten kwaliteit toe te voegen aan het landschap.

In onze visie is op basis van de beste onderdelen uit de verschillende scenario's gewerkt aan een optimale inrichting van een Utrechts Energielandschap, afgewogen tegen de door de raad meegegeven elementen. Dit heeft geleid tot een visie die ruimte laat voor woningbouw, als daartoe besloten wordt, en verder met de volgende uitgangspunten als basis:

- Er kunnen windmolens komen, waarbij gestuurd wordt op beperking van geluid en slagschaduw;
- Opbrengst van de energieproductie komt zoveel mogelijk ten goede aan het gebied;
- Er kunnen zonnevelden komen, waarbij gestuurd wordt op toevoeging van waarde aan landschap en natuur;
- Rijnenburg en Reijerscop krijgen meer waarde door betere ontsluiting en versterken van de landschappelijke structuur;
- Er wordt een substantiële bijdrage geleverd aan de opgave voor duurzame energieproductie.

Welke keuzes hebben we gemaakt?

Om een balans te vinden tussen een grote energieproductie en het beperken van hinder, hebben we het zoekgebied van het scenario 'Energie Voorop' verkleind. Door het verkleinen van het zoekgebied, liggen de locaties voor mogelijke windmolens verder weg van de omliggende woonwijken. Dit draagt bij aan het beperken van de effecten van geluid en slagschaduw. Het verkleinen van het zoekgebied heeft wel als consequentie dat wij inschatten dat er vier windmolens minder mogelijk zijn dan in het scenario 'Energie Voorop'.

Voor zonnevelden is het zoekgebied afgeleid van het scenario 'De Ring', aangevuld met scenario 'Energie Voorop'. Dat betekent niet dat er meer zonnevelden komen, maar dat zonnevelden in een groter gebied een plek kunnen krijgen. De locatie van het zoekgebied is gekozen om de aansluitkosten op het transformatorstation te beperken en inzet van eigen grondposities mogelijk te maken (met name de Nedereindse Plas). Bij de realisatie van zonnevelden zal gestuurd worden op kwaliteit van natuur en landschap.

Er is voor gekozen om het landschappelijk raamwerk, dat als onderlegger dient voor alle zes de scenario's, over te nemen in de visie als reservering voor "no regret" maatregelen. Realisatie van deze maatregelen hangt in eerste instantie af van de opbrengsten uit de energieproductie die geïnvesteerd kunnen worden in het gebied. In tweede instantie is een investering van de gemeente of andere partners in het gebied aan de orde.

Realisatie van een roeiwater wordt niet meegenomen in de verdere planontwikkeling van het tijdelijke energielandschap. Om realisatie van een roeiwater voor 2040 niet onmogelijk te maken, wordt wel een ruimtelijke reservering voor een roeiwater opgenomen. Realisatie van een roeiwater wordt niet meegenomen in de verdere planontwikkeling van het tijdelijke energielandschap. Er is gekozen om een ruimtelijke reservering op te nemen voor een roeiwater, zodat realisatie van een roeiwater gedurende en na de levensduur van het energielandschap niet onmogelijk wordt gemaakt. Daarmee is niet bepaald dat een eventueel te realiseren roeiwater ook echt op deze plek moet komen.

Er wordt gekozen voor natuurontwikkeling in het gebied. Watergebonden ecologie wordt geconcentreerd rond de zonnevelden en de Middelwetering (zoals in alle scenario's) en minimaal conform wettelijke compensatieplicht. Zonnevelden moeten er toe leiden dat het leefgebied voor de watergebonden beschermde dier- en plantsoorten verbetert. Ook niet beschermde soorten profiteren hiervan. Het leefgebied van niet beschermde watervogels moet voldoende blijven om deze vogels in het gebied te houden. Het energielandschap staat op gespannen voet met het in stand houden van een voldoende aantrekkelijk leefgebied voor weidevogels. Conform de Gedragscode Zon op Land wordt de verantwoordelijkheid voor het in stand houden van de huidige weidevogelpopulatie en eventuele compensatie in eerste instantie bij de initiatiefnemers gelegd.

Er is voor gekozen om met een uitnodigingskader invloed uit te oefenen op de relatie tussen de energie-productie en de bewoners van het gebied en de omwo-nenden om het gebied, door de volgende voorwaarden te stellen aan de realisatie van windmolens en zonnevelden:

- Geluidarme windmolens;
- Een systeem van monitoring en klachtenbehandeling;
- Een participatieplan met voorstel voor sociale grondvergoedingen, bewonersregeling, omgevingsfonds en financiële participatie.

De relatie tussen energieproductie en de bewoners is niet visueel zichtbaar in de scenario's, omdat die vooral ruimtelijk zijn ingestoken. In het ontwerpproces is voor dit element uiteraard wel aandacht geweest en dat is ook de reden dat wij hier in een anterieure overeenkomst harde afspraken over willen maken met de initiatiefnemers. De overeenkomst krijgt de vorm van een samenwerkingsovereenkomst, zodat duidelijk is dat er meer zaken in geregeld worden dan dat wat voortkomt uit de grondexploitatie.

Met inachtneming van de hiervoor genoemde keuzes en relatie met eventuele toekomstige woningbouw, zijn zoekgebieden aangewezen, waarin initiatieven ontwikkeld kunnen worden voor zonne- en windenergie. Op basis van onze inschatting is het mogelijk om in de aangewezen zoekgebieden ruimte te bieden voor:

- maximaal 8 grote windmolens (36 MW) en
- maximaal 163 MW zonneveld (circa 230 ha).

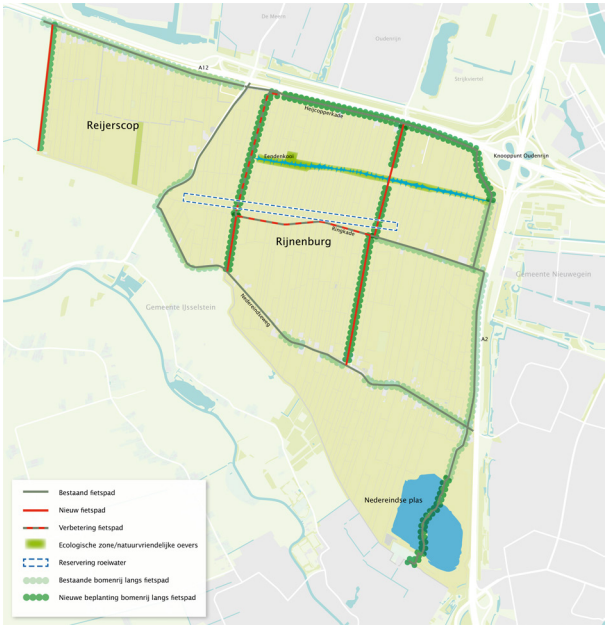
Het is aan de initiatiefnemers om aan te tonen dat dit ook kan binnen de (wettelijke) randvoorwaarden en uitgangspunten, zoals hierboven geformuleerd. Zo zal nog aangetoond moeten worden dat de windmolens niet verstorend werken voor vliegtuigradar (bevoegdheid van het Rijk) en vliegroutes van vogels en vleermuizen (bevoegdheid van de provincie). Indien hierdoor voor een deel van de windmolens of zonnevelden geen ruimte is, dan betekent dit dat er minder windmolens/zonnevelden komen dan het hier aangegeven maximum.

In de afbeeldingen hierna zijn het landschappelijk raamwerk en de zoekgebieden voor windmolens en zonnevelden te zien die als basis dien voor de nader invulling van het energielandschap.

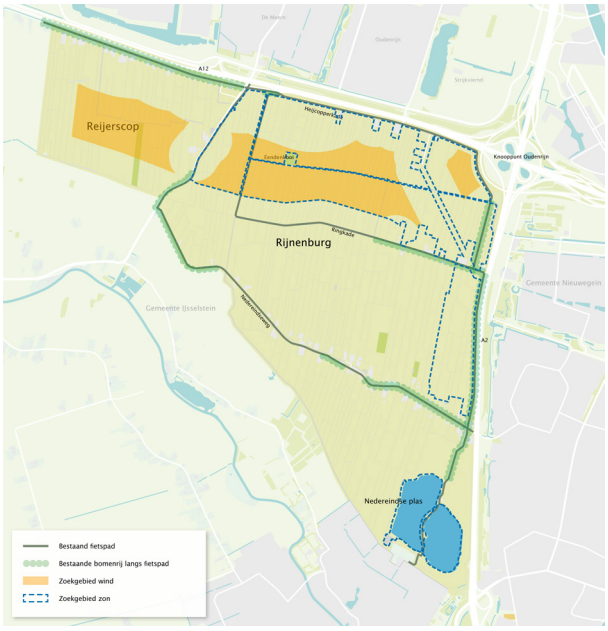
Op basis van nieuwe inzichten zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van het concept voorstel.

- Het zuidelijke zoekgebied voor windmolens in het middengebied van Rijnenburg is geschrapt. Reden hiervoor is dat hierdoor de kans op realisatie van het tijdelijk energielandschap groter wordt. Het consortium van grondeigenaren in Rijnenburg heeft namelijk aangegeven dat er onvoldoende ruimte is voor de ontwikkeling van woningbouw in het gebied en niet mee te willen werken aan de realisatie van windmolens in het 'middengebied' van Rijnenburg. Zonder medewerking van grondeigenaren kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied.

- Het noordelijke zoekgebied van windmolens is uitgebreid ten noorden van de Middelwetering. Hierdoor is één windmolens extra te realiseren in een lijnopstelling waarbij de windmolens verder liggen van de Meern en eventuele toekomstige woningen in Rijnenburg.
- Uit een studie naar mogelijke routes voor de aanvoer van windmolens is gebleken dat de Ringkade niet geschikt is (te maken) voor de aanvoer van windmolens. Hiervoor zal een aparte tijdelijk infrastructuur moeten worden aangelegd. Om deze reden is de koppeling tussen aanvoerroutes voor windmolens en ontwikkeling van recreatieve routes losgelaten. Er wordt nog wel gestreefd naar combinatie van permanente toegangsroutes tot de windmolens en recreatieve routes.
- Uit onderzoek naar de financiële haalbaarheid van roeiwater blijkt dat realisatie van roeiwater in het energielandschap niet mogelijk is zonder een omvangrijke overheidsbijdrage. Roeiwater kan wel goed gecombineerd en gefinancierd worden in een plan voor woningbouwontwikkeling. De ruimtelijke reservering voor een roeiwater blijft onderdeel van de visie, maar vastgesteld wordt dat realisatie niet meegenomen wordt in de verdere planontwikkeling.
- Op basis van het onderzoek naar aanwezige soorten planten en dieren in het gebied is een beter beeld ontstaan over de verenigbaarheid van het energielandschap met de aanwezigheid van weidevogels en watervogels. De ambitie voor natuurontwikkeling is hierop aangepast door de ambitie te beperken door alleen het leefgebied van "watergebonden" dier en plantsoorten te verbeteren en voor watervogels en weidevogels aparte ambities te formuleren.
- Uit de second opinion op de getallen is gebleken dat voor het inschatten van de energieopbrengst is gerekend met windmolens van 4,5 MW. De inschatting van het totaal opgesteld vermogen is hierop aangepast.
- In september 2019 is bekend gemaakt dat bij een verdere ontwikkeling van de Nedereindse Plas tot recreatiegebied zwemmen niet aan de orde is. Dit heeft geen consequenties voor de visie. Voor het uitnodigingskader betekent dit dat er geen rekening meer gehouden wordt met maatregelen die nodig zijn voor zonnepanelen in een zwemwater.

Voorstel landschap

Voorstel zoekgebieden

Toelichting op uitgangspunten

Beperking geluid en slagschaduw van windmolens

De meest gehoorde zorgen tijdens het participatieve ontwerpproces en tijdens de reactieperiode betroffen geluid en slagschaduw van windmolens, de gevreesde hinder en mogelijke gezondheidseffecten daarvan. De wettelijke normen borgen een nationaal geaccepteerd niveau van bescherming, waarbij in beperkte mate hinder op kan treden. In alle scenario's worden de wettelijke normen gehaald door geluid- en slagschaduwbeperkende maatregelen tijdens de exploitatie van de windmolens.

We willen echter verder gaan dan de wettelijke normen, om tegemoet te komen aan de zorgen van de omwonenden. Hierbij maken we onderscheid tussen (1) bewoners van de polders en individuele woningen op vergelijkbare afstand tot de windmolens en (2) omwonenden in de wijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein.

De volgende maatregelen worden getroffen om geluid en slagschaduw te beperken:

1. Afspreken met initiatiefnemers dat gebruik gemaakt wordt van geluidarme windmolens (beste beschikbare techniek).
2. De zoekgebieden voor windmolens verkleinen ten opzichte van de wettelijke (veiligheidsnormen) die gehanteerd zijn voor de scenario's, waardoor de afstand tussen windmolens en woningen in de woonwijken minimaal 800 meter wordt; geen windmolens in het middengebied van Rijnenburg.
3. Afspreken met initiatiefnemers dat de mogelijkheid wordt geboden aan bewoners van de polders om zelf invloed te hebben op het voorkomen van hinderlijke situaties en dat jaarlijks wordt gerapporteerd over het functioneren van de windmolens en de daaruit volgende geluidbelasting en slagschaduw.

Ad 1. Geluidarme windmolens

Onderzoek van DGMR heeft aangetoond dat het verschil tussen grote en kleinere windmolens op geluidbelasting en slagschaduw verwaarloosbaar is. Grote windmolens produceren wel veel meer energie dan kleine windmolens. Daarom worden geen grenzen gesteld aan de hoogte van de molens. Het verschil tussen het geluid dat verschillende modellen windmolens maken, kan oplopen tot circa 5 dB. Omdat de komende jaren ontwikkelingen verwacht worden op dit gebied, wordt nu geen absolute waarde geformuleerd voor het geluidsniveau van de windmolens. Wel wordt van de initiatiefnemers geëist dat zij de beste beschikbare techniek op gebied van geluidsbeperking van dat moment moeten toepassen.

Ad 2. Afstand tussen windmolens en woningen in de woonwijken

De zoekgebieden voor windmolens zijn naar aanleiding van de zorgen van bewoners dusdanig verkleind dat de afstand tot woningen in de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein groter wordt. De zoekgebieden liggen op een afstand van minimaal 800 meter ten opzichte van de omliggende wijken. Door deze grotere afstand zijn zowel de hoorbaarheid van de windmolens als de slagschaduw beperkt, mede door de aanwezigheid van de snelwegen om het gebied. Met deze afstand blijft de belasting van de omliggende wijken ook binnen de recente richtlijnen van de Word Health Organization (WHO). Deze WHO-richtlijn is strenger is dan onze wettelijke normen.

Ad 3. Voorkomen hinderlijke situaties

De afstand tot woningen in de buurgemeenten is, op twee Woerdense woningen na, meer dan 800 meter. Voor de woningen binnen de polders in Utrecht is de situatie anders. Doordat de windmolens dichterbij deze huizen staan dan 800 meter, is hier vanzelfsprekend meer effect. Hier moeten we daarom op een andere manier sturen op het beperken van de hinder. Voor geluid is het lastig om bovenwettelijke maatregelen te treffen, maar voor slagschaduw zien we hiervoor wel kansen.

De slagschaduw willen we beperken door bewoners en omwonenden (ook buiten de gemeentegrenzen) de mogelijkheid te geven om zelf aan te geven wanneer op het gebied van slagschaduw de meest hinderlijke situaties bestaan. Ook moeten initiatiefnemers aangeven welke invloed bewoners hebben op het treffen van maatregelen om de hinder te beperken (bijvoorbeeld door op die momenten de molens vaker dan wettelijk vereist tijdelijk stil te zetten). De manier waarop dit gebeurt, moeten initiatiefnemers opnemen in het participatieplan, dat deel uitmaakt van de in te dienen voorstellen, voorafgaand aan de planologische besluitvorming. In dit participatieplan wordt ook aangegeven welke financiële compensatie voor bewoners van de polders geboden gaat worden en hoe omgegaan zal worden met sociale grondvergoedingen. Wij eisen in aanvulling daarop ook van de initiatiefnemers dat zij elk jaar een rapportage publiceren, waarin ze aangeven op welke wijze voldaan is aan de wettelijke regels voor geluid en slagschaduw en niet alleen op momenten dat er klachten zijn, zoals normaliter gebruikelijk is.

In onderstaande figuur is aangegeven wat de mogelijke effecten zijn van een lijnopstelling van windmolens, passend in het zoekgebied. Er zijn meerdere lijnopstellingen of andere opstellingen denkbaar. Bij deze lijnopstelling liggen de windmolens relatief ver van de woningen in de Meern en de woningen aan de Reyerscop. De daadwerkelijke geluidbelasting zal anders zijn als de windmolens op andere locaties gerealiseerd worden, er minder windmolens komen dan maximaal mogelijk of als windmolens met een ander brongeluid worden gebruikt dan bij deze berekening aangenomen. Voor de wijken in De Meern, Nieuwegein en ook voor IJsselstein is dit geen worst case scenario. Dit scenario is wel doorgerekend voor het concept voorstel. In de berekeningen is de eis van geluidarme windmolens meegenomen. Ook is de meest recente, nationaal voorgeschreven, rekenmethodiek toegepast.

Voor slagschaduw is bij benadering het invloedsgebied voor slagschaduw weergegeven. Buiten dit gebied is geen sprake van slagschaduw en binnen dit gebied zal de slagschaduw nooit meer zijn dan de wettelijke norm van 5,7 uur per jaar. Door het schrappen van de windmolens in het middengebied, zal er geen merkbare slagschaduw meer zijn voor de woningen langs de Nedereindseweg.

Voor geluid zijn de contouren van zowel het wettelijk kader als de ambitie weergegeven. Het wettelijk kader is 47 dB Lden (jaargemiddelde gewogen etmaalgemiddelde day-evening-night) en 41 dB Lnight (jaargemiddelde gewogen nachtgemiddelde night 23 uur – 7 uur). De ambitie is gelijk aan de WHO-norm, 45 dB Lden.

Geluidcontouren en invloedsgebied slagschaduw voor de voorbeelduitwerking van de visie.

Legenda: L_{den} 45 dB | L_{den} 47 dB | L_{night} 41 dB | Invloedsgebied slagschaduw

Energieproductie van en voor de regio Utrecht

De gemeente Utrecht wil de acceptatie van windmolens en zonnevelden versterken door eenduidige afspraken te maken over hoe de omgeving moet worden betrokken bij plannen voor nieuwe windmolens en zonnevelden. Dit sluit aan bij het op 28 juni 2019 gepubliceerde Klimaatakkoord, waarin wordt aangegeven dat participatie en acceptatie randvoorwaarden zijn voor doelrealisatie voor duurzame energieproductie op land. Op basis van dit klimaatakkoord is de Participatiewaaier opgesteld, die bedoeld is als menukaart voor projectparticipatie, waaronder financiële participatie bij zon en windprojecten op land. Wij verwachten dat initiatiefnemers de participatiewaaier toepassen en handelen naar de in de participatiewaaier genoemde Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land en de Gedragscode Zon op Land. Deze gedragscodes zijn, naast de brancheorganisaties, ondertekend door Greenpeace, Milieudefensie, Natuur & Milieu, de Natuur- en Milieufederaties en Energie Samen. De Gedragscode Zon op Land is tevens ondertekend door de Vogelbescherming en Natuurmonumenten. Essentiële onderdelen van deze gedragscodes zijn verankerd in het uitnodigingskader voor initiatiefnemers. Van initiatiefnemers van windmolenprojecten wordt geëist dat ze, voorafgaand aan de planologische besluitvorming, samen met de stakeholders een participatieplan maken, waarin voorstellen worden gedaan voor lokaal eigendom, een bijdrage aan een omgevingsfonds, sociale grondvergoedingen en omwonendenvergoedingen. Van initiatiefnemers voor zonnevelden geldt ook de voorwaarde van lokaal eigendom en ligt de lat hoog als het gaat om natuur en behoud van oorspronkelijke landschapsstructuren. De voorwaarden voor natuur en landschap, geluid en slagschaduw en participatie zijn uitgewerkt in het uitnodigingskader.

De Participatiewaaier en de Gedragscode Zon op Land zijn in november 2019 gepubliceerd en aan het voorstel toegevoegd als richtlijn voor initiatiefnemers.
De concretisering van de onderdelen van het participatieplan is verplaatst van de visie naar het uitnodigingskader en daarin nader uitgewerkt op basis van de binnengekomen reacties en de business case analyse.

Ontwikkelstrategie landschap

Uit de stadsgesprekken en uit de raadsbehandeling van juli 2017 is duidelijk naar voren gekomen dat er naast de energieproductie ook aandacht moet zijn voor de bestaande waarden en ontwikkeling van het landschap. In de ontwerpateliers en werkbijeenkomsten is stapsgewijs toegewerkt naar een landschappelijk raamwerk dat is toegepast op alle zes scenario's. Dit landschappelijk raamwerk bevat bestaande waardevolle elementen (o.a. de boerderijlinten, kades en watergangen) en bestaat daarnaast uit bouwstenen die in welke toekomstige invulling van het gebied dan ook een plek zullen hebben. Investering in deze bouwstenen kan dan ook gezien worden als een "no regret" maatregel. Dit landschappelijk raamwerk is grotendeels overgenomen in de visie: aanleg en renovatie van fiets- en wandelroutes, extra beplanting langs deze routes, afzomen van de zonnevelden met natuurvriendelijke oevers en verbrede sloten met rietkragen, een ecologische zone langs de Middelwetering en behoud van zowel de verkavelingsstructuur, het landschappelijk groen en de eendenkooi. Op deze manier wordt in Rijnenburg (voorlopig) invulling gegeven aan het toewerken naar een groene waaier om Utrecht.

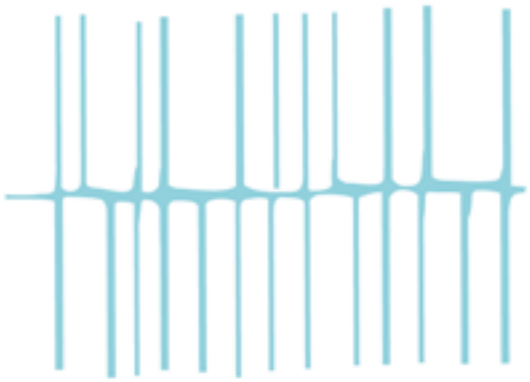
Het is niet noodzakelijk om alle bouwstenen uit het landschappelijk raamwerk direct en in zijn geheel te realiseren. Wel wordt een ruimtelijke reservering gemaakt die ruimte biedt voor flexibiliteit in de toekomst. De ambities voor recreatie en natuur kunnen slechts deels gefinancierd worden vanuit de business case van het energielandschap. In de aanloop naar de realisatiefase is, na vaststelling van de RSU, ook meer duidelijkheid over de toekomst van dit gebied op de langere termijn en kan hier bij de keuze in inpassing van de ambities rekening mee worden gehouden. Daarnaast wordt deze periode benut om te zoeken naar aanvullende financiering. Zowel binnen de eigen begroting als bij externe partijen onderzoeken we mogelijkheden voor subsidies van het Rijk en de provincie. Dit zodat bij de vaststelling van het bestemmingsplan of omgevingsplan hier helderheid over is.

Ontwikkeling landschap en groen

Door energieproductie verandert ons landschap. De meeste waardevolle elementen van het landschap nemen we als uitgangspunt voor inrichting van het energielandschap. De maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling (zie bovenste afbeelding) is zeer bepalend voor het landschap, de waterhuishouding en de natuurwaarde van het gebied. In het uitnodigingskader is opgenomen op welke wijze het oorspronkelijk grondgebruik mogelijk blijft na de levensduur van het zonnepark, conform de opdracht van de gemeenteraad dat de voorgestelde ontwikkelingen in het landschap reversibel (omkeerbaar) moeten zijn. Door de instandhouding van het huidige watersysteem en doordat dat de bodem onder de zonnepanelen groen moet blijven, treden er geen significante effecten op met betrekking veenoxidatie en CO_2-opslag.

Groen kan op verschillende plekken ontwikkeld worden. De voorkeur gaat uit naar extra groen langs de snelwegen (zie middelste afbeelding), langs kades (zie onderste afbeelding), langs recreatieve routes en als omzoming van de zonnevelden, waarbij doorzichten behouden blijven. Het betreft hier een accentuering van reeds aanwezige structuren, die eigen zijn aan het gebied.

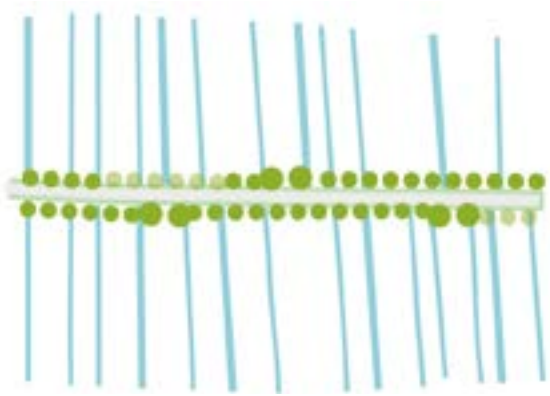
De concretisering van de wijze waarop ontwikkeling van landschap en groen wordt gerealiseerd, is verplaatst naar het uitnodigingskader.

Bouwsteen: behouden slagenverkaveling

Bouwsteen: beplanting langs snelwegen

Bouwsteen: vergoenen van de kade

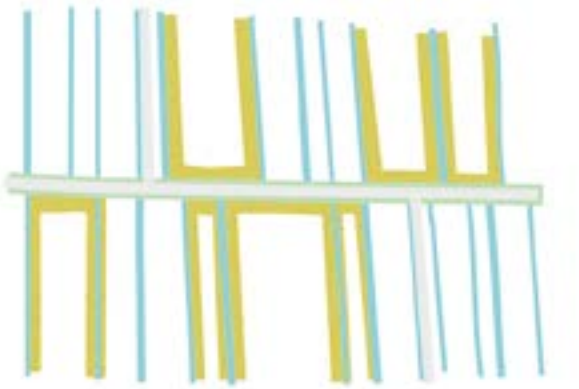
Ontwikkeling natuur

Het gebied herbergt veel natuurwaarden. Een groot deel van het huidige gebied kent een agrarisch gebruik. Dit gebruik heeft zowel positieve als negatieve effecten op aanwezige natuur. Doordat delen van de polder niet langer een agrarische functie zullen hebben, maar gebruikt kunnen worden voor zonnevelden, verandert het gebruik en effect op de natuur. Negatieve impact van de energieproductie op natuurwaarden wordt zoveel mogelijk voorkomen door bijvoorbeeld een stilstandvoorziening van windmolens tijdens het voorbijkomen van vogels en vleermuizen. In het uitnodigingskader is opgenomen welke maatregelen minimaal getroffen moeten worden voor natuurontwikkeling. De provincie kan aanvullend hierop eisen stellen ter bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten. Om dit te kunnen bepalen, wordt door de initiatiefnemers nog onderzoek gedaan naar mitigerende en compenserende maatregelen.

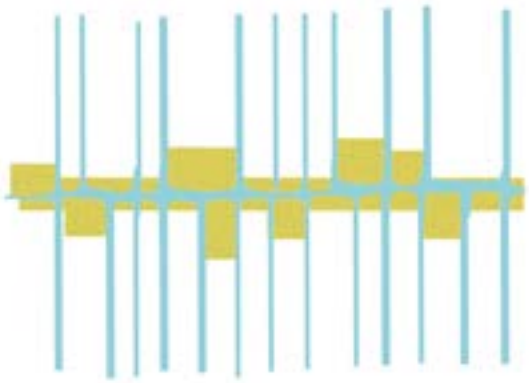
Naar het effect van zonnevelden op de bodem- en natuurontwikkeling is nog weinig onderzoek gedaan. Reden hiervoor is dat voor vergelijkbare landschapstypen nauwelijks langjarige ervaring is met grote zonnevelden. In Rijnenburg willen we de natuurontwikkeling in en om de zonnevelden daarom meerjarig monitoren, zodat deze kennis voor eventuele toekomstige zonnevelden wel beschikbaar komt.

Ten behoeve van natuurontwikkeling worden de volgende bouwstenen uit de scenario's toegepast: "rietkragen langs sloten" en "versterken van de wetering". Zie ook de afbeeldingen hiernaast.

De concretisering van de wijze waarop ontwikkeling van natuur wordt gerealiseerd, is verplaatst naar het uitnodigingskader.

Bouwsteen: rietkragen langs sloten

Bouwsteen: versterken van de wetering

Verbetering fiets- en wandelroutes

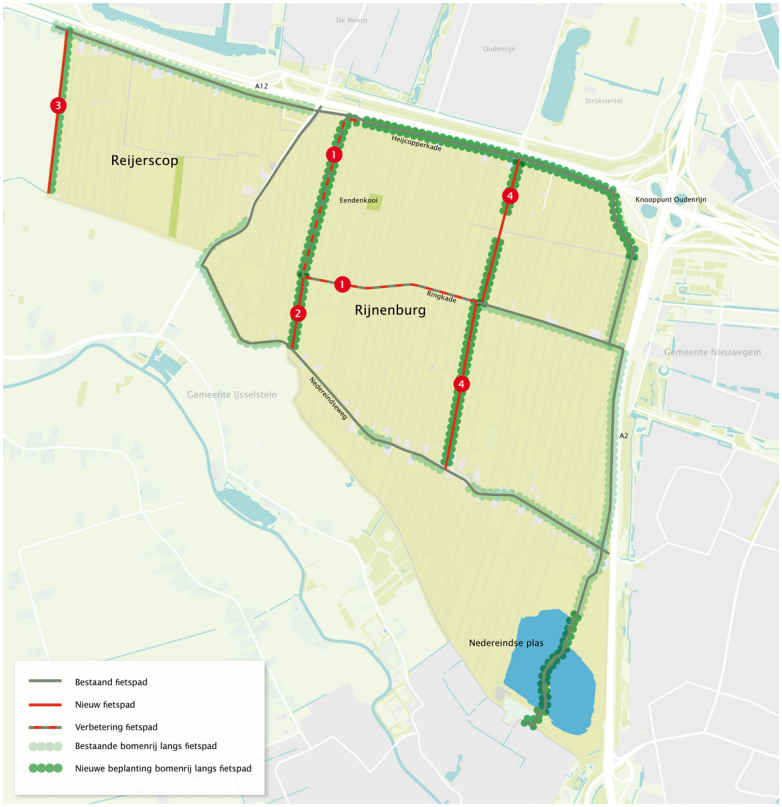
In de scenario's zijn op verzoek van de betrokkenen bij het participatieproces gewenste recreatieve verbindingen opgenomen. Deze verbindingen hebben een recreatieve waarde, maar dragen ook bij aan de mogelijkheden voor doorgaand langzaam verkeer. Het verbeteren van bestaande en toevoegen van nieuwe routes, maakt het mogelijk om vanuit het gebied zelf het landschap te beleven en kleinere ommetjes te maken. In de visie wordt ingezet op ontwikkeling van vier recreatieve routes (in volgorde van wenselijkheid):

1. Versterking van de Ringkade.
2. Nieuwe verbinding Ringkade-Nedereindseweg.
3. De nieuwe fietsroute Reijerscop, als de financiering hiervoor rond komt buiten het project energielandschap Rijnenburg.
4. Nieuwe verbinding Strijkviertel-Nedereindseweg, als hiervoor voldoende budget beschikbaar komt uit de business case.

Op onderstaande kaart staan de landschappelijke elementen en de mogelijke fiets- en wandelroutes.

De **Ringkade** verkeert in een zeer slechte staat van onderhoud. De recreatieve waarde van deze route wordt vergroot als deze weg versterkt wordt tegen verzakkingen en opnieuw geasfalteerd.

De **nieuwe verbinding Ringkade-Nedereindseweg** voegt het meeste toe als het gaat om verkorten van rijafstanden en vergroting van de mogelijkheden tot het maken van wandel- of fietsrondjes. Deze route valt buiten de zoekgebieden voor zon en wind en kan desgewenst dus gerealiseerd worden in het energielandschap.

Kaart landschap met fiets- en wandelroutes

De **nieuwe fietsroute Reijerscop** maakt deel uit van het programma Recreatie om de Stad. Voor realisatie van deze route is door betalende partijen een intentieverklaring getekend. Er wordt nu gewerkt aan bestemmingsplannen om dit mogelijk te maken. Deze fietsroute wordt op zijn vroegst in 2021 gerealiseerd.

De nieuwe noord-zuidverbinding door het midden van het gebied is gewenst om de mogelijkheden voor (kleinere) fiets- en wandelrondjes in het gebied te vergroten. In het uitnodigingskader is opgenomen op welke wijze er voor gezorgd wordt dat er in het energielandschap ruimte is voor realisatie van deze route.

De Ringkade is niet geschikt te maken als aanvoerroute en/of onderhoudsweg voor windmolens zonder de cultuurhistorische waarde onomkeerbaar te vernietigen. De aanleg van permanente toegangswegen wordt zo goed mogelijk gecombineerd met de realisatie van nieuwe recreatieve routes. De aanleg van bouw- en toegangswegen maakt deel uit van de business case voor windenergie. Met de initiatiefnemers worden, na hun keuze voor de toegangswegen, afspraken gemaakt over het realiseren van recreatieve routes en de financiering daarvan. De kans op financiering vanuit de business case voor overige recreatieve routes is klein en juridisch gezien ook niet zonder meer verhaalbaar op de initiatiefnemers voor windenergie. Een gemeentelijke investering hiervoor heeft een sterke relatie met de bereidheid van andere partners om hieraan mee te werken en mee te betalen. Zolang de nieuwe gewenste recreatieve verbindingen niet gerealiseerd zijn, zal op deze plekken een ruimtelijke reservering worden opgenomen.

Op basis van het onderzoek naar de mogelijke aanvoerroutes voor windmolens en juridisch advies blijkt dat een koppeling tussen de benodigde aanvoerroutes voor windmolens en te realiseren recreatieve verbindingen niet gemaakt kan worden. Uit de business case analyse blijkt dat de kosten voor te realiseren infrastructuur een significante impact hebben op het rendement van de energieproductie. Als het plan voor de windmolens in combinatie met de zonnevelden bekend is, kan beter bepaald worden of het economisch verantwoord is om de kosten van recreatieve infrastructuur op de initiatiefnemers te verhalen en of dat juridisch gezien ook afdwingbaar is.

Andere functies in het gebied: woningbouw, roeiwater en behoud van agrarische functie

De keuze voor ontwikkelingen in Rijnenburg ná 2030 is onderdeel van een integrale ruimtelijke-economische afweging. Deze afweging wordt in 2020 gemaakt bij de actualisatie van de Ruimtelijke Strategie voor Utrecht (RSU) en het Ruimtelijk-Economisch Programma van de regio (REP). Woningbouw maakt geen onderdeel uit van de planontwikkeling voor het energielandschap. Door de keuze van de zoekgebieden voor zonnevelden en windmolens en de reservering voor een route tussen Strijkviertel en de Nedereindseweg blijft eventuele toekomstige woningbouw na 2030 mogelijk.

Op grond van het amendement ‘Roeiwater in Rijnenburg’ (Programmabegroting 2013) zijn in de scenario’s meerdere varianten opgenomen voor roeiwater in het gebied. Dit roeiwater zou een grote impuls betekenen voor de roeisport in Utrecht en tevens de belasting van het Merwedekanaal verminderen. Een roeiwater, inclusief coachpad, heeft een functie voor de sport (roeien, kanoën, lange afstand zwemmen, triatlon), recreatie (wandelen, fietsen, zwemmen) en voor de waterhuishouding (waterberging, waterbuffer zoetwater, watercompensatie). Er is onderzoek gedaan naar de technische haalbaarheid en de financiële haalbaarheid van een roeiwater in het gebied. Realisatie van een roeiwater in een energielandschap is financieel niet haalbaar zonder een grootschalige investering van de overheid. Realisatie van een roeiwater past ook niet bij de opdracht van de raad voor een tijdelijk energielandschap zonder onomkeerbare ingrepen in het landschap. Om deze redenen zal een roeiwater niet meegenomen worden in de verdere planontwikkeling van het tijdelijke energielandschap. Om realisatie van een roeiwater voor 2040 niet onmogelijk te maken, wordt wel een ruimtelijke reservering voor een roeiwater opgenomen. De definitieve locatie voor een roeiwater zal bepaald worden bij de planontwikkeling voor een permanente bestemming van het gebied.

Windmolens vergroten de financiële draagkracht van agrariërs in het gebied en versterken daarmee het draagvlak van de agrarische functie in het gebied. De agrarische functie blijft in Reijerscop volledig behouden, omdat Reijerscop niet de status heeft van pauzelandschap en wij in onze stad op deze plek de agrarische functie een plek willen geven.

In alle scenario's blijft Reijerscop agrarisch gebied en zo ook in de visie van de gemeente. In Rijnenburg zal de agrarische functie, op kavels waar zonnevelden komen, vervangen worden door de dubbelfunctie energie en natuur, waarbij langs de randen van zonnevelden ruimte wordt gecreëerd voor natuurontwikkeling. Op de kavels die in gebruik blijven voor de landbouw kan, met medewerking van de grondeigenaren, agrarisch natuurbeheer worden toegepast om de natuurdoelstellingen voor het gebied te realiseren.

- Het zuidelijke zoekgebied voor windmolens in het middengebied van Rijnenburg is geschrapt.
- Het noordelijke zoekgebied van windmolens is uitgebreid ten noorden van de Middelwetering. Hierdoor is één windmolen extra te realiseren in een lijnopstelling, waarbij de windmolens verder liggen van de Meern en eventuele toekomstige woningen in Rijnenburg.
- De locatie voor de reservering van het roeiwater is verplaatst ten opzichte van het conceptvoorstel, waarbij in plaats van scenario 'De Ring' scenario 'De Kreek' het uitgangspunt is. Redenen voor deze verplaatsing zijn (1) de business case voor zonnevelden die niet haalbaar is als een zone van 100 meter vanaf de Middelwetering vrijgehouden moet worden en (2) de mogelijkheid om een robuuste ecologische structuur te realiseren langs de Middelwetering.
- De mogelijkheden voor toepassing van agrarisch natuurbeheer zijn geconcretiseerd.

Welke scenario's zijn gebruikt voor de visie?

Bij de formulering van de visie zijn elementen uit verschillende scenario's gebruikt:

- Voor hinderbeperking van windmolens is gebruik gemaakt van de strategie om de zoekgebieden voor de windmolens te verkleinen, zodat de windmolens verder van de woonwijken komen te liggen. Dit is conform de scenario's 'De Kreek' en 'Poldergroep'.
- Het landschappelijk raamwerk was onderlegger voor alle scenario's en is in de visie overgenomen. Het raamwerk is opgebouwd uit bestaande en (een reservering voor) nieuwe landschappelijke elementen, recreatieve routes en structuren voor groen en ecologie.
- De bouwsteen "behouden slagenverkaveling" wordt toegepast op het gehele energielandschap, conform alle scenario's.
- De bouwsteen "versterken van de wetering" wordt toegepast op de Middelwetering, conform de scenario's 'Poldergroep', 'Nieuw Rijnenburg' en 'De Ring'. De vorm waarin dit gebeurt, zal afhangen van het feit of de reservering van het roeiwater blijft staan.
- De bouwsteen "beplanting recreatieve ontsluiting" (alle scenario's behalve 'Poldergroep') en "vergroenen van de kade" ('Energie Voorop', 'Zon Voorop' en 'De Ring') wordt toegepast op de nieuwe en versterkte recreatieve verbindingen.
- De bouwsteen "rietkragen langs sloten" wordt toegepast op de zonnevelden in de lager gelegen delen van de polder, conform alle scenario's behalve 'Poldergroep'.

Het optimum met betrekking tot financiële participatie is niet zichtbaar in de scenario's, maar wel een belangrijk onderdeel van de visie. Hetzelfde geldt voor het sturen op geluidarme windmolens.

Scenario 'Zon Voorop' is uitvoerbaar binnen de visie en het uitnodigingskader. Het zelfde geldt voor grote delen van de scenario's 'Energie Voorop', 'De Ring' en 'De Kreek'. In 'Energie Voorop' en 'De Ring' is het zoekgebied voor wind groter. In 'De Kreek' ligt het zoekgebied voor zon verder zuidelijk. De scenario's 'Nieuw Rijnenburg' en 'Poldergroep' zijn voor een klein deel uitvoerbaar binnen de visie en het uitnodigingskader. In de scenario's 'Energie Voorop', 'De Ring' en 'Nieuw Rijnenburg' ligt het zoekgebied voor de windmolens dichterbij de woonwijken dan in de visie. In de scenario's 'De Kreek' en 'Poldergroep' is deze afstand in Rijnenburg vergelijkbaar en in Reijerscop iets groter.

Toelichting op zoekgebieden

Wettelijke randvoorwaarden

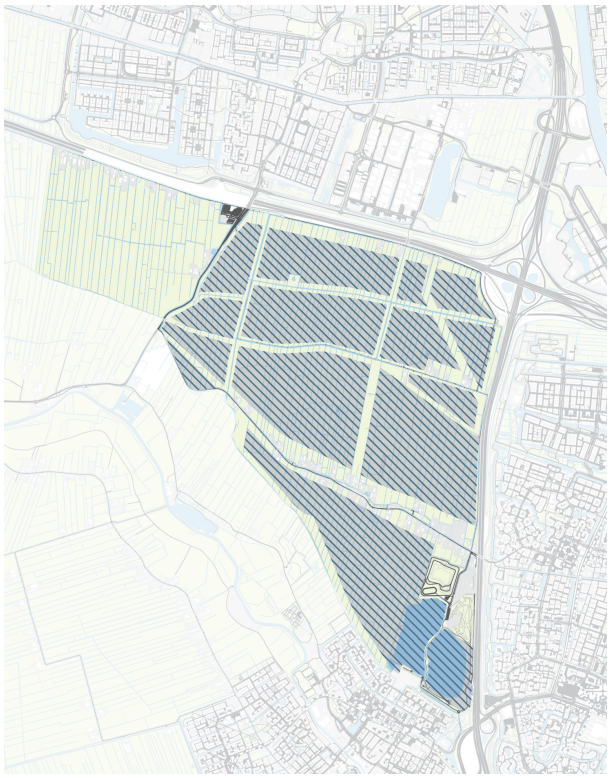
In de scenario's zijn de zoekgebieden voor windenergie en zonnevelden beperkt door wettelijke randvoorwaarden. De wettelijke te hanteren afstand tot windmolens is in een aantal gevallen afhankelijk van de omvang van de molen. Bij het definiëren van de zoekgebieden zijn wij uitgegaan van grote windmolens met een ashoogte van 155 meter en een rotordiameter van 150 meter.
In het Handboek Risicozonering Windturbines zijn veiligheidsafstanden tot windmolens opgenomen:

- De afstand tot snelwegen moet minimaal de helft van de rotordiameter zijn. Voor grote windmolens komt dat neer op 75 meter.
- De afstand tot kwetsbare objecten (waaronder woningen) moet minimaal de ashoogte plus een halve rotordiameter zijn. Voor grote windmolens komt dit neer op circa 230 meter.

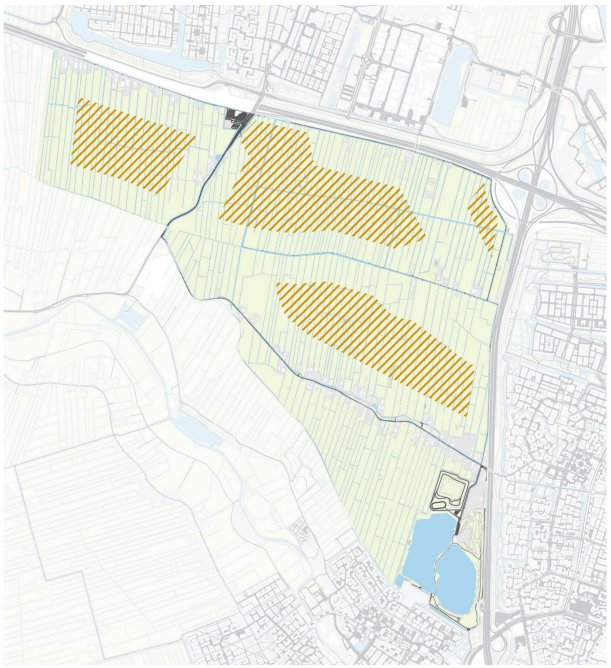
Door het gebied lopen verschillende aardgastransportleidingen en een hoogspanningsleiding. Deze kennen allen een zone van 250 meter waar geen windmolens mogen worden geplaatst. De beperkingen ten aanzien van zonnevelden zijn minder vergaand en betreffen uitsluitend een zone van 55 meter direct onder de hoogspanningsleiding en een strook van 5 meter aan weerszijde van het hart van de gasleiding.

In het zuidelijkste deel van Rijnenburg (ten westen van de Nedereindse Plas) zou op basis van de wettelijke normen ruimte zijn voor één windmolen. Dit is tijdens de participatieve ontwerpfase door geen enkele partij als wenselijke of haalbare optie gezien.

Op basis van bovenstaande zijn de maximale zoekgebieden in Rijnenburg en Reijerscop grofstoffelijk bepaald en als volgt opgenomen in de meeste recente versie van het scenariodocument (zie afbeeldingen hiernaast):

Maximaal zoekgebied zon voor scenario's

Maximaal zoekgebied wind voor scenario's

Maximale capaciteit energieproductie

De mogelijkheid voor aansluiting op het elektriciteitsnet is randvoorwaardelijk voor een energielandschap. De aansluitcapaciteit voor energieproductie in Rijnenburg/ Reijerscop is beperkt. In het noordoosten van Rijnenburg ligt een transformatorstation met aanwezige spanningen van 150 kV, 50 kV en 10 kV-aansluitingen. De ruimte voor aansluitingen op transformatorstation in Rijnenburg is beperkt tot in totaal 130 MVA: maximaal twee op een 50 kV-aansluiting en drie op een 10 kV-aansluiting. Deze aansluitcapaciteit past goed bij de hoeveelheid windmolens en zonnevelden die binnen de zoekgebieden gerealiseerd kunnen worden. Om de energieproductie te maximaliseren en de kosten voor aansluitingen te beperken, sturen wij op een zo efficiënt mogelijk gebruik van de bestaande aansluitingen. Ook het aantal initiatieven wordt beperkt door het aantal aansluitingen, omdat per aansluiting conform de Elektriciteitswet maar één initiatiefnemer mag worden aangesloten. Uitbreiding van de bestaande aansluitcapaciteit duurt vijf tot zeven jaar en is binnen de scope van een pauzelandschap geen optie.

In het uitnodigingskader is opgenomen hoe we sturen op optimale benutting van de beschikbare aansluitcapaciteit.

Initiatiefnemers kunnen zelf sturen op efficiënt gebruik van aansluitingen (en daarmee gepaarde kostenbesparing) door een gedeelde aansluiting van windmolens en zonnepanelen. Reden hiervoor is dat windmolens en zonnepanelen zelden gelijktijdig (maximale) energie produceren. Als het hard waait (vooral in het voor- en najaar), is er over het algemeen minder zon. In de zomer is er meer zonneschijn, maar waait het over het algemeen minder hard. Ook zullen initiatiefnemers een optimum zoeken tussen opgesteld piekvermogen en de maximale teruglevercapaciteit, waarbij gebruik wordt gemaakt van zogenaamde peakshaving: het uitschakelen van een deel van de zonnepanelen op momenten dat de levering hoger is dan de aansluiting aan kan.

In deze visie is uitgegaan van de huidig beschikbare aansluitcapaciteit. Deze is beperkend voor de hoeveelheid zonnevelden. De maximale hoeveelheid te realiseren zonnevelden is naar verwachting circa 163 MW, de hoeveelheid die in de scenarioanalyse is gehanteerd.

In het zoekgebied voor de windmolens past niet meer windvermogen dan dat het transformatorstation aan kan. Binnen het zoekgebied passen niet meer dan acht grote windmolens van in totaal 36 MW. Als gekozen wordt voor kleinere windmolens, passen er meer windmolens, maar niet (veel) meer vermogen (MW).

Op basis van in de scenario's gehanteerde kentallen is voor 163 MW zonneveld circa 230 hectare nodig. De zonnevelden produceren op basis van deze kentallen 155 GWh en de windmolens 117 GWh per jaar. Samen is dit gelijk aan 1 PJ, ofwel het elektriciteitsverbruik van 82.500 huishoudens.

Deze paragraaf is ingekort. In het uitnodigingskader is opgenomen hoe we sturen op optimale benutting van de beschikbare aansluitcapaciteit.

- Het maximale aantal windmolens is verlaagd van elf naar acht.
- Op basis van de second opinion is uitgegaan van een gemiddeld vermogen van de windmolens van 4,5 MW in plaats van 4 MW in het conceptvoorstel.
- De maximale elektriciteitsproductie is verlaagd van 96.000 naar 82.500 huishoudens vanwege de verkleining van het zoekgebied voor windmolens.

Zoekgebied zonnevelden: sturen op minimale aansluitkosten

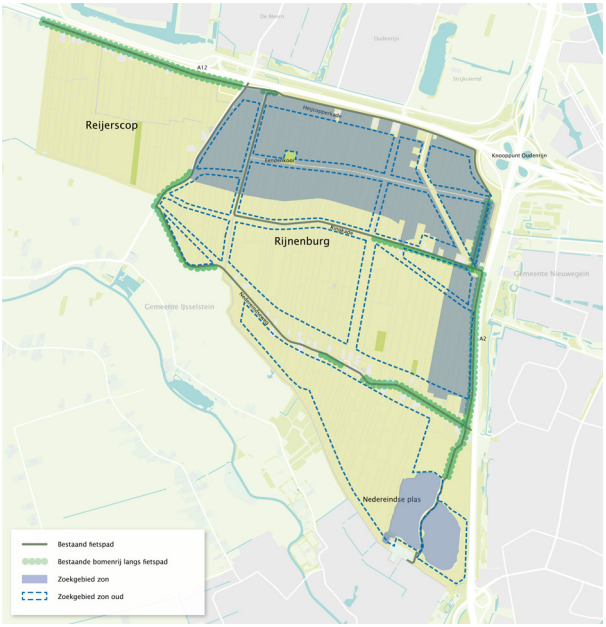
In de startnotitie voor dit project is vastgesteld dat “initiatiefnemers primair verantwoordelijk zijn voor de hoeveelheid energieproductie, de business case die daarbij hoort, de plaatsing, de deal met de betreffende grondeigenaren, de optimalisatie voor geluid en slagschaduw en voor de regeling voor financiële participatie en eigenaarschap”. Uiteindelijk zal de energieproductie de initiatiefnemers geld opleveren. Wij vinden het van groot belang dat de opbrengsten van de energieproductie zoveel mogelijk ten goede komen aan (de bewoners van) het gebied. Dit doen we door te sturen op een zo sterk mogelijke business case, zodat er zoveel mogelijk investeringen gevraagd kunnen worden van de initiatiefnemers.

De business case voor zonnevelden is sterk afhankelijk van de hoogte van de door het Rijk verstrekte SDE-subsidie. Ook biedt het Rijk, door plafonnering van het totale subsidiebudget, beperkte ruimte voor ontwikkeling van zonnevelden. Hierdoor zijn zonneveldontwikkelaars met elkaar in concurrentie: het is van belang om goedkoper te produceren dan andere ontwikkelaars, zodat aanspraak gemaakt kan worden op de schaarse subsidie. Er zijn weinig kosten waarop ontwikkelaars onderscheidend kunnen zijn. De belangrijkste zijn de te verstrekken grondvergoedingen en vooral de aansluitkosten. Wij willen op drie manieren sturen op zo laag mogelijke aansluitkosten voor zonnevelden en daarmee de kans op realisatie vergroten:

1. Combinatie van windmolens en zonnevelden op één aansluiting;
2. Optimale benutting van elke aansluiting, omdat een aansluiting van 11 MW op 50kV net zoveel kost als een aansluiting van een zonneveld van bijvoorbeeld 70 MW op 50 kV;
3. Kleine afstand tot het transformatorstation door positionering van zoekgebieden in noorden.

De gemeente heeft nauwelijks grondposities in de zoekgebieden, afgezien van de Nedereindse Plas en twee andere kavels in Rijnenburg. De afstand van de Nedereindse Plas tot het transformatorstation is mogelijk te groot voor een rendabele business case. De plassen zijn toch opgenomen in de visie, omdat de gemeente zelf ook wil bijdragen aan het beschikbaar stellen van grondposities voor energieproductie. De business case is mogelijk gunstiger als gekozen wordt voor een combinatie met een zonneveld langs de A12.

Door deze afwegingen is het zoekgebied voor zon verkleind, zoals te zien is op de afbeelding hieronder.

Zoekgebied zon

Ten opzichte van het conceptvoorstel is het zoekgebied voor zonnevelden als volgt aangepast:

- Vergroting doordat de reservering van het roeiwater is verplaatst.
- Vergroting zodat er een eenduidige norm is voor de te hanteren afstand tot woningen en cultuurhistorische objecten. Deze afstanden en ook de te hanteren ecologische zones liggen nu binnen de zoekgebieden. Het oppervlak van de zonnepanelen is hierdoor kleiner dan het oppervlak van de zoekgebieden.
- Cultuurhistorisch beschermde ensembles zijn uitgesneden uit het zoekgebied.

Zoekgebied windmolens: sturen op beperken geluid en slagschaduw

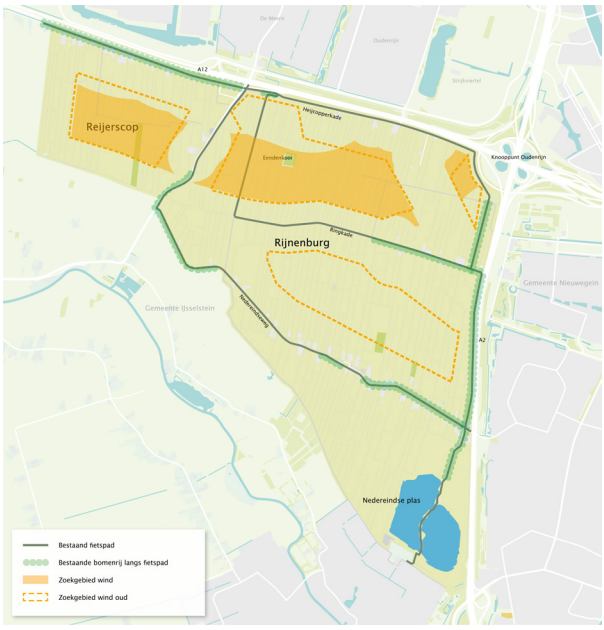
Het zoekgebied voor windmolens is verkleind ten opzichte van het maximale zoekgebied dat is gebaseerd op wettelijk vastgestelde veiligheidszones rond wegen, ondergrondse leidingen en gevoelige objecten (woningen). Door de zoekgebieden te verkleinen worden de geluidbelasting en slagschaduw in de woonwijken van De Meern en Nieuwegein beperkt. Belangrijkste reden hiervoor is de gehanteerde afstand van 800 meter tot de wijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein. Het niet toestaan van windmolens in het middengebied heeft vooral een positief effect op de woningen langs de Nedereindseweg.

De verkleining van het zoekgebied voor windmolens is hiernaast op de afbeelding te zien.

Ten opzichte van het conceptvoorstel is het zoekgebied voor windmolens als volgt aangepast:

- Het zuidelijke zoekgebied in het middengebied van Rijnenburg is geschrapt.
- Uitbreiding ten noorden van de Middelwetering vanwege de verplaatsing van de reservering voor het roeiwater. Een extra zoeklocatie nabij knooppunt Oudenrijn is toegevoegd, omdat dat op basis van de gehanteerde criteria mogelijk is. Deze twee uitbreidingen maken het mogelijk om een lijnopstelling te maken van acht windmolens die verder weg liggen van zowel de Meern als de lintbebouwing langs de Reyerscop en de Nedereindseweg.
- De grenzen zijn exact bepaald. De afstand van windmolens tot de lintbebouwing langs Reyerscop is minimaal 350 meter (als gevolg van de 800 meter tot de Meern). De afstand tot zestien solitaire woningen in Rijnenburg en Reijerscop is minimaal 250 meter. Soms komt het zoekgebied buiten het maximale zoekgebied, zoals bepaald in de scenarioanalyse. Reden hiervoor is dat de wettelijke afstandsnormen bij de scenarioanalyse niet exact op de kaart opgemeten zijn.

Deze paragraaf is ingekort, omdat de relatie tussen de aanvoerroutes en gewenste recreatieve routes is komen te vervallen.

Zoekgebied wind

Het hoofdstuk over de voorbeelduitwerkingen is komen te vervallen. De voorbeelduitwerkingen zijn niet meer actueel door de wijzigingen in het zoekgebied voor windenergie.

De rol van het uitnodigingskader

In de startnotitie voor dit project is opgenomen dat “initiatiefnemers primair verantwoordelijk zijn voor de hoeveelheid energieproductie, de business case die daarbij hoort, de plaatsing, de deal met de betreffende grondeigenaren, de optimalisatie voor geluid en slagschaduw en voor de regeling voor financiële participatie en eigenaarschap”. Dit uitgangspunt staat nog steeds. Hier willen we door middel van een uitnodigingskader nader vorm aan geven. Het is onze bedoeling om met het uitnodigingskader te sturen op maximale kwaliteit van het energielandschap voor zover dit past binnen een gezonde business case voor de energieproductie.

Een uitnodigingskader is van belang, omdat het geen gemeentelijk project betreft, maar een energielandschap dat wordt vormgegeven door initiatiefnemers, de gemeente en andere gebiedspartners. De gemeente heeft, op de Nedereindse Plas en nog twee kavels na, geen grondposities die voor energieproductie in Rijnenburg of Reijerscop ingezet kunnen worden. Om toch een hoogwaardig energielandschap te realiseren, sturen wij via onze bevoegdheid voor planologische besluitvorming.

Het uitnodigingskader is gebaseerd op de startnotitie, de raadsopdracht, het participatieve ontwerptraject, de binnengekomen reacties op het concept voorstel, de business case analyse en diverse inhoudelijke onderzoeken naar aanwezige natuurwaarden, geluid en slagschaduw en aanvoerroutes van windmolens. In het uitnodigingskader zijn voorwaarden opgenomen voor de ontwikkeling van windmolens en zonnevelden die betrekking hebben op:

- De initiatiefnemers;
- Inrichting natuur, landschap en recreatie;
- Beperken van geluid en slagschaduw;
- Participatie, waaronder het omgaan met financiële participatie en vergoedingen.

Het uitnodigingskader is belangrijk om zo duidelijk mogelijk aan te geven welke eisen de gemeente stelt aan de invulling van het energielandschap. Op basis daarvan kunnen initiatiefnemers voorstellen indienen. Voorstellen die niet passen binnen het uitnodigingskader, kunnen niet gerealiseerd worden. In het uitnodigingskader is opgenomen op welke wijze wij initiatieven selecteren. Ook is bepaald welke procedures voor planologische besluitvorming doorlopen worden.

Deze paragraaf is ingekort, omdat de inhoud van het uitnodigingskader verplaatst is naar het uitnodigingskader zelf.

Ontwikkelorganisatie Ruimte

Gemeente Utrecht

Bezoekadres Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht
Postadres Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00
Fax 030 286 0235
Mail duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	H. Kraaij	**Datum**	16 januari 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 61042	**Ons kenmerk**	4445445/20200116/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Totstandkoming en visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	10	**Beleidsveld**	Energie

Geachte leden van de raad,

Wij willen in de polders Rijnenburg en Reijerscop voor minimaal twintig jaar plaats bieden voor een energielandschap met zonnevelden en windmolens. Utrecht wil hiermee een forse bijdrage leveren aan het opwekken van duurzame energie. Wij hebben na een lang en zorgvuldig voortraject een definitief raadsvoorstel opgesteld voor vaststelling van een visie op het energielandschap en een uitnodigingskader voor initiatiefnemers. Op basis van dit voorstel kan planologische besluitvorming in gang gezet worden voor maximaal 8 grote windmolens en 230 ha zonnevelden in poldergebied Rijnenburg en Reijerscop. Hiermee kan voor 82.500 huishoudens elektriciteit worden opgewekt. Voor windmolens is ruimte in het noorden van Rijnenburg en Reijerscop en voor zonnevelden in het noorden en oosten van Rijnenburg. In het middengebied van Rijnenburg komen geen windmolens in tegenstelling tot het eerdere voornemen. Vanwege het uitgebreide proces dat is doorlopen, lichten wij met deze brief de totstandkoming van de visie en uitnodigingskader verder toe. Samen met de raadsbrief van 3 april 2019 bevat deze brief alle beslisinformatie die heeft geleid tot het raadsvoorstel voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.

Eerdere besluitvorming

Uw raad heeft op 6 juli 2017 het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop geamendeerd vastgesteld. In het startdocument werd voorgesteld om na vaststelling marktpartijen direct de ruimte te bieden tot het nemen van het initiatief voor de invulling van een energielandschap. Op uw verzoek hebben wij zelf initiatief genomen voor nader onderzoek naar een tijdelijk energielandschap. Na vaststelling van de visie en het uitnodigingskader door uw raad komt het initiatief weer bij de markt te liggen. In het raadsvoorstel voor vaststelling van een visie en een uitnodigingskader voor initiatiefnemers is gezocht naar het optimum tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder. Daarnaast is het voorgestelde tijdelijke energielandschap reversibel (omkeerbaar), zodat woningbouw in de toekomst mogelijk blijft.

Burgemeester en Wethouders

Datum 16 januari 2020
Ons kenmerk 4445445/20200116/HK

Belangrijkste wijzigingen in definitief voorstel

Zoals opgedragen door uw raad hebben wij op 3 april 2019 een conceptvoorstel voorgelegd aan de buurgemeenten IJsselstein, Montfoort, Nieuwegein en Woerden en ook aan de provincie. Wij hebben deze periode ook alle andere belanghebbenden de mogelijkheid gegeven te reageren. In het raadsvoorstel zijn twee grote wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van het conceptvoorstel. Allereerst is het zoekgebied voor windmolens verkleind: wij stellen voor te kiezen voor ruimte voor windmolens in het noordelijke deel van Rijnenburg en Reijerscop. Grondeigenaren geven aan dat zij niet mee willen werken aan de realisatie van windmolens in het 'middengebied' van Rijnenburg. Zonder medewerking van grondeigenaren kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied. Nabij knooppunt Oudenrijn is een zoeklocatie toegevoegd, omdat dit ruimte biedt voor één extra windmolen. Deze locatie past binnen de gehanteerde regels voor afstanden tot infrastructuur en ligt ook op meer dan 800 meter van woonwijken in Nieuwegein en Utrecht (ook nieuwbouw). Een tweede belangrijke wijziging is een verlenging van de exploitatietermijn voor zolang als nodig voor een rendabele business case. Energieproducenten hebben aangegeven tegenwoordig te moeten rekenen met een exploitatieperiode van minimaal twintig jaar in plaats van vijftien omdat de subsidievoorwaarden van het Rijk zijn veranderd. We zijn van mening dat met deze aanpassingen de realisatie van het tijdelijk energielandschap dichterbij is en we in Rijnenburg en Reijerscop aan de slag kunnen met het duurzaam opwekken van energie.

De raadsopdracht

Met het raadsbesluit van 6 juli 2017 heeft u ons opgedragen om samen met initiatiefnemers, belanghebbenden en een onafhankelijk procesbegeleider ten minste vier scenario's voor een samenhangend energielandschap te ontwerpen. De opdracht behelst ook het geven van inzicht in, en weging van, de effecten van het energielandschap, waarbij een optimum gezocht moet worden tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder. Daarnaast is gevraagd een reversibel (omkeerbaar) landschap te ontwerpen, zodat woningbouw in de toekomst mogelijk blijft. Ten slotte is opgedragen de scenario's met inzicht in weging en effecten van de door uw raad gedefinieerde elementen voor te leggen, om tot een raadsbesluit te komen.

Wij hebben deze raadsopdracht uitgevoerd in de vorm van een raadsvoorstel voor vaststelling van een visie en een uitnodigingskader. De visie is een document waarin wordt uitgelegd hoe is omgegaan met de opdracht van uw raad, zoals geformuleerd bij het startdocument. Met het vaststellen van het uitnodigingskader geeft u aan in welke gebieden en onder welke voorwaarden initiatiefnemers voorstellen kunnen indienen. Met een besluit over het raadsvoorstel bepaalt u nog niet hoeveel windmolens en zonnevelden er daadwerkelijk gaan komen.

Burgemeester en Wethouders

Datum 16 januari 2020
Ons kenmerk 4445445/20200116/HK

Terugblik: het conceptvoorstel

In de raadsbrief van 3 april 2019 hebben wij u geïnformeerd over de totstandkoming van het conceptvoorstel voor het energielandschap. Onderstaand volgt een korte samenvatting van de totstandkoming van het conceptvoorstel.

Tijdens het participatieve ontwerpproces zijn zes scenario's ontworpen
We hebben samen met initiatiefnemers, inhoudelijk experts, grondeigenaren, bewoners, omwonenden en belanghebbenden gedurende circa een jaar een ontwerptraject doorlopen om de scenario's te ontwikkelen. Tijdens het participatieproces zijn uiteindelijk zes uitvoerbare scenario's uitgewerkt. Deze zijn beschreven in een scenariodocument dat op basis van een recent uitgevoerde second opinion op twee plekken is aangepast (zicht baar in het document)
Zie bijlage 1: Aangepast scenariodocument.

U vroeg om een terugkoppeling van de uitvoerbaarheid van de scenario's zoals opgedragen door de raad
In de raadsbrief van 3 april 2019 is geconcludeerd dat niet alle door uw raad gevraagde scenario's uitvoerbaar waren. Hierin staat tevens inhoudelijk toegelicht hoe wij tot die conclusie zijn gekomen.

Leerpunten uit de participatie zijn meegenomen naar het voorstel
De boodschap en de lessen uit de gezamenlijke ontwerpfase voor de scenario's zijn vertaald naar uitgangspunten voor het conceptvoorstel. In het conceptvoorstel is vervolgens op basis van de beste onderdelen uit de verschillende scenario's gewerkt aan een optimale inrichting afgewogen tegen de door uw raad meegegeven elementen. De argumentatie voor de gemaakte keuzes in visie en uitnodigingskader zijn opgenomen in het raadsvoorstel.

Geen van de zes scenario's voldoet aan het door u gevraagde optimum
Daarom hebben we ervoor gekozen om te kijken of op basis van de zes scenario's een betere invulling mogelijk is. Het voorstel gaat niet alleen over de ruimtelijke vertaling van het energielandschap, maar ook over de verhouding tussen energieproductie en de effecten op de mensen in en om het gebied. Dit is wat ons betreft gelukt met het opstellen van het definitieve voorstel voor de visie en het uitnodigingskader.

Het participatieproces heeft veel opgeleverd, maar geen overeenstemming
De onafhankelijke procesbegeleider concludeert dat er geen ideaal scenario is uitgekomen dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. Zij concludeert ook dat we het punt naderen waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die belanghebbenden hebben. Het bleek voor de onafhankelijke procesbegeleider niet mogelijk om van alle betrokkenen instemming te krijgen op haar verslag. Deze conclusies zijn opgenomen in het verslag van de onafhankelijk procesbegeleider die ook is bijgesloten in de raadsbrief van 3 april 2019.
Zie bijlage 2: Verslag onafhankelijk procesbegeleider.

Burgemeester en Wethouders

Datum 16 januari 2020
Ons kenmerk 4445445/20200116/HK

Van conceptvoorstel naar definitief voorstel

De provincie en de buurgemeenten Montfoort, Nieuwegein, Woerden en IJsselstein zijn in staat gesteld om te reageren op het conceptvoorstel van 3 april 2019. Ook alle andere belanghebbenden hebben de mogelijkheid gekregen om te reageren. Hierbij zijn ook marktpartijen en inhoudelijk experts geconsulteerd. Het uitnodigingskader is uitgewerkt tot een uitvoerbaar en haalbaar stuk waarin de ambities van de gemeente en de reacties op het conceptvoorstel zijn meegenomen. Om de visie en het uitnodigingskader volledig te maken zijn nog een aantal onderzoeken uitgevoerd. Onderstaand wordt kort ingegaan op de verschillende onderdelen:

Reacties van inwoners, omwonenden, belangengroepen
Van bijna 400 inwoners, omwonenden en belangengroepen hebben wij een reactie ontvangen op het conceptvoorstel. Verder hebben ook het consortium Rijne Energie, Eneco en BHM en de grondeigenaren gereageerd op het conceptvoorstel. De ontvangen reacties kwamen voor een belangrijk deel overeen met vragen en zorgen die wij ook in het participatieproces zijn tegengekomen. De ontvangen reacties zijn samengevat en beantwoord in een reactiedocument. Naast de beantwoording in het reactiedocument zijn er nog een aantal gesprekken gevoerd met initiatiefnemers en belangengroepen die een reactie hebben ingediend. In het reactiedocument is in beeld gebracht tot welke acties en wijzigingen in het definitieve voorstel de reacties hebben geleid.
Zie bijlage 3: Reactiedocument en brieven aan provinciale staten en buurgemeenten

Reacties grondeigenaren, energieproducenten en buurgemeenten
Uit de reacties van de buurgemeenten blijkt dat zij de toekomstige woningbouwbehoefte in de regio niet goed weerspiegeld zagen in het conceptvoorstel. Het consortium van grondeigenaren in Rijnenburg heeft aangegeven dat er onvoldoende ruimte is voor de ontwikkeling van woningbouw in het gebied en wil niet meewerken aan de realisatie van windmolens in het ‘middengebied’ van Rijnenburg. Zonder medewerking van grondeigenaren kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied. Energieproducenten hebben aangegeven tegenwoordig te moeten rekenen met een exploitatieperiode van twintig jaar in plaats van vijftien omdat de subsidievoorwaarden van het Rijk zijn veranderd. We zijn van mening dat door de verkleining van het zoekgebied voor windmolens en verlenging van de exploitatietermijn de kans op realisatie van het tijdelijk energielandschap groter wordt. In het raadsvoorstel lichten wij toe hoe het energielandschap zich verhoudt tot besluitvorming in de RSU over eventuele toekomstige benutting van Rijnenburg voor andere opgaven dan het produceren van duurzame energie.

Second opinion geluid en slagschaduw
Er is door onderzoeksbureau Cauberg Huygen een second opinion op het onderzoek naar geluid en slagschaduw uitgevoerd, waarin ook de binnengekomen vragen over laagfrequent geluid, cumulatieve geluidseffecten en luchtkwaliteit zijn meegenomen. Op basis van deze second opinion stellen wij voor onderzoek te doen naar laagfrequent geluid in de nog uit te voeren milieueffectrapportage. In de second opinion is tevens gewezen op een aantal beperkte tekortkomingen in de (presentatie van) de berekeningen. De opsteller van de second opinion is van mening dat deze tekortkomingen geen afbreuk doen aan de conclusies van de beoordeelde rapportages. Om die reden is er voor gekozen de

rapportages niet aan te passen.
Zie bijlage 4: Second opinion geluid en slagschaduw.

Second opinion op feiten en cijfers
Door Ecorys is nagegaan of de gebruikte cijfers over de energieproductie correct zijn. Deze second opinion heeft meer inzicht gegeven in de onzekerheidsmarges die hiervoor gelden. Het scenariodocument is aangepast, omdat er een rekenfout zat in de energieopbrengst voor zonnevelden in de scenario's de Kreek en De Ring. In het definitieve voorstel en ook in de business case analyse is voor grote windmolens op een consequentere manier een vermogen van 4,5 MW aangenomen.
Zie bijlage 5: Review aannames 'Visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop'

Business case analyse
Om de ambities voor een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop waar te maken is het van belang dat u een uitnodigingskader vaststelt op basis waarvan een uitvoerbare business cases voor energieproductie mogelijk zijn. Voor de verschillende scenario's en het voorstel is daarom een businesscase analyse uitgevoerd. Deze analyse geeft inzicht in de impact van de ambities of maatregelen voor het energielandschap op de businesscase.
Zie bijlage 6: Rapportage business case Energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop.

Natuuronderzoeken
Er zijn een aantal aanvullende natuuronderzoeken gedaan, passend bij deze fase. De onderzoeken richten zich op een inventarisatie van soorten. Op basis van de uitkomsten van deze inventarisatie kunnen initiatiefnemers de benodigde maatregelen opnemen in hun plannen, passend bij de wettelijke kaders en de gestelde ambities. De inventarisatie wordt volledig afgerond in maart 2020. De samenvatting van de afgeronde onderzoeken is bijgesloten bij het raadsvoorstel.
Zie bijlage 7: Samenvatting conclusies natuuronderzoeken.

Route survey
In het conceptvoorstel is een relatie gelegd tussen gewenste recreatieve routes en toegangswegen naar windmolens. Om na te gaan of de bestaande recreatieve routes hier wel voor geschikt zijn, hebben we een zogenaamde route survey uit laten voeren. In een route survey wordt onderzocht welke routes wel en niet mogelijk zijn voor aanvoer van windmolens. In de praktijk worden deze routes grotendeels ook gebruikt als permanente toegangswegen. In de route survey voor Rijnenburg en Reijerscop is geconcludeerd dat de Ringkade niet geschikt is (te maken) voor transport van windmolens. In de visie is daarom afgezien van benutting van de Ringkade als aanvoerroute van windmolens.
Zie bijlage 8: Route survey windpark Rijnenburg.

Aanvullend onderzoek geluid en slagschaduw
Het definitieve voorstel voor het zoekgebied voor windmolens is opnieuw doorgerekend op de effecten voor geluid en slagschaduw. Voor het conceptvoorstel is een worst case situatie voor de woonwijken in de Meern, Nieuwegein en IJsselstein berekend. Voor de nieuwe berekeningen is uitgegaan van een voorbeelduitwerking zoals het mogelijk zou kunnen worden. Daarbij is een lijnopstelling van

windmolens aangenomen in het noorden van Rijnenburg en Reijerscop. Bij de realisatie van het energielandschap zal blijken dat molens op een andere plek terecht komen en dat er mogelijk ook minder molens komen.
Zie bijlage 9: Onderzoek geluid en slagschaduw definitieve voostel.

Roeiwater
De mogelijkheid van een roeiwater is onderzocht op technische en financiële haalbaarheid. U bent in de raadsbrief van 16 januari 2020 geïnformeerd over de resultaten van deze onderzoeken en de conclusies die wij daaraan verbinden. Op basis hiervan is besloten om een ruimtelijke reservering voor een roeiwater op te nemen, zodat duidelijk is dat het energielandschap een roeiwater niet onmogelijk maakt.

Vervolgproces

Na vaststelling van het uitnodigingskader door uw raad hebben initiatiefnemers drie maanden de tijd om voorstellen in te dienen, met - als nodig - een verlenging van nog drie maanden. Wij toetsen vervolgens of de initiatieven verenigbaar zijn met elkaar en gezamenlijk voldoende ruimte bieden voor (1) leefgebied voor watervogels, (2) recreatieve routes, (3) tijdelijke en permanente routes naar de windmolenlocaties en (4) elektriciteitskabels. Ook wordt getoetst of alle ingediende initiatieven passen binnen de op korte termijn beschikbare aansluitcapaciteit. De voorkeur gaat uit naar één initiatiefnemer voor het gebied ten noorden van de Ringkade.

Voor zonnevelden wordt de uitgebreide procedure doorlopen voor een Omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan voor twintig jaar. De gemeenteraad besluit over dergelijke afwijkingen van het bestemmingsplan door het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen (vvgb). Door een raadsbesluit over de verklaring van geen bedenkingen wordt de proceduretijd voor de vergunningen drie tot zeven maanden langer. Om dit te voorkomen leggen wij uw raad voor de zomer van 2020 een raadsvoorstel voor tot aanpassing van de algemene verklaring van geen bedenkingen (avvgb). De strekking van deze wijziging zal zijn dat de raad het college mandateert om onder bepaalde voorwaarden te besluiten over vergunningen voor zonnevelden in de stad.

Voor windmolens wordt een zwaardere procedure gevolgd dan voor zonnevelden: vaststelling van een nieuw bestemmingsplan (of een omgevingsplan als de omgevingswet in werking is getreden). In dit bestemmingsplan worden tevens de maatregelen opgenomen die, aanvullend op de initiatieven voor energieproductie, gerealiseerd worden door de gemeente of andere partners in het gebied. De bestemmingsplanprocedure loopt parallel aan de procedure voor een omgevingsvergunning voor de windmolens. Voor de ontwikkeling van windenergie wordt een combi-MER opgesteld. Op basis daarvan wordt het aantal en de positie van de windmolens bepaald. In de samenwerkingsovereenkomst met de initiatiefnemer voor windmolens zal afgesproken worden wie opdrachtgever wordt voor het MER.

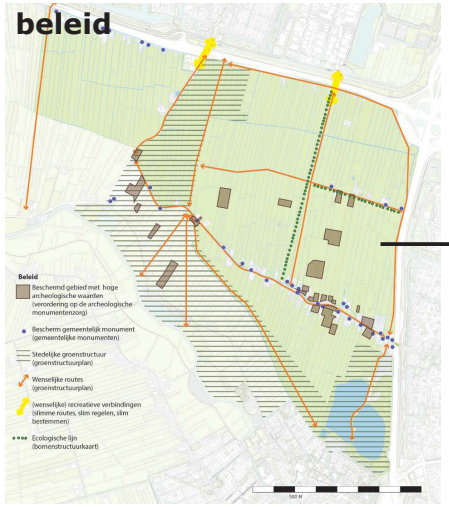
Tot slot

De reacties en (aanvullende) onderzoeken hebben geleid tot een definitief voorstel voor een visie en een uitgewerkt uitnodigingskader. Er is een check gedaan op (praktische) uitvoerbaarheid van het uitnodigingskader bij de initiatiefnemers. Verder is extern advies ingewonnen over de wijze waarop de ambities in het uitnodigingskader juridisch verdedigbaar zijn. De keuzes en argumentatie voor aanpassingen van de visie en uitwerking van het uitnodigingskader worden toegelicht in het raadsvoorstel.
Zie bijlage 10: Juridische analyse aanpak wind en zonnepark

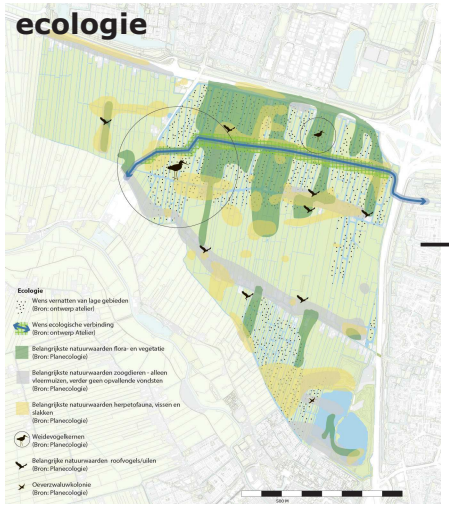
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn bereid om technische toelichting te geven op onder andere het gebruikte business case model.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

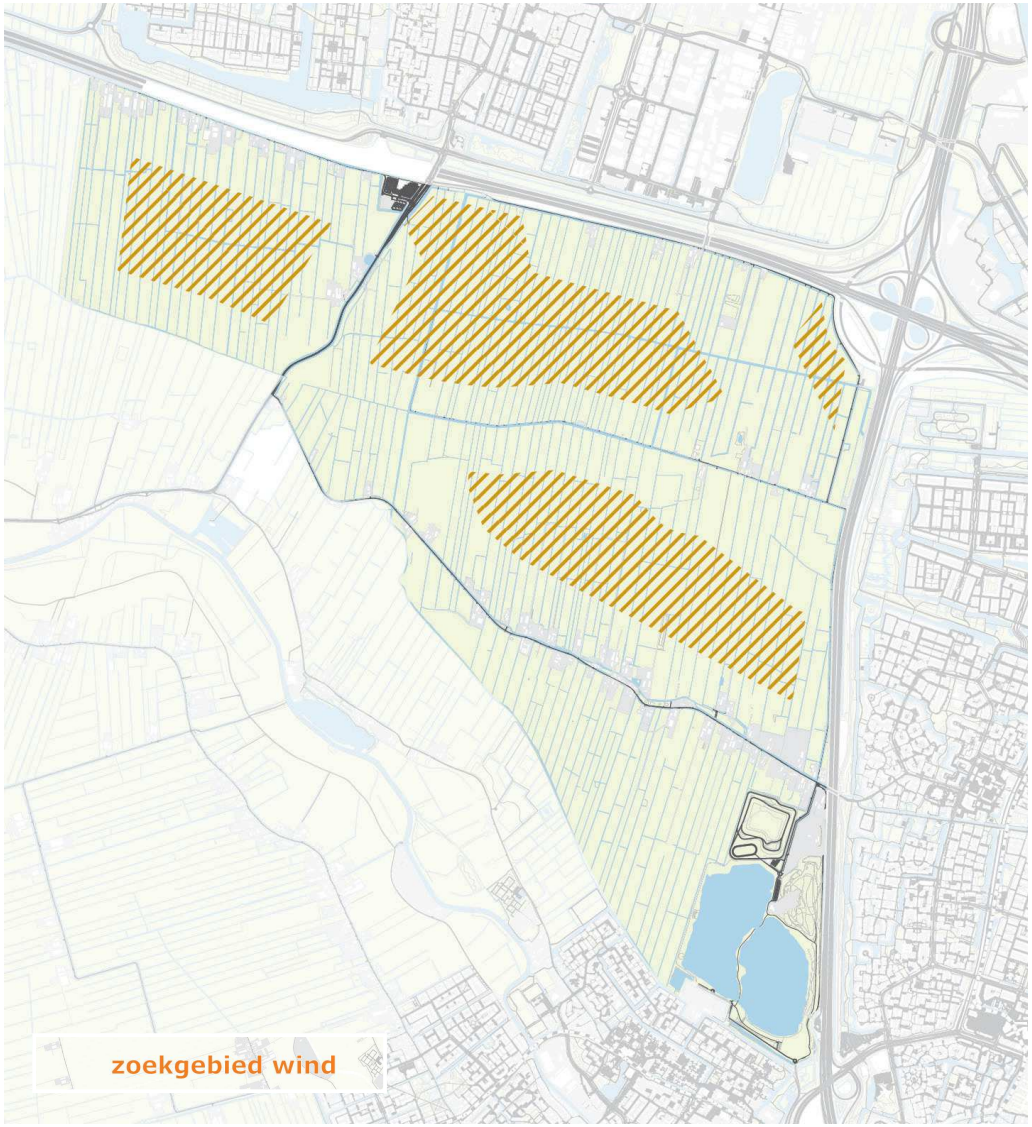

Landschappelijk raamwerk
Het landschappelijk raamwerk is opgebouwd uit verschillende elementen: de ondergrond (archeologie), bodem en water maar ook groen, ecologie, en infrastructuur. In het raamwerk ligt vast wat behouden moet blijven maar ook waar we ruimte willen reserveren voor de verdere inrichting van het polderlandschap zoals nieuwe wenselijke recreatieve routes.
Het raamwerk bouwt voort op de kenmerkende en waardevolle eigenschappen van het polderlandschap, als de boerderijlinten en slagenverkaveling.
Het verbindt Rijnenburg en Reijerscop met de omgeving, zowel het Groene hart als de omliggende gemeenten, de stedelijke omgeving.

De ontwerpateliers en werkbijeenkomsten met alle belanghebbenden, bestaande ecologische kennis en bestaand beleid hebben het raamwerk verrijkt met ideeën, wensen en bestaande plannen. Bijvoorbeeld de wens voor een verbinding tussen de Ringkade en de Nedereindseweg maar ook een noord-zuid verbinding tussen Strijkviertel en de Nedereindseweg uit het Groenstructuurplan is opgenomen.

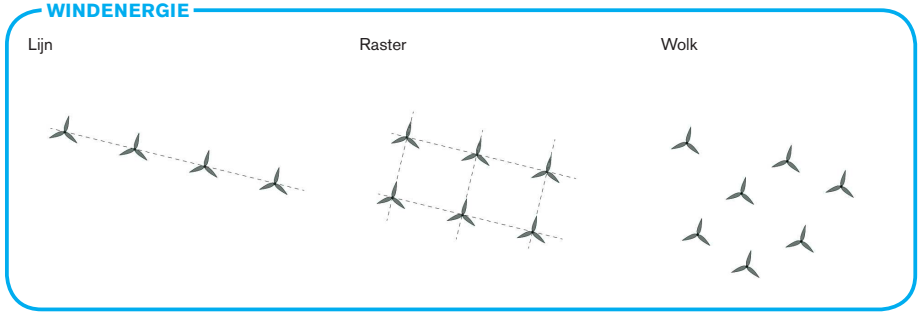
Het raamwerk vormt de basis voor de inpassing van de bouwstenen: landschap, zonne-energie en windenergie. Het kan zijn dat wensen pas later worden gerealiseerd maar door het raamwerk als uitgangspunt te nemen blijft de ruimte gereserveerd voor die ambities. Per scenario wordt vervolgens onderzocht waar, gekoppeld aan de energie-invulling, mogelijkheden zijn dit raamwerk aan te vullen en verder te verfijnen met behulp van extra bouwstenen. Dit kan door het aanbrengen van extra water en/of door het toevoegen van extra beplantingen (bouwsteen landschap).

Bouwsteen windenergie

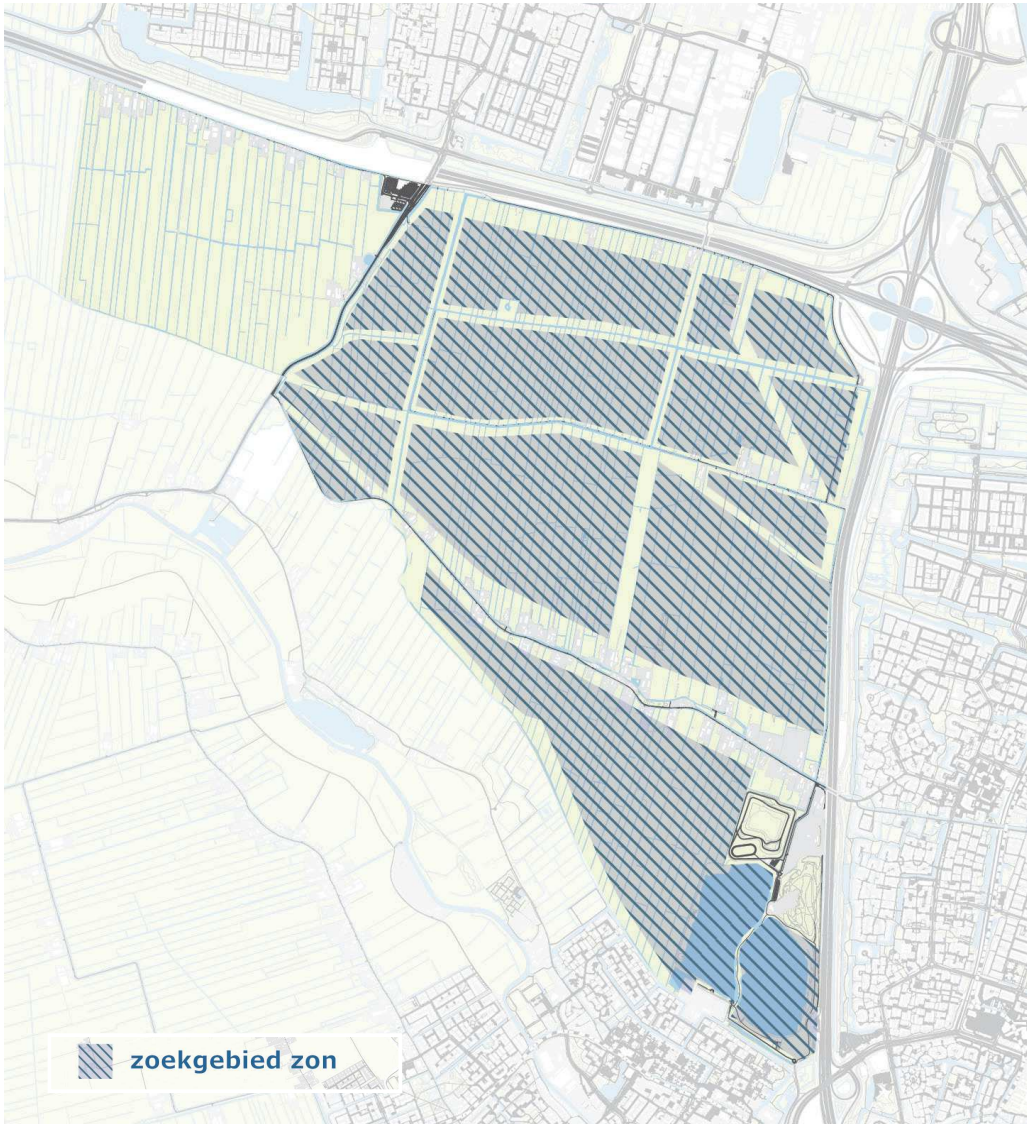
Voor Reijerscop ligt de keuze voor:
- behoud van het huidige open landschap zonder bijplaatsing van windmolens;
- behoud als landbouwgebied gecombineerd met de ontwikkeling van een permanent windpark (in een lijn-, raster- of wolkopstelling).

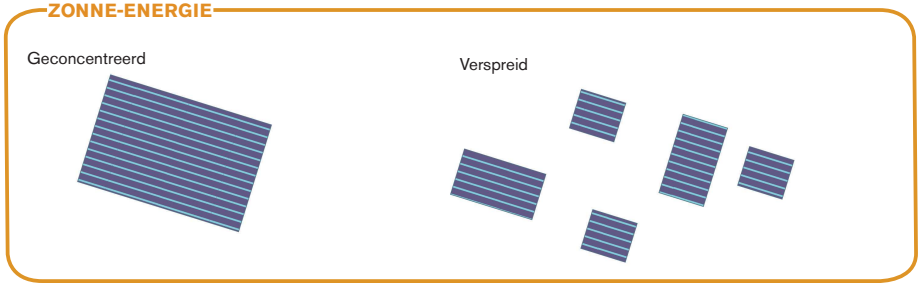
Gegeven de belemmeringen vanuit wind energie zijn voor windenergie 2 oost-west georiënteerde zoekgebieden denkbaar:
- parallel aan de A12, vanaf Reijerscop tot knooppunt Rijnenburg (met een onderbreking ter plaatse van de hoogspanningsleidingen)
- tussen de Ringkade en de Nedereindseweg

Plaatsing Ten aanzien van de ontwikkeling van windenergie zijn drie manieren voor de plaatsing van windmolens denkbaar:
- een lijnopstelling;
- een regelmatig raster;
- een wolk.

Bouwsteen zonne-energie

Behalve belemmeringen zoals hoogspanningsmasten en ondergrondse leidingen is het gehele gebied van Rijnenburg potentieel zoekgebied voor zone-energie. met uitzonering van Reijerscop.
Reijerscop is geen pauzelandschap. Voor Reijerscop wordt ook op termijn geen woningbouw voorzien en kent derhalve een duurzaam agrarisch perspectief. Een landbouwkundig gebruik van de gronden is te combineren met de bouw van windmolens, welke hier permanent kunnen worden ontwikkeld. De ontwikkeling van windenergie in Reijerscop kan bijdragen aan een versterkte economische positie van de landbouw.

Ten aanzien van de plaatsing van zonnevelden zijn op hoofdlijnen twee manieren denkbaar:
- een zoveel mogelijk geconcentreerde ontwikkeling;
- een meer verspreide ontwikkeling.

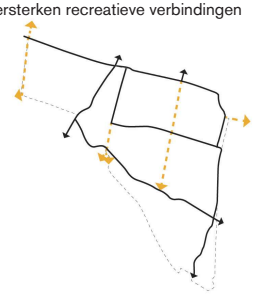
In beide gevallen zijn er ten aanzien van de ruimtelijke inpassing twee benaderingswijzen mogelijk: ‘uitdragen’ en ‘verdragen’.

Zowel bij een geconcentreerde ontwikkeling als bij een gespreide ontwikkeling behoeft de inpassing in de bestaande kavelstructuur en het behoud van zichtlijnen expliciet aandacht. Anders dan bij windenergie worden bij zonneparken grote aaneengesloten arealen ontwikkeld.

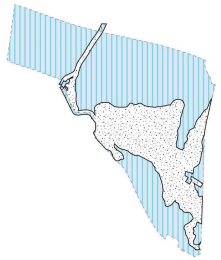
Uitgangspunt is dat de zonnevelden zich in de historisch gegroeide kavelstructuur voegen.
Met name in de open komgebieden moet worden voorkomen dat het beeld ontstaat van een aaneengesloten ‘zee’ van zonnepanelen ontstaat. Het is essentieel dat lange doorzichten en een ruimtelijke geleding wordt aangebracht.

Bouwsteen landschap

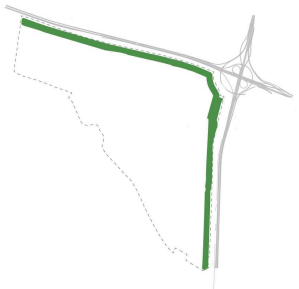
Versterken recreatieve verbindingen

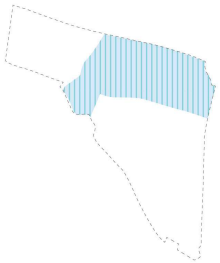
Vernatten lage delen komgronden

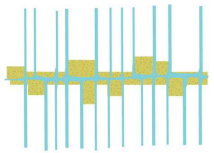
Beplanting langs snelwegen

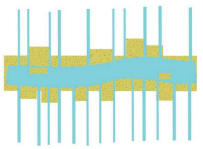
Toevoegen roeiwater

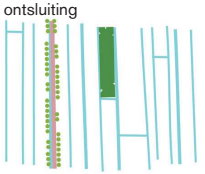
Versterken van de wetering

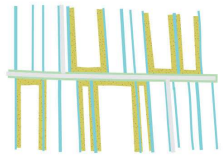
Toevoegen kreek

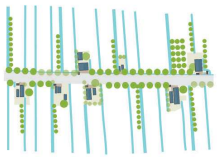
Beplanting recreatieve ontsluiting

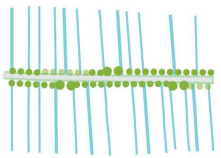
Rietkragen langs sloten

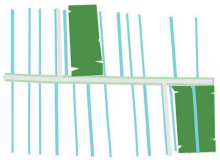
Vergroenen linten

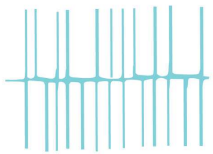
Vergroenen van de kade

Stroken parkbos

Behouden slagenverkaveling

Bouwstenen landschap
Uitgangspunt is dat de ontwikkeling van de herwinbare energie hand in hand gaat met de versterking van het groenblauwe raamwerk. De ontwikkeling van het energielandschap moet nieuwe ruimtelijke, ecologische en recreatieve kwaliteit aan het gebied toevoegen. Daartoe kan een breed palet aan bouwstenen worden ingezet, waarmee deels ook invulling kan worden gegeven aan de ideeën die vanuit de omgeving zijn aangedragen.

Versterken recreatieve verbindingen
A12 en A2 vormen sterke barrières in de recreatieve bereikbaarheid van het plangebied. Daarnaast is het gebied zelf recreatief beperkt ontsloten. De recreatieve waarde van het gebied wordt versterkt door de recreatieve verbindingen met de omgeving te verbeteren en door het gebied zelf met fiets- en wandelpaden meer toegankelijk te maken.

Vernatten lage delen komgronden
Kenmerkend voor het plangebied is het onderscheid tussen stroomrug en komgronden. De komgronden liggen lager, zijn natter en bestaan uit klei op restveen. Dat restveen is gevoelig voor oxidatie, waarbij CO_2 vrijkomt. Vernatting maakt deze gebieden aantrekkelijk als weidevogelgebied, leidt tot de ontwikkeling van een meer gedifferentieerde vegetatie (gevarieerde slootkanten, kruidenrijk grasland) en vertraagt de inklinking van het resterend veenpakket. Daarbij zorgt vernatting voor meer ecologische waarden in het gebied en maakt deze vernatting het kenmerkend onderscheid tussen stroomrug en kom ruimtelijk meer herkenbaar hetgeen de eigenheid van het gebied hernieuwde kracht bijzet.

Beplanting langs snelwegen
Gekoppeld aan de A2 en A12 kan de groenstructuur worden versterkt. Hiermee worden deze snelwegen sterker afgeschermd.

Toevoegen van roeiwater
De ontwikkeling van roeiwater vormt een verbreding van de recreatieve gebruiksmogelijkheden waar vanuit de omgeving vraag naar is. Hierbij gaat de wens uit naar een recreatief roeiwater van circa 2200 bij 80 meter. Deze informatie komt voort uit een separaat onderzoek naar de haalbaarheid van een roeibaan door Sweco.

Versterken van de wetering
De Middelwetering is in potentie een belangrijke oost-west gerichte ecologische verbinding. De ecologische betekenis hiervan kan worden versterkt door langs de oevers riet- en moerasbermen te ontwikkelen. Idealiter wordt de wetering zelf hierbij tevens verbreed waardoor letterlijk meer ruimte ontstaat voor watergebonden natuurontwikkeling, zowel op het gebied van flora als fauna.

Toevoegen Kreek
Oude stroomdraden in de ondergrond verraden dat vroeger meer kreekachtige structuren in het plangebied aanwezig waren. De ontwikkeling van een nieuwe kreek kan de 'kapstok' zijn waaraan kleinere energie-initiatieven worden gekoppeld en daarmee deze initiatieven in het landschap verankerd. De kreek breidt de capaciteit voor waterberging uit.

Beplanting langs nieuwe recreatieve ontsluiting
Afhankelijk van hun positie in het landschap kan langs de nieuwe recreatieve ontsluitingswegen beplanting worden aangebracht, variërend van knotwilgen tot opgaande laanbeplanting. Hierbij ziet men tussen en onder de bomen door op het aanliggend landschap. Bij de beplanting op de Meerndijk is het van belang dat het asymmetrisch profiel behouden blijft.

Ontwikkelen rietkragen langs sloten
In de lager gelegen, meer natte komgebieden kunnen kavelsloten worden verbreed en/of langs watergangen rietbermen worden ontwikkeld. Deze voegen extra kleur, tekening en seizoensdynamiek aan het landschap toe. Daarbij versterken zij de milieudiversiteit. Deze rietkragen lijken met name een kansrijke bouwsteen voor de inpassing van de relatief lage zonnevelden. Zij ontnemen niet het zicht op het zonneveld maar filteren wel het zicht op deze velden, zij brengen als het ware een vitrage om de zonnevelden aan.

Vergroenen linten
De linten kunnen ruimtelijk worden aangezet door het versterken van de wegbeplanting, het stimuleren van erfbeplantingen, het plaatselijk aanbrengen van bosschages / geriefhoutbosjes en de aanleg van kleine boomgaarden. Hierbij blijven doorzichten vanuit het lint op het aanliggend landschap behouden. Dit versterkt het contrast tussen de beslotenheid van het lint en de openheid van het aanliggend polderland. Deze ingreep komt roofvogels, waaronder uilen, en vleermuizen ten goede.

Vergroenen van de kade
De recreatieve aantrekkelijkheid van de Ringkade kan door het aanbrengen van kadebeplantingen worden versterkt. Het gaat hierbij om relatief smalle struweelopstanden die regelmatig worden afgezet. Deze beplantingen zijn ook interessant voor zangvogels en insecten.

Stroken parkbos
Een optie is om het raamwerk te versterken met de aanleg van divers samengestelde bosstroken langs de nieuwe recreatieve ontsluiting. Bosstroken van circa 12 meter breed verruimen de diversiteit aan milieutypen en leefomgevingen. Zij brengen beschutting en ruimtelijke afwisseling en versterken de dekking binnen het gebied.

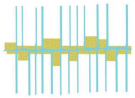
Behouden slagenverkaveling
Het polderlandschap van Rijnenburg en Reijerscop kenmerkt zich door de typische slagenverkaveling die nog gaaf aanwezig is. Bij plaatsing van windmolens en zonne-akkers wordt de slagenverkaveling zoveel mogelijk behouden en aangezet.

Scenario Energie Voorop

Versterken recreatieve verbindingen

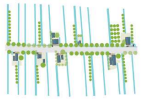

Vernatten lage delen komgronden

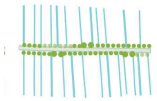

Beplanting langs snelwegen

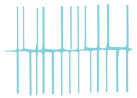

Versterken van de wetering

Beplanting recreatieve ontsluiting

Rietkragen langs sloten

Vergroenen linten

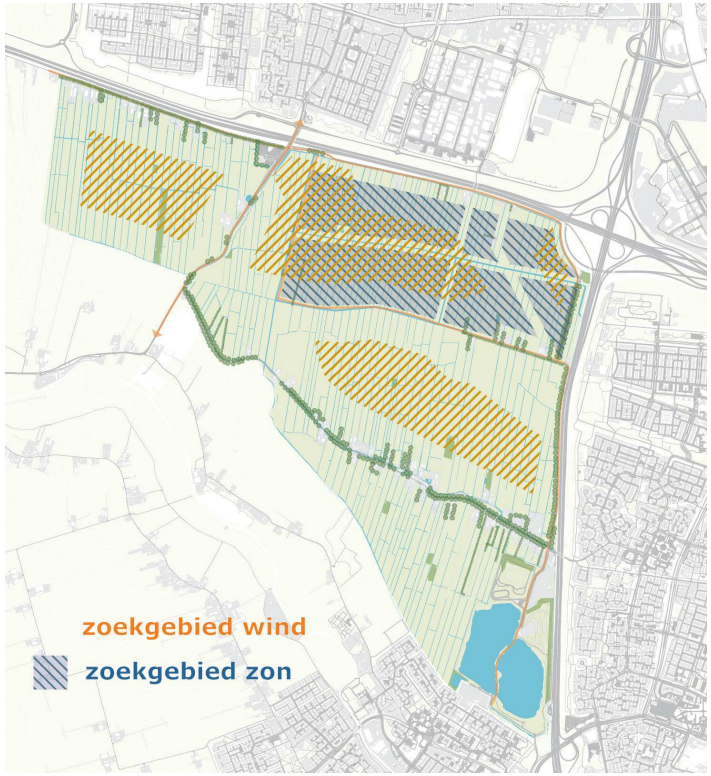

Vergroenen van de kade

Behouden slagenverkaveling

Geconcentreerd max 227.5 ha

Wolk max 12 windmolens

De raad heeft gevraagd binnen de wettelijke kaders een variant uit te werken waarin de energieopbrengst uit wind en zon wordt gemaximaliseerd, gekoppeld aan het versterken van natuur, landschap en recreatie.

Energie potentie
In dit scenario worden zonne- en windenergie deels gecombineerd ingezet op dezelfde kavels waardoor zij ook tezamen op de schakelkast aangesloten kunnen worden. Doordat zonne- en windenergie doorgaans niet op hetzelfde moment hun optimum bereiken kunnen zij tezamen met meer wattage op het schakelstation worden aangesloten.
Dit scenario voorziet in een wolkopstelling van maximaal 12 grote windmolens. Het gebied ten noorden van de Nedereindseweg is aangeduid als zoekgebied voor maximaal 227.5 hectare zonneveld. Deze zijn gesitueerd om de schakelkast aan de Heycopperkade. Aanleg nabij dit schakelstation drukt de aanlegkosten van de zonnevelden.

‘Plus’ op het basis raamwerk
Dit scenario genereert de meeste energieopbrengst en derhalve ook het meest financieel profijt. Dat biedt ruimte om de basis van het groenblauwe raamwerk in zijn geheel zwaarder aan te zetten. Extra vergroening van de lanen, linten en kades versterken het landschappelijk casco en reduceren het zicht op de windmolens en zonnepanelen.
Daarnaast past dit scenario een aantal aanvullende bouwstenen toe: de vernatting van het noordelijk deel en de ontwikkeling van de ecologische oost-west verbinding langs de verbrede Middelwetering.
De zonnevelden ten noorden van de Nedereindseweg worden ontwikkeld in een relatief nat gebied waar in de ondergrond nog restveen aanwezig is. Gekoppeld aan de aanleg van de zonnevelden worden de sloten en vaarten verbreed, met brede rietkragen in de oever, en wordt het gebied zelf vernat.

De opstelling van de zonnepanelen voegt zich naar de historische kavelstructuur. De zonnevelden worden door rietkragen in het landschap ingebed. De verbrede sloten geleden het zonnepark en zorgen voor het behoud van verre noord-zuid gerichte doorzichten. De rietkragen brengen een ‘vitrage’ om de zonnevelden aan; zij onttrekken de zonnevelden niet aan het zicht, maar verzachten wel hun aanwezigheid. De zonnevelden zijn duidelijk zichtbaar zonder dat zij ‘open en bloot’ in het weidelandschap liggen.
De verbrede Middelwetering versterkt de ecologische oost-west verbinding en maakt dat er vanaf de Ringkade een lange oost-west zichtlijnen behouden blijft.

Effecten op natuur en landschap
Doordat in dit scenario het groenblauwe raamwerk in zijn totaliteit zwaarder wordt aangezet zijn de positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk in versterkte mate op dit toekomstbeeld van toepassing.
Door de aanleg van de zonnevelden te combineren met vernatting wordt bovendien het verder inklinken van het restveengebied met dito CO_2 emissie stopgezet. De verbrede sloten brengen ritmiek en tekening in het zonnepark aan, voorkomen dat het beeld van een schaalloze vlakte met zonnepanelen ontstaat. De verbrede sloten en vaarten en de rietoevers verruimen het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.
De ontwikkeling van de Middelwetering versterkt de ecologische oost-west relatie.

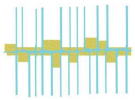
Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.

Scenario Zon Voorop

Versterken recreatieve verbindingen

Vernatten lage delen komgronden

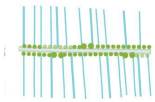

Beplanting langs snelwegen

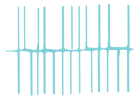

Versterken van de wetering

Beplanting recreatieve ontsluiting

Rietkragen langs sloten

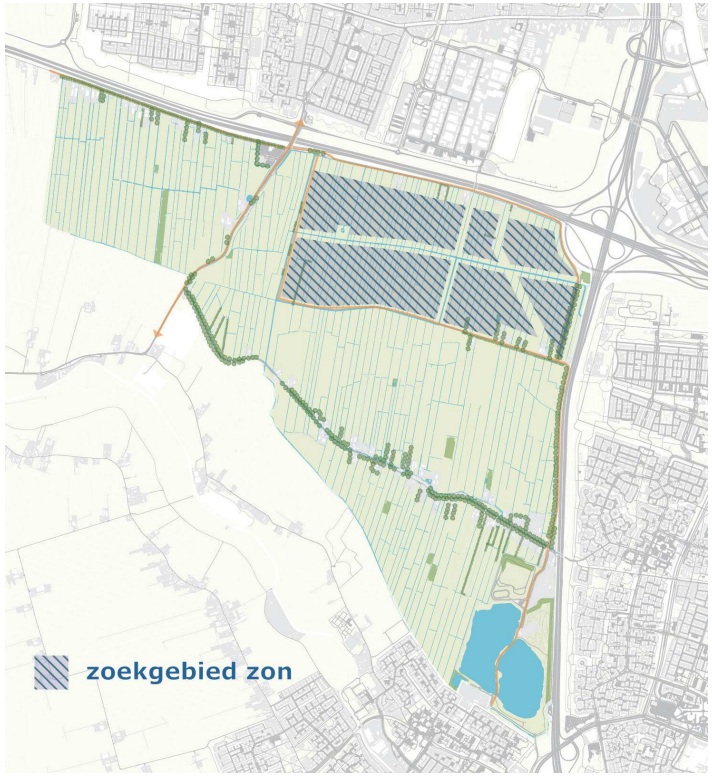

Vergroenen linten

Vergroenen van de kade

Behouden slagenverkaveling

Geconcentreerd max 227.5 ha

De raad heeft gevraagd binnen de wettelijke kaders ook een variant uit te werken waarin de energieopbrengst uit zon wordt gemaximaliseerd, gekoppeld aan het versterken van natuur, landschap en recreatie. In dit scenario worden geen windmolens ontwikkeld.

Energiepotentie
Het gebied ten noorden van de Nedereindse weg is aangeduid als zoekgebied voor maximaal 227.5 hectare zonneveld.

'Plus' op het basis raamwerk
Ook dit scenario voegt een 'plus' op het basis groenblauwe raamwerk toe: de vernatting van het noordelijk deel en de ontwikkeling van de ecologische oost-west verbinding langs de verbrede Middelwetering.

De zonnevelden ten noorden van de Nedereindseweg worden ontwikkeld in een relatief nat gebied waar in de ondergrond nog restveen aanwezig is. Gekoppeld aan de aanleg van de zonnevelden worden de sloten en vaarten verbreed, met brede rietkragen in de oever, en wordt het gebied zelf vernat. De opstelling van de zonnepanelen voegt zich naar de historische kavelstructuur. De zonnevelden worden door rietkragen in het landschap ingebed.
De rietkragen brengen een 'vitrage' om de zonnevelden aan; zij onttrekken de zonnevelden niet aan het zicht, maar verzachten wel hun aanwezigheid. Hiermee liggen de zonnevelden niet 'open en bloot' in het weidelandschap en worden zij ook niet verstopt.

De verbrede Middelwetering versterkt de ecologische oost-west verbinding en maakt dat er vanaf de Ringkade een lange oost-west zichtlijnen behouden blijft.

Effecten op natuur en landschap
De positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk zijn ook op dit toekomstbeeld van toepassing.
De verbrede Middelwetering versterkt de ecologische oost-west verbinding en brengt extra tekening in het landschap aan.
Door de aanleg van de zonnevelden te combineren met vernatting wordt bovendien het verder inklinken van het restveengebied met dito CO_2 emissie stopgezet. De verbrede sloten brengen ritmiek en tekening in het zonnepark aan, voorkomen dat het beeld van een schaalloze vlakte met zonnepanelen ontstaat. Daarbij verruimen de verbrede sloten en vaarten en de rietoevers het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.
De ontwikkeling van de Middelwetering versterkt de ecologische oost-west relatie.

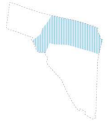
Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.

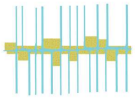
Scenario De Ring

Versterken recreatieve verbindingen

Vernatten lage delen komgronden

Beplanting langs snelwegen

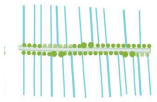

Toevoegen roeiwater

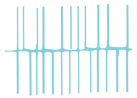

Versterken van de wetering

Beplanting recreatieve ontsluiting

Rietkragen langs sloten

Vergroenen linten

Vergroenen van de kade

Behouden slagenverkaveling

Verspreid
max 227.5 ha

Lijn
max 6 windmolens

Dit toekomstbeeld koppelt de winning van hernieuwbare energie aan de snelwegen die het plangebied omgeven: de A12 en in mindere mate de A2. Het bundelt de energieopgave met de bovenregionale infrastructuur.

Energiepotentie
Het noordelijk deel van de polder Rijnenburg, het gebied grenzend aan de A2 en de Nedereindse plas zijn aangeduid voor de ontwikkeling van maximaal 227.5 hectare zonneveld. Daarnaast biedt dit scenario ruimte aan een lijnopstelling van maximaal 6 grote windmolens parallel aan de A12.

'Plus' op het basis raamwerk
De zonnevelden langs de A12 liggen in een relatief nat gebied waar in de ondergrond nog restveen aanwezig is. In dit gebied worden de sloten en vaarten verbreed, met brede rietkragen in de oever, en het gebied zelf wordt vernat. De opstelling van de zonnepanelen voegt zich naar de historische kavelstructuur. De zonnevelden worden door de rietkragen in het landschap ingebed.
Naar het zuiden worden de zonnevelden afgezoomd door een sterk verbrede Middelwetering, met moerasbermen en natuurvriendelijke oevers. Langs de zuidoever wordt een nieuw fiets- en wandelpad aangelegd. Dit wordt plaatselijk geflankeerd door losse, opgaande struweelbeplanting.
De verbrede wetering en de vernatting van het noordelijk poldergebied vergroten de capaciteit voor waterberging.

Effecten op natuur en landschap
De positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk zijn ook op dit toekomstbeeld van toepassing.
Door de aanleg van de zonnevelden te combineren met vernatting wordt bovendien het verder inklinken van het restveengebied met dito CO_2 emissie stopgezet. De verbrede sloten en vaarten en de rietoevers verruimen het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.
De verbrede sloten brengen ritmiek en tekening in het zonnepark aan, voorkomen dat het beeld van een schaalloze vlakte met zonnepanelen ontstaat.

De rietkragen brengen een 'vitrage' om de zonnevelden aan; zij onttrekken de zonnevelden niet aan het zicht, maar verzachten wel hun aanwezigheid. De zonnevelden zijn duidelijk zichtbaar zonder dat zij 'open en bloot' in het weidelandschap liggen.

De recreatieve gebruiksmogelijkheden nemen in dit toekomstbeeld verder toe. Langs de Middelwetering ontstaat een aanvullende recreatieve oost-westverbinding en de sterk verbrede wetering biedt gelegenheid tot recreatief roeien.

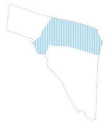
Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.
Ook de ontwikkeling van zonne-akkers op de Nedereindse plas beinvloed de ecologische waarde van de plas.
Gebruik van de verbrede wetering als roeiwater beïnvloedt de waarden van de ecologische verbinding.

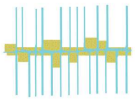
Scenario De Kreek

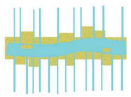

Versterken recreatieve verbindingen

Vernatten lage delen komgronden

Beplanting langs snelwegen

Toevoegen roeiwater

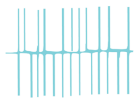

Versterken van de wetering

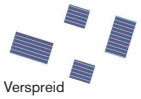

Toevoegen kreek

Beplanting recreatieve ontsluiting

Vergroenen linten

Rietkragen langs sloten

Behouden slagenverkaveling

Verspreid
max 227.5 ha

Lijn
max 6 windmolens

Het scenario 'Kreek' introduceert een nieuwe landschappelijke structuur waaraan de energie-initiatieven op gebied van zon en wind worden gekoppeld. De kreek langs de Ringkade vormt de 'kapstok' voor de verschillende energie-ontwikkelingen.

Energiepotentie
Aan weerszijden van, en evenwijdig aan, de kreek is een zoekgebied voor een geclusterde ontwikkeling van maximaal 227.5 hectare zonneveld aangeduid. Daarnaast biedt dit scenario aan de noordzijde van de kreek ruimte aan de ontwikkeling van een lijnopstelling van maximaal 6 grote windmolens.

'Plus' op het basis raamwerk
De kreek met riet- en moerasoevers vormt een belangrijke aanvulling op het basis groenblauwe raamwerk.
Door de zonnevelden in clusters aan de kreek te ontwikkelen voegen zij zich in maat en schaal naar het landschap. Gekoppeld aan de ontwikkeling van de zonnevelden worden de sloten en vaarten verbreed, met rietkragen in de oever, en wordt het gebied zelf vernat. De opstelling van de zonnepanelen voegt zich naar de historische kavelstructuur. De zonnevelden worden door de rietkragen in het landschap ingebed.
De verbrede wetering en de vernatting van het noordelijk poldergebied vergroten de capaciteit voor waterberging.

Effecten op natuur en landschap
De positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk zijn ook op dit toekomstbeeld van toepassing.
Door de aanleg van de zonnevelden te combineren met vernatting wordt bovendien het verder inklinken van het restveengebied met dito CO_2 emissie stopgezet. Daarbij verruimen de verbrede sloten en vaarten en de rietoevers het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.

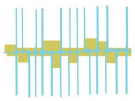
De kreek voegt een sterk ruimtelijk en recreatief attractief element toe. De oevers van de kreek worden groen ingericht en er worden wandel- en fietsroutes langs de kreek gerealiseerd. De kreek biedt de mogelijkheid tot de inpassing van een roeiwater. Dit verbreedt de recreatieve mogelijkheden voor het aanliggend stedelijk gebied.
De aanleg van de kreek zorgt, samen met de vernatting van de gebieden waar de zonnevelden worden gerealiseerd, voor een aanzienlijke toename van de bergingscapaciteit.

Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.
Ook de ontwikkeling van zonne-akkers op de Nedereindse plas beïnvloed de ecologische waarde van de plas.
Gebruik van de kreek als roeiwater beïnvloedt de waarden van de ecologische verbinding.

Scenario Nieuw Rijnenburg

Versterken recreatieve verbindingen

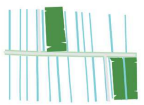

Vernatten lage delen komgronden

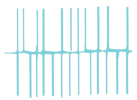

Versterken van de wetering

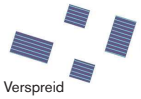

Beplanting recreatieve ontsluiting

Rietkragen langs sloten

Vergroenen linten

Stroken parkbos

Behouden slagenverkaveling

Verspreid max 140 ha

Raster max 4 windmolens

Het scenario 'Nieuw Rijnenburg' versterkt de historische noord-zuid gerichtheid van Rijnenburg, zet het onderscheid tussen 'hoog & droog' (stroomrug) en 'laag & nat (kommen) sterker aan en introduceert de ontwikkeling van een nieuw recreatief landgoed aan de Nedereindse plas.
Kwaliteit van dit scenario is dat de grote noord-zuid gerichte vergezichten in stand houdt.

Energiepotentie
In de polder Rijnenburg is ruimte voor de ontwikkeling van maximaal 140 hectare zonneveld. Reijerscop biedt ruimte aan de ontwikkeling van maximaal 4 grote windmolens.

'Plus' op het basis raamwerk
De recreatieve noord-zuidverbindingen worden zwaarder met groen aangezet en doorgetrokken naar IJsselstein. Waar de routes over de stroomrug voeren worden zij geflankeerd door stroken parkbos. Bij landgoed Nieuw Rijnenburg wordt een vochtig parkbos ontwikkeld.

Waar de zonnevelden in de lage komgebieden liggen worden zij vernat en ruimtelijk ingepast door verbrede sloten met brede rietkraken. De zonnevelden op de stroomrug worden ingepast door opgaand struweel / bossingels.

Effecten op natuur en landschap
De positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk zijn ook op dit toekomstbeeld van toepassing.

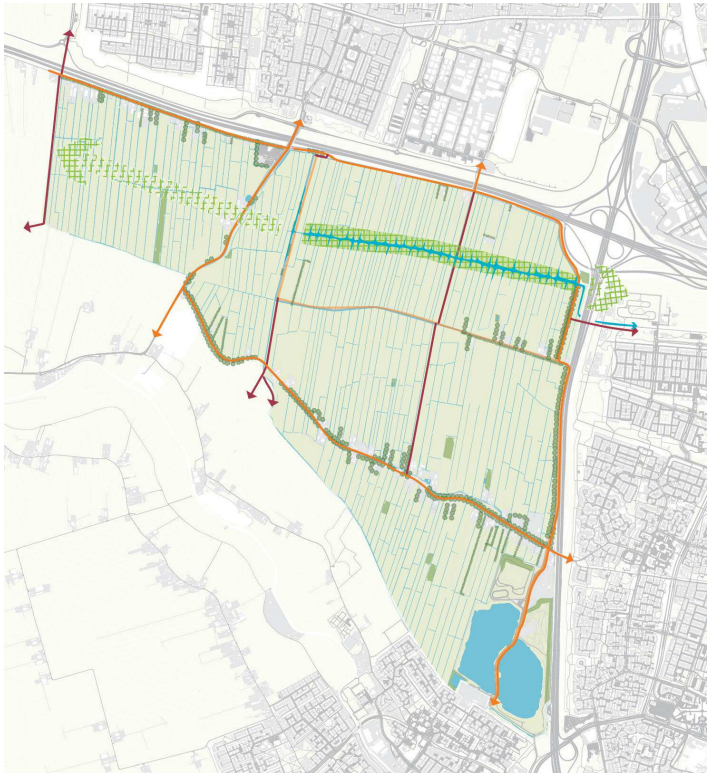
De versterkte verbindingen met de omgeving, de nieuwe noord-zuid gerichte recreatieve ontsluiting en de aanleg van boskavels zorgen voor een significante toename van de recreatieve mogelijkheden en de ecologische robuustheid.
Polder Rijnenburg krijgt hiermee in zijn totaliteit een groenere uitstraling waarbij het onderscheid tussen stroomrug en komgronden beter aan het landschap afleesbaar wordt.
De verbreding van de Middelwetering betekent een versterking van de ecologische oost-west verbinding en brengt extra 'tekening' in het landschap aan.

De verbrede sloten en vaarten en de rietoevers om de zonnevelden dienen als inpassing en vergoten het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.

Het doorzetten van de recreatieve verbinding vanuit De Meern tot aan IJsselstein vergroot de betekenis van Rijnenburg als recreatief uitloopgebied voor de aanliggende stedelijke gebieden. De aanleg van de lange bosstroken accentueert de kavelrichting van de polder en vergroot de betekenis van Rijnenburg als leefgebied voor zoogdieren en roofvogels en maakt Rijnenburg als recreatief uitloopgebied aantrekkelijker: de fietser en voetganger treffen hier meer beschutting met een grotere afwisseling tussen open en besloten landschap. Er is meer te zien en de maat van het landschap sluit beter aan bij de snelheid waarmee fietser en wandelaar zich verplaatsen.
De aanleg van het vochtig bos bij het nieuwe landgoed aan de plas versterkt de biodiversiteit.

Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.

Polderscenario

Poldermodel; alternatieve denkrichtingen vanuit de omgeving
De 5 scenario's vanuit het ontwerpatelier zijn in twee werkbijeenkomsten aan een bredere omgeving gepresenteerd. Hierop is vanuit de omgeving een alternatieve denkrichting aangereikt.
Deze denkrichting is gebaseerd op de ontwikkeling van 3 relatief kleine windmolens in het zuidelijk deel van polder Reijerscop, aangevuld met zonne-energie in de polder Rijnenburg. Hierbij worden de zonnevelden geconcentreerd in het gebied bezuiden de Nedereindseweg. Ook zijn er mogelijkheden voor zonneakkers langs de A12 en de A2.
De zonnevelden hebben een meer verscholen ligging, tegen IJsselstein. Tussen IJsselstein en de zonneakkers blijft een landschappelijke buffer open.
Deze denkrichting hanteert een versoberd groenblauw raamwerk. De voorgestelde versterking van de recreatieve verbindingen blijft in takt, maar er wordt geen of beduidend minder beplanting toegevoegd. Daarmee wordt aan de ruimtelijke structuur geen hernieuwde kracht toegevoegd.
Wel voorziet deze denkrichting in een versterkte ecologische oostwest verbinding langs de Middelwetering, die mogelijk tot in Reijerscop wordt voortgezet.
Dit poldermodel zet in op het optimaal open houden van het polderlandschap ten noorden van de Nedereindse weg.

Energiepotentie
In het zuidelijk deel van Rijnenburg, tussen de Nedereindseweg en de gemeentegrens, is ruimte voor een groot zonneveld.
Aanvullend is langs de A2 en A12 ruimte voor een strook met zonnepanelen. Totaal is er ruimte voor maximaal 132.5 ha zonneveld.

In het zuidelijk deel van Reijerscop is ruimte voor maximaal drie windmolens van een gematigde hoogte.

Soberder basis raamwerk
Deze denkrichting voorziet uitsluitend in een uitbreiding van het recreatief netwerk en in het aanbrengen van afschermende beplanting langs de zuidzijde van de Nedereindseweg.
Wel voorziet deze denkrichting in een versterkte ecologische oostwest verbinding langs de Middelwetering, die mogelijk tot in Reijerscop wordt voortgezet, en in een extra afschermende beplanting langs de zuidzijde van de Nedereindseweg.

Effecten op natuur en landschap
De versobering van het groenblauwe raamwerk beperkt de positieve effecten op natuur en landschap. In het noordelijk deel van polder Rijnenburg is ruimtelijk sprake van een handhaving van de status quo, met als plus een versterkte ecologische oostwest verbinding. Deze brengt aldaar ook extra tekening in het landschap aan.

De aanleg van de zonnevelden grenzend aan het historische bebouwingslint doet afbreuk aan de positie van het lint en de beleving vanuit het lint. Lint en open polderland zijn historisch onlosmakelijk met elkaar verbonden, met vanuit de beslotenheid van het lint verre doorzichten op het achterliggend open polderland.

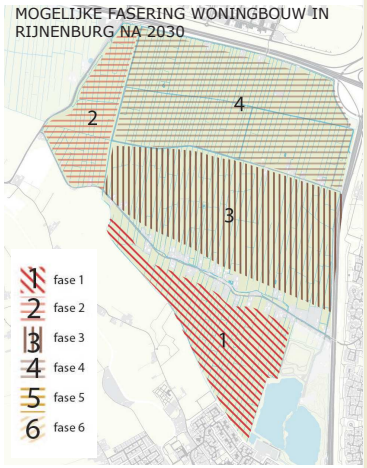
De ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens hebben invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.

Mogelijke uitwerking van de scenario's

Energie Voorop

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

Bij eventuele woningbouw zal het gebied gefaseerd ontwikkeld worden. Deze kaart geeft een mogelijke volgorde hiervan weer en biedt daarmee inzicht waar energieopwekking kan plaatsvinden.
De fasering is aangedragen door de Kopgroep Rijnenburg.

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST
12 WINDMOLENS - 180 GWH/JAAR
227.5 HA ZON - 155 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 100.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
HOOG

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
MIDDEL

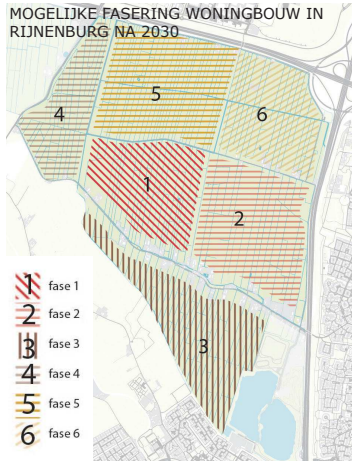
FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- RIETOEVER
- WIND: GEEN HELDERE OPSTELLING
- ZON: GECONCENTREERD, ETALEREN

Zon Voorop

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

Gegevens energieopbrengst aangeleverd door initiatiefnemers

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST
227.5 HA ZON - 155 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 47.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
LAAG

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
MIDDEL

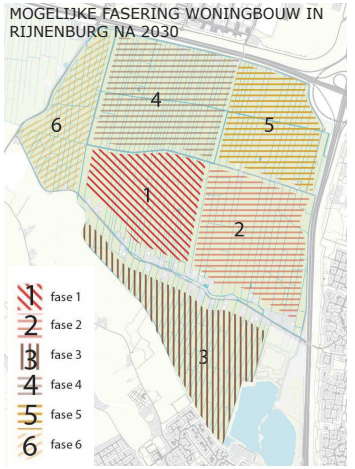
FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- VERNATTING
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- ROEIWATER
- ZON: GECONCENTREERD, BESCHEIDEN

De Ring

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST
6 WINDMOLENS - 90 GWH/JAAR
210 HA ZON - 134 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 68.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
MIDDEL

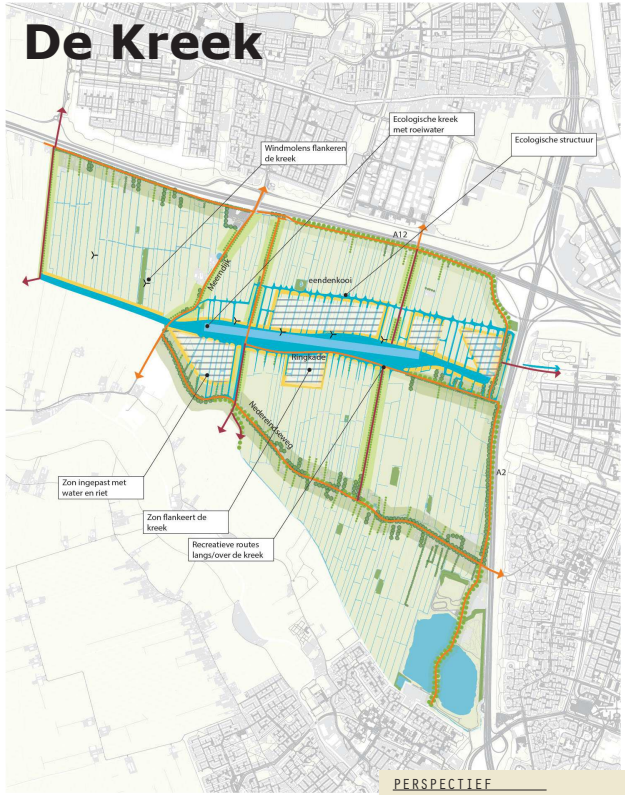
LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
ZEER HOOG

FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

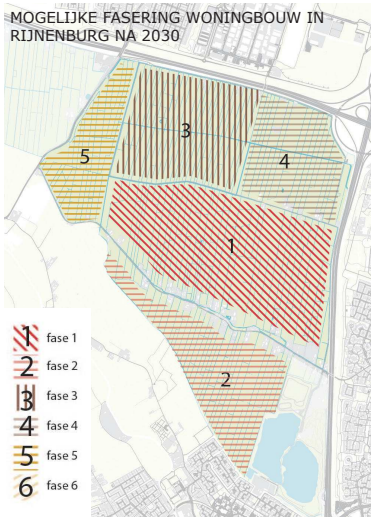
BOUWSTENEN
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- VERNATTING
- WETERING VERBREDEN
- ROEIWATER
- WIND: LIJNOPSTELLING
- ZON: GECONCENTREERD, BESCHEIDEN

Mogelijke uitwerking van de scenario's

De Kreek

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST
6 WINDMOLENS - 90 GWH/JAAR
210 HA ZON - 134 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 68.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
MIDDEL

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
ZEER HOOG

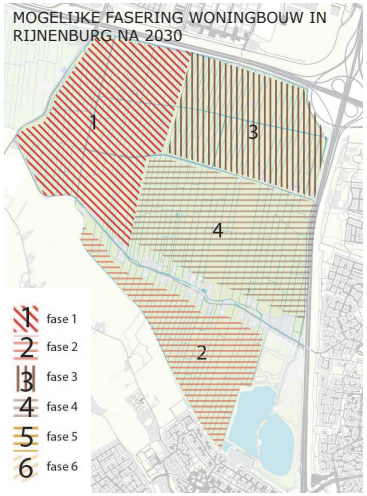
FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- VERNATTING
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- KREEK
- WIND: LIJNOPSTELLING
- ZON: VERSPREID, BESCHEIDEN

Nieuw Rijnenburg

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST

4 WINDMOLENS - 60 GWH/JAAR
140 HA ZON - 95 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 47.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
MIDDEL

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
MIDDEL

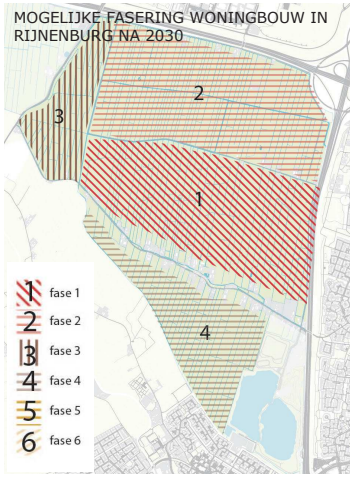
FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- PARKSTROKEN
- VERNATTING
- RIETOEVER
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- WIND: RASTER
- ZON: VERSPREID, BESCHEIDEN

Poldergroep

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST

3 WINDMOLENS - 33 GWH/JAAR
132.5 HA ZON - 90 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 37.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
LAAG

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
LAAG

FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- AANPLANT OUDE LINTEN
- RECREATIEPADEN
- WETERING: ECOLOGISCHE OEVER
- WIND: LIJN
- ZON: GECONCENTREERD, ETALEREN

Participatietraject Energielandschap
Rijnenburg Reijerscop

November 2018

Marion van der Voort

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Mijn blik op het doorlopen participatietraject	5
De uitwerkingsgroep	6
Samenstelling en spelregels	6
Duidelijkheid vooraf en tussentijds	7
Invloed en resultaat	8
Opstappen Uitwerkingsgroep	9
Rol initiatiefnemers	10
Rol gemeentelijke projectgroep	11
Effectiviteit van ontwerpateliers	12
Werkbijeenkomsten	13
Rol belangengroepen	13
Rol politiek	15
De communicatie	16
Conclusies en leerpunten	17
Chronologisch verslag	18
Reflectie op het doorlopen proces	58
Welk aspect vindt u het belangrijkst?	59
Hoe kijkt u terug op het proces?	61
Beoordeling scenario's	66
Wat wilt u nog meegeven aan de gemeenteraad?	74

Inleiding

De gemeenteraad van Utrecht heeft bij de besluitvorming over de startnotitie Energielandschap Rijnenburg Reijerschop op 6 juli 2017 aangegeven dat en hoe er een participatieproces moest worden doorlopen bij het ontwerp van mogelijke scenario's voor duurzame energieopwekking in Rijnenburg/Reijerscop.

Bij de inrichting van het participatieproces golden de volgende uitgangspunten:

- De vormgeving van het proces is maximaal gericht op stimuleren van een constructieve gedachtewisseling, anders gezegd een goed gesprek.
- Het goede gesprek wordt door een onafhankelijk procesbegeleider begeleid;
- Om concreet resultaat te kunnen bereiken is het nodig dat het ontwerpproces werkbaar (constructief) en productief (doelgericht) is. Daarbij is een stabiele samenstelling (continuïteit) en hanteerbare groepsgrootte van belang;
- Het is belangrijk dat de groep van meest betrokken personen representatief is; als dat niet vanzelf gaat is hier extra inzet op nodig, bijvoorbeeld om jonge mensen te betrekken;
- Net als bij andere maatschappelijke ontwikkelingen beschikken deelnemers niet over een vetorecht; wel wordt er gerapporteerd aan de gemeenteraad hoe de betrokkenen in het ontwerpproces de verschillende scenario's waarderen.

In oktober 2017 heb ik de opdracht aanvaard om als onafhankelijk procesbegeleider betrokken te zijn bij het ontwerpen van mogelijke scenario's voor een energielandschap in Rijnenburg/Reijerscop. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in een brief op 1 november.

In overleg met de projectgroep van de gemeente Utrecht hebben we bepaald dat mijn rol die van een actieve waarnemer zou zijn. Het is mijn taak om te monitoren of een evenwichtige participatie is gewaarborgd en om twijfels of vragen hierover tussentijds aan te kaarten bij de gemeente.

Ik volg het proces zoals de gemeente Utrecht dat uitvoert, adviseer tussentijds gevraagd en ongevraagd over het goed ophalen van meningen en ideeën en het navolgbaar maken van het proces. Dit alles met als doel dat de gemeenteraad via de documenten van de gemeente en mijn verslag alle invalshoeken op tafel heeft om een afweging te kunnen maken.

Het omschreven raadsbesluit liet nog veel keuzes voor de inrichting van het proces. In overleg met de gemeentelijke projectgroep is er gekozen voor breed opgezette werkbijeenkomsten in de directe omgeving van het gebied waar iedereen die interesse of belangen heeft in het onderwerp zich kon laten informeren en inbreng kon leveren.

De scenario's die zijn getoond tijdens deze werkbijeenkomsten kwamen tot stand in ontwerpsessies waarbij de landschapsarchitecten van Bosch Slabbers het potlood hanteerde om scenario's te schetsen. De zeven initiatiefnemers (Rijne Energie, BHM Solar, Eneco, BAM Energy Systems/Wirsol, Kopgroep Rijnenburg en consortium Rijnenburg, Statkraft en Tomorrow Energy) brachten hun deskundigheid in waarmee werd bepaald wat mogelijk en haalbaar was.

DGMR is toegevoegd aan het proces voor onderzoek naar effecten van geluid en slagschaduw.

We hebben een Uitwerkingsgroep gevormd met daarin mensen die op persoonlijke titel hun mening en informatie gaven. Deze Uitwerkingsgroep nam actief deel aan de ontwerpateliers. Daarnaast waren er belangenverenigingen zoals de Buren van Rijnenburg en later het die tussentijds in direct overleg met de projectgroep hun mening en ideeën gaven.

Het ontwerpproces was bedoeld om alle informatie rondom alle mogelijke belangen in beeld te brengen, om raadsleden optimaal in staat te stellen een afgewogen keuze te maken. Dit document is bedoeld om u als raadslid te informeren over het proces, de discussiepunten gedurende het proces en het eindoordeel van betrokkenen. Dit verslag bestaat uit drie onderdelen.

1. Mijn blik op het doorlopen proces met mijn bevindingen.

2. Een chronologisch overzicht van alle stappen die zijn gezet gedurende het proces

3. De resultaten van de vragenlijst voor belanghebbenden in dit proces.

Mijn blik op het doorlopen participatietraject Energielandschap Rijenburg Reijerscop

De opdracht

Vraag initiatiefnemers op basis van de startnotitie, samen met belanghebbenden, ten minste vier onderscheidende scenario's te ontwerpen voor een samenhangend energielandschap.

- Eén scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen).
- Eén scenario, waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken;
- Eén scenario dat een combinatie kent van zo hoog mogelijk energie-opwekking en rendement voor omwonende, met slechts beperkte vorm van hinder;
- Een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperkingen kent.

Initiatiefnemers werd tevens gevraagd om met inbreng van alle belanghebbenden het optimum te zoeken tussen de energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder.

De gemeenteraad wil graag een integrale visie, borging van de kwaliteit van het landschap bij inrichting, exploitatie en afbouw, en woningbouw na 2030 moet mogelijk blijven.

De opdracht die de gemeenteraad in de zomer van 2017 heeft meegegeven aan het college en aan de initiatiefnemers is bijzonder complex. Iedereen die het proces en de discussies voorafgaand aan het raadsbesluit volgde, weet dat onder de relatief zakelijke beschrijving een wereld van politieke verschillen zit. Met het accorderen van de startnotitie werden de stadsgesprekken afgerond en een politieke discussie voorlopig getemperd.

De vele vragen, aspecten en discussiepunten rondom het energielandschap verschoven van de politieke arena naar de ontwerptafel met alle verschillende deelnemers.

Elk van de hierboven genoemde aspecten op zich zijn al goed voor discussies, interpretatieverschillen, subjectieve oordelen en belangentegenstelling. Bij elkaar zorgde dit dus voor een ingewikkelde opdracht met veel discussie. Het was niet de vraag óf er gedoe zou ontstaan gedurende het proces maar wanneer, waarover en bij wie. Wat ik ook vooraf incalculeerde is het bekende fenomeen dat als mensen twijfels hebben over de inhoud, zij het proces in twijfel trekken. Dat hoeft niet onterecht te zijn. Maar dit was vooraf mede een garantie voor ontevredenheid bij groepen of individuen.

De Uitwerkingsgroep

Deelnemen aan een ontwerpproces verschilt wezenlijk van de reguliere participatie waar een plan ter reactie voorligt. Ontwerpen is een fluïde proces van schuiven, uitproberen, tekenen, krassen, rekenen en toch weer opschuiven. Voor professionals is dit dagelijks werk. Voor veel omwonenden en belanghebbenden is dit geen dagelijks werk waar zij ervaring mee hebben.

Het is belangrijk om voorafgaand aan een ontwerpproces niet alleen de opdracht maar ook de gedeelde en tegengestelde belangen duidelijk uit te spreken. De opdracht van de raad was complex maar duidelijk. Er moesten scenario's komen en de verschillen ertussen waren benoemd. Aan de gezamenlijke uitgangspunten hebben we voorafgaand aan het ontwerpen tijdens de start bijeenkomst onvoldoende aandacht besteed. We hadden voorafgaand aan het eerste echte ontwerpatelier nadrukkelijkker moeten stil staan om te bepalen en ervaren wat de gedeelde uitgangspunten waren en waar onoverbrugbare verschillen zaten. Wellicht had dit wrevel en irritatie aan de ontwerptafels kunnen verminderen. Het had de onoverbrugbare verschillen niet kunnen voorkomen. Maar nu kwam het verschil in inzicht steeds weer naar voren en voedde dit steeds opnieuw het al in meer of mindere mate bestaande gebrek aan vertrouwen.

Samenstelling en spelregels

Na enkele gesprekken met de gemeentelijke projectgroep over de vorm van participatie, waren we het onderling vrij snel eens over deelname van een diverse groep omwonenden en belanghebbenden aan de ontwerptafel. Die moest zo breed mogelijk zijn; ook uitgesproken tegenstanders en uitgesproken voorstanders van een energielandschap moesten aan tafel zitten. Op basis van eerdere ervaringen heb ik een voorstel gedaan voor spelregels en werkwijze.

Terwijl wij in het najaar van 2017 nog bezig waren met het bespreken van werkwijze, had Rijne Energie inmiddels een enthousiaste oproep op hun website staan waarin mensen werd gevraagd om mee te denken over de uitwerking van de scenario's. Die oproep kwam van de verkeerde partij. Niet een initiatiefnemer maar de gemeente moest hier het voortouw in nemen. Bovendien hadden mensen op dat moment nog geen idee waarvoor zij zich zouden opgeven. Hoe we het proces zouden vormgeven was immers nog niet bepaald. Die oproep is dan ook op verzoek van de gemeentelijk projectleider van de site gehaald.

Nadat we de spelregels en de werkwijze binnen de projectgroep hadden bepaald, is vanuit de gemeente hard gewerkt om alle informatie over het vervolgproces op de juiste manier en op de juiste momenten breed te communiceren. Het was duidelijk de intentie om iedereen met enige interesse goed te bereiken. Dat moest tot diversiteit binnen de Uitwerkingsgroep kunnen leiden. Het is gelukt om ook mensen te bereiken die tot op dat moment het proces op enige afstand volgden. Dat bleek mij uit diverse gesprekken die ik heb gevoerd, bijvoorbeeld tijdens de bezoeken aan winkelcentra met de informatiestand om mensen uit te nodigen zich aan te melden voor de nieuwsbrief en deelname aan de Uitwerkingsgroep te overwegen. Een aantal van de mensen die geen specifiek vooringenomen standpunt had, heeft zich dan ook opgegeven voor de Uitwerkingsgroep.

De selectie van deelnemers is zorgvuldig verlopen. We hebben elke aanmelding een nummer gegeven en dat nummer op een kaart gezet. Op basis van een goede spreiding hebben we een eerste selectie gemaakt. Mensen die geen of onvoldoende motivatie hadden opgegeven hebben we

daarna nog gemaild en gebeld met de vraag dat alsnog te doen. Enkele mensen vielen af omdat ze ook na diverse contacten die motivatie niet verstrekten.

Op basis van de spreiding hebben we gekeken naar specifieke interesse en kennis (ecologie, agrarische achtergrond), leeftijd en geslacht. Zo probeerden we zoveel mogelijk invalshoeken in de Uitwerkingsgroep te krijgen.

Na een laatste check op naam en toestemming om die te publiceren hebben we mensen aangeschreven dat zij al dan niet waren geselecteerd.

Duidelijkheid vooraf en tussentijds

Zowel bij de oproep aan mensen om deel te nemen aan de Uitwerkingsgroep als bij de eerste bijeenkomst en bij vele bijeenkomsten daarna, is de rol en taak van de Uitwerkingsgroep steeds nadrukkelijk besproken. Zeker in de beginfase ging de discussie nog regelmatig over het mandaat van de groep en de bevoegdheden. Voortdurend heb ik gepoogd duidelijk te maken, zowel binnen de Uitwerkingsgroep als naar de buitenwereld, dat de leden in de groep informatie en inzichten aandragen waarmee de scenario's beter en completer worden. Maar zij hoefden niet te kiezen voor een scenario en deelnemers waren niet verantwoordelijk voor de inhoud van de scenario's. We wisten immers vanaf het begin dat er voor iedereen onacceptabele scenario's zouden ontstaan. Juist daarom hebben we benadrukt dat mensen zich niet hoeven te verantwoorden naar een achterban. Dit was ook van belang omdat er bij verschillende deelnemers huiver was dat zij door buren en anderen zouden worden aangesproken op de scenario's en zich dan zouden moeten verantwoorden voor de keuze die uiteindelijk niet bij hen lag.

Binnen de groep ontstond regelmatig de neiging om stemmen te tellen over scenario's en zo aan te geven welke scenario's wel en niet acceptabel zouden zijn voor de omgeving. Dat heb ik altijd afgehouden onder het mom: het gaat niet om de kwantiteit maar om de kwaliteit van argumenten voor of tegen een scenario. Die argumenten wilden we op de ontwerptafel hebben. Omdat de groep niet representatief was (want geen gekozen vertegenwoordiging) maakte het aantal voorstanders of tegenstanders van een idee of argument niet uit. Het ging om de inhoud van het idee of argument.

Er was bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep onvrede over het aantal deelnemers vanuit initiatiefnemers tijdens de ontwerpateliers. Er bestond een door de stadsgesprekken gevoede angst dat een 'overmacht' aan initiatiefnemers de inbreng van de Uitwerkingsgroep van tafel zou vegen. Vooraf hebben we de initiatiefnemers gemeld dat zij met twee personen konden komen. Net als bij de Uitwerkingsgroep mochten zij zich niet laten vervangen omdat dit de voortgang in het proces zou kunnen verstoren. Rijne Energie wilde graag 5 deelnemers meenemen. Ik heb aangegeven dat dit niet acceptabel was. Uiteindelijk zijn ze met twee mensen gekomen en met een derde persoon als vaste vervanger. Later in het proces verschenen er toch anderen. Omdat kort hierna de oorspronkelijke Uitwerkingsgroep uit elkaar viel en de samenstelling dus sowieso veranderde, heb ik hierover niet meer nadrukkelijk gesproken met Rijne.

Het ongemak over de positie van de Uitwerkingsgroep binnen het ontwerpproces groeide naarmate de scenario's concreter werden. Wel meepraten maar geen verantwoordelijkheid dragen voor het eindresultaat ging meer wringen naarmate het proces langer duurde. Niet raar omdat leden van de Uitwerkingsgroep voor alle tijd en energie die zij in het proces staken, ook graag resultaat wilden zien.

Invloed en resultaat

De invloed van de Uitwerkingsgroep, en daarmee het resultaat, zit in veel, soms moeilijk aanwijsbare elementen. Dat diverse belanghebbenden uit de directe omgeving aan tafel zaten, zorgde ervoor dat er geen stap werd gezet zonder het belang van de omgeving mee te wegen. Vaak wordt bij een ontwerp eerst vrij gedacht en worden grenzen opgezocht. Hier waren, al dan niet fysiek aanwezig, de bewoners met hun belangen zo nadrukkelijk in beeld dat daarmee het denken en doen van ontwerpers en initiatiefnemers werd beïnvloed. Het is niet aantoonbaar hoe groot het verschil in ontwerp zou zijn zonder de Uitwerkingsgroep als "advocaat van de duivel' in voortdurende aanwezigheid.

Welke hindereffecten er per scenario zijn onderzocht en de wijze waarop dat is gebeurd, is directe invloed van de Uitwerkingsgroep. Dat er steeds is getekend en gemeten met de hoogste windmolens bijvoorbeeld. Dat er per scenario niet alleen een berekening op basis van jaargemiddelden is gemaakt zoals de wet voorschrijft maar ook is van geluideffecten op momenten met harde wind en weinig weggeluid is ook door invloed van de Uitwerkingsgroep. Evenals het zichtbaar maken van de windmolens in het landschap met behulp van een computerprogramma tijdens de werkbijeenkomsten. Alles om te zorgen dat het geschetste beeld niet mooier is dan de toekomstige werkelijkheid. Integendeel.

Veel ideeën van mensen uit de Uitwerkingsgroep zijn onderzocht en al dan niet overgenomen. De zonnepanelen op geluidswallen langs de snelweg bleken financieel niet haalbaar. De kosten van het bouwen van een geluidswal zijn veel hoger dan de opbrengst van de panelen. Wel is er steeds gepuzzeld met panelen langs de snelweg of op aarden wallen.

Drijvende zonnepanelen op de Nedereindse Plas zoals aangedragen door mensen uit de Uitwerkingsgroep, staat in een scenario benoemd.

Andere ideeën zijn al sprekend en schetsend met elkaar ontstaan zoals dat in een ontwerpatelier ook hoort. Het is niet direct navolgbaar wie het idee inbracht en dat hoeft ook niet. Daarin verschilt het ontwerptraject wezenlijk van het traditionele inspraaktraject. En dat was voor alle partijen soms lastig. Zeker ook voor de bewoners die feiten en cijfers wilden over hun invloed.

Opstappen Uitwerkingsgroep

Het opstappen van een deel van de Uitwerkingsgroep vlak voor de eerste werkbijeenkomst was een onaangename verassing, maar hing al langer in de lucht en was wellicht onafwendbaar.

Enkele leden hebben andere leden benaderd met de vraag of zij mee wilden opstappen. Verschillende mensen bleven in de Uitwerkingsgroep omdat zij het proces graag van dichtbij wilden blijven volgen. Andere mensen zijn niet benaderd om zich aan te sluiten bij de opstappers.

Kort na het opstappen van zes leden van de groep spraken alle leden, aan tafel bij de wethouder, zich uit over het proces tot dat moment. Bij deze samenvatting van gevoelens en ervaringen ontstond een negatief beeld over het werk binnen de Uitwerkingsgroep tot dan toe. De wethouder en projectleider reageerden dat zij niet op de hoogte waren dat de bestaande onvrede zo groot was. Ik heb dat ter plekke niet stellig weerlegd omdat het me niet het juiste moment en de juiste setting leek. Later heb ik zowel de wethouder als de projectleider gemeld dat dit wat mij betreft onterecht was. Zij wisten wel degelijk van de spanning en twijfels binnen de Uitwerkingsgroep. Bij elk overleg is dit aan de orde geweest.

Het opstappen van enkele leden was onafwendbaar, omdat de onvrede die bij een aantal mensen vanaf het begin aanwezig was, verder groeide. Gebrek aan vertrouwen in het proces en scepsis bij deelnemers kon slechts worden weggenomen door resultaten. Die resultaten zijn er pas na uw raadsbesluit. De einduitslag ligt niet in handen van deelnemers aan het ontwerpatelier maar in handen van de gemeenteraad.

Een vorm om tussentijds toch grip te krijgen op het proces en de resultaten was voor deelnemers om stappen te noteren, te volgen en te controleren. Dat is verklaarbaar maar werkt binnen een ontwerpproces niet altijd goed.
Zoals een deelnemer het later formuleerde: “Alle controle tussentijds door enkele leden van de Uitwerkingsgroep was niet bedoeld om te kijken waar het goed of fout ging. Het was bedoeld om achteraf aan te tonen dát het fout ging. “

De opgestapte leden hebben een goed moment gekozen voor hun breuk, met optimale attentiewaarde kort voor de eerste werkbijeenkomst. Het politieke effect bleef dan ook niet uit. Nog steeds betreur ik het dat het niet is gelukt met de complete Uitwerkingsgroep naar een eindresultaat toe te werken. Maar ook als we wel voorafgaand aan het ontwerpen meer tijd en aandacht hadden besteed aan de verschillen in uitgangspunt, betwijfel ik of we met de gehele groep de eindstreep hadden kunnen halen.

De Uitwerkingsgroep met mensen die wilden blijven hebben we omgedoopt tot Poldergroep. Zij wilden niet dat hun directe invloed aan de ontwerptafel zou eindigen doordat anderen de beslissing namen om op te stappen. Daarom hebben ze de gemeenteraad destijds gevraagd hen de kans te geven om alsnog hun scenario te ontwikkelen zoals dat al was gepland. Binnen de Poldergroep is het in korte tijd en in ontspannen sfeer goed gelukt om het alternatieve scenario, dat we al zouden maken met de complete groep, met elkaar te schetsen. Binnen de overgebleven groep waren nog steeds discussies en was er het nodige wantrouwen, maar was er ook de wens om een alternatief scenario neer te leggen.

Rol initiatiefnemers

Verschillende initiatiefnemers zitten met een verschillende intentie in het ontwerpproces. Waar Rijne Energie vol idealisme en deels met vrijwilligers windmolens wil realiseren, zijn andere meer commerciële partijen betrokken om hun concurrentiepositie veilig te stellen.

Alle deelnemers hebben hun nek uitgestoken, tijd en energie gestoken in dit proces terwijl de uitkomst onzeker is. Waar initiatiefnemers normaal gesproken met een grondpositie of contract en een winstgevend plan bij de gemeente aankloppen, zijn ze nu met concurrenten om tafel gegaan in een langdurig proces zonder dat ze enige garantie hebben op een lucratieve deal. De ene initiatiefnemer heeft aanzienlijk meer tijd gestoken in het proces dan de ander. Het waren vaak dezelfde initiatiefnemers die extra tijd en energie staken in gesprekken met belanghebbenden, deelname aan ontwerpoverleg en tussentijdse afstemming. Andere initiatiefnemers hebben minder tijd en energie geïnvesteerd.

Voor initiatiefnemer Eneco en Rijne Eenergie was het best zuur dat bij de start van het ontwerpproces eind 2017 andere partijen aan tafel schoven, waar zij tot dat moment samen hadden meegepraat. De windondernemers kenden inmiddels het gebied, de mensen en de gemeente en hadden al veel geïnvesteerd in het proces. Nu kwamen er nieuwe partijen aan tafel die tot dat moment nog geen tijd in Rijnenburg/Reijerscop hadden geïnvesteerd en toch gelijkwaardig met hen aan tafel zaten.

Rijne Energie is een ideële organisatie die deels werkt met vrijwilligers. Maar ook deze ideële organisatie wil rendabele projecten. Bij de start van het ontwerpproces zat Rijne Energie aan tafel als elke andere commerciële club die een rendabel project wilde starten. De achterban van Rijne kwam als bewonerscollectief en overtuigd voorstander van windenenergie belanghebbenden tegen die fel gekant zijn tegen de effecten van windenergie. Dat leverde soms felle discussies op tussen voor- en tegenstanders van windenergie.
Omdat de gemeenteraad heeft gevraagd om financiële participatie, kreeg Rijne naast de rol van initiatiefnemer bovendien de rol om aan bewoners uit te leggen hoe die financiële participatie werkt. Waarbij de term participatie regelmatig tot verwarring leidde. Want de financiële participatie binnen de coöperatie is iets wezenlijk anders dan de participatie bij het tot stand komen van de scenario's. Waar Rijne in nieuwsbrieven sprak over de participatie leidde dat tot verwarring en soms ambtelijk tot irritatie. Rijne ging immers niet over de participatie binnen het proces. Deze onduidelijkheid is naar mijn weten steeds uitgesproken.

Binnen dit ontwerpproces waren diverse aspecten voor initiatiefnemers anders dan gebruikelijk. Deelnemende partijen zijn concurrenten van elkaar, maar moesten wel samenwerken. Vanuit het oogpunt van concurrentie is het vaak verstandiger om niet alle informatie prijs te geven, maar hier moesten de kaarten open op tafel. Dat vergde aanpassing van initiatiefnemers.
De initiatiefnemers zien bewoners meestal pas aan het einde van het traject als het plan klaar ligt, terwijl ze nu serieus rekening moesten houden met leken die veel vragen stellen en hun mening geven voordat er iets is beklonken.

De ene veel meer betrokken dan de ander, hebben de initiatiefnemers allen deel uitgemaakt van dit proces en hielden de initiatiefnemers elkaar onderling ook scherp. Na de eerste werkbijeenkomst werd de inzet van een aantal initiatiefnemers minder omdat zij aangaven dat hun deelname teveel tijd kostte in deze fase. Initiatiefnemers hebben in verschillende mate maar allen tijd en daarmee geld geïnvesteerd in dit proces. Ze weten nog niet wat dit bedrijfsmatig zal opleveren maar het heeft hen in elk geval inzicht en ervaring in een participatieproces opgeleverd.

Rol gemeentelijke projectgroep

De gemeentelijke projectgroep is een beperkte groep ambtenaren (projectleider en junior projectleider, soms aangevuld door anderen zoals de communicatieadviseur of de stedenbouwkundige) die een beroep kunnen doen op mensen uit de gehele organisatie. Aanvankelijk was hierbij ook een omgevingsmanager betrokken, maar zijn rol is uit efficiencyoverwegingen overgenomen door de junior projectleider.

Voor een complex project als dit met veel maatschappelijke en politieke druk, is dit in deze fase een bescheiden bezetting. Verschillende malen heb ik met de ambtelijk opdrachtgever gesproken. Ik merkte dat de werkdruk hoog was en vond de bezetting kwetsbaar. Budgettaire overwegingen noopten de ambtelijke leiding echter om strak te sturen en geen extra capaciteit als hulp en back-up in te zetten.
Vanaf het begin is mij gebleken dat de mensen die ik trof binnen het ambtelijk apparaat allemaal de intentie hadden om de omgeving goed te betrekken en belangen mee te wegen. Ik heb echter wel geconstateerd dat de projectgroep onbewust soms defensief te werk ging. Toezeggingen naar omwonenden, contacten met belangengroepen en mailverkeer met belanghebbenden werden nauwkeurig vastgelegd. Vooral om te zorgen dat de input goed werd geborgd en om te zorgen dat achteraf was te traceren hoe zij hadden gehandeld. Bijvoorbeeld in geval van WOB-verzoeken of procedures bij de Raad van State. Ik ben van mening dat dit niet verwijtbaar maar zelfs verstandig is en het gevolg van maatschappelijke en politieke druk.

In het licht van de verhoudingen binnen dit project is een wat defensieve houding een volstrekt verklaarbare reflex. Die is ook terecht gebleken op momenten dat er een WOB-verzoek kwam of toezeggingen moesten worden gecontroleerd. Binnen een proces met belangentegenstellingen, kritische volgers en politieke discussie blijkt het noodzakelijk om vooral te werken vanuit de gedachte dat alles te verantwoorden moet zijn. Maar een dergelijke defensieve houding kan een open blik voor suggesties en ideeën en een vrije gedachtenuitwisseling wel in de weg staan. Het dwingt mensen om hun eigen positie in te nemen en te verdedigen terwijl het juist goed kan zijn om denkbeeldig in elkaars schoenen te gaan staan. Deze houding heeft het eindresultaat niet beïnvloed. Het had hooguit invloed op het werkplezier. Alle reacties, meningen en ideeën zijn voor zover dat voor mij te controleren was zorgvuldig meegewogen en niet terzijde geschoven.

Ik heb in al die afgelopen maanden geen onwil of onmacht bespeurd bij het betrekken van personen, organisaties of belangen. De projectgroep werkte integer en betrokken. We hebben steeds vrij van gedachten kunnen wisselen over de inrichting van het proces en adviezen van mijn kant werden steeds overgenomen of we kwamen in gesprekken tot en andere oplossing.

Op twee momenten heb ik ongevraagd geadviseerd aan de organisatie.

De eerste keer was over het alternatief voor de Uitwerkingsgroep na het opstappen van enkele leden. Als direct betrokkene vond ik enkele zinsnedes in de brief van de wethouder aan de gemeenteraad feitelijk onjuist. Ik vond dat ik voorafgaand aan het verzenden van die brief mijn mening had moeten kunnen geven. Dat werd ook erkend door zowel de wethouder als de ambtelijke opdrachtgever.
In een gesprek hebben we vervolgens enkele onduidelijkheden opgehelderd. Dit betrof de zinsnede waarin stond dat het de wethouder en ambtelijke organisatie onbekend was dat er zoveel onvrede leefde bij de Uitwerkingsgroep. Ik denk dat het zowel de projectgroep als de wethouder zeer wel bekend was dat er veel spanning was binnen de Uitwerkingsgroep en waardoor die werden veroorzaakt.

En het betrof de zinsnede waarin stond dat ik als onafhankelijk procesbegeleider het proces moest waarborgen. Zonder vooraf met mij te overleggen werd mij een rol toebedeeld die ik vaag en onduidelijk vond. In een gesprek hebben we vervolgens met elkaar bepaald dat dit betekende dat ik, zoals ook daarvoor al het geval was, het proces nauw zou volgen, en gevraagd en ongevraagd zou adviseren.
Een tweede keer gaf ik ongevraagd advies toen de Buren van Rijnenburg in juni een voorstel deden voor hun participatie. Ik hoorde daar toevallig over en heb vervolgens op mijn verzoek het voorstel doorgestuurd gekregen. Dit leek me bij uitstek een onderwerp waarover ik vanuit mijn rol een mening moest geven. Hier werd niet om gevraagd, terwijl er al wel over was gesproken in de ambtelijk overleg van de wethouder . Mondeling en aanvullend per mail heb ik gemeld dat ik hierover ongevraagd wilde adviseren. Dat heb ik vervolgens op eigen initiatief ook gedaan. Het advies is ook opgevolgd.

Hoewel ik niet twijfel aan de intentie om mij van elke stap op de hoogte te houden en waar nodig om mijn advies te vragen, leidde de hoge werkdruk bij de projectgroep soms tot onvolkomenheden in onze onderlinge communicatie. Heel bewust heb ik geen werkplek gekozen binnen het stadskantoor om mijn onafhankelijkheid te waarborgen. Daardoor maakte ik geen deel uit van het ‘dagelijkse werk’ en waren er minder natuurlijke contactmomenten, terwijl de momenten in de wandelgangen dergelijke omissies wel zouden kunnen voorkomen. Daardoor hoorde ik soms achteraf van een overleg of het bestaan van een document. Dat werd dan steeds gerepareerd door het mij alsnog toe te sturen of mij bij een vervolgoverleg wel te betrekken.

Effectiviteit van ontwerpateliers

Ontwerpateliers zijn een goede manier om breed naar een opgave te kijken en met elkaar alle mogelijkheden te verkennen.
Tijdens de ontwerpateliers voor de scenario’s is dit ook zeker gepoogd. We hebben vooraf echter onvoldoende gesproken over de gezamenlijke uitgangspunten. De belangen verschilden dusdanig en het wantrouwen tussen partijen was zo groot dat de effectiviteit van de ontwerpsessies niet optimaal was. De bijeenkomsten kregen toch meer het karakter van het klassieke tonen van resultaten met de mogelijkheid daarop te schieten door de bewonersgroep. De resultaten gingen terug met de ontwerpers die achter hun tekentafel verder werkten waarbij tussentijds ook nieuwe informatie werd toegevoegd. Dit gebeurt als vanzelfsprekend wanneer professionals met elkaar werken. Maar bij omwonenden die als niet-professionals aan tafel zitten, zorgden tussentijdse wijzigingen voor verrassingen bij een volgend ontwerpatelier, wat het reeds bestaande wantrouwen verder voedde.

De wens om als gelijke partners aan de ontwerptafel te zitten, is zo niet uitgekomen. Dit vind ik niet verwijtbaar. Het is inherent aan een ontwerpproces dat tussentijdse informatie direct wordt verwerkt. Maar voor omwonenden kwam nieuwe informatie zo als ‘voldongen feit’ en soms onaangename verrassing in de volgende tekening terecht. Dit werd het meest duidelijk toen tussen het tweede en derde ontwerpatelier het aantal windmolens in het scenario Energie Voorop was toegenomen, omdat was gebleken dat radar op die locatie geen beperking vormt. Waar bewoners hadden gepleit voor minder windmolens, stonden er bij de volgende bijeenkomst juist meer molens ingetekend omdat dit overeenkwam met het uitgangspunt om maximale energie op te wekken in dit scenario. Dit versterkte bij enkele bewoners het gevoel dat er niet werd geluisterd. Dat gevoel was begrijpelijk maar onterecht en het had beter uitgelegd moeten worden.
Leerpunt is hier dat er meer tijd nodig is voor de terugkoppeling en uitleg van tussentijdse wijzigingen.

Werkbijeenkomsten

De drie werkbijeenkomsten in het ontwerpproces zijn breed opgezet en goed bezocht. Bij de eerste bijeenkomst op 17 mei in De Meern waren ruim 500 mensen aanwezig, bij de tweede bijeenkomst op 30 juni Nieuwegein waren bijna 200 bezoekers en bij de laatste werkbijeenkomst op 9 oktober in De Meern waren ruim 200 bezoekers.

Er is steeds zorgvuldig nagedacht over de vorm van de bijeenkomsten, de begrijpelijkheid van het getoonde materiaal en de wijze waarop mensen duidelijk hun inbreng konden achterlaten.

Tijdens de eerste bijeenkomst was een route uitgezet die begon met een filmpje over het proces. Daarna volgden de scenario's met per scenario een persoonlijke toelichting en konden mensen hun vragen stellen aan experts. Uiteindelijk konden zij hun opmerkingen opschrijven en achterlaten. Tijdens de tweede werkbijeenkomst in juni in Nieuwegein was de animo van bezoekers kleiner. Begrijpelijk omdat een uitwerkingsslag werd getoond met minder nieuwe informatie dan de eerste keer. Maar ook bij de derde bijeenkomst, waarvan vooraf was gecommuniceerd dat het ging om een terugkoppeling van de inbreng, kwamen nog ruim 200 veelal zeer betrokken omwonenden. Hier vonden in verschillende rondes tafelgesprekken plaats. Veel vragen die hier zijn gesteld worden achteraf nog beantwoord.

Elke bijeenkomst leverde een rijke oogst op aan vragen, reacties, ideeën en ook protesten. De verwerking daarvan en het navolgbaar maken van de inbreng en de reactie daarop vergde zorgvuldigheid en tijd. Het was steeds een puzzel om recht te doen aan elke individuele bijdrage en de zichtbare reactie hierop of verwerking ervan en aan de begrijpelijkheid van de tekeningen en de leesbaarheid van de documenten. Alle documenten waarin de opbrengst is verwerkt staan nog online.

Rol Belangengroepen

Diverse belangengroepen en vertegenwoordigende organen hebben in de loop van het ontwerpproces aan tafel gezeten met de projectleider, initiatiefnemers en/of de deskundigen. Aan het begin van het ontwerpproces is een stakeholdersanalyse gemaakt waarin alle belangengroepen en organisaties zijn -geïnventariseerd. Dat zijn:

Stichting watersportbaan Midden-Nederland
Modelvliegclub Midden-Nederland
Natuur & Milieufederatie Utrecht
Bewonersgroep IJsselveld Oost
Bewonersgroep Ijsselveld West
De Heem - Leger des Heils
Wijknetwerk Batau Noord
Buren van Rijnenburg
Hollandse IJsel
Fietsersbond
LTO Noord
LEU
KNNV
Energie-U
Energiepanel
Recreatiegebied
Wijkoverleg Galecop
Wijkraad Leidsche Rijn
Wijknetwerk Bateau Zuid
Wijknetwerk Batau Noord
Recreatie midden Nederland
Wijkraad Vleuten – De Meern

Deze groepen hebben in elk geval één maar als zij dat wilden meer uitnodigingen gekregen voor

tussentijds overleg. Zij kregen de gelegenheid zich hun visie te geven op het proces en de inhoud. Hiervan zijn verslagen beschikbaar. Diverse groepen werden uitgenodigd maar hadden geen behoefte aan intensieve betrokkenheid. Anderen, met name De Buren van Rijnenburg hadden daaraan juist grote behoefte. Na de eerste werkbijeenkomst voegde het Energiepanel zich in het proces als belangengroep. In het chronologisch verslag staan de overleggen benoemd.

Volgens mijn waarneming zijn de groepen steeds open en uitgebreid geïnformeerd over alle feiten wanneer zij daaraan behoefte hadden. Als er behoefte was aan meer informatie werden de deskundigen ingeschakeld voor extra toelichting, zoals het geval was bij De Buren van Rijnenburg die met DGMR hebben gesproken en bij leden van het Energiepanel die met initiatiefnemers hebben gesproken. Het overleg met de belangengroepen was steeds bedoeld om te zorgen dat vertegenwoordigers tijdens de werkbijeenkomsten goed beslagen ten ijs konden komen en waar mogelijk antwoord kregen op hun vragen. Hun betrokkenheid was een aanvulling op het werk van de Uitwerkingsgroep/Poldergroep en op de inbreng die ze als groep of individuen hadden tijdens de werkbijeenkomsten. Naar mijn mening is daarmee podium gegeven aan groepen in de stad die betrokken waren bij belangen die spelen bij het ontwerp van een energielandschap.

Positie

Een enkele groep had op basis van de omvang of positie van hun achterban, een nadrukkelijker positie in het proces gewenst. Het aantal leden of sympathisanten speelden echter geen rol bij de vraag of en hoe vaak een vertegenwoordiger aan tafel zat. Daartoe hebben we aan het begin van het proces al besloten en aan deze lijn heeft de projectleiding, m.i. terecht, vastgehouden.
Op enkele momenten was dit wel een discussiepunt.

Voorafgaand aan de eerste werkbijeenkomst verzocht De Buren van Rijnenburg om een plek in de zaal om hun informatie te delen met bezoekers. Ik vond een gemeentelijke informatiebijeenkomst niet de juiste plek voor een belangengroep om mensen te informeren over hun standpunt. En als we dat zouden toestaan, zouden we dat ook aan andere groeperingen moeten toestaan. Ik vond dat de duidelijkheid van de gemeentelijke informatie niet ten goede komen. Zonder andere afzenders was de feitelijke informatie al complex genoeg. Dat heb ik de Buren van Rijnenburg ook laten weten. Tegen mijn advies in heeft de gemeente besloten toch podium te bieden aan De Buren van Rijnenburg. Aanvullend is die mogelijkheid ook aan andere organisaties geboden.

Tijdens de tweede werkbijeenkomst hadden De Buren van Rijnenburg ook een ruimte in de zaal. Daar ving ik op dat zij een eigen scenario mochten gaan ontwerpen. Ter plekke heb ik hierover direct gesproken met de ambtelijk opdrachtgever en gemeld dat ik dit zeer onverstandig vond. Hierover heb ik vervolgens ook ongevraagd geadviseerd aan de projectleiding en ambtelijk opdrachtgever. Immers, we zaten midden in een zorgvuldig vorm gegeven ontwerpproces waarbij individuen en groepen reageerden op de opbrengst uit de ontwerpateliers. Een eigen scenario van De Buren van Rijnenburg zou dit proces doorkruisen. En als De Buren een eigen scenario kon ontwerpen, moesten anderen ook die mogelijkheid krijgen om iedereen gelijk te behandelen. Daarmee zouden we het lopende proces drastisch wijzigen. Ik vond deze wijziging niet gewenst. Uiteindelijk hebben De Buren van Rijnenburg geen eigen scenario geschetst.

Na de eerste werkbijeenkomst werd het Energiepanel actief. De projectleiding heeft diverse malen overleg gevoerd met vertegenwoordigers van het Energiepanel. Zij hebben een eigen scenario geschetst en wilden dat dit gelijkwaardig met de scenario’s uit het ontwerpproces zou worden aangeboden aan de gemeenteraad. Ook voor dit scenario gold dat het gelijkwaardig opnemen van het Energiepanel-scenario bij overige scenario’s, het proces zou doorkruisen. Desalniettemin is het

panel gefaciliteerd door de projectleiding in overleg geweest met enkele initiatiefnemers om het scenario op haalbaarheid te toetsen. De conclusie was dat de energieopbrengst niet in verhouding stond tot de kosten van het ontwerp. Het Energiepanel heeft nog gezocht naar eigen mogelijkheden om hun scenario gefinancierd te krijgen en bleef hierover ook in overleg met de projectleiding. Voor zover mij bekend is geen financierende partij gevonden.

In het scenario van het Energiepanel zaten enkele bijzondere ideeën. De projectleiding wilde onderzoeken of enkele ideeën uit het scenario konden worden ingebracht in een bestaand scenario. De leden gaven echter aan dat zij hier niet voor open stonden.

Rol politiek

Veel meer dan zonne-energie is windenergie politiek en maatschappelijk een thema dat leidt tot grote meningsverschillen en felle discussies met (vooral op sociale media) soms onsmakelijke voorbeelden van het uitwisselen van verwijten en vooringenomen standpunten. De verharding in het debat hebben we aan de ontwerptafel niet gehad, maar tijdens de werkbijeenkomsten kwam dit wel naar voren.

Met de vraag om scenario's in het raadsbesluit van juli 2017, heeft de gemeenteraad een poging gedaan om invloed uit de omgeving maximaal in te brengen. Echter, een politieke discussie is hiermee tevens verplaatst naar de omgeving.

Hoewel de projectgroep, soms mede op mijn verzoek, in de communicatie voortdurend heeft benadrukt dat de afweging tussen de scenario's een politieke afweging is, werd dit niet altijd zo gezien in de wijken en tijdens de werkateliers. Veel gehoord is de aanname dat alles toch al was bepaald. De uitspraak van de verantwoordelijk wethouder die eind september werden gepubliceerd in De Helling zagen mensen als een bevestiging hiervan. Of mensen vroegen zich af waarvoor dit hele proces nodig was als het uiteindelijk toch de politiek is die de afweging maakt. Binnen de Uitwerkingsgroep bleef deze afweging ook een issue. Immers, als de afweging wat acceptabele hinder is niet bij de Uitwerkingsgroep maar bij de gemeenteraad lag, waarom zaten ze dan bij elkaar?

De reflex van het klassieke inspraakpatroon (reageren op een voorgelegd plan waarbij mensen weinig vertrouwen hebben dat er iets met hun inbreng gebeurt) was steeds aanwezig. Een nieuwe vorm van mee-ontwerpen zonder de uiteindelijke afweging zelf te mogen maken als belanghebbenden, blijkt blijkt uiterst lastig. Dit is wellicht teveel gevraagd. De investering van leden van de Uitwerkingsgroep/Poldergroep bij het ontwerpen van scenario's voor een energielandschap stond niet in verhouding tot de invloed die zij hebben bij de eindbeslissing.

Het uitgangspunt gedurende het gehele proces was dat er maar één representatief orgaan is en dat is de gekozen gemeenteraad. Daar tellen de stemmen terwijl aan de ontwerptafel louter de argumenten telden. Het ontwerpproces was bedoeld om alle informatie rondom alle mogelijke belangen in beeld te brengen om raadsleden in staat te stellen een afgewogen keuze te maken.

Waar politici tijdens de besluitvorming in juli 2017 wellicht hoopten dat het ontwerpproces een ideaal scenario tevoorschijn zou komen, worden zij teleur gesteld. Maar het is mijn overtuiging dat alle ingebrachte belangen zijn verwoord of verbeeld. De keuze ertussen zal een lastige zijn.

De communicatie

De communicatie over de achtergrond, de raadsbesluiten, de mogelijke scenario's, de inbreng van mensen en de besluitvorming door de gemeente was uitgebreid en compleet.
Er zijn dingen mis gegaan, zoals bij wijzigingen van door de Uitwerkingsgroep aangeleverde webteksten. En snel iets aanpassen op de website omdat er achterhaalde informatie op staat, blijkt niet gemakkelijk. Dat moet binnen de gemeente over verschillende schijven.

De plek van informatie van de Uitwerkingsgroep op de website van de gemeente was een lastige. De Uitwerkingsgroep wilde een eigen pagina bij de gemeentelijke informatie over dit onderwerp. Dat zou ook recht doen aan de positie van de Uitwerkingsgroep. Daarmee staat de gemeente een pagina af, terwijl ze wel voor verantwoordelijk blijft omdat het op de gemeentelijke site staat. Tegelijk kan het onduidelijk zijn hoe de positie van die groep is, als de informatie hierover op de gemeentelijke pagina staat. In de toekomst kan hier wellicht een vorm voor worden gevonden zodat het voor lezers duidelijk is dat het gaat om een pagina waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is maar waar ze in het kader van participatie en informatie wel ruimte aan wil geven.

Zeker aan het begin van het ontwerpproces was er discussie over het verspreidingsgebied van de gemeentelijke informatie zoals de oproep voor aanmelding voor de uitwerkingsgroep en uitnodigingen voor bijeenkomsten. Het uit te nodigen gebied is zeer ruim gemaakt, zowel binnen als buiten gemeentegrenzen, waardoor er per keer werden verzonden.

Daarbij is steeds gepoogd om mensen te stimuleren zich aan te melden voor de digitale nieuwsbrief omdat de gemeente via dit medium, sneller, flexibeler en goedkoper kan communiceren. Op dit moment ontvangen ruim 700 mensen de digitale nieuwsbrief.

Voortdurend dilemma was de balans tussen complete en toch nog begrijpelijke informatie. Om de scenario's en de achtergrond aan iedereen duidelijk toe te lichten was begrijpelijke taal en heldere vorm nodig. Maar de complexe en complete informatie over de scenario's maakte dit lastig. Suggesties vanuit de Uitwerkingsgroep voor een toelichtend filmpje, begrijpelijker teksten op panelen en herkenningspunten op kaarten, zijn overgenomen. Dat verbeterde de informatievoorziening. Het blijft echter lastig om een genuanceerd en technisch complex verhaal begrijpelijk en simpel uit te leggen.

Bij de voorbereiding van de werkbijeenkomsten, was veel aandacht voor de informatievoorziening, de vorm, begrijpelijkheid en reactiemogelijkheid door bezoekers. Dit leidde tot de bijeenkomsten met een route waarbij voorin een film werd getoond over het proces en hetgeen te zien was. Vervolgens waren veel mensen aanwezig om tekst en uitleg te geven. Deze vorm met deels eenvoudige informatie, alle technische gegevens beschikbaar en veel persoonlijke uitleg werkte goed maar was desalniettemin soms voor mensen overdadig en lastig te volgen.

De complete en genuanceerde informatie hield soms moeilijk stand in de wirwar van belangen, korte berichten op social media en emoties. Toch denk ik dat met veel inzet vanuit de gemeente, initiatiefnemers en ingeschakelde bureaus het is gelukt om belangstellenden zo goed mogelijk te informeren. Dit onderwerp vraagt echter van die belangstellenden behoorlijk wat tijd en moeite om het genuanceerde verhaal te kennen voordat zij een oordeel hebben. En zo zit de werkelijkheid niet in elkaar. Veel mensen komen bij een bijeenkomst binnen met een oordeel op basis van flarden informatie en zoeken daarvoor bevestiging. Dit geldt overigens voor zowel voorstanders als tegenstanders van de komst van windmolens. Want tussen alle scenario's en informatie was dat steeds het grootste discussiepunt.

Conclusies en leerpunten

Op basis van mijn ervaringen oordeel ik dat er bijzonder veel tijd en energie in het proces is gestoken door zowel de gemeente, belanghebbenden als initiatiefnemers. Hiervoor heb ik veel waardering.

Ambtelijk is er hard en zorgvuldig gewerkt om het ontwerpproces voor scenario's te organiseren en alle benodigde informatie te verzamelen en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad. Uit niets is mij gebleken dat er ambtelijk werd aangestuurd op een bepaald scenario of dat er werd gemanipuleerd om meningen uit te vergroten of juist te verdoezelen.

Het is een megaklus om met zo veel informatie en belangen enigszins begrijpelijke documenten en informatie te produceren ten behoeve van communicatie en besluitvorming. Daarbij worden binnen een politiek bedrijf als de gemeente is, ook politieke afwegingen gemaakt. Bijvoorbeeld rond timing en inhoud van raadsbrieven. Een brief van de wethouder aan de gemeenteraad wordt ambtelijk voorbereid. Maar het is een brief van de wethouder, dus kan zij haar boodschap bepalen. Dat wil niet zeggen dat daarmee het participatieproces inhoudelijk wordt beïnvloed. Mij is uit niets gebleken dat de informatie over scenario's en/of de opgehaalde reacties daardoor zijn aangepast of gekleurd. Hiermee is de ambtelijke organisatie steeds integer omgesprongen.

Er is geen ideaal scenario uitgekomen dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. De keuze blijft dus bij de gemeenteraad.
Wel zijn er een paar punten waar we, met de kennis van nu, meer aandacht aan hadden kunnen besteden.
Bij de start hadden we langer stil kunnen staan bij het benoemen van het verschil in belangen en inzichten tussen deelnemers aan het ontwerpproces. Dat had de kloof daartussen niet verkleind. Maar door dit nadrukkelijker uit te spreken was het wellicht wat hanteerbaarder geworden aan de ontwerptafel.

Tussentijds hadden we de leden van de Uitwerkingsgroep meer en beter moeten informeren over tussenstappen in het ontwerpproces. In een poging het tijdbeslag voor belanghebbenden enigszins binnen de perken te houden, wilde we geen extra ontwerpateliers inplannen. Maar meer tekst en uitleg over tussentijdse wijzigingen, zodat belanghebbenden zich minder overvallen voelden tijdens een ontwerpatelier, was goed geweest. Hierbij hadden we op momenten meer aandacht moeten hebben voor het verschil tussen professionals en belanghebbenden dat door beperkte informatie-uitwisseling tussentijds te groot werd.

Met die constatering komen we bij het dilemma hoeveel tijd en energie je mag vragen van belanghebbenden bij een proces. Ik heb veel waardering voor de tijd en energie die mensen, met name in de Uitwerkingsgroep en de Poldergroep, hebben besteed in het afgelopen jaar. Zodra je mensen serieus deel laat uitmaken van een ontwerpproces, vraag je ook een serieuze tijdsinvestering van deze mensen. We naderen het punt waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die mensen hebben. Toch zie ik niet hoe de tijdsinvestering voor bewoners zou kunnen worden verkleind in een proces als dit. Als je bewoners gelijkwaardig aan professionals behandelt, vraagt dit ook een bijna professionele tijdsinvestering van bewoners.

De tijdsinvestering aan ambtelijke zijde was ook groot. Het in de lucht houden van alle bordjes in dit proces vroeg veel tijd en energie. Ik heb niet de indruk dat er ambtelijke tijd is verspild. Of dit proces de tijd en daarmee de kosten ook waard is, blijft een politieke afweging. Maar het is in elk geval duidelijk dat het serieus nemen van maatschappelijke inbreng veel vraagt van alle partijen. Daar staat tegenover dat het ook veel oplevert in de vorm van inbreng en betrokkenheid.

Chronologische overzicht

2 oktober

Eerste overleg gemeentelijke projectgroep met onafhankelijk procesbegeleider. We spreken over diverse vormen van participatie. We concluderen dat participatie door een groep belanghebbenden zoals een klankbordgroep of adviesgroep nooit de vervanging kan zijn maar aanvullend is op de gehele participatie.

4 oktober

Stakelholdersanalyse gemaakt met ambtenaren uit Utrecht en omliggende gemeenten die tot nu toe bij het proces betrokken waren. Het blijkt een heel diverse groep stakeholders met soms tegengestelde belangen.

5 oktober

Nader overleg met mensen uit projectgroep over doel en opzet van participatie. Mijn conclusie:
Participatie is ter ondersteuning van het democratisch proces en niet de vervanging ervan.

Van participatie wordt het draagvlak niet groter maar de inhoudelijke plannen worden er beter van. Een beter plan kan rekenen op meer draagvlak. Maar bij dit onderwerp zal weerstand blijven bestaan.

Representativiteit is niet haalbaar want we weten niet wat of wie representatief is. Er is niemand gekozen.

Participatie is bedoeld om te zorgen dat zo veel mogelijk belangen worden meegewogen. Daar wil ik op toezien.

Belangen van initiatiefnemers zijn niet op voorhand belangrijker dan die van bewoners of gebruikers van het gebied. Ze zijn voor mij allemaal gelijk.
We hebben een duidelijke opdracht van de gemeenteraad. Die is uitgangspunt. Het gaat hier niet om stemmen voor of tegen tellen.

Opdracht is: Ontwikkel scenario’s. Ik wil dat die scenario’s de informatie uit de participatie meewegen en dat mensen de mogelijkheid krijgen de scenario’s te toetsen. De resultaten van die toetsing moeten vervolgens verwerkt worden.

We gaan toewerken naar een adviesgroep die tijdens het ontwerpproces meepraat en meedenkt. Taken worden: informatie aandragen, toetsen van voorstellen en zo zorgen voor goed afgewogen voorstellen. Deze groep hoeft niet te stemmen of beslissen over scenario’s. En deze groep is slechts aanvullend op de inbreng van ieder ander die wil meedenken.

17 oktober

Communicatieoverleg op stadskantoor over vorm en boodschap in de communicatie. De opzet van het ontwerpproces wordt nu bekend gemaakt en mensen kunnen zich aanmelden voor de adviesgroep. De gemeente wil informeren over het proces en de mogelijkheid bieden aan mensen om aan te haken. Tegelijkertijd is verwachting management ten aanzien van deelname aan de adviesgroep (slechts 15 mensen en best een zware taak) belangrijk. We moeten duidelijk maken dat er ook andere manieren zijn om invloed uit te oefenen, zoals tussentijdse bijeenkomsten.

Een-op-een-gesprekken zijn het beste vorm van communicatie dus besluit de projectgroep tot een toer langs winkelcentra om daar met mensen in gesprek te gaan.

Punt van aandacht zijn de belangenverenigingen. Hoe gaan die zich gehoord voelen? Gesproken over expertmeetings rond de ontwerpateliers. Dat is een plek waar ze tot hun recht komen en inhoudelijk kunnen meepraten.

Eerste bijeenkomst met alle initiatiefnemers:
Eerste bijeenkomst met alle initiatiefnemers. Iedereen ziet dat samenwerkwen noodzakelijk is. Ik bespeur wel wat huiver richting elkaar, maar ook het besef dat ze tot elkaar zijn veroordeeld.

Rijne Energie en Eneco hebben een lastige positie. Zij hebben al veel tijd en energie gestoken in dit traject. Nu zitten er plotseling ook anderen aan tafel die nieuw in proces stappen en daarbij ook gebruik maken van de resultaten tot nu toe.

Het betrekken van bewoners in de ‘omgekeerde volgorde’ (eerst participatie en dan een plan) wordt geprezen. Het is de initiatiefnemers heel duidelijk dat participatie niet te veronachtzamen of te negeren is. De club maakt een vervolgafspraak, zodat voor 1 nov duidelijk kan zijn wie deelneemt en wie alsnog afhaakt.

Projectgroep:
Bijeenkomst met de projectgroep. Gesprek over de vraag of de adviesgroep het ontwerpbureau kan mee selecteren. Projectleider ziet zijn planning in het gedrang komen en vreest dat we te ver doorschieten. Ik pleit voor investeren aan de voorkant zodat het proces daarna met vertrouwen en dus vlotter kan verlopen. Andere mogelijkheid is om aan de adviesgroep aan te geven wie er op de shortlist staan en vragen of leden hierop bureaus zien waartegen ze bezwaar hebben.

Bovendien is besproken dat de adviesgroep in het proces zelf contraexpertise kan inhuren en gebruiken. Hierover zijn nog geen randvoorwaarden en afspraken gemaakt. Welk budget? Wanneer en hoe? Planning wordt nu afgemaakt, veel spoed en zenuwen. Het proces moet door maar er zijn veel dingen die tegelijkertijd georganiseerd moeten worden. De communicatie moet op orde zijn en de politieke gevoeligheid wordt gevoeld waardoor elke stap zeer zorgvuldig wordt gezet.

22 oktober 2017

Veel gesprekken telefonisch en op het stadskantoor over de inhoud van de raadsbrief van de wethouder. Belangrijkste vraag is hoe de bevolking breed aan bod komt voordat de ontwerpateliers starten. In welke vorm en op welke momenten. We willen het stadsgesprek niet over doen. Er moet iets concreets te melden zijn voordat de gemeente de buurt weer in gaat om suggesties op te halen.

De benaming wordt gewijzigd na ambtelijk overleg. Adviesgroep van omwonenden wordt de Uitwerkingsgroep. De bijeenkomsten in de omgeving worden werkbijeenkomsten. Dit is om de bedoeling van zowel de groep als de interactieve bijeenkomsten in de wijken nog duidelijker te maken. Ik vrees voor toenemende verwarring maar heb geen principiële bezwaren hiertegen.

30 oktober

Kennismakingsgesprekken met vertengenwoordiger van MCU. Wil betrokken zijn maar de club is op dit moment niet heel actief. En met een vertegenwoordiger van Schuurlab. Heeft veel waardevolle informatie uit het gebied. Maar zij wil haar oogst van de afgelopen periode niet zomaar overdragen. Zij ziet dat als opdracht.

31 oktober

Wijkbericht met informatie over het vervolgproces wordt verspreid. Hierin ook de uitnodiging voor meer info en gesprekken in de winkelcentra De Meern, Veldhuizen, Batau, Galecop, IJsselstein en AC De Meern.

9 november

Gesprek bij de Buren van Rijnenburg om kennis te maken. Ze delen hun zorgen over het participatieproces. Ik geef aan dat zij niet namens hun achterban in de Uitwerkingsgroep kunnen. Dat zij wel hun rol als belangenclub houden. Henk Diemer besluit dat hij niet langer op de lijst deelnemers van de Uitwerkingsgroep wil. We spreken af contact te houden.

10, 11 en 14 november

Ik ben met de gemeentelijke projectgroep aanwezig in diverse winkelcentra voor toelichting op het ontwerpproces. Het blijkt dat een comité ‘Rijne energie Nee’ flyers en posters met informatie heeft verspreid in buurten. Het comité roept op om een petitie tegen windmolens te ondertekenen. Gevolg is dat verschillende mensen naar de kraam komen om de petitie te tekenen. Wij gaan in gesprek en geven aan dat we willen toelichten hoe mensen betrokken kunnen blijven en invloed kunnen uitoefenen.

Uit gesprekken blijkt dat de informatievoorziening vrij ingewikkeld was en/of dat mensen niet de tijd nemen om te lezen. De verschillende benamingen (Uitwerkingsgroep, werkbijeenkomsten, ateliers) roepen verwarring op. Er komen ook mensen met gerichte vragen over de taak van de Uitwerkingsgroep. Tegenstanders komen melden wat hun zorgen zijn. Uit gesprekken blijkt dat er veel informatie rond gaat die niet is geverifieerd maar wel wordt geloofd. Bijvoorbeeld dat er al tekeningen zijn waarop staat waar de 12 molens komen.

14 november

Aanmeldingen voor Uitwerkingsgroep komen per mail binnen.

16 november

Alle aanmeldingen voor Uitwerkingsgroep op een rij gezet met junior projectleider en omgevingsmanager. Veel motivaties ontbreken terwijl dat wel van belang is voor diversiteit in de groep. Alle mensen worden gebeld of gemaild door omgevingsmanager en mij met het verzoek om die alsnog door te geven.

Conceptlijst samengesteld. We geven elke aanmelding een nummer. De nummers plaatsen we op een kaart. Eerst gekeken naar spreiding over het gebied. Op basis van die spreiding gekeken hoe we ook een goede spreiding kunnen krijgen in motivatie, belangen en invalshoeken, mannen/vrouwen, oud/jong.

17 november

Mede met behulp van nieuwe motivaties stel ik de uiteindelijke lijst met deelnemers aan de Uitwerkingsgroep samen.
We vragen leden vooraf per mail of ze akkoord gaan met publicatie van hun naam. Afgevallen deelnemers ontvangen een mail.
Enkele dagen later verneem ik van de projectleider dat de lijst is getoond aan de wethouder. Ik geef aan dat dit wat mij betreft uitsluitend ter informatie kan. Dit word bevestigd door de projectleider.

18 november

Alle deelnemers en afvallers krijgen een bericht per mail. Omdat de eerste bijeenkomst al op korte termijn is, doen we dit in het weekend.

20 november

Overleg met de projectgroep. Ik heb een secretaris nodig voor de Uitwerkingsgroep. We besluiten die van buiten te halen omwille van objectiviteit.
Tijdens het overleg blijkt me dat Bosch Schlabbers die dag langs komt voor een gesprek naar aanleiding van hun offerte. Ik sluit aan bij dit gesprek. Op basis daarvan kan ik aan de Uitwerkingsgroep ook de naam van het bureau voorleggen om te horen of er bezwaren zijn.

27 november

Eerste bijeenkomst Uitwerkingsgroep.
Mensen zijn open over hun motivatie en belangen. Ze hebben vragen over hun mandaat in de ontwerpateliers, wie bepaalt nou wat? Ze pleiten ervoor om in de communicatie naar omwonenden steeds te benadrukken dat uiteindelijk de gemeenteraad beslist.

Discussie over de uitvraag van de gemeente aan het landschapsbureau. Enkele leden willen de uitvraag zien. De offerte kan gedeeld worden. Discussie over de vraag of we in de komende periode consensus kunnen bereiken en of dat nodig is. Er blijkt fiks wantrouwen tegenover het proces en de gemeentelijke organisatie. De stadsgesprekken worden met name genoemd als voorbeeld waar mensen hun vertrouwen in het proces al zijn verloren.

We delen de planning voor de komende tijd. De Uitwerkingsgroep adviseert om niet eerst de wijken in te gaan maar dat pas te doen als er al eerste schetsen zijn. Dit advies wordt overgenomen.

5 december

Ik hoor in de wandelgangen dat een lid van de Uitwerkingsgroep een contract heeft met initiatiefnemer. Hij was bij eerste bijeenkomst niet aanwezig wegens vakantie. Ik bel hem en hij blijkt inderdaad een afspraak te hebben met een initiatiefnemer. Dat betekent dat hij niet voldoet aan voorwaarden (o.a. geen zakelijk belang) voor de Uitwerkingsgroep. Hij denkt er even over na en besluit enkele dagen later dat hij niet zal deelnemen. Maar hij dringt aan op deelnemer uit Reijerscop. Ik ga de lijst met aanmeldingen na en bel de andere kandidaat uit het gebied. Die zit in dezelfde situatie.

We houden vast aan de voorwaarden dat mensen met zakelijke belangen niet kunnen deelnemen aan de Uitwerkingsgroep. Ik spreek met de beoogd deelnemer af dat, ter compesatie van deelname aan de Uitwerkingsgroep, de gemeente tussentijds met bewoners Reijerscop om tafel gaat zodat zij de scenario's tijdig zien en hun belang kunnen inbrengen.

14 december

Eerste ontwerpatelier.
Discussie vooraf met Rijne Energie per mail en telefoon. Ze willen met 5 mensen komen naar het eerste ontwerpatelier. Iedereen is gevraagd met maximaal twee personen te komen om de belangen in evenwicht te houden aan de ontwerptafel. Rijne vraagt om uitzondering in verband met verdeeldheid van expertise bij de vrijwilligers. Uiteindelijk geef ik aan dat als het echt moet voor een keer drie mensen kunnen komen. Maar twee blijft de norm.

Alle deelnemers (Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en ontwerpers) eten met elkaar. Daarna bespreken we de werkwijze in de komende periode. De gesprekken blijven vrij algemeen. Heel voorzichtig worden posities afgetast. Er is enige discussie over de betrouwbaarheid van berekeningen en cijfers waarmee de initiatiefnemers zullen komen.

16 december

Rijne Energie houdt zelf een bijeenkomst over de te ontwerpen scenario's waarvoor ze via hun eigen kanalen mensen hebben uitgenodigd. Veel enthousiasme in de zaal maar er zijn ook enkele tegenstanders van windenergie op land. Dit leidt tot duidelijk ongemak bij de organisatie.

18 december

Beleidsambtenaren uit omliggende gemeentes komen naar stadhuis Utrecht waar de projectleider hen informeert over proces en stappen daarin. Ook de afstemming van communicatie komt aan de orde.

22 december

Op 20-1 is een volgend ontwerpatelier gepland maar initiatiefnemers weten nog niet goed wie wat moet aanleveren. Ik vraag de projectleider dit snel door te geven omdat initiatiefnemers ook voorbereidingstijd nodig hebben.

Tussentijds zijn ook initiatiefnemers bijeen geweest. Ik hoor dat er naar aanleiding van de kennismakingsbijeenkomst zorgen zijn over kennisniveau en de wil tot meedenken bij de Uitwerkingsgroep.

9 januari

Uitwerkingsgroep bijeen ter voorbereiding op het ontwerpatelier. Ik deel de zorg van de initiatiefnemers met de groep. Iedereen erkent dat er, ook binnen de groep, een groot verschil is in kennis maar dat is geen probleem. Integendeel. Dat kan juist helpen in het proces.

Met elkaar maken we een matrix gemaakt ter toetsing van scenario's. Daarin staan de onderwerpen die mensen meer of minder belangrijk vinden. Het is bedoeld als checklist bij de gesprekken over scenario's. Geprobeerd op te roepen tot actieve deelname en kansen zoeken. Ik wil graag voorkomen dat leden van de Uitwerkingsgroep alleen als scheidsrechter meekijken en beoordelen.

Aan het einde blijkt dat deelnemers toch een beetje huiverig zijn om te worden aangesproken op het raadsvoorstel of zelfs een raadsbesluit. Mensen proberen grip te krijgen. Daarom in een extra tekst op de website nog een keer uitgelegd dat de leden van de Uitwerkingsgroep slechts adviseren tijdens de ontwerpateliers.

Er is ergernis bij leden Uitwerkingsgroep over het laat versturen van de agenda voor ontwerpatelier door de gemeente. De leden willen zich immers kunnen voorbereiden. Hierdoor nog meer twijfels over grip op proces bij enkele leden. Vraag van enkele leden om te zorgen dat scenario's voorafgaand aan het ontwerpatelier al op papier staan zodat de Uitwerkingsgroep dan kan reageren. Ik geef aan dat het juist de bedoeling is om ter plekke met elkaar in gesprek te gaan en samen te schetsen.

16 januari

Telefonisch gesprek met vertegenwoordiger Buren van Rijnenburg. Hij uit nogmaals zijn zorgen.
Ook telefonisch gesprek met vertegenwoordiger van Rijne Energie. We spreken over het onderling vertrouwen tijdens de ontwerpateliers. Hij voelt nog veel weerstand van enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Ik bevestig dat er wantrouwen is dat we met goede onderlinge communicatie en met resultaten die verschillen moeten pogen te overbruggen.

17 januari

Tekst aangeleverd voor de website over bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep. Het duurt mij te lang voordat die erop staat. Zeker omdat de tekst ongewijzigd op de aparte pagina van de Uitwerkingsgroep kan staan. Discussie via de mail met de projectleider over de status van de tekst. Het is immers best ongebruikelijk dat een gemeente teksten plaatst waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is.

20 januari

Tweede ontwerpatelier

Begonnen met alle 20 scenario's fout (met een knipoog naar de oude lp's) om de gesprekken op gang te brengen over wensen en mogelijkheden. Het volgende ontwerpatelier werken we toe naar 6 mogelijke scenario's.

Ontbreken van kwantitatieve doelstelling voor het opwekken van energie is besproken. Het ontbreken daarvan maakt discussies over nut en noodzaak lastig, bijvoorbeeld bij het bepalen van hoeveelheid windmolens. Wat is acceptabel of nodig? Hinder is nadrukkelijk aan de orde en we maken de afspraak om gezamenlijk een bureau te selecteren om effecten te berekenen.

In mails na afloop teleurstelling bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Ze hadden meer toetsbare informatie willen zien. Dat hoort nu echter nog niet in het ontwerpproces.

23 januari

De concepttekst van Rijne en Eneco voor de uitvraag voor een onderzoeksbureau dat effecten van windmolens moet berekenen komt binnen. Ik stel een aantal wijzigingen voor in zinsnedes die verkeerd uitgelegd kunnen worden. Deze worden direct aangepast. Gaat bijvoorbeeld over kennisniveau bij de uitwerkingsgroep. Dat kan verkeerd worden uitgelegd alsof niet alle mensen even slim zijn, terwijl die tekst niet zo was bedoeld.

30 januari

Tekst van de uitvraag wordt aangepast terug gestuurd en gaat door naar Uitwerkingsgroep.

Diverse telefoongesprekken waaronder met initiatiefnemers. Er zijn zorgen over het kennisniveau in de Uitwerkingsgroep. Het zijn immers mensen zonder gerelateerde achtergrondkennis. Ik geef aan dat dit niveau per persoon verschilt. Maar dat initiatiefnemers in staat zouden moeten zijn om dingen eenvoudig uit te leggen. Precies zoals de tegenstanders van windturbines dat doen. Ook aangegeven dat initiatiefnemers en gemeente juist de beperkte kennis kunnen gebruiken om te zien welke uitleg werkt naar het grote publiek. Samenwerken tussen professionals en leken vergt van alle kanten aanpassingen. Samenwerken tussen gemeente en initiatief nemers is deze fase ook nieuw. En de initiatiefnemers moeten ook onderling nog positie kunnen bepalen. Is effe wennen.

In een mail meldt een initiatiefnemer dat de uitwerkingsgroep geen achterstand heeft in kennis over geluid, maar dat initiatiefnemers een achterstand hebben in kennis over communicatie over dit onderwerp. Goede constatering. Daarover willen ze graag spreken met de Uitwerkingsgroep. Terugkoppeling van gesprek tussen Schuurlab en projectleider. Ze discussiëren over de voorwaarden voor het overdragen van informatie. Er volgt nog een gesprek.

1 februari

Nieuw gesprek geweest met projectleider en Schuurlab. Er volgt een slotbijeenkomst en er wordt bekeken of dit voldoende is om de informatie over te dragen.

5 februari

In de aanloop naar de bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep vandaag was er een pittige discussie per mail over verbondenheid aan Nederlandse WindEnergie Associatie van alle onderzoeksbureaus die op de longlist staan voor de selectie van een bureau bij dit project. De NWEA zegt te werken aan bevordering van windenergie op land. Dat wekt wantrouwen bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep over de onafhankelijkheidvan de aangesloten bureaus. Tegelijk staan alle gerenommeerde bureaus op deze lijst. Leden van de Uitwerkingsgroep stellen enkele andere bureaus voor die niet zijn verbonden aan NWEA.

Eerst met elkaar besproken welk criterium acceptabel is bij de selectie van een onderzoeksbureau. We komen er gezamenlijk op uit dat een bureau “bewezen onafhankelijk” moet zijn. Ook overige criteria gezamenlijk opgesteld met Eneco, Rijne en gemeente en afspraken gemaakt over de selectieprocedure.

6 februari

Eneco schrijft bureaus aan om een offerte aan te leveren voor het onderzoek naar hindereffecten bij de scenario's. Vandaag ook een gesprek met raadsleden van de comissie Stad en Ruimte in het oude stadhuis. Kennismaking en proces doorgenomen. Veel vragen over de participatie.

7 februari

Start van mijn vakantie. In overleg van 5 februari heeft iedereen ingstemd dat de omgevingsmanager van de gemeente mij vervangt als gespreksleider. Ik mail alle betrokkenen over de stand van zaken met het verzoek ietsje water bij de wijn te doen als dat nodig is om tot een gezamenlijke bureaukeuze te komen in de komende weken.

In mijn vakantieperiode is bureau DGMR gekozen voor onderzoek naar de hindereffecten. Zie chronologisch overzicht. Diverse leden van de Uitwerkingsgroep en projectleider apart telefonisch gesproken. Hieruit blijkt dat de zaak op scherp heeft gestaan. Een bureau dat door de Uitwerkingsgroep op de lijst werd gezet, voldeed volgens de projectleider niet aan het criterium bewezen onafhankelijkheid. Per mail deed hij het voorstel om dit bureau niet uit te nodigen. Dit viel verkeerd bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep, omdat het hiermee lijkt alsof de gemeente stuurt.

Tijdens een bijeenkomst met de Uitwerkingsgroep, gemeente, Rijne en Eneco is hierover gesproken. Andere bureaus hebben wel een presentatie gehouden. Op basis daarvan is DGMR gekozen door een meerderheid van de Uitwerkingsgroep, gemeente, Eneco en Rijne. Op verzoek van de Uitwerkingsgroep is de gemeente opdrachtgever voor het bureau, omdat er vrees bestaat dat de initiatiefnemers als opdrachtgever voor onderzoek te veel zullen sturen op gewenste resultaten.

In de tussentijd is er ook een gesprek geweest tussen de projectleider en de Buren van Rijnenburg. Er wordt afgesproken dat BvR tussen de werkbijeenkomsten verdiepende gesprekken zal hebben om te reageren op de scenario's. Er komt een vervolggesprek in mijn aanwezigheid omdat BvR zich afvragen of er wel voldoende ruimte is voor inbreng.

5 maart

Mail van BvR met het verzoek meer werkbijeenkomsten te houden in verschillende wijken. Nieuwe aanmelding van een deelnemer voor de Uitwerkingsgroep. Ik heb met verwijzing naar de spelregels gebeld en gemaild om uit te leggen dat dit niet kan. Wel afgesproken dat de ontwikkelaar (Van Wanrooy) zijn kopers in Rijnvliet wijst op dit onderwerp en mogelijkheid voor mensen die er nog niet wonen om zich aan te melden voor de nieuwsbrief. De gemeente geeft dit nadrukkelijke verzoek door aan de projectontwikkelaar.

7 maart

Tijdens bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep uitgebreid gesproken over bureaukeuze en afgesproken dat mijn chronologisch overzicht deel uitmaakt van dit verslag. Veel onvrede bij enkele mensen. Zij hebben het gevoel dat de gemeente heeft willen sturen in de bureaukeuze. Mij blijkt dat niet uit gesprek met de projectleider. Een van de leden van de Uitwerkingsgroep komt niet,. Ik bel hem en hij blijkt te twijfelen of hij nog wil deelnemen. Heeft hij ook aangegeven in het vorige overleg. Hij twijfelt omdat het wel erg veel informatie is waarin hij zich moet verdiepen. Hij zegt te reageren vanuit zijn gevoel en is tegenstander van windmolens. De informatiestroom en discussies in de Uitwerkingsgroep gaan hem te ver en te snel. Na diverse telefoontjes besluit hij toch om te stoppen.

Naar aanleiding hiervan in de Uitwerkingsgroep gesproken over de samenstelling. We zouden tussentijds geen nieuwe mensen toevoegen. Omdat Reijerscop nu niet aan tafel zit, spreken we af dat ik twee mensen persoonlijk benader die zich al hadden opgegeven vanuit dit gebied. De ene blijkt onbereikbaar. Vermoedelijk langere tijd in het buitenland. De ander besluit af te zien van deelname en bedankt voor het verzoek. Daarmee blijft de samenstelling nu gelijk. In Uitwerkingsgroep gesproken over noodzaak tot meer werkbijeenkomsten in verschillende wijken. Ik geef mijn opinie dat, mits de aankondigingen ruim op tijd zijn en de locatie goed bereikbaar is, het wat mij betreft voldoende toegankelijk is. Er komt de suggestie vanuit enkele leden om pendelbusjes te laten rijden. Ik speel die door aan de projectleider.

10 maart

Bosch Slabbers toont in het ontwerpatelier resultaten van vele gesprekken en tussentijdse onderzoeken. Onvrede bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Zij hebben aangegeven sommige scenario’s te willen aanpassen en zien dat dit niet is gebeurd. Met name een scenario met grote opbrengst stuit tegen de borst. Mensen vragen zich af waarom hun suggesties voor schuiven en minderen van windmolens niet zijn meegenomen. Discussie over de opdracht van de raad (maximaal scenario) tussentijdse wijzigingen (info over radar waardoor er toch meer molens kunnen staan). Input uit vorige ontwerpatelier blijkt de ene persoon te zien als ‘afspraak’ en de ander als suggestie binnen het ontwerpproces.

Tussentijds overweegt een lid van Uitwerkingsgroep op te stappen omdat naar zijn idee afspraken worden geschonden. Na een gesprek blijft hij toch, maar is zeer ontevreden. Ook discussie over het aantal deelnemers. Er zit een nieuwe deelnemer namens Rijne aan tafel. Is niet de afspraak. Maar dit heeft geen invloed op de inbreng omdat het niet gaat om meerderheid van stemmen. Dit neemt niet weg dat enkele mensen uit de Uitwerkingsgroep het idee hebben dat hun inbreng verwatert.
Tijdens het ontwerpatelier hebben deelnemers besloten dat de producten nog niet klaar zijn voor eerste werkbijeenkomst. Afspraak is dat de werkbijeenkomst een maand wordt uitgesteld. De Uitwerkingsgroep maakt een

digitaal formulier waarmee iedereen zijn of haar input kan leveren op elk scenario zodat dit integraal naar de ontwerpers van Bosch Slabbers kan. Ik stuur de opmerkingen integraal door naar gemeente en ontwerpers met het verzoek aan ontwerpers om deze te beantwoorden.

13 maart

Een raadslid uit Nieuwgein is benaderd door Buren van Rijnenburg over het ontwerpproces en zij checkt telefonisch bij mij een aantal aannames. Ik licht het proces nogmaals toe.

Diverse telefoontjes van initiatiefnemers. Zij voelen onvrede bij de Uitwerkingsgroep en missen een positieve ontwerpsfeer. Zij vragen zich af hoe zij kunnen bijdragen aan verbetering van de sfeer en samenwerking.

Lid van Uitwerkingsgroep mailt wethouder Nieuwgein en dringt erop aan om via een bestuurlijk overleg ook een bijeenkomst in Nieuwegein te laten organiseren.

Ik heb verzocht tot tussentijds overleg met ambtelijk opdrachtgevers om ze bij te praten over zaken die gaande zijn omdat de onvrede in de Uitwerkingsgroep toeneemt en de tijdsdruk op het ambtelijk proces ook.

14 maart

Ondertussen heb ik een chronologisch feitenrelaas gemaakt rond de bureaukeuze. Goed voor veel tekstuele wijzigingen bij de een en irritatie over "geneuzel" bij de ander in de Uitwerkingsgroep. Enkele mensen willen zich vooral op het schetsen van scenario's en mogelijkheden storten, terwijl andere leden zich meer bezig houden met het controleren van het proces.

20 maart

Overleg tussen gemeente en initiatiefnemers over te presenteren materiaal bij de eerste werkbijeenkomst. De input van de initiatiefnemers moet door hen worden gecheckt. Iedereen zoekt naar manieren om alle beschikbare info goed in beeld te brengen.

Een initiatiefnemer maakt bezwaar tegen verschillende scenario's omdat die volgens hem financieel niet haalbaar zijn. Daardoor ontstaat discussie over de wat uiteindelijk bij de scenario's moet staan over kosten. Andere initiatiefnemer vraagt om objectivering van taalgebruik. Bijvoorbeeld door hinder te vervangen door effecten omdat hinder een subjectief begrip is. Dat gebeurt.

23 maart

Voortgangsoverleg met projectleider. Ik uit mijn zorgen over het begrijpelijk houden van de te presenteren informatie. En we spreken over de onvrede binnen de Uitwerkingsgroep.

Locatie van volgende werkbijeenkomst blijft een issue. Ik geef aan dat ik goede bereikbaarheid en tijdige aankondiging van belang vind.

Mail van lid Uitwerkingsgroep. Hij heeft geconstateerd dat er een andere versie van de tekst over de laatste uitwerkingsgroep op de site staat dan de versie die is goedgekeurd.

Ik check het direct. Ik heb een zin gewijzigd nadat ik het ter info heb doorgestuurd aan de gemeente voor plaatsing. De projectleider had veel moeite met één zin waarin staat dat een bureau is afgevallen omdat het volgens gemeente en initiatiefnemers niet voldeed aan de criteria. Hij wilde dat verduidelijken in de tekst. Voel ik niet voor. Dus ik besluit die zin in z'n geheel te schrappen. Ik heb deze wijziging niet gemeld bij de Uitwerkingsgroep. Dat is dom van me.

Maar ik zie in het geplaatste bericht ook wijzigingen waar ik niets van weet. Overigens onschuldige tekstuele zaken, maar toch. Ik verzoek het bericht er onmiddellijk vanaf te halen zodat ik kan uitzoeken wat er is gebeurd. Aldus geschiedt.

Ik bel uitgebreid met het oplettende lid van de Uitwerkingsgroep hierover. Hij heeft het idee dat er achter de schermen wordt gemanipuleerd en dat ik me voor een karretje laat spannen. Over dat laatste kan ik hem blijkbaar niet gerust stellen, maar ik deel zijn opinie niet.
Ik mail de gehele Uitwerkingsgroep over het tijdelijk verwijderen van het bericht.

Een ander lid van Uitwerkingsgroep vraagt om Schuurlab uit te nodigen bij het volgende overleg. Ik geef de Uitwerkingsgroep aan dat ik daar in deze fase van het ontwerpproces niet voor voel. Ik heb geverifieerd dat de info van Schuurlab is betrokken bij de scenario's. Dat moet voor nu voldoende zijn.

24 maart

Mail van enkele leden van de Uitwerkingsgroep met openstaande punten. Die zijn deels beantwoord maar het antwoord is blijkbaar onvoldoende. Er spreekt veel wantrouwen en onvrede over de procedure uit de openstaande punten. Bovendien kan ik een aantal punten niet beantwoorden want die gaan over de wijze waarop de gemeenteraad een afweging zal maken.

26 maart

Meer duidelijkheid over de tekst voor de website. Het blijkt bij verschillende mensen langs gegaan voorafgaand plaatsing. Ook langs een communicatieadviseur van de gemeente. Hoewel dat met deze tekst van de Uitwerkingsgroep niet zou moeten, is dit een gebruikelijke ronde voordat een gemeentelijke tekst wordt geplaatst. Zich niet bewust van de afwijkende status van deze tekst en de gevoeligheid heeft de communicatieadviseur die vrij nieuw is, een aantal tekstuele zaken gewijzigd. Dit deed hij niet met de bedoeling de tekst inhoudelijk aan te passen mar het is wel wel zeer onhandig.

Ik wil de tekst, zonder de zin waar de projectleider moeite mee had, weer terugplaatsen en mail alle leden van de Uitwerkingsgroep hierover. De meerderheid gaat akkoord en tilt er niet zwaar aan. Enkele anderen zien hierin een nieuw bewijs dat er wordt gemanipuleerd. Tekst wordt weer teruggeplaatst zonder de tekstuele wijzigingen van de communicatieadviseur.

Overleg met de projectgroep en terugkoppeling uit het ambtelijk overleg met de wethouder. Wethouder kiest voor één centrale locatie per werkbijeenkomst. Zoals eerder aangegeven kan ik me onder voorwaarden daarin vinden. Gesproken over de wijze waarop de gemeente de input van mensen ophaalt en navolgbaar zal verwerken en aangegeven dat ik dat erg belangrijk vind.

Ik pleit opnieuw voor een filmpje met tekst en uitleg over de scenario’s tijdens de werkbijeenkomst en op de site.

27 maart

Op mijn verzoek gesproken met ambtelijk opdrachtgevers. Ik wil ze een tussenstand geven en aangeven dat overleg met de Uitwerkingsgroep moeizaam loopt. De druk op projectorganisatie is bovendien groot. Ik waarschuw voor het gevaar dat ambtenaren onder die druk gaan uitvallen. We blikken vast vooruit op de vorm van dit verslag.

28 maart

Bijeenkomst met initiatiefnemers en Bosch Slabbers. Discussie over financiële haalbaarheid komt nadrukkelijk naar voren. Een initiatiefnemer acht de scenario's niet haalbaar door extra kosten voor landschap zoals inrichting van parken. Ook de wijze waarop hinder in beeld komt met verschillende lijntjes en kleuren is besproken. Iedereen is het erover eens dat dit zo eenvoudig en begrijpelijk mogelijk moet.

Daarna een gesprek met Buren van Rijnenburg. Veel vragen die zij hebben zijn gericht aan de politiek. Nogmaals gesproken over het proces. Afgesproken dat we na de eerste werkbijeenkomst opnieuw met hen om tafel gaan. Indien gewenst ook met DGMR en andere deskundigen.

Bij de gemeente wordt druk gezocht naar geschikte locatie voor de werkbijeenkomst. Ik wil de Uitwerkingsgroep laten weten dat er maar één werkbijeenkomst is. Maar de wethouder moet de wethouders uit omliggende gemeentes eerst informeren. Dat moeten we dus op elkaar afstemmen voordat de nieuwsbrief uitgaat waarin datum en locatie wordt gecommuniceerd. Ook lever ik voor de nieuwsbrief een tekst aan over de positie van de Uitwerkingsgroep om nog eens duidelijk te maken dat zij niet mede-verantwoordelijk zijn voor de scenario's.

30 maart

Het is nu zeker dat de nieuwsbrief van de gemeente vandaag uit gaat. Zodra ik die zekerheid heb meld ik per mail aan de leden van de Uitwerkingsgroep dat er is besloten tot 1 bijeenkomst. Ik wacht niet tot ik hoor welke locatie het wordt. Een uur later gaat de nieuwsbrief uit. Daarin staat de locatie wel. Ook de tekst over de bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep staat weer terug op de site.

5 april

Het college van Nieuwegein vraagt per brief aan het college van Utrecht om de volgende bijeenkomst ook in Nieuwegein te organiseren.

6 april

Bericht van vergetenwoordiger Schuurlab dat zij na alle gesprekken over de voorwaarden waarop de informatie van Schuurlab meegaat in de scenario's, daar niet langer energie in wil steken. Ik check nogmaals bij Bosch Slabbers of al die informatie van Schuurlab in de basiskaarten zit. Dat blijkt het geval.

Tussentijds overleg met projectgroep. Ik heb veel vragen over voortgang en het plannen van overleg met belangengroepen.

Ik uit nogmaals mijn zorg over de communicatie. Ik vraag om een filmpje met heldere uitleg. Lijkt me nodig naast alle emoties die zullen spelen. De wijze van noteren van reacties met daarop een antwoord, vind ik van groot belang. Daar wordt nog nader naar gekeken. Ik wil dat het navolgbaar is wat de gemeente doet met de opmerkingen.

Bosch Slabbers stuurt de reacties op opmerkingen van de Uitwerkingsgroep na het vorige ontwerpatelier naar me op. Hij zal ze toelichten op het volgende ontwerpatelier en daarna ook rondmailen naar betrokkenen.

9 april

Bijeenkomst Uitwerkingsgroep ter voorbereiding op het volgende ontwerpatelier. Feitenrelaas rond bureaukeuze wordt vastgesteld. Uitgebreid gesproken over het vastleggen van zaken en het gebrek aan vertrouwen bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. De neiging bestaat om ter controle alles naar iedereen te mailen. Ik raad dat nogmaals af. Vertroebelt de onderlinge discussie.

Punten van aandacht voor volgende ontwerpatelier:
- Hoe worden zaken vastgelegd. Heb ik toegelicht.
- Rijden er pendelbusjes? Vraag aan gemeente
- Aantal deelnemers vanuit initiatiefnemers. Kunnen we een presentielijst bijhouden?

12 april

Het derde ontwerpatelier van vandaag begint met een excursie naar windmolens in Vianen. We bekijken en beluisteren de effecten op 400 meter afstand en vlak onder de molen. Er is weinig wind maar de wieken draaien wel. De excursie levert weinig aanvullende info op over hindereffecten. Een lid van de Uitwerkingsgroep moet eerder weg en kan vast een blik werpen op de scenario's. Er wordt afgesproken dat de scenario's niet worden gefotografeerd of gedeeld. Dat roept scepsis op bij enkelen. Maar alles moet tegelijk openbaar worden tijdens de werkbijeenkomst. We willen niet dat onderdelen een eigen leven gaan leiden zonder dat mensen de context kunnen kennen. Bij de toelichting op de scenario's wreekt het gebrek aan tijd zich. Er is weinig gelegenheid om te reageren op het resultaat. Een lid van de Uitwerkingsgroep ontploft en voelt dat de leden van de Uitwerkingsgroep er uitsluitend zitten om ja te knikken. Bij het nader aanschouwen van de scenario's ontploft een ander lid van de Uitwerkingsgroep omdat hij toch weer meer molens ziet dan in een vorige tekening in het scenario met een maximale opbrengst. Hij voelt zich niet gehoord en wil vertrekken. Na een gesprek blijft hij toch. Initiatiefnemers geven een toelichting om uit te leggen hoe een businesscase tot stand komt en hoe haalbaarheid word berekend.

Uiteindelijk blijkt dat het worst case effecten per scenario (geluid als het hard waait en de snelweg relatief stil is) ontbreekt. Daar heeft de Uitwerkingsgroep steeds om gevraagd. Ik doe een interventie. Er ontstaat verschil van inzicht. Ging een worst case om de hoogste molens (die zijn ingetekend en meegerekend) of ging dat over geluid tijdens fikse wind en stille snelweg? Ik ben alle afspraken hierover nagegaan om het misverstand op te lossen en de worst case effecten worden per scenario alsnog ingevoegd, voorafgaand aan de werkbijeenkomst. Al met al heeft het onderling vertrouwen een dieptepunt bereikt. Er is te weinig tijd om wijzigingen goed toe te lichten en te bespreken.

13 april

Mail aan leden van de Uitwerkingsgroep van een deelnemer met zijn terugblik op het ontwerpatelier. Hij is geschrokken en voelt zich niet serieus genomen. Hij doet mijns inziens een aantal onjuiste aannames over de wijze waarop reacties zullen worden verzameld tijdens de werkbijeenkomst (gebeurt niet door initiatiefnemers zoals hij suggereert), het verschil in behandeling tussen Rijne en Uitwerkingsgroep (het blijkt niet te kloppen dat Rijne scenario's met achterban deelt) discussie over aantal windmolens dat is toegenomen in een scenario (door tussentijds nieuwe informatie over radar) en andere ergernissen. Hier blijkt het verschil tussen traditionele participatie met actie, reactie en afspraken en een ontwerpproces waar een tussenstand wordt gedeeld die kan wijzigen door nieuwe informatie. Er zijn geen afspraken gemaakt over maximaal 7 windmolens. Nieuwe informatie over radar heeft opgeleverd dat er 12 molens in het maximale scenario kunnen. Dus die 12 staan in het maximum scenario waar de gemeenteraad om heeft gevraagd. Ik snap dat dit de deelnemer rauw op het dak valt.

Vervolgens komen er per mail nog extra vragen binnen over de wijze waarop reacties worden vastgelegd, de capaciteit van de zaal, pendelbusjes etcetera. Die beantwoord ik rechtsreeks na het weekend.

16 april

Via de gemeente krijg ik een afschrift van een mail van iemand uit de Uitwerkingsgroep aan de gemeenteraad van Nieuwegein met de oproep in te grijpen omdat de belangen van Nieuwgein ondergesneeuwd dreigen te raken. Omdat hij daarin expliciet in gaat op enkele aspecten die ik als mijn verantwoordelijkheid rond de participatie beschouw en hij mijns inziens verkeerde aannames doet, besluit ik te reageren. Dit doe ik uitsluitend richting de verantwoordelijk wethouders in Utrecht en Nieuwegein. De wethouders kunnen zo zelf bepalen of zij mijn reactie breder willen delen. Ik wil de onjuiste aannames recht zetten. Bijvoorbeeld over de initiatiefnemers die reacties van belanghebbenden zouden gaan verzamelen tijdens de werkbijeenkomst. Geen sprake van. Dat het aantal windmolens is toegenomen in het maximale scenario. Het betreft hier geen schending van afspraken, zoals hij suggereert. Ik nodig de bestuurders uit om contact op te nemen en stuur een cc aan het mailende lid van de Uitwerkingsgroep.

18 april

Leden van de Uitwerkingsgroep mailen onderling over zorgpunten. Ik vind ingrijpen noodzakelijk en geef per mail mijn visie op het ontstaan van de onvrede. Ik wil de groep op korte termijn bij elkaar om zaken uit te spreken. Bovendien stel ik voor om als Uitwerkingsgroep een eigen nieuw scenario te maken. De leden ontvangen een uitnodiging hiervoor voor overleg op 25 april. Verschillende mensen reageren direct dat zij kunnen en willen komen. Van anderen ontvang ik nog geen bericht.

Dit breng ik ook ter sprake tijdens overleg met de wethouder die ik dezelfde dag bijwoon in verband met de onvrede in de Uitwerkingsgroep en ter voorbereiding op de werkbijeenkomst. Ik meld dat we als deelnemers aan het ontwerpatelier de gezamenlijke uitgangspunten missen en dat die nu beginnen op te breken en geef aan dat we alle zeilen moeten bijzetten. Ik meld dat ik een nieuw scenario wil ontwikkelen met de Uitwerkingsgroep en de onvrede onderling wil bespreken.

20 april

De deelnemer aan de Uitwerkingsgroep die de raad van Nieuwegein vroeg om in te grijpen, mailt dat hij blij is met mijn interventie en meldt zich aan voor overleg op 25 april. Ik bel uitgebreid met hem en stel voor dat we gezamenlijk een bericht sturen aan beide wethouders waarin we uitleggen hoe misverstanden zijn ontstaan en wat we eraan gaan doen. Dat vind hij aanvankelijk een goed idee. Ik maak een concept waarin ik ook aankondig dat we een nieuw scenario met de Uitwerkingsgroep gaan maken. Later die dag meldt het betrokken lid dat hij toch afziet van een gezamenlijke reactie.

Ik ontvang tevens een signaal leden van de Uitwerkingsgroep die vragen krijgen van belangengroepen en zich daar wat ongemakkelijk bij voelen. De Uitwerkingsgroep is immers geen vertegenwoordiging en hoeft geen verantwoording af te leggen. Ik zal dit wederom bespreken in de Uitwerkingsgroep en met betrokken belangengroepen.

De meerderheid van de Uitwerkingsgroep heeft zich aangemeld dus we bevestigen het overleg om een nieuw scenario te maken op 25 april.

Buren van Rijnenburg vragen me per mail om een plek op de werkbijeenkomst.

22 april

Rijne Energie heeft een nieuwsbrief uitgedaan. Daarin spreken zij over participatie, doelend op financiële participatie. Dit kan echter verwarring oproepen met het participatieproces. De gemeentelijk projectleider vraagt om voortaan eerst de nieuwsbrieven van Rijne over Rijnenburg te zien om mee te lezen of er geen onduidelijkheden in staan voordat ze uitgaan.

23 april

Enkele leden melden zich per mail toch af voor het extra overleg van de Uitwerkingsgroep op 25 april.

24 april

Nog meer mensen melden zich af voor het overleg met de Uitwerkingsgroep dus ik besluit de bijeenkomst te verzetten.

Gesprekken met belangengroepen na de eerste werkbijeenkomst worden door de gemeente voorbereid. Ik krijg een lijst met belangenclubs. Ik benadruk nogmaals de noodzaak van overleg met bewoners van Reijerscop als oude toezegging. Dat moet nu snel worden geregeld om te zorgen dat mensen niet tijdens de werkbijeenkomst worden verrast.

25 april

Ik heb een afspraak in het stadskantoor om de bijeenkomst voor te bereiden waarin de Uitwerkingsgroep een nieuw scenario zal maken. Terwijl ik daarop wacht komt de wethouder langs wandelen. Ik meld dat het nog erg spannend is omdat ik erg veel onvrede bespeur bij de Uitwerkingsgroep.

Bij terugkomst na het overleg aan het einde van de dag ontvang ik de mail waarin enkele leden aankondigen dat zij per direct uit de Uitwerkingsgroep stappen. Ik bel met een van de leden die aangeeft dat ze geen licht meer zagen aan het einde van de tunnel. Bellend met wat andere leden begrijp ik dat er breed onderling overleg is geweest maar niet met mij en niet met alle leden van de groep. Ik geef een korte reactie per mail aan alle leden en zoek contact met de projectgroep. De wethouder wil graag met de leden spreken. Lijkt me een goed idee. Uitnodiging wordt voorbereid.

26 april

Uitnodiging van Eneco en Rijne om mee te doen aan een presentatie over het proces tijdens de landelijke dag voor OmgevingsManagement. Ik zeg af. Vind ik niet goed gedurende dit proces. Zeker nu.

30 april

Ik antwoord Buren van Rijnenburg dat het mij niet nodig lijkt vanuit een goed participatieproces om hen een eigen stand te geven op de werkbijeenkomst, zoals zij me hadden verzocht. Een stand van één belangengroep zou de duidelijkheid niet ten goede komen bij de toch al zo complexe informatie. Het is een bijeenkomst van de gemeente over de scenario's. Bovendien hebben de Buren ook andere mogelijkheden om hun geluid te laten horen. Ik nodig ze wel van harte uit om aanwezig te zijn en te reageren op de scenario's en geef aan dat we elkaar ook na de bijeenkomst nog afzonderlijk spreken over de inhoud.

1 mei

ik bel verschillende initiatiefnemers om te horen hoe zij reageren op het opstappen van enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Breed gedeeld dat dit jammer is maar wellicht ook onvermijdelijk was. De samenwerking was onvoldoende gebaseerd op vertrouwen. Teleurstelling bij alle partijen. Verschillende initiatiefnemers geven aan dat zij zich ook niet echt gehoord voelen omdat er wel erg veel aandacht uit ging naar de leden van de Uitwerkingsgroep tijdens de ontwerpateliers.

2 mei

Gesprek van wethouder met alle leden Uitwerkingsgroep. Brede frustratie wordt gedeeld. Zo gecomprimeerd lijkt het of de samenwerking alleen kommer en kwel was terwijl we meestal in goede sfeer bij elkaar kwamen.

Wethouder en projectleider geven aan dat zij verrast zijn dat de onvrede zo groot was dat dit tot opstappen leidde. Ik ben van mening dat iedereen op de hoogte was maar dat de ernst anders is ingeschat. Een aantal leden geeft aan niet meer bij vervolg betrokken te willen zijn. Anderen willen graag bovenop het proces blijven en blijven wel graag betrokken. Zij willen wel een nieuw scenario maken.

7 mei

Het overgebleven deel van de Uitwerkingsgroep komt bij elkaar om het materiaal voor de werkbijeenkomst van 17 mei te checken. Daarbij ook nog enkele opgestapte leden. Grootste kritiekpunt is dat de informatie en de kaarten erg ingewikkeld zijn. Ben ik het mee eens maar we willen wel alle info delen; dus ontkomen we daar niet aan. Dilemma; hoe hou je het eenvoudig maar deel je wel alle info.

Afgesproken dat de ecoloog uit de Uitwerkingsgroep afzonderlijk met de ecologen van Bosch Slabbers en de gemeente om tafel gaat om hun inbreng te borgen.

11 mei

Projectleider belt om te melden dat Buren van Rijnenburg toch ruimte krijgen in de zaal tijdens werkbijeenkomst. Ik uit mijn verwondering dat dit gebeurt zonder overleg met mij en geef het ongevraagde advies dan te zorgen voor meer en diverse geluiden. Als de Buren daar mogen staan, moeten anderen ook die mogelijkheid krijgen. Dit wordt bevestigd.

Het college wil volgende week verder praten over inrichting van het proces. Er is een voorstel richting de gemeenteraad in de maak hiervoor. Ik geef aan dat ik het voorstel moet zien voordat ik kan reageren.

16 mei

Brief van het college aan de raad wordt verstuurd. Ik had het niet vooraf gezien en verzoek om een gesprek met de wethouder hierover op korte termijn.

’s Avonds gesprek met bewoners van Reijerscop. Kort ervoor blijkt me dat niet alle bewoners hiervoor zijn uitgenodigd. Door de junior projectleider is op advies van de voormalig omgevingsmanager aan enkele bewoners gevraagd hun buren hiervoor uit te nodigen. Bij binnenkomst blijkt echter maar een selecte groep bewoners te zijn uitgenodigd. Ik nodig de bewoner met wie ik destijds de afspraak maakte dat er een gesprek zou zijn, alsnog telefonisch uit om langs te komen vanuit het idee dat er een open gesprek zal plaats vinden. Op het moment dat de betreffende boer bij het gesprek binnen komt, wordt hem door zijn buren verzocht weer te vertrekken omdat hij belangen heeft bij de komst van windmolens. Het blijkt me dat het gesprek niet breed is met alle bewoners zoals was toegezegd in december. Bewoners van Reijerscop komen tegenover elkaar te staan als voorstanders en tegenstanders van windenergie door financiële belangen.

In het gesprek met de bewoners die wel aanwezig zijn, worden veel vragen beantwoord door de junior projectleider. Een bewoner wil een nieuw scenario tekenen. Hij wordt uitgenodigd om dat bij de werkbijeenkomst in te brengen.

17 mei

De eerste werkbijeenkomst in De Meern. Veel bezoekers (500) en veel reacties (300) in behoorlijk ontspannen sfeer. De vorm met een route langs de informatie, blijkt goed te werken. Zo komen mensen ook allemaal langs de tafels waar zij hun reactie kunnen opschrijven om te delen. Ik voer veel gesprekken. Veel mensen hebben vragen over het proces en over de inhoud. Wel of geen windmolens is zoals verwacht het belangrijkste issue.

De Buren van Rijnenburg organiseren buiten een persmoment om hun bezwaren tegen de komst van windmolens te benadrukken.

Bewoners van Reijerscop tonen een eerste schets van een nieuw scenario dat zij verder willen uitwerken. We spreken af dat zij hiervoor contact zoeken met de gemeente. Door anderen, buiten het ontwerpproces, een nieuw scenario laten schetsen lijkt me lastig. Dan zouden andere betrokken dat ook moeten mogen. Maar de input meenemen via de initiatiefnemers kan natuurlijk wel.

Pendelbus rijdt vier keer met in totaal veertien passagiers.

22 mei

Tijdens een voortgangsgesprek met de projectleiders van de gemeente verzoek ik alle reacties uit de werkbijeenkomst anoniem openbaar te maken. Zo kan iedereen nagaan wat er met zijn/haar reactie gebeurt. We praten verder over “twee kolommen stuk” of andere versies om alle reacties navolgbaar te maken. We hebben concrete afspraken gemaakt over het betrekken van mij bij de gesprekken met belangengroepen.

Gemeente stuurt een bewoner van Reijerscop informatie toe waarmee hij een scenario kan schetsen en adviseert hem hierover contact te hebben met de initiatiefnemers.

28 mei

Gesprek met wethouder op mijn verzoek. Ik meld dat ik me in een paar dingen in haar brief aan de gemeenteraad niet kan vinden:
Gemeente wist onvoldoende van de onrust? Is voortdurend over gesproken; dus wasb ekend.
Gemeente trekt regie naar zich toe. Prima maar wek niet de indruk dat de Uitweringsgroep niet goed werd geleid. En ik wil ook dan er voortdurend bovenop kunnen zitten.
Gemeente beschrijft in de raadsbrief het proces als een proces van de initiatiefnemers dat door de gemeente wordt gefaciliteerd. Dat komt niet overeen met beleving van initiatiefnemers en van mij.
ik kan me vinden in een waarnemende rol. Maar hoe kan ik het “proces borgen” zoals in de raadsbrief staat? Wat is dat? We spreken af dat ik onbeperkt toegang blijf houden tot informatie. Gemeente zal mij actief informeren over bijeenkomsten en discussies. Ik ben daarbij aanwezig als ik dat van belang vind. Ik zal gevraagd en ongevraagd adviseren.

Vervolgens ook gesprek met ambtelijk opdrachtgever. Gold nog als kennismaking. Ik waarschuw vooral voor de grote druk op dit proces en daarmee op de projectleiding. De bezetting binnen het project is kwetsbaar. Zeker nu dit voor een deel weer van de ontwerptafel naar de politieke arena is gebracht.

’s Avonds heb ik een informeel gesprek met raadsleden. Ik geef mijn visie en beantwoord vragen. Vooral de vraag waarom niet eerder is bijgestuurd om uitvallen van de Uitwerkingsgroep te voorkomen is belangrijk.

29 mei

De overgebleven leden van de Uitwerkingsgroep komt bij elkaar met uitzondering van één lid dat niet aanwezig kan zijn. Ik heb haar vooraf gebeld. Zij geeft vooral mee dat we zuinig moeten zijn op goede landbouwgrond in het gebied. Ik geef haar input mee aan de groep. In goede sfeer hebben we in vrij korte tijd een nieuw scenario getekend. Dit kan vooral doordat alle betrokkenen inmiddels veel kennis hebben vergaard.

30 mei

Ik stuur de scenarioschets door naar initiatiefnemers en bel hen met het verzoek het door te rekenen. Ook DGMR en Bosch Slabbers breng ik vast op de hoogte.
Later die dag belt projectleider me. Hij neemt het proces nu over, conform afspraken uit de raadsbrief.

31 mei

Raads Informatie Bijeenkomst. Het politieke aspect en de verschillen van inzicht komen naar voren. Opgestapte leden van de Uitwerkingsgroep geven een toelichting. Tevens verzoeken overgebleven leden om de restgroep serieus te blijven nemen en hun scenario te ontvangen.
Een zonontwikkelaar vraagt om zon los te koppelen van windontwikkeling. Het ontwerpproces houdt de boel op en zij willen graag aan de slag met de procedure om zonnepanelen te plaatsen. De kopgroep van grondeigenaren noemt veel scenario’s financieel onhaalbaar.

6 juni

Mijn dochter studeert af; dus ik ben niet bij ontwerpatelier. Veel aspecten uit de werkbijeenkomst worden omgezet in de scenario’s.
Ik verneem dat het gesprek tussen de ecologen heeft plaats gevonden en hun input een betere plek krijgt.

Er wordt gewerkt aan afspraken voor gesprekken met bewonersgroepen en belangengroepen. Ik krijg een lijst van belangengroepen.

12 juni

De rest van de Uitwerkingsgroep komt bijeen over hun scenario, met uitzondering van één lid dat net als vorige keer niet aanwezig kan zijn. Het scenario is doorgerekend en getekend. We bespreken het onder leiding van de projectleider en er komen wat aanpassingen. We spreken verder over onderdelen zoals de route van het gewenste fietspad. De groep wordt omgedoopt tot Poldergroep met het polderscenario.

Per mail adviseer ik de projectleider af te zien van deelname aan de landelijke dag voor OmgevingsManagement. Hij zegt niet van plan te zijn geweest om hierheen te gaan reageert direct naar de organisatie dat hij niet komt.

14 juni

Via de mail stelt één lid van de Poldergroep voor om het polderscenario toch te wijzigen en zonnepanelen meer naar het noorden te plaatsen. Anderen besluiten echter dat ze het zo willen houden. ’s Avonds raadscommissie. Politieke discussie over diverse aspecten.

19 juni

Ontwerpateliers hoeven niet meer ’s avonds of in het weekend omdat de Uitwerkingsgroep niet meer deelneemt. De leden van de Poldergroep zijn voor het ontwerpatelier vandaag wel uitgenodigd en enkelen maken hiervan gebruik. Laatste aanpassingen voor de volgende werkbijeenkomst worden bekeken. Ik vraag om duidelijker aan te geven wat het verschil is tussen deze scenario’s en de vorige. Waar zitten de verschillen? Initiatiefnemers op het gebied van zon ontbreken. Windinitiatiefnemers zijn wel aanwezig.
Ik bel enkele zonondernemers om te vragen wat er speelt. Het proces gaat volgens hen erg veel tijd kosten met zeer ongewisse uitkomst. Bovendien willen ze graag zon loskoppelen van dit proces om haast te maken zoals ze aan de gemeenteraad hebben gevraagd.

21 juni

Gesprek met het zelfbenoemd Energiepanel van enkele bewoners uit De Meern en Reijerscop. Bewoners willen meedenken vanuit positieve grondhouding. Zij hopen op een plek aan de ontwerptafel. Ik geef tijdens het gesprek aan dat er verschil is tussen mee ontwerpen of meepraten als belangengroep. Een plek als belangengroep met tussentijdse gesprekken is een goed idee. Zo kan alle inbreng die zij hebben, worden meegenomen. Met name de leefbaarheid vindt het panel van belang. Mee ontwerpen in het ontwerpatelier kan in deze fase niet meer maar actieve deelname aan de werkbijeenkomsten en bij tussentijdse gesprekken is zeer gewenst.

22 juni

Korte bijeenkomst in stadhuis voor een laatste check op panelen voor de werkbijeenkomst. Ook enkele leden van de Poldergroep zijn aanwezig.

26 juni

Uit mailwisseling blijkt me dat er weer sprake is van een pendelbusje voor de werkbijeenkomst.

27 juni

Gesprek met wijkoverleggen IJsselvest Oost en West. Zij voorzien geen heel grote impact maar waarderen het gesprek.

28 juni

Aanwezig bij de workshop tijdens een landelijke bijeenkomst over omgevingsmanagement. Rijne en Eneco lichten toe hoe het proces verloopt, inclusief lastige punten als de complexe informatie en omgaan met weerstand. Het proces wordt door toehoorders gezien als behoorlijk vooruitstrevend. Gemeentelijke projectleiding heeft 's avonds overleg met bewonersvertegenwoordiging in Nieuwegein. Vragen over financiële participatie en verdeling van lusten én lasten en ook over taakstelling provincie en liquiditeit van initiatiefnemers als er ook planschade moet worden uitgekeerd.

30 juni

Werkbijeenkomst 2

Hier aanzienlijk minder mensen op de werkbijeenkomst dan de eerste keer. Vermoedelijk speelt het mooie weer een rol. Bovendien is tijdens deze bijeenkomst minder nieuws te melden dan de eerste keer. Wel wederom veel inhoudelijke gesprekken bij de scenario's en bij de deskundigen. Enkele leden van de Poldergroep lichten hun eigen scenario toe.

Buren van Rijnenburg hebben een plek in de zaal en vertellen dat dat zij een nieuw scenario gaan tekenen. Ik informeer bij de projectleider hiernaar en geef aan dat ik mijn visie hierop in een mail zal verwoorden omdat ik vind dat mijn mening hierover moet meetellen bij politieke beraadslagingen.
Ik word toegevoegd aan een mailwisseling waarin wordt gepoogd een datum te vinden voor overleg over de wensen van BvR.
De pendelbus rijdt vier keer. In totaal drie passagiers.

2 juli

Ik mail projectleider en opdrachtgever mijn advies om geen apart scenario te laten ontwerpen door BvR. Als dat nu zou gebeuren, ontstaat een heel nieuw proces. Dan moeten we immers ook anderen die gelegenheid geven, zoals het energiepanel. We hebben er vooraf voor gekozen om iedereen volop gelegenheid te geven om hun inbreng te leveren tijdens de werkbijeenkomsten en tussentijdse gesprekken. Dit nu overboord gooien lijkt me niet raadzaam.

3 juli

Afspraak met projectleider wordt afgezegd omdat hij ziek is.

9 juli

Lid van de Poldergroep belt me. Het lid wil afzien van deelname aan de Poldergroep omdat het lid te druk is maar zeker ook omdat nu blijkt dat er een molen op het lids land in Reijerscop is getekend in het polderscenario. Het lid was er niet bij en wist er niet van. Het lid wil voorkomen dat het lijkt alsof er uit eigen gewin de molen die kant op is geschoven. Overigens meldt het lid dit het beste scenario te vinden waarmee goed is te leven.

Ik vraag de projectleider om contact met het lid op te nemen en we willen dit een volgende keer in de Poldergroep bespreken.

10 juli

Overleg met projectleiding over voortgang in project. Projectleider meldt dat het niet lukt om een afspraak te plannen met de Buren van Rijnenburg. Lastig want om hun input mee te nemen zou dat overleg voor de vakantie moeten plaats vinden. De Buren vragen tevens om de antwoorden op hun vragen. Projectleider zal die zo spoedig mogelijk beantwoorden.

Buren van Rijnenburg sturen vandaag tevens hun analyse van de inbreng op de werkbijeenkomsten. Zij bekijken de reacties kwantitatief en zien een ruime meerderheid van negatieve reacties op scenario’s met windmolens. We hebben hier al eerder over gesproken. Omdat het onduidelijk is hoe representatief de opkomst is, telt uitsluitend de kwaliteit van argumenten en niet de kwantiteit van stemmen voor of tegen.

11 juli

Gesprek met Energiepanel, gemeente en enkele initiatiefnemers. Diverse vragen over beleidskaders van gemeente rond energie worden beantwoord. Gezondheidsaspecten, met name over laag frequent geluid, blijken een belangrijke zorg. Het panel licht het scenario toe dat zij hebben ontwikkeld. Initiatiefnemers willen daar naar kijken om businesscase te berekenen. Ook aspecten van ecologie, haalbaarheid, roeibaan etc. moeten worden bekeken. Vertegenwoordigers melden dat zij zelf een investeerder kennen om dit te gaan uitvoeren. Binnenkort volgt een gesprek met de eigen initiatiefnemers van het energiepanel over dit scenario. Gemeente bekijkt diverse aspecten en komt hierop terug. Ik heb twijfels of dit een haalbaar scenario is. We spreken af dat het scenario mee kan als inspraakreactie. Het Energiepanel kan het ook altijd zelf aan de gemeenteraad aanbieden. Leden willen het scenario als geheel presenteren en geen onderdelen eruit halen om in te brengen in andere scenario's.

12 juli

Gesprek wijkraad Vleuten De Meern. Lid van de wijkraad geeft aan dat de informatievoorziening voldoende is maar voorziet geen consensus over de inhoud.

17 juli

Gemeentelijke nieuwsbrief over vervolgproces gaat uit.

19 juli

De Poldergroep komt bij elkaar onder leiding van de projectleider. Het lid dat tijdens de afgelopen bijeenkomsten niet aanwezig kon zijn, bespreekt haar deelname met de rest van de groep en besluit op te stappen in verband met de schijn van belangenverstrengeling. Dat wordt zeer betreurd maar er is begrip voor. De reacties op het polderscenario die tijdens de werkbijeenkomst zijn gegeven, worden doorgenomen. Eén lid van de groep vraagt opnieuw om de zonnevelden niet in het zuiden van het gebied te leggen maar in het noorden, boven de ecologische zone. Hij geeft aan dat hij liever heeft dat een beperkt aantal bewoners van Reijerscop uitkijkt op de panelen dan een groter aantal mensen in IJsselstein. De optie wordt besproken en beoordeeld als een alternatief maar de voorkeur van anderen blijft uitgaan naar zonnepanelen in het zuiden. Dat betekent dat hij zich niet kan vinden in het Polderscenario omdat hij dit niet kan verantwoorden naar mensen die hij kent in IJsselstein.De volgende dag mailt hij in een nieuwe poging om toch de velden in het noorden van het gebied in te tekenen. Ik mail hem terug dat ik zijn bezwaren snap maar dat de projectleider de regie heeft en dit zal oppakken.

23 juli

Projectleider laat Energiepanel weten dat er veel vragen zijn bij de financiering van hun plan en verzoekt om afspraak op korte termijn, liefst met hun investeerders. Het panel laat weten dat het om meer gaat dan haalbaarheid en rendement en dat ze iets langer nodig heeft.

25 juli

Gesprek gemeente en Buren van Rijnenburg in aanwezigheid van diverse geluidsexperts. Er wordt diepgaand gesproken over techniek, metingen en berekeningen en hindereffecten.

30 juli

Projectleiding stuurt het gespreksverslag naar het Energiepanel. Bij vorige versie wilden zij graag een vraag over de Poldergroep opgenomen zien, maar die werd buiten de vergadering gesteld. Nl; klopt het dat een belanghebbende boer bij wie nu een molen op het land is getekend, deel uitmaakt van de Poldergroep. Ik heb uitgelegd dat dit klopt maar dat de betreffende boer niet bij deze bijeenkomsten aanwezig kon zijn en dus geen enkele invloed daarop heeft gehad. Zij wist van niets. Toen zij dit ontdekte is ze omwille van de zuiverheid uit de groep gestapt.

8 augustus

BvR reageert op het verslag van hun gesprek. Zij hebben aanvullingen op het zonscenario. Ze zien graag meer ha en doen daar suggesties voor. Ze vragen ook de mogelijkheid van panelen op palen te onderzoeken, roeiwater en recreatie mee te nemen en evt eerder te starten met energieopwekkende woningbouw

9 augustus

Overleg met gemeentelijk projectleider. Met name over de vorm van dit verslag en de vorm van de derde werkbijeenkomst. Uit de tweede bijeenkomst blijkt dat er, afgezien van de reacties op het nieuw toegevoegde Polderscenario, weinig nieuwe inzichten, ideeën of meningen binnen komen. De scenario's gaan daardoor niet meer belangrijk wijzigen. Mensen zijn nu twee keer geweest dus het wordt tijd om toe te werken naar een afronding. De laatste werkbijeenkomst is dan vooral het presenteren van de scenario's en alle rapporten zoals die naar de raad zullen gaan. Vooral ter info, check op de documenten die tot nu toe zijn gemaakt en toelichting en niet meer voor reacties. Dat moeten we dan ook helder communiceren.
Het gaat nu om een enorme bult informatie dus moeten de spullen ook allemaal vooraf al op internet staan zodat mensen die dat willen, het goed door kunnen nemen om te bepalen of ze naar een derde bijeenkomst komen.
Dit idee wordt in ambtelijk overleg met de wethouder besproken. Ik bied aan om dit daar toe te lichten maar dat blijkt niet nodig.

10 augustus

BvR reageren op het verslag met enkele aanvullingen en verduidelijkingen.

20 augustus

BvR reageren op het verslag met enkele aanvullingen en verduidelijkingen. BvR verspreiden een nieuwsbrief waarin zij melden dat er nu sprake is van een dialoog met de gemeente.

27 augustus

Overleg met projectleiding met name over vorm en inhoud van de derde werkbijeenkomst en vorm van de reactienota waarin alle opbrengst uit de omgeving verwoord moet worden. Ook uitgebreid gesproken over de procedure waarmee omliggende gemeentes om advies wordt gevraagd. Er gaat een brief naar de gemeenteraad over de werkbijeenkomst en het bijzonder complexe besluitvormingsproces bij gemeentes, provincie, college en raad. Een werkbijeenkomst eind september betekent dat de gemeenteraad er in april over spreekt. Leg dat maar eens uit…

BvR hebben verzocht om gedetailleerde informatie over de wijze waarop DGMR alle berekeningen uitvoert. In een apart overleg krijgen de heren uitgebreide toelichting, in aanwezigheid van geluidsexpert van de gemeente. De Buren geven aan dat ze alles willen weten om alles te begrijpen. Het niveau is zeer gedetailleerd. Buren zijn blij met de toelichting en spreken hun waardering uit.

28 augustus

Tussentijds overleg over stand van zaken met projectleiders. Vooral over de vorm van de volgende werkbijeenkomsten. Derde bijeenkomst krijgt een informerend karakter waarbij veel gelegenheid moet zijn voor mensen om toelichting te krijgen op alle documenten die richting besluitvorming gaan. Want dat wordt een enorme stapel leeswerk.

Ook spreken we af dat in de komende raadsbrief op korte termijn de vorm wordt voorgesteld voor mijn eindverslag met een vragenlijst voor alle betrokken personen en belangengroepen. Ik stuur hierover een alinea tekst op.

30 augustus

Initiatiefnemers komen bij elkaar voor een vooruitblik op de volgende werkbijeenkomst en de besluitvorming. Niet alle initiatiefnemers blijken er bovenop te zitten. Er komt een vraag over de scenario's terwijl we die al uitgebreid hebben besproken in de ontwerpateliers. Hier wreekt zich het verschil in betrokkenheid. Het zijn vaak dezelfde initiatiefnemers die betrokken zijn, bij overleggen zijn en ook extra tijd investeren, bijvoorbeeld in gesprekken met het Energiepanel.

Andere initiatiefnemer komt toch weer terug op de betaalbaarheid. Hij blijft ontevreden met het volgens hem beperkte inzicht in de financiële consequenties bij de modellen die raad krijgt voorgelegd. Zo kan de gemeenteraad geen afgewogen keuze maken. Signaal wordt ter harte genomen.

Steeds blijkt dat de status van de scenario's en de (vele) vervolgstappen na de besluitvorming belangrijk zijn in de communicatie de komende periode. Wellicht verwachten mensen dat mogelijke molens of panelen enkele maanden na het raadsbesluit in de polder verschijnen.

Er komt een wijziging in de gemeentelijke projecteiding. De beoogde nieuwe projectleider is aanwezig bij dit gesprek. Hij loopt zich warm langs de kantlijn maar voorlopig trekken de oude en nieuwe projectleider samen op. Prettig omdat zo de bezetting minder kwetsbaar wordt.

4 september

Lid van BvR heeft gevraagd of zij de adresgegevens van de Poldergroep mogen gebruiken Daar zijn twijfels over binnen de groep. Alle informatie over hun scenario is immers al openbaar. Er is huiver voor te nauwe samenwerking.

Overleg met de projectleider hierover. We besluiten dat de groep op korte termijn bij elkaar moet komen om te horen hoe het proces verder zal verlopen. Dan kan het verzoek van de BvR ook worden besproken.

Bovendien heeft Bosch Slabbers op verzoek van de projectleider het alternatief voor het polderscenario getekend met zonnepanelen in het noorden. Dit is wat één lid van de groep graag wilde en moet nu worden besproken met de hele groep.

Bijeenkomst van 10 sept. met de BvR wordt afgezegd door de projectleider ivm met agendaproblemen.

5 september

De oorspronkelijk geplande datum voor de derde werkbijeenkomst eind september wordt verschoven naar oktober omdat het te kort dag wordt. Intern is er discussie over de vorm van deze bijeenkomst. En vooral de vraag welke documenten tijdens de werkbijeenkomst al gereed moeten zijn en welke documenten nog niet gereed hoeven zijn. Met de politieke advisering houd ik me niet bezig maar we spreken regelmatig over de vorm waarin mensen hun inbreng terug kunnen vinden.

14 september

Projectleider stuurt energiepanel een mail waarin hij aangeeft dat proces naar een afronding gaat en hij motiveert waarom hij weinig kansen ziet om hun scenario verder te brengen. Er is immers nog geen investeerder en de initiatiefnemers zien geen haalbaarheid in het scenario. Het is ook al enige tijd stil vanuit de zijde van het Energiepanel. Hij nodigt het panel uit om bij de derde bijeenkomst langs te komen.

17 september

Afspraak met projectleiders over de vorm van mijn vragenlijst. Vooral gesproken over de documenten zoals die gebruikt worden voor de derde en laatste werkbijeenkomst. Ik geef aan dat ik hierover ook met de directe adviseurs van de wethouder wil praten als zij dit bespreken. Dit is niet alleen een politiek item maar ook van groot belang dat mensen op een goede manier hun inbreng terug vinden. Ik kan direct aanschuiven.

Ook blijkt dat de wijkberichten al zijn geschreven en de bezorging is gepland. Ik geef aan dat ik dit eerst had willen lezen. Begrip voor mijn irritatie. Ik krijg het idee dat de politieke adviseurs meer in beeld komen naarmate de besluitvorming nadert. Omdat het participatieproces grotendeels is afgerond raak ik op de achtergrond. Maar de projectleider is het met me eens dat dit onterecht is. We bevestigen de afspraken dat ik stukken lees en mijn advies geef voordat belangrijke stappen worden gezet.

De procedure langs andere gemeenteraden en de vorm van de stukken die naar de besluitvorming gaan, zijn belangrijk gespreksonderwerp. Ik besluit dat ik slechts zal letten op de helderheid en navolgbaarheid van de input van belanghebbenden. Het wordt eens te meer duidelijk dat er een enorm boekwerk richting de gemeenteraad zal gaan. Moeten ze dit verslag ook nog lezen…

18 september

Ik lees de conceptstukken voor de derde werkbijeenkomst en adviseer de projectleiding om de vorm van diverse stukken aan te passen. Alles om de inbreng van mensen navolgbaar te maken. Fikse kluif werk voor de gemeente.

19 september

Buren van Rijnenburg geven aan dat zij op dit moment geen behoefte hebben aan een nieuw overleg. Ze stellen nog wel schriftelijk een vraag over slagschaduw.

24 september

Poldergroep komt bij elkaar om te spreken over de stukken zoals die naar de derde werkbijeenkomst gaan. Het alternatieve scenario met panelen in het noorden in plaats van het zuiden van het gebied wordt besproken. Tijdens de discussie wordt het scenario met zonnepanelen in het zuiden aangepast. Meer groen langs IJsselstein, de plas vrij laten in verband met recreatie en een bredere strook tussen IJsselstein en de panelen. Het groepslid dat het alternatieve scenario wil, vindt dit toch onvoldoende. Hij wil uitsluitend panelen aan de noordzijde waar andere leden zich niet in kunnen vinden.

Er wordt besloten tot één scenario namens de Poldergroep, zoals dat oorspronkelijk ook was bedoeld. Het groepslid besluit dat hij zijn naam daar niet onder wil hebben en kondigt aan een afspraak te maken met de wethouder hierover.

25 september

Ik krijg het concept van de raadsbrief opgestuurd en zie dat er niets in staat over de vorm van mijn verslag. Uit navraag blijkt dat ambtelijk is besloten dit niet nu voor te leggen aan raadsleden. Hadden we dan al eerder moeten doen. De projectleider koppelt terug dat de brief zonder mijn alinea wordt verstuurd. Ik kan daar wel mee leven maar hoop dat er achteraf geen gedoe ontstaat over de vorm van mijn verslag.

26 september

Ambtelijk overleg over de vorm van de derde werkbijeenkomst en een laatste check op de begrijpelijkheid van de scenario’s zoals ze zullen worden getoond. Ik krijg ook de aangepaste documenten met de verwerkte reacties opgestuurd.

Er ontstaat politieke reuring rond uitspraken die de wethouder gedaan zou hebben over de participatie in dit proces. Er is opgetekend dat de windmolens er zullen komen. De wethouder moet zich hiervoor verantwoorden in de gemeenteraad. Dat doet ze naar aanleiding van vragen.

Op social media is dit een startschot voor mensen die vooraf ingenomen standpunten vermoeden en de participatie een farce noemen. De uitspraken veranderen feitelijk niets maar zullen de geloofwaardigheid van het proces bij mensen die hun twijfels daarover hebben niet ten goede komen.

27 september

Lid van de Poldergroep dat eerder deze week uit de groep stapte, stuurt nu een mail waarin hij van de projectleider eist dat alles wat met de Poldergroep te maken heeft of ernaar verwijst, uit het proces verdwijnt, dus ook het polderscenario. Hij heeft het gevoel dat hij door mij is verleid om gezamenlijk tot een scenario te komen terwijl hij eigenlijk alleen een controlerende functie wilde. Hij geeft bovendien aan dat hij wordt aangesproken door buren en anderen alsof hij mede verantwoordelijk is voor de mogelijke komst van windmolens. Dat drukt zwaar. Hij meldt zelfs dat hij wil voorkomen dat leden van de Poldergroep of hun gezinnen mogelijk gevaar lopen.
In het weekend reageert één ander lid van de groep dat niet bij de bespreking was met de vraag wat zich heeft voorgedaan. Anderen reageren nog niet. Ik overleg kort met de projectleider met het verzoek bij de andere leden te checken hoe zij hier tegenover staan.

1 oktober

Projectleider stuurt een uitgebreide mail aan de Poldergroep met de vraag hoe zij willen reageren op de mail van het voormalig lid. En hij roept op om aan te geven als zij zich bedreigd voelen of worden bedreigd omdat we daar dan serieus werk van maken.
Van bedreiging blijkt geen sprake. Mensen voelen wel de druk vanuit de omgeving. “Je zorgt toch wel dat we hier geen windmolens krijgen..” Met verschillende leden van de Poldergroep gesproken. Zij zijn allemaal heel duidelijk. Ze zijn tevreden met dit scenario als het best mogelijke alternatief en zij willen graag doorgaan. Ze hebben minder last van druk uit de omgeving en staan vierkant achter het scenario. Ze reageren dan ook per mail met die mededeling.

2 oktober

De documenten ten behoeve van de werkbijeenkomst staan nu online zodat iedereen die kan bekijken. Dat betekent dat de nieuwsbrief om mensen daarop te wijzen ook uitgaat.
Er wordt hard gewerkt aan de voorbereiding van de bijeenkomst. Op zoek naar een werkvorm die geen verwachting wekt dat mensen nu nog allerlei nieuwe dingen kunnen inbrengen. We willen ook voorkomen dat mensen teleurgesteld komen omdat er weinig nieuws te zien is. Maar mensen moeten wel de gelegenheid krijgen op de bestaande documenten te reageren voordat deze naar de politiek gaan.

3 oktober

Via social media ontvang ik een flyer die het energiepanel heeft verstuurd in de Meern e.o. Strategisch vormgegeven want het lijkt erg op de wijkberichten van de gemeente. In de flyer staat dat het scenario van het energiepanel niet zou zijn opgenomen omdat het geen hoge windmolens bevat. Dat is onjuist. De groep meldde zich te laat in het proces. Toch is er nog heel serieus naar het scenario gekeken maar de opbrengst van de energie in dat scenario was te laag ten opzichte van hoge kosten voor educatieve elementen. Daarmee was het geen haalbaar scenario. Er hebben zich dan ook geen investeerders of initiatiefnemers gemeld die het scenario haalbaar vinden.

Er zijn ongeveer 150 aanmeldingen voor de werkbijeenkomst.

4 oktober

Ik hoor van de projectleider dat het niet is gelukt om een externe voorzitter te vinden voor de korte plenaire gedeeltes van de werkbijeenkomst. Ik pleit ervoor toch verder te zoeken en geef namen door van mensen. Ik vind het risico te groot dat het juist de plenaire start van elk uur chaotisch wordt waardoor mensen onvoldoende aan bod zullen komen. Later die dag krijg ik bericht dat er een externe voorzitter is gevonden die structuur kan aanbrengen in het plenaire deel en de tafels scherp in de gaten zal houden.

Uit reacties van de initiatiefnemers blijkt dat dezelfde partijen aanwezig zullen zijn die steeds tijd investeren. Enkele andere initiatiefnemers geven geen prioriteit aan de werkbijeenkomst.

8 oktober

Inmiddels is het aantal aanmeldingen voor de werkbijeenkomst opgelopen tot ruim 200.

9 oktober

De werkbijeenkomst verloopt goed. Veel intensieve gesprekken zowel aan de tafels als in de koffiehoek. Diverse mensen melden me dat ze het idee hebben dat de gemeenteraad allang heeft besloten. Ze komen dan ook terug op de uitspraken van de wethouder waarover eerder in de gemeenteraad is gesproken. Mensen voelen zich vooral machteloos en zijn bang dat hun belang ondersneeuwt. Als ik aangeef dat uiteindelijk de gemeenteraad beslist, vragen zij zich af hoe ze daar nog invloed op kunnen uitoefenen. Dat wordt de komende periode een belangrijk item in de communicatie.

De wethouder is het laatste uur van de bijeenkomst aanwezig. Raadsleden van verschillende fracties wonen gesprekken bij. Ik verneem van een bewoner dat een raadslid aan een tafel antwoord heeft gegeven op vragen en hij uit zijn ongenoegen daarover bij mij. Het blijkt te gaan om een feitelijke aanvulling op informatie.

11 oktober

De vragenlijst aan alle betrokkenen in het ontwerpproces gaat uit. De leden van de Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en belangenverenigingen die hebben meegesproken ontvangen een vragenlijst om terug te blikken op het proces. Zo krijgt de gemeenteraad een beeld vanuit diverse belangen. In de toelichting verzoeken we de mening over de inhoud van de scenario’s en de mening over het proces van elkaar te scheiden.

12 oktober

De vragenlijst is verzonden aan de vooraf afgesproken deelnemers aan het proces. Een lid van de Uitwerkingsgroep reageert dat de Uitwerkingsgroep de mogelijkheid zou krijgen om te reageren per scenario. Aanvankelijk antwoord ik dat dit dubbel werk zou zijn maar het blijkt inderdaad een door mij niet goed opgemerkte toezegging aan de raad te zijn. In de gesprekken over de vragenlijst is die toezegging uit zicht geraakt. Ik antwoord vervolgens dat er naar de leden van de Uitwerkingsgroep een aanvullende vragenlijst zal komen. Er gaan tussen de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep wat pinnige mailtjes onderling heen en weer over de toon die wordt gebruikt.

16 oktober

Een bewoner van Reijerscop belt me met een technische vraag over meetpunten in de geluidsberekeningen. In overleg zal de gemeente die afhandelen. Maar de achtergrond van de vraag bevestigt dat de onderlinge verhoudingen in de buurt stevig verstoord zijn. Grondeigenaren met contracten voor het mogelijk plaatsen van een molen en hun buren die geen windmolens willen, staan recht tegenover elkaar. De projectleider beantwoordt de vraag dezelfde dag.

17 oktober

Eneco, Rijne en BHMSolar houden samen een avond voor bewoners van Reijerscop om te praten over sociale grondvergoeding. Projectleider gemeente is erbij aanwezig. Geheel in lijn der verwachting gaat een groot deel van de avond over de vraag of er wel windmolens zouden moeten komen. Veel mensen voelen er niet veel voor om op twee paarden te wedden. Bezwaar maken bij de gemeenteraad tegen de mogelijke komst van windmolens én tegelijk afspraken maken voor een vergoeding als ze er toch zouden komen. Dat gaat voor velen te ver.

De reacties op de vragenlijst druppelen binnen.

23 oktober

Ik wordt gebeld door een bewoner met de vraag hoe het zit met het Energiepanel want hij heeft een flyer ontvangen die van de gemeente lijkt te komen. Maar de inhoud leek van het Energiepanel te komen. Ik heb uitgelegd dat het Energiepanel heeft gekozen voor een vormgeving die erg lijkt op dat van de wijkberichten van de gemeente. Ik overleg met de projectleider die dit tijdens een volgend overleg met het Energiepanel zal aankaarten.

28 oktober

Enkele leden van de Uitwerkingsgroep mailen met elkaar over scenario ‘Het groene lint’ van het Energiepanel en vragen de gemeente dit serieus te nemen. Een dag later mailt de projectleider van de gemeente aan allen terug met een uitleg over hoe de contacten met het Energiepanel zijn verlopen en waarom het scenario niet net als de andere scenario’s aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

5 november

Overleg met projectleiders van de gemeente over de voortgang. Er zijn personele wisselingen. Een nieuwe projectleider loopt zich al enige tijd warm langs de zijlijn. Hij neemt het proces over nu het richting besluitvorming gaat. We constateren dat mijn taak er ook grotendeels op zit en ik meld dat ik mijn verslag ga afronden. Enkele dagen later mailt de projectleider veel betrokkenen over het overdragen van zijn taken aan een collega.
De nieuwe projectleider heeft ’s avonds een gesprek met het Energiepanel waar ik niet bij kan zijn ivm andere verplichtingen. Ze spreken af dat het Energiepanel de vormgeving van hun correspondentie zal aanpassen zodat het niet meer op gemeentelijke informatie lijkt.

13 november

Ik spreek met de nieuwe projectleider af dat ik mijn verslag ga afronden. Ik beschouwde de check op het navolgbaar verwerken van reacties als een belangrijke taak voor mij omdat uiteindelijk alle inbreng herkenbaar en in alle diversiteit op tafel bij de gemeenteraad moet liggen. Naar mijn mening is dat nu het geval. De opbrengst staat in

- Beschrijving van de scenario’s en bouwstenen,
- Het document waarin het trechteren van de scenario’s in de loop van het proces wordt toegelicht,
- Het document met vragen en antwoorden en

Daarmee beschouw ik mijn taak als onafhankelijk procesbegeleider afgerond. Inmiddels beginnen de bestuurlijke beraadslagingen en de ambtelijke adviezen met betrekking tot de politieke besluitvorming over alle onderliggende stukken. Daar kan en wil ik geen deel van uitmaken.
Dat betekent dat ik de opbrengst van het ontwerpproces overlaat aan de politieke besluitvorming met alle middelen die de lokale democratie kent voor mensen om aanvullend persoonlijk hun reactie aan politici over te brengen.

Reflectie op het doorlopen proces

Om betrokkenen de gelegenheid te geven om te reflecteren op het doorlopen proces, ontvingen zij een vragenlijst. Zowel de initiatiefnemers, als de belangenorganisaties, bewonersorganisaties en de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep en de Poldergroep hebben het verzoek gekregen de vragenlijst in te vullen. In totaal 19 mensen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

In onderstaande opsomming van de antwoorden hebben we de namen verwijderd ivm privacy. Wel is steeds terug te lezen vanuit welke rol iemand het antwoord heeft ingevuld.

Welke aspect vindt u het belangrijkst bij het ontwerp van een energielandschap Rijnenburg en Reijerscop?

1	Initiatiefnemer	Een haalbaar en realistisch ontwerp, met nadruk op energie-opwek
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat zoals afgesproken voor energie, woningbouw en recreatie samen een ontwerp gaan maken. Achteraf ging het alleen over windmolens.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Het meenemen van alle aspecten en belangen en niet alleen de klimaat doelstelling
4	Lid Uitwerkingsgroep	Snel woningbouw, geen windmolens, vol inzetten op zon. Windturbines maken woningbouw onmogelijk en verstoren de nachtrust.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Voorkomen overlast voor bewoners in omgeving = geen extra geluidsoverlast !
6	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Natuur
7	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Roeiwater
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Beperking van de impact op de omgeving en zo veel mogelijk behoud van de landschappelijke beleving en ecologische kwaliteit van de polder.
9	Lid Uitwerkingsgroep	Als bewoner van de polder natuurlijk dat de eventuele hinder tot een minimum beperkt blijft voor omwonenden. Dat ook nieuwe technieken een kans krijgen in het ontwerp en dat met zich dus niet vastbijt op alleen de mogelijkheden tijdens de opstart van het [tijdelijke] project.
10	Initiatiefnemer	Procesparticipatie: samen ontwerpen in de stijl van de nieuwe Omgevingswet

11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Helderheid over wanneer wie waarover op welke manier wat te zeggen heeft. En dat het gesprek over uiteindelijke techniek en locatiekeuzes oprecht gevoerd kan worden, los van (ingenomen) grondposities. Wat ik ook belangrijk (lees: wenselijk!) vind, is dat een overheid / bevoegd gezag duidelijke energie-ambities heeft-> kaders stelt voorafgaand aan het starten van participatieproces. Dus waarbinnen zijn keuzes te maken?
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat de omwonende geen overlast ondervinden
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	De overlast van windmolens en de afbraak van een mooi stukje groen
14	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Dat er een voorstel komt dat voldoet aan de opdracht zonder dat schade wordt berokkend aan omgeving en aan inwoners. Onder schade aan inwoners reken ik óók schade aan hun gezondheid.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Dat het een integraal ontwerp wordt wat iets teruggeeft aan de omwonenden. Dat ook de windmolenhater kan genieten van het landschap omdat er naast de windmolen een bos is aangelegd bijvoorbeeld.
16	Initiatiefnemer	Procesparticipatie: samen ontwerpen in de stijl van de nieuwe Omgevingswet
17	Lid Uitwerkingsgroep	Voorkomen van hinder voor omliggende woonwijken, zoals Galecop, ten aanzien van slagschaduw en (laagfrequent) geluid.
18	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Het belangrijkste aspect bij de totstandkoming van een “energielandschap” Rijnenburg en Reijerscop is dat alle belanghebbenden een daadwerkelijke inbreng hebben en dat het voorkomen van hinder bij zon en/of bij wind al bij de ontwerpfase meegewogen wordt.
19	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	overlast, opbrengst, aantasting landschap

Kunt u kort aangeven hoe u terugkijkt op de participatie van de belanghebbenden gedurende het ontwerpproces?

1	Initiatiefnemer	Een mooi, zorgvuldig traject waarbij er in een vroeg stadium met allerlei betrokkenen naar de mogelijkheden is gekeken en wat de voor- en nadelen zijn van keuzes die gemaakt moeten worden. Dit voorkomt dat mensen zich gepasseerd voelen!
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Jammer dat alleen negatieve mensen gehoord worden, en dat mensen met andere ideeën en wensen niet gehoord worden. En ik denk dat er meer mensen zijn met goede ideeën, dan mensen die overal negatief over zijn.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Teleurstellend. De achterliggende agenda van 'er moeten windmolens komen', werd verdoezeld . Communicatie en inspraak was een farce, bv ook de laatste sessie. De gemeente gaf geen antwoorden, alleen politiek correct.
4	Lid Uitwerkingsgroep	Plannen liggen al klaar. Dit proces is voor de bühne.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Ronduit MOEIZAAM, weinig helder, niet transparant.
6	Vertegenwoordiger van Belangenorganisatie	Veel aandacht voor voorlichting en discussie. Ook inspraak op diverse aspecten, maar niet op de kernvragen, zoals wenselijkheid, rendement en zin van het hele project.
7	Belangenorganisatie	Zeer intensief participatie traject, bewonderenswaardig hoe het is vormgegeven.
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	De initiatiefnemers van zon en wind hebben duidelijk hun invloed als marktpartij uitgeoefend op de randvoorwaarden en scenario´s voor het energielandschap. De rol/ invloed van de grondeigenaren/ projectontwikkelaars die doorslaggevend is voor realisatie, is wat onderbelicht gebleven in het proces. De participatie van de Uitwerkingsgroep heeft mede door het uiteenvallen ervan maar beperkt impact gehad.

9	Lid Uitwerkingsgroep	Als geheel redelijk teleurstellend! Uitkomst reeds bekend door starre houding in de opdracht.
10	Initiatiefnemer	De procesparticipatie heeft hier uitvoerig plaatsgevonden. In de energiebranche is het niet gebruikelijk dat omwonenden in een vroeg stadium zo breed worden aangeschreven en zoveel invloed hebben op het ontwerp. Voor de gemeente, Rijne Energie en Eneco, die vanaf het begin betrokken waren, was dit een nieuw proces. Er was grote zorgvuldigheid en transparantie, maar er was geen standaard manier van werken. Dat was best spannend. Wat ingewikkeld was voor ons is dat de procesparticipatie voor burgers veel tijd kost. Vooral mensen die zich zorgen maken over veranderingen in hun omgeving maken hier tijd voor. De voorstanders voor duurzame energie sloten zich al snel aan bij Rijne Energie. Door de gemeente is Rijne Energie voornamelijk gezien als initiatiefnemer, waardoor de positieve bewoners minder ruimte kregen om mee te praten. Het proces heeft in totaal (te) lang geduurd en was door de mate van detail en professionaliteit ook kostbaar. Als initiatiefnemers van het eerste uur hebben we hier heel veel tijd en geld in gestoken. Dit is niet verwijtbaar, maar wel een les voor de volgende keer. Doordat de kaders vanuit de gemeente erg vrij waren, werd de opdracht door veel burgers niet goed begrepen. Het had geholpen als er een MW doelstelling was geformuleerd en het voor betrokkenen helder was welke initiatiefnemers aan de lat stonden. Doordat aan de initiatiefnemers geen eisen zijn gesteld en grondspeculatie niet is uitgesloten, is het de vraag of hetgeen ontworpen is in dit proces straks ook gebouwd kan worden. De gemeente heeft immers geen invloed op privaatrechtelijke (grond)overeenkomsten die door partijen gesloten zijn.

11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Ik heb het idee dat de gemeente erg zorgvuldig is geweest in het betrekken van omgeving. Gemeente heeft de omgeving ruimschoots de gelegenheid geboden zich te informeren, en inbreng te leveren op de plannen, zowel middels (inloop)bijeenkomsten in De Meern en Nieuwegein, als online.
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Er is met heel veel oprechte inzet gewerkt door bewonersvertegenwoordigers. De gemeente is er nauwelijks in geslaagd hier iets uit mee te nemen. Dat blijft een ernstig gebrek van deze procedure. De procedure is gevolgd. Dat klopt. Maar het door dit soort procedures gewenste doel, echte inspraak, is genegeerd. En dat is slecht.
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	De gemeente heeft het inspraakproces goed geregeld, maar de vraag die blijft hangen is of er met de inbreng echt iets gedaan wordt, gezien de ambities van de gemeente Utrecht en met name de wethouder van Hooijdonk. Je blijft toch het gevoel krijgen, dat er een proces wordt doorlopen, omdat het moet, maar dat de uitkomst al bij voorbaat vaststaat.
14	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Dat er een voorstel komt dat voldoet aan de opdracht zonder dat schade wordt berokkend aan omgeving en aan inwoners. Onder schade aan inwoners reken ik óók schade aan hun gezondheid.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Chaotisch. Men merkte dat het een eerste keer was om burgers te laten participeren. Dit zal in de toekomst waarschijnlijk anders gaan. Nu was in elk geval de participatie nog niet voldoende meegenomen.

16	Initiatiefnemer	Als zonontwikkelaar is het voor ons nieuw om in een dusdanig uitgebreid participatieproces betrokken te zijn. In een vroeg stadium zijn initiatiefnemers en belanghebbenden uitgenodigd om mee te ontwerpen. Doordat duidelijke kaders ontbreken, voelde deze exercitie soms als theoretisch en zijn scenario's moeilijker te vergelijken. Hierdoor bleven suggesties als het bedekken van geluidsschermen met zonnepanelen terugkomen. Daarnaast zorgde het "samen" ontwerpen dat niemand zich volledig eigenaar voelde van de scenario's: als initiatiefnemers hebben we input geleverd, maar het zijn niet 'onze' scenario's.
17	Lid Uitwerkingsgroep	Helaas is in de praktijk gebleken dat het geen participatieproces is maar een consultatieproces: naar inbreng van de Uitwerkingsgroep werd namelijk beperkt geluisterd, kanttekeningen werden voor kennisgeving aangenomen, vragen werden niet beantwoord, afspraken werden niet nagekomen of eenzijdig gewijzigd. Dit leidde tot het opstappen van de helft van de uitwerkingsgroep; recent zijn er nog 2 mensen opgestapt. Dit zegt genoeg, lijkt mij… Meermalig is dit door de Uitwerkingsgroep gesignaleerd aan en besproken met de onafhankelijk procesbegeleidster. Hierop werd niet of nauwelijks geacteerd. De onafhankelijk procesbegeleidster heeft afwijkingen in het proces geaccepteerd of zelfs geïnitieerd, zonder draagvlak van de Uitwerkingsgroep. Het feitenrelaas over de bureaukeuze geluid/ slagschaduw was van zeer slechte kwaliteit en moest door uitwerkingsgroepsleden worden gecorrigeerd. Dit geeft geen vertrouwen in hoe de rest van de verslaglegging zal zijn… In het proces is meermalen bij de projectorganisatie aangedrongen op volledigheid van informatie, zodat de raad een weloverwogen besluit kan nemen. Belangrijke informatie over laagfrequent geluid en inzichtelijke effecten

		slagschaduw is tot op heden (bewust?) niet in beeld gebracht, waardoor de raad op basis van een onvolledig beeld een afweging gaat maken. In een goed proces zou dit niet zijn voorgekomen.
18	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Wij als Buren van Rijnenburg vertegenwoordigen inmiddels meer dan 1600 omwonenden (die de petitie getekend hebben) en zijn vanaf de start van het proces in het voorjaar van 2017 genegeerd. Pas door de druk van gemeente Nieuwegein in mei 2018 werden wij als belangengroep uitgenodigd bij de eerste werkbijeenkomst op 17 mei 2018. In de tussenliggende periode hebben wij de Gemeente/ projectorganisatie bij voortduring vragen gesteld, waar steeds geen antwoorden op kwamen. Dit mondde tenslotte uit in een vragenlijst met 38 vragen, die wij aanboden aan de gemeenteraad, college en projectorganisatie op 31 mei bij de raadsinformatiebijeenkomst. Daarin hebben wij de Raad toegesproken en werd het proces als mislukt aangemerkt. Pas in juli zijn er gesprekken tot stand gekomen tussen de Buren en de projectorganisatie. Daarbij waren door de gemeente ingehuurde deskundigen over hinder aanwezig. Dit waren open gesprekken, echter een jaar te laat. Wij hebben uiteindelijk moeten constateren dat er geen manoeuvreerruimte meer was om nog wijzigingen aan te brengen in de zes scenario's. Er is maar één zon-scenario (Zon voorop). De geluidshinder is onvolledig in kaart gebracht. Al met al zijn de Buren zeer teleurgesteld dat wij geen wezenlijke inbreng hebben kunnen leveren.
19	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Een mooi initiatief allen zijn de verwachtingen niet goed gemanaged. Of misschien is die wel niet te managen als de belangen zover uit een liggen.

Beoordeling scenario’s

Zoals is toegezegd in de raadsbrief van mei 2018 kregen de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep en de huidige Poldergroep de mogelijkheid om per scenario hun oordeel te geven. Zeven leden hebben hiervan gebruik gemaakt. Onderstaand treft u hun oordeel.

Beoordeel de zes scenario’s naar wenselijkheid.

	Scenario energie Voorop	Scenario zon Voorop	Scenario De Ring	Scenario De Kreek	Scenario Nieuw Rijnenburg	Polder-Scenario
	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk	Zeer Wenselijk
	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel
	Zeer Onwenselijk	Acceptabel	Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk
	Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk	Wenselijk	Acceptabel	Acceptabel
	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk
	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Wenselijk	Acceptabel	Zeer Onwenselijk
	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel	Acceptabel

- Zeer Wenselijk
- Wenselijk
- Acceptabel
- Onwenselijk
- Zeer Onwenselijk

Licht uw beoordeling van scenario ‘Energie Voorop’ toe

1	* Te veel molens. * Volgorde woningbouw onlogisch. * Te veel zon. geen recreatie (slecht 6)
2	Veel te zware belasting van omliggend gebied en inwoners en maakt woningbouw onmogelijk. Je praat dan ovWer 2040-2045
3	Opties groot zoekgebied voor wind hebben potentieel zeer veel impact op omgeving. Intensief invullen energiefunctie met hoge opbrengst laat weinig ruimte voor landschap en recreatief gebruik.
4	Te zware belasting voor de polder. Laat geen of weinig recreatieve aanvulling toe.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm de overlast. Zonnevelden zie 3
6	Bij dit scenario was geen burgerparticipatie vereist. Er is maar één winnaar.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is hierom onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Zon Voorop’ toe

1	* slecht voor recreatie. * logische opbouw woningen. Zon op de plek van woning later op de daken plaatsen. (4)
2	Uitstekend, geen aanvullende overlast voor gebied en bewoners (de snelwegen A2 en A12 zijn al luid genoeg) en woning bouw mogelijk
3	Scenario heeft beperkt impact op omgeving, de overige functies naast energie kunnen een plaats behouden en hebben ontwikkelingsruimte.
4	De zonnevelden zijn veel te groot en moeten een grote afstand bij de woningen vandaan blijven.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm de overlast. Zonnevelden zie 3
6	Dit scenario is niet opdringerig, hier kunnen veel mensen zich in vinden.
7	Inhoudelijk: In dit scenario gaat de opwek van duurzame energie hand in hand met respect voor de omgeving! Bovendien beperken de zonnepanelen de woningbouw niet en kunnen ze zelfs worden teruggeplaatst op de daken van de nieuwbouw! Dat is pas duurzaam! En volledig reversibel! Met een extra trafostation zou nog (veel) meer zonne-energie kunnen worden opgewekt. In combi met wijkaccu’s is deze energie ook in de avond/ nacht te benutten.

Licht uw beoordeling van scenario ‘De Ring’ toe

1	* goede roeibaan, 1 kant fietspad. * teveel molens. * waarom geen geluidswal als zon? . * slechte planning woningen. * goede recreatie(5)
2	Wederom net als scenario 1 , te veel overlast voor bestaande kernen mn De Meern en woningbouw alleen mogelijk in uiterste zuiden.
3	Panelen op Nedereindse Plas maken recreatie-functie daar onmogelijk. Opties zoekgebied voor wind hebben potentieel veel impact op omgeving. Kostbaar door investeringen in landschap en roeiwater.
4	Voldoende mogelijkheden de polder verder te ontwikkelen met waarschijnlijk acceptabele overlast.
5	Windturbines kunnen hier niet geplaatst worden ivm overlast en zonnevelden alleen langs de A 12 plaatsen.
6	De Nedereindse plas vol met zonnepanelen is verschrikkelijk, voor de mens en de natuur.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘De Kreek’ toe

	* te veel molens. * liever woningbouw 1 en 2 omdraaien. * waarom geen geluidswal. * goede roeibaan(3)
	Dit voorstel lijkt de huidige kern minder te belasten, echter dit zou wel terdege uitgezocht moeten worden EN woningbouw wordt weer moeilijker.
	Opties zoekgebied voor wind hebben potentieel veel impact op omgeving. Kostbaar door investeringen in landschap en roeiwater.
	Voldoende mogelijkheden de polder verder te ontwikkelen met waarschijnlijk acceptabele overlast.
	Windturbines kunnen hier niet ivm overlast en zonnevelden vernietigen het polderlandschap.
	Hier komt naast energie ook nog iets in het landschap, prima.
	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Nieuw Rijnenburg’ toe

	* teveel zon en te weinig natuur. * waarom geen geluidswal als zon. (2)
	Dit lijkt een pragmatische oplossing, echter de bewoners van Velthuizen en deels De Meern krijgen in extreme de specifieke overlast.
	Nieuwe structuur biedt mogelijkheden voor andere beleving en recreatieve functie. Mogelijk is relatief beperkte energie-opbrengst een nadelig punt van dit scenario.
	Geeft te veel zichtvervuiling in IJsselstein
	Zonnevelden versnipperen en vernietigen het polderlandschap.
	Hier komt iets terug, vind ik mooi
	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: slagschaduw en geluid (gemiddelde frequenties) lijken Galecop niet te raken. Echter, laagfrequent geluid is nog niet in beeld gebracht. Indien de Raad kiest voor de inzet van windmolens en er wordt aangetoond dat het laagfrequente geluid Nieuwegein niet zal raken, kan dit een mogelijkheid zijn. Het staat wel de woningbouwontwikkeling in de weg en het plaatsen van windturbines is niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Polderscenario’ toe

1	* woningbouw 4 en 1 omdraaien. * hogere molens. * zon op woningbouw plaatsen. * eerder vergunning afgeven voor 50 woningen in de polder. recreatie nu al aanplanten. (1 beste)
2	Dit lijkt een acceptabele en pragmatische opstelling en Eneco gaf zelf aan dat ze al blij zouden zijn met 3 molens
3	Impact op omgeving is beperkt, ruimte voor ecologische ontwikkeling. Mogelijk is beperkte energieopbrengst een nadelig punt van dit scenario.
4	Minimale opbrengst en overlast. De vraag is of de kosten opwegen tegen de investering
5	Windmolens zou kunnen maar zonnevelden vernietigen het polderlandschap en heel veel bewoners zijn het polderuitzicht kwijt.
6	Voegt eigenlijk niets toe.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: Dit scenario lijkt wat betreft situering van windmolens de minst negatieve uitwerking op Galecop te hebben. Indien de Raad kiest voor de inzet van windmolens en er wordt aangetoond dat het laagfrequente geluid Nieuwegein niet zal raken, kan dit een mogelijkheid zijn. De mogelijkheden voor zonnevelden kunnen nog meer worden benut; een groot deel van het plangebied is nog niet benut. Met de aanleg van een extra trafostation zou nog veel meer zonne-energie kunnen worden opgewekt. In combinatie met wijkaccu’s zou de energie ook nog kunnen worden opgeslagen voor toepassing in de avond/nacht.

Wat wilt u nog meegeven aan de gemeenteraad Utrecht bij besluitvorming?

1	Initiatiefnemer	Dat partijen die constructief meegewerkt hebben in het ontwerpproces en betrokkenheid hebben getoond ook verder kunnen met de verdere gebiedsontwikkeling
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat de opdracht die meegegeven is aan de ontwerpers, al een compromis was van mogelijkheden. Volgende keer duidelijker opdracht meegeven. Nu was het voor niemand duidelijk.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Helaas is door dit proces de afstand tussen burgers en raad vergroot en worden de belangen van de bewoners in en rond het gebied niet gerespecteerd ten faveure van de klimaat doelstelling.
4	Lid Uitwerkingsgroep	Ik zal mijn rechtsbijstand inschakelen net als veel van mijn buren als er windmolens worden geplaatst.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	1. Voorkom extra hinder dus: kies voor zon vanwege mogelijkheden transitie naar woningbouw en veel beter draagvlak; bovendien gaan de rendement van ZP nog steeds jaarlijks omhoog ..
6	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Heeft het project, mede gezien de tijdelijkheid van 10 - 11 jaar eigenlijk wel zin?
7	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	De vormgeving en communicatie rondom dit traject was bij een grote groep mensen vooral in het begin (1e werkbijeenkomst) nog niet duidelijk. Zorg dat men van tevoren duidelijk weet wat er te verwachten is van het traject.
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Houdt bij de keuze expliciet rekening met de omliggende woongebieden. Neem in overweging wat de relatie is met de toekomstige bebouwing/permanente functie. Bewaak uw onafhankelijke positie in de wetenschap dat scenario's in belangrijke mate zijn gestuurd door marktpartijen.

9	Lid Uitwerkingsgroep	Bezint eer U begint! Stel U op de hoogte van nieuwe/aanvullende technieken!
10	Initiatiefnemer	Geef duidelijke kaders mee, met name op het gebied van lokaal eigendom (tegenwoordig is 50% aandeel voor een coöperatie gebruikelijk) en sociale grondvergoeding. De sociale grondvergoeding zorgt ervoor dat in een gebied de lusten van grondeigenaren niet bij slechts één partij terecht komen, maar ook de buren hiervan mee profiteren. Door dit als gemeenteraad verplicht te stellen voorkom je onrust en ruzie en wordt duurzame energie beter geaccepteerd. Geef invulling hoe het ontwerpen van één energielandschap straks vergunning technisch ingediend moet worden. Welke afspraken moeten er met de omgeving worden gemaakt? Wees concreter met het omschrijven van voorkeuren/eisen als onomkeerbaarheid en 'woningbouw moet mogelijk blijven', zodat alle partijen weten waar de gemeenteraad voor gaat. Toets voorstellen bij de marktpartijen, zodat geen goedbedoelde maar onmogelijke eisen gesteld worden.
11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Ja, wees ambitieus.
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Zet 10 windturbines namens Utrecht in de Flevopolder daar waait het harder en staan er al honderden. Schiphol heeft er ook 2 nabij Hagestein staan.
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Ga niet blind voor de windenergie en het op nummer 1 staan van groene gemeente. Groen is meer dan windenergie. Laat persoonlijke ambities los.

14	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Maak gebruik van de kans om vandaag, met alle extra kennis die inmiddels is opgedaan, opnieuw uw eisen ten aanzien van dit onderwerp te definiëren. De kennis omtrent het gebruik van zon en wind en aardwarmte is gigantisch veranderd. Maak daarvan gebruik. Bouw niet iets nieuws waarvan u nu weet dat het verouderd is.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Maak compromissen en geef duidelijk aan op welke vlakken er geluisterd is naar de burger.
16	Initiatiefnemer	Stel duidelijke kaders: 1) lokaal eigendom (bv 50% aandeel middels een coöperatie) zodat winsten uit deze projecten terugvloeien in het gebied, 2) sociale grondvergoedingen zodat de lusten in een (deel)gebied terecht komen en niet bij een beperkt aantal grondeigenaren, 3) beoordeel de mate van betrokkenheid en laat enkel initiatiefnemers toe die daadwerkelijk betrokken zijn geweest in het participatieproces.
17	Lid Uitwerkingsgroep	De huidige scenario's laten niet de effecten van laagfrequent geluid zien; uit onderzoek is gebleken dat dit juist gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Dus maak inzichtelijk tot waar dit reikt en betrek dit in uw afwegingen rond de scenariokeuze en/of de bouwstenen daaruit. Slagschaduw is wel inzichtelijk gemaakt. Door een stilstand regeling kan dit zelfs tot 0 gereduceerd worden voor omliggende woonwijken. Door Rijne Energie is hieraan ook gerefereerd, maar niet verder in beeld gebracht. Een initiatiefnemer hoeft zich niet aan haar toezegging te houden inzake een stilstand regeling. Om dit naar de omgeving toe wel te kunnen garanderen, is het noodzakelijk dat de gemeenteraad een maatwerkvoorschrift neemt die de stilstand regeling voorschrijft. Hanteer voor Nieuwegein een stilstand regeling op de Reijnesteinseweg in verband met de daar aanwezige woningen en de achterliggende woonwijk Galecop.

18	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Pas in juli 2018 zijn er gesprekken tot stand gekomen tussen de Buren en de gemeentelijke projectorganisatie en de door de gemeente ingehuurde deskundigen in hinder (geluid). Dit waren goede en open gesprekken, maar wel een jaar te laat. Lastigere hinderaspecten zoals laagfrequent- en infrasoon geluid, en of dat berekend of gemeten gaat worden IN onze huizen, staan nog steeds open. Het zijn juist deze hinderaspecten die gezondheidsrisico's met zich mee brengen. Ook is er (afgezien van een berekening van een deel van het verkeerslawaai) geen nulmeting van de huidige staat van deze leefomgeving gedaan. Dit is ernstig en het uitstellen tot na het raadsbesluit en dan onderbrengen in de MER is niet acceptabel. De huidige informatie over scenario's met windenergie geeft een te rooskleurig beeld van het energie rendement (stil zetten niet meegerekend) en de financiële haalbaarheid is nog niet onderzocht. Tevens ontbreken de meetpunten voor de te verwachten hinder in de polder. Hete hangijzers zoals het omgaan met planschade en de wijze waarop toekomstige woningbouw vanaf 2030 kan worden gerealiseerd zijn niet uitgezocht maar verplaatst naar het vervolgproces na politieke besluitvorming. Kortom, een solide basis voor politieke besluitvorming ontbreekt. Gemeenteraadsleden, wij stellen vast uit de ingevulde reactieformulieren en vragenlijsten bij de werkbijeenkomsten, dat er geen draagvlak is voor windturbines zo dichtbij stedelijk gebied. Wél is er draagvlak voor zonnevelden. De gemeente zou uit voorzorg hierop moeten inzetten.

19	Lid Uitwerkingsgroep en Poldergroep	Er moet een energietransitie plaats vinden en die kan je niet (alleen) bij een ander neerleggen dus Utrecht moet iets doen. Maar hou wel rekening met de overlast. Geluid is in deze hoek al een serieuze belasting met de A 2 en A 12 in je achtertuin. Ik ben nog een belangrijk punt vergeten; de gemeente moet veel meer tijd en energie stoppen in het uitleggen waarom dit nodig is. Tijdens de laatste bijeenkomst waren er veel vragen en kritiek maar nooit de vraag waarom of een reactie dat het echt nodig is voor een ieders (eigen) belang.

Chronologisch feitenrelaas rond keuze van onafhankelijk bureau voor berekening en beoordeling van hinder binnen de te schetsen scenario's energielandschap in februari 2018. Tijdens de keuze van een bureau dat de hindereffecten in beeld moest brengen, ben ik enkele weken op vakantie.

Binnen de Uitwerkingsgroep is afgesproken dat dit chronologisch feitenrelaas als bijlage wordt gevoegd bij het verslag over het participatietraject energielandschap.

5-2-2018

Overleg met uitwerkingsgroep om te bepalen welke bureaus worden uitgenodigd voor uitbrengen van offerte. Voor iedereen duidelijk dat dit een cruciaal onderdeel is van het proces. Alle partijen moeten vertrouwen hebben de onafhankelijkheid van het bureau anders kunnen we geen vertrouwen hebben in de onderzoeksresultaten en de eventuele hinder van de scenario's.

Met uitwerkingsgroep eerst gesproken over criteria waaraan bureau zal moeten voldoen. Direct is duidelijk dat lidmaatschap NWEA een heikel punt is,gezien de missie van NWEA.

http://www.nwea.nl/

Er blijken veel gerespecteerde bureaus in Nederland op die lijst te staan. Om niet op voorhand bureaus van die lijst uit te sluiten, maar wel vertrouwen te krijgen in de commerciële onafhankelijkheid van het bureau, formuleren we een criterium van 'bewezen onafhankelijkheid'. Het bureau zal aan moeten tonen dat het namens omwonenden is opgetreden en bijvoorbeeld negatieve adviezen heeft afgegeven aan een commerciële opdrachtgever. Dat maakt het ook mogelijk om een bureau te kiezen dat wel op de NWEA-lijst staat. Maar lidmaatschap NWEA blijft voor aantal leden van de Uitwerkingsgroep een belangrijk punt.

Overige criteria:

Uitgebreide ervaring

Referentieprojecten met bewoners of anderszins

Ervaring met wind geluid slagschaduw

We willen alle versies van rapporten inzien

Gemeente als opdrachtgever

Ze moeten goed kunnen uitleggen

Genoeg mensen beschikbaar

Audiovisueel kunnen maken

Prijs en beschikbaarheid.

Anne (Eneco) en Josje (Rijne Energie) schuiven aan bij het overleg. Reeks afspraken over uitvraag, longlist, offertes aanvragen, wanneer en hoe beoordelen en presentaties van de selectie op 22 feb.

Anne Melchers is penvoerder voor offerte uitvraag. Jessica deelt de info. Vanwege afwezigheid van Marion leidt Xander de presentatie-avond op 22 feb. JJ maakt matrix als hulpmiddel om bureaus te kunnen toetsen en vergelijken.

Anne wil in ieder geval 5 bureaus van de NWEA-lijst, de 2 bureaus die door de uitwerkingsgroep zijn aangedragen (M+P, DPA Caubergh Huigen) worden daaraan toegevoegd. Dit leidt tot de volgende 9 bureaus waar offerte bij wordt uitgevraagd:

- LBP Sight
- RHDHV
- Pondera
- Peutz
- DGMR
- Arcadis
- DPA Caubergh Huigen
- M+P
- Antea

Tevens is afgesproken dat Marion met de projectleider bespreekt of gemeente Utrecht opdrachtgever van het bureau kan worden, zodat de onafhankelijkheid nog meer geborgd kan worden.

Uit deze lijst worden uiteindelijk 3 a 4 bureaus geselecteerd om een presentatie te houden.

6-2

Maurice mailt dat hem toch het gevoel bekruipt dat de NWEA-partijen erdoor worden gedrukt. Hij hecht eraan vast te houden aan bewezen onafhankelijkheid. Marco reageert; Denk out of the box. Ad spreekt de noodzaak uit van een betrouwbaar bureau met resultaten die toetsbaar zijn.

7-2

Ik mail op de valreep van mijn vakantie aan de uitwerkingsgroep: Maak je rol niet groter dan die is. Ik voel de zware verantwoordelijkheid drukken.

Anne mailt dat er veel interesse is. We moeten bepalen wie er afvalt.

M+P in combi met Antea geeft goed gevoel bij Maurice.

Anne reageert met bericht dat Antea niet inschrijft. M+P solo is ongeschikt. Beide bureaus vallen hierom af. Er resteren 7 bureaus.

8-2

Jaap Jan stuurt zijn lijst: DPA/DGMR/ARCADIS/LBP/RHDHV

Er wordt op en neer gemaild over ervaring en onafhankelijkheid van diverse bureaus.

Meerdere uitwerkingsgroepleden hebben hun twijfel over de noodzaak om zo'n tijdsdruk op het proces te zetten en vragen om uitstel. Veel werk en hoge tijdsdruk. Extra input wordt gevraagd in kort tijdsbestek en onder werktijd, vandaar verzoek tot uitstel tot volgende dag.

Xander reageert per mail en snapt de vraag om uitstel niet. Hij stelt voor om alle 7 offertes te vragen, inclusief de twee niet-NWEAbureaus.

Jessica maakt een lijst. Pondera en Peutz vallen af. Voorstel om de overige 5 uit te nodigen.

Afspraak:

- 20-2 12 uur offertes ingediend bij Eneco
- 20-2 17 uur uitwerkingsgroepleden ontvangen de offertes
- 21-2 12.00 uur reacties aan Jessica; zij stuurt door aan Eneco
- 22-2 19.30 uur avond presentaties

Afgesproken wordt dat ieder een rangorde van 1 t/m 6 bepaalt zodat hieruit een rangorde van de uitwerkingsgroep kan worden bepaald.

20-2

Offertes zijn binnen. Anne heeft de 5 beoordeeld en vraagt per mail of de uitwerkingsgroep zich in haar beoordeling kan vinden.

Maurice leest alle offertes door. Is het eens met Anne dat LBP Sight erg teleurstellend is en afvalt. RHDHV valt voor hem af ivm niet onafhankelijk. DGMR en DPA hebben zijn voorkeur.

JJ, zelfde lijst als Maurice en de vraag waarom de haast? Zorg dat dit ten koste is gegaan van kwaliteit van aantal offertes.

21-1

Marco heeft de volgorde DPA, DGMR, Arcadis.

Ab en Ger concluderen dat DPA en DGMR gedeeld eerste zijn met Arcadis als nr 2,, Ad positief over lijst van Anne, Mieke zelfde conclusie na beoordeling, Marije ook vergelijkbaar, Felix en Erika sluiten zich aan.

Anne reageert per mail dat DPA een issue is. Ze beoordeelt de offerte als slecht en ziet dat het bureau alleen ervaring heeft met opponenten.

JJ reageert dat de uitwerkingsgroep juist een voorkeur heeft voor DPA. Hij pleit ervoor om de inzet van de uitwerkingsgroep nu ook serieus te nemen.

Column1	DPA	DPGM	Arcadis	
	0	0	0	
	3	2	1	
	1	2	2	
	3	2	1	
	0	0	0	
	0	0	0	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	0	0	0	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	1	2	3	
	3	2	1	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	0	0	0	
	3	1	2	
	20	17	13	
1e plaat heeft 3 punten				
2e plaats 2 punten				
3e plaats 1 punt				

Uitwerkingsgroepleden zijn individueel telefonisch benaderd door de projectorganisatie over het dilemma van DPA en RHDHV. Dit is door een aantal leden van de uitwerkingsgroep als sturend en manipulatief ervaren.

Jessica mailt de matrix. Arcadis en DGMR geen discussie. Ze geeft bij Anne aan dat oordeel van uitwerkingsgroep is dat RHDHV niet als onafhankelijk overkomt en dat DPA de voorkeur heeft van uitwerkingsgroep.

Jesse mailt: gemeente vindt DPA en RHDHV beiden niet bewezen onafhankelijk omdat dit bureau nog geen opdracht voor een gemeente of initiatiefnemers heeft uitgevoerd. Bovendien is DPA te duur. (prijs is echter geen criterium geweest) We moeten het uiteindelijk allemaal met de keuze eens zijn en deze bureaus maken weinig kans dus laten we die van de lijst schrappen. Zijn conclusie: twee presentaties op de 22e.

Anne mailt dat ze akkoord is. Marco ook akkoord.

Maurice en JJ mailen terug dat zij zich hier niet in kunnen vinden. Ze hebben het gevoel dat er teveel wordt gestuurd. Dit komt het vertrouwen in het proces en de betrouwbaarheid van het bureau niet ten goede. Het is een eenzijdig besluit om DPA niet uit te nodigen voor een presentatie en dat geeft het gevoel dat de uitwerkingsgroep na alle inzet niet serieus wordt genomen. Voorgesteld wordt om ook DPA en RHDHV uit te nodigen en hen kritisch te bevragen vanuit zowel Eneco als uitwerkingsgroep. Dit sluit aan bij de afspraak op 5-2 dat 4 bureaus worden uitgenodigd als we niet gezamenlijk tot 3 bureaus kunnen komen.

Xander reageert daarop weer per mail. Gaat inhoudelijk de discussie aan richting Maurice met cc naar iedereen. Maurice mailt terug dat hij de toon van de mail als verwijtend en vervelend ervaart en dat de onafhankelijk procesbegeleidster wordt gemist in deze fase.

JJ roept iedereen op er vooral te zijn bij de bespreking op 22 feb. Hij krijgt ‘jeuk’ van de sturing.

Jan, Marije en Mieke uiten per mail hun zorgen over de gang van zaken en missen DPA in de uitgenodigde bureaus.

Bespreking op 22 feb:

Op de 22ste is er een bureau gekozen: DGMR.

Voor de presentaties is gereflecteerd op het doorlopen proces; de uitwerkingsgroep vindt dat dit niet goed is doorlopen.

Er vindt discussie plaats over de betekenis van het criterium Bewezen Onafhankelijk. Initiatiefnemers en gemeente hebben hierover een ander beeld dan de uitwerkingsgroep. Zij oordelen dat dit van 2 kanten uit gaat, zowel vanuit de energiepartij als ook vanuit omwonenden. Uitwerkingsgroep is van mening dat dit criterium is opgenomen om vertrouwen te krijgen dat het bureau onafhankelijk van een commerciële opdrachtgever adviseert en betrouwbare uitkomsten genereert. Meningen komen niet bij elkaar.

Vraag komt aan bod of deze avond een keuze kan worden gemaakt. Enkelen vinden dat de keuze van een bureau zo belangrijk is dat ook de andere 2 partijen nog moeten worden gezien/gehoord om een goede keuze te maken en vertrouwen te hebben in de partij. Anderen vinden dat een keuze uit deze 2 partijen voldoende kan zijn als de presentaties goed zijn. Besloten wordt de presentaties te laten houden en daarna pas een besluit te nemen.

Na de presentaties van Arcadis en DGMR is er overlegd. Ieder heeft kort aangegeven wat hij/zij vond van beide bureaus. Xander heeft dit op een flipover genoteerd. Daarna is door Anne en Xander voorgesteld om te stemmen: in welk bureau hebben we vertrouwen; willen we het hierbij laten?

De meerderheid (2 tegenstemmen: Maurice + Ad en JJ onthoudt zich van stemming) heeft besloten dat zij het niet nodig vonden alsnog DPA en RHDHV uit te nodigen omdat zij vertrouwen hebben in de onafhankelijkheid, integriteit en deskundigheid van DGMR. De meerderheid had graag gezien dat DPA uitgenodigd was, maar aangezien dit niet gedaan was zou het nu te laat zijn (mede door tijddruk) om ze alsnog uit te nodigen. Maurice en Ad hebben beide ook vertrouwen in DGMR, maar zouden toch nog graag een presentatie van DPA krijgen om een goede afweging te kunnen maken (bijvoorbeeld tijdens de uitwerkingsgroep avond van 7 maart). Besloten wordt om DPA niet uit te nodigen en DGMR te kiezen, onder opdrachtgeverschap van de gemeente.

Reacties op conceptvoorstel

Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Definitieve versie
14 januari 2020

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Reacties van betrokkenen	4
3	Aanvullende onderzoeken	5
4	Definitief voorstel	8
5	Effecten van windmolens	9
6	Zonnevelden	13
7	Alternatieve en aanvullende ideeën	15
8	Natuur en landschap	17
9	Waardedaling en financiële vergoedingen	19
10	Woningbouw in Rijnenburg	21
11	Rol van de overheid en andere partijen	22
12	Reactie consortium institutionele (pensioen)beleggers, corporaties, ontwikkelaars en bouwers	25
13	Reactie consortium Rijne Energie, Eneco en BHM Solar	26
14	Reactie IVN natuur educatie Nieuwegein-IJsselstein e.o.	28
15	Reactie Buren van Rijnenburg en Reijerscop	30
16	Reactie Energiepanel	31

1 Inleiding

Gemeente Utrecht wil plaats bieden aan een energielandschap met windmolens en zonnevelden in de polders Rijnenburg en Reijerscop. Het Utrechtse college van burgemeester en wethouders heeft een definitief voorstel voor een energielandschap in de polders van Rijnenburg en Reijerscop aan de raad aangeboden. Het voorstel biedt ruimte voor maximaal acht windmolens en ongeveer 230 hectare zonnevelden. Het energielandschap kan ongeveer 20% van de Utrechtse vraag naar elektriciteit duurzaam opwekken.

Na de presentatie van het conceptplan voor het energielandschap laaide de discussie over woningbouw in Rijnenburg op. Verschillende fracties uit de gemeenteraad, omwonenden, buurgemeenten, grondeigenaren en zelfs de landelijke politiek zien liefst dat delen van de polder gebruikt wordt voor woningbouw. Om de polder grotendeels in samenhang te kunnen ontwikkelen, besloot het college de ruimte voor vier windmolens in het middengebied uit het voorstel te halen en ruimte voor één extra molen in het noorden toe te voegen. Met deze wijzigingen kan het energielandschap aan de randen van Rijnenburg en Reijerscop worden gebouwd, zonder dat het verdere ontwikkeling van het middengebied in de weg zit. In de besluitvorming over een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop wordt geen besluit genomen over woningbouw in Rijnenburg. Dit wordt dit jaar besloten in de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU).

2 Reacties van betrokkenen

De gemeente kreeg bijna vierhonderd reacties op het conceptvoorstel uit april. De reacties die herleidbaar zijn naar individuele personen, zijn alleen voor raadsleden in te zien. Het document dat voor u ligt, geeft een samenvatting van alle reacties op het conceptvoorstel die we de afgelopen maanden via email ontvingen. We kregen veel dezelfde vragen en reacties. We hebben ze gegroepeerd en een antwoord per onderwerp gegeven.

De meeste reacties hadden betrekking op windmolens. Woningbouw en zonnevelden zijn vaak als alternatieve benutting van het gebied aangedragen. We lazen in de reacties van inwoners en omwonenden van het gebied vooral zorgen zijn over geluid, slagschaduw en hoogte van windmolens. Het participatieproces en de invulling van het conceptvoorstel door het college heeft deze zorgen niet kunnen wegnemen. Ook de zorg over de landschappelijke impact van windmolens kwam opnieuw naar voren. Mensen vrezen dat de komst van windmolens een negatief effect heeft op de landschappelijke beleving van zowel in- en omwonenden als van recreatieve bezoekers van Rijnenburg en Reijerscop. Ook geven mensen aan te vrezen voor de gevolgen voor dieren, vooral vogels en insecten. In dit document leest u welke maatregelen wij voorstellen naar aanleiding van deze zorgen.

De afgelopen maanden hebben we regelmatig overleg gehad met Provincie Utrecht en onze buurgemeenten Nieuwegein, IJsselstein, Montfoort en Woerden. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is verschillende keren overleg geweest over de manier waarop we hun reacties verwerken in het definitieve voorstel. Ook met initiatiefnemers, Stedin, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en georganiseerde bewonersbelangen is overlegd over de manier waarop we hun reactie kunnen vertalen in het uitgewerkte uitnodigingskader.

3 Aanvullende onderzoeken

Verschillende mensen stelden vragen over aanvullend onderzoek. Ze vonden dat het conceptvoorstel onvoldoende (financieel) onderbouwd is, dat onderzoeksresultaten zijn weggelaten en dat er fouten in berekeningen zitten. Mensen willen vooral aanvullend onderzoek naar de effecten van laagfrequent geluid en naar ervaringen op andere plekken, zoals in Achthoven/ Montfoort en Houten. Mensen vroegen ook een second opinion op de totale plannen. Sinds de presentatie van het conceptvoorstel in april 2019 heeft het college verschillende onderzoeken laten uitvoeren. Hiermee geven we antwoord op vragen van mensen en hebben we het uitnodigingskader verder kunnen uitwerken.

Financiële onderbouwing

De financiële onderbouwing van de verschillende scenario's die zijn gemaakt, is gebaseerd op informatie van betrokken initiatiefnemers. De gemeente wil ook zelf een gefundeerde afweging maken en daarom gaven we adviesbureau Ecorys opdracht om een business casemodel te maken. Dit model geeft inzicht in de kosten en opbrengsten van het energielandschap en de financiële gevolgen van verschillende keuzes. Anders gezegd: in het model kunnen we aan verschillende knoppen draaien en zien wat dit betekent voor de kosten en opbrengsten. In een rapportage is de werking van het model beschreven, is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op een aantal belangrijke parameters en zijn de zes scenario's en het voorstel nagebootst. Deze rapportage is beschikbaar gesteld bij het raadsvoorstel. Ecorys voerde ook een second opinion uit op de getallen voor energieproductie die gehanteerd zijn in de conceptvisie. Deze second opinion heeft geleid tot aanpassing van een aantal getallen, maar heeft geen invloed op de belangrijke afwegingen bij het definitieve advies.

Berekeningen geluid en slagschaduw

We hebben Caubergh Huygen gevraagd om een second opinion uit te voeren op de berekeningen voor geluid en slagschaduw, zoals uitgevoerd door DGMR. Volgens Cauberg Huygen zijn in de door DGMR opgestelde rapportages een aantal beperkte tekortkoming geconstateerd, die herstelbaar zijn. Cauberg Huygen is van mening dat deze tekortkomingen geen afbreuk doen aan de conclusies van de beoordeelde rapportages ten behoeve van de scenario's en het concept voorstel. Caubergh Huygen heeft ook geoordeeld over de bruikbaarheid van de hoorbaarheidsberekeningen die door DGMR zijn uitgevoerd. DGMR heeft hiervoor een nieuwe methode ontwikkeld, waarbij ze het geluid van windmolens afzetten tegen het geluid van autosnelwegen. Op locaties met relatief weinig geluid van snelwegen bepalen andere achtergrondgeluiden of de windmolens hoorbaar zijn. Deze andere achtergrondgeluiden zijn niet meegenomen het onderzoek van DGMR. Voor de berekeningen van negen meetpunten in de polder is de methodiek van DGMR daarom minder geschikt en niet opgenomen in de rapportages van DGMR. De resultaten zijn wel beschikbaar gesteld aan de Buren van Rijnenburg en Reijerscop toen zij daarom vroegen. Cauberg Huygen concludeert in de uitgevoerde

second opinion dat de gebruikte methode in beginsel geschikt is om de mate van hoorbaarheid te bepalen. Zij delen de kanttekening van DGMR dat de bijdrage van lokale bronnen, zoals verkeer op lokale wegen en lokale bedrijvigheid niet is meegenomen in het model en het model in sommige gevallen een overschatting kan geven. Hieraan voegen zij toe dat de invloed van wind(geruis) op de hoorbaarheid ook in achtgenomen moet worden. Er geldt immers dat hoe harder het waait hoe meer windgeruis wordt waargenomen. In de definitieve rapportage over geluid en slagschaduw zijn de uitgevoerde hoorbaarheidsberekeningen in de polders toegevoegd, inclusief een toelichting op de gehanteerde methode.

Bij de doorrekening van de zes scenario's is gerekend met windmolens die relatief veel geluid maken. In de voorbeeldscenario's gaan we juist uit van "geluidarme" windmolens. We kunnen ons voorstellen dat dit verwarrend overkomt. De gedachte bij het doorrekenen van de scenario's was om de 'worst case' situatie in beeld te brengen, zodat het in het vervolgtraject alleen maar mee kon vallen. In het definitieve voorstel eisen we dat initiatiefnemers gebruikmaken van geluidarme windmolens. Daarom is ook met stillere windmolens gerekend. Op deze manier krijgen belanghebbenden een zo goed mogelijk beeld van het effect bij de verschillende voorbeelduitwerkingen.

Laagfrequent geluid

Onderzoeksbureau DGMR deed onderzoek naar geluid. Het bureau berekende ook laagfrequent binnen de geluidscontouren. Het bureau heeft verschillende geluidsberekeningen gemaakt. Het heeft een 'worst case' en een realistisch scenario doorgerekend. Vervolgens is bureau Cauberg Huygen gevraagd een inschatting te maken of aanvullend onderzoek naar de effecten van laagfrequent geluid van windmolens nodig is. Zij stellen inderdaad voor extra onderzoek naar de effecten van laagfrequent geluid van windmolens te doen. Omdat er nog geen normen voor laagfrequent geluid bestaan, is het niet mogelijk eisen te stellen aan initiatiefnemers. Wel vindt de gemeente het belangrijk dat inzicht wordt verschaft aan bewoners van de polders en omwonenden in het laagfrequent geluid van windmolens (in relatie tot andere bronnen van laagfrequent geluid). In de milieueffectrapportage (MER) zal berekend worden wat – voor zover bekend – de mogelijke effecten zijn van laag frequent geluid van windmolens.

Soortenonderzoek natuur

De afgelopen jaren is geïnventariseerd welke (beschermde) soorten planten en dieren voorkomen in het gebied. Het gebied is rijk aan biodiversiteit en kent door zijn venige karakter, hoge grondwaterstand en de aanwezigheid van kwel een grote potentie voor verdere ontwikkeling van natuur. Deze inventarisatie van soorten geldt als nulmeting voor het energielandschap. Bij planologische besluitvorming over het energielandschap dient rekening gehouden te worden met deze soorten, waarbij aangetoond zal moeten worden dat beschermde soorten geen significante schade ondervinden.

Onderzoeken die in een later stadium plaatsvinden

Sommige onderzoeken kunnen pas goed uitgevoerd worden als bekend is op welke plek en op welke manier windmolens en zonnevelden gerealiseerd worden. Dit geldt onder andere voor onderzoek naar:

1. De effecten van energieproductie op de natuur en de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen.
2. De beleving van laagfrequent geluid van windmolens in relatie tot andere aanwezige bronnen van laagfrequent geluid.
3. Het effect van windmolens op radarverstoring.

Deze onderzoek worden uitgevoerd nadat initiatiefnemers hun voorstellen hebben ingediend en voordat hiervoor vergunningen worden verstrekt.

4 Definitief voorstel

Het college weet dat niet iedereen zit te wachten op het energielandschap en benadrukt dat Utrecht haar verantwoordelijkheid moet nemen. De stad draagt met het energielandschap haar steentje bij aan het halen van de doelstellingen uit het landelijke Klimaatakkoord. Nu is eerst de gemeenteraad aan zet. Zij neemt een definitief besluit over het energielandschap. Wanneer ze dit doet, is niet bekend. Raadsleden gaan eerst nog met elkaar en betrokkenen in gesprek. Naar verwachting neemt de gemeenteraad binnen een paar maanden haar besluit. Als de raad kiest voor het energielandschap, hebben initiatiefnemers van windmolens en zonnevelden drie maanden de tijd om een plan in te dienen. Afhankelijk van de voorstellen verwachten we dat de realisatie van het energielandschap op zijn vroegst in 2021 start.

5 Effecten van windmolens

Mensen vinden dat de zoekgebieden voor windmolens te dicht bij woonwijken liggen en vinden de windmolens te hoog. Ze vrezen dat hun woongenot achteruit gaat. Veel reacties gaan over het geluid dat windmolens maken. Mensen maken zich hier zorgen over. Ook over stapeling van geluid, zoals van snelwegen en vliegtuigen. Mensen hebben ook zorgen over laagfrequent geluid van windmolens. Ze vrezen gevolgen voor mentale en fysieke gezondheid (bijvoorbeeld slapeloosheid) op korte en lange termijn. Ze vinden dat de gemeente de effecten ervan onderschat en niet naar hun belangen luistert. Mensen zijn ook bezorgd over de effecten van slagschaduw op woningen en voor autobestuurders op de snelweg.

We lazen dat de zorgen over geluid en slagschaduw van windmolens groot zijn. We willen deze zorgen zoveel mogelijk wegnemen. Met de eisen die we stellen op het gebied van geluid, slagschaduw en de afstand van windmolens tot de woningen verwachten we dat we de hinder grotendeels kunnen wegnemen. In het conceptvoorstel hebben we daarom strengere randvoorwaarden meegegeven dan alleen de wettelijke normen die zijn gehanteerd in de zes uitgewerkte scenario's. De wettelijke normen bieden een nationaal geaccepteerd niveau van bescherming, waardoor hinder zoveel mogelijk is beperkt. De gemeente gaat verder dan de wet vereist. We nemen de volgende maatregelen op gebied van geluid en slagschaduw:

Afstand

Het zoekgebied ligt nu op minimaal 800 meter van de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein. Dit doen we naar aanleiding van reacties van mensen tijdens het participatieproces. In de polder zal de afstand van windmolens tot de woningen bepaald worden door de geluidsnormen. De zoekgebieden zijn nu dusdanig gepositioneerd dat de afstand van molens tot woningen in de polder altijd groter is dan 250 meter en minimaal 350 meter tot de woningen aan de Reyerscop. De definitieve plaatsing van de windmolens in de zoekgebieden wordt in een later stadium vastgesteld. Naar alle waarschijnlijkheid komen de windmolens verder van de woningen dan hierboven genoemd.

Geluidsbelasting

Voor het definitieve voorstel zijn nieuwe berekeningen voor geluid en slagschaduw uitgevoerd. Hiervoor is een mogelijke lijnopstelling aangenomen waarbij de windmolens relatief ver liggen van de Meern en de woningen langs de Reyerscop. Dit is voor deze woningen dus geen worst case berekening. De worst case berekening voor de Meern is wel uitgevoerd ten behoeve van het conceptvoorstel. Deze worst case is nog steeds van toepassing. In het voorstel van het college blijft het geluid zowel in de polder als in de wijken binnen de wettelijke norm van 47 dB Lden (gewogen daggemiddelde, waarbij de avond en nacht zwaarder wegen) en 41 dB Lnight (gemiddelde in de nacht). Voor de omliggende wijken geldt dat de geluidsbelasting ook binnen de richtwaarde die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)

hanteert (45 dB Lden) valt. Deze WHO-richtwaarde is strenger dan de wettelijke norm. Het is niet te garanderen dat de richtwaarde van 45 dB Lden voor alle woningen in de polders gehaald zal worden.

Hoorbaarheid van windmolens

We hebben berekeningen gedaan van de hoorbaarheid van windmolens ten opzichte van het geluid van de snelwegen. Volgens deze berekeningen zijn windmolens bij woningen langs of aan de andere kant van de snelwegen overdag en 's avonds niet of nauwelijks hoorbaar. Het geluid van de snelwegen overstemt dan het geluid van de molens. In de nacht kunnen de windmolens in de wijken hoorbaar zijn, omdat het geluid van de snelwegen dan afneemt. De windmolens zullen in de praktijk minder hoorbaar zijn dan uit de berekeningen blijkt, omdat geluiden van de wind, bomen en andere lokale omgevingsgeluiden niet zijn meegenomen in de berekeningen. Dit geldt vooral voor berekeningen op grotere afstand van de windmolens en/of de snelwegen. Daar is het geluid van windmolens en de snelwegen zo laag dat achtergrondgeluiden het overstemmen.

Toetsing van plannen voor windmolens

Initiatiefnemers die een plan voor het plaatsen van windmolens indienen, moeten een voorstel doen over hoe zij aan de wettelijke normen voor geluid voldoen. Gemeente Utrecht eist van initiatiefnemers dat ze gebruikmaken van de beste beschikbare technieken voor windmolens (zo stil mogelijk). De gemeente toetst voordat het bestemmingsplan wordt gewijzigd of initiatiefnemers realistische uitgangspunten hanteren die nodig zijn voor goede ruimtelijke ordening en of de plannen en uitvoering binnen de kaders passen. De gemeenteraad stelt de definitieve kaders vast waaraan de plannen van initiatiefnemers moeten voldoen.

Aantal woningen en geluidseffecten van windmolens

Volgens onze informatie woonden in 2018 in de polder Rijnenburg 255 mensen. In de polder Reijerscop, inclusief een deel in de gemeente Woerden, woonden in 2018 in totaal 140 mensen. Het aantal woningen waarin mensen hinder gaan ondervinden, is niet vast te stellen. Mensen kunnen hinder op verschillende manieren ervaren. Een objectieve definitie bestaat niet. Ook kunnen de geluidseffecten op woningen in de omgeving niet definitief worden bepaald. Het is nog niet bekend op welke afstand van woningen de windmolens komen te staan. Initiatiefnemers krijgen de mogelijkheid plannen in te dienen waar windmolens (en zonnevelden) binnen zoekgebieden komen te staan.

Laagfrequent geluid (en gezondheidseffecten daarvan)

Onderzoeksbureau DGMR deed onderzoek naar geluid. Het bureau berekende ook laagfrequent geluid binnen de geluidscontouren. Het bureau heeft verschillende geluidsberekeningen gemaakt. Het heeft een 'worst case' en een realistisch scenario doorgerekend. Vervolgens is bureau Cauberg Huygen gevraagd een inschatting te maken of aanvullend onderzoek naar de effecten van laagfrequent geluid van windmolens nodig is. Zij stellen inderdaad voor extra onderzoek naar de effecten van laagfrequent geluid van windmolens te doen.

Normen voor laagfrequent bestaan niet. We kunnen geen eisen aan laag frequent geluid stellen aan initiatiefnemers. De gemeente neemt de zorgen over laag frequent geluid serieus en vindt het belangrijk inzicht te verschaffen aan bewoners in de polders en de omliggende wijken in het

laagfrequent geluid van windmolens (in relatie tot andere bronnen van laagfrequent geluid). We besteden hier in de milieueffectrapportage (MER) aandacht aan. We berekenen (voor zover mogelijk) wat de mogelijke effecten zijn van laag frequent geluid van windmolens in Rijnenburg en Reijerscop.

Slagschaduw

Initiatiefnemers moeten binnen en buiten de polder voldoen aan de wettelijke norm voor slagschaduw. De norm zegt dat maximaal 5 uur en 40 minuten per jaar een windmolen slagschaduw mag geven op de gevel van een huis (17 x 20 minuten). Als meer slagschaduw dreigt, wordt de windmolen stilgezet. Slagschaduw is niet uit te sluiten. Slagschaduw op momenten dat de zon laag staat, telt niet mee in de norm. De zon heeft dan niet veel kracht meer en slagschaduw is dan nauwelijks waarneembaar. Aanvullend op de wettelijke norm willen we met initiatiefnemers afspreken dat bewoners in de polders zelf kunnen aangeven wanneer zij de slagschaduw hinderlijk vinden. Initiatiefnemers hebben dan de verantwoordelijkheid om daar maatregelen voor te nemen. Initiatiefnemers moeten hiervoor een voorstel in hun plan opnemen.

Slagschaduw op auto's op snelwegen

Slagschaduw leidt niet tot significante hinder voor bestuurders van rijdende auto's. Dit komt door de snelheid waarmee de auto en de schaduw elkaar passeren. Dit levert geen onveilige situaties op.

Jaarlijkse rapportage

We eisen van initiatiefnemers dat zij ieder jaar een rapportage publiceren waarin ze aangeven hoe zij hebben voldaan aan de wettelijke regels voor geluid en slagschaduw. Niet alleen na klachten, maar continu.

Gezondheid

Wetenschappelijke onderzoeken tonen geen direct verband tussen gezondheidsschade (zoals hart- en vaatziekten, psychische klachten) en windmolens. De landelijke overheid en de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hebben normen. Die geven aan hoeveel hinder mensen maximaal mogen hebben van windmolens. Zij baseren hun normen op onderzoek naar hinder die mensen ervaren bij bepaalde geluidsbelasting. Uit zulk onderzoek blijkt dat sommige mensen geluid van een autosnelweg niet als hinderlijk ervaren, terwijl anderen het geluid van een koelkast als ernstig hinderlijk ervaren. Geluidshinder verschilt dus van mens tot mens. In de second opinion hebben we gevraagd of we alle relevante onderzoeken over de relatie tussen geluid en gezondheidseffecten hebben geraadpleegd. Dat blijkt het geval.

Dit wordt voorgesteld op basis van de reacties:

Het zoekgebied voor windmolens in Rijnenburg boven de Middelwetering is vergroot. Dit is mogelijk doordat de reservering voor het roeiwater is verplaatst. Het grotere zoekgebied biedt initiatiefnemers de mogelijkheid de windmolens in een lijnsopstelling te plaatsen dat de windmolens een grotere afstand van de Meern komen.

De grenzen van de zoekgebieden zijn exact bepaald. De afstand van windmolens tot de lintbebouwing langs de Reyerscop is minimaal 350 en tot overige woningen in de polder minimaal 250 meter.

Laag frequent geluid is een lastige kwestie. Normen voor laagfrequent bestaan niet. Hierdoor kunnen we geen eisen aan laag frequent geluid stellen aan initiatiefnemers. De gemeente neemt de zorgen over laag frequent geluid serieus en vindt het belangrijk inzicht te verschaffen aan bewoners in de polders en de omliggende wijken in het laagfrequent geluid van windmolens (in relatie tot andere bronnen van laagfrequent geluid). We besteden hier in de milieueffectrapportage (m.e.r.) aandacht aan. Hier berekenen (voor zover mogelijk) wat de mogelijke effecten zijn van laag frequent geluid van windmolens in Rijnenburg en Reijerscop. De initiatiefnemers gebruiken deze informatie bij de keuze voor het type windmolen.

De manier waarop initiatiefnemers slagschaduw moeten beperken, is in het uitnodigingskader verder uitgewerkt.

6 Zonnevelden

Over zonne-energie ontvingen we veel positieve reacties. Mensen geven aan dat zonnepanelen geen gezondheidsnadelen hebben en gemakkelijk te (ver)plaatsen zijn. Ze vinden dat tijdens de gesprekken over de scenario's zonne-energie de voorkeur had en dit niet terug te zien is in het voorstel. In de meer kritische reacties geven mensen aan dat zonnevelden het landschap verpesten. Mensen zijn bang voor negatieve effecten op de bodem, land- en waterdieren en recreatie in het gebied. Ze vinden dat zonnepanelen op daken van huizen en bedrijven horen. Over een zonneveld op de Nedereindseplas zijn de meningen verdeeld. Voorstanders geven aan dat de plas hiervoor een mooie plek is. Tegenstanders spreken zorgen uit over de impact van zonnepanelen op de recreatieve en ecologische waarde van de plas.

We hebben een scenario met alleen zonne-energie overwogen. We kiezen niet voor dit scenario. De combinatie zonne-energie en windenergie levert twee keer zoveel energie op dan alleen zonne-energie. Verder wekken zonnepanelen en windturbines niet altijd op hetzelfde moment duurzame energie op. Ze kunnen elkaar dus 'afwisselen' en dat is goed voor een gelijkmatige belasting van het energienet. Daarnaast kunnen we met de opbrengst van windenergie investeren in het verbeteren van de kwaliteit van het gebied.

Meer zonnepanelen

Er kunnen niet meer zonnepanelen aangelegd worden dan in het voorstel staat. Het schakelstation (een soort stopcontact) in Rijnenburg kan niet meer aansluitvermogen aan. Uitbreiding van deze capaciteit kost zeven jaar. Dit past niet in de planning van het pauzelandschap. Het weglaten van windmolens leidt niet tot (veel) meer ruimte voor zonnevelden, omdat windmolens en zonnepanelen meestal niet gelijktijdig hun volledige productie leveren. Als het hard waait, schijnt de zon vaak minder. Als de zon volop schijnt, is er vaak minder wind. Zodoende kunnen de windmolens en zonnepanelen gebruikmaken van dezelfde aansluitcapaciteit.

Bodem en natuur

Naar het effect van zonnevelden op de bodem- en natuurontwikkeling is weinig onderzoek gedaan. We hebben nog niet lang ervaring met grote zonnevelden. We monitoren de natuurontwikkeling in Rijnenburg en Reijerscop gedurende meerdere jaren, zodat deze kennis voor eventuele toekomstige zonnevelden beschikbaar komt.

Nedereindseplas

Zoals u weet hebben wij in september 2019 aangegeven dat de sanering van de Westplas van de Nedereindse Plas afgerond is. De sanering van de Oostplas willen wij volgens de wet Bodembescherming sober en doelmatig afronden, wat betekent dat we het stortfront niet meer fysiek

willen afdekken, maar alleen de waterkwaliteit monitoren. Waterrecreatie (zwemmen) op de plas is niet meer wenselijk. In de volgende fase van het project onderzoeken we hoeveel panelen en in welke opstelling verenigbaar is met de natuurwaarden in en op de plas.

Zonnepanelen op daken

Zonnepanelen op daken hebben de voorkeur boven grondgebonden zonnevelden. Toch kunnen we het ons niet permitteren om kansen voor zonnevelden aan ons voorbij te laten gaan. Op dit moment wordt ruim 2% van de elektriciteitsvraag in de gemeente Utrecht duurzaam geproduceerd met zonnepanelen op daken. Als de doelstelling wordt gerealiseerd om in 2025 minimaal 20% van de daken te beleggen met zonnepanelen, dan wordt dat 4% tot 6%. Omdat niet alle daken geschikt zijn en dakeigenaren om verschillende redenen niet altijd hun daken benutten, is nu al duidelijk dat ook windmolens en zonnevelden nodig zijn om de duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. Met het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop kunnen we maximaal 20% van het elektriciteitsverbruik van onze stad verduurzamen.

Panelen opnieuw gebruiken

Zonnevelden zijn technisch gezien gemakkelijk te verplaatsen en zonnepanelen kunnen ook op daken worden gelegd. Economisch gezien is het hergebruik van zonnepanelen echter niet realistisch. Slechts 30% van de kosten van een zonneveld wordt besteed aan panelen. De overige 70% bestaat uit kosten voor stellages, bouw en aansluiting. Zonnepanelen hebben een beperkte technische levensduur en worden gedurende de levensduur minder efficiënt. Waarschijnlijk is het, op het moment dat de zonnevelden plaats moeten maken voor woningen, goedkoper om nieuwe panelen te kopen dan oude panelen te hergebruiken.

Dit wordt voorgesteld op basis van de reacties:

Zoekgebied zonnepanelen vergroot

Het totale zoekgebied voor zonnepanelen is vergroot doordat de reservering voor het roeiwater verplaatst is. Dit betekent niet dat het gehele zoekgebied vol komt te liggen met zonnepanelen. We gaan binnen het totale zoekgebied ruimte maken voor natuur en afstanden tot woningen. Regels hiervoor hebben we opgeschreven in het uitnodigingskader.

7 Alternatieve en aanvullende ideeën

Mensen dragen alternatieven voor het energielandschap aan, zoals:

- windturbines op zee adopteren,
- thoriumcentrale plaatsen,
- waterstoffabriek bouwen,
- ergens anders windpark huren,
- zonnepanelen op huizen plaatsen,
- De Meern energieneutraal maken,
- zonnepanelen op een (verhoogde) geluidswal aanbrengen.

We hebben in Nederland behoefte aan verschillende vormen van duurzame elektriciteitsopwekking. Geen enkele energiebron kan voorzien in de totale energiebehoefte en daarnaast produceren verschillende bronnen op verschillende momenten energie. Samen met onze buurgemeenten kijken we naar de mogelijkheden voor aardwarmte en andere vormen van (rest)warmte, zoals warmtekoudeopslag en aquathermie. We stellen het op prijs dat mensen met alternatieve ideeën komen. We zien ze als aanvulling op de plannen voor het energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop. Niet als vervanging. De gemeenteraad gaf opdracht een energielandschap te ontwikkelen met zonne- en windenergie in Rijnenburg en Reijerscop. De gemeente is vooralsnog niet van plan zelf op te treden als energiebedrijf. Ideeën zijn alleen levensvatbaar als er een initiatiefnemer is die bereid is erin te investeren. Naast een enkel initiatief voor biogas in Reijerscop (dat inmiddels is gestaakt) zijn geen andere initiatieven bekend.

Als we gaan wachten, wordt de opgave steeds groter en nemen kosten alleen maar toe. Nieuwe technologie komt er alleen wanneer er vraag is. Door nu te investeren in de huidige duurzame technieken, investeren we in de toekomstige ontwikkeling ervan. We hebben afspraken gemaakt op landelijk niveau om in 2030 een deel van de opgave energietransitie in te vullen. Daarom moeten we nu aan de slag met deze opgave.

De markt zorgt voor efficiëntere producten of technologieën, juist doordat producten nu worden toegepast. Zo wekken nieuwe zonnepanelen steeds meer elektriciteit op. Deze ontwikkeling kon juist plaatsvinden omdat zonnepanelen aangeschaft worden, waarbij marktpartijen graag betere producten maken dan de concurrent. Wanneer we huidige technieken niet toepassen, gaat de ontwikkeling van nieuwe techniek juist langzamer.

Zonnepanelen op geluidswal

De gemeente vindt het aanleggen van zonnepanelen op de bestaande geluidswal langs de A12 bij Veldhuizen een goed idee. Als we de beschikbare ‘stekkers’ in het energienet moeten gebruiken voor zonnepanelen op de geluidswal, gaat dit ten koste van de beschikbare aansluitcapaciteit voor het energielandschap Rijnenburg/ Reijerscop. Het aanleggen van nieuwe geluidswallen met zonnepanelen kost veel geld, dat niet van de opbrengsten van zonnepanelen betaald kan worden.

Windmolens op zee of ergens anders

Nederland maakt gebruik van duurzame energieopwekking op zee. Deze windenergie is nodig om de (zware) industrie van energie te voorzien. Dit is in het landelijke Klimaatakkoord bepaald. Om woningen en bedrijven in stedelijk gebied van duurzame energie te voorzien, hebben we ook plekken op land nodig waar we duurzame energie opwekken. Alleen windmolens op zee plaatsen is niet genoeg. In andere delen van Nederland worden ook windmolens geplaatst om daar de gebouwde omgeving van duurzame energie te voorzien.

Wind op zee speelt een belangrijke rol. Zo'n 60% van de landelijke opgave voor groene stroom wordt tot 2030 op deze manier gerealiseerd. De overige 40% moet op land worden opgewekt. De energie van wind op zee gaat waarschijnlijk naar de grote industriegebieden. Daar kunnen wij als regio geen rekening mee houden. Alle duurzame energiebronnen moeten we gebruiken om de doelen te halen, inclusief de wind op land. De regio moet zelf haar verantwoordelijkheid nemen. We zorgen dat niet alleen de lasten, maar ook de lusten van windenergie (gedeeltelijk) lokaal terecht komen.

Ergens anders een windpark huren

Het huren van een ander windpark draagt niet bij aan de opdracht van de Rijksoverheid. Het Rijk heeft Nederland verdeeld in dertig regio's. Ze moeten allemaal in hun eigen regio bijdragen aan de doelstellingen uit het klimaatakkoord. We hebben de verantwoordelijkheid om alle mogelijkheden in onze eigen regio te benutten.

Een thoriumcentrale plaatsen

Onze regio is niet geschikt voor een kerncentrale. De Rijksoverheid heeft dit onderzocht. Drie locaties zijn mogelijk interessant voor een thoriumcentrale: Borssele2, Eemshaven en de Tweede Maasvlakte. Daarnaast is kernenergie mogelijk een oplossing voor de lange termijn (vanaf 2030) en niet voor de korte termijn (tot 2030). De bouw van een centrale duurt zo'n 20 jaar. Op dit moment zijn er geen bedrijven die hierin willen investeren.

Waterstoffabriek bouwen

Biogas en waterstofgas zijn een acceptabel alternatief. De productie is duur en het aanbod is beperkt. Verder ligt het op dit moment voor de hand deze in te zetten voor andere doeleinden dan het verwarmen van de gebouwde omgeving. Denk bijvoorbeeld aan industriële processen, opslag van elektriciteit en zwaar vrachtverkeer. De productie van waterstof vraagt erg veel elektriciteit. Wil je dit groen doen, dan zijn veel windmolens en zonnepanelen in het landschap nodig.

Zonnepanelen op huizen plaatsen (De Meern Energieneutraal maken)

Zonnepanelen op woningen plaatsen, is ook nodig. Met zonnepanelen op woningen alleen halen we onze doelstellingen niet. Het grootschalig opwekken van duurzame energie moet dus ook gebeuren. Met het opwekken van duurzame energie in Rijnenburg en Reijerscop zetten we een grote stap in het verduurzamen van De Meern.

8 Natuur en landschap

Mensen zien windmolens als horizon- en landschapsvervuiling. Ze vrezen dat de omgeving en het karakteristieke polderlandschap verpest worden. Daarnaast vrezen mensen aantasting van natuurlijk en biologisch evenwicht door de komst van het energielandschap. Veel mensen noemen de gevolgen van windmolens voor insecten en vogels.

Ons landschap verandert door energieproductie. Ook door windmolens en zonnevelden. Uit de opdracht van de gemeenteraad en de stadsgesprekken is duidelijk naar voren gekomen dat er aandacht moet zijn voor het verbeteren van het landschap. In de visie op het energielandschap is daarom zowel aandacht voor het landschap als voor energieproductie. In het ontwerpproces zijn waardevolle elementen in het landschap benoemd, zoals boerderijlinten, kades en watergangen. Uitgangspunt voor het energielandschap is dat de maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft. Dat geldt ook voor waardevolle landschapselementen zoals de eendenkooi. Ander uitgangspunt is dat we willen voorkomen dat de energieproductie negatieve gevolgen heeft voor de natuur. We streven naar kwaliteitsverhoging van de natuurwaarden.

Opbrengsten van windmolens kunnen gebruikt worden voor wandel- en fietsroutes en beplanting langs de routes. Opbrengsten van zonnevelden worden gebruikt voor het maken van zones voor waardevolle natuur. De zonnevelden worden minder zichtbaar door ze te omzomen met brede sloten met rietkragen of planten. Tussen en onder de zonnevelden wordt kruidenrijk grasland aangelegd. We verwachten dat de natuurwaarden in de ecologische zones en ook tussen de zonnevelden groter zal worden dan nu het geval is op kavels met agrarisch gebruik.

Diersoorten

Grootschalige energieopwekking zoals in Rijnenburg en Reijerscop heeft gevolgen voor planten en dieren. Dit is een dilemma, waar we zo zorgvuldig mogelijk mee omgaan. Niet alle effecten van energiemaatregelen zijn tot in detail bekend. We zullen ons uiterste best doen om negatieve effecten zoveel mogelijk te beperken, maar willen niet wachten met het plaatsen van windmolens en zonnevelden totdat alle denkbare effecten onderzocht zijn. Om te voorkomen dat het leefgebied voor diersoorten achteruit gaat, vragen we initiatiefnemers langs de randen van de zonnevelden, in verbinding met de Middelwetering en sloten, hoogwaardige leefgebieden voor planten en dieren te creëren.

Initiatieven moeten voldoen aan de Wet Natuurbescherming. Anders krijgen initiatiefnemers en grondeigenaren geen vergunning van de provincie voor de aanleg van een zonneveld of plaatsing van een windmolen. Ze moeten voldoen aan de wettelijke verplichte maatregelen om schade aan beschermde flora en fauna te voorkomen of te compenseren. Maatregelen die niet wettelijk verplicht zijn, leggen we vast in een overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemers. Hiervoor is wederzijdse overeenstemming nodig.

We laten onderzoeken welke dieren in het gebied leven en eroverheen vliegen. Dat onderzoek wordt uitgevoerd na het raadsbesluit over het uitnodigingskader door of in samenwerking met de initiatiefnemers. In april 2020 is dit onderzoek klaar. Dan kunnen we bepalen welke maatregelen nodig zijn om risico's voor dieren te beperken.

Insecten

Uit Duits onderzoek blijkt dat 5% van voorbijvliegende insecten sterft door de wieken van windmolens in windmolenparken. Of dit ook geldt voor de Nederlandse situatie weten we niet. Om te bepalen wat veel is, moet onderzocht worden hoe het aantal insecten in Rijnenburg zich verhoudt tot de totale hoeveelheid insecten in Nederland en het aantal insecten dat sterft als gevolg van ander menselijk handelen, bijvoorbeeld door auto's. Wij zien het niet als verantwoordelijkheid van de gemeente om dit onderzoek op ons te nemen.

Wageningen University geeft aan dat het heel lastig inschatten is hoeveel insecten door windmolens doodgaan. Er is niet gemeten hoeveel insecten er daadwerkelijk door windmolens worden geraakt. We weten zelfs niet hoeveel insecten er in totaal zijn, en ook niet hoeveel insecten er zijn die op de hoogte van de rotorbladen van windturbines vliegen.

Dit wordt voorgesteld op basis van de reacties:

Uitwerking aanleg en beheer natuurzones

In het uitnodigingskader hebben we uitgewerkt op welke manier initiatiefnemers van zonnevelden de waardevolle natuurzones in en rond zonnevelden moeten aanleggen en beheren.

Uitwerking omgang beschermde diersoorten

De provincie neemt in haar natuurvergunning op hoe de initiatiefnemers moeten omgaan met beschermde diersoorten in het gebied. In het uitnodigingskader hebben wij uitgewerkt welke fysieke ruimte initiatiefnemers binnen de zoekgebieden hier minimaal voor moeten reserveren. Wij verwachten dat binnen deze zones ook niet beschermde soorten en nieuwe soorten hun plek vinden.

9 Waardedaling en financiële vergoedingen

Bewoners in de polders en omwonenden uit de woonwijken maken zich zorgen over waardedaling van hun woning. Mensen hebben vragen over aanspraak op planschadevergoeding.

Uit onderzoek van de Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit van Amsterdam uit 2014 blijkt dat windmolens binnen een straal van 2 kilometer tot een daling van de woningwaarde kunnen leiden van gemiddeld 1,4 tot 2,3%. De werkelijke daling verschilt per locatie en is onder meer afhankelijk van afstand tot de windmolen en het zicht op de turbine. Het maakt daarbij niet uit of het om één of meerdere turbines gaat. De onderzoekers van de universiteiten hebben huisverkopen zonder en met windmolens in de buurt met elkaar vergeleken. Zij hebben daarbij de effecten van verschillen in woningen, verschillen in regio's (zoals groei- versus krimpregio's) en de effecten van de economische crisis meegewogen.

Direct omwonenden van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop hebben wettelijk recht op een zogenaamde planschadevergoeding. Het is denkbaar dat bewoners in de polder aanspraak kunnen maken op planschadevergoeding. Op dit moment geldt een 'eigen risico' van minimaal 2% van de woningwaarde. Dit percentage kan veranderen op basis van rechterlijke uitspraken over vergelijkbare projecten.

Aanvullend op het recht op planschade zijn er verschillende financiële regelingen. In het landelijke klimaatakkoord is opgenomen dat een deel van het rendement van de energieopwekking moet terugstromen in het gebied. We verwachten van initiatiefnemers dat ze een participatieplan maken, met een concreet voorstel voor invulling van financiële participatie. Voor de invulling van het participatieplan sluiten we aan bij de gedragscode van de Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA). Deze code is niet wettelijk verplicht, maar wordt wel omarmd door de overheid en windenergieontwikkelaars die op eigentijdse manier met hun omgeving omgaan. We vragen initiatiefnemers de volgende vier regelingen op te nemen:

Omwonendenregeling

Initiatiefnemers worden verplicht een financieel aanbod te doen aan bewoners binnen een straal van 800 meter van windmolens. Dit geldt voor inwoners van Utrecht en omliggende gemeenten. Dit kan gaan om het aanbieden van groene stroom met korting, korting op de energierekening of een andere financiële vergoeding. De omwonendenregeling moet genoeg zijn om procedures voor planschade overbodig te maken. Initiatiefnemers mogen eventueel gehonoreerde planschadeclaims aftrekken van de aan de betreffende bewoner verstrekte omwonendenvergoeding. De woonwijken van De Meern, IJsselstein en Nieuwegein liggen verder dan 800 meter van de windmolens. Aan de bewoners van deze wijken hoeft geen omwonendenregeling aangeboden te worden. Het recht op planschade blijft wel

bestaan. De verwachting is dat het recht op planschade voor deze woningen niet groter zal zijn dan het eigen risico.

Omgevingsfonds

We eisen van initiatiefnemers van windenergie dat zij een omgevingsfonds oprichten. Zij storten geld in dit fonds. Dit geld is bedoeld om te investeren in het gebied. Bewoners in de polders krijgen zeggenschap over het fonds. We willen samen met de omgeving afspraken maken over wie zeggenschap heeft over het besteden van dit geld en hoe we dit gaan organiseren.

Sociale grondvergoedingen

Grondeigenaren die met een initiatiefnemer overeenkomen dat zij een molen op hun grond plaatsen, krijgen een grondvergoeding. De gemeente werkt met sociale grondvergoeding. Dit betekent dat eigenaren van de grond waar de molen komt te staan niet de volledige vergoeding krijgen. Een deel gaat naar grondeigenaren in de directe omgeving. Op deze manier worden de opbrengsten van een windmolen op een eerlijkere manier verdeeld over grondeigenaren. De manier waarop de grondvergoeding wordt verdeeld, wordt bepaald in overleg tussen initiatiefnemers en grondeigenaren.

Delen in de winst (lokaal eigendom)

Bewoners en omwonenden kunnen (risicodragend) investeren in de energieopwekking (van windmolens en zonnevelden) en zo delen in de winst. Dit gebeurt bijvoorbeeld in een energiecoöperatie. We streven naar minimaal 50% eigenaarschap van inwoners en bedrijven. We dagen de coöperatie uit om ook ruimte te bieden voor deelname van mensen met een kleine beurs. De manier waarop dit gebeurt, wordt bedacht door de mensen die het aangaat.

Dit wordt voorgesteld op basis van de reacties:

Hoogte en verdeling vergoedingen niet voorschrijven

We stellen voor om de hoogte en verdeling van de verschillende vergoedingen voor grondeigenaren, bewoners in de polder en omwonenden niet voor te schrijven. We kiezen ervoor dit in overleg tussen initiatiefnemers, grondeigenaren, bewoners in de polder en omwonenden tot stand te laten komen. Wij eisen wel dat 50% van de energieproductie in lokaal eigendom is. Hiermee vertrouwen wij erop dat bewoners een sterke stem hebben in de manier waarop de vergoedingen verdeeld worden.

10 Woningbouw in Rijnenburg

Mensen hebben het idee dat door het energielandschap woningbouw in Rijnenburg niet mogelijk is. Ze benadrukken dat woningbouw juist nu nodig is vanwege een woningtekort.

De gemeenteraad gaf het college de opdracht aan de hand van scenario's met een voorstel te komen voor een energielandschap. Voorwaarde was dat (gefaseerde) woningbouw na 2030 mogelijk moet blijven. In het voorstel van het college blijft gefaseerde woningbouw mogelijk en dus voldoet het college aan de opdracht van de raad.

Na de presentatie van het conceptplan voor het energielandschap laaide de discussie over woningbouw in Rijnenburg op. Verschillende fracties uit de gemeenteraad, omwonenden, buurgemeenten, grondeigenaren en zelfs de landelijke politiek zien liefst dat delen van de polder gebruikt wordt voor woningbouw. Om de polder grotendeels in samenhang te kunnen ontwikkelen, besloot het college de ruimte voor drie windmolens in het middengebied uit het voorstel te halen. Met deze wijziging kan het energielandschap aan de randen van Rijnenburg en Reijerscop worden gebouwd, zonder dat het verdere ontwikkeling van het middengebied in de weg zit.

In de besluitvorming over een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop wordt geen besluit genomen over woningbouw in Rijnenburg. Dit wordt besloten in de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU). Dan weten we of en hoeveel woningen in Rijnenburg komen. In de huidige RSU die geldt tot 2030 kiest Utrecht voor binnenstedelijk bouwen (dus niet uitbreiden in de polder). De komende jaren vindt onder meer nieuwbouw plaats in de Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn en de gebieden langs het spoor, zoals de Cartesiusdriehoek. Hiermee draagt Utrecht bij aan het oplossen van het provinciale woningtekort.

Dit wordt voorgesteld op basis van de reacties:

Exploitatietijd 20 jaar

Sinds 2019 verstrekt het Rijk subsidie voor windmolens en zonnevelden op basis van 20 jaar exploitatie in plaats van 15 jaar. De exploitatie van het energielandschap is zonder de subsidie niet mogelijk. De subsidie wordt verstrekt over een periode van 15 jaar. De gemeente hanteert daarom een termijn van 20 jaar voor energieproductie voor zonnevelden en windmolens in Rijnenburg en Reijerscop. Als de gemeenteraad besluit woningen in Rijnenburg te willen bouwen, zullen we in de voorwaarden voor de vergunning en/of het bestemmingsplan afspraken maken over de uitfasering van het energielandschap. Als grondeigenaren de energieproductie eerder willen stoppen dan na 20 jaar, dan kan dat. Hierover moeten zij dan zelf afspraken maken met de energieproducenten.

11 Rol van de overheid en andere partijen

Verschillende mensen geven aan dat zij het vertrouwen in de overheid hebben verloren. Ze zijn teleurgesteld in het verloop van het proces en vinden dat de gemeente onvoldoende naar ze luistert. Mensen zien het energielandschap als prestigeproject en ervaren schijnparticipatie voor de bühne. Mensen hebben de indruk dat het scenario met alleen zonne-energie bij voorbaat is afgevallen, terwijl veel mensen juist tegen de komst van windmolens in Rijnenburg zijn. Mensen vinden dat ze onvoldoende terugkoppeling hebben gehad over de werkbijeenkomsten, stadsgesprekken en uitwerkingsgroepen. Mensen vinden de samenwerking met de private sector onzuiver en hebben het gevoel dat de belangen van de markt zwaarder wegen dan die van bewoners en omwonenden.

Bij dit project zijn mensen intensief betrokken. De gemeente heeft betrokkenen uitgenodigd mee te denken met scenario's voor een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop. De keuze voor een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop was toen al gemaakt. De vraag was dus niet of een energielandschap is Rijnenburg en Reijerscop moest komen, maar hoe dit zo goed mogelijk kan gebeuren. We hebben dit proces laten volgen en beoordelen door een onafhankelijke procesbegeleider. In haar verslag staat het volgende:

"Op basis van mijn ervaringen oordeel ik dat er bijzonder veel tijd en energie in het proces is gestoken door zowel de gemeente, belanghebbenden als initiatiefnemers. Ambtelijk is er hard en zorgvuldig gewerkt om het ontwerpproces voor scenario's te organiseren en alle benodigde informatie te verzamelen en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad. Uit niets is mij gebleken dat er ambtelijk werd aangestuurd op een bepaald scenario of dat er werd gemanipuleerd om meningen uit te vergroten of juist te verdoezelen. (…) Wel zijn er een paar punten waar we, met de kennis van nu, meer aandacht aan hadden kunnen besteden. Bij de start hadden we langer stil kunnen staan bij het benoemen van het verschil in belangen en inzichten tussen deelnemers aan het ontwerpproces. Dat had de kloof daartussen niet verkleind. Maar door dit nadrukkelijker uit te spreken was het wellicht wat hanteerbaarder geworden aan de ontwerptafel."

Het college onderschrijft deze conclusies van de onafhankelijk procesbegeleider en heeft begrip voor de gevoelens over het verloop van het proces. We zijn van mening dat we een zorgvuldig en uitgebreid proces hebben doorlopen. Iedereen die dat wilde, kon zijn stem laten horen. Via nieuwsbrieven en de website van de gemeente is veel informatie beschikbaar gesteld. Met het voorleggen van het conceptvoorstel aan buurgemeenten, provincie, marktpartijen, bewoners en omwonenden hebben we belanghebbenden gevraagd input te leveren voor de definitieve visie. De gemeente heeft hierdoor een

goed beeld gekregen waar de zorgen van mensen liggen en welke kansen er zijn om de kwaliteit in het gebied te verhogen.

Afweging

In de periode tot oktober 2018 zijn zes scenario's ontwikkeld, om 'de hoeken van het veld' te verkennen. Eén van deze hoeken was een scenario zonder windenergie. De gemeenteraad had hiervoor een concrete opdracht gegeven. De onafhankelijke procesbegeleider concludeert dat er geen scenario uitgekomen is, dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. Ook is geconstateerd dat de scenario's niet geoptimaliseerd waren voor beperking van geluid en slagschaduw en voor participatie door omwonenden. Het college heeft daarom zelf een conceptvoorstel geformuleerd, dat meer is dan een zevende scenario. Bij dit conceptvoorstel is een afweging gemaakt tussen verschillende belangen. Twee belangen hebben daarbij heel zwaar gewogen: het zoveel mogelijk beperken van hinder en de productie van zoveel mogelijk duurzame energie. Omdat met windmolens ruim twee keer zoveel energie geproduceerd kan worden dan alleen met zonnevelden, is gekozen voor een voorstel met windmolens. De extra bovenwettelijke maatregelen die verbonden worden aan de komst van deze windmolens leiden wat ons betreft tot een acceptabel niveau van geluid en slagschaduw.

De rol van marktpartijen

De gemeenteraad heeft opdracht gegeven voor het uitwerken van uitvoerbare scenario's. Scenario's zijn alleen uitvoerbaar als een marktpartij bereid is te investeren in de energieproductie. Daarom wilde de gemeenteraad de ontwikkeling van het energielandschap zoveel mogelijk aan de markt overlaten. Om die reden hebben marktpartijen tijdens het ontwerp van de scenario's altijd een stem gehad in het beoordelen van ideeën op haalbaarheid. Gedurende het proces is de raad zelf meer regie gaan voeren.

Marktpartijen hebben geen stem gehad bij de totstandkoming van het conceptvoorstel door het college (april 2019). Ook bewoners en andere belangenorganisaties niet. Dit besluit was een eigen afweging van de gemeente. Op basis van het conceptvoorstel is de gemeente verder in gesprek gegaan met grondeigenaren, initiatiefnemers en andere belanghebbenden die gereageerd hebben op het conceptvoorstel. Hun mening en/of suggesties zijn betrokken bij de definitieve Visie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop en het uitgewerkte Uitnodigingskader. De gemeente heeft nog geen overeenkomsten gesloten met marktpartijen. Na het raadsbesluit volgt eerst een openbare uitnodiging. Initiatiefnemers kunnen dan plannen indienen. Pas als bekend is welke initiatiefnemers meedoen, sluit de gemeente overeenkomsten met initiatiefnemers.

Uitwerkingsgroep

Een kleine groep bewoners is tijdens de ontwerpateliers voor de scenario's intensief betrokken geweest. Zij namen deel aan de uitwerkingsgroep. Over de invloed van deze uitwerkingsgroep concludeert de onafhankelijke procesbegeleider het volgende:

"De invloed van de Uitwerkingsgroep, en daarmee het resultaat, zit in veel, soms moeilijk aanwijsbare elementen. Dat diverse belanghebbenden uit de directe omgeving aan tafel zaten, zorgde ervoor dat er geen stap werd gezet zonder het belang van de omgeving mee te wegen. Vaak wordt bij een ontwerp eerst vrij gedacht en worden grenzen opgezocht. Hier waren, al dan niet fysiek aanwezig, de bewoners met hun belangen zo nadrukkelijk in beeld dat daarmee het denken en doen van ontwerpers en

initiatiefnemers werd beïnvloed. Het is niet aantoonbaar hoe groot het verschil in ontwerp zou zijn zonder de Uitwerkingsgroep als "advocaat van de duivel' in voortdurende aanwezigheid."

Binnen de uitwerkingsgroep bleek de verdeeldheid groot. Uiteindelijk is een aantal leden van de uitwerkingsgroep opgestapt. De meeste leden van de uitwerkingsgroep hebben verteld zich niet te herkennen in het conceptvoorstel van de gemeente. De gemeente erkent het gevoel dat hun inzet niet in verhouding staat tot de invloed die ze hebben gehad. De onafhankelijke procesbegeleider concludeert hierover het volgende in haar verslag:

"*Hierbij hadden we op momenten meer aandacht moeten hebben voor het verschil tussen professionals en belanghebbenden dat door beperkte informatie-uitwisseling tussentijds te groot werd. Met die constatering komen we bij het dilemma hoeveel tijd en energie je mag vragen van belanghebbenden bij een proces. Ik heb veel waardering voor de tijd en energie die mensen, met name in de Uitwerkingsgroep en de Poldergroep, hebben besteed in het afgelopen jaar. Zodra je mensen serieus deel laat uitmaken van een ontwerpproces, vraag je ook een serieuze tijdsinvestering van deze mensen. We naderen het punt waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die mensen hebben. Toch zie ik niet hoe de tijdsinvestering voor bewoners zou kunnen worden verkleind in een proces als dit. Als je bewoners gelijkwaardig aan professionals behandelt, vraagt dit ook een bijna professionele tijdsinvestering van bewoners."*

Een aantal leden van de uitwerkingsgroep vond de uitvoering rommelig. Wij kunnen ons vinden in de conclusies van de onafhankelijke procesbegeleider hierover:

"Tussentijds hadden we de leden van de Uitwerkingsgroep meer en beter moeten informeren over tussenstappen in het ontwerpproces. In een poging het tijdbeslag voor belanghebbenden enigszins binnen de perken te houden, wilde we geen extra ontwerpateliers inplannen. Maar meer tekst en uitleg over tussentijdse wijzigingen, zodat belanghebbenden zich minder overvallen voelden tijdens een ontwerpatelier, was goed geweest. Hierbij hadden we op momenten meer aandacht moeten hebben voor het verschil tussen professionals en belanghebbenden dat door beperkte informatie-uitwisseling tussentijds te groot werd."

Via de weg willen wij onze waardering en dank uitspreken aan de mensen die veel tijd in het project hebben gestoken. Wij zijn van mening dat hun inzet echt geholpen heeft om de belangen van omwonenden een nog stevigere plek te laten hebben in de moeilijke afweging om duurzame energie op een zo goed mogelijke manier te realiseren.

Procesbegeleider

Het bleek voor de onafhankelijke procesbegeleider niet mogelijk van alle betrokkenen akkoord te krijgen op haar verslag. Hiervoor waren simpelweg teveel mensen betrokken (meer dan driehonderd). Bovendien had zij de opdracht een onafhankelijk verslag te maken. Dat staat op gespannen voet met het krijgen van instemming van alle betrokkenen op haar verslag. Om betrokkenen wel de gelegenheid te geven op het doorlopen proces te reageren, kregen zowel initiatiefnemers als belangenorganisaties, bewonersorganisaties en leden van de uitwerkingsgroep hebben het verzoek een vragenlijst in te vullen. Negentien mensen vulden deze in. De antwoorden van deze mensen zijn geanonimiseerd opgenomen in het openbare procesverslag.

12 Reactie consortium institutionele (pensioen)beleggers, corporaties, ontwikkelaars en bouwers

Het consortium geeft aan circa 70% van de grond in het gebied te bezitten. De partijen in het consortium hebben deze grond verworven in de veronderstelling dat woningbouw binnen enkele jaren mogelijk zou worden. Het consortium heeft meegewerkt aan de uitwerking van de scenario's. Het consortium is van mening dat hun aanbevelingen niet of nauwelijks zijn meegenomen en dat de huidige variant niet in de participatieronde is besproken.

Het consortium verwacht dat woningbouw de komende twintig jaar uitgesloten is, 2040 ziet men als een meer realistisch tijdpad. Het consortium onderschrijft het belang van een duurzame leefomgeving en wil tegelijk graag werken aan het realiseren van meer betaalbare woningen in gemeente en provincie. Het consortium gaat graag met de gemeente in gesprek over een nieuwe, betaalbare en duurzame woonomgeving, die permanent energie-opwekkend kan zijn. Het consortium spreekt een grote voorkeur uit voor realisatie van woningbouw op korte termijn in het centrale deel van de polder, waar het consortium aansluiting op bestaande (OV)infra als relatief eenvoudig ziet. De plannen voor het energielandschap maken dit volgens het consortium onmogelijk.

Het consortium geeft aan voorstander te zijn van de ambities op gebied van natuur en recreatie, maar ziet deze niet dichterbij komen door exploitatie van wind- en zonne-energie en constateert dat deze niet financieel onderbouwd zijn.

Het consortium wil graag met alle belanghebbenden in gesprek, mede in het kader van de RSU, en nodigt de gemeente daartoe uit. Het consortium ziet als resultaat daarvan graag een energie- en woonlandschap, waarbij het woonbeleid het uitgangspunt is. Het woonlandschap Rijnenburg zou dan vanzelfsprekend energie-opwekkend zijn: zowel extreem energiezuinige woningen als energieopwekking.

Na de presentatie van het conceptplan voor het energielandschap laaide de discussie over woningbouw in Rijnenburg op. Verschillende fracties uit de gemeenteraad, omwonenden, buurgemeenten, grondeigenaren en zelfs de landelijke politiek zien liefst dat delen van de polder gebruikt wordt voor woningbouw. Om de polder grotendeels in samenhang te kunnen ontwikkelen, besloot het college de ruimte voor drie windmolens in het middengebied uit het voorstel te halen. Met deze wijziging kan het energielandschap aan de randen van Rijnenburg en Reijerscop worden gebouwd, zonder dat het verdere ontwikkeling van het middengebied in de weg zit. Volgend jaar maakt de gemeente een nieuwe Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) en besluit ze of en hoeveel woningen ze in Rijnenburg wil bouwen.

13 Reactie consortium Rijne Energie, Eneco en BHM Solar

Een consortium van initiatiefnemers ziet stevige ambities in de plannen. Zij willen hier graag invulling aan geven en streven naar een hoge energieopbrengst. De initiatiefnemers:

- Vinden een goede balans tussen leefbaarheid en het energielandschap met toekomstige woningbouw van belang, bijvoorbeeld met bovenwettelijke maatregelen op het gebied van afstand en geluid van windmolens.
- zien de meerwaarde van natuurontwikkeling en verbetering van fiets- en wandelroutes. Ze missen financiële onderbouwing. De initiatiefnemers vragen zich af wat de gemeente van hen verwacht en wat ze zelf realiseert.
- vinden dat gemeente Utrecht niet op voorhand keuzes moet maken over het transport tijdens de bouwfase van het energielandschap. Dit vinden ze op voorhand lastig concreet uit te werken en vast te leggen.
- adviseren onderscheid te maken tussen grondeigenaren en omwonenden voor wat betreft het participatieplan. Ze stellen voor met grondeigenaren tot een verdeelsleutel van een vergoeding te komen. De initiatiefnemers willen graag weren of dit binnen het voorgestelde uitnodigingskader mogelijk is.
- vragen of inwoners en bedrijven via een energiecoöperatie kunnen delen in de winst of ook in een andere vorm.
- kunnen zich vinden in gebruik van de best beschikbare technieken. Ze vragen hoe de gemeente dit gaat toetsen.
- vragen welke kosten de gemeente ziet voor de initiatiefnemers en willen daar graag meer inzicht in krijgen.
- vragen of het noodzakelijk is om met de grondeigenaren tot samenwerking te komen.
- willen duidelijkheid over wat gevraagd wordt in investeringen en rendementsverlies.
- willen slagschaduw maximaal beperken en molens stilzetten als de slagschaduw tot overlast leidt. Dit kan met sensoren. De initiatiefnemers zullen hier over rapporteren zoals de gemeente vraagt.
- constateren dat de zoekgebieden voor zon niet groot genoeg zijn om volledig gebruik te maken van de aansluitcapaciteit. Dit zou ook toekomstige woningbouw beperken. De initiatiefnemers zien de gebieden liever samengevoegd.

De gemeente Utrecht onderschrijft het belang van leefbaarheid en het gehoor geven aan de opdracht van de gemeenteraad om toekomstige woningbouw na 2030 niet onmogelijk te maken. Deze en andere uitgangspunten zijn verwerkt in de Visie en het Uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.

De gemeente Utrecht heeft in de totstandkoming van de definitieve visie en het definitieve Uitnodigingskader van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop veelvuldig contact gehad met initiatiefnemers. Alle initiatiefnemers die vanaf het begin van de ontwikkelingen betrokken waren, hebben kunnen reageren op de inhoud van het uitnodigingskader. Op deze manier is geborgd dat het

uitnodigingskader werkbaar is voor initiatiefnemers. Dat geldt overigens niet voor alle initiatiefnemers. Eén initiatiefnemer heeft aangegeven niet uit de voeten te kunnen met de kaders die de gemeente wil stellen. De hierboven gestelde vragen van een consortium van initiatiefnemers zijn in het contact ook onderwerp van gesprek geweest. Gedurende het proces van totstandkoming van het uitnodigingskader zijn deze vragen beantwoord en verwerkt en teruggekoppeld aan de initiatiefnemers.

14 Reactie IVN natuur educatie Nieuwegein-IJsselstein e.o.

IVN juicht de verduurzaming en productie van duurzame energie van harte toe. IVN waarschuwt voor het verloren gaan van foerageergebied voor weidevogels en sluit achteruitgang van biodiversiteit in het algemeen niet uit. Volgens IVN heeft een op het zuiden gerichte opstelling van zonnepanelen minder negatieve effecten op bodem en ecologie dan een oost-westopstelling.

IVN maakt zich zorgen over de effecten van zonnepanelen in de Nedereindse Plas, zowel in relatie tot recreatie als rustplaats van vogels. Minder zonlicht doordringen in de plas kan insecten doen afnemen, en dat heeft weer gevolgen voor vleermuizen. Voor windenergie vraagt IVN gedegen ecologisch onderzoek te doen in verband met aanvaringen met vogels. IVN geeft aan dat radardetectie nog niet wetenschappelijk bewezen effectief is. Een stilstandsysteem op basis van klimatologische omstandigheden blijkt volgens IVN wel gunstig voor vleermuizen. Over de overige effecten op gebied van flora en fauna vraagt IVN eveneens uitgebreid en degelijk onderzoek. IVN vraagt geen onomkeerbare besluiten te nemen voordat de resultaten bekend zijn.
De gemeente Utrecht houdt zich vanzelfsprekend aan de Wet Natuurbescherming (Wbn). Verder wordt met de opbrengsten uit het gebied geïnvesteerd in de ontwikkeling van natuur en ecologie.

Watergebonden soorten

In het uitnodigingskader staat dat de sloten worden behouden en deels worden voorzien van natuurvriendelijke oevers. Langs de sloten en rond de zonnevelden worden ecologische zones ingericht met grazige of kruidenrijke vegetatie. Deze maatregelen lijken voldoende om watergebonden soorten te beschermen: ongewervelden, amfibieën, reptielen en vissen. Voorbeelden hiervan zijn de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper.

Weidevogels

Ervaring leert dat weidevogels goed leven en broeden onder windmolens, maar niet in en rondom zonnevelden. De zones van acht meter rond zonnevelden en zelfs een zone van 100 meter tussen zonneveld en de Middelwetering zijn te klein voor de meest weidevogels. Zonnevelden gaan dus ten koste van leefgebied van weidevogels: 6 van de 10 waargenomen grutto's en 3 van de 12 waargenomen tureluurs zaten in het zoekgebied voor zon. Weidevogels zijn niet jaarrond beschermd in het kader van de Wet natuur bescherming (Wnb). Juridisch gezien is de aanleg van zonnevelden niet strijdig met de Wnb voor zover dit niet in het broedseizoen gebeurt. Het voorkomen van aanvaring van beschermde weidevogels met windmolens is wel iets dat in de ontheffing geregeld moeten worden. Op basis van de resultaten van het onderzoek naar vliegroutes is nog niet afgerond) en de locatie van windmolens, zullen initiatiefnemers aan moeten geven welke maatregelen ze treffen. Er moet rekening gehouden worden met stilstandvoorzieningen.

Winterwatervogels

Winterwatervogels worden aangetroffen in de Middelwetering en de Nedereindse Plas. Deze soorten zijn niet jaarrond beschermd. De Middelwetering en Nedereindse Plas zijn niet aangewezen als rustgebieden en dus ook niet als zodanig beschermd. De Provincie is wel benieuwd naar de relatie tussen rustplaatsen in Rijnenburg en omliggende N2000-gebieden.

Vleermuizen

De volgende vleermuizensoorten zijn jaarrond beschermd: Rosse vleermuis, dwergvleermuis en naar verwachting zullen in de winter ook meervleermuizen waargenomen worden. Verwacht wordt dat het energielandschap geen significant effect zal hebben op het foerageergebied van de vleermuizen, met uitzondering van zonnepanelen op de Nedereindse Plas (meervleermuizen). De vleermuizen vliegen tijdens het foerageren onder de wieken van de windmolens. Aanvliegroutes van met name de rosse vleermuis leidt naar verwachting tot stilstandvoorziening voor windmolens in met name Reijerscop.

Uilen en roofvogels

Het foerageergebied van uilen en sommige roofvogels binnen een bepaalde afstand van de nestplek is jaarrond beschermd. De impact van het energielandschap hierop lijkt beperkt, omdat:

- de steenuil vooral foerageert op boerenerf dat niet geraakt wordt door het energielandschap;
- de ransuil en de bosuil ook zullen jagen in de zones rond en tussen de zonnepanelen;
- de kerkuil foerageert in open gebied, maar tot op heden niet is waargenomen;
- de velduil niet geregeld broedt in Utrecht
  (in 2019 is een incidenteel geval waargenomen door een extreem goed muizenjaar);
- de buizerd talrijk is en zich flexibel heeft getoond in diverse landschappen en derhalve haar weg wel zal vinden in het energielandschap.

Met name de buizerd is gevoelig voor aanvaring met windmolens. Initiatiefnemers moeten voor al deze soorten aantonen dat het aanvaarrisico beperkt en acceptabel (te maken) is.

Businesscase en exploitatietermijn

De business case voor energieopwekking moet haalbaar zijn. Een van de voorwaarden in dit kader is dat er voldoende tijd voor exploitatie moet zijn. We schatten in dat er in ieder geval twintig jaar lang energie opgewekt kan worden in het gebied: belangrijk aspect is de subsidie. Zie ook Deel 1 onder ‘waardedaling, toekomst, woningbouw’.

Ecologisch onderzoek

Op dit moment laat de provincie onderzoek doen naar aanwezige beschermde soorten in de polders Rijnenburg en Reijerscop. Op basis van de onderzoeksresultaten worden in het uitnodigingskader voorschriften opgenomen die in grote mate zorgen voor bescherming van de aanwezige soorten. De initiatiefnemers doen zelf (eventueel gecoördineerd door de gemeente), effectonderzoek op basis van hun initiatieven en het soortenonderzoek van de gemeente. Resultaat van dit onderzoek zijn mitigerende en compenserende maatregelen, aanvullend op het uitnodigingskader.

15 Reactie Buren van Rijnenburg en Reijerscop

De Buren van Rijnenburg en Reijerscop geven aan vast te houden aan de voorkeur voor het scenario Zon Voorop, met alleen zonne-energie. Ze geven aan 1.600 handtekeningen te hebben opgehaald. De buren van Rijnenburg en Reijerscop melden dat met alleen zonne-energie een opbrengst van 40 Mwe behaald kan worden, meer dan met windturbines. De buren van Rijnenburg en Reijerscop geven aan dat het voorstel van het college niet voldoet aan de opdracht van de raad, die volgens hen ook vroeg om een integraal plan, inclusief toekomstige woningbouw, en de geplande groen en recreatiefunctie. De buren van Rijnenburg en Reijerscop stellen dat de woningbouw die vanaf 2030 mogelijk is naast de windturbines is gepland. De buren van Rijnenburg en Reijerscop constateren dat een scenario met windenergie en minder geluid dan de snelweg niet is ontwikkeld, terwijl dat wel afgesproken was. De buren van Rijnenburg en Reijerscop vrezen voor slapeloze nachten en stress vanwege het geluid van de windmolens. Ze concluderen uit het DGMR rapport dat er bij ongunstige wind sprake is van 23 of 24 uur hoorbaar geluid per etmaal. Tenslotte verwijzen ze naar het alternatieve plan dat zijzelf hebben opgesteld.

Gemeente Utrecht heeft kennis genomen van de reactie van De Buren van Rijnenburg en Reijerscop. De gemeenteraad vraagt om een voorstel voor een reversibel energielandschap waarbij woningbouw in de toekomst niet onmogelijk gemaakt wordt. Op basis van deze opdracht zijn visie en het uitnodigingskader voor Energielandschap Rijnenburg Reijerscop uitgewerkt. Het alternatieve plan van de Buren van Rijnenburg is nooit aangeboden aan de gemeente en kan dan ook niet door het college aan de raad worden voorgelegd.

16 Reactie Energiepanel

Het Energiepanel bestaat uit bewoners van de omliggende gemeenten en Reijerscop. Het panel spreekt zich uit tegen windmolens uit vrees voor voortdurende overlast voor omwonenden en vraagt de gemeenteraad om de door de raad geformuleerde opdracht als uitgangspunt aan te houden. Het Energiepanel vraagt waarom er een nieuw scenario is aangeboden aan de raad, terwijl om vier andere scenario's is gevraagd.

Het panel geeft aan dat Rijnvliet en Reijerscop geen vertegenwoordiging hadden in de uitwerkingsgroep en vindt dat de samenstelling van de participatiegroep daarom niet representatief is. Het Energiepanel wil graag een overzicht van waar de groepsleden wonen. Daarnaast geeft het panel aan dat de uitwerkingsgroep geen rol had bij de verdere uitwerking van de scenario's. De groep is volgens hen ook opgeheven door de wethouder. Het Energiepanel geeft aan dat er tijdens bijeenkomsten onvolledige gegevens zijn gepresenteerd en relevante gebieden zoals Reijerscop vergeten zijn en vindt dat een serieuze reactie op de scenario's daardoor niet mogelijk was. Een eigen scenario vanuit het Energiepanel ziet men als op voorhand van tafel geschoven. Het panel vraagt ook hoe het voorstel van de gemeente op basis van de eerdere scenario's tot stand is gekomen en hoe de input daarin is verwerkt. Men vraagt het Energiepanel-scenario alsnog mee te nemen.

Het panel vraagt verder:

- waarom de geluidberekeningen alleen op de woonwijken zijn gericht en niet op mensen in of dichtbij de polder;
- of Reijerscop ook een pauzelandschap is en waarom er geen zonnepanelen in dit gebied kunnen komen;
- of er al ondertekende contracten voor windenergie zijn;
- of de afstand van 800 meter ook geldt voor Reijerscop;
- wie de belangen van bewoners in Reijerscop behartigt;
- waarom 9 van de 18 meetpunten in het DGMR onderzoek nooit gepresenteerd zijn;
- of de spelregels voor geluid voor de gebieden en buurgemeenten gelden;
- wat het verschil is tussen slagschaduw op de gevel en op een raam;
- of er sprake kan zijn van onteigening;
- of openbare aanbesteding is gedaan met betrekking tot de initiatiefnemers en of de gemeente de markt stuurt;
- wie de (financieel) verantwoordelijke partij voor planschade is;
- of er onderzoek is gedaan naar wat diepteboringen doen met woningen op veengrond.

Het panel geeft aan dat laagfrequent geluid niet is meegenomen en betreurt het dat informatie die het panel hierover heeft ingebracht niet lijkt meegenomen. Het panel wil weten wat het effect van laagfrequent geluid is. Daarnaast geeft het panel aan te vrezen voortdurend bloot te staan aan laagfrequent geluid van snelweg en windmolens, ook in de nacht.

Waarom zijn geluidberekeningen alleen op de woonwijken gericht en niet op mensen in of dichtbij de polder?

De wettelijk verplichte geluidberekening zijn uitgevoerd voor woningen in en buiten de polder. In het voorstel van het college blijft het geluid zowel in de polder als in de wijken binnen de wettelijke norm van 47 dB Lden (gewogen daggemiddelde, waarbij de avond en nacht zwaarder wegen) en 41 dB Lnight (gemiddelde in de nacht). Voor de omliggende wijken geldt dat de geluidsbelasting ook binnen de richtwaarde die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hanteert (45 dB Lden) valt. Deze WHO-richtwaarde is strenger dan de wettelijke norm. Het is niet te garanderen dat de richtwaarde van 45 dB Lden voor alle woningen in de polders gehaald zal worden. Aanvullend op het toetsen aan de wettelijke normen heeft de gemeente een methode ontwikkeld om de hoorbaarheid van windmolens te kunnen meten in de nabijheid van autosnelwegen. Aanvankelijk zijn deze berekeningen alleen uitgevoerd voor woonwijken, conform de opdracht van de gemeenteraad om een scenario te ontwikkelen zonder effecten van windmolens in de woonwijken.

Is Reijerscop ook een pauzelandschap en waarom komen er in dit gebied geen zonnepanelen?
Reijerscop is geen pauzelandschap zoals Rijnenburg, omdat Reijerscop geen zoeklocatie is voor eventuele toekomstige woningbouw. Reijerscop heeft nu een agrarische bestemming. In het voortraject kwamen wensen naar voren om het agrarisch karakter te behouden. Ook de gemeente wil deze agrarische bestemming in haar huidige landschappelijke vorm behouden. Dit gaat niet samen met zonnevelden die alleen met een veel extensievere vorm van landbouw gecombineerd kunnen worden en de uitstaling van het landschap veranderen. Om die reden is in alle scenario's de voorkeur om de agrarische functie van Reijerscop te behouden en in vijf van de zes scenario's te combineren met de energieproductie met windmolens.

Zijn er al ondertekende contracten voor windenergie?

Nee. Eneco had twee 'oude' contracten. Die zijn inmiddels ontbonden.

Geldt de afstand van 800 meter ook voor woningen in Reijerscop?

Nee. Het zoekgebied voor windmolens ligt op minimaal 800 meter van de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein. In de polder wordt de minimale afstand van windmolens tot woningen bepaald worden de geluidsnormen. De zoekgebieden zijn nu dusdanig gepositioneerd dat de afstand van molens tot woningen altijd groter is dan 250 meter en 350 voor de woningen aan de Reyerscop.

Wie behartigt de belangen van bewoners in Reijerscop?

Gemeente Utrecht gaat graag rechtstreeks in gesprek met inwoners van Reijerscop.

Waarom zijn 9 van de 18 meetpunten in het DGMR onderzoek nooit gepresenteerd?

Voor het antwoord op deze vraag verwijzen we naar het rapport van het second opinion onderzoek naar geluid en slagschaduw van windturbines.

Gelden de spelregels voor geluid voor de gebieden en buurgemeenten?

In alle gevallen moeten de plannen voldoen aan de geluidsnormen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). In het voorstel van het college blijft het geluid zowel in de polder als in de wijken binnen de wettelijke norm van 47 dB Lden (gewogen daggemiddelde, waarbij de avond en nacht zwaarder wegen) en 41 dB Lnight (gemiddelde in de nacht). Voor de omliggende wijken geldt dat de geluidsbelasting ook binnen de richtwaarde die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hanteert (45 dB Lden) valt. Deze WHO-richtwaarde is strenger dan de wettelijke norm. Het is niet te garanderen dat de richtwaarde van 45 dB Lden voor alle woningen in de polders gehaald zal worden.

Wat is verschil tussen slagschaduw op de gevel en op een raam?

Slagschaduw op de gevel is niet merkbaar in de woning, slagschaduw op het raam wel.

Kan er sprake zijn van onteigening?

Op dit moment heeft de gemeente geen intentie om grond te onteigenen ten behoeve van energieproductie. Grondeigenaren bepalen zelf of er sprake is van energieproductie op hun eigendom. Er kan wel sprake zijn van onteigening om de aanleg van recreatieve routes mogelijk te maken.

Is er een openbare aanbesteding gedaan met betrekking tot de initiatiefnemers en stuurt de gemeente de markt?

Nee, de gemeente heeft geen openbare aanbesteding gedaan en gaat dit ook niet doen. De gemeente presenteert een uitnodigingskader, waarin ze eisen stelt aan voorstellen van initiatiefnemers. De gemeente stuurt hiermee op kwaliteit. Als een initiatiefnemer een voorstel doet dat niet voldoet aan het uitnodigingskader, dan wordt het voorstel afgewezen.

Wie is de (financieel) verantwoordelijke partij voor planschade?

Direct omwonenden van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop hebben wettelijk recht op een planschadevergoeding. Het is denkbaar dat bewoners in de polder aanspraak kunnen maken op planschadevergoeding. Wel geldt op dit moment een “eigen risico” van minimaal 2% van de woningwaarde. Dit percentage kan veranderen op basis van rechterlijke uitspraken over vergelijkbare projecten. Planschadeclaims kunnen bij de gemeente ingediend worden. De initiatiefnemers zullen door de gemeente verantwoordelijk worden gesteld voor het uitkeren van planschade.

Is onderzoek gedaan naar wat diepteboringen doen met woningen op veengrond?

Nee. Als dit onderzoek nodig is, dan zal dit uitgevoerd worden door de initiatiefnemers voor windmolens.

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Nieuwegein
Postbus 1
3430 AA NIEUWEGEIN

Behandeld door	H. Kraaij	**Datum**	14 januari 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 61042	**Ons kenmerk**	4445445/20200114/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk		**Verzonden**	16 JAN. 2020
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte collegeleden,

Wij ontvingen uw brief, d.d. 3 juni 2019 met kenmerk 770933 waarin u reageert op het conceptvoorstel voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij danken u voor uw inhoudelijke reactie. In deze brief gaan we in op een aantal inhoudelijke aspecten, die wij lazen in uw schriftelijke reactie en die van andere buurgemeenten en lichten we toe hoe we deze aspecten hebben verwerkt in het definitief voorstel.

Definitief voorstel

Wij hebben het definitieve voorstel voor een energielandschap in de polders van Rijnenburg en Reijerscop ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Het definitief voorstel bestaat uit een aangescherpte visie en een uitgewerkt uitnodigingskader. Deze uitwerking is gebaseerd op de binnengekomen reacties, voortschrijdend inzicht en de uitkomsten van nadere onderzoeken. Het voorstel biedt ruimte voor maximaal acht windmolens en ongeveer 230 hectare zonnepanelen. We hebben gezocht naar een optimale balans tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder.

Opvallendste verschil met het conceptvoorstel dat wij eerder dit jaar presenteerden: in het middengebied van Rijnenburg komen geen windmolens meer. Dit vergroot de mogelijkheid tot het realiseren van het energielandschap en biedt tegelijk ruimte in het gebied voor de invulling van andere opgaven waartoe in de RSU 2040 besloten zal worden. Ander opvallend verschil met het conceptvoorstel is de minimale exploitatieperiode van het energielandschap. Initiatiefnemers hebben aangegeven tegenwoordig te moeten rekenen met een exploitatieperiode van twintig jaar in plaats van vijftien vanwege een wijziging in de subsidievoorwaarden van het Rijk. Het energielandschap krijgt daarom minimaal 20 jaar de tijd om zich terug te verdienen. In het definitief voorstel voor het energielandschap is ook een plek voor de aanleg van roeiwater vrijgehouden.

Windmolens

In uw reactie schrijft u dat in uw gemeente zorgen bestaan over het plaatsen van windmolens. In de documenten kunt u lezen dat ook in het definitief voorstel voor het energielandschap ruimte wordt geboden voor windmolens. We hebben een scenario met alleen zonne-energie overwogen, maar kiezen voor een combinatie van zonne-energie en windenergie. Dit levert twee keer zoveel energie op dan alleen zonne-energie. Daarnaast kunnen we met de opbrengst van windenergie meer investeren in het verbeteren van de kwaliteit van het gebied en in vergoedingen voor grondeigenaren en bewoners in de polders. Ook wekken zonnepanelen en windturbines niet altijd op hetzelfde moment duurzame energie

op. Ze kunnen elkaar dus 'afwisselen' en dat is goed voor een gelijkmatige belasting van het energienet.

In het definitief voorstel is het zoekgebied voor windmolens kleiner dan in dit conceptvoorstel. Grondeigenaren geven aan dat zij niet mee willen werken aan energieproductie in het middengebied van Rijnenburg. Zonder deze medewerking kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied.

Afstand tot woningen
Het zoekgebied voor windmolens ligt op minimaal 800 meter van woonwijken (De Meern, Nieuwegein en IJsselstein). Losse woningen worden niet als woonwijken beschouwd. Voor de omliggende woonwijken geldt dat de geluidsbelasting ook binnen de richtwaarde valt die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hanteert (45 dB Lden). Deze WHO-richtwaarde is strenger dan de wettelijke norm. Het is niet te garanderen dat de richtwaarde van 45 dB Lden voor alle woningen in de polders gehaald wordt.

Laag frequent geluid
Laag frequent geluid is niet meegenomen in de geluidsnormen, die we hierboven beschrijven. We hebben een second opinion onderzoek laten uitvoeren op de onderzoeken naar geluid en slagschaduw. Hieruit blijkt dat laagfrequent geluid desalniettemin kan worden aangemerkt als oorzaak van objectiveerbare hinder. De gemeente neemt de zorgen over laag frequent geluid serieus en vindt het belangrijk inzicht te verschaffen aan bewoners in de polders en omliggende wijken in laagfrequent geluid van windmolens (in relatie tot andere bronnen van laagfrequent geluid). Wij willen in de milieueffectrapportage (m.e.r.) extra onderzoek naar laag frequent geluid doen. Deze rapportage wordt opgesteld als voorbereiding van planologische besluitvorming over de ingediende initiatieven voor windenergie.

Slagschaduw
Slagschaduw is niet geheel uit te sluiten. In het definitief voorstel besteden we nadrukkelijk aandacht aan het beperken van slagschaduw. Initiatiefnemers moeten zowel binnen als buiten de polder voldoen aan de wettelijke norm voor slagschaduw. Die norm bepaalt dat een windmolen maximaal vijf uur en veertig minuten per jaar (maximaal 17 x 20 minuten) slagschaduw mag geven op de gevel van een huis. Als meer slagschaduw dreigt, wordt de windmolen stilgezet. Slagschaduw op momenten dat de zon laag staat, telt niet mee in de norm. De zon heeft dan niet veel kracht, waardoor slagschaduw nauwelijks waarneembaar is. We beperken hinder van slagschaduw door van initiatiefnemers te eisen dat zij goede afspraken met omwonenden maken. In het uitnodigingskader is opgenomen dat initiatiefnemers moeten aangeven welke afspraken over bovenwettelijke slagschaduwbeperking met omwonenden binnen en buiten de gemeentegrenzen gemaakt kunnen worden.

Landschap, natuur en recreatie
U hecht net als wij grote waarde aan het zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterken van landschap-, natuur- en recreatiewaarden in het gebied. Ook uit de opdracht van de gemeenteraad en de stadsgesprekken is duidelijk naar voren gekomen dat er aandacht moet zijn voor het verbeteren van het landschap. In de definitieve visie op het energielandschap is daarom zowel aandacht voor het landschap als voor energieproductie.

Tijdens het ontwerpproces zijn waardevolle elementen in het landschap benoemd, zoals boerderijlinten, kades en watergangen. Uitgangspunt voor het energielandschap is dat de maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft. Dat geldt ook voor waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi. Ander uitgangspunt is dat we voorkomen dat de energieproductie negatieve gevolgen heeft voor de natuur. We streven juist naar kwaliteitsverhoging van de natuurwaarden. In het uitnodigingskader zijn deze doelstellingen concreet uitgewerkt.

Woningbouw
De Provincie Utrecht heeft poldergebied Rijnenburg aangewezen als 'pauzelandschap'. In ieder geval tot 2030 worden hier geen woningen gebouwd. In deze periode kan de polder worden ingezet voor

grootschalige duurzame energieopwekking. De gemeenteraad gaf ons college de opdracht aan de hand van scenario's met een voorstel te komen voor een energielandschap. Voorwaarde was dat (gefaseerde) woningbouw na 2030 mogelijk moet blijven. In ons voorstel blijft gefaseerde woningbouw mogelijk. Wij voldoen hiermee aan de opdracht van de raad.

In de besluitvorming over een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop wordt geen besluit genomen over woningbouw in Rijnenburg. Voor de periode tot 2030 heeft Utrecht gekozen voor binnenstedelijk bouwen in onder meer de Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn en de gebieden langs het spoor, zoals de Cartesiusdriehoek. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU 2040) wordt in beeld gebracht in hoeverre Rijnenburg nodig is voor de stedelijke ontwikkelbehoefte op lange termijn en onder welke condities dit kan worden gerealiseerd. Deze stedelijke woningbouwbehoefte wordt regionaal afgestemd in het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) Daarmee wordt duidelijk wat de lange termijn bestemming van Rijnenburg (als geheel en/of voor deelgebieden) kan zijn. Op basis van dit voorstel is er ruimte om het grootste deel van het middengebied en het zuiden van Rijnenburg in te vullen met andere functies dan energie als dat wenselijk blijkt.

Exploitatietermijn van energieproductie
Sinds 2019 verstrekt het Rijk subsidie voor windmolens en zonnevelden op basis van 20 jaar exploitatie in plaats van 15 jaar. De exploitatie van het energielandschap is zonder de subsidie niet mogelijk. De gemeente hanteert daarom een termijn van minimaal 20 jaar voor energieproductie in Rijnenburg en Reijerscop. Grondeigenaren blijven de baas over hun eigen grond. Als zij de energieproductie eerder willen stoppen, kan dat. Hierover maken zij zelf afspraken met energieproducenten.

Deelname lokale energiecoöperatie
Inwoners van buurgemeenten kunnen (risicodragend) investeren in de energieopwekking met windmolens en zonnevelden en zo ook delen in de winst. Dit gebeurt in een daarvoor opgerichte rechtspersoon, bijvoorbeeld een energiecoöperatie. We streven naar minimaal 50% eigenaarschap van inwoners en bedrijven. We dagen de rechtspersoon uit ook ruimte te bieden voor deelname van mensen met een kleine beurs. De manier waarop dit gebeurt, kan het beste bedacht worden door de mensen die het aangaat.

Zonnepanelen op Nedereindse Plas
Zoals u weet hebben wij in september 2019 aangegeven dat de sanering van de Westplas van de Nedereindse Plas afgerond is. De sanering van de Oostplas willen wij volgens de wet Bodembescherming sober en doelmatig afronden, wat betekent dat we het stortfront niet meer fysiek willen afdekken, maar alleen de waterkwaliteit monitoren. Waterrecreatie (zwemmen) op de plas is niet meer wenselijk. Dit biedt kansen voor het plaatsen van zonnepanelen. We hebben de natuurwaarden van de Nedereindse Plas deels in kaart gebracht. Bij verdere planuitwerking van een eventueel initiatief voor zonnepanelen op de Nedereindse Plas laten we aanvullend onderzoek doen naar bescherming van aanwezige natuurwaarden. De voorwaarden voor het beschikbaar stellen van de Nedereindse Plas voor een initiatief voor zonnepanelen worden bepaald in overleg met de provincie en recreatieschap Stichtse Groenlanden.

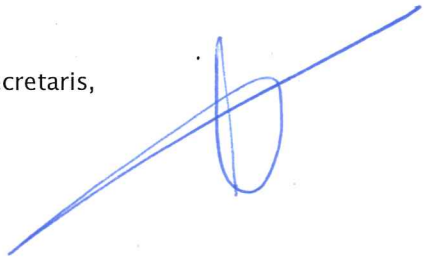
Vervolgprocedure
De afgelopen maanden hebben we wij samen met belanghebbenden toegewerkt naar een definitief voorstel voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Met uw gemeente hebben wij zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau gedurende dit proces contact onderhouden over de ontwikkelingen van het Energielandschap. Wij hebben deze gesprekken als constructief ervaren en danken u voor de samenwerking tot nu toe. In de komende fase van planvorming blijven wij graag met u in gesprek. In regionaal verband blijven we samen met u en andere U16 gemeenten ons inzetten om met de best beschikbare technieken onze regionale ambities voor de energietransitie te realiseren. Vanzelfsprekend blijven wij ook inwoners en omwonenden van de polder informeren over de ontwikkelingen en betrekken we ze waar mogelijk.

Wij hebben het definitief voorstel aangeboden aan de gemeenteraad van Utrecht. Zij neemt een definitief besluit over het energielandschap. Raadsleden gaan eerst nog met elkaar en betrokkenen in gesprek. Naar verwachting neemt de gemeenteraad binnen een paar maanden een besluit. Als de raad voor het energielandschap kiest, hebben initiatiefnemers van windmolens en zonnevelden drie maanden de tijd om een plan in te dienen. Op zijn vroegst staan in 2022 windmolens en zonnevelden in de polders Rijnenburg en Reijerscop, waarbij zonnevelden het snelst gerealiseerd worden.

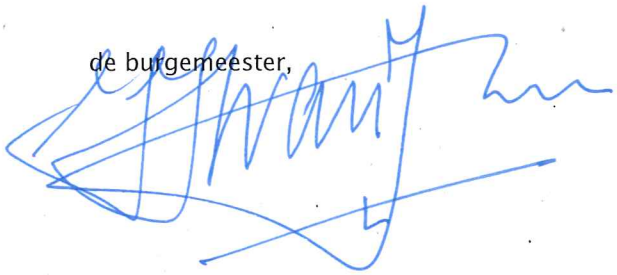
Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente IJsselsteijn
Postbus 26
3400 AA IJsselstein

Behandeld door	H. Kraaij	**Datum**	14 januari 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 61042	**Ons kenmerk**	4445445/20200114/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk		**Verzonden**	16 JAN. 2020
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte collegeleden,

Wij ontvingen uw brief, d.d. 31 mei 2019 met kenmerk 699796 waarin u reageert op het conceptvoorstel voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij danken u voor uw inhoudelijke reactie. In deze brief gaan we in op een aantal inhoudelijke aspecten, die wij lazen in uw schriftelijke reactie en die van andere buurgemeenten en lichten we toe hoe we deze aspecten hebben verwerkt in het definitief voorstel.

Definitief voorstel

Wij hebben het definitieve voorstel voor een energielandschap in de polders van Rijnenburg en Reijerscop ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Het definitief voorstel bestaat uit een aangescherpte visie en een uitgewerkt uitnodigingskader. Deze uitwerking is gebaseerd op de binnengekomen reacties, voortschrijdend inzicht en de uitkomsten van nadere onderzoeken. Het voorstel biedt ruimte voor maximaal acht windmolens en ongeveer 230 hectare zonnepanelen. We hebben gezocht naar een optimale balans tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder.

Opvallendste verschil met het conceptvoorstel dat wij eerder dit jaar presenteerden: in het middengebied van Rijnenburg komen geen windmolens meer. Dit vergroot de mogelijkheid tot het realiseren van het energielandschap en biedt tegelijk ruimte in het gebied voor de invulling van andere opgaven waartoe in de RSU 2040 besloten zal worden. Ander opvallend verschil met het conceptvoorstel is de minimale exploitatieperiode van het energielandschap. Initiatiefnemers hebben aangegeven tegenwoordig te moeten rekenen met een exploitatieperiode van twintig jaar in plaats van vijftien vanwege een wijziging in de subsidievoorwaarden van het Rijk. Het energielandschap krijgt daarom minimaal 20 jaar de tijd om zich terug te verdienen. In het definitief voorstel voor het energielandschap is ook een plek voor de aanleg van roeiwater vrijgehouden.

Windmolens

In uw reactie schrijft u dat in uw gemeente zorgen bestaan over het plaatsen van windmolens. In de documenten kunt u lezen dat ook in het definitief voorstel voor het energielandschap ruimte wordt geboden voor windmolens. We hebben een scenario met alleen zonne-energie overwogen, maar kiezen voor een combinatie van zonne-energie en windenergie. Dit levert twee keer zoveel energie op dan alleen zonne-energie. Daarnaast kunnen we met de opbrengst van windenergie meer investeren in het verbeteren van de kwaliteit van het gebied en in vergoedingen voor grondeigenaren en bewoners in de polders. Ook wekken zonnepanelen en windturbines niet altijd op hetzelfde moment duurzame energie

op. Ze kunnen elkaar dus 'afwisselen' en dat is goed voor een gelijkmatige belasting van het energienet.

In het definitief voorstel is het zoekgebied voor windmolens kleiner dan in dit conceptvoorstel. Grondeigenaren geven aan dat zij niet mee willen werken aan energieproductie in het middengebied van Rijnenburg. Zonder deze medewerking kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied.

Afstand tot woningen
Het zoekgebied voor windmolens ligt op minimaal 800 meter van woonwijken (De Meern, Nieuwegein en IJsselstein). Losse woningen worden niet als woonwijken beschouwd. Voor de omliggende woonwijken geldt dat de geluidsbelasting ook binnen de richtwaarde valt die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hanteert (45 dB Lden). Deze WHO-richtwaarde is strenger dan de wettelijke norm. Het is niet te garanderen dat de richtwaarde van 45 dB Lden voor alle woningen in de polders gehaald wordt.

Laag frequent geluid
Laag frequent geluid is niet meegenomen in de geluidsnormen, die we hierboven beschrijven. We hebben een second opinion onderzoek laten uitvoeren op de onderzoeken naar geluid en slagschaduw. Hieruit blijkt dat laagfrequent geluid desalniettemin kan worden aangemerkt als oorzaak van objectiveerbare hinder. De gemeente neemt de zorgen over laag frequent geluid serieus en vindt het belangrijk inzicht te verschaffen aan bewoners in de polders en omliggende wijken in laagfrequent geluid van windmolens (in relatie tot andere bronnen van laagfrequent geluid). Wij willen in de milieueffectrapportage (m.e.r.) extra onderzoek naar laag frequent geluid doen. Deze rapportage wordt opgesteld als voorbereiding van planologische besluitvorming over de ingediende initiatieven voor windenergie.

Slagschaduw
Slagschaduw is niet geheel uit te sluiten. In het definitief voorstel besteden we nadrukkelijk aandacht aan het beperken van slagschaduw. Initiatiefnemers moeten zowel binnen als buiten de polder voldoen aan de wettelijke norm voor slagschaduw. Die norm bepaalt dat een windmolen maximaal vijf uur en veertig minuten per jaar (maximaal 17 x 20 minuten) slagschaduw mag geven op de gevel van een huis. Als meer slagschaduw dreigt, wordt de windmolen stilgezet. Slagschaduw op momenten dat de zon laag staat, telt niet mee in de norm. De zon heeft dan niet veel kracht, waardoor slagschaduw nauwelijks waarneembaar is. We beperken hinder van slagschaduw door van initiatiefnemers te eisen dat zij goede afspraken met omwonenden maken. In het uitnodigingskader is opgenomen dat initiatiefnemers moeten aangeven welke afspraken over bovenwettelijke slagschaduwbeperking met omwonenden binnen en buiten de gemeentegrenzen gemaakt kunnen worden.

Landschap, natuur en recreatie
U hecht net als wij grote waarde aan het zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterken van landschap-, natuur- en recreatiewaarden in het gebied. Ook uit de opdracht van de gemeenteraad en de stadsgesprekken is duidelijk naar voren gekomen dat er aandacht moet zijn voor het verbeteren van het landschap. In de definitieve visie op het energielandschap is daarom zowel aandacht voor het landschap als voor energieproductie.

Tijdens het ontwerpproces zijn waardevolle elementen in het landschap benoemd, zoals boerderijlinten, kades en watergangen. Uitgangspunt voor het energielandschap is dat de maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft. Dat geldt ook voor waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi. Ander uitgangspunt is dat we voorkomen dat de energieproductie negatieve gevolgen heeft voor de natuur. We streven juist naar kwaliteitsverhoging van de natuurwaarden. In het uitnodigingskader zijn deze doelstellingen concreet uitgewerkt.

Woningbouw

De Provincie Utrecht heeft poldergebied Rijnenburg aangewezen als 'pauzelandschap'. In ieder geval tot 2030 worden hier geen woningen gebouwd. In deze periode kan de polder worden ingezet voor grootschalige duurzame energieopwekking. De gemeenteraad gaf het college de opdracht aan de hand van scenario's met een voorstel te komen voor een energielandschap. Voorwaarde was dat (gefaseerde) woningbouw na 2030 mogelijk moet blijven. In het voorstel van het college blijft gefaseerde woningbouw mogelijk. Het college voldoet hiermee aan de opdracht van de raad.

In de besluitvorming over een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop wordt geen besluit genomen over woningbouw in Rijnenburg. Voor de periode tot 2030 heeft Utrecht gekozen voor binnenstedelijk bouwen in onder meer de Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn en de gebieden langs het spoor, zoals de Cartesiusdriehoek. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU 2040) wordt in beeld gebracht in hoeverre Rijnenburg nodig is voor de stedelijke ontwikkelbehoefte op lange termijn en onder welke condities dit kan worden gerealiseerd. Deze stedelijke woningbouwbehoefte wordt regionaal afgestemd in het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) Daarmee wordt duidelijk wat de lange termijn bestemming van Rijnenburg (als geheel en/of voor deelgebieden) kan zijn. Op basis van dit voorstel is er ruimte om het grootste deel van het middengebied en het zuiden van Rijnenburg in te vullen met andere functies dan energie als dat wenselijk blijkt.

Exploitatietermijn van energieproductie

Sinds 2019 verstrekt het Rijk subsidie voor windmolens en zonnevelden op basis van 20 jaar exploitatie in plaats van 15 jaar. De exploitatie van het energielandschap is zonder de subsidie niet mogelijk. De gemeente hanteert daarom een termijn van minimaal 20 jaar voor energieproductie in Rijnenburg en Reijerscop. Grondeigenaren blijven de baas over hun eigen grond. Als zij de energieproductie eerder willen stoppen, kan dat. Hierover maken zij zelf afspraken met energieproducenten.

Deelname lokale energiecoöperatie

Inwoners van buurgemeenten kunnen (risicodragend) investeren in de energieopwekking met windmolens en zonnevelden en zo ook delen in de winst. Dit gebeurt in een daarvoor opgerichte rechtspersoon, bijvoorbeeld een energiecoöperatie. We streven naar minimaal 50% eigenaarschap van inwoners en bedrijven. We dagen de rechtspersoon uit ook ruimte te bieden voor deelname van mensen met een kleine beurs. De manier waarop dit gebeurt, kan het beste bedacht worden door de mensen die het aangaat.

Zonnepanelen op Nedereindse Plas

Zoals u weet, heeft het college van Utrecht in september 2019 besloten de sanering van de Nedereindse Plas te stoppen. Sanering van de vuilstort is onnodig duur en levert onvoldoende resultaat op. Recreatie op de plas is dus niet meer mogelijk. Dit biedt kansen voor het plaatsen van zonnepanelen. We hebben de natuurwaarden van de Nedereindse Plas deels in kaart gebracht. Bij verdere planuitwerking van een eventueel initiatief voor zonnepanelen op de Nedereindse Plas laten we aanvullend onderzoek doen naar bescherming van aanwezige natuurwaarden. De voorwaarden voor het beschikbaar stellen van de Nedereindse Plas voor een initiatief voor zonnepanelen worden bepaald in overleg met de provincie en recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Vervolgprocedure

De afgelopen maanden hebben we wij samen met belanghebbenden toegewerkt naar een definitief voorstel voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Met uw gemeente hebben wij zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau gedurende dit proces contact onderhouden over de ontwikkelingen van het Energielandschap. Wij hebben deze gesprekken als constructief ervaren en danken u voor de samenwerking tot nu toe. In de komende fase van planvorming blijven wij graag met u in gesprek. In regionaal verband blijven we samen met u en andere U16 gemeenten ons inzetten om met de best beschikbare technieken onze regionale ambities voor de energietransitie te realiseren. Vanzelfsprekend blijven wij ook inwoners en omwonenden van de polder informeren over de ontwikkelingen en betrekken we ze waar mogelijk.

Gemeente Utrecht

Wij hebben het definitief voorstel aangeboden aan de gemeenteraad van Utrecht. Zij neemt een definitief besluit over het energielandschap. Raadsleden gaan eerst nog met elkaar en betrokkenen in gesprek. Naar verwachting neemt de gemeenteraad binnen een paar maanden een besluit. Als de raad voor het energielandschap kiest, hebben initiatiefnemers van windmolens en zonnevelden drie maanden de tijd om een plan in te dienen. Op zijn vroegst staan in 2022 windmolens en zonnevelden in de polders Rijnenburg en Reijerscop, waarbij zonnevelden het snelst gerealiseerd worden.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Woerden
Postbus 45
3440 AA WOERDEN

Behandeld door	H. Kraaij	**Datum**	14 januari 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 61042	**Ons kenmerk**	4445445/20200114/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk		**Verzonden**	16 JAN. 2020
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte collegeleden,

Wij ontvingen uw brief, d.d. 3 april 2019 met kenmerk 19U.09376 waarin u reageert op het conceptvoorstel voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij danken u voor uw inhoudelijke reactie. In deze brief gaan we in op een aantal inhoudelijke aspecten, die wij lazen in uw schriftelijke reactie en die van andere buurgemeenten en lichten we toe hoe we deze aspecten hebben verwerkt in het definitief voorstel.

Definitief voorstel
Wij hebben het definitieve voorstel voor een energielandschap in de polders van Rijnenburg en Reijerscop ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Het definitief voorstel bestaat uit een aangescherpte visie en een uitgewerkt uitnodigingskader. Deze uitwerking is gebaseerd op de binnengekomen reacties, voortschrijdend inzicht en de uitkomsten van nadere onderzoeken. Het voorstel biedt ruimte voor maximaal acht windmolens en ongeveer 230 hectare zonnepanelen. We hebben gezocht naar een optimale balans tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder.

Opvallendste verschil met het conceptvoorstel dat wij eerder dit jaar presenteerden: in het middengebied van Rijnenburg komen geen windmolens meer. Dit vergroot de mogelijkheid tot het realiseren van het energielandschap en biedt tegelijk ruimte in het gebied voor de invulling van andere opgaven waartoe in de RSU 2040 besloten zal worden. Ander opvallend verschil met het conceptvoorstel is de minimale exploitatieperiode van het energielandschap. Initiatiefnemers hebben aangegeven tegenwoordig te moeten rekenen met een exploitatieperiode van twintig jaar in plaats van vijftien vanwege een wijziging in de subsidievoorwaarden van het Rijk. Het energielandschap krijgt daarom minimaal 20 jaar de tijd om zich terug te verdienen. In het definitief voorstel voor het energielandschap is ook een plek voor de aanleg van roeiwater vrijgehouden.

Windmolens

In uw reactie schrijft u dat in uw gemeente zorgen bestaan over het plaatsen van windmolens. In de documenten kunt u lezen dat ook in het definitief voorstel voor het energielandschap ruimte wordt geboden voor windmolens. We hebben een scenario met alleen zonne-energie overwogen, maar kiezen voor een combinatie van zonne-energie en windenergie. Dit levert twee keer zoveel energie op dan alleen zonne-energie. Daarnaast kunnen we met de opbrengst van windenergie meer investeren in het verbeteren van de kwaliteit van het gebied en in vergoedingen voor grondeigenaren en bewoners in de polders. Ook wekken zonnepanelen en windturbines niet altijd op hetzelfde moment duurzame energie op. Ze kunnen elkaar dus 'afwisselen' en dat is goed voor een gelijkmatige belasting van het energienet.

In het definitief voorstel is het zoekgebied voor windmolens kleiner dan in dit conceptvoorstel. Grondeigenaren geven aan dat zij niet mee willen werken aan energieproductie in het middengebied van Rijnenburg. Zonder deze medewerking kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied.

Afstand tot woningen

Het zoekgebied voor windmolens ligt op minimaal 800 meter van woonwijken (De Meern, Nieuwegein en IJsselstein). Losse woningen worden niet als woonwijken beschouwd. In de gemeente Woerden ligt één woning op circa 670 meter en één woning op circa 780 meter van het zoekgebied voor windmolens. Beide afstanden voldoen aan de wettelijk norm. Voor de omliggende woonwijken geldt dat de geluidsbelasting ook binnen de richtwaarde valt die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hanteert (45 dB Lden). Deze WHO-richtwaarde is strenger dan de wettelijke norm. Het is niet te garanderen dat de richtwaarde van 45 dB Lden voor alle woningen in de polders gehaald wordt.

Laag frequent geluid

Laag frequent geluid is niet meegenomen in de geluidsnormen, die we hierboven beschrijven. We hebben een second opinion onderzoek laten uitvoeren op de onderzoeken naar geluid en slagschaduw. Hieruit blijkt dat laagfrequent geluid desalniettemin kan worden aangemerkt als oorzaak van objectiveerbare hinder. De gemeente neemt de zorgen over laag frequent geluid serieus en vindt het belangrijk inzicht te verschaffen aan bewoners in de polders en omliggende wijken in laagfrequent geluid van windmolens (in relatie tot andere bronnen van laagfrequent geluid). Wij willen in de milieueffectrapportage (m.e.r.) extra onderzoek naar laag frequent geluid doen. Deze rapportage wordt opgesteld als voorbereiding van planologische besluitvorming over de ingediende initiatieven voor windenergie.

Slagschaduw

Slagschaduw is niet geheel uit te sluiten. In het definitief voorstel besteden we nadrukkelijk aandacht aan het beperken van slagschaduw. Initiatiefnemers moeten zowel binnen als buiten de polder voldoen aan de wettelijke norm voor slagschaduw. Die norm bepaalt dat een windmolen maximaal vijf uur en veertig minuten per jaar (maximaal 17 x 20 minuten) slagschaduw mag geven op de gevel van een huis. Als meer slagschaduw dreigt, wordt de windmolen stilgezet. Slagschaduw op momenten dat de zon laag staat, telt niet mee in de norm. De zon heeft dan niet veel kracht, waardoor slagschaduw nauwelijks waarneembaar is. We beperken hinder van slagschaduw door van initiatiefnemers te eisen dat zij goede afspraken met omwonenden maken. In het uitnodigingskader is opgenomen dat initiatiefnemers moeten aangeven welke afspraken over bovenwettelijke slagschaduwbeperking met omwonenden binnen en buiten de gemeentegrenzen gemaakt kunnen worden.

Landschap, natuur en recreatie

U hecht net als wij grote waarde aan het zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterken van landschap-, natuur- en recreatiewaarden in het gebied. Ook uit de opdracht van de gemeenteraad en de stadsgesprekken is duidelijk naar voren gekomen dat er aandacht moet zijn voor het verbeteren van het landschap. In de definitieve visie op het energielandschap is daarom zowel aandacht voor het landschap als voor energieproductie.

Tijdens het ontwerpproces zijn waardevolle elementen in het landschap benoemd, zoals boerderijlinten, kades en watergangen. Uitgangspunt voor het energielandschap is dat de maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft. Dat geldt ook voor waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi. Ander uitgangspunt is dat we voorkomen dat de energieproductie negatieve gevolgen heeft voor de natuur. We streven juist naar kwaliteitsverhoging van de natuurwaarden. In het uitnodigingskader zijn deze doelstellingen concreet uitgewerkt.

Woningbouw
De Provincie Utrecht heeft poldergebied Rijnenburg aangewezen als 'pauzelandschap'. In ieder geval tot 2030 worden hier geen woningen gebouwd. In deze periode kan de polder worden ingezet voor grootschalige duurzame energieopwekking. De gemeenteraad gaf ons college de opdracht aan de hand van scenario's met een voorstel te komen voor een energielandschap. Voorwaarde was dat (gefaseerde) woningbouw na 2030 mogelijk moet blijven. In ons voorstel blijft gefaseerde woningbouw mogelijk. Wij voldoen hiermee aan de opdracht van de raad.

In de besluitvorming over een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop wordt geen besluit genomen over woningbouw in Rijnenburg. Voor de periode tot 2030 heeft Utrecht gekozen voor binnenstedelijk bouwen in onder meer de Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn en de gebieden langs het spoor, zoals de Cartesiusdriehoek. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU 2040) wordt in beeld gebracht in hoeverre Rijnenburg nodig is voor de stedelijke ontwikkelbehoefte op lange termijn en onder welke condities dit kan worden gerealiseerd. Deze stedelijke woningbouwbehoefte wordt regionaal afgestemd in het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) Daarmee wordt duidelijk wat de lange termijn bestemming van Rijnenburg (als geheel en/of voor deelgebieden) kan zijn. Op basis van dit voorstel is er ruimte om het grootste deel van het middengebied en het zuiden van Rijnenburg in te vullen met andere functies dan energie als dat wenselijk blijkt.

Exploitatietermijn van energieproductie
Sinds 2019 verstrekt het Rijk subsidie voor windmolens en zonnevelden op basis van 20 jaar exploitatie in plaats van 15 jaar. De exploitatie van het energielandschap is zonder de subsidie niet mogelijk. De gemeente hanteert daarom een termijn van minimaal 20 jaar voor energieproductie in Rijnenburg en Reijerscop. Grondeigenaren blijven de baas over hun eigen grond. Als zij de energieproductie eerder willen stoppen, kan dat. Hierover maken zij zelf afspraken met energieproducenten.

Deelname lokale energiecoöperatie
Inwoners van buurgemeenten kunnen (risicodragend) investeren in de energieopwekking met windmolens en zonnevelden en zo ook delen in de winst. Dit gebeurt in een daarvoor opgerichte rechtspersoon, bijvoorbeeld een energiecoöperatie. We streven naar minimaal 50% eigenaarschap van inwoners en bedrijven. We dagen de rechtspersoon uit ook ruimte te bieden voor deelname van mensen met een kleine beurs. De manier waarop dit gebeurt, kan het beste bedacht worden door de mensen die het aangaat.

Vervolgprocedure
De afgelopen maanden hebben we wij samen met belanghebbenden toegewerkt naar een definitief voorstel voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Met uw gemeente hebben wij zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau gedurende dit proces contact onderhouden over de ontwikkelingen van het Energielandschap. Wij hebben deze gesprekken als constructief ervaren en danken u voor de samenwerking tot nu toe. In de komende fase van planvorming blijven wij graag met u in gesprek. In regionaal verband blijven we samen met u en andere U16 gemeenten ons inzetten om met de best beschikbare technieken onze regionale ambities voor de energietransitie te realiseren. Vanzelfsprekend blijven wij ook inwoners en omwonenden van de polder informeren over de ontwikkelingen en betrekken we ze waar mogelijk.

Wij hebben het definitief voorstel aangeboden aan de gemeenteraad van Utrecht. Zij neemt een definitief besluit over het energielandschap. Raadsleden gaan eerst nog met elkaar en betrokkenen in gesprek. Naar verwachting neemt de gemeenteraad binnen een paar maanden een besluit. Als de raad voor het energielandschap kiest, hebben initiatiefnemers van windmolens en zonnevelden drie maanden de tijd om een plan in te dienen. Op zijn vroegst staan in 2022 windmolens en zonnevelden in de polders Rijnenburg en Reijerscop, waarbij zonnevelden het snelst gerealiseerd worden.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Montfoort
Postbus 41
3417 ZG MONTFOORT

Behandeld door	H. Kraaij	**Datum**	14 januari 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 61042	**Ons kenmerk**	4445445/20200114/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	-	**Verzonden**	16 JAN. 2020
Uw kenmerk		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	
Uw brief van			

Geachte collegeleden,

Wij ontvingen uw brief, d.d. 28 mei 2019 met kenmerk 704049 waarin u reageert op het conceptvoorstel voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij danken u voor uw inhoudelijke reactie. In deze brief gaan we in op een aantal inhoudelijke aspecten, die wij lazen in uw schriftelijke reactie en die van andere buurgemeenten en lichten we toe hoe we deze aspecten hebben verwerkt in het definitief voorstel.

Definitief voorstel

Wij hebben het definitieve voorstel voor een energielandschap in de polders van Rijnenburg en Reijerscop ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Het definitief voorstel bestaat uit een aangescherpte visie en een uitgewerkt uitnodigingskader. Deze uitwerking is gebaseerd op de binnengekomen reacties, voortschrijdend inzicht en de uitkomsten van nadere onderzoeken. Het voorstel biedt ruimte voor maximaal acht windmolens en ongeveer 230 hectare zonnepanelen. We hebben gezocht naar een optimale balans tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder.

Opvallendste verschil met het conceptvoorstel dat wij eerder dit jaar presenteerden: in het middengebied van Rijnenburg komen geen windmolens meer. Dit vergroot de mogelijkheid tot het realiseren van het energielandschap en biedt tegelijk ruimte in het gebied voor de invulling van andere opgaven waartoe in de RSU 2040 besloten zal worden. Ander opvallend verschil met het conceptvoorstel is de minimale exploitatieperiode van het energielandschap. Initiatiefnemers hebben aangegeven tegenwoordig te moeten rekenen met een exploitatieperiode van twintig jaar in plaats van vijftien vanwege een wijziging in de subsidievoorwaarden van het Rijk. Het energielandschap krijgt daarom minimaal 20 jaar de tijd om zich terug te verdienen. In het definitief voorstel voor het energielandschap is ook een plek voor de aanleg van roeiwater vrijgehouden.

Windmolens

In uw reactie schrijft u dat in uw gemeente zorgen bestaan over het plaatsen van windmolens. In de documenten kunt u lezen dat ook in het definitief voorstel voor het energielandschap ruimte wordt geboden voor windmolens. We hebben een scenario met alleen zonne-energie overwogen, maar kiezen voor een combinatie van zonne-energie en windenergie. Dit levert twee keer zoveel energie op dan alleen zonne-energie. Daarnaast kunnen we met de opbrengst van windenergie meer investeren in het verbeteren van de kwaliteit van het gebied en in vergoedingen voor grondeigenaren en bewoners in de polders. Ook wekken zonnepanelen en windturbines niet altijd op hetzelfde moment duurzame energie

op. Ze kunnen elkaar dus 'afwisselen' en dat is goed voor een gelijkmatige belasting van het energienet.

In het definitief voorstel is het zoekgebied voor windmolens kleiner dan in dit conceptvoorstel. Grondeigenaren geven aan dat zij niet mee willen werken aan energieproductie in het middengebied van Rijnenburg. Zonder deze medewerking kunnen ook energieproducenten niet verder in dit gebied.

Afstand tot woningen

Het zoekgebied voor windmolens ligt op minimaal 800 meter van woonwijken (De Meern, Nieuwegein en IJsselstein). Losse woningen worden niet als woonwijken beschouwd. Voor de omliggende woonwijken geldt dat de geluidsbelasting ook binnen de richtwaarde valt die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hanteert (45 dB Lden). Deze WHO-richtwaarde is strenger dan de wettelijke norm. Het is niet te garanderen dat de richtwaarde van 45 dB Lden voor alle woningen in de polders gehaald wordt. In gemeente Montfoort staat één woning in de polder. Deze staat op meer dan 800 meter afstand van het zoekgebied van windmolens.

In de polder bepalen de geluidsnormen de afstand van windmolens tot de woningen. De zoekgebieden zijn nu zo gepositioneerd dat de afstand van molens tot lintbebouwing altijd groter is dan 350 meter en tot overige woningen minimaal 250 meter. Hiermee blijft het geluid zowel in de polder als in de wijken binnen de wettelijke norm van 47 dB Lden (gewogen daggemiddelde, waarbij de avond en nacht zwaarder wegen) en 41 dB Lnight (gemiddelde in de nacht). Voor de omliggende wijken geldt dat de geluidsbelasting ook binnen de richtwaarde valt die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hanteert (45 dB Lden). Deze WHO-richtwaarde is strenger dan de wettelijke norm. Het is niet te garanderen dat de richtwaarde van 45 dB Lden voor alle woningen in de polders gehaald wordt.

Laag frequent geluid

Laag frequent geluid is niet meegenomen in de geluidsnormen, die we hierboven beschrijven. We hebben een second opinion onderzoek laten uitvoeren op de onderzoeken naar geluid en slagschaduw. Hieruit blijkt dat laagfrequent geluid desalniettemin kan worden aangemerkt als oorzaak van objectiveerbare hinder. De gemeente neemt de zorgen over laag frequent geluid serieus en vindt het belangrijk inzicht te verschaffen aan bewoners in de polders en omliggende wijken in laagfrequent geluid van windmolens (in relatie tot andere bronnen van laagfrequent geluid). Wij willen in de milieueffectrapportage (m.e.r.) extra onderzoek naar laag frequent geluid doen. Deze rapportage wordt opgesteld als voorbereiding van planologische besluitvorming over de ingediende initiatieven voor windenergie.

Slagschaduw

Slagschaduw is niet geheel uit te sluiten. In het definitief voorstel besteden we nadrukkelijk aandacht aan het beperken van slagschaduw. Initiatiefnemers moeten zowel binnen als buiten de polder voldoen aan de wettelijke norm voor slagschaduw. Die norm bepaalt dat een windmolen maximaal vijf uur en veertig minuten per jaar (maximaal 17 x 20 minuten) slagschaduw mag geven op de gevel van een huis. Als meer slagschaduw dreigt, wordt de windmolen stilgezet. Slagschaduw op momenten dat de zon laag staat, telt niet mee in de norm. De zon heeft dan niet veel kracht, waardoor slagschaduw nauwelijks waarneembaar is. We beperken hinder van slagschaduw door van initiatiefnemers te eisen dat zij goede afspraken met omwonenden maken. In het uitnodigingskader is opgenomen dat initiatiefnemers moeten aangeven welke afspraken over bovenwettelijke slagschaduwbeperking met omwonenden binnen en buiten de gemeentegrenzen gemaakt kunnen worden.

Landschap, natuur en recreatie

U hecht net als wij grote waarde aan het zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterken van landschap-, natuur- en recreatiewaarden in het gebied. Ook uit de opdracht van de gemeenteraad en de stadsgesprekken is duidelijk naar voren gekomen dat er aandacht moet zijn voor het verbeteren van het landschap. In de definitieve visie op het energielandschap is daarom zowel aandacht voor het landschap als voor energieproductie.

Tijdens het ontwerpproces zijn waardevolle elementen in het landschap benoemd, zoals boerderijlinten, kades en watergangen. Uitgangspunt voor het energielandschap is dat de maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft. Dat geldt ook voor waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi. Ander uitgangspunt is dat we voorkomen dat de energieproductie negatieve gevolgen heeft voor de natuur. We streven juist naar kwaliteitsverhoging van de natuurwaarden. In het uitnodigingskader zijn deze doelstellingen concreet uitgewerkt.

Woningbouw
De Provincie Utrecht heeft poldergebied Rijnenburg aangewezen als 'pauzelandschap'. In ieder geval tot 2030 worden hier geen woningen gebouwd. In deze periode kan de polder worden ingezet voor grootschalige duurzame energieopwekking. De gemeenteraad gaf het college de opdracht aan de hand van scenario's met een voorstel te komen voor een energielandschap. Voorwaarde was dat (gefaseerde) woningbouw na 2030 mogelijk moet blijven. In het voorstel van het college blijft gefaseerde woningbouw mogelijk. Het college voldoet hiermee aan de opdracht van de raad.

In de besluitvorming over een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop wordt geen besluit genomen over woningbouw in Rijnenburg. Voor de periode tot 2030 heeft Utrecht gekozen voor binnenstedelijk bouwen in onder meer de Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn en de gebieden langs het spoor, zoals de Cartesiusdriehoek. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU 2040) wordt in beeld gebracht in hoeverre Rijnenburg nodig is voor de stedelijke ontwikkelbehoefte op lange termijn en onder welke condities dit kan worden gerealiseerd. Deze stedelijke woningbouwbehoefte wordt regionaal afgestemd in het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) Daarmee wordt duidelijk wat de lange termijn bestemming van Rijnenburg (als geheel en/of voor deelgebieden) kan zijn. Op basis van dit voorstel is er ruimte om het grootste deel van het middengebied en het zuiden van Rijnenburg in te vullen met andere functies dan energie als dat wenselijk blijkt.

Exploitatietermijn van energieproductie
Sinds 2019 verstrekt het Rijk subsidie voor windmolens en zonnevelden op basis van 20 jaar exploitatie in plaats van 15 jaar. De exploitatie van het energielandschap is zonder de subsidie niet mogelijk. De gemeente hanteert daarom een termijn van minimaal 20 jaar voor energieproductie in Rijnenburg en Reijerscop. Grondeigenaren blijven de baas over hun eigen grond. Als zij de energieproductie eerder willen stoppen, kan dat. Hierover maken zij zelf afspraken met energieproducenten.

Deelname lokale energiecoöperatie
Inwoners van buurgemeenten kunnen (risicodragend) investeren in de energieopwekking met windmolens en zonnevelden en zo ook delen in de winst. Dit gebeurt in een daarvoor opgerichte rechtspersoon, bijvoorbeeld een energiecoöperatie. We streven naar minimaal 50% eigenaarschap van inwoners en bedrijven. We dagen de rechtspersoon uit ook ruimte te bieden voor deelname van mensen met een kleine beurs. De manier waarop dit gebeurt, kan het beste bedacht worden door de mensen die het aangaat.

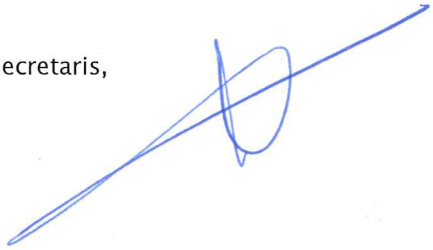
Vervolgprocedure
De afgelopen maanden hebben we wij samen met belanghebbenden toegewerkt naar een definitief voorstel voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Met uw gemeente hebben wij zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau gedurende dit proces contact onderhouden over de ontwikkelingen van het Energielandschap. Wij hebben deze gesprekken als constructief ervaren en danken u voor de samenwerking tot nu toe. In de komende fase van planvorming blijven wij graag met u in gesprek. In regionaal verband blijven we samen met u en andere U16 gemeenten ons inzetten om met de best beschikbare technieken onze regionale ambities voor de energietransitie te realiseren. Vanzelfsprekend blijven wij ook inwoners en omwonenden van de polder informeren over de ontwikkelingen en betrekken we ze waar mogelijk.

Wij hebben het definitief voorstel aangeboden aan de gemeenteraad van Utrecht. Zij neemt een definitief besluit over het energielandschap. Raadsleden gaan eerst nog met elkaar en betrokkenen in gesprek. Naar verwachting neemt de gemeenteraad binnen een paar maanden een besluit. Als de raad voor het energielandschap kiest, hebben initiatiefnemers van windmolens en zonnevelden drie maanden de tijd om een plan in te dienen. Op zijn vroegst staan in 2022 windmolens en zonnevelden in de polders Rijnenburg en Reijerscop, waarbij zonnevelden het snelst gerealiseerd worden.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Provinciale Staten
Provincie Utrecht
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

Behandeld door	H. Kraaij	**Datum**	15 januari 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 61042	**Ons kenmerk**	4445445/20200114/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	Geen		
Uw kenmerk		**Verzonden**	16 JAN. 2020
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte Statenleden,

Wij ontvingen uw brief, d.d. 28 mei 2019 met kenmerk 81F23DCB. Aan de hand van de aangenomen motie Zienswijze energielandschap Rijnenburg (27 mei 2019) reageert u op het conceptvoorstel voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij danken u voor uw reactie. In deze brief gaan we in op een aantal inhoudelijke aspecten, die wij lazen in uw schriftelijke reactie en die van buurgemeenten en lichten we toe hoe we deze aspecten hebben verwerkt in het definitief voorstel.

Definitief voorstel

Wij hebben het definitieve voorstel voor een energielandschap in de polders van Rijnenburg en Reijerscop ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Het definitief voorstel bestaat uit een aangescherpte visie en een uitgewerkt uitnodigingskader. Deze uitwerking is gebaseerd op de binnengekomen reacties, voortschrijdend inzicht en de uitkomsten van nadere onderzoeken. Het voorstel biedt ruimte voor maximaal acht windmolens en ongeveer 230 hectare zonnepanelen. We hebben gezocht naar een optimale balans tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder.

Opvallendste verschil met het conceptvoorstel dat wij eerder dit jaar presenteerden: in het middengebied van Rijnenburg komen geen windmolens meer. Dit vergroot de mogelijkheid tot het realiseren van het energielandschap en biedt tegelijk ruimte in het gebied voor de invulling van andere opgaven waartoe in de RSU 2040 besloten zal worden. Ander opvallend verschil met het conceptvoorstel is de minimale exploitatieperiode van het energielandschap. Initiatiefnemers hebben aangegeven tegenwoordig te moeten rekenen met een exploitatieperiode van twintig jaar in plaats van vijftien vanwege een wijziging in de subsidievoorwaarden van het Rijk. Het energielandschap krijgt daarom minimaal 20 jaar de tijd om zich terug te verdienen. In het definitief voorstel voor het energielandschap is ook een plek voor de aanleg van roeiwater vrijgehouden.

Woningbouw

De Provincie Utrecht heeft poldergebied Rijnenburg aangewezen als 'pauzelandschap'. In ieder geval tot 2030 worden hier geen woningen gebouwd. In deze periode kan de polder worden ingezet voor grootschalige duurzame energieopwekking. De gemeenteraad gaf ons college de opdracht aan de hand van scenario's met een voorstel te komen voor een energielandschap. Voorwaarde was dat (gefaseerde) woningbouw na 2030 mogelijk moet blijven. In ons voorstel blijft gefaseerde woningbouw mogelijk. Wij voldoen hiermee aan de opdracht van de raad.

In de besluitvorming over een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop wordt geen besluit genomen over woningbouw in Rijnenburg. Voor de periode tot 2030 heeft Utrecht gekozen voor binnenstedelijk bouwen in onder meer de Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn en de gebieden langs het spoor, zoals de Cartesiusdriehoek. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU 2040) wordt in beeld gebracht in hoeverre Rijnenburg nodig is voor de stedelijke ontwikkelbehoefte op lange termijn en onder welke condities dit kan worden gerealiseerd. Deze stedelijke woningbouwbehoefte wordt regionaal afgestemd in het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) Daarmee wordt duidelijk wat de lange termijn bestemming van Rijnenburg (als geheel en/of voor deelgebieden) kan zijn. Op basis van dit voorstel is er ruimte om het grootste deel van het middengebied en het zuiden van Rijnenburg in te vullen met andere functies dan energie als dat wenselijk blijkt.

Exploitatietermijn van energieproductie
Sinds 2019 verstrekt het Rijk subsidie voor windmolens en zonnevelden op basis van 20 jaar exploitatie in plaats van 15 jaar. De exploitatie van het energielandschap is zonder de subsidie niet mogelijk. De gemeente hanteert daarom een termijn van minimaal 20 jaar voor energieproductie in Rijnenburg en Reijerscop. Grondeigenaren blijven de baas over hun eigen grond. Als zij de energieproductie eerder willen stoppen, kan dat. Hierover maken zij zelf afspraken met energieproducenten.

Zonnepanelen op Nedereindse Plas
Zoals u weet hebben wij in september 2019 aangegeven dat de sanering van de Westplas van de Nedereindse Plas afgerond is. De sanering van de Oostplas willen wij volgens de wet Bodembescherming sober en doelmatig afronden, wat betekent dat we het stortfront niet meer fysiek willen afdekken, maar alleen de waterkwaliteit monitoren. Waterrecreatie (zwemmen) op de plas is niet meer wenselijk. Dit biedt kansen voor het plaatsen van zonnepanelen. We hebben de natuurwaarden van de Nedereindse Plas deels in kaart gebracht. Bij verdere planuitwerking van een eventueel initiatief voor zonnepanelen op de Nedereindse Plas laten we aanvullend onderzoek doen naar bescherming van aanwezige natuurwaarden. De voorwaarden voor het beschikbaar stellen van de Nedereindse Plas voor een initiatief voor zonnepanelen worden bepaald in overleg met de provincie en recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Vervolgprocedure
De afgelopen maanden hebben we wij samen met belanghebbenden toegewerkt naar een definitief voorstel voor de tijdelijke invulling van Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Met uw provincie hebben wij zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau gedurende dit proces contact onderhouden over de ontwikkelingen van het Energielandschap. Wij hebben deze gesprekken als constructief ervaren en danken u voor de samenwerking tot nu toe. In de komende fase van planvorming blijven wij graag met u in gesprek. In regionaal verband blijven we samen met u en U16 gemeenten ons inzetten om met de best beschikbare technieken onze regionale ambities voor de energietransitie te realiseren. Vanzelfsprekend blijven wij ook inwoners en omwonenden van de polder informeren over de ontwikkelingen en betrekken we ze waar mogelijk.

Wij hebben het definitief voorstel voor een visie en een uitnodigingskader aangeboden aan de gemeenteraad van Utrecht. Zij neemt een definitief besluit over de ruimte die wij willen geven aan productie van duurzame energie in Rijnenburg en Reijerscop. Raadsleden gaan eerst nog met elkaar en betrokkenen in gesprek. Naar verwachting neemt de gemeenteraad binnen een paar maanden een besluit. Als de raad voor het energielandschap kiest, hebben initiatiefnemers van windmolens en zonnevelden drie maanden de tijd om een plan in te dienen.

Wij toetsen vervolgens of de initiatieven verenigbaar zijn met elkaar en gezamenlijk voldoende ruimte bieden voor (1) leefgebied voor watervogels, (2) recreatieve routes, (3) tijdelijke en permanente routes naar de windmolenlocaties en (4) elektriciteitskabels. Ook wordt getoetst of alle ingediende initiatieven passen binnen de op korte termijn beschikbare aansluitcapaciteit. Vervolgens zullen wij uw college toestemming vragen om voor de geselecteerde initiatieven planologische besluitvorming voor te bereiden voor zover u daarvoor bevoegd gezag bent. Op zijn vroegst staan in 2022 windmolens en zonnevelden in de polders Rijnenburg en Reijerscop, waarbij zonnevelden het snelst gerealiseerd worden.

Gemeente Utrecht

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Ingekomen PLC d.d.
07 JUN 2019

Gemeente IJsselstein

postadres Postbus 26, 3400 AA IJsselstein

bezoekadres
Overtoom 1
3401 BK IJsselstein

t 14 030
f 030 6884350
e info@ijsselstein.nl

Gemeente Utrecht
T.a.v. college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500CE UTRECHT

betreft	Reactie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop				
uw kenmerk	4445445/20190326/HK	**zaaknummer**	699796	**Datum:**	**31 mei 2019**
uw brief van	3 april 2019			**blad 1 van**	4
behandeld door	J. Knopper			**bijlagen**	-

Geachte collegeleden,

Op 4 april 2019 ontvingen wij uw brief, d.d. 3 april 2019 met uw kenmerk 4445445/20190326/HK waarin u ons informeert over het conceptvoorstel en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij stellen het op prijs dat u ons om een inhoudelijke reactie vraagt, ondanks het feit dat het opstellen van deze reactie onder hoge tijdsdruk moest plaatsvinden. Hierna gaan wij in op uw uitnodigingskader en de visie van IJsselstein daarop en op de toekomst van de polder Rijnenburg.

Als gemeente IJsselstein onderschrijven wij de urgentie dat ook de gemeente Utrecht een bijdrage dient te leveren aan de opwerkking van duurzame energie. Ons inziens mag het energielandschap Rijnenburg echter de gewenste woningbouwontwikkeling vanuit het zuiden niet in de weg staan. Vanuit dit oogpunt achten wij de realisatie van windturbines 8 tot 11 uit het voorstel niet wenselijk. Anderzijds kan de realisatie van windturbines 4 tot en met 7 ons inziens plaatsvinden mits deze de woningbouwontwikkeling niet hinderen en kunnen de windturbines 1 tot en met 3 zonder meer gerealiseerd worden. Als laatste zien wij voor de ontwikkelingen van zonnevelden minder belemmeringen door de beperktere impact op de omgeving. De realisatie van deze zonnevelden kan dan ook plaats vinden zolang gefaseerde woningbouw mogelijk blijft. Hierbij is het wel belangrijk om te kijken naar de mogelijkheden om in de toekomst over te schakelen van “zon op land” naar “zon op dak”.

Woningbouw heeft prioriteit
In de regio U10 is er grote behoefte aan ruim 100.000 nieuwe woningen. Deze woningen moeten met name in en rondom grote steden gebouwd worden. De polder Rijnenburg is een gebied dat uitermate geschikt is om een groot deel van deze woningbouwopgave te realiseren. Het gebied is door zowel de provincie, gemeente en de regio hiervoor bestempeld. Wij roepen uw college op om nu te starten met de ontwikkeling van woningbouw in Rijnenburg. Zodat er uiterlijk begin 2030 gestart kan worden met de daadwerkelijke bouw van woningen. Wij verzoeken u aan de realisatie van woningbouw in dit gebied vanaf heden zeer hoge prioriteit te geven.

In regionaal verband werken 16 gemeenten samen aan het opstellen van een regionale energiestrategie (RES). Ook staat de regio U10 de komende jaren ook voor andere grote opgaven op gebied van wonen, mobiliteit, economie en het effect van de realisatie van deze opgaven op het landschap. In regionaal verband werken 16 gemeenten samen aan het opstellen van het ruimtelijk economisch programma (REP). Hierin moet voor deze vijf opgaven (wonen, werken, mobiliteit, energie en landschap) een gezamenlijke visie voor de toekomstige ontwikkeling van de regio gevormd worden. Ons college streeft nadrukkelijk naar no-regret maatregelen. Omdat woningbouw prioriteit

De gemeente IJsselstein gebruikt uw persoonsgegevens uitsluitend voor het doel waarvoor zij zijn verstrekt.
Voor meer informatie daarover kunt u contact opnemen met de behandelend ambtenaar van onze gemeente.

heeft, zijn naar onze mening alleen die vormen van energie opwekking mogelijk die de bouw van woningen vanaf 2030 niet in de weg staat of vertraagt.

De bouw van de woningen kan het beste ontwikkeld worden vanuit het zuiden richting het noorden, zoals ook in het merendeel van de scenario's is weergegeven. De bewoners van de nieuwe wijk kunnen dan gebruik maken van de bestaande voorzieningen van onze stad, zoals sportverenigingen en winkels. De bouw van nieuwe woningen draagt bij aan de leefbaarheid en vitaliteit van onze stad. Met de start van de woningbouw in het zuiden wordt de exploitatie van de noordelijk gelegen windturbines langer mogelijk.

Energielandschap als belangrijke bouwsteen
In de rapportage "Energietransitie regio U16 – een verkenning van energiegebruik en potenties" opgesteld in het kader van de RES is duidelijk dat de energievraag van uw gemeente groter is dan dat er potentieel opgewekt kan worden. Wij begrijpen daarom dat u inzet op het inrichten van het pauzelandschap Rijnenburg als energielandschap. Daarmee neemt uw gemeente de verantwoordelijkheid in de energietransitie.

Tegelijkertijd moeten wij constateren dat er een groot spanningsveld aanwezig is in de voorliggende plannen. De ontwikkeling van windturbines en zonnevelden is voor een periode van ten minste 15 jaar, om te kunnen komen tot een haalbare business case. Gezien de noodzakelijke proceduretijd is de realisatie van het energielandschap ruim voor 2030 niet realistisch. Wij maken ons daarom zorgen over de haalbaarheid van uw plannen, als partijen onvoldoende de tijd krijgen om een energielandschap te exploiteren. Hierdoor is er geen haalbare business case te maken.

De aanleg van zonnevelden heeft een beperkte impact op invloed op de omgeving. Mits goed in het landschap ingepast is de zichtbaarheid, overlast en hinder voor de omgeving hooguit beperkt aanwezig. Ook vormen zonnevelden geen belemmeringen voor de gefaseerde ontwikkeling van woningbouw.

Voor de bouw van windturbines is er een duidelijk onderscheid te maken. In uw bijlage 1 "Visie en uitnodigingskader Energielandschap" d.d. 3-4-2019 schetst u een landschap met maximaal 11 windturbines. De verschillende locaties van de molens zijn op te delen in drie onderscheidende locaties. De eerste locatie is gelegen ten westen van de provinciale weg N228 – Meerndijk. Deze windturbines (nummers 1 t/m 3 op blz. 13 van bovengenoemde bijlage) kunnen zonder meer gebouwd worden. De windturbines (nummers 4 t/m 7) ten oosten van de provinciale weg N228 en ten zuiden van de rijksweg A12 kunnen ook gerealiseerd worden onder de voorwaarde dat deze de ontwikkeling van woningbouw vanaf 2030 niet mogen belemmeren. De windturbines ten zuiden van Rijnenburg (nummers 8 t/m 11), het dichtstbij IJsselstein kunnen niet worden gerealiseerd. Deze belemmeren de door ons voorgestelde woningbouw vanuit het zuiden. Uiteindelijk moet de gehele polder Rijnenburg ontwikkeld worden als woningbouwlocatie.

In uw uitnodigingskader geeft u aan dat windturbines ten miste op een afstand van 800 meter van de meest nabij gelegen woningen moeten staan. Ook geeft u aan dat de geluidsbelasting voor de woningen de Europese richtlijnen voor geluid van de WHO niet mag overschrijden. Wij onderschrijven deze uitgangspunten. Daarnaast geeft u aan dat er een protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen moet zijn en dat bewoners van de polders invloed moeten hebben om hinderlijke situaties te voorkomen. Verder dienen initiatiefnemers jaarlijks openbaar te rapporteren over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw. Wij onderschrijven deze uitgangspunten en hechten er belang aan dat in het definitieve uitnodigingskader geen onderscheidt wordt gemaakt tussen bewoners van de gemeente Utrecht en bewoners van omliggende gemeenten.

Landschap, natuur en recreatie
In de door u voorgestelde scenario's voor een energielandschap is ruimte voor de ontwikkeling van landschap en groen, de ontwikkeling van watergebonden natuur en de ontwikkeling van nieuwe recreatieve routes. Wij hechten grote waarde aan deze ontwikkelingen.

Uw plan voor de aanleg van een roeibaan heeft onze instemming. Een dergelijke grote waterpartij heeft meerdere voordelen. Zoals de naam al suggereert heeft het een sportieve en recreatieve functie. Daarnaast is een grote waterpartij ook geschikt voor waterberging in natte zowel als in droge perioden. De roeibaan draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de doelstellingen voor klimaatadaptatie. Het heeft landschappelijk en t.b.v. de woningbouwontwikkeling onze voorkeur als de roeibaan in het noorden van de polder Rijnenburg wordt aangelegd.

Wij roepen uw gemeente op om met de aanleg van natuur, recreatie en de roeibaan zo snel mogelijk aan de slag te gaan. U geeft in uw uitnodigingskader aan dat dergelijke voorzieningen deel uitmaken van het aanbod dat partijen kunnen doen aan uw gemeente om het energielandschap te realiseren. Door voor dit uitgangspunt te kiezen bestaat de kans dat dergelijke kosten intensieve maatregelen niet in de business case passen en niet of pas zo laat mogelijk gerealiseerd worden. Naar onze mening moeten dergelijke voorzieningen eerst of ten hoogste gelijktijdig met de aanleg van het energielandschap gerealiseerd worden.

Samenvatting
De voorkeur van de gemeente IJsselstein gaat ernaar uit dat uw gemeente samen met de regio prioriteit geeft aan een zo spoedig mogelijke start van de bouw van woningen vanuit het zuiden van de polder Rijnenburg. De voorbereidingen kunnen daarvoor nu opgestart worden. Dit betekent ons inziens dat er snel een stedenbouwkundige visie en een globale planning opgesteld moeten worden. Een en ander met betrokkenheid van de grondeigenaren. Wij willen graag met u in gesprek om concrete afspraken te maken over de ontwikkeling van woningbouw en de aanleg van het energielandschap. De aanleg van het energielandschap zonder woningbouw achten wij niet gewenst.

De aanleg van zonnevelden kan onder voorwaarde dat deze de bouw van woningen niet in de weg staat. Dergelijke zonnevelden kunnen ook een meer permanent karakter krijgen. Ook is het mogelijk om uiteindelijk over te schakelen van "zon op land" naar "zon op dak".

De bouw van windturbines is alleen mogelijk ten westen van de N228. Ten oosten van de N228 is het mogelijk de windturbines direct ten zuiden van de A12 te realiseren onder voorwaarde dat het de bouw van woningen niet in de weg staat. Voor windturbines in het zuidelijk gedeelte van de polder Rijnenburg achten wij ongewenst. De bouw van de eerste woningen moet plaatsvinden in het zuiden van de polder Rijnenburg. Uw doelstellingen voor natuur en recreatie ondersteunen wij van harte. Dergelijke initiatieven versterken de leefbaarheid van de stad en de regio.

Wij wensen u succes met het vervolg van de procedure. Wij roepen u op zorgvuldig om te blijven gaan met de belangen van burgers, omliggende gemeenten en de regio. De gemeente IJsselstein en de regio Lopikerwaard blijft dan ook graag in gesprek om in grote opgaves als woningbouw, mobiliteit en energie te zoeken naar een goede balans van lusten en lasten voor alle betrokkenen. Hierbij zullen zorgvuldige procedures en een realistische planning van groots belang zijn.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN IJSSELSTEIN,

de secretaris, de burgemeester,

E.D. Luchtenburg mr. P.J.M. van Domburg

gemeente
Montfoort

Ingekom
05 JUN 2019

Gemeente Utrecht
T.a.v. college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500CE UTRECHT

Uw kenmerk:	4445445/20190326/HK	Montfoort:	28 mei 2019
Zaaknummer:	704049		
Onderwerp:	Reactie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop		

Geachte collegeleden,

Op 4 april 2019 ontvingen wij uw brief, d.d. 3 april 2019 met uw kenmerk 4445445/20190326/HK waarin u ons informeert over het concept voorstel en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij stellen het op prijs dat u ons om een inhoudelijke reactie vraagt, ondanks het feit dat het opstellen van deze reactie onder hoge tijdsdruk moest plaatsvinden. Hierna gaan wij in op uw uitnodigingskader en de visie van Montfoort daarop en op de toekomst van de polder Rijnenburg en Reijerscop.

Energielandschap als belangrijke bouwsteen
In de rapportage "Energietransitie regio U16 – een verkenning van energiegebruik en potenties" opgesteld in het kader van de regionale energiestrategie is duidelijk dat de energievraag van uw gemeente groter is dan dat er potentieel opgewekt kan worden. Wij begrijpen daarom dat u inzet op het inrichten van het pauzelandschap Rijnenburg als energielandschap. Daarmee neemt uw gemeente de verantwoordelijkheid in de energietransitie en stelt uw gemeente voor om een belangrijke bijdrage te leveren aan de opgave die uit het concept klimaatakkoord op de regio afkomt.

Het college van Montfoort ziet de opgave voor het opwekken van duurzame energie ook voor haar gemeente. Uw gemeente heeft ervaring met een zorgvuldig proces van burgerparticipatie en het opstellen van een visie en uitnodigingskader voor een energielandschap. Graag gaan wij met u in gesprek over de mogelijkheden om het energielandschap van Reijerscop in een breder perspectief te plaatsen die gemeente overstijgend is. Wij staan open voor de mogelijkheid om te onderzoeken of de opwek van duurzame windenergie in de gehele polder Reijerscop mogelijk is.

Wij constateren dat er een groot spanningsveld aanwezig is in de voorliggende plannen. De ontwikkeling van windmolens en zonnevelden is voor een periode van ten minste 15 jaar, om te kunnen komen tot een haalbare business case. Gezien de noodzakelijke proceduretijd is de realisatie van het energielandschap voor 2030 niet realistisch. Wij maken ons daarom zorgen over de haalbaarheid van uw plannen, als partijen onvoldoende de tijd krijgen om een energielandschap in Rijnenburg te exploiteren. Hierdoor is er mogelijk geen haalbare businesscase te maken.

Wij hebben geen voorkeur voor een van de voorgestelde scenario's. De aanleg van zonnevelden heeft een beperkte impact op de omgeving. Mits het goed in het landschap wordt ingepast is de zichtbaarheid, overlast en hinder voor de omgeving hooguit beperkt aanwezig. Ook vormen zonnevelden geen belemmeringen voor de ontwikkeling van woningbouw, wel vormen zonnevelden een belemmering voor de landbouw.

Gemeente Montfoort | Kasteelplein 5 | 3417 JG Montfoort | Postbus 41 | 3417 ZG Montfoort
T 0348-476400 | F 0348-474214 | info@montfoort.nl

gemeente
Montfoort

In uw uitnodigingskader geeft u aan dat windmolens ten miste op een afstand van 800 meter van de meest nabij gelegen woningen moeten staan en dat gebruik gemaakt dient te worden van geluidsarme windturbines. Ook geeft u aan dat de geluidsbelasting voor de woningen de Europese richtlijnen voor geluid van de WHO niet mag overschrijden. Daarnaast geeft u aan dat er een protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen moet zijn en dat bewoners van de polders invloed moeten hebben om hinderlijke situaties te voorkomen. Verder dienen initiatiefnemers jaarlijks openbaar te rapporteren over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw. Het college van Montfoort onderschrijft deze uitgangspunten en hechten er belang aan dat in het definitieve uitnodigingskader geen onderscheid wordt gemaakt tussen bewoners van de gemeente Utrecht en bewoners van omliggende gemeenten. Voor wat betreft de maximale hoogte van de windturbines geven wij er de voorkeur aan om hoogte daarvan zo veel mogelijk te beperken. Voor kleinere windturbines is meer draagvlak en biedt bewoners de kans geleidelijk aan windturbines te wennen.

Aanvullend hecht het college van Montfoort er waarde aan dat omwonenden en grondeigenaren van omliggende gemeenten op gelijke wijze als omwonenden en grondeigenaren uit de gemeente Utrecht kunnen meedelen in de opbrengst uit het omgevingsfonds en sociale grondvergoedingen, en gecompenseerd worden voor overlast.

Het college van Montfoort staat positief tegenover het uitgangspunt dat gestreefd wordt naar ten minste 50% lokaal eigendom en lokale zeggenschap bij projecten. Het college van Montfoort gaat er vanuit dat bewoners, omwonenden en ondernemers uit omliggende gemeenten op gelijkwaardige wijze kunnen investeren in én deelnemen aan deze energiecoöperatie(s).

Landschap, natuur en recreatie
In de door u voorgestelde scenario's voor een energielandschap is ruimte voor de ontwikkeling van landschap en groen, de ontwikkeling van watergebonden natuur en de ontwikkeling van nieuwe recreatieve routes. Wij hechten grote waarde aan deze ontwikkelingen.

Uw plan voor de aanleg van een roeibaan heeft onze instemming. Een dergelijke grote waterpartij heeft meerdere voordelen. Zoals de naam al suggereert heeft het een sportieve en recreatieve functie. Daarnaast is een grote waterpartij ook geschikt voor waterberging. De roeibaan draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de doelstellingen voor klimaatadaptatie.

Wij roepen uw gemeente op om met de aanleg van natuur, recreatie en de roeibaan zo snel mogelijk aan de slag te gaan. U geeft in uw uitnodigingskader aan dat dergelijke voorzieningen deel uitmaken van het aanbod dat partijen kunnen doen aan uw gemeente om het energielandschap te realiseren. Door voor dit uitgangspunt te kiezen bestaat de kans dat dergelijke kosten intensieve maatregelen niet in de businesscase passen en niet of pas zo laat mogelijk gerealiseerd worden. Naar onze mening moeten dergelijke voorzieningen eerst of ten hoogste gelijktijdig met de aanleg van het energielandschap gerealiseerd worden.

Belang van zorgvuldige afweging in ruimtelijk economisch programma
De regio U10 staat de komende jaren ook voor andere grote opgaven op gebied van wonen, mobiliteit, economie en het effect van de realisatie van deze opgaven op het landschap. In regionaal verband werken 16 gemeenten samen aan het opstellen van het ruimtelijk economisch programma (REP). Hierin moet voor deze vijf opgaven een gezamenlijke visie voor de toekomstige ontwikkeling van de regio gevormd worden.

In de regio U10 is er behoefte aan 100.000 nieuwe woningen. Deze woningen moeten met name in en rondom grote steden gebouwd worden. De polder Rijnenburg is een gebied dat met de juiste ontsluiting uitermate geschikt is om een groot deel van deze woningbouwopgave te realiseren. In de polder Rijnenburg komen daardoor verschillende opgaven samen. Wij vragen uw college daarom bij het ontwikkelen van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop rekening te houden met de daadwerkelijke bouw van woningen in Rijnenburg vanaf 2030. Wij gaan er van uit dat mogelijke

gemeente
Montfoort

knelpunten tussen mobiliteit, woningbouw en energielandschap besproken zullen worden in het kader van het ruimtelijk-economisch programma.

Samenvatting
Het college van Montfoort kan zich vinden in de door de gemeente Utrecht geformuleerde uitgangspunten voor het uitnodigingskader. U heeft uitgebreide ervaring met het zorgvuldige proces van burgerparticipatie en het opstellen van een visie en uitnodigingskader. Graag gaan wij met u in gesprek om te onderzoeken of het haalbaar is het zoekgebied voor het energielandschap uit te breiden naar onze gemeente.

Wel vragen wij aandacht voor gelijke behandeling van omwonenden en grondeigenaren van het energielandschap, ongeacht in welke gemeente zij wonen. Het college van Montfoort heeft geen voorkeur voor een bepaald scenario en gaan ervan uit dat knelpunten tussen de ontwikkeling van het energielandschap en de ontwikkeling van woningbouw met de regiopartners besproken worden in kader van het ruimtelijk-economisch programma.

Uw doelstellingen voor natuur en recreatie ondersteunen wij van harte. Dergelijke initiatieven versterken de leefbaarheid van de stad en de regio.

Wij wensen u succes met het vervolg van de procedure. Wij roepen u op zorgvuldig om te blijven gaan met de belangen van burgers, omliggende gemeenten en de regio. Aangezien de regio meerdere grote opgaves heeft, die elke gemeente afzonderlijk niet kan oplossen. Zorgvuldige procedures en een realistische planning zijn daarbij van het grootste belang.

Meer informatie

Inlichtingen
Wellicht heeft u nog vragen of wilt u aanvullende informatie. In dat geval kunt u contact opnemen met J. Knopper via 0348-47 64 49 of j.knopper@montfoort.nl.

Reactiebrief
Wilt u zo vriendelijk zijn bij een reactie op deze brief te verwijzen naar ons zaaknummer.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT

de secretaris	de burgemeester
M.H. van der Veer	mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Gemeente Montfoort | Kasteelplein 5 | 3417 JG Montfoort | Postbus 41 | 3417 ZG Montfoort
T 0348-476400 | F 0348-474214 | info@montfoort.nl

Postbus 1 3430 AA **Bezoekadres** www.nieuwegein.nl
IBAN: NL49 BNGH 0285 0043 87 BIC: BNGHNL2G

Nieuwegein

MINUUT	COLL
BESCH	Copy t.b.v.:
Afschrift t.b.v.:	

Ruimtelijk Domein

Contactpersoon Renske van Rooijen
Telefoon 14 030
Fax
E-mail gemeente@nieuwegein.nl

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Datum 3 juni 2019
Uw kenmerk 445445/20190326/HK
Kenmerk
Zaaknummer 770933
Berichtnummer 653121
Onderwerp Reactie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

VERZONDEN - 4 JUNI 2019

Geachte collegeleden,

Op 4 april 2019 ontvingen wij uw brief, d.d. 3 april 2019 met uw kenmerk 4445445/20190326/HK, waarin u ons informeert over het concept voorstel voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij stellen het op prijs dat u ons om een inhoudelijke reactie vraagt, ondanks het feit dat het opstellen van deze reactie onder hoge tijdsdruk moest plaatsvinden.

In de bijlage bij deze brief vindt u het Raadsbesluit met daarin de reactie op uw concept voorstel voor Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Daarnaast vindt u hier ook, een door de raad aangenomen, motie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Ellie Liebregts
secretaris

Frans Backhuijs
burgemeester

Bijlagen Raadsbesluit & motie
Kopie aan Griffie

Nieuwegein

2019-172

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Nieuwegein;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 mei 2019;

gelet op het aangenomen amendement A45;

besluit:

1. Te constateren dat er in de Nieuwegeinse samenleving en de Nieuwegeinse gemeenteraad grote zorgen leven over en er onvoldoende draagvlak is voor het mogelijk plaatsen van windturbines in het gebied Rijnenburg en Reijerscop, waarbij een sterk geluid doorklinkt tegen de plaatsing van windturbines. Deze zorgen zijn in het participatieproces uitgebreid aan de orde geweest maar komen onvoldoende terug in het door het college van Utrecht opgestelde uitnodigingskader.

2. Bij de verdere uitwerking van de plannen voor het gebied Rijnenburg en Reijercop de volgende, voor de gemeente Nieuwegein randvoorwaardelijke punten mee te geven aan de gemeente Utrecht:

   A. Nieuwegein wil graag oplossingen voor de grote vraag naar woningen in deze regio, en ziet Rijnenburg als een belangrijke locatie voor woningbouw direct vanaf 2030.
   B. Gezien de grote behoefte aan woningbouw in de regio roepen wij Utrecht op zo snel mogelijk de voorbereiding te starten om geplande woningbouwontwikkelingdirect vanaf 2030 mogelijk te maken in dit gebied, waarbij het dan onder meer gaat om infrastructuur voor mobiliteit en het verwerven van de daartoe benodigde financiën.
   C. De realisatie van plannen van het pauzelandschap mag woningbouw in Rijnenburg op de (middel)lange termijn niet belemmeren of vertragen. Dat betekent onder andere dat het sluitend maken van de business case voor duurzame energie geen negatieve invloed mag hebben op de planning van de woningbouw direct vanaf 2030.
   D. Het ontwikkelen van het energielandschap gefaseerd uit te voeren en tussen de fases evaluatiemomenten in te bouwen om zo de effecten van plaatsing van zonnevelden te kunnen monitoren en/of onderzoek te doen naar vormen van duurzame energie anders dan windturbines en zonodig het uitnodigingskader tussentijds aan te passen.

E. Voor een invulling van het pauzelandschap te kiezen dat wel op draagvlak kan rekenen van de Nieuwegeinse samenleving en de Nieuwegeinse gemeenteraad.
F. Inwoners van Nieuwegein bij de verdere ontwikkeling van de polder breed en nauw blijven betrekken, zodat zij voldoende invloed kunnen hebben en het draagvlak onder de inwoners van Nieuwegein wordt vergroot.
G. Samen met de andere U16 gemeenten in te zetten op innovatie van duurzame energiebronnen en hierbij de best beschikbare technieken te eisen zodat de regionale ambities voor de energietransitie kunnen worden gerealiseerd.
H. Ervoor te zorgen dat het meedelen in de opbrengst van duurzame energie zich niet beperkt tot de gemeente Utrecht en dat inwoners van Nieuwegein dus kunnen meedelen in de opbrengst van het energielandschap.
I. Geen zonnepanelen op de Nedereindse plassen te realiseren, vanwege de recreatieve kwaliteit en de mogelijke effecten op fauna en biodiversiteit.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 29 mei 2019

Jolien Houtman
griffier

Frans Backhuijs
voorzitter

mgg

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ VSP NIEUWEGEIN

Lokale Vernieuwing

Groep Verdam

F. Verdam

VVD KIES VOOR DOEN

Nieuwegein

MOTIE

Versnellingsagenda wonen *"Pauzelandschap 2030"* polder Rijnenburg/ Reijerscop

"Zon Voorop"

aangenomen
18 voor
1 in tegen (SP, CU, PvdA, GL, D66)

De gemeenteraad van Nieuwegein, bijeen op woensdag 29 mei 2019

Constaterende dat:

- Het college van B&W van Utrecht in het AD van donderdag 4 april 2019 het voornemen heeft geuit om in 2021 te starten met de uitvoering en plaatsing van 11 windturbines (44 Mega Watt) van 225 meter hoog in de Polder Rijnenburg en Reijerscop;
- De windturbines minstens 15 jaar moeten blijven staan;
- Door plaatsing van de windturbines tot 2036 woningbouw niet of nauwelijk mogelijk is;
- M78 (2017-249) 22 juni 2017 door de gemeenteraad van Nieuwegein is aangenomen met het verzoek aan het college van Nieuwegein m.b.t. de regionale woningbouwopgaaf afspraken te maken met de U10/ 16 gemeenten *''mogelijk eerder dan 2030 te starten met woningbouw in Rijnenburg''.*

Overwegende dat:

- Utrecht de snelst groeiende regio en stad van Nederland is;
- Ruimte in de Utrechtse regio schaars is en daarom keuzes moeten worden gemaakt;
- Het Koersdocument van de Provinciale Staten van Utrecht vastgesteld op 10 december 2018 op basis van de Primos-prognose 2017 er ruimte moeten worden gezocht voor 57.000 - 76.000 extra woningen tot 2040, bovenop hetgeen reeds geprogrammeerd is in de PRS/PRV 2013-2028;
- Op basis van datzelfde Koersdocument het aantal woningen in de Provincie Utrecht tot 2040 met 124.000 - 142.000 moet groeien;
- Woningbouw in de Polder Rijnenburg en Reijerscop met +/- 7000 tot 24.000 woningen in deze behoefte kan voorzien;
- Uitstellen van de geplande woningbouw in de Polder Rijnenburg en Reijerscop de leefbaarheid, huur- en koopmarkt in omliggende gemeenten (*verdichting van binnensteden*) verder onder druk zet.

Draagt het College van B&W op om:

- het college van B&W van Utrecht aanvullend te informeren door het aanbieden van deze motie over het standpunt van de gemeenteraad van Nieuwegein:
  geen plaatsing van windturbines in de polder Rijnenburg en Reijerscop en te kiezen
  voor **Scenario 1 "Zon Voorop"**.

- de Provinciale Staten te verzoeken het Koersdocument welke is vastgesteld op 10 december 2018 versneld uit te laten voeren in de Polder Rijnenburg en Reijerscop.

VSP	Groep Verdam	Lokale Vernieuwing	VVD
Ton de Mol	Frank Verdam	Vincent Verhaar	Kelly Vizee

bijlage: Motie 78 (2017-249)

H. Bahktali Nieuwegein

Aangenomen (9 stemmen voor VVD, PvdA, SP/D.J. CDA, NU, VSP) M78

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ

REGIONALE WONINGBOUWOPGAAF

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DAG

De raad van de gemeente Nieuwegein in vergadering bijeen op 22 juni 2017

CONSTATERENDE:

- Gemeente Nieuwegein en IJsselstein onvoldoende beschikken over geschikte binnenstedelijke woningbouwlocaties om aan de huidige en toekomstige vraag aan woningen te voldoen.
- Gemeente Utrecht besloten heeft om tot 2030 geen woningbouw in Rijnenburg te starten.
- Rijnenburg in beeld is bij de provincie Utrecht als uitbreidingslocatie voor de langere termijn.
- De regio Utrecht economisch en qua inwonertal de sterkst groeiende regio is van Nederland.
- De vraag naar woningen eerder zal groeien dan dalen de eerste 15 jaar.

OVERWEGENDE;

- Er een grote woningbehoefte is in de regio Utrecht.
- Er een zeer grote behoefte is aan betaalbare woningen.
- Het aanbod van voldoende nieuwe woningen in Nieuwegein en IJsselstein te klein is.
- Het besluit van de gemeente Utrecht om voorlopig niet te starten met woningbouw in Rijnenburg het regionale woningtekort niet helpt.
- Het tekort aan woningen in de regio een verantwoordelijkheid is van de regio Utrecht.
- De regio Utrecht in regionaal verband (U10) en provincie afspraken dient te maken hoe aan de woningbehoefte in korte termijn en lange termijn voldaan kan worden.
- Toch te starten met woningbouw in Rijnenburg een bijdrage levert aan het oplossen van het woningtekort.
- Nieuwegeiners een grote affiniteit hebben met Rijnenburg

Verzoekt het college:

Om in regionaal verband (U10 en provincie) een woningbouwmonitor op te laten stellen om de woningbehoefte op de korte en lange termijn regionaal in kaart te brengen.
Aan de hand van deze monitor regionaal (gemeente Utrecht, regio (U10) en provincie) afspraken te maken over planning en bouwlocaties en daar nadrukkelijk de mogelijkheid te betrekken om eerder dan 2030 te starten met woningbouw in Rijnenburg in relatie tot het pauzelandschap.
De raad in het najaar van 2017 te informeren over de resultaten.
Deze motie direct onder de aandacht te brengen van de gemeenteraad en het college van de gemeente Utrecht, deelnemers U10 en de provincie en zo spoedig mogelijk het overleg te starten met de gemeente Utrecht, deelnemers U10 en de provincie Utrecht.

En gaat over op de orde van de dag.

Nieuwegein

Henk Jan Schat	Ton de Mol	Casper Langerak	Gerben Horst
VVD Nieuwegein	VSP	PvdA	CDA

PROVINCIE :: UTRECHT

Ingekomen PLC d.d.
29 MEI 2019

Gemeente Utrecht
Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

DATUM	28 mei 2019	TEAM	SGU
NUMMER	81F23DCB	REFERENTIE	R.J. Poort
UW BRIEF VAN	3 april 2019	DOORKIESNUMMER	06-18300527
UW NUMMER	4445445/20190326/hk	E-MAILADRES	ruud.poort@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	motie	ONDERWERP	Motie Zienswijze Energielandschap Rijnenburg

Geachte heer, mevrouw,

Op 3 april bood u het conceptvoorstel "visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop" aan met verzoek om reactie. Het college van Gedeputeerde Staten is momenteel "demissionair" en heeft op 16 april besloten een formele reactie aan het nieuwe college te laten.
Op 27 mei hebben Provinciale Staten bijgevoegde motie aangenomen. Deze motie geeft de mening van Provinciale Staten weer over het door u toegezonden conceptvoorstel. Hierbij brengen wij u in kennis van het standpunt van Provinciale Staten.

Hoogachtend,

dr. R.J. Poort
Adjunctgriffier Provinciale Staten van Utrecht

Statengriffie
Archimedeslaan 6
Postbus 80300, 3508 TH Utrecht
T 030-2589111

M20

PvdA CDA GROENLINKS D66 ChristenUnie

Motie Zienswijze Energielandschap Rijnenburg

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op maandag 27 mei 2019

Gelezen de brief d.d. 3 april 2019 van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht met als onderwerp "Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop".

Constaterende
- dat de gemeente Utrecht de provincie, op 3 april 2019, in de gelegenheid heeft gesteld om vóór 31 mei aanstaande een reactie te geven op de 'Raadsbrief Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop';
- dat Gedeputeerde Staten (GS) een 'Eerste reactie op conceptplan energielandschap Rijnenburg' heeft gezonden naar Provinciale Staten (PS) met de mededeling dat motie 96 en motie 116A daarmee zijn afgedaan;
- dat GS daarnaast aangeeft dat een reactie op het conceptplan Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop pas komt na de vorming van een nieuw college;

Overwegende
- Dat de provincie Utrecht een grote opgave heeft met hernieuwbare energie-opwekking en daarin achter loopt op haar eigen doelstellingen;
- Dat grootschalige hernieuwbare energie-opwekking cruciaal is voor de omslag naar een duurzame energievoorziening;

Voorts overwegende
- Dat de Staten van Utrecht deze periode een besluit zullen nemen over nieuwe grootschalige woningbouwlocaties voor de lange termijn woningbouwopgave, om invulling te geven aan de woningbehoefte voor de lange termijn;
- Dat er naar verwachting een grote maatschappelijke behoefte blijft aan betaalbare woningen in- en nabij de stad Utrecht en dat Rijnenburg een potentiële grootschalige woningbouwlocatie is;

Spreekt als haar mening uit:
- Dat de polder Rijnenburg zich goed leent voor grootschalige winning van schone energie en zo een belangrijke bijdrage kan leveren aan de energieopgave;
- De huidige plannen van de gemeente Utrecht voor het energielandschap in Rijnenburg te steunen en waar mogelijk de realisatie ervan te willen bespoedigen;
- Dat er in de uitwerking geluidarme windmolens, een systeem van monitoring en klachtenbehandeling en een goed uitgewerkt plan voor participatie dient worden geëist;
- Dat planontwikkeling van de polder Rijnenburg en Reijerscop voor de lange termijn integraal inhoud en vorm moeten krijgen, rekening houdende met groen, recreatie, grootschalige winning van schone energie en de mogelijkheid voor grootschalige woningbouw na 2030;
- Dat besluitvorming over lange termijn woningbouwontwikkeling in de provincie plaats zal vinden in het kader van onder andere de Omgevingsvisie en zal worden uitgewerkt in nauwe samenwerking

met de gemeenten;

• Dat in afwachting daarvan woningbouw in Rijnenburg vanaf 2030 (gefaseerd) mogelijk moet blijven, waarbij tijdige ontsluiting met hoogwaardig openbaar vervoer van groot belang is;

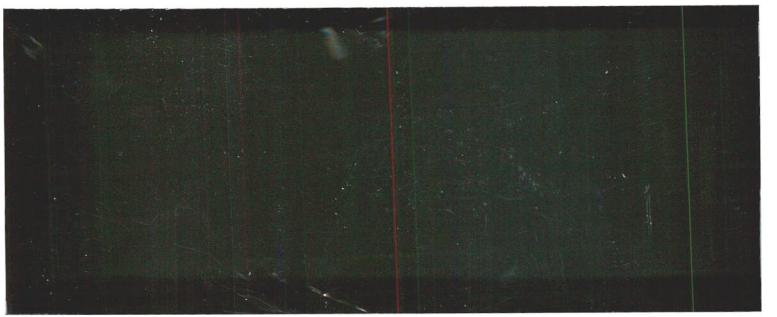
en verzoekt de griffie deze uitspraak, als reactie van Provinciale Staten, door te geleiden naar het college van B&W van de gemeente Utrecht.

En gaat over tot de orde van dag.

Partij van de Arbeid	CDA	GroenLinks	D66	CU
Rob van Muilekom	Tineke Koelewijn	Jeroen Bart	Marc de Droog	Jeroen van Oort

provincie :: Utrecht

Postbus 80300, 3508 TH Utrecht

TNT
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

gemeente
WOERDEN

De Bleek 10
3447 GV Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Telefoon 14 0348
Fax (0348) 42 84 51
stadhuis@woerden.nl
www.woerden.nl

BTW-nummer
NL0017.21.860.B.02
KvK-nummer
50177214
IBAN-nummer
NL41BNGH0285009672

College van burgemeester en wethouders van de Gemeente Utrecht
T.a.v. Burgemeester en wethouders
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Onderwerp: Reactie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Uw Kenmerk: 445445/20190326/HK	Uw brief van: 3 april 2019 geregistreerd onder nr.: Volgt	Datum 11 juni 2019
Ons Kenmerk	Doorkiesnummer/Behandeld door:	Verz. 12 juni 2019
19U.09376	8699 / K. Beek	

Geachte collegeleden,

Op 4 april 2019 ontvingen wij uw brief, d.d. 3 april 2019 met uw kenmerk 4445445/20190326/HK waarin u ons informeert over het concept voorstel en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij stellen het op prijs dat u ons om een inhoudelijke reactie vraagt. In deze brief gaan wij in op het uitnodigingskader, de visie van het college van Woerden op het energielandschap en de zorgen die spelen in onze raad. Tijdens de raadsbehandeling bleek dat veel gemeenteraadsleden in Woerden zeer bezorgd zijn dat inwoners nauwelijks of niet bij het maken van de plannen betrokken zijn geweest. Ook heeft het energielandschap naar mening van een deel van de raad te veel impact op het landschap, de biodiversiteit en op het woongenot van inwoners van met name Harmelen en Reijerscop. Een minderheid van de raad heeft daarom voorkeur voor scenario 1, zonder windturbines. Een meerderheid van de raad kan zich vinden in het voorstel van het college om geen voorkeur voor een scenario uit te spreken.

Energielandschap als belangrijke bouwsteen
In de rapportage “Energietransitie regio U16 – een verkenning van energiegebruik en potenties” opgesteld in het kader van de regionale energiestrategie is duidelijk dat de energievraag van uw gemeente groter is dan dat er potentieel opgewekt kan worden. Wij begrijpen daarom dat u inzet op het inrichten van het pauzelandschap Rijnenburg als energielandschap. Daarmee neemt uw gemeente de verantwoordelijkheid in de regionale energietransitie en stelt uw gemeente voor om een belangrijke bijdrage te leveren aan de opgave die uit het concept klimaatakkoord op de regio afkomt.

Uitnodigingskader voor zon en wind
Ten aanzien van de aanleg van zonnevelden is overlast en hinder voor de omgeving hooguit beperkt aanwezig, mits zonnevelden goed in het landschap zijn ingepast. Daarnaast is het onze aanbeveling om binnen bestaand stedelijk gebied het potentieel van zon-op-daken ten volle te benutten.

De zichtbaarheid van windturbines is groter, de windturbines grijpen in op het bestaande open polderlandschap. Wij vragen aan u om bij de inrichting van het energielandschap de mogelijke toekomstige ontwikkelingen op het gebied van windenergie in aangrenzende gebieden van Woerden niet te beperken. Tevens vragen wij u om mogelijke planschade voor bewoners van Woerden te voorkomen.

In uw uitnodigingskader geeft u aan dat windturbines ten minste op een afstand van 800 meter van de meest nabijgelegen woonwijk moeten staan en dat gebruik gemaakt dient te worden van geluidarme windturbines. Ook geeft u aan dat de geluidsbelasting voor de woningen de Europese richtlijnen voor geluid van de WHO niet mag overschrijden. Daarnaast geeft u aan dat er een protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen moet zijn en dat bewoners van de polders invloed moeten hebben om hinderlijke situaties te voorkomen. Verder dienen initiatiefnemers jaarlijks openbaar te rapporteren over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw.

Wij hechten belang aan de openbare rapportage over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw en dat in het definitieve uitnodigingskader geen onderscheid wordt gemaakt tussen bewoners van de gemeente Utrecht en bewoners van omliggende gemeenten. Voorts vragen wij uw nadrukkelijke aandacht voor overlast voor de bewoners in zowel het Harmelense als Utrechtse deel van Reijerscop en vragen u te overwegen hun belangen als ‘woonwijk’ mee te wegen en niet als ‘zelfstandige woningen’. Wat betekent dat we u vragen een afstand van 800 meter in plaats van 400 meter tot windturbines in acht te nemen.

Participatie en deelname in projecten
Wij gaan er van uit dat, in lijn met de Omgevingswet, bij het ontwikkelen van concrete projecten een participatieproces plaats vindt door initiatiefnemers en dat de gemeente Utrecht hierop toeziet.

Aanvullend hecht het college van Woerden er waarde aan dat omwonenden en grondeigenaren van omliggende gemeenten op gelijke wijze als omwonenden en grondeigenaren uit de gemeente Utrecht kunnen meedelen in de opbrengst uit het omgevingsfonds en sociale grondvergoedingen, en gecompenseerd worden voor overlast. Het college van Woerden staat positief tegenover het uitgangspunt dat gestreefd wordt naar ten minste 50% lokaal eigendom en lokale zeggenschap bij de voorgestelde projecten. Het college van Woerden gaat er vanuit dat bewoners, omwonenden en ondernemers uit omliggende gemeenten op gelijkwaardige wijze kunnen investeren in en deelnemen aan deze energiecoöperatie(s).

Landschap, groen, recreatie en waterberging
In de door u voorgestelde scenario’s voor een energielandschap is ruimte voor de ontwikkeling van landschap en groen, de ontwikkeling van watergebonden natuur en de ontwikkeling van nieuwe recreatieve routes. Wij hechten grote waarde aan deze ontwikkelingen, zeker waar ze aansluiten op het regionale netwerk.

Uw plan voor de aanleg van een roeibaan heeft onze instemming. Een dergelijke grote waterpartij heeft meerdere, ook regionale, voordelen. Zoals de naam al suggereert heeft het een sportieve en recreatieve functie. Daarnaast is een grote waterpartij ook geschikt voor waterberging in natte en droge perioden. De roeibaan draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de doelstellingen voor klimaatadaptatie.

Wij roepen uw gemeente op om met de aanleg van natuur, recreatie en de roeibaan zo snel mogelijk aan de slag te gaan. U geeft in uw uitnodigingskader aan dat dergelijke voorzieningen deel uitmaken van het aanbod dat partijen kunnen doen aan uw gemeente om het energielandschap te realiseren. Door voor dit uitgangspunt te kiezen bestaat de kans dat dergelijke kosten-intensieve maatregelen financieel niet haalbaar blijken of laat gerealiseerd worden. Naar onze mening moeten dergelijke voorzieningen eerst of ten hoogste gelijktijdig met de aanleg van het energielandschap gerealiseerd worden.

Belang van zorgvuldige afweging in ruimtelijk economisch programma
De regio U10 staat de komende jaren ook voor andere grote opgaven op gebied van wonen, mobiliteit, economie en het effect van de realisatie van deze opgaven op het landschap. In regionaal verband werken 16 gemeenten samen aan het opstellen van het ruimtelijk economisch programma (REP). Hierin moet een voor deze vijf opgaven een gezamenlijke visie voor de toekomstige ontwikkeling van de regio gevormd worden.

In de regio U10 is er behoefte aan 100.000 nieuwe woningen. Deze woningen worden tot 2030 met name in bestaand stedelijk gebied gebouwd. De polder Rijnenburg is een gebied dat met de juiste ontsluiting uitermate geschikt is om een groot deel van deze woningbouwopgave te realiseren. In de polder Rijnenburg komen daardoor verschillende opgaven samen. Wij vragen uw college daarom bij het ontwikkelen van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop rekening te houden met de daadwerkelijke bouw van woningen in Rijnenburg vanaf 2030. Wij gaan er van uit dat mogelijke knelpunten tussen mobiliteit, woningbouw en energielandschap besproken zullen worden in het kader van het ruimtelijk-economisch programma.

Ondanks de inzet van de gemeente Utrecht om een uitgebreid en zorgvuldig proces te doorlopen, constateert het college van Woerden dat het niet gelukt is om alle inwoners van Woerden te bereiken. Dit levert ook bij ons gesprekken op met inwoners en de gemeenteraad over de wijze waarop de participatie met inwoners is ingericht. Het college betreurt dit, tegelijk toont dit nogmaals het belang van draagvlak aan bij de energietransitie. Wij roepen u op zorgvuldig om te gaan met de belangen van burgers en omliggende gemeenten bij het vervolgproces voor Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Zorgvuldige procedures en een realistische planning zijn daarbij van het grootste belang. Wij wensen u succes met het vervolg van de procedure.

Het college van burgemeester en wethouders,

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
Per mail: duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

Datum 17 mei 2019	**Behandeld door** [redacted]	**Telefoonnummer** 020 [redacted]
Kenmerk 12493/OM/EK	**Onderwerp** Reactie op concept Visie Rijnenburg	**E-mail** [redacted]@bpd.n

Geacht College,

Onlangs heeft u het concept van de *Visie en uitnodigingskader Energielandschap* voor de polders Rijnenburg en Reijerscop gepresenteerd. Als belanghebbenden in het gebied willen wij hierop graag reageren. Wij zijn een consortium van institutionele (pensioen)beleggers, corporaties, ontwikkelaars en bouwers. Samen bezitten wij circa 70 procent van de grond in de polder Rijnenburg.

In de afgelopen 20 jaar hebben wij gronden verworven in dit gebied. Dit deden wij met de veronderstelling dat woningbouw in de polder binnen enkele jaren mogelijk zou worden. Zoals dit was aangegeven in de Structuurvisie en de gemeentelijke plannen.

Mede door de financiële crisis kwam dat er niet van. Gelukkig is de crisis inmiddels enkele jaren achter de rug en is de markt veranderd. Onder andere omdat de woningbouw heeft stilgelegen, is de druk op de woningmarkt toegenomen. De vraag naar betaalbare woningen, in zowel het sociale als middenhuursegment en de betaalbare koop, is groter dan het aanbod.

Wij hebben gepleit voor een gebied waar ruimte is voor energieopwekking en voor wonen, recreatie en natuur. De afgelopen twee jaar hebben wij meegewerkt aan de uitwerking van een aantal scenario's voor dit gebied, waarin de energie-ambities én het realiseren van meer betaalbare woningen gerealiseerd zouden kunnen worden. Wij vinden het jammer dat onze aanbevelingen niet of nauwelijks meegenomen zijn in de huidige visie van de gemeente Utrecht. Wij menen dat als het gebied uitsluitend met de opwekking van energie wordt ingevuld, woningbouw de komende 20 jaar feitelijk is uitgesloten.

Net als de gemeente onderschrijven wij het belang van een duurzame leefomgeving. Tegelijkertijd willen wij graag werken aan het realiseren van meer betaalbare woningen in de gemeente én provincie Utrecht. Recent hebben marktpartijen hierover bijvoorbeeld al afspraken gemaakt in het Biedboek Middenhuur met de Provincie Utrecht. Ook zijn een aantal van ons actief betrokken bij het vormgeven van het Stadsakkoord van de gemeente Utrecht.

Wij nodigen de gemeente Utrecht daarom ook graag uit om met de belanghebbenden in gesprek te gaan. Samen willen wij werken aan een scenario dat leidt tot het ontstaan van een nieuwe, betaalbare én duurzame woonomgeving. Een omgeving die in de nabije toekomst permanent energie-opwekkend kan zijn en waar mensen met verschillende achtergronden en financiële mogelijkheden kunnen wonen.

Wij denken dat we door samenwerking kunnen komen tot een duurzaam, kwalitatief hoogwaardig nieuw woongebied voor de bewoners van Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein. En natuurlijk werken wij graag mee aan het uitwerken van een concreet voorstel.

Bijgevoegd vindt u een bijlage waarin wij als consortium iets uitgebreider betogen waarom wij u willen uitnodigen om op korte termijn met ons in gesprek te gaan.

Hoogachtend,
Namens het consortium grondeigenaren Rijnenburg,

2E

drs. H.H. Janssen
Directeur BPD Regio Noord-West

Bijlage

Historie
Voor wij ingaan op uw plannen voor een energielandschap willen wij eerst toelichten waarom wij ooit grondposities in Rijnenburg hebben ingenomen. In de tweede helft van de jaren '90 werd voor het eerst gesproken over de ontwikkeling van Rijnenburg als nieuw woongebied om – na afronding van de ontwikkeling van Leidsche Rijn – in de toekomst te blijven voorzien in de verwachte vraag naar woningen. Bij de gemeentelijke herindeling van 2001 werden de gemeenten Utrecht en Vleuten – De Meern samengevoegd. Ook werd het Nieuwegeinse deel van Rijnenburg bij de nieuwe gemeente Utrecht gevoegd om toekomstige demografische en economische groei van de stad Utrecht mogelijk te maken. Om deze reden hebben wij destijds grondposities ingenomen.

Waar staan we nu
Wij willen nog steeds nieuwe woongebieden creëren, waarin plek is voor mensen met verschillende achtergronden. Gebieden waar voorzieningen goed bereikbaar zijn en waar ruimte is voor recreatie en ontspanning. De maatschappelijke uitdagingen van vandaag de dag zijn daar echter wel bijgekomen. Zoals de energietransitie, waarbij wij langzaam overgaan naar fossielvrije energie. Of de forse druk op de woningmarkt, waarbij met name de betaalbaarheid van woningen voor middeninkomens (huur en koop) en de beschikbaarheid van voldoende sociale huurwoningen onder grote druk staan. Dit zijn thema's die ook de komende tijd blijven spelen. Zeker in een stad als Utrecht, waar uit alle onderzoeken blijkt, dat er een snelle, grote groei van de bevolking plaatsvindt die ook in de komende jaren aan zal houden.

De klimaatproblematiek vraagt onze volle aandacht. Voor ons is het geen vraag of de energietransitie plaats moet vinden. Ook bestaat er voor ons geen twijfel dat woningen energieneutraal moeten zijn in de nabije toekomst óf dat woongebieden in de toekomst energie moeten opleveren.
In het licht van het klimaatvraagstuk begrijpen wij dan ook de zoektocht van de gemeente Utrecht naar mogelijkheden om de energietransitie zo snel mogelijk vorm te geven. Dat daarvoor de polder Rijnenburg een goede gelegenheid biedt, bestrijden wij niet zozeer. Waar wij echter moeite mee hebben, is de eenzijdige invulling van het gebied.

Wij hebben vanaf 2017 constructief deelgenomen aan het participatietraject in het kader van een toekomstig energielandschap. Daarin diende, mede naar aanleiding van uitspraken van de gemeenteraad, ook scenario's in beeld te worden gebracht die woningbouw in de toekomst mogelijk zouden houden. De uitwerking die nu gepresenteerd wordt, voldoet daar niet of nauwelijks aan.

De gemeente stelt dat na 2030 woningbouw een mogelijkheid is. Wij verwachten met de komst van windmolens dat 2040 een meer reëel tijdspad is. In de potentiële positionering van de windmolens is geen rekening gehouden met de realisatie van woningbouw op korte termijn. Wij hebben benadrukt dat het de grote voorkeur heeft - vanuit infrastructurele en bouwtechnische redenen - om met woningbouw in het centrale deel van de polder te beginnen. Hier liggen de meer zandige gronden waarop woningbouw mogelijk is en is de aansluiting op bestaande (OV) infrastructuur in met name Nieuwegein relatief eenvoudig. Met de huidige keuze maakt u een dergelijk scenario voor de komende 20 jaar op voorhand onmogelijk.

De gemeente lijkt daarbij voorbij te gaan aan zorgen die er bestaan ten aanzien van geluidsoverlast en gezondheidsrisico's ten gevolge van de windmolens. Dit geldt voor zowel potentiële bewoners in de toekomst, als voor omwonenden die daar mogelijk al direct hinder van zouden kunnen ondervinden. In deze verwijzen u graag naar het volledige rapport van DGMR, d.d. 2 oktober 2018.

Een ander belangrijk punt is de natuuromgeving en de recreatie in het gebied, ook in relatie tot de financiële haalbaarheid. U schetst de potentie van het energielandschap om de natuurwaarden in het gebied te versterken en recreatiemogelijkheden te vergroten. Daarbij wordt een ruimtereservering voor een roeibaan meegenomen. Een voorziening waarvan eerder is berekend dat dit tientallen miljoenen euro's kost.

Wij zijn voorstander van dergelijke ambities en menen zelfs dat die een belangrijke bijdrage zouden kunnen leveren aan een duurzame, kwalitatief hoogwaardige woonomgeving in de toekomst. Wij zijn er echt van overtuigd dat met de exploitatie van wind- en zonne-energie dergelijke ambities niet dichterbij komen. Tijdens de participatierondes hebben wij gewezen op de financiële (on)haalbaarheid van de plannen ten aanzien van een beoogd energielandschap. Vaak is van gemeentezijde daarop aangegeven dat op een later moment een doorrekening zou worden toegevoegd. Dit is niet gebeurd. Ook ten aanzien van de nu gepresenteerde voorkeursvariant ontbreekt de financiële onderbouwing.

Hoe nu verder?
Wij hebben veel waardering voor het feit dat uw college zich buigt over de vraag hoe de energietransitie in Utrecht vorm kan krijgen. Ambities om Utrecht in de toekomst klimaatneutraal te maken, onderschrijven wij. Ook het streven naar uitbreiding van de woningvoorraad om in de grote vraag naar betaalbare woningen te voorzien sluit naadloos aan bij onze ambities. Het ligt voor ons daarbij voor de hand om maximaal in te zetten op binnenstedelijke verdichting. Sterker nog: alle partijen in ons consortium zijn op grote en kleine schaal actief in (her)ontwikkeling en transformatie van binnenstedelijke locaties. En dat zullen wij de komende decennia volop blijven.

Wij menen dat daarmee niet aan alle toekomstige vraag naar woningen kan worden voldaan, zowel kwantitatief als kwalitatief. Zowel in het kader van betaalbaarheid als het tegemoet komen aan een diversiteit in de vraag – van appartementen en stadswoningen tot woningen in een meer suburbane setting – is het van essentieel belang ook locaties als Rijnenburg voor woningbouw in te zetten. Investeringen in het kader van bereikbaarheid en duurzame mobiliteit zijn daarbij essentieel, vanaf het begin. Dat geldt overigens evenzeer voor binnenstedelijke locaties. Daar verdichten betekent evengoed investeren in nieuwe en het opwaarderen van bestaande infrastructuur.

Gelukkig stelt u in uw visie ook dat woningbouw op beperktere schaal al wel mogelijk zou moeten zijn. Wij denken dat we daaruit kunnen concluderen dat u het op sommige punten met ons eens bent en dat dit wellicht de opening voor een gesprek is om te kijken hoe we verder kunnen praten. Dat dit uitgangspunt als basis zou kunnen dienen. Wij lichten hieronder dit uitgangspunt toe.

Naar een permanent duurzaam, energieopwekkend woonlandschap
Tot op heden heeft het gevolgde participatie traject vooral het karakter gehad van een serie bijeenkomsten waarin belanghebbenden, waaronder ons consortium, ideeën, suggesties, zorgen en aandachtspunten konden uiten. Wat nu voorligt is een nieuwe, niet in de participatierondes besproken variant waarin veel van de door ons gemaakte opmerkingen en gedane suggesties niet zijn terug te vinden.

Wat ons betreft is het daarom nu tijd om een daadwerkelijke dialoog met alle belanghebbenden te voeren mede in het kader van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2020-2040. Gemeenten, Waterschap, Initiatiefnemers, omwonenden en wij als grondeigenaren. Wij nodigen u uit om een dergelijke dialoog met ons te voeren. Een dialoog die wat ons betreft zou kunnen resulteren in overeenstemming over de ontwikkeling van een energie- én woonlandschap. Waarbij het gemeentelijk woonbeleid het uitgangspunt is. Meer betaalbare huurwoningen in de stad, een betere spreiding van de sociale woningbouw naar een overall gemiddelde van 35% en maximale inzet op fietsbereikbaarheid, OV en alternatieve vormen van vervoer (mobility as a service, zelfrijdende elektrische auto's etc.).

Het is voor ons daarbij vanzelfsprekend dat het woonlandschap Rijnenburg energie-opwekkend zal zijn. Voor ons betekent dat extreem energiezuinige woningen, maar ook extra opwekking van duurzame energie. Daarbij vinden wij zonne-energie het meest realistisch maar sluiten wij niet uit dat daar in overleg met alle belanghebbenden ook eventueel windmolens – slim en zorgvuldig gepositioneerd – voor een bepaalde tijd onderdeel van uit kunnen maken.

En, zoals eerder opgemerkt, ook mogelijkheden voor recreatie en versterking van het landschap horen voor ons bij een kwalitatief hoogwaardig woongebied. Wij denken dat in combinatie met woningbouw, de kansen voor landschap en recreatieve mogelijkheden juist toenemen. Zelfs een roeibaan zou dan, in combinatie met waterberging voor het hele gebied, een realistische ambitie kunnen zijn.

Tot slot
Wij zijn in onze reactie niet uitputtend geweest. Het zal u duidelijk zijn dat wij kanttekeningen plaatsen bij de variant van het energielandschap die u nu naar buiten hebt gebracht. Wij roepen u, en via u de Utrechtse gemeenteraad op, nu te starten met een dialoog waarin vanuit verschillende belangen aan een gezamenlijk gedragen visie voor Rijnenburg wordt gewerkt. Wanneer we daar nu aan beginnen zou het mogelijk moeten zijn in de komende jaren energie-opwekking in Rijnenburg te starten en rond 2026 – met alle onderzoek, afstemming en planvorming die dat nog vraagt – een begin te maken met de realisatie van een permanent duurzaam, energieopwekkend woonlandschap Rijnenburg.

Gemeente Utrecht
t.b.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Rotterdam/Utrecht, 20 mei 2019

Telefoon: 06 2E
Kenmerk: JV

Zienswijze op visie en uitnodigingskader energielandschap Rijnenburg

Geacht College van Burgemeester en Wethouders,

Op 3 april 2019 heeft uw College de plannen voor de ontwikkeling van een energielandschap in de polders Rijnenburg en Reijerscop gepresenteerd, in de vorm van een Conceptvisie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop en een Concept uitnodigingskader op hoofdlijnen. Hierin wordt een visie gepresenteerd op de ontwikkeling van een energielandschap met wind- en zonne-energie waarin toekomstige woningbouw niet wordt uitgesloten. Het uitnodigingskader geeft de eisen en wensen weer die de gemeente hanteert bij de beoordeling van de initiatieven die in dit kader worden ingediend.

Namens het 'consortium' ontwikkelaars Eneco, BHM Solar en Rijne Energie geven wij in deze brief graag onze zienswijze op de visie en het uitnodigingskader. Eneco, BHM Solar en Rijne Energie werken sinds 2016 samen en hebben een grote bijdrage geleverd in het participatieve proces om te komen tot verschillende ontwikkelscenario's voor het gebied. In deze zienswijze geven wij verder invulling aan het proces dat wij nodig achten voor de ontwikkeling en realisatie van een energielandschap.

<u>Visie energielandschap</u>

1. *Ambitie:* het College zet voor de polders Rijnenburg en Reijerscop een stevige ambitie neer waar wij als initiatiefnemers graag invulling aan geven. We streven daarbij naar een hoge energieopbrengst om zo een bijdrage te leveren aan de Utrechtse energieopgave. Wel is het voor ons belangrijk te blijven streven naar een goede balans tussen de leefbaarheid in en om het plangebied en de opwek van energie. Tevens denken we dat het belangrijk is rekening te houden met een toekomstige combinatie met woningbouw in Rijnenburg om de haalbaarheid en het langer duurzaam in stand houden van het energielandschap te bevorderen.

2. *Financiële onderbouwing en verwachtingen:* de visie geeft een breed pakket aan voorwaarden weer, waar door de initiatiefnemers bij de uitwerking van plannen invulling aan moet worden gegeven. Bijvoorbeeld een aantal bovenwettelijke maatregelen ten aanzien van de plaatsing van windmolens (afstand en geluid). Dit is dus een voorbeeld van de noodzaak om een goede balans te vinden in het gebied tussen de impact van de energie-installaties en de leefbaarheid. Daarnaast stelt u als eis de ontwikkeling van natuur en de verbetering van fiets- en wandelroutes. Wij zien hiervan de meerwaarde, zeker ook voor de bewoners van het gebied. Naar ons idee ontbreekt een onderbouwing van de gemeente hoe deze elementen in samenhang financieel moeten worden bezien. Anders gezegd, wat wordt er precies verwacht van initiatiefnemers in de uitwerking van de plannen? Welke elementen dienen geïncorporeerd te worden in de business case van wind- en zonne-energie en voor welke elementen neemt de gemeente Utrecht zelf de

verantwoordelijkheid? Graag zouden wij scherper krijgen wat er precies van ons als initiatiefnemers wordt gevraagd c.q. verwacht in de planuitwerking.

3. *Bouw- en onderhoudswegen in combinatie met fiets-* en *wandelroutes:* de visie noemt specifiek een aantal recreatieve verbindingen die verbeterd en/of toegevoegd dienen te worden, waarbij versterking van de Ringkade het meest wenselijk wordt geacht om zowel de aanleg van het energiepark als het recreatieve gebruik van de polder te faciliteren. Wij snappen deze wens en willen in onze planuitwerking trachten hier zo goed mogelijk invulling aan te geven. Tegelijkertijd betekent dit wel dat op voorhand al keuzes worden gemaakt ten aanzien van bijvoorbeeld het transport gedurende de bouwfase van het wind- en zonnepark. Dit lijkt ons geen goed idee, aangezien het lastig is om in deze vroege fase, zonder dat turbineposities en de locatie van zonnevelden bekend zijn, dit aspect al concreet uit te werken en vast te leggen. Ons advies zou hier zijn om de verbetering van fiets- en wandelroutes als ambitie en koppelkans te beschouwen maar niet als beperkende voorwaarde in de planuitwerking.

4. *Participatieplan:* in de visie staat vermeld dat voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure een participatieplan moet worden opgesteld door initiatiefnemers en stakeholders waarin een aantal zaken moet zijn opgenomen. Daarbij verwijst de visie onder meer naar de noodzaak van een regeling van vergoedingen voor grondeigenaren en omwonenden. Op dit punt adviseren wij een duidelijke knip te maken tussen deze twee categorieën (grondeigenaren en omwonenden). De manier waarop we afspraken maken met grondeigenaren over een verdeelsleutel kunnen we vastleggen in een participatieplan, echter bij het indienen van het initiatief is volgens het uitnodigingskader (zie ook punt 7 in deze reactie) al een afspraak met de grondeigenaren vereist. Wij stellen voor om in overleg met de grondeigenaren tot een verdeelsleutel te komen waarbij de vergoedingen op een eerlijke manier worden verdeeld onder de eigenaren. De wijze waarop we dit doen kan in het uiteindelijke participatieplan worden beschreven. Graag vernemen wij van u of dit een juiste interpretatie is van het uitnodigingskader.

   In het participatieplan staat naar ons idee centraal hoe wij in overleg met relevante stakeholders komen tot een nader uitgewerkt voorstel voor compensatie, waarbij omwonenden zonder grond jaarlijks een vergoeding ontvangen vanuit het windpark. Daarnaast lijkt het ons wenselijk dat, voordat het participatieplan wordt opgesteld, duidelijk is hoe met het rendement wordt omgegaan en wat de vertaling van ‘delen in de winst’ betekent. U benoemt daarbij onder de participatie-eisen specifiek inwoners en bedrijven. Bedoelt u dat deze doelgroepen via een energiecoöperatie kunnen delen in de winst of ook in een andere vorm?

5. *Gebruik Best Beschikbare Technieken (BBT):* als voorwaarde wordt gesteld dat er gebruik wordt gemaakt van de BBT op het gebied van windmolens om zo eventuele hinder zoveel mogelijk te voorkomen. Wij kunnen ons als initiatiefnemers prima vinden hierin. Wel vragen wij ons af op welke wijze door de gemeente wordt getoetst en beoordeeld op dit vlak. Graag zien wij hier een nadere uitwerking voor.

6. *Kostenverhaal op initiatiefnemers:* de afgelopen twee jaar is door alle partijen (gemeente en initiatiefnemers) veel werk verricht in het participatieve proces met stakeholders om te komen tot scenario’s en het concept uitnodigingskader. Ook in verdere planuitwerking zal er van alle partijen inzet, en hiermee kosten, worden gevraagd. Onduidelijk is welke kosten uiteindelijk op de initiatiefnemers ‘verhaald’ gaan worden door de gemeente. Wij zouden hier graag meer inzicht in willen krijgen.

Uitnodigingskader

7. *Grondposities:* wij hebben als initiatiefnemers de afgelopen jaren vrijwel zonder grondposities gewerkt aan de uitwerking van scenario's. Hierbij zijn veel uren en kosten gemaakt, zonder de zekerheid dat dit uiteindelijk ook zal leiden tot projectuitwerking en –realisatie. In het uitnodigingskader wordt een initiatiefnemer gedefinieerd als een samenwerking tussen ontwikkelaar, coöperatie en grondeigenaren. Hieruit maken wij op dat het noodzakelijk is om met grondeigenaren tot samenwerking te komen en zo ook daadwerkelijk gronden te hebben om tot planuitwerking te komen. Klopt deze aanname? Wat wordt er verwacht ten aanzien van (de afspraken over) grondposities op het moment (najaar 2019) dat, conform planning van de gemeente, plannen ingediend kunnen/moeten worden?

8. *Eisen en wensen in het uitnodigingskader:* in het concept uitnodigingskader staat onderaan vermeld dat de wensen worden uitgedrukt in investeringen en rendementsverlies. Het is ons niet duidelijk wat hiermee precies wordt bedoeld en wat er op dit vlak van ons als initiatiefnemers wordt gevraagd of verwacht. Graag zouden wij hier meer duidelijkheid over krijgen.

9. *Slagschaduw*: we merken dat er zorgen zijn over (de overlast van) slagschaduw van windmolens. Als consortium hebben we al vroeg in het proces aangegeven slagschaduw maximaal te willen beperken. In deze reactie willen we graag nogmaals toelichten wat wij bedoelen met 'maximaal beperken' van slagschaduw. Slagschaduw is vooral hinderlijk in afgesloten ruimten waar zonlicht binnenvalt. Dus woningen en bedrijven. We zorgen ervoor dat wanneer de zon schijnt, en er dus slagschaduw kan optreden, de molen wordt stilgezet als de slagschaduw een raam van een woning zou binnenvallen. Omdat de zon een vaste baan langs de horizon maakt gedurende het jaar, de molen door middel van sensoren kan registreren of de zon schijnt, en er een nauwkeurige kaart van het gebied met de locaties waarbinnen slagschaduw kan optreden (ramen in woningen waarbij de schaduw van de molen naar binnen kan vallen) gemaakt wordt, kan goed bepaald worden of de molen al dan niet stilgezet moet worden. Met deze maatregel wordt de overlast van slagschaduw tot een absoluut minimum beperkt. We nemen de resultaten en effectiviteit van deze maatregel uiteraard mee in de rapportages.

10. *Zoekgebied zon*: in het uitnodigingskader zijn de zoekgebieden voor zonne-energie weergegeven. Hierbij is erg veel ruimte gelaten tussen de verschillende gebieden. Het is ons onduidelijk waarom deze ruimte is gepland tussen de zoekgebieden. De zoekgebieden zijn momenteel niet groot genoeg om volledig gebruik te maken van de aansluitcapaciteit. Door te veel ruimte te houden tussen de zoekgebieden is er minder woningbouw mogelijk in de toekomst. We zouden daarom willen voorstellen de zoekgebieden samen te voegen.

Bovenstaande vragen en opmerkingen gaan voor ons als initiatiefnemers over belangrijke onderwerpen in relatie tot het vervolgproces en het uitwerken en indienen van plannen. Wij benadrukken hier tevens de noodzaak om transparant en helder te (blijven) communiceren over de vervolgstappen om te komen tot een energielandschap. Tevens is het naar ons idee essentieel om de vaart in het proces te houden en zo min mogelijk vertraging op te lopen in de nog te nemen stappen. Dit is niet alleen voor ons maar voor alle betrokken stakeholders waardevol en zorgt hiernaast voor een betrouwbare gemeente als bevoegd gezag.

Wij zijn erg benieuwd naar uw reactie op onze vragen en opmerkingen en de verwerking ervan in de definitieve visie en het definitieve uitnodigingskader. Uiteraard zijn wij beschikbaar om een nadere toelichting te geven, indien u dit wenselijk acht.

Graag ontvangen wij een bevestiging van ontvangst van deze brief.

Met vriendelijke groet,

Eneco Solar & Wind	BHM Solar	Rijne Energie
2E	2E	2E
2E @eneco.com	2E @bhmsolar.nl	2E @gmail.com

Van:	_Watertoetsproces_HDSR
Aan:	Duurzame Energie Rijnenburg; Kraaij, Hans
Cc:	2E
Onderwerp:	RE: Conceptvoorstel visie en uitnodigingskader energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Datum:	vrijdag 7 juni 2019 15:27:04
Bijlagen:	image006.png image007.png image008.png image009.png image010.png image011.png image012.gif

---

Geachte heer Kraaij, Beste Hans,

Allereerst onze complimenten voor de uitwerking van de visie met het bijbehorende beoordelingskader. Het beoordelingskader bevat concrete uitgangspunten voor verbetering van het huidige landschap (groen en water), in combinatie met het opwekken van duurzame energie.

Uitnodigingskader: inrichting natuur en landschap
Het waterschap is in principe voorstander van het realiseren van zonneweiden, mits dit niet te koste gaat van het bestaande watersysteem (kwantitatief en kwalitatief).
Daarom graag het verzoek om de huidige eisen aan te vullen met:

- Behoud landschappelijke structuur en watersysteem
- Ontwikkeling landschap, groen en water

Vervolgproces
Het waterschap denkt graag mee met initiatiefnemers over ‘gewone’ zonnevelden en over innovatieve functiecombinaties, zoals drijvende zonnepanelen.

Wij blijven graag betrokken bij de verdere uitwerking.

Met vriendelijke groet,

2E
Adviseur 2E
Direct: +3130 2E

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Postbus 550,
3990 GJ Houten
Bezoekadres:
Poldermolen 2 in Houten

Volg ons op Twitter en Instagram
www.destichtserijnlanden.nl

College van burgemeester en wethouders
Gemeente Utrecht.
Stadskantoor, Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht

Datum: 17 mei 2019
Betreft: Reactie op conceptvoorstel "Visie en uitnodigingskader Energielandschap"

Geacht college,

Hierbij reageren wij op het conceptvoorstel 'Visie en uitnodigingskader Energielandschap' dat tot en met 19 mei 2019 openstaat voor reacties.

Nut en noodzaak
Allereerst is het goed om te vermelden dat IVN Nieuwegein-IJsselstein e.o. de verduurzaming en de productie van duurzame energie van harte toejuicht. De provincies, Regionale Energiestrategie regio's en gemeenten hebben een forse doelstelling inzake de overstap naar duurzame energie. De nut en noodzaak van de transitie naar duurzame energie staat buiten kijf. Ook de gemeente Utrecht staat aan de lat voor deze energietransitie. Het is daarom belangrijk dat alle potentiële locaties voor duurzame energie goed worden onderzocht.

Locatiekeuze
In het poldergebied Rijnenburg is ruimtelijk gezien plaats voor de ontwikkeling van zonne- en windenergie. Het is daarom goed dat hier gekeken wordt naar een tijdelijke invulling middels duurzame energie. Wel is de periode waarbinnen de productie van duurzame energie mogelijk is erg kort, nl. tot 2030. We vragen ons af of de investering wel realistisch is vanwege de financiële haalbaarheid.

Zonne-energie op land
Helaas kan de productie van zonne-energie op land of op het water ook een negatieve impact hebben op de lokale natuur. Zo kan, door de realisatie van een zonnepark, belangrijk foerageergebied voor weidevogels verloren gaan. Daarnaast kan ook de achteruitgang van de biodiversiteit in zijn algemeenheid niet worden uitgesloten.

Zoals ook in de visie is beschreven is er nog weinig bekend over de mogelijke effecten van zonnepanelen op bodem en ecologie. Echter is een aantal zaken al wel duidelijk. Zo blijkt op het zuiden gerichte opstelling op het land minder negatieve effecten te hebben op de bodem en ecologie dan een oost-westopstelling. Dit vanwege het feit dat bij een zuidgerichte opstelling er meer ruimte is tussen de panelen waardoor er meer zon- en waterinfiltratie kan plaatsvinden[i1]

[1] Kok et al., 2017.Zonneparken en bodemafdekking

Zonne-energie op water
In de visie wordt voorgesteld om zonnepanelen te leggen in de Nedereindse Plas. De plaatsing van zonnepanelen op water kan eveneens grote gevolgen hebben. We maken ons als natuurvereniging zorgen over de mogelijke effecten van de plaatsing van zonnepanelen in deze plas. Daarvoor dragen wij de volgende argumenten aan:

- Het gebied is een belangrijk wandelgebied voor de inwoners van Nieuwegein en IJsselstein. De beleving van de weidsheid van het water en het open karakter rondom de plassen maken dit gebied in deze stedelijke omgeving bijzonder. Spiegelende oppervlakten van glas en metaal hebben mogelijk verregaande gevolgen voor de recreatieve waarden van het gebied.

- De plas en omgeving is een rustplaats voor vele vogels. Al jaren worden er waarnemingen gedaan door vogelkenners. Een selectie van enkele soorten uit Waarneming.nl die het afgelopen jaar zijn waargenomen: groene specht, blauwborst, kleine karekiet, oeverzwaluw, vele watervogels, zoals kuifeend, zaagbek, tafeleend. In de plas ligt een slaapplaats voor zilvermeeuwen en er is een roestplaats voor ransuilen.

- Ook kan door de bedekking van het wateroppervlak minder zonlicht doordringen in de plas. Dit heeft wellicht een afname van insecten op en rond het water tot gevolg, wat bijvoorbeeld weer kan zorgen voor verlies aan foerageergebied van vleermuizen.

Windenergie
Ook de productie van windenergie is niet zonder gevolgen. Zo zijn er jaarlijks aanvaringsslachtoffers onder vogels (gemiddeld 20 slachtoffers per windturbine per jaar[2]) en vleermuizen (gemiddeld 1-5 slachtoffers per windturbine per jaar[3]) te verwachten. Voor ons is het van belang dat de ecologische onderzoeken voor dergelijke plannen goed en degelijk worden uitgevoerd.

In de visie wordt gesproken over een radardetectie als mitigerende maatregel voor aanvaringsslachtoffers van vogels en vleermuizen. Een radardetectiesysteem ter voorkoming van vogel en vleermuisslachtoffers is tot op heden nog niet wetenschappelijk bewezen en/ of succesvol toegepast in Nederland. Op dit moment worden op enkele locaties testen gedaan met bijvoorbeeld een Dtbird systeem voor registratie van vogels met een koppeling van het stil leggen van de molens. Dit heeft echter wisselende resultaten tot gevolg. Een techniek die inmiddels wel succesvol is gebleken en in Nederland veel wordt toegepast is een stilstandvoorziening van windmolens voor vleermuizen. Dit gebeurt niet via een radarsysteem, maar op basis van klimatologische omstandigheden (windsnelheid, temperatuur, neerslag, periode etc.).

---

[2] Winkelman, 1989, 1992; Musters et al., 1996; Baptist, 2005; Schaut et al., 2008; Everaert, 2008; Krijgsveld et al., 2009; Krijgsveld & Beuker, 2009; Beuker & Lensink, 2010; Verbeek et al., 2012; Klop & Brenninkmeijer, 2014; Langgemach & Dürr, 2017; Brenninkmeijer & van der Weyde, 2011

[3] Rydell et al., 2010; Limpens et al., 2013

Een dergelijk systeem kan een slachtofferreductie tot 90% bij vleermuizen bewerkstelligen, tegen een energieopbrengstverlies van minder dan 1%[4].

Natuuronderzoek en consequenties

Op de informatieavonden is ons verteld dat de verschillende onderzoeken naar de aanwezigheid van flora en fauna in het gebied en de gevolgen van de windmolens en zonnepanelen daarop, pas recent zijn gestart. We gaan er vanuit dat deze onderzoeken naar de gevolgen van de plannen op het gebied van natuur en ecologie ook uitgebreid en degelijk zullen worden uitgevoerd.

Wij vragen u om geen onomkeerbare besluiten te nemen voordat de resultaten van deze onderzoeken bekend zijn. Ook vinden wij bij doorgang van deze plannen versterking van de ecologische waarden in de omgeving billijk.

Graag worden wij op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rond het voornemen van plaatsing van windmolens en zonnepanelen.
Tot slot, wij denken graag op constructieve wijze mee met dit voornemen.

Met vriendelijke groet,

2E

Bestuur IVN Afdeling Nieuwegein-IJsselstein e.o.

IVN-afdeling Nieuwegein - IJsselstein en omstreken
p/a MEC Nieuwegein, Geinoord 9, 3432 PE Nieuwegein
06-2E
ivn.nieuwegein.ijsselstein@gmail.com
www.ivn.nl/nieuwegein-ijsselstein

[4] Lagrange et al., 2013

Reactie BVRR op conceptvoorstel College B&W

4 april 201927 januari 2020 buren Bestuur

1. BVRR heeft kennisgenomen van het Utrechtse College voorstel Duurzame energie Rijnenburg dat gisteren 3-4-2019 naar buiten is gebracht. In deze verklaring geven wij u hieronder onze eerste reactie op de voorstellen.
2. Zoals door ons al enige tijd werd verwacht komt het College in dit conceptvoorstel met een nieuwe visie waarin de eerdere gepresenteerde zes scenario's voor duurzame energie worden samengebracht in een visie met zoekgebieden voor zowel zonne-energie als ook voor windenergie. In de visie wordt gekozen voor een combinatie van beide vormen van duurzame energie opwekking. Deze visie wordt voorgelegd aan de provincie en omringende gemeenten Nieuwegein, IJsselstein, Montfoort en Woerden met verzoek hierop te reageren.
3. Met deze keuze lijkt men voorbij te gaan aan de oorspronkelijke opdracht van het Raadsbesluit van 6-7-2017 waarin de opdracht werd gegeven om een scenario uit te werken en uiteindelijk aan de raad voor te leggen met alleen zonne-energie naast andere scenario's met een combinatie van zonne- en windenergie.
4. BVRR houdt vast aan zijn voorkeur voor het scenario Zon Voorop met alleen zonne-energie, waarmee Utrecht kan kiezen voor het grootste zonnepark in Nederland met een opbrengst van ruim 40 Mwe, meer dan 10 grote turbines van 230 meter hoog die elk 4 Mwe op papier kunnen opleveren. Sinds de presentatie van de zes scenario's aan bewoners in drie bijeenkomsten van 17 mei, 30 juni en 9 oktober 2018 is het aantal handtekeningen voor zonne-energie gestegen van 1200 naar meer dan 1600.
5. Het nieuwe voorstel voldoet ook niet aan de oorspronkelijk opdracht uit het Raadsbesluit van 6-7-2017 om een integraal plan voor Rijnenburg te ontwikkelen waarin tevens wordt gekeken naar de toekomstige woningbouw en de geplande groen- en recreatiefunctie van het gebied. Wij dringen opnieuw erop aan om zich aan de afspraak te houden en te komen tot een integrale planontwikkeling voor het gebied. Ook Provinciale Staten van Utrecht hebben op 5-11-2018 een motie aangenomen waarin zij bij de gemeente Utrecht aandringen op een integrale planontwikkeling voor Rijnenburg.
6. De geplande woningbouw die vanaf 2030 mogelijk moet zijn wordt nu naast de megagrote windturbines gepland.
7. Zoals eerder door ons werd geconstateerd heeft men zich ook niet aan de afspraak gehouden om een scenario met windenergie te ontwikkelen waarbij het geluid in omringende wijken De Meern en Nieuwegein niet boven het geluid van de snelwegen mocht komen. Alle scenario's leveren hoorbaar geluid op alle meetpunten in Nieuwegein en De Meern. Zie voor meer details bijgevoegde notitie De toekomst van Rijnenburg, die wij vorige week aan informateur Bram van Ojik hebben toegezonden.
8. Tenslotte wordt in het College voorstel opnieuw voorbij gegaan aan de geluidsgegevens van het hoorbare geluid in de polder. Deze berekeningen van het door de gemeente ingehuurde bureau DGMR zijn pas na de bewonersbijeenkomsten door BVRR boven water gebracht en op 28-11-2018 gepubliceerd. Hieruit blijkt dat er bij scenario's met zes turbines op een meetpunt midden in de Nedereindseweg bij ongunstige wind (windkracht 5 richting meetpunt) sprake is van 23 of 24 uur hoorbaar

geluid. Gevolg: slapeloze nachten, stress of stilzetten. Dit meetpunt is ook het midden van de toekomstige geplande woningbouw van minstens 10.000 woningen die door de turbines wordt geblokkeerd tot minstens 2043.

9. Wij verwijzen naar ons alternatieve plan De Toekomst van Rijnenburg, waarin wij pleiten voor een integrale planontwikkeling van woningbouw, groen en recreatie en groene energie.

Bron: https://www.vbvr.nl/reactie-bvrr-op-conceptvoorstel-college-bw/

ENERGIEPANEL
Voor duurzame energie en woongenot

De Meern, 7 mei 2019

Formele zienswijze van het Energiepanel op het voorstel van het College B&W over Energielandschap Rijenburg/ Reijerscop. Deze reactie sturen wij ook aan de vier omliggende buurgemeenten Montfoort, Woerden, Nieuwegein en Ijsselstein. Tevens publiceren wij deze reactie via de website en de sociale media van Buren van Rijnenburg en Reijerscop.

Het Energiepanel heeft als belangengroepering - sinds mei 2018 – drie maal met de gemeente Utrecht tijdens de ontwikkeling van het verduurzamingsconcept om te tafel gezeten (**bijlage 1** verslag onafhankelijk procesbegeleider gemeente, pagina 14).
Het Energiepanel heeft in mei 2018 een eigen 8ste scenario ingediend bij projectleiding (tijdens vergadering juni 2018) en bij wethouder Lot van Hooijdonk (tijdens bijeenkomst in De Schalm De Meern, mei 2018).
Het Energiepanel bestaat uit bewoners van de verschillende gebieden die 'geraakt worden' door het verduurzamingsinitiatief: De Meern oude dorp, De Meern Veldhuizen, Reijerscop Harmelen, Reijerscop De Meern en Nieuwegein.
Het Energiepanel kent geen deelname uit Rijnenburg en werkt daartoe nauw samen met de Buren van Rijnenburg en Reijerscop.

Het Energiepanel is – vanwege voortdurende overlast voor omwonenden in de breedste zin van het woord – tegen het besluit om windmolens/ windturbines in Rijnenburg/ Reijerscop te plaatsen.
Het Energiepanel vraagt de gemeenteraad Utrecht - onze volksvertegenwoordiger - om de belangen van alle omwonenden van het energielandschap te behartigen. Het gaat hier om honderden inwoners van Utrecht en omliggende gemeentes die in de spelregels en bij de uitwerking niet/ nauwelijks zijn meegenomen. Gemeenteraad Utrecht: sta op voor alle betrokkenen!
Het Energiepanel vraagt de gemeenteraad tevens om de door de gemeenteraad geformuleerde opdracht - aan de initiatiefnemers en projectleiding - als uitgangspunt aan te houden.

Onze reactie onderbouwd en verder uitgewerkt:

Het proces van participatie, van samen komen tot verduurzamen
Voorwaarde voor het samenstellen van de uitwerkingsgroep was een **representatieve** groep en **continuïteit** (zie verslag onafhankelijk procesbegeleider gemeente Utrecht, pagina 23 en **bijlage 2** screenshot 5 december)

- Rijne Energie – een initiatiefnemer – werft leden voor de uitwerkingsgroep onder haar eigen leden. Gevolg is dat meerdere gebieden geen vertegenwoordiging (in ieder geval Rijnvliet en Reijerscop) kennen.
- Reijerscop is nooit vertegenwoordigd geweest, op geen enkel moment, in de uitwerkingsgroep. Ook is er tussentijds slechts 1 gesprek geweest met een zeer selectief gezelschap van Reijerscop bewoners op initiatief van een Reijerscop bewoner, voorafgaand aan de eerste werkbijeenkomst. Dit in tegenstelling tot wat de projectleiding aangeeft. Er hebben alleen voorstanders van windenergie in de uitwerkingsgroep deelgenomen. *Waar blijkt de representatieve samenstelling uit? Graag ontvangen wij een overzicht waaruit blijkt waar de verschillende groepsleden van de uitwerkingsgroep in het poldergebied wonen.*
- Eneco had de lead in de ontwikkeling van de 6 scenario's. Eneco is de partij die in het bezit is van ondertekende intentiecontracten met grondeigenaren aan de Reijerscop. De uitwerkingsgroep heeft geen rol gehad in het verder uitwerken van de scenario's. *Wat voor rol had de uitwerkingsgroep? Hoe vooringenomen denkt de gemeente dat Eneco was met het oog op de contracten die ze al op zak hadden?*
- De helft van de uitwerkingsgroep stapt mei 2018 op omdat zij 'het proces frustrerend en de 6 scenario's onvoldoende vonden'. Zij misten heldere kaders inzake overlast voor omwonenden, woningbouw, rendement (**bijlage 3** brief uitwerkingsgroep).
- Wethouder Van Hooijdonk heft vervolgens (mei/ juni 2018) de gehele uitwerkingsgroep op.
  Waarom is er niet wat meer inspanning verricht om de continuïteit te waarborgen?
- Uitwerkingsgroep heeft dringend verzocht om deelname vanuit Reijerscop en Rijnvliet. Dit omdat zij gebiedsvertegenwoordigers misten. De projectleiding heeft aangegeven Reijerscop en Rijnvliet niet meer te willen toevoegen omdat deze gebieden niet vanaf het begin betrokken zijn en zij een achterstand kennen en dat zou vertragen.
  Hoe is het belang om deze gebieden representatief te vertegenwoordigen gewogen t.o.v. de achterstand die weggewerkt had kunnen worden?
  Waarom is er niet wat meer inspanning verricht om representativiteit te waarborgen?
- Tijdens werkbijeenkomsten worden gegevens gepresenteerd die onvolledig of sturend zijn en er ontbreken relevante gebieden. Zo is Reijerscop, zeer dichtbij de ingetekende windmolens gelegen, tijdens de 1ste werkbijeenkomst 'vergeten'. De vraag van initiatiefnemer Eneco was: "wonen daar mensen".
  Hoe kunnen omwonenden serieus wegen en reageren op scenario's als niet alle gebieden zijn uitgewerkt tijdens werkbijeenkomsten, bewonersavonden en op de website?
- Er is een 8ste scenario ingediend door Het Energiepanel. Dit scenario is door wethouder, projectleider en initiatiefnemers op voorhand van tafel geschoven en later als niet rendabel bestempeld en mocht – ondanks herhaaldelijk verzoek – niet gepresenteerd worden tijdens werkbijeenkomsten of aan de uitwerkingsgroep. Nu is er door B&W een geheel nieuw scenario gepresenteerd. Gemeente geeft aan – in overleg op 25 April - dat dit scenario tot stand is gekomen uit de eerdere 6 scenario's.
  Waarom is er een nieuw scenario aan toegevoegd?
  Hoe is de input over de 6 scenario's vanuit de werkbijeenkomsten hierin verwerkt?
  Graag wij verwijzen wij naar het voorstelscenario: www.parkhetgroenelint.nl en verzoeken om dit alsnog mee te nemen.

Spelregels – er wordt met meerdere maten gemeten, er wordt gestuurd

De diverse metingen – die gemiddelde berekeningen zijn – zijn slechts gericht op woonwijken, die meer dan 800 meter van de windmolens gelegen zijn. De resultaten – die voor deze gebieden al schokkend zijn (7 uur per nacht geluidsoverlast bijv.) – laten niets zien over de effecten op mensen die dichterbij in de polder (< 800 meter) van de voorgenomen windmolens wonen. Het gaat hier toch al snel om honderden bewoners, van vier gemeentes. Bovenstaande geldt voor geluid, zichtpresentaties en woonafstand tot aan de voorgenomen windmolens.

*Is het project wel haalbaar en inpasbaar als de spelregels ook daadwerkelijk voor **alle inwoners van Utrecht en de omliggende gemeentes gaan gelden**?*
Verwacht de gemeente dat zij de spelregels weer aanpassen?
Zo ja, hoe worden belanghebbenden betrokken?

Een aantal voorbeelden:

- Reijerscop wordt in overleggen met de gemeente niet als pauzelandschap bestempeld en op website van de gemeente staat dat Reijerscop pauzelandschap is.
- Reijerscop wordt later toegevoegd aan het project. Tevens ligt er een voorstel om permanent windenergie op te wekken. We verschuiven hiermee plotseling van tijdelijk naar permanent. ***Zie bijlage 4.***
  Wanneer is deze verschuiving bedacht? Waarom en door wie?
- Er komen geen zonnepanelen in Reijerscop, volgens de scenario's. Dit is ook nooit verder uitgewerkt - er is nooit een bewonerspeiling zonne-energie gehouden. Een gemiste kans omdat veel bewoners voor zonne-energie zijn en grote daken (woning, schuur) hebben. Dit hadden wij in de uitwerkingsgroep graag willen inbrengen.
  Waarom geen zonne-panelen in Reijerscop?
  Heeft dit een direct verband met de reeds ondertekende contracten i.v.m. windenergie? Is er sprake van een afspraak tussen windboer en initiatiefnemer?
  Was de gemeenteraad op de hoogte van de reeds ondertekende contracten?
- Afstand windmolen plaatsing van minimaal 800 meter t.o.v. woning staat plotseling gelijk aan een afstand van minimaal 800 meter t.o.v. woonwijk.
  Betekent dat dat er voor bijv. Reijerscop, Heijcopperkade, Nedereindseweg – straten in een agrarisch gebied – geen minimale afstandsregels, geen afstand-spelregel meer geldt omdat zij geen woonwijk zijn?
  Geldt dit dan ook voor straten in onze buurgemeentes: Reijerscop Harmelen, Mastwijk?
  Tijdens een bijeenkomst op 25 april gaf senior projectleider Hans Kraaij toe dat dit was omdat ze anders 'niet pasten' in dit gebied. Het gaat hier echter om honderden mensen, versnippert over 4 buurtgemeentes.
  Wie behartigt de belangen van deze bewoners? Welke spelregels gelden hier?
- Er is gestuurd in geluidsonderzoeken: 18 meetpunten waarvan 9 (dichtbij de windmolens gelegen) nooit gepresenteerd, maar wel uitgevoerd zijn door DGMR (**bijlage 5**). Een van de spelregels is volgens de gemeente: gemeente neemt verantwoordelijkheid voor al haar bewoners inzake hoogfrequent geluid (47db overdag en 41 db in de nacht). Deze spelregels zijn niet in acht genomen voor gebieden dichtbij windmolens gelegen (< 800 meter).
  Waarom gelden de spelregels geluid niet voor deze gebieden?
  Gelden deze spelregels ook voor buurgemeentes?

- Er is gestuurd in zichtpresentaties (**bijlage 6**). Ook hier zien we dat het gebied dichtbij de voorgenomen windmolens niet in de zichtpresentaties is meegenomen. Dit is de enige zichtpresentatie die er is, vanuit Meerndijk bekeken.
  Waarom worden de spelregels voor de bewoners Utrecht en buurgemeentes - die zeer dichtbij de voorgenomen windmolens wonen – niet in acht genomen?
- Er wordt – tijdens bijeenkomst 25 April (landeigenaren bijeenkomst) - gesproken over slagschaduw op het raam, waar eerder gesproken werd van slagschaduw op de gevel. Dit is een wezenlijk verschil, gezien de gevels vele malen langer onder invloed staan van slagschaduw dan een raam.
  Waarom is deze spelregel aangepast? Is de veranderde situatie in kaart gebracht? Graag ontvangen wij deze nieuwe berekeningen.
- Overheid en gemeente streven naar participatie inzake verduurzamen. Door de senior projectleider werd er tijdens de bijeenkomst op 25 april aangegeven dat er geen 100% garantie wordt gegeven door gemeente dat als de boer zijn land niet beschikbaar wil stellen, de voorgenomen windmolens er niet komen.
  Spreekt hij hier over onteigening? Stuurt hij aan op een provinciaal inpassingsplan? Staat dat niet haaks op participatie? Als dit het uitganspunt is, is het hele 'circus' van werkbijeenkomsten en participeren dan niet overbodig geweest? Hoe past het aanwezig zijn van getekende contracten tussen initiatiefnemer en boer in dit verhaal? Was de gemeenteraad op de hoogte van de reeds ondertekende contracten?
- In Reijerscop hebben boeren aangegeven van het ondertekende contract af te willen.
  Is het aansturen door gemeente op onteigenen of inpassingsplannen provincie daardoor beïnvloed? Hoe past dit in het proces van participatie?
- Er staan 7 partijen genoemd op de gemeente website als zijnde de initiatiefnemers.
  Is er ooit een openbare aanbesteding gedaan? Is er sprake van marktsturing door de gemeente? Hoe past dit in de rol van de gemeente die aangeeft de verduurzaming slechts ruimtelijk te begeleiden?

<u>Opdracht en realisatie</u>
De gemeenteraad vroeg om het uitwerken van 4 scenario's:

- 1 scenario zonder windenergie
- 1 scenario dat alleen de wettelijke normen als beperking kent
- 1 scenario dat een combinatie kent van zo hoog mogelijke energieopwekking en een beperkte vorm van hinder
- 1 scenario waarbij geen slagschaduw op gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename t.o.v. van verkeersgeluid is

Waarom wordt er een extra/ nieuw scenario aangeboden aan gemeenteraad en buurgemeentes?
Hoe kunnen buurgemeentes op basis van onvolledige informatie (zicht en geluid) advies geven aan gemeenteraad Utrecht?
Hoe kunnen de gemeenteraad Utrecht en Provincie beoordelen op basis van onvolledige informatie?

Bij dit project lijkt er erg gestuurd op realisatie van verduurzaming met maximaal rendement door met name de initiatiefnemers (indienen van 6 scenario's) en de gemeente (tussentijds aanpassen spelregels en sturende wijze van onderzoek). De planschade, gezondheidsrisico's, risico's die ontstaan door boringen en transport en het woongenot lijken geen aandacht te hebben gekregen tijdens dit 'project'. Ook het laagfrequente hinder issue – op dit moment een punt van aandacht in een aantal andere gemeentes - is 'vergeten'.
Hoe kan de gemeenteraad Utrecht straks beslissen op basis van deze onvolledige informatie? Beseft de gemeenteraad dat zij naast verantwoordelijkheid voor maximaal rendement ook verantwoordelijkheid dragen voor hun inwoners en dus ook voor bovenstaande issues?

<u>Planschade</u>
Op dit moment nog een hele grote stap te vroeg ons inziens, gezien bovenstaande. Toch willen wij aandacht vestigen op het thema planschade.

Hoogfrequent geluid – gemeente is verantwoordelijk
De gemeente geeft aan zich verantwoordelijk te voelen voor de hoogfrequent geluidsnormen en het overschrijden daarvan. Zo neemt zij verantwoordelijkheid voor 47 db overdag en 41 db in de nacht.
De omwonenden die direct aan de snelweg wonen overschrijden de 47 db door de snelweg reeds, op momenten. De normering is al opgehoogd. De gemeente geeft aan dat het geluid van de windmolen straks niet boven de geluidsoverlast van de snelweg uitkomt.
Wij spreken – als de voorgenomen windmolens er staan - over het voortdurend blootstaan aan de gevolgen van geluidsoverlast: snelweg en windmolen. Ook in de nacht, waar de bewoners direct aan de snelweg nu rust hebben en opladen, omdat er minder auto's rijden.

Vraag:
Is er onderzoek gedaan naar het effect van geluidsoverlast dat - voor honderden omwonenden – straks van verschillende kanten zal komen?
Hoe ziet de gemeenteraad de geluidsoverlast in de nacht door de windmolen, als er geen geluidsoverlast van de snelweg is, en de bewoners kunnen opladen?
Wat is het effect van de geluidswal op omwonenden? Kaatst deze het geluid terug of beweegt het geluid er juist overheen? Wat is het effect op het verhogen van de geluidswal? Is dit uitgewerkt? En zo nee, wanneer wordt dit onderzocht?

Laagfrequente hinder – wie neemt verantwoordelijkheid?
Gezondheidsrisico's die te maken hebben met laagfrequente geluidshinder trekken de laatste jaren steeds meer de aandacht. Zo ook bij de Rijksuniversiteit in Groningen, de WHO en Stichting Laag Frequent Geluid. In 2018 ontving de stichting LFG meer dan 660 meldingen. De WHO sprak zich eerder uit over geluidshinder door windmolens en gaf aan dat het een van de meest storende geluiden – naast de snelwegen – is en waarschuwde voor belasting van mens en dier. De Rijksuniversiteit Groningen doet op dit moment onderzoek naar laagfrequent geluid en de gevolgen daarvan.
Wij hebben de projectleiding sinds mei 2018 gewezen op de gevolgen van laagfrequent geluid door middel van onderzoeken die in andere landen (Portugal) reeds gevoerd zijn. Jammer vinden wij het dat onze signalen slechts ter kennisgeving worden aangenomen.

De gemeente Almere, Zuthpen, Nijmegen, Groningen houden op dit moment onderzoek samen met de RIVM naar laagfrequent geluid. Ons advies: actieve deelname door gemeente Utrecht.
Wat zijn de laagfrequent hinder effecten op de gezondheid van de direct omwonenden/ dieren en de mensen en dieren die wat verder van de voorgenomen windmolens wonen?
Wat is de Laag Frequent hindernorm die straks zal gelden?

Waardedalingen woningen en woongenot- wie neemt verantwoordelijkheid?
Op verschillende plaatsen staan woningen - met hun bewoners – van twee kanten onder invloed van voortdurende geluidsoverlast. De woningen staan letterlijk tussen de snelweg (< 150 meter) en de windmolen (< 800 meter). Deze woningen lijken onverkoopbaar en het woongenot is tot een dieptepunt gedaald. Dit is niet meegenomen in de projectscope, terwijl dit toch een enorme kostenpost kan zijn voor de verantwoordelijke partij.
Wie is de verantwoordelijke partij?
Klopt het dat omwonenden straks met hun buren in overleg moeten over planschade?
Waarom wimpelt de gemeenteraad de verantwoordelijkheid die zij dragen voor gezondheid en woongenot van inwoners af op initiatiefnemer of windboer?
Is er onderzoek gedaan wat de diepteboringen doen met de woningen op veengrond (verzakkingen)?
Wie neemt (financiële) verantwoordelijkheid voor waardedaling door verzakkingen en geluidsoverlast en woongenot afname?

Wij benadrukken – als Energiepanel – nogmaals dat wij verwachten dat de volksvertegenwoordiging vasthoudt aan haar opdracht en dat zij de belangen van alle bewoners behartigt.
Het Energiepanel is – vanwege overlast voor omwonenden in de breedste zin van het woord – tegen het besluit om windmolens in Rijnenburg/ Reijerscop te plaatsen.

Met een vriendelijke groet, namens Het Energiepanel,

2E
Te bereiken op: 06-2E / info@barada.nl

Participatietraject Energielandschap
Rijnenburg Reijerscop

November 2018

Marion van der Voort

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Mijn blik op het doorlopen participatietraject	5
De uitwerkingsgroep	6
Samenstelling en spelregels	6
Duidelijkheid vooraf en tussentijds	7
Invloed en resultaat	8
Opstappen Uitwerkingsgroep	9
Rol initiatiefnemers	10
Rol gemeentelijke projectgroep	11
Effectiviteit van ontwerpateliers	12
Werkbijeenkomsten	13
Rol belangengroepen	13
Rol politiek	15
De communicatie	16
Conclusies en leerpunten	17
Chronologisch verslag	18
Reflectie op het doorlopen proces	58
Welk aspect vindt u het belangrijkst?	59
Hoe kijkt u terug op het proces?	61
Beoordeling scenario's	66
Wat wilt u nog meegeven aan de gemeenteraad?	74

Inleiding

De gemeenteraad van Utrecht heeft bij de besluitvorming over de startnotitie Energielandschap Rijnenburg Reijerschop op 6 juli 2017 aangegeven dat en hoe er een participatieproces moest worden doorlopen bij het ontwerp van mogelijke scenario's voor duurzame energieopwekking in Rijnenburg/Reijerscop.

Bij de inrichting van het participatieproces golden de volgende uitgangspunten:

- De vormgeving van het proces is maximaal gericht op stimuleren van een constructieve gedachtewisseling, anders gezegd een goed gesprek.
- Het goede gesprek wordt door een onafhankelijk procesbegeleider begeleid;
- Om concreet resultaat te kunnen bereiken is het nodig dat het ontwerpproces werkbaar (constructief) en productief (doelgericht) is. Daarbij is een stabiele samenstelling (continuïteit) en hanteerbare groepsgrootte van belang;
- Het is belangrijk dat de groep van meest betrokken personen representatief is; als dat niet vanzelf gaat is hier extra inzet op nodig, bijvoorbeeld om jonge mensen te betrekken;
- Net als bij andere maatschappelijke ontwikkelingen beschikken deelnemers niet over een vetorecht; wel wordt er gerapporteerd aan de gemeenteraad hoe de betrokkenen in het ontwerpproces de verschillende scenario's waarderen.

In oktober 2017 heb ik de opdracht aanvaard om als onafhankelijk procesbegeleider betrokken te zijn bij het ontwerpen van mogelijke scenario's voor een energielandschap in Rijnenburg/Reijerscop. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in een brief op 1 november.

In overleg met de projectgroep van de gemeente Utrecht hebben we bepaald dat mijn rol die van een actieve waarnemer zou zijn. Het is mijn taak om te monitoren of een evenwichtige participatie is gewaarborgd en om twijfels of vragen hierover tussentijds aan te kaarten bij de gemeente.

Ik volg het proces zoals de gemeente Utrecht dat uitvoert, adviseer tussentijds gevraagd en ongevraagd over het goed ophalen van meningen en ideeën en het navolgbaar maken van het proces. Dit alles met als doel dat de gemeenteraad via de documenten van de gemeente en mijn verslag alle invalshoeken op tafel heeft om een afweging te kunnen maken.

Het omschreven raadsbesluit liet nog veel keuzes voor de inrichting van het proces. In overleg met de gemeentelijke projectgroep is er gekozen voor breed opgezette werkbijeenkomsten in de directe omgeving van het gebied waar iedereen die interesse of belangen heeft in het onderwerp zich kon laten informeren en inbreng kon leveren.

De scenario's die zijn getoond tijdens deze werkbijeenkomsten kwamen tot stand in ontwerpsessies waarbij de landschapsarchitecten van Bosch Slabbers het potlood hanteerde om scenario's te schetsen. De zeven initiatiefnemers (Rijne Energie, BHM Solar, Eneco, BAM Energy Systems/Wirsol, Kopgroep Rijnenburg en consortium Rijnenburg, Statkraft en Tomorrow Energy) brachten hun deskundigheid in waarmee werd bepaald wat mogelijk en haalbaar was.

DGMR is toegevoegd aan het proces voor onderzoek naar effecten van geluid en slagschaduw.

We hebben een Uitwerkingsgroep gevormd met daarin mensen die op persoonlijke titel hun mening en informatie gaven. Deze Uitwerkingsgroep nam actief deel aan de ontwerpateliers. Daarnaast waren er belangenverenigingen zoals de Buren van Rijnenburg en later het die tussentijds in direct overleg met de projectgroep hun mening en ideeën gaven.

Het ontwerpproces was bedoeld om alle informatie rondom alle mogelijke belangen in beeld te brengen, om raadsleden optimaal in staat te stellen een afgewogen keuze te maken. Dit document is bedoeld om u als raadslid te informeren over het proces, de discussiepunten gedurende het proces en het eindoordeel van betrokkenen. Dit verslag bestaat uit drie onderdelen.

1. Mijn blik op het doorlopen proces met mijn bevindingen.

2. Een chronologisch overzicht van alle stappen die zijn gezet gedurende het proces

3. De resultaten van de vragenlijst voor belanghebbenden in dit proces.

Mijn blik op het doorlopen participatietraject Energielandschap Rijenburg Reijerscop

De opdracht

Vraag initiatiefnemers op basis van de startnotitie, samen met belanghebbenden, ten minste vier onderscheidende scenario's te ontwerpen voor een samenhangend energielandschap.

- Eén scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen).
- Eén scenario, waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken;
- Eén scenario dat een combinatie kent van zo hoog mogelijk energie-opwekking en rendement voor omwonende, met slechts beperkte vorm van hinder;
- Een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperkingen kent.

Initiatiefnemers werd tevens gevraagd om met inbreng van alle belanghebbenden het optimum te zoeken tussen de energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder.

De gemeenteraad wil graag een integrale visie, borging van de kwaliteit van het landschap bij inrichting, exploitatie en afbouw, en woningbouw na 2030 moet mogelijk blijven.

De opdracht die de gemeenteraad in de zomer van 2017 heeft meegegeven aan het college en aan de initiatiefnemers is bijzonder complex. Iedereen die het proces en de discussies voorafgaand aan het raadsbesluit volgde, weet dat onder de relatief zakelijke beschrijving een wereld van politieke verschillen zit. Met het accorderen van de startnotitie werden de stadsgesprekken afgerond en een politieke discussie voorlopig getemperd.

De vele vragen, aspecten en discussiepunten rondom het energielandschap verschoven van de politieke arena naar de ontwerptafel met alle verschillende deelnemers.

Elk van de hierboven genoemde aspecten op zich zijn al goed voor discussies, interpretatieverschillen, subjectieve oordelen en belangentegenstelling. Bij elkaar zorgde dit dus voor een ingewikkelde opdracht met veel discussie. Het was niet de vraag óf er gedoe zou ontstaan gedurende het proces maar wanneer, waarover en bij wie. Wat ik ook vooraf incalculeerde is het bekende fenomeen dat als mensen twijfels hebben over de inhoud, zij het proces in twijfel trekken. Dat hoeft niet onterecht te zijn. Maar dit was vooraf mede een garantie voor ontevredenheid bij groepen of individuen.

De Uitwerkingsgroep

Deelnemen aan een ontwerpproces verschilt wezenlijk van de reguliere participatie waar een plan ter reactie voorligt. Ontwerpen is een fluïde proces van schuiven, uitproberen, tekenen, krassen, rekenen en toch weer opschuiven. Voor professionals is dit dagelijks werk. Voor veel omwonenden en belanghebbenden is dit geen dagelijks werk waar zij ervaring mee hebben.

Het is belangrijk om voorafgaand aan een ontwerpproces niet alleen de opdracht maar ook de gedeelde en tegengestelde belangen duidelijk uit te spreken. De opdracht van de raad was complex maar duidelijk. Er moesten scenario's komen en de verschillen ertussen waren benoemd. Aan de gezamenlijke uitgangspunten hebben we voorafgaand aan het ontwerpen tijdens de start bijeenkomst onvoldoende aandacht besteed. We hadden voorafgaand aan het eerste echte ontwerpatelier nadrukkelijkker moeten stil staan om te bepalen en ervaren wat de gedeelde uitgangspunten waren en waar onoverbrugbare verschillen zaten. Wellicht had dit wrevel en irritatie aan de ontwerptafels kunnen verminderen. Het had de onoverbrugbare verschillen niet kunnen voorkomen. Maar nu kwam het verschil in inzicht steeds weer naar voren en voedde dit steeds opnieuw het al in meer of mindere mate bestaande gebrek aan vertrouwen.

Samenstelling en spelregels

Na enkele gesprekken met de gemeentelijke projectgroep over de vorm van participatie, waren we het onderling vrij snel eens over deelname van een diverse groep omwonenden en belanghebbenden aan de ontwerptafel. Die moest zo breed mogelijk zijn; ook uitgesproken tegenstanders en uitgesproken voorstanders van een energielandschap moesten aan tafel zitten. Op basis van eerdere ervaringen heb ik een voorstel gedaan voor spelregels en werkwijze.

Terwijl wij in het najaar van 2017 nog bezig waren met het bespreken van werkwijze, had Rijne Energie inmiddels een enthousiaste oproep op hun website staan waarin mensen werd gevraagd om mee te denken over de uitwerking van de scenario's. Die oproep kwam van de verkeerde partij. Niet een initiatiefnemer maar de gemeente moest hier het voortouw in nemen. Bovendien hadden mensen op dat moment nog geen idee waarvoor zij zich zouden opgeven. Hoe we het proces zouden vormgeven was immers nog niet bepaald. Die oproep is dan ook op verzoek van de gemeentelijk projectleider van de site gehaald.

Nadat we de spelregels en de werkwijze binnen de projectgroep hadden bepaald, is vanuit de gemeente hard gewerkt om alle informatie over het vervolgproces op de juiste manier en op de juiste momenten breed te communiceren. Het was duidelijk de intentie om iedereen met enige interesse goed te bereiken. Dat moest tot diversiteit binnen de Uitwerkingsgroep kunnen leiden. Het is gelukt om ook mensen te bereiken die tot op dat moment het proces op enige afstand volgden. Dat bleek mij uit diverse gesprekken die ik heb gevoerd, bijvoorbeeld tijdens de bezoeken aan winkelcentra met de informatiestand om mensen uit te nodigen zich aan te melden voor de nieuwsbrief en deelname aan de Uitwerkingsgroep te overwegen. Een aantal van de mensen die geen specifiek vooringenomen standpunt had, heeft zich dan ook opgegeven voor de Uitwerkingsgroep.

De selectie van deelnemers is zorgvuldig verlopen. We hebben elke aanmelding een nummer gegeven en dat nummer op een kaart gezet. Op basis van een goede spreiding hebben we een eerste selectie gemaakt. Mensen die geen of onvoldoende motivatie hadden opgegeven hebben we

daarna nog gemaild en gebeld met de vraag dat alsnog te doen. Enkele mensen vielen af omdat ze ook na diverse contacten die motivatie niet verstrekten.

Op basis van de spreiding hebben we gekeken naar specifieke interesse en kennis (ecologie, agrarische achtergrond), leeftijd en geslacht. Zo probeerden we zoveel mogelijk invalshoeken in de Uitwerkingsgroep te krijgen.

Na een laatste check op naam en toestemming om die te publiceren hebben we mensen aangeschreven dat zij al dan niet waren geselecteerd.

Duidelijkheid vooraf en tussentijds

Zowel bij de oproep aan mensen om deel te nemen aan de Uitwerkingsgroep als bij de eerste bijeenkomst en bij vele bijeenkomsten daarna, is de rol en taak van de Uitwerkingsgroep steeds nadrukkelijk besproken. Zeker in de beginfase ging de discussie nog regelmatig over het mandaat van de groep en de bevoegdheden. Voortdurend heb ik gepoogd duidelijk te maken, zowel binnen de Uitwerkingsgroep als naar de buitenwereld, dat de leden in de groep informatie en inzichten aandragen waarmee de scenario's beter en completer worden. Maar zij hoefden niet te kiezen voor een scenario en deelnemers waren niet verantwoordelijk voor de inhoud van de scenario's. We wisten immers vanaf het begin dat er voor iedereen onacceptabele scenario's zouden ontstaan. Juist daarom hebben we benadrukt dat mensen zich niet hoeven te verantwoorden naar een achterban. Dit was ook van belang omdat er bij verschillende deelnemers huiver was dat zij door buren en anderen zouden worden aangesproken op de scenario's en zich dan zouden moeten verantwoorden voor de keuze die uiteindelijk niet bij hen lag.

Binnen de groep ontstond regelmatig de neiging om stemmen te tellen over scenario's en zo aan te geven welke scenario's wel en niet acceptabel zouden zijn voor de omgeving. Dat heb ik altijd afgehouden onder het mom: het gaat niet om de kwantiteit maar om de kwaliteit van argumenten voor of tegen een scenario. Die argumenten wilden we op de ontwerptafel hebben. Omdat de groep niet representatief was (want geen gekozen vertegenwoordiging) maakte het aantal voorstanders of tegenstanders van een idee of argument niet uit. Het ging om de inhoud van het idee of argument.

Er was bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep onvrede over het aantal deelnemers vanuit initiatiefnemers tijdens de ontwerpateliers. Er bestond een door de stadsgesprekken gevoede angst dat een 'overmacht' aan initiatiefnemers de inbreng van de Uitwerkingsgroep van tafel zou vegen. Vooraf hebben we de initiatiefnemers gemeld dat zij met twee personen konden komen. Net als bij de Uitwerkingsgroep mochten zij zich niet laten vervangen omdat dit de voortgang in het proces zou kunnen verstoren. Rijne Energie wilde graag 5 deelnemers meenemen. Ik heb aangegeven dat dit niet acceptabel was. Uiteindelijk zijn ze met twee mensen gekomen en met een derde persoon als vaste vervanger. Later in het proces verschenen er toch anderen. Omdat kort hierna de oorspronkelijke Uitwerkingsgroep uit elkaar viel en de samenstelling dus sowieso veranderde, heb ik hierover niet meer nadrukkelijk gesproken met Rijne.

Het ongemak over de positie van de Uitwerkingsgroep binnen het ontwerpproces groeide naarmate de scenario's concreter werden. Wel meepraten maar geen verantwoordelijkheid dragen voor het eindresultaat ging meer wringen naarmate het proces langer duurde. Niet raar omdat leden van de Uitwerkingsgroep voor alle tijd en energie die zij in het proces staken, ook graag resultaat wilden zien.

Invloed en resultaat

De invloed van de Uitwerkingsgroep, en daarmee het resultaat, zit in veel, soms moeilijk aanwijsbare elementen. Dat diverse belanghebbenden uit de directe omgeving aan tafel zaten, zorgde ervoor dat er geen stap werd gezet zonder het belang van de omgeving mee te wegen. Vaak wordt bij een ontwerp eerst vrij gedacht en worden grenzen opgezocht. Hier waren, al dan niet fysiek aanwezig, de bewoners met hun belangen zo nadrukkelijk in beeld dat daarmee het denken en doen van ontwerpers en initiatiefnemers werd beïnvloed. Het is niet aantoonbaar hoe groot het verschil in ontwerp zou zijn zonder de Uitwerkingsgroep als "advocaat van de duivel' in voortdurende aanwezigheid.

Welke hindereffecten er per scenario zijn onderzocht en de wijze waarop dat is gebeurd, is directe invloed van de Uitwerkingsgroep. Dat er steeds is getekend en gemeten met de hoogste windmolens bijvoorbeeld. Dat er per scenario niet alleen een berekening op basis van jaargemiddelden is gemaakt zoals de wet voorschrijft maar ook is van geluideffecten op momenten met harde wind en weinig weggeluid is ook door invloed van de Uitwerkingsgroep. Evenals het zichtbaar maken van de windmolens in het landschap met behulp van een computerprogramma tijdens de werkbijeenkomsten. Alles om te zorgen dat het geschetste beeld niet mooier is dan de toekomstige werkelijkheid. Integendeel.

Veel ideeën van mensen uit de Uitwerkingsgroep zijn onderzocht en al dan niet overgenomen. De zonnepanelen op geluidswallen langs de snelweg bleken financieel niet haalbaar. De kosten van het bouwen van een geluidswal zijn veel hoger dan de opbrengst van de panelen. Wel is er steeds gepuzzeld met panelen langs de snelweg of op aarden wallen.

Drijvende zonnepanelen op de Nedereindse Plas zoals aangedragen door mensen uit de Uitwerkingsgroep, staat in een scenario benoemd.

Andere ideeën zijn al sprekend en schetsend met elkaar ontstaan zoals dat in een ontwerpatelier ook hoort. Het is niet direct navolgbaar wie het idee inbracht en dat hoeft ook niet. Daarin verschilt het ontwerptraject wezenlijk van het traditionele inspraaktraject. En dat was voor alle partijen soms lastig. Zeker ook voor de bewoners die feiten en cijfers wilden over hun invloed.

Opstappen Uitwerkingsgroep

Het opstappen van een deel van de Uitwerkingsgroep vlak voor de eerste werkbijeenkomst was een onaangename verassing, maar hing al langer in de lucht en was wellicht onafwendbaar.

Enkele leden hebben andere leden benaderd met de vraag of zij mee wilden opstappen. Verschillende mensen bleven in de Uitwerkingsgroep omdat zij het proces graag van dichtbij wilden blijven volgen. Andere mensen zijn niet benaderd om zich aan te sluiten bij de opstappers.

Kort na het opstappen van zes leden van de groep spraken alle leden, aan tafel bij de wethouder, zich uit over het proces tot dat moment. Bij deze samenvatting van gevoelens en ervaringen ontstond een negatief beeld over het werk binnen de Uitwerkingsgroep tot dan toe. De wethouder en projectleider reageerden dat zij niet op de hoogte waren dat de bestaande onvrede zo groot was. Ik heb dat ter plekke niet stellig weerlegd omdat het me niet het juiste moment en de juiste setting leek. Later heb ik zowel de wethouder als de projectleider gemeld dat dit wat mij betreft onterecht was. Zij wisten wel degelijk van de spanning en twijfels binnen de Uitwerkingsgroep. Bij elk overleg is dit aan de orde geweest.

Het opstappen van enkele leden was onafwendbaar, omdat de onvrede die bij een aantal mensen vanaf het begin aanwezig was, verder groeide. Gebrek aan vertrouwen in het proces en scepsis bij deelnemers kon slechts worden weggenomen door resultaten. Die resultaten zijn er pas na uw raadsbesluit. De einduitslag ligt niet in handen van deelnemers aan het ontwerpatelier maar in handen van de gemeenteraad.

Een vorm om tussentijds toch grip te krijgen op het proces en de resultaten was voor deelnemers om stappen te noteren, te volgen en te controleren. Dat is verklaarbaar maar werkt binnen een ontwerpproces niet altijd goed.
Zoals een deelnemer het later formuleerde: “Alle controle tussentijds door enkele leden van de Uitwerkingsgroep was niet bedoeld om te kijken waar het goed of fout ging. Het was bedoeld om achteraf aan te tonen dát het fout ging. “

De opgestapte leden hebben een goed moment gekozen voor hun breuk, met optimale attentiewaarde kort voor de eerste werkbijeenkomst. Het politieke effect bleef dan ook niet uit. Nog steeds betreur ik het dat het niet is gelukt met de complete Uitwerkingsgroep naar een eindresultaat toe te werken. Maar ook als we wel voorafgaand aan het ontwerpen meer tijd en aandacht hadden besteed aan de verschillen in uitgangspunt, betwijfel ik of we met de gehele groep de eindstreep hadden kunnen halen.

De Uitwerkingsgroep met mensen die wilden blijven hebben we omgedoopt tot Poldergroep. Zij wilden niet dat hun directe invloed aan de ontwerptafel zou eindigen doordat anderen de beslissing namen om op te stappen. Daarom hebben ze de gemeenteraad destijds gevraagd hen de kans te geven om alsnog hun scenario te ontwikkelen zoals dat al was gepland. Binnen de Poldergroep is het in korte tijd en in ontspannen sfeer goed gelukt om het alternatieve scenario, dat we al zouden maken met de complete groep, met elkaar te schetsen. Binnen de overgebleven groep waren nog steeds discussies en was er het nodige wantrouwen, maar was er ook de wens om een alternatief scenario neer te leggen.

Rol initiatiefnemers

Verschillende initiatiefnemers zitten met een verschillende intentie in het ontwerpproces. Waar Rijne Energie vol idealisme en deels met vrijwilligers windmolens wil realiseren, zijn andere meer commerciële partijen betrokken om hun concurrentiepositie veilig te stellen.

Alle deelnemers hebben hun nek uitgestoken, tijd en energie gestoken in dit proces terwijl de uitkomst onzeker is. Waar initiatiefnemers normaal gesproken met een grondpositie of contract en een winstgevend plan bij de gemeente aankloppen, zijn ze nu met concurrenten om tafel gegaan in een langdurig proces zonder dat ze enige garantie hebben op een lucratieve deal. De ene initiatiefnemer heeft aanzienlijk meer tijd gestoken in het proces dan de ander. Het waren vaak dezelfde initiatiefnemers die extra tijd en energie staken in gesprekken met belanghebbenden, deelname aan ontwerpoverleg en tussentijdse afstemming. Andere initiatiefnemers hebben minder tijd en energie geïnvesteerd.

Voor initiatiefnemer Eneco en Rijne Eenergie was het best zuur dat bij de start van het ontwerpproces eind 2017 andere partijen aan tafel schoven, waar zij tot dat moment samen hadden meegepraat. De windondernemers kenden inmiddels het gebied, de mensen en de gemeente en hadden al veel geïnvesteerd in het proces. Nu kwamen er nieuwe partijen aan tafel die tot dat moment nog geen tijd in Rijnenburg/Reijerscop hadden geïnvesteerd en toch gelijkwaardig met hen aan tafel zaten.

Rijne Energie is een ideële organisatie die deels werkt met vrijwilligers. Maar ook deze ideële organisatie wil rendabele projecten. Bij de start van het ontwerpproces zat Rijne Energie aan tafel als elke andere commerciële club die een rendabel project wilde starten. De achterban van Rijne kwam als bewonerscollectief en overtuigd voorstander van windenenergie belanghebbenden tegen die fel gekant zijn tegen de effecten van windenergie. Dat leverde soms felle discussies op tussen voor- en tegenstanders van windenergie.
Omdat de gemeenteraad heeft gevraagd om financiële participatie, kreeg Rijne naast de rol van initiatiefnemer bovendien de rol om aan bewoners uit te leggen hoe die financiële participatie werkt. Waarbij de term participatie regelmatig tot verwarring leidde. Want de financiële participatie binnen de coöperatie is iets wezenlijk anders dan de participatie bij het tot stand komen van de scenario’s. Waar Rijne in nieuwsbrieven sprak over de participatie leidde dat tot verwarring en soms ambtelijk tot irritatie. Rijne ging immers niet over de participatie binnen het proces. Deze onduidelijkheid is naar mijn weten steeds uitgesproken.

Binnen dit ontwerpproces waren diverse aspecten voor initiatiefnemers anders dan gebruikelijk. Deelnemende partijen zijn concurrenten van elkaar, maar moesten wel samenwerken. Vanuit het oogpunt van concurrentie is het vaak verstandiger om niet alle informatie prijs te geven, maar hier moesten de kaarten open op tafel. Dat vergde aanpassing van initiatiefnemers.
De initiatiefnemers zien bewoners meestal pas aan het einde van het traject als het plan klaar ligt, terwijl ze nu serieus rekening moesten houden met leken die veel vragen stellen en hun mening geven voordat er iets is beklonken.

De ene veel meer betrokken dan de ander, hebben de initiatiefnemers allen deel uitgemaakt van dit proces en hielden de initiatiefnemers elkaar onderling ook scherp. Na de eerste werkbijeenkomst werd de inzet van een aantal initiatiefnemers minder omdat zij aangaven dat hun deelname teveel tijd kostte in deze fase. Initiatiefnemers hebben in verschillende mate maar allen tijd en daarmee geld geïnvesteerd in dit proces. Ze weten nog niet wat dit bedrijfsmatig zal opleveren maar het heeft hen in elk geval inzicht en ervaring in een participatieproces opgeleverd.

Rol gemeentelijke projectgroep

De gemeentelijke projectgroep is een beperkte groep ambtenaren (projectleider en junior projectleider, soms aangevuld door anderen zoals de communicatieadviseur of de stedenbouwkundige) die een beroep kunnen doen op mensen uit de gehele organisatie. Aanvankelijk was hierbij ook een omgevingsmanager betrokken, maar zijn rol is uit efficiencyoverwegingen overgenomen door de junior projectleider.

Voor een complex project als dit met veel maatschappelijke en politieke druk, is dit in deze fase een bescheiden bezetting. Verschillende malen heb ik met de ambtelijk opdrachtgever gesproken. Ik merkte dat de werkdruk hoog was en vond de bezetting kwetsbaar. Budgettaire overwegingen noopten de ambtelijke leiding echter om strak te sturen en geen extra capaciteit als hulp en back-up in te zetten.
Vanaf het begin is mij gebleken dat de mensen die ik trof binnen het ambtelijk apparaat allemaal de intentie hadden om de omgeving goed te betrekken en belangen mee te wegen. Ik heb echter wel geconstateerd dat de projectgroep onbewust soms defensief te werk ging. Toezeggingen naar omwonenden, contacten met belangengroepen en mailverkeer met belanghebbenden werden nauwkeurig vastgelegd. Vooral om te zorgen dat de input goed werd geborgd en om te zorgen dat achteraf was te traceren hoe zij hadden gehandeld. Bijvoorbeeld in geval van WOB-verzoeken of procedures bij de Raad van State. Ik ben van mening dat dit niet verwijtbaar maar zelfs verstandig is en het gevolg van maatschappelijke en politieke druk.

In het licht van de verhoudingen binnen dit project is een wat defensieve houding een volstrekt verklaarbare reflex. Die is ook terecht gebleken op momenten dat er een WOB-verzoek kwam of toezeggingen moesten worden gecontroleerd. Binnen een proces met belangentegenstellingen, kritische volgers en politieke discussie blijkt het noodzakelijk om vooral te werken vanuit de gedachte dat alles te verantwoorden moet zijn. Maar een dergelijke defensieve houding kan een open blik voor suggesties en ideeën en een vrije gedachtenuitwisseling wel in de weg staan. Het dwingt mensen om hun eigen positie in te nemen en te verdedigen terwijl het juist goed kan zijn om denkbeeldig in elkaars schoenen te gaan staan. Deze houding heeft het eindresultaat niet beïnvloed. Het had hooguit invloed op het werkplezier. Alle reacties, meningen en ideeën zijn voor zover dat voor mij te controleren was zorgvuldig meegewogen en niet terzijde geschoven.

Ik heb in al die afgelopen maanden geen onwil of onmacht bespeurd bij het betrekken van personen, organisaties of belangen. De projectgroep werkte integer en betrokken. We hebben steeds vrij van gedachten kunnen wisselen over de inrichting van het proces en adviezen van mijn kant werden steeds overgenomen of we kwamen in gesprekken tot en andere oplossing.

Op twee momenten heb ik ongevraagd geadviseerd aan de organisatie.

De eerste keer was over het alternatief voor de Uitwerkingsgroep na het opstappen van enkele leden. Als direct betrokkene vond ik enkele zinsnedes in de brief van de wethouder aan de gemeenteraad feitelijk onjuist. Ik vond dat ik voorafgaand aan het verzenden van die brief mijn mening had moeten kunnen geven. Dat werd ook erkend door zowel de wethouder als de ambtelijke opdrachtgever.
In een gesprek hebben we vervolgens enkele onduidelijkheden opgehelderd. Dit betrof de zinsnede waarin stond dat het de wethouder en ambtelijke organisatie onbekend was dat er zoveel onvrede leefde bij de Uitwerkingsgroep. Ik denk dat het zowel de projectgroep als de wethouder zeer wel bekend was dat er veel spanning was binnen de Uitwerkingsgroep en waardoor die werden veroorzaakt.

En het betrof de zinsnede waarin stond dat ik als onafhankelijk procesbegeleider het proces moest waarborgen. Zonder vooraf met mij te overleggen werd mij een rol toebedeeld die ik vaag en onduidelijk vond. In een gesprek hebben we vervolgens met elkaar bepaald dat dit betekende dat ik, zoals ook daarvoor al het geval was, het proces nauw zou volgen, en gevraagd en ongevraagd zou adviseren.
Een tweede keer gaf ik ongevraagd advies toen de Buren van Rijnenburg in juni een voorstel deden voor hun participatie. Ik hoorde daar toevallig over en heb vervolgens op mijn verzoek het voorstel doorgestuurd gekregen. Dit leek me bij uitstek een onderwerp waarover ik vanuit mijn rol een mening moest geven. Hier werd niet om gevraagd, terwijl er al wel over was gesproken in de ambtelijk overleg van de wethouder . Mondeling en aanvullend per mail heb ik gemeld dat ik hierover ongevraagd wilde adviseren. Dat heb ik vervolgens op eigen initiatief ook gedaan. Het advies is ook opgevolgd.

Hoewel ik niet twijfel aan de intentie om mij van elke stap op de hoogte te houden en waar nodig om mijn advies te vragen, leidde de hoge werkdruk bij de projectgroep soms tot onvolkomenheden in onze onderlinge communicatie. Heel bewust heb ik geen werkplek gekozen binnen het stadskantoor om mijn onafhankelijkheid te waarborgen. Daardoor maakte ik geen deel uit van het ‘dagelijkse werk’ en waren er minder natuurlijke contactmomenten, terwijl de momenten in de wandelgangen dergelijke omissies wel zouden kunnen voorkomen. Daardoor hoorde ik soms achteraf van een overleg of het bestaan van een document. Dat werd dan steeds gerepareerd door het mij alsnog toe te sturen of mij bij een vervolgoverleg wel te betrekken.

Effectiviteit van ontwerpateliers

Ontwerpateliers zijn een goede manier om breed naar een opgave te kijken en met elkaar alle mogelijkheden te verkennen.
Tijdens de ontwerpateliers voor de scenario’s is dit ook zeker gepoogd. We hebben vooraf echter onvoldoende gesproken over de gezamenlijke uitgangspunten. De belangen verschilden dusdanig en het wantrouwen tussen partijen was zo groot dat de effectiviteit van de ontwerpsessies niet optimaal was. De bijeenkomsten kregen toch meer het karakter van het klassieke tonen van resultaten met de mogelijkheid daarop te schieten door de bewonersgroep. De resultaten gingen terug met de ontwerpers die achter hun tekentafel verder werkten waarbij tussentijds ook nieuwe informatie werd toegevoegd. Dit gebeurt als vanzelfsprekend wanneer professionals met elkaar werken. Maar bij omwonenden die als niet-professionals aan tafel zitten, zorgden tussentijdse wijzigingen voor verrassingen bij een volgend ontwerpatelier, wat het reeds bestaande wantrouwen verder voedde.

De wens om als gelijke partners aan de ontwerptafel te zitten, is zo niet uitgekomen. Dit vind ik niet verwijtbaar. Het is inherent aan een ontwerpproces dat tussentijdse informatie direct wordt verwerkt. Maar voor omwonenden kwam nieuwe informatie zo als ‘voldongen feit’ en soms onaangename verrassing in de volgende tekening terecht. Dit werd het meest duidelijk toen tussen het tweede en derde ontwerpatelier het aantal windmolens in het scenario Energie Voorop was toegenomen, omdat was gebleken dat radar op die locatie geen beperking vormt. Waar bewoners hadden gepleit voor minder windmolens, stonden er bij de volgende bijeenkomst juist meer molens ingetekend omdat dit overeenkwam met het uitgangspunt om maximale energie op te wekken in dit scenario. Dit versterkte bij enkele bewoners het gevoel dat er niet werd geluisterd. Dat gevoel was begrijpelijk maar onterecht en het had beter uitgelegd moeten worden.
Leerpunt is hier dat er meer tijd nodig is voor de terugkoppeling en uitleg van tussentijdse wijzigingen.

Werkbijeenkomsten

De drie werkbijeenkomsten in het ontwerpproces zijn breed opgezet en goed bezocht. Bij de eerste bijeenkomst op 17 mei in De Meern waren ruim 500 mensen aanwezig, bij de tweede bijeenkomst op 30 juni Nieuwegein waren bijna 200 bezoekers en bij de laatste werkbijeenkomst op 9 oktober in De Meern waren ruim 200 bezoekers.

Er is steeds zorgvuldig nagedacht over de vorm van de bijeenkomsten, de begrijpelijkheid van het getoonde materiaal en de wijze waarop mensen duidelijk hun inbreng konden achterlaten.

Tijdens de eerste bijeenkomst was een route uitgezet die begon met een filmpje over het proces. Daarna volgden de scenario's met per scenario een persoonlijke toelichting en konden mensen hun vragen stellen aan experts. Uiteindelijk konden zij hun opmerkingen opschrijven en achterlaten. Tijdens de tweede werkbijeenkomst in juni in Nieuwegein was de animo van bezoekers kleiner. Begrijpelijk omdat een uitwerkingsslag werd getoond met minder nieuwe informatie dan de eerste keer. Maar ook bij de derde bijeenkomst, waarvan vooraf was gecommuniceerd dat het ging om een terugkoppeling van de inbreng, kwamen nog ruim 200 veelal zeer betrokken omwonenden. Hier vonden in verschillende rondes tafelgesprekken plaats. Veel vragen die hier zijn gesteld worden achteraf nog beantwoord.

Elke bijeenkomst leverde een rijke oogst op aan vragen, reacties, ideeën en ook protesten. De verwerking daarvan en het navolgbaar maken van de inbreng en de reactie daarop vergde zorgvuldigheid en tijd. Het was steeds een puzzel om recht te doen aan elke individuele bijdrage en de zichtbare reactie hierop of verwerking ervan en aan de begrijpelijkheid van de tekeningen en de leesbaarheid van de documenten. Alle documenten waarin de opbrengst is verwerkt staan nog online.

Rol Belangengroepen

Diverse belangengroepen en vertegenwoordigende organen hebben in de loop van het ontwerpproces aan tafel gezeten met de projectleider, initiatiefnemers en/of de deskundigen. Aan het begin van het ontwerpproces is een stakeholdersanalyse gemaakt waarin alle belangengroepen en organisaties zijn -geïnventariseerd. Dat zijn:

Stichting watersportbaan Midden-Nederland
Modelvliegclub Midden-Nederland
Natuur & Milieufederatie Utrecht
Bewonersgroep IJsselveld Oost
Bewonersgroep Ijsselveld West
De Heem - Leger des Heils
Wijknetwerk Batau Noord
Buren van Rijnenburg
Hollandse IJsel
Fietsersbond
LTO Noord
LEU
KNNV
Energie-U
Energiepanel
Recreatiegebied
Wijkoverleg Galecop
Wijkraad Leidsche Rijn
Wijknetwerk Bateau Zuid
Wijknetwerk Batau Noord
Recreatie midden Nederland
Wijkraad Vleuten – De Meern

Deze groepen hebben in elk geval één maar als zij dat wilden meer uitnodigingen gekregen voor

tussentijds overleg. Zij kregen de gelegenheid zich hun visie te geven op het proces en de inhoud. Hiervan zijn verslagen beschikbaar. Diverse groepen werden uitgenodigd maar hadden geen behoefte aan intensieve betrokkenheid. Anderen, met name De Buren van Rijnenburg hadden daaraan juist grote behoefte. Na de eerste werkbijeenkomst voegde het Energiepanel zich in het proces als belangengroep. In het chronologisch verslag staan de overleggen benoemd.

Volgens mijn waarneming zijn de groepen steeds open en uitgebreid geïnformeerd over alle feiten wanneer zij daaraan behoefte hadden. Als er behoefte was aan meer informatie werden de deskundigen ingeschakeld voor extra toelichting, zoals het geval was bij De Buren van Rijnenburg die met DGMR hebben gesproken en bij leden van het Energiepanel die met initiatiefnemers hebben gesproken. Het overleg met de belangengroepen was steeds bedoeld om te zorgen dat vertegenwoordigers tijdens de werkbijeenkomsten goed beslagen ten ijs konden komen en waar mogelijk antwoord kregen op hun vragen. Hun betrokkenheid was een aanvulling op het werk van de Uitwerkingsgroep/Poldergroep en op de inbreng die ze als groep of individuen hadden tijdens de werkbijeenkomsten. Naar mijn mening is daarmee podium gegeven aan groepen in de stad die betrokken waren bij belangen die spelen bij het ontwerp van een energielandschap.

Positie

Een enkele groep had op basis van de omvang of positie van hun achterban, een nadrukkelijker positie in het proces gewenst. Het aantal leden of sympathisanten speelden echter geen rol bij de vraag of en hoe vaak een vertegenwoordiger aan tafel zat. Daartoe hebben we aan het begin van het proces al besloten en aan deze lijn heeft de projectleiding, m.i. terecht, vastgehouden.
Op enkele momenten was dit wel een discussiepunt.

Voorafgaand aan de eerste werkbijeenkomst verzocht De Buren van Rijnenburg om een plek in de zaal om hun informatie te delen met bezoekers. Ik vond een gemeentelijke informatiebijeenkomst niet de juiste plek voor een belangengroep om mensen te informeren over hun standpunt. En als we dat zouden toestaan, zouden we dat ook aan andere groeperingen moeten toestaan. Ik vond dat de duidelijkheid van de gemeentelijke informatie niet ten goede komen. Zonder andere afzenders was de feitelijke informatie al complex genoeg. Dat heb ik de Buren van Rijnenburg ook laten weten. Tegen mijn advies in heeft de gemeente besloten toch podium te bieden aan De Buren van Rijnenburg. Aanvullend is die mogelijkheid ook aan andere organisaties geboden.

Tijdens de tweede werkbijeenkomst hadden De Buren van Rijnenburg ook een ruimte in de zaal. Daar ving ik op dat zij een eigen scenario mochten gaan ontwerpen. Ter plekke heb ik hierover direct gesproken met de ambtelijk opdrachtgever en gemeld dat ik dit zeer onverstandig vond. Hierover heb ik vervolgens ook ongevraagd geadviseerd aan de projectleiding en ambtelijk opdrachtgever. Immers, we zaten midden in een zorgvuldig vorm gegeven ontwerpproces waarbij individuen en groepen reageerden op de opbrengst uit de ontwerpateliers. Een eigen scenario van De Buren van Rijnenburg zou dit proces doorkruisen. En als De Buren een eigen scenario kon ontwerpen, moesten anderen ook die mogelijkheid krijgen om iedereen gelijk te behandelen. Daarmee zouden we het lopende proces drastisch wijzigen. Ik vond deze wijziging niet gewenst. Uiteindelijk hebben De Buren van Rijnenburg geen eigen scenario geschetst.

Na de eerste werkbijeenkomst werd het Energiepanel actief. De projectleiding heeft diverse malen overleg gevoerd met vertegenwoordigers van het Energiepanel. Zij hebben een eigen scenario geschetst en wilden dat dit gelijkwaardig met de scenario’s uit het ontwerpproces zou worden aangeboden aan de gemeenteraad. Ook voor dit scenario gold dat het gelijkwaardig opnemen van het Energiepanel-scenario bij overige scenario’s, het proces zou doorkruisen. Desalniettemin is het

panel gefaciliteerd door de projectleiding in overleg geweest met enkele initiatiefnemers om het scenario op haalbaarheid te toetsen. De conclusie was dat de energieopbrengst niet in verhouding stond tot de kosten van het ontwerp. Het Energiepanel heeft nog gezocht naar eigen mogelijkheden om hun scenario gefinancierd te krijgen en bleef hierover ook in overleg met de projectleiding. Voor zover mij bekend is geen financierende partij gevonden.

In het scenario van het Energiepanel zaten enkele bijzondere ideeën. De projectleiding wilde onderzoeken of enkele ideeën uit het scenario konden worden ingebracht in een bestaand scenario. De leden gaven echter aan dat zij hier niet voor open stonden.

Rol politiek

Veel meer dan zonne-energie is windenergie politiek en maatschappelijk een thema dat leidt tot grote meningsverschillen en felle discussies met (vooral op sociale media) soms onsmakelijke voorbeelden van het uitwisselen van verwijten en vooringenomen standpunten. De verharding in het debat hebben we aan de ontwerptafel niet gehad, maar tijdens de werkbijeenkomsten kwam dit wel naar voren.

Met de vraag om scenario's in het raadsbesluit van juli 2017, heeft de gemeenteraad een poging gedaan om invloed uit de omgeving maximaal in te brengen. Echter, een politieke discussie is hiermee tevens verplaatst naar de omgeving.

Hoewel de projectgroep, soms mede op mijn verzoek, in de communicatie voortdurend heeft benadrukt dat de afweging tussen de scenario's een politieke afweging is, werd dit niet altijd zo gezien in de wijken en tijdens de werkateliers. Veel gehoord is de aanname dat alles toch al was bepaald. De uitspraak van de verantwoordelijk wethouder die eind september werden gepubliceerd in De Helling zagen mensen als een bevestiging hiervan. Of mensen vroegen zich af waarvoor dit hele proces nodig was als het uiteindelijk toch de politiek is die de afweging maakt. Binnen de Uitwerkingsgroep bleef deze afweging ook een issue. Immers, als de afweging wat acceptabele hinder is niet bij de Uitwerkingsgroep maar bij de gemeenteraad lag, waarom zaten ze dan bij elkaar?

De reflex van het klassieke inspraakpatroon (reageren op een voorgelegd plan waarbij mensen weinig vertrouwen hebben dat er iets met hun inbreng gebeurt) was steeds aanwezig. Een nieuwe vorm van mee-ontwerpen zonder de uiteindelijke afweging zelf te mogen maken als belanghebbenden, blijkt blijkt uiterst lastig. Dit is wellicht teveel gevraagd. De investering van leden van de Uitwerkingsgroep/Poldergroep bij het ontwerpen van scenario's voor een energielandschap stond niet in verhouding tot de invloed die zij hebben bij de eindbeslissing.

Het uitgangspunt gedurende het gehele proces was dat er maar één representatief orgaan is en dat is de gekozen gemeenteraad. Daar tellen de stemmen terwijl aan de ontwerptafel louter de argumenten telden. Het ontwerpproces was bedoeld om alle informatie rondom alle mogelijke belangen in beeld te brengen om raadsleden in staat te stellen een afgewogen keuze te maken.

Waar politici tijdens de besluitvorming in juli 2017 wellicht hoopten dat het ontwerpproces een ideaal scenario tevoorschijn zou komen, worden zij teleur gesteld. Maar het is mijn overtuiging dat alle ingebrachte belangen zijn verwoord of verbeeld. De keuze ertussen zal een lastige zijn.

De communicatie

De communicatie over de achtergrond, de raadsbesluiten, de mogelijke scenario's, de inbreng van mensen en de besluitvorming door de gemeente was uitgebreid en compleet.
Er zijn dingen mis gegaan, zoals bij wijzigingen van door de Uitwerkingsgroep aangeleverde webteksten. En snel iets aanpassen op de website omdat er achterhaalde informatie op staat, blijkt niet gemakkelijk. Dat moet binnen de gemeente over verschillende schijven.

De plek van informatie van de Uitwerkingsgroep op de website van de gemeente was een lastige. De Uitwerkingsgroep wilde een eigen pagina bij de gemeentelijke informatie over dit onderwerp. Dat zou ook recht doen aan de positie van de Uitwerkingsgroep. Daarmee staat de gemeente een pagina af, terwijl ze wel voor verantwoordelijk blijft omdat het op de gemeentelijke site staat. Tegelijk kan het onduidelijk zijn hoe de positie van die groep is, als de informatie hierover op de gemeentelijke pagina staat. In de toekomst kan hier wellicht een vorm voor worden gevonden zodat het voor lezers duidelijk is dat het gaat om een pagina waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is maar waar ze in het kader van participatie en informatie wel ruimte aan wil geven.

Zeker aan het begin van het ontwerpproces was er discussie over het verspreidingsgebied van de gemeentelijke informatie zoals de oproep voor aanmelding voor de uitwerkingsgroep en uitnodigingen voor bijeenkomsten. Het uit te nodigen gebied is zeer ruim gemaakt, zowel binnen als buiten gemeentegrenzen, waardoor er per keer werden verzonden.

Daarbij is steeds gepoogd om mensen te stimuleren zich aan te melden voor de digitale nieuwsbrief omdat de gemeente via dit medium, sneller, flexibeler en goedkoper kan communiceren. Op dit moment ontvangen ruim 700 mensen de digitale nieuwsbrief.

Voortdurend dilemma was de balans tussen complete en toch nog begrijpelijke informatie. Om de scenario's en de achtergrond aan iedereen duidelijk toe te lichten was begrijpelijke taal en heldere vorm nodig. Maar de complexe en complete informatie over de scenario's maakte dit lastig. Suggesties vanuit de Uitwerkingsgroep voor een toelichtend filmpje, begrijpelijker teksten op panelen en herkenningspunten op kaarten, zijn overgenomen. Dat verbeterde de informatievoorziening. Het blijft echter lastig om een genuanceerd en technisch complex verhaal begrijpelijk en simpel uit te leggen.

Bij de voorbereiding van de werkbijeenkomsten, was veel aandacht voor de informatievoorziening, de vorm, begrijpelijkheid en reactiemogelijkheid door bezoekers. Dit leidde tot de bijeenkomsten met een route waarbij voorin een film werd getoond over het proces en hetgeen te zien was. Vervolgens waren veel mensen aanwezig om tekst en uitleg te geven. Deze vorm met deels eenvoudige informatie, alle technische gegevens beschikbaar en veel persoonlijke uitleg werkte goed maar was desalniettemin soms voor mensen overdadig en lastig te volgen.

De complete en genuanceerde informatie hield soms moeilijk stand in de wirwar van belangen, korte berichten op social media en emoties. Toch denk ik dat met veel inzet vanuit de gemeente, initiatiefnemers en ingeschakelde bureaus het is gelukt om belangstellenden zo goed mogelijk te informeren. Dit onderwerp vraagt echter van die belangstellenden behoorlijk wat tijd en moeite om het genuanceerde verhaal te kennen voordat zij een oordeel hebben. En zo zit de werkelijkheid niet in elkaar. Veel mensen komen bij een bijeenkomst binnen met een oordeel op basis van flarden informatie en zoeken daarvoor bevestiging. Dit geldt overigens voor zowel voorstanders als tegenstanders van de komst van windmolens. Want tussen alle scenario's en informatie was dat steeds het grootste discussiepunt.

Conclusies en leerpunten

Op basis van mijn ervaringen oordeel ik dat er bijzonder veel tijd en energie in het proces is gestoken door zowel de gemeente, belanghebbenden als initiatiefnemers. Hiervoor heb ik veel waardering.

Ambtelijk is er hard en zorgvuldig gewerkt om het ontwerpproces voor scenario's te organiseren en alle benodigde informatie te verzamelen en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad. Uit niets is mij gebleken dat er ambtelijk werd aangestuurd op een bepaald scenario of dat er werd gemanipuleerd om meningen uit te vergroten of juist te verdoezelen.

Het is een megaklus om met zo veel informatie en belangen enigszins begrijpelijke documenten en informatie te produceren ten behoeve van communicatie en besluitvorming. Daarbij worden binnen een politiek bedrijf als de gemeente is, ook politieke afwegingen gemaakt. Bijvoorbeeld rond timing en inhoud van raadsbrieven. Een brief van de wethouder aan de gemeenteraad wordt ambtelijk voorbereid. Maar het is een brief van de wethouder, dus kan zij haar boodschap bepalen. Dat wil niet zeggen dat daarmee het participatieproces inhoudelijk wordt beïnvloed. Mij is uit niets gebleken dat de informatie over scenario's en/of de opgehaalde reacties daardoor zijn aangepast of gekleurd. Hiermee is de ambtelijke organisatie steeds integer omgesprongen.

Er is geen ideaal scenario uitgekomen dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. De keuze blijft dus bij de gemeenteraad.
Wel zijn er een paar punten waar we, met de kennis van nu, meer aandacht aan hadden kunnen besteden.
Bij de start hadden we langer stil kunnen staan bij het benoemen van het verschil in belangen en inzichten tussen deelnemers aan het ontwerpproces. Dat had de kloof daartussen niet verkleind. Maar door dit nadrukkelijker uit te spreken was het wellicht wat hanteerbaarder geworden aan de ontwerptafel.

Tussentijds hadden we de leden van de Uitwerkingsgroep meer en beter moeten informeren over tussenstappen in het ontwerpproces. In een poging het tijdbeslag voor belanghebbenden enigszins binnen de perken te houden, wilde we geen extra ontwerpateliers inplannen. Maar meer tekst en uitleg over tussentijdse wijzigingen, zodat belanghebbenden zich minder overvallen voelden tijdens een ontwerpatelier, was goed geweest. Hierbij hadden we op momenten meer aandacht moeten hebben voor het verschil tussen professionals en belanghebbenden dat door beperkte informatie-uitwisseling tussentijds te groot werd.

Met die constatering komen we bij het dilemma hoeveel tijd en energie je mag vragen van belanghebbenden bij een proces. Ik heb veel waardering voor de tijd en energie die mensen, met name in de Uitwerkingsgroep en de Poldergroep, hebben besteed in het afgelopen jaar. Zodra je mensen serieus deel laat uitmaken van een ontwerpproces, vraag je ook een serieuze tijdsinvestering van deze mensen. We naderen het punt waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die mensen hebben. Toch zie ik niet hoe de tijdsinvestering voor bewoners zou kunnen worden verkleind in een proces als dit. Als je bewoners gelijkwaardig aan professionals behandelt, vraagt dit ook een bijna professionele tijdsinvestering van bewoners.

De tijdsinvestering aan ambtelijke zijde was ook groot. Het in de lucht houden van alle bordjes in dit proces vroeg veel tijd en energie. Ik heb niet de indruk dat er ambtelijke tijd is verspild. Of dit proces de tijd en daarmee de kosten ook waard is, blijft een politieke afweging. Maar het is in elk geval duidelijk dat het serieus nemen van maatschappelijke inbreng veel vraagt van alle partijen. Daar staat tegenover dat het ook veel oplevert in de vorm van inbreng en betrokkenheid.

Chronologische overzicht

2 oktober

Eerste overleg gemeentelijke projectgroep met onafhankelijk procesbegeleider. We spreken over diverse vormen van participatie. We concluderen dat participatie door een groep belanghebbenden zoals een klankbordgroep of adviesgroep nooit de vervanging kan zijn maar aanvullend is op de gehele participatie.

4 oktober

Stakelholdersanalyse gemaakt met ambtenaren uit Utrecht en omliggende gemeenten die tot nu toe bij het proces betrokken waren. Het blijkt een heel diverse groep stakeholders met soms tegengestelde belangen.

5 oktober

Nader overleg met mensen uit projectgroep over doel en opzet van participatie. Mijn conclusie:
Participatie is ter ondersteuning van het democratisch proces en niet de vervanging ervan.

Van participatie wordt het draagvlak niet groter maar de inhoudelijke plannen worden er beter van. Een beter plan kan rekenen op meer draagvlak. Maar bij dit onderwerp zal weerstand blijven bestaan.

Representativiteit is niet haalbaar want we weten niet wat of wie representatief is. Er is niemand gekozen.

Participatie is bedoeld om te zorgen dat zo veel mogelijk belangen worden meegewogen. Daar wil ik op toezien.

Belangen van initiatiefnemers zijn niet op voorhand belangrijker dan die van bewoners of gebruikers van het gebied. Ze zijn voor mij allemaal gelijk.
We hebben een duidelijke opdracht van de gemeenteraad. Die is uitgangspunt. Het gaat hier niet om stemmen voor of tegen tellen.

Opdracht is: Ontwikkel scenario’s. Ik wil dat die scenario’s de informatie uit de participatie meewegen en dat mensen de mogelijkheid krijgen de scenario’s te toetsen. De resultaten van die toetsing moeten vervolgens verwerkt worden.

We gaan toewerken naar een adviesgroep die tijdens het ontwerpproces meepraat en meedenkt. Taken worden: informatie aandragen, toetsen van voorstellen en zo zorgen voor goed afgewogen voorstellen. Deze groep hoeft niet te stemmen of beslissen over scenario’s. En deze groep is slechts aanvullend op de inbreng van ieder ander die wil meedenken.

17 oktober

Communicatieoverleg op stadskantoor over vorm en boodschap in de communicatie. De opzet van het ontwerpproces wordt nu bekend gemaakt en mensen kunnen zich aanmelden voor de adviesgroep. De gemeente wil informeren over het proces en de mogelijkheid bieden aan mensen om aan te haken. Tegelijkertijd is verwachting management ten aanzien van deelname aan de adviesgroep (slechts 15 mensen en best een zware taak) belangrijk. We moeten duidelijk maken dat er ook andere manieren zijn om invloed uit te oefenen, zoals tussentijdse bijeenkomsten.

Een-op-een-gesprekken zijn het beste vorm van communicatie dus besluit de projectgroep tot een toer langs winkelcentra om daar met mensen in gesprek te gaan.

Punt van aandacht zijn de belangenverenigingen. Hoe gaan die zich gehoord voelen? Gesproken over expertmeetings rond de ontwerpateliers. Dat is een plek waar ze tot hun recht komen en inhoudelijk kunnen meepraten.

Eerste bijeenkomst met alle initiatiefnemers:
Eerste bijeenkomst met alle initiatiefnemers. Iedereen ziet dat samenwerkwen noodzakelijk is. Ik bespeur wel wat huiver richting elkaar, maar ook het besef dat ze tot elkaar zijn veroordeeld.

Rijne Energie en Eneco hebben een lastige positie. Zij hebben al veel tijd en energie gestoken in dit traject. Nu zitten er plotseling ook anderen aan tafel die nieuw in proces stappen en daarbij ook gebruik maken van de resultaten tot nu toe.

Het betrekken van bewoners in de ‘omgekeerde volgorde’ (eerst participatie en dan een plan) wordt geprezen. Het is de initiatiefnemers heel duidelijk dat participatie niet te veronachtzamen of te negeren is. De club maakt een vervolgafspraak, zodat voor 1 nov duidelijk kan zijn wie deelneemt en wie alsnog afhaakt.

Projectgroep:
Bijeenkomst met de projectgroep. Gesprek over de vraag of de adviesgroep het ontwerpbureau kan mee selecteren. Projectleider ziet zijn planning in het gedrang komen en vreest dat we te ver doorschieten. Ik pleit voor investeren aan de voorkant zodat het proces daarna met vertrouwen en dus vlotter kan verlopen. Andere mogelijkheid is om aan de adviesgroep aan te geven wie er op de shortlist staan en vragen of leden hierop bureaus zien waartegen ze bezwaar hebben.

Bovendien is besproken dat de adviesgroep in het proces zelf contraexpertise kan inhuren en gebruiken. Hierover zijn nog geen randvoorwaarden en afspraken gemaakt. Welk budget? Wanneer en hoe? Planning wordt nu afgemaakt, veel spoed en zenuwen. Het proces moet door maar er zijn veel dingen die tegelijkertijd georganiseerd moeten worden. De communicatie moet op orde zijn en de politieke gevoeligheid wordt gevoeld waardoor elke stap zeer zorgvuldig wordt gezet.

22 oktober 2017

Veel gesprekken telefonisch en op het stadskantoor over de inhoud van de raadsbrief van de wethouder. Belangrijkste vraag is hoe de bevolking breed aan bod komt voordat de ontwerpateliers starten. In welke vorm en op welke momenten. We willen het stadsgesprek niet over doen. Er moet iets concreets te melden zijn voordat de gemeente de buurt weer in gaat om suggesties op te halen.

De benaming wordt gewijzigd na ambtelijk overleg. Adviesgroep van omwonenden wordt de Uitwerkingsgroep. De bijeenkomsten in de omgeving worden werkbijeenkomsten. Dit is om de bedoeling van zowel de groep als de interactieve bijeenkomsten in de wijken nog duidelijker te maken. Ik vrees voor toenemende verwarring maar heb geen principiële bezwaren hiertegen.

30 oktober

Kennismakingsgesprekken met vertengenwoordiger van MCU. Wil betrokken zijn maar de club is op dit moment niet heel actief. En met een vertegenwoordiger van Schuurlab. Heeft veel waardevolle informatie uit het gebied. Maar zij wil haar oogst van de afgelopen periode niet zomaar overdragen. Zij ziet dat als opdracht.

31 oktober

Wijkbericht met informatie over het vervolgproces wordt verspreid. Hierin ook de uitnodiging voor meer info en gesprekken in de winkelcentra De Meern, Veldhuizen, Batau, Galecop, IJsselstein en AC De Meern.

9 november

Gesprek bij de Buren van Rijnenburg om kennis te maken. Ze delen hun zorgen over het participatieproces. Ik geef aan dat zij niet namens hun achterban in de Uitwerkingsgroep kunnen. Dat zij wel hun rol als belangenclub houden. Henk Diemer besluit dat hij niet langer op de lijst deelnemers van de Uitwerkingsgroep wil. We spreken af contact te houden.

10, 11 en 14 november

Ik ben met de gemeentelijke projectgroep aanwezig in diverse winkelcentra voor toelichting op het ontwerpproces. Het blijkt dat een comité ‘Rijne energie Nee’ flyers en posters met informatie heeft verspreid in buurten. Het comité roept op om een petitie tegen windmolens te ondertekenen. Gevolg is dat verschillende mensen naar de kraam komen om de petitie te tekenen. Wij gaan in gesprek en geven aan dat we willen toelichten hoe mensen betrokken kunnen blijven en invloed kunnen uitoefenen.

Uit gesprekken blijkt dat de informatievoorziening vrij ingewikkeld was en/of dat mensen niet de tijd nemen om te lezen. De verschillende benamingen (Uitwerkingsgroep, werkbijeenkomsten, ateliers) roepen verwarring op. Er komen ook mensen met gerichte vragen over de taak van de Uitwerkingsgroep. Tegenstanders komen melden wat hun zorgen zijn. Uit gesprekken blijkt dat er veel informatie rond gaat die niet is geverifieerd maar wel wordt geloofd. Bijvoorbeeld dat er al tekeningen zijn waarop staat waar de 12 molens komen.

14 november

Aanmeldingen voor Uitwerkingsgroep komen per mail binnen.

16 november

Alle aanmeldingen voor Uitwerkingsgroep op een rij gezet met junior projectleider en omgevingsmanager. Veel motivaties ontbreken terwijl dat wel van belang is voor diversiteit in de groep. Alle mensen worden gebeld of gemaild door omgevingsmanager en mij met het verzoek om die alsnog door te geven.

Conceptlijst samengesteld. We geven elke aanmelding een nummer. De nummers plaatsen we op een kaart. Eerst gekeken naar spreiding over het gebied. Op basis van die spreiding gekeken hoe we ook een goede spreiding kunnen krijgen in motivatie, belangen en invalshoeken, mannen/vrouwen, oud/jong.

17 november

Mede met behulp van nieuwe motivaties stel ik de uiteindelijke lijst met deelnemers aan de Uitwerkingsgroep samen.
We vragen leden vooraf per mail of ze akkoord gaan met publicatie van hun naam. Afgevallen deelnemers ontvangen een mail.
Enkele dagen later verneem ik van de projectleider dat de lijst is getoond aan de wethouder. Ik geef aan dat dit wat mij betreft uitsluitend ter informatie kan. Dit word bevestigd door de projectleider.

18 november

Alle deelnemers en afvallers krijgen een bericht per mail. Omdat de eerste bijeenkomst al op korte termijn is, doen we dit in het weekend.

20 november

Overleg met de projectgroep. Ik heb een secretaris nodig voor de Uitwerkingsgroep. We besluiten die van buiten te halen omwille van objectiviteit.
Tijdens het overleg blijkt me dat Bosch Schlabbers die dag langs komt voor een gesprek naar aanleiding van hun offerte. Ik sluit aan bij dit gesprek. Op basis daarvan kan ik aan de Uitwerkingsgroep ook de naam van het bureau voorleggen om te horen of er bezwaren zijn.

27 november

Eerste bijeenkomst Uitwerkingsgroep.
Mensen zijn open over hun motivatie en belangen. Ze hebben vragen over hun mandaat in de ontwerpateliers, wie bepaalt nou wat? Ze pleiten ervoor om in de communicatie naar omwonenden steeds te benadrukken dat uiteindelijk de gemeenteraad beslist.

Discussie over de uitvraag van de gemeente aan het landschapsbureau. Enkele leden willen de uitvraag zien. De offerte kan gedeeld worden. Discussie over de vraag of we in de komende periode consensus kunnen bereiken en of dat nodig is. Er blijkt fiks wantrouwen tegenover het proces en de gemeentelijke organisatie. De stadsgesprekken worden met name genoemd als voorbeeld waar mensen hun vertrouwen in het proces al zijn verloren.

We delen de planning voor de komende tijd. De Uitwerkingsgroep adviseert om niet eerst de wijken in te gaan maar dat pas te doen als er al eerste schetsen zijn. Dit advies wordt overgenomen.

5 december

Ik hoor in de wandelgangen dat een lid van de Uitwerkingsgroep een contract heeft met initiatiefnemer. Hij was bij eerste bijeenkomst niet aanwezig wegens vakantie. Ik bel hem en hij blijkt inderdaad een afspraak te hebben met een initiatiefnemer. Dat betekent dat hij niet voldoet aan voorwaarden (o.a. geen zakelijk belang) voor de Uitwerkingsgroep. Hij denkt er even over na en besluit enkele dagen later dat hij niet zal deelnemen. Maar hij dringt aan op deelnemer uit Reijerscop. Ik ga de lijst met aanmeldingen na en bel de andere kandidaat uit het gebied. Die zit in dezelfde situatie.

We houden vast aan de voorwaarden dat mensen met zakelijke belangen niet kunnen deelnemen aan de Uitwerkingsgroep. Ik spreek met de beoogd deelnemer af dat, ter compesatie van deelname aan de Uitwerkingsgroep, de gemeente tussentijds met bewoners Reijerscop om tafel gaat zodat zij de scenario's tijdig zien en hun belang kunnen inbrengen.

14 december

Eerste ontwerpatelier.
Discussie vooraf met Rijne Energie per mail en telefoon. Ze willen met 5 mensen komen naar het eerste ontwerpatelier. Iedereen is gevraagd met maximaal twee personen te komen om de belangen in evenwicht te houden aan de ontwerptafel. Rijne vraagt om uitzondering in verband met verdeeldheid van expertise bij de vrijwilligers. Uiteindelijk geef ik aan dat als het echt moet voor een keer drie mensen kunnen komen. Maar twee blijft de norm.

Alle deelnemers (Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en ontwerpers) eten met elkaar. Daarna bespreken we de werkwijze in de komende periode. De gesprekken blijven vrij algemeen. Heel voorzichtig worden posities afgetast. Er is enige discussie over de betrouwbaarheid van berekeningen en cijfers waarmee de initiatiefnemers zullen komen.

16 december

Rijne Energie houdt zelf een bijeenkomst over de te ontwerpen scenario's waarvoor ze via hun eigen kanalen mensen hebben uitgenodigd. Veel enthousiasme in de zaal maar er zijn ook enkele tegenstanders van windenergie op land. Dit leidt tot duidelijk ongemak bij de organisatie.

18 december

Beleidsambtenaren uit omliggende gemeentes komen naar stadhuis Utrecht waar de projectleider hen informeert over proces en stappen daarin. Ook de afstemming van communicatie komt aan de orde.

22 december

Op 20-1 is een volgend ontwerpatelier gepland maar initiatiefnemers weten nog niet goed wie wat moet aanleveren. Ik vraag de projectleider dit snel door te geven omdat initiatiefnemers ook voorbereidingstijd nodig hebben.

Tussentijds zijn ook initiatiefnemers bijeen geweest. Ik hoor dat er naar aanleiding van de kennismakingsbijeenkomst zorgen zijn over kennisniveau en de wil tot meedenken bij de Uitwerkingsgroep.

9 januari

Uitwerkingsgroep bijeen ter voorbereiding op het ontwerpatelier. Ik deel de zorg van de initiatiefnemers met de groep. Iedereen erkent dat er, ook binnen de groep, een groot verschil is in kennis maar dat is geen probleem. Integendeel. Dat kan juist helpen in het proces.

Met elkaar maken we een matrix gemaakt ter toetsing van scenario's. Daarin staan de onderwerpen die mensen meer of minder belangrijk vinden. Het is bedoeld als checklist bij de gesprekken over scenario's. Geprobeerd op te roepen tot actieve deelname en kansen zoeken. Ik wil graag voorkomen dat leden van de Uitwerkingsgroep alleen als scheidsrechter meekijken en beoordelen.

Aan het einde blijkt dat deelnemers toch een beetje huiverig zijn om te worden aangesproken op het raadsvoorstel of zelfs een raadsbesluit. Mensen proberen grip te krijgen. Daarom in een extra tekst op de website nog een keer uitgelegd dat de leden van de Uitwerkingsgroep slechts adviseren tijdens de ontwerpateliers.

Er is ergernis bij leden Uitwerkingsgroep over het laat versturen van de agenda voor ontwerpatelier door de gemeente. De leden willen zich immers kunnen voorbereiden. Hierdoor nog meer twijfels over grip op proces bij enkele leden. Vraag van enkele leden om te zorgen dat scenario's voorafgaand aan het ontwerpatelier al op papier staan zodat de Uitwerkingsgroep dan kan reageren. Ik geef aan dat het juist de bedoeling is om ter plekke met elkaar in gesprek te gaan en samen te schetsen.

16 januari

Telefonisch gesprek met vertegenwoordiger Buren van Rijnenburg. Hij uit nogmaals zijn zorgen.
Ook telefonisch gesprek met vertegenwoordiger van Rijne Energie. We spreken over het onderling vertrouwen tijdens de ontwerpateliers. Hij voelt nog veel weerstand van enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Ik bevestig dat er wantrouwen is dat we met goede onderlinge communicatie en met resultaten die verschillen moeten pogen te overbruggen.

17 januari

Tekst aangeleverd voor de website over bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep. Het duurt mij te lang voordat die erop staat. Zeker omdat de tekst ongewijzigd op de aparte pagina van de Uitwerkingsgroep kan staan. Discussie via de mail met de projectleider over de status van de tekst. Het is immers best ongebruikelijk dat een gemeente teksten plaatst waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is.

20 januari

Tweede ontwerpatelier

Begonnen met alle 20 scenario's fout (met een knipoog naar de oude lp's) om de gesprekken op gang te brengen over wensen en mogelijkheden. Het volgende ontwerpatelier werken we toe naar 6 mogelijke scenario's.

Ontbreken van kwantitatieve doelstelling voor het opwekken van energie is besproken. Het ontbreken daarvan maakt discussies over nut en noodzaak lastig, bijvoorbeeld bij het bepalen van hoeveelheid windmolens. Wat is acceptabel of nodig? Hinder is nadrukkelijk aan de orde en we maken de afspraak om gezamenlijk een bureau te selecteren om effecten te berekenen.

In mails na afloop teleurstelling bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Ze hadden meer toetsbare informatie willen zien. Dat hoort nu echter nog niet in het ontwerpproces.

23 januari

De concepttekst van Rijne en Eneco voor de uitvraag voor een onderzoeksbureau dat effecten van windmolens moet berekenen komt binnen. Ik stel een aantal wijzigingen voor in zinsnedes die verkeerd uitgelegd kunnen worden. Deze worden direct aangepast. Gaat bijvoorbeeld over kennisniveau bij de uitwerkingsgroep. Dat kan verkeerd worden uitgelegd alsof niet alle mensen even slim zijn, terwijl die tekst niet zo was bedoeld.

30 januari

Tekst van de uitvraag wordt aangepast terug gestuurd en gaat door naar Uitwerkingsgroep.

Diverse telefoongesprekken waaronder met initiatiefnemers. Er zijn zorgen over het kennisniveau in de Uitwerkingsgroep. Het zijn immers mensen zonder gerelateerde achtergrondkennis. Ik geef aan dat dit niveau per persoon verschilt. Maar dat initiatiefnemers in staat zouden moeten zijn om dingen eenvoudig uit te leggen. Precies zoals de tegenstanders van windturbines dat doen. Ook aangegeven dat initiatiefnemers en gemeente juist de beperkte kennis kunnen gebruiken om te zien welke uitleg werkt naar het grote publiek. Samenwerken tussen professionals en leken vergt van alle kanten aanpassingen. Samenwerken tussen gemeente en initiatief nemers is deze fase ook nieuw. En de initiatiefnemers moeten ook onderling nog positie kunnen bepalen. Is effe wennen.

In een mail meldt een initiatiefnemer dat de uitwerkingsgroep geen achterstand heeft in kennis over geluid, maar dat initiatiefnemers een achterstand hebben in kennis over communicatie over dit onderwerp. Goede constatering. Daarover willen ze graag spreken met de Uitwerkingsgroep. Terugkoppeling van gesprek tussen Schuurlab en projectleider. Ze discussiëren over de voorwaarden voor het overdragen van informatie. Er volgt nog een gesprek.

1 februari

Nieuw gesprek geweest met projectleider en Schuurlab. Er volgt een slotbijeenkomst en er wordt bekeken of dit voldoende is om de informatie over te dragen.

5 februari

In de aanloop naar de bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep vandaag was er een pittige discussie per mail over verbondenheid aan Nederlandse WindEnergie Associatie van alle onderzoeksbureaus die op de longlist staan voor de selectie van een bureau bij dit project. De NWEA zegt te werken aan bevordering van windenergie op land. Dat wekt wantrouwen bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep over de onafhankelijkheidvan de aangesloten bureaus. Tegelijk staan alle gerenommeerde bureaus op deze lijst. Leden van de Uitwerkingsgroep stellen enkele andere bureaus voor die niet zijn verbonden aan NWEA.

Eerst met elkaar besproken welk criterium acceptabel is bij de selectie van een onderzoeksbureau. We komen er gezamenlijk op uit dat een bureau “bewezen onafhankelijk” moet zijn. Ook overige criteria gezamenlijk opgesteld met Eneco, Rijne en gemeente en afspraken gemaakt over de selectieprocedure.

6 februari

Eneco schrijft bureaus aan om een offerte aan te leveren voor het onderzoek naar hindereffecten bij de scenario's. Vandaag ook een gesprek met raadsleden van de comissie Stad en Ruimte in het oude stadhuis. Kennismaking en proces doorgenomen. Veel vragen over de participatie.

7 februari

Start van mijn vakantie. In overleg van 5 februari heeft iedereen ingstemd dat de omgevingsmanager van de gemeente mij vervangt als gespreksleider. Ik mail alle betrokkenen over de stand van zaken met het verzoek ietsje water bij de wijn te doen als dat nodig is om tot een gezamenlijke bureaukeuze te komen in de komende weken.

In mijn vakantieperiode is bureau DGMR gekozen voor onderzoek naar de hindereffecten. Zie chronologisch overzicht. Diverse leden van de Uitwerkingsgroep en projectleider apart telefonisch gesproken. Hieruit blijkt dat de zaak op scherp heeft gestaan. Een bureau dat door de Uitwerkingsgroep op de lijst werd gezet, voldeed volgens de projectleider niet aan het criterium bewezen onafhankelijkheid. Per mail deed hij het voorstel om dit bureau niet uit te nodigen. Dit viel verkeerd bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep, omdat het hiermee lijkt alsof de gemeente stuurt.

Tijdens een bijeenkomst met de Uitwerkingsgroep, gemeente, Rijne en Eneco is hierover gesproken. Andere bureaus hebben wel een presentatie gehouden. Op basis daarvan is DGMR gekozen door een meerderheid van de Uitwerkingsgroep, gemeente, Eneco en Rijne. Op verzoek van de Uitwerkingsgroep is de gemeente opdrachtgever voor het bureau, omdat er vrees bestaat dat de initiatiefnemers als opdrachtgever voor onderzoek te veel zullen sturen op gewenste resultaten.

In de tussentijd is er ook een gesprek geweest tussen de projectleider en de Buren van Rijnenburg. Er wordt afgesproken dat BvR tussen de werkbijeenkomsten verdiepende gesprekken zal hebben om te reageren op de scenario's. Er komt een vervolggesprek in mijn aanwezigheid omdat BvR zich afvragen of er wel voldoende ruimte is voor inbreng.

5 maart

Mail van BvR met het verzoek meer werkbijeenkomsten te houden in verschillende wijken. Nieuwe aanmelding van een deelnemer voor de Uitwerkingsgroep. Ik heb met verwijzing naar de spelregels gebeld en gemaild om uit te leggen dat dit niet kan. Wel afgesproken dat de ontwikkelaar (Van Wanrooy) zijn kopers in Rijnvliet wijst op dit onderwerp en mogelijkheid voor mensen die er nog niet wonen om zich aan te melden voor de nieuwsbrief. De gemeente geeft dit nadrukkelijke verzoek door aan de projectontwikkelaar.

7 maart

Tijdens bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep uitgebreid gesproken over bureaukeuze en afgesproken dat mijn chronologisch overzicht deel uitmaakt van dit verslag. Veel onvrede bij enkele mensen. Zij hebben het gevoel dat de gemeente heeft willen sturen in de bureaukeuze. Mij blijkt dat niet uit gesprek met de projectleider. Een van de leden van de Uitwerkingsgroep komt niet,. Ik bel hem en hij blijkt te twijfelen of hij nog wil deelnemen. Heeft hij ook aangegeven in het vorige overleg. Hij twijfelt omdat het wel erg veel informatie is waarin hij zich moet verdiepen. Hij zegt te reageren vanuit zijn gevoel en is tegenstander van windmolens. De informatiestroom en discussies in de Uitwerkingsgroep gaan hem te ver en te snel. Na diverse telefoontjes besluit hij toch om te stoppen.

Naar aanleiding hiervan in de Uitwerkingsgroep gesproken over de samenstelling. We zouden tussentijds geen nieuwe mensen toevoegen. Omdat Reijerscop nu niet aan tafel zit, spreken we af dat ik twee mensen persoonlijk benader die zich al hadden opgegeven vanuit dit gebied. De ene blijkt onbereikbaar. Vermoedelijk langere tijd in het buitenland. De ander besluit af te zien van deelname en bedankt voor het verzoek. Daarmee blijft de samenstelling nu gelijk. In Uitwerkingsgroep gesproken over noodzaak tot meer werkbijeenkomsten in verschillende wijken. Ik geef mijn opinie dat, mits de aankondigingen ruim op tijd zijn en de locatie goed bereikbaar is, het wat mij betreft voldoende toegankelijk is. Er komt de suggestie vanuit enkele leden om pendelbusjes te laten rijden. Ik speel die door aan de projectleider.

10 maart

Bosch Slabbers toont in het ontwerpatelier resultaten van vele gesprekken en tussentijdse onderzoeken. Onvrede bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Zij hebben aangegeven sommige scenario’s te willen aanpassen en zien dat dit niet is gebeurd. Met name een scenario met grote opbrengst stuit tegen de borst. Mensen vragen zich af waarom hun suggesties voor schuiven en minderen van windmolens niet zijn meegenomen. Discussie over de opdracht van de raad (maximaal scenario) tussentijdse wijzigingen (info over radar waardoor er toch meer molens kunnen staan). Input uit vorige ontwerpatelier blijkt de ene persoon te zien als ‘afspraak’ en de ander als suggestie binnen het ontwerpproces.

Tussentijds overweegt een lid van Uitwerkingsgroep op te stappen omdat naar zijn idee afspraken worden geschonden. Na een gesprek blijft hij toch, maar is zeer ontevreden. Ook discussie over het aantal deelnemers. Er zit een nieuwe deelnemer namens Rijne aan tafel. Is niet de afspraak. Maar dit heeft geen invloed op de inbreng omdat het niet gaat om meerderheid van stemmen. Dit neemt niet weg dat enkele mensen uit de Uitwerkingsgroep het idee hebben dat hun inbreng verwatert.
Tijdens het ontwerpatelier hebben deelnemers besloten dat de producten nog niet klaar zijn voor eerste werkbijeenkomst. Afspraak is dat de werkbijeenkomst een maand wordt uitgesteld. De Uitwerkingsgroep maakt een

digitaal formulier waarmee iedereen zijn of haar input kan leveren op elk scenario zodat dit integraal naar de ontwerpers van Bosch Slabbers kan. Ik stuur de opmerkingen integraal door naar gemeente en ontwerpers met het verzoek aan ontwerpers om deze te beantwoorden.

13 maart

Een raadslid uit Nieuwgein is benaderd door Buren van Rijnenburg over het ontwerpproces en zij checkt telefonisch bij mij een aantal aannames. Ik licht het proces nogmaals toe.

Diverse telefoontjes van initiatiefnemers. Zij voelen onvrede bij de Uitwerkingsgroep en missen een positieve ontwerpsfeer. Zij vragen zich af hoe zij kunnen bijdragen aan verbetering van de sfeer en samenwerking.

Lid van Uitwerkingsgroep mailt wethouder Nieuwgein en dringt erop aan om via een bestuurlijk overleg ook een bijeenkomst in Nieuwegein te laten organiseren.

Ik heb verzocht tot tussentijds overleg met ambtelijk opdrachtgevers om ze bij te praten over zaken die gaande zijn omdat de onvrede in de Uitwerkingsgroep toeneemt en de tijdsdruk op het ambtelijk proces ook.

14 maart

Ondertussen heb ik een chronologisch feitenrelaas gemaakt rond de bureaukeuze. Goed voor veel tekstuele wijzigingen bij de een en irritatie over "geneuzel" bij de ander in de Uitwerkingsgroep. Enkele mensen willen zich vooral op het schetsen van scenario's en mogelijkheden storten, terwijl andere leden zich meer bezig houden met het controleren van het proces.

20 maart

Overleg tussen gemeente en initiatiefnemers over te presenteren materiaal bij de eerste werkbijeenkomst. De input van de initiatiefnemers moet door hen worden gecheckt. Iedereen zoekt naar manieren om alle beschikbare info goed in beeld te brengen.

Een initiatiefnemer maakt bezwaar tegen verschillende scenario's omdat die volgens hem financieel niet haalbaar zijn. Daardoor ontstaat discussie over de wat uiteindelijk bij de scenario's moet staan over kosten. Andere initiatiefnemer vraagt om objectivering van taalgebruik. Bijvoorbeeld door hinder te vervangen door effecten omdat hinder een subjectief begrip is. Dat gebeurt.

23 maart

Voortgangsoverleg met projectleider. Ik uit mijn zorgen over het begrijpelijk houden van de te presenteren informatie. En we spreken over de onvrede binnen de Uitwerkingsgroep.

Locatie van volgende werkbijeenkomst blijft een issue. Ik geef aan dat ik goede bereikbaarheid en tijdige aankondiging van belang vind.

Mail van lid Uitwerkingsgroep. Hij heeft geconstateerd dat er een andere versie van de tekst over de laatste uitwerkingsgroep op de site staat dan de versie die is goedgekeurd.

Ik check het direct. Ik heb een zin gewijzigd nadat ik het ter info heb doorgestuurd aan de gemeente voor plaatsing. De projectleider had veel moeite met één zin waarin staat dat een bureau is afgevallen omdat het volgens gemeente en initiatiefnemers niet voldeed aan de criteria. Hij wilde dat verduidelijken in de tekst. Voel ik niet voor. Dus ik besluit die zin in z'n geheel te schrappen. Ik heb deze wijziging niet gemeld bij de Uitwerkingsgroep. Dat is dom van me.

Maar ik zie in het geplaatste bericht ook wijzigingen waar ik niets van weet. Overigens onschuldige tekstuele zaken, maar toch. Ik verzoek het bericht er onmiddellijk vanaf te halen zodat ik kan uitzoeken wat er is gebeurd. Aldus geschiedt.

Ik bel uitgebreid met het oplettende lid van de Uitwerkingsgroep hierover. Hij heeft het idee dat er achter de schermen wordt gemanipuleerd en dat ik me voor een karretje laat spannen. Over dat laatste kan ik hem blijkbaar niet gerust stellen, maar ik deel zijn opinie niet.
Ik mail de gehele Uitwerkingsgroep over het tijdelijk verwijderen van het bericht.

Een ander lid van Uitwerkingsgroep vraagt om Schuurlab uit te nodigen bij het volgende overleg. Ik geef de Uitwerkingsgroep aan dat ik daar in deze fase van het ontwerpproces niet voor voel. Ik heb geverifieerd dat de info van Schuurlab is betrokken bij de scenario's. Dat moet voor nu voldoende zijn.

24 maart

Mail van enkele leden van de Uitwerkingsgroep met openstaande punten. Die zijn deels beantwoord maar het antwoord is blijkbaar onvoldoende. Er spreekt veel wantrouwen en onvrede over de procedure uit de openstaande punten. Bovendien kan ik een aantal punten niet beantwoorden want die gaan over de wijze waarop de gemeenteraad een afweging zal maken.

26 maart

Meer duidelijkheid over de tekst voor de website. Het blijkt bij verschillende mensen langs gegaan voorafgaand plaatsing. Ook langs een communicatieadviseur van de gemeente. Hoewel dat met deze tekst van de Uitwerkingsgroep niet zou moeten, is dit een gebruikelijke ronde voordat een gemeentelijke tekst wordt geplaatst. Zich niet bewust van de afwijkende status van deze tekst en de gevoeligheid heeft de communicatieadviseur die vrij nieuw is, een aantal tekstuele zaken gewijzigd. Dit deed hij niet met de bedoeling de tekst inhoudelijk aan te passen mar het is wel wel zeer onhandig.

Ik wil de tekst, zonder de zin waar de projectleider moeite mee had, weer terugplaatsen en mail alle leden van de Uitwerkingsgroep hierover. De meerderheid gaat akkoord en tilt er niet zwaar aan. Enkele anderen zien hierin een nieuw bewijs dat er wordt gemanipuleerd. Tekst wordt weer teruggeplaatst zonder de tekstuele wijzigingen van de communicatieadviseur.

Overleg met de projectgroep en terugkoppeling uit het ambtelijk overleg met de wethouder. Wethouder kiest voor één centrale locatie per werkbijeenkomst. Zoals eerder aangegeven kan ik me onder voorwaarden daarin vinden. Gesproken over de wijze waarop de gemeente de input van mensen ophaalt en navolgbaar zal verwerken en aangegeven dat ik dat erg belangrijk vind.

Ik pleit opnieuw voor een filmpje met tekst en uitleg over de scenario’s tijdens de werkbijeenkomst en op de site.

27 maart

Op mijn verzoek gesproken met ambtelijk opdrachtgevers. Ik wil ze een tussenstand geven en aangeven dat overleg met de Uitwerkingsgroep moeizaam loopt. De druk op projectorganisatie is bovendien groot. Ik waarschuw voor het gevaar dat ambtenaren onder die druk gaan uitvallen. We blikken vast vooruit op de vorm van dit verslag.

28 maart

Bijeenkomst met initiatiefnemers en Bosch Slabbers. Discussie over financiële haalbaarheid komt nadrukkelijk naar voren. Een initiatiefnemer acht de scenario's niet haalbaar door extra kosten voor landschap zoals inrichting van parken. Ook de wijze waarop hinder in beeld komt met verschillende lijntjes en kleuren is besproken. Iedereen is het erover eens dat dit zo eenvoudig en begrijpelijk mogelijk moet.

Daarna een gesprek met Buren van Rijnenburg. Veel vragen die zij hebben zijn gericht aan de politiek. Nogmaals gesproken over het proces. Afgesproken dat we na de eerste werkbijeenkomst opnieuw met hen om tafel gaan. Indien gewenst ook met DGMR en andere deskundigen.

Bij de gemeente wordt druk gezocht naar geschikte locatie voor de werkbijeenkomst. Ik wil de Uitwerkingsgroep laten weten dat er maar één werkbijeenkomst is. Maar de wethouder moet de wethouders uit omliggende gemeentes eerst informeren. Dat moeten we dus op elkaar afstemmen voordat de nieuwsbrief uitgaat waarin datum en locatie wordt gecommuniceerd. Ook lever ik voor de nieuwsbrief een tekst aan over de positie van de Uitwerkingsgroep om nog eens duidelijk te maken dat zij niet mede-verantwoordelijk zijn voor de scenario's.

30 maart

Het is nu zeker dat de nieuwsbrief van de gemeente vandaag uit gaat. Zodra ik die zekerheid heb meld ik per mail aan de leden van de Uitwerkingsgroep dat er is besloten tot 1 bijeenkomst. Ik wacht niet tot ik hoor welke locatie het wordt. Een uur later gaat de nieuwsbrief uit. Daarin staat de locatie wel. Ook de tekst over de bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep staat weer terug op de site.

5 april

Het college van Nieuwegein vraagt per brief aan het college van Utrecht om de volgende bijeenkomst ook in Nieuwegein te organiseren.

6 april

Bericht van vergetenwoordiger Schuurlab dat zij na alle gesprekken over de voorwaarden waarop de informatie van Schuurlab meegaat in de scenario's, daar niet langer energie in wil steken. Ik check nogmaals bij Bosch Slabbers of al die informatie van Schuurlab in de basiskaarten zit. Dat blijkt het geval.

Tussentijds overleg met projectgroep. Ik heb veel vragen over voortgang en het plannen van overleg met belangengroepen.

Ik uit nogmaals mijn zorg over de communicatie. Ik vraag om een filmpje met heldere uitleg. Lijkt me nodig naast alle emoties die zullen spelen. De wijze van noteren van reacties met daarop een antwoord, vind ik van groot belang. Daar wordt nog nader naar gekeken. Ik wil dat het navolgbaar is wat de gemeente doet met de opmerkingen.

Bosch Slabbers stuurt de reacties op opmerkingen van de Uitwerkingsgroep na het vorige ontwerpatelier naar me op. Hij zal ze toelichten op het volgende ontwerpatelier en daarna ook rondmailen naar betrokkenen.

9 april

Bijeenkomst Uitwerkingsgroep ter voorbereiding op het volgende ontwerpatelier. Feitenrelaas rond bureaukeuze wordt vastgesteld. Uitgebreid gesproken over het vastleggen van zaken en het gebrek aan vertrouwen bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. De neiging bestaat om ter controle alles naar iedereen te mailen. Ik raad dat nogmaals af. Vertroebelt de onderlinge discussie.

Punten van aandacht voor volgende ontwerpatelier:
- Hoe worden zaken vastgelegd. Heb ik toegelicht.
- Rijden er pendelbusjes? Vraag aan gemeente
- Aantal deelnemers vanuit initiatiefnemers. Kunnen we een presentielijst bijhouden?

12 april

Het derde ontwerpatelier van vandaag begint met een excursie naar windmolens in Vianen. We bekijken en beluisteren de effecten op 400 meter afstand en vlak onder de molen. Er is weinig wind maar de wieken draaien wel. De excursie levert weinig aanvullende info op over hindereffecten. Een lid van de Uitwerkingsgroep moet eerder weg en kan vast een blik werpen op de scenario's. Er wordt afgesproken dat de scenario's niet worden gefotografeerd of gedeeld. Dat roept scepsis op bij enkelen. Maar alles moet tegelijk openbaar worden tijdens de werkbijeenkomst. We willen niet dat onderdelen een eigen leven gaan leiden zonder dat mensen de context kunnen kennen. Bij de toelichting op de scenario's wreekt het gebrek aan tijd zich. Er is weinig gelegenheid om te reageren op het resultaat. Een lid van de Uitwerkingsgroep ontploft en voelt dat de leden van de Uitwerkingsgroep er uitsluitend zitten om ja te knikken. Bij het nader aanschouwen van de scenario's ontploft een ander lid van de Uitwerkingsgroep omdat hij toch weer meer molens ziet dan in een vorige tekening in het scenario met een maximale opbrengst. Hij voelt zich niet gehoord en wil vertrekken. Na een gesprek blijft hij toch. Initiatiefnemers geven een toelichting om uit te leggen hoe een businesscase tot stand komt en hoe haalbaarheid word berekend.

Uiteindelijk blijkt dat het worst case effecten per scenario (geluid als het hard waait en de snelweg relatief stil is) ontbreekt. Daar heeft de Uitwerkingsgroep steeds om gevraagd. Ik doe een interventie. Er ontstaat verschil van inzicht. Ging een worst case om de hoogste molens (die zijn ingetekend en meegerekend) of ging dat over geluid tijdens fikse wind en stille snelweg? Ik ben alle afspraken hierover nagegaan om het misverstand op te lossen en de worst case effecten worden per scenario alsnog ingevoegd, voorafgaand aan de werkbijeenkomst. Al met al heeft het onderling vertrouwen een dieptepunt bereikt. Er is te weinig tijd om wijzigingen goed toe te lichten en te bespreken.

13 april

Mail aan leden van de Uitwerkingsgroep van een deelnemer met zijn terugblik op het ontwerpatelier. Hij is geschrokken en voelt zich niet serieus genomen. Hij doet mijns inziens een aantal onjuiste aannames over de wijze waarop reacties zullen worden verzameld tijdens de werkbijeenkomst (gebeurt niet door initiatiefnemers zoals hij suggereert), het verschil in behandeling tussen Rijne en Uitwerkingsgroep (het blijkt niet te kloppen dat Rijne scenario's met achterban deelt) discussie over aantal windmolens dat is toegenomen in een scenario (door tussentijds nieuwe informatie over radar) en andere ergernissen. Hier blijkt het verschil tussen traditionele participatie met actie, reactie en afspraken en een ontwerpproces waar een tussenstand wordt gedeeld die kan wijzigen door nieuwe informatie. Er zijn geen afspraken gemaakt over maximaal 7 windmolens. Nieuwe informatie over radar heeft opgeleverd dat er 12 molens in het maximale scenario kunnen. Dus die 12 staan in het maximum scenario waar de gemeenteraad om heeft gevraagd. Ik snap dat dit de deelnemer rauw op het dak valt.

Vervolgens komen er per mail nog extra vragen binnen over de wijze waarop reacties worden vastgelegd, de capaciteit van de zaal, pendelbusjes etcetera. Die beantwoord ik rechtsreeks na het weekend.

16 april

Via de gemeente krijg ik een afschrift van een mail van iemand uit de Uitwerkingsgroep aan de gemeenteraad van Nieuwegein met de oproep in te grijpen omdat de belangen van Nieuwgein ondergesneeuwd dreigen te raken. Omdat hij daarin expliciet in gaat op enkele aspecten die ik als mijn verantwoordelijkheid rond de participatie beschouw en hij mijns inziens verkeerde aannames doet, besluit ik te reageren. Dit doe ik uitsluitend richting de verantwoordelijk wethouders in Utrecht en Nieuwegein. De wethouders kunnen zo zelf bepalen of zij mijn reactie breder willen delen. Ik wil de onjuiste aannames recht zetten. Bijvoorbeeld over de initiatiefnemers die reacties van belanghebbenden zouden gaan verzamelen tijdens de werkbijeenkomst. Geen sprake van. Dat het aantal windmolens is toegenomen in het maximale scenario. Het betreft hier geen schending van afspraken, zoals hij suggereert. Ik nodig de bestuurders uit om contact op te nemen en stuur een cc aan het mailende lid van de Uitwerkingsgroep.

18 april

Leden van de Uitwerkingsgroep mailen onderling over zorgpunten. Ik vind ingrijpen noodzakelijk en geef per mail mijn visie op het ontstaan van de onvrede. Ik wil de groep op korte termijn bij elkaar om zaken uit te spreken. Bovendien stel ik voor om als Uitwerkingsgroep een eigen nieuw scenario te maken. De leden ontvangen een uitnodiging hiervoor voor overleg op 25 april. Verschillende mensen reageren direct dat zij kunnen en willen komen. Van anderen ontvang ik nog geen bericht.

Dit breng ik ook ter sprake tijdens overleg met de wethouder die ik dezelfde dag bijwoon in verband met de onvrede in de Uitwerkingsgroep en ter voorbereiding op de werkbijeenkomst. Ik meld dat we als deelnemers aan het ontwerpatelier de gezamenlijke uitgangspunten missen en dat die nu beginnen op te breken en geef aan dat we alle zeilen moeten bijzetten. Ik meld dat ik een nieuw scenario wil ontwikkelen met de Uitwerkingsgroep en de onvrede onderling wil bespreken.

20 april

De deelnemer aan de Uitwerkingsgroep die de raad van Nieuwegein vroeg om in te grijpen, mailt dat hij blij is met mijn interventie en meldt zich aan voor overleg op 25 april. Ik bel uitgebreid met hem en stel voor dat we gezamenlijk een bericht sturen aan beide wethouders waarin we uitleggen hoe misverstanden zijn ontstaan en wat we eraan gaan doen. Dat vind hij aanvankelijk een goed idee. Ik maak een concept waarin ik ook aankondig dat we een nieuw scenario met de Uitwerkingsgroep gaan maken. Later die dag meldt het betrokken lid dat hij toch afziet van een gezamenlijke reactie.

Ik ontvang tevens een signaal leden van de Uitwerkingsgroep die vragen krijgen van belangengroepen en zich daar wat ongemakkelijk bij voelen. De Uitwerkingsgroep is immers geen vertegenwoordiging en hoeft geen verantwoording af te leggen. Ik zal dit wederom bespreken in de Uitwerkingsgroep en met betrokken belangengroepen.

De meerderheid van de Uitwerkingsgroep heeft zich aangemeld dus we bevestigen het overleg om een nieuw scenario te maken op 25 april.

Buren van Rijnenburg vragen me per mail om een plek op de werkbijeenkomst.

22 april

Rijne Energie heeft een nieuwsbrief uitgedaan. Daarin spreken zij over participatie, doelend op financiële participatie. Dit kan echter verwarring oproepen met het participatieproces. De gemeentelijk projectleider vraagt om voortaan eerst de nieuwsbrieven van Rijne over Rijnenburg te zien om mee te lezen of er geen onduidelijkheden in staan voordat ze uitgaan.

23 april

Enkele leden melden zich per mail toch af voor het extra overleg van de Uitwerkingsgroep op 25 april.

24 april

Nog meer mensen melden zich af voor het overleg met de Uitwerkingsgroep dus ik besluit de bijeenkomst te verzetten.

Gesprekken met belangengroepen na de eerste werkbijeenkomst worden door de gemeente voorbereid. Ik krijg een lijst met belangenclubs. Ik benadruk nogmaals de noodzaak van overleg met bewoners van Reijerscop als oude toezegging. Dat moet nu snel worden geregeld om te zorgen dat mensen niet tijdens de werkbijeenkomst worden verrast.

25 april

Ik heb een afspraak in het stadskantoor om de bijeenkomst voor te bereiden waarin de Uitwerkingsgroep een nieuw scenario zal maken. Terwijl ik daarop wacht komt de wethouder langs wandelen. Ik meld dat het nog erg spannend is omdat ik erg veel onvrede bespeur bij de Uitwerkingsgroep.

Bij terugkomst na het overleg aan het einde van de dag ontvang ik de mail waarin enkele leden aankondigen dat zij per direct uit de Uitwerkingsgroep stappen. Ik bel met een van de leden die aangeeft dat ze geen licht meer zagen aan het einde van de tunnel. Bellend met wat andere leden begrijp ik dat er breed onderling overleg is geweest maar niet met mij en niet met alle leden van de groep. Ik geef een korte reactie per mail aan alle leden en zoek contact met de projectgroep. De wethouder wil graag met de leden spreken. Lijkt me een goed idee. Uitnodiging wordt voorbereid.

26 april

Uitnodiging van Eneco en Rijne om mee te doen aan een presentatie over het proces tijdens de landelijke dag voor OmgevingsManagement. Ik zeg af. Vind ik niet goed gedurende dit proces. Zeker nu.

30 april

Ik antwoord Buren van Rijnenburg dat het mij niet nodig lijkt vanuit een goed participatieproces om hen een eigen stand te geven op de werkbijeenkomst, zoals zij me hadden verzocht. Een stand van één belangengroep zou de duidelijkheid niet ten goede komen bij de toch al zo complexe informatie. Het is een bijeenkomst van de gemeente over de scenario's. Bovendien hebben de Buren ook andere mogelijkheden om hun geluid te laten horen. Ik nodig ze wel van harte uit om aanwezig te zijn en te reageren op de scenario's en geef aan dat we elkaar ook na de bijeenkomst nog afzonderlijk spreken over de inhoud.

1 mei

ik bel verschillende initiatiefnemers om te horen hoe zij reageren op het opstappen van enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Breed gedeeld dat dit jammer is maar wellicht ook onvermijdelijk was. De samenwerking was onvoldoende gebaseerd op vertrouwen. Teleurstelling bij alle partijen. Verschillende initiatiefnemers geven aan dat zij zich ook niet echt gehoord voelen omdat er wel erg veel aandacht uit ging naar de leden van de Uitwerkingsgroep tijdens de ontwerpateliers.

2 mei

Gesprek van wethouder met alle leden Uitwerkingsgroep. Brede frustratie wordt gedeeld. Zo gecomprimeerd lijkt het of de samenwerking alleen kommer en kwel was terwijl we meestal in goede sfeer bij elkaar kwamen.

Wethouder en projectleider geven aan dat zij verrast zijn dat de onvrede zo groot was dat dit tot opstappen leidde. Ik ben van mening dat iedereen op de hoogte was maar dat de ernst anders is ingeschat. Een aantal leden geeft aan niet meer bij vervolg betrokken te willen zijn. Anderen willen graag bovenop het proces blijven en blijven wel graag betrokken. Zij willen wel een nieuw scenario maken.

7 mei

Het overgebleven deel van de Uitwerkingsgroep komt bij elkaar om het materiaal voor de werkbijeenkomst van 17 mei te checken. Daarbij ook nog enkele opgestapte leden. Grootste kritiekpunt is dat de informatie en de kaarten erg ingewikkeld zijn. Ben ik het mee eens maar we willen wel alle info delen; dus ontkomen we daar niet aan. Dilemma; hoe hou je het eenvoudig maar deel je wel alle info.

Afgesproken dat de ecoloog uit de Uitwerkingsgroep afzonderlijk met de ecologen van Bosch Slabbers en de gemeente om tafel gaat om hun inbreng te borgen.

11 mei

Projectleider belt om te melden dat Buren van Rijnenburg toch ruimte krijgen in de zaal tijdens werkbijeenkomst. Ik uit mijn verwondering dat dit gebeurt zonder overleg met mij en geef het ongevraagde advies dan te zorgen voor meer en diverse geluiden. Als de Buren daar mogen staan, moeten anderen ook die mogelijkheid krijgen. Dit wordt bevestigd.

Het college wil volgende week verder praten over inrichting van het proces. Er is een voorstel richting de gemeenteraad in de maak hiervoor. Ik geef aan dat ik het voorstel moet zien voordat ik kan reageren.

16 mei

Brief van het college aan de raad wordt verstuurd. Ik had het niet vooraf gezien en verzoek om een gesprek met de wethouder hierover op korte termijn.

’s Avonds gesprek met bewoners van Reijerscop. Kort ervoor blijkt me dat niet alle bewoners hiervoor zijn uitgenodigd. Door de junior projectleider is op advies van de voormalig omgevingsmanager aan enkele bewoners gevraagd hun buren hiervoor uit te nodigen. Bij binnenkomst blijkt echter maar een selecte groep bewoners te zijn uitgenodigd. Ik nodig de bewoner met wie ik destijds de afspraak maakte dat er een gesprek zou zijn, alsnog telefonisch uit om langs te komen vanuit het idee dat er een open gesprek zal plaats vinden. Op het moment dat de betreffende boer bij het gesprek binnen komt, wordt hem door zijn buren verzocht weer te vertrekken omdat hij belangen heeft bij de komst van windmolens. Het blijkt me dat het gesprek niet breed is met alle bewoners zoals was toegezegd in december. Bewoners van Reijerscop komen tegenover elkaar te staan als voorstanders en tegenstanders van windenergie door financiële belangen.

In het gesprek met de bewoners die wel aanwezig zijn, worden veel vragen beantwoord door de junior projectleider. Een bewoner wil een nieuw scenario tekenen. Hij wordt uitgenodigd om dat bij de werkbijeenkomst in te brengen.

17 mei

De eerste werkbijeenkomst in De Meern. Veel bezoekers (500) en veel reacties (300) in behoorlijk ontspannen sfeer. De vorm met een route langs de informatie, blijkt goed te werken. Zo komen mensen ook allemaal langs de tafels waar zij hun reactie kunnen opschrijven om te delen. Ik voer veel gesprekken. Veel mensen hebben vragen over het proces en over de inhoud. Wel of geen windmolens is zoals verwacht het belangrijkste issue.

De Buren van Rijnenburg organiseren buiten een persmoment om hun bezwaren tegen de komst van windmolens te benadrukken.

Bewoners van Reijerscop tonen een eerste schets van een nieuw scenario dat zij verder willen uitwerken. We spreken af dat zij hiervoor contact zoeken met de gemeente. Door anderen, buiten het ontwerpproces, een nieuw scenario laten schetsen lijkt me lastig. Dan zouden andere betrokken dat ook moeten mogen. Maar de input meenemen via de initiatiefnemers kan natuurlijk wel.

Pendelbus rijdt vier keer met in totaal veertien passagiers.

22 mei

Tijdens een voortgangsgesprek met de projectleiders van de gemeente verzoek ik alle reacties uit de werkbijeenkomst anoniem openbaar te maken. Zo kan iedereen nagaan wat er met zijn/haar reactie gebeurt. We praten verder over “twee kolommen stuk” of andere versies om alle reacties navolgbaar te maken. We hebben concrete afspraken gemaakt over het betrekken van mij bij de gesprekken met belangengroepen.

Gemeente stuurt een bewoner van Reijerscop informatie toe waarmee hij een scenario kan schetsen en adviseert hem hierover contact te hebben met de initiatiefnemers.

28 mei

Gesprek met wethouder op mijn verzoek. Ik meld dat ik me in een paar dingen in haar brief aan de gemeenteraad niet kan vinden:
Gemeente wist onvoldoende van de onrust? Is voortdurend over gesproken; dus wasb ekend.
Gemeente trekt regie naar zich toe. Prima maar wek niet de indruk dat de Uitweringsgroep niet goed werd geleid. En ik wil ook dan er voortdurend bovenop kunnen zitten.
Gemeente beschrijft in de raadsbrief het proces als een proces van de initiatiefnemers dat door de gemeente wordt gefaciliteerd. Dat komt niet overeen met beleving van initiatiefnemers en van mij.
ik kan me vinden in een waarnemende rol. Maar hoe kan ik het “proces borgen” zoals in de raadsbrief staat? Wat is dat? We spreken af dat ik onbeperkt toegang blijf houden tot informatie. Gemeente zal mij actief informeren over bijeenkomsten en discussies. Ik ben daarbij aanwezig als ik dat van belang vind. Ik zal gevraagd en ongevraagd adviseren.

Vervolgens ook gesprek met ambtelijk opdrachtgever. Gold nog als kennismaking. Ik waarschuw vooral voor de grote druk op dit proces en daarmee op de projectleiding. De bezetting binnen het project is kwetsbaar. Zeker nu dit voor een deel weer van de ontwerptafel naar de politieke arena is gebracht.

’s Avonds heb ik een informeel gesprek met raadsleden. Ik geef mijn visie en beantwoord vragen. Vooral de vraag waarom niet eerder is bijgestuurd om uitvallen van de Uitwerkingsgroep te voorkomen is belangrijk.

29 mei

De overgebleven leden van de Uitwerkingsgroep komt bij elkaar met uitzondering van één lid dat niet aanwezig kan zijn. Ik heb haar vooraf gebeld. Zij geeft vooral mee dat we zuinig moeten zijn op goede landbouwgrond in het gebied. Ik geef haar input mee aan de groep. In goede sfeer hebben we in vrij korte tijd een nieuw scenario getekend. Dit kan vooral doordat alle betrokkenen inmiddels veel kennis hebben vergaard.

30 mei

Ik stuur de scenarioschets door naar initiatiefnemers en bel hen met het verzoek het door te rekenen. Ook DGMR en Bosch Slabbers breng ik vast op de hoogte.
Later die dag belt projectleider me. Hij neemt het proces nu over, conform afspraken uit de raadsbrief.

31 mei

Raads Informatie Bijeenkomst. Het politieke aspect en de verschillen van inzicht komen naar voren. Opgestapte leden van de Uitwerkingsgroep geven een toelichting. Tevens verzoeken overgebleven leden om de restgroep serieus te blijven nemen en hun scenario te ontvangen.
Een zonontwikkelaar vraagt om zon los te koppelen van windontwikkeling. Het ontwerpproces houdt de boel op en zij willen graag aan de slag met de procedure om zonnepanelen te plaatsen. De kopgroep van grondeigenaren noemt veel scenario’s financieel onhaalbaar.

6 juni

Mijn dochter studeert af; dus ik ben niet bij ontwerpatelier. Veel aspecten uit de werkbijeenkomst worden omgezet in de scenario’s.
Ik verneem dat het gesprek tussen de ecologen heeft plaats gevonden en hun input een betere plek krijgt.

Er wordt gewerkt aan afspraken voor gesprekken met bewonersgroepen en belangengroepen. Ik krijg een lijst van belangengroepen.

12 juni

De rest van de Uitwerkingsgroep komt bijeen over hun scenario, met uitzondering van één lid dat net als vorige keer niet aanwezig kan zijn. Het scenario is doorgerekend en getekend. We bespreken het onder leiding van de projectleider en er komen wat aanpassingen. We spreken verder over onderdelen zoals de route van het gewenste fietspad. De groep wordt omgedoopt tot Poldergroep met het polderscenario.

Per mail adviseer ik de projectleider af te zien van deelname aan de landelijke dag voor OmgevingsManagement. Hij zegt niet van plan te zijn geweest om hierheen te gaan reageert direct naar de organisatie dat hij niet komt.

14 juni

Via de mail stelt één lid van de Poldergroep voor om het polderscenario toch te wijzigen en zonnepanelen meer naar het noorden te plaatsen. Anderen besluiten echter dat ze het zo willen houden. ’s Avonds raadscommissie. Politieke discussie over diverse aspecten.

19 juni

Ontwerpateliers hoeven niet meer ’s avonds of in het weekend omdat de Uitwerkingsgroep niet meer deelneemt. De leden van de Poldergroep zijn voor het ontwerpatelier vandaag wel uitgenodigd en enkelen maken hiervan gebruik. Laatste aanpassingen voor de volgende werkbijeenkomst worden bekeken. Ik vraag om duidelijker aan te geven wat het verschil is tussen deze scenario’s en de vorige. Waar zitten de verschillen? Initiatiefnemers op het gebied van zon ontbreken. Windinitiatiefnemers zijn wel aanwezig.
Ik bel enkele zonondernemers om te vragen wat er speelt. Het proces gaat volgens hen erg veel tijd kosten met zeer ongewisse uitkomst. Bovendien willen ze graag zon loskoppelen van dit proces om haast te maken zoals ze aan de gemeenteraad hebben gevraagd.

21 juni

Gesprek met het zelfbenoemd Energiepanel van enkele bewoners uit De Meern en Reijerscop. Bewoners willen meedenken vanuit positieve grondhouding. Zij hopen op een plek aan de ontwerptafel. Ik geef tijdens het gesprek aan dat er verschil is tussen mee ontwerpen of meepraten als belangengroep. Een plek als belangengroep met tussentijdse gesprekken is een goed idee. Zo kan alle inbreng die zij hebben, worden meegenomen. Met name de leefbaarheid vindt het panel van belang. Mee ontwerpen in het ontwerpatelier kan in deze fase niet meer maar actieve deelname aan de werkbijeenkomsten en bij tussentijdse gesprekken is zeer gewenst.

22 juni

Korte bijeenkomst in stadhuis voor een laatste check op panelen voor de werkbijeenkomst. Ook enkele leden van de Poldergroep zijn aanwezig.

26 juni

Uit mailwisseling blijkt me dat er weer sprake is van een pendelbusje voor de werkbijeenkomst.

27 juni

Gesprek met wijkoverleggen IJsselvest Oost en West. Zij voorzien geen heel grote impact maar waarderen het gesprek.

28 juni

Aanwezig bij de workshop tijdens een landelijke bijeenkomst over omgevingsmanagement. Rijne en Eneco lichten toe hoe het proces verloopt, inclusief lastige punten als de complexe informatie en omgaan met weerstand. Het proces wordt door toehoorders gezien als behoorlijk vooruitstrevend. Gemeentelijke projectleiding heeft 's avonds overleg met bewonersvertegenwoordiging in Nieuwegein. Vragen over financiële participatie en verdeling van lusten én lasten en ook over taakstelling provincie en liquiditeit van initiatiefnemers als er ook planschade moet worden uitgekeerd.

30 juni

Werkbijeenkomst 2

Hier aanzienlijk minder mensen op de werkbijeenkomst dan de eerste keer. Vermoedelijk speelt het mooie weer een rol. Bovendien is tijdens deze bijeenkomst minder nieuws te melden dan de eerste keer. Wel wederom veel inhoudelijke gesprekken bij de scenario's en bij de deskundigen. Enkele leden van de Poldergroep lichten hun eigen scenario toe.

Buren van Rijnenburg hebben een plek in de zaal en vertellen dat dat zij een nieuw scenario gaan tekenen. Ik informeer bij de projectleider hiernaar en geef aan dat ik mijn visie hierop in een mail zal verwoorden omdat ik vind dat mijn mening hierover moet meetellen bij politieke beraadslagingen.
Ik word toegevoegd aan een mailwisseling waarin wordt gepoogd een datum te vinden voor overleg over de wensen van BvR.
De pendelbus rijdt vier keer. In totaal drie passagiers.

2 juli

Ik mail projectleider en opdrachtgever mijn advies om geen apart scenario te laten ontwerpen door BvR. Als dat nu zou gebeuren, ontstaat een heel nieuw proces. Dan moeten we immers ook anderen die gelegenheid geven, zoals het energiepanel. We hebben er vooraf voor gekozen om iedereen volop gelegenheid te geven om hun inbreng te leveren tijdens de werkbijeenkomsten en tussentijdse gesprekken. Dit nu overboord gooien lijkt me niet raadzaam.

3 juli

Afspraak met projectleider wordt afgezegd omdat hij ziek is.

9 juli

Lid van de Poldergroep belt me. Het lid wil afzien van deelname aan de Poldergroep omdat het lid te druk is maar zeker ook omdat nu blijkt dat er een molen op het lids land in Reijerscop is getekend in het polderscenario. Het lid was er niet bij en wist er niet van. Het lid wil voorkomen dat het lijkt alsof er uit eigen gewin de molen die kant op is geschoven. Overigens meldt het lid dit het beste scenario te vinden waarmee goed is te leven.

Ik vraag de projectleider om contact met het lid op te nemen en we willen dit een volgende keer in de Poldergroep bespreken.

10 juli

Overleg met projectleiding over voortgang in project. Projectleider meldt dat het niet lukt om een afspraak te plannen met de Buren van Rijnenburg. Lastig want om hun input mee te nemen zou dat overleg voor de vakantie moeten plaats vinden. De Buren vragen tevens om de antwoorden op hun vragen. Projectleider zal die zo spoedig mogelijk beantwoorden.

Buren van Rijnenburg sturen vandaag tevens hun analyse van de inbreng op de werkbijeenkomsten. Zij bekijken de reacties kwantitatief en zien een ruime meerderheid van negatieve reacties op scenario’s met windmolens. We hebben hier al eerder over gesproken. Omdat het onduidelijk is hoe representatief de opkomst is, telt uitsluitend de kwaliteit van argumenten en niet de kwantiteit van stemmen voor of tegen.

11 juli

Gesprek met Energiepanel, gemeente en enkele initiatiefnemers. Diverse vragen over beleidskaders van gemeente rond energie worden beantwoord. Gezondheidsaspecten, met name over laag frequent geluid, blijken een belangrijke zorg. Het panel licht het scenario toe dat zij hebben ontwikkeld. Initiatiefnemers willen daar naar kijken om businesscase te berekenen. Ook aspecten van ecologie, haalbaarheid, roeibaan etc. moeten worden bekeken. Vertegenwoordigers melden dat zij zelf een investeerder kennen om dit te gaan uitvoeren. Binnenkort volgt een gesprek met de eigen initiatiefnemers van het energiepanel over dit scenario. Gemeente bekijkt diverse aspecten en komt hierop terug. Ik heb twijfels of dit een haalbaar scenario is. We spreken af dat het scenario mee kan als inspraakreactie. Het Energiepanel kan het ook altijd zelf aan de gemeenteraad aanbieden. Leden willen het scenario als geheel presenteren en geen onderdelen eruit halen om in te brengen in andere scenario's.

12 juli

Gesprek wijkraad Vleuten De Meern. Lid van de wijkraad geeft aan dat de informatievoorziening voldoende is maar voorziet geen consensus over de inhoud.

17 juli

Gemeentelijke nieuwsbrief over vervolgproces gaat uit.

19 juli

De Poldergroep komt bij elkaar onder leiding van de projectleider. Het lid dat tijdens de afgelopen bijeenkomsten niet aanwezig kon zijn, bespreekt haar deelname met de rest van de groep en besluit op te stappen in verband met de schijn van belangenverstrengeling. Dat wordt zeer betreurd maar er is begrip voor. De reacties op het polderscenario die tijdens de werkbijeenkomst zijn gegeven, worden doorgenomen. Eén lid van de groep vraagt opnieuw om de zonnevelden niet in het zuiden van het gebied te leggen maar in het noorden, boven de ecologische zone. Hij geeft aan dat hij liever heeft dat een beperkt aantal bewoners van Reijerscop uitkijkt op de panelen dan een groter aantal mensen in IJsselstein. De optie wordt besproken en beoordeeld als een alternatief maar de voorkeur van anderen blijft uitgaan naar zonnepanelen in het zuiden. Dat betekent dat hij zich niet kan vinden in het Polderscenario omdat hij dit niet kan verantwoorden naar mensen die hij kent in IJsselstein.De volgende dag mailt hij in een nieuwe poging om toch de velden in het noorden van het gebied in te tekenen. Ik mail hem terug dat ik zijn bezwaren snap maar dat de projectleider de regie heeft en dit zal oppakken.

23 juli

Projectleider laat Energiepanel weten dat er veel vragen zijn bij de financiering van hun plan en verzoekt om afspraak op korte termijn, liefst met hun investeerders. Het panel laat weten dat het om meer gaat dan haalbaarheid en rendement en dat ze iets langer nodig heeft.

25 juli

Gesprek gemeente en Buren van Rijnenburg in aanwezigheid van diverse geluidsexperts. Er wordt diepgaand gesproken over techniek, metingen en berekeningen en hindereffecten.

30 juli

Projectleiding stuurt het gespreksverslag naar het Energiepanel. Bij vorige versie wilden zij graag een vraag over de Poldergroep opgenomen zien, maar die werd buiten de vergadering gesteld. Nl; klopt het dat een belanghebbende boer bij wie nu een molen op het land is getekend, deel uitmaakt van de Poldergroep. Ik heb uitgelegd dat dit klopt maar dat de betreffende boer niet bij deze bijeenkomsten aanwezig kon zijn en dus geen enkele invloed daarop heeft gehad. Zij wist van niets. Toen zij dit ontdekte is ze omwille van de zuiverheid uit de groep gestapt.

8 augustus

BvR reageert op het verslag van hun gesprek. Zij hebben aanvullingen op het zonscenario. Ze zien graag meer ha en doen daar suggesties voor. Ze vragen ook de mogelijkheid van panelen op palen te onderzoeken, roeiwater en recreatie mee te nemen en evt eerder te starten met energieopwekkende woningbouw

9 augustus

Overleg met gemeentelijk projectleider. Met name over de vorm van dit verslag en de vorm van de derde werkbijeenkomst. Uit de tweede bijeenkomst blijkt dat er, afgezien van de reacties op het nieuw toegevoegde Polderscenario, weinig nieuwe inzichten, ideeën of meningen binnen komen. De scenario's gaan daardoor niet meer belangrijk wijzigen. Mensen zijn nu twee keer geweest dus het wordt tijd om toe te werken naar een afronding. De laatste werkbijeenkomst is dan vooral het presenteren van de scenario's en alle rapporten zoals die naar de raad zullen gaan. Vooral ter info, check op de documenten die tot nu toe zijn gemaakt en toelichting en niet meer voor reacties. Dat moeten we dan ook helder communiceren.
Het gaat nu om een enorme bult informatie dus moeten de spullen ook allemaal vooraf al op internet staan zodat mensen die dat willen, het goed door kunnen nemen om te bepalen of ze naar een derde bijeenkomst komen.
Dit idee wordt in ambtelijk overleg met de wethouder besproken. Ik bied aan om dit daar toe te lichten maar dat blijkt niet nodig.

10 augustus

BvR reageren op het verslag met enkele aanvullingen en verduidelijkingen.

20 augustus

BvR reageren op het verslag met enkele aanvullingen en verduidelijkingen. BvR verspreiden een nieuwsbrief waarin zij melden dat er nu sprake is van een dialoog met de gemeente.

27 augustus

Overleg met projectleiding met name over vorm en inhoud van de derde werkbijeenkomst en vorm van de reactienota waarin alle opbrengst uit de omgeving verwoord moet worden. Ook uitgebreid gesproken over de procedure waarmee omliggende gemeentes om advies wordt gevraagd. Er gaat een brief naar de gemeenteraad over de werkbijeenkomst en het bijzonder complexe besluitvormingsproces bij gemeentes, provincie, college en raad. Een werkbijeenkomst eind september betekent dat de gemeenteraad er in april over spreekt. Leg dat maar eens uit…

BvR hebben verzocht om gedetailleerde informatie over de wijze waarop DGMR alle berekeningen uitvoert. In een apart overleg krijgen de heren uitgebreide toelichting, in aanwezigheid van geluidsexpert van de gemeente. De Buren geven aan dat ze alles willen weten om alles te begrijpen. Het niveau is zeer gedetailleerd. Buren zijn blij met de toelichting en spreken hun waardering uit.

28 augustus

Tussentijds overleg over stand van zaken met projectleiders. Vooral over de vorm van de volgende werkbijeenkomsten. Derde bijeenkomst krijgt een informerend karakter waarbij veel gelegenheid moet zijn voor mensen om toelichting te krijgen op alle documenten die richting besluitvorming gaan. Want dat wordt een enorme stapel leeswerk.

Ook spreken we af dat in de komende raadsbrief op korte termijn de vorm wordt voorgesteld voor mijn eindverslag met een vragenlijst voor alle betrokken personen en belangengroepen. Ik stuur hierover een alinea tekst op.

30 augustus

Initiatiefnemers komen bij elkaar voor een vooruitblik op de volgende werkbijeenkomst en de besluitvorming. Niet alle initiatiefnemers blijken er bovenop te zitten. Er komt een vraag over de scenario's terwijl we die al uitgebreid hebben besproken in de ontwerpateliers. Hier wreekt zich het verschil in betrokkenheid. Het zijn vaak dezelfde initiatiefnemers die betrokken zijn, bij overleggen zijn en ook extra tijd investeren, bijvoorbeeld in gesprekken met het Energiepanel.

Andere initiatiefnemer komt toch weer terug op de betaalbaarheid. Hij blijft ontevreden met het volgens hem beperkte inzicht in de financiële consequenties bij de modellen die raad krijgt voorgelegd. Zo kan de gemeenteraad geen afgewogen keuze maken. Signaal wordt ter harte genomen.

Steeds blijkt dat de status van de scenario's en de (vele) vervolgstappen na de besluitvorming belangrijk zijn in de communicatie de komende periode. Wellicht verwachten mensen dat mogelijke molens of panelen enkele maanden na het raadsbesluit in de polder verschijnen.

Er komt een wijziging in de gemeentelijke projecteiding. De beoogde nieuwe projectleider is aanwezig bij dit gesprek. Hij loopt zich warm langs de kantlijn maar voorlopig trekken de oude en nieuwe projectleider samen op. Prettig omdat zo de bezetting minder kwetsbaar wordt.

4 september

Lid van BvR heeft gevraagd of zij de adresgegevens van de Poldergroep mogen gebruiken Daar zijn twijfels over binnen de groep. Alle informatie over hun scenario is immers al openbaar. Er is huiver voor te nauwe samenwerking.

Overleg met de projectleider hierover. We besluiten dat de groep op korte termijn bij elkaar moet komen om te horen hoe het proces verder zal verlopen. Dan kan het verzoek van de BvR ook worden besproken.

Bovendien heeft Bosch Slabbers op verzoek van de projectleider het alternatief voor het polderscenario getekend met zonnepanelen in het noorden. Dit is wat één lid van de groep graag wilde en moet nu worden besproken met de hele groep.

Bijeenkomst van 10 sept. met de BvR wordt afgezegd door de projectleider ivm met agendaproblemen.

5 september

De oorspronkelijk geplande datum voor de derde werkbijeenkomst eind september wordt verschoven naar oktober omdat het te kort dag wordt. Intern is er discussie over de vorm van deze bijeenkomst. En vooral de vraag welke documenten tijdens de werkbijeenkomst al gereed moeten zijn en welke documenten nog niet gereed hoeven zijn. Met de politieke advisering houd ik me niet bezig maar we spreken regelmatig over de vorm waarin mensen hun inbreng terug kunnen vinden.

14 september

Projectleider stuurt energiepanel een mail waarin hij aangeeft dat proces naar een afronding gaat en hij motiveert waarom hij weinig kansen ziet om hun scenario verder te brengen. Er is immers nog geen investeerder en de initiatiefnemers zien geen haalbaarheid in het scenario. Het is ook al enige tijd stil vanuit de zijde van het Energiepanel. Hij nodigt het panel uit om bij de derde bijeenkomst langs te komen.

17 september

Afspraak met projectleiders over de vorm van mijn vragenlijst. Vooral gesproken over de documenten zoals die gebruikt worden voor de derde en laatste werkbijeenkomst. Ik geef aan dat ik hierover ook met de directe adviseurs van de wethouder wil praten als zij dit bespreken. Dit is niet alleen een politiek item maar ook van groot belang dat mensen op een goede manier hun inbreng terug vinden. Ik kan direct aanschuiven.

Ook blijkt dat de wijkberichten al zijn geschreven en de bezorging is gepland. Ik geef aan dat ik dit eerst had willen lezen. Begrip voor mijn irritatie. Ik krijg het idee dat de politieke adviseurs meer in beeld komen naarmate de besluitvorming nadert. Omdat het participatieproces grotendeels is afgerond raak ik op de achtergrond. Maar de projectleider is het met me eens dat dit onterecht is. We bevestigen de afspraken dat ik stukken lees en mijn advies geef voordat belangrijke stappen worden gezet.

De procedure langs andere gemeenteraden en de vorm van de stukken die naar de besluitvorming gaan, zijn belangrijk gespreksonderwerp. Ik besluit dat ik slechts zal letten op de helderheid en navolgbaarheid van de input van belanghebbenden. Het wordt eens te meer duidelijk dat er een enorm boekwerk richting de gemeenteraad zal gaan. Moeten ze dit verslag ook nog lezen…

18 september

Ik lees de conceptstukken voor de derde werkbijeenkomst en adviseer de projectleiding om de vorm van diverse stukken aan te passen. Alles om de inbreng van mensen navolgbaar te maken. Fikse kluif werk voor de gemeente.

19 september

Buren van Rijnenburg geven aan dat zij op dit moment geen behoefte hebben aan een nieuw overleg. Ze stellen nog wel schriftelijk een vraag over slagschaduw.

24 september

Poldergroep komt bij elkaar om te spreken over de stukken zoals die naar de derde werkbijeenkomst gaan. Het alternatieve scenario met panelen in het noorden in plaats van het zuiden van het gebied wordt besproken. Tijdens de discussie wordt het scenario met zonnepanelen in het zuiden aangepast. Meer groen langs IJsselstein, de plas vrij laten in verband met recreatie en een bredere strook tussen IJsselstein en de panelen. Het groepslid dat het alternatieve scenario wil, vindt dit toch onvoldoende. Hij wil uitsluitend panelen aan de noordzijde waar andere leden zich niet in kunnen vinden.

Er wordt besloten tot één scenario namens de Poldergroep, zoals dat oorspronkelijk ook was bedoeld. Het groepslid besluit dat hij zijn naam daar niet onder wil hebben en kondigt aan een afspraak te maken met de wethouder hierover.

25 september

Ik krijg het concept van de raadsbrief opgestuurd en zie dat er niets in staat over de vorm van mijn verslag. Uit navraag blijkt dat ambtelijk is besloten dit niet nu voor te leggen aan raadsleden. Hadden we dan al eerder moeten doen. De projectleider koppelt terug dat de brief zonder mijn alinea wordt verstuurd. Ik kan daar wel mee leven maar hoop dat er achteraf geen gedoe ontstaat over de vorm van mijn verslag.

26 september

Ambtelijk overleg over de vorm van de derde werkbijeenkomst en een laatste check op de begrijpelijkheid van de scenario’s zoals ze zullen worden getoond. Ik krijg ook de aangepaste documenten met de verwerkte reacties opgestuurd.

Er ontstaat politieke reuring rond uitspraken die de wethouder gedaan zou hebben over de participatie in dit proces. Er is opgetekend dat de windmolens er zullen komen. De wethouder moet zich hiervoor verantwoorden in de gemeenteraad. Dat doet ze naar aanleiding van vragen.

Op social media is dit een startschot voor mensen die vooraf ingenomen standpunten vermoeden en de participatie een farce noemen. De uitspraken veranderen feitelijk niets maar zullen de geloofwaardigheid van het proces bij mensen die hun twijfels daarover hebben niet ten goede komen.

27 september

Lid van de Poldergroep dat eerder deze week uit de groep stapte, stuurt nu een mail waarin hij van de projectleider eist dat alles wat met de Poldergroep te maken heeft of ernaar verwijst, uit het proces verdwijnt, dus ook het polderscenario. Hij heeft het gevoel dat hij door mij is verleid om gezamenlijk tot een scenario te komen terwijl hij eigenlijk alleen een controlerende functie wilde. Hij geeft bovendien aan dat hij wordt aangesproken door buren en anderen alsof hij mede verantwoordelijk is voor de mogelijke komst van windmolens. Dat drukt zwaar. Hij meldt zelfs dat hij wil voorkomen dat leden van de Poldergroep of hun gezinnen mogelijk gevaar lopen.
In het weekend reageert één ander lid van de groep dat niet bij de bespreking was met de vraag wat zich heeft voorgedaan. Anderen reageren nog niet. Ik overleg kort met de projectleider met het verzoek bij de andere leden te checken hoe zij hier tegenover staan.

1 oktober

Projectleider stuurt een uitgebreide mail aan de Poldergroep met de vraag hoe zij willen reageren op de mail van het voormalig lid. En hij roept op om aan te geven als zij zich bedreigd voelen of worden bedreigd omdat we daar dan serieus werk van maken.
Van bedreiging blijkt geen sprake. Mensen voelen wel de druk vanuit de omgeving. “Je zorgt toch wel dat we hier geen windmolens krijgen..” Met verschillende leden van de Poldergroep gesproken. Zij zijn allemaal heel duidelijk. Ze zijn tevreden met dit scenario als het best mogelijke alternatief en zij willen graag doorgaan. Ze hebben minder last van druk uit de omgeving en staan vierkant achter het scenario. Ze reageren dan ook per mail met die mededeling.

2 oktober

De documenten ten behoeve van de werkbijeenkomst staan nu online zodat iedereen die kan bekijken. Dat betekent dat de nieuwsbrief om mensen daarop te wijzen ook uitgaat.
Er wordt hard gewerkt aan de voorbereiding van de bijeenkomst. Op zoek naar een werkvorm die geen verwachting wekt dat mensen nu nog allerlei nieuwe dingen kunnen inbrengen. We willen ook voorkomen dat mensen teleurgesteld komen omdat er weinig nieuws te zien is. Maar mensen moeten wel de gelegenheid krijgen op de bestaande documenten te reageren voordat deze naar de politiek gaan.

3 oktober

Via social media ontvang ik een flyer die het energiepanel heeft verstuurd in de Meern e.o. Strategisch vormgegeven want het lijkt erg op de wijkberichten van de gemeente. In de flyer staat dat het scenario van het energiepanel niet zou zijn opgenomen omdat het geen hoge windmolens bevat. Dat is onjuist. De groep meldde zich te laat in het proces. Toch is er nog heel serieus naar het scenario gekeken maar de opbrengst van de energie in dat scenario was te laag ten opzichte van hoge kosten voor educatieve elementen. Daarmee was het geen haalbaar scenario. Er hebben zich dan ook geen investeerders of initiatiefnemers gemeld die het scenario haalbaar vinden.

Er zijn ongeveer 150 aanmeldingen voor de werkbijeenkomst.

4 oktober

Ik hoor van de projectleider dat het niet is gelukt om een externe voorzitter te vinden voor de korte plenaire gedeeltes van de werkbijeenkomst. Ik pleit ervoor toch verder te zoeken en geef namen door van mensen. Ik vind het risico te groot dat het juist de plenaire start van elk uur chaotisch wordt waardoor mensen onvoldoende aan bod zullen komen. Later die dag krijg ik bericht dat er een externe voorzitter is gevonden die structuur kan aanbrengen in het plenaire deel en de tafels scherp in de gaten zal houden.

Uit reacties van de initiatiefnemers blijkt dat dezelfde partijen aanwezig zullen zijn die steeds tijd investeren. Enkele andere initiatiefnemers geven geen prioriteit aan de werkbijeenkomst.

8 oktober

Inmiddels is het aantal aanmeldingen voor de werkbijeenkomst opgelopen tot ruim 200.

9 oktober

De werkbijeenkomst verloopt goed. Veel intensieve gesprekken zowel aan de tafels als in de koffiehoek. Diverse mensen melden me dat ze het idee hebben dat de gemeenteraad allang heeft besloten. Ze komen dan ook terug op de uitspraken van de wethouder waarover eerder in de gemeenteraad is gesproken. Mensen voelen zich vooral machteloos en zijn bang dat hun belang ondersneeuwt. Als ik aangeef dat uiteindelijk de gemeenteraad beslist, vragen zij zich af hoe ze daar nog invloed op kunnen uitoefenen. Dat wordt de komende periode een belangrijk item in de communicatie.

De wethouder is het laatste uur van de bijeenkomst aanwezig. Raadsleden van verschillende fracties wonen gesprekken bij. Ik verneem van een bewoner dat een raadslid aan een tafel antwoord heeft gegeven op vragen en hij uit zijn ongenoegen daarover bij mij. Het blijkt te gaan om een feitelijke aanvulling op informatie.

11 oktober

De vragenlijst aan alle betrokkenen in het ontwerpproces gaat uit. De leden van de Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en belangenverenigingen die hebben meegesproken ontvangen een vragenlijst om terug te blikken op het proces. Zo krijgt de gemeenteraad een beeld vanuit diverse belangen. In de toelichting verzoeken we de mening over de inhoud van de scenario’s en de mening over het proces van elkaar te scheiden.

12 oktober

De vragenlijst is verzonden aan de vooraf afgesproken deelnemers aan het proces. Een lid van de Uitwerkingsgroep reageert dat de Uitwerkingsgroep de mogelijkheid zou krijgen om te reageren per scenario. Aanvankelijk antwoord ik dat dit dubbel werk zou zijn maar het blijkt inderdaad een door mij niet goed opgemerkte toezegging aan de raad te zijn. In de gesprekken over de vragenlijst is die toezegging uit zicht geraakt. Ik antwoord vervolgens dat er naar de leden van de Uitwerkingsgroep een aanvullende vragenlijst zal komen. Er gaan tussen de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep wat pinnige mailtjes onderling heen en weer over de toon die wordt gebruikt.

16 oktober

Een bewoner van Reijerscop belt me met een technische vraag over meetpunten in de geluidsberekeningen. In overleg zal de gemeente die afhandelen. Maar de achtergrond van de vraag bevestigt dat de onderlinge verhoudingen in de buurt stevig verstoord zijn. Grondeigenaren met contracten voor het mogelijk plaatsen van een molen en hun buren die geen windmolens willen, staan recht tegenover elkaar. De projectleider beantwoordt de vraag dezelfde dag.

17 oktober

Eneco, Rijne en BHMSolar houden samen een avond voor bewoners van Reijerscop om te praten over sociale grondvergoeding. Projectleider gemeente is erbij aanwezig. Geheel in lijn der verwachting gaat een groot deel van de avond over de vraag of er wel windmolens zouden moeten komen. Veel mensen voelen er niet veel voor om op twee paarden te wedden. Bezwaar maken bij de gemeenteraad tegen de mogelijke komst van windmolens én tegelijk afspraken maken voor een vergoeding als ze er toch zouden komen. Dat gaat voor velen te ver.

De reacties op de vragenlijst druppelen binnen.

23 oktober

Ik wordt gebeld door een bewoner met de vraag hoe het zit met het Energiepanel want hij heeft een flyer ontvangen die van de gemeente lijkt te komen. Maar de inhoud leek van het Energiepanel te komen. Ik heb uitgelegd dat het Energiepanel heeft gekozen voor een vormgeving die erg lijkt op dat van de wijkberichten van de gemeente. Ik overleg met de projectleider die dit tijdens een volgend overleg met het Energiepanel zal aankaarten.

28 oktober

Enkele leden van de Uitwerkingsgroep mailen met elkaar over scenario ‘Het groene lint’ van het Energiepanel en vragen de gemeente dit serieus te nemen. Een dag later mailt de projectleider van de gemeente aan allen terug met een uitleg over hoe de contacten met het Energiepanel zijn verlopen en waarom het scenario niet net als de andere scenario’s aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

5 november

Overleg met projectleiders van de gemeente over de voortgang. Er zijn personele wisselingen. Een nieuwe projectleider loopt zich al enige tijd warm langs de zijlijn. Hij neemt het proces over nu het richting besluitvorming gaat. We constateren dat mijn taak er ook grotendeels op zit en ik meld dat ik mijn verslag ga afronden. Enkele dagen later mailt de projectleider veel betrokkenen over het overdragen van zijn taken aan een collega.
De nieuwe projectleider heeft ’s avonds een gesprek met het Energiepanel waar ik niet bij kan zijn ivm andere verplichtingen. Ze spreken af dat het Energiepanel de vormgeving van hun correspondentie zal aanpassen zodat het niet meer op gemeentelijke informatie lijkt.

13 november

Ik spreek met de nieuwe projectleider af dat ik mijn verslag ga afronden. Ik beschouwde de check op het navolgbaar verwerken van reacties als een belangrijke taak voor mij omdat uiteindelijk alle inbreng herkenbaar en in alle diversiteit op tafel bij de gemeenteraad moet liggen. Naar mijn mening is dat nu het geval. De opbrengst staat in

- Beschrijving van de scenario’s en bouwstenen,
- Het document waarin het trechteren van de scenario’s in de loop van het proces wordt toegelicht,
- Het document met vragen en antwoorden en

Daarmee beschouw ik mijn taak als onafhankelijk procesbegeleider afgerond. Inmiddels beginnen de bestuurlijke beraadslagingen en de ambtelijke adviezen met betrekking tot de politieke besluitvorming over alle onderliggende stukken. Daar kan en wil ik geen deel van uitmaken.
Dat betekent dat ik de opbrengst van het ontwerpproces overlaat aan de politieke besluitvorming met alle middelen die de lokale democratie kent voor mensen om aanvullend persoonlijk hun reactie aan politici over te brengen.

Reflectie op het doorlopen proces

Om betrokkenen de gelegenheid te geven om te reflecteren op het doorlopen proces, ontvingen zij een vragenlijst. Zowel de initiatiefnemers, als de belangenorganisaties, bewonersorganisaties en de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep en de Poldergroep hebben het verzoek gekregen de vragenlijst in te vullen. In totaal 19 mensen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

In onderstaande opsomming van de antwoorden hebben we de namen verwijderd ivm privacy. Wel is steeds terug te lezen vanuit welke rol iemand het antwoord heeft ingevuld.

Welke aspect vindt u het belangrijkst bij het ontwerp van een energielandschap Rijnenburg en Reijerscop?

1	Initiatiefnemer	Een haalbaar en realistisch ontwerp, met nadruk op energie-opwek
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat zoals afgesproken voor energie, woningbouw en recreatie samen een ontwerp gaan maken. Achteraf ging het alleen over windmolens.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Het meenemen van alle aspecten en belangen en niet alleen de klimaat doelstelling
4	Lid Uitwerkingsgroep	Snel woningbouw, geen windmolens, vol inzetten op zon. Windturbines maken woningbouw onmogelijk en verstoren de nachtrust.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Voorkomen overlast voor bewoners in omgeving = geen extra geluidsoverlast !
6	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Natuur
7	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Roeiwater
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Beperking van de impact op de omgeving en zo veel mogelijk behoud van de landschappelijke beleving en ecologische kwaliteit van de polder.
9	Lid Uitwerkingsgroep	Als bewoner van de polder natuurlijk dat de eventuele hinder tot een minimum beperkt blijft voor omwonenden. Dat ook nieuwe technieken een kans krijgen in het ontwerp en dat met zich dus niet vastbijt op alleen de mogelijkheden tijdens de opstart van het [tijdelijke] project.
10	Initiatiefnemer	Procesparticipatie: samen ontwerpen in de stijl van de nieuwe Omgevingswet

11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Helderheid over wanneer wie waarover op welke manier wat te zeggen heeft. En dat het gesprek over uiteindelijke techniek en locatiekeuzes oprecht gevoerd kan worden, los van (ingenomen) grondposities. Wat ik ook belangrijk (lees: wenselijk!) vind, is dat een overheid / bevoegd gezag duidelijke energie-ambities heeft-> kaders stelt voorafgaand aan het starten van participatieproces. Dus waarbinnen zijn keuzes te maken?
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat de omwonende geen overlast ondervinden
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	De overlast van windmolens en de afbraak van een mooi stukje groen
14	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Dat er een voorstel komt dat voldoet aan de opdracht zonder dat schade wordt berokkend aan omgeving en aan inwoners. Onder schade aan inwoners reken ik óók schade aan hun gezondheid.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Dat het een integraal ontwerp wordt wat iets teruggeeft aan de omwonenden. Dat ook de windmolenhater kan genieten van het landschap omdat er naast de windmolen een bos is aangelegd bijvoorbeeld.
16	Initiatiefnemer	Procesparticipatie: samen ontwerpen in de stijl van de nieuwe Omgevingswet
17	Lid Uitwerkingsgroep	Voorkomen van hinder voor omliggende woonwijken, zoals Galecop, ten aanzien van slagschaduw en (laagfrequent) geluid.
18	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Het belangrijkste aspect bij de totstandkoming van een “energielandschap” Rijnenburg en Reijerscop is dat alle belanghebbenden een daadwerkelijke inbreng hebben en dat het voorkomen van hinder bij zon en/of bij wind al bij de ontwerpfase meegewogen wordt.
19	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	overlast, opbrengst, aantasting landschap

Kunt u kort aangeven hoe u terugkijkt op de participatie van de belanghebbenden gedurende het ontwerpproces?

1	Initiatiefnemer	Een mooi, zorgvuldig traject waarbij er in een vroeg stadium met allerlei betrokkenen naar de mogelijkheden is gekeken en wat de voor- en nadelen zijn van keuzes die gemaakt moeten worden. Dit voorkomt dat mensen zich gepasseerd voelen!
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Jammer dat alleen negatieve mensen gehoord worden, en dat mensen met andere ideeën en wensen niet gehoord worden. En ik denk dat er meer mensen zijn met goede ideeën, dan mensen die overal negatief over zijn.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Teleurstellend. De achterliggende agenda van 'er moeten windmolens komen', werd verdoezeld . Communicatie en inspraak was een farce, bv ook de laatste sessie. De gemeente gaf geen antwoorden, alleen politiek correct.
4	Lid Uitwerkingsgroep	Plannen liggen al klaar. Dit proces is voor de bühne.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Ronduit MOEIZAAM, weinig helder, niet transparant.
6	Vertegenwoordiger van Belangenorganisatie	Veel aandacht voor voorlichting en discussie. Ook inspraak op diverse aspecten, maar niet op de kernvragen, zoals wenselijkheid, rendement en zin van het hele project.
7	Belangenorganisatie	Zeer intensief participatie traject, bewonderenswaardig hoe het is vormgegeven.
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	De initiatiefnemers van zon en wind hebben duidelijk hun invloed als marktpartij uitgeoefend op de randvoorwaarden en scenario´s voor het energielandschap. De rol/ invloed van de grondeigenaren/ projectontwikkelaars die doorslaggevend is voor realisatie, is wat onderbelicht gebleven in het proces. De participatie van de Uitwerkingsgroep heeft mede door het uiteenvallen ervan maar beperkt impact gehad.

9	Lid Uitwerkingsgroep	Als geheel redelijk teleurstellend! Uitkomst reeds bekend door starre houding in de opdracht.
10	Initiatiefnemer	De procesparticipatie heeft hier uitvoerig plaatsgevonden. In de energiebranche is het niet gebruikelijk dat omwonenden in een vroeg stadium zo breed worden aangeschreven en zoveel invloed hebben op het ontwerp. Voor de gemeente, Rijne Energie en Eneco, die vanaf het begin betrokken waren, was dit een nieuw proces. Er was grote zorgvuldigheid en transparantie, maar er was geen standaard manier van werken. Dat was best spannend. Wat ingewikkeld was voor ons is dat de procesparticipatie voor burgers veel tijd kost. Vooral mensen die zich zorgen maken over veranderingen in hun omgeving maken hier tijd voor. De voorstanders voor duurzame energie sloten zich al snel aan bij Rijne Energie. Door de gemeente is Rijne Energie voornamelijk gezien als initiatiefnemer, waardoor de positieve bewoners minder ruimte kregen om mee te praten. Het proces heeft in totaal (te) lang geduurd en was door de mate van detail en professionaliteit ook kostbaar. Als initiatiefnemers van het eerste uur hebben we hier heel veel tijd en geld in gestoken. Dit is niet verwijtbaar, maar wel een les voor de volgende keer. Doordat de kaders vanuit de gemeente erg vrij waren, werd de opdracht door veel burgers niet goed begrepen. Het had geholpen als er een MW doelstelling was geformuleerd en het voor betrokkenen helder was welke initiatiefnemers aan de lat stonden. Doordat aan de initiatiefnemers geen eisen zijn gesteld en grondspeculatie niet is uitgesloten, is het de vraag of hetgeen ontworpen is in dit proces straks ook gebouwd kan worden. De gemeente heeft immers geen invloed op privaatrechtelijke (grond)overeenkomsten die door partijen gesloten zijn.

11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Ik heb het idee dat de gemeente erg zorgvuldig is geweest in het betrekken van omgeving. Gemeente heeft de omgeving ruimschoots de gelegenheid geboden zich te informeren, en inbreng te leveren op de plannen, zowel middels (inloop)bijeenkomsten in De Meern en Nieuwegein, als online.
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Er is met heel veel oprechte inzet gewerkt door bewonersvertegenwoordigers. De gemeente is er nauwelijks in geslaagd hier iets uit mee te nemen. Dat blijft een ernstig gebrek van deze procedure. De procedure is gevolgd. Dat klopt. Maar het door dit soort procedures gewenste doel, echte inspraak, is genegeerd. En dat is slecht.
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	De gemeente heeft het inspraakproces goed geregeld, maar de vraag die blijft hangen is of er met de inbreng echt iets gedaan wordt, gezien de ambities van de gemeente Utrecht en met name de wethouder van Hooijdonk. Je blijft toch het gevoel krijgen, dat er een proces wordt doorlopen, omdat het moet, maar dat de uitkomst al bij voorbaat vaststaat.
14	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Dat er een voorstel komt dat voldoet aan de opdracht zonder dat schade wordt berokkend aan omgeving en aan inwoners. Onder schade aan inwoners reken ik óók schade aan hun gezondheid.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Chaotisch. Men merkte dat het een eerste keer was om burgers te laten participeren. Dit zal in de toekomst waarschijnlijk anders gaan. Nu was in elk geval de participatie nog niet voldoende meegenomen.

16	Initiatiefnemer	Als zonontwikkelaar is het voor ons nieuw om in een dusdanig uitgebreid participatieproces betrokken te zijn. In een vroeg stadium zijn initiatiefnemers en belanghebbenden uitgenodigd om mee te ontwerpen. Doordat duidelijke kaders ontbreken, voelde deze exercitie soms als theoretisch en zijn scenario's moeilijker te vergelijken. Hierdoor bleven suggesties als het bedekken van geluidsschermen met zonnepanelen terugkomen. Daarnaast zorgde het "samen" ontwerpen dat niemand zich volledig eigenaar voelde van de scenario's: als initiatiefnemers hebben we input geleverd, maar het zijn niet 'onze' scenario's.
17	Lid Uitwerkingsgroep	Helaas is in de praktijk gebleken dat het geen participatieproces is maar een consultatieproces: naar inbreng van de Uitwerkingsgroep werd namelijk beperkt geluisterd, kanttekeningen werden voor kennisgeving aangenomen, vragen werden niet beantwoord, afspraken werden niet nagekomen of eenzijdig gewijzigd. Dit leidde tot het opstappen van de helft van de uitwerkingsgroep; recent zijn er nog 2 mensen opgestapt. Dit zegt genoeg, lijkt mij… Meermalig is dit door de Uitwerkingsgroep gesignaleerd aan en besproken met de onafhankelijk procesbegeleidster. Hierop werd niet of nauwelijks geacteerd. De onafhankelijk procesbegeleidster heeft afwijkingen in het proces geaccepteerd of zelfs geïnitieerd, zonder draagvlak van de Uitwerkingsgroep. Het feitenrelaas over de bureaukeuze geluid/ slagschaduw was van zeer slechte kwaliteit en moest door uitwerkingsgroepsleden worden gecorrigeerd. Dit geeft geen vertrouwen in hoe de rest van de verslaglegging zal zijn… In het proces is meermalen bij de projectorganisatie aangedrongen op volledigheid van informatie, zodat de raad een weloverwogen besluit kan nemen. Belangrijke informatie over laagfrequent geluid en inzichtelijke effecten

		slagschaduw is tot op heden (bewust?) niet in beeld gebracht, waardoor de raad op basis van een onvolledig beeld een afweging gaat maken. In een goed proces zou dit niet zijn voorgekomen.
18	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Wij als Buren van Rijnenburg vertegenwoordigen inmiddels meer dan 1600 omwonenden (die de petitie getekend hebben) en zijn vanaf de start van het proces in het voorjaar van 2017 genegeerd. Pas door de druk van gemeente Nieuwegein in mei 2018 werden wij als belangengroep uitgenodigd bij de eerste werkbijeenkomst op 17 mei 2018. In de tussenliggende periode hebben wij de Gemeente/ projectorganisatie bij voortduring vragen gesteld, waar steeds geen antwoorden op kwamen. Dit mondde tenslotte uit in een vragenlijst met 38 vragen, die wij aanboden aan de gemeenteraad, college en projectorganisatie op 31 mei bij de raadsinformatiebijeenkomst. Daarin hebben wij de Raad toegesproken en werd het proces als mislukt aangemerkt. Pas in juli zijn er gesprekken tot stand gekomen tussen de Buren en de projectorganisatie. Daarbij waren door de gemeente ingehuurde deskundigen over hinder aanwezig. Dit waren open gesprekken, echter een jaar te laat. Wij hebben uiteindelijk moeten constateren dat er geen manoeuvreerruimte meer was om nog wijzigingen aan te brengen in de zes scenario's. Er is maar één zon-scenario (Zon voorop). De geluidshinder is onvolledig in kaart gebracht. Al met al zijn de Buren zeer teleurgesteld dat wij geen wezenlijke inbreng hebben kunnen leveren.
19	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Een mooi initiatief allen zijn de verwachtingen niet goed gemanaged. Of misschien is die wel niet te managen als de belangen zover uit een liggen.

Beoordeling scenario’s

Zoals is toegezegd in de raadsbrief van mei 2018 kregen de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep en de huidige Poldergroep de mogelijkheid om per scenario hun oordeel te geven. Zeven leden hebben hiervan gebruik gemaakt. Onderstaand treft u hun oordeel.

Beoordeel de zes scenario’s naar wenselijkheid.

	Scenario energie Voorop	Scenario zon Voorop	Scenario De Ring	Scenario De Kreek	Scenario Nieuw Rijnenburg	Polder-Scenario
1	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk	Zeer Wenselijk
2	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel
3	Zeer Onwenselijk	Acceptabel	Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk
4	Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk	Wenselijk	Acceptabel	Acceptabel
5	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk
6	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Wenselijk	Acceptabel	Zeer Onwenselijk
7	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel	Acceptabel

- Zeer Wenselijk
- Wenselijk
- Acceptabel
- Onwenselijk
- Zeer Onwenselijk

Licht uw beoordeling van scenario ‘Energie Voorop’ toe

1	* Te veel molens. * Volgorde woningbouw onlogisch. * Te veel zon. geen recreatie (slecht 6)
2	Veel te zware belasting van omliggend gebied en inwoners en maakt woningbouw onmogelijk. Je praat dan ovWer 2040-2045
3	Opties groot zoekgebied voor wind hebben potentieel zeer veel impact op omgeving. Intensief invullen energiefunctie met hoge opbrengst laat weinig ruimte voor landschap en recreatief gebruik.
4	Te zware belasting voor de polder. Laat geen of weinig recreatieve aanvulling toe.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm de overlast. Zonnevelden zie 3
6	Bij dit scenario was geen burgerparticipatie vereist. Er is maar één winnaar.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is hierom onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Zon Voorop’ toe

1	* slecht voor recreatie. * logische opbouw woningen. Zon op de plek van woning later op de daken plaatsen. (4)
2	Uitstekend, geen aanvullende overlast voor gebied en bewoners (de snelwegen A2 en A12 zijn al luid genoeg) en woning bouw mogelijk
3	Scenario heeft beperkt impact op omgeving, de overige functies naast energie kunnen een plaats behouden en hebben ontwikkelingsruimte.
4	De zonnevelden zijn veel te groot en moeten een grote afstand bij de woningen vandaan blijven.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm de overlast. Zonnevelden zie 3
6	Dit scenario is niet opdringerig, hier kunnen veel mensen zich in vinden.
7	Inhoudelijk: In dit scenario gaat de opwek van duurzame energie hand in hand met respect voor de omgeving! Bovendien beperken de zonnepanelen de woningbouw niet en kunnen ze zelfs worden teruggeplaatst op de daken van de nieuwbouw! Dat is pas duurzaam! En volledig reversibel! Met een extra trafostation zou nog (veel) meer zonne-energie kunnen worden opgewekt. In combi met wijkaccu’s is deze energie ook in de avond/ nacht te benutten.

Licht uw beoordeling van scenario ‘De Ring’ toe

1	* goede roeibaan, 1 kant fietspad. * teveel molens. * waarom geen geluidswal als zon? . * slechte planning woningen. * goede recreatie(5)
2	Wederom net als scenario 1 , te veel overlast voor bestaande kernen mn De Meern en woningbouw alleen mogelijk in uiterste zuiden.
3	Panelen op Nedereindse Plas maken recreatie-functie daar onmogelijk. Opties zoekgebied voor wind hebben potentieel veel impact op omgeving. Kostbaar door investeringen in landschap en roeiwater.
4	Voldoende mogelijkheden de polder verder te ontwikkelen met waarschijnlijk acceptabele overlast.
5	Windturbines kunnen hier niet geplaatst worden ivm overlast en zonnevelden alleen langs de A 12 plaatsen.
6	De Nedereindse plas vol met zonnepanelen is verschrikkelijk, voor de mens en de natuur.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘De Kreek’ toe

1	* te veel molens. * liever woningbouw 1 en 2 omdraaien. * waarom geen geluidswal. * goede roeibaan(3)
2	Dit voorstel lijkt de huidige kern minder te belasten, echter dit zou wel terdege uitgezocht moeten worden EN woningbouw wordt weer moeilijker.
3	Opties zoekgebied voor wind hebben potentieel veel impact op omgeving. Kostbaar door investeringen in landschap en roeiwater.
4	Voldoende mogelijkheden de polder verder te ontwikkelen met waarschijnlijk acceptabele overlast.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm overlast en zonnevelden vernietigen het polderlandschap.
6	Hier komt naast energie ook nog iets in het landschap, prima.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Nieuw Rijnenburg’ toe

1	* teveel zon en te weinig natuur. * waarom geen geluidswal als zon. (2)
2	Dit lijkt een pragmatische oplossing, echter de bewoners van Velthuizen en deels De Meern krijgen in extreme de specifieke overlast.
3	Nieuwe structuur biedt mogelijkheden voor andere beleving en recreatieve functie. Mogelijk is relatief beperkte energie-opbrengst een nadelig punt van dit scenario.
4	Geeft te veel zichtvervuiling in IJsselstein
5	Zonnevelden versnipperen en vernietigen het polderlandschap.
6	Hier komt iets terug, vind ik mooi
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: slagschaduw en geluid (gemiddelde frequenties) lijken Galecop niet te raken. Echter, laagfrequent geluid is nog niet in beeld gebracht. Indien de Raad kiest voor de inzet van windmolens en er wordt aangetoond dat het laagfrequente geluid Nieuwegein niet zal raken, kan dit een mogelijkheid zijn. Het staat wel de woningbouwontwikkeling in de weg en het plaatsen van windturbines is niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Polderscenario’ toe

1	* woningbouw 4 en 1 omdraaien. * hogere molens. * zon op woningbouw plaatsen. * eerder vergunning afgeven voor 50 woningen in de polder. recreatie nu al aanplanten. (1 beste)
2	Dit lijkt een acceptabele en pragmatische opstelling en Eneco gaf zelf aan dat ze al blij zouden zijn met 3 molens
3	Impact op omgeving is beperkt, ruimte voor ecologische ontwikkeling. Mogelijk is beperkte energieopbrengst een nadelig punt van dit scenario.
4	Minimale opbrengst en overlast. De vraag is of de kosten opwegen tegen de investering
5	Windmolens zou kunnen maar zonnevelden vernietigen het polderlandschap en heel veel bewoners zijn het polderuitzicht kwijt.
6	Voegt eigenlijk niets toe.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: Dit scenario lijkt wat betreft situering van windmolens de minst negatieve uitwerking op Galecop te hebben. Indien de Raad kiest voor de inzet van windmolens en er wordt aangetoond dat het laagfrequente geluid Nieuwegein niet zal raken, kan dit een mogelijkheid zijn. De mogelijkheden voor zonnevelden kunnen nog meer worden benut; een groot deel van het plangebied is nog niet benut. Met de aanleg van een extra trafostation zou nog veel meer zonne-energie kunnen worden opgewekt. In combinatie met wijkaccu’s zou de energie ook nog kunnen worden opgeslagen voor toepassing in de avond/nacht.

Wat wilt u nog meegeven aan de gemeenteraad Utrecht bij besluitvorming?

1	Initiatiefnemer	Dat partijen die constructief meegewerkt hebben in het ontwerpproces en betrokkenheid hebben getoond ook verder kunnen met de verdere gebiedsontwikkeling
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat de opdracht die meegegeven is aan de ontwerpers, al een compromis was van mogelijkheden. Volgende keer duidelijker opdracht meegeven. Nu was het voor niemand duidelijk.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Helaas is door dit proces de afstand tussen burgers en raad vergroot en worden de belangen van de bewoners in en rond het gebied niet gerespecteerd ten faveure van de klimaat doelstelling.
4	Lid Uitwerkingsgroep	Ik zal mijn rechtsbijstand inschakelen net als veel van mijn buren als er windmolens worden geplaatst.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	1. Voorkom extra hinder dus: kies voor zon vanwege mogelijkheden transitie naar woningbouw en veel beter draagvlak; bovendien gaan de rendement van ZP nog steeds jaarlijks omhoog ..
6	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Heeft het project, mede gezien de tijdelijkheid van 10 - 11 jaar eigenlijk wel zin?
7	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	De vormgeving en communicatie rondom dit traject was bij een grote groep mensen vooral in het begin (1e werkbijeenkomst) nog niet duidelijk. Zorg dat men van tevoren duidelijk weet wat er te verwachten is van het traject.
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Houdt bij de keuze expliciet rekening met de omliggende woongebieden. Neem in overweging wat de relatie is met de toekomstige bebouwing/permanente functie. Bewaak uw onafhankelijke positie in de wetenschap dat scenario's in belangrijke mate zijn gestuurd door marktpartijen.

9	Lid Uitwerkingsgroep	Bezint eer U begint! Stel U op de hoogte van nieuwe/aanvullende technieken!
10	Initiatiefnemer	Geef duidelijke kaders mee, met name op het gebied van lokaal eigendom (tegenwoordig is 50% aandeel voor een coöperatie gebruikelijk) en sociale grondvergoeding. De sociale grondvergoeding zorgt ervoor dat in een gebied de lusten van grondeigenaren niet bij slechts één partij terecht komen, maar ook de buren hiervan mee profiteren. Door dit als gemeenteraad verplicht te stellen voorkom je onrust en ruzie en wordt duurzame energie beter geaccepteerd. Geef invulling hoe het ontwerpen van één energielandschap straks vergunning technisch ingediend moet worden. Welke afspraken moeten er met de omgeving worden gemaakt? Wees concreter met het omschrijven van voorkeuren/eisen als onomkeerbaarheid en 'woningbouw moet mogelijk blijven', zodat alle partijen weten waar de gemeenteraad voor gaat. Toets voorstellen bij de marktpartijen, zodat geen goedbedoelde maar onmogelijke eisen gesteld worden.
11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Ja, wees ambitieus.
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Zet 10 windturbines namens Utrecht in de Flevopolder daar waait het harder en staan er al honderden. Schiphol heeft er ook 2 nabij Hagestein staan.
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Ga niet blind voor de windenergie en het op nummer 1 staan van groene gemeente. Groen is meer dan windenergie. Laat persoonlijke ambities los.

14	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Maak gebruik van de kans om vandaag, met alle extra kennis die inmiddels is opgedaan, opnieuw uw eisen ten aanzien van dit onderwerp te definiëren. De kennis omtrent het gebruik van zon en wind en aardwarmte is gigantisch veranderd. Maak daarvan gebruik. Bouw niet iets nieuws waarvan u nu weet dat het verouderd is.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Maak compromissen en geef duidelijk aan op welke vlakken er geluisterd is naar de burger.
16	Initiatiefnemer	Stel duidelijke kaders: 1) lokaal eigendom (bv 50% aandeel middels een coöperatie) zodat winsten uit deze projecten terugvloeien in het gebied, 2) sociale grondvergoedingen zodat de lusten in een (deel)gebied terecht komen en niet bij een beperkt aantal grondeigenaren, 3) beoordeel de mate van betrokkenheid en laat enkel initiatiefnemers toe die daadwerkelijk betrokken zijn geweest in het participatieproces.
17	Lid Uitwerkingsgroep	De huidige scenario's laten niet de effecten van laagfrequent geluid zien; uit onderzoek is gebleken dat dit juist gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Dus maak inzichtelijk tot waar dit reikt en betrek dit in uw afwegingen rond de scenariokeuze en/of de bouwstenen daaruit. Slagschaduw is wel inzichtelijk gemaakt. Door een stilstand regeling kan dit zelfs tot 0 gereduceerd worden voor omliggende woonwijken. Door Rijne Energie is hieraan ook gerefereerd, maar niet verder in beeld gebracht. Een initiatiefnemer hoeft zich niet aan haar toezegging te houden inzake een stilstand regeling. Om dit naar de omgeving toe wel te kunnen garanderen, is het noodzakelijk dat de gemeenteraad een maatwerkvoorschrift neemt die de stilstand regeling voorschrijft. Hanteer voor Nieuwegein een stilstand regeling op de Reijnesteinseweg in verband met de daar aanwezige woningen en de achterliggende woonwijk Galecop.

18	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Pas in juli 2018 zijn er gesprekken tot stand gekomen tussen de Buren en de gemeentelijke projectorganisatie en de door de gemeente ingehuurde deskundigen in hinder (geluid). Dit waren goede en open gesprekken, maar wel een jaar te laat. Lastigere hinderaspecten zoals laagfrequent- en infrasoon geluid, en of dat berekend of gemeten gaat worden IN onze huizen, staan nog steeds open. Het zijn juist deze hinderaspecten die gezondheidsrisico's met zich mee brengen. Ook is er (afgezien van een berekening van een deel van het verkeerslawaai) geen nulmeting van de huidige staat van deze leefomgeving gedaan. Dit is ernstig en het uitstellen tot na het raadsbesluit en dan onderbrengen in de MER is niet acceptabel. De huidige informatie over scenario's met windenergie geeft een te rooskleurig beeld van het energie rendement (stil zetten niet meegerekend) en de financiële haalbaarheid is nog niet onderzocht. Tevens ontbreken de meetpunten voor de te verwachten hinder in de polder. Hete hangijzers zoals het omgaan met planschade en de wijze waarop toekomstige woningbouw vanaf 2030 kan worden gerealiseerd zijn niet uitgezocht maar verplaatst naar het vervolgproces na politieke besluitvorming. Kortom, een solide basis voor politieke besluitvorming ontbreekt. Gemeenteraadsleden, wij stellen vast uit de ingevulde reactieformulieren en vragenlijsten bij de werkbijeenkomsten, dat er geen draagvlak is voor windturbines zo dichtbij stedelijk gebied. Wél is er draagvlak voor zonnevelden. De gemeente zou uit voorzorg hierop moeten inzetten.

19	Lid Uitwerkingsgroep en Poldergroep	Er moet een energietransitie plaats vinden en die kan je niet (alleen) bij een ander neerleggen dus Utrecht moet iets doen. Maar hou wel rekening met de overlast. Geluid is in deze hoek al een serieuze belasting met de A 2 en A 12 in je achtertuin. Ik ben nog een belangrijk punt vergeten; de gemeente moet veel meer tijd en energie stoppen in het uitleggen waarom dit nodig is. Tijdens de laatste bijeenkomst waren er veel vragen en kritiek maar nooit de vraag waarom of een reactie dat het echt nodig is voor een ieders (eigen) belang.

Chronologisch feitenrelaas rond keuze van onafhankelijk bureau voor berekening en beoordeling van hinder binnen de te schetsen scenario's energielandschap in februari 2018. Tijdens de keuze van een bureau dat de hindereffecten in beeld moest brengen, ben ik enkele weken op vakantie.

Binnen de Uitwerkingsgroep is afgesproken dat dit chronologisch feitenrelaas als bijlage wordt gevoegd bij het verslag over het participatietraject energielandschap.

5-2-2018

Overleg met uitwerkingsgroep om te bepalen welke bureaus worden uitgenodigd voor uitbrengen van offerte. Voor iedereen duidelijk dat dit een cruciaal onderdeel is van het proces. Alle partijen moeten vertrouwen hebben de onafhankelijkheid van het bureau anders kunnen we geen vertrouwen hebben in de onderzoeksresultaten en de eventuele hinder van de scenario's.

Met uitwerkingsgroep eerst gesproken over criteria waaraan bureau zal moeten voldoen. Direct is duidelijk dat lidmaatschap NWEA een heikel punt is,gezien de missie van NWEA.

http://www.nwea.nl/

Er blijken veel gerespecteerde bureaus in Nederland op die lijst te staan. Om niet op voorhand bureaus van die lijst uit te sluiten, maar wel vertrouwen te krijgen in de commerciële onafhankelijkheid van het bureau, formuleren we een criterium van 'bewezen onafhankelijkheid'. Het bureau zal aan moeten tonen dat het namens omwonenden is opgetreden en bijvoorbeeld negatieve adviezen heeft afgegeven aan een commerciële opdrachtgever. Dat maakt het ook mogelijk om een bureau te kiezen dat wel op de NWEA-lijst staat. Maar lidmaatschap NWEA blijft voor aantal leden van de Uitwerkingsgroep een belangrijk punt.

Overige criteria:

Uitgebreide ervaring

Referentieprojecten met bewoners of anderszins

Ervaring met wind geluid slagschaduw

We willen alle versies van rapporten inzien

Gemeente als opdrachtgever

Ze moeten goed kunnen uitleggen

Genoeg mensen beschikbaar

Audiovisueel kunnen maken

Prijs en beschikbaarheid.

Anne (Eneco) en Josje (Rijne Energie) schuiven aan bij het overleg. Reeks afspraken over uitvraag, longlist, offertes aanvragen, wanneer en hoe beoordelen en presentaties van de selectie op 22 feb.

Anne Melchers is penvoerder voor offerte uitvraag. Jessica deelt de info. Vanwege afwezigheid van Marion leidt Xander de presentatie-avond op 22 feb. JJ maakt matrix als hulpmiddel om bureaus te kunnen toetsen en vergelijken.

Anne wil in ieder geval 5 bureaus van de NWEA-lijst, de 2 bureaus die door de uitwerkingsgroep zijn aangedragen (M+P, DPA Caubergh Huigen) worden daaraan toegevoegd. Dit leidt tot de volgende 9 bureaus waar offerte bij wordt uitgevraagd:

- LBP Sight
- RHDHV
- Pondera
- Peutz
- DGMR
- Arcadis
- DPA Caubergh Huigen
- M+P
- Antea

Tevens is afgesproken dat Marion met de projectleider bespreekt of gemeente Utrecht opdrachtgever van het bureau kan worden, zodat de onafhankelijkheid nog meer geborgd kan worden.

Uit deze lijst worden uiteindelijk 3 a 4 bureaus geselecteerd om een presentatie te houden.

6-2

Maurice mailt dat hem toch het gevoel bekruipt dat de NWEA-partijen erdoor worden gedrukt. Hij hecht eraan vast te houden aan bewezen onafhankelijkheid. Marco reageert; Denk out of the box. Ad spreekt de noodzaak uit van een betrouwbaar bureau met resultaten die toetsbaar zijn.

7-2

Ik mail op de valreep van mijn vakantie aan de uitwerkingsgroep: Maak je rol niet groter dan die is. Ik voel de zware verantwoordelijkheid drukken.

Anne mailt dat er veel interesse is. We moeten bepalen wie er afvalt.

M+P in combi met Antea geeft goed gevoel bij Maurice.

Anne reageert met bericht dat Antea niet inschrijft. M+P solo is ongeschikt. Beide bureaus vallen hierom af. Er resteren 7 bureaus.

8-2

Jaap Jan stuurt zijn lijst: DPA/DGMR/ARCADIS/LBP/RHDHV

Er wordt op en neer gemaild over ervaring en onafhankelijkheid van diverse bureaus.

Meerdere uitwerkingsgroepleden hebben hun twijfel over de noodzaak om zo'n tijdsdruk op het proces te zetten en vragen om uitstel. Veel werk en hoge tijdsdruk. Extra input wordt gevraagd in kort tijdsbestek en onder werktijd, vandaar verzoek tot uitstel tot volgende dag.

Xander reageert per mail en snapt de vraag om uitstel niet. Hij stelt voor om alle 7 offertes te vragen, inclusief de twee niet-NWEAbureaus.

Jessica maakt een lijst. Pondera en Peutz vallen af. Voorstel om de overige 5 uit te nodigen.

Afspraak:

- 20-2 12 uur offertes ingediend bij Eneco
- 20-2 17 uur uitwerkingsgroepleden ontvangen de offertes
- 21-2 12.00 uur reacties aan Jessica; zij stuurt door aan Eneco
- 22-2 19.30 uur avond presentaties

Afgesproken wordt dat ieder een rangorde van 1 t/m 6 bepaalt zodat hieruit een rangorde van de uitwerkingsgroep kan worden bepaald.

20-2

Offertes zijn binnen. Anne heeft de 5 beoordeeld en vraagt per mail of de uitwerkingsgroep zich in haar beoordeling kan vinden.

Maurice leest alle offertes door. Is het eens met Anne dat LBP Sight erg teleurstellend is en afvalt. RHDHV valt voor hem af ivm niet onafhankelijk. DGMR en DPA hebben zijn voorkeur.

JJ, zelfde lijst als Maurice en de vraag waarom de haast? Zorg dat dit ten koste is gegaan van kwaliteit van aantal offertes.

21-1

Marco heeft de volgorde DPA, DGMR, Arcadis.

Ab en Ger concluderen dat DPA en DGMR gedeeld eerste zijn met Arcadis als nr 2,, Ad positief over lijst van Anne, Mieke zelfde conclusie na beoordeling, Marije ook vergelijkbaar, Felix en Erika sluiten zich aan.

Anne reageert per mail dat DPA een issue is. Ze beoordeelt de offerte als slecht en ziet dat het bureau alleen ervaring heeft met opponenten.

JJ reageert dat de uitwerkingsgroep juist een voorkeur heeft voor DPA. Hij pleit ervoor om de inzet van de uitwerkingsgroep nu ook serieus te nemen.

Column1	DPA	DPGM	Arcadis	
	0	0	0	
	3	2	1	
	1	2	2	
	3	2	1	
	0	0	0	
	0	0	0	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	0	0	0	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	1	2	3	
	3	2	1	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	0	0	0	
	3	1	2	
	20	17	13	
1e plaat heeft 3 punten				
2e plaats 2 punten				
3e plaats 1 punt				

Uitwerkingsgroepleden zijn individueel telefonisch benaderd door de projectorganisatie over het dilemma van DPA en RHDHV. Dit is door een aantal leden van de uitwerkingsgroep als sturend en manipulatief ervaren.

Jessica mailt de matrix. Arcadis en DGMR geen discussie. Ze geeft bij Anne aan dat oordeel van uitwerkingsgroep is dat RHDHV niet als onafhankelijk overkomt en dat DPA de voorkeur heeft van uitwerkingsgroep.

Jesse mailt: gemeente vindt DPA en RHDHV beiden niet bewezen onafhankelijk omdat dit bureau nog geen opdracht voor een gemeente of initiatiefnemers heeft uitgevoerd. Bovendien is DPA te duur. (prijs is echter geen criterium geweest) We moeten het uiteindelijk allemaal met de keuze eens zijn en deze bureaus maken weinig kans dus laten we die van de lijst schrappen. Zijn conclusie: twee presentaties op de 22e.

Anne mailt dat ze akkoord is. Marco ook akkoord.

Maurice en JJ mailen terug dat zij zich hier niet in kunnen vinden. Ze hebben het gevoel dat er teveel wordt gestuurd. Dit komt het vertrouwen in het proces en de betrouwbaarheid van het bureau niet ten goede. Het is een eenzijdig besluit om DPA niet uit te nodigen voor een presentatie en dat geeft het gevoel dat de uitwerkingsgroep na alle inzet niet serieus wordt genomen. Voorgesteld wordt om ook DPA en RHDHV uit te nodigen en hen kritisch te bevragen vanuit zowel Eneco als uitwerkingsgroep. Dit sluit aan bij de afspraak op 5-2 dat 4 bureaus worden uitgenodigd als we niet gezamenlijk tot 3 bureaus kunnen komen.

Xander reageert daarop weer per mail. Gaat inhoudelijk de discussie aan richting Maurice met cc naar iedereen. Maurice mailt terug dat hij de toon van de mail als verwijtend en vervelend ervaart en dat de onafhankelijk procesbegeleidster wordt gemist in deze fase.

JJ roept iedereen op er vooral te zijn bij de bespreking op 22 feb. Hij krijgt ‘jeuk’ van de sturing.

Jan, Marije en Mieke uiten per mail hun zorgen over de gang van zaken en missen DPA in de uitgenodigde bureaus.

Bespreking op 22 feb:

Op de 22ste is er een bureau gekozen: DGMR.

Voor de presentaties is gereflecteerd op het doorlopen proces; de uitwerkingsgroep vindt dat dit niet goed is doorlopen.

Er vindt discussie plaats over de betekenis van het criterium Bewezen Onafhankelijk. Initiatiefnemers en gemeente hebben hierover een ander beeld dan de uitwerkingsgroep. Zij oordelen dat dit van 2 kanten uit gaat, zowel vanuit de energiepartij als ook vanuit omwonenden. Uitwerkingsgroep is van mening dat dit criterium is opgenomen om vertrouwen te krijgen dat het bureau onafhankelijk van een commerciële opdrachtgever adviseert en betrouwbare uitkomsten genereert. Meningen komen niet bij elkaar.

Vraag komt aan bod of deze avond een keuze kan worden gemaakt. Enkelen vinden dat de keuze van een bureau zo belangrijk is dat ook de andere 2 partijen nog moeten worden gezien/gehoord om een goede keuze te maken en vertrouwen te hebben in de partij. Anderen vinden dat een keuze uit deze 2 partijen voldoende kan zijn als de presentaties goed zijn. Besloten wordt de presentaties te laten houden en daarna pas een besluit te nemen.

Na de presentaties van Arcadis en DGMR is er overlegd. Ieder heeft kort aangegeven wat hij/zij vond van beide bureaus. Xander heeft dit op een flipover genoteerd. Daarna is door Anne en Xander voorgesteld om te stemmen: in welk bureau hebben we vertrouwen; willen we het hierbij laten?

De meerderheid (2 tegenstemmen: Maurice + Ad en JJ onthoudt zich van stemming) heeft besloten dat zij het niet nodig vonden alsnog DPA en RHDHV uit te nodigen omdat zij vertrouwen hebben in de onafhankelijkheid, integriteit en deskundigheid van DGMR. De meerderheid had graag gezien dat DPA uitgenodigd was, maar aangezien dit niet gedaan was zou het nu te laat zijn (mede door tijddruk) om ze alsnog uit te nodigen. Maurice en Ad hebben beide ook vertrouwen in DGMR, maar zouden toch nog graag een presentatie van DPA krijgen om een goede afweging te kunnen maken (bijvoorbeeld tijdens de uitwerkingsgroep avond van 7 maart). Besloten wordt om DPA niet uit te nodigen en DGMR te kiezen, onder opdrachtgeverschap van de gemeente.

5 december

Ik hoor in de wandelgangen dat een lid van de Uitwerkingsgroep een contract heeft met initiatiefnemer. Hij was bij eerste bijeenkomst niet aanwezig wegens vakantie. Ik bel hem en hij blijkt inderdaad een afspraak te hebben met een initiatiefnemer. Dat betekent dat hij niet voldoet aan voorwaarden (o.a. geen zakelijk belang) voor de Uitwerkingsgroep. Hij denkt er even over na en besluit enkele dagen later dat hij niet zal deelnemen. Maar hij dringt aan op deelnemer uit Reijerscop. Ik ga de lijst met aanmeldingen na en bel de andere kandidaat uit het gebied. Die zit in dezelfde situatie.

We houden vast aan de voorwaarden dat mensen met zakelijke belangen niet kunnen deelnemen aan de Uitwerkingsgroep. Ik spreek met de beoogd deelnemer af dat, ter compesatie van deelname aan de Uitwerkingsgroep, de gemeente tussentijds met bewoners Reijerscop om tafel gaat zodat zij de scenario's tijdig zien en hun belang kunnen inbrengen.

14 december

Eerste ontwerpatelier.
Discussie vooraf met Rijne Energie per mail en telefoon. Ze willen met 5

PAUZE LANDSCHAP RUNENBURG VERANDERT IN LANGDURIG ENERGIE LANDSCHAP

Helaas hebben wij het afgelopen proces als frustrerend en de huidige voorstellen voor de wijkpresentatie als zo onvoldoende ervaren, dat wij besluiten om op te stappen uit de uitwerkingsgroep.

Bij de aanvang werd duidelijk, dat het proces niet makkelijk zou worden, omdat het raadsbesluit weliswaar om 4 scenario's vroeg, maar niet aangaf hoeveel energie opbrengst verwacht werd noch heldere kaders voor woningbouw en overlast voor bewoners en omwonenden. Maar ieder van ons ging er voor om een juiste mix te vinden voor een tijdelijke oplossing.

Echter de stem van de initiatiefnemers (met name windenergie) is zo dominant geworden dat de huidige voorstellen nu voor ons niet meer verdedigbaar zijn.

De hoogte van de windmolens is nog steeds niet duidelijk, maar twee keer de Dom-toren lijkt aannemelijk. Hierin wordt geen afweging gemaakt in energie-opbrengst en hindereffecten. De afspraak voor doorrekening op worst case scenario's (en dus niet alleen de wettelijke kaders) is nog steeds niet geëffectueerd en wordt in twijfel getrokken. Er wordt met verschillende maten gemeten; een extra energiestation is niet mogelijk in het geval van zonnevelden, maar voor het bijplaatsen van extra windmolens blijkt het ineens wel te kunnen!

Alternatieven die win-win kunnen zijn, worden niet eens meegenomen of snel weggewuifd, zoals:

- zonnevelden in de vervuilde plas
- tijdelijke oplossingen waarbij de tzt te bouwen huizen de energie voorziening voor zichzelf en andere delen van Utrecht overnemen
- geintegreerde zonnepanelen in een brede geluidswal

Kanttekeningen van de uitwerkingsgroep worden voor kennisgeving aangenomen, zonder duidelijkheid over waarom er niets mee wordt gedaan. Zorgen op het gebied van slagschaduw, geluidsoverlast (inclusief laag frequent), woning waarde impact en ecologische gevolgen worden niet weggenomen maar juist gevoed. De maximale energieopbrengst binnen de wettelijke richtlijnen staat telkens voorop. Andere aspecten zijn daaraan ondergeschikt; van een integrale aanpak is al helemaal geen sprake.

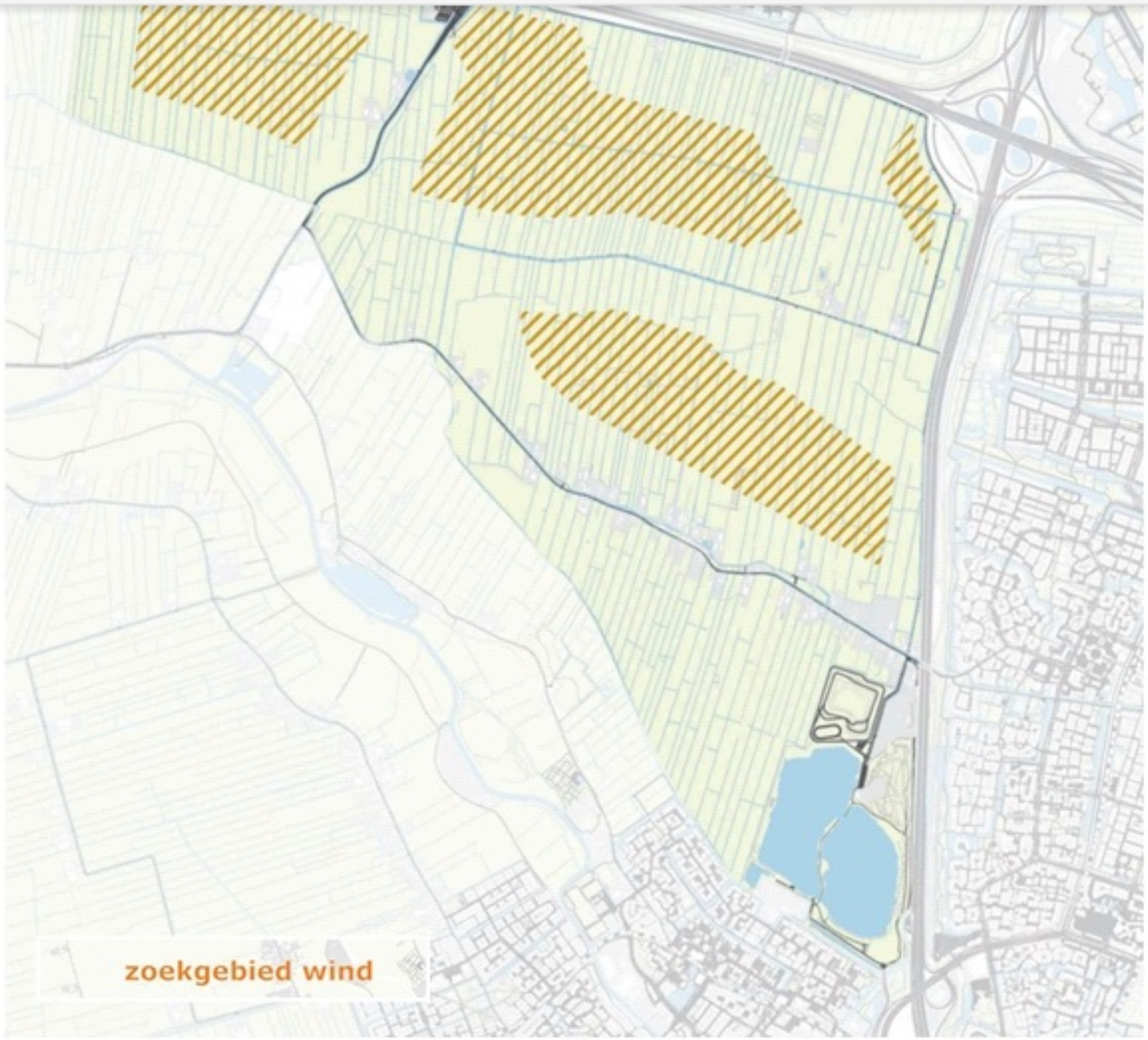
De huidige scenario's zijn (op een na) allemaal voor een minimale periode van 30 jaar en worden daarmede als duurzaam bestempeld, dit staat haaks op de vraag van een pauzelandschap tot 2030.

De voorliggende scenario's en het proces van totstandkoming kunnen niet op enthousiasme rekenen bij de meeste leden van de uitwerkingsgroep. Toch wordt dit wel zo geventileerd naar de buitenwereld, w.o. raadsleden! Er wordt bewust een verkeerd beeld geschetst.

Wij willen onze naam er niet aan verbinden en hebben daarom besloten de uitwerkingsgroep te verlaten.

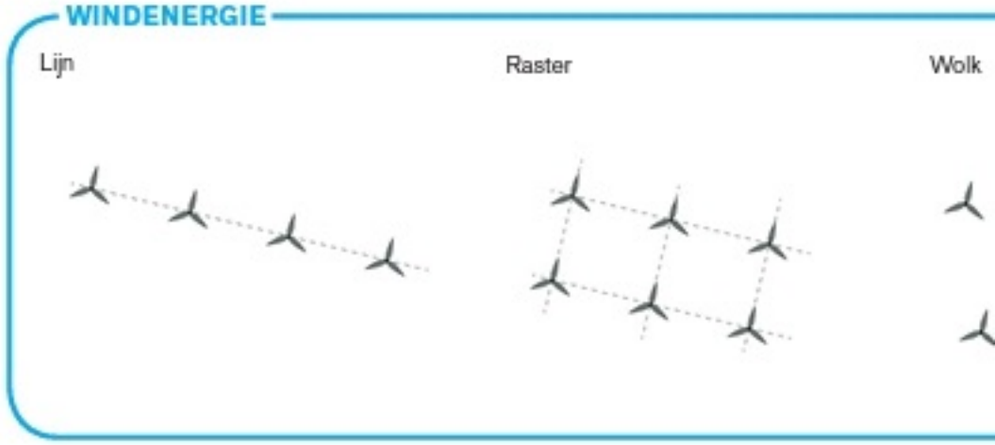
Felix Behrends
Mieke Claushuis
Ger Gieling

Maurice Kassing
Jaap-Jan Pepping
Joke Volders-Scholman

Voor Reijerscop ligt de keuze voor:
- behoud van het huidige open landschap zonder bijplaatsing van windmolens;
- behoud als landbouwgebied gecombineerd met de ontwikkeling van een permanent windpark (in een lijn-, raster- of wolkopstelling).

Gegeven de belemmeringen vanuit wind energie zijn voor windenergie 2 oost-west georiënteerde zoekgebieden denkbaar:
- parallel aan de A12, vanaf Reijerscop tot knooppunt Rijnenburg (met een onderbreking ter plaatse van de hoogspanningsleidingen)
- tussen de Ringkade en de Nedereindseweg

Plaatsing Ten aanzien van de ontwikkeling van windenergie zijn drie manieren voor de plaatsi
- een lijnopstelling;
- een regelmatig raster;
- een wolk.

1. Toelichting

In dit document is de hoorbaarheid van het geluid van de windmolens binnen de polder voor een aantal representatieve punten in beeld gebracht. Dit is op dezelfde wijze gedaan als de analyse van de hoorbaarheid voor de punten in de omliggende wijken die in het kader van de raadsvragen zijn opgesteld. Het betreft uit onderstaande figuur de punten binnen de polder (01, 02, 05, 09, 14, 15, 16, 17 en 18).

Uitganspunt is daarbij dus een windkracht waarbij de meest geluidproducerende windmolens een maximale geluidsproductie kennen (8 m/s oftewel windkracht 5 op ashoogte). Hierbij is uitgegaan van wind vanaf de windmolens richting de woningen. Deze windkracht treedt circa 22% van de tijd op (31% in de winter, 14% in het voorjaar, 12% in de zomer en 28% in het najaar).

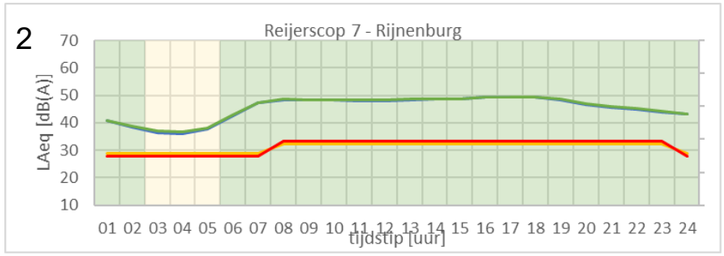
Het verschil tussen het windmolengeluid en het wegverkeersgeluid is als volgt gewaardeerd:

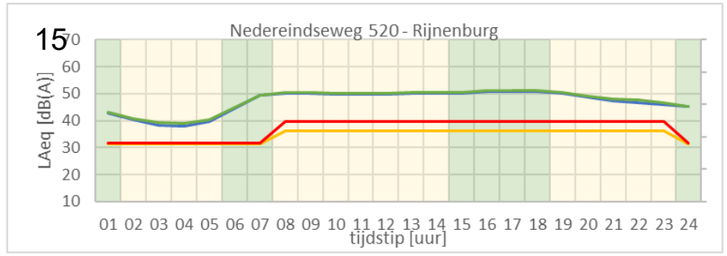
- Hoorbaar: geluid windmolens tot 5 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid te onderscheiden.
- Beperkt hoorbaar: geluid windmolens 5 tot 10 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid enigszins tot niet te onderscheiden.
- Zeer beperkt hoorbaar: geluid windmolens meer dan 10 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid niet meer te onderscheiden en te beschouwen als niet meer hoorbaar.

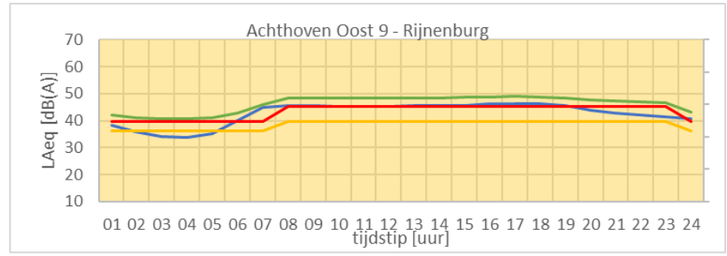
Dit is conform onderstaande legenda in de grafieken opgenomen:

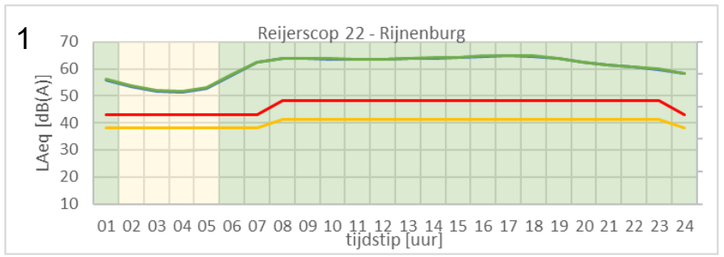

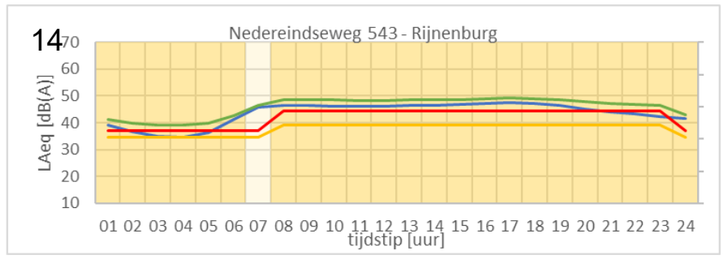
2. Ring

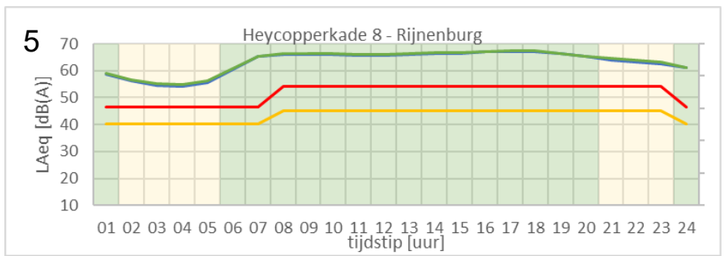

2
Reijerscop 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

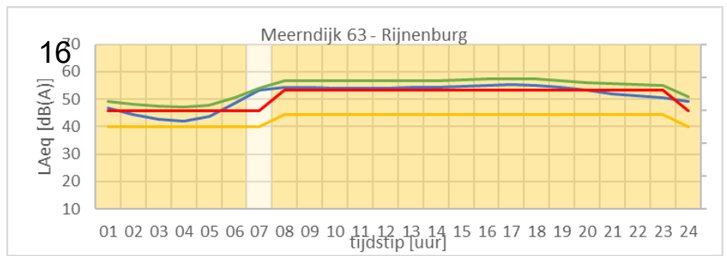

15
Nedereindseweg 520 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

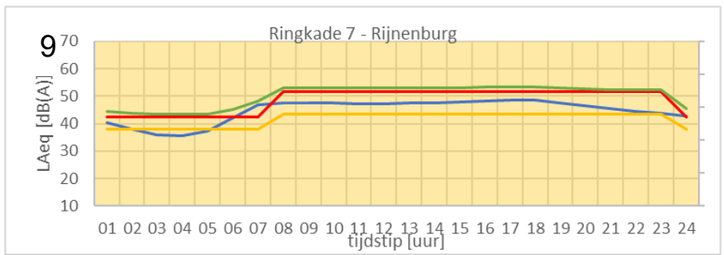

Achthoven Oost 9 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

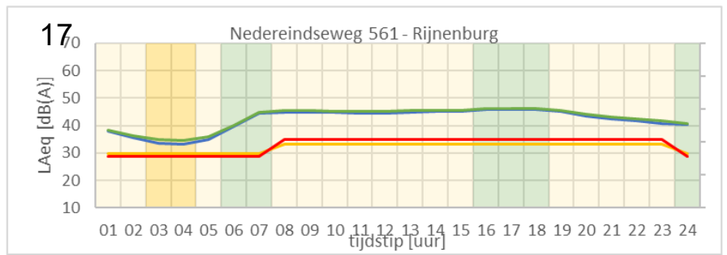

1
Reijerscop 22 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

14
Nedereindseweg 543 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

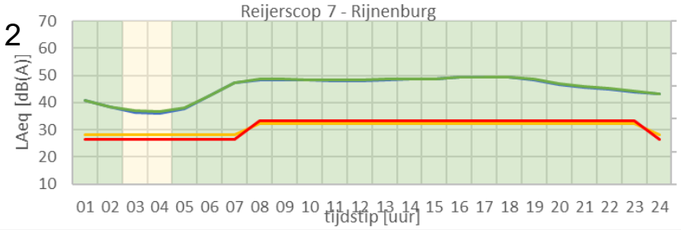

5
Heycopperkade 8 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

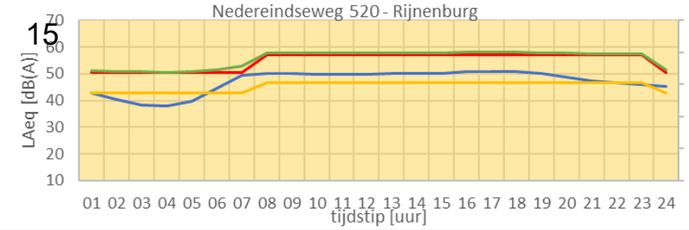

16
Meerndijk 63 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

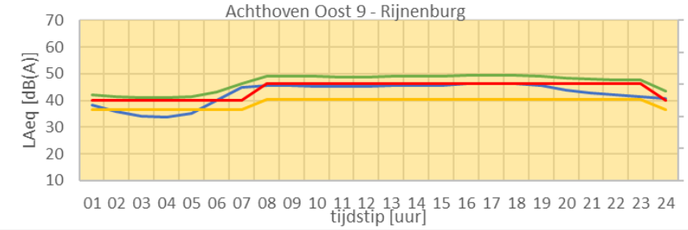

9
Ringkade 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

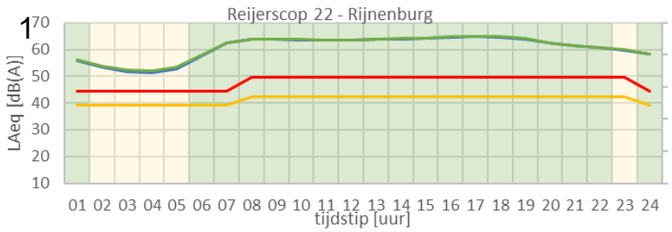

17
Nedereindseweg 561 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

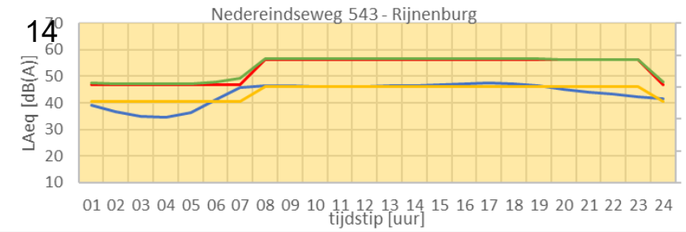
3. Energie Voorop

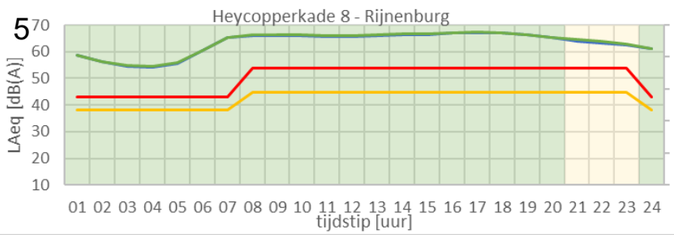

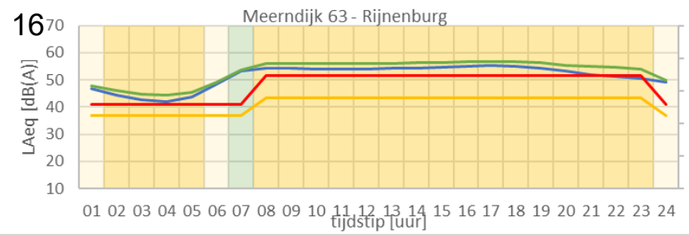

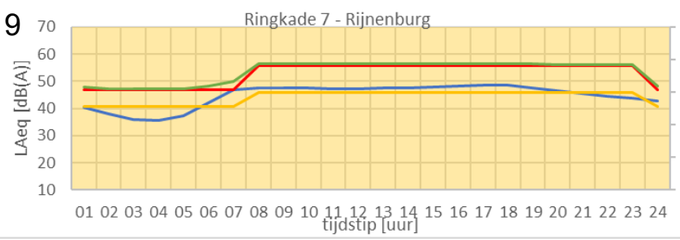

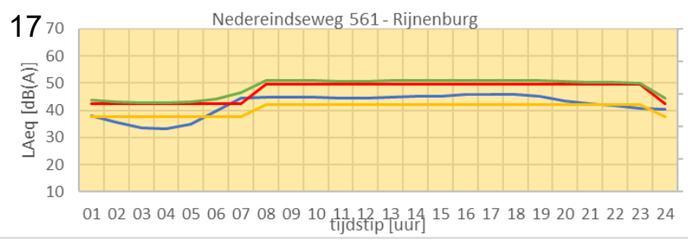

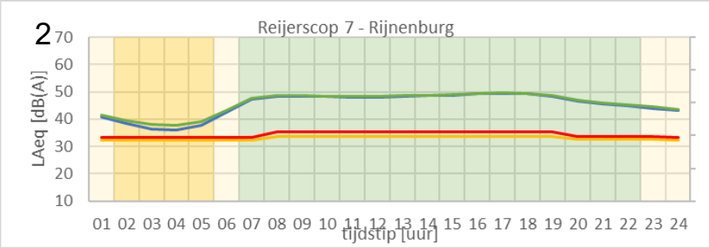

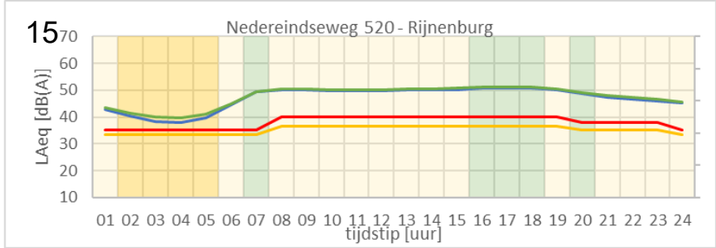

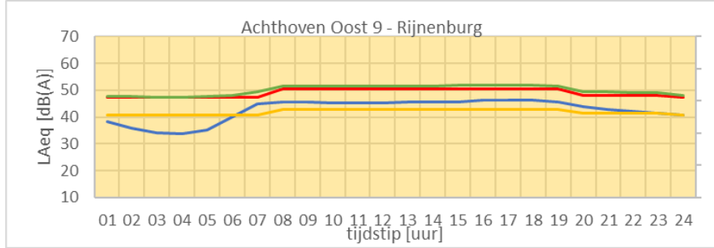

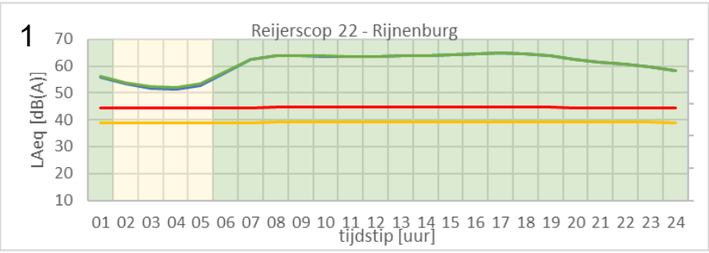

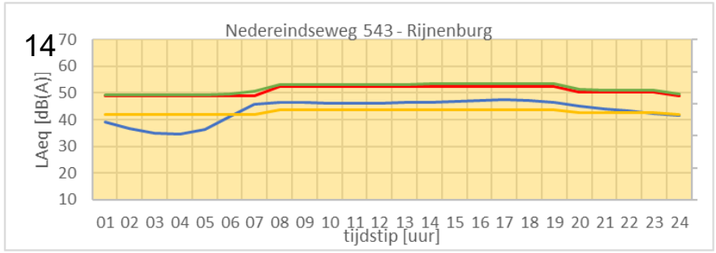
4. Kreek

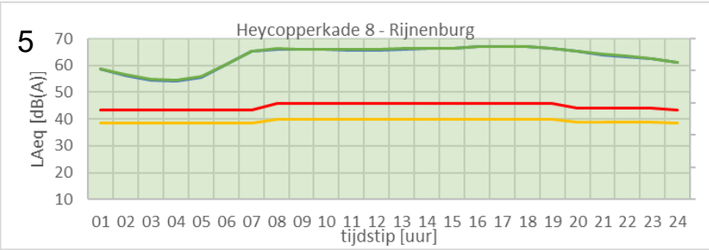

2
Reijerscop 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

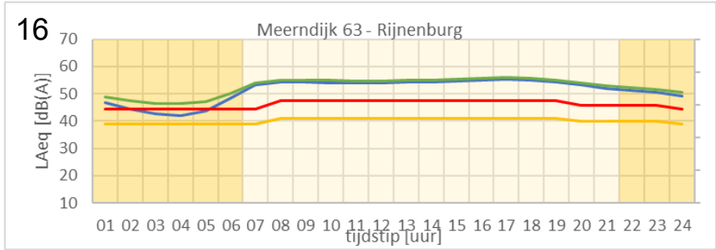

15
Nedereindseweg 520 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

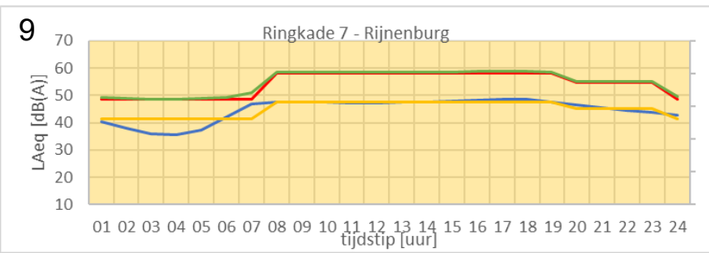

Achthoven Oost 9 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

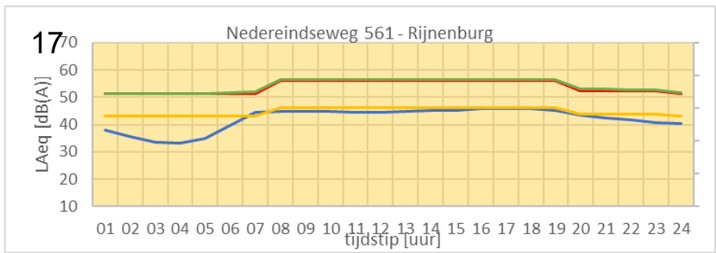

1
Reijerscop 22 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

14
Nedereindseweg 543 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

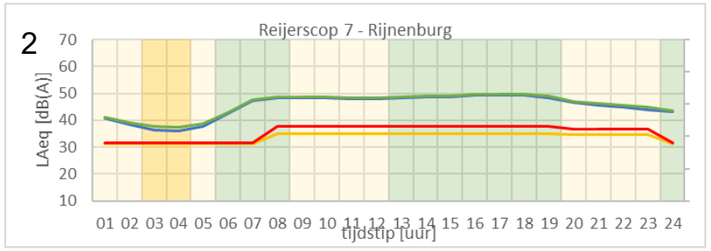

5
Heycopperkade 8 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

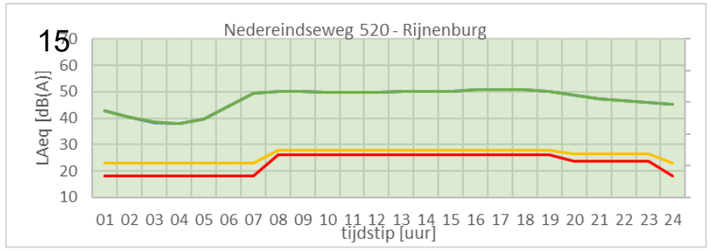

16
Meerndijk 63 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

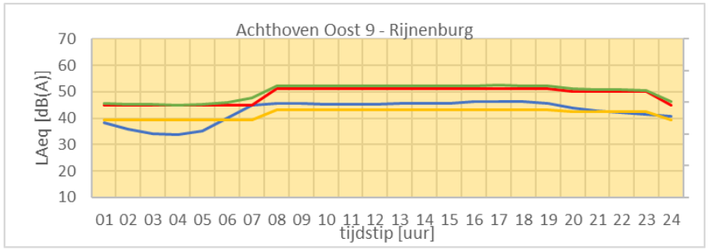

9
Ringkade 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

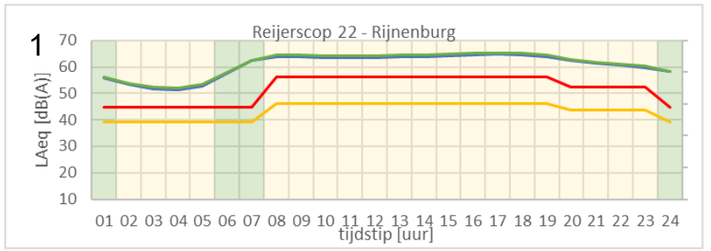

17
Nedereindseweg 561 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

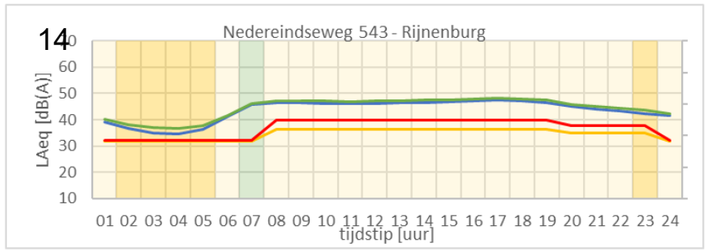
5. Nieuw Rijnenburg

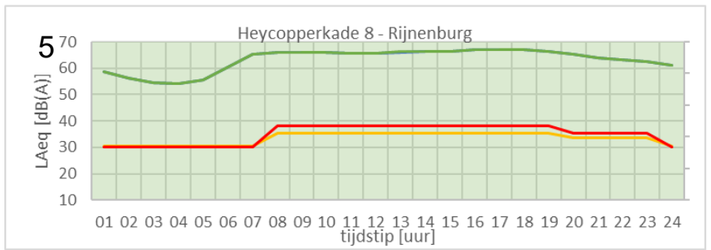

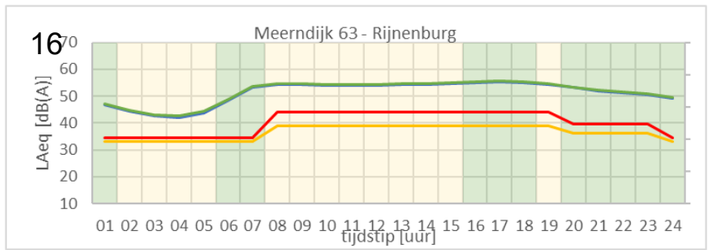

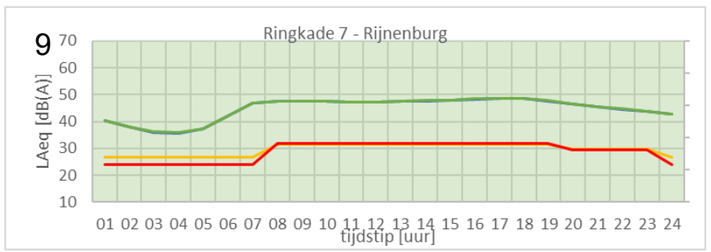

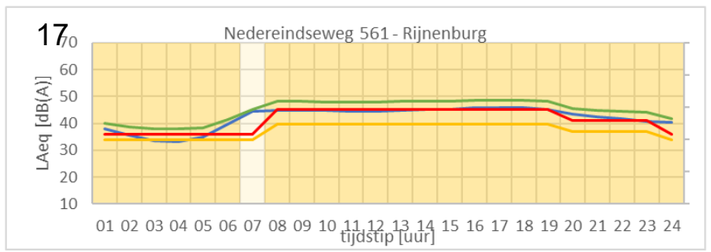

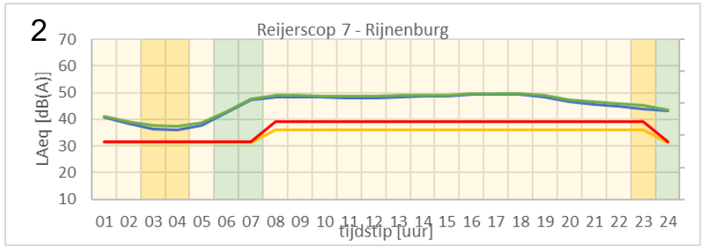

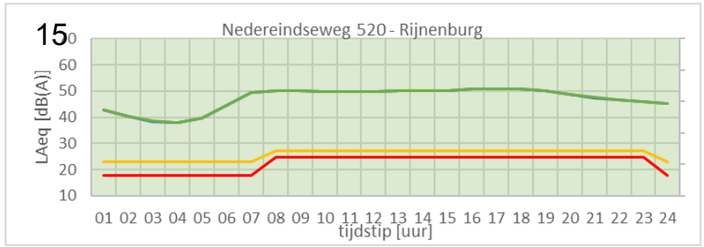

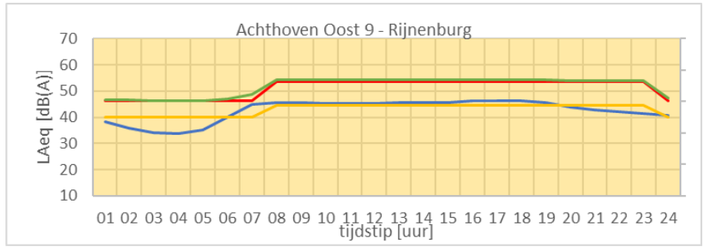

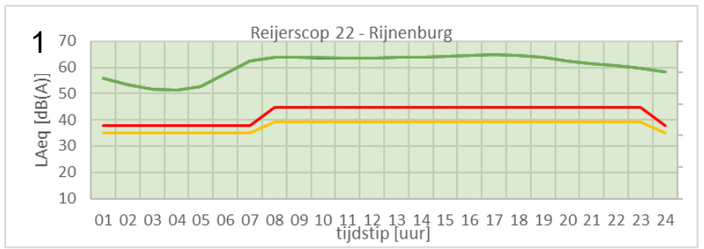

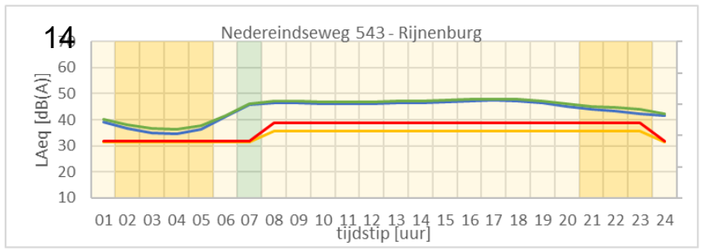
6. Polderscenario

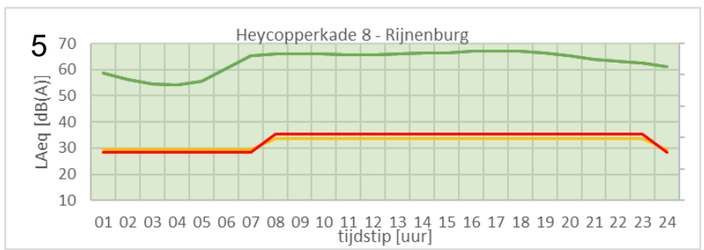

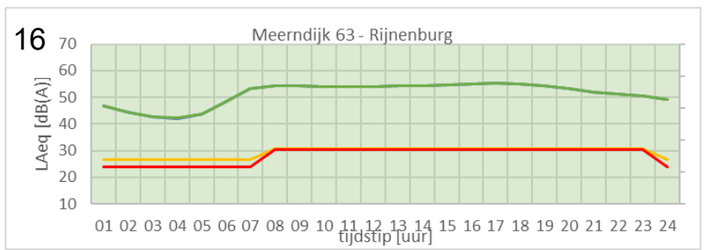

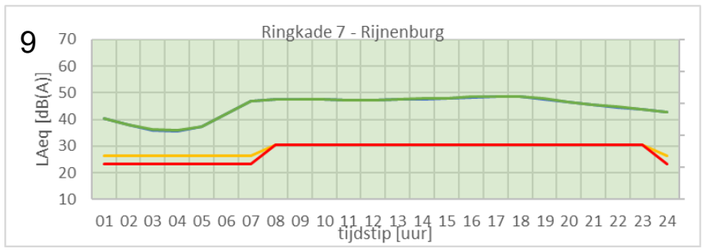

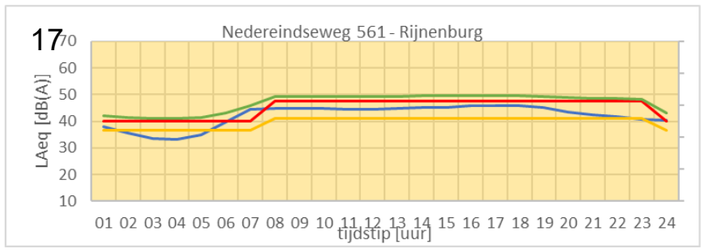

Kaart
Tour
Huidige Situatie
Voorbeeld Situatie
Dit is een voorbeeld. Windmolens en zonnevelden kunnen ook op andere plekken komen.
Een definitief besluit is nog niet genomen

CAUBERG HUYGEN

Stationsweg 2
8011 CZ ZWOLLE

T +31 (0)88-5152505
E info@cauberghuygen.nl
www.cauberghuygen.nl

K.v.K 58792562
IBAN NL71 RABO 0112 075584

Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop te Utrecht
Second opinion onderzoek geluid en slagschaduw

Datum **10 september 2019**
Referentie **05565-51434-05**

Referentie	05565-51434-05
Rapporttitel	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop te Utrecht Second opinion onderzoek geluid en slagschaduw
Datum	10 september 2019

Opdrachtgever	Gemeente Utrecht Postbus 8375 3503 RJ UTRECHT
Contactpersoon	Mevrouw L. van Blitterswijk

Behandeld door	mr. ing. M.J.M. Blankvoort Cauberg Huygen B.V. Stationsweg 2 8011 CZ ZWOLLE Telefoon 088-5152505

Inhoudsopgave

1	**Aanleiding en doel**	**4**
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Opbouw rapport	4
2	**Uitgangspunten**	**5**
3	**Vragen van het college**	**6**
4	**Beantwoording van de vragen van het college**	**7**
4.1	Zijn de analyses en berekeningen ten behoeve van het conceptvoorstel (zie rapportage) op een verantwoorde manier door DGMR uitgevoerd?	7
4.1.1	Kader van beoordeling	7
4.1.2	Scenario's	7
4.1.3	Afstand tot windturbine en gevolgen van enige betekenis	8
4.1.4	Grenswaarden geluid conform Activiteitenbesluit milieubeheer	8
4.1.5	Grenswaarden slagschaduw conform Activiteitenregeling milieubeheer	8
4.1.6	Stilstandvoorziening	8
4.1.7	Geluidvermogenniveaus van de windturbines	9
4.1.8	Invoergegevens rekenmodel geluid	10
4.1.9	Invoergegevens rekenmodel slagschaduw	10
4.1.10	Presentatie van geluidcontouren	12
4.2	Geef een oordeel over de waarde en de beperking van de experimentele methode die gehanteerd is voor de hoorbaarheidsberekeningen ten behoeve van de scenario-ontwikkeling (zie rapportage)?	12
4.3	Zijn er "peer reviewed" onderzoeken beschikbaar die onvoldoende meegenomen zijn in het conceptadvies. Zo ja, welke onderzoeken betreft het en welke onderzoeksconclusies zijn onderbelicht.	15
4.4	Wat is de toegevoegde waarde van een (nul)meting voor geluid en als die toegevoegde waarde er is, hoe zouden geluidmetingen op een wetenschappelijk verantwoorde manier uitgevoerd kunnen worden?	16
4.5	Is het zinvol om het effect te berekenen van windmolens op de windstromingen in het gebied rond de windmolens, bijvoorbeeld met het oog op verspreiding van vervuilde lucht? M.a.w.: hoe significant is het verwachte effect?	16
4.6	Is het zinvol om de effecten van reflectie van geluid op de zonnepanelen te berekenen? M.a.w.: is het verwachte effect significant?	18
4.7	Is het redelijk om van de gemeente te vragen om onderzoek te doen naar de effecten van laagfrequent geluid? Zo ja, hoe zou dit onderzoek dan vormgegeven kunnen worden?	18

5	**Aanvullende vragen van het college**	**20**
5.1	Inleiding	20
5.2	Beoordeling	20
5.2.1	Voldoen aan de WHO-norm	20
5.2.2	Geluidcontouren Enercon versus Vestas	20
5.2.3	Hoorbaarheid in de polder	20
6	**Omgevingswet**	**22**
7	**Conclusies**	**23**

1 Aanleiding en doel

1.1 Aanleiding

Gemeente Utrecht heeft al langere tijd de ambitie om het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. De raad heeft al in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg (1.078 hectare) en Reijerscop (518 hectare) als een van de weinige locaties in de stad Utrecht geschikt kunnen zijn voor de grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht (hierna: het college) heeft aan de raad een conceptvoorstel gepresenteerd voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor een energielandschap in de polder van Rijnenburg en Reijerscop.[1] Het college heeft daarbij ondermeer ook aangegeven om een second opinion uit te laten voeren naar de onderzoeken geluid en slagschaduw vanwege de windturbines. Deze rapportage bevat het verslag van de second opinion.

1.2 Doel

De second opinion heeft als om een nadere onderbouwing te geven van het definitieve voorstel voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop in Utrecht.

1.3 Opbouw rapport

In hoofdstuk 1 zijn de aanleiding en het doel beschreven. In hoofdstuk 2 zijn de uitgangspunten vermeld, waarna in hoofdstuk 3 de vragen zijn weergegeven die door het college aan ons zijn gesteld. Hoofdstuk 4 beantwoordt aansluitend de gestelde vragen. In hoofdstuk 5 worden aanvullende vragen beantwoord. Vervolgens is in hoofdstuk 6 een doorkijk gegeven naar de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2012 inwerking treedt. De rapportage wordt afgesloten met de conclusies in hoofdstuk 7.

[1] Brief gedateerd 3 april 2019, kenmerk 4445445/20190326/HK.

2 Uitgangspunten

Voor het uitvoeren van de second opinion zijn de volgende rapportages beoordeeld:

i. Geluids- en slagschaduwonderzoek voor scenario's Energielandschap n.a.v. raadsvraag gemeente Utrecht, kenmerk M.2018.0207.04.R001 gedateerd 2 oktober 2018 van DGMR, hierna te noemen rapport 1.
ii. Resultaten akoestisch en slagschaduw onderzoek voorbeelduitwerking Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop, kenmerk M.2018.0207.06.R001 gedateerd 21 maart 2019 van DGMR, hierna te noemen rapport 2.

Tevens zijn in de uitvoering van de second opinion de rekenmodellen van geluid en slagschaduw, behorende bij de voormelde rapporten, betrokken. Deze modellen zijn op 3 juni 2019 aan ons ter beschikking gesteld.

Navolgend wordt de inhoud van beide rapporten kort toegelicht.

In rapport 1 zijn voor vijf scenario's de effecten berekend vanwege geluid en slagschaduw op de omgeving (de effecten van het zesde scenario zijn niet berekend, omdat dat scenario volledig bestaat uit zonne-energie, waarvan effecten door windturbines vanwege geluid en slagschaduw niet aanwezig zijn). Daarvoor is per scenario een bepaald type windturbine gekozen. Ook is in elk scenario gekozen voor concrete locaties van windturbines. Hierbij is uitdrukkelijk beschreven dat het type windturbine alsmede de locaties niet de definitieve locaties zijn: het zijn voorbeeld uitwerkingen van elk scenario.

In rapport 2 zijn de effecten berekend vanwege geluid en slagschaduw op de omgeving vanwege een zevende scenario met windturbines, dat door de gemeente Utrecht zelf is geformuleerd, op basis van de zes voormelde scenario's. In rapport 2 is dezelfde werkwijze gehanteerd als in rapport 1, waarnaar we volledigheidshalve verwijzen.

3 Vragen van het college

De rapporten uit hoofdstuk 2 zijn door ons beoordeeld aan de hand van de onderzoeksvragen, die door het college zijn gesteld. Navolgend zijn de onderzoeksvragen weergegeven:

1. Zijn de analyses en berekeningen ten behoeve van het conceptvoorstel (zie rapportage) op een verantwoorde manier door DGMR uitgevoerd?
2. Geef een oordeel over de waarde en de beperking van de experimentele methode die gehanteerd is voor de hoorbaarheidsberekeningen ten behoeve van de scenario-ontwikkeling (zie rapportage)?
3. Zijn er “peer reviewed” onderzoeken beschikbaar die onvoldoende meegenomen zijn in het conceptadvies. Zo ja, welke onderzoeken betreft het en welke onderzoeksconclusies zijn onderbelicht.
4. Wat is de toegevoegde waarde van een (nul)meting voor geluid en als die toegevoegde waarde er is, hoe zouden geluidmetingen op een wetenschappelijk verantwoorde manier uitgevoerd kunnen worden?
5. Is het zinvol om het effect te berekenen van windmolens op de windstromingen in het gebied rond de windmolens, bijvoorbeeld met het oog op verspreiding van vervuilde lucht? M.a.w.: hoe significant is het verwachte effect?
6. Is het zinvol om de effecten van reflectie van geluid op de zonnepanelen te berekenen? M.a.w.: is het verwachte effect significant?
7. Is het redelijk om van de gemeente te vragen om onderzoek te doen naar de effecten van laagfrequent geluid? Zo ja, hoe zou dit onderzoek dan vormgegeven kunnen worden?

4 Beantwoording van de vragen van het college

4.1 Zijn de analyses en berekeningen ten behoeve van het conceptvoorstel (zie rapportage) op een verantwoorde manier door DGMR uitgevoerd?

4.1.1 Kader van beoordeling

Voor de beantwoording van deze vraag is het van belang om eerst het kader te schetsen waarbinnen de beoordeling wordt uitgevoerd. Dit kader is gebaseerd op de overvloedige jurisprudentie inzake windturbineparken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) in het algemeen en de meeste recentste uitspraak van de ABRvS van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781. Ook is het kader gebaseerd op de vigerende wetgeving zoals de Wet ruimtelijke ordening en het Activiteitenbesluit milieubeheer. Verderop in het rapport wordt een aanbeveling gedaan in het licht van voorgenomen wetgeving (Omgevingswet).

Bij de uitvoering van de second opinion hebben wij de volgorde gehanteerd zoals opgenomen in rapport 1 en rapport 2.

4.1.2 Scenario's

In rapport 1, pagina 6, zijn voor zes scenario's de effecten berekend vanwege geluid en slagschaduw op de omgeving. Die scenario's zijn aangeduid met:

1. Energie Voorop.
2. Ring.
3. Kreek.
4. Nieuw Reijnenburg.
5. Polderscenario.
6. Zon Voorop.

Bij het uitvoeren van de second opnion hebben wij de zes scenario's alsmede het proces van tot standkoming daarvan als uitgangspunt genomen. Door de gemeenteraad is opdracht gegeven om enkele onderscheidende scenario's uit te werken waarvoor zij al een voorzet heeft gedaan. Daarna heeft Bosch Slabbers in samenwerking met een uitwerkingsgroep e.e.a. nader uitgewerkt in zes scenario's. Hoe deze tot stand zijn gekomen blijkt uit de rapportage van Bosch Slabbers.

Bij het uitvoeren van de second opnion hebben wij kennisgenomen van de informatie, die beschikbaar is op de website van de gemeente Utrecht. Op die website staat onder andere vermeld dat het college maatregelen voorstelt om geluid en slagschaduw te beperken door windmolens op minimaal 800 meter van de woonwijken mogelijk te maken.[2] Echter, na raadpleging van de rekenmodellen van geluid blijkt dat in het model van in ieder geval het scenario Energie Voorop de afstand van de windturbines tot de eerstelijnsbebouwing van Vleuten-De Meern minder dan 600 meter bedraagt.

Omwille van de duidelijkheid bevelen wij aan om te onderbouwen waarom windturbines op kortere afstand dan 800 meter tot de woonwijken zijn geprojecteerd.

[2] https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/duurzame-stad/energie/uitvoering-energiebeleid-en-resultaten/duurzame-energie-in-rijnenburg-en-reijerscop/hoe-kan-het-energielandschap-er-uitzien/

4.1.3 Afstand tot windturbine en gevolgen van enige betekenis

In rapport 1, pagina 9, is beschreven dat het onderzoek naar de effecten van geluid en schaduw zich niet beperkt hebben tot tienmaal de tiphoogte van de windturbines. Voormeld afstandscriterium wordt in de staande jurisprudentie van de ABRvS als afstand aangemerkt waarbuiten geen gevolgen van betekenis meer optreden.[3] Wij juichen de gehanteerde werkwijze in rapport 1 toe en waarmee recht wordt gedaan aan het karakter waarin de planvorming zich bevindt. Deze opmerking geldt ook voor rapport 2.

4.1.4 Grenswaarden geluid conform Activiteitenbesluit milieubeheer

In rapport 1 en 2 zijn voor de beoordeling van de geluideffecten uitgegaan van de grenswaarden uit artikel 3.14a, eerste lid Activiteitenbesluit milieubeheer. In rapport 1 en 2 is verwezen naar artikel 3.14 Activiteitenbesluit milieubeheer, wij veronderstellen dat dit een kennelijke verschrijving is. Wij bevelen wel aan om die verschrijving te corrigeren.

De ABRvS heeft meerdere malen geoordeeld dat het bevoegd gezag bij de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van een windpark mag aansluiten bij de in artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit neergelegde geluidnormen.[4]

Naar de huidige stand van de jurisprudentie is het hanteren van de geluidgrenswaarden uit artikel 3.14a, eerste lid Activiteitenbesluit milieubeheer – naar huidig recht – het meest voor de hand liggend.

4.1.5 Grenswaarden slagschaduw conform Activiteitenregeling milieubeheer

In rapport 1 en 2 zijn voor de beoordeling van de effecten vanwege slagschaduw uitgegaan van de grenswaarden uit artikel 3.14, vierde lid Activiteitenbesluit milieubeheer juncto artikel 3.12, eerste lid Activiteitenregeling milieubeheer.

De ABRvS heeft meerdere malen geoordeeld dat het bevoegd gezag bij de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van een windpark ten aanzien van slagschaduw mag aansluiten bij de norm uit artikel 3.12, eerste lid Activiteitenregeling milieubeheer.[5]

Naar de huidige stand van de jurisprudentie is het hanteren van de norm ten aanzien van slagschaduw uit artikel 3.12, eerste lid Activiteitenregeling milieubeheer – naar huidig recht – het meest voor de hand liggend.

4.1.6 Stilstandvoorziening

In rapport 1, pagina 10, is een nadere toelichting gegeven van de zogenaamde stilstandvoorziening. Zoals uit de berekeningen van rapport 1 en 2 blijkt – we blikken even vooruit – is bij alle scenario's een dergelijke stilstandvoorziening noodzakelijk. Dit betekent, naar ons mening, dat over een dergelijke stilstandvoorziening geen enkele twijfel moet zijn dat die voorziening op de windturbines aanwezig zijn en dat daarmee ook overschrijding van de slagschaduwnorm uit artikel 3.12 Activiteitenregeling milieubeheer wordt voorkomen.

[3] ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616 (windpark De Drentse Monden en Oostermoer) alsmede ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781 (windpark N33).
[4] ABRvS 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1228 (windpark Wieringermeer), ABRvS 20 december 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3504 (windpark De Veenwieken), ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616 (windpark De Drentse Monden en Oostermoer) alsmede ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781 (windpark N33).
[5] ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616 (windpark De Drentse Monden en Oostermoer) alsmede ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781 (windpark N33).

Zoals blijkt uit jurisprudentie van de ABRvS is hierover telkens veel discussie: appellanten voeren aan dat die stilstandvoorziening niet handhaafbaar is en het bevoegd gezag volstaat met slechts de (mondelinge/schriftelijke) toelichting dat een dergelijke voorziening aanwezig is en werkt.[6] Ook wij zijn (nog) niet overtuigd dat een dergelijke stilstandvoorziening doeltreffend en effectief is.

Echter, in dit stadium van planvorming is het naar onze mening voldoende dat geconcludeerd wordt dat een stilstandvoorziening noodzakelijk is.

Wij bevelen daarom aan om ten tijde van de formele procedures meer inzicht te geven in de werking van de stilstandvoorziening, bij voorkeur op basis van documentatie of instructiemateriaal van producenten van windturbines. Daarmee wordt meer duidelijker dat een dergelijke voorziening ook daadwerkelijk uitvoerbaar en bruikbaar is.

4.1.7 Geluidvermogenniveaus van de windturbines

In rapport 1 is in tabel 1 een overzicht gegeven van de geluidvermogenniveaus windturbines van verschillende leveranciers.[7] Die windturbines zijn de luidruchtigste die thans verkrijgbaar zijn. Uit tabel 1 zijn door DGMR twee windturbines gekozen, namelijk Vestas V117-3.6MW en Vestas V150-4.0MW.

Wij hebben over die keuze de volgende opmerkingen:

i. De gehanteerde geluidvermogenniveaus van alle windturbines uit tabel 1 zijn verstrekt onder geheimhouding. Dat maakt controle op de juistheid van de geluidemissie onmogelijk. Daarom hebben wij verzocht om inzage in de gegevens. Dat verzoek is gehonoreerd. Uit die inzage blijkt dat de gegevens omtrent de geluidvermogenniveaus blijkt dat de in de rapporten weergegeven geluidvermogenniveaus in overeenkomen met de gegevens van de leveranciers. Ook zijn de invoergegevens van het verkregen rekenmodel in overeenstemming met de gepresenteerde geluidvermogenniveaus in rapport 1 en 2. Vanwege de vereiste controleerbaarheid en reproduceerbaarheid bevelen wij aan om ten tijde van de formele procedures de geluidvermogenniveaus van de uiteindelijk gekozen windturbines inzichtelijk te maken.
ii. Het geluidvermogenniveau van de windturbine Vestas V150-4.0MW bedraagt 108,0 dB(A). Volgens tabel 1 is echter de SiemensGamesa SWT-DD-120 met een geluidvermogenniveau van 109,5 dB(A) luidruchtiger. Niet, althans onvoldoende, duidelijk is waarom laatstgenoemde windturbine niet is geselecteerd.
iii. Het geluidvermogenniveau Vestas V117-3.6MW bedraagt volgens tabel 1 109,6 dB(A). Echter, volgens tabel 2 bedraagt het geluidvermogenniveau van diezelfde windturbine 109,3 dB(A). Verzocht wordt om het verschil in geluidemissie te verklaren of – als het verschil niet is te verklaren – de te hanteren geluidvermogenniveaus van dezelfde windturbine met elkaar in overeenstemming te brengen.

[6] ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616 (windpark De Drentse Monden en Oostermoer) alsmede ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781 (windpark N33).
[7] Voor de windturbine SiemensGamesa 4.2 155 staat een minimale tiphoogte van 299,5 meter. Dat lijkt een kennelijk verschrijving te zijn, een minimale tiphoogte van 199,5 meter lijkt aannemelijker.

4.1.8 Invoergegevens rekenmodel geluid

Om de geluideffecten van de windturbines in de verschillende scenario's te bepalen zijn rekenmodellen gemaakt. Voor die rekenmodellen zijn gegevens gebruikt, waarvan de herkomst staat beschreven in tabel 3 van rapport 1, pagina 13. Met het vermelden van de herkomst wordt het rekenmodel, ten aanzien van de in tabel 3 vermelde gegevens, controleerbaar en grotendeels reproduceerbaar.

Echter, in rapport 1 en 2 ontbreekt essentiële informatie omtrent de geluidemissie van de windturbines (die zijn immers onder geheimhouding verstrekt). Ook ontbreekt essentiële informatie over de gehanteerde windsnelheden op ashoogte van de windturbines.[8] Die windsnelheid op ashoogte bepaalt in grote mate de geluidemissie van de windturbines. Voort is van belang dat eind 2018 de dataset inzake de windsnelheden is geactualiseerd, daardoor is de geluidemissie van de windturbines uit rapport 1 niet gebaseerd op de meest actuele gegevens.

Uit de tekst van rapport 1 en 2 maken wij op dat beide onderzoeken niet bedoeld zijn als akoestisch onderzoek van een milieueffectrapportage of een bestemmingsplan, maar als voorbeelduitwerking van de verschillende scenario's. Gelet daarop kan naar onze mening in rapport 1 en 2 inderdaad volstaan worden minder informatie dan bij rapporten bij formele procedures. Zoals hiervoor is beschreven hebben wij onze second opinion beperkt tot het controleren van de invoergegevens van het verkregen rekenmodel met de gepresenteerde geluidvermogenniveaus in rapport 1 en 2. Uit die controle blijkt dat de gemodelleerde geluidvermogenniveaus in overeenstemming zijn met de tekst van rapport 1 en 2.

De geluidvermogenniveaus van de windturbines in het verkregen rekenmodel zijn in overeenstemming zijn met de tekst van rapport 1 en 2. Het rekenmodel en de rekenresultaten zijn daarmee voor dit stadium van planvorming voldoende plausibel. Wij bevelen aan om in de geluidonderzoeken van de formele procedures meer inzicht te geven in de gehanteerde geluidvermogenniveaus van de windturbines alsmede de windsnelheidsverdeling op ashoogte.

In figuur 1 van rapport 1 zijn de rekenpunten weergegeven waarop de geluidbelasting is berekenend vanwege de windturbines. Ons is niet, althans onvoldoende, duidelijk waarom niet alle woningen ten zuiden van de A12 en ten westen van de A2 voorzien zijn van een rekenpunten. Immers, gelet op de afstand van die woningen tot de te projecteren windturbines zijn die woningen het meest maatgevend.

Wij bevelen daarom aan om in de rapporten 1 en 2 de geluidbelasting te berekenen meer woningen ten zuiden van de A12 en ten westen van de A2.

4.1.9 Invoergegevens rekenmodel slagschaduw

Om de effecten vanwege slagschaduw van de windturbines in de verschillende scenario's te bepalen zijn rekenmodellen gemaakt. Voor die rekenmodellen zijn gegevens gebruikt, waarvan de herkomst niet staat beschreven rapport 1 en 2. Vanwege het ontbreken van de herkomst van die vermelde gegevens, zijn de rapporten 1 en 2 niet controleerbaar en evenmin reproduceerbaar. We lichten het navolgend toe.

[8] https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluidsberekening, dataset 2018.

Voor de berekening van de slagschaduw is de minimale hoek van de zon boven de horizon relevant. In de rapporten is uitgegaan van een minimale zonnestand van 5 graden. Als argument hiervoor is aangegeven dat zonlicht afkomstig van de zon onder de 5 graden diffuus is en dat gebouwen alsmede begroeiing het zicht op de zon bij die zonnestand ontneemt. Hoewel de zonnestand van 5 graden ook door de ABRvS is geaccepteerd,[9] vinden wij de argumenten daarvan weinig overtuigend.
In de EU-landen om ons heen wordt uitgegaan van een zonshoogte van 3 graden. In Duitsland is zelfs een richtlijn beschikbaar, namelijk: Hinweise zur Ermittlung und Beurteilung der optischen Immissionen on Windenergieanlagen, Länderausschuss für Immissionsschutz, gedateerd 13 maart 2002.[10] Opvallend in de Duitse richtlijn is het feit dat daar de zonshoogte begrensd wordt door 3 graden in plaats van 5 graden.
In milieueffectstudies vanwege windturbines in België wordt diezelfde Duitse richtlijn ook gehanteerd.[11] Daarmee wordt duidelijk dat ook België een zonshoogte van 3 graden als uitgangspunt hanteert.
In het Verenigd Koninkrijk is in opdracht van het Department of Energy and Climate Change onderzoek gedaan naar de stand van zaken omtrent slagschaduw. In dat onderzoek wordt eveneens een zonshoogte van 3 graden als uitgangspunt bij berekeningen van slagschaduw.[12]

Het hanteren van een zonnestand van 3 graden of 5 graden is van belang voor het bepalen van de stilstandvoorziening. Zoals uit rapport 1 en 2 blijkt, is in alle gevallen een stilstandvoorziening noodzakelijk. De mate waarin een dergelijke stilstandvoorziening wordt ingezet is mede afhankelijk van de zonneduur en het windaanbod. Ook de uiterste zonnestand is relevant. Immers, bij een lage zonnestand wordt een groter gebied bestreken met (slag)schaduw.

Wat exact de effecten zijn van het hanteren van een zonnestand van 3 graden in plaats van 5 graden is sterk afhankelijk van de aanwezigheid van bebouwing ten oosten en te westen van het plangebied. Een eerste globale beoordeling maakt ons duidelijk dat van hoogbouw geen sprake is en aan de westzijde van het plangebied is zelfs sprake van landelijke omgeving met verspreid liggende bebouwing.

De gehanteerde werkwijze omtrent slagschaduw in rapport 1 en 2 is conform de huidige stand van de jurisprudentie en geeft een voldoende betrouwbare indruk. Wij bevelen echter wel aan om – voorafgaand aan de formele procedures – inzicht te geven in de effecten van slagschaduw met een zonnestand van 3 graden naast die van 5 graden.

Voorts is in rapport 1 en 2 beschreven dat voor de berekening van de duur van de slagschaduw in het model rekening is gehouden met de volgende correcties (rapport 1, p. 16):
- De duur van de zonneschijn per dag in het gebied.
- De distributie van de voorkomende windrichtingen in het gebied.

Deze correcties zijn volgens rapport 1 ontleend aan meerjarige data van nabijgelegen weerstations.

[9] ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616 (windpark De Drentse Monden en Oostermoer) alsmede ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781 (windpark N33).

[10] http://www.gewerbeaufsicht.niedersachsen.de/download/29991/Hinweise_zur_Ermittlung_und_Beurteilung_der_optischen_Immissionen_von_Windanlagen.pdf

[11] Windenergieproject Linkeroever: Ontheffingsnota Projectzone 2, versie 3.0 gedateerd februari 2013, p. 56, alsmede Rapport 'Project-MER Gingelom-Landen extensie', referentie IEM820339-015-100R001D01 gedateerd 10 december 2015 van Royal Haskoning DHV, p. 88, alsmede Rapport 'Gemotiveerd verzoek tot ontheffing projectMER plicht: plaatsen van windturbines ter hoogte van Moervaart-Zuid. Ontheffingsaanvraag OHPR2232', Referentie 9y2033-102-101/R/873108/Mech gedateerd 29 januari 2016, p. 85.

[12] Update of UK Shadow Flicker Evidence Base. Final Report.

Analoog aan het geluidaspect maken wij uit de tekst van rapport 1 en 2 op dat beide onderzoeken niet bedoeld zijn als slagschaduwonderzoek van een milieueffectrapportage of een bestemmingsplan, maar als voorbeelduitwerking van de verschillende scenario's. Gelet daarop kan naar onze mening in rapport 1 en 2 inderdaad volstaan worden minder informatie dan bij rapporten bij formele procedures.

Wij bevelen aan om in de rapporten bij de formele procedures meer inzicht te geven in de gehanteerde correctiefactoren van de duur van de zonneschijn en distributie van de voorkomende windrichtingen.

4.1.10 Presentatie van geluidcontouren

In hoofdstuk 4 van rapport 1 zijn de rekenresultaten gepresenteerd van de vijf scenario's. In de figuren 4, 6, 8, 10 en 12 ontbreekt echter de geluidcontour van L_{night} = 41 dB. Uit de vereiste instellingen van de windturbines per scenario blijkt echter dat de geluidbelasting in de nachtperiode maatgevend is, omdat in die etmaalperiode de windturbine in een instelling gezet moet worden met ene lagere geluidemissie.

Daarnaast blijkt dat in rapport 2 ook de geluidcontour is gepresenteerd van L_{den} = 45 dB, gebaseerd op de nieuwe richtlijnen voor omgevingslawaai van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) van 10 oktober 2018.[13] Het ligt voor de hand om die geluidcontour ook in rapport 1 te presenteren.

Wij bevelen daarom aan om in rapport 1 ook de geluidcontouren van L_{night} = 41 dB en L_{den} = 45 dB van elk scenario te presenteren.

4.2 Geef een oordeel over de waarde en de beperking van de experimentele methode die gehanteerd is voor de hoorbaarheidsberekeningen ten behoeve van de scenario-ontwikkeling (zie rapportage)?

In rapport 1 en 2 is een experimentele rekenmethode gehanteerd om de hoorbaarheid van de windturbines inzichtelijk te maken. Uit de beschrijving van die methode maken wij op dat de navolgende werkwijze is gehanteerd:

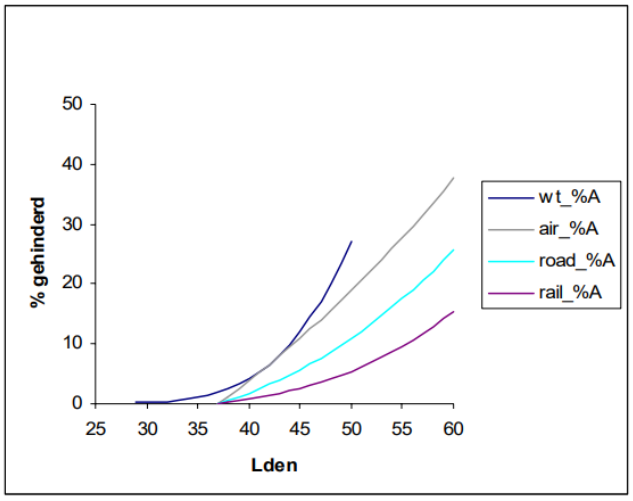
a. Voor de geluidemissie van de windturbines is uitgegaan van de hoogste geluidemissie in elke etmaalperiode conform opgave van de leverancier.
b. Die geluidemissie van de windturbine treedt op gedurende elk uur in de betreffende etmaalperiode.
c. Om de permanente meewindcondities te verdisconteren, is bij de berekening van de geluidniveaus van de windturbines, géén rekening gehouden met de meteocorrectieterm C_m. Deze term is afhankelijk van de hoogte van de windturbine, de hoogte van de ontvanger en de afstand tussen de ontvanger en de windturbine en moet per windturbine bepaald worden.
d. Er zijn twee geluidniveaus berekend vanwege de windturbines:
    i. niet-hindergewogen geluidniveau (L_{WT});
    ii. het hindergewogen geluidniveau (L^*_{WT}).
e. De verkeersgegevens van de betrokken verkeerswegen zijn ontleend aan het geluidregister, die daar worden aangeboden als uurintensiteiten per etmaalperiode (de intensiteit per uur in een etmaalperiode is constant). Deze verkeersgegevens zijn, op basis van gegevens van het NDW, vervolgens omgezet naar

[13] http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/environmental-noise-guidelines-for-the-european-region-2018

intensiteiten per uur. De uurintensiteit varieert daardoor per uur (dat komt overeen met de rekenresultaten vanwege wegverkeer, immers de geluidbelasting varieert per uur).

f. De geluidniveaus vanwege het wegverkeer ($L_{wegverkeer}$) zijn bepaald voor de jaargemiddelde weersomstandigheden (er is rekening gehouden met de meteocorrectieterm).
g. De geluidniveaus zijn gecumuleerd.
h. De berekende geluidniveaus van de windturbines en wegverkeer zijn met elkaar vergeleken en aansluitend beoordeeld op hoorbaarheid, op basis van de volgende waardering:
    i. Hoorbaar: geluid windturbine tot 5 dB lager dan wegverkeersgeluid.
    ii. Beperkt hoorbaar: geluid windturbine 5 tot 10 dB lager dan wegverkeersgeluid.
    iii. Zeer beperkt hoorbaar: geluid windturbine meer dan 10 dB lager dan wegverkeersgeluid.

Op basis van de voormelde beschrijving hebben wij het volgende oordeel over de gehanteerde methode. Over het geheel genomen is deze methode in beginsel geschikt om de mate van hoorbaarheid te bepalen. Wij delen ook de kanttekeningen die door DGMR zijn gesteld omtrent de bijdrage van lokale bronnen, zoals verkeer op lokale wegen en lokale bedrijvigheid. Wat niet is genoemd door DGMR, maar zeker een rol speelt omtrent de hoorbaarheid is de invloed van wind(geruis) op de hoorbaarheid. Er geldt immers dat hoe harder het waait hoe meer windgeruis wordt waargenomen.
Wel vragen wij ons af of hoorbaarheid an sich een juiste maat is. Temeer ook omdat de gepresenteerde en gehanteerde methode – ogenschijnlijk – geen enkele rekening houdt met de verschillen in dosis-effectrelaties van de verschillende geluidsbronnen. Specifiek ten aanzien van windturbinegeluid geldt dat dit geluid, bij gelijke geluidsbelastingen, hinderlijker is dan wegverkeersgeluid, zie afbeelding 1.

Afbeelding 1: vergelijking percentage gehinderden binnenshuis (%A) door windturbines en door verkeersgeluid (vlieg-, weg- en railverkeer)[14]

Vanwege het ontbreken van die duidelijkheid is het voor ons niet goed mogelijk om een oordeel over de waarde van de hoorbaarheid. Temeer ook omdat de hoorbaarheid van de windturbines nog geen indicatie

[14] Bron: Hinder door geluid van windturbines. Dosis-effectrelaties op basis van Nederlandse en Zweedse gegevens, rapportnummer 2008-D-R1051/B, TNO, oktober 2008.

geeft van de hinderlijkheid: horen is één maar niet, althans onvoldoende duidelijk is of die hoorbaarheid ook tot hinder lijdt.

Naast een algemene beoordeling hebben wij nog de volgende inhoudelijke opmerkingen. Ten eerste de gehanteerde verdeling omtrent de mate van hoorbaarheid. Die methode vinden wij, op basis van expert judgement aanvaardbaar.

Het volgende punt betreft de permanente meewindcondities, zoals hiervoor vermeld onder c. Het niet verdisconteren van de meteocorrectieterm C_m moet achteraf handmatig en per beoordelingspunt uitgevoerd worden, ingeval de afstand tussen de windturbine en beoordelingspunt groter is dan 1650 meter (C_m=0 als $r \leq 10(h_b+h_o)$). Wij kunnen niet achterhalen of die handmatige correctie is doorgevoerd. Uit een vergelijking van het rekenmodel en de grafieken lijkt die correctie te zijn doorgevoerd, maar zekerheid hieromtrent is er niet. Wij bevelen daarom aan om daarover alsnog duidelijkheid te geven.

Het derde punt betreft de opmerking dat ons niet duidelijk is op basis van welk verschil de beoordeling op hoorbaarheid heeft plaatsgevonden, is dat:

- $L_{wegverkeer} - L_{WT}$, of
- $L_{wegverkeer} - L^*_{WT}$.

Aanbevolen wordt om daarover meer duidelijkheid te geven.

Ter overweging willen wij het volgende meegeven. Ons bureau is betrokken geweest bij een beroep op planschade vanwege het planologisch mogelijk maken van een windpark in Netterden, gemeente Oudeijsselstreek. In die beroepsprocedure heeft de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) een advies uitgebracht.[15] In dat advies van StAB is ondermeer aandacht besteed aan de planologische verslechtering vanwege de toename van geluid door de realisatie van de windturbines. Dit onderdeel van het advies heeft er onder andere toe geleid dat het besluit tot afwijzing van het verzoek om planschade is vernietigd en dat de gemeente een nieuw besluit moest nemen. Wij leiden hieruit af dat de gehanteerde methode van StAB van de planologische verslechtering vanwege de toename van geluid door de realisatie van de windturbines een werkbare methode is. In de kern komt de methode neer op het volgende.

Voor de bestaande situatie (zonder windturbines) wordt ter plaatse van de cumulatieve geluidniveaus bepaald, overeenkomstig de wettelijke cumulatiemethode ingevolge bijlage 4 Activiteitenregeling milieubeheer. Voor de toekomstige situatie wordt de deelbijdrage van het windturbinegeluid bepaald alsmede de gewogen deelbijdrage van het windturbinegeluid, rekening houdend met de mate van hinderbeleving, een en ander conform de wettelijke cumulatiemethode ingevolge bijlage 4 Activiteitenregeling milieubeheer.

In tabelvorm ziet dat er als volgt uit:

Rekenpunt	Oriëntatie	Hoogte	L_{VL} in dB	L^*_{VL} in dB	L_{WT} in dB	L^*_{WT} in dB	L_{CUM} in dB	Toename in dB ($L_{CUM} - L_{VL}$)
07_A	westgevel	1,5	**35,4**	35,4	34,9	37,5	**39,6**	4,2
07_B		5	**43,8**	43,8	36,8	40,7	**45,5**	1,7
08_A	noordgevel	1,5	**34,8**	34,8	37,1	41,2	**42,1**	7,3
08_B		5	**41,0**	41,0	39,3	44,8	**46,3**	5,3

De mate van verslechtering door de toename van de gecumuleerde geluidbelasting, kan bepaald worden aan de hand van de volgende, algemeen geaccepteerde inzichten:

Toename	Subjectief effect
1 dB	Niet of nauwelijks waarneembaar (onderscheidingsdrempel)
3 dB	Juist waarneembaar
5 dB	Duidelijk waarneembaar
10 dB	Twee keer zo luid

Pas bij een toename van de gecumuleerde geluidbelasting van ten minste 5 dB kan gesproken worden van een duidelijk waarneembaar effect en kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een verslechtering.

4.3 Zijn er “peer reviewed” onderzoeken beschikbaar die onvoldoende meegenomen zijn in het conceptadvies. Zo ja, welke onderzoeken betreft het en welke onderzoeksconclusies zijn onderbelicht.

Voorafgaand aan de beantwoording van de vraag volgt eerst een korte toelichting.

Het conceptadvies richt zich primair tot het inzichtelijk maken van de effecten van geluid en slagschaduw van te projecteren windturbines op de omgeving. Daarvoor zijn prognoseberekeningen gemaakt. De wijze waarop de geluidberekeningen uitgevoerd moet worden, is vastgelegd in de ministeriele regeling Activiteitenregeling milieubeheer. De wijze waarop de berekening van slagschaduw uitgevoerd moet worden is niet vastgelegd in een ministeriele regeling maar volgt uit de fysica (zonverloop gedurende het jaar, windaanbod en -richting).

Waar het vaak om draait zijn de gehanteerde uitgangspunten (zie bijvoorbeeld paragraaf 4.1.10) en de beoordeling van de rekenresultaten. De grenswaarden zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit milieubeheer en het Activiteitenregeling milieubeheer en zijn geaccepteerd door de ABRvS.

Onze ervaring is dat in beroepsprocedures vaak wordt aangevoerd dat de gehanteerde grenswaarden leiden tot gezondheidsproblemen of dat een wetenschappelijke onderbouwing van een grenswaarde ontbreekt. Zo heeft ons bureau in de beroepsprocedure Windpark Drentse Monden en Oostermoer onderbouwd dat geen wetenschappelijk onderzoek is verricht naar een algemene of bijzondere norm voor slagschaduwduureffecten, anders dan het onderzoek van RIVM Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden GGD Informatieblad medische milieukunde Update 2013 RIVM Rapport 200000001/2013, als bijlage bij *Kamerstukken II* 2013/14, 33 612, nr. 22. In laatstgenoemd onderzoek wordt slechts verwezen naar de regels uit het Activiteitenregeling milieubeheer. Wij concluderen daarom dat tot heden nimmer wetenschappelijk onderzoek is uitgevoerd naar een algemene of bijzondere norm voor slagschaduwduureffecten.

Daarmee komen we toe aan de beantwoording van de gestelde vraag. De rapporten van beide onderzoeken geven naar ons mening *geen* aanleiding om te veronderstellen dat er “peer reviewed” technische onderzoeken beschikbaar die onvoldoende meegenomen zijn in het conceptadvies.

Omdat wel recentelijk “peer reviewed” onderzoek beschikbaar is omtrent de wijze en mate van inspraak hebben wij de volgende aanbeveling.

Wij bevelen de gemeente Utrecht aan kennis te nemen van rapport “Vechten tegen windmolens” van H. Broring en A. Tollenaar van de Rijksuniversiteit Groningen.[16]

4.4 Wat is de toegevoegde waarde van een (nul)meting voor geluid en als die toegevoegde waarde er is, hoe zouden geluidmetingen op een wetenschappelijk verantwoorde manier uitgevoerd kunnen worden?

Om de vraag te beantwoorden moet eerst het kader worden geschetst waarop besluitvorming plaatsvindt. Voor het oprichten van het windturbinepark zal – naar huidig recht – een bestemmingsplan opgesteld moeten worden. Daarin wordt door de raad van de gemeente Utrecht de situatie vastgelegd, zoals dat in de nabije toekomst is voorzien. Het betreft dus een toekomstige situatie die thans nog niet is gerealiseerd.

Het uitvoeren van een (nul)meting levert inzichten op van de geluidssituatie van het moment van meten. Die meetresultaten hebben geen voorspellende waarde. Ook geven die geluidmetingen geen inzichten in de deelbijdragen van geluidproducerende activiteiten, anders dan de windturbines, die in het vast te stellen bestemmingsplan zijn geprojecteerd.

Het uitvoeren van geluidmetingen legt dus uitsluitend de huidige situatie vast. Slechts ingeval die huidige situatie leidend wordt in de beoordeling van de geluideffecten van de te projecteren windturbines, dan hebben dergelijke metingen pas zin. Zo zou de raad van de gemeente Utrecht ervoor kunnen kiezen om het huidige geluidniveau als grenswaarde te hanteren, die door de windturbines in acht genomen moeten worden (zogenaamd stand still beginsel).

Wij zijn derhalve van mening dat het uitvoeren een (nul)meting voor geluid thans geen toegevoegde waarde heeft. Die conclusie wordt anders als de raad van de gemeente Utrecht ervoor kiest om het huidige geluidniveau als grenswaarde te hanteren, die door de windturbines in acht genomen moeten worden (zogenaamd stand still beginsel).

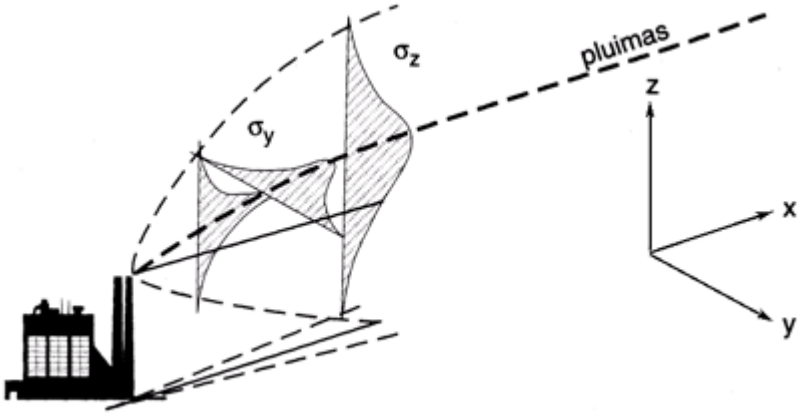
4.5 Is het zinvol om het effect te berekenen van windmolens op de windstromingen in het gebied rond de windmolens, bijvoorbeeld met het oog op verspreiding van vervuilde lucht? M.a.w.: hoe significant is het verwachte effect?

Voor de berekening van de verspreiding van lucht in het algemeen wordt het Nieuw nationaal Model gehanteerd.[17] Het Nieuw Nationaal Model is gebaseerd op het Gaussisch pluimmodel. Bij emissie uit een puntbron vormt zich een verbredende pluim. Deze pluim zal over de periode van een uur niet altijd dezelfde positie houden, maar kronkelen of meanderen. Het model modelleert de meanderende pluim door een uurgemiddelde pluimas te veronderstellen, waarbij de concentraties aan de rand van de pluim lager zijn dan die op de plaats van de pluimas. Het concentratieverloop binnen de pluim heeft zowel verticaal als horizontaal de vorm

[16] Broring, H., & Tollenaar, A. (2015), ‘Vechten tegen windmolens: falende inspraak’, In A.T. Marseille, A.C.M. Meuwese, F.C.M.A. Michiels, & J.C.A. de Poorter (editors), *Behoorlijk bestuursprocesrecht: Opstellen aangeboden aan prof.mr. B.W.N. de Waard over grondslagen, beginselen en vernieuwingen van het bestuursprocesrecht* (blz. 293-311). Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

[17] https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/regelgeving/wet-milieubeheer/beoordelen/koppeling/nieuw-nationaal/

van een statistische kansverdeling, en wel de normale verdeling. De verdeling noemt men ook wel de Gauss-verdeling. Afbeelding 2 illustreert deze verdeling.

Afbeelding 2: De basis van het Gaussisch pluimmodel (Infomil, 1998)

Het voormelde pluimmodel gaat uit van een ongestoorde ontwikkeling van de pluim. Zonder wetenschappelijke onderbouwing spreken wij nu uit dat de ontwikkeling van die pluim verstoord kan worden door de aanwezigheid van windturbines in het betrokken gebied. Wij baseren ons op effecten van windturbines onderling. Windturbines moeten immers op een bepaalde minimale afstand van elkaar staan. Een vuistregel voor de onderlinge afstand is vijf keer de diameter van de rotor. Een kleinere onderlinge afstand heeft tot gevolg dat de turbines niet optimaal profiteren van de wind: ze staan dan bij sommige windrichtingen in elkaars luwte.

Gelet hierop sluiten wij niet uit dat de aanwezigheid van windturbines in het betrokken gebied effecten kunnen hebben op de verspreiding van luchtverontreinigende stoffen, te meer ook dat het betrokken plangebied gelegen is nabij twee rijkswegen, te weten A2 en A12, die beide een bron zijn van emissie van luchtverontreinigende stoffen. Omdat op dit moment wetenschappelijk onderzoek ontbreekt, kunnen wij geen inschatting geven van de ordegrootte.

Wij bevelen aan om in dit stadium van planvorming literatuuronderzoek te verrichten naar de effecten van windturbines op de verspreiding van luchtverontreinigende stoffen.

4.6 Is het zinvol om de effecten van reflectie van geluid op de zonnepanelen te berekenen? M.a.w.: is het verwachte effect significant?

Door het plaatsen van zonnepanelen op grasland zal de geluidreflectie veranderen. Ook kunnen objecten in het algemeen het geluid afbuigen. Gelet op de hoogte van de geluidbron zal dat in deze situatie minder relevant zijn dan bij bijvoorbeeld wegverkeerslawaai.

Ons is geen onderzoek bekend waarin de effecten zijn berekend van reflectie van geluid op de zonnepanelen. Wel is onderzoek bekend, waarin de geluideffecten van weg- en railverkeerslawaai berekend zijn als grasland vervangen wordt door zonnepanelen.[18] Uit voormeld onderzoek blijkt een totale toename van maximaal 0,7 dB voor wegverkeerslawaai en 1,1 dB voor railverkeerslawaai. Deze waarden achten wij zeker relevant.

Wij bevelen daarom aan om de te projecteren zonnepanelen te betrekken in het akoestisch onderzoek.

4.7 Is het redelijk om van de gemeente te vragen om onderzoek te doen naar de effecten van laagfrequent geluid? Zo ja, hoe zou dit onderzoek dan vormgegeven kunnen worden?

Alvorens in te gaan op de beantwoording van de vraag, willen we eerst definiëren wat verstaan wordt onder laagfrequent geluid. Wij hanteren de volgende omschrijving, ontleend aan de Richtlijn laagfrequent geluid van de Nederlandse Stichting Geluidhinder:

Laagfrequent geluid is geluid dat componenten in het laagst hoorbare frequentiegebied heeft. Bij de vaststelling van het frequentiebereik moet zowel voor de laagste als de hoogste frequentie een keus gemaakt worden. Deze keuzes zijn tot op zekere hoogte arbitrair.

Met LF geluid wordt in deze richtlijn bedoeld luchtgedragen geluid met frequenties in de tertsbanden van 20 tot 100 Hz.

Frequentie (Hz)	20	25	31,5	40	50	63	80	100

Geluid van hogere frequenties wordt verder aangeduid met 'gewoon' (niet-LF) geluid.
De ondergrens van 20 Hz is om praktische redenen gekozen. Ten eerste omdat uit onderzoek blijkt dat in Nederland geen klachten voorkomen bij lagere frequenties dan 20 Hz (Vercammen 1990, Van den Berg e.a. 1999). Ten tweede omdat meten beneden 20 Hz problematisch kan zijn voor wat betreft de beschikbare apparatuur.
De bovengrens van 100 Hz is gekozen op grond van in de literatuur genoemde waarden, waar grenzen worden vermeld variërend van 80 tot 160 Hz. Er is geen algemeen gangbare grens voor de overgang tussen gewoon (niet LF) en LF geluid.

[18] https://bronro.overbetuwe.nl/B213C203-82C0-43B4-8D88-6EBD66C6B3C1/b_NL.IMRO.1734.0305OVBzonparka15-VSG1_tb5.pdf

Vanuit het oogpunt van hinder zijn de grenzen dus arbitrair omdat er geen sprake is van duidelijk met de frequentie samenhangende effecten. Het is mogelijk dat op grond van toekomstig onderzoek de begrenzing van het LF-gebied minder arbitrair kan worden gekozen.

Daarmee komen we toe aan de beantwoording van de vraag. Wij delen standpunt van DGMR zoals weergegeven in paragraaf 5.1 van rapport 1. Hoewel de ABRvS al meerdere malen heeft geoordeeld dat hinder van laagfrequent geluid van windturbines niet te verwachten zijn,[19] zijn wij van mening dat die overwegingen onbegrijpelijk zijn.
Zo zou er geen wettelijke normen zijn voor laagfrequent geluid. Die overweging is slechts juist zover het gaat over normen in wettelijke regels. Echter, de ABRvS heeft geoordeeld (ABRvS 200509380/1 d.d. 13 december 2006) dat laagfrequent geluid kan worden aangemerkt als oorzaak van objectiveerbare hinder. Hierbij is verder overwogen dat het criterium '3 tot 10% gehinderden' conform de 'Vercammen-curve' als toetsingsnorm methodisch verdedigbaar is en dat daarmee ernstige geluidhinder in substantiële mate wordt voorkomen.
In het uit te voeren onderzoek naar effecten vanwege laagfrequent geluid zou in ieder geval geluidmetingen gedaan moeten worden ter bepaling van de geluidemissie van windturbines in de lage frequentiebanden. Met die meetresultaten kan een eerste inzicht geven in de mogelijke effecten vanwege laagfrequent geluid.

Wij bevelen daarom aan om – voorafgaand aan formele procedures – nader onderzoek te doen naar de effecten van laagfrequent geluid vanwege windturbines. In dat onderzoek moet in ieder geval bepaald worden wat de geluidemissie is van de windturbines in de relevante tertsbanden, welke laagfrequente geluidniveaus te verwachten zijn op omliggende woningen en wat de mate van hinder daarbij te verwachten is.

[19] ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616 (windpark De Drentse Monden en Oostermoer) alsmede ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781 (windpark N33).

5 Aanvullende vragen van het college

5.1 Inleiding

In aanvulling op bestaande rapportages naar effecten van geluid en slagschaduw van windturbines in de polder van Rijnenburg en Reijerscop (zie hoofdstuk 2), heeft het college aanvullende vragen gesteld aan DGMR, namelijk:

1. Het uitvoeren van een extra berekening voor de voorbeelduitwerking waarbij de locaties van de windmolens in Reijerscop en de zuidelijke rij windmolens in Rijnenburg aangepast worden. Voldoen op deze manier meer woningen aan de WHO-norm?
2. Het weergegeven van de geluidscontouren voor de voorbeelduitwerking bij het toepassen van Vestas windmolens (scenario's) en Enercon windmolens (voorbeelduitwerking).
3. De resultaten van het hoorbaarheidsonderzoek uitbreiden met de 9 beoordelingspunten in de polders. Tevens een evaluatie van de toepasbaarheid van de methode.

De antwoorden op die aanvullende vragen zijn opgenomen in notitie M.2018.0207.07.N001, gedateerd 19 juli 2019.

Het college heeft Cauberg Huygen verzocht om de antwoorden op de aanvullende vragen te beoordelen. Dit hoofdstuk bevat het verslag van die aanvullende beoordeling.

5.2 Beoordeling

5.2.1 Voldoen aan de WHO-norm

Over de beantwoording van de vraag omtrent het voldoen aan de WHO-norm na het veranderen en verkleinen van het zoekgebied hebben wij geen nadere opmerkingen.

5.2.2 Geluidcontouren Enercon versus Vestas

Over de beantwoording van de vraag omtrent de geluidcontouren van beide merken windturbines hebben wij geen nadere opmerkingen.

5.2.3 Hoorbaarheid in de polder

Voor de reactie op de beantwoording van deze vraag is het goed om eerst te definiëren wat verstaan wordt onder woningen in de polder. Volgens het college wordt hieronder alle woningen verstaan die gelegen zijn ten zuiden van de A12 en ten westen van de A2.

Zoals we in paragraaf 4.2 hebben beschreven is de gehanteerde experimentele methode omtrent de hoorbaarheid over het geheel in beginsel geschikt om de mate van hoorbaarheid te bepalen. Hierover hebben we de volgende aanvullende opmerking. De methode van hoorbaarheid, die door DGMR is geïntroduceerd, is onder andere gebaseerd op de aanname dat de wind altijd van de windturbines richting de woningen waait (zogenaamde meewindcondities). Het akoestische effect (in dB) van de permanente meewindconditie wordt in de rekenmethode bepaald door de variabele meteocorrectieterm C_m. Ingeval de afstand tussen een windturbine en een woning kleiner is dan 1650 meter (C_m=0 als r≤10(h_b+h_o)), dan speelt de permanente meewindcondities geen rol van betekenis voor de hoorbaarheid. Ingeval de afstand tussen een windturbine en een woning groter is dan 1650 meter, dan speelt de permanente meewindcondities een beperkte rol van be-

tekenis voor de hoorbaarheid. De meteocorrectieterm verlaagt de geluidbelasting vanwege de windturbine met slechts circa 2 dB. Vanwege die beperkte verlaging van de geluidbelasting van de windturbine is de gehanteerde methode van hoorbaarheid in beginsel geschikt om de mate van hoorbaarheid te bepalen

In notitie M.2018.0207.07.N001 geeft DGMR een evaluatie, waarin vier punten worden beschreven. Eén van de punten betreft de verminderde bruikbaarheid van de methode voor de woningen in de polder. Die verminderde bruikbaarheid zou veroorzaakt worden door de kortere afstand van de beoordelingspunten tot de windturbines en het feit dat de woningen tussen de windturbines staan.

De argumentatie van DGMR is volgens ons iets genuanceerder. We lichten het navolgend toe. Er zijn zes scenario's met windturbines, waarbij de windturbines geplaatst worden in de polder. De opstelling van de windturbines in de verschillende scenario's is zodanig dat alleen bij het scenario Energie Voorop verschillende woningen in de polder tussen de windturbines staan. Bij de overige vijf scenario's staan de woningen in de polder (voornamelijk) buiten de geclusterde opstelling van de windturbines.
Voorts is volgens DGMR de afstand tussen woningen in de polder en de windturbines kleiner dan de afstand tussen de woningen in de woonwijken en de windturbines. Die stelling is slechts terecht voor het scenario Energie Voorop alsmede voor de woningen in alle scenario's aan de Meerndijk en de Ringkade. Voor alle overige woningen in de polder geldt in algemene zin dat de afstand van de windturbines tot die woningen ongeveer gelijk is aan de afstand van de windturbines tot de woningen in de woonwijken.

Op grond van voormelde nuancering van de afstanden tussen woningen en de windturbines, zijn wij zijn van mening dat de gehanteerde hoorbaarheidsmethode in beginsel ook toepasbaar is voor de meeste woningen in de polder. De rekenresultaten van de verschillende scenario's maken duidelijk dat ter plaatse van de woningen in de polder (met name 15, 17 en 18) de windturbines gedurende langere perioden hoorbaar zijn. Dat is mede te verklaren door het feit dat die woningen op grote afstand van de omliggende snelwegen zijn gelegen waardoor de geluidbelasting vanwege het wegverkeer laag is.

Tenslotte nog een afsluitende opmerking over de kanttekening die door DGMR wordt geplaatst omtrent de vergelijking van de hoorbaarheid van de windturbines met enkel het geluid van het verkeer op rijkswegen. Terecht geeft DGMR aan dat in de woonwijken niet enkel het geluid van het verkeer op de rijkswegen hoorbaar is. In die woonwijken is namelijk ook sprake van verkeer op de lokale wegen, dat de hoorbaarheid van de windturbines beïnvloedt. Voorts kunnen in de woonwijk geluidbronnen van lokale bedrijven aanwezig, die de hoorbaarheid van de windturbines beïnvloedt. Dus wij delen het standpunt van DGMR dat de gehanteerde methode van hoorbaarheid van de windturbines in de woonwijken een worstcase benadering inhoudt. De gehanteerde methode van hoorbaarheid van de windturbines bij de woningen in de polder is daarentegen een bruikbare methode, omdat bij die laatstgenoemde woningen sprake is van minder lokale wegen en daardoor ook minder verkeer.

Wij bevelen daarom aan om de methode omtrent de hoorbaarheid ook onverkort toe te passen op de woningen gelegen in de polder.

6 Omgevingswet

Met de Omgevingswet wil de rijksoverheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Zodat het straks bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2021 in werking.

Onderdeel van de Omgevingswet is de introductie van het Omgevingsplan. Het Omgevingsplan zal de verschillende bestemmingsplannen voor verschillende deelgebieden in de gemeente met allerlei verordeningen vervangen. Het gemeentelijk omgevingsplan geldt integraal en is gebiedsdekkend en het geeft alle regels voor de fysieke leefomgeving.

Op basis van instructieregels van de Rijksoverheid bevat het Omgevingsplan regels die geluidgevoelige gebouwen beschermen tegen geluid door activiteiten, waaronder die van windturbines.

Bij het opstellen van het Omgevingsplan houdt de gemeente rekening met het geluid door activiteiten op geluidgevoelige gebouwen. Het gaat hierbij om het geluid van alle activiteiten samen. In de afweging betrekt de gemeente de specifieke plaatselijke situatie en de (cumulatieve) gevolgen van activiteiten voor de gezondheid van haar burgers en het milieu. De gemeente heeft hierbij een grote beoordelingsvrijheid.

De gemeente kan kiezen voor het opnemen van de standaardwaarden. De standaardwaarden zijn gebaseerd op de algemene geluidnormen uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Ook kan de gemeente kiezen voor afwijkende waarden, hetzij hoger, hetzij lager. Hiervoor geldt een zeker mate van motiveringslast voor de gemeente.

De gemeente Utrecht heeft dus onder komende Omgevingswet een grote mate van beoordelingsvrijheid om hogere of lagere geluidgrenswaarden te hanteren. Die mogelijkheden zijn ruimer dan onder de huidige wetgeving (zie ook paragraaf 5.2 rapport 1).

7 Conclusies

Gemeente Utrecht heeft al langere tijd de ambitie om het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. De raad heeft al in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg (1.078 hectare) en Reijerscop (518 hectare) als een van de weinige locaties in de stad Utrecht geschikt kunnen zijn voor de grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht heeft aan de raad een conceptvoorstel gepresenteerd voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor een energielandschap in de polder van Rijnenburg en Reijerscop. Het college heeft daarbij ondermeer ook aangegeven om een second opinion uit te laten voeren naar de onderzoeken geluid en slagschaduw vanwege de windturbines.

Uit de second opinion blijkt het volgende:

- De gehanteerde werkwijze voor het berekenen van geluid en slagschaduw is volledig in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving alsmede met huidige stand van de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
- Beide onderzoeken zijn niet bedoeld als onderzoek van een milieueffectrapportage of een bestemmingsplan, maar als voorbeelduitwerking van de verschillende scenario's. Gelet daarop kan naar onze mening in de rapporten volstaan worden minder gedetailleerde informatie over de herkomst van gegevens dan bij rapporten bij formele procedures.
- Vanwege het ontbreken van de herkomst van die vermelde gegevens, zijn de rapporten 1 en 2 niet volledige controleerbaar en evenmin reproduceerbaar. Wij bevelen aan om in de rapporten bij de formele procedures die informatie wel op te nemen.
- In de rapportages zijn een aantal beperkte tekortkoming geconstateerd, die herstelbaar zijn. De tekortkomingen doen geen afbreuk aan de conclusies van de beoordeelde rapportages.
- De gehanteerde experimentele methode omtrent de hoorbaarheid is over het geheel in beginsel geschikt om de mate van hoorbaarheid te bepalen. Wel vragen wij ons af of hoorbaarheid an sich een juiste maat is. Temeer ook omdat de gepresenteerde en gehanteerde methode – ogenschijnlijk – geen enkele rekening houdt met de verschillen in dosis-effectrelaties van de verschillende geluidsbronnen.
- Wij bevelen aan om in dit stadium van planvorming literatuuronderzoek te verrichten naar de effecten van windturbines op de verspreiding van luchtverontreinigende stoffen.
- Wij bevelen daarom aan om – voorafgaand aan formele procedures – nader onderzoek te doen naar de effecten van laagfrequent geluid vanwege windturbines. In dat onderzoek moet in ieder geval bepaald worden wat de geluidemissie is van de windturbines in de relevante tertsbanden, welke laagfrequente geluidniveaus te verwachten zijn op omliggende woningen en wat de mate van hinder daarbij te verwachten is.

Cauberg Huygen B.V.

mr. ing. M.J.M. Blankvoort
Senior Adviseur

1. Toelichting

In dit document is de hoorbaarheid van het geluid van de windmolens binnen de polder voor een aantal representatieve punten in beeld gebracht. Dit is op dezelfde wijze gedaan als de analyse van de hoorbaarheid voor de punten in de omliggende wijken die in het kader van de raadsvragen zijn opgesteld. Het betreft uit onderstaande figuur de punten binnen de polder (01, 02, 05, 09, 14, 15, 16, 17 en 18).

Uitganspunt is daarbij dus een windkracht waarbij de meest geluidproducerende windmolens een maximale geluidsproductie kennen (8 m/s oftewel windkracht 5 op ashoogte). Hierbij is uitgegaan van wind vanaf de windmolens richting de woningen. Deze windkracht treedt circa 22% van de tijd op (31% in de winter, 14% in het voorjaar, 12% in de zomer en 28% in het najaar).

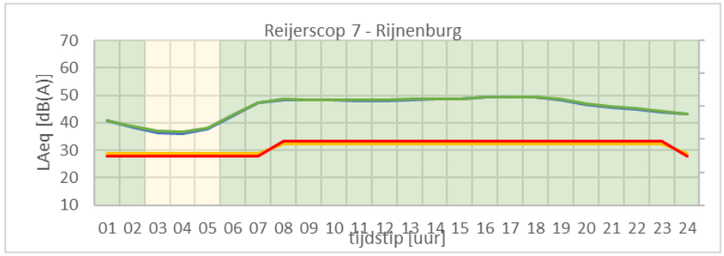
Het verschil tussen het windmolengeluid en het wegverkeersgeluid is als volgt gewaardeerd:

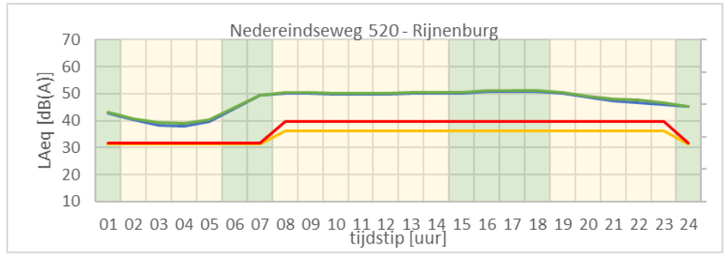
- Hoorbaar: geluid windmolens tot 5 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid te onderscheiden.
- Beperkt hoorbaar: geluid windmolens 5 tot 10 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid enigszins tot niet te onderscheiden.
- Zeer beperkt hoorbaar: geluid windmolens meer dan 10 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid niet meer te onderscheiden en te beschouwen als niet meer hoorbaar.

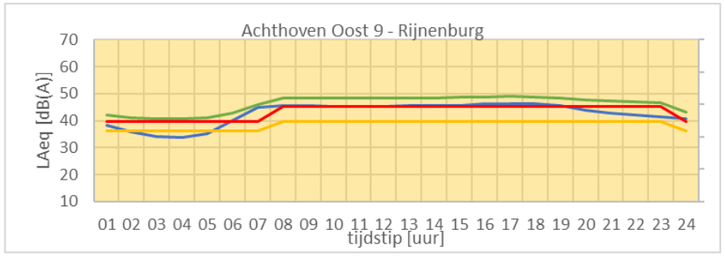
Dit is conform onderstaande legenda in de grafieken opgenomen:

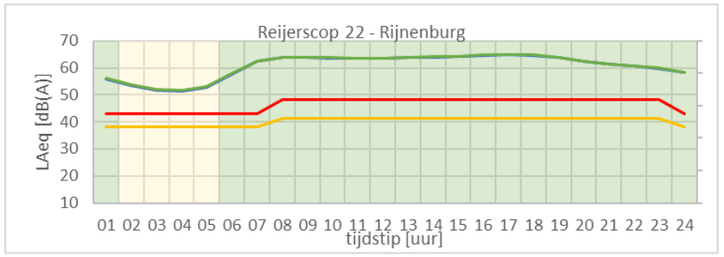

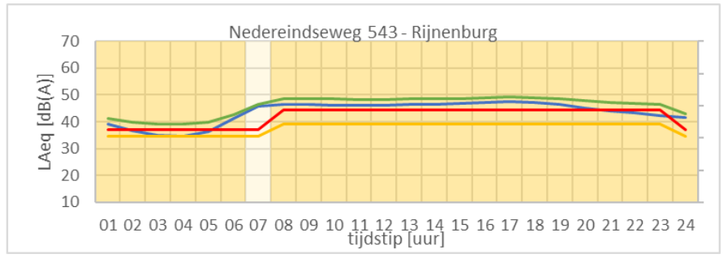
2. Ring

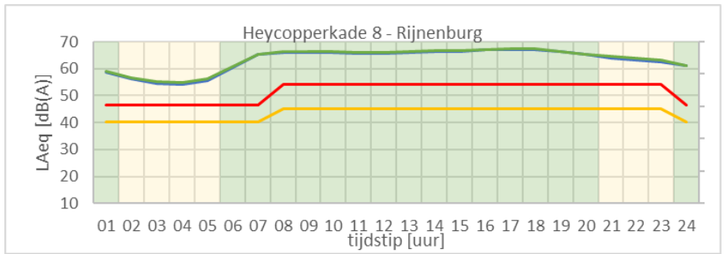

Reijerscop 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

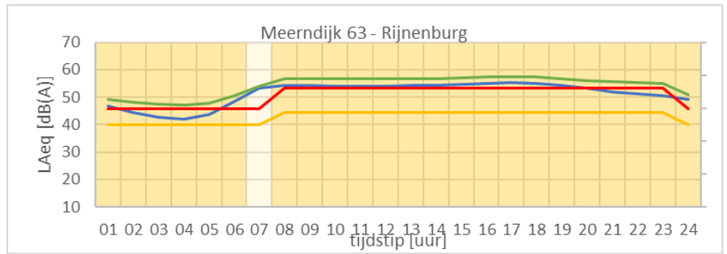

Nedereindseweg 520 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

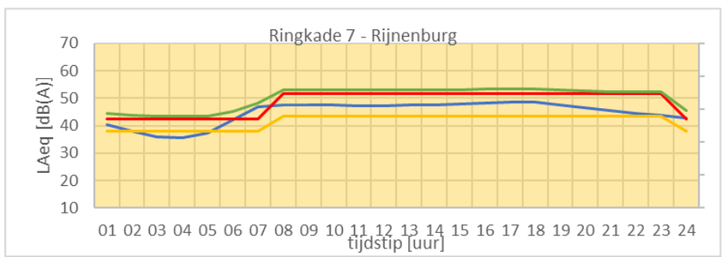

Achthoven Oost 9 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

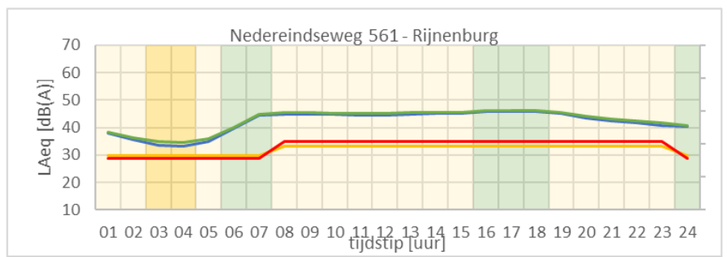

Reijerscop 22 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

Nedereindseweg 543 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

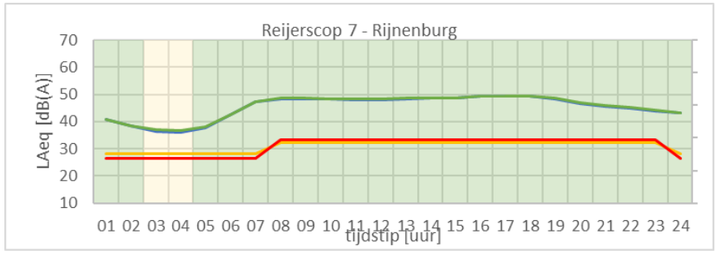

Heycopperkade 8 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

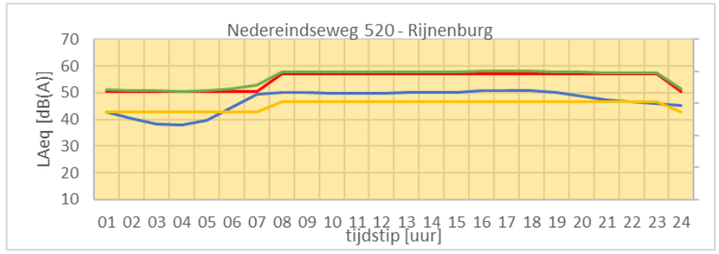

Meerndijk 63 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

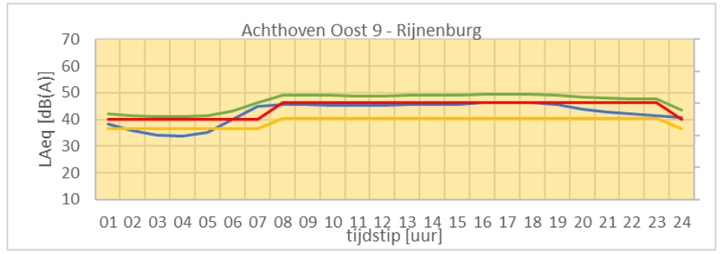

Ringkade 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

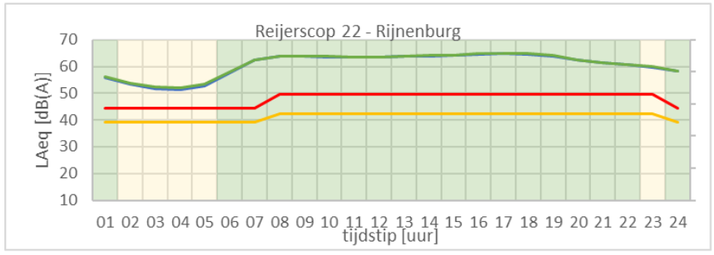

Nedereindseweg 561 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

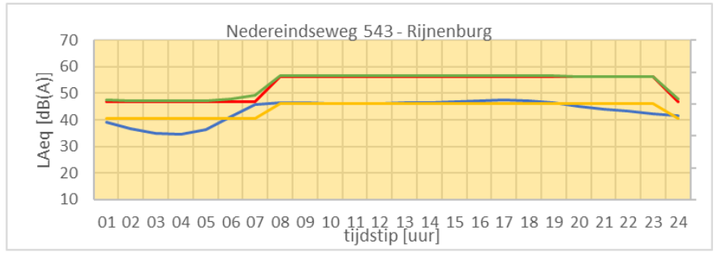
3. Energie Voorop

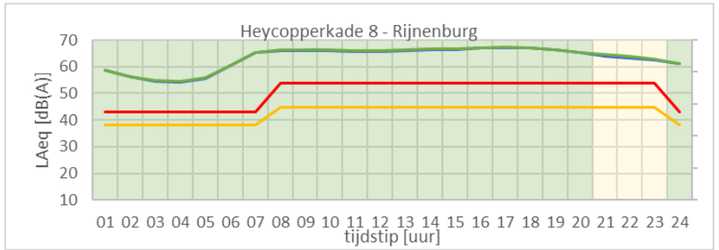

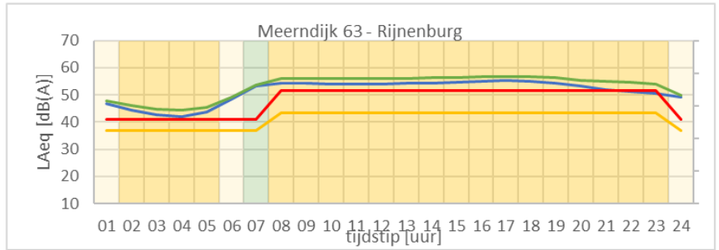

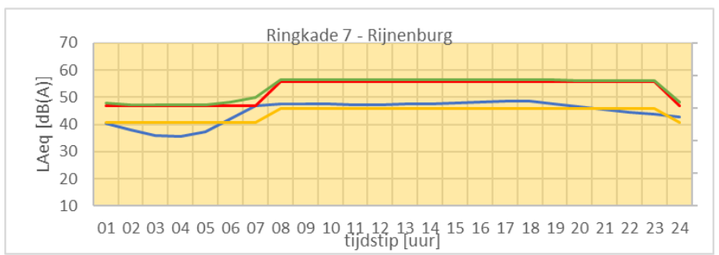

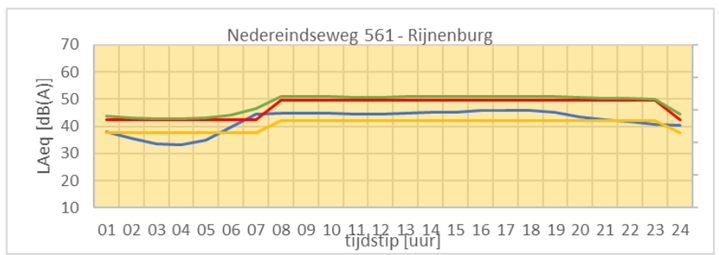

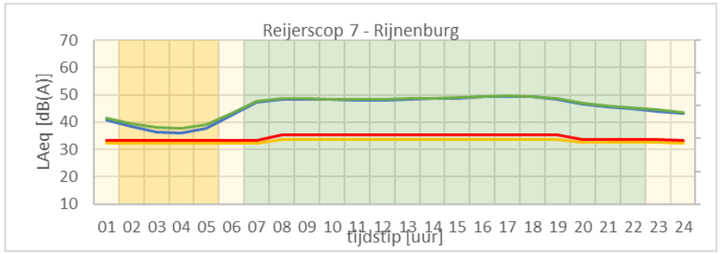

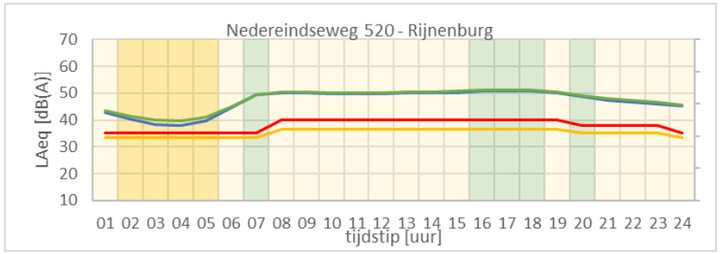

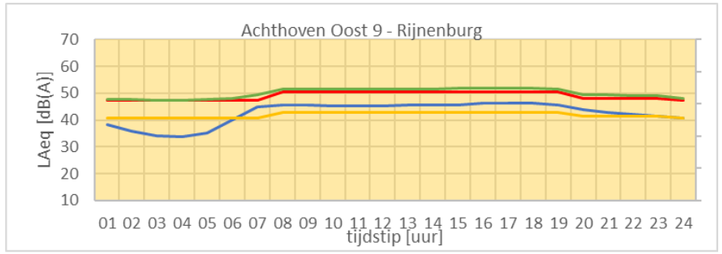

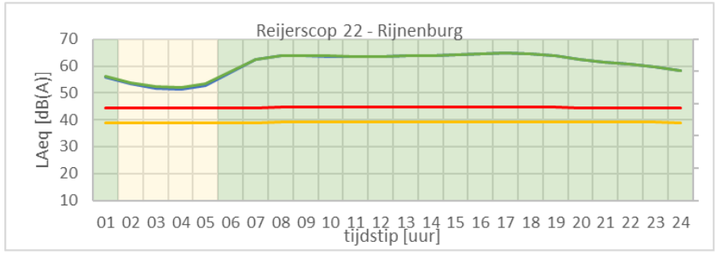

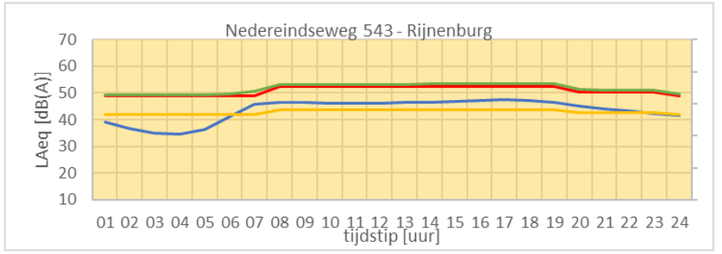
4. Kreek

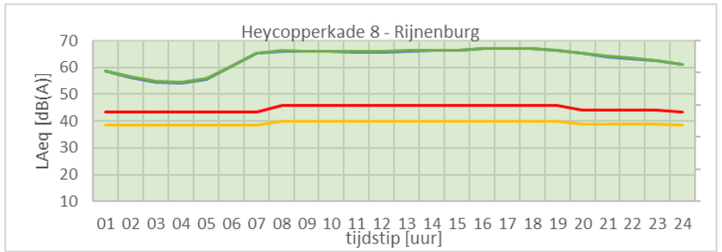

Reijerscop 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

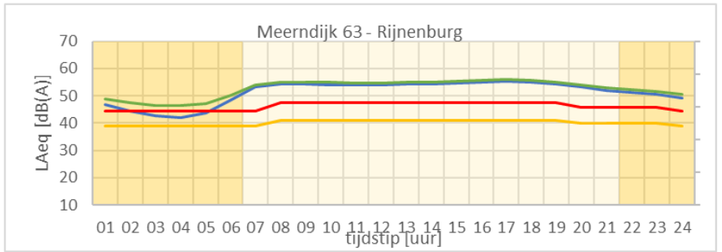

Nedereindseweg 520 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

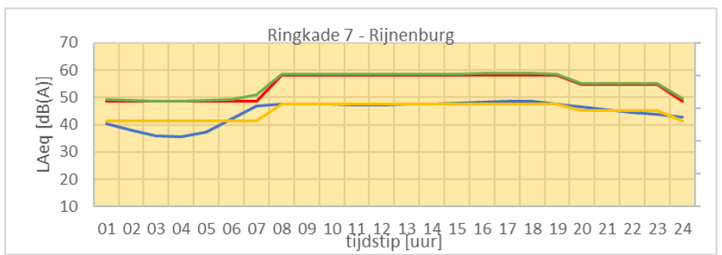

Achthoven Oost 9 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

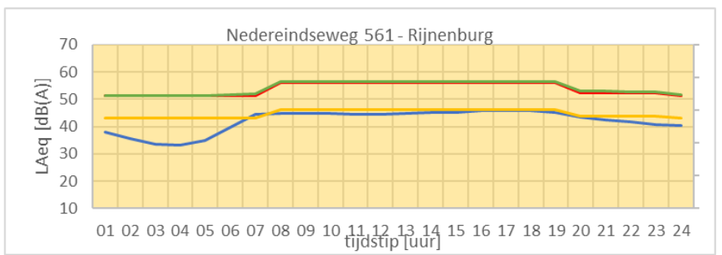

Reijerscop 22 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

Nedereindseweg 543 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

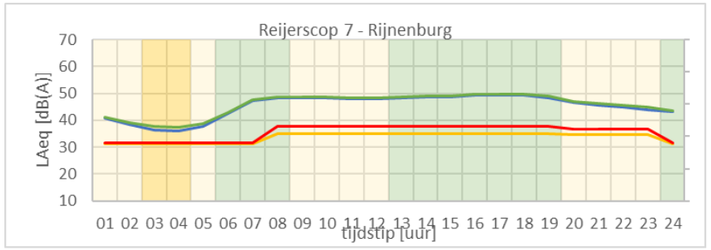

Heycopperkade 8 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

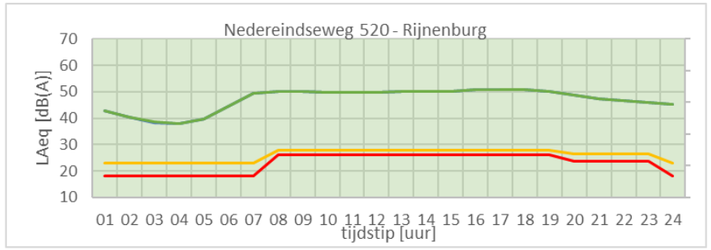

Meerndijk 63 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

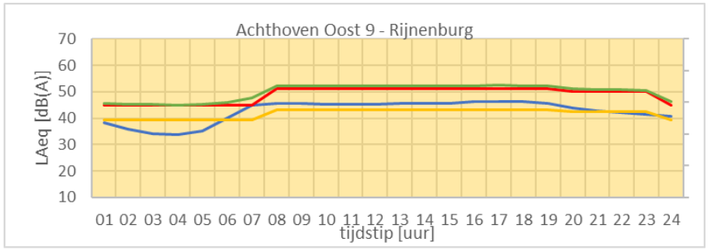

Ringkade 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

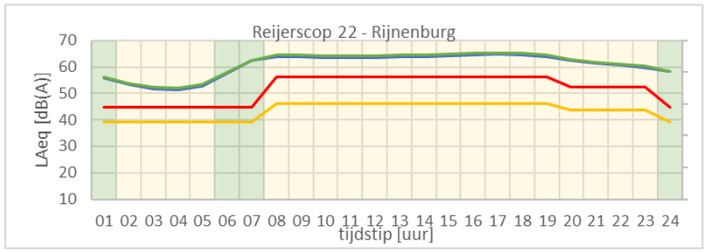

Nedereindseweg 561 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

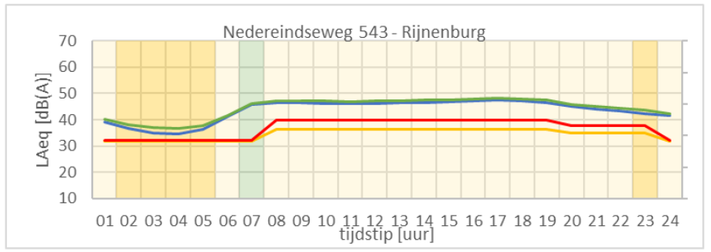
5. Nieuw Rijnenburg

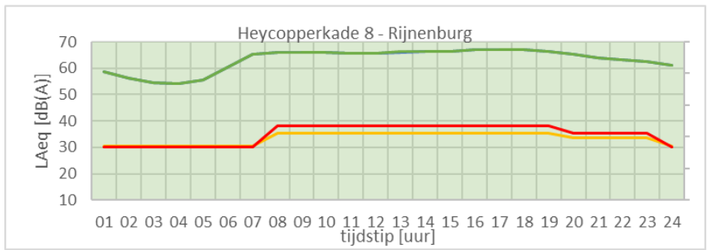

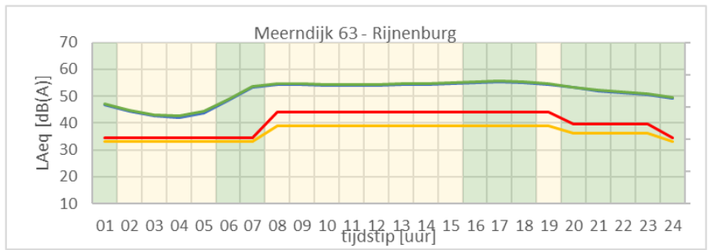

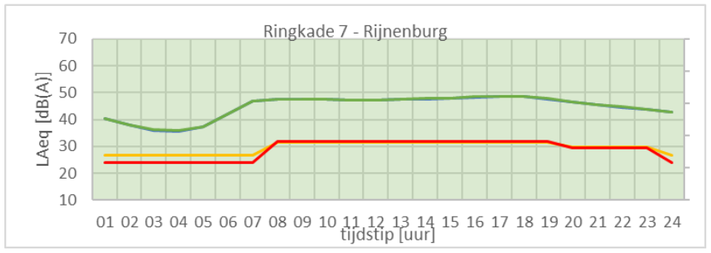

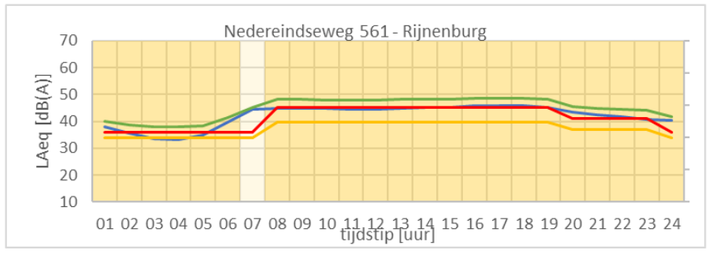

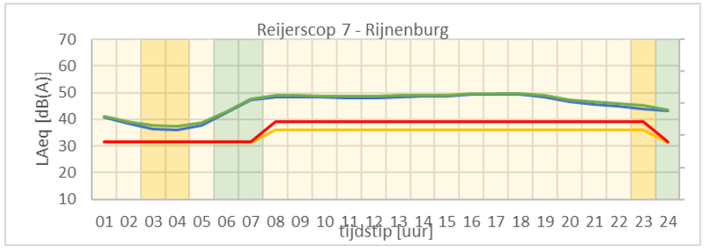

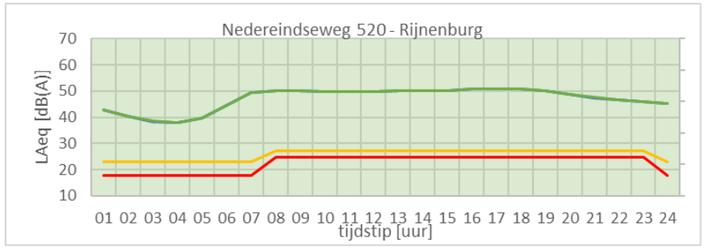

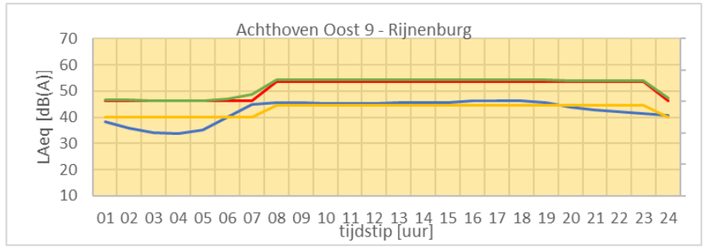

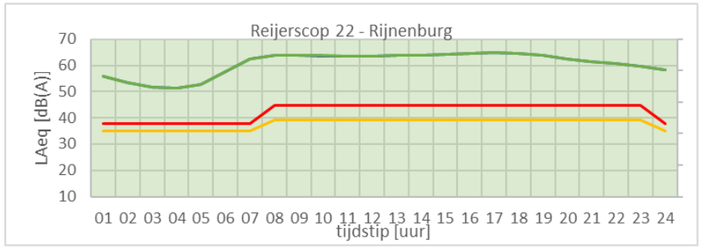

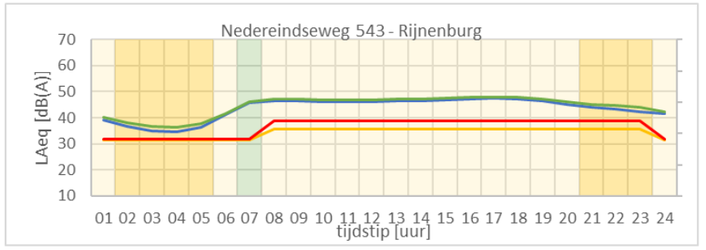
6. Polderscenario

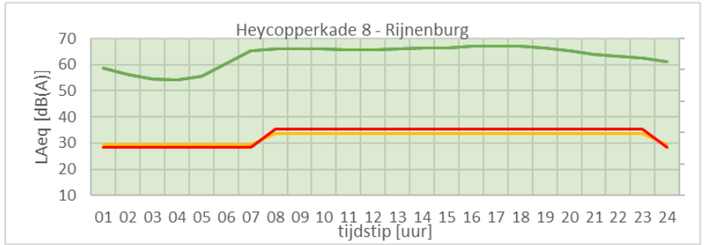

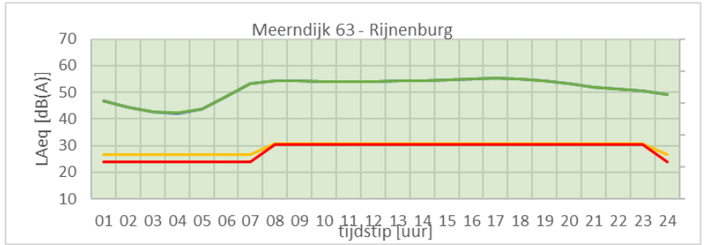

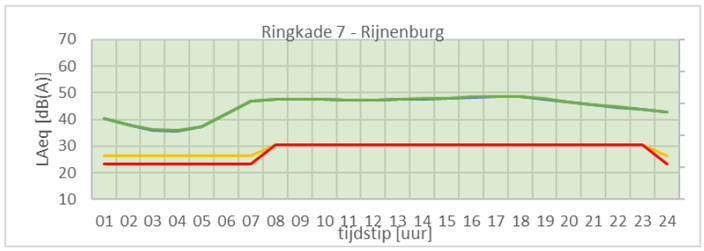

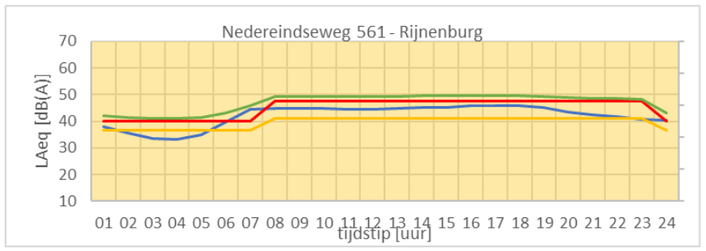

Review aannames ‘Visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop’

Door: Ecorys
Datum: 10 december 2019

Inleiding

De gemeente Utrecht staat voor de opgave om duurzame energieopwekking te realiseren binnen een stedelijk gebied met beperkte vrije ruimte. De polders Rijnenburg en Reijerscop zijn geïdentificeerd als een van de weinige geschikte gebieden in de stad Utrecht om grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie mogelijk te maken. In juli 2017 is op basis van gesprekken met de stad invulling gegeven aan het idee om een energielandschap te ontwikkelen in Rijnenburg en Reijerscop. Dit heeft geresulteerd in zes verschillende scenario’s voor het energielandschap. In april van dit jaar heeft de gemeente Utrecht een conceptvoorstel met de titel ‘Visie en uitnodigingskader Energielandschap’ gepubliceerd.

Ecorys is gevraagd om een aantal berekeningen en conclusies ten aanzien van de scenarioanalyse, de visie en het uitnodigingskader te reviewen. Deze notitie bevat de bevindingen van deze review.

Scenarioanalyse

In het document ‘Scenario’s en bouwstenen energielandschap’ (versie november 2018) zijn zes uitwerkingen van een energielandschap uitgelicht. In deze uitwerkingen wordt de energieproductie voor wind en zon berekend. Vervolgens wordt op basis van deze energieproductie geschat hoeveel huishoudens gebruik zouden kunnen maken van deze duurzame energie. Tabel 1 presenteert de verschillende uitwerkingen van het energielandschap en de bijbehorende uitgangspunten over de energieproductie zoals beschreven in het ‘Scenario’s en bouwstenen energielandschap’ document.

Tabel 1 Energiegegevens visie en uitnodigingskader

Uitwerking	Aantal windmolens	Energieproductie wind (GWh/jaar)	Aantal Ha zon	Energieproductie zon (GWh/jaar)	Dichtheid zon (MWp/ha)	Aantal huishoudens
Energie Voorop	12[1]	180	227,5	155	0,72	100.000
Zon Voorop	0	0	227,5	155	0,72	47.000
De Ring	6	90	210	134	0,67	68.000
De Kreek	6	90	210	134	0,67	68.000
Nieuw Rijnenburg	4	60	140	95	0,71	47.000
Poldergroep	3	33	132,5	90	0,71	37.000

Noot: De groene kolom bevat de berekende dichtheid van zonnepanelen voor de verschillende uitwerkingen. De dichtheid wordt onderstaand gebruikt om de prognose van de productie van zonne-energie te beoordelen.

Beoordeling

Wind

De energieproductie van windmolens hangt voornamelijk af van de lokale windsnelheid en het vermogen van de gekozen windturbines. Op basis van de Windviewer van RVO beschikken

[1] Visiedocument benoemt 11 windmolens als maximum aantal. Pag: 10.

Rijnenburg en Reijerscop over een gemiddelde windsnelheid van ongeveer 7,0 m/s op 100 meter hoogte en een windsnelheid van 7,7 m/s op 150 meter. De turbinekeuze in recent gerealiseerde projecten met vergelijkbare lokale windsnelheden als Rijnenburg en Reijerscop valt op relatief hoge windmolens (> 150m hoogte) met een vermogen van 4 MW tot 4,5 MW[2]. In Rijnenburg en Reijerscop zal daar naar verwachting ook voor worden gekozen.

Een windmolen produceert energie met een wisselend vermogen afhankelijk van de windsnelheid. Het aantal 'vollasturen' is een indicator om aan te geven hoeveel windenergie een windmolen kan produceren in een jaar. Het aantal vollasturen betreft het quotiënt van de totale energieproductie in een jaar gedeeld door het maximale vermogen. Met andere woorden het aantal uren per jaar dat de windmolen op 'vollast' zou moeten draaien om de jaarlijkse effectieve energieproductie te bereiken.

Gegeven het vermogen en hoogte van de windturbines met de lokale windsnelheid kunnen de windmolens in vergelijkbare recente projecten zo'n 3.170 (lage inschatting) tot 3.367 (hoge inschatting) vollasturen op locatie behalen[3]. De uitzondering is het scenario 'Poldergroep'. In dat scenario wordt namelijk uitgegaan van lagere windmolens zonder dat gespecificeerd is hoe hoog ze zijn. In het scenario 'Poldergroep' zijn wij bij de onderkant van de bandbreedte uitgegaan van 2.820 vollasturen[4]. Voor het vermogen van deze lagere windmolens wordt 3 MW tot 4 MW aangenomen.

Voor de berekening van de energieproductie in het gebied Rijnenburg en respectievelijk Reijerscop gaan we uit van dezelfde bandbreedte voor de vollasturen, dit moet als een indicatie worden gezien. In de praktijk kunnen andere keuzes worden gemaakt ten aanzien van de turbines en windsnelheden kunnen in de praktijk op een specifiek locatie afwijken door omgevingsfactoren. De berekening hieronder presenteert de energieproductie van wind aan de hand van de beschreven uitgangspunten en bandbreedtes:

$$Productie\ wind\ (MWh) = Aantal\ windmolens\ (\#) * vermogen\ (MW) * vollasturen\ (uren)$$

Uitgaande van de bovenstaande onzekerheden kan uitgegaan worden van een opbrengst van 12,7 tot 15,2 GWh/jaar per grote windmolen (4 tot 4,5 MW) en 8,64 tot 13,47 GWh/jaar per kleine windmolen (3MW tot 4MW).

Zon

Voor de berekening van de energieproductie van zonnepanelen gaat Ecorys uit van een gemiddeld zonneveld in Nederland. Een zonneveld in Nederland heeft een vermogen van ongeveer 0,6 tot 1,3 MWp/ha. Dit vermogen is afhankelijk van het gekozen type zonnepanelen en de inrichting van het park. In gebieden waar de opwekking van zonne-energie een nevenfunctie is (zoals bij opwekking op een industrieterrein) wordt veelal een lagere MWp/ha aan vermogen opgesteld, tot wel 0,6 MWp/ha. In gebieden waar de opwekking van zonne-energie de primaire functie is wordt een vermogen tot wel 1,3MWp opgesteld[5]. Op basis van recent ontwikkelde zonnevelden in Nederland met een vergelijkbaar vermogen kunnen we concluderen dat een ordegrootte van zo'n 950 vollasturen[3] behaald kan worden bij een zuid-opstelling. Bij oost-west opstelling is het aantal vollasturen ongeveer 10% lager. De berekening hieronder presenteert de energieproductie van een zonneveld aan de hand van de beschreven uitgangspunten en bandbreedte:

---

2 Beschikte projecten SDE+, RVO 2018

3 De onderkant is gebaseerd op de berekening van de (concept)-advies basisbedragen voor de SDE++ 2020 van PBL (beschikbaar op https://www.pbl.nl/sde). De bovenkant is gebaseerd op de windproductie van projecten die recent een SDE-beschikking hebben gekregen. Deze dataset bevat de verwachte productie van nog te realiseren windparken. Wij zijn uitgegaan van windparken buiten de kustprovincies en Flevoland.

4 Gebaseerd op (concept)-advies basisbedragen voor de SDE++ 2020 van PBL (wind op land hoogtebeperkt).

5 Grondgebonden zonneparken; verkenning naar de afwegingskaders rond locatiekeuze en ruimtelijke inpassing in Nederland, RVO 2016.

$$Productie\ zon\ (MWh) = oppervervlak\ (ha) * vermogen\ opp.\left(\frac{MW}{ha}\right) * volasturen\ (uren)$$

Uitgaande van de bovenstaande onzekerheden kan uitgegaan worden van een opbrengst van 0,57 tot 1,24 GWh/jaar per hectare zonneveld met een zuid-opstelling.

Conclusie

Tabel 2 presenteert de energieproductie van wind en zon in Rijnenburg en Reijerscop volgens de berekeningen van Ecorys. Hieruit blijkt dat de energieproductie van wind in het visie en uitnodigingskader binnen de door ons berekende bandbreedte valt. Ook de energieproductie van zon valt binnen de bandbreedte van Ecorys. De bandbreedte van zonne-energieproductie is ruim. Dat komt omdat de dichtheid van zonnepanelen (MWp/ha) flink van elkaar kan verschillen per project. Wanneer we kijken naar de groene kolom in Tabel 1 zien we dat in het visiedocument een dichtheid van ongeveer 0,7 MWp/ha wordt gehanteerd. Deze keuze voor de dichtheid kan verklaard worden door de functie van het energielandschap; naast het produceren van energie moet er ruimte toegekend worden aan landschappelijke maatregelen.

De dichtheid van de zonnevelden is niet consequent doorgevoerd in de scenario's, zoals te zien in de groene kolom van Tabel 1. De scenario's De Kreek en De Ring hanteren een afwijkende dichtheid (0,67 t.o.v. 0,72 MWp/Ha). Er is geen rekening gehouden met dit verschil bij de berekening van de energieproductie en het gebruik van het aantal huishoudens in het visie en uitnodigingskader. Indien bij de scenario's De Kreek en De Ring wel met een dichtheid van 0,72 MWp/Ha zou worden gerekend vallen de resultaten wel binnen de berekende bandbreedtes van Ecorys (Tabel 2).

Wat mogelijk opvalt is dat de energie die met een MW aan windvermogen kan worden opgewekt groter is dan de energie van een MW aan zonnepanelen. Dit verschil kan verklaard worden door het aantal vollasturen. Wind heeft aanzienlijk meer vollasturen dan zon, omdat de wind meer uren per jaar waait (zowel dag en nacht) in tegenstelling tot de zon die enkel overdag schijnt.

In Tabel 2 is tevens aangegeven hoe de totale opgewekte energie overeenkomt met de vraag naar energie door huishoudens. Ecorys gebruikt de meest recente data van het CBS om deze berekening te maken. Een gemiddeld huishouden in Nederland gebruikt 2.860 kWh/jaar aan elektriciteit (het gebruik van Utrechtse huishoudens zit daar iets onder)[6]. Het aantal huishoudens, zoals weergegeven in het visie- en uitnodigingskader, ligt aan de onderkant van de bandbreedte van Ecorys. Dit verschil kan mogelijk verklaard worden doordat in het visiedocument oudere verbruiksdata wordt gebruikt (een waarde van ca. 3.300 kWh/jaar aan elektriciteit per huishouden).

[6] Energieverbruik particuliere woningen, CBS 2019.

Tabel 2 Energiegegevens volgens inschatting Ecorys

Uitwerking	Eprod. Wind-laag (GWh/jaar)	Eprod. Wind-hoog (GWh/jaar)	Eprod. Zon-laag (GWh/jaar)	Eprod. Zon-hoog (GWh/jaar)	Aantal huishouden-laag (#)	Aantal huishouden-hoog (#)
Energie Voorop	152	182	130	281	98.544	161.811
Zon Voorop	0	0	130	281	45.341	98.238
De Ring	76	91	120	259	68.455	122.468
De kreek	76	91	120	259	68.455	122.468
Nieuw Rijnenburg	51	61	80	173	45.636	81.645
Poldergroep	26	40	76	164	35.470	71.343

Grijs= waarden in visie en uitnodigingskader liggen binnen inschatting bandbreedte Ecorys

Groen= waarden in visie en uitnodigingskader liggen buiten inschatting bandbreedte Ecorys (zie Tabel 1)

Doorrekening van de business case

Ecorys heeft in opdracht van de gemeente ook de business case doorgerekend voor het energielandschap. Hierin zijn niet alleen de zes scenario's doorgerekend, maar ook de voorbeelduitwerking van het conceptvoorstel. In de doorrekening voor de scenario's De Ring en De Kreek is in de business case gerekend met de aangepast dichtheid voor zonnevelden (0,72 MWp/Ha).

Op basis van het conceptvoorstel voor de visie en het uitnodigingskader op hoofdlijnen heeft de gemeente drie voorbeelduitwerkingen gemaakt voor het energielandschap. Deze zijn niet goed vergelijkbaar met de scenario's, omdat verschillende uitgangspunten zijn gehanteerd. De energieproductie van de scenario's zijn gebaseerd op de maximaal te produceren hoeveelheid energie binnen de zoekgebieden. In de voorbeelduitwerkingen voor het conceptvoorstel is de hoeveelheid energie gebaseerd op de ingetekende hoeveelheid zonnepanelen (de energieproductie is dus niet per se gemaximaliseerd).

In de voorbeelduitwerkingen van het conceptvoortstel zijn op verzoek van de gemeente dezelfde aannames gedaan voor de hoeveelheid geproduceerde energie per windmolen en per ha zon:

- 0,68 GWh/jaar per ha zon (0,72 MWp/ha * 950 vollasturen)
- 15 GWh/jaar per grote windmolen
- 11 GWh/jaar per kleine windmolen

Deze aannames passen binnen de bandbreedtes die hierboven genoemd zijn. De resultaten van de Business case analyse zijn te vinden het in rapport: 'Business case Rijnenburg en Reijerscop'.

Business case Rijnenburg en Reijerscop

Rotterdam, 16 december 2019

Inleiding

De polders Rijnenburg en Reijerscop zijn geïdentificeerd als een van de weinige geschikte gebieden in de stad Utrecht om grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie mogelijk te maken. Tegelijkertijd is dit gebied in beeld om in de toekomst invulling te geven aan de grote woningbouwbehoefte in Utrecht en omgeving. De gemeente Utrecht heeft besloten om de polders voor een minimale periode van 15 jaar beschikbaar te stellen voor energieopwekking. Daarna moet de gebruiksfunctie 'grootschalige energieproductie' mogelijk plaatsmaken voor andere gebruiksfuncties, zoals wonen, werken, natuur, sport en/of recreatie. In een gezamenlijk proces met bewoners, initiatiefnemers, grondeigenaren en belangenorganisaties probeert de Gemeente Utrecht invulling te geven aan het energielandschap.

Onze opdracht

Het doel van de opdracht is om op basis van gevalideerde aannames en uitgangspunten te komen tot een heldere analyse van de business case voor energieproductie, landschapsontwikkeling en het participatiemodel. Om deze analyse uit te voeren wordt gebruik gemaakt van een model. In het model kunnen verschillende beleids- en toekomstparameters gewijzigd worden. Hiermee kan geanalyseerd worden wat de impact is (sensitiviteit) van beleidsmaatregelen en toekomstige ontwikkelingen op de financiële prestaties van het energielandschap.

Doel en status business case

Het model kan gebruikt worden in de volgende situaties:

- Als communicatiemiddel met stakeholders bij het ontwerp van het energielandschap.
- Als visualisatie van de causaliteit tussen beleidskeuzes en haar impact op de business case.
- Voor het doorrekenen van de gevoeligheid van de bepaalde beleidskeuzes ten aanzien van de (financiële) haalbaarheid van de energielandschapsontwerpen.

Zoals ieder model heeft ook dit model beperkingen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het volgende:

- Er zitten onzekerheden in de business case. Kosten kunnen zich in de praktijk anders ontwikkelen dan aangenomen in het model. Om dit te ondervangen en te duiden wordt er voor een aantal belangrijke parameters een bandbreedte weergegeven van aannemelijke waarden op het dashboard.
- Het model is niet ontwikkeld om als basis te dienen voor een investeringsbeslissing of voor een financieringsaanvraag. Het model maakt gebruik van aannames over referentieinstallaties van PBL en presenteert dus geen projectspecifieke business case. Zodoende kan het model voor dit doeleinde dan ook niet direct worden gebruikt. Wel kan het model een goede basis bieden voor nader onderzoek voor dit doeleinde.

Leeswijzer

Deze rapportage bevat een beknopte toelichting van de *gehanteerde aannames* bij het opstellen van het business case model, de *resultaten* van het ‘basisscenario’ dat in het model is opgenomen inclusief een omschrijving van de sensitiviteit van de belangrijkste variabelen, en een *beschrijving* van de verschillende onderdelen waaruit het model bestaat. Dit laatste onderdeel kan dienen als handleiding voor gebruikers.

Aannames model

Om inzicht te krijgen in de business case voor het energielandschap van Rijnenburg en Reijerscop wordt een model gebruikt. Een model kan helpen om inzicht te krijgen in de werking van complexe mechanismen in de realiteit. Tijdens het modelleerproces, waarbij deze complexe mechanismen worden omgezet naar een modellogica, worden verschillende aannames gemaakt. In dit hoofdstuk lichten wij toe wat de basis is voor de in de business case gehanteerde aannames. Deze aannames dienen in overweging genomen te worden bij de interpretatie van de modelresultaten.

Aannames opbrengsten en kosten

De investeringskosten, operationele kosten en opbrengsten voor de productie van energie middels zonnepanelen en windturbines zijn gebaseerd op de data van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

PBL heeft voor 2020 een conceptadvies gepubliceerd voor de hoogte van de basisbedragen van de SDE++ subsidie.[1] Bij de berekening van deze basisbedragen worden referentieinstallaties voor zonne-energie en windenergie gebruikt. PBL heeft de kostencomponenten voor deze referentieinstallaties geschat op basis van landelijke data. Aan de hand van deze kosten wordt de hoogte van de SDE++ subsidie (opbrengsten) benaderd.

Opbrengsten

De totale opbrengsten per jaar hangen af van met name drie factoren: **(1)** het aantal beschikbare vollasturen[2] in het gebied, **(2)** de hoogte van de SDE++ bijdrage , **(3)** de marktprijs en opbrengsten uit Garanties van Oorsprong (GvO, certificaten voor duurzaam opgewekte elektriciteit).

Op basis van de input van initiatiefnemers zijn wij uitgegaan van 3.370 *vollasturen* voor windenergie (windmolens zonder hoogtebeperking). Voor zon wordt 950 uren gebruikt (dit is de aanname die PBL gebruikt). Dit komt overeen met het aantal vollasturen voor een gemiddelde zuid-opstelling van zonnepanelen. Een wind- of zonstudie op locatie kan andere inzichten opleveren over het aantal vollasturen, de turbine- of paneelkeuze beïnvloedt het aantal vollasturen ook. Gezien de variabele aard van duurzame energiebronnen (de variatie in wind- en zonuren per jaar) kan het aantal vollasturen bovendien in de praktijk afwijken.

De vergoeding voor opgewekte elektriciteit is gebaseerd op het *conceptadvies voor de SDE++ 2020*. PBL stelt het genoemde advies op door middel van een doelberekening waarbij zij

[1] PBL (2019). Conceptadvies SDE ++ 2020; https://www.pbl.nl/sde.

[2] Het begrip ‘vollasturen’ is een indicator waarmee wordt aangeduid hoeveel uren per jaar de desbetreffende energiebron op vol vermogen energie kan produceren.

toerekenen naar een projectsubsidie die het mogelijk maakt voor duurzame energie ontwikkelaars om een 'redelijk rendement te bereiken'. De SDE++ subsidie ontwikkelt zich aan de hand van de toekomstige kostenvermindering voor de realisatie en exploitatie van duurzame energie. Het jaar waarop de subsidieaanvraag wordt gedaan heeft daarmee effect op het subsidiebedrag. In het model gaan we ervan uit dat het project in 2020 van start gaat, waarbij het SDE-basisbedrag gelijk is aan het betreffende conceptadvies.

In het conceptadvies van de SDE++ van 7 mei 2019 blijft de hoogte van de SDE++ subsidie gelijk over een tijdshorizon van 15 jaar. Het beschikbare budget voor de subsidie is niet onuitputtend. In de SDE++ systematiek is het zo dat de goedkoopste energiepark als eerste gebruik kan maken van het beschikbare budget. Dit betekent dat duurdere energieparken mogelijk geen aanspraak kunnen maken op de subsidie. Na de SDE++ subsidieperiode van 15 jaar worden de opbrengsten voor de energieproductie primair bepaald door de *marktprijs* en *GvO's*.[3] Voor de ontwikkeling van de toekomstige marktprijs over de jaren gebruiken we de Nationale Energie verkenning (NEV).[4] Aangezien de NEV een prognose geeft van de marktprijs tot en met het jaar 2039, wordt in het model voor de periode 2040 t/m 2050 eenzelfde marktprijs verondersteld als in het jaar 2039. De handel voor GvO's gaat via bilaterale contracten, waardoor de prijsvorming voor derden niet transparant is. In het model kan de gebruiker zelf variëren met GvO prijzen om het effect daarvan te ondervinden. Standaard is deze in het model op €0/MWh gezet omdat het PBL bij haar benadering van het SDE++ basisbedrag ook rekent zonder GvO vergoedingen.

Kosten

De kosten gemoeid met het realiseren van een energielandschap kan men onderverdelen in de volgende categorieën: **(1)** investeringskosten en operationele kosten van installaties, **(2)** kosten voor grondgebruik, **(3)** kosten voor onroerendezaakbelasting en **(4)** het realiseren van een netaansluiting. In deze sectie worden bovengenoemde kostencategorieën achtereenvolgens besproken waarbij aandacht wordt besteed aan het feit dat deze kosten in meer of mindere mate afhankelijk zijn van locatiespecifieke kenmerken.

Investeringskosten en (reguliere) operationele kosten zijn gebaseerd op inschattingen van PBL. Vooral investeringskosten zijn in de praktijk afhankelijk van marktomstandigheden. Investeringsbedragen kunnen bijvoorbeeld hoger of lager zijn wanneer de gekozen installatie in Rijnenburg en Reijerscop substantieel afwijkt van de referentie-installatie waarop PBL zich heeft gebaseerd. Dit kan

[3] In het model is aangenomen dat er voor nieuwe SDE-beschikkingen een correctie plaats vindt voor inkomsten uit GvO's door de GvO-prijs te verwerken in het correctiebedrag. Als dat niet wordt gedaan dan vormen GvO's een aanvullende bron van inkomsten en zijn rendementen hoger.

[4] ECN (2017). Nationale Energieverkenning 2017.

bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de gemeente Utrecht in haar uitnodigingskader additionele eisen stelt aan de windmolens of zonnepanelen die elders niet gelden. Voorbeelden voor windmolens zijn de mogelijke eisen rondom bijvoorbeeld geluidsoverlast of slagschaduw. Voorbeelden voor zonnepanelen zijn de inpassing-, beheer- en ontwikkelkosten ten behoeve van de ontwikkeling van natuurwaarden.

De *kosten voor grondgebruik*, de *onroerendezaakbelasting* en de *netaansluiting* zijn locatiespecifiek.[5] PBL gaat in de berekening van de SDE++ subsidie voor windenergie ervan uit dat de grondkosten €2,6/MWh zijn en dat de onroerendezaakbelasting 0,4% van de WOZ-waarde is (gemiddelde Nederland). Voor de grondkosten van zonne-energie rekent PBL zonder grondvergoedingen, omdat het rijk de inzet van agrarische gronden niet te veel wilt stimuleren. In de praktijk wordt wel degelijk grondvergoedingen betaald. In het model wordt gerekend met een grondvergoeding voor zon van €1.592/Ha[6]. Deze waarden kunnen echter afwijken per locatie. Zo zijn grondkosten bijvoorbeeld afhankelijk van de alternatieve functies van de grond op de betreffende locatie. In het ontwikkelde model zijn de grondkosten en onroerendezaakbelasting door de gebruiker aan te passen. Op deze wijze kan de gebruiker zelf een locatie-specifieke inschatting opnemen voor de genoemde kosten.

In het model kan ‘cable-pooling’ worden toegepast waarbij wind en zon gebruik maken van dezelfde aansluiting om kosten te beheersen. Hierdoor kunnen er tijdelijk tekorten aan capaciteit ontstaan tijdens de piekmomenten in de energieproductie. In het model gaan we ervan uit dat een tekort van 10% aan netvermogen, ten opzichte van het opgestelde piekvermogen, resulteert in 0,5%[7] opbrengsten verliezen voor de productie-eenheden (gebaseerd op het jaarlijks gemiddelde).

Voor de kosten van de *netaansluiting* maken we in het model gebruik van inschattingen van netbeheerder Stedin om de kosteninschattingen locatiespecifiek te maken voor de situatie in Rijnenburg en Reijerscop.[8] In het model worden de netkosten tussen de initiatiefnemers van zon en wind verdeeld aan de hand van het geïnstalleerde productievermogen.

5 De investeringsbedragen en operationele kosten zoals PBL die gebruikt zijn gecorrigeerd zodat ze niet de kosten van grondverbruik, netaansluiting en onroerendezaakbelasting bevatten. Kosten voor grondverbruik, netaansluiting en onroerendezaakbelasting zijn als aparte kostenposten gemodelleerd.

6 RVO (2019). Regionormen en veranderpercentages voor los land 2018 en 2019; aanname 2 maal pachtprijs landbouwgrond in Hollands Utrechts Weidegebied.

7 Inschatting op basis van gesprekken van de gemeente Utrecht met initiatiefnemers.

8 Interview Stedin-Ecorys tbv de netwerkaansluiting mogelijkheden voor Rijnenburg-Reijerscop. Voor en 10kV-aansluiting publiceert Stedin tarieven. Tarieven voor een 50kV-aansluiting zijn gebaseerd op maatwerk.

Uitgelicht: Het beheersen van de kosten voor de netaansluiting

Netwerkaansluitingen vergen kostbare investeringen voor zowel de energieproducent (die vaste aansluittarieven dient te betalen) als de netbeheerder (die dient te investeren in de aansluitingen en deze te beheren). Om deze kosten te beheersen kan men gebruik maken van 'peak shaving'. 'Peak shaving' houdt in dat een deel van de energieproductie capaciteit wordt afgeschakeld om te voorkomen dat de capaciteit wordt overschreden. Hierdoor kan men een kleinere netwerkaansluiting gebruiken en daarmee kosten besparen op de netwerkaansluiting.

Om vergelijkbare redenen wordt voor zonnevelden en windmolens vaak gebruik gemaakt van een enkele aansluiting in plaats van de gebruikelijke dubbele aansluiting. Dat kan leiden tot productieverlies bij incidenten en bij onderhoud door gebrek aan een 2e (reserve)verbinding. In het model wordt uitgegaan van enkele aansluitingen.

In het model gaan we ervan uit dat een tekort van 10% aan netwerkvermogen resulteert in 0,5% opbrengsten verliezen voor de productie-eenheden (gebaseerd op het jaarlijks gemiddelde). Deze beperkte verliezen zijn een logisch gevolg van de variabele aard van duurzame energiebronnen. De duur van de momenten waarop het volledige vermogen van zowel zonne- als windenergie productie-eenheden tegelijkertijd volledig worden benut is beperkt.

Peak shave en cable-pooling verliezen zijn geschat op basis van gesprekken van de gemeente Utrecht met initiatiefnemers. Door Ecorys is geen nader onderzoek gedaan naar de verwachte hoogte van verliezen.

Algemene aannames

Disconteringsvoet

Het model berekent de contante kasstromen voor het energielandschap. De discontovoet is gebaseerd op de WACC (Weighted Average Cost of Capital, de gewogen gemiddelde kosten voor de inbreng van eigen vermogen en leningen). De WACC representeert daarmee de kosten die gepaard gaan met het benodigde kapitaal voor de investering. In het model wordt gebruik gemaakt van dezelfde WACC als PBL hanteert voor de berekening van de SDE++ (4,5% voor windenergie en 3,9% voor zonne-energie).

Achter de hoogte van de WACC liggen een aantal veronderstellingen: de hoogte van de rendementseis van investeerders op eigen vermogen, de hoogte van de rendementseis op het vreemde vermogen en de verhouding van het eigen vermogen en vreemde vermogen. Het kan zijn dat één van deze veronderstellingen in de praktijk afwijkt van de aannamen die PBL hanteert. Daarom is in het model een bandbreedte opgegeven.

De internal rate of return presenteert het netto rendement van het project als percentage over de gemaakte investering. Als de internal rate of return van het project hoger is dan de WACC dan is het in principe een rendabele investering. Echter, dit betekent niet dat voor elke rendabele investering ook een

initiatiefnemer zal zijn. De hoogte van de netto contante waarde van een project (ofwel het bedrag dat aan het einde van het project is verdiend) heeft ook impact op de aantrekkelijkheid van een project.

Looptijd/economische levensduur

PBL rekent in haar inschattingen voor de hoogte van de basisbedragen voor projectsubsidies met een looptijd van 15 jaar voor subsidies en een economische levensduur van het project van 20 jaar. De levensduur kan in het model langer of korter worden ingesteld, overeenkomstig met de plannen die de gemeente heeft voor Rijnenburg en Reijerscop. Het veranderen van deze waarde heeft uiteraard impact op de business case van het energielandschap.

Kosten landschappelijke maatregelen

De investeringskosten en operationele kosten voor de meeste landschappelijk maatregelen zijn gebaseerd op de data van Urban Reality[9]. De kostencomponenten zijn geschat op basis van verschillende voorbeelden uit de praktijk. Deze praktijkvoorbeelden bieden de basis voor de civieltechnische kengetallen die wij gebruiken in het model. Deze kengetallen zijn vervolgens aangepast aan het huidige prijspeil.

De kosten voor de landschappelijk maatregel 'Weidevogelvriendelijke agrarisch beheer' is gebaseerd op data van BIJ12[10]. Zij hebben deze kosten geschat op basis van de normen (normenboek Natuur, Bos en Landschap) en ervaringen met terreinbeheerorganisaties (waaronder provincies en Staatsbosbeheer).

In het model is het mogelijk om de kosten van landschappelijke maatregelen te variëren. Op deze manier kan men onzekerheid in de kostengetallen ondervangen alsook omgaan met de locatie specificiteit van de kosten van landschappelijke maatregelen.

9 Urban Reality (2014). Prijzenboek 2014.

10 BIJ12 (2018). Standaardkostprijs directe werkzaamheden Terreinbeheer voor gezamelijke tereinbeherende organisaties.

Resultaten

Dit hoofdstuk presenteert de business case resultaten die het model kan berekenen. De resultaten worden berekend aan de hand van de waarden van vele verschillende parameters. Deze parameters zijn zelf in te vullen door de gebruiker. Hierdoor kan de gebruiker zelf bepaalde keuzes of onzekere bandbreedtes doorrekenen. In dit hoofdstuk kijken we tevens naar de gevoeligheid van deze parameters. Door de gevoeligheid van deze parameters te verkennen kunnen we achterhalen welke keuzes en onzekerheden een belangrijke impact kunnen hebben op de resultaten. Ten slotte bereken we de business case door van zes scenario's, de voorbeelduitwerking en het definitieve voorstel die verschillende beoogde uitwerkingen van het energielandschap representeren.

Uitgangspunten basisscenario business case

De resultaten in dit hoofdstuk worden gepresenteerd aan de hand van een basisscenario. Het basisscenario representeert een *best estimate* inschatting van een (haalbaar) ontwerp van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. De basis voor deze inschatting is 'voorbeelduitwerking 1 van het conceptvoorstel voor de Visie- en uitnodigingskader'. Het gaat hierbij om zowel de inpassing en eigenschappen van energieproductie-eenheden (inclusief bijbehorende vermogens) als de financiële- en economische uitgangspunten (bijv. inflatieontwikkelingen en vergoedingen).

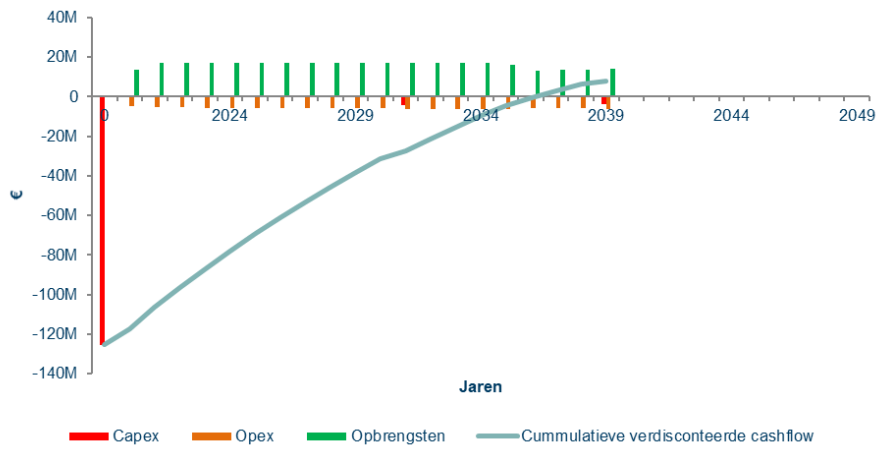
Nota bene: Bij het openen van het model worden de 'default settings' (en daarmee dus het basisscenario) ingeladen. Deze waarden zijn tevens weergegeven in de cockpit van het model in kolom E. De gebruiker kan de parameterwaarden herstellen naar het basisscenario door op de knop 'Default Settings' te klikken.

Resultaten basisscenario business case

Figuur 1 laat de resultaten zien voor de gehele business case van het energielandschap onder het basisscenario. Met een projectlevensduur van 20 jaar wordt een netto contante waarde van €8.390.605 behaald. De project internal rate of return is 5,0%. De LCOE (levelized costs of energy[11]; de verdisconteerde kosten per geproduceerde eenheid energie) is €57,61 per MWh.

[11] De LCOE is een maat om enkel de kosten ten opzicht van de energieproductie uit te drukken. De baten (of subsidies) worden niet meegenomen in deze eenheid. Het geeft geen inzicht in de winstgevendheid.

Figuur 1 Resultaten basisscenario business case

Belangrijkste onzekerheden

Er zijn verschillende onzekerheden die impact hebben op de resultaten. De belangrijkste onzekere parameters worden hieronder beschreven. Deze parameters zijn onzeker omdat ze **(1)** moeilijk te voorspellen zijn over de loopduur van het project en **(2)** buiten de invloedzone van de gebruiker liggen. Ze zijn belangrijk omdat ze een relatief grote impact hebben op het business case resultaat. De gevoeligheid van de onzekere parameters wordt doorgerekend in vergelijking met het basis scenario als referentie. Tabel 1 laat een overzicht zien van de gevoeligheidsanalyses en de effecten op respectievelijk de business case van het gehele energielandschap, van zonne-energie en van windenergie. Indien de getallen rood zijn betekent dit dat er geen positieve business case behaald wordt voor de betreffende productievorm.

- **Investeringskosten:** De gemeente Utrecht stelt verschillende omgevingseisen aan het energielandschap (bijv. beperking geluidshinder). Om aan deze eisen te voldoen zijn specifieke installaties nodig. Deze specifieke installatie hebben mogelijk investeringskosten die afwijken van de gehanteerde ‘referentie-installatie’ van PBL in het model. De eisen, zoals opgenomen in het Uitnodigingskader zullen naar verwachting van de gemeente Utrecht niet sterk afwijken van de eisen voor een ‘gemiddeld wind- of zonnepark waardoor het effect op de investeringskosten naar verwachting beperkt is.

  Illustratie 1: Een 5% stijging in de investeringskosten van zon- en windinstallaties (zon op land: van 0,62 mln€/MWp naar 0,651 mln€/MWp; wind hoog: van 1,08 mln€/MW naar 1,134 mln€/MW) resulteert in een daling van de netto contante waarde van €5.536.975 (van €8.390.605 naar €2.853.631) voor het energielandschap. De internal rate of return daalt hierbij met 0,6 procentpunt (van 5,0% naar 4,4%). De LCOE neemt toe met 1,54 €/MWh.

- **Grondvergoedingen:** De hoogte van de grondvergoedingen wordt bepaald door overleg tussen de grondeigenaren en de energieontwikkelaars. De grondvergoedingen zullen ook afhankelijk zijn van de alternatieve mogelijkheden voor benutting van de grond en het belang dat grondeigenaren hebben bij energieproductie. In het uitnodigingskaders zijn geen voorwaarden opgenomen voor de grondvergoedingen voor zon en wind. Voornamelijk de grondvergoedingen voor zonnevelden hebben relatief veel invloed op de business case. Voor windmolens is dat minder het geval omdat windmolens minder grond nodig hebben.

  Illustratie 1: Wanneer de grondvergoedingen voor zon toenemen met ongeveer 150% (van 1.594 €/Ha naar 4.000 €/Ha) daalt de netto contante waarde met €4.544.970 (van €8.390.605 naar €3.845.635) voor het energielandschap. De internal rate of return daalt met 0,5 procentpunt (van 5,0% naar 4,5%). De LCOE neemt toe met 1,26 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 58,87 €/MWh).

  Illustratie 2: Wanneer de grondvergoedingen voor zon toenemen met ongeveer 400% (van 1.594 €/Ha naar 8.000 €/Ha) daalt de netto contante waarde met €12.101.031 (van €8.390.605 naar -€3.710.426) voor het energielandschap. De internal rate of return daalt met 1,2 procentpunt (van 5,0% naar 3,8%). De LCOE neemt toe met 3,37 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 60,97 €/MWh). De IRR is lager dan de WACC wat betekent dat er geen positieve business case wordt behaald voor het energielandschap.

  Illustratie 3: Wanneer de grondvergoedingen voor wind toenemen met ongeveer 100% (van 2,08 €/MWh naar 4,16 €/MWh) daalt de netto contante waarde met €4.369.609 (van €8.390.605 naar €4.020.996) voor het energielandschap. De internal rate of return daalt met 0,4 procentpunt (van 5,0% naar 4,6%). De LCOE neemt toe met 1,22 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 58,82 €/MWh).

- **Vollasturen Zon en Wind:** Het aantal vollasturen aan energie dat zonnepanelen en windturbines kunnen opwekken is afhankelijk van de natuurlijke variabiliteit, het type windmolen of zonnepaneel en de opstelling.

  Illustratie 1: Een toename van 10% in het aantal vollasturen van zon (van 950 uur/jaar naar 1.045 uur/jaar) resulteert in een stijging van de netto contante waarde van €8.057.124 (van €8.390.605 naar €16.447.729). De internal rate of return stijgt met 0,7 procentpunt (van 5,0% naar 5,7%). De LCOE daalt met 1,56 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 56,05 €/MWh).

Illustratie 2: Een daling van 10% in het aantal vollasturen van zon (van 950 uur/jaar naar 855 uur/jaar; zoals een west-oost opstelling) resulteert in een daling van de netto contante waarde van €8.057.124 (van €8.390.605 naar €333.481). De internal rate of return daalt met 0,8 procentpunt (van 5,0% naar 4,2%). De LCOE neemt toe met 1,68 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 59,26 €/MWh).

Illustratie 3: Een toename van 5% in het aantal vollasturen van wind (van 3.370 uur/jaar naar 3.538,5 uur/jaar voor hoge windmolens) resulteert in een stijging van de netto contante waarde van €3.220.895 (van €8.390.605 naar €11.611.500) voor het energielandschap. De internal rate of return stijgt met 0,3 procentpunt (van 5,0% naar 5,3%). De LCOE daalt met 1,06 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 56,55 €/MWh).

- **Disconteringsvoet:** De hoogte van de disconteringsvoet hangt af van de kosten van de inbreng van eigen vermogen (de rendementseis van de investeerders van het energielandschap) en vreemd vermogen (rente leningen). De exacte waarde van de disconteringsvoet is onzeker en heeft relatief veel impact op de resultaten.

  In het uitnodigingskader is de voorwaarde opgenomen dat minimaal 50% van het energielandschap lokaal bezit wordt. Met de lokale eigenaren kunnen afspraken gemaakt worden over een vergoeding voor hun investeringen. Op deze manier kunnen bewoners in en om het gebied invloed uitoefenen op de business case voor de energieproductie.

  Illustratie 1: Een toename in de disconteringsvoet van 0,5 procentpunt (van 4,2% naar 4,7%; toename van 0,5 procentpunt voor de WACC van zon en wind) resulteert in een daling van de netto contante waarde van €5.329.568 (van €8.390.605 naar €3.061.037) voor het energielandschap. De LCOE neemt toe met 1,48 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 59,09 €/MWh).

  Illustratie 2: Een daling in de disconteringsvoet van 0,5 procentpunt (van 4,2% naar 3,7%; daling van 0,5 procentpunt voor de WACC van zon en wind) resulteert in een stijging van de netto contante waarde van €5.668.342 (van €8.390.605 naar €14.058.947) voor het energielandschap. De LCOE daalt met 1,45 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 56,15 €/MWh).

Beïnvloedingsmogelijkheden gemeente Utrecht

Op de hiervoor benoemde parameters heeft de gemeente beperkte invloed. Op een aantal andere parameters wordt door de gemeente met het uitnodigingskader wel significante invloed uitgeoefend. Enkele belangrijke beïnvloedbare parameters worden hier toegelicht:

- **Omgevingsfonds:** De gemeente Utrecht kan tijdens de onderhandelingen met initiatiefnemers sturen op de hoogte van het omgevingsfonds. In het uitnodigingskader wordt uitgegaan van een waarde van 0,50 €/MWh[12].

  Illustratie: Wanneer we het omgevingsfonds schrappen (0 €/MWh) resulteert dat in een stijging van €1.050.387 van de netto contante waarde (van €8.390.605 naar €9.440.992) voor het energielandschap. De internal rate of return stijgt met 0,1 procentpunt (van 5,0% naar 5,1%). De LCOE daalt met 0,29 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 57,31 €/MWh).

- **Projectlevensduur:** Het Rijk heeft besloten om het basisbedrag voor de SDE-subsidie vanaf 2019 te berekenen van een levensduur van 20 jaar. De gemeente kan echter ervoor kiezen om de grond bij Rijnenburg en Reijerscop voor een kortere tijd te gebruiken voor energieproductie ten behoeve van andere gebruiksfuncties.

  Illustratie: Een projectlevensduur van 15 jaar ten opzichte van 20 jaar resulteert in een daling van €13.801.840 van de netto contante waarde (van €8.390.605 naar -€5.411.235) voor het energielandschap. De internal rate of return daalt met 1,5 procentpunt (van 5,0% naar 3,5%). De LCOE neemt toe met 6,39 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 64,00 €/MWh). We zien hier een negatieve netto contante waarde en een internal rate of return kleiner dan de WACC. Dit betekent dat in deze situatie geen positieve business case kan worden behaald.

Inrichting energieproductie-eenheden: De gemeente Utrecht heeft ook invloed op de specifieke inrichting van de energieproductie-eenheden. Zoals eerder benoemd kan de gemeente ervoor kiezen om bepaalde milieueisen te stellen. Een gevolg hiervan zou kunnen zijn dat er bijvoorbeeld ‘lage’ windturbines worden geplaatst in plaats van de reguliere ‘hoge’ windturbines. Ook kan er gekozen worden om de dichtheid van de zonnepanelen te verlagen ten behoeve van ecologische zones.

Illustratie 1: Wanneer we de 11 ‘hoge windmolens’ uit het basisscenario vervangen voor de 11 ‘lage windmolens’ daalt de netto contante waarde met €11.376.503 (van €8.390.605 naar €-2.985.898) voor het energielandschap. De interne rentevoet daalt met 1,2 procentpunt (van 5,0 % naar 3,8 %). De LCOE neemt toe met 6,33 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 63,94 €/MWh). We zien hier een negatieve netto contante waarde en een internal rate of return kleiner dan de WACC. Dit betekent dat in deze situatie geen positieve business case kan worden behaald. In het uitnodigingskader

[12] Uitnodigingskader energielandschap Rijnenburg Reijerscop, gemeente Utrecht 2019

worden geen beperkingen opgelegd aan de omvang van de windmolens. De business case voor ‘lage windmolens’ is slechter dan voor ‘hoge windmolens’ wat wordt veroorzaakt door de lagere energieproductie van de ‘lage windmolens’.

Illustratie 2: Wanneer we het oppervlak voor zonnepanelen uit het basisscenario verhogen met 5% stijgt de netto contante waarde met €218.984 (van €8.390.605 naar €8.609.589) voor het energielandschap. De interne rentevoet blijft gelijk (5,0%). De LCOE neemt toe met 0,25 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 57,81 €/MWh).

Uitgelicht: Dichtheid van zonnepanelen
In het uitnodigingskader zijn concrete eisen opgenomen voor het behoud van sloten en het inrichten van ecologische zones. Dit leidt tot "snijverlies" in het te benutten grondoppervlak. Het behoud van sloten leidt tot een snijverlies van 22%. Inclusief de ruimte om een ecologische zones wordt het snijverlies in totaal 32%. In het zoekgebied van Rijnenburg en Reijerscop zou een dichtheid van ongeveer 1,056 MWp /Ha mogelijk kunnen zijn. Rekening houdend met de 32% snijverlies resulteert de effectieve dichtheid in 0,72 MWp/Ha. 0,72 MWp/Ha vormt in het model de default waarden en wordt ook gebruikt in de uitwerking van de scenario's.

Illustratie 3: Wanneer we de dichtheid van zonnepanelen uit het basisscenario verhogen naar de initiële 1,056[13] MWp/Ha en het oppervlak verlagen naar 100 Ha (gelijk blijvende productie, er is immer minder land nodig om de default productie hoeveelheid te behalen) stijgt de netto contante waarde met €919.131 (van €8.390.605 naar €9.309.736) voor het energielandschap. De interne rentevoet stijgt met 0,1 procentpunt (van 5,0% naar 5,1%). De LCOE daalt met 0,37 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 57,23 €/MWh). Bij hogere grondprijzen neemt het effect van de snijverliezen sterk toe.

- **Inrichting netwerkaansluiting:** In het uitnodigingskader stuurt de gemeente op de realisatie van de energieproductie in de buurt van het aansluitpunt. De lengte van de aansluiting zal hierdoor niet groter zijn dan 1 km. Als energieproductie binnen de zoekgebieden niet in samenhang wordt gerealiseerd, kan de afstand voor individuele initiatieven groter zijn. Voor het scenario de Nederlandse Plas is de afstand van de energieproductie tot het transformatorstation 3 km. Dit heeft effect op de benodigde lengte van de kabels naar de netwerkaansluitingen.

13 Volgend uit gesprekken met de gemeente Utrecht

Illustratie: Wanneer we de lengte van de kabels uit het basisscenario (1km) vervangen voor een lengte met 3km daalt de netto contante waarde met €2.000.000 (van €8.390.605 naar €6.390.605) voor het energielandschap. De interne rentevoet daalt met 0,2 procentpunt (van 5,0% naar 4,8%). De LCOE neemt toe met 0,56 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 58,16 €/MWh).

- **Inrichting landschappelijke maatregelen:** De gemeente Utrecht heeft ten slotte de mogelijkheid om te sturen op de investeringen van landschappelijke maatregelen. Landschappelijke maatregelen kunnen ertoe leiden dat het gebied milieuvriendelijker wordt. Ook kunnen de maatregelen de aantrekkelijkheid van het gebied voor bezoekers vergroten. Deze investeringen worden in het model toegerekend aan de energieproducenten wat uiteindelijk impact heeft op de business cases.

  Illustratie 1: Wanneer we de omvang van de aanleg van nieuwe fietsroutes uit het basisscenario (2km) verlagen naar 0km neemt de netto contante waarde toe met €1.255.916 (van €8.390.605 naar €9.646.521) voor het energielandschap. De interne rentevoet stijgt met 0,1 procentpunt (van 5,0% naar 5,1%). De LCOE daalt met 0,35 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 57,26 €/MWh).

Illustratie 2: Wanneer we de omvang van de aanleg van nieuwe fietsroutes uit het basisscenario (2km) verhogen naar 4,4km daalt de netto contante waarde met €1.507.099 (van €8.390.605 naar €9.883.507) voor het energielandschap. De interne rentevoet daalt met 0,2 procentpunt (van 5,0% naar 4,8%). De LCOE stijgt met 0,42 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 58,03 €/MWh).

Illustratie 3: Wanneer we de omvang van de natuurvriendelijke oevers en rietkragen uit het basisscenario (4km) verlagen naar 0km stijgt de netto contante waarde met €1.022.624 (van €8.390.605 naar €9.443.230) voor het energielandschap. De interne rentevoet stijgt met 0,1 procentpunt (van 5,0% naar 5,1%). De LCOE daalt met 0,28 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 57,32 €/MWh).

Illustratie 4: Wanneer we de omvang van de natuurvriendelijke oevers en rietkragen uit het basisscenario (4km) vergroten naar 20km daalt de netto contante waarde met €4.090.497 (van €8.390.605 naar €4.300.108) voor het energielandschap. De interne rentevoet daalt met 0,4 procentpunt (van 5,0% naar 4,6%). De LCOE stijgt met 1,14 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 58,74 €/MWh).

Illustratie 5: Wanneer we de omvang van de weidevogelvriendelijke agrarisch beheer uit het basisscenario (25Ha) verlagen naar 0Ha stijgt de netto contante waarde met €272.840 (van €8.390.605 naar €8.663.446) voor het energielandschap. De interne rentevoet blijft gelijk (5,0%). De LCOE daalt met 0,08 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 57,53 €/MWh).

Illustratie 6: Wanneer we de omvang van de weidevogelvriendelijk agrarisch beheer uit het basisscenario (25Ha) vergroten naar 50Ha daalt de netto contante waarde met €272.840 (van €8.390.605 naar €8.117.765) voor het energielandschap. De interne rentevoet daalt met 0,1 procentpunt (van 5,0% naar 4,9%). De LCOE stijgt met 0,08 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 58,69 €/MWh).

Illustratie 7: Wanneer we geen landschappelijke maatregelen meenemen in het landschap stijgt de netto contante waarde met €3.428.276 (van €8.390.605 naar €11.818.882) voor het energielandschap. De interne rentevoet stijg met 0,3 procentpunt (van 5,0% naar 5,3%). De LCOE daalt met 0,95 €/MWh (van 57,61 €/MWh naar 56,65 €/MWh).

Tabel 1 Overzicht gevoeligheidsanalyse

Businesscase Gevoeligheidsanalyse	Δ Onzekere parameter	*Energie-landschap* Δ Netto contante Waarde	Δ Interne rentevoet	Δ LCOE	*Zonne-energie* Δ Netto contante Waarde	Δ Interne rentevoet	Δ LCOE	Wind-energie Δ Netto contante Waarde	Δ Interne rentevoet	Δ LCOE
Investeringskosten (€/MW)	+5%	-€5.536.975	-0,6 pp	+1,54 €/MWh	-€3.089.054	-0,5 pp	+2,20 €/MWh	-€2.507.907	-0,6 pp	+1,16 €/MWh
Grondvergoeding 1 (zon; €/Ha)	+150%	-€4.544.750	-0,5 pp	+1,26 €/MWh	-€4.859.750	-0,9 pp	+3,47 €/MWh	-	-	-
Grondvergoeding 2 (zon; €/Ha)	+400%	-€12.101.031	-1,2 pp	+3,37 €/MWh	-€12.951.613	-2,5 pp	+9,24 €/MWh	-	-	-
Grondvergoeding 3 (wind; €/MWh)	+400%	-€4.369.609	-0,4 pp	+1,22 €/MWh	-	-	-	-€4.235.467	-0,9 pp	+1,96 €/MWh
Vollasturen 1 (zon; uren/jaar)	+10%	+€8.057.124	+0,7 pp	-1,56 €/MWh	+€8.261.173	+1,4 pp	-5,22 €/MWh	-	-	-
Vollasturen 2 (zon; uren/jaar)	-10%	-€8.057.124	-0,8 pp	+1,68 €/MWh	-€8.439.860	-1,5 pp	+ 6,52 €/MWh	-	-	-
Vollasturen 3 (wind; uren/jaar)	+5%	+€3.220.895	+0,3 pp	-1,06 €/MWh	-	-	-	+€3.129.497	+0,6 pp	-1,25 €/MWh
Disconteringsvoet 1 (%)	+0,5 pp	-€5.329.568	*Nvt.*	+1,49 €/MWh	-€2.844.126	*Nvt.*	+2,21 €/MWh	-€2.471.159	*Nvt.*	+1,04 €/MWh
Disconteringsvoet 2 (%)	-0,5 pp	+€5.668.345	*Nvt.*	-1,45 €/MWh	+€3.024.776	*Nvt.*	-2,16 €/MWh	+€2.628.164	*Nvt.*	-1,02 €/MWh
Omgevingsfonds (€/MWh)	-100%	+€1.050.387	+0,1 pp	-0,29 €/MWh	-	-	-	+€1.018.141	+0,1 pp	-0,47 €/MWh
Project levensduur (jaar)	-25%	-€13.801.840	-1,5 pp	+6,39 €/MWh	-€5.693.134	-1,1 pp	+10,06 €/MWh	-€7.903.949	-1,8 pp	+4,16 €/MWh

Businesscase		*Energie-landschap*			*Zonne-energie*			*Wind-energie*		
Gevoeligheidsanalyse	Δ Onzekere parameter	*Δ Netto contante Waarde*	*Δ Interne rentevoet*	*Δ LCOE*	*Δ Netto contante Waarde*	*Δ Interne rentevoet*	*Δ LCOE*	*Δ Netto contante Waarde*	Δ Interne rentevoet	*Δ LCOE*
Inrichting energie 1 (wind; aantal)	11 lage i.p.v. hoge wind	-€11.376.503	-1,2 pp	+6,34 €/MWh	-€198.075	-0.1 pp	+0,14 €/MWh	-€10.845.575	-2,8 pp	+6,55 €/MWh
Inrichting energie 2 (zon; ha)	+5%	+€218.984	-	+0,25 €/MWh	+€217.317	-	+0,07 €/MWh	-€1.800	-	-
Dichtheid zon (MWp/Ha)	Dicht: 1,056 Opp: 100	+€919.131	+0,1 pp	-0,37 €/MWh	+€935.088	+0,2 pp	-0,71 €/MWh	-€27.748	-	-
Inrichting netwerk (lengte; km)	+300%	-€2.000.000	-0,2 pp	+0,56 €/MWh	-€1.371.429	-0,3 pp	+0,98 €/MWh	-€628.571	-0,2 pp	+0,29 €/MWh
Inrichting landschap 1 (fietspad; km)	-100%	+€1.255.916	+0,1 pp	-0,35 €/MWh	-	-	-	+€1.239.564	+0,2 pp	-0,57 €/MWh
Inrichting landschap 2 (fietspad; km)	+120%	-€1.507.099	-0,2 pp	+0,42 €/MWh	-	-	-	-€1.487.477	-0,4 pp	+0,69 €/MWh
Inrichting landschap 3 (oevers, rietkragen; km)	-100%	+€1.022.624	+0,1 pp	-0,28 €/MWh	+€1.055.328	+0,2 pp	-0,75 €/MWh	-	-	-
Inrichting landschap 4 (oevers, rietkragen; km)	+400%	-€1.507.099	-0,2 pp	+0,42 €/MWh	-€4.279.124	-0,8 pp	+3,05 €/MWh	-	-	-
Inrichting landschap 5 (agrarisch beheer; Ha)	-100%	+€272.840	-	-0,28 €/MWh	+€196.190	-	-0,14 €/MWh	+€83.117	-	-0,04 €/MWh
Inrichting landschap 5 (agrarisch beheer; Ha)	+100%	-€272.840	-0,1 pp	+0,08 €/MWh	-€197.986	-	+0,14 €/MWh	-€83.117	-0,1 pp	+0,04 €/MWh
Inrichting landschap 7 (alle maatregelen)	Geen maatregel	+€3.428.276	+0,3 pp	-0,95 €/MWh	+€1.249.376	+0,2 pp	-0,89 €/MWh	+€2.188.124	+0,4 pp	-1,01 €/MWh

Doorrekening van scenario's

Op verzoek van de gemeenteraad van Utrecht zijn zes scenario's uitgewerkt. Deze scenario's representeren verschillende mogelijke invullingen van het energielandschap. Het ontwerp van deze scenario's is een gezamenlijk proces geweest met de bewoners, initiatiefnemers, grondeigenaren en belangenorganisaties. Naast de gezamenlijk ontworpen scenario's is er een voorbeelduitwerking van het in april gepresenteerde concept voorstel voor het energielandschap (VBU) door de gemeente Utrecht opgesteld. Vervolgens is hieruit het definitieve voorstel naar voren gekomen. De scenario's, de voorbeelduitwerking en het definitieve voorstel zien er als volgt uit.

- Energie Voorop: Hierbij wordt gestuurd op de maximale energieproductie die mogelijk is in het gebied Rijnenburg en Reijerscop. Met deze maximale energieproductie is waarschijnlijk meer budget beschikbaar om landschappelijke maatregelen toe te passen. Een nadeel van dit scenario is dat bewoners mogelijk hinder zouden kunnen ondervinden door de meerdere windmolens die relatief dicht bij de woonwijken staan.
- Zon Voorop: In dit scenario wordt enkel energie geproduceerd middels zonnepanelen. Hiermee wordt de hinder die door bewoners kan worden ervaren met windmolens voorkomen. Maar de opbrengsten van dit scenario zijn lager wat resulteert in een lager budget voor landschappelijke maatregelen.
- De Ring: In dit scenario is energieproductie geconcentreerd langs de autosnelwegen. Hierdoor blijft veel ruimte beschikbaar voor recreatie in Rijnenburg en Reijerscop. Het beperkte zoekgebied voor zonnepanelen en windmolens resulteert echter in een enigszins beperkte energieproductie. Daarnaast ligt het zoekgebied voor energieproductie dichtbij de woonwijken, waardoor bewoners mogelijk hinder van windmolens kunnen ondervinden.
- De Kreek: Dit scenario geeft voornamelijk invulling aan de behoeftes omtrent natuur, recreatie en sport (roeiwater). De windmolens staan ver van de woonwijken. Een voor de business case nadelig gevolg van dit scenario is dat het relatief veel financiële lasten heeft door de landschappelijke maatregelen. Er wordt niet verwacht dat de kosten gedekt kunnen worden uit de opbrengsten van de energieproductie.
- Nieuw Rijnenburg: In dit scenario wordt windenergie geconcentreerd in Reijerscop en de zonne-energie in Rijnenburg. Een nadeel van dit scenario is dat de energieproductie beperkt is, wat resulteert in een beperkt budget voor landschappelijke maatregelen.
- Poldergroep: Hierbij worden enkele (kleinere) windmolens geplaatst, waardoor het (negatieve) effect op de woonwijken in Utrecht en Nieuwegein kleiner is ten opzichte van windmolens zonder hoogtebeperking. De zuidelijke plaatsing is minder gunstig voor de bewoners in IJsselstein en Montfoort. Door de beperkte hoeveelheid (kleine) windmolens is de energieproductie laag in dit scenario. Door

de positionering van de energieproductie moeten tevens extra netwerkkosten gemaakt worden.
- VBU: In de voorbeelduitwerking is uitgegaan van 11 windmolens met een ashoogte van 155m en een rotordiameter van 150m. Om het geluidsniveau van de molens te beperken is er gekozen voor geluidsarme windmolens. Voor de productie van zonne-energie wordt gebruik gemaakt van 212Ha (waarvan 15,50Ha op het water) met een dichtheid van 0,72MWp/Ha.
- Definitief voorstel: Het definitieve voorstel is een vervolg op de VBU. Hierin zijn enkele wijzigingen opgenomen zoals een kleiner aantal windmolens (8 i.p.v. 11) en een kleinere hoeveelheid landschappelijke maatregelen.

In alle scenario's, de VBU en het definitieve voorstel wordt gebruik gemaakt van landschappelijke maatregelen. De mix en de hoeveelheid van de landschappelijke maatregelen verschillen per uitwerking. De landschappelijke maatregelen zorgen voor extra kosten boven op de business case van de initiatiefnemers van zonne-energie en windenergie.

De uitwerkingen zijn ingevoerd in het businesscase model om de financiële prestaties met elkaar te vergelijken. De instellingen die in het model zijn gebruikt om de scenario's, de VBU en het definitieve voorstel te representeren zijn beschreven in Appendix I. Tabel 2 presenteert die financiële presentatie van het energielandschap onder de verschillende uitwerkingen. Hierbij zijn twee varianten doorgerekend; met én zonder landschappelijk maatregelen. Getallen in het rood presenteren wederom een negatieve business case voor de betreffende productievorm.

Wat opvalt uit de resultaten van Tabel 2 is dat bijna alle uitwerkingen een negatieve business case behalen met landschappelijke maatregelen. Daarentegen behalen alle uitwerkingen zonder landschappelijke maatregelen wel een positieve business case. Dit betekent dat niet alle kosten voor de landschappelijke maatregelen gedekt kunnen worden uit de baten van energieproductie. Het *definitieve voorstel* kan wel een positieve business case behalen inclusief landschappelijke maatregelen. Het aantal landschappelijke maatregelen is in deze uitwerking dan ook lager in vergelijking met de andere uitwerkingen.

Binnen het *definitieve voorstel* behaalt de initiatiefnemer van zon geen positieve business case inclusief landschappelijke maatregelen. We kunnen hier echter geen harde uitspraken over doen omdat de IRR slechts 0,1 procentpunt te laag is om een positieve businesscase te behalen. Afwijkende lokale omstandigheden of een andere herverdeling van de landschappelijke kosten zouden er toch in kunnen resulteren dat de business case voor de initiatiefnemers positief is.
Het scenario *Energie Voorop* en de *Voorbeeld uitwerking (VBU)* omvatten een hoge energieproductie vergeleken met de andere

uitwerkingen. Een hoge energieproductie (met meer baten uit de productie) zou het gemakkelijker kunnen maken om de landschappelijke maatregelen te bekostigen. Desondanks kunnen ook deze uitwerkingen geen positieve businesscase behalen met landschappelijke maatregelen. Dit wordt echter niet veroorzaakt door een gebrek aan kostendekkend vermogen (zoals bij de andere uitwerkingen). Doordat de beschikbare netwerkaansluitingen in Rijnenburg en Reijerscop niet toereikend zijn voor deze grote hoeveelheid zon- en windproductie wordt een deel van de elektriciteitsproductie afgeschakeld ('*peak-shaved*'). Dit resulteert in productieverliezen wat de financiële resultaten negatief beïnvloedt. Wanneer we een situatie schetsen waarin de netwerkaansluitingen een onbeperkte capaciteit hebben, zien we dat deze uitwerkingen wel een positieve businesscases halen met landschappelijke maatregelen.

Bij de doorrekening van de business case is gebruik gemaakt van een gewogen WACC van 4,2%. De scenario's Energie Voorop, Zon Voorop, Nieuw Rijnenburg, Poldergroep en de VBU behalen een projectrendement van respectievelijk 3,8%, 3,8%, 3,7%, 3,3% en 3,7% inclusief landschappelijke maatregelen. Het valt niet uit te sluiten dat investeerders ook interesse hebben in het energielandschap wanneer een projectrendement lager dan 4,2% kan worden behaald.

De scenario's De Ring en De Kreek hebben een zeer negatieve business case wanneer landschappelijke maatregelen worden meegenomen. Dat komt doordat deze scenario's het meer in het energielandschap inrichten voor recreatief roeiwater gebruik. Dit brengt hoge kosten met zich mee die niet gedekt kunnen worden met de opbrengsten uit de energieproductie.

***Uitgelicht:* Onbeperkte netwerkcapaciteit in model**

Het instellen van onbeperkte netwerkcapaciteit in het model kan handig zijn on inzicht te krijgen in de financiële prestaties van het energielandschap wanneer deze niet beperkt wordt door de aansluitmogelijkheden van de netbeheerder. Het model kan gemakkelijk aangepast worden naar deze situatie. De volgende handelingen zijn daarbij nodig:

- Ga op de Cockpit onder het kopje Netwerkaansluitingen naar Peak-shave (cel D42). Hier kan je de optie peak-shave aan of uit zetten ten behoeve van beperkte netwerkaansluitingen.
- Zet deze optie ***uit***, ondanks dat er een tekort aan netwerkcapaciteit is (zie cel D40).

Tabel 2 Resultaten scenario's, VBU en definitief voorstel

Businesscase		*Energie-landschap*			***Zonne-energie***			*Wind-energie*		
Scenario	Variant	*Netto contante Waarde*	*Interne rentevoet*	*LCOE*	*Netto contante Waarde*	*Interne rentevoet*	*LCOE*	*Netto contante Waarde*	Interne rentevoet	*LCOE*
Energie Voorop	Incl. landschap	-€4.642.532	3,8%	62,82 €/MWh	-€4.311.310	3,4%	76,06 €/MWh	-€768.583	4,4%	51,58 €/MWh
	Excl. landschap	€7.074.091	4,6%	60,15 €/MWh	€886.228	4,0%	73,54 €/MWh	€5.872.337	5,7%	48,68 €/MWh
Zon Voorop	Incl. landschap	-€1.107.689	3,8%	74,49 €/MWh	-€1.107.689	3,8%	74,49 €/MWh	-	-	-
	Excl. landschap	€4.667.981	4,4%	71,77 €/MWh	€4667.981	4,4%	71,77 €/MWh	-	-	-
De Ring	Incl. landschap	-€46.678.840	-0,4%	82,35 €/MWh	-€35.682.152	-1,0%	102,42 €/MWh	-€11.374.403	0,9%	60,85 €/MWh
	Excl. landschap	€7.694.200	5,0%	61,00 €/MWh	€3.011.167	4,4%	73,57 €/MWh	€4.502.423	6,3%	47,44 €/MWh
De Kreek	Incl. landschap	-€48.433.236	-0,6%	82,08 €/MWh	-€37.395.847	-1,4%	101,85 €/MWh	-€11.429.347	0,9%	60,90 €/MWh
	Excl. landschap	€7.727.630	5,0%	60,02 €/MWh	€3.080.567	4,5%	71,67 €/MWh	€4.502.423	6,3%	47,44 €/MWh
Nieuw Rijnenburg	Incl. landschap	-€2.691.491	3,7%	66,46 €/MWh	€969.659	4,1%	73,23 €/MWh	-€3.688.841	2,5%	55,92 €/MWh
	Excl. landschap	€5.797.795	4,9%	62,46 €/MWh	€2.737.132	4,4%	71,88 €/MWh	€2.952.106	6,2%	47,50 €/MWh
Poldergroep	Incl. landschap	-€4.407.342	3,3%	71,52 €/MWh	€607.098	4,0%	73,48 €/MWh	-€4.899.269	-0,8%	65,15 €/MWh
	Excl. landschap	€1.358.034	4,2%	67,92 €/MWh	€2.186.642	4,3%	72,21 €/MWh	-€788.697	3,6%	53,48 €/MWh
VBU	Incl. landschap	-€4.861.502	3,7%	63,69 €/MWh	-€4.920.906	3,3%	77,51 €/MWh	-€451.382	4,4%	51,46 €/MWh
	Excl. landschap	€6.348.716	4,6%	61,30 €/MWh	€624.921	4,0%	74,82 €/MWh	€5.354.294	5,7%	48,69 €/MWh
Definitief voorstel	Incl. landschap	€1.015.274	4,1%	64,43 €/MWh	-€1.003.271	3,8%	75,61 €/MWh	€1.673.159	5,0%	50,15 €/MWh
	Excl. landschap	€4.461.688	4,4%	63,47 €/MWh	€307.928	3,9%	74,98 €/MWh	€3.825.817	5,6%	48,73 €/MWh

Modelbeschrijving

Dit hoofdstuk bevat een korte toelichting op de wijze waarop het door ons ontwikkelde model gebruikt kan worden. De modelleerwijze volgt de FAST-methodologie[14] en is opgebouwd uit de volgende onderdelen: cockpit, input-tab, calculations-tabs en output-tabs (Figuur 2).

Figuur 2 Tabbladen model

Cockpit

De cockpit omvat een overzicht van de belangrijkst input- en outputparameters. *De inputparameters* staan aan de linkerkant en zijn aan te passen door de gebruiker zelf. De inputparameters omvatten de sturingsmogelijkheden voor de *inrichting van het energielandschap* en de mogelijkheden om *marktparameters* te differentiëren. In het midden van de cockpit is de *visuele presentatie* van de *outputparameters* te zien. Aan de linkerkant zijn de *numerieke waarden* van de *outputparameters* te vinden. De cockpit kan gebruikt worden om op een snelle en makkelijke manier het effect van inputwijzigingen op de resultaten te bekijken.

Sturingsmogelijkheden: inrichting energielandschap

Het energielandschap kan ingericht worden met:

- **Zonne-energie:** het oppervlak land dat beschikbaar is voor zonnepanelen met de gehanteerde panelendichtheid.
- **Windenergie:** aantal turbines (afhankelijk van het type) met de bijbehorende vermogens. Het aantal uren per jaar stilstand ten behoeve van het verminderen van slagschaduw kan tevens worden ingesteld.
- **Landschappelijke maatregelen:** aantal geïmplementeerde maatregelen. Ook kan zelf een kosten verdeling van de maatregelen naar de energie-exploitanten (zon versus wind) worden ingesteld.

[14] 'FAST' staat voor Flexible, Appropriate, Structured & Transparant. De standaard betreft een veelgebruikte methode om op een gestructureerde en systematische wijze tot valide en 'fit-for-purpose' financiële modellen te komen: https://www.fast-standard.org/

***Uitgelicht:* Toebedeling kosten landschappelijke maatregelen**

De kosten van landschappelijke maatregelen worden doorgerekend aan de initiatiefnemers van het energielandschap. De *kosten omtrent fietsroutes* (verbreding en renovatie fietsroute, aanleg nieuwe fietsroute en aanleg groen langs fietsroute) worden toegekend aan de initiatiefnemers van *windenergie*. *De kosten voor natuurvriendelijke oevers en rietkragen* worden toegekend aan de initiatiefnemers van *zonne-energie*. De *kosten voor weidevogelvriendelijk agrarisch beheer en roeiwater* worden verdeeld tussen de *initiatiefnemers naar hun opgestelde productievermogen*.

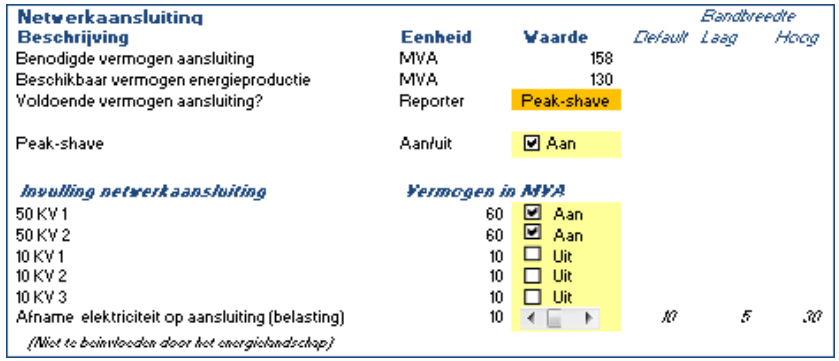
Let op: Indien de gebruiker het landschap enkel met wind of wind inricht in het model, dient de gebruiker de bijbehorende

De gebruiker kan zelf ook de *netwerkaansluiting* op het energielandschap inrichten, middels het selecteren van het aantal 50kV en 10kV aansluitingen met de bijbehorende verwachtte belasting (elektriciteitsafname). Een reporter is in het model ingebouwd die aangeeft of er voldoende netwerkvermogen is geïnstalleerd. Indien er een tekort aan netwerkvermogen is kan gebruik gemaakt worden van de peakshave-optie om productiecapaciteit af te schakelen op piekmomenten (tot maximaal een tekort van 50% netwerkvermogen). Wanneer het netwerkvermogen groter of gelijk is aan het productievermogen, heeft deze optie dus geen invloed op de business case.

De gebruiker kan ook gebruik maken van cable-pooling, waarbij de productie van zon en wind samen op eenzelfde aansluiting worden aangesloten. Hiervoor dient de peak-shave optie geselecteerd te zijn met één enkele 50kV of 10kV aansluiting (zie Figuur 3). Peak-shave leidt tot productieverlies. Hoeveel productieverlies er optreed zie je aan de rechterkant van de cockpit bij productie-eigenschappen.

Naast de inrichting van de aansluitmogelijkheden kan de gebruiker ook verschillende scenario's voor de belasting op het net instellen. Het gaat hierbij om een niet-beïnvloedbare variabele; de belasting op het net kan namelijk niet 'ingericht' worden. De belasting is afhankelijk van de ontwikkeling van de toekomstige elektriciteitsvraag.

Figuur 3 Cable-pooling instellingen

Netwerkaansluiting			Bandbreedte		
Beschrijving	Eenheid	Waarde	Default	Laag	Hoog
Benodigde vermogen aansluiting	MVA	158			
Beschikbaar vermogen energieproductie	MVA	130			
Voldoende vermogen aansluiting?	Reporter	Peak-shave			
Peak-shave	Aan/uit	☑ Aan			
Invulling netwerkaansluiting	*Vermogen in MVA*				
50 KV 1	60	☑ Aan			
50 KV 2	60	☑ Aan			
10 KV 1	10	☐ Uit			
10 KV 2	10	☐ Uit			
10 KV 3	10	☐ Uit			
Afname elektriciteit op aansluiting (belasting)	10		10	5	30

(Niet te beïnvloeden door het energielandschap)

Marktparameters

Marktparameters kunnen gedifferentieerd worden om het effect van verschillende onzekere onafhankelijke marktontwikkelingen op het energielandschap te verkennen. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van de inflatie of de economische waarde van grondgebruik. Deze parameters kunnen gebruikt worden voor risicoanalyses; wat is het effect van onzekere marktontwikkelingen op de business case van het energielandschap? Ten eerste zijn er *financiële parameters*, die de financiële uitgangspunten in de kasstroom berekeningen kunnen veranderen. Dit zijn de volgende parameters:

- **Disconteringsvoet** ofwel de gewogen gemiddelde kosten voor de inbreng van eigen vermogen en leningen voor de verschillende energievormen
- **Ontwikkeling van de consumentenprijsindex (**CPI) ofwel de inflatie
- **Projectduur** van het energielandschap

Vervolgens zijn er ook *economische parameters*, die de hoogte van opbrengsten- en kostenposten kunnen veranderen:

- **Grondvergoedingen** voor de verschillende energievormen
- De bijdrage aan het **omgevingsfonds** en de **omwonendenregeling** door windenergie-exploitanten.
- **Garantie van Oorsprong (GVO)**
- Hoogte van de **vennootschapsbelasting** en **onroerendezaakbelasting**

Outputparameters

De belangrijkste outputparameters zijn gevisualiseerd in het midden van de cockpit. De numerieke waarden van de outputparameters staan aan de rechterkant. De outputparameters presenteren de productie eigenschappen en financiële prestaties per energievorm (wind en zon) en in het totaal voor het gehele energielandschap. De output bestaat uit:

- **Productie-eigenschappen:** De hoeveelheid geproduceerde elektriciteit en het productieverlies veroorzaakt door peak-shaving. Ook wordt de bespaarde CO_2-uitstoot middels het duurzaam produceren van elektriciteit gerapporteerd.

- **Financiële prestaties:** De opbrengsten, capex (investeringskosten) en opex (operationele kosten) per energievorm (zon en wind) en in het totaal voor het gehele energielandschap. Daarnaast wordt de netto contante waarde (de winst na de projectperiode), de internal rate of return (het behaalde rendement op de gemaakte investeringen) en de LCOE (levelized costs of energy; de verdisconteerde kosten per eenheid geproduceerde energie) gepresenteerd. Als de internal rate of return (IRR) groter in dat de discontovoet (WACC), dan wordt de netto contante waarde (NCW) positief.

Input-tab

In de input-tab worden de overige inputparameters gedefinieerd in het model. Deze inputparameters omvatten voornamelijk kengetallen voor de investeringskosten, operationele kosten en opbrengsten voor de verschillende energievormen. Ook worden hier de kengetallen voor de kosten van de netwerkaansluitingen en de maatschappelijke maatregelen gedefinieerd. De gebruiker kan zelf aanpassingen maken in deze inputparameters, zolang dezelfde eenheden worden gehanteerd.

Calculations-tabs

In de calculations-tabs worden de kosten en opbrengsten berekeningen gemaakt. Er is een calculations-tab per entiteit in het energielandschap dat kosten maakt en/of opbrengsten genereerd. De inputparameters zoals gedefinieerd in de cock-pit en input-tab worden aangeroepen bij deze berekeningen. In de calculations-tab kan de gebruiker nagaan welke transformaties er plaatsvinden van de inputparameters. De berekeningen leveren uiteindelijk de kasstromen: opbrengsten, capex en opex. Deze kasstromen worden verder bewerkt in de output-tabs.

Output-tabs

In de output-tabs worden de kasstromen in vermindering gebracht middels de onroerendezaakbelasting en vennootschapsbelasting berekeningen. Vervolgens worden de verdisconteerde cashflows berekent. Tenslotte wordt in de output-tabs de outputvariabelen berekend die worden weergeven in de cockpit.

Appendix I

Modelinstellingen van de scenario's en voorbeelduitwerking doorrekening. Overige instelling zijn conform de 'Default Settings'.

Parameter	Energie Voorop	Zon Voorop	De Ring	De Kreek	Nieuw Rijnenburg	Poldergroep	VBU	Definitief voorstel
Oppervlak zon op land (Ha)	227,50	227,50	127,50	143	140	132,50	212	212
Oppervlak zon op water (Ha)	0	0	15,50	0	0	0	15,50	15,50
Dichtheid zonnepanelen (MWp/Ha)	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72
Aantal 'hoge' windmolens (#)	12	0	6	6	4	0	11	8
Aantal 'lage' windmolens (#)	0	0	0	0	0	3	0	0
Verbreding en renovatie fietsroute (Km)	2,8	0	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2
Aanleg nieuwe fietsroute (Km)	4,4	0	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	2
Groen langs fietsroute (Km)	12,4	0	12,4	12,4	12,4	2	9	1
Natuurvriendelijke oevers (Km)	19,4	21,7	11,6	17,5	6,7	5	20,7	4
Weidevogelvriendelijke agrarisch beheer (Ha)	0	0	0	0	0	0	0	25
Roeiwater gebruik (Aan/Uit)	Uit	Uit	Aan	Aan	Uit	Uit	Uit	Uit
Netwerkaansluiting[15]	2x 50KV 3x 10KV	2x 50KV 1x 10KV	2x 50KV	2x 50KV	2x 50KV	2x 50KV	2x 50KV 3x 10KV	2x 50KV 3x 10KV

[15] De netwerkaansluitingen zijn geselecteerd om de maximale netto contante waarde voor het energielandschap te behalen.

Samenvatting natuuronderzoek Rijnenburg en Reijerscop

Resultaten tot en met 19 december 2019

Ten behoeve van de ontwikkeling van het energielandschap is in beeld gebracht welke natuurwaarden in het gebied voorkomen. De nadruk van deze onderzoeken lag daarbij op wettelijk beschermde en bedreigde soorten en soorten van de Utrechtse Soortenlijst (gemeentelijk biodiversiteitsbeleid).

Onderstaande samenvatting is gebaseerd op de volgende bronnen en onderzoeken:

- nog lopend onderzoek van Bureau Waardenburg i.o.v. gemeente Utrecht in 2019 en 2020,
- waarnemingen verzameld door Viridis i.o.v. provincie Utrecht (10-jaarlijkse monitoringscyclus) in 2018,
- onderzoek van Bureau Waardenburg in Polder Reijerscop i.o.v. provincie Utrecht in 2018,
- onderzoek van SOVON naar winterwatervogels i.o.v. gemeente Utrecht in 2018,
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en waarneming.nl,
- onderzoek van Tauw i.o.v. gemeente Utrecht in 2009.

Flora

Binnen het plangebied zijn voornamelijk de sloten en aanliggende oevers en in mindere mate de bermen van belang voor planten. Voornamelijk ten noorden van de Ringkade zijn relatief voedselarme en venige situaties aanwezig, met daarin soorten als gewone dotterbloem, gewone waternavel, brede waterpest, egelboterbloem en holpijp. De laatste duidt op aanwezigheid van kwel. Deze samenstelling van soorten maakt de polder binnen de gemeente een uniek gebied. Wettelijk beschermde soorten planten zijn niet vastgesteld. Het gebied is voldoende dekkend op flora onderzocht om een goed beeld te hebben van aanwezige waarden.

Ongewervelden

De hoogste diversiteit aan ongewervelden is vastgesteld in sloten, oevers en bermen. Hier is zowel variatie in flora (verschillende bloeiende kruiden) als structuur aanwezig (hoge en lage planten, variatie in bodem). Het gebied is belangrijk als leefgebied voor de argusvlinder, een bedreigde dagvlinder die in Utrecht nog vooral in open gebieden rond de stad wordt aangetroffen. Ook het bedreigde bruin blauwtje komt nog in het gebied voor. In oevervegetaties leven het gewoon spitskopje en de moerassprinkhaan, twee sprinkhanen die in Utrecht nog vooral in natuurgebieden worden aangetroffen. Een bijzondere sprinkhaan is de veenmol, die zoals de naam suggereert in Utrecht alleen in veengebieden wordt aangetroffen. De soort is vastgesteld in de omgeving van de eendenkooi in Polder Rijnenburg.

De platte schijfhoren, een klein waterslakje, is de enige beschermde ongewervelde die momenteel uit het gebied bekend is. Dit op Europees niveau beschermde slakje (Habitatrichtlijn) is verspreid in het gebied te vinden in venige slootjes met ondergedoken waterplanten.

Vissen

De hoge dichtheid aan sloten en open water maakt het gebied geschikt als leefgebied voor een grote diversiteit aan algemeen voorkomende vissen. De bittervoorn en kleine modderkruiper – beide soorten van de Utrechtse Soortenlijst – komen verspreid voor in het gebied. Met behulp van eDNA-analyse – waarbij watermonsters worden onderzocht op aanwezigheid van DNA – is in 2019 onderzoek uitgevoerd naar de grote modderkruiper. Deze bijzondere en bedreigde vis is in Utrecht zeer zeldzaam en recent alleen bekend uit de naastgelegen Polder Oudenrijn. Aanwezigheid van de grote modderkruiper is echter niet vastgesteld in het plangebied.

Amfibieën en reptielen

De polders vormen leefgebied voor algemeen voorkomende amfibieën, waaronder kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en meerkikker. Daarnaast komen twee strikt beschermde soorten voor: de heikikker en de rugstreeppad.
De op Europees niveau beschermde heikikker is rond Utrecht vooral te vinden in open poldergebieden en natuurgebieden, waar hij leeft in venige en kleiige gebieden met slootjes en kleine wateren. Belangrijk is de aanwezigheid van ondiepe watertjes, een hoge grondwaterstand en structuurrijke oevers. De soort komt algemeen en verspreid voor binnen het plangebied.
Een andere soort van de Habitatrichtlijn is de rugstreeppad. Deze soort is echter zeldzaam in het gebied en alleen bekend van enkele waarnemingen ten zuiden van de Nedereindseweg.

Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van de ringslang en waarnemingen van deze soort zijn niet uit het gebied bekend. De ringslang komt in Utrecht voor ten oosten van het Amsterdam Rijnkanaal, maar lijkt zich recent ook in de omgeving van Vleuten en Leidsche Rijn te vestigen.

Grondgebonden zoogdieren

De polders vormen leefgebied voor een groot aantal algemeen en minder algemeen voorkomende grote en kleine grondgebonden zoogdieren, waaronder bosmuis, veldmuis, woelrat, rosse woelmuis, huisspitsmuis, egel, bunzing, hermelijn, wezel, vos en ree. Van de boommarter, een strikter beschermde en rond Utrecht nog vrij zeldzame soort, zijn alleen verkeerslachtoffers bekend (A2 en A12). Dit suggereert dat deze soort incidenteel of regelmatig in de polders aanwezig is.

In 2019 is gericht onderzoek gedaan naar de waterspitsmuis, een zeldzame soort die gebonden is aan schoon water en structuurrijke oevers. De soort kon niet worden vastgesteld in polder Rijnenburg. Bij onderzoek in polder Reijerscop in 2018 (Bureau Waardenburg) is de waterspitsmuis op verschillende locaties vastgesteld. Het is dan ook niet uitgesloten dat deze lastig vast te stellen soort toch ook in Polder Rijnenburg voorkomt.

Vleermuizen

In 2009 is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen in bebouwing aan de Nedereindseweg. Daaruit volgt dat meerdere gebouwen als verblijfplaats worden gebruikt door gewone dwergvleermuis. Gelet op de aard van de ingreep – waarbij geen bebouwing wordt gesloopt – is in 2019 specifiek onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in een tweetal bosjes, foerageeractiviteit op en rond de Nedereindse Plassen en vliegbewegingen in relatie tot windmolens.
Uit dit onderzoek is gebleken dat in het onderzoeksgebied zeven soorten vleermuizen voorkomen. De gewone dwergvleermuis is veruit de meest algemene soort, die op alle trajecten is vastgesteld. De soort foerageert zowel langs bebouwing en opgaande structuren als in gebied. De ruige dwergvleermuis is eveneens verspreid in het gebied vastgesteld, maar in beduidend lagere aantallen. Eén of meer paarverblijfplaatsen van deze soort zijn aanwezig in het langgerekte bos in Polder Reijerscop. Ook de rosse vleermuis heeft in dit bos paar- en mogelijk ook zomerverblijfplaatsen. De soort is hier veelvuldig foeragerend vastgesteld en in lagere dichtheid ook elders in het gebied. Van de gewone grootoorvleermuis zijn alleen in het bos in Reijerscop waarnemingen verzameld; dit bosje functioneert als foerageergebied en verblijfplaats. De laatvlieger foerageert in lage aantallen in het gebied en is voornamelijk langs de Nedereindseweg vastgesteld. De meer- en watervleermuis tot slot zijn in lage aantallen foeragerend op de Nedereindse Plas vastgesteld.

Vogels

Weidevogels

De aanwezigheid van weidevogels is in 2019 onderzocht. Daaruit blijkt dat in het noordelijke deel van Polder Rijnenburg – rond de Ringkade – nog een aardige populatie van onder meer grutto, tureluur en kievit voorkomt. Daarnaast zijn territoria vastgesteld van graspieper en velduil. De laatste heeft in 2019 drie broedpogingen gedaan, maar geen van deze pogingen is succesvol geweest.

Uilen en roofvogels

In het plangebied zijn in 2019 territoria vastgesteld van steenuil (voornamelijk in bebouwing langs Nedereindsweg), ransuil, bosuil en buizerd. Er is nog geen actueel beeld van aanwezige uilenkasten (gegevens worden nog opgevraagd).

Winterwatervogels

Het voorkomen van winterwatervogels is onderzocht in de winter van 2017-2018. Daaruit komt naar voren dat het plangebied belangrijk is voor de overwintering van vooral kievit en smient en dat de eendenkooi een grote slaapplaats herbergt van de grote zilverreiger. De belangrijkste gebieden zijn het gebied rond de eendenkooi en de Middelwetering in het noorden van Polder Rijnenburg en de Nedereindse Plas.

Oeverzwaluw

Langs de oever van de Nedereindse Plas is een oeverzwaluwwand aanwezig. Hier zijn in 2019 circa tien bezette holten vastgesteld. De zwaluwen foerageren voor zeker het belangrijkste deel in de nabijheid (Nedereindse Plas, polder ten westen van de plas). Het andere deel van het plangebied heeft geen noemenswaardige betekenis als foerageergebied.

Vliegbewegingen (winter)watervogels

In de winter van 2020 vindt nog onderzoek plaats naar vliegbewegingen van (winter)watervogels (met radar). De resultaten worden naar afronding van het onderzoek beschikbaar gesteld.

Voorlopige conclusie

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken en de te verwachten effecten van het plan, kunnen de volgende voorlopige algemene conclusies worden getrokken:

1. De sloten en aanliggende oevers zijn belangrijke dragers van de natuurwaarden in het gebied. Deze waarden kunnen goed worden ingepast en behouden door geen sloten te dempen, oevers in tact te laten en voldoende afstand tot oevers te houden om schaduwwerking te beperken. De verwachtte vermindering van mestgift en extensivering van beheer dragen bij aan het beperken van de negatieve effecten van ontwikkeling van het energielandschap.
2. Polder Rijnenburg vormt momenteel het belangrijkste weidevogelgebied binnen gemeente Utrecht. Als gevolg van ontwikkeling van het energielandschap is het aannemelijk dat grutto en tureluur uit het gebied en daarmee als broedvogels uit Utrecht verdwijnen. Voor winterwatervogels wordt het gebied mogelijk minder aantrekkelijk als gevolg van verlies aan foerageergebied en openheid.
3. Het is de verwachting dat windmolens zullen leiden tot een verhoogde sterftekans van vleermuizen en vogels. Nader onderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of mitigerende maatregelen (waaronder stilstandvoorziening) getroffen moeten worden.
4. Voor ontwikkeling van het energielandschap zal bij provincie Utrecht ontheffing aangevraagd moeten worden voor overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van (naar verwachting) platte schijfhoren, heikikker, steenuil en de vogels en vleermuizen waarvoor meer dan incidentele sterfte wordt verwacht.

Gemeente Utrecht

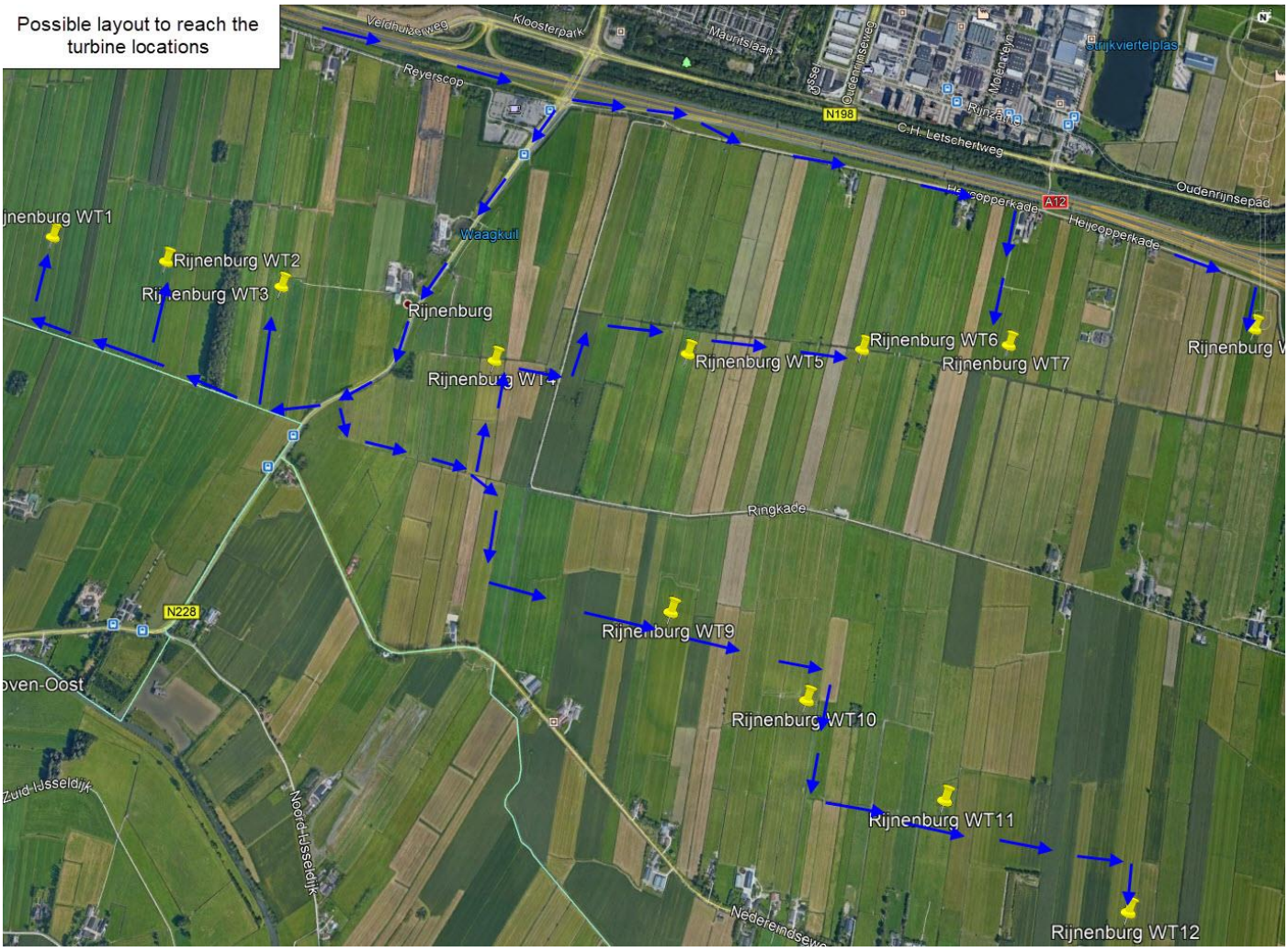
Route Survey

Project Windpark

Rijnenburg

Project	Windpark Rijnenburg
Client	Gemeente Utrecht
Contact person client	Hans Kraaij
Date route survey	
Location	De Meern / Utrecht
Route survey done by	R.C. ter Linden
Date report	9-12-2019
Remarks	This route survey has been made for rotor diameter of 149m.

Location Windturbines:

For this project we have 4 entrances to the turbines.

- The first entrance from the N228 to WTG 1 till WTG 3
- The second entrance from the N228 to WTG 4 till WTG 6 and WTG 10 till WTG 12
- The third entrance from the Heycopperkade to WTG 7
- The fourth entrance from Heycopperkade to WTG 8.

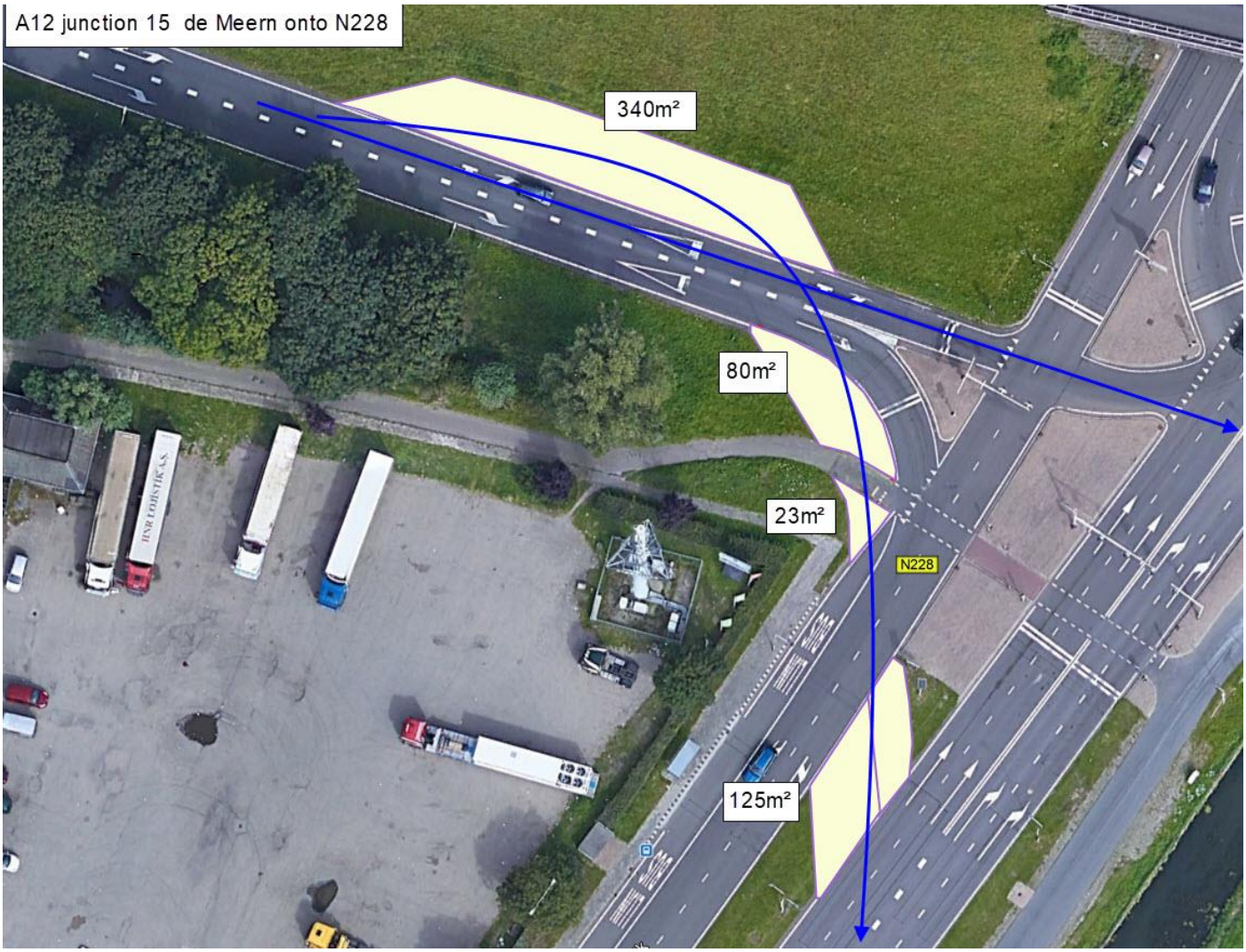
Take special attention to the ground structure, the ground is very wet and doesn't give much stability, especially for the roads who needs an axle load of min. 12 tons. The roads on site should have curves with a radius of 60m if possible.

For each entrance we will show with pictures what modifications are required.

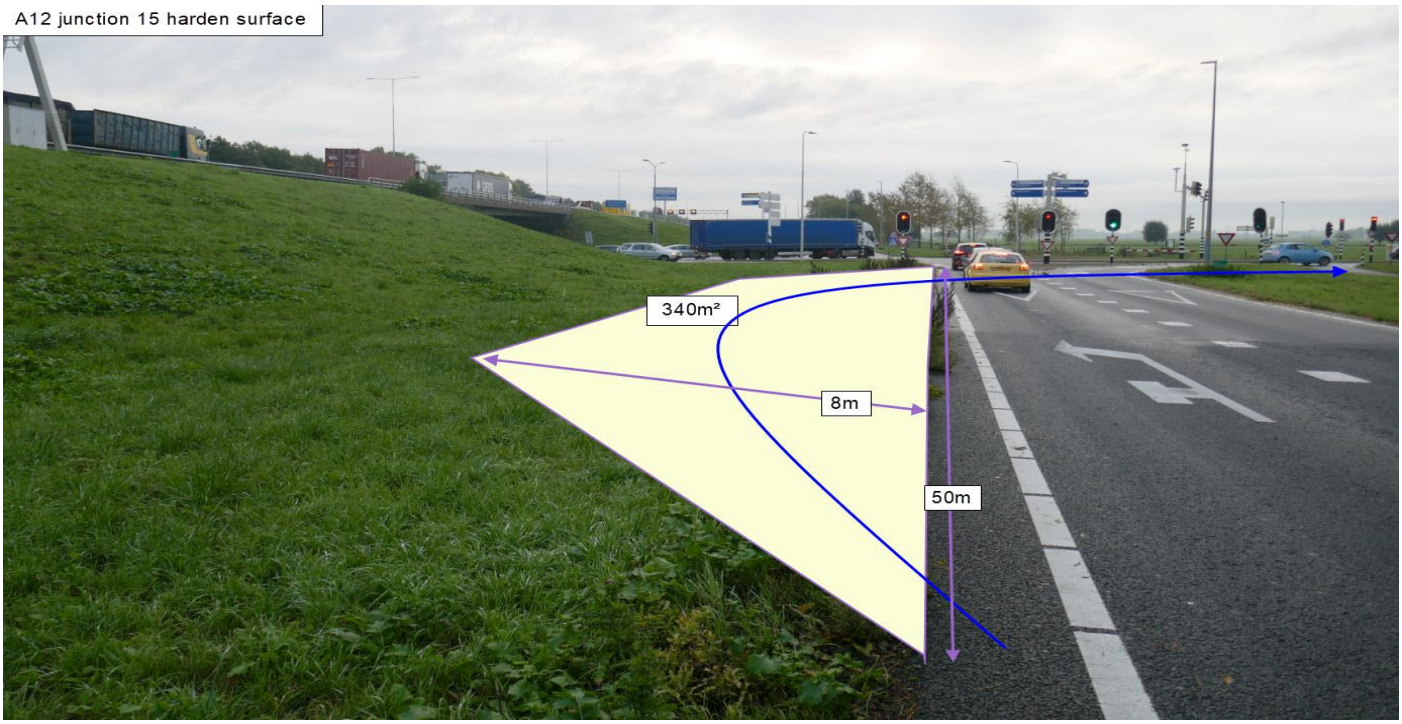
A12 junction 15 de Meern crossing straight ahead onto A12 and on the driveway turn right to the paralellweg Heycopperkade. To WTG 7 and WTG 8

Turn right on the crossing onto N228 to the other turbines.

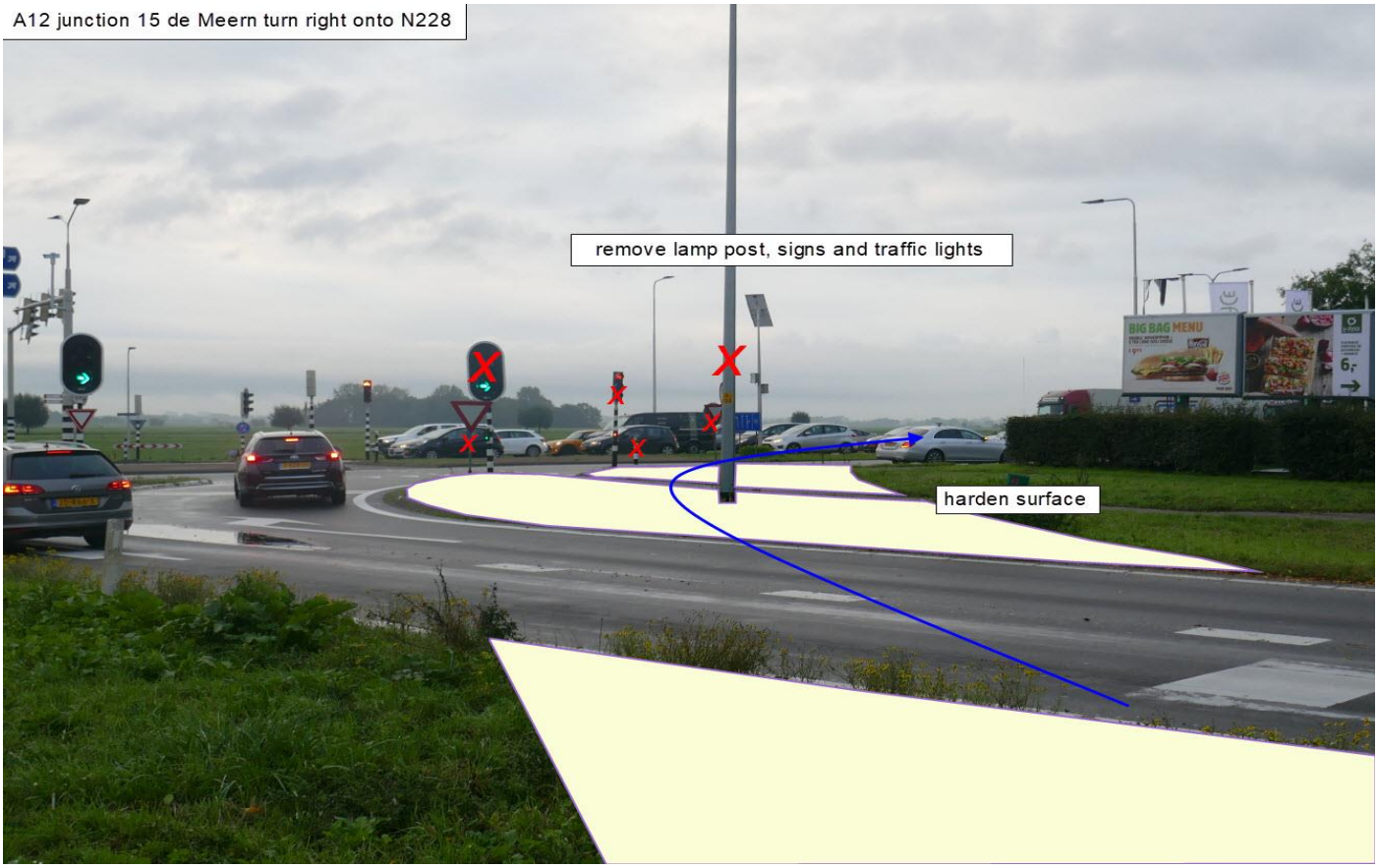
The overview indicates the to harden surface.

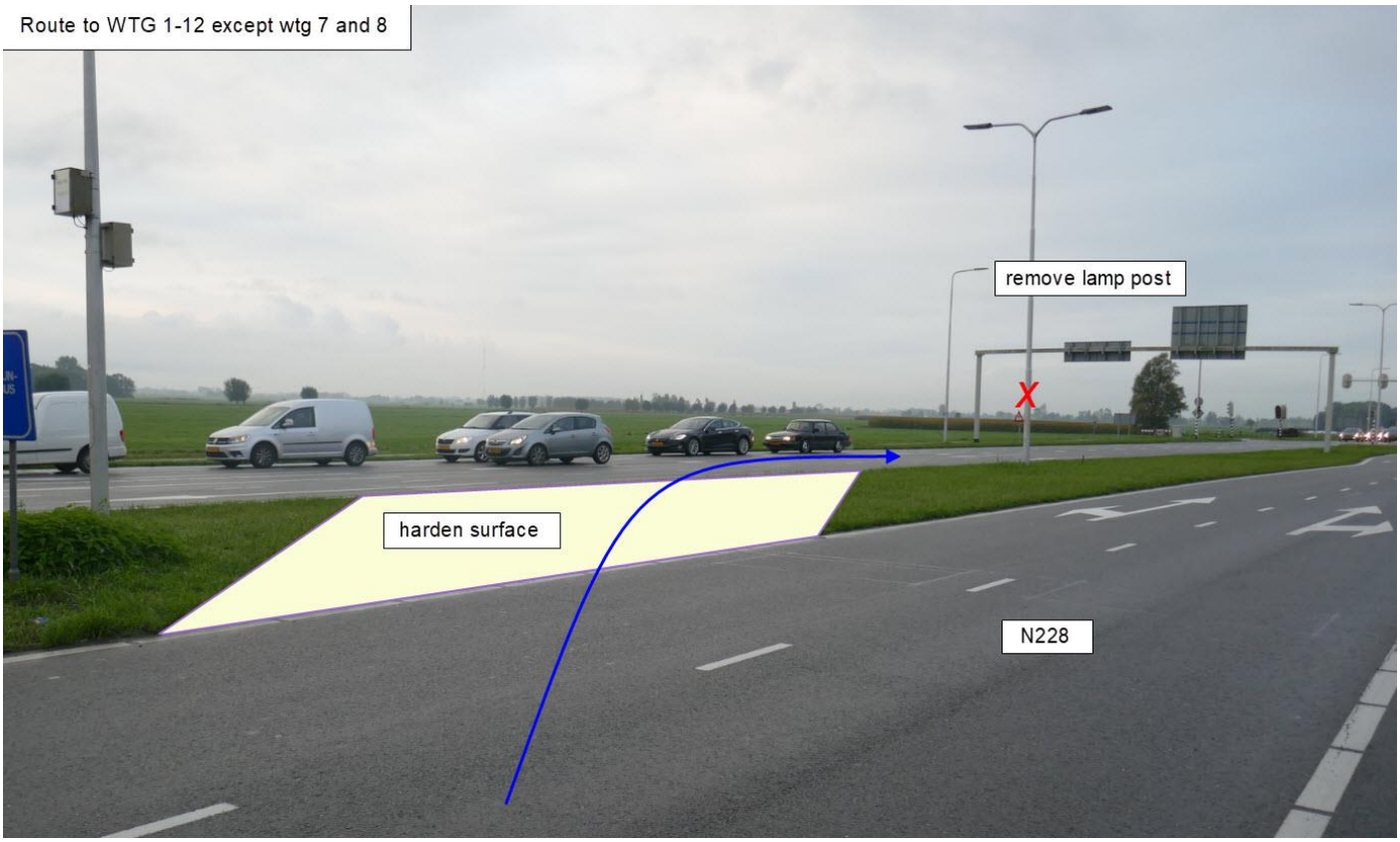
A12 junction 15 harden surface on the left site of the motorway exit, the harden surface is 340m².

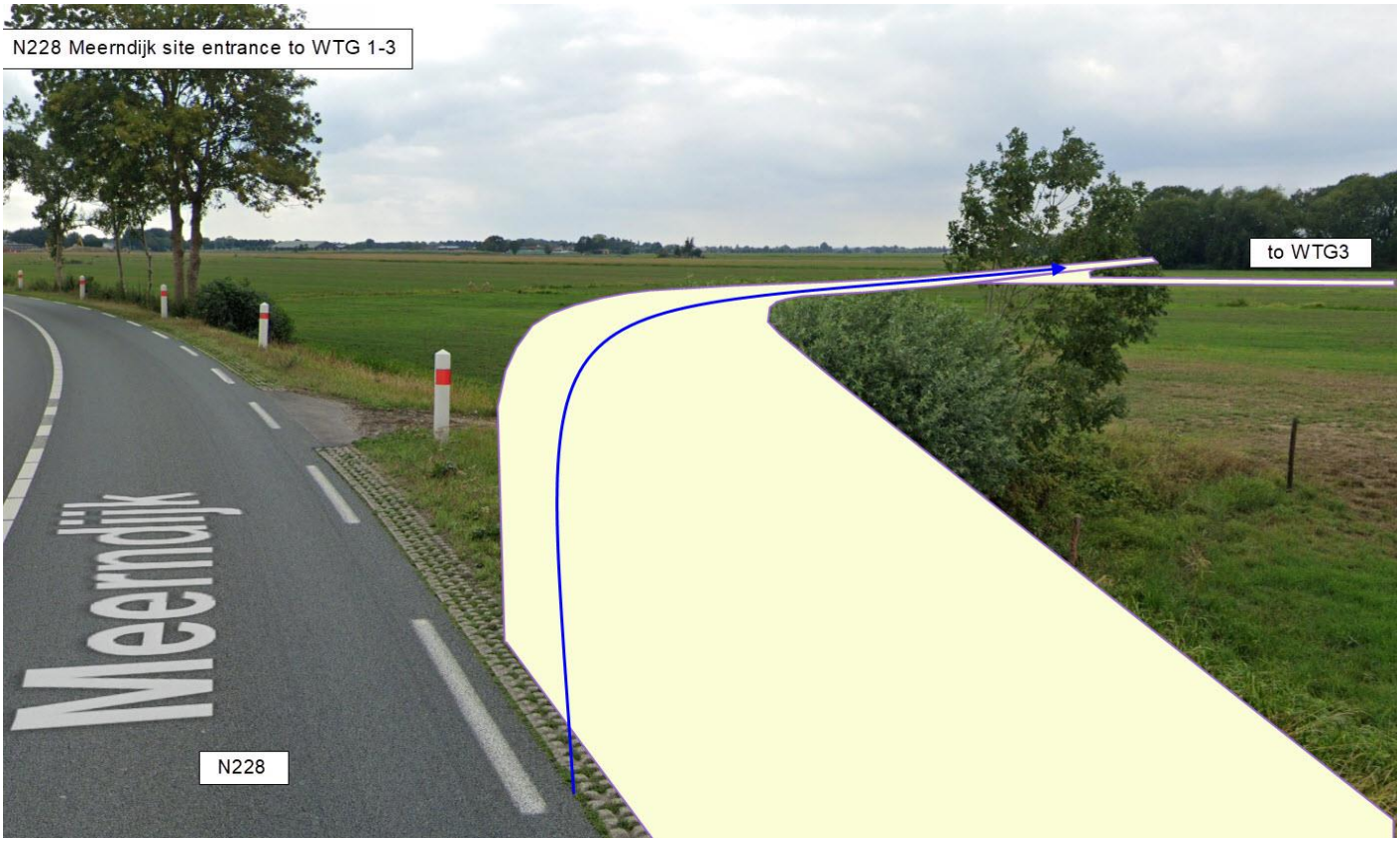
A12 junction 15 turn right onto N228 and remove lamp post signs and traffic lights and harden surface inner bend.

N228 harden surface between the 2 roads 140m².

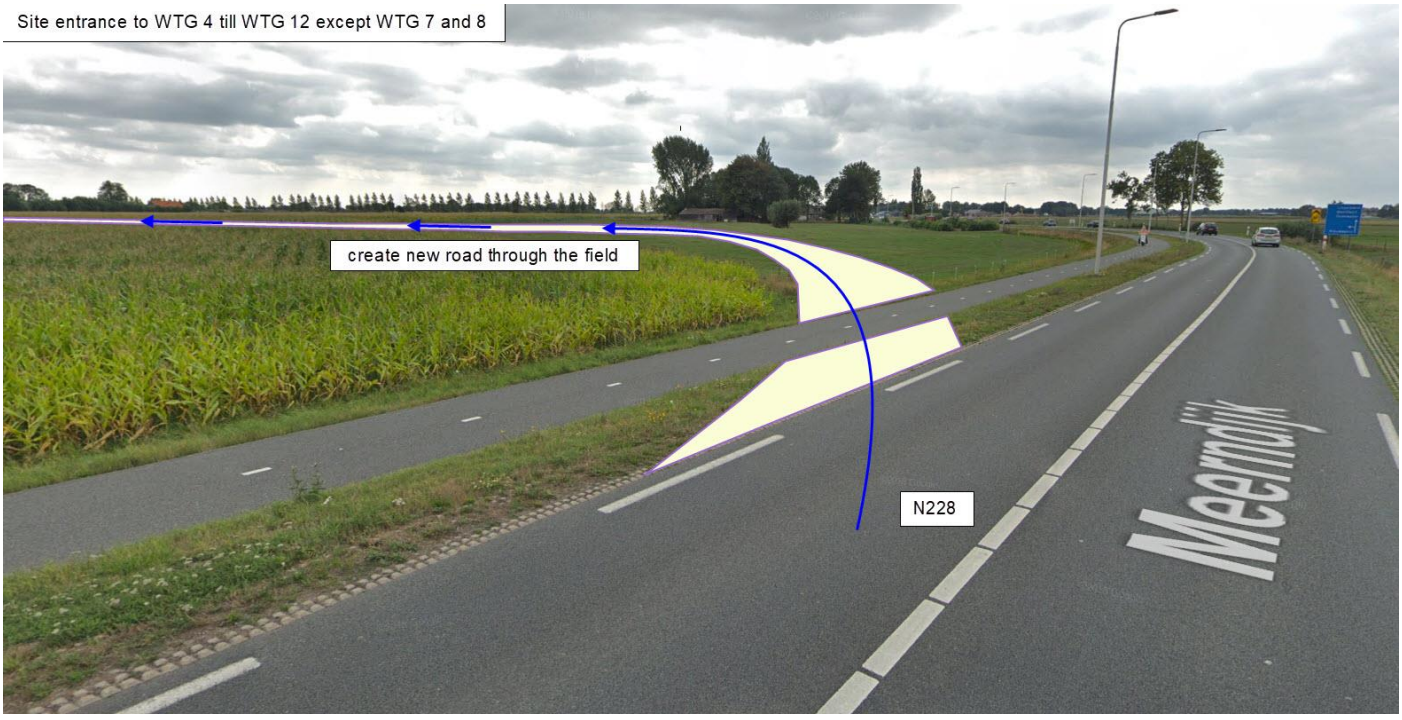
N228 (HM24,5) turn right onto site entrance WTG 1 -3.

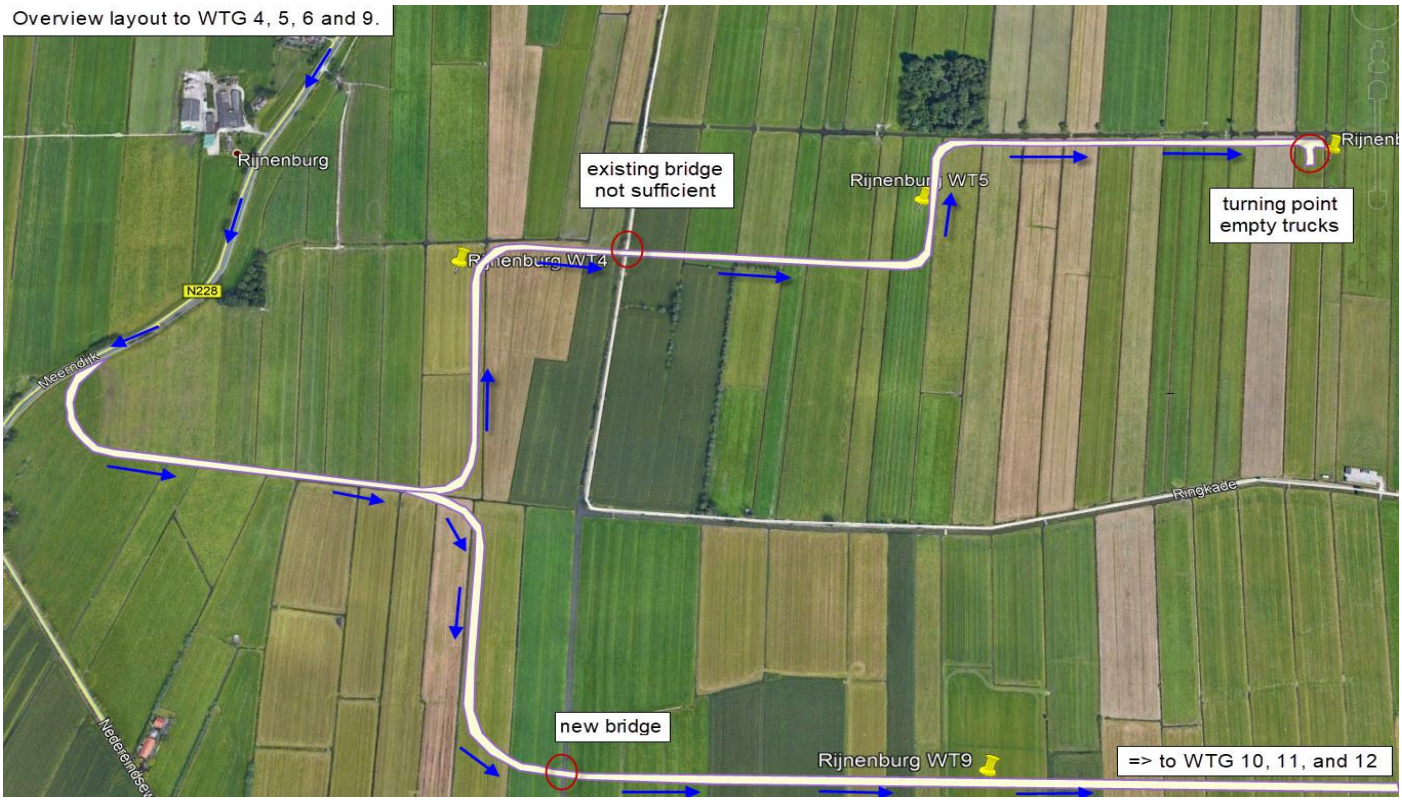
Site layout for line WTG 1 till WTG 3, by site road to WTG 1 create a turning point.

N228 (HM24,5) turn left onto site road to WTG 4 till WTG 12, create new road through the field.

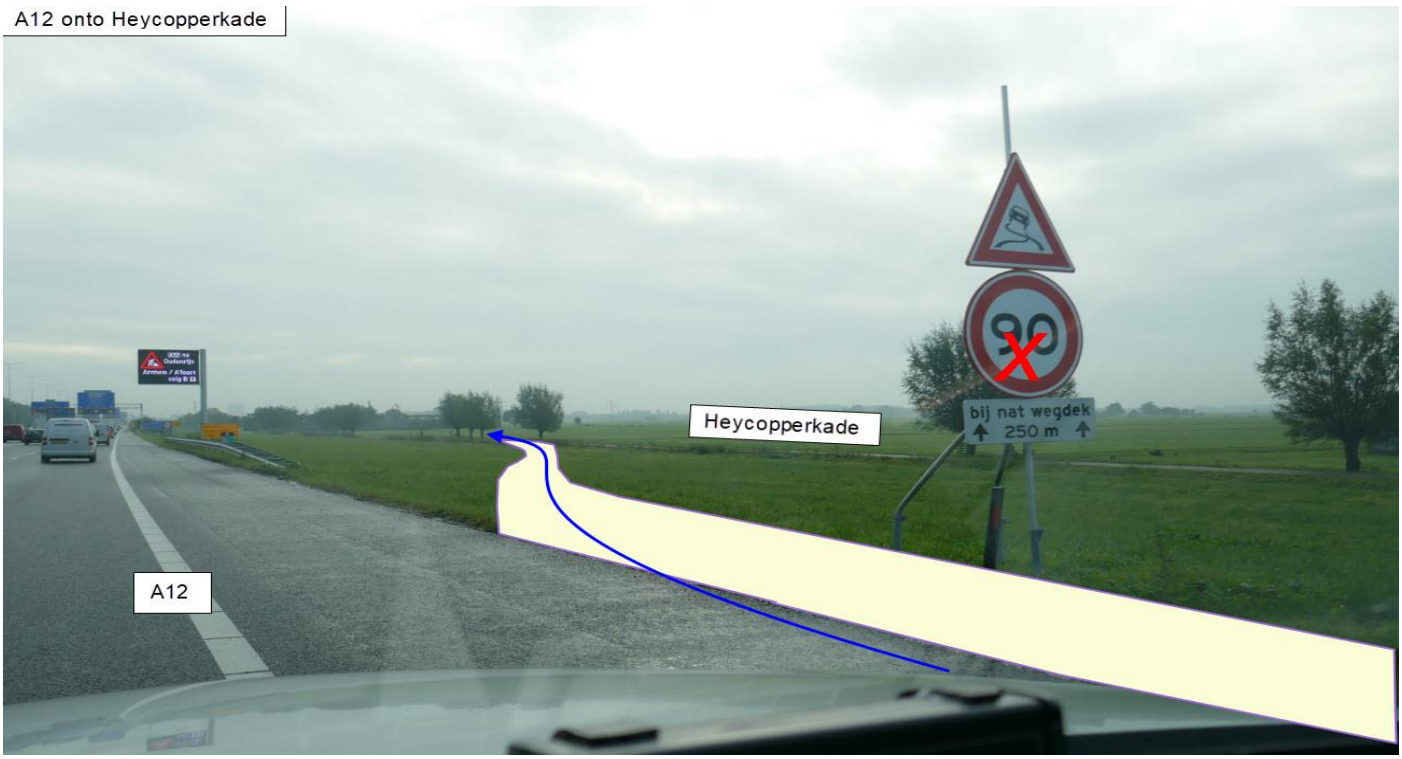
Site layout to WTG 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12. At location WTG 6 turning point to turn empty trucks. 2 bridges have to build to cross the watercource.

Site layout to WTG 10 till WTG 12, at location WTG 12 turning point for empty truck to turn.

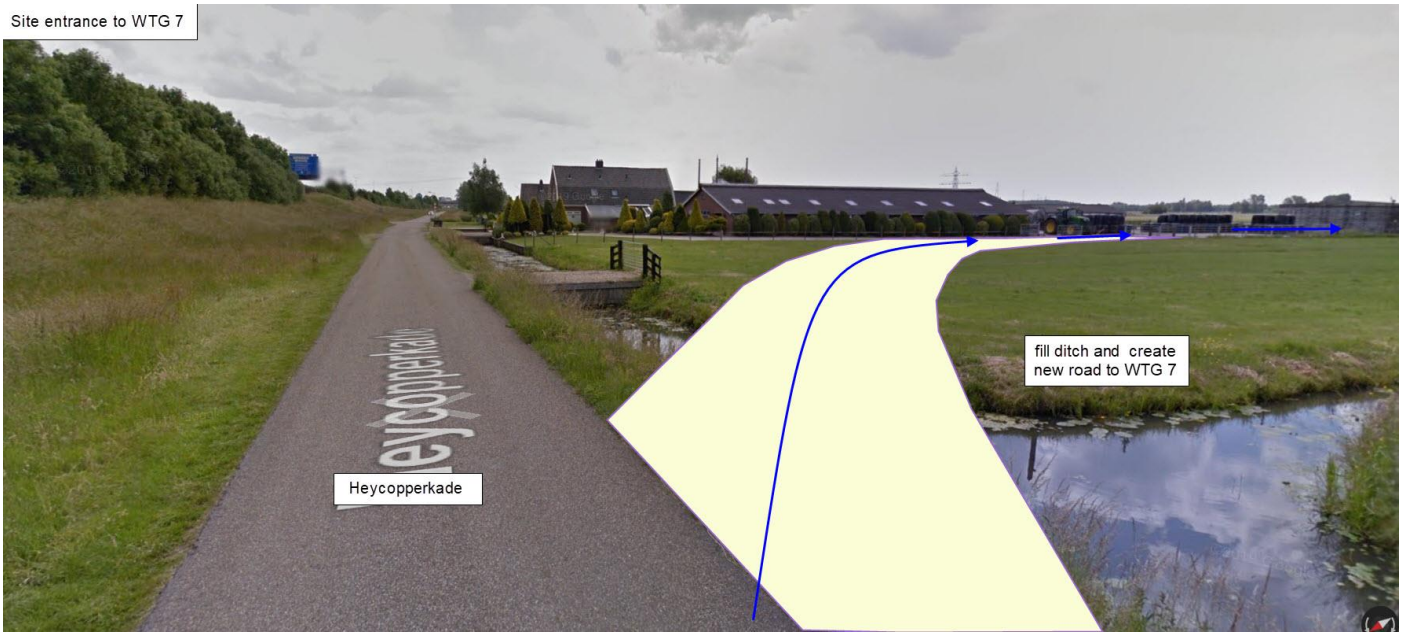
A12 driveway create a road to the Heycopperkade.

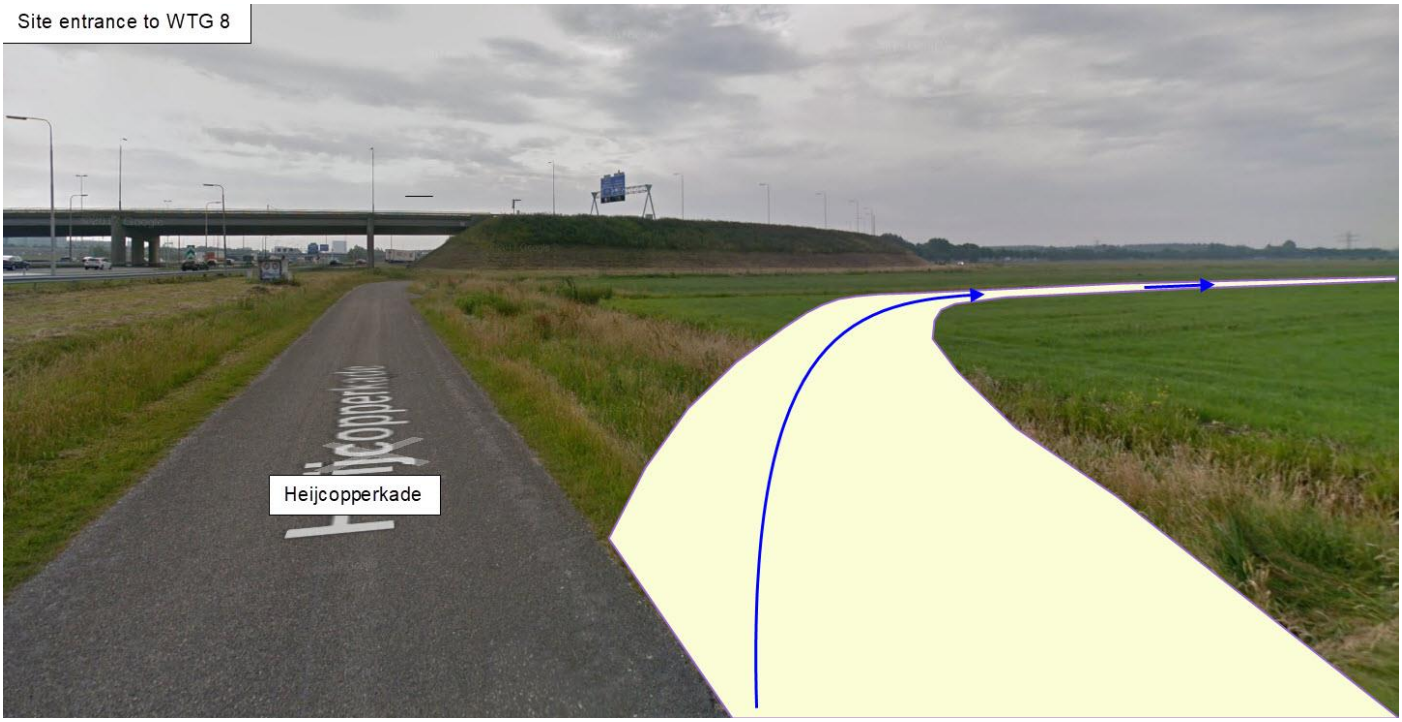
Temporary road of steel plates 6x100m.

Heycopperkade turn right onto site road to WTG 7, create a new road through the field that connects to the farmers road. Extend this road to the turbine and create a turning point for the empty trucks to leave the site.

Heycopperkade turn right onto site road to WTG 8 and create a turning poi9nt for the empty trucks.

Site layout of the WTG's 7 and 8 with indicated with red arrow the turning point.

If there are any questions regarding this route survey, please don't hesitate to contact me,

Yours sincerely,

Roland Ter Linden

Ter Linden Transport

Disclaimer

- The route survey is based on an usual inspection on the mentioned date and is not to be regarded as a conclusive statement on suitability.
- The route survey / routes have been examined according to the present state of knowledge and good faith.
- The route survey does not include investigations regarding bearing capacity of any bridges / roads. This has to be investigated.
- The route survey does not include any studies on site.
- The route survey is based on Ter Linden Transport equipment.
- The proposed routes are subject to permission of the local authorities.
- The route survey is based on transport manuals / requirements of the contractor.
- (Weather) season influences are not taken into account.

Ter Linden Transport
Transportweg 2
7007 CN Doetinchem
Tel: +31 314 326 290
Fax: +31 314 334 540
e-mail: info@ter-linden.nl

Kon pagina 1 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 18 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 19 uit document Bijlage 9 Rapport geluid en slagschaduw.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Notitie

Aanpak van de realisatie van windturbines en zonnevelden in Rijnenburg en Reijerscop

Opdrachtgever: Gemeente Utrecht
Versie na bespreking 2 september

NEXT Vastgoed Consultancy B.V.
Nico Harkes

Gouda, 5 september 2019

NEXT Vastgoed Consultancy BV
Stationsplein 9d
2801 AK Gouda

T 010 217 91 10
E nico.harkes@nextvastgoed.nl
W www.nextvastgoed.nl

Van Sandick Advies
Fruinlaan 11
2313 EP Leiden

T 06 - 41 15 04 51
E hvs@vansandickadvies.nl
W www.vansandickadvies.nl

Inhoud

1 Vraagstelling **4**

2 Mogelijkheden van de anterieure overeenkomst **5**

3 Bestemmingsplan met verbrede reikwijdte Crisis- en herstelwet **7**

4 Juridische grondslag voor onderdelen van het uitnodigingskader **9**

5 Aanpak realisatie project **14**

6 Opties als een eigenaar of exploitant niet meewerkt **16**

7 Overeenstemming met dienstenrichtlijn **19**

8 Staatssteun **20**

9 Conclusie en advies **21**

1 Vraagstelling

De gemeente Utrecht wil plaats bieden voor een energielandschap met zonnevelden en windmolens in polders Rijnenburg en Reijerscop. Er is ruimte voor maximaal elf windmolens en 227,5 hectare zonnevelden. Hiermee kan voor maximaal 96.000 huishoudens elektriciteit worden opgewekt, ofwel ruim 1 PJ (petajoule). Op grond van de vigerende bestemmingsplannen zijn windturbines en zonnevelden niet toegelaten. De gemeente wil een uitnodigingskader vaststellen, dat gehanteerd wordt als leidraad voor de ontwikkeling.

Deze notitie onderzoekt primair de mogelijkheden voor de gemeente Utrecht om het uitnodigingskader voor Rijnenburg juridisch in te zetten voor realisatie van de windturbines en zonnevelden. Er komen enkele wettelijke belemmeringen aan bod die leiden tot een keuze uit twee mogelijke routes voor realisatie.

Op een aantal punten verschilt de problematiek rond zonnevelden van winturbines. Waar nodig zal daar in deze notitie op worden ingegaan. De landschappelijke en hinderaspecten verschillen sterk. Een juridisch relevant verschil is voorts dat een klassiek zonnepaneel geen gebouw is, en daarmee geen bouwplan, waaraan kostenverhaal, locatie-eisen en fasering van de ontwikkeling zijn te verbinden. Als de constructie aangepast wordt zijn wel dergelijke eisen te stellen.

In hoofdstuk 2 gaat het om de mogelijkheid van de zogenaamde anterieure overeenkomst. Dit is het voorkeursmodel van de gemeente om te contracteren met de grondeigenaren. In hoofdstuk 3 is bezien welke mogelijkheden de Crisis- en herstelwet biedt als het gaat om de publiekrechtelijke borging van de gewenste doelstellingen. Hoofdstuk 4 voegt dat samen met de Wro en Omgevingswet voor de verschillende onderdelen van het uitnodigingskader. Dat leidt tot twee mogelijke strategieën (hoofdstuk 5). Hoofdstuk 6 gaat in op opties als een eigenaar niet mee wil werken. Hoofdstuk 7 en 8 gaan respectievelijk over de dienstenrichtlijn en staatssteun. Hoofdstuk 9 sluit af met conclusies en advies.

Voor de volledigheid merken wij hier op dat wij geen aandacht besteden aan de MER-procedure. Die wordt nu door de gemeente voorbereid.

Voorts merken we op dat de gemeente niet financieel wil participeren in de ontwikkeling van het energielandschap.

2 Mogelijkheden van de anterieure overeenkomst

Anterieure overeenkomst
We hebben begrepen dat de gemeente de voorkeur heeft om met de zittende eigenaren een zogenaamde anterieure overeenkomst te sluiten. Ook als hiervan de consequentie is dat niet alle windturbines worden gerealiseerd.

De term anterieure overeenkomst is geïntroduceerd in de toelichting van de Grondexploitatiewet. De anterieure overeenkomst is een overeenkomst over grondexploitatie van de gemeente met grondeigenaren vóór het vaststellen van het bestemmingsplan.

In het geval van park Rijnenburg en Rijerscop is het verstandiger om te spreken over een samenwerkingsovereenkomst die kwalificeert als een anterieure overeenkomst. Dit biedt naar de geest meer mogelijkheden dan anterieure overeenkomst die veelal als grondexploitatie-overeenkomst wordt opgevat. Dat betekent dat er in een samenwerkingsovereenkomst meer zaken geregeld kunnen worden.

Deze samenwerkingsovereenkomst is een overeenkomst die gesloten wordt tussen de gemeente en de grondeigenaar en/of exploitant van een molen/zonneveld. Daarin kan onder andere geregeld worden:
- Kosten die gemeente maakt en die al dan niet vergoed worden;
- Bijdragen aan fondsen;
- Locatie-eisen zoals de realisatie van bouwwegen, groenzone's etc;
- Fasering;
- Aanbesteding van werken;
- Overleg structuur;
- Juridische procedures (bestemmingsplan, omgevingsplan, etc);
- Ontbinding en schadevergoeding;
- Overige aspecten.

Enkele specifieke punten vergen nadere toelichting in relatie tot het uitnodigingskader. Die volgt hieronder.

Komen we niet toe aan een anterieure overeenkomst dan moet er een zogenaamd exploitatieplan of straks onder de Omgevingswet kostenverhaalsregels worden opgesteld als de gemeente toch kosten wil verhalen, een fasering aan wil brengen of bepaalde eisen stelt aan de inrichting van het gebied. Overigens kan de gemeente ook geld innen om de werken door andere gebiedseigenaren uit te laten voeren. De anterieure overeenkomst biedt iets meer mogelijkheden om financiële afspraken te maken dan een exploitatieplan. Overigens wordt veelal ook onder een exploitatieplan een overeenkomst afgesloten. Dat heet dan een posterieure overeenkomst en ook die kan meer items bevatten dan alleen de financiële en wordt ook dan een samenwerkingsovereenkomst. Het is dan een samenwerkingsovereenkomst die kwalificeert als posterieure overeenkomst. Voor het kostenverhaal geldt dan de beperking van het exploitatieplan. Het is zeer zeldzaam dat geen overeenkomst wordt afgesloten. Bij het verlenen van de vergunning wordt dan getoetst aan de eisen van het exploitatieplan en moet worden betaalt.

Juridisch ten aanzien van besluiten
Voor alle te verhalen kosten onder een exploitatieplan of met kostenverhaalsregels gelden de zogenaamde PPT-criteria profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid. Voor de anterieure overeenkomst is dat niet verplicht maar wel aan te bevelen. Nader uitgelegd betekent dit:
- profijt: de grondexploitatie moet nut ondervinden van de te treffen voorzieningen en maatregelen. Veelal betreft het fysiek nut voor het exploitatiegebied. Bij maatregelen zoals het opheffen van stankcirkels en bij compensatie buiten het gebied schuilt het profijt in het feit dat dankzij deze ingrepen een groter gebied ontwikkeld kan worden;
- toerekenbaarheid: er bestaat een causaal verband (de kosten zouden niet gemaakt worden zonder het plan), of de kosten worden mede gemaakt ten behoeve van het plan. Kosten die op een andere grondslag gefinancierd worden zijn niet toerekenbaar. Dergelijke kosten doen zich onder andere voor bij nutsvoorzieningen voor gas, water en elektra en bij gebouwde parkeervoorzieningen zolang er sprake is van een dekking uit de tarieven;
- proportionaliteit: als meerdere locaties profijt hebben van een voorziening, worden de kosten naar rato verdeeld; naarmate een locatie er meer profijt van heeft, draagt deze meer bij aan de kosten.

Fondsbijdragen
Onder de Wro en de Crisis- en herstelwet moet de gemeente er voorts op letten dat fondsbijdragen voldoen aan de eissen van artikel 6.24, eerste lid Wro. Dat houdt in dat fondsen alleen mogelijk zijn voor kosten die in de kostensoortenlijst staan of in een structuurvisie als het gaat om kosten voor zogenaamde ruimtelijke ontwikkelingen. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn bijvoobeeld maatregelen op het gebied van de leefbaarheid. Daarbij geldt bovendien dat er PPT-criteria van toepassing zijn. Het mag duidelijk zijn dat windmolens en zonneparken van andere maatregelen profijt hebben dan woningen. Is voor een woning een speeltuin van belang, voor een windmolen zelf niet: de windmolenexploitant kan geen beter rendement halen. Draagvlak is geen reden.

Schade (ruimhartige vergoeding/omwonenderegeling)
De Wro en de Omgevingswet in samenhang met de Awb kennen een uitputtende regeling voor planschade. Afspraken over een schaderegeling die verder gaat dan de wettelijke planschade, maar binnen de grondslag blijft dat uitsluitend schade wordt vergoed, kunnen in de anterieure overeenkomst op grond van de Wro en Omgevingswet worden opgenomen. Aanvullend kennen de Wro (en in het bijzonder de grondexploitatiewet daarin) en de Omgevingswet de mogelijkheid om kosten van maatregelen, plannen, besluiten o.a. in verband met milieuhygiëne te vergoeden. De kosten kunnen gerelateerd worden aan de grondexploitatie. Een omwonendenregeling, die losstaat van concrete schade valt buiten de reikwijdte van de Wro en Omgevingswet.

Winstdeling en sociale grondvergoeding
Afspraken over winstdeling en sociale grondvergoedingen vallen buiten de grondslag van de Wro en zijn beperkt mogelijk onder de Omgevingswet.

Sluiten overeenkomst
Binnen deze randvoorwaarden kan de gemeente een samenwerkingsovereenkomst sluiten die als anterieur valt te kwalificeren. Over financiële of ruimtelijke onderwerpen die vallen buiten de Wro en Omgevingswet kan gecontracteerd worden als er een andere wettelijke grondslag voor is. Ook kan over financiële onderwerpen gecontracteerd worden als er een rechtstreekse tegenprestatie van de overheid tegenover staat. Een voorbeeld is het verlenen/behandelen van een aanlegvergunning of beschikbaar stellen van mensen. Uiteraard kan ook over niet financiële en ruimtelijke onderwerpen gecontracteerd worden. Het gaat dan bijvoorbeeld over de inrichting van het proces, inzet van publiekrechtelijke middelen, aanbesteding en de wijze waarop samengewerkt wordt.

Voor sociale grondvergoeding, winstdeling en ruimhartige omwonendenvergoeding is er geen wettelijke grondslag en staat er ook geen tegenprestatie tegenover. Mochten er toch afspraken worden gemaakt, dan kan het bedrag in beginsel worden teruggevorderd op grond van onverschuldigde betaling. Over die onderwerpen kan de particuliere eigenaar wel een eenzijdige toezegging doen aan de gemeente in de overeenkomst. Zo'n toezegging is niet afdwingbaar.

Risico's

Juridisch ten aanzien van besluiten
Derden kunnen niet opkomen tegen de overeenkomst. Derden kunnen wel opkomen tegen een (omgevings)vergunning, herziening van het bestemmingsplan of straks wijziging van het omgevingsplan.

Juridisch ten aanzien van de overeenkomst
Afspraken in strijd met de wet kunnen leiden tot nietigheid van de overeenkomst. Ook kan een overeenkomst afspraken bevatten die vernietigbaar zijn. Uit de jurisprudentie blijkt dat misbruik van bevoegdheid niet snel wordt aangenomen.

financieel-economisch ten aanzien van de overeenkomst
In geval van faillissement vervalt de overeenkomst als de curator dit verlangt. De hele overeenkomst komt dan te vervallen. Het is daarom zaak wel een exploitatieplan te hebben om alsnog kosten te verhalen.

Bij een overname komt het nog wel eens voor dat een derde de bovenwettelijke verplichtingen met succes aanvecht. Hiermee komt meestal niet de hele overeenkomst te vervallen. Een exploitatieplan helpt dan niet omdat dergelijke kosten daarin niet mogen worden opgevoerd.

3 Bestemmingsplan met verbrede reikwijdte Crisis- en herstelwet

Als het niet lukt een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met een partij dan zal mogelijk door middel van een bestemmingsplan in combinatie met een exploitatieplan gestuurd moeten worden om zoveel mogelijk van het beleidskader gerealiseerd te krijgen.

Op alle herzieningen van bestemmingsplannen in de gemeente Utrecht is art. 7c van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit artikel regelt de verbrede reikwijdte van bestemmingsplannen. Deze verbrede reikwijdte is niet van toepassing op een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3, wordt afgeweken van een bestemmingsplan of beheersverordening. Er kan alleen een nieuw bestemmingsplan worden gemaakt.

De extra mogelijkheden van een bestemmingsplan met verruimde reikwijdte zijn:

Artikel 7c lid 1: ruimere reikwijdte regels
In het bestemmingsplan mag een ruimer criterium gehanteerd worden dan een goede ruimtelijke ordening. Regels zijn toegestaan als die nodig zijn voor het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit of het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies. Deze doelstelling is zeer breed. De gemeente mag bijvoorbeeld regels over duurzaamheid en het aanbrengen van beplanting opnemen. Een tweede voordeel is dat discussies over de vraag of een voorschrift in het belang van een goede ruimtelijke ordening is gesteld niet meer relevant zijn. De windmolens en zonnevelden vallen hier dus onder.

Artikel 7c lid 2: herzieningstermijn twintig jaar
In dit lid is bepaald dat het bestemmingsplan pas na twintig jaar hoeft te worden herzien, dit in afwijking van de gebruikelijke herzieningstermijn van tien jaar als opgenomen in artikel 3.1 lid 2 Wro. Deze bepaling is niet facultatief, maar geldt van rechtswege. Dit betekent een langere tijdhorizon en daarmee ook dat de toets van de uitvoerbaarheid zich over die termijn uitstrekt.

Artikel 7c lid 3: voorlopige bestemming
Op grond van artikel 3.2 Wro kan een bestemmingsplan voor 5 jaar een voorlopige bestemming toekennen aan gronden. Dat mag nu 10 jaar worden.

Artikel 7c lid 4: regels uit verordeningen
Het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte mag regels over de fysieke leefomgeving bevatten, die nu op grond van art. 108 Gemeentewet gesteld worden. Het is dus al mogelijk regels uit verordeningen over te hevelen naar het bestemmingsplan.

Artikel 7c lid 5: melding
Een bestemmingsplan onder de Wro mag geen meldingenstelsel bevatten, daarentegen een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte wel. Voor een aantal onderwerpen bestaat op grond van verordeningen een meldingsplicht, bijvoorbeeld voor graafwerkzaamheden. Dankzij de bevoegdheid in dit artikel zouden die regels overgezet kunnen worden naar het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte.

Artikel 7c lid 6: beleidsregels
Lid 6 maakt het mogelijk regels op te nemen in de voorschriften, waarvan de uitleg afhankelijk is van door de gemeenteraad of burgemeester en wethouders op te stellen beleidsregels. Deze bevoegdheid is facultatief. Een voorbeeld is de beleidsregels over parkeren. Dit is ook een kans voor het uitnodigingskader.

Artikel 7c lid 7: beleidsregels welstand door de gemeenteraad
Dit betreft de regeling van welstand.

Artikel 7c lid 8: inperken planschade
Dit artikellid maakt het eenvoudiger bestaande onbenutte bouwmogelijkheden weg te bestemmen. Omdat het wegbestemmen drie jaar voor de herziening van het bestemmingsplan wordt

aangekondigd, is het alleen bruikbaar bij herzieningen die pas na die termijn hoeven te worden vastgesteld.

Artikel 7c lid 9 onder a 1o en b: eisen digitale standaarden
Het is niet langer verplicht om digitale standaarden te gebruiken en om het beschikbaar te stellen aan de landelijke voorziening.

Artikel 7c lid 9 onder a 2°: eisen aan uitvoerbaarheid en betrekken milieukwaliteitseisen
De gemeente hoeft niet meer aan te tonen dat het waarschijnlijk is dat een nieuwe bestemming binnen tien jaar na vaststelling van het plan zal worden gerealiseerd. Wel moet de gemeente motiveren dat de nieuwe bestemming op zich uitvoerbaar is.

Een tweede onderdeel is dat gemeente niet meer verplicht is rekening te houden met de milieukwaliteitseisen, die krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer zijn vastgesteld.

Artikel 7c lid 9 onder c en d: geluidhinder
Het wordt mogelijk het besluit hogere waarde van de Wet geluidhinder te integreren in de herziening van het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Ook kan onderzoek worden uitgesteld.

Artikel 7c lid 10: eventueel uitstel exploitatieplan
Bij de vaststelling van het bestemmingsplan mag de gemeenteraad besluiten dat wordt afgeweken van een verplichting om direct een exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 lid 1 en 3 Wro. De verplichting schuift dan door naar de aanvraag van een omgevingsvergunning voor bouwen. Hierdoor ontstaat meer flexibiliteit. Mocht de gevraagde snelheid niet gehaald worden middels een anterieure overeenkomst dan is het wel zaak het planologisch kader vast te stellen voor de overige maatregelen.

Art. 7c lid 11: mogelijkheid maatwerkvoorschrift milieu voor inrichtingen
Dit is de mogelijkheid om hogere of lagere gebiedsgerichte geluidswaarden op te nemen dan art. 2.17 Activiteitenbesluit voorschrijft. Dit artikel van het activiteitenbesluit gaat over inrichtingen. Voor windturbines zie tabel.

Artikel 7c lid 12: delegatie aan burgemeester en wethouders.
De raad kan de bevoegdheid tot het wijzigen van onderdelen van het bestemmingsplan delegeren aan burgemeester en wethouders.

Artikel 7c lid 13: indieningsvereisten verbreed naar fysieke leefomgeving
Bij een aanvraag om vergunning voor afwijking van het bestemmingsplan of een binnenplanse afwijking, verstrekt de aanvrager ook gegevens over de gevolgen voor de fysieke leefomgeving. Deze bepaling sluit aan op die tot het stellen van ruimere regels zoals bedoeld in het eerste en vierde lid. De bepaling geldt van rechtswege voor het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Er is geen besluit van de gemeenteraad voor nodig.

Artikel 7c lid 14: ruimere beoordelingsregels omgevingsvergunning
Bij de beoordeling van een aanvraag om vergunning voor afwijking van het bestemmingsplan of een binnenplanse afwijking toetsen B&W aan het belang van de fysieke leefomgeving in plaats van het smallere begrip goede ruimtelijke ordening. Deze bepaling sluit aan op die tot het stellen van ruimere regels zoals bedoeld in het eerste en vierde lid. De bepaling geldt van rechtswege voor het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Er is geen besluit van de gemeenteraad voor nodig.

4 Juridische grondslag voor onderdelen van het uitnodigingskader

Voor de windturbines en zonnevelden is een aantal eisen en wensen geformuleerd. De eisen en normen voor slagschaduw en participatie gelden voor de windturbines, de eisen voor natuur en landschap voor zonnevelden. De overige eisen voor beide.
In onderstaande tabel wordt aangegeven in hoeverre de eisen en wensen in een overeenkomst of in een publiekrechtelijk document kunnen worden opgenomen.

In de huidige situatie vormen het bestemmingsplan en de regeling grondexploitatie in de Wet ruimtelijke ordening, met de instrumenten anterieure overeenkomst, exploitatieplan en posterieure overeenkomst het belangrijkste kader.

Dat kader is ruimer bij toepassing van artikel 7c van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet. Dat is krachtens artikel 7g lid 4 van toepassing verklaard op alle bestemmingsplanherzieningen van de gemeente Utrecht.

Het totale kader verandert onder de Omgevingswet, die op 1 januari 2021 in werking treedt. Het kader wordt dan nog iets ruimer. In onderstaande tabel zijn de kaders vergeleken.

Alle elementen kunnen ook in een samenwerkingsovereenkomst die kwalificeert als anterieure overeenkomst worden opgenomen, tenzij anders aangegeven.

In het onderstaande schema zijn de verschillende eisen en wensen groen, oranje of rood gekleurd.
Kleuren in de tabel staan dan voor:

a. Groen: afdwingbaar (privaat of publiekrechterlijk).
b. Oranje: mogelijk afdwingbaar onder voorwaarden.
c. Niet afdwingbaar, wel eenzijdig overeen te komen in samenwerkingsovereenkomst.

EIS LANDSCHAP EN NATUUR	Wro Bestemmingsplan/ Exploitatieplan	Wro plus experiment Crisis- en herstelwet (artikel 7c)	Omgevingswet
Behoud van landschappelijke structuur	Bestemmingsplan	Bestemmingsplan	Omgevingsplan
Ontwikkeling landschap en groen	Locatie en ruimtelijke eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. inrichtingseisen, fasering en kostenverhaal via een exploitatieplan*	Locatie en eisen in bestemmingsplan eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg en kostenverhaal kan ook via overeenkomst-exploitatieplan	Locatie en eisen in het omgevingsplan en kostenverhaal in omgevingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Ook financien zijn in het plan verwerkt.
Ontwikkeling watergebonden natuur	Locatie en ruimtelijke eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Inrichtingseisen en kostenverhaal via een exploitatieplan*	Locatie en eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg en kostenverhaal kan ook via overeenkomst-exploitatieplan	Locatie, eisen en kostenverhaal in omgevingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg kan ook via overeenkomst
Bouw- en onderhoudswegen via gewenste recreatieve verbindingen	Bouwplanning als ruimtelijke eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Inrichtingseiseneisen en kostenverhaal via een exploitatieplan*	Locatie en eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg en kostenverhaal kan ook via overeenkomst-exploitatieplan	Locatie, eisen en kostenverhaal in omgevingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg kan ook via overeenkomst
Ruimte beschikbaar stellen voor nieuwe routes	Locatie en ruimtelijke eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Inrichtingseisen en kostenverhaal via een exploitatieplan*	Locatie en eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg en kostenverhaal kan ook via overeenkomst-exploitatieplan	Locatie, eisen en kostenverhaal in omgevingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg kan ook via overeenkomst
WENS			
Stimuleren weidevogels	Ruimtelijk relevante maatregelen opnemen in het bestemmingsplan*	Beschermende regels en ruimtelijk relevante maatregelen in bestemmingsplan	Beschermende regels in omgevingsplan. Mogelijk ook verplichtingen
Groenvoorzieningen langs recreatieve routes	Binnen bestemmingsplangebied: Locatie en ruimtelijke eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg via overeenkomst-exploitatieplan* Erbuiten: anterieure overeenkomst (6.24 Wro) (mits basis in structuurvisie)	Binnen bestemmingsplangebied: Locatie en eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg via overeenkomst-exploitatieplan Erbuiten: anterieure overeenkomst (6.24 Wro) (mits basis in structuurvisie)	Binnen plangebied Locatie, eisen en kostenverhaal in omgevingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg kan ook via overeenkomst. Buiten plangebied: anterieure overeenkomst (13.22 Omgevingswet)
Realisatie van nieuwe routes	Binnen bestemmingsplangebied: Locatie en eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg via overeenkomst-exploitatieplan* Erbuiten: anterieure overeenkomst (mits basis in structuurvisie)	Binnen bestemmingsplangebied: Locatie en eisen in bestemmingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg via overeenkomst-exploitatieplan Erbuiten: anterieure overeenkomst (mits basis in structuurvisie)	Binnen plangebied Locatie, eisen en kostenverhaal in omgevingsplan, eventueel met voorwaardelijke verplichting. Aanleg kan ook via overeenkomst. Buiten plangebied: anterieure overeenkomst (13.22 Omgevingswet) (mits basis in omgevingsvisie of programma)

- Voor zonnevelden geldt dat de panelen een gebouw moeten vormen, bijvoorbeeld door “dakopstelling” of één of meer zijwanden.

GELUID EN SLAGSCHADUW			
Geluidarme windturbines Best beschikbare techniek toepassen	Normen in Activiteitenbesluit. Met maatwerk afwijking geluidsnorm mogelijk bij cumulatie of bijzonder gebied.	Normen in Activiteitenbesluit. Met maatwerk afwijking geluidsnorm mogelijk bij cumulatie (van verschillende bronnen binnen het plan) of bijzonder gebied.	Normen in omgevingsplan op grond van art. 5.74 BKL. Afwijking standaardnorm mogelijk bij cumulatie of bijzonder gebied. Geen eis voor slagschaduw in BKL. Regelen in omgevingsplan.
Protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen Bewoners van de polders hebben invloed om hinderlijke situaties te voorkomen	Niet mogelijk. Niet gericht op ruimtelijke ordening	protocol opnemen in bestemmingsplan	protocol opnemen in omgevingsplan
Openbare rapportage Jaarlijkse rapportage over de veroorzaakte geluidsbelastingen slagschaduw	Niet mogelijk. Niet gericht op ruimtelijke ordening	verplichting opnemen in bestemmingsplan	verplichting opnemen in omgevingsplan
WENS			
Zo veel mogelijk voorkomen van hinderlijke situaties	niet mogelijk. Niet gericht op ruimtelijke ordening	opnemen zorgplicht	opnemen zorgplicht

PARTICIPATIE (€)			
Bijdrage aan omgevingsfonds Bijdrage van 0,5 €/MWh, plus voorstel voor besluitvorming procedure voor besteding	Volgens exploitatieplan mogelijk als aan PPT wordt voldaan Helder moet zijn hoeveel profijt de windmolens of de zonnevelden hebben van de investeringen in het fonds. Als het fonds bijvoorbeeld investeert in andere duurzame projecten (met verlies) en er wordt jaarlijks een begroting gemaakt dan gaat het goed. Bestedingen aan de buurtbarbeque is niet toegestaan. Een structuurvisie met daarin het fonds en besteding verwerkt verbreden en versterken de mogelijkheden. Niet alleen bovenwijkse plannen zijn mogelijk, maar ook verlieslatende plannen zijn op te voeren. en projecten die ruimtelijke kwaliteit irt de windmolens en zonnevelden versterken (ruimtelijke ontwikkelingen).	Volgens exploitatieplan mogelijk als aan PPT wordt voldaan. Helder moet zijn hoeveel profijt de windmolens of de zonnevelden hebben van de investeringen in het fonds. Als het fonds bijvoorbeeld investeert in andere duurzame projecten (met verlies) en er wordt jaarlijks een begroting gemaakt dan gaat het goed. Bestedingen aan de buurtbarbeque is niet toegestaan. Een structuurvisie met daarin het fonds en besteding verwerkt verbreden en versterken de mogelijkheden. Niet alleen bovenwijkse plannen zijn mogelijk, maar ook verlieslatende plannen zijn op te voeren en projecten die de ruimtelijke kwaliteit irt de windmolens en zonnevelden versterken. (ruimtelijke ontwikkelingen).	Volgens omgevingsplan mogelijk als aan PPT wordt voldaan. Helder moet zijn hoeveel profijt de windmolens of de zonnevelden hebben van de investeringen in het fonds. Als het fonds bijvoorbeeld investeert in andere duurzame projecten (met verlies) en er wordt jaarlijks een begroting gemaakt dan gaat het goed. Bestedingen aan de buurtbarbeque is niet toegestaan. Een structuurvisie met daarin het fonds en besteding verwerkt verbreden en versterken de mogelijkheden. Niet alleen bovenwijkse plannen zijn mogelijk, maar ook verlieslatende plannen zijn op te voeren en projecten die de ruimtelijke kwaliteit irt de windmolens en zonnevelden versterken. (ruimtelijke ontwikkelingen).
Omwonendenregeling Concreet voorstel voor financiële compensatie afhankelijk van de afstand tot windturbines	Planschade regeling is mogelijk in exploitatieplan Tevens kunnen kosten opgevoerd worden van maatregelen, plannen en besluiten met betrekking tot gronden, opstallen, activiteiten en rechten o.a. ten aanzien van milieu maatregelen; Er kan voor wat betreft	Planschade regeling is mogelijk in exploitatieplan Tevens kunnen kosten opgevoerd worden van maatregelen, plannen en besluiten met betrekking tot gronden, opstallen, activiteiten en rechten o.a. ten aanzien van milieu maatregelen. Er kan voor wat betreft planschade meer	Planschade regeling is mogelijk in exploitatieplan Tevens kunnen kosten opgevoerd worden van maatregelen, plannen en besluiten met betrekking tot gronden, opstallen, activiteiten en rechten o.a. ten aanzien van milieu maatregelen. Er kan voor wat betreft planschade meer verrekend

	planschade meer verrekend worden in anterieure overeenkomsten. Daarin kan alle schade veroorzaakt door project worden opgenomen. Er zijn voorbeelden waarbij iets meer betaald is dan de wettelijke vergoeding. Voorts is privaatrechtelijk te regelen dat er een toezegging in het contract komt van de exploitant naar bewoner als er veel meer betaald moet worden als compensatie	verrekend worden in anterieure overeenkomsten. Daarin kan alle schade veroorzaakt door project worden opgenomen. Er zijn voorbeelden waarbij iets meer betaald is dan de wettelijke vergoeding. Voorts is privaatrechtelijk te regelen dat er een toezegging in het contract komt van de exploitant naar bewoner als er veel meer betaald moet worden als compensatie	worden in anterieure overeenkomsten. Daarin kan alle schade veroorzaakt door project worden opgenomen. Er zijn voorbeelden waarbij iets meer betaald is dan de wettelijke vergoeding. Voorts is privaatrechtelijk te regelen dat er een toezegging in het contract komt van de exploitant naar bewoner als er veel meer betaald moet worden als compensatie
Sociale grondvergoedingen grondvergoedingen voor windturbines worden verdeeld tussen de grondeigenaren van de windturbinelocaties, andere grondeigenaren en bewoners in het gebied	Niet afdwingbaar want is niet gericht op ruimtelijke ordening. Valt buiten grondexploitatie. Geen wettelijke grondslag voor overeenkomst. Is alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de exploitant naar de grondeigenaren en bewoners. Die moet de organisatie dan verder op zich nemen.	Niet afdwingbaar want is niet gericht op ruimtelijke ordening. Valt buiten grondexploitatie. Geen wettelijke grondslag voor overeenkomst. Is alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de exploitant naar de grondeigenaren en bewoners. Die moet de organisatie dan verder op zich nemen.	Beperkt mogelijk. Alleen als de energie lokaal wordt afgenomen binnen het plangebied wordt de leefomgeving verbeterd is het publiekrechtelijk mogelijk. Het eigendom zou dan bij een coöperatie moeten liggen, waarin bijvoorbeeld ook een energiemaatschappij wel kan deelnemen. Met enige nadere regelgeving in het omgevingsplan kan dan geregeld worden dat een vergunning alleen verleend wordt als een coöperatie hem laat bouwen en dat de afnemers voor iets meer dan helft uit de regio moeten komen[1],[2] Mocht het verder strekken dan het plangebied (en dat lijkt nu het geval) dan is dit alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de exploitant naar de grondeigenaren en bewoners. Die moet de organisatie dan verder op zich nemen.

Er moet gecheckt worden op wetgeving inzake netbeheer en elektriciteitsopwekking.
Naar verwachting na de zomer van 2019 komt het ministerie met een handreiking hoe het juridisch afdwingbaar wordt hoe eigendom en de winstgevendheid bij burgers en bedrijven terecht kan komen.

Delen in de winst Minimaal 50% eigendom van inwoners en bedrijven in de regio Utrecht	Niet gericht op ruimtelijke ordening. Niet te regelen in bestemmingsplan of exploitatieplan. Valt buiten kader anterieure overeenkomst Wro. Geen wettelijke grondslag voor overeenkomst. Is alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de exploitant naar inwoners en bedrijven.	Niet gericht op fysieke leefomgeving. Niet te regelen in bestemmingsplan of exploitatieplan. Valt buiten kader anterieure overeenkomst Wro. Geen wettelijke grondslag voor overeenkomst. Is alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de exploitant naar inwoners en bedrijven.	Beperkt mogelijk. Alleen als de energie lokaal wordt afgenomen binnen het plangebied wordt de leefomgeving verbeterd is het publiekrechtelijk mogelijk. Het eigendom zou dan bij een coöperatie moeten liggen, waarin bijvoorbeeld ook een energiemaatschappij wel kan deelnemen. Met enige nadere regelgeving in het omgevingsplan kan dan geregeld worden dat een vergunning alleen verleend wordt als een coöperatie hem laat bouwen en dat de afnemers voor iets meer dan helft uit de regio moeten komen[3],[4] Mocht het verder strekken dan het plangebied (en dat lijkt nu het geval) dan is dit alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de molenexploitant naar de grondeigenaren en bewoners. Die moet de organisatie dan verder op zich nemen.
WENS			
Ruimhartige omwonendenregeling die planschadeprocedures kan voorkomen	Regeling die verder gaat dan wettelijke planschade valt buiten exploitatieplan Wro. In anterieure overeenkomst wel mogelijk. Maar een planschadeclaim is echter nooit uit te sluiten	Regeling die verder gaat dan wettelijke planschade valt buiten exploitatieplan Wro. in anterieure overeenkomst wel mogelijk. Maar een planschadeclaim is echter nooit uit te sluiten	Regeling die verder gaat dan wettelijke planschade valt buiten kostenverhaalsregels omgevingsplan. in anterieure overeenkomst wel mogelijk. Maar een planschadeclaim is echter nooit uit te sluiten
Ruimhartige grondvergoedingen	Niet afdwingbaar. Niet gericht op ruimtelijke ordening. Is alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de molenexploitant Die moet het dan verder op zich nemen en het met derden regelen	Niet afdwingbaar. Niet gericht op ruimtelijke ordening. Is alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de molenexploitant Die moet het dan verder op zich nemen en het met derden regelen	Niet afdwingbaar. Niet gericht op ruimtelijke ordening. Is alleen privaatrechtelijk te regelen als een éénzijdige toezegging van de molenexploitant Die moet het dan verder op zich nemen en het met derden regelen

Tabel 1: Juridische achtervang voor uitnodigingskader

[3] Er moet gecheckt worden op wetgeving inzake netbeheer en elektriciteitsopwekking.

[4] Naar verwachting na de zomer van 2019 komt het ministerie met een handreiking hoe het juridisch afdwingbaar wordt hoe eigendom en de winstgevendheid bij burgers en bedrijven terecht kan komen.

5 Aanpak realisatie project

De gemeente heeft geen gronden in bezit voor de realisatie van windturbines en wil die evenmin verwerven. Daarom is een aanpak waarbij de strategie gebruik maakt van grondverwervings-instrumenten zoals optie- en koopovereenkomsten, voorkeursrecht en onteigening vooralsnog niet aan de orde.

De gemeente kan het uitnodigingskader niet koppelen aan bepaalde eigendomsposities of aan de opdracht voor openbare werken.

De gemeente wil dat bij elke windturbine en zonneveld voor zover relevant aan het uitnodigingskader wordt voldaan. Is dat het geval dan is de gemeente bereidt mee te werken.

De medewerking kan op twee manieren gegeven worden:
1. Via een overeenkomst: een bevoegdhedenovereenkomst zoals een samenwerkingsovereenkomst die kwalificeert als anterieure overeenkomst. De gemeente zal zich tot de civiele rechter moeten wenden bij onvoldoende nakoming van de overeenkomst,
2. Via een ruimtelijk besluit: omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan (straks omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit) of een bestemmingsplan (straks omgevingsplan) en een reguliere omgevingsvergunning.
   Een ieder is gebonden aan de bepalingen in het bestemmingsplan. Degene die de vergunde activiteit verricht moet zich houden aan de vergunning. De gemeente kan bestuursrechtelijke handhaving inzetten, indien er gehandeld wordt in strijd met het bestemmingsplan of de vergunning. Het bestemmingsplan (straks omgevingsplan) of de vergunning kan geen boven of buitenwettelijke eisen bevatten. Uiteraard dienen zoveel mogelijk onderdelen van het uitnodigingskader worden opgenomen in ruimtelijke besluiten en overeenkomsten.

Route 1 afwijkvergunning en samenwerkingsovereenkomst

Het hele proces begint met een verzoek voor een afwijkingsvergunning van het bestaande bestemmingsplan. Om dit verzoek te honoreren dient er een beleidskader als beoordelingsregel te zijn. Het uitnodigingskader kan dienst doen. Om het uitnodigingskader die status te verschaffen is vaststelling daarvan door de gemeenteraad noodzakelijk. Er is een exploitatieopzet vereist om kosten ook te verhalen waar mogelijk, tenzij op voorhand alle financiële aspecten zijn geregeld en de private partijen die voor hun rekening nemen. Er is echter te allen tijde een financiële verantwoording nodig.

Een afwijkvergunning onder de Crisis- en herstelwet is niet mogelijk. Dat kan alleen tov het vigerende plan. De beoordelingsregel beperkt zich dan tot een goede ruimtelijke ordening. Kolom 1 van de tabel bevat de mogelijkheden voor de afwijkvergunning die eveneens uiteraard ook geldt voor het bestemmingsplan en exploitatieplan.

Onder de Omgevingswet wordt afwijkvergunning vervangen door de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. De mogelijkheden in kolom 3 van de tabel voor omgevingsplan en kostenverhaalsregels gelden eveneens voor die vergunning.

Indien in een vergunningaanvraag onderdelen ontbreken (zoals een recreatief fietspad) kunnen die in de vergunning niet worden toegevoegd. Een vergunning moet gebaseerd worden op de aanvraag. Weigering van de vergunning is mogelijk als bij de afwijkvergunning (onder Omgevingswet: de omgevingsvergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteit) in het kader van de beoordeling dit aspect mag worden meegewogen.

Als de gemeenteraad het uitnodigingskader heeft vastgesteld en gepubliceerd, fungeren deze als beleidsregels voor de toets aan een goede ruimtelijke ordening. Burgemeester en wethouders dienen die toe te passen bij de beoordeling van aanvragen. Een aanvraag die aan het kader voldoet moet in beginsel gehonoreerd te worden. Er is een inherente afwijkingsbevoegdheid van een beleidsregel op grond van de Algemene wet bestuursrecht, maar die is sterk geclausuleerd.

Niet alle afspraken uit een overeenkomst zullen of kunnen worden opgenomen in een vergunning en later het bestemmingsplan (omgevingsplan). Daarom zal de gemeente het realiseren van dergelijke afspraken privaatrechtelijk moeten regelen. Afspraken over een omwonende regeling, winstdeling, sociale grondvergoedingen, winst en ruimhartige omwonende vergoeding en grondvergoeding vallen

buiten iedere wettelijke grondslag bij een bestemmingsplan en bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Winstdeling en sociale grondvergoeding zijn onder bepaalde condities mogelijk onder de Omgevingswet, zolang maar duidelijk wordt wat en hoe ze bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving; bij het bestemmingsplan en bestemmingsplan met verbrede reikwijdte kan dit niet. Alles wat hier buiten valt kan noch privaatrechtelijk noch publiekrechtelijk worden afgedwongen. Wel is een éénzijdige toezegging op te nemen van de exploitant.

De Wro in samenhang met de Awb kennen een uitputtende regeling voor planschade. Aanvullend kent de Wro (en in het bijzonder de grondexploitatiewet daarin) de mogelijkheid om kosten van maatregelen, plannen, besluiten o.a. in verband met milieuhygiëne te vergoeden. Hetzelfde geldt voor de Omgevingswet. Afspraken over een schaderegeling die verder gaat dan deze wettelijke regelingen zijn daarmee in strijd. Wel is een éénzijdige toezegging van de exploitant op te nemen.

Fondsvorming die voldoet aan de PPT-criteria (profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid) is mogelijk. De kern draait er om dat het fonds gevormd moet worden ten behoeve van de molens en de zonnevelden. Als dat niet het geval is dan is een éénzijdige toezegging op te nemen van de exploitant. Een structuurvisie waarin dit is verwerkt is noodzakelijk. Dat kan overigens vrij simpel door een aantal maatregelen indicatief te liefst op kaart te duiden en vervolgens een omschrijving te geven. Een sectorale structuurvisie of een aanvulling op een bestaande visie volstaat. Hierbij is het gebruikelijk een maatschappelijke toets uit te voeren.

Route 2: Anterieure overeenkomst, bestemmingsplan met verbrede reikwijdte / omgevingsvergunning, binnenplanse omgevingsvergunning

Hierbij kan de gemeente starten met het sluiten van samenwerkingsovereenkomst die als anterieure overeenkomst kwalificeert, zie route 1. Vervolgens kiest de gemeente bij de planologische medewerking niet voor de afwijkvergunning, maar voor een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte of omgevingsplan. De gemeente neemt het uitnodigingskader grotendeels op in het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte / omgevingsplan. Daarbij geldt wel voor het omgevingsplan dat dit wel kan worden voorbereid, maar pas per 1 januari 2021 van kracht wordt.

Het bestemmingsplan / omgevingsplan wijst gebieden aan waarbinnen een omgevingsvergunning kan worden verleend voor een windturbine of zonneveld. Het bestemmingsplan / omgevingsplan bevat dus een verbod om een windturbine of zonneveld te plaatsen behoudens omgevingsvergunning. Het uitnodigingskader kan deels worden omgezet in beoordelingsregels voor de vergunning en deels in beleidsregels die gekoppeld zijn aan de vergunning. Ook worden regels over grondexploitatie opgenomen in het bestemmingsplan/ omgevingsplan.

De gemeente kan in het bestemmingsplan / omgevingsplan de onderwerpen landschap, natuur, geluid en slagschaduw regelen. Afspraken over winstdeling en sociale grondvergoedingen zijn alleen te borgen in een omgevingsplan hoe deze regelingen bijdragen aan de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Anders zijn afspraken alleen te borgen door in de overeenkomst eenzijdige toezeggingen van de exploitant op te nemen. Fondsbijdragen zijn alleen mogelijk als ze voldoen aan de PPT-criteria (profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid) voor de molens en de zonnevelden; anders niet.

De gemeente moet na vaststelling van een bestemmingsplan / omgevingsplan, de bepalingen daaruit in acht nemen bij een posterieure overeenkomst.

Voor het verhalen van kosten in verband met fondsen voor ruimtelijke kwaliteit is een structuurvisie nodig.

6 Opties als een eigenaar of exploitant niet meewerkt

Vertrekpunt is een vrijwillige privaatrechtelijke overeenkomst waarin gemeente, energie-exploitant, grondeigenaren en burger / bedrijven tot overeenstemming komen. De meeste eisen van het ontwikkelingskader kunnen in een overeenkomst opgenomen worden.

Er zijn echter een aantal relevante situaties denkbaar waarbij de grondeigenaar of de exploitant aan (delen van) de overeenkomst geen medewerking wil verlenen.

Deze situaties zijn:
- Een grondeigenaar wil in het geheel geen windturbine realiseren;
- Een grondeigenaar (al dan niet samen met de exploitant) wil aan bepaalde ruimtelijk relevante maatregelen niet bijdragen en de winst niet delen;
- Een grondeigenaar of exploitant wil niet delen in de eigendomsrechten.

A. Eigenaar wil geen windturbine toestaan of realiserenr[5]

Voor de realisering van windturbines is aankoop van de grond in principe niet nodig. Er wordt, net als bij de realisering van hoogspanningsleidingen of de aanleg van kabels en leidingen, meestal een overeenkomst gesloten over de vestiging van een zakelijk recht (opstalrecht). Dat zakelijk recht regelt dat de aanlegger / exploitant toestemming heeft voor de aanleg en instandhouding en dat de eigendom van de turbine bij de aanlegger / exploitant komt te rusten.

Als de eigenaar niet wil meewerken is onteigening in beginsel niet nodig. De noodzaak voor onteigening ontbreekt als met een minder ingrijpend instrument hetzelfde doel kan worden bereikt. Dat minder ingrijpende instrument is de gedoogplicht. De Belemmeringenwet privaatrecht (en straks de Omgevingswet) biedt de mogelijkheid voor de initiatiefnemer/exploitant van een windpark om de Minister te vragen om aan rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken te verplichten de aanleg en instandhouding van een werk te gedogen, (onder meer) indien naar het oordeel van de Minister de belangen van de rechthebbenden redelijkerwijs onteigening niet vorderen. In 2016 is de Elektriciteitswet 1998 gewijzigd, en is in art. 9g van de Elektriciteitswet bepaald dat een windpark met een capaciteit van tenminste 5 MW voor de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht wordt aangemerkt als openbaar werk van algemeen nut. Daarmee staat vast dat voor de aanleg van een windpark 5 MW+ geen concessie- of erkenningsbesluit van de Kroon nodig is; de initiatiefnemer kan een verzoek indienen bij de Minister.

De gedoogplicht BP wordt door de Minister van I&W opgelegd als onder meer aan de volgende criteria is voldaan:
- het gebruik van de onroerende zaak levert niet meer belemmeringen op dan redelijkerwijs nodig is (proportionaliteit);
- de belangen van de rechthebbende vorderen geen onteigening; Hiermee wordt bedoeld dat als er onvoldoende nuttig gebruik overblijft van het resterende perceelsgedeelte de overheid moet kiezen voor onteigening.
- er is - ondanks een poging daartoe - geen minnelijke overeenstemming bereikt met de rechthebbenden tot de onroerende zaak.

In de toekomstige Omgevingswet worden de (meeste) nu over meerdere wetten verbrokkelde gedoogplichten samengebracht. De gedoogplicht op grond van art. 9g van de Elektriciteitswet voor het realiseren van een windpark wordt geregeld in art. 10.14 sub a (het tot stand brengen of opruimen van een net). De Omgevingswet (art. 10.28) voorziet daarbij ook in een algemene regeling op grond waarvan op grond van onder gedoogplicht aangelegde werken eigendom worden van de bevoegde aanlegger daarvan.

De Belemmeringenwet Privaatrecht voorziet in een aanspraak op (volledige) schadevergoeding. Hier moet worden gedacht aan schade door de aanleg van het werk, vermogensschade in de vorm van waardevermindering en inkomensschade voor bijvoorbeeld verlies van exploitatiemogelijkheden of een nadeligere exploitatie van het bewuste perceel. Er is geen recht op een deel van de exploitatiewinst.

[5] Hanna Zeilmakers: Windturbines: 'nieuw voor oud' en 'oud voor nieuw', gedoogplicht en onteigening. Tijdschrift voor agrarisch recht, 2018, nr.4.

Indien een gedoogplicht niet volstaat, maar de gronden verworven moeten worden kan de gemeente onteigenen op grond van een afwijkvergunning of bestemmingsplan (omgevingsplan).

B. De exploitant wil wel een overeenkomst maar wil geen fondsbijdragen en wil niet dat anderen meedelen in de winst

Een vergunningaanvraag kan niet geweigerd worden met als motivering dat de eigenaar geen anterieure overeenkomst wilde aangaan. Dat valt niet onder de wettelijke weigeringsgronden.

In het exploitatieplan kunnen regels worden opgenomen gericht op de grondexploitatie, locatie eisen en woningbouwcategorieën. Indien een exploitant niet wil meewerken aan het realiseren van locatie eisen of fondsbijdragen dan kan een vergunning onder de Wro geweigerd worden. Wat niet mogelijk is om de vergunning te weigeren als een grondeigenaar niet wil dat derden meedelen in de winst.

Een exploitatieplan kan wel zijn diensten bewijzen voor verdeling van de kosten. Als een exploitatieplan bijvoorbeeld ziet op turbines waarbij voor een aantal wel sprake is van winstdeling (geregeld in een SOK die anterieur is gesloten) en een aantal waar nog geen sprake is van overeenkomst en winstdeling, dan kunnen er meer kosten worden verhaald op de turbines waar geen eigendom gedeeld wordt. Immers de winst is hoger en dat is een sleutel om kosten te verdelen. Een fondsbijdrage die wordt gebruikt voor energiemaatregelen voor omwonenden, wordt dan aangemerkt als kosten, waardoor de opbrengst bij die turbines lager is. Onder de huidige Wro is de gemeente vrij om een sleutel te kiezen voor de verdeling van de kosten.

C. De exploitant wil wel een overeenkomst met fondsbijdrage, maar wil niet dat anderen meedelen in de winst

In het kader van de Omgevingsplan kan de gemeente wel enige eisen stellen aan het eigendom en winstdeling, mits voldoende gemotiveerd. Dit geval moet de gemeente in het omgevingsplan opnemen dat alleen medewerking verleend wordt aan een vergunning als een coöperatie de houder wordt. Die coöperatie moet dan wel aantonen dat haar leden in de regio wonen. Dit is nodig om aan te tonen dat de maatregel bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving van het plangebied en in dit geval gaat het om de polders zelf. Het gebied daarbuiten maakt geen deel uit van het plan. Als ook dit geregeld moet worden rest alleen een éénzijdige toezegging van de grondeigenaar/exploitant van de molen.

D. Concessie voor de uitvoering van het project als overheidsopdracht

Een concessie van de overheid is een toestemming die anderen uitsluit. De verkrijger van de concessie of concessiehouder krijgt dus een monopolie (alleenrecht) op een economische activiteit (zoals het exploiteren van een windturbine, delfstoffenwinning of openbaar vervoer) binnen een grondgebied. De concessie wordt verleend als eenzijdig besluit en na (impliciete) aanvaarding door de concessiehouder ontstaat er een publiekrechtelijke overeenkomst.

Bij een concessie voor werken gaat het om een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel, waarbij één of meer aanbestedende diensten of aanbestedende instanties werken laten uitvoeren door één of meer ondernemers. De overeenkomst heeft dezelfde kenmerken als een overheidsopdracht voor werken. Alleen bestaat de tegenprestatie uitsluitend in het recht het werk dat het voorwerp van de overeenkomst vormt te exploiteren of uit dit recht een betaling voortkomt (art. 5 lid 1 sub a richtlijn 2014/23).

Om een concessie voor een werk te kunnen verlenen moet de overheid beschikkingsbevoegd zijn. Er moet een wettelijke grondslag zijn zoals bijvoorbeeld voor openbaar vervoer in de Wet openbaar vervoer.

Daarnaast kan het eigendomsrecht de grondslag bieden. De overheid moet dan over de gronden kunnen beschikken. Een voorbeeld is de concessie voor het bouwen en exploiteren van een parkeergarage op gemeentegrond.

In dit geval beschikt de gemeente niet over de gronden waar de windturbines gebouwd worden. Voorts ontbreekt een specifieke wettelijke grondslag voor het verlenen van concessies voor windturbines door een gemeente. Bovendien is het uitnodigingskader niet exclusief bedoeld. Iedere partij die er aan voldoet, mag een winturbine realiseren. Een concessie voor de uitvoering is dus niet aan de orde.

E Concessie voor een plan of PPS

De overheid kan het maken van een plan aanbesteden. In dat plan kan een uitvoeringsparagraaf zitten. Een belangrijkcriterium om te winnen is overeenstemming met zoveel mogelijk grondeigenaren.

Aangezien de recreatieve routes een openbaar karakter hebben, zullen deze aanbesteed moeten worden. Daarvoor kan een tender uitgeschreven worden. Die tender is echter ook met de gebiedseigenaren gezamenlijk uit te voeren. Daarin kunnen dan de windturbines meegenomen worden. Noodzakelijk is het echter niet, want de aanbestedingsregels moeten altijd gevolgd worden.

F Voorkeursrecht, onteigenen en saneren andere windturbines

Het vestigen van een voorkeurrecht of onteigenen is meestal geen optie als het gaat om het verwezenlijken van de windturbines, omdat de gemeente ze niet zelf wil realiseren.

De gemeente kan een voorkeursrecht echter ook ten behoeve van derden inzetten. Ze zou dus het voorkeursrecht kunnen vestigen, een tender kunnen uitschrijven en aan de winnaar de grond verkopen die in haar handen komt na het uitoefenen van het voorkeurrecht.

Een voorkeursrecht is niet zonder meer effectief als grondverwervingsinstrument. De grondeigenaar is niet verplicht om zijn grond aan te bieden aan de gemeente. Onder de Omgevingswet kan een eigenaar bovendien verkopen aan ander, mits die bereid en in staat is de gewenste functie te realiseren.

Indien de gemeente gronden moet verwerven, kan in beginsel onteigening niet aan de orde komen. Hiervoor is aangegeven dat het de verwachting is dat meestal een gedoogplicht voldoende is om privaatrechtelijke belemmeringen tegen aanleg en gebruik van een windturbine weg te nemen. Dit omdat windturbines slechts op een klein deel van het perceel komen en er voldoende ruimte overblijft voor een economische exploitatie.

Alleen als een economische exploitatie van de “restgronden” niet mogelijk is, is onteigening aan de orde. Er staat dan beroep op zelfrealisatie open.

De realisatie van de nieuwe windturbines hangt in Rijnenburg niet samen met het saneren van windturbines elders. Als dat wel aan de orde is, dan is het een beproefde strategie (onder andere Wieringermeer en voorstellen voor de windbank in Friesland) om het saneren te koppelen aan de bouw van een grotere turbine. De windrechten van de bestaande turbines worden dan verhandeld.

7 Overeenstemming met dienstenrichtlijn

De dienstenrichtlijn gaat met name om grensoverschrijdende deelname en het ontbreken van belemmeringen bij het verlenen van diensten op te sporen. Hier betreft het de dienst van het leveren of transporteren van energie. Indien tenders worden uitgeschreven waarin geen belemmeringen zijn opgenomen dan is dit geen probleem.

Maar de betekenis van de dienstenrichtlijn rukt op en is ondertussen ook van betekenis voor interne kwesties binnen de lidstaten. De Dienstenrichtlijn heeft als uitgangspunt dat de toegang tot en het uitoefenen van een dienstenactiviteit niet afhankelijk wordt gesteld van een vergunningenstelsel. Een vergunningenstelsel is in verband met de vrijheid van vestiging in beginsel dan ook niet toegestaan, tenzij wordt voldaan aan

1. Het beginsel van non-discriminatie;
2. Het stelsel gerechtvaardigd is om een dwingende reden van algemeen belang en;
3. Die reden evenredig is.

Als een vergunningenstelsel op basis van die criteria is toegestaan, dan bepaalt de Dienstenrichtlijn vervolgens dat de criteria waaronder de vergunning kan worden verleend eveneens aan diverse vereisten moeten voldoen: ook deze criteria moeten non-discriminatoir, gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang en evenredig zijn en moeten daarnaast duidelijk, ondubbelzinnig, objectief, vooraf en openbaar bekendgemaakt, transparant en toegankelijk zijn.

Als er al sprake is van een tender dan zal dit transparant en non-discriminatoir moeten gebeuren op Europees niveau. Voorts zullen ook de (aansluit)vergunningen eenduidig getoetst moeten worden. Er mag geen onderscheid zijn naar partijen die wel willen delen in de winst en zij die dat niet doen. Een tender zou aan de orde zijn als men meerdere initiatiefnemers ook van buiten het gebied een kans wil geven voor het indienen van plannen om te worden gerealiseerd. Vooralsnog is dit niet aan de orde. De gemeente wil contracteren met de grondeigenaren en andere partijen.

8 Staatssteun

Staatssteun is aan de orde als met staatsmiddelen een selectief voordeel gehaald kan worden door een econoom. Burgers worden nooit als econoom aangeduid. Bedrijven kunnen dat wel zijn. et enkele feit van de wijziging van het bestemmingsplan of omgevingsplan vormt geen reden om te spreken over staatssteun. Er komen niet onmiddellijk staatsmiddelen aan te pas.

Afzien van een exploitatiebijdrage voor de plankosten die de gemeente maakt, vormt wel een mogelijke vorm van staatssteun. Dit omdat de gemeente eigen dekkingsmiddelen wil inzetten. Uitgangspunt voor het oordeel over staatssteun is het MEO-principe. Dit principe behelst een toets op het Market Economy Operation principe; of te wel zou een marktpartij een vergelijkbare transactie doen. Daarbij dienen alle relevante feiten en omstandigheden in samenhang te worden betrokken. In dit verband is het de vraag of een marktpartij zelf haar eigen plankosten voor haar rekening neemt en niet verrekend. Een aantal marktpartijen doen dit. Ook als zij een project niet mogen of kunnen uitvoeren - al dan niet omdat het aan derden wordt gegund - dan nemen zij zelf de kosten voor hun rekening. In deze handelt de gemeente niet anders dan een marktpartij. Onafhankelijk van het feit of het plan doorgaat betaalt de gemeente haar eigen plankosten.

Voor veel projecten geldt dat er gebruik wordt gemaakt van SDE+ subsidie. In 2007 is het Besluit SDE aangemeld bij en goedgekeurd door de Europese Commissie onder steunmaatregel nr. N 478/2007 – Nederland. Daarbij is het Besluit SDE getoetst op staatssteunaspecten. De afgelopen tijd is er voor de subsidieverlening een differentiatie aangebracht o.a. naar techniek, marktconcurrentie en hoeveelheid wind. Mede door deze differentiatie lijkt er geen sprake van een voordeel voor een econoom/marktpartij. Echter in dit rijtje ontbreekt het eigenaarschap en de winstdelingsregeling met burgers. Anders geformuleerd een exploitant die geen winstdelingsregeling heeft, heeft een hoger rendement dan degene die wel een dergelijke regeling heeft. Het is wel geprobeerd om met een beroep op staatssteun en in het bijzonder op het ontbreken van concurrentie turbines niet te realiseren, maar de Raad van State (RvS) heeft hierop geen inhoudelijk oordeel gegeven bij een inpasssingsplan en omgevingsvergunning, omdat de klagers zelf geen belanghebbenden waren voor de staatssteun. Ze wilden niet zelf een turbine realiseren. Dit zou wellicht anders zijn als dat wel het geval was geweest (relativiteitsprincipe), maar de gemeente gaat naar wij begrijpen geen contracten afsluiten waarin derden geen toezegging doen. Vooralsnog lijkt er geen sprake van staatssteun.

9 Conclusie en advies

1. De samenwerkingsovereenkomst is het geëigende kader als het gaat om het maken van afspraken met grondeigenaren en exploitanten van molens en zonnevelden;
2. In de samenwerkingsovereenkomst kunnen ook – vanuit de grondeigenaar/exploitant – eenzijdige afspraken opgenomen worden die niet publiekrechtelijk (bestemmingsplan c.q. exploitatieplan /vergunning) afgedwongen kunnen worden.
3. De Wro schiet op diverse punten tekort als grondslag voor het publiekrechtelijk verankeren van het uitnodigingskader;
4. Een experiment met een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte onder de Crisis- en herstelwet biedt meer punten voor verankering;
5. De Omgevingswet biedt nog iets ruimere mogelijkheden voor verankering van het uitnodigingskader;
6. Onder de Omgevingswet is het mogelijk naleving af te dwingen van afspraken in een overeenkomst over financiële arrangementen ten gunste van omwonenden en andere stakeholders dan de eigenaar/aanvrager mits dit de kwaliteit van de leefomgeving ten goede komt;
7. Het is eigenlijk niet mogelijk om een concessie voor de windmolens en zonnevelden op de markt te brengen, omdat de gemeente de grond niet heeft en omdat er geen beschikkingsbevoegdheid is van de overheid voor het exploiteren van windturbines. Voor de realisatie van routes is een concessie eveneens niet nodig. De gemeente moet deze toch aanbesteden;
8. Een tenderprocedure kan alleen gevolgd worden voor eigen grondposities en voor grondposities waarover voorafgaand aan de tender samenwerkingsafspraken zijn gemaakt met grondeigenaren. Mits een eventuele tender transparant is en niet bijzonder belemmerend voor (buitenlandse) partijen dan vormt de Europese Dienstenrichtlijn geen beperking voor het voorgestelde uitnodigingskader.
9. Ook bij de overige vergunningen mag geen sprake zijn van discriminatie. Al dan niet delen in de winst mag geen reden zijn om bijvoorbeeld een aansluitvergunning te weigeren;
10. Vooralsnog is er niet snel sprake van staatssteun.

Aldus naar beste kunnen opgemaakt,

5 september 2019 te Gouda

ir. N.C. Harkes MRICS
drs. H van Sandick.

Gemeente Utrecht

Besluitenhistorie

Datum	14 januari 2020
Behandeld door	H. Kraaij
Doorkiesnummer	06 - 41 54 98 52
E-mailadres	h.kraaij@utrecht.nl
Kenmerk	4445445/14012020/HK
Onderwerp	Besluitenhistorie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Beleidsveld	Energie

Hierbij vindt u een overzicht van de belangrijkste besluiten met betrekking tot Besluitenhistorie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Raadsbesluiten met amendementen en moties

Op 26 mei 2011 heeft de gemeenteraad de motie "Duurzaam Rijnenburg snel van start" aangenomen bij besluitvorming over het programma Utrechtse Energie 2011-2014.

Op 8 november 2012 heeft de gemeenteraad het amendement “Roeiwater in Rijnenburg” aangenomen bij de bespreking van de Programmabegroting 2013.

Op 30 juni 2016 heeft de gemeenteraad de motie “Bouwpauze Rijnenburg” aangenomen bij bespreking van de Voorjaarsnota 2016.

Op 6 juli 2017 heeft de gemeenteraad het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop vastgesteld (agendapunt 21).

Op 6 juli 2017 heeft gemeenteraad de motie “Rijnenburg maken we samen met de buren” aangenomen bij vaststelling van het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop.

Brieven aan de gemeenteraad en cies

Op 23 november 2016 heeft het college de commissie Stad en Ruimte geïnformeerd over ‘Het stadsgesprek met de regio over de aanpak duurzame energie in Rijnenburg’.

Op 28 juni 2017 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over ‘De aanscherping van het raadsvoorstel Startdocument Rijnenburg en Reijerscop’.

Op 1 november 2017 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over ‘De voortgang van het Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop’.

Op 26 april 2018 heeft wethouder van Hooijdonk de gemeenteraad geïnformeerd over 'Het ontwerpproces Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop' en de 'Verklaring Uittreding van de Uitwerkingsgroep.

Op 16 mei 2018 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over 'Het vervolg van het ontwerpproces Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop'.

Op 8 oktober 2018 heeft college de gemeenteraad geïnformeerd over 'De opzet van de laatste werkbijeenkomst en het vervolg van het ontwerpproces Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop'.

Op 3 april 2019 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over het 'Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop'.

Op 28 juni 2019 heeft het college de raad geinformeerd over de Concept uitgangspuntennotitie en beoordelingskader voor het Regionaal Economisch Programma

Op 23 september 2019 heeft het college de gemeenteraad geïnfomeerd over de Nedereindse Plas.

Op 8 december 2019 heeft het college een vorstel aan de raad gestuurd over de uitgangspunten voor de Ruimtelijk Strategie Utrecht (RSU)

Toezeggingen en beantwoording raadsvragen (mondeling en schriftelijk)

Op 8 november 2017 is in de commissie Mens en Samenleving toegezegd dat de gemeenteraad 'in de loop van januari 2018 wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de eerste ruimtelijke verkenning naar de haalbaarheid van een roeibaan in Rijnenburg' (agendapunt 4, 17/T250)

Op 15 mei 2018 heeft de gemeenteraad de 'Beantwoording schriftelijke raadsvragen 2018, nummer 59' over de Bijeenkomst Energielandschap Rijnenburg ontvangen. Deze schriftelijke vragen werden op 3 mei ingediend door G. te Hoonte.

Op 1 november 2018 is in de commissie Stad en Ruimte toegezegd dat 'de raad voor de Voorjaarsnota 2019 wordt geïnformeerd over de aanpak ten aanzien van de koppeling van sociale ambities met de energietransitie' (agendapunt 4, 18/T120).

Op 20 december 2018 heeft wethouder van Hooijdonk mondelinge vragen van G. te Hoonte over 'Rijnenburg' beantwoord (agendapunt 5).

Op 4 juni 2019 heeft de gemeenteraad de 'Beantwoording schriftelijke raadsvragen 2019, nummer 110' over '101 vragen over de toekomst van Rijnenburg' ontvangen. Deze schriftelijke vragen werden op 17 mei 2019 ingediend door G. te Hoonte.

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	820
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	11.1
Omschrijving	Raadsbrief Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
ID	838
Behandelend ambtenaar	Hans Kraaij
Telefoon	030 - 28 64760
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl
Datum collegebesluit	3 april 2019
Thema	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Energie
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	18 februari 2020
Commissie Stad en Ruimte	**5 maart 2020**
Gemeenteraad	12 maart 2020

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Hans Kraaij	**Datum**	3 april 2019
Doorkiesnummer	030 - 28 64760	**Ons kenmerk**	4445445/20190326/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	10	**Beleidsveld**	Energie

Geachte leden van de Raad,

Hierbij bieden wij u de 6 scenario's aan die zijn opgesteld in het participatieproces en ons concept voorstel voor een visie en uitnodigingskader voor de tijdelijke invulling van het Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.

Utrecht heeft al langere tijd de ambitie het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. Uw raad heeft al in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg (1.078 ha) en Reijerscop (518 ha) als een van de weinige locaties in de stad Utrecht geschikt kunnen zijn voor grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie en u heeft het gebied daarom aangewezen als pauzelandschap. In 2016 is de motie "Bouwpauze Rijnenburg" (M2016/107) aangenomen, waarin is opgedragen grondeigenaren en initiatiefnemers voor duurzame energieproductie te melden dat er tot 2030 geen woningbouw zal plaatsvinden in Rijnenburg. Vervolgens hebben in 2017 stadsgesprekken plaatsgevonden. Hieruit kwam als belangrijkste conclusie dat de voorkeur gegeven wordt aan een energielandschap, meer dan alleen energieproductie in het gebied. In 2017 is de startnotitie voor een energielandschap door uw raad vastgesteld.

De opgave om duurzame energie op te wekken maakt onderdeel uit van afspraken op (inter)nationaal en regionaal niveau. In onze regio leggen we dit naar verwachting vast in de Regionale Energie Strategie (RES), die medio 2020 ter besluitvorming aan de raden van de U16-gemeenten, provincie en waterschappen wordt voorgelegd. De regio moet begin 2020 een bod doen aan het Rijk voor de hoeveelheid op te wekken duurzame energie. Het is onze ambitie om als stad, en daarmee als grote verbruiker, fors aan deze opgave bij te dragen.

Uiteraard is energieproductie niet de enige regionale opgave. Er is ook veel vraag naar groen, recreatie, maatschappelijke voorzieningen, werklocaties en woningbouw. In U16-verband wordt gewerkt aan een Ruimtelijk Economisch Perspectief (REP): een integraal perspectief op de ruimtelijke koers van onze regio tot 2040. Daarin wordt gekozen waar de grote ruimtelijke opgaven van de regio een plek krijgen. Dit jaar worden de contouren daarvan bepaald, in 2020 ligt het definitieve REP ter besluitvorming bij de raden. Zij worden bij verschillende tussenstappen betrokken. Voor Utrecht wordt dit jaar de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) geactualiseerd, waarin we onze hoofdkoers bepalen met dezelfde horizon (2040) als het REP. Zie de tijdlijn in de bijlage op de laatste pagina van deze brief.

Conform de startnotitie is ons uitgangspunt dat de keuze voor een tijdelijke invulling van het pauzelandschap als energielandschap niet sturend mag zijn ('no regret' ontwikkeling) voor de keuze om al dan niet woningbouw in Rijnenburg toe te staan. Hiermee is zowel een toekomst met of zonder woningbouw mogelijk. Verderop in deze brief gaan we hier uitgebreider op in.

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 april 2019
Ons kenmerk 4445445/20190326/HK

Gemeente Utrecht

In de raadsbrief van 4 februari 2019 bent u geïnformeerd over de planning van het Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Het, op basis van de opdracht van uw raad en het doorlopen participatieve ontwerptraject, opgestelde concept voorstel wordt, conform uw opdracht (Motie 2017/132), ter reactie aangeboden aan de provincie en de buurgemeenten (IJsselstein, Montfoort, Nieuwegein en Woerden) alvorens wij u een definitief voorstel voorleggen.

Deze reactieperiode voor de buurgemeenten gebruiken wij ook om in gesprek te gaan met de marktpartijen (grondeigenaren en initiatiefnemers) en de bewoners, zodat ook hun mening en/of suggesties betrokken kunnen worden in het definitieve voorstel. Daarnaast laten wij een second opinion uitvoeren op de getallen en berekeningen voor energieproductie, aansluitmogelijkheden op het elektriciteitsnet en de geluid- en slagschaduwberekeningen. We laten tevens uitrekenen of er op basis van het uitnodigingskader sprake is van een realistische business case. Reden voor deze onafhankelijke externe toets is dat we het belangrijk vinden dat in het definitieve voorstel aan uw raad de verwachte effecten op de omgeving, de verwachte energieproductie en de haalbaarheid van het plan zo goed mogelijk in beeld zijn. U heeft daar in de commissievergadering van 14 juni 2018 ook aandacht voor gevraagd.

In deze brief gaan wij achtereenvolgens in op de totstandkoming en afwegingen van het concept voorstel voor de mogelijke invulling van het energielandschap, de relatie met de regionale opgave in relatie tot woningbouw, het verslag van de onafhankelijk procesbegeleider en het vervolgproces tot aan het definitieve raadsvoorstel en daarna. Als bijlagen bij deze brief treft u aan:

1. Conceptvoorstel visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
2. Uitnodigingskader op hoofdlijnen
3. Voorbeelduitwerkingen Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
4. Verslag onafhankelijke procesbegeleider
5. Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader
10. Brieven aan provincie en buurgemeenten (10a en 10b)

De volgende resultaten van het participatieproces zijn al gepubliceerd via de website en tevens bijgesloten bij deze brief:

6. Scenariodocument voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
7. Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario's
8. Vraag- en antwoorddocument
9. Overzicht verwerking opgehaalde ideeën voor het energielandschap in scenario's

<u>De raadsopdracht</u>
Op 6 juli 2017 is op basis van de uitkomsten van deze gesprekken het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop (geamendeerd) vastgesteld en daarmee is opgedragen de mogelijkheden van een energielandschap in dit gebied verder te onderzoeken. In het raadsbesluit wordt de initiatiefnemers gevraagd samen met gemeente, belanghebbenden en een onafhankelijk procesbegeleider ten minste vier scenario's voor een samenhangend energielandschap te ontwerpen. De opdracht behelst ook het geven van inzicht in, en weging van, de effecten van het energielandschap, waarbij een optimum gezocht moet worden tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder. Daarnaast is gevraagd een reversibel (omkeerbaar) landschap te ontwerpen, zodat woningbouw in de toekomst mogelijk blijft. Tenslotte is

opgedragen de scenario's met inzicht in weging en effecten van de door uw raad gedefinieerde elementen voor te leggen, om tot een raadsbesluit te komen.

We hebben op basis van de opbrengst uit het participatieproces de elementen uit de scenario's gedestilleerd die wat ons betreft samen het optimum vormen. Dit levert fysieke zoekgebieden voor zonne-energie en windenergie op, een landschappelijke structuur en een set van randvoorwaarden die samen (in concept) het kader vormen dat we later aan uw raad voorleggen. Na besluitvorming door uw raad nodigen we initiatiefnemers (grondeigenaren en energieproducenten) uit om binnen deze kaders voorstellen in te dienen. Het is uiteindelijk aan deze initiatiefnemers om te bepalen in hoeverre zij deze ruimte (volledig) benutten. Bij deze afweging van initiatiefnemers zal ook de haalbaarheid meegenomen worden met betrekking tot de business case en verenigbaarheid met regelgeving voor bijvoorbeeld natuur en vliegtuigradar.

Wij kiezen een optimum dat, in vergelijking met de zes scenario's, zorgt voor een betere balans tussen maximale energieproductie en zo min mogelijk overlast, met name door een grotere afstand tot omliggende woonwijken. In deze conceptvisie is er maximaal ruimte voor circa 227,5 ha zonnevelden (indicactief: 163 MW) en elf grote windmolens (indicatief: 44 MW); de minimale afstand tot de omliggende woonwijken is 800 meter en de stilste windmolens zijn verplicht (in tegenstelling tot de worst case berekeningen in de scenario's). Met de nu voorgestelde zoekgebieden voor wind komen de windmolens verder van de omliggende wijken dan in de meeste scenario's die in de afgelopen periode zijn uitgewerkt. Hieronder gaan we daar uitgebreider op in.

Scenario's

Bij de vaststelling van het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop heeft u ons in amendement 2017/29 opgedragen om *"ten minste vier scenario's voor een samenhangend energielandschap te ontwerpen."* We hebben samen met initiatiefnemers, inhoudelijk experts, grondeigenaren, bewoners en belanghebbenden gedurende circa een jaar een ontwerptraject doorlopen om de scenario's te ontwikkelen. Dat zijn er uiteindelijk zes geworden. Alle scenario's zijn omkeerbaar. De zes scenario's zijn bijgesloten bij deze brief en toegankelijk via de website van het project.

Tevens is opgedragen *"deze en eventueel ook andere scenario's - indien uitvoerbaar -ter keuze aan de raad voor te leggen en de raad gemotiveerd te informeren over niet uitvoerbare scenario's".* Middels amendement 2017/35 zijn de woorden *"ecologische en natuurwaarden"* toegevoegd aan de opdracht om bij het opstellen van de scenario's het optimum te zoeken. Graag gaan wij in op de uitvoerbaarheid van de in amendement 2017/29 genoemde scenario's en op wat ons voorstel is voor het vervolg.

Scenario 1: *"een scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen)*". Dit is uitgewerkt in het scenario 'Zon Voorop'.
Scenario 2: *"waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken".* Dit is uitgebreid onderzocht, maar het is niet mogelijk gebleken om een scenario met windmolens te maken dat aan deze wens voldoet. Ook in het Polderscenario (met alleen kleine windmolens in het zuiden van Reijerscop) is hoorbaarheid in de wijk Veldhuizen (De Meern) niet uit te sluiten. Feitelijk voldoet alleen het scenario 'Zon Voorop' aan de eis "geen merkbare toename".
Scenario 3*: "een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperking kent."* Dit scenario wordt het best benaderd door 'Energie Voorop'.
Scenario 4: *"een combinatie van zo hoog mogelijke energie-opwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder".* Verschillende scenario's uit het

participatietraject zoeken een balans tussen hinder en opgewekte energie, maar ons inziens is in het participatieproces geen scenario naar voren gekomen dat goed tegemoet komt aan beide doelstellingen.

Uit het participatieproces kwam de geluidbelasting en slagschaduw van windmolens als belangrijkste zorg naar voren. Voor zonnevelden kwamen uit het participatieproces voornamelijk zorgen over natuur en landschap naar voren. Ook kwam naar voren dat het belangrijk was om de opbrengsten van energieopwekking in de polders terug te laten stromen in het gebied.

Eén van de vier door uw raad gevraagde scenario's was een scenario dat een combinatie kent van een zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder. Het gewenste optimum is in de participatie uitwerking van de zes scenario's in onze ogen nog niet bereikt. Bij de uitwerking van ons concept voorstel is daarom dit scenario als doel nagestreefd. We hebben ervoor gekozen om te kijken of op basis van de zes scenario's en de reacties daarop van belanghebbenden een betere invulling mogelijk is, waarmee we de planologische ruimte en andere kaders aangeven waarbinnen initiatiefnemers voorstellen kunnen indienen. Dit is ons inziens gelukt met het opstellen van het concept voorstel. Dit voorstel is meer dan een "zevende scenario". Het concept voorstel gaat niet alleen over de ruimtelijke vertaling van het energielandschap, maar ook over de verhouding tussen energieproductie en de mensen in en om het gebied. Hieronder wordt verder ingegaan op de gemaakte keuzes tijdens de vertaling van de zes scenario's naar het concept voorstel.

<u>Lessen uit de het participatieproces en de scenario's</u>
Samen met bewoners (ook van de buurgemeenten), initiatiefnemers, grondeigenaren en belangenorganisaties heeft de gemeente zes scenario's gemaakt. De gemeente heeft daarbij geluisterd naar de omgeving en heeft vooral zorgen gehoord over de eventuele plaatsing van windmolens vanwege omgevingseffecten, zoals slagschaduw en geluid. Verder kwamen de wensen naar voren om het agrarisch karakter van Reijerscop te behouden, recreatie in het gebied aantrekkelijker te maken en natuur te ontwikkelen. Bij het maken van de scenario's hebben we geleerd welke mogelijkheden er zijn om geluid en slagschaduw te beperken en is bewoners inzicht gegeven in de mate waarin het geluid van windmolens hoorbaar en de slagschaduw zichtbaar is. Ook is inzicht verkregen in concrete manieren om invulling te geven aan natuurontwikkeling en behoud en versterking van andere waarden in het gebied. Voor elk scenario is aangegeven in welke gebieden woningbouw na 2030 gefaseerd mogelijk blijft.

<u>Leerpunten meegenomen naar het concept voorstel</u>
De boodschap en de lessen uit de gezamenlijke ontwerpfase voor de scenario's hebben we vertaald naar uitgangspunten voor het concept voorstel. In het concept voorstel is op basis van de beste onderdelen uit de verschillende scenario's gewerkt aan een optimale inrichting van een Utrechts Energielandschap, afgewogen tegen de door uw raad meegegeven elementen. Dit heeft geleid tot het nu voorliggende concept voorstel voor een Visie en een Uitnodigingskader op hoofdlijnen.

<u>Keuzes in het concept voorstel</u>
Om een balans te vinden tussen een grote energieproductie en het beperken van hinder hebben we het zoekgebied van het scenario Energie Voorop verkleind. Door het verkleinen van het zoekgebied zijn de locaties voor mogelijke windmolens verder weg van de omliggende woonwijken. Dit draagt bij aan het beperken van de effecten van geluid en slagschaduw. Het verkleinen van het zoekgebied heeft als consequentie dat wij inschatten dat er één of twee windmolens minder kunnen komen dan in het

scenario Energie Voorop. Binnen het zoekgebied is naar verwachting ruimte voor maximaal elf grote windmolens (indicatief: 44 MW).

Voor zonnevelden is het zoekgebied afgeleid van het scenario De Ring, aangevuld met scenario Energie Voorop. Dat betekent niet dat er meer zonnevelden komen, maar dat zonnevelden in een groter gebied een plek kunnen krijgen. De locatie van het zoekgebied is gekozen om de aansluitkosten op het transformatiestation te beperken en de inzet van eigen grondposities mogelijk te maken (met name de Nedereindse Plas). Dit is gedaan vanuit een goede ruimtelijke ordening, waarbij de randen van de polder langs de snelwegen meer veranderen dan de kern van de polder, waar de verblijfskwaliteit groter is. Ook geldt dat het noordelijk gebied van Rijnenburg de meeste kansen biedt voor natuurontwikkeling rond de zonnevelden. Bij de realisatie van zonnevelden wordt gestuurd op kwaliteit van natuur en landschap. Binnen het zoekgebied is naar verwachting ruimte voor circa 227,5 ha zonnevelden (indicatief: 163 MW).

Er is voor gekozen om het landschappelijk raamwerk, dat als onderlegger dient voor alle zes scenario's, over te nemen in het concept voorstel als reservering voor 'no regret' maatregelen. Realisatie van deze maatregelen hangt in eerste instantie af van de opbrengsten uit de energieproductie die geïnvesteerd kunnen worden in het gebied. In tweede instantie is een investering van de gemeente of andere partners in het gebied aan de orde.

Ruimtelijke reserveringen en/of realisatie van recreatieve routes zijn ingetekend conform het landschappelijk raamwerk voor de scenario's. Op basis van de huidige inzichten is er ook een prioritering aangebracht in de wenselijkheid van de verschillende routes. Waar mogelijk wordt realisatie van deze routes gecombineerd met de aanleg van bouw- en onderhoudswegen voor windmolens. Voor die ambities die niet vanuit de energieontwikkeling gefinancierd kunnen worden is een ontwikkelingsstrategie opgesteld. Bij vaststelling van het bestemmingsplan zal duidelijk zijn welke ambities ingevuld kunnen worden en hoe de financiering hiervan verdeeld wordt tussen initiatiefnemers, de gemeente en eventueel andere partijen.

Er wordt gekozen om een ruimtelijke reservering op te nemen voor een roeiwater, zolang er nog geen uitsluitsel over de financiële haalbaarheid. Dit is conform de scenario's De Ring en de Kreek. Dit roeiwater kan ook op een andere locatie komen dan nu is ingetekend. De verwachting is dat er voorafgaand aan het defintieve voorstel aan uw raad meer zicht is op de financiele haalbaarheid van een roeibaan.

Er wordt gekozen voor natuurontwikkeling in het gebied. Watergebonden ecologie wordt geconcentreerd rond de zonnevelden en de Middelwetering (zoals in alle scenario's) en minimaal aangelegd conform de wettelijke compensatieplicht. Het stimuleren van weidevogels is een ambitie. Realisatie van deze ambitie is afhankelijk van de bereidheid van grondeigenaren om hieraan mee te werken. Via het uitnodigingskader worden grondeigenaren hiertoe gestimuleerd. De ambitie voor weidevogels is niet concreet vertaald in de zes scenario's.

Er wordt voor gekozen om met een uitnodigingskader invloed uit te oefenen op de relatie tussen de energieproductie en de bewoners van het gebied en de omwonenden om het gebied:

- Geluidarme windmolens eisen;
- Systeem van monitoring en klachtenbehandeling eisen;
- Participatieplan eisen met voorstel voor: sociale grondvergoedingen, bewonersregeling, omgevingsfonds en financiële participatie.

De relatie tussen de energieproductie en de bewoners is niet visueel zichtbaar in de scenario's, omdat die vooral ruimtelijk zijn ingestoken. In het ontwerpproces is voor dit element uiteraard wel aandacht geweest en dat is ook de reden dat wij hier harde afspraken over willen maken met de initiatiefnemers.

Optimale inrichting Utrechts Energielandschap

Op basis van de beste onderdelen uit de verschillende scenario's is gewerkt aan een optimale inrichting van een Utrechts Energielandschap, afgewogen tegen de door uw raad meegegeven elementen. Dit heeft geleid tot het nu voorliggende concept voorstel voor een Visie en een Uitnodigingskader op hoofdlijnen.

Belangrijk is om te markeren dat de gemeente slechts beperkt grondeigenaar is in dit gebied en daarmee primair een publiekrechtelijke rol heeft. Het daadwerkelijk realiseren van energieproductie en de keuze voor waar en hoeveel (binnen de door de gemeente geschetste kaders) is derhalve aan de markt.

De visie heeft de volgende uitgangspunten als basis:

1. Er kunnen windmolens komen, waarbij gestuurd wordt op beperking van geluid en slagschaduw;
2. Er kunnen zonnevelden komen, waarbij gestuurd wordt op toevoeging waarde aan landschap en natuur;
3. Een substantiële bijdrage leveren aan de opgave voor duurzame energieproductie;
4. Rijnenburg en Reijerscop krijgen meer waarde door betere ontsluiting en versterken landschappelijke structuur ('no regret' ontwikkeling);
5. Opbrengst van energieproductie komt zoveel mogelijk ten goede aan het gebied;
6. Indien in de RSU en REP gekozen wordt voor woningbouw is dit gefaseerd mogelijk vanaf 2030.

Hieronder lopen we deze uitgangspunten langs.

Ad1 Beperken van geluid en slagschaduw

De meest gehoorde zorgen tijdens het participatieve ontwerpproces betroffen geluid en slagschaduw van windmolens, de gevreesde hinder en mogelijke gezondheidseffecten daarvan. Daarom hebben we er voor gekozen hier in ons voorstel zoveel mogelijk rekening mee te houden. De wettelijke normen borgen een nationaal geaccepteerd niveau van bescherming, waarbij in beperkte mate hinder op kan treden. In alle scenario's worden de wettelijke normen gehaald door geluid- en slagschaduwbeperkende maatregelen te nemen tijdens de exploitatie van de windmolens, maar we willen hier verder in gaan, om tegemoet te komen aan de zorgen van de bewoners en de omwonenden. Bij het beperken van geluid en slagschaduw maken we onderscheid tussen (1) bewoners van de polders en individuele woningen op vergelijkbare afstand tot de windmolens en (2) omwonenden in de wijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein.

Om tegemoet te komen aan de zorgen van bewoners en omwonenden hebben we de zoekgebieden voor windmolens in ons concept voorstel verkleind, zodat de afstand tot woningen in de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein groter wordt. In ons concept voorstel liggen de verkleinde zoekgebieden op een afstand van 800 meter ten opzichte van de omliggende wijken. Door deze grotere afstand zijn zowel de hoorbaarheid van de windmolens als de slagschaduw verminderd. Met deze afstand blijft de belasting van de omliggende wijken ook binnen de WHO-norm, die overigens strenger is dan de wettelijke normen. Slagschaduw in de randen van de omliggende wijken is niet uit te

sluiten, maar alleen bij laagstaande zon, wanneer de zon niet veel kracht heeft en de slagschaduw minder zichtbaar is.

Voor de woningen binnen de polders is de situatie anders. Doordat de windmolens binnen de polders dichterbij huizen staan dan de hierboven genoemde 800 meter is hier vanzelfsprekend meer effect dan in de woonwijken daaromheen. Hier moeten we daarom op een andere manier sturen op het beperken van de hinder. Voor geluid is het lastig om bovenwettelijke maatregelen te treffen, maar voor slagschaduw zien we hiervoor wel kansen. Zo willen we de bewoners in de polders (ook buiten de gemeentegrenzen) de mogelijkheid geven om zelf aan te geven wanneer op het gebied van slagschaduw de meest hinderlijke situaties bestaan en met de eigenaren van de windmolens af te spreken welke maatregelen getroffen worden om dit te beperken (bijvoorbeeld door op die momenten de molens vaker dan wettelijk vereist tijdelijk stil te zetten). De manier waarop dit gebeurt moeten initiatiefnemers opnemen in het participatieplan, dat deel uitmaakt van de in te dienen voorstellen, voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan. In dit participatieplan wordt ook aangegeven welke financiële compensatie voor bewoners van de polders geboden gaat worden en hoe omgegaan zal worden met sociale grondvergoedingen. De gemeente eist in aanvulling daarop ook van de initiatiefnemers dat zij elk jaar een rapportage publiceren waarin ze aangeven op welke wijze voldaan is aan de wettelijke regels voor geluid en slagschaduw en niet alleen op momenten dat er klachten zijn, zoals normalitair gebruikelijk is.

De geluidsberekeningen zijn uitgevoerd met onze eis voor geluidarme molens als uitgangspunt, verder is gekeken naar de hinder die verwacht kan worden op basis van realistische omstandigheden. Ten tijde van het participatieproces is bewust gerekend met windmolens die relatief veel geluid maken en zijn de maximale effecten in beeld gebracht (altijd harde wind uit een ongunstige hoek). Deze ‘worst case’ berekeningen zijn uiteraard nog steeds beschikbaar.

Ad 2 Versterking van landschap en natuur bij zonnevelden
Door energieproductie verandert ons landschap. In het concept voorstel worden zonnevelden minder zichtbaar gemaakt door ze te omzomen met brede sloten met rietkragen. Uitgangspunt voor alle scenario’s was dat de voor het landschap zo bepalende maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft, evenals bestaande waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi. Dit hebben we ook overgenomen in ons concept voorstel.

Het gebied herbergt veel natuurwaarden. Een groot deel van het huidige gebied kent een agrarisch gebruik. Dit gebruik heeft zowel positieve als negatieve effecten op aanwezige natuur. Doordat delen van de polder niet langer een agrarische functie zullen hebben, maar gebruikt kunnen worden voor zonnevelden, verandert het gebruik en effect op de natuur. Uitgangspunt is dat we voorkomen dat de energieproductie een negatieve impact heeft op natuur. We streven er echter naar dat per saldo sprake moet zijn van kwaliteitsverhoging van natuurwaarden. Hier dagen we de initiatiefnemers ook op uit. Om te voorkomen dat het leefgebied voor met name beschermde diersoorten achteruit gaat, wordt onder andere gevraagd langs de randen van de zonnevelden, in verbinding met de Middelwetering en sloten, hoogwaardige leefgebieden te creëren.

Ad 3. Een substantiële bijdrage leveren aan de opgave voor duurzame energie productie
Op basis van de eerdergenoemde uitgangspunten (beperken hinder en rendement voor omwonenden) denken wij dat er in het gebied nog genoeg ruimte over is voor een substantiële bijdrage aan de behoefte voor duurzame energieopwekking. Het voordeel van veel energieproductie is daarbij ook dat er meer kansen zijn voor investeringen in het gebied.

In het optimum dat wij hebben gezocht zijn die zoekgebieden afgevallen die vanuit hinder (als het over windenergie gaat) en aansluitkosten en een goede ruimtelijke ordening (met betrekking tot zonne-energie) in onze ogen niet wenselijk zijn. We hebben er voor gekozen de resterende zoekgebieden maximaal aan te bieden aan initiatiefnemers, omdat er ons inziens geen reden was voor nog verdere inperking van de zoekgebieden.

Op basis van de uitgangspunten voor het energielandschap schatten wij in dat in de ingeperkte zoekgebieden ruimte is voor ontwikkelaars om maximaal elf grote windmolens (indicatief: 44 MW) en circa 227,5 ha (indicatief: 163 MW) zonneveld te realiseren. De hoeveelheid zonnevelden wordt beperkt door de aansluitcapaciteit op het middenspanningsstation in het gebied. Uitbreiding van deze capaciteit kost 7-10 jaar. Om een indicatie te geven wat deze ruimtelijke mogelijkheden voor energieproductie opleveren: 44 MW windmolens en 163 MW zonnevelden kunnen elektriciteit leveren voor circa 96.000 huishoudens (320 GWh, ofwel ruim 1 PJ). Dat is ongeveer tien keer zoveel als de hoeveelheid duurzame energie die op dit moment in de stad geproduceerd wordt en krap tien procent van de huidige vraag naar warmte en elektriciteit in onze stad.

<u>Ad 4 Strategie voor een invulling van het landschap in relatie tot toekomstige planontwikkeling.</u>
Uit de stadsgesprekken en uit de raadsbehandeling van juli 2017 is duidelijk naar voren gekomen dat er naast de energieproductie ook aandacht moet zijn voor de bestaande waarden en ontwikkeling van het landschap. In de ontwerpateliers en werkbijeenkomsten is stapsgewijs toegewerkt naar een landschappelijk raamwerk dat is toegepast op alle zes scenario's. Dit landschappelijk raamwerk bevat bestaande waardevolle elementen (o.a. de boerderijlinten, kades en watergangen) en bestaat daarnaast uit bouwstenen die, in welke toekomstige invulling van het gebied dan ook, een plek zullen hebben. Investering in deze bouwstenen kan dan ook gezien worden als een "no regret" maatregel. Dit landschappelijk raamwerk is grotendeels overgenomen in het concept voorstel: aanleg en renovatie van fiets- en wandelroutes, extra beplanting langs deze routes, afzomen van de zonnevelden met natuurvriendelijke oevers en verbrede sloten met rietkragen, een ecologische zone langs de Middelwetering en behoud van zowel de verkavelingsstructuur, het landschappelijk groen en de eendenkooi. Op deze manier wordt in Rijnenburg (voorlopig) invulling gegeven aan het toewerken naar een groene waaier om Utrecht.

In het concept voorstel is een ruimtelijke reservering opgenomen voor roeiwater, zoals opgedragen in amendement 'Roeiwater in Rijnenburg' (Programmabegroting 2013). Een roeiwater, inclusief coachpad, heeft een functie voor de sport (roeien, kanoën, lange afstand zwemmen, triatlon), recreatie (wandelen, fietsen, zwemmen) en voor de waterhuishouding (waterberging, waterbuffer zoetwater, watercompensatie). Het is ook een optie dat het roeiwater op een andere locatie in het gebied gepland wordt, bijvoorbeeld langs de Lange Vliet. Roeiwater in Rijnenburg zou een grote impuls betekenen voor de roeisport in Utrecht en tevens de belasting van het Merwedekanaal verminderen. Er is onderzoek gedaan naar de technische haalbaarheid. De financiële haalbaarheid hiervan wordt op dit moment onderzocht. De conclusies van dit onderzoek worden meegenomen in het definitieve voorstel.

Het is niet haalbaar om alle bouwstenen uit het landschappelijk raamwerk direct en in zijn geheel te realiseren. Wel wordt een ruimtelijke reservering gemaakt die ruimte biedt voor flexibiliteit in de toekomst. De ambities voor recreatie en natuur kunnen slechts deels gefinancierd worden vanuit de business case van het energielandschap. In de aanloop naar de realisatiefase is, na vaststelling van de RSU, ook meer duidelijkheid over de toekomst van dit gebied op de langere termijn en kan hier bij de keuze en inpassing van de ambities rekening mee worden gehouden, daarnaast wordt deze periode

benut om te zoeken naar aanvullende financiering, zowel binnen de eigen begroting als bij externe partijen. Dit zodat bij de vaststelling van het bestemmingsplan hier helderheid over is.

Na het raadsbesluit wordt een project m.e.r. opgesteld, waarin onderzoek gedaan wordt naar de concrete mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Dan wordt ook aangetoond of de windmolens voldoen aan de wettelijke regels voor natuurbescherming (bevoegd gezag: provincie) en welke opstelling van windmolens toegestaan is in verband met verstoring van vliegtuigradar (bevoegd gezag: minister van defensie). Dit kan als resultaat hebben dat realisatie van twee rijen windmolens (of een wolk) niet toegestaan wordt.

Ad 5 Opbrengst van energieproductie komt deels ten goede aan het gebied
Van initiatiefnemers van windmolenprojecten wordt geëist dat ze, voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure, samen met de stakeholders een participatieplan maken, met daarin een concreet voorstel voor invulling van de financiële participatie. Voor de invulling van het participatieplan wordt aangesloten bij de gedragscode van de Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA). Deze gedragscode is niet wettelijk verplicht, maar wordt wel omarmd door het rijk, decentrale overheden en windenergieontwikkelaars die op eigentijdse manier met hun omgeving om willen gaan. In het concept voorstel staan daarom kaders opgenomen voor een omgevingsfonds (om te investeren in het gebied), een omwonendenregeling voor mensen in de polder, sociale grondvergoedingen (niet alleen die eigenaar op wiens land een windmolen komt profiteert, maar ook de eigenaren daaromheen) en de mogelijkheid voor omwonenden binnen én buiten de polder om te delen in de winst (minimaal 50% eigenaarschap van de omgeving). In de consortia die initiatieven indienen is deelname van een energiecoöperatie verplicht.

Ad 6 Woningbouw blijft (gefaseerd) mogelijk vanaf 2030
De druk op de toekomstige invulling van de ruimte in de stad en regio is groot. Zowel op het gebied van energieproductie, groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen (o.a. sport) en woningbouw. Dat is de reden dat, conform opdracht van uw raad, in alle scenario's uitgegaan is van een 'no regret' invulling die reversibel is en ook in een tijdelijke situatie mogelijk is. Een van de expliciet genoemde uitgangspunten van uw raad bij het besluit van juli 2017 is dat woningbouw in de polder Rijnenburg in de toekomst mogelijk blijft. Voor o.a. woningbouw geldt immers op dit moment een grote opgave in de stad en regio. Wat betreft woningbouw worden gemeentelijk en in U16 verband verschillende locaties onderzocht waar plancapaciteit kan worden toegevoegd. De polder Rijnenburg is een van de onderzochte locaties.

De keuze voor waar in de stad en regio wel of geen (grootschalige) woningbouw plaats gaat vinden, en op welk moment, wordt gemaakt in de actualisering van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) voor de stad en het Ruimtelijke Economisch Programma (REP) voor de regio. De vraag of er wel of geen woningbouw in Rijnenburg plaatsvindt, en zo ja wanneer, wordt in dat kader beantwoord en niet in het voorstel voor de invulling van het pauzelandschap. Het stadsbestuur wil dat met de keuzes voor het energielandschap zowel een toekomstige ontwikkeling met woningbouw als een ontwikkeling zonder woningbouw mogelijk blijft, en dat hier bij de investeringen die worden gedaan rekening mee wordt gehouden. Gelet op de grote druk op de verschillende opgaves en de ligging van de polder zijn wij van mening dat als er in de RSU gekozen wordt voor woningbouw, dit niet kleinschalig of met een lage dichtheid zou moeten zijn.

Wij vinden dat als Rijnenburg in RSU of REP wordt aangewezen voor woningbouwontwikkeling het wenselijk is te kiezen voor een grootschalige woningbouwontwikkeling. Op basis van huidige inzichten en de ligging van de polder is grootschalige woningbouw niet mogelijk zonder forse investeringen in bereikbaarheid in het gebied. De ervaring leert dat dergelijke ingrijpende bereikbaarheidsmaatregelen veel tijd kosten om te ontwikkelen, financieren en uitvoeren. Onze inschatting is dat dit proces, waaronder het maken van afspraken met het Rijk, vaak een doorlooptijd kent van minimaal vijftien jaar voordat de infrastructuur volledig is gerealiseerd. Dit beeld komt ook naar voren uit gesprekken met een aantal grote ontwikkelbedrijven die grondposities hebben in Rijnenburg en die betrokken zijn geweest bij het opstellen van de eerdere zes scenario's.

Op basis hiervan kan derhalve, los van de keuzes die nog gemaakt dienen te worden in het kader van de RSU en de REP, gesteld worden dat grote delen van de polder minimaal vijftien jaar ingezet kunnen worden voor duurzame energieopwekking. Hiermee is deze periode ook lang genoeg om voor energieproductie een rendabele business case te ontwikkelen en het pauzelandschap tot die tijd voor energieproductie in te zetten. Omdat woningbouwontwikkeling en realisatie van infrastructuur uiteraard gefaseerd plaatsvindt kan in de andere delen van het gebied, indien daar in de RSU voor wordt gekozen, eventuele woningbouw en bijbehorende infrastructuur, in beperkte omvang, direct na 2030 in het zuidelijk gebied starten (waar geen energieproductie is voorzien).

Indien in de RSU of REP wordt gekozen voor het plannen van woningbouw op andere locaties in de stad of regio en de polder Rijnenburg beschikbaar blijft of komt voor andere doeleinden (bijvoorbeeld energie, groen of recreatie) dan kan in de tussenliggende periode worden bezien hoe na afloop van de nu voorgestelde exploitatietermijn wordt omgegaan met het dan aanwezige energielandschap.

De keuze die in de REP of RSU wordt gemaakt is daarmee leidend bij de verdere (tijdelijke) invulling van het energielandschap en de investeringen die daarvoor worden gedaan. Op die manier kunnen groenstructuren of fietsverbindingen die we nu aanleggen hierop voorsorteren en in beide gevallen een permanente meerwaarde bieden voor het gebied.

<u>Concept voorstel in relatie tot de scenario's uit het participatieproces</u>
Om u een beeld te geven hoe ons concept voorstel zich verhoudt tot de eerder ontwikkelde scenario's is gekeken in hoeverre deze scenario's uitvoerbaar zijn binnen de kaders van ons concept voorstel. Scenario Zon Voorop is deels uitvoerbaar binnen de visie en het uitnodigingskader op hoofdlijnen. Het zelfde geldt voor grote delen van de scenario's Energie Voorop, De Ring en De Kreek. In Energie Voorop en Ring is het zoekgebied voor wind op sommige plekken uitgebreider. In De Kreek ligt het zoekgebied voor zon verder zuidelijk. De scenario's Nieuw Rijnenburg en de Poldergroep zijn voor een klein deel uitvoerbaar binnen de Visie en het Uitnodigingskader. In de scenario's Energie Voorop, De Ring en Nieuw Rijnenburg ligt het zoekgebied voor de windmolens dichter bij de woonwijken dan in het concept voorstel. In de scenario's De Kreek en Poldergroep is deze afstand in Rijnenburg vergelijkbaar en in Reijerscop iets groter.

<u>Uitnodigingskader op hoofdlijnen</u>
In de startnotitie voor dit project is opgenomen dat *"initiatiefnemers primair verantwoordelijk zijn voor de hoeveelheid energieproductie, de business case die daarbij hoort, de plaatsing, de deal met de betreffende grondeigenaren, de optimalisatie voor geluid en slagschaduw en voor de regeling voor financiële participatie en eigenaarschap".* Dit uitgangspunt staat nog steeds. Hier willen we door middel van een uitnodigingskader nader vorm aan geven.

Een uitnodigingskader is van belang omdat het geen gemeentelijk project betreft, maar een energielandschap dat wordt vormgegeven door initiatiefnemers, de gemeente en andere gebiedspartners. De gemeente heeft, op de Nedereindse Plas en nog twee kavels na, geen grondposities die voor energieproductie in Rijnenburg of Reijerscop ingezet kunnen worden. Om toch een hoogwaardig energielandschap te realiseren, stuurt het stadsbestuur via de bevoegdheid van het vaststellen van een bestemmingsplan.

Als bijlage bij deze brief is een eerste versie van een dergelijk uitnodigingskader toegevoegd: het uitnodigingskader op hoofdlijnen. In de aanloop naar het raadsbesluit over de scenariokeuze werken we dit uitnodigingskader verder uit, ook op basis van de reacties van buurgemeenten, provincie, initiatiefnemers en marktpartijen. Na het raadsbesluit worden initiatiefnemers uitgenodigd plannen in te dienen op basis van de uitgewerkte en vastgestelde versie van het uitnodigingskader. Met de initiatiefvoorstellen die aan het kader voldoen wordt vervolgens een bestemmingsplan voor het gebied opgesteld en aan uw raad voorgelegd.

Het uitnodigingskader op hoofdlijnen is gebaseerd op de startnotitie, uw raadsopdracht en het participatieve ontwerptraject en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Eisen aan initiatiefnemers;
- Inrichting landschap en natuur;
- Beperken van geluid en slagschaduw;
- Participatieplan (waaronder het omgaan met financiële participatie en vergoedingen).

Het uitnodigingskader is belangrijk om zo duidelijk mogelijk aan te geven welke eisen de gemeente stelt aan de invulling van het energielandschap. De eisen uit het uitgewerkte en definitieve uitnodigingskader moeten worden opgenomen in de anterieure overeenkomsten tussen gemeente, initiatiefnemers en grondeigenaren, voorafgaand aan de start van de bestemmingsplanprocedure. Op deze manier krijgen ze een juridisch bindende status.

Onafhankelijke procesbegeleider

Middels Amendement 2017/30 is besloten "*een onafhankelijke begeleider te garanderen die verantwoordelijk is voor het bewaken van de objectiviteit bij het zoekproces naar de scenario's om van Rijnenburg en Reijerscop een Energielandschap te maken; het zorgvuldig vastleggen van de oordelen van alle belanghebbenden over de verschillende scenario's; en het opstellen van een onafhankelijk procesverslag, dat na instemming van betrokkenen wordt gepresenteerd aan de gemeenteraad.*"
Wij hebben een onafhankelijk procesbegeleider aangesteld. Zij heeft het proces begeleid en hierover gerapporteerd. In haar rapport oordeelt zij dat er bijzonder veel tijd en energie in het proces is gestoken door zowel de gemeente, belanghebbenden als initiatiefnemers. Ambtelijk is er hard en zorgvuldig gewerkt om het ontwerpproces voor scenario's te organiseren en alle benodigde informatie te verzamelen en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad.

Het participatieproces is uitgebreid geweest. Er is ruimschoots gelegenheid geweest voor bewoners en geïnteresseerden om inbreng te leveren. Er is via nieuwsbrieven en de website veel informatie beschikbaar gesteld, op verschillende niveaus van abstractie. Op die manier heeft iedereen informatie tot zich kunnen nemen op het gewenste niveau. Voor de gemeente is een goed beeld ontstaan waar de zorgen van mensen liggen en welke kansen er zijn om de kwaliteit in het gebied te verhogen.

De onafhankelijke procesbegeleider concludeert dat er geen ideaal scenario is uitgekomen dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. Zij concludeert ook dat we het punt naderen waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die belanghebbenden hebben. Wanneer bewoners gelijkwaardig aan professionals behandeld worden, vraagt dit ook een bijna professionele tijdsinvestering van bewoners. Het is gebleken dat het serieus nemen van maatschappelijke inbreng veel vraagt van alle partijen. Daar staat tegenover dat het ook veel oplevert in de vorm van inbreng en betrokkenheid.

Een kleine groep bewoners is tijdens de ontwerpateliers voor de totstandkoming van de scenario's intensief betrokken: de Uitwerkingsgroep. Binnen de Uitwerkingsgroep, maar ook daarbuiten, bleek dat de verdeeldheid onder bewoners groot was. Een aantal leden van de Uitwerkingsgroep is uiteindelijk opgestapt. Over de redenen hiervoor is uw raad in april 2018 uitgebreid geïnformeerd. Samengevat waren er drie redenen: de opdracht aan de projectgroep was heel moeilijk en met de voor hun beschikbare tijdbesteding en kennisniveau nauwelijks uitvoerbaar, de uitvoering werd door de leden van de uitwerkingsgroep als rommelig ervaren en de derde reden was dat de standpunten binnen de Uitwerkingsgroep, en later ook de poldergroep die daaruit ontstaan is, sterk uiteen liepen.

Het bleek voor de onafhankelijke procesbegeleider niet mogelijk om van alle betrokkenen instemming te krijgen op haar verslag. Daarvoor waren simpelweg teveel mensen betrokken (meer dan driehonderd). Bovendien had zij de opdracht om onafhankelijk een verslag te maken. Dat staat op gespannen voet met het verkrijgen van instemming van alle betrokkenen op haar verslag. Om betrokkenen de gelegenheid te geven te reflecteren op het doorlopen proces, ontvingen zij een vragenlijst. Zowel de initiatiefnemers, als de belangenorganisaties, bewonersorganisaties en de leden van de Uitwerkingsgroep hebben het verzoek gekregen de vragenlijst in te vullen. In totaal negentien mensen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De antwoorden van deze mensen zijn opgenomen in het procesverslag.

Planning en proces

In Motie 2017/132 wordt opgedragen "*de gemeenteraden van Montfoort, Nieuwegein, Woerden en IJsselstein in staat te stellen desgewenst een reactie te geven op de uitgewerkte scenario's voordat deze ter besluitvorming worden aangeboden aan de gemeenteraad*." Wij komen hieraan tegemoet: buurgemeenten en provincie krijgen acht weken de tijd een reactie te formuleren op het concept voorstel op de scenariokeuze en de gemeente biedt aan een informatiebijeenkomst voor bewoners en een technische briefing voor raadsleden van buurgemeenten te houden. Tevens sturen wij de voorstellen aan Gedeputeerde Staten, omdat de huidige Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening (PRS/PRV) nog geen ruimte biedt voor windmolens in Rijnenburg en Reijerscop binnen de in het concept voorstel opgenomen zoekgebieden. De provincie moet daarom een voorstel tot aanpassing van de PRS/PRV voorleggen aan Provinciale Staten. Dit kan de provincie pas doen nadat uw raad heeft besloten over de invulling van het energielandschap (najaar 2019). Wel kan de provincie al voorbereidingen treffen voor deze wijziging door het uitvoeren van een plan-m.e.r., zodat in de periode ná het raadsbesluit en vóór de vaststelling van het bestemmingsplan de PRS/PRV aangepast kan worden door Provinciale Staten.

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 april 2019
Ons kenmerk 4445445/20190326/HK

Gemeente Utrecht

Op basis van de uitkomsten van de second opinion, de reacties van bewoners, buurgemeenten en de provincie, en in gesprek met de marktpartijen, geven wij het uitnodigingskader en de visie verder vorm. Ons definitieve voorstel verwachten wij vervolgens rond de zomer ter besluitvorming aan u te kunnen voorleggen. Na een raadsbesluit kunnen op basis van de eisen en wensen in het uitnodigingskader de initiatiefnemers voorstellen indienen en kan een project-m.e.r. en bestemmingsplan voorbereid worden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te informeren en nodigen u middels een collegebijeenkomst op 11 april uit voor een technische toelichting op het concept voorstel voor de visie en het uitnodigingskader voor Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop en het vervolgproces.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

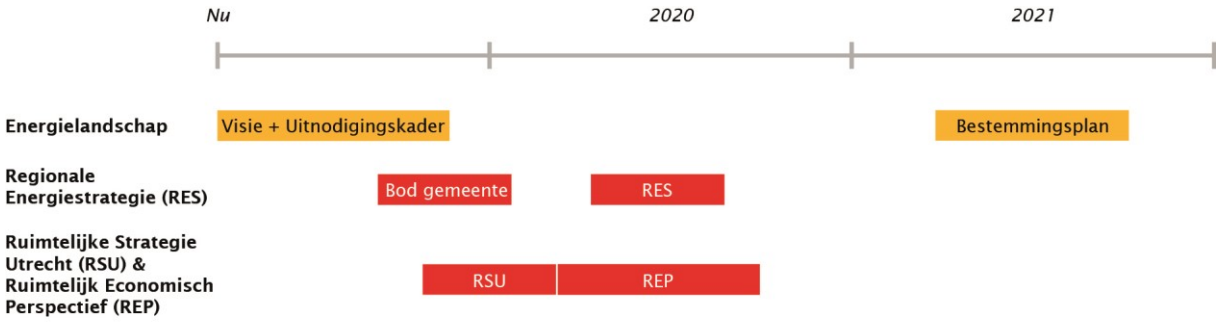
de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 april 2019
Ons kenmerk 4445445/20190326/HK

Gemeente Utrecht

Bijlage: tijdlijn energielandschap in relatie tot RES, RSU en REP

Visie en uitnodigingskader Energielandschap

Conceptvoorstel, 3-4-2019

Rijnenburg en Reijerscop

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Colofon

uitgave
Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht
030 - 286 00 00
duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

in opdracht van
Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht

internet
www.utrecht.nl/rijnenburg
rapportage

informatie
H. Kraaij
030 - 28 61042

foto's en kaartmateriaal
Bosch Slabbers
Kris Kras
DGMR

Inhoudsopgave

Colofon 2

Inleiding 4

Aanleiding 4
Bijdrage aan duurzame energieproductie 4
Hoe zijn we aan de slag gegaan met de opdracht van de gemeenteraad? 4
Hoe hebben we de scenario's beoordeeld? 5
Van scenario's naar concept visie naar definitieve visie 7
Leeswijzer 7

Uitgangspunten voor de visie 8

Kansen en dilemma's 8
Hoe verhoudt de energieproductie zich tot het landschap en de mensen in en om het gebied? 8
Woningbouw blijft (gefaseerd) mogelijk vanaf 2030 8
Welke keuzes hebben we gemaakt? 9

Toelichting op uitgangspunten 12

Beperking geluid en slagschaduw van windmolens 12
Energieproductie van en voor de regio Utrecht 14
Ontwikkelstrategie landschap 14
Ontwikkeling landschap en groen 15
Ontwikkeling natuur 16
Verbetering fiets- en wandelroutes 17
Andere functies in het gebied: woningbouw, roeiwater en behoud van agrarische functie 18
Welke scenario's zijn gebruikt voor de visie? 19

Toelichting op zoekgebieden 20

Wettelijke randvoorwaarden 20
Maximale capaciteit energieproductie 21
Zoekgebied zon: sturen op minimale aansluitkosten 22
Zoekgebied wind: sturen op beperken geluid en slagschaduw 24

Voorbeelduitwerkingen 25

Uitnodigingskader 26

Eisen aan de initiatiefnemers 26
Selectie van initiatiefnemers 26
Vastleggen afspraken 27

Inleiding

Aanleiding

Utrecht heeft al langere tijd de ambitie om het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. De raad heeft al in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg (1.078 hectare) en Reijerscop (518 hectare) als een van de weinige locaties in de stad Utrecht geschikt kunnen zijn voor de grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie. In 2016 heeft de raad de motie “Bouwpauze Rijnenburg” (M2016/107) aangenomen, waarin wordt opgedragen om grondeigenaren en initiatiefnemers voor duurzame energieproductie op de hoogte te brengen van het feit dat er tot 2030 geen woningbouw zal plaatsvinden in Rijnenburg. Vervolgens heeft hierover in 2017 een aantal stadsgesprekken plaatsgevonden. In juli 2017 is, op basis van deze stadsgesprekken, de startnotitie voor een energielandschap vastgesteld.

Bij de vaststelling van het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop heeft de raad ons in amendement 2017/29 opgedragen om “ten minste vier scenario’s voor een samenhangend energielandschap te ontwerpen.” We hebben samen met initiatiefnemers, inhoudelijk experts, grondeigenaren, bewoners en belanghebbenden gedurende circa een jaar een ontwerptraject doorlopen om de scenario’s te ontwikkelen. Dat zijn er uiteindelijk zes geworden. De zes scenario’s zijn bijgesloten bij deze brief en toegankelijk via de website van het project. Tevens is opgedragen “deze en eventueel ook andere scenario’s - indien uitvoerbaar - ter keuze aan de raad voor te leggen en de raad gemotiveerd te informeren over niet uitvoerbare scenario’s”.

Met deze visie van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop wordt invulling gegeven aan de opdracht van de gemeenteraad.

Bijdrage aan duurzame energieproductie

De opgave om duurzame energie op te wekken maakt onderdeel uit van afspraken op internationaal, nationaal en regionaal niveau. Voor onze regio wordt dit naar verwachting vastgelegd in de Regionale Energiestrategie (RES). We moeten begin 2020 als regio een bod doen aan het Rijk voor de hoeveelheid op te wekken duurzame energie. Het is onze ambitie om als stad, en daarmee als grote verbruiker, zelf ook fors aan deze opgave bij te dragen. Uiteraard is energieproductie niet de enige regionale opgave. Er is ook veel vraag naar groen, recreatie, maatschappelijke voorzieningen, werklocaties en woningbouw. Vanwege deze optelsom van ambities wordt een Ruimtelijk Economisch Perspectief (REP) opgesteld, waarin voor de lange termijn wordt bepaald op welke manier en waar we de opgaven van de regio een plek geven. Voor Utrecht vindt dit plaats in de actualisatie van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU). Conform de startnotitie is ons uitgangspunt dat de keuze voor een invulling van het pauzelandschap als energielandschap niet sturend mag zijn voor de keuze om al dan niet woningbouw in Rijnenburg toe te staan.

Voor de stad Utrecht zijn de polders van Rijnenburg en Reijerscop een van de weinige locaties die geschikt zijn voor een significante bijdrage aan de ambities van deze Regionale Energiestrategie.

Om de relevantie van deze bijdrage te illustreren:

- We gebruiken nu als stad 13 petajoule (PJ) energie per jaar, waarvan 0,1 PJ duurzaam geproduceerd wordt.
- Om in 2050 energieneutraal te kunnen zijn, moet in 2050 20 PJ duurzame energie opgewekt worden.
- Als we 20% van alle daken van huizen van zonnepanelen zouden voorzien, dan levert dat ongeveer 0,3 PJ per jaar op.
- Een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop kan volgens het scenario Energie Voorop maximaal 1,2 PJ per jaar opleveren. Dit staat gelijk aan elektriciteit voor 100.000 woningen.

Hoe zijn we aan de slag gegaan met de opdracht van de gemeenteraad?

Op verzoek van de gemeenteraad van Utrecht zijn scenario’s gemaakt voor de mogelijke invulling van het energielandschap. Dit is een gezamenlijk proces geweest met bewoners (ook van de buurgemeenten), initiatiefnemers, grondeigenaren en belangenorganisaties. Er waren verschillende druk bezochte bijeenkomsten en er zijn gesprekken gevoerd met belanghebbenden. We hebben geluisterd naar de omgeving en hebben vooral zorgen gehoord over de eventuele plaatsing van windmolens vanwege omgevingseffecten, zoals slagschaduw en geluid. Verder kwamen de wensen naar voren om het agrarisch karakter van Reijerscop te behouden, recreatie in het gebied aantrekkelijker te maken en natuur te ontwikkelen. Bij het maken van de scenario’s hebben we

geleerd welke mogelijkheden er zijn om geluid en slagschaduw te beperken en is bewoners inzicht gegeven in de mate waarin het geluid van windmolens hoorbaar en de slagschaduw zichtbaar is. Ook is inzicht verkregen in concrete manieren om invulling te geven aan natuurontwikkeling en behoud en versterking van andere waarden in het gebied. Voor elk scenario is aangegeven in welke gebieden woningbouw na 2030 gefaseerd mogelijk blijft, mocht hier binnen het kader van het regionale en lokale ruimtelijk-economische beleid voor gekozen worden.

Op 20 oktober 2018 is de derde en afsluitende werkbijeenkomst geweest, waarin de bezoekers konden aangeven of al hun vragen en ideeën goed verwerkt waren in de gepresenteerde producten:

- Scenariodocument voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop;
- Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario's;
- Rapport slagschaduw behorende bij het conceptvoorstel voor een visie en een uitnodigingskader
- Vraag en antwoord document;
- Overzicht verwerking opgehaalde ideeën voor het energielandschap in scenario's.

De zes ontwikkelde scenario's sluiten - waar mogelijk - aan op de opdracht van de gemeenteraad om minimaal de volgende vier scenario's te ontwikkelen:

Scenario 1: "een scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen)". Dit is uitgewerkt in het scenario 'Zon Voorop'.

Scenario 2: "waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken". Dit is uitgebreid onderzocht, maar het is niet mogelijk gebleken om een scenario met windmolens te maken dat aan deze wens voldoet. Ook in het Polderscenario (met alleen kleine windmolens in het zuiden van Reijerscop) is hoorbaarheid in de wijk Veldhuizen (De Meern) niet uit te sluiten. Feitelijk voldoet alleen het scenario 'Zon Voorop' aan de eis "geen geluidstoename".

Scenario 3: "een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperking kent." Dit scenario wordt het best benaderd door 'Energie Voorop'.

Scenario 4: "een combinatie van zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder". Ten aanzien hiervan hebben wij geconstateerd dat het participatieproces een dergelijk scenario helaas niet heeft opgeleverd, omdat er in overleg met de betrokken partijen voor gekozen is om voor geluid alleen te rekenen met windmolens die relatief veel geluid maken.

Hoe hebben we de scenario's beoordeeld?

Na afsluiting van de ontwerpfase, die heeft geleid tot de zes scenario's, is gestart met het tweede deel van de opdracht van de gemeenteraad: het geven van inzicht in en weging van de effecten van het energielandschap, waarbij een optimum gezocht moet worden tussen energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder. De scenario's zijn hierbij, met inachtneming van de hiervoor genoemde lessen die we geleerd hebben tijdens de ontwerpfase, beoordeeld op basis van vier punten die samen een goed beeld geven van de realiseerbaarheid van het optimum:

- Energieproductie;
- Hinder voor de omgeving;
- Landschappelijke kwaliteit, met name landschap, groen, natuur, recreatie en sport;
- Opbrengsten voor (de mensen in en om) het gebied die volgt uit de business case in relatie tot de eigen bijdrage van de gemeente.

Scenario Energie Voorop

Voor wat betreft energieproductie is dit scenario logischerwijs het meest aantrekkelijk. Er wordt gestreefd naar een maximale energieproductie (elektriciteit voor 100.000 huishoudens). Nadeel van dit scenario is dat de windmolens relatief dicht bij de woonwijken staan en daardoor meer effect hebben op de omgeving. Daarnaast vinden wij het zonde dat de Nedereindse Plas niet benut wordt voor energieproductie, terwijl wij hier wel kansen voor zien. Verder laat het scenario geen ruimte voor roeiwater. Positief aan dit scenario is dat door de hoge energieproductie er relatief veel budget beschikbaar kan komen uit de business case voor de omgeving.

Scenario Zon Voorop
Dit scenario scoort goed op ecologie door het onder water zetten van het noordelijk gebied en het doortrekken van de ecologische structuur rond de Meijewetering. Belangrijk nadeel van dit scenario is dat de energieproductie laag is doordat er geen gebruik wordt gemaakt van de potentie voor energieopwekking door windmolens. Het transformatorstation kent een maximale aansluitcapaciteit die met een combinatie van wind en zon veel beter wordt benut dan met alleen zon. Daarnaast geldt dat de business case voor zonnevelden zonder windmolens een stuk slechter is dan met windmolens. Hierdoor zal er vanuit de energieproductie weinig budget beschikbaar zijn om de ecologische ambities te realiseren en zijn er waarschijnlijk ook geen mogelijkheden voor een omgevingsfonds, bewonersregeling (financieel) en grondvergoedingen. Overige nadelen van dit scenario zijn dat de Nedereindse Plas niet benut wordt voor energieproductie en dat in het scenario geen rekening gehouden met de mogelijkheid van een roeiwater. Voordeel van dit scenario is dat de energieproductie sterk geclusterd is, waardoor de polder voor de rest vrij blijft voor andere functies.

Scenario De Ring
Aantrekkelijk aan dit scenario is de concentratie van energieproductie langs de autosnelwegen. Hierdoor blijft veel ruimte beschikbaar voor andere functies in het gebied, waaronder roeiwater. Nadeel van dit scenario is dat de windmolens relatief dicht bij de woonwijken staan en daardoor meer effect hebben op de omliggende wijken. Voor wat betreft energieproductie zien we dat het beperkte zoekgebied ervoor zorgt dat het aantal mogelijke windmolens (en daarmee de energieopbrengst) minder is. Daarnaast denken wij dat intensieve beplanting (bosschages) rond de Nedereindse Plas niet wenselijk zijn, omdat voor dit gebied nog geen permanente plannen zijn ontwikkeld, waardoor investering in permanente groenstructuren mogelijk tot desinvestering leidt.

Scenario De Kreek
Aantrekkelijk aan dit scenario is vooral de Kreekachtige structuur met grote waarde voor natuur, recreatie en sport (roeiwater). Qua effect op de omgeving is het gunstig dat de windmolens ver van de woonwijken zijn geplaatst. Voor wat betreft energieproductie heeft deze verdere afstand van de woonwijken als gevolg dat er minder windmolens mogelijk zijn. Groot aandachtspunt bij dit scenario vinden wij dat het haar samenhang verliest op het moment dat de kreek niet wordt gerealiseerd. De financiële haalbaarheid hiervan is nog niet bekend. Wel is duidelijk dat de kreek niet gefinancierd kan worden vanuit de opbrengst van de energieproductie.

Scenario Nieuw Rijnenburg
Aantrekkelijk aan dit scenario is het doortrekken van de ecologische structuur rond de Meijewetering. Uniek aan dit scenario is dat de windenergie wordt geconcentreerd in Reijerscop en de zonnevelden in Rijenburg. Landschappelijk gezien kan dit aantrekkelijk zijn. Aan de andere kant betekent dit scenario dat het groene uitgestrekte karakter van het landschap niet alleen in het noorden van Rijnenburg, maar ook in het middengebied doorbroken wordt door de zonnevelden. Belangrijkste nadeel van dit scenario is de geringe energieproductie. Door deze lagere energieproductie is er ook minder ruimte voor grondeigenaren en/of initiatiefnemers om te investeren in de ecologische zone rond de Middelwetering.

Scenario Poldergroep
Aantrekkelijk aan dit scenario is dat de plaatsing van de windmolens ervoor zorgt dat er relatief weinig effect is op de woonwijken in Utrecht en Nieuwegein. De zuidelijke plaatsing in Reijerscop is minder gunstig voor de mensen in IJsselstein en Montfoort. Daarnaast kent dit scenario, door het beperktere aantal windmolens, een lagere energieproductie. De toepassing van kleinere windmolens en situering van alle zonnevelden ver van het transformatorstation heeft daarnaast een negatief effect op de business case en de haalbaarheid. De opbrengst voor het gebied zal dan ook laag zijn. Omdat rond de Middelwetering geen energieproductie plaatsvindt, zal het heel moeilijk zijn vanuit de business case te investeren in de ecologische zone rond de Middelwetering. Daarnaast vinden wij het zonde dat in dit scenario geen rekening gehouden met de mogelijkheid van een roeiwater en dat de Nedereindse Plas niet wordt benut voor energieproductie.

Van scenario's naar concept visie naar definitieve visie

Belangrijk is om te markeren dat de gemeente slechts beperkt grondeigenaar is in dit gebied en daarmee primair een publiekrechtelijke rol heeft. Het daadwerkelijk realiseren van energieproductie en de keuze voor waar en hoeveel (binnen de door de gemeente geschetste kaders) is dus aan de markt. Om deze reden bevat de visie ook een beschrijving van de wijze waarop gestuurd kan worden op de publieke belangen vanuit de rol van bevoegd gezag voor de ruimtelijke ordening (bestemmingplan en vergunningen). Dit is verankerd in het zogenaamde uitnodigingskader voor initiatiefnemers. In het laatste hoofdstuk van deze visie wordt beschreven hoe dit uitnodigingskader gebruikt wordt na het raadsbesluit over de scenariokeuze.

Het conceptvoorstel voor de visie en het uitnodigingskader worden, conform de raadsopdracht (Motie 2017/132), ter reactie aangeboden aan de provincie en de buurgemeenten (IJsselstein, Montfoort, Nieuwegein en Woerden) alvorens de raad besluit op basis van een definitief voorstel. Deze reactieperiode van de buurgemeenten gebruiken wij om in gesprek te gaan met de initiatiefnemers (waaronder ook de grondeigenaren) en bewoners, zodat ook hun mening en/of suggesties betrokken kunnen worden in ons definitieve voorstel. Daarnaast laten wij een second opinion uitvoeren op de getallen en berekeningen voor energieproductie, aansluitmogelijkheden op het elektriciteitsnet en de geluid- en slagschaduwberekeningen. We laten tevens uitrekenen of er op basis van het uitnodigingskader sprake is van een realistische business case. Reden voor deze externe toets is dat we het belangrijk vinden dat in het definitieve voorstel aan uw raad de verwachte effecten op de omgeving, de verwachte energieproductie en de haalbaarheid van het plan zo goed mogelijk in beeld zijn.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt beschreven op basis van welke dilemma's en uitgangspunten gekomen is tot een visie en welke zoekgebieden en mogelijke energieproductie hieruit volgen.

In de hoofdstukken erna wordt de visie concreet toegelicht. Eerst aan de hand van de uitgangspunten en dan aan de hand van de zoekgebieden.

Vervolgens wordt een toelichting gegeven op de drie voorbeelduitwerkingen die zijn gemaakt.

Tot slot wordt uitgelegd hoe de visie vertaald wordt naar een uitnodigingskader voor initiatiefnemers.

Uitgangspunten voor de visie

Kansen en dilemma's

Voor het opstellen van de visie zijn de meest waardevolle en kansrijke elementen uit de scenario's gebundeld. Hierbij is gezocht naar een nieuw optimum met een zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, slechts een beperkte vorm van hinder, een inpassing in de structuur van het bestaande landschap, vergroting van de natuurwaarden en toevoeging van functies in het gebied. Bij het zoeken naar dit nieuwe optimum, zijn de lessen uit het participatieproces zo goed mogelijk ter harte genomen. Dat laat onverlet dat ook keuzes gemaakt zijn. Bij het maken van deze keuzes hebben wij ons laten leiden door de volgende kansen en dilemma's die we gedestilleerd hebben uit het participatieproces:

- De regio Utrecht heeft een grote opgave voor energieopwekking; de ruimte is beperkt. Windenergie veroorzaakt geluid en slagschaduw voor mensen in het gebied en in mindere mate ook voor de mensen in de omliggende woonwijken.
- Windenergie heeft minder direct ruimtebeslag dan zonnevelden.
- Zonnevelden nemen ruimte in die ten koste gaat van landbouwareaal.
- Zonnevelden hebben effecten op de natuur; met inrichtingsmaatregelen kan per saldo een positief effect gerealiseerd worden.
- Energieproductie biedt kansen voor de (financiering voor) verbetering van landschappelijke kwaliteit (rendement in gebied laten landen).

Hoe verhoudt de energieproductie zich tot het landschap en de mensen in en om het gebied?

Op basis van het raadsbesluit is gezocht naar een optimum voor een energielandschap. We hebben geconstateerd dat geen van de zes scenario's het door de raad gezochte optimum heeft kunnen bereiken. Daarom hebben wij ervoor gekozen om te kijken of op basis van de zes scenario's en de reacties daarop van belanghebbenden een beter 'zevende' scenario mogelijk is: de visie op het energielandschap. Dit is ons inziens gelukt. Hiermee zijn uiteraard niet alle zorgen weggenomen, maar wij denken wel dat er in deze visie meer recht is gedaan aan de uitkomsten van het participatieproces.

In onze visie is op basis van de beste onderdelen uit de verschillende scenario's gewerkt aan een optimale inrichting van een Utrechts Energielandschap, afgewogen tegen de door de raad meegegeven elementen. Dit heeft geleid tot een visie met de volgende uitgangspunten als basis:

- Er kunnen windmolens komen, waarbij gestuurd wordt op beperking van geluid en slagschaduw;
- Opbrengst van de energieproductie komt zoveel mogelijk ten goede aan het gebied;
- Er kunnen zonnevelden komen, waarbij gestuurd wordt op toevoeging waarde aan landschap en natuur;
- Rijnenburg en Reijerscop krijgen meer waarde door betere ontsluiting en versterken van de landschappelijke structuur;
- Woningbouw is gefaseerd mogelijk vanaf 2030, indien hiertoe besloten wordt;
- Er wordt een substantiële bijdrage geleverd aan de opgave voor duurzame energieproductie.

Woningbouw blijft (gefaseerd) mogelijk vanaf 2030

De druk op de toekomstige invulling van de ruimte in de stad en regio is groot. Zowel op het gebied van energieproductie, groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen (onder andere sport) als woningbouw. Dat is de reden dat, conform opdracht van uw raad, in alle scenario's uitgegaan is van een invulling die reversibel is en ook in een tijdelijke situatie mogelijk is. Een van de uitgangspunten van uw raad bij het besluit van juli 2017 is dat woningbouw in de polder Rijnenburg in de toekomst mogelijk blijft. Voor onder andere woningbouw geldt immers op dit moment een grote opgave in de stad en regio.

Wat betreft woningbouw worden gemeentelijk en in U10-verband verschillende locaties onderzocht waar plancapaciteit kan worden toegevoegd. De polder Rijnenburg is een van de onderzochte locaties. De keuze voor waar in de stad en regio wel of geen (grootschalige) woningbouw plaats gaat vinden en op welk moment, wordt gemaakt in de actualisering van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) voor Utrecht en het Ruimtelijke Economisch Perspectief (REP) voor de regio. De vraag of er wel of geen woningbouw in Rijnenburg plaatsvindt, en zo ja wanneer, wordt in dat kader beantwoord en niet in het nu voorliggende conceptvoorstel voor de visie en het uitnodigingskader voor het pauzelandschap.

Wij willen dat met de keuzes voor het energielandschap zowel een toekomstige ontwikkeling met en zonder woningbouw mogelijk blijft en dat hier bij de investeringen die worden gedaan rekening wordt gehouden. Gelet op de grote druk op de verschillende opgaves en de ligging van de polder, achten wij het onwaarschijnlijk dat, als er gekozen wordt voor woningbouw, dit dan kleinschalig zal zijn.

Indien in de RSU en REP gekozen wordt voor woningbouwontwikkeling in Rijnenburg, dan zullen wij pleiten voor een grootschalige aanpak. Op basis van huidige inzichten is grootschalige woningbouw niet mogelijk zonder forse investeringen in bereikbaarheid in het gebied. De ervaring leert dat dergelijke ingrijpende bereikbaarheidsmaatregelen veel tijd kosten om te ontwikkelen, financieren en uitvoeren. Samen met het maken van afspraken met het Rijk, gaat dit vaak over een termijn van minimaal vijftien jaar voordat de infrastructuur volledig is gerealiseerd.

Op basis hiervan kan, los van de keuzes die nog gemaakt dienen te worden in het kader van de RSU en de REP, gesteld worden dat grote delen van de polder minimaal vijftien jaar ingezet kunnen worden voor duurzame energieopwekking. Vooruitlopend daarop kan eventuele woningbouw en bijbehorende infrastructuur, in beperkte omvang, direct na 2030 in het zuidelijk gebied starten, indien daar in de RSU voor wordt gekozen.

Indien in de RSU of REP wordt gekozen voor het plannen van woningbouw op andere locaties in de stad of regio en de polder Rijnenburg beschikbaar blijft of komt voor andere doeleinden (bijvoorbeeld energie, groen of recreatie) dan kan in de tussenliggende periode worden bezien hoe na afloop van de nu voorgestelde exploitatietermijn wordt omgegaan met het dan aanwezige energielandschap.

De keuze die in de REP of RSU wordt gemaakt is daarmee leidend bij de verdere (tijdelijke) invulling van het energielandschap en de investeringen die daarvoor worden gedaan. Op die manier kunnen groenstructuren of fietsverbindingen die we nu aanleggen hierop voorsorteren en een permanente meerwaarde bieden voor het gebied.

Welke keuzes hebben we gemaakt?

Om een balans te vinden tussen een grote energieproductie en het beperken van hinder, hebben we het zoekgebied van het scenario ‘Energie Voorop’ verkleind. Door het verkleinen van het zoekgebied, liggen de locaties voor mogelijke windmolens verder weg van de omliggende woonwijken. Dit draagt bij aan het beperken van de effecten van geluid en slagschaduw. Het verkleinen van het zoekgebied heeft wel als consequentie dat wij inschatten dat er één of mogelijk twee windmolens minder kunnen komen dan in het scenario ‘Energie Voorop’.

Voor zonnevelden is het zoekgebied afgeleid van het scenario ‘De Ring’, aangevuld met scenario ‘Energie Voorop’. Dat betekent niet dat er meer zonnevelden komen, maar dat zonnevelden in een groter gebied een plek kunnen krijgen. De locatie van het zoekgebied is gekozen om de aansluitkosten op het transformatiestation te beperken en inzet van eigen grondposities mogelijk te maken (met name de Nedereindse Plas). Bij de realisatie van zonnevelden zal gestuurd worden op kwaliteit van natuur en landschap.

Er is voor gekozen om het landschappelijk raamwerk, dat als onderlegger dient voor alle zes de scenario’s, over te nemen in de visie als reservering voor “no regret” maatregelen. Realisatie van deze maatregelen hangt in eerste instantie af van de opbrengsten uit de energieproductie die geïnvesteerd kunnen worden in het gebied. In tweede instantie is een investering van de gemeente of andere partners in het gebied aan de orde.

Ruimtelijke reserveringen voor en/of realisatie van recreatieve routes zijn ingetekend conform het landschappelijk raamwerk voor scenario’s. Op basis van de huidige inzichten is er ook een prioritering aangebracht in de wenselijkheid van de verschillende routes. Waar mogelijk wordt realisatie van deze routes gecombineerd met de aanleg van bouw- en onderhoudswegen voor windmolens. Voor die ambities die niet vanuit de energieontwikkeling gefinancierd kunnen worden, is een ontwikkelingsstrategie opgesteld. Op basis van de financiering die daarbinnen wordt gevonden, wordt duidelijk welke ambities kunnen worden ingevuld.

Er wordt gekozen om een ruimtelijke reservering op te nemen voor een roeiwater, zolang er nog geen uitsluitsel is over de financiële haalbaarheid. Dit is conform de scenario's 'De Ring' en 'De Kreek'. Dit roeiwater kan ook op een andere locatie zijn dan nu ingetekend.

Er wordt gekozen voor natuurontwikkeling in het gebied. Watergebonden ecologie wordt geconcentreerd rond de zonnevelden en de Middelwetering (zoals in alle scenario's) en minimaal conform wettelijke compensatieplicht. Het stimuleren van weidevogels is een ambitie. Realisatie van deze ambitie is afhankelijk van de bereidheid van grondeigenaren om hieraan mee te werken. Via het uitnodigingskader worden grondeigenaren hiertoe gestimuleerd. De ambitie voor weidevogels is niet concreet vertaald in de zes scenario's.

Er wordt voor gekozen om met een uitnodigingskader invloed uit te oefenen op de relatie tussen de energieproductie en de bewoners van het gebied en de omwonenden om het gebied, door:

- Geluidarme windmolens eisen;
- Systeem van monitoring en klachtenbehandeling eisen;
- Participatieplan eisen met voorstel voor: sociale grondvergoedingen, bewonersregeling, omgevingsfonds en financiële participatie.

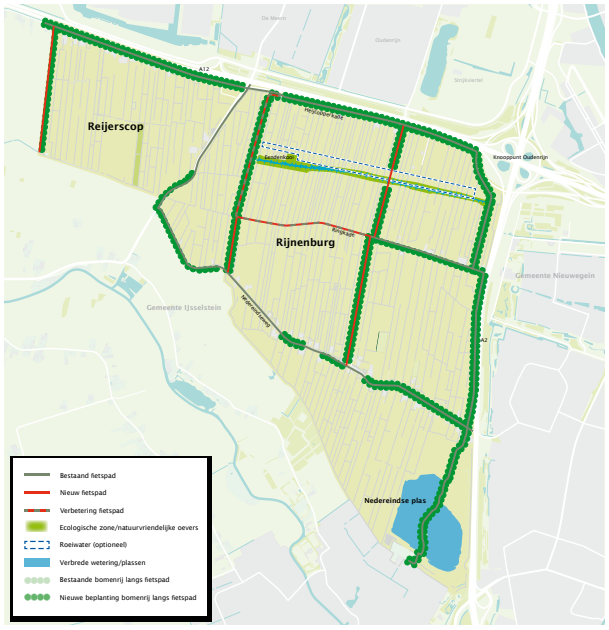
De relatie tussen energieproductie en de bewoners is niet visueel zichtbaar in de scenario's, omdat die vooral ruimtelijk zijn ingestoken. In het ontwerpproces is voor dit element uiteraard wel aandacht geweest en dat is ook de reden dat wij hier nu harde afspraken over willen maken met de initiatiefnemers.

Met inachtneming van de hiervoor genoemde keuzes en relatie met eventuele toekomstige woningbouw, zijn zoekgebieden aangewezen waarin initiatieven ontwikkeld kunnen worden voor zonne- en windenergie. Op basis van onze inschatting is het mogelijk om in de aangewezen zoekgebieden ruimte te bieden voor:

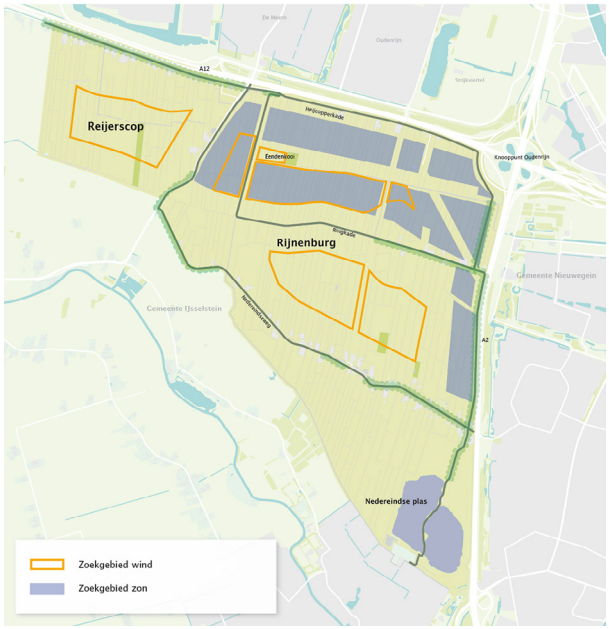
- maximaal 11 grote windmolens (44 MW) en
- maximaal 163 MW zonneveld (circa 227,5 ha).

Het is aan de initiatiefnemers om aan te tonen dat dit ook kan binnen de (wettelijke) randvoorwaarden en uitgangspunten zoals hierboven geformuleerd. Zo zal nog aangetoond moeten worden dat de windmolens in het midden van Rijnenburg verenigbaar zijn met de windmolens in het noordelijke zoekgebied voor wat betreft de effecten op vliegtuigradar (bevoegdheid van het Rijk) en vliegroutes van vogels en vleermuizen (bevoegdheid van de provincie). Indien een deel van de windmolens of zonnevelden niet mogelijk is, dan betekent dit dat er minder windmolens/zonnevelden komen dan het hier aangegeven maximum.

In de afbeeldingen hiernaast zijn het voorstel van het landschap en het voorstel van de zoekgebieden te zien.

Voorstel landschap

Voorstel zoekgebieden

Toelichting op uitgangspunten

Beperking geluid en slagschaduw van windmolens

De meest gehoorde zorgen tijdens het participatieve ontwerpproces betroffen geluid en slagschaduw van windmolens, de gevreesde hinder en mogelijke gezondheidseffecten daarvan. De wettelijke normen borgen een nationaal geaccepteerd niveau van bescherming, waarbij in beperkte mate hinder op kan treden. In alle scenario's worden de wettelijke normen gehaald door geluid- en slagschaduwbeperkende maatregelen tijdens de exploitatie van de windmolens.

We willen echter verder gaan dan de wettelijke normen, om tegemoet te komen aan de zorgen van de omwonenden. Hierbij maken we onderscheid tussen (1) bewoners van de polders en individuele woningen op vergelijkbare afstand tot de windmolens en (2) omwonenden in de wijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein.

De volgende maatregelen worden getroffen om geluid en slagschaduw te beperken:

1. Afspreken met initiatiefnemers dat gebruik gemaakt wordt van geluidarme windmolens (beste beschikbare techniek).
2. De zoekgebieden voor windmolens verkleinen ten opzichte van de wettelijke (veiligheidsnormen) die gehanteerd zijn voor de scenario's, waardoor de afstand tussen windmolens en woningen in de woonwijken minimaal 800 meter wordt.
3. Afspreken met initiatiefnemers dat de mogelijkheid wordt geboden aan bewoners van de polders om zelf invloed te hebben op het voorkomen van hinderlijke situaties en dat jaarlijks wordt gerapporteerd over het functioneren van de windmolens en de daaruit volgende geluidbelasting en slagschaduw.

Ad 1. Geluidarme windmolens

Onderzoek van DGMR heeft aangetoond dat het verschil tussen grote en kleinere windmolens op geluidbelasting en slagschaduw verwaarloosbaar is. Grote windmolens produceren wel veel meer energie dan kleine windmolens. Daarom worden geen grenzen gesteld aan de hoogte van de molens. Het verschil tussen het geluid dat verschillende modellen windmolens maken, kan oplopen tot circa 5dB. Omdat de komende jaren ontwikkelingen verwacht worden op dit gebied, wordt nu geen absolute waarde geformuleerd voor het geluidniveau van de windmolens. Wel wordt van de initiatiefnemers geëist dat zij de beste beschikbare techniek op gebied van geluidbeperking van dat moment moeten toepassen.

Ad 2. Afstand tussen windmolens en woningen in de woonwijken

De zoekgebieden voor windmolens zijn naar aanleiding van de zorgen van bewoners dusdanig verkleind dat de afstand tot woningen in de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein groter wordt. De zoekgebieden liggen op een afstand van minimaal 800 meter ten opzichte van de omliggende wijken. Door deze grotere afstand zijn zowel de hoorbaarheid van de windmolens als de slagschaduw beperkt. Mede door de aanwezigheid van de snelwegen om het gebied. Met deze afstand blijft de belasting van de omliggende wijken ook binnen de recente richtlijnen van de Word Health Organization (WHO). Deze WHO-richtlijn is strenger is dan onze wettelijke normen.

Ad 3. Voorkomen hinderlijke situaties

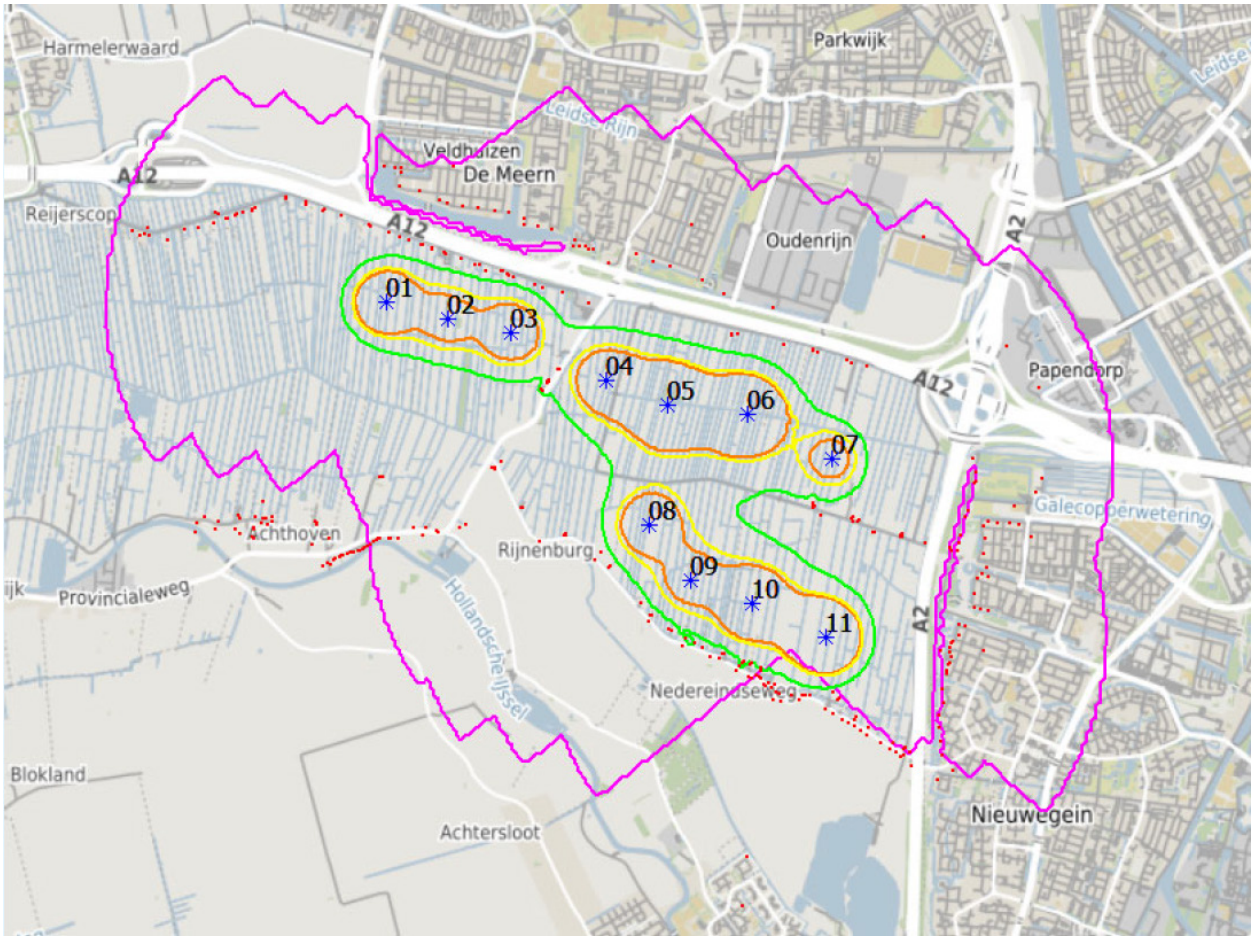
Voor de woningen binnen de polders is de situatie anders. Doordat de windmolens binnen de polders dichterbij huizen staan dan de hierboven genoemde 800 meter, is hier vanzelfsprekend meer effect dan in de woonwijken daaromheen. Hier moeten we daarom op een andere manier sturen op het beperken van de hinder. Voor geluid is het lastig om bovenwettelijke maatregelen te treffen, maar voor slagschaduw zien we hiervoor wel kansen.

Zo willen we de bewoners in de polders (ook buiten de gemeentegrenzen) de mogelijkheid geven om zelf aan te geven wanneer op het gebied van slagschaduw de meest hinderlijke situaties bestaan en met de eigenaren van de windmolens af te spreken welke maatregelen getroffen worden om dit te beperken (bijvoorbeeld op die momenten vaker dan wettelijk vereist tijdelijk stilzetten). De manier waarop dit gebeurt, moeten initiatiefnemers opnemen in het participatieplan, dat deel uitmaakt van de in te dienen voorstellen, voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan. In dit participatieplan wordt ook aangegeven welke financiële compensatie voor bewoners van de polders geboden gaat worden en hoe omgegaan zal worden met sociale grondvergoedingen. Wij eisen in aanvulling daarop ook van de initiatiefnemers dat zij elk jaar een rapportage publiceren, waarin ze aangeven op welke wijze voldaan is aan de wettelijke regels voor geluid en slagschaduw en niet alleen op momenten dat er klachten zijn, zoals normaliter gebruikelijk is.

In onderstaande figuur is aangegeven wat de geluidbelasting is als gevolg van windmolens in het geval van de voorbeelduitwerking 1. De daadwerkelijke geluidbelasting zal anders zijn, omdat de windmolens waarschijnlijk op andere plekken in het zoekgebied terecht zullen komen. Voor de wijken in De Meern, Nieuwegein en ook voor IJsselstein is dit een worst case scenario, omdat de windmolens op de randen van het zoekgebied zijn gepositioneerd. In de berekeningen is de eis van geluidarme windmolens meegenomen. Ook is de meest recente, nationaal voorgeschreven, rekenmethodiek toegepast.

Voor slagschaduw is bij benadering het invloedsgebied voor slagschaduw weergegeven. Buiten dit gebied is geen sprake van slagschaduw en binnen dit gebied zal de slagschaduw nooit meer zijn dan de wettelijke norm van 5,7 uur per jaar.

Voor geluid zijn de contouren van zowel het wettelijk kader als de ambitie weergegeven. Het wettelijk kader is 47 dB L_{den} (jaargemiddelde gewogen etmaalgemiddelde *day-evening-night*) en 41 dB L_{night} (jaargemiddelde gewogen nachtgemiddelde *night* 23 uur – 7 uur). De ambitie is gelijk aan de WHO-norm, 45 dB L_{den}.

Geluidcontouren en invloedsgebied slagschaduw voor de voorbeelduitwerking van de visie. Dit is voor de woonwijken de worst case situatie.

Legenda: L_{den} 45 dB | L_{den} 47 dB | L_{night} 41 dB | Invloedsgebied slagschaduw

Energieproductie van en voor de regio Utrecht

De gemeente Utrecht wil de acceptatie van windenergie versterken door eenduidige afspraken te maken over hoe de omgeving moet worden betrokken bij plannen voor nieuwe windmolens en windparken. Dit sluit aan bij het in december 2018 gepubliceerde Ontwerp-Klimaatakkoord, waarin wordt aangegeven dat participatie en acceptatie randvoorwaarden zijn voor doelrealisatie voor duurzame energieproductie op land. Wij passen de Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land toe, die is opgesteld door de Nederlandse Wind-Energie Associatie, Greenpeace, Milieudefensie, Natuur & Milieu, de Natuur- en Milieufederaties en ODE Decentraal. Kern van deze gedragscode is sociale participatie en financiële participatie. Deze gedragscode is niet wettelijk verplicht, maar wordt wel omarmd door het Rijk, decentrale overheden en windenergieontwikkelaars die op eigentijdse manier met hun omgeving om willen gaan. Van initiatiefnemers van windmolenprojecten wordt geëist dat ze, voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure, samen met de stakeholders een participatieplan maken dat bestaat uit de volgende onderdelen:

1. **Omgevingsfonds**
   Initiatiefnemers worden verplicht om een omgevingsfonds op te richten en in dit fonds 0,5 cent per geproduceerde MWh door windmolens te storten. Voor elf grote windmolens zou dit neerkomen op circa €1.200.000 euro opgeteld over een periode van vijftien jaar. Bewoners hebben zeggenschap over benutting van dit fonds en beslissen mee over wie het fonds het beste kan beheren.

2. **Omwonendenregeling**
   Initiatiefnemers worden verplicht om een financieel aanbod te doen aan de inwoners van de polders van Rijnenburg en Reijerscop en bewoners van de omliggende polders die op een - nader te bepalen - afstand tot de windmolens wonen (indicatie: 800 meter). Dit kan gaan om het aanbieden van groene stroom met korting, korting op de energierekening of een andere financiële vergoeding. Het wettelijke recht op een planschadevergoeding blijft bestaan, maar een eventuele planschadevergoeding wordt wel in mindering gebracht op de omwonendenvergoeding. Bewoners van de omliggende wijken ervaren onvoldoende effecten van de windmolens om voor een dergelijke regeling in aanmerking te komen.

3. **Sociale grondvergoedingen**
   Niet alleen grondeigenaren krijgen een vergoeding als op hun grond een windmolen wordt geplaatst, maar ook andere grondeigenaren krijgen een vergoeding. Dit om te voorkomen dat te weinig mensen onevenredig profiteren van de financiële vergoeding die verstrekt wordt voor het beschikbaar stellen van locaties voor windmolens, met scheve ogen tussen eigenaren als gevolg. In het definitieve uitnodigingskader zal, na advisering door betrokkenen, een verdeelsystematiek voorgeschreven worden door de gemeente.

4. **Delen in de winst**
   Bewoners en omwonenden kunnen risicodragend investeren in de energieopwekking (windmolens en zonnevelden) en zo ook delen in de winst. Gestreefd wordt naar minimaal 50% eigenaarschap van inwoners en bedrijven van de regio Utrecht via een energiecoöperatie, waarbij extra aandacht besteed zal worden aan kansen voor bewoners en omwonenden van de polders en mensen met een krappe beurs.

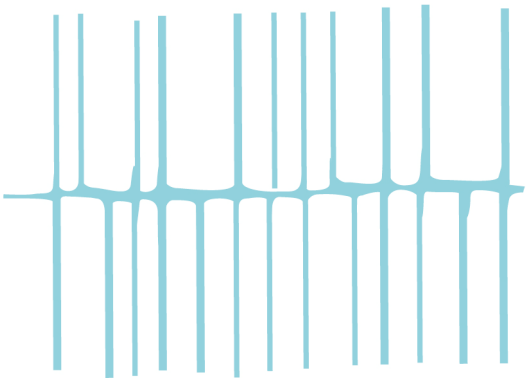
Ontwikkelstrategie landschap

Uit de stadsgesprekken en uit de raadsbehandeling van juli 2017 is duidelijk naar voren gekomen dat er naast de energieproductie ook aandacht moet zijn voor de bestaande waarden en ontwikkeling van het landschap. In de ontwerpateliers en werkbijeenkomsten is stapsgewijs toegewerkt naar een landschappelijk raamwerk dat is toegepast op alle zes scenario's. Dit landschappelijk raamwerk bevat bestaande waardevolle elementen (o.a. de boerderijlinten, kades en watergangen) en bestaat daarnaast uit bouwstenen die in welke toekomstige invulling van het gebied dan ook een plek zullen hebben. Investering in deze bouwstenen kan dan ook gezien worden als een "no regret" maatregel. Dit landschappelijk raamwerk is grotendeels overgenomen in de visie: aanleg en renovatie van fiets- en wandelroutes, extra beplanting langs deze routes, afzomen van de zonnevelden met natuurvriendelijke oevers en verbrede sloten met rietkragen, een ecologische zone langs de Middelwetering en behoud van zowel de verkavelingsstructuur, het landschappelijk groen en de eendenkooi. Op deze manier wordt in Rijnenburg (voorlopig) invulling gegeven aan het toewerken naar een groene waaier om Utrecht.

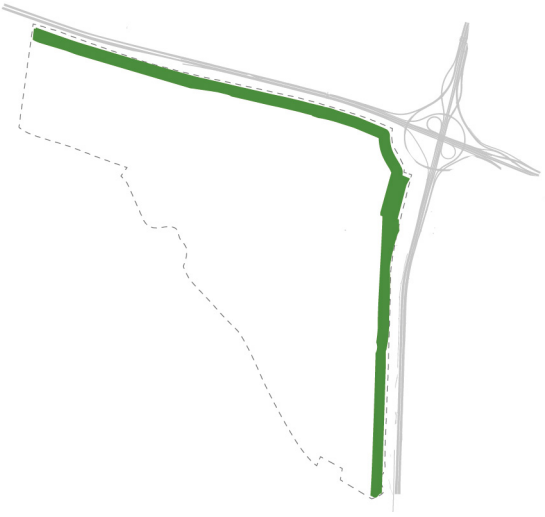
Het is niet noodzakelijk om alle bouwstenen uit het landschappelijk raamwerk direct en in zijn geheel te realiseren. Wel wordt een ruimtelijke reservering gemaakt die ruimte biedt voor flexibiliteit in de toekomst. De ambities voor recreatie en natuur kunnen slechts deels gefinancierd worden vanuit de business case van het energielandschap. In de aanloop naar de realisatiefase is, na vaststelling van de RSU, ook meer duidelijkheid over de toekomst van dit gebied op de langere termijn en kan hier bij de keuze in inpassing van de ambities rekening mee worden gehouden, Daarnaast wordt deze periode benut om te zoeken naar aanvullende financiering. Zowel binnen de eigen begroting als bij externe partijen onderzoeken we mogelijkheden voor subsidies van het Rijk en de provincie. Dit zodat bij de vaststelling van het bestemmingsplan hier helderheid over is.

Ontwikkeling landschap en groen

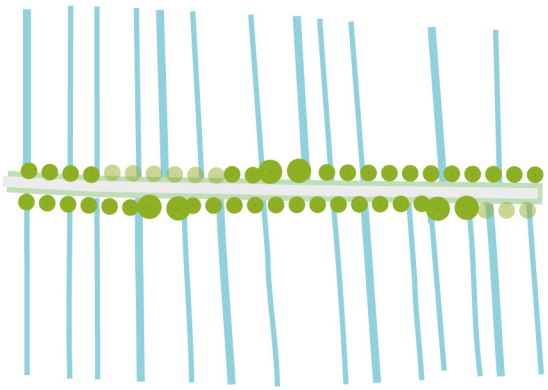
Door energieproductie verandert ons landschap. De meeste waardevolle elementen van het landschap nemen we wel als uitgangspunt voor inrichting van het energielandschap. De maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling is zeer bepalend voor het landschap. Uitgangspunt voor alle scenario's is dat de voor het landschap zo bepalende maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft (zie bovenste afbeelding). Dat wil zeggen dat er geen bestaande sloten worden gedempt, er geen grootschalige ophogingen of afgravingen van de kavels plaats zal vinden en dat een ruimtelijke geleding wordt aangebracht waarmee lange doorzichten behouden blijven. Ook blijven bestaande waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi, behouden. Groen kan op verschillende plekken ontwikkeld worden. De voorkeur gaat uit naar extra groen langs de snelwegen (zie middelste afbeelding), langs kades (zie onderste afbeelding) en recreatieve routes en als omzoming van de zonnevelden, waarbij doorzichten behouden blijven. Het betreft hier een accentuering van reeds aanwezige structuren, die eigen zijn aan het gebied.

Bouwsteen: behouden slagenverkaveling

Bouwsteen: beplanting langs snelwegen

Bouwsteen: vergoenen van de kade

Ontwikkeling natuur

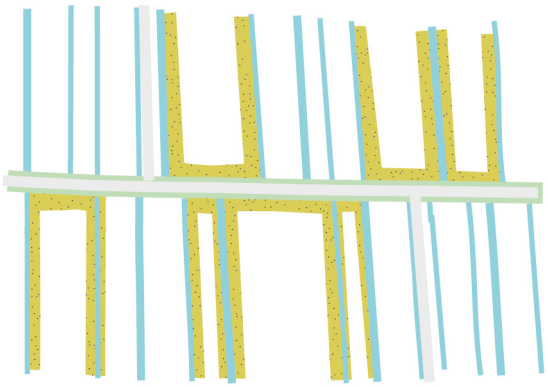
Het gebied herbergt veel natuurwaarden. Een groot deel van het huidige gebied kent een agrarisch gebruik. Dit gebruik heeft zowel positieve als negatieve effecten op aanwezige natuur. Doordat delen van de polder niet langer een agrarische functie zullen hebben, maar gebruikt kunnen worden voor zonnevelden, verandert het gebruik en effect op de natuur. Negatieve impact van de energieproductie op natuurwaarden wordt zoveel mogelijk voorkomen door bijvoorbeeld stilstandvoorziening van windmolens (met behulp van radardetectie) tijdens het voorbijkomen van vogels en vleermuizen. We streven er naar dat per saldo sprake moet zijn van verhoging van natuurwaarden. Hier dagen we de initiatiefnemers ook op uit. Het gaat daarbij zowel om maatregelen die voortvloeien uit de Wet natuurbescherming (verplicht) als om maatregelen ter versterking van algehele natuurwaarden (ambitie). Dit doen we door:

- Behoud van bestaande landschapsstructuren met hoge ecologische waarde (nader te bepalen op basis van ecologisch onderzoek);
- Verbreden van sloten en vaarten, met brede rietkragen in de oever;
- Creëren van een ecologische zone rond de Middelwetering door moerasbermen met natuurvriendelijke oevers;
- Met grondeigenaren en de agrarische natuurvereniging Lopikerwaard de mogelijkheden te verkennen om in delen van de polders agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer toe te passen, waardoor weidevogels meer kansen krijgen in gebieden waar ze geen last hebben van de zonnevelden en de windmolens;
- Sturen op natuurvriendelijk beheer (hooilandbeheer) van de vegetaties tussen en rond de zonnepanelen.

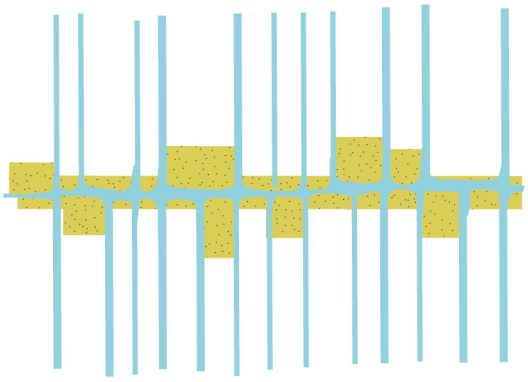
Naar het effect van zonnevelden op de bodem- en natuurontwikkeling is nog weinig onderzoek gedaan. Reden hiervoor is dat in Nederland nog geen langjarige ervaring is met grote zonnevelden. In Rijnenburg willen we de natuurontwikkeling in en om de zonnevelden daarom meerjarig monitoren, zodat deze kennis voor eventuele toekomstige zonnevelden wel beschikbaar komt.

Welke gebieden op welke manier geschikte gemaakt moeten worden voor natuurontwikkeling zal volgen uit de milieueffectrapportage (m.e.r.) die na het raadsbesluit uitgevoerd zal worden. Vernatting is een instrument voor natuurontwikkeling. De haalbaarheid en wijze van vernatting (met of zonder verhoging van het waterpeil) wordt in de volgende fase van het project bepaald. In dit onderzoek moeten ook maatregelen worden voorgesteld om negatieve impact van de energieproductie op natuurwaarden zoveel mogelijk te voorkomen. In andere projecten in Nederland zijn al positieve ervaringen opgedaan met stilstandvoorzieningen op basis van radardetectie van vliegende vogels en vleermuizen. Uit de m.e.r.-onderzoeken zal ook moeten blijken hoe de effecten op natuur van de zonnevelden worden gecompenseerd. Dit zal mede afhangen van de opstelling van de zonnepanelen.

Ten behoeve van natuurontwikkeling worden de volgende bouwstenen uit de scenario's toegepast: "rietkragen langs sloten" en "versterken van de wetering". Zie ook onderstaande afbeeldingen.

Bouwsteen: rietkragen langs sloten

Bouwsteen: versterken van de wetering

Verbetering fiets- en wandelroutes

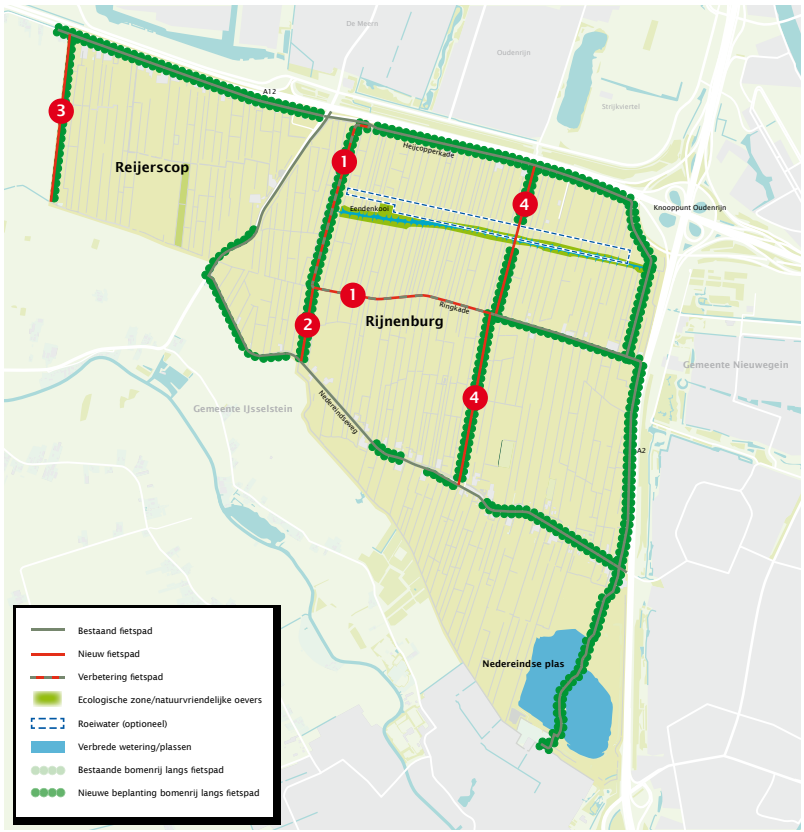
In de scenario's zijn op verzoek van betrokkenen bij het participatieproces gewenste recreatieve verbindingen opgenomen. Deze verbindingen hebben een recreatieve waarde, maar dragen ook bij aan de mogelijkheden voor doorgaand langzaam verkeer. Het verbeteren van bestaande en toevoegen van nieuwe routes maakt het mogelijk om vanuit het gebied zelf het landschap te beleven en kleinere ommetjes te maken. In de visie wordt ingezet op ontwikkeling van vier recreatieve routes (in volgorde van wenselijkheid):

1. Versterking van de Ringkade.
2. Nieuwe verbinding Ringkade-Nedereindseweg.
3. De nieuwe fietsroute Reijerscop, als de financiering hiervoor rond komt buiten het project energielandschap Rijnenburg.
4. Nieuwe verbinding Strijkviertel-Nedereindseweg, als hiervoor voldoende budget beschikbaar komt uit de business case.

Op onderstaande kaart staan de landschappelijke elementen en de mogelijke fiets- en wandelroutes.

De Ringkade verkeert in een zeer slechte staat van onderhoud. De recreatieve waarde van deze route wordt vergroot als deze weg versterkt wordt tegen verzakkingen en opnieuw geasfalteerd.

De **nieuwe verbinding Ringkade-Nedereindseweg** voegt het meeste toe als het gaat om verkorten van rijafstanden en vergroting van de mogelijkheden tot het maken van wandel- of fietsrondjes. Met de initiatiefnemers en grondeigenaren zal worden afgesproken dat grond beschikbaar wordt gesteld voor realisatie van deze fietsroute, indien de betreffende grondeigenaar ook initiatiefnemer is.

Kaart landschap met fiets- en wandelroutes

De **nieuwe fietsroute Reijerscop** maakt deel uit van het programma Recreatie om de Stad. De financiering hiervan met een groot aantal partners is in een vergevorderd stadium, maar is nog niet rond. Dit project valt buiten het project Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.

De **nieuwe noord-zuidverbinding** door het midden van het gebied is gewenst om de mogelijkheden voor (kleinere) fiets- en wandelrondjes in het gebied te vergroten.

Het is onzeker of de genoemde recreatieve routes gefinancierd kunnen worden uit de business case van de energieproductie. Deze kans wordt groter als de betreffende route ook gebruikt wordt als bouw- en toegangsweg voor de windmolens. Geen enkele bestaande weg in Rijnenburg is geschikt om de molens aan te voeren. De initiatiefnemers worden verplicht om de aanvoerroute te kiezen via de genoemde verbindingen. De aanleg van bouw- en toegangswegen maakt deel uit van de business case voor windenergie. Met de initiatiefnemers worden, na hun keuze voor de bouwroutes, afspraken gemaakt over het realiseren van recreatieve routes en financiering daarvan. De kans op financiering vanuit de business case van overige recreatieve routes is klein. Een gemeentelijke investering hiervoor heeft een sterke relatie met de bereidheid van andere partners om hieraan mee te werken en mee te betalen. Zolang deze (nieuwe) routes niet gerealiseerd zijn, zal op deze plekken een ruimtelijke reservering worden opgenomen.

Andere functies in het gebied: woningbouw, roeiwater en behoud van agrarische functie

De keuze voor ontwikkelingen in Rijnenburg ná 2030 is onderdeel van integrale ruimtelijke-economische afweging. Deze afweging wordt dit jaar gemaakt bij de actualisatie van de Ruimtelijke Strategie voor Utrecht (RSU) en het Ruimtelijk-Economisch Programma van de regio (REP). Vanwege de schaarse ruimte in de regio, achten we een ontwikkeling van beperkte (extensieve) woningbouw in Rijnenburg op welke termijn dan ook niet waarschijnlijk. Een keuze voor grootschalige woningbouwontwikkeling in Rijnenburg gaat per definitie samen met forse investeringen in bereikbaarheid. Dergelijke ingrijpende bereikbaarheidsmaatregelen kosten veel tijd. Inclusief de afspraken met het Rijk gaat dit over termijnen van minimaal vijftien jaar. Dit betekent dat de polder minimaal tot 2035 ingezet kan worden voor duurzame energieopwekking. Werkzaamheden voor de bouw van woningen kunnen ook tijdens de exploitatiefase van het energielandschap al plaatsvinden op plekken waar geen zonnevelden liggen. Voor toegang tot het gebied kan gebruik gemaakt worden van de (ruimtelijke reservering voor de) recreatieve routes (zie vorige paragraaf).

Op grond van een amendement van de gemeenteraad zijn in de scenario's meerdere varianten opgenomen voor roeiwater in het gebied. Dit roeiwater zou een grote impuls betekenen voor de roeisport in Utrecht en tevens de belasting van het Merwedekanaal verminderen. Er is onderzoek gedaan naar de technische haalbaarheid en nu loopt er een onderzoek naar de financiële haalbaarheid van een roeiwater in het gebied. Een roeiwater, inclusief coachpad, heeft een functie voor de sport (roeien, kanoën, lange afstand zwemmen, triatlon), recreatie (wandelen, fietsen, zwemmen) en voor de waterhuishouding (waterberging, waterbuffer zoetwater, watercompensatie). Daarom is in de visie een ruimtelijke reservering opgenomen voor het roeiwater. Op basis van de resultaten van het onderzoek naar de financiële haalbaarheid, zal voor het raadsbesluit aangegeven worden hoe met deze reservering omgegaan zal worden. Het is ook een optie dat het roeiwater op een andere locatie in het gebied gepland wordt, bijvoorbeeld langs de Lange Vliet. Deze optie is niet ingetekend op de kaart, omdat dat de suggestie wekt van twee roeibanen. Uiteindelijk zal er maximaal één ruimtereservering worden gemaakt.

Windmolens vergroten de financiële draagkracht van agrariërs in het gebied en versterken daarmee het draagvlak van de agrarische functie in het gebied. De agrarische functie blijft in Reijerscop volledig behouden, omdat Reijerscop niet de status heeft van pauzelandschap en deze wens naar voren is gekomenen uit het participatieve ontwerptraject. In alle scenario's blijft Reijerscop agrarisch gebied en zo ook in de visie van de gemeente. In Rijnenburg zal de agrarische functie, op kavels waar zonnevelden komen, vervangen worden door de dubbelfunctie energie en natuur, waarbij langs de randen van zonnevelden ruimte wordt gecreëerd voor natuurontwikkeling. Voor kavels die in gebruik blijven voor de landbouw worden de mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer onderzocht.

Welke scenario's zijn gebruikt voor de visie?

Bij de formulering van de visie zijn elementen uit verschillende scenario's gebruikt:

- Voor hinderbeperking van windmolens is gebruik gemaakt van de strategie om de zoekgebieden voor de windmolens te verkleinen, zodat de windmolens verder van de woonwijken komen te liggen. Dit is conform de scenario's 'De Kreek' en 'Poldergroep'.
- Het landschappelijk raamwerk was onderlegger voor alle scenario's en is in de visie overgenomen. Het raamwerk is opgebouwd uit bestaande en (een reservering voor) nieuwe landschappelijke elementen, recreatieve routes en structuren voor groen en ecologie.
- De bouwsteen "behouden slagenverkaveling" wordt toegepast op het gehele energielandschap, conform alle scenario's.
- De bouwsteen "versterken van de wetering" wordt toegepast op de Middelwetering, conform de scenario's 'Poldergroep', 'Nieuw Rijnenburg' en 'De Ring'. De vorm waarin dit gebeurt, zal afhangen van het feit of de reservering van het roeiwater blijft staan.
- De bouwsteen "beplanting recreatieve ontsluiting" (alle scenario's behalve 'Poldergroep') en "vergroenen van de kade" ('Energie Voorop', 'Zon Voorop' en 'De Ring') wordt toegepast op de nieuwe en versterkte recreatieve verbindingen.
- De bouwsteen "rietkragen langs sloten" wordt toegepast op de zonnevelden in de lager gelegen delen van de polder, conform alle scenario's behalve 'Poldergroep'.

Het optimum met betrekking tot financiële participatie is niet zichtbaar in de scenario's, maar wel een belangrijk onderdeel van de visie. Hetzelfde geldt voor het sturen op geluidarme windmolens.

Scenario 'Zon Voorop' is uitvoerbaar binnen de visie en het uitnodigingskader op hoofdlijnen. Het zelfde geldt voor grote delen van de scenario's 'Energie Voorop', 'De Ring' en 'De Kreek'. In 'Energie Voorop' en 'De Ring' is het zoekgebied voor wind groter. In 'De Kreek' ligt het zoekgebied voor zon verder zuidelijk. De scenario's 'Nieuw Rijnenburg' en 'Poldergroep' zijn voor een klein deel uitvoerbaar binnen de visie en het uitnodigingskader. In de scenario's 'Energie Voorop', 'De Ring' en 'Nieuw Rijnenburg' ligt het zoekgebied voor de windmolens dichterbij de woonwijken dan in de visie. In de scenario's 'De Kreek' en 'Poldergroep' is deze afstand in Rijnenburg vergelijkbaar en in Reijerscop iets groter.

Toelichting op zoekgebieden

Wettelijke randvoorwaarden

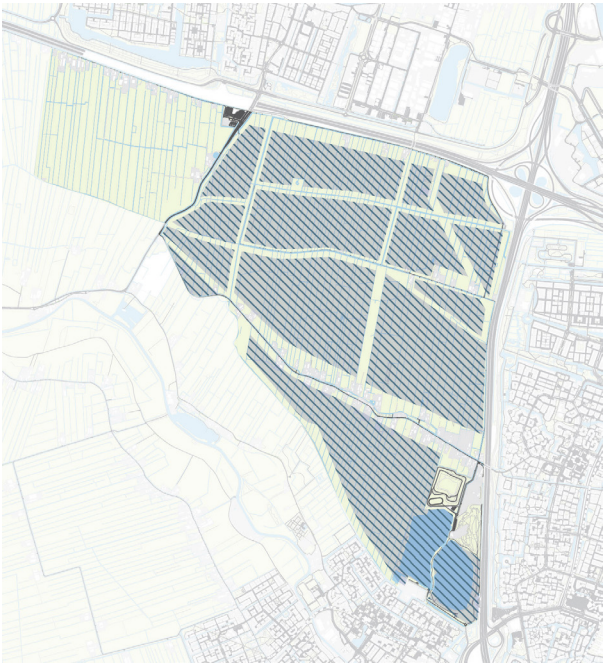
In de scenario's zijn de zoekgebieden voor windenergie en zonnevelden beperkt door wettelijke randvoorwaarden. De wettelijke te hanteren afstand tot windmolens is in een aantal gevallen afhankelijk van de omvang van de molen. Bij het definiëren van de zoekgebieden zijn wij uitgegaan van grote windmolens met een ashoogte van 155 meter en een rotordiameter van 150 meter.
In het handboek risicozonering windmolens zijn veiligheidsafstanden tot windmolens opgenomen:

- De afstand tot snelwegen moet minimaal ½ maal de rotordiameter zijn. Voor grote windmolens komt dat neer op 75 meter.
- De afstand tot kwetsbare objecten (waaronder woningen) moet minimaal de ashoogte plus een halve rotordiameter zijn. Voor grote windmolens, komt dit neer op circa 230 meter.

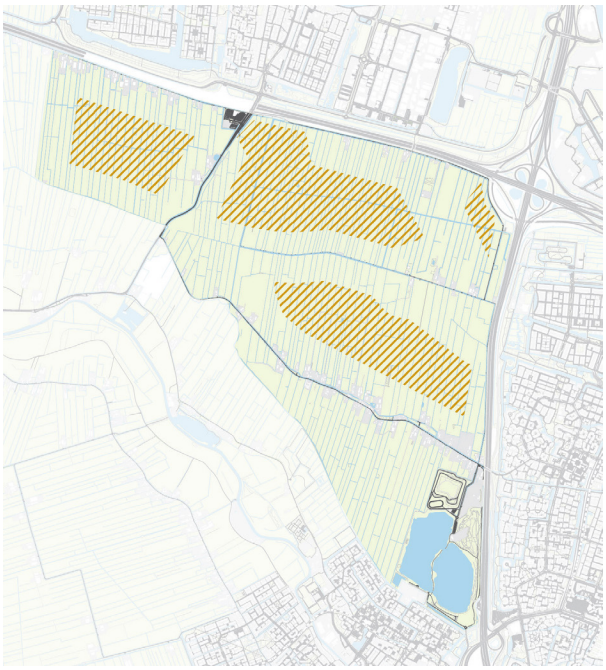
Door het gebied lopen verschillende aardgastransportleidingen en een hoogspanningsleiding. Deze kennen allen een zone van 250 meter waar geen windmolens mogen worden geplaatst. De beperkingen ten aanzien van zonne-energie zijn minder vergaand en betreffen uitsluitend een zone van 30 meter direct onder de hoogspanningsleiding en een strook van 5 meter aan weerszijde van het hart van de gasleiding.

In het zuidelijkste deel van Rijnenburg (ten westen van de Nedereindse Plas) zou op basis van de wettelijke normen ruimte zijn voor één windmolen. Dit is tijdens de participatieve ontwerpfase door geen enkele partij als wenselijke of haalbare optie gezien.

Op basis van bovenstaande zijn de maximale zoekgebieden in Rijnenburg en Reijerscop als volgt bepaald en opgenomen in de meeste recente versie van het scenariodocument (zie afbeeldingen hiernaast):

Maximaal zoekgebied zon voor scenario's

Maximaal zoekgebied wind voor scenario's

Maximale capaciteit energieproductie

De mogelijkheid voor aansluiting op het elektriciteitsnet is randvoorwaardelijk voor een energielandschap. De aansluitcapaciteit voor energieproductie in Rijnenburg/ Reijerscop is beperkt. In het noordoosten van Rijnenburg ligt een transformatorstation (met aanwezige spanningen van 150 kV, 50 kV en 10 kV-aansluitingen) waarop alle energieproductie moet worden aangesloten. Andere transformatorstations met minimaal 50 kV-aansluiting liggen te ver weg, waardoor de aansluitkosten niet meer passen binnen de business case. Uitzondering zijn zonnevelden tot 1,75 MW (2 hectare). Deze kunnen (beperkt) worden aangesloten in een middenspanningsring (10kV). In het transformatorstation in Rijnenburg kunnen op dit moment vijf aansluitpunten worden gerealiseerd:

1. 2 x 50 kV, welke per aansluiting een aansluitcapaciteit heeft van 65 MVA.
2. 3 x 10 kV, welke per aansluiting een aansluitcapaciteit heeft van 10 MVA.

Deze aansluitingen kunnen uitsluitend met een enkele verbinding worden gerealiseerd. Dat brengt voor de initiatiefnemer risico's met zich ten opzichte van de door de ACM gehanteerde standaard voor dubbele aansluiting waardoor één zonneveld wordt aangesloten op twee aansluitingen.

Het aan te sluiten piekvermogen (MWp) voor zonnevelden is groter dan de aansluitcapaciteit (MVA), omdat het piekvermogen in een beperkt deel van de tijd bereikt wordt. Zonneveldexploitanten kiezen er daarom meestal voor om meer vermogen aan te sluiten en op piekmomenten een deel van de panelen uit te schakelen. Op een 50 kV-aansluiting met een aansluitcapaciteit van 65 MVA, kan 70 tot 90 MWp zonne-energie aangesloten worden, afhankelijk van de opstelling van de zonnepanelen. In een oost-westopstelling kan een hoger piekvermogen aansloten worden dan in een zuidopstelling.

Nog meer vermogen kan aangesloten worden als gekozen wordt voor een gedeelde aansluiting tussen windmolens en zonnepanelen. Reden hiervoor is dat windmolens en zonnepanelen zelden gelijktijdig (maximale) energie produceren. Als het hard waait (vooral in het voor- en najaar), is er over het algemeen minder zon. In de zomer is er meer zonneschijn, maar waait het over het algemeen minder hard. Initiatiefnemers verwachten dat ze 65 MW wind en 20-40 MW zon samen kunnen aansluiten op één 50 kV-aansluitpunt met daarbij niet meer dan circa 3% rendementsverlies door overproductie die de aansluiting dan niet aan kan. Om dit preciezer te bepalen is nader onderzoek nodig (een zogenaamde grid curtailment studie).

Het is de verantwoordelijkheid van de energieproducent dat het geleverde piekvermogen de capaciteit van de aansluiting niet overschrijdt. Als dat wel gebeurt, dan schakelt de netbeheerder (Stedin) de energieproductie uit.

Om meer energie te kunnen transporteren zouden de netbeheerders (Stedin en Tennet, verantwoordelijk voor het hoogspanningsnet) beide moeten besluiten tot uitbreiding van het transformatorstation in Rijnenburg. Dit doen zij alleen als voldoende zeker is dat de nieuwe capaciteit gebruikt gaat worden. De netbeheerders dragen de kosten voor de investering. De proceduretijd voor realisatie van een dergelijke capaciteitsuitbreiding bedraagt minimaal zeven jaar. Vooralsnog is er onvoldoende zeker of de extra aansluitcapaciteit gebruikt zou worden.

In de visie is uitgegaan van de huidig beschikbare aansluitcapaciteit. Deze is beperkend voor de hoeveelheid zonnevelden. De maximale hoeveelheid te realiseren zonnevelden is naar verwachting circa 163 MW, de hoeveelheid die in de scenarioanalyse is gehanteerd. Dit is lager als gekozen wordt voor een zuidopstelling voor de zonnepanelen of als gekozen wordt voor een combinatie met windmolens.

In het zoekgebied voor de windmolens past niet meer windvermogen dan dat het transformatorstation aan kan. Binnen het zoekgebied passen niet meer dan 11 grote windmolens van in totaal 46 MW. Als gekozen wordt voor kleinere windmolens, passen er meer windmolens, maar niet (veel) meer vermogen (MW).

Op basis van in de scenario's gehanteerde kentallen is voor 163 MW zonneveld 227,5 hectare nodig. De zonnevelden produceren op basis van deze kentallen 155 GWh en de windmolens 165 GWh per jaar. Samen is dit gelijk aan 1,15 PJ, ofwel het elektriciteitsverbruik van 96.000 huishoudens. Het Rijk heeft aangekondigd een standaard te publiceren voor te hanteren kentalen. De getallen in deze paragraaf kunnen op basis van deze kentallen wijzigen. De maximale hoeveelheid te realiseren zonneveld kan ook wijzigen op basis van wijziging van de aansluitmogelijkheden op het middenspanningsstation. Stedin zal de komende jaren namelijk vervangingsinvesteringen doen. Tegelijkertijd kunnen andere partijen aanspraak maken op aansluitcapaciteit.

Zoekgebied zon: sturen op minimale aansluitkosten

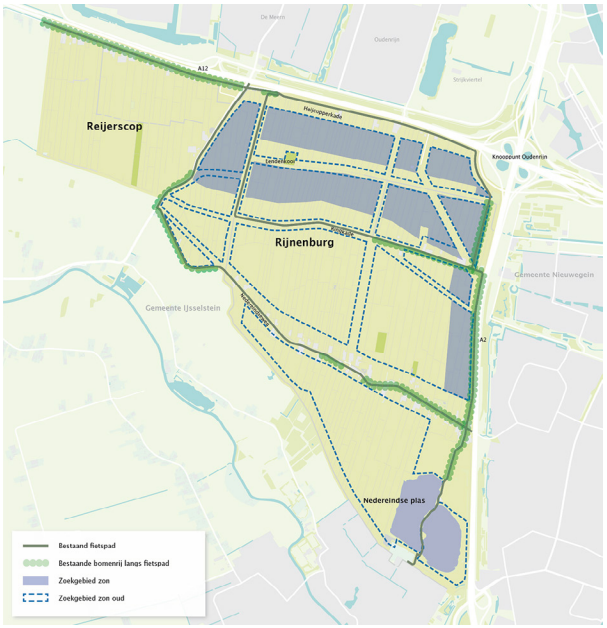
In de startnotitie voor dit project is vastgesteld dat "initiatiefnemers primair verantwoordelijk zijn voor de hoeveelheid energieproductie, de business case die daarbij hoort, de plaatsing, de deal met de betreffende grondeigenaren, de optimalisatie voor geluid en slagschaduw en voor de regeling voor financiële participatie en eigenaarschap". Uiteindelijk zal de energieproductie de initiatiefnemers geld opleveren. Wij vinden het van groot belang dat de opbrengsten van de energieproductie zoveel mogelijk ten goede komen aan (de bewoners van) het gebied. Dit doen we door te sturen op een zo sterk mogelijke business case, zodat er zoveel mogelijk investeringen gevraagd kunnen worden van de initiatiefnemers. Op de business case voor windmolens wordt gestuurd door de afstand van de windmolens tot de woonwijken zo groot te maken dat de windmolens (vrijwel) voluit kunnen draaien zonder significante effecten te veroorzaken in de woonwijken.

De business case voor zonnevelden is sterk afhankelijk van de hoogte van de door het Rijk verstrekte SDE-subsidie. Ook biedt het Rijk, door plafonnering van het totale subsidiebudget, beperkte ruimte voor ontwikkeling van zonnevelden. Hierdoor zijn zonneveldontwikkelaars met elkaar in concurrentie: het is van belang om goedkoper te produceren dan andere ontwikkelaars, zodat aanspraak gemaakt kan worden op de schaarse subsidie. Er zijn weinig kosten waarop ontwikkelaars onderscheidend kunnen zijn. De belangrijkste zijn de te verstrekken grondvergoedingen en vooral de aansluitkosten. Wij willen op drie manieren sturen op zo laag mogelijke aansluitkosten voor zonnevelden en daarmee de kans op realisatie vergroten:

1. Combinatie van windmolens en zonnevelden op één aansluiting;
2. Optimale benutting van elke aansluiting (maximaal volstoppen), omdat een aansluiting van 11 MW op 50kV net zoveel kost als een aansluiting van een zonneveld van 70 MW op 50 kV;
3. Kleine afstand tot middenspanningsstation door positionering van zoekgebieden in noorden.

De gemeente heeft nauwelijks grondposities in het gebied, afgezien van de Nedereindse Plas en twee andere kavels. De afstand van de Nedereindse Plas tot het middenspanningsstation is mogelijk te groot voor een rendabele business case. De plassen zijn toch opgenomen in de visie, omdat de gemeente zelf ook wil bijdragen aan het beschikbaar stellen van grondposities voor energieproductie. De business case is mogelijk toch positief als de initiatiefnemers kiezen voor twee zonnevelden van 1,75 MW, die aangesloten kunnen worden op een laagspanningsstation in IJsselstein of Nieuwegein. Ook kan gekozen worden voor een combinatie met een zonneveld langs de A12.

Door deze afwegingen is het zoekgebied voor zon verkleind, zoals te zien is op de afbeelding hiernaast.

Zoekgebied zon

Zoekgebied wind: sturen op beperken geluid en slagschaduw

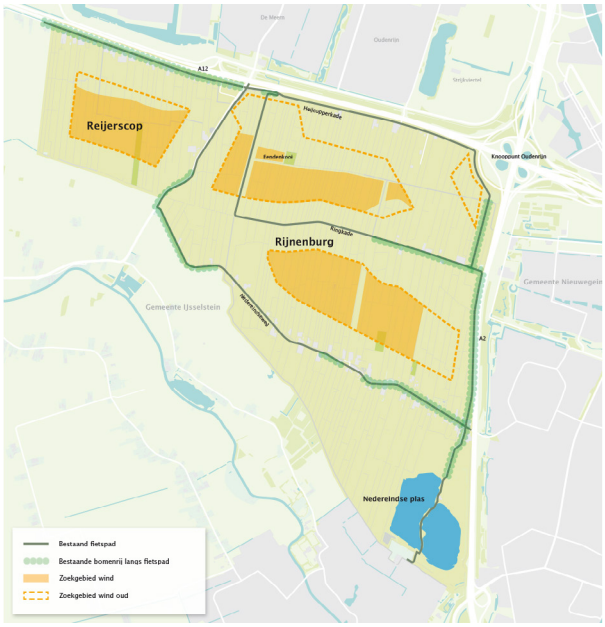
Het zoekgebied voor wind is verkleind ten opzichte van het maximale zoekgebied dat is gebaseerd op wettelijk vastgestelde veiligheidszones rond wegen, ondergrondse leidingen en gevoelige objecten (woningen). Door de zoekgebieden te verkleinen, worden de geluidbelasting en slagschaduw in de woonwijken van De Meern en Nieuwegein beperkt.

De Middelwetering is de grens voor het noordelijke zoekgebied voor windmolens in Rijnenburg. Dat betekent dat kavels ten noorden van deze grens niet in aanmerking komen voor windmolens. Hoogstwaarschijnlijk kunnen deze kavels ook niet gebruikt worden voor toegangswegen naar de molens, omdat de eigenaar daarvoor toestemming moet geven. Omdat de windmolens vanuit het zuiden (de Ringkade) aangevoerd moeten worden, ligt het voor de hand om de Ringkade als toegangsweg en onderhoudsweg voor de windmolens te versterken. De exacte routering van de bouw- en onderhoudswegen voor de windmolens moet nog bepaald worden. Mogelijke opties voor de windmolens in Rijnenburg zijn:

1. A12 aansluiting De Meern – Heycopperkade, Ringkade.
2. A12 aansluiting De Meern – N228, Nedereindseweg - Nieuwe weg richting Ringkade - Ringkade.
3. A12 aansluiting De Meern – Heycopperkade - Nieuwe verbinding tussen Strijkviertel en Ringkade (en Nedereindseweg) – Ringkade.

De keuze voor de aanvoerroute/onderhoudsweg is bepalend voor de aan te leggen en te versterken recreatieve routes. Ruimtelijke reserveringen voor nieuwe routes zijn nog niet opgenomen in de zoekgebieden voor windenergie.

De verkleining van het zoekgebied voor wind is hiernaast op de afbeelding te zien.

Zoekgebied wind

Voorbeelduitwerkingen

Bijlage bij dit voorstel voor het energielandschap is de visie in de vorm van een zevende scenario met daarbij drie voorbeelduitwerkingen. De voorbeelduitwerkingen hebben dezelfde vorm als de voorbeelduitwerkingen voor de zes scenario's en dienen ook hetzelfde doel: inzicht geven in hoe het energielandschap eruit zou kunnen komen te zien. De positionering van de windmolens en zonnevelden binnen de zoekgebieden is puur indicatief en zegt niets over de daadwerkelijke locaties.

In alle voorbeelduitwerkingen is uitgegaan van windmolens met een ashoogte van 155 meter en een rotordiameter van 150 meter, vergelijkbaar met de omvang van de windmolens waarmee gerekend is in alle scenario's met uitzondering van scenario 'Poldergroep'. In de scenario's is gerekend met windmolens die relatief veel geluid maken en onder relatief ongunstige weersomstandigheden, om zodoende de worst case te benaderen. Voor het aangenomen geluidniveau van de molens in de voorbeelduitwerkingen voor de visie is het reëel geacht om te rekenen met de op twee na stilste windmolen die op dit moment op de markt is. Dit is in lijn met de definitie voor beste beschikbare techniek, die geëist wordt in de visie. De stilste molen eisen kan niet, omdat er in de aanbesteding ruimte moet zijn om te kunnen kiezen voor meerdere windmolens. Ook is gerekend conform de gemiddelde weersomstandigheden, zoals de wet dat voorschrijft. Op deze manier kan beter gerelateerd worden aan de wettelijke norm en de door WHO gehanteerde streefwaarde.

In **voorbeelduitwerking 1** zijn de windmolens geplaatst op de randen van het zoekgebied; zo dicht mogelijk bij de wijken in de Meern, Nieuwegein en IJsselstein en de woningen langs de Nedereindse weg. Op basis van deze locaties zijn de aanvullende geluidsberekeningen gedaan, zodat het maximale geluid- en slagschaduweffect in de omliggende wijken bepaald kon worden. In werkelijkheid kunnen de windmolens alleen maar verder van de woonwijken komen te staan dan in deze voorbeelduitwerking staat. Om vergelijkbare redenen is deze voorbeelduitwerking ook gebruikt voor de animatie in Windplanner.

Voorbeelduitwerking 2 staat model voor een situatie waarin initiatiefnemers besluiten om veel minder energie te produceren dan de visie mogelijk maakt. Er komen alleen windmolens in het noordelijke gebied, zuidelijker gelegen dan in voorbeelduitwerking 1. Ook de zonnevelden (60 hectare in plaats van 227,5 hectare) worden gerealiseerd in het noordelijke gebied. Omdat er minder energieproductie is, wordt ook minder geïnvesteerd in recreatieve routes.

Voorbeelduitwerking 3 is een middenweg tussen de andere twee voorbeelduitwerkingen. Ten opzichte van voorbeelduitwerking 1 worden twee windmolens minder gerealiseerd. Deze worden zo ver mogelijk van de wijken gepositioneerd. Er wordt 154 ha zonneveld gerealiseerd, met name in het noordelijk gebied en twee kleine zonneveldjes van 2 hectare op de Nedereindse Plas. Deze kunnen aangesloten worden op de middenspanningsring in IJsselstein of Nieuwegein. Ook hier worden niet alle recreatieve routes gerealiseerd.

De energieopbrengst in de voorbeelduitwerkingen is op dezelfde manier berekend als in de scenario's. De fasering voor eventuele woningbouw is bepaald op basis van de zoekgebieden voor wind en zon. Indien gekozen wordt voor woningbouw, kan er het eerst gebouwd worden in de gebieden zonder energieproductie. Vervolgens kan gestart worden met de bouw in de gebieden met windmolens (ook tijdens de exploitatieperiode van de windmolens). Op de zonneveldlocaties kan pas gebouwd worden als de zonnevelden verwijderd zijn.

Uitnodigingskader

In de startnotitie voor dit project is opgenomen dat “initiatiefnemers primair verantwoordelijk zijn voor de hoeveelheid energieproductie, de business case die daarbij hoort, de plaatsing, de deal met de betreffende grondeigenaren, de optimalisatie voor geluid en slagschaduw en voor de regeling voor financiële participatie en eigenaarschap”. Dit uitgangspunt staat nog steeds. Hier willen we door middel van een uitnodigingskader nader vorm aan geven. Het is onze intentie om met het uitnodigingskader ook te sturen op kostenbesparing voor de energieproductie, zodat van de initiatiefnemers meer gevraagd kan worden als het gaat om investeringen in het gebied.

Een uitnodigingskader is van belang omdat het geen gemeentelijk project betreft, maar een energielandschap dat wordt vormgegeven door initiatiefnemers, de gemeente en andere gebiedspartners. De gemeente heeft, op de Nedereindse Plas en nog twee kavels na, geen grondposities die voor energieproductie in Rijnenburg of Reijerscop ingezet kunnen worden. Om toch een hoogwaardig energielandschap te realiseren, sturen wij via onze bevoegdheid van het vaststellen van een bestemmingsplan.

Het uitnodigingskader op hoofdlijnen is gebaseerd op de startnotitie, de raadsopdracht en het participatieve ontwerptraject en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Eisen aan initiatiefnemers;
- Inrichting landschap en natuur;
- Beperken van geluid en slagschaduw;
- Participatieplan (waaronder het omgaan met financiele participatie en vergoedingen).

Het uitnodigingskader is belangrijk om zo duidelijk mogelijk aan te geven welke eisen de gemeente stelt aan de invulling van het energielandschap. De eisen uit het uitgewerkte en definitieve uitnodigingskader moeten worden opgenomen in de anterieure overeenkomsten tussen gemeente en initiatiefnemers, voorafgaand aan de start van de procedure voor wijziging bestemmingsplan en vergunningverlening. Op deze manier krijgen ze een juridisch bindende status.

Richting het raadbesluit werken we dit uitnodigingskader verder uit, ook op basis van de reacties van initiatiefnemers en marktpartijen. Na het raadsbesluit worden initiatiefnemers uitgenodigd plannen in te dienen op basis van deze uitgewerkte versie van het uitnodigingskader. Met de initiatiefvoorstellen die aan het kader voldoen wordt vervolgens het bestemmingsplan voor het gebied gewijzigd.

Eisen aan de initiatiefnemers

In het uitnodigingskader wordt als eis gesteld dat een initiatiefnemer bestaat uit ten minste:

- Grondeigenaren die bereid zijn de grondposities beschikbaar te stellen die nodig zijn voor het betreffende initiatief;
- Eén energieontwikkelaar die (1) zich committeert aan de resultaten van het participatieproces en (2) aantoonbaar in staat is om minimaal 50% van de financiering van het initiatief te verkrijgen;
- Eén energiecoöperatie (in oprichting) die (1) bestaat uit leden uit de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein, Montfoort en/of Woerden en (2) die de mogelijkheid krijgt om minimaal 50% eigenaarschap te nemen in het initiatief voorafgaand aan het moment van aanbesteding van de aanleg van de windmolens/zonnepanelen.

Selectie van initiatiefnemers

De eisen in het uitnodigingskader zijn een nadere uitwerking van de uitgangspunten zoals in dit voorstel beschreven. Initiatieven die niet voldoen aan de eisen van het uitnodigingskader, komen niet in aanmerking voor een bestemmingsplanwijziging op de door hun voorgedragen grondposities. Er wordt naar gestreefd om uiteindelijk maximaal vijf consortia te smeden die de bestaande aansluitmogelijkheden op het elektriciteitsnet zo goed mogelijk benutten. Indien er meer dan vijf initiatieven ingediend worden, dan zullen de initiatieven geselecteerd worden op basis van de selectiecriteria uit het uitnodigingskader. Deze zijn als volgt:

- Opgesteld vermogen;
- Gehonoreerde wensen inrichting landschap en natuur;
- Gehonoreerde wensen geluid en slagschaduw;
- Gehonoreerde wensen participatieplan.

De scoringsmethodiek zal nog nader uitgewerkt worden. Voor alle windmolens tezamen zal slechts één initiatiefnemer worden geselecteerd, omdat de windmolens elkaars rendement (kunnen) beïnvloeden.

Vastleggen afspraken

Met de geselecteerde consortia worden anterieure overeenkomsten afgesloten met daarin:

- De eisen uit het uitnodigingskader en gehonoreerde wensen contractueel vastgelegd (te financieren door de initiatiefnemer);
- Afspraken over de vervolgens te doorlopen procedure en uit te voeren onderzoeken voor bestemmingsplanwijzigingen en omgevingsvergunningen, inclusief kostenverdeling.

Ontwikkelorganisatie Ruimte

Gemeente Utrecht

Bezoekadres Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht
Postadres Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00
Fax 030 286 0235
Mail duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

Uitnodigingskader Energielandschap

Dit is het Uitnodigingkader voor de ontwikkeling van zonne- en windenergie in Rijnenburg en Reijerscop. Hierin staan eisen en wensen beschreven waaraan de gemeente Utrecht de ingediende initiatieven voor een energielandschap zal toetsen. Op basis van de initiatiefvoorstellen die voldoen aan het uitnodigingskader, wordt het bestemmingsplan voor het gebied gewijzigd. Een keuze tussen eventuele concurrerende voorstellen wordt door de gemeente gemaakt op basis van de mate waarin de initiatiefnemer invulling geeft aan de wensen.

Proces

voortraject

- concept voorstel van college
- reacties buurgemeenten, provincie & initiatiefnemers
- raadsbesluit uitnodigingskader
- uitnodigen initiatiefnemers
- selectie initiatieven
- overeenkomsten gemeente-initiatiefnemers
- raadsbesluit bestemmingsplan
- realisatie

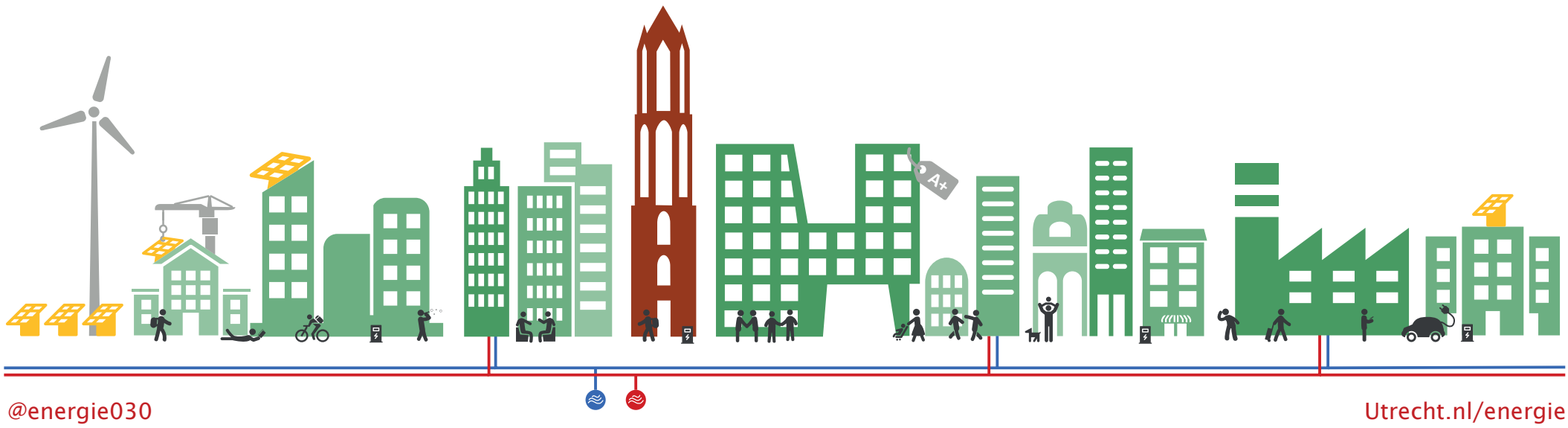
Waar is het uitnodigingskader op gebaseerd?

1. **Startnotitie en raadsopdracht**
2. **Ontwerptraject met participatie (6 scenario's)**
3. **Conceptvisie van college voor energielandschap**

Initiatiefnemers voldoen aan deze eisen:

Initiatiefnemer kwalificeert als deze bestaat uit een consortium bestaande uit minimaal:

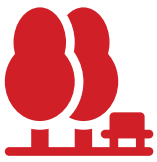
- ✔ Grondeigenaren die bereid zijn de grondposities beschikbaar te stellen voor het betreffende initiatief.
- ✔ Eén energieontwikkelaar die (1) zich committeert aan de resultaten van het participatieproces en (2) aantoonbaar in staat is om minimaal 50% van de financiering van het initiatief te verkrijgen.
- ✔ Een energiecoöperatie (in oprichting) die (1) bestaat uit leden uit de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein, Montfoort en/of Woerden en (2) de mogelijkheid krijgt om minimaal 50% eigenaarschap te nemen in het initiatief voorafgaand aan het moment van aanbesteding van de aanleg van de windmolens/zonnepanelen.

Uitnodigingskader op hoofdlijnen

De ingediende initiatieven voldoen aan deze eisen en wensen:

Inrichting landschap en natuur

Het landschap verandert. Wat willen we behouden en wat willen we ontwikkelen?

Geluid en slagschaduw

Hoe beperken we de impact van windmolens op de bewoners en omwonenden?

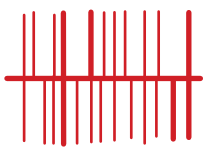
Participatieplan

Met de energieproductie wordt geld verdiend. Op welke manier zal de opbrengst ten goede komen aan het gebied?

Eisen

Behoud van landschappelijke structuur

Ontwikkeling landschap en groen

Ontwikkeling watergebonden natuur

Bouw- en onderhoudswegen via gewenste recreatieve verbindingen

Ruimte beschikbaar stellen voor nieuwe routes

Geluidarme windmolens
Best beschikbare techniek toepassen

Protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen
Bewoners van de polders hebben invloed om hinderlijke situaties te voorkomen

Openbare rapportage
Jaarlijkse rapportage over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw

Bijdrage aan omgevingsfonds
Bijdrage van 0,5 cent/MWh windenergie, plus voorstel voor besluitvorming procedure voor besteding

Omwondendenregeling
Concreet voorstel voor financiële compensatie afhankelijk van de afstand tot windmolens

Sociale grondvergoedingen
De grondvergoedingen voor windmolens worden verdeeld tussen de grondeigenaren van de windmolenlocaties, andere grondeigenaren en bewoners in het gebied

Delen in de winst
Minimaal 50% eigendom van inwoners en bedrijven in de regio Utrecht

Wensen

Stimuleren weidevogels

Groenvoorzieningen langs recreatieve routes

Realisatie van nieuwe routes

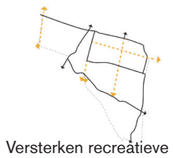
Zo veel mogelijk voorkomen van hinderlijke situaties

Ruimhartige omwonendenregeling die planschadeprocedures kan voorkomen

Ruimhartige grondvergoedingen

De wensen worden uitgedrukt in investeringen (in euro's) en rendementsverlies door voorkomen hinderlijke situaties (in euro's). Daarmee worden de wensen vergelijkbaar.

Visie

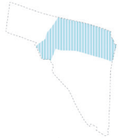
Versterken recreatieve verbindingen

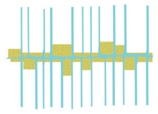
Vernatten lage delen komgronden

Beplanting langs snelwegen

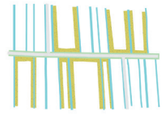
Roeiwater (optioneel)

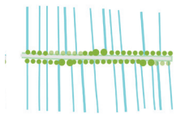
Versterken van de wetering

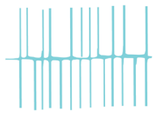
Beplanting recreatieve ontsluiting

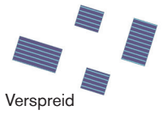
Rietkragen langs sloten

Vergroenen van de kade

Behouden slagenverkaveling

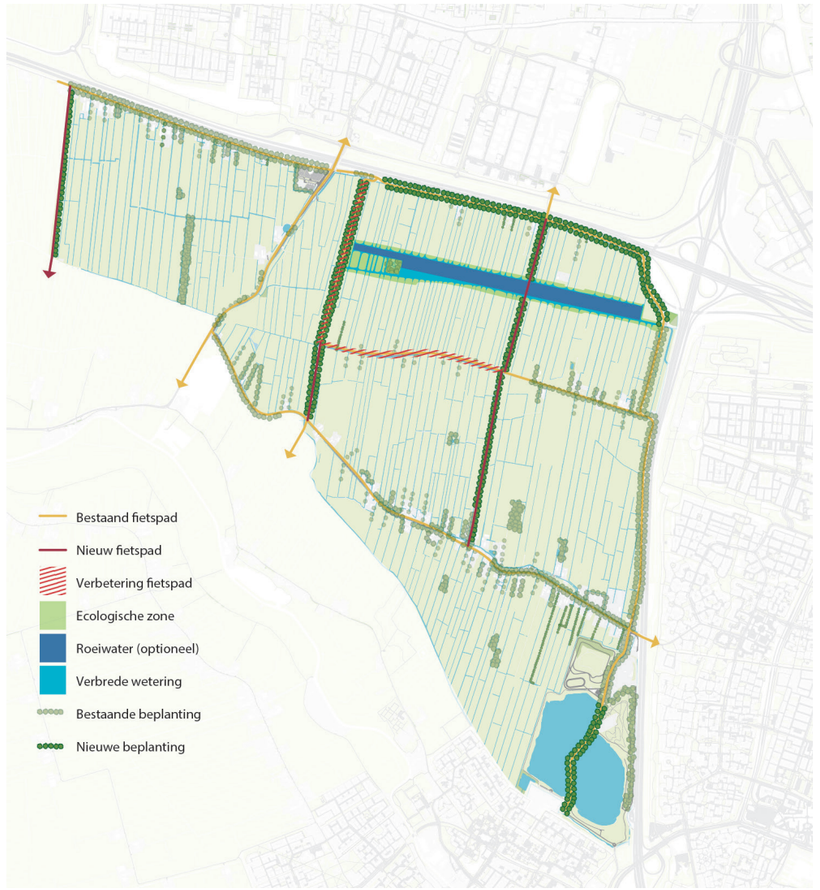
Verspreid

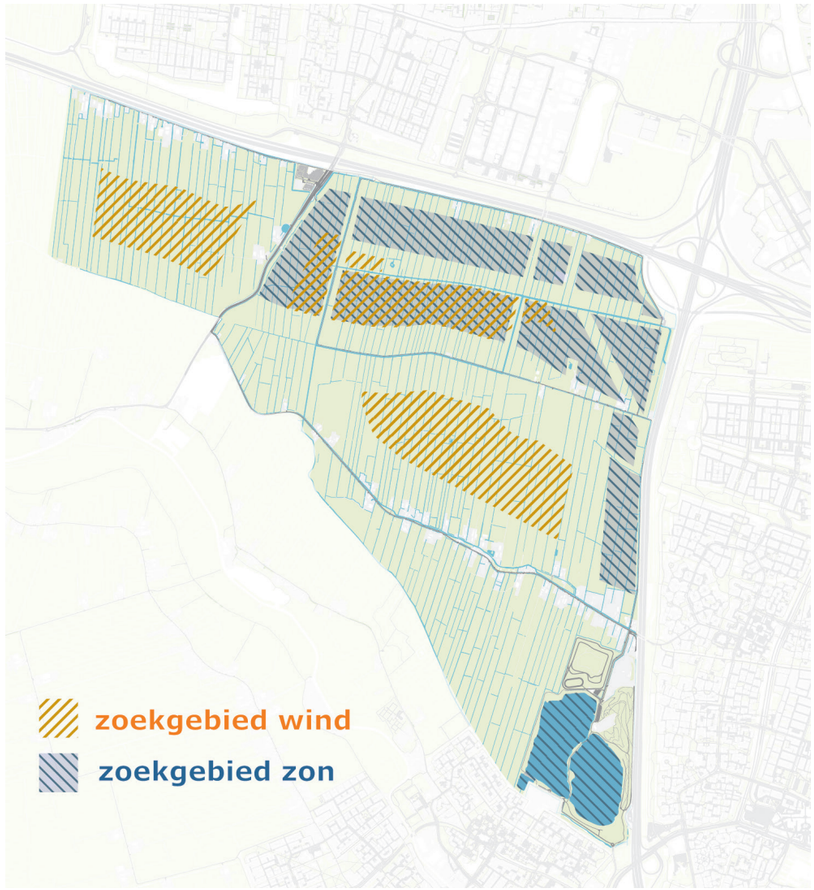

Wolk

Lijn

Energiepotentie
Een windpark in de polders Rijnenburg en Reijerscop, gecombineerd zonnevelden in polder Rijnenburg is een grote stap in de verduurzaming van de energievoorziening van de stad Utrecht. In het gezamenlijke ontwerpproces van de zes scenario's is gezocht naar een optimum tussen energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder. In deze visie zijn elementen uit andere scenario's gecombineerd tot een "zevende scenario" dat een combinatie kent van een zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder. De inpassingsstudie die hiertoe is verricht wijst uit dat hier ruimte is voor de plaatsing van maximaal 11 windmolens en de aanleg van ruim 227.5 hectare zonneveld.

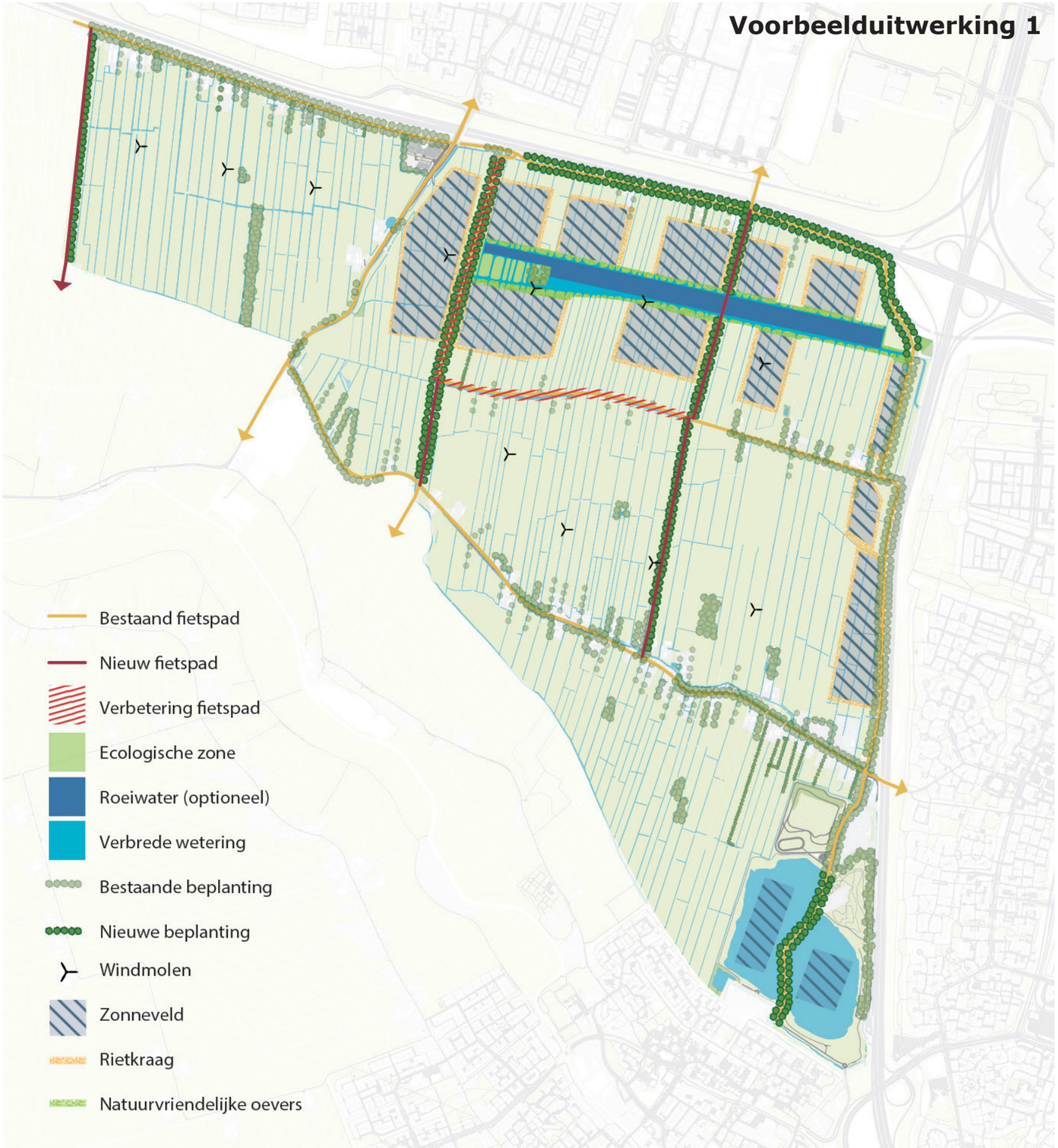
'Plus' op het basis raamwerk
De zonnevelden langs de A12 liggen in een relatief nat gebied waar in de ondergrond nog restveen aanwezig is. In dit gebied worden de sloten en vaarten verbreed, met brede rietkragen in de natuurvriendelijke oevers. De zonnevelden worden in de historisch bepaalde kavelstructuur ingepast. Door sloten te verbreden worden royale doorzichten vrijgehouden. Door de aanleg van brede rietoevers en moerasoevers worden de zonnevelden in het landschap ingebed, vooral als deze zo laag mogelijk worden opgesteld. De rietkragen en moerasoevers brengen een 'vitrage' om de zonnevelden aan; zij onttrekken de zonnevelden niet aan het zicht maar verzachten wel hun aanwezigheid. De zonnevelden zijn duidelijk zichtbaar zonder dat zij 'open en bloot' in het weidelandschap liggen. De zonnevelden tussen de A12 en de Ringkade worden afgewisseld met en afgezoomd door natuurzones (moerasbermen en natuurvriendelijke oevers) die in verbinding staan met de sloten en de versterkte ecologische zone rond de Middelwetering.

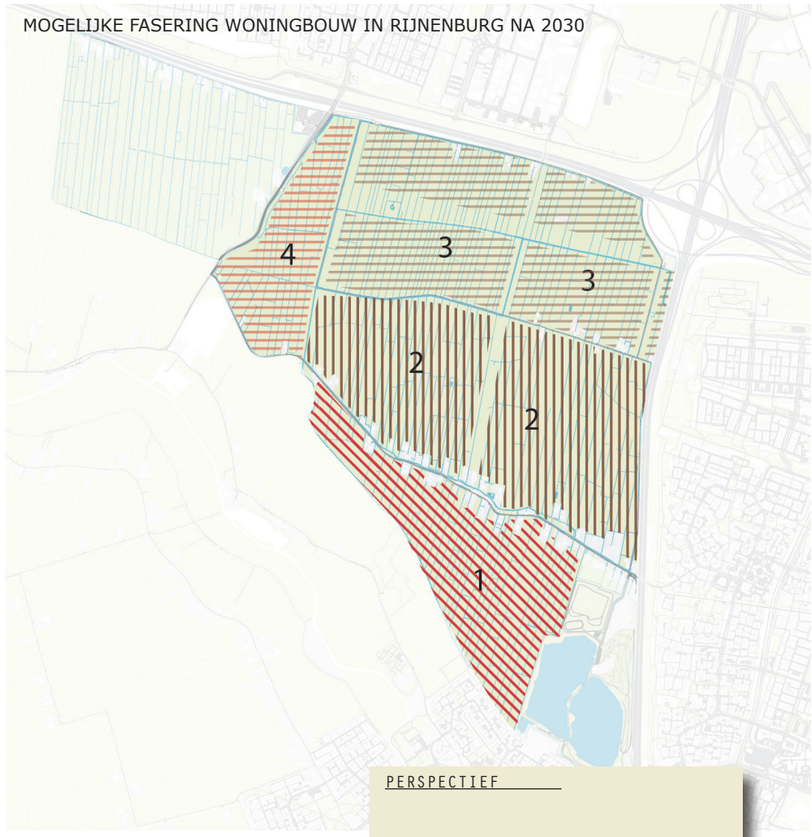
De reservering voor het roeiwater (inclusief flankerend fietspad) versterkt mogelijk in de toekomst de recreatieve gebruiksmogelijkheden van dit gebied, waarmee het op een hoger schaalniveau zijn positie als schakel in het 'ringpark Utrecht' verder versterkt. Aanleg van nieuwe fietsverbindingen en renovatie van bestaande fietsverbindingen verbetert de mogelijkheden van recreatie (rondjes wandelen en fietsen) in het gebied. De nieuwe en gerenoveerde fietspaden worden extra aantrekkelijk door de wegbeplanting er langs.

Effecten op natuur en landschap
De natuurvriendelijke oevers langs de Middelwetering versterken de ecologische oost-westverbinding.
Het gebied herbergt veel natuurwaarden en deze hangen in belangrijke mate samen met het agrarisch gebruik. Doordat delen van de polder niet langer een agrarische functie zullen hebben, maar gebruikt worden voor zonnevelden, verandert het gebruik en effect op de natuur. De aanwezige natuurwaarden worden versterkt door het verbreden van sloten en vaarten met brede rietkragen en door de natuurvriendelijke oevers langs de Middelwetering. De exacte inrichting hiervan zal afhangen van het al dan niet reserveren van ruimte voor roeiwater. Deze is nu nog optioneel en hangt af van de resultaten van het onderzoek naar de financiële haalbaarheid. De benutting van de Nedereindse Plas voor zonne-energie beïnvloedt mogelijk de natuurontwikkeling in deze plas. Of dit positief of negatief is, is op voorhand moeilijk te bepalen, omdat er nog weinig langjarige ervaring is met zonnepanelen op plassen.

Mogelijke invulling door initiatiefnemers

Voorbeelduitwerking 1

PERSPECTIEF

ENERGIE OPBRENGST
11 WINDMOLENS - 165 GWH/JAAR
227.5 HA ZON - 155 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 96.000

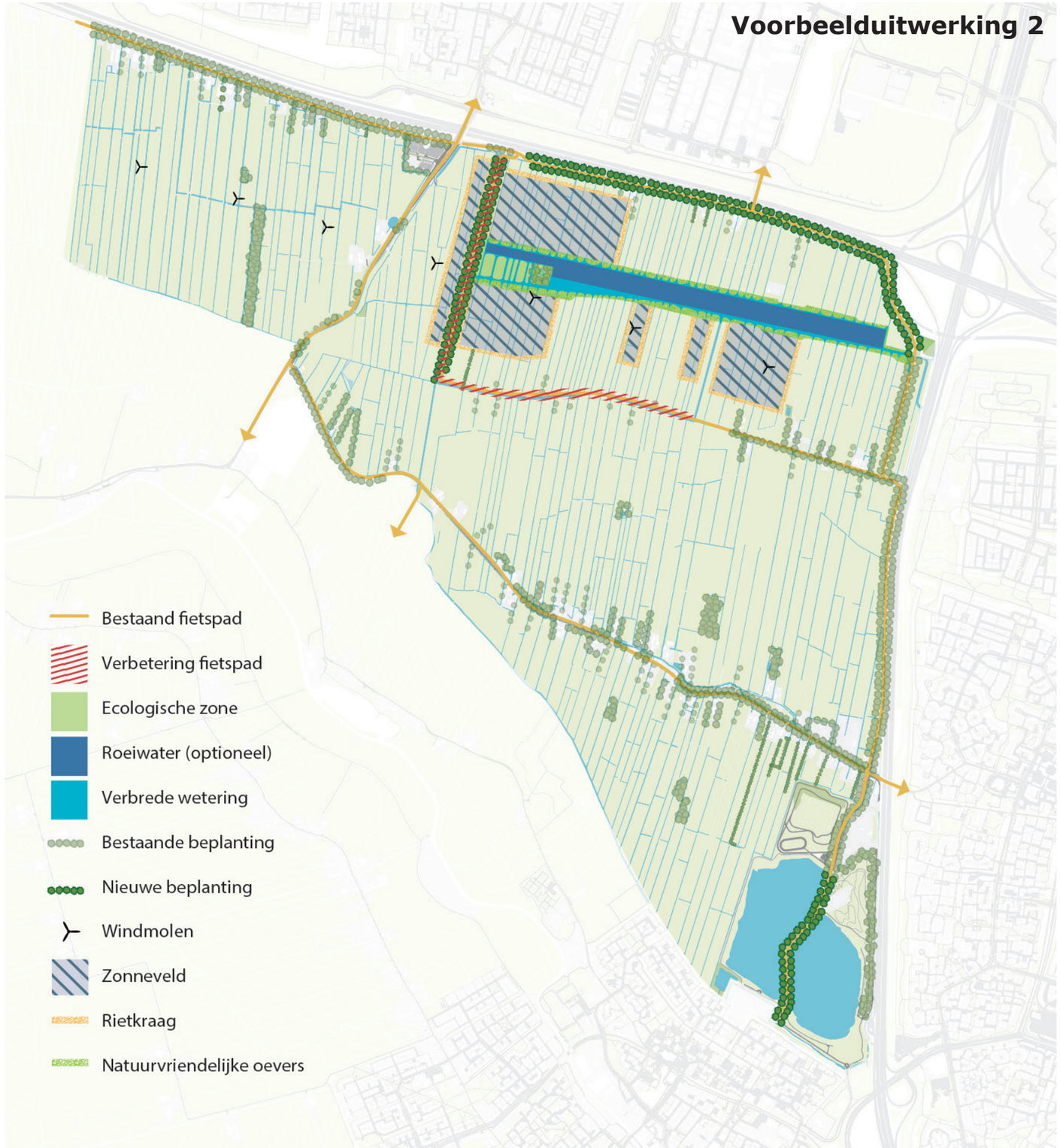
FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
HOOG

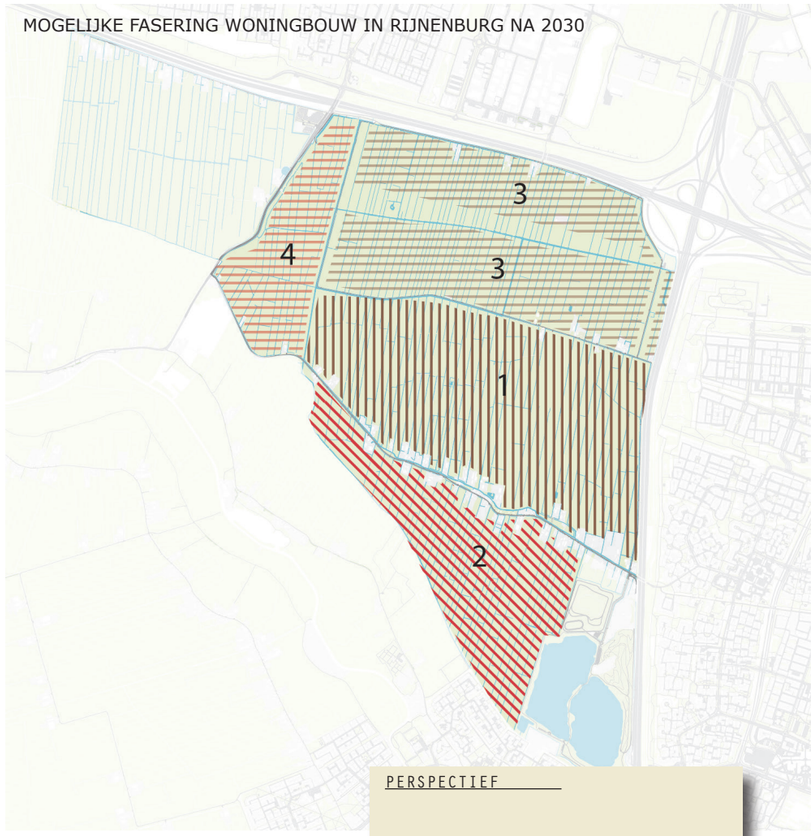
LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
MIDDEL (EXCLUSIEF INVESTERING OPTIONEEL ROEIWATER)

FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

Bouwstenen
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- Kadebeplanting
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- Wetering verbreden
- Roeiwater
- Wind: wolkopstelling
- ZON: LANGS DE INFRASTRUCTUUR VAN DE A12 EN DE A2 EN IN DE Nedereindseplas

Mogelijke invulling door initiatiefnemers

PERSPECTIEF

ENERGIE OPBRENGST
7 WINDMOLENS - 105 GWH/JAAR
60 HA ZON - 41 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 43.800

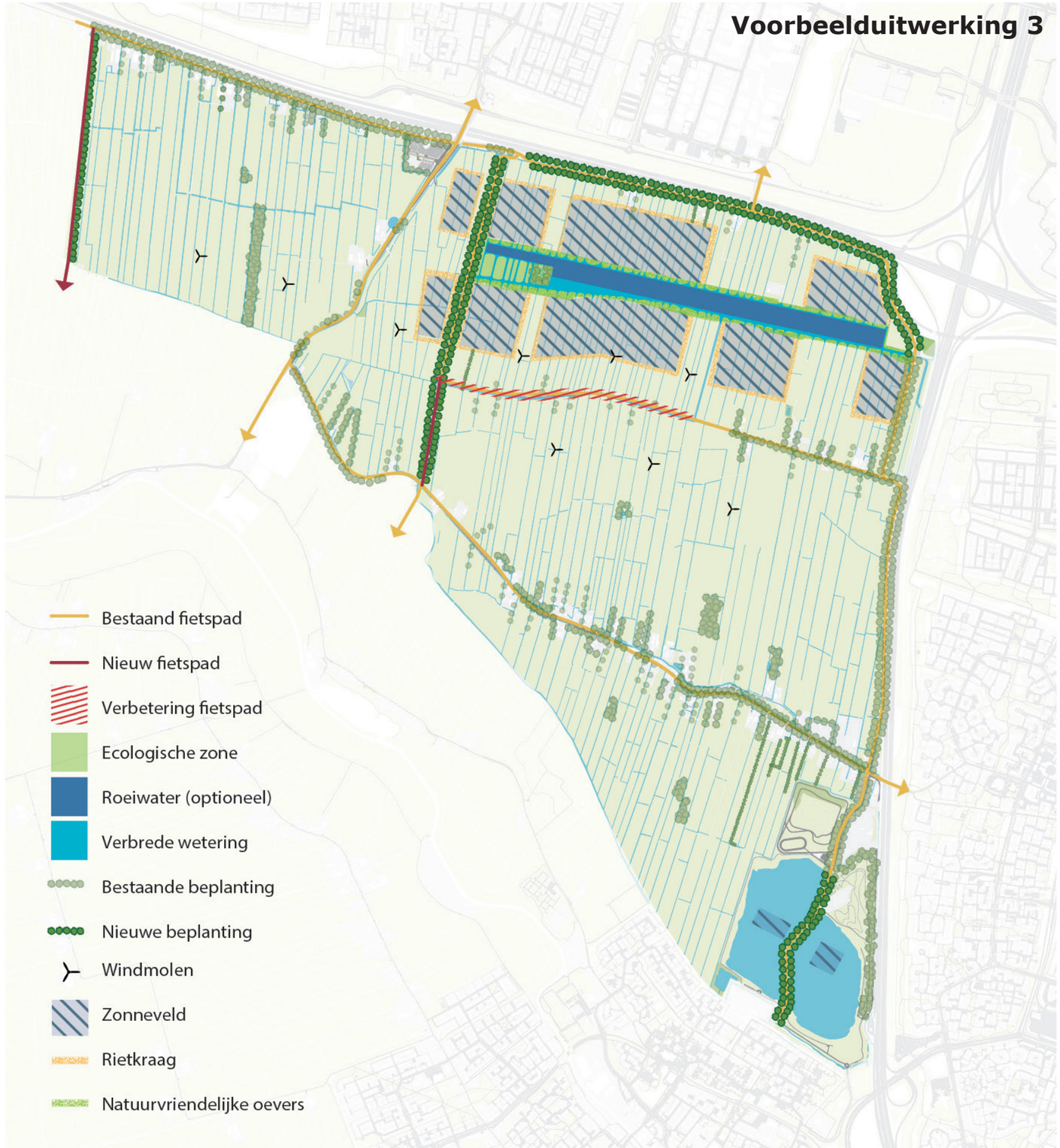
FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
GEMIDDELD

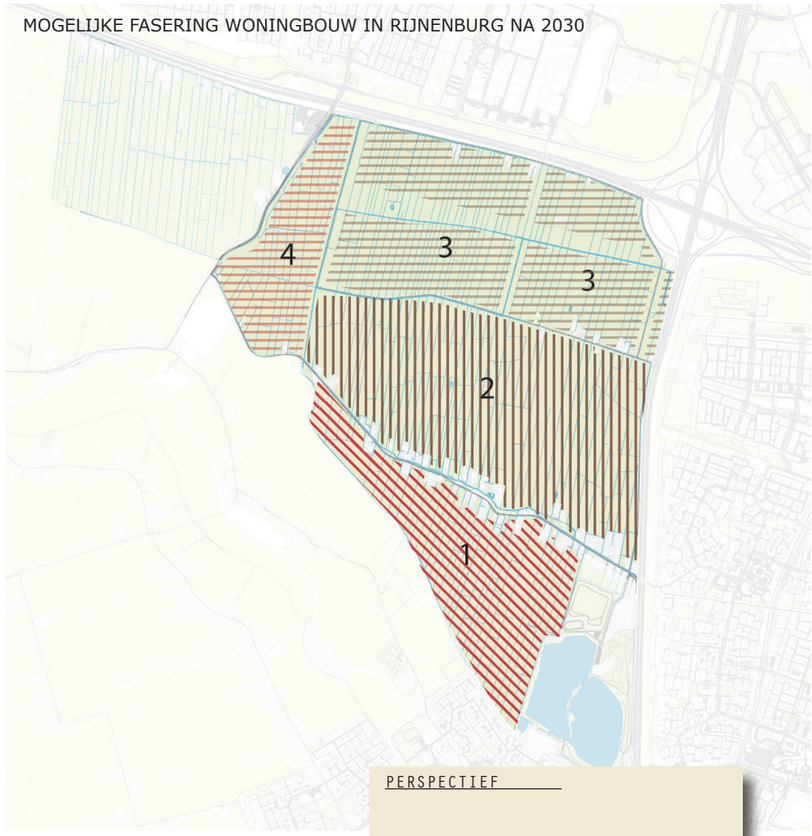
LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
LAAG (EXCLUSIEF INVESTERING OPTIONEEL ROEIWATER)

FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

Bouwstenen
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- WETERING VERBREDEN
- ROEIWATER
- WIND: WOLKOPSTELLING
- ZON: LANGS DE INFRASTRUCTUUR VAN DE A12

Mogelijke invulling door initiatiefnemers

PERSPECTIEF

ENERGIE OPBRENGST
9 WINDMOLENS - 135 GWH/JAAR
154 HA ZON - 105 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 72.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
MIDDEL

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
LAAG (EXCLUSIEF INVESTERING OPTIONEEL ROEIWATER)

FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

Bouwstenen
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- Kadebeplanting
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- Wetering verbreden
- Roeiwater
- Wind: wolkopstelling
- ZON: LANGS DE INFRASTRUCTUUR VAN DE A12 EN IN DE Nedereindseplas

Ingekomen PLC d.d.
07 JUN 2019

Gemeente IJsselstein

postadres Postbus 26, 3400 AA IJsselstein

bezoekadres
Overtoom 1
3401 BK IJsselstein

t 14 030
f 030 6884350
e info@ijsselstein.nl

Gemeente Utrecht
T.a.v. college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500CE UTRECHT

betreft	Reactie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop				
uw kenmerk	4445445/20190326/HK	**zaaknummer**	699796	**Datum:**	**31 mei 2019**
uw brief van	3 april 2019			**blad 1 van**	4
behandeld door	J. Knopper			**bijlagen**	-

Geachte collegeleden,

Op 4 april 2019 ontvingen wij uw brief, d.d. 3 april 2019 met uw kenmerk 4445445/20190326/HK waarin u ons informeert over het conceptvoorstel en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij stellen het op prijs dat u ons om een inhoudelijke reactie vraagt, ondanks het feit dat het opstellen van deze reactie onder hoge tijdsdruk moest plaatsvinden. Hierna gaan wij in op uw uitnodigingskader en de visie van IJsselstein daarop en op de toekomst van de polder Rijnenburg.

Als gemeente IJsselstein onderschrijven wij de urgentie dat ook de gemeente Utrecht een bijdrage dient te leveren aan de opwerkking van duurzame energie. Ons inziens mag het energielandschap Rijnenburg echter de gewenste woningbouwontwikkeling vanuit het zuiden niet in de weg staan. Vanuit dit oogpunt achten wij de realisatie van windturbines 8 tot 11 uit het voorstel niet wenselijk. Anderzijds kan de realisatie van windturbines 4 tot en met 7 ons inziens plaatsvinden mits deze de woningbouwontwikkeling niet hinderen en kunnen de windturbines 1 tot en met 3 zonder meer gerealiseerd worden. Als laatste zien wij voor de ontwikkelingen van zonnevelden minder belemmeringen door de beperktere impact op de omgeving. De realisatie van deze zonnevelden kan dan ook plaats vinden zolang gefaseerde woningbouw mogelijk blijft. Hierbij is het wel belangrijk om te kijken naar de mogelijkheden om in de toekomst over te schakelen van “zon op land” naar “zon op dak”.

Woningbouw heeft prioriteit
In de regio U10 is er grote behoefte aan ruim 100.000 nieuwe woningen. Deze woningen moeten met name in en rondom grote steden gebouwd worden. De polder Rijnenburg is een gebied dat uitermate geschikt is om een groot deel van deze woningbouwopgave te realiseren. Het gebied is door zowel de provincie, gemeente en de regio hiervoor bestempeld. Wij roepen uw college op om nu te starten met de ontwikkeling van woningbouw in Rijnenburg. Zodat er uiterlijk begin 2030 gestart kan worden met de daadwerkelijke bouw van woningen. Wij verzoeken u aan de realisatie van woningbouw in dit gebied vanaf heden zeer hoge prioriteit te geven.

In regionaal verband werken 16 gemeenten samen aan het opstellen van een regionale energiestrategie (RES). Ook staat de regio U10 de komende jaren ook voor andere grote opgaven op gebied van wonen, mobiliteit, economie en het effect van de realisatie van deze opgaven op het landschap. In regionaal verband werken 16 gemeenten samen aan het opstellen van het ruimtelijk economisch programma (REP). Hierin moet voor deze vijf opgaven (wonen, werken, mobiliteit, energie en landschap) een gezamenlijke visie voor de toekomstige ontwikkeling van de regio gevormd worden. Ons college streeft nadrukkelijk naar no-regret maatregelen. Omdat woningbouw prioriteit

De gemeente IJsselstein gebruikt uw persoonsgegevens uitsluitend voor het doel waarvoor zij zijn verstrekt.
Voor meer informatie daarover kunt u contact opnemen met de behandelend ambtenaar van onze gemeente.

heeft, zijn naar onze mening alleen die vormen van energie opwekking mogelijk die de bouw van woningen vanaf 2030 niet in de weg staat of vertraagt.

De bouw van de woningen kan het beste ontwikkeld worden vanuit het zuiden richting het noorden, zoals ook in het merendeel van de scenario's is weergegeven. De bewoners van de nieuwe wijk kunnen dan gebruik maken van de bestaande voorzieningen van onze stad, zoals sportverenigingen en winkels. De bouw van nieuwe woningen draagt bij aan de leefbaarheid en vitaliteit van onze stad. Met de start van de woningbouw in het zuiden wordt de exploitatie van de noordelijk gelegen windturbines langer mogelijk.

Energielandschap als belangrijke bouwsteen
In de rapportage "Energietransitie regio U16 – een verkenning van energiegebruik en potenties" opgesteld in het kader van de RES is duidelijk dat de energievraag van uw gemeente groter is dan dat er potentieel opgewekt kan worden. Wij begrijpen daarom dat u inzet op het inrichten van het pauzelandschap Rijnenburg als energielandschap. Daarmee neemt uw gemeente de verantwoordelijkheid in de energietransitie.

Tegelijkertijd moeten wij constateren dat er een groot spanningsveld aanwezig is in de voorliggende plannen. De ontwikkeling van windturbines en zonnevelden is voor een periode van ten minste 15 jaar, om te kunnen komen tot een haalbare business case. Gezien de noodzakelijke proceduretijd is de realisatie van het energielandschap ruim voor 2030 niet realistisch. Wij maken ons daarom zorgen over de haalbaarheid van uw plannen, als partijen onvoldoende de tijd krijgen om een energielandschap te exploiteren. Hierdoor is er geen haalbare business case te maken.

De aanleg van zonnevelden heeft een beperkte impact op invloed op de omgeving. Mits goed in het landschap ingepast is de zichtbaarheid, overlast en hinder voor de omgeving hooguit beperkt aanwezig. Ook vormen zonnevelden geen belemmeringen voor de gefaseerde ontwikkeling van woningbouw.

Voor de bouw van windturbines is er een duidelijk onderscheid te maken. In uw bijlage 1 "Visie en uitnodigingskader Energielandschap" d.d. 3-4-2019 schetst u een landschap met maximaal 11 windturbines. De verschillende locaties van de molens zijn op te delen in drie onderscheidende locaties. De eerste locatie is gelegen ten westen van de provinciale weg N228 – Meerndijk. Deze windturbines (nummers 1 t/m 3 op blz. 13 van bovengenoemde bijlage) kunnen zonder meer gebouwd worden. De windturbines (nummers 4 t/m 7) ten oosten van de provinciale weg N228 en ten zuiden van de rijksweg A12 kunnen ook gerealiseerd worden onder de voorwaarde dat deze de ontwikkeling van woningbouw vanaf 2030 niet mogen belemmeren. De windturbines ten zuiden van Rijnenburg (nummers 8 t/m 11), het dichtstbij IJsselstein kunnen niet worden gerealiseerd. Deze belemmeren de door ons voorgestelde woningbouw vanuit het zuiden. Uiteindelijk moet de gehele polder Rijnenburg ontwikkeld worden als woningbouwlocatie.

In uw uitnodigingskader geeft u aan dat windturbines ten miste op een afstand van 800 meter van de meest nabij gelegen woningen moeten staan. Ook geeft u aan dat de geluidsbelasting voor de woningen de Europese richtlijnen voor geluid van de WHO niet mag overschrijden. Wij onderschrijven deze uitgangspunten. Daarnaast geeft u aan dat er een protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen moet zijn en dat bewoners van de polders invloed moeten hebben om hinderlijke situaties te voorkomen. Verder dienen initiatiefnemers jaarlijks openbaar te rapporteren over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw. Wij onderschrijven deze uitgangspunten en hechten er belang aan dat in het definitieve uitnodigingskader geen onderscheidt wordt gemaakt tussen bewoners van de gemeente Utrecht en bewoners van omliggende gemeenten.

Landschap, natuur en recreatie
In de door u voorgestelde scenario's voor een energielandschap is ruimte voor de ontwikkeling van landschap en groen, de ontwikkeling van watergebonden natuur en de ontwikkeling van nieuwe recreatieve routes. Wij hechten grote waarde aan deze ontwikkelingen.

Uw plan voor de aanleg van een roeibaan heeft onze instemming. Een dergelijke grote waterpartij heeft meerdere voordelen. Zoals de naam al suggereert heeft het een sportieve en recreatieve functie. Daarnaast is een grote waterpartij ook geschikt voor waterberging in natte zowel als in droge perioden. De roeibaan draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de doelstellingen voor klimaatadaptatie. Het heeft landschappelijk en t.b.v. de woningbouwontwikkeling onze voorkeur als de roeibaan in het noorden van de polder Rijnenburg wordt aangelegd.

Wij roepen uw gemeente op om met de aanleg van natuur, recreatie en de roeibaan zo snel mogelijk aan de slag te gaan. U geeft in uw uitnodigingskader aan dat dergelijke voorzieningen deel uitmaken van het aanbod dat partijen kunnen doen aan uw gemeente om het energielandschap te realiseren. Door voor dit uitgangspunt te kiezen bestaat de kans dat dergelijke kosten intensieve maatregelen niet in de business case passen en niet of pas zo laat mogelijk gerealiseerd worden. Naar onze mening moeten dergelijke voorzieningen eerst of ten hoogste gelijktijdig met de aanleg van het energielandschap gerealiseerd worden.

Samenvatting
De voorkeur van de gemeente IJsselstein gaat ernaar uit dat uw gemeente samen met de regio prioriteit geeft aan een zo spoedig mogelijke start van de bouw van woningen vanuit het zuiden van de polder Rijnenburg. De voorbereidingen kunnen daarvoor nu opgestart worden. Dit betekent ons inziens dat er snel een stedenbouwkundige visie en een globale planning opgesteld moeten worden. Een en ander met betrokkenheid van de grondeigenaren. Wij willen graag met u in gesprek om concrete afspraken te maken over de ontwikkeling van woningbouw en de aanleg van het energielandschap. De aanleg van het energielandschap zonder woningbouw achten wij niet gewenst.

De aanleg van zonnevelden kan onder voorwaarde dat deze de bouw van woningen niet in de weg staat. Dergelijke zonnevelden kunnen ook een meer permanent karakter krijgen. Ook is het mogelijk om uiteindelijk over te schakelen van "zon op land" naar "zon op dak".

De bouw van windturbines is alleen mogelijk ten westen van de N228. Ten oosten van de N228 is het mogelijk de windturbines direct ten zuiden van de A12 te realiseren onder voorwaarde dat het de bouw van woningen niet in de weg staat. Voor windturbines in het zuidelijk gedeelte van de polder Rijnenburg achten wij ongewenst. De bouw van de eerste woningen moet plaatsvinden in het zuiden van de polder Rijnenburg. Uw doelstellingen voor natuur en recreatie ondersteunen wij van harte. Dergelijke initiatieven versterken de leefbaarheid van de stad en de regio.

Wij wensen u succes met het vervolg van de procedure. Wij roepen u op zorgvuldig om te blijven gaan met de belangen van burgers, omliggende gemeenten en de regio. De gemeente IJsselstein en de regio Lopikerwaard blijft dan ook graag in gesprek om in grote opgaves als woningbouw, mobiliteit en energie te zoeken naar een goede balans van lusten en lasten voor alle betrokkenen. Hierbij zullen zorgvuldige procedures en een realistische planning van groots belang zijn.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN IJSSELSTEIN,

de secretaris, de burgemeester,

E.D. Luchtenburg mr. P.J.M. van Domburg

gemeente
Montfoort

Ingekom
05 JUN 2019

Gemeente Utrecht
T.a.v. college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500CE UTRECHT

Uw kenmerk:	4445445/20190326/HK	Montfoort:	28 mei 2019
Zaaknummer:	704049		
Onderwerp:	Reactie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop		

Geachte collegeleden,

Op 4 april 2019 ontvingen wij uw brief, d.d. 3 april 2019 met uw kenmerk 4445445/20190326/HK waarin u ons informeert over het concept voorstel en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij stellen het op prijs dat u ons om een inhoudelijke reactie vraagt, ondanks het feit dat het opstellen van deze reactie onder hoge tijdsdruk moest plaatsvinden. Hierna gaan wij in op uw uitnodigingskader en de visie van Montfoort daarop en op de toekomst van de polder Rijnenburg en Reijerscop.

Energielandschap als belangrijke bouwsteen
In de rapportage "Energietransitie regio U16 – een verkenning van energiegebruik en potenties" opgesteld in het kader van de regionale energiestrategie is duidelijk dat de energievraag van uw gemeente groter is dan dat er potentieel opgewekt kan worden. Wij begrijpen daarom dat u inzet op het inrichten van het pauzelandschap Rijnenburg als energielandschap. Daarmee neemt uw gemeente de verantwoordelijkheid in de energietransitie en stelt uw gemeente voor om een belangrijke bijdrage te leveren aan de opgave die uit het concept klimaatakkoord op de regio afkomt.

Het college van Montfoort ziet de opgave voor het opwekken van duurzame energie ook voor haar gemeente. Uw gemeente heeft ervaring met een zorgvuldig proces van burgerparticipatie en het opstellen van een visie en uitnodigingskader voor een energielandschap. Graag gaan wij met u in gesprek over de mogelijkheden om het energielandschap van Reijerscop in een breder perspectief te plaatsen die gemeente overstijgend is. Wij staan open voor de mogelijkheid om te onderzoeken of de opwek van duurzame windenergie in de gehele polder Reijerscop mogelijk is.

Wij constateren dat er een groot spanningsveld aanwezig is in de voorliggende plannen. De ontwikkeling van windmolens en zonnevelden is voor een periode van ten minste 15 jaar, om te kunnen komen tot een haalbare business case. Gezien de noodzakelijke proceduretijd is de realisatie van het energielandschap voor 2030 niet realistisch. Wij maken ons daarom zorgen over de haalbaarheid van uw plannen, als partijen onvoldoende de tijd krijgen om een energielandschap in Rijnenburg te exploiteren. Hierdoor is er mogelijk geen haalbare businesscase te maken.

Wij hebben geen voorkeur voor een van de voorgestelde scenario's. De aanleg van zonnevelden heeft een beperkte impact op de omgeving. Mits het goed in het landschap wordt ingepast is de zichtbaarheid, overlast en hinder voor de omgeving hooguit beperkt aanwezig. Ook vormen zonnevelden geen belemmeringen voor de ontwikkeling van woningbouw, wel vormen zonnevelden een belemmering voor de landbouw.

Gemeente Montfoort | Kasteelplein 5 | 3417 JG Montfoort | Postbus 41 | 3417 ZG Montfoort
T 0348-476400 | F 0348-474214 | info@montfoort.nl

gemeente
Montfoort

In uw uitnodigingskader geeft u aan dat windmolens ten miste op een afstand van 800 meter van de meest nabij gelegen woningen moeten staan en dat gebruik gemaakt dient te worden van geluidsarme windturbines. Ook geeft u aan dat de geluidsbelasting voor de woningen de Europese richtlijnen voor geluid van de WHO niet mag overschrijden. Daarnaast geeft u aan dat er een protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen moet zijn en dat bewoners van de polders invloed moeten hebben om hinderlijke situaties te voorkomen. Verder dienen initiatiefnemers jaarlijks openbaar te rapporteren over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw. Het college van Montfoort onderschrijft deze uitgangspunten en hechten er belang aan dat in het definitieve uitnodigingskader geen onderscheid wordt gemaakt tussen bewoners van de gemeente Utrecht en bewoners van omliggende gemeenten. Voor wat betreft de maximale hoogte van de windturbines geven wij er de voorkeur aan om hoogte daarvan zo veel mogelijk te beperken. Voor kleinere windturbines is meer draagvlak en biedt bewoners de kans geleidelijk aan windturbines te wennen.

Aanvullend hecht het college van Montfoort er waarde aan dat omwonenden en grondeigenaren van omliggende gemeenten op gelijke wijze als omwonenden en grondeigenaren uit de gemeente Utrecht kunnen meedelen in de opbrengst uit het omgevingsfonds en sociale grondvergoedingen, en gecompenseerd worden voor overlast.

Het college van Montfoort staat positief tegenover het uitgangspunt dat gestreefd wordt naar ten minste 50% lokaal eigendom en lokale zeggenschap bij projecten. Het college van Montfoort gaat er vanuit dat bewoners, omwonenden en ondernemers uit omliggende gemeenten op gelijkwaardige wijze kunnen investeren in én deelnemen aan deze energiecoöperatie(s).

Landschap, natuur en recreatie
In de door u voorgestelde scenario's voor een energielandschap is ruimte voor de ontwikkeling van landschap en groen, de ontwikkeling van watergebonden natuur en de ontwikkeling van nieuwe recreatieve routes. Wij hechten grote waarde aan deze ontwikkelingen.

Uw plan voor de aanleg van een roeibaan heeft onze instemming. Een dergelijke grote waterpartij heeft meerdere voordelen. Zoals de naam al suggereert heeft het een sportieve en recreatieve functie. Daarnaast is een grote waterpartij ook geschikt voor waterberging. De roeibaan draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de doelstellingen voor klimaatadaptatie.

Wij roepen uw gemeente op om met de aanleg van natuur, recreatie en de roeibaan zo snel mogelijk aan de slag te gaan. U geeft in uw uitnodigingskader aan dat dergelijke voorzieningen deel uitmaken van het aanbod dat partijen kunnen doen aan uw gemeente om het energielandschap te realiseren. Door voor dit uitgangspunt te kiezen bestaat de kans dat dergelijke kosten intensieve maatregelen niet in de businesscase passen en niet of pas zo laat mogelijk gerealiseerd worden. Naar onze mening moeten dergelijke voorzieningen eerst of ten hoogste gelijktijdig met de aanleg van het energielandschap gerealiseerd worden.

Belang van zorgvuldige afweging in ruimtelijk economisch programma
De regio U10 staat de komende jaren ook voor andere grote opgaven op gebied van wonen, mobiliteit, economie en het effect van de realisatie van deze opgaven op het landschap. In regionaal verband werken 16 gemeenten samen aan het opstellen van het ruimtelijk economisch programma (REP). Hierin moet voor deze vijf opgaven een gezamenlijke visie voor de toekomstige ontwikkeling van de regio gevormd worden.

In de regio U10 is er behoefte aan 100.000 nieuwe woningen. Deze woningen moeten met name in en rondom grote steden gebouwd worden. De polder Rijnenburg is een gebied dat met de juiste ontsluiting uitermate geschikt is om een groot deel van deze woningbouwopgave te realiseren. In de polder Rijnenburg komen daardoor verschillende opgaven samen. Wij vragen uw college daarom bij het ontwikkelen van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop rekening te houden met de daadwerkelijke bouw van woningen in Rijnenburg vanaf 2030. Wij gaan er van uit dat mogelijke

gemeente
Montfoort

knelpunten tussen mobiliteit, woningbouw en energielandschap besproken zullen worden in het kader van het ruimtelijk-economisch programma.

Samenvatting
Het college van Montfoort kan zich vinden in de door de gemeente Utrecht geformuleerde uitgangspunten voor het uitnodigingskader. U heeft uitgebreide ervaring met het zorgvuldige proces van burgerparticipatie en het opstellen van een visie en uitnodigingskader. Graag gaan wij met u in gesprek om te onderzoeken of het haalbaar is het zoekgebied voor het energielandschap uit te breiden naar onze gemeente.

Wel vragen wij aandacht voor gelijke behandeling van omwonenden en grondeigenaren van het energielandschap, ongeacht in welke gemeente zij wonen. Het college van Montfoort heeft geen voorkeur voor een bepaald scenario en gaan ervan uit dat knelpunten tussen de ontwikkeling van het energielandschap en de ontwikkeling van woningbouw met de regiopartners besproken worden in kader van het ruimtelijk-economisch programma.

Uw doelstellingen voor natuur en recreatie ondersteunen wij van harte. Dergelijke initiatieven versterken de leefbaarheid van de stad en de regio.

Wij wensen u succes met het vervolg van de procedure. Wij roepen u op zorgvuldig om te blijven gaan met de belangen van burgers, omliggende gemeenten en de regio. Aangezien de regio meerdere grote opgaves heeft, die elke gemeente afzonderlijk niet kan oplossen. Zorgvuldige procedures en een realistische planning zijn daarbij van het grootste belang.

Meer informatie

Inlichtingen
Wellicht heeft u nog vragen of wilt u aanvullende informatie. In dat geval kunt u contact opnemen met J. Knopper via 0348-47 64 49 of j.knopper@montfoort.nl.

Reactiebrief
Wilt u zo vriendelijk zijn bij een reactie op deze brief te verwijzen naar ons zaaknummer.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT

de secretaris	de burgemeester
M.H. van der Veer	mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Gemeente Montfoort | Kasteelplein 5 | 3417 JG Montfoort | Postbus 41 | 3417 ZG Montfoort
T 0348-476400 | F 0348-474214 | info@montfoort.nl

Postbus 1 3430 AA **Bezoekadres** www.nieuwegein.nl
IBAN: NL49 BNGH 0285 0043 87 BIC: BNGHNL2G

Nieuwegein

MINUUT	COLL
BESCH	Copy t.b.v.:
Afschrift t.b.v.:	

Ruimtelijk Domein

Contactpersoon Renske van Rooijen
Telefoon 14 030
Fax
E-mail gemeente@nieuwegein.nl

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Datum 3 juni 2019
Uw kenmerk 445445/20190326/HK
Kenmerk
Zaaknummer 770933
Berichtnummer 653121
Onderwerp Reactie Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

VERZONDEN - 4 JUNI 2019

Geachte collegeleden,

Op 4 april 2019 ontvingen wij uw brief, d.d. 3 april 2019 met uw kenmerk 4445445/20190326/HK, waarin u ons informeert over het concept voorstel voor een visie en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij stellen het op prijs dat u ons om een inhoudelijke reactie vraagt, ondanks het feit dat het opstellen van deze reactie onder hoge tijdsdruk moest plaatsvinden.

In de bijlage bij deze brief vindt u het Raadsbesluit met daarin de reactie op uw concept voorstel voor Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Daarnaast vindt u hier ook, een door de raad aangenomen, motie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Ellie Liebregts
secretaris

Frans Backhuijs
burgemeester

Bijlagen Raadsbesluit & motie
Kopie aan Griffie

Nieuwegein

2019-172

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Nieuwegein;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 mei 2019;

gelet op het aangenomen amendement A45;

besluit:

1. Te constateren dat er in de Nieuwegeinse samenleving en de Nieuwegeinse gemeenteraad grote zorgen leven over en er onvoldoende draagvlak is voor het mogelijk plaatsen van windturbines in het gebied Rijnenburg en Reijerscop, waarbij een sterk geluid doorklinkt tegen de plaatsing van windturbines. Deze zorgen zijn in het participatieproces uitgebreid aan de orde geweest maar komen onvoldoende terug in het door het college van Utrecht opgestelde uitnodigingskader.

2. Bij de verdere uitwerking van de plannen voor het gebied Rijnenburg en Reijercop de volgende, voor de gemeente Nieuwegein randvoorwaardelijke punten mee te geven aan de gemeente Utrecht:

   A. Nieuwegein wil graag oplossingen voor de grote vraag naar woningen in deze regio, en ziet Rijnenburg als een belangrijke locatie voor woningbouw direct vanaf 2030.
   B. Gezien de grote behoefte aan woningbouw in de regio roepen wij Utrecht op zo snel mogelijk de voorbereiding te starten om geplande woningbouwontwikkelingdirect vanaf 2030 mogelijk te maken in dit gebied, waarbij het dan onder meer gaat om infrastructuur voor mobiliteit en het verwerven van de daartoe benodigde financiën.
   C. De realisatie van plannen van het pauzelandschap mag woningbouw in Rijnenburg op de (middel)lange termijn niet belemmeren of vertragen. Dat betekent onder andere dat het sluitend maken van de business case voor duurzame energie geen negatieve invloed mag hebben op de planning van de woningbouw direct vanaf 2030.
   D. Het ontwikkelen van het energielandschap gefaseerd uit te voeren en tussen de fases evaluatiemomenten in te bouwen om zo de effecten van plaatsing van zonnevelden te kunnen monitoren en/of onderzoek te doen naar vormen van duurzame energie anders dan windturbines en zonodig het uitnodigingskader tussentijds aan te passen.

E. Voor een invulling van het pauzelandschap te kiezen dat wel op draagvlak kan rekenen van de Nieuwegeinse samenleving en de Nieuwegeinse gemeenteraad.
F. Inwoners van Nieuwegein bij de verdere ontwikkeling van de polder breed en nauw blijven betrekken, zodat zij voldoende invloed kunnen hebben en het draagvlak onder de inwoners van Nieuwegein wordt vergroot.
G. Samen met de andere U16 gemeenten in te zetten op innovatie van duurzame energiebronnen en hierbij de best beschikbare technieken te eisen zodat de regionale ambities voor de energietransitie kunnen worden gerealiseerd.
H. Ervoor te zorgen dat het meedelen in de opbrengst van duurzame energie zich niet beperkt tot de gemeente Utrecht en dat inwoners van Nieuwegein dus kunnen meedelen in de opbrengst van het energielandschap.
I. Geen zonnepanelen op de Nedereindse plassen te realiseren, vanwege de recreatieve kwaliteit en de mogelijke effecten op fauna en biodiversiteit.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 29 mei 2019

Jolien Houtman
griffier

Frans Backhuijs
voorzitter

mgg

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ VSP NIEUWEGEIN

Lokale Vernieuwing

Groep Verdam

F. Verdam

VVD KIES VOOR DOEN

Nieuwegein

MOTIE

Versnellingsagenda wonen *"Pauzelandschap 2030"* polder Rijnenburg/ Reijerscop

"Zon Voorop"

aangenomen
18 voor
1 in tegen (SP, CU, PvdA, GL, D66)

De gemeenteraad van Nieuwegein, bijeen op woensdag 29 mei 2019

Constaterende dat:

- Het college van B&W van Utrecht in het AD van donderdag 4 april 2019 het voornemen heeft geuit om in 2021 te starten met de uitvoering en plaatsing van 11 windturbines (44 Mega Watt) van 225 meter hoog in de Polder Rijnenburg en Reijerscop;
- De windturbines minstens 15 jaar moeten blijven staan;
- Door plaatsing van de windturbines tot 2036 woningbouw niet of nauwelijk mogelijk is;
- M78 (2017-249) 22 juni 2017 door de gemeenteraad van Nieuwegein is aangenomen met het verzoek aan het college van Nieuwegein m.b.t. de regionale woningbouwopgaaf afspraken te maken met de U10/ 16 gemeenten *''mogelijk eerder dan 2030 te starten met woningbouw in Rijnenburg''.*

Overwegende dat:

- Utrecht de snelst groeiende regio en stad van Nederland is;
- Ruimte in de Utrechtse regio schaars is en daarom keuzes moeten worden gemaakt;
- Het Koersdocument van de Provinciale Staten van Utrecht vastgesteld op 10 december 2018 op basis van de Primos-prognose 2017 er ruimte moeten worden gezocht voor 57.000 - 76.000 extra woningen tot 2040, bovenop hetgeen reeds geprogrammeerd is in de PRS/PRV 2013-2028;
- Op basis van datzelfde Koersdocument het aantal woningen in de Provincie Utrecht tot 2040 met 124.000 - 142.000 moet groeien;
- Woningbouw in de Polder Rijnenburg en Reijerscop met +/- 7000 tot 24.000 woningen in deze behoefte kan voorzien;
- Uitstellen van de geplande woningbouw in de Polder Rijnenburg en Reijerscop de leefbaarheid, huur- en koopmarkt in omliggende gemeenten (*verdichting van binnensteden*) verder onder druk zet.

Draagt het College van B&W op om:

- het college van B&W van Utrecht aanvullend te informeren door het aanbieden van deze motie over het standpunt van de gemeenteraad van Nieuwegein:
  geen plaatsing van windturbines in de polder Rijnenburg en Reijerscop en te kiezen
  voor **Scenario 1 "Zon Voorop"**.

- de Provinciale Staten te verzoeken het Koersdocument welke is vastgesteld op 10 december 2018 versneld uit te laten voeren in de Polder Rijnenburg en Reijerscop.

VSP	Groep Verdam	Lokale Vernieuwing	VVD
Ton de Mol	Frank Verdam	Vincent Verhaar	Kelly Vizee

bijlage: Motie 78 (2017-249)

H. Bahktali Nieuwegein

Aangenomen (9 stemmen voor VVD, PvdA, SP/D.J. CDA, NU, VSP) M76

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ

REGIONALE WONINGBOUWOPGAAF

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DAG

De raad van de gemeente Nieuwegein in vergadering bijeen op 22 juni 2017

CONSTATERENDE:

- Gemeente Nieuwegein en IJsselstein onvoldoende beschikken over geschikte binnenstedelijke woningbouwlocaties om aan de huidige en toekomstige vraag aan woningen te voldoen.
- Gemeente Utrecht besloten heeft om tot 2030 geen woningbouw in Rijnenburg te starten.
- Rijnenburg in beeld is bij de provincie Utrecht als uitbreidingslocatie voor de langere termijn.
- De regio Utrecht economisch en qua inwonertal de sterkst groeiende regio is van Nederland.
- De vraag naar woningen eerder zal groeien dan dalen de eerste 15 jaar.

OVERWEGENDE;

- Er een grote woningbehoefte is in de regio Utrecht.
- Er een zeer grote behoefte is aan betaalbare woningen.
- Het aanbod van voldoende nieuwe woningen in Nieuwegein en IJsselstein te klein is.
- Het besluit van de gemeente Utrecht om voorlopig niet te starten met woningbouw in Rijnenburg het regionale woningtekort niet helpt.
- Het tekort aan woningen in de regio een verantwoordelijkheid is van de regio Utrecht.
- De regio Utrecht in regionaal verband (U10) en provincie afspraken dient te maken hoe aan de woningbehoefte in korte termijn en lange termijn voldaan kan worden.
- Toch te starten met woningbouw in Rijnenburg een bijdrage levert aan het oplossen van het woningtekort.
- Nieuwegeiners een grote affiniteit hebben met Rijnenburg

Verzoekt het college:

Om in regionaal verband (U10 en provincie) een woningbouwmonitor op te laten stellen om de woningbehoefte op de korte en lange termijn regionaal in kaart te brengen.
Aan de hand van deze monitor regionaal (gemeente Utrecht, regio (U10) en provincie) afspraken te maken over planning en bouwlocaties en daar nadrukkelijk de mogelijkheid te betrekken om eerder dan 2030 te starten met woningbouw in Rijnenburg in relatie tot het pauzelandschap.
De raad in het najaar van 2017 te informeren over de resultaten.
Deze motie direct onder de aandacht te brengen van de gemeenteraad en het college van de gemeente Utrecht, deelnemers U10 en de provincie en zo spoedig mogelijk het overleg te starten met de gemeente Utrecht, deelnemers U10 en de provincie Utrecht.

En gaat over op de orde van de dag.

Nieuwegein

Henk Jan Schat	Ton de Mol	Casper Langerak	Gerben Horst
VVD Nieuwegein	VSP	PvdA	CDA

PROVINCIE :: UTRECHT

Ingekomen PLC d.d.
29 MEI 2019

Gemeente Utrecht
Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

DATUM	28 mei 2019	TEAM	SGU
NUMMER	81F23DCB	REFERENTIE	R.J. Poort
UW BRIEF VAN	3 april 2019	DOORKIESNUMMER	06-18300527
UW NUMMER	4445445/20190326/hk	E-MAILADRES	ruud.poort@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	motie	ONDERWERP	Motie Zienswijze Energielandschap Rijnenburg

Geachte heer, mevrouw,

Op 3 april bood u het conceptvoorstel "visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop" aan met verzoek om reactie. Het college van Gedeputeerde Staten is momenteel "demissionair" en heeft op 16 april besloten een formele reactie aan het nieuwe college te laten.
Op 27 mei hebben Provinciale Staten bijgevoegde motie aangenomen. Deze motie geeft de mening van Provinciale Staten weer over het door u toegezonden conceptvoorstel. Hierbij brengen wij u in kennis van het standpunt van Provinciale Staten.

Hoogachtend,

dr. R.J. Poort
Adjunctgriffier Provinciale Staten van Utrecht

Statengriffie
Archimedeslaan 6
Postbus 80300, 3508 TH Utrecht
T 030-2589111

M20

PvdA CDA GROENLINKS D66 ChristenUnie

Motie Zienswijze Energielandschap Rijnenburg

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op maandag 27 mei 2019

Gelezen de brief d.d. 3 april 2019 van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht met als onderwerp "Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop".

Constaterende
- dat de gemeente Utrecht de provincie, op 3 april 2019, in de gelegenheid heeft gesteld om vóór 31 mei aanstaande een reactie te geven op de 'Raadsbrief Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop';
- dat Gedeputeerde Staten (GS) een 'Eerste reactie op conceptplan energielandschap Rijnenburg' heeft gezonden naar Provinciale Staten (PS) met de mededeling dat motie 96 en motie 116A daarmee zijn afgedaan;
- dat GS daarnaast aangeeft dat een reactie op het conceptplan Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop pas komt na de vorming van een nieuw college;

Overwegende
- Dat de provincie Utrecht een grote opgave heeft met hernieuwbare energie-opwekking en daarin achter loopt op haar eigen doelstellingen;
- Dat grootschalige hernieuwbare energie-opwekking cruciaal is voor de omslag naar een duurzame energievoorziening;

Voorts overwegende
- Dat de Staten van Utrecht deze periode een besluit zullen nemen over nieuwe grootschalige woningbouwlocaties voor de lange termijn woningbouwopgave, om invulling te geven aan de woningbehoefte voor de lange termijn;
- Dat er naar verwachting een grote maatschappelijke behoefte blijft aan betaalbare woningen in- en nabij de stad Utrecht en dat Rijnenburg een potentiële grootschalige woningbouwlocatie is;

Spreekt als haar mening uit:
- Dat de polder Rijnenburg zich goed leent voor grootschalige winning van schone energie en zo een belangrijke bijdrage kan leveren aan de energieopgave;
- De huidige plannen van de gemeente Utrecht voor het energielandschap in Rijnenburg te steunen en waar mogelijk de realisatie ervan te willen bespoedigen;
- Dat er in de uitwerking geluidarme windmolens, een systeem van monitoring en klachtenbehandeling en een goed uitgewerkt plan voor participatie dient worden geëist;
- Dat planontwikkeling van de polder Rijnenburg en Reijerscop voor de lange termijn integraal inhoud en vorm moeten krijgen, rekening houdende met groen, recreatie, grootschalige winning van schone energie en de mogelijkheid voor grootschalige woningbouw na 2030;
- Dat besluitvorming over lange termijn woningbouwontwikkeling in de provincie plaats zal vinden in het kader van onder andere de Omgevingsvisie en zal worden uitgewerkt in nauwe samenwerking

met de gemeenten;

• Dat in afwachting daarvan woningbouw in Rijnenburg vanaf 2030 (gefaseerd) mogelijk moet blijven, waarbij tijdige ontsluiting met hoogwaardig openbaar vervoer van groot belang is;

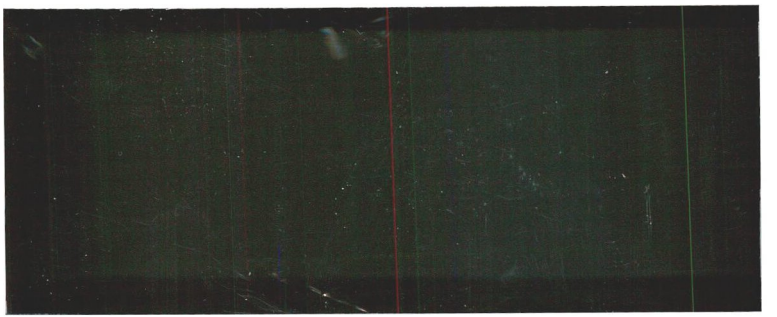
en verzoekt de griffie deze uitspraak, als reactie van Provinciale Staten, door te geleiden naar het college van B&W van de gemeente Utrecht.

En gaat over tot de orde van dag.

Partij van de Arbeid	CDA	GroenLinks	D66	CU
Rob van Muilekom	Tineke Koelewijn	Jeroen Bart	Marc de Droog	Jeroen van Oort

provincie :: Utrecht

Postbus 80300, 3508 TH Utrecht

TNT
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

gemeente
WOERDEN

De Bleek 10
3447 GV Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Telefoon 14 0348
Fax (0348) 42 84 51
stadhuis@woerden.nl
www.woerden.nl

BTW-nummer
NL0017.21.860.B.02
KvK-nummer
50177214
IBAN-nummer
NL41BNGH0285009672

College van burgemeester en wethouders van de Gemeente Utrecht
T.a.v. Burgemeester en wethouders
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Onderwerp: Reactie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Uw Kenmerk: 445445/20190326/HK	Uw brief van: 3 april 2019 geregistreerd onder nr.: Volgt	Datum 11 juni 2019
Ons Kenmerk	Doorkiesnummer/Behandeld door:	Verz. 12 juni 2019
19U.09376	8699 / K. Beek	

Geachte collegeleden,

Op 4 april 2019 ontvingen wij uw brief, d.d. 3 april 2019 met uw kenmerk 4445445/20190326/HK waarin u ons informeert over het concept voorstel en uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Wij stellen het op prijs dat u ons om een inhoudelijke reactie vraagt. In deze brief gaan wij in op het uitnodigingskader, de visie van het college van Woerden op het energielandschap en de zorgen die spelen in onze raad. Tijdens de raadsbehandeling bleek dat veel gemeenteraadsleden in Woerden zeer bezorgd zijn dat inwoners nauwelijks of niet bij het maken van de plannen betrokken zijn geweest. Ook heeft het energielandschap naar mening van een deel van de raad te veel impact op het landschap, de biodiversiteit en op het woongenot van inwoners van met name Harmelen en Reijerscop. Een minderheid van de raad heeft daarom voorkeur voor scenario 1, zonder windturbines. Een meerderheid van de raad kan zich vinden in het voorstel van het college om geen voorkeur voor een scenario uit te spreken.

Energielandschap als belangrijke bouwsteen
In de rapportage “Energietransitie regio U16 – een verkenning van energiegebruik en potenties” opgesteld in het kader van de regionale energiestrategie is duidelijk dat de energievraag van uw gemeente groter is dan dat er potentieel opgewekt kan worden. Wij begrijpen daarom dat u inzet op het inrichten van het pauzelandschap Rijnenburg als energielandschap. Daarmee neemt uw gemeente de verantwoordelijkheid in de regionale energietransitie en stelt uw gemeente voor om een belangrijke bijdrage te leveren aan de opgave die uit het concept klimaatakkoord op de regio afkomt.

Uitnodigingskader voor zon en wind
Ten aanzien van de aanleg van zonnevelden is overlast en hinder voor de omgeving hooguit beperkt aanwezig, mits zonnevelden goed in het landschap zijn ingepast. Daarnaast is het onze aanbeveling om binnen bestaand stedelijk gebied het potentieel van zon-op-daken ten volle te benutten.

De zichtbaarheid van windturbines is groter, de windturbines grijpen in op het bestaande open polderlandschap. Wij vragen aan u om bij de inrichting van het energielandschap de mogelijke toekomstige ontwikkelingen op het gebied van windenergie in aangrenzende gebieden van Woerden niet te beperken. Tevens vragen wij u om mogelijke planschade voor bewoners van Woerden te voorkomen.

In uw uitnodigingskader geeft u aan dat windturbines ten minste op een afstand van 800 meter van de meest nabijgelegen woonwijk moeten staan en dat gebruik gemaakt dient te worden van geluidarme windturbines. Ook geeft u aan dat de geluidsbelasting voor de woningen de Europese richtlijnen voor geluid van de WHO niet mag overschrijden. Daarnaast geeft u aan dat er een protocol voor klachtenafhandeling en beheersmaatregelen moet zijn en dat bewoners van de polders invloed moeten hebben om hinderlijke situaties te voorkomen. Verder dienen initiatiefnemers jaarlijks openbaar te rapporteren over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw.

Wij hechten belang aan de openbare rapportage over de veroorzaakte geluidsbelasting en slagschaduw en dat in het definitieve uitnodigingskader geen onderscheid wordt gemaakt tussen bewoners van de gemeente Utrecht en bewoners van omliggende gemeenten. Voorts vragen wij uw nadrukkelijke aandacht voor overlast voor de bewoners in zowel het Harmelense als Utrechtse deel van Reijerscop en vragen u te overwegen hun belangen als ‘woonwijk’ mee te wegen en niet als ‘zelfstandige woningen’. Wat betekent dat we u vragen een afstand van 800 meter in plaats van 400 meter tot windturbines in acht te nemen.

Participatie en deelname in projecten
Wij gaan er van uit dat, in lijn met de Omgevingswet, bij het ontwikkelen van concrete projecten een participatieproces plaats vindt door initiatiefnemers en dat de gemeente Utrecht hierop toeziet.

Aanvullend hecht het college van Woerden er waarde aan dat omwonenden en grondeigenaren van omliggende gemeenten op gelijke wijze als omwonenden en grondeigenaren uit de gemeente Utrecht kunnen meedelen in de opbrengst uit het omgevingsfonds en sociale grondvergoedingen, en gecompenseerd worden voor overlast. Het college van Woerden staat positief tegenover het uitgangspunt dat gestreefd wordt naar ten minste 50% lokaal eigendom en lokale zeggenschap bij de voorgestelde projecten. Het college van Woerden gaat er vanuit dat bewoners, omwonenden en ondernemers uit omliggende gemeenten op gelijkwaardige wijze kunnen investeren in en deelnemen aan deze energiecoöperatie(s).

Landschap, groen, recreatie en waterberging
In de door u voorgestelde scenario’s voor een energielandschap is ruimte voor de ontwikkeling van landschap en groen, de ontwikkeling van watergebonden natuur en de ontwikkeling van nieuwe recreatieve routes. Wij hechten grote waarde aan deze ontwikkelingen, zeker waar ze aansluiten op het regionale netwerk.

Uw plan voor de aanleg van een roeibaan heeft onze instemming. Een dergelijke grote waterpartij heeft meerdere, ook regionale, voordelen. Zoals de naam al suggereert heeft het een sportieve en recreatieve functie. Daarnaast is een grote waterpartij ook geschikt voor waterberging in natte en droge perioden. De roeibaan draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de doelstellingen voor klimaatadaptatie.

Wij roepen uw gemeente op om met de aanleg van natuur, recreatie en de roeibaan zo snel mogelijk aan de slag te gaan. U geeft in uw uitnodigingskader aan dat dergelijke voorzieningen deel uitmaken van het aanbod dat partijen kunnen doen aan uw gemeente om het energielandschap te realiseren. Door voor dit uitgangspunt te kiezen bestaat de kans dat dergelijke kosten-intensieve maatregelen financieel niet haalbaar blijken of laat gerealiseerd worden. Naar onze mening moeten dergelijke voorzieningen eerst of ten hoogste gelijktijdig met de aanleg van het energielandschap gerealiseerd worden.

Belang van zorgvuldige afweging in ruimtelijk economisch programma
De regio U10 staat de komende jaren ook voor andere grote opgaven op gebied van wonen, mobiliteit, economie en het effect van de realisatie van deze opgaven op het landschap. In regionaal verband werken 16 gemeenten samen aan het opstellen van het ruimtelijk economisch programma (REP). Hierin moet een voor deze vijf opgaven een gezamenlijke visie voor de toekomstige ontwikkeling van de regio gevormd worden.

In de regio U10 is er behoefte aan 100.000 nieuwe woningen. Deze woningen worden tot 2030 met name in bestaand stedelijk gebied gebouwd. De polder Rijnenburg is een gebied dat met de juiste ontsluiting uitermate geschikt is om een groot deel van deze woningbouwopgave te realiseren. In de polder Rijnenburg komen daardoor verschillende opgaven samen. Wij vragen uw college daarom bij het ontwikkelen van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop rekening te houden met de daadwerkelijke bouw van woningen in Rijnenburg vanaf 2030. Wij gaan er van uit dat mogelijke knelpunten tussen mobiliteit, woningbouw en energielandschap besproken zullen worden in het kader van het ruimtelijk-economisch programma.

Ondanks de inzet van de gemeente Utrecht om een uitgebreid en zorgvuldig proces te doorlopen, constateert het college van Woerden dat het niet gelukt is om alle inwoners van Woerden te bereiken. Dit levert ook bij ons gesprekken op met inwoners en de gemeenteraad over de wijze waarop de participatie met inwoners is ingericht. Het college betreurt dit, tegelijk toont dit nogmaals het belang van draagvlak aan bij de energietransitie. Wij roepen u op zorgvuldig om te gaan met de belangen van burgers en omliggende gemeenten bij het vervolgproces voor Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. Zorgvuldige procedures en een realistische planning zijn daarbij van het grootste belang. Wij wensen u succes met het vervolg van de procedure.

Het college van burgemeester en wethouders,

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
Per mail: duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

Datum 17 mei 2019	**Behandeld door** [redacted]	**Telefoonnummer** 020 [redacted]
Kenmerk 12493/OM/EK	**Onderwerp** Reactie op concept Visie Rijnenburg	**E-mail** [redacted]@bpd.n

Geacht College,

Onlangs heeft u het concept van de *Visie en uitnodigingskader Energielandschap* voor de polders Rijnenburg en Reijerscop gepresenteerd. Als belanghebbenden in het gebied willen wij hierop graag reageren. Wij zijn een consortium van institutionele (pensioen)beleggers, corporaties, ontwikkelaars en bouwers. Samen bezitten wij circa 70 procent van de grond in de polder Rijnenburg.

In de afgelopen 20 jaar hebben wij gronden verworven in dit gebied. Dit deden wij met de veronderstelling dat woningbouw in de polder binnen enkele jaren mogelijk zou worden. Zoals dit was aangegeven in de Structuurvisie en de gemeentelijke plannen.

Mede door de financiële crisis kwam dat er niet van. Gelukkig is de crisis inmiddels enkele jaren achter de rug en is de markt veranderd. Onder andere omdat de woningbouw heeft stilgelegen, is de druk op de woningmarkt toegenomen. De vraag naar betaalbare woningen, in zowel het sociale als middenhuursegment en de betaalbare koop, is groter dan het aanbod.

Wij hebben gepleit voor een gebied waar ruimte is voor energieopwekking en voor wonen, recreatie en natuur. De afgelopen twee jaar hebben wij meegewerkt aan de uitwerking van een aantal scenario's voor dit gebied, waarin de energie-ambities én het realiseren van meer betaalbare woningen gerealiseerd zouden kunnen worden. Wij vinden het jammer dat onze aanbevelingen niet of nauwelijks meegenomen zijn in de huidige visie van de gemeente Utrecht. Wij menen dat als het gebied uitsluitend met de opwekking van energie wordt ingevuld, woningbouw de komende 20 jaar feitelijk is uitgesloten.

Net als de gemeente onderschrijven wij het belang van een duurzame leefomgeving. Tegelijkertijd willen wij graag werken aan het realiseren van meer betaalbare woningen in de gemeente én provincie Utrecht. Recent hebben marktpartijen hierover bijvoorbeeld al afspraken gemaakt in het Biedboek Middenhuur met de Provincie Utrecht. Ook zijn een aantal van ons actief betrokken bij het vormgeven van het Stadsakkoord van de gemeente Utrecht.

Wij nodigen de gemeente Utrecht daarom ook graag uit om met de belanghebbenden in gesprek te gaan. Samen willen wij werken aan een scenario dat leidt tot het ontstaan van een nieuwe, betaalbare én duurzame woonomgeving. Een omgeving die in de nabije toekomst permanent energie-opwekkend kan zijn en waar mensen met verschillende achtergronden en financiële mogelijkheden kunnen wonen.

Wij denken dat we door samenwerking kunnen komen tot een duurzaam, kwalitatief hoogwaardig nieuw woongebied voor de bewoners van Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein. En natuurlijk werken wij graag mee aan het uitwerken van een concreet voorstel.

Bijgevoegd vindt u een bijlage waarin wij als consortium iets uitgebreider betogen waarom wij u willen uitnodigen om op korte termijn met ons in gesprek te gaan.

Hoogachtend,
Namens het consortium grondeigenaren Rijnenburg,

2E

drs. H.H. Janssen
Directeur BPD Regio Noord-West

Bijlage

Historie
Voor wij ingaan op uw plannen voor een energielandschap willen wij eerst toelichten waarom wij ooit grondposities in Rijnenburg hebben ingenomen. In de tweede helft van de jaren '90 werd voor het eerst gesproken over de ontwikkeling van Rijnenburg als nieuw woongebied om – na afronding van de ontwikkeling van Leidsche Rijn – in de toekomst te blijven voorzien in de verwachte vraag naar woningen. Bij de gemeentelijke herindeling van 2001 werden de gemeenten Utrecht en Vleuten – De Meern samengevoegd. Ook werd het Nieuwegeinse deel van Rijnenburg bij de nieuwe gemeente Utrecht gevoegd om toekomstige demografische en economische groei van de stad Utrecht mogelijk te maken. Om deze reden hebben wij destijds grondposities ingenomen.

Waar staan we nu
Wij willen nog steeds nieuwe woongebieden creëren, waarin plek is voor mensen met verschillende achtergronden. Gebieden waar voorzieningen goed bereikbaar zijn en waar ruimte is voor recreatie en ontspanning. De maatschappelijke uitdagingen van vandaag de dag zijn daar echter wel bijgekomen. Zoals de energietransitie, waarbij wij langzaam overgaan naar fossielvrije energie. Of de forse druk op de woningmarkt, waarbij met name de betaalbaarheid van woningen voor middeninkomens (huur en koop) en de beschikbaarheid van voldoende sociale huurwoningen onder grote druk staan. Dit zijn thema's die ook de komende tijd blijven spelen. Zeker in een stad als Utrecht, waar uit alle onderzoeken blijkt, dat er een snelle, grote groei van de bevolking plaatsvindt die ook in de komende jaren aan zal houden.

De klimaatproblematiek vraagt onze volle aandacht. Voor ons is het geen vraag of de energietransitie plaats moet vinden. Ook bestaat er voor ons geen twijfel dat woningen energieneutraal moeten zijn in de nabije toekomst óf dat woongebieden in de toekomst energie moeten opleveren.
In het licht van het klimaatvraagstuk begrijpen wij dan ook de zoektocht van de gemeente Utrecht naar mogelijkheden om de energietransitie zo snel mogelijk vorm te geven. Dat daarvoor de polder Rijnenburg een goede gelegenheid biedt, bestrijden wij niet zozeer. Waar wij echter moeite mee hebben, is de eenzijdige invulling van het gebied.

Wij hebben vanaf 2017 constructief deelgenomen aan het participatietraject in het kader van een toekomstig energielandschap. Daarin diende, mede naar aanleiding van uitspraken van de gemeenteraad, ook scenario's in beeld te worden gebracht die woningbouw in de toekomst mogelijk zouden houden. De uitwerking die nu gepresenteerd wordt, voldoet daar niet of nauwelijks aan.

De gemeente stelt dat na 2030 woningbouw een mogelijkheid is. Wij verwachten met de komst van windmolens dat 2040 een meer reëel tijdspad is. In de potentiële positionering van de windmolens is geen rekening gehouden met de realisatie van woningbouw op korte termijn. Wij hebben benadrukt dat het de grote voorkeur heeft - vanuit infrastructurele en bouwtechnische redenen - om met woningbouw in het centrale deel van de polder te beginnen. Hier liggen de meer zandige gronden waarop woningbouw mogelijk is en is de aansluiting op bestaande (OV) infrastructuur in met name Nieuwegein relatief eenvoudig. Met de huidige keuze maakt u een dergelijk scenario voor de komende 20 jaar op voorhand onmogelijk.

De gemeente lijkt daarbij voorbij te gaan aan zorgen die er bestaan ten aanzien van geluidsoverlast en gezondheidsrisico's ten gevolge van de windmolens. Dit geldt voor zowel potentiële bewoners in de toekomst, als voor omwonenden die daar mogelijk al direct hinder van zouden kunnen ondervinden. In deze verwijzen u graag naar het volledige rapport van DGMR, d.d. 2 oktober 2018.

Een ander belangrijk punt is de natuuromgeving en de recreatie in het gebied, ook in relatie tot de financiële haalbaarheid. U schetst de potentie van het energielandschap om de natuurwaarden in het gebied te versterken en recreatiemogelijkheden te vergroten. Daarbij wordt een ruimtereservering voor een roeibaan meegenomen. Een voorziening waarvan eerder is berekend dat dit tientallen miljoenen euro's kost.

Wij zijn voorstander van dergelijke ambities en menen zelfs dat die een belangrijke bijdrage zouden kunnen leveren aan een duurzame, kwalitatief hoogwaardige woonomgeving in de toekomst. Wij zijn er echt van overtuigd dat met de exploitatie van wind- en zonne-energie dergelijke ambities niet dichterbij komen. Tijdens de participatierondes hebben wij gewezen op de financiële (on)haalbaarheid van de plannen ten aanzien van een beoogd energielandschap. Vaak is van gemeentezijde daarop aangegeven dat op een later moment een doorrekening zou worden toegevoegd. Dit is niet gebeurd. Ook ten aanzien van de nu gepresenteerde voorkeursvariant ontbreekt de financiële onderbouwing.

Hoe nu verder?
Wij hebben veel waardering voor het feit dat uw college zich buigt over de vraag hoe de energietransitie in Utrecht vorm kan krijgen. Ambities om Utrecht in de toekomst klimaatneutraal te maken, onderschrijven wij. Ook het streven naar uitbreiding van de woningvoorraad om in de grote vraag naar betaalbare woningen te voorzien sluit naadloos aan bij onze ambities. Het ligt voor ons daarbij voor de hand om maximaal in te zetten op binnenstedelijke verdichting. Sterker nog: alle partijen in ons consortium zijn op grote en kleine schaal actief in (her)ontwikkeling en transformatie van binnenstedelijke locaties. En dat zullen wij de komende decennia volop blijven.

Wij menen dat daarmee niet aan alle toekomstige vraag naar woningen kan worden voldaan, zowel kwantitatief als kwalitatief. Zowel in het kader van betaalbaarheid als het tegemoet komen aan een diversiteit in de vraag – van appartementen en stadswoningen tot woningen in een meer suburbane setting – is het van essentieel belang ook locaties als Rijnenburg voor woningbouw in te zetten. Investeringen in het kader van bereikbaarheid en duurzame mobiliteit zijn daarbij essentieel, vanaf het begin. Dat geldt overigens evenzeer voor binnenstedelijke locaties. Daar verdichten betekent evengoed investeren in nieuwe en het opwaarderen van bestaande infrastructuur.

Gelukkig stelt u in uw visie ook dat woningbouw op beperktere schaal al wel mogelijk zou moeten zijn. Wij denken dat we daaruit kunnen concluderen dat u het op sommige punten met ons eens bent en dat dit wellicht de opening voor een gesprek is om te kijken hoe we verder kunnen praten. Dat dit uitgangspunt als basis zou kunnen dienen. Wij lichten hieronder dit uitgangspunt toe.

Naar een permanent duurzaam, energieopwekkend woonlandschap
Tot op heden heeft het gevolgde participatie traject vooral het karakter gehad van een serie bijeenkomsten waarin belanghebbenden, waaronder ons consortium, ideeën, suggesties, zorgen en aandachtspunten konden uiten. Wat nu voorligt is een nieuwe, niet in de participatierondes besproken variant waarin veel van de door ons gemaakte opmerkingen en gedane suggesties niet zijn terug te vinden.

Wat ons betreft is het daarom nu tijd om een daadwerkelijke dialoog met alle belanghebbenden te voeren mede in het kader van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2020-2040. Gemeenten, Waterschap, Initiatiefnemers, omwonenden en wij als grondeigenaren. Wij nodigen u uit om een dergelijke dialoog met ons te voeren. Een dialoog die wat ons betreft zou kunnen resulteren in overeenstemming over de ontwikkeling van een energie- én woonlandschap. Waarbij het gemeentelijk woonbeleid het uitgangspunt is. Meer betaalbare huurwoningen in de stad, een betere spreiding van de sociale woningbouw naar een overall gemiddelde van 35% en maximale inzet op fietsbereikbaarheid, OV en alternatieve vormen van vervoer (mobility as a service, zelfrijdende elektrische auto's etc.).

Het is voor ons daarbij vanzelfsprekend dat het woonlandschap Rijnenburg energie-opwekkend zal zijn. Voor ons betekent dat extreem energiezuinige woningen, maar ook extra opwekking van duurzame energie. Daarbij vinden wij zonne-energie het meest realistisch maar sluiten wij niet uit dat daar in overleg met alle belanghebbenden ook eventueel windmolens – slim en zorgvuldig gepositioneerd – voor een bepaalde tijd onderdeel van uit kunnen maken.

En, zoals eerder opgemerkt, ook mogelijkheden voor recreatie en versterking van het landschap horen voor ons bij een kwalitatief hoogwaardig woongebied. Wij denken dat in combinatie met woningbouw, de kansen voor landschap en recreatieve mogelijkheden juist toenemen. Zelfs een roeibaan zou dan, in combinatie met waterberging voor het hele gebied, een realistische ambitie kunnen zijn.

Tot slot
Wij zijn in onze reactie niet uitputtend geweest. Het zal u duidelijk zijn dat wij kanttekeningen plaatsen bij de variant van het energielandschap die u nu naar buiten hebt gebracht. Wij roepen u, en via u de Utrechtse gemeenteraad op, nu te starten met een dialoog waarin vanuit verschillende belangen aan een gezamenlijk gedragen visie voor Rijnenburg wordt gewerkt. Wanneer we daar nu aan beginnen zou het mogelijk moeten zijn in de komende jaren energie-opwekking in Rijnenburg te starten en rond 2026 – met alle onderzoek, afstemming en planvorming die dat nog vraagt – een begin te maken met de realisatie van een permanent duurzaam, energieopwekkend woonlandschap Rijnenburg.

Gemeente Utrecht
t.b.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Rotterdam/Utrecht, 20 mei 2019

Telefoon: 06 2E
Kenmerk: JV

Zienswijze op visie en uitnodigingskader energielandschap Rijnenburg

Geacht College van Burgemeester en Wethouders,

Op 3 april 2019 heeft uw College de plannen voor de ontwikkeling van een energielandschap in de polders Rijnenburg en Reijerscop gepresenteerd, in de vorm van een Conceptvisie energielandschap Rijnenburg en Reijerscop en een Concept uitnodigingskader op hoofdlijnen. Hierin wordt een visie gepresenteerd op de ontwikkeling van een energielandschap met wind- en zonne-energie waarin toekomstige woningbouw niet wordt uitgesloten. Het uitnodigingskader geeft de eisen en wensen weer die de gemeente hanteert bij de beoordeling van de initiatieven die in dit kader worden ingediend.

Namens het 'consortium' ontwikkelaars Eneco, BHM Solar en Rijne Energie geven wij in deze brief graag onze zienswijze op de visie en het uitnodigingskader. Eneco, BHM Solar en Rijne Energie werken sinds 2016 samen en hebben een grote bijdrage geleverd in het participatieve proces om te komen tot verschillende ontwikkelscenario's voor het gebied. In deze zienswijze geven wij verder invulling aan het proces dat wij nodig achten voor de ontwikkeling en realisatie van een energielandschap.

<u>Visie energielandschap</u>

1. *Ambitie:* het College zet voor de polders Rijnenburg en Reijerscop een stevige ambitie neer waar wij als initiatiefnemers graag invulling aan geven. We streven daarbij naar een hoge energieopbrengst om zo een bijdrage te leveren aan de Utrechtse energieopgave. Wel is het voor ons belangrijk te blijven streven naar een goede balans tussen de leefbaarheid in en om het plangebied en de opwek van energie. Tevens denken we dat het belangrijk is rekening te houden met een toekomstige combinatie met woningbouw in Rijnenburg om de haalbaarheid en het langer duurzaam in stand houden van het energielandschap te bevorderen.

2. *Financiële onderbouwing en verwachtingen:* de visie geeft een breed pakket aan voorwaarden weer, waar door de initiatiefnemers bij de uitwerking van plannen invulling aan moet worden gegeven. Bijvoorbeeld een aantal bovenwettelijke maatregelen ten aanzien van de plaatsing van windmolens (afstand en geluid). Dit is dus een voorbeeld van de noodzaak om een goede balans te vinden in het gebied tussen de impact van de energie-installaties en de leefbaarheid. Daarnaast stelt u als eis de ontwikkeling van natuur en de verbetering van fiets- en wandelroutes. Wij zien hiervan de meerwaarde, zeker ook voor de bewoners van het gebied. Naar ons idee ontbreekt een onderbouwing van de gemeente hoe deze elementen in samenhang financieel moeten worden bezien. Anders gezegd, wat wordt er precies verwacht van initiatiefnemers in de uitwerking van de plannen? Welke elementen dienen geïncorporeerd te worden in de business case van wind- en zonne-energie en voor welke elementen neemt de gemeente Utrecht zelf de

verantwoordelijkheid? Graag zouden wij scherper krijgen wat er precies van ons als initiatiefnemers wordt gevraagd c.q. verwacht in de planuitwerking.

3. *Bouw- en onderhoudswegen in combinatie met fiets-* en *wandelroutes:* de visie noemt specifiek een aantal recreatieve verbindingen die verbeterd en/of toegevoegd dienen te worden, waarbij versterking van de Ringkade het meest wenselijk wordt geacht om zowel de aanleg van het energiepark als het recreatieve gebruik van de polder te faciliteren. Wij snappen deze wens en willen in onze planuitwerking trachten hier zo goed mogelijk invulling aan te geven. Tegelijkertijd betekent dit wel dat op voorhand al keuzes worden gemaakt ten aanzien van bijvoorbeeld het transport gedurende de bouwfase van het wind- en zonnepark. Dit lijkt ons geen goed idee, aangezien het lastig is om in deze vroege fase, zonder dat turbineposities en de locatie van zonnevelden bekend zijn, dit aspect al concreet uit te werken en vast te leggen. Ons advies zou hier zijn om de verbetering van fiets- en wandelroutes als ambitie en koppelkans te beschouwen maar niet als beperkende voorwaarde in de planuitwerking.

4. *Participatieplan:* in de visie staat vermeld dat voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure een participatieplan moet worden opgesteld door initiatiefnemers en stakeholders waarin een aantal zaken moet zijn opgenomen. Daarbij verwijst de visie onder meer naar de noodzaak van een regeling van vergoedingen voor grondeigenaren en omwonenden. Op dit punt adviseren wij een duidelijke knip te maken tussen deze twee categorieën (grondeigenaren en omwonenden). De manier waarop we afspraken maken met grondeigenaren over een verdeelsleutel kunnen we vastleggen in een participatieplan, echter bij het indienen van het initiatief is volgens het uitnodigingskader (zie ook punt 7 in deze reactie) al een afspraak met de grondeigenaren vereist. Wij stellen voor om in overleg met de grondeigenaren tot een verdeelsleutel te komen waarbij de vergoedingen op een eerlijke manier worden verdeeld onder de eigenaren. De wijze waarop we dit doen kan in het uiteindelijke participatieplan worden beschreven. Graag vernemen wij van u of dit een juiste interpretatie is van het uitnodigingskader.

   In het participatieplan staat naar ons idee centraal hoe wij in overleg met relevante stakeholders komen tot een nader uitgewerkt voorstel voor compensatie, waarbij omwonenden zonder grond jaarlijks een vergoeding ontvangen vanuit het windpark. Daarnaast lijkt het ons wenselijk dat, voordat het participatieplan wordt opgesteld, duidelijk is hoe met het rendement wordt omgegaan en wat de vertaling van ‘delen in de winst’ betekent. U benoemt daarbij onder de participatie-eisen specifiek inwoners en bedrijven. Bedoelt u dat deze doelgroepen via een energiecoöperatie kunnen delen in de winst of ook in een andere vorm?

5. *Gebruik Best Beschikbare Technieken (BBT):* als voorwaarde wordt gesteld dat er gebruik wordt gemaakt van de BBT op het gebied van windmolens om zo eventuele hinder zoveel mogelijk te voorkomen. Wij kunnen ons als initiatiefnemers prima vinden hierin. Wel vragen wij ons af op welke wijze door de gemeente wordt getoetst en beoordeeld op dit vlak. Graag zien wij hier een nadere uitwerking voor.

6. *Kostenverhaal op initiatiefnemers:* de afgelopen twee jaar is door alle partijen (gemeente en initiatiefnemers) veel werk verricht in het participatieve proces met stakeholders om te komen tot scenario’s en het concept uitnodigingskader. Ook in verdere planuitwerking zal er van alle partijen inzet, en hiermee kosten, worden gevraagd. Onduidelijk is welke kosten uiteindelijk op de initiatiefnemers ‘verhaald’ gaan worden door de gemeente. Wij zouden hier graag meer inzicht in willen krijgen.

Uitnodigingskader

7. *Grondposities:* wij hebben als initiatiefnemers de afgelopen jaren vrijwel zonder grondposities gewerkt aan de uitwerking van scenario's. Hierbij zijn veel uren en kosten gemaakt, zonder de zekerheid dat dit uiteindelijk ook zal leiden tot projectuitwerking en –realisatie. In het uitnodigingskader wordt een initiatiefnemer gedefinieerd als een samenwerking tussen ontwikkelaar, coöperatie en grondeigenaren. Hieruit maken wij op dat het noodzakelijk is om met grondeigenaren tot samenwerking te komen en zo ook daadwerkelijk gronden te hebben om tot planuitwerking te komen. Klopt deze aanname? Wat wordt er verwacht ten aanzien van (de afspraken over) grondposities op het moment (najaar 2019) dat, conform planning van de gemeente, plannen ingediend kunnen/moeten worden?

8. *Eisen en wensen in het uitnodigingskader:* in het concept uitnodigingskader staat onderaan vermeld dat de wensen worden uitgedrukt in investeringen en rendementsverlies. Het is ons niet duidelijk wat hiermee precies wordt bedoeld en wat er op dit vlak van ons als initiatiefnemers wordt gevraagd of verwacht. Graag zouden wij hier meer duidelijkheid over krijgen.

9. *Slagschaduw*: we merken dat er zorgen zijn over (de overlast van) slagschaduw van windmolens. Als consortium hebben we al vroeg in het proces aangegeven slagschaduw maximaal te willen beperken. In deze reactie willen we graag nogmaals toelichten wat wij bedoelen met 'maximaal beperken' van slagschaduw. Slagschaduw is vooral hinderlijk in afgesloten ruimten waar zonlicht binnenvalt. Dus woningen en bedrijven. We zorgen ervoor dat wanneer de zon schijnt, en er dus slagschaduw kan optreden, de molen wordt stilgezet als de slagschaduw een raam van een woning zou binnenvallen. Omdat de zon een vaste baan langs de horizon maakt gedurende het jaar, de molen door middel van sensoren kan registreren of de zon schijnt, en er een nauwkeurige kaart van het gebied met de locaties waarbinnen slagschaduw kan optreden (ramen in woningen waarbij de schaduw van de molen naar binnen kan vallen) gemaakt wordt, kan goed bepaald worden of de molen al dan niet stilgezet moet worden. Met deze maatregel wordt de overlast van slagschaduw tot een absoluut minimum beperkt. We nemen de resultaten en effectiviteit van deze maatregel uiteraard mee in de rapportages.

10. *Zoekgebied zon*: in het uitnodigingskader zijn de zoekgebieden voor zonne-energie weergegeven. Hierbij is erg veel ruimte gelaten tussen de verschillende gebieden. Het is ons onduidelijk waarom deze ruimte is gepland tussen de zoekgebieden. De zoekgebieden zijn momenteel niet groot genoeg om volledig gebruik te maken van de aansluitcapaciteit. Door te veel ruimte te houden tussen de zoekgebieden is er minder woningbouw mogelijk in de toekomst. We zouden daarom willen voorstellen de zoekgebieden samen te voegen.

Bovenstaande vragen en opmerkingen gaan voor ons als initiatiefnemers over belangrijke onderwerpen in relatie tot het vervolgproces en het uitwerken en indienen van plannen. Wij benadrukken hier tevens de noodzaak om transparant en helder te (blijven) communiceren over de vervolgstappen om te komen tot een energielandschap. Tevens is het naar ons idee essentieel om de vaart in het proces te houden en zo min mogelijk vertraging op te lopen in de nog te nemen stappen. Dit is niet alleen voor ons maar voor alle betrokken stakeholders waardevol en zorgt hiernaast voor een betrouwbare gemeente als bevoegd gezag.

Wij zijn erg benieuwd naar uw reactie op onze vragen en opmerkingen en de verwerking ervan in de definitieve visie en het definitieve uitnodigingskader. Uiteraard zijn wij beschikbaar om een nadere toelichting te geven, indien u dit wenselijk acht.

Graag ontvangen wij een bevestiging van ontvangst van deze brief.

Met vriendelijke groet,

Eneco Solar & Wind	BHM Solar	Rijne Energie
2E	2E	2E
2E @eneco.com	2E @bhmsolar.nl	2E @gmail.com

Van:	_Watertoetsproces_HDSR
Aan:	Duurzame Energie Rijnenburg; Kraaij, Hans
Cc:	2E
Onderwerp:	RE: Conceptvoorstel visie en uitnodigingskader energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Datum:	vrijdag 7 juni 2019 15:27:04
Bijlagen:	image006.png image007.png image008.png image009.png image010.png image011.png image012.gif

---

Geachte heer Kraaij, Beste Hans,

Allereerst onze complimenten voor de uitwerking van de visie met het bijbehorende beoordelingskader. Het beoordelingskader bevat concrete uitgangspunten voor verbetering van het huidige landschap (groen en water), in combinatie met het opwekken van duurzame energie.

Uitnodigingskader: inrichting natuur en landschap
Het waterschap is in principe voorstander van het realiseren van zonneweiden, mits dit niet te koste gaat van het bestaande watersysteem (kwantitatief en kwalitatief).
Daarom graag het verzoek om de huidige eisen aan te vullen met:

- Behoud landschappelijke structuur en watersysteem
- Ontwikkeling landschap, groen en water

Vervolgproces
Het waterschap denkt graag mee met initiatiefnemers over ‘gewone’ zonnevelden en over innovatieve functiecombinaties, zoals drijvende zonnepanelen.

Wij blijven graag betrokken bij de verdere uitwerking.

Met vriendelijke groet,

2E
Adviseur 2E
Direct: +3130 2E

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Postbus 550,
3990 GJ Houten
Bezoekadres:
Poldermolen 2 in Houten

Volg ons op Twitter en Instagram
www.destichtserijnlanden.nl

College van burgemeester en wethouders
Gemeente Utrecht.
Stadskantoor, Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht

Datum: 17 mei 2019
Betreft: Reactie op conceptvoorstel "Visie en uitnodigingskader Energielandschap"

Geacht college,

Hierbij reageren wij op het conceptvoorstel 'Visie en uitnodigingskader Energielandschap' dat tot en met 19 mei 2019 openstaat voor reacties.

Nut en noodzaak
Allereerst is het goed om te vermelden dat IVN Nieuwegein-IJsselstein e.o. de verduurzaming en de productie van duurzame energie van harte toejuicht. De provincies, Regionale Energiestrategie regio's en gemeenten hebben een forse doelstelling inzake de overstap naar duurzame energie. De nut en noodzaak van de transitie naar duurzame energie staat buiten kijf. Ook de gemeente Utrecht staat aan de lat voor deze energietransitie. Het is daarom belangrijk dat alle potentiële locaties voor duurzame energie goed worden onderzocht.

Locatiekeuze
In het poldergebied Rijnenburg is ruimtelijk gezien plaats voor de ontwikkeling van zonne- en windenergie. Het is daarom goed dat hier gekeken wordt naar een tijdelijke invulling middels duurzame energie. Wel is de periode waarbinnen de productie van duurzame energie mogelijk is erg kort, nl. tot 2030. We vragen ons af of de investering wel realistisch is vanwege de financiële haalbaarheid.

Zonne-energie op land
Helaas kan de productie van zonne-energie op land of op het water ook een negatieve impact hebben op de lokale natuur. Zo kan, door de realisatie van een zonnepark, belangrijk foerageergebied voor weidevogels verloren gaan. Daarnaast kan ook de achteruitgang van de biodiversiteit in zijn algemeenheid niet worden uitgesloten.

Zoals ook in de visie is beschreven is er nog weinig bekend over de mogelijke effecten van zonnepanelen op bodem en ecologie. Echter is een aantal zaken al wel duidelijk. Zo blijkt op het zuiden gerichte opstelling op het land minder negatieve effecten te hebben op de bodem en ecologie dan een oost-westopstelling. Dit vanwege het feit dat bij een zuidgerichte opstelling er meer ruimte is tussen de panelen waardoor er meer zon- en waterinfiltratie kan plaatsvinden[i1]

[1] Kok et al., 2017.Zonneparken en bodemafdekking

Zonne-energie op water
In de visie wordt voorgesteld om zonnepanelen te leggen in de Nedereindse Plas. De plaatsing van zonnepanelen op water kan eveneens grote gevolgen hebben. We maken ons als natuurvereniging zorgen over de mogelijke effecten van de plaatsing van zonnepanelen in deze plas. Daarvoor dragen wij de volgende argumenten aan:

- Het gebied is een belangrijk wandelgebied voor de inwoners van Nieuwegein en IJsselstein. De beleving van de weidsheid van het water en het open karakter rondom de plassen maken dit gebied in deze stedelijke omgeving bijzonder. Spiegelende oppervlakten van glas en metaal hebben mogelijk verregaande gevolgen voor de recreatieve waarden van het gebied.

- De plas en omgeving is een rustplaats voor vele vogels. Al jaren worden er waarnemingen gedaan door vogelkenners. Een selectie van enkele soorten uit Waarneming.nl die het afgelopen jaar zijn waargenomen: groene specht, blauwborst, kleine karekiet, oeverzwaluw, vele watervogels, zoals kuifeend, zaagbek, tafeleend. In de plas ligt een slaapplaats voor zilvermeeuwen en er is een roestplaats voor ransuilen.

- Ook kan door de bedekking van het wateroppervlak minder zonlicht doordringen in de plas. Dit heeft wellicht een afname van insecten op en rond het water tot gevolg, wat bijvoorbeeld weer kan zorgen voor verlies aan foerageergebied van vleermuizen.

Windenergie
Ook de productie van windenergie is niet zonder gevolgen. Zo zijn er jaarlijks aanvaringsslachtoffers onder vogels (gemiddeld 20 slachtoffers per windturbine per jaar[2]) en vleermuizen (gemiddeld 1-5 slachtoffers per windturbine per jaar[3]) te verwachten. Voor ons is het van belang dat de ecologische onderzoeken voor dergelijke plannen goed en degelijk worden uitgevoerd.

In de visie wordt gesproken over een radardetectie als mitigerende maatregel voor aanvaringsslachtoffers van vogels en vleermuizen. Een radardetectiesysteem ter voorkoming van vogel en vleermuisslachtoffers is tot op heden nog niet wetenschappelijk bewezen en/ of succesvol toegepast in Nederland. Op dit moment worden op enkele locaties testen gedaan met bijvoorbeeld een Dtbird systeem voor registratie van vogels met een koppeling van het stil leggen van de molens. Dit heeft echter wisselende resultaten tot gevolg. Een techniek die inmiddels wel succesvol is gebleken en in Nederland veel wordt toegepast is een stilstandvoorziening van windmolens voor vleermuizen. Dit gebeurt niet via een radarsysteem, maar op basis van klimatologische omstandigheden (windsnelheid, temperatuur, neerslag, periode etc.).

---

[2] Winkelman, 1989, 1992; Musters et al., 1996; Baptist, 2005; Schaut et al., 2008; Everaert, 2008; Krijgsveld et al., 2009; Krijgsveld & Beuker, 2009; Beuker & Lensink, 2010; Verbeek et al., 2012; Klop & Brenninkmeijer, 2014; Langgemach & Dürr, 2017; Brenninkmeijer & van der Weyde, 2011

[3] Rydell et al., 2010; Limpens et al., 2013

Een dergelijk systeem kan een slachtofferreductie tot 90% bij vleermuizen bewerkstelligen, tegen een energieopbrengstverlies van minder dan 1%[4].

Natuuronderzoek en consequenties

Op de informatieavonden is ons verteld dat de verschillende onderzoeken naar de aanwezigheid van flora en fauna in het gebied en de gevolgen van de windmolens en zonnepanelen daarop, pas recent zijn gestart. We gaan er vanuit dat deze onderzoeken naar de gevolgen van de plannen op het gebied van natuur en ecologie ook uitgebreid en degelijk zullen worden uitgevoerd.

Wij vragen u om geen onomkeerbare besluiten te nemen voordat de resultaten van deze onderzoeken bekend zijn. Ook vinden wij bij doorgang van deze plannen versterking van de ecologische waarden in de omgeving billijk.

Graag worden wij op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rond het voornemen van plaatsing van windmolens en zonnepanelen.
Tot slot, wij denken graag op constructieve wijze mee met dit voornemen.

Met vriendelijke groet,

2E

Bestuur IVN Afdeling Nieuwegein-IJsselstein e.o.

IVN-afdeling Nieuwegein - IJsselstein en omstreken
p/a MEC Nieuwegein, Geinoord 9, 3432 PE Nieuwegein
06-2E
ivn.nieuwegein.ijsselstein@gmail.com
www.ivn.nl/nieuwegein-ijsselstein

[4] Lagrange et al., 2013

Reactie BVRR op conceptvoorstel College B&W

4 april 201927 januari 2020 buren Bestuur

1. BVRR heeft kennisgenomen van het Utrechtse College voorstel Duurzame energie Rijnenburg dat gisteren 3-4-2019 naar buiten is gebracht. In deze verklaring geven wij u hieronder onze eerste reactie op de voorstellen.
2. Zoals door ons al enige tijd werd verwacht komt het College in dit conceptvoorstel met een nieuwe visie waarin de eerdere gepresenteerde zes scenario's voor duurzame energie worden samengebracht in een visie met zoekgebieden voor zowel zonne-energie als ook voor windenergie. In de visie wordt gekozen voor een combinatie van beide vormen van duurzame energie opwekking. Deze visie wordt voorgelegd aan de provincie en omringende gemeenten Nieuwegein, IJsselstein, Montfoort en Woerden met verzoek hierop te reageren.
3. Met deze keuze lijkt men voorbij te gaan aan de oorspronkelijke opdracht van het Raadsbesluit van 6-7-2017 waarin de opdracht werd gegeven om een scenario uit te werken en uiteindelijk aan de raad voor te leggen met alleen zonne-energie naast andere scenario's met een combinatie van zonne- en windenergie.
4. BVRR houdt vast aan zijn voorkeur voor het scenario Zon Voorop met alleen zonne-energie, waarmee Utrecht kan kiezen voor het grootste zonnepark in Nederland met een opbrengst van ruim 40 Mwe, meer dan 10 grote turbines van 230 meter hoog die elk 4 Mwe op papier kunnen opleveren. Sinds de presentatie van de zes scenario's aan bewoners in drie bijeenkomsten van 17 mei, 30 juni en 9 oktober 2018 is het aantal handtekeningen voor zonne-energie gestegen van 1200 naar meer dan 1600.
5. Het nieuwe voorstel voldoet ook niet aan de oorspronkelijk opdracht uit het Raadsbesluit van 6-7-2017 om een integraal plan voor Rijnenburg te ontwikkelen waarin tevens wordt gekeken naar de toekomstige woningbouw en de geplande groen- en recreatiefunctie van het gebied. Wij dringen opnieuw erop aan om zich aan de afspraak te houden en te komen tot een integrale planontwikkeling voor het gebied. Ook Provinciale Staten van Utrecht hebben op 5-11-2018 een motie aangenomen waarin zij bij de gemeente Utrecht aandringen op een integrale planontwikkeling voor Rijnenburg.
6. De geplande woningbouw die vanaf 2030 mogelijk moet zijn wordt nu naast de megagrote windturbines gepland.
7. Zoals eerder door ons werd geconstateerd heeft men zich ook niet aan de afspraak gehouden om een scenario met windenergie te ontwikkelen waarbij het geluid in omringende wijken De Meern en Nieuwegein niet boven het geluid van de snelwegen mocht komen. Alle scenario's leveren hoorbaar geluid op alle meetpunten in Nieuwegein en De Meern. Zie voor meer details bijgevoegde notitie De toekomst van Rijnenburg, die wij vorige week aan informateur Bram van Ojik hebben toegezonden.
8. Tenslotte wordt in het College voorstel opnieuw voorbij gegaan aan de geluidsgegevens van het hoorbare geluid in de polder. Deze berekeningen van het door de gemeente ingehuurde bureau DGMR zijn pas na de bewonersbijeenkomsten door BVRR boven water gebracht en op 28-11-2018 gepubliceerd. Hieruit blijkt dat er bij scenario's met zes turbines op een meetpunt midden in de Nedereindseweg bij ongunstige wind (windkracht 5 richting meetpunt) sprake is van 23 of 24 uur hoorbaar

geluid. Gevolg: slapeloze nachten, stress of stilzetten. Dit meetpunt is ook het midden van de toekomstige geplande woningbouw van minstens 10.000 woningen die door de turbines wordt geblokkeerd tot minstens 2043.

9. Wij verwijzen naar ons alternatieve plan De Toekomst van Rijnenburg, waarin wij pleiten voor een integrale planontwikkeling van woningbouw, groen en recreatie en groene energie.

Bron: https://www.vbvr.nl/reactie-bvrr-op-conceptvoorstel-college-bw/

ENERGIEPANEL
Voor duurzame energie en woongenot

De Meern, 7 mei 2019

Formele zienswijze van het Energiepanel op het voorstel van het College B&W over Energielandschap Rijenburg/ Reijerscop. Deze reactie sturen wij ook aan de vier omliggende buurgemeenten Montfoort, Woerden, Nieuwegein en Ijsselstein. Tevens publiceren wij deze reactie via de website en de sociale media van Buren van Rijnenburg en Reijerscop.

Het Energiepanel heeft als belangengroepering - sinds mei 2018 – drie maal met de gemeente Utrecht tijdens de ontwikkeling van het verduurzamingsconcept om te tafel gezeten (**bijlage 1** verslag onafhankelijk procesbegeleider gemeente, pagina 14).
Het Energiepanel heeft in mei 2018 een eigen 8ste scenario ingediend bij projectleiding (tijdens vergadering juni 2018) en bij wethouder Lot van Hooijdonk (tijdens bijeenkomst in De Schalm De Meern, mei 2018).
Het Energiepanel bestaat uit bewoners van de verschillende gebieden die 'geraakt worden' door het verduurzamingsinitiatief: De Meern oude dorp, De Meern Veldhuizen, Reijerscop Harmelen, Reijerscop De Meern en Nieuwegein.
Het Energiepanel kent geen deelname uit Rijnenburg en werkt daartoe nauw samen met de Buren van Rijnenburg en Reijerscop.

Het Energiepanel is – vanwege voortdurende overlast voor omwonenden in de breedste zin van het woord – tegen het besluit om windmolens/ windturbines in Rijnenburg/ Reijerscop te plaatsen.
Het Energiepanel vraagt de gemeenteraad Utrecht - onze volksvertegenwoordiger - om de belangen van alle omwonenden van het energielandschap te behartigen. Het gaat hier om honderden inwoners van Utrecht en omliggende gemeentes die in de spelregels en bij de uitwerking niet/ nauwelijks zijn meegenomen. Gemeenteraad Utrecht: sta op voor alle betrokkenen!
Het Energiepanel vraagt de gemeenteraad tevens om de door de gemeenteraad geformuleerde opdracht - aan de initiatiefnemers en projectleiding - als uitgangspunt aan te houden.

Onze reactie onderbouwd en verder uitgewerkt:

Het proces van participatie, van samen komen tot verduurzamen
Voorwaarde voor het samenstellen van de uitwerkingsgroep was een **representatieve** groep en **continuïteit** (zie verslag onafhankelijk procesbegeleider gemeente Utrecht, pagina 23 en **bijlage 2** screenshot 5 december)

- Rijne Energie – een initiatiefnemer – werft leden voor de uitwerkingsgroep onder haar eigen leden. Gevolg is dat meerdere gebieden geen vertegenwoordiging (in ieder geval Rijnvliet en Reijerscop) kennen.
- Reijerscop is nooit vertegenwoordigd geweest, op geen enkel moment, in de uitwerkingsgroep. Ook is er tussentijds slechts 1 gesprek geweest met een zeer selectief gezelschap van Reijerscop bewoners op initiatief van een Reijerscop bewoner, voorafgaand aan de eerste werkbijeenkomst. Dit in tegenstelling tot wat de projectleiding aangeeft. Er hebben alleen voorstanders van windenergie in de uitwerkingsgroep deelgenomen. *Waar blijkt de representatieve samenstelling uit? Graag ontvangen wij een overzicht waaruit blijkt waar de verschillende groepsleden van de uitwerkingsgroep in het poldergebied wonen.*
- Eneco had de lead in de ontwikkeling van de 6 scenario's. Eneco is de partij die in het bezit is van ondertekende intentiecontracten met grondeigenaren aan de Reijerscop. De uitwerkingsgroep heeft geen rol gehad in het verder uitwerken van de scenario's. *Wat voor rol had de uitwerkingsgroep? Hoe vooringenomen denkt de gemeente dat Eneco was met het oog op de contracten die ze al op zak hadden?*
- De helft van de uitwerkingsgroep stapt mei 2018 op omdat zij 'het proces frustrerend en de 6 scenario's onvoldoende vonden'. Zij misten heldere kaders inzake overlast voor omwonenden, woningbouw, rendement (**bijlage 3** brief uitwerkingsgroep).
- Wethouder Van Hooijdonk heft vervolgens (mei/ juni 2018) de gehele uitwerkingsgroep op.
  Waarom is er niet wat meer inspanning verricht om de continuïteit te waarborgen?
- Uitwerkingsgroep heeft dringend verzocht om deelname vanuit Reijerscop en Rijnvliet. Dit omdat zij gebiedsvertegenwoordigers misten. De projectleiding heeft aangegeven Reijerscop en Rijnvliet niet meer te willen toevoegen omdat deze gebieden niet vanaf het begin betrokken zijn en zij een achterstand kennen en dat zou vertragen.
  Hoe is het belang om deze gebieden representatief te vertegenwoordigen gewogen t.o.v. de achterstand die weggewerkt had kunnen worden?
  Waarom is er niet wat meer inspanning verricht om representativiteit te waarborgen?
- Tijdens werkbijeenkomsten worden gegevens gepresenteerd die onvolledig of sturend zijn en er ontbreken relevante gebieden. Zo is Reijerscop, zeer dichtbij de ingetekende windmolens gelegen, tijdens de 1ste werkbijeenkomst 'vergeten'. De vraag van initiatiefnemer Eneco was: "wonen daar mensen".
  Hoe kunnen omwonenden serieus wegen en reageren op scenario's als niet alle gebieden zijn uitgewerkt tijdens werkbijeenkomsten, bewonersavonden en op de website?
- Er is een 8ste scenario ingediend door Het Energiepanel. Dit scenario is door wethouder, projectleider en initiatiefnemers op voorhand van tafel geschoven en later als niet rendabel bestempeld en mocht – ondanks herhaaldelijk verzoek – niet gepresenteerd worden tijdens werkbijeenkomsten of aan de uitwerkingsgroep. Nu is er door B&W een geheel nieuw scenario gepresenteerd. Gemeente geeft aan – in overleg op 25 April - dat dit scenario tot stand is gekomen uit de eerdere 6 scenario's.
  Waarom is er een nieuw scenario aan toegevoegd?
  Hoe is de input over de 6 scenario's vanuit de werkbijeenkomsten hierin verwerkt?
  Graag wij verwijzen wij naar het voorstelscenario: www.parkhetgroenelint.nl en verzoeken om dit alsnog mee te nemen.

Spelregels – er wordt met meerdere maten gemeten, er wordt gestuurd

De diverse metingen – die gemiddelde berekeningen zijn – zijn slechts gericht op woonwijken, die meer dan 800 meter van de windmolens gelegen zijn. De resultaten – die voor deze gebieden al schokkend zijn (7 uur per nacht geluidsoverlast bijv.) – laten niets zien over de effecten op mensen die dichterbij in de polder (< 800 meter) van de voorgenomen windmolens wonen. Het gaat hier toch al snel om honderden bewoners, van vier gemeentes. Bovenstaande geldt voor geluid, zichtpresentaties en woonafstand tot aan de voorgenomen windmolens.

*Is het project wel haalbaar en inpasbaar als de spelregels ook daadwerkelijk voor **alle inwoners van Utrecht en de omliggende gemeentes gaan gelden**?*
Verwacht de gemeente dat zij de spelregels weer aanpassen?
Zo ja, hoe worden belanghebbenden betrokken?

Een aantal voorbeelden:

- Reijerscop wordt in overleggen met de gemeente niet als pauzelandschap bestempeld en op website van de gemeente staat dat Reijerscop pauzelandschap is.
- Reijerscop wordt later toegevoegd aan het project. Tevens ligt er een voorstel om permanent windenergie op te wekken. We verschuiven hiermee plotseling van tijdelijk naar permanent. ***Zie bijlage 4.***
  Wanneer is deze verschuiving bedacht? Waarom en door wie?
- Er komen geen zonnepanelen in Reijerscop, volgens de scenario's. Dit is ook nooit verder uitgewerkt - er is nooit een bewonerspeiling zonne-energie gehouden. Een gemiste kans omdat veel bewoners voor zonne-energie zijn en grote daken (woning, schuur) hebben. Dit hadden wij in de uitwerkingsgroep graag willen inbrengen.
  Waarom geen zonne-panelen in Reijerscop?
  Heeft dit een direct verband met de reeds ondertekende contracten i.v.m. windenergie? Is er sprake van een afspraak tussen windboer en initiatiefnemer?
  Was de gemeenteraad op de hoogte van de reeds ondertekende contracten?
- Afstand windmolen plaatsing van minimaal 800 meter t.o.v. woning staat plotseling gelijk aan een afstand van minimaal 800 meter t.o.v. woonwijk.
  Betekent dat dat er voor bijv. Reijerscop, Heijcopperkade, Nedereindseweg – straten in een agrarisch gebied – geen minimale afstandsregels, geen afstand-spelregel meer geldt omdat zij geen woonwijk zijn?
  Geldt dit dan ook voor straten in onze buurgemeentes: Reijerscop Harmelen, Mastwijk?
  Tijdens een bijeenkomst op 25 april gaf senior projectleider Hans Kraaij toe dat dit was omdat ze anders 'niet pasten' in dit gebied. Het gaat hier echter om honderden mensen, versnippert over 4 buurtgemeentes.
  Wie behartigt de belangen van deze bewoners? Welke spelregels gelden hier?
- Er is gestuurd in geluidsonderzoeken: 18 meetpunten waarvan 9 (dichtbij de windmolens gelegen) nooit gepresenteerd, maar wel uitgevoerd zijn door DGMR (**bijlage 5**). Een van de spelregels is volgens de gemeente: gemeente neemt verantwoordelijkheid voor al haar bewoners inzake hoogfrequent geluid (47db overdag en 41 db in de nacht). Deze spelregels zijn niet in acht genomen voor gebieden dichtbij windmolens gelegen (< 800 meter).
  Waarom gelden de spelregels geluid niet voor deze gebieden?
  Gelden deze spelregels ook voor buurgemeentes?

- Er is gestuurd in zichtpresentaties (**bijlage 6**). Ook hier zien we dat het gebied dichtbij de voorgenomen windmolens niet in de zichtpresentaties is meegenomen. Dit is de enige zichtpresentatie die er is, vanuit Meerndijk bekeken.
  Waarom worden de spelregels voor de bewoners Utrecht en buurgemeentes - die zeer dichtbij de voorgenomen windmolens wonen – niet in acht genomen?
- Er wordt – tijdens bijeenkomst 25 April (landeigenaren bijeenkomst) - gesproken over slagschaduw op het raam, waar eerder gesproken werd van slagschaduw op de gevel. Dit is een wezenlijk verschil, gezien de gevels vele malen langer onder invloed staan van slagschaduw dan een raam.
  Waarom is deze spelregel aangepast? Is de veranderde situatie in kaart gebracht? Graag ontvangen wij deze nieuwe berekeningen.
- Overheid en gemeente streven naar participatie inzake verduurzamen. Door de senior projectleider werd er tijdens de bijeenkomst op 25 april aangegeven dat er geen 100% garantie wordt gegeven door gemeente dat als de boer zijn land niet beschikbaar wil stellen, de voorgenomen windmolens er niet komen.
  Spreekt hij hier over onteigening? Stuurt hij aan op een provinciaal inpassingsplan? Staat dat niet haaks op participatie? Als dit het uitganspunt is, is het hele 'circus' van werkbijeenkomsten en participeren dan niet overbodig geweest? Hoe past het aanwezig zijn van getekende contracten tussen initiatiefnemer en boer in dit verhaal? Was de gemeenteraad op de hoogte van de reeds ondertekende contracten?
- In Reijerscop hebben boeren aangegeven van het ondertekende contract af te willen.
  Is het aansturen door gemeente op onteigenen of inpassingsplannen provincie daardoor beïnvloed? Hoe past dit in het proces van participatie?
- Er staan 7 partijen genoemd op de gemeente website als zijnde de initiatiefnemers.
  Is er ooit een openbare aanbesteding gedaan? Is er sprake van marktsturing door de gemeente? Hoe past dit in de rol van de gemeente die aangeeft de verduurzaming slechts ruimtelijk te begeleiden?

<u>Opdracht en realisatie</u>
De gemeenteraad vroeg om het uitwerken van 4 scenario's:

- 1 scenario zonder windenergie
- 1 scenario dat alleen de wettelijke normen als beperking kent
- 1 scenario dat een combinatie kent van zo hoog mogelijke energieopwekking en een beperkte vorm van hinder
- 1 scenario waarbij geen slagschaduw op gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename t.o.v. van verkeersgeluid is

Waarom wordt er een extra/ nieuw scenario aangeboden aan gemeenteraad en buurgemeentes?
Hoe kunnen buurgemeentes op basis van onvolledige informatie (zicht en geluid) advies geven aan gemeenteraad Utrecht?
Hoe kunnen de gemeenteraad Utrecht en Provincie beoordelen op basis van onvolledige informatie?

Bij dit project lijkt er erg gestuurd op realisatie van verduurzaming met maximaal rendement door met name de initiatiefnemers (indienen van 6 scenario's) en de gemeente (tussentijds aanpassen spelregels en sturende wijze van onderzoek). De planschade, gezondheidsrisico's, risico's die ontstaan door boringen en transport en het woongenot lijken geen aandacht te hebben gekregen tijdens dit 'project'. Ook het laagfrequente hinder issue – op dit moment een punt van aandacht in een aantal andere gemeentes - is 'vergeten'.
Hoe kan de gemeenteraad Utrecht straks beslissen op basis van deze onvolledige informatie? Beseft de gemeenteraad dat zij naast verantwoordelijkheid voor maximaal rendement ook verantwoordelijkheid dragen voor hun inwoners en dus ook voor bovenstaande issues?

<u>Planschade</u>
Op dit moment nog een hele grote stap te vroeg ons inziens, gezien bovenstaande. Toch willen wij aandacht vestigen op het thema planschade.

Hoogfrequent geluid – gemeente is verantwoordelijk
De gemeente geeft aan zich verantwoordelijk te voelen voor de hoogfrequent geluidsnormen en het overschrijden daarvan. Zo neemt zij verantwoordelijkheid voor 47 db overdag en 41 db in de nacht.
De omwonenden die direct aan de snelweg wonen overschrijden de 47 db door de snelweg reeds, op momenten. De normering is al opgehoogd. De gemeente geeft aan dat het geluid van de windmolen straks niet boven de geluidsoverlast van de snelweg uitkomt.
Wij spreken – als de voorgenomen windmolens er staan - over het voortdurend blootstaan aan de gevolgen van geluidsoverlast: snelweg en windmolen. Ook in de nacht, waar de bewoners direct aan de snelweg nu rust hebben en opladen, omdat er minder auto's rijden.

Vraag:
Is er onderzoek gedaan naar het effect van geluidsoverlast dat - voor honderden omwonenden – straks van verschillende kanten zal komen?
Hoe ziet de gemeenteraad de geluidsoverlast in de nacht door de windmolen, als er geen geluidsoverlast van de snelweg is, en de bewoners kunnen opladen?
Wat is het effect van de geluidswal op omwonenden? Kaatst deze het geluid terug of beweegt het geluid er juist overheen? Wat is het effect op het verhogen van de geluidswal? Is dit uitgewerkt? En zo nee, wanneer wordt dit onderzocht?

Laagfrequente hinder – wie neemt verantwoordelijkheid?
Gezondheidsrisico's die te maken hebben met laagfrequente geluidshinder trekken de laatste jaren steeds meer de aandacht. Zo ook bij de Rijksuniversiteit in Groningen, de WHO en Stichting Laag Frequent Geluid. In 2018 ontving de stichting LFG meer dan 660 meldingen. De WHO sprak zich eerder uit over geluidshinder door windmolens en gaf aan dat het een van de meest storende geluiden – naast de snelwegen – is en waarschuwde voor belasting van mens en dier. De Rijksuniversiteit Groningen doet op dit moment onderzoek naar laagfrequent geluid en de gevolgen daarvan.
Wij hebben de projectleiding sinds mei 2018 gewezen op de gevolgen van laagfrequent geluid door middel van onderzoeken die in andere landen (Portugal) reeds gevoerd zijn. Jammer vinden wij het dat onze signalen slechts ter kennisgeving worden aangenomen.

De gemeente Almere, Zuthpen, Nijmegen, Groningen houden op dit moment onderzoek samen met de RIVM naar laagfrequent geluid. Ons advies: actieve deelname door gemeente Utrecht.
Wat zijn de laagfrequent hinder effecten op de gezondheid van de direct omwonenden/ dieren en de mensen en dieren die wat verder van de voorgenomen windmolens wonen?
Wat is de Laag Frequent hindernorm die straks zal gelden?

Waardedalingen woningen en woongenot- wie neemt verantwoordelijkheid?
Op verschillende plaatsen staan woningen - met hun bewoners – van twee kanten onder invloed van voortdurende geluidsoverlast. De woningen staan letterlijk tussen de snelweg (< 150 meter) en de windmolen (< 800 meter). Deze woningen lijken onverkoopbaar en het woongenot is tot een dieptepunt gedaald. Dit is niet meegenomen in de projectscope, terwijl dit toch een enorme kostenpost kan zijn voor de verantwoordelijke partij.
Wie is de verantwoordelijke partij?
Klopt het dat omwonenden straks met hun buren in overleg moeten over planschade?
Waarom wimpelt de gemeenteraad de verantwoordelijkheid die zij dragen voor gezondheid en woongenot van inwoners af op initiatiefnemer of windboer?
Is er onderzoek gedaan wat de diepteboringen doen met de woningen op veengrond (verzakkingen)?
Wie neemt (financiële) verantwoordelijkheid voor waardedaling door verzakkingen en geluidsoverlast en woongenot afname?

Wij benadrukken – als Energiepanel – nogmaals dat wij verwachten dat de volksvertegenwoordiging vasthoudt aan haar opdracht en dat zij de belangen van alle bewoners behartigt.
Het Energiepanel is – vanwege overlast voor omwonenden in de breedste zin van het woord – tegen het besluit om windmolens in Rijnenburg/ Reijerscop te plaatsen.

Met een vriendelijke groet, namens Het Energiepanel,

2E
Te bereiken op: 06-2E / info@barada.nl

Participatietraject Energielandschap
Rijnenburg Reijerscop

November 2018

Marion van der Voort

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Mijn blik op het doorlopen participatietraject	5
De uitwerkingsgroep	6
Samenstelling en spelregels	6
Duidelijkheid vooraf en tussentijds	7
Invloed en resultaat	8
Opstappen Uitwerkingsgroep	9
Rol initiatiefnemers	10
Rol gemeentelijke projectgroep	11
Effectiviteit van ontwerpateliers	12
Werkbijeenkomsten	13
Rol belangengroepen	13
Rol politiek	15
De communicatie	16
Conclusies en leerpunten	17
Chronologisch verslag	18
Reflectie op het doorlopen proces	58
Welk aspect vindt u het belangrijkst?	59
Hoe kijkt u terug op het proces?	61
Beoordeling scenario's	66
Wat wilt u nog meegeven aan de gemeenteraad?	74

Inleiding

De gemeenteraad van Utrecht heeft bij de besluitvorming over de startnotitie Energielandschap Rijnenburg Reijerschop op 6 juli 2017 aangegeven dat en hoe er een participatieproces moest worden doorlopen bij het ontwerp van mogelijke scenario's voor duurzame energieopwekking in Rijnenburg/Reijerscop.

Bij de inrichting van het participatieproces golden de volgende uitgangspunten:

- De vormgeving van het proces is maximaal gericht op stimuleren van een constructieve gedachtewisseling, anders gezegd een goed gesprek.
- Het goede gesprek wordt door een onafhankelijk procesbegeleider begeleid;
- Om concreet resultaat te kunnen bereiken is het nodig dat het ontwerpproces werkbaar (constructief) en productief (doelgericht) is. Daarbij is een stabiele samenstelling (continuïteit) en hanteerbare groepsgrootte van belang;
- Het is belangrijk dat de groep van meest betrokken personen representatief is; als dat niet vanzelf gaat is hier extra inzet op nodig, bijvoorbeeld om jonge mensen te betrekken;
- Net als bij andere maatschappelijke ontwikkelingen beschikken deelnemers niet over een vetorecht; wel wordt er gerapporteerd aan de gemeenteraad hoe de betrokkenen in het ontwerpproces de verschillende scenario's waarderen.

In oktober 2017 heb ik de opdracht aanvaard om als onafhankelijk procesbegeleider betrokken te zijn bij het ontwerpen van mogelijke scenario's voor een energielandschap in Rijnenburg/Reijerscop. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in een brief op 1 november.

In overleg met de projectgroep van de gemeente Utrecht hebben we bepaald dat mijn rol die van een actieve waarnemer zou zijn. Het is mijn taak om te monitoren of een evenwichtige participatie is gewaarborgd en om twijfels of vragen hierover tussentijds aan te kaarten bij de gemeente.

Ik volg het proces zoals de gemeente Utrecht dat uitvoert, adviseer tussentijds gevraagd en ongevraagd over het goed ophalen van meningen en ideeën en het navolgbaar maken van het proces. Dit alles met als doel dat de gemeenteraad via de documenten van de gemeente en mijn verslag alle invalshoeken op tafel heeft om een afweging te kunnen maken.

Het omschreven raadsbesluit liet nog veel keuzes voor de inrichting van het proces. In overleg met de gemeentelijke projectgroep is er gekozen voor breed opgezette werkbijeenkomsten in de directe omgeving van het gebied waar iedereen die interesse of belangen heeft in het onderwerp zich kon laten informeren en inbreng kon leveren.

De scenario's die zijn getoond tijdens deze werkbijeenkomsten kwamen tot stand in ontwerpsessies waarbij de landschapsarchitecten van Bosch Slabbers het potlood hanteerde om scenario's te schetsen. De zeven initiatiefnemers (Rijne Energie, BHM Solar, Eneco, BAM Energy Systems/Wirsol, Kopgroep Rijnenburg en consortium Rijnenburg, Statkraft en Tomorrow Energy) brachten hun deskundigheid in waarmee werd bepaald wat mogelijk en haalbaar was.

DGMR is toegevoegd aan het proces voor onderzoek naar effecten van geluid en slagschaduw.

We hebben een Uitwerkingsgroep gevormd met daarin mensen die op persoonlijke titel hun mening en informatie gaven. Deze Uitwerkingsgroep nam actief deel aan de ontwerpateliers. Daarnaast waren er belangenverenigingen zoals de Buren van Rijnenburg en later het die tussentijds in direct overleg met de projectgroep hun mening en ideeën gaven.

Het ontwerpproces was bedoeld om alle informatie rondom alle mogelijke belangen in beeld te brengen, om raadsleden optimaal in staat te stellen een afgewogen keuze te maken. Dit document is bedoeld om u als raadslid te informeren over het proces, de discussiepunten gedurende het proces en het eindoordeel van betrokkenen. Dit verslag bestaat uit drie onderdelen.

1. Mijn blik op het doorlopen proces met mijn bevindingen.

2. Een chronologisch overzicht van alle stappen die zijn gezet gedurende het proces

3. De resultaten van de vragenlijst voor belanghebbenden in dit proces.

Mijn blik op het doorlopen participatietraject Energielandschap Rijenburg Reijerscop

De opdracht

Vraag initiatiefnemers op basis van de startnotitie, samen met belanghebbenden, ten minste vier onderscheidende scenario's te ontwerpen voor een samenhangend energielandschap.

- Eén scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen).
- Eén scenario, waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken;
- Eén scenario dat een combinatie kent van zo hoog mogelijk energie-opwekking en rendement voor omwonende, met slechts beperkte vorm van hinder;
- Een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperkingen kent.

Initiatiefnemers werd tevens gevraagd om met inbreng van alle belanghebbenden het optimum te zoeken tussen de energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder.

De gemeenteraad wil graag een integrale visie, borging van de kwaliteit van het landschap bij inrichting, exploitatie en afbouw, en woningbouw na 2030 moet mogelijk blijven.

De opdracht die de gemeenteraad in de zomer van 2017 heeft meegegeven aan het college en aan de initiatiefnemers is bijzonder complex. Iedereen die het proces en de discussies voorafgaand aan het raadsbesluit volgde, weet dat onder de relatief zakelijke beschrijving een wereld van politieke verschillen zit. Met het accorderen van de startnotitie werden de stadsgesprekken afgerond en een politieke discussie voorlopig getemperd.

De vele vragen, aspecten en discussiepunten rondom het energielandschap verschoven van de politieke arena naar de ontwerptafel met alle verschillende deelnemers.

Elk van de hierboven genoemde aspecten op zich zijn al goed voor discussies, interpretatieverschillen, subjectieve oordelen en belangentegenstelling. Bij elkaar zorgde dit dus voor een ingewikkelde opdracht met veel discussie. Het was niet de vraag óf er gedoe zou ontstaan gedurende het proces maar wanneer, waarover en bij wie. Wat ik ook vooraf incalculeerde is het bekende fenomeen dat als mensen twijfels hebben over de inhoud, zij het proces in twijfel trekken. Dat hoeft niet onterecht te zijn. Maar dit was vooraf mede een garantie voor ontevredenheid bij groepen of individuen.

De Uitwerkingsgroep

Deelnemen aan een ontwerpproces verschilt wezenlijk van de reguliere participatie waar een plan ter reactie voorligt. Ontwerpen is een fluïde proces van schuiven, uitproberen, tekenen, krassen, rekenen en toch weer opschuiven. Voor professionals is dit dagelijks werk. Voor veel omwonenden en belanghebbenden is dit geen dagelijks werk waar zij ervaring mee hebben.

Het is belangrijk om voorafgaand aan een ontwerpproces niet alleen de opdracht maar ook de gedeelde en tegengestelde belangen duidelijk uit te spreken. De opdracht van de raad was complex maar duidelijk. Er moesten scenario's komen en de verschillen ertussen waren benoemd. Aan de gezamenlijke uitgangspunten hebben we voorafgaand aan het ontwerpen tijdens de start bijeenkomst onvoldoende aandacht besteed. We hadden voorafgaand aan het eerste echte ontwerpatelier nadrukkelijkker moeten stil staan om te bepalen en ervaren wat de gedeelde uitgangspunten waren en waar onoverbrugbare verschillen zaten. Wellicht had dit wrevel en irritatie aan de ontwerptafels kunnen verminderen. Het had de onoverbrugbare verschillen niet kunnen voorkomen. Maar nu kwam het verschil in inzicht steeds weer naar voren en voedde dit steeds opnieuw het al in meer of mindere mate bestaande gebrek aan vertrouwen.

Samenstelling en spelregels

Na enkele gesprekken met de gemeentelijke projectgroep over de vorm van participatie, waren we het onderling vrij snel eens over deelname van een diverse groep omwonenden en belanghebbenden aan de ontwerptafel. Die moest zo breed mogelijk zijn; ook uitgesproken tegenstanders en uitgesproken voorstanders van een energielandschap moesten aan tafel zitten. Op basis van eerdere ervaringen heb ik een voorstel gedaan voor spelregels en werkwijze.

Terwijl wij in het najaar van 2017 nog bezig waren met het bespreken van werkwijze, had Rijne Energie inmiddels een enthousiaste oproep op hun website staan waarin mensen werd gevraagd om mee te denken over de uitwerking van de scenario's. Die oproep kwam van de verkeerde partij. Niet een initiatiefnemer maar de gemeente moest hier het voortouw in nemen. Bovendien hadden mensen op dat moment nog geen idee waarvoor zij zich zouden opgeven. Hoe we het proces zouden vormgeven was immers nog niet bepaald. Die oproep is dan ook op verzoek van de gemeentelijk projectleider van de site gehaald.

Nadat we de spelregels en de werkwijze binnen de projectgroep hadden bepaald, is vanuit de gemeente hard gewerkt om alle informatie over het vervolgproces op de juiste manier en op de juiste momenten breed te communiceren. Het was duidelijk de intentie om iedereen met enige interesse goed te bereiken. Dat moest tot diversiteit binnen de Uitwerkingsgroep kunnen leiden. Het is gelukt om ook mensen te bereiken die tot op dat moment het proces op enige afstand volgden. Dat bleek mij uit diverse gesprekken die ik heb gevoerd, bijvoorbeeld tijdens de bezoeken aan winkelcentra met de informatiestand om mensen uit te nodigen zich aan te melden voor de nieuwsbrief en deelname aan de Uitwerkingsgroep te overwegen. Een aantal van de mensen die geen specifiek vooringenomen standpunt had, heeft zich dan ook opgegeven voor de Uitwerkingsgroep.

De selectie van deelnemers is zorgvuldig verlopen. We hebben elke aanmelding een nummer gegeven en dat nummer op een kaart gezet. Op basis van een goede spreiding hebben we een eerste selectie gemaakt. Mensen die geen of onvoldoende motivatie hadden opgegeven hebben we

daarna nog gemaild en gebeld met de vraag dat alsnog te doen. Enkele mensen vielen af omdat ze ook na diverse contacten die motivatie niet verstrekten.

Op basis van de spreiding hebben we gekeken naar specifieke interesse en kennis (ecologie, agrarische achtergrond), leeftijd en geslacht. Zo probeerden we zoveel mogelijk invalshoeken in de Uitwerkingsgroep te krijgen.

Na een laatste check op naam en toestemming om die te publiceren hebben we mensen aangeschreven dat zij al dan niet waren geselecteerd.

Duidelijkheid vooraf en tussentijds

Zowel bij de oproep aan mensen om deel te nemen aan de Uitwerkingsgroep als bij de eerste bijeenkomst en bij vele bijeenkomsten daarna, is de rol en taak van de Uitwerkingsgroep steeds nadrukkelijk besproken. Zeker in de beginfase ging de discussie nog regelmatig over het mandaat van de groep en de bevoegdheden. Voortdurend heb ik gepoogd duidelijk te maken, zowel binnen de Uitwerkingsgroep als naar de buitenwereld, dat de leden in de groep informatie en inzichten aandragen waarmee de scenario's beter en completer worden. Maar zij hoefden niet te kiezen voor een scenario en deelnemers waren niet verantwoordelijk voor de inhoud van de scenario's. We wisten immers vanaf het begin dat er voor iedereen onacceptabele scenario's zouden ontstaan. Juist daarom hebben we benadrukt dat mensen zich niet hoeven te verantwoorden naar een achterban. Dit was ook van belang omdat er bij verschillende deelnemers huiver was dat zij door buren en anderen zouden worden aangesproken op de scenario's en zich dan zouden moeten verantwoorden voor de keuze die uiteindelijk niet bij hen lag.

Binnen de groep ontstond regelmatig de neiging om stemmen te tellen over scenario's en zo aan te geven welke scenario's wel en niet acceptabel zouden zijn voor de omgeving. Dat heb ik altijd afgehouden onder het mom: het gaat niet om de kwantiteit maar om de kwaliteit van argumenten voor of tegen een scenario. Die argumenten wilden we op de ontwerptafel hebben. Omdat de groep niet representatief was (want geen gekozen vertegenwoordiging) maakte het aantal voorstanders of tegenstanders van een idee of argument niet uit. Het ging om de inhoud van het idee of argument.

Er was bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep onvrede over het aantal deelnemers vanuit initiatiefnemers tijdens de ontwerpateliers. Er bestond een door de stadsgesprekken gevoede angst dat een 'overmacht' aan initiatiefnemers de inbreng van de Uitwerkingsgroep van tafel zou vegen. Vooraf hebben we de initiatiefnemers gemeld dat zij met twee personen konden komen. Net als bij de Uitwerkingsgroep mochten zij zich niet laten vervangen omdat dit de voortgang in het proces zou kunnen verstoren. Rijne Energie wilde graag 5 deelnemers meenemen. Ik heb aangegeven dat dit niet acceptabel was. Uiteindelijk zijn ze met twee mensen gekomen en met een derde persoon als vaste vervanger. Later in het proces verschenen er toch anderen. Omdat kort hierna de oorspronkelijke Uitwerkingsgroep uit elkaar viel en de samenstelling dus sowieso veranderde, heb ik hierover niet meer nadrukkelijk gesproken met Rijne.

Het ongemak over de positie van de Uitwerkingsgroep binnen het ontwerpproces groeide naarmate de scenario's concreter werden. Wel meepraten maar geen verantwoordelijkheid dragen voor het eindresultaat ging meer wringen naarmate het proces langer duurde. Niet raar omdat leden van de Uitwerkingsgroep voor alle tijd en energie die zij in het proces staken, ook graag resultaat wilden zien.

Invloed en resultaat

De invloed van de Uitwerkingsgroep, en daarmee het resultaat, zit in veel, soms moeilijk aanwijsbare elementen. Dat diverse belanghebbenden uit de directe omgeving aan tafel zaten, zorgde ervoor dat er geen stap werd gezet zonder het belang van de omgeving mee te wegen. Vaak wordt bij een ontwerp eerst vrij gedacht en worden grenzen opgezocht. Hier waren, al dan niet fysiek aanwezig, de bewoners met hun belangen zo nadrukkelijk in beeld dat daarmee het denken en doen van ontwerpers en initiatiefnemers werd beïnvloed. Het is niet aantoonbaar hoe groot het verschil in ontwerp zou zijn zonder de Uitwerkingsgroep als "advocaat van de duivel' in voortdurende aanwezigheid.

Welke hindereffecten er per scenario zijn onderzocht en de wijze waarop dat is gebeurd, is directe invloed van de Uitwerkingsgroep. Dat er steeds is getekend en gemeten met de hoogste windmolens bijvoorbeeld. Dat er per scenario niet alleen een berekening op basis van jaargemiddelden is gemaakt zoals de wet voorschrijft maar ook is van geluideffecten op momenten met harde wind en weinig weggeluid is ook door invloed van de Uitwerkingsgroep. Evenals het zichtbaar maken van de windmolens in het landschap met behulp van een computerprogramma tijdens de werkbijeenkomsten. Alles om te zorgen dat het geschetste beeld niet mooier is dan de toekomstige werkelijkheid. Integendeel.

Veel ideeën van mensen uit de Uitwerkingsgroep zijn onderzocht en al dan niet overgenomen. De zonnepanelen op geluidswallen langs de snelweg bleken financieel niet haalbaar. De kosten van het bouwen van een geluidswal zijn veel hoger dan de opbrengst van de panelen. Wel is er steeds gepuzzeld met panelen langs de snelweg of op aarden wallen.

Drijvende zonnepanelen op de Nedereindse Plas zoals aangedragen door mensen uit de Uitwerkingsgroep, staat in een scenario benoemd.

Andere ideeën zijn al sprekend en schetsend met elkaar ontstaan zoals dat in een ontwerpatelier ook hoort. Het is niet direct navolgbaar wie het idee inbracht en dat hoeft ook niet. Daarin verschilt het ontwerptraject wezenlijk van het traditionele inspraaktraject. En dat was voor alle partijen soms lastig. Zeker ook voor de bewoners die feiten en cijfers wilden over hun invloed.

Opstappen Uitwerkingsgroep

Het opstappen van een deel van de Uitwerkingsgroep vlak voor de eerste werkbijeenkomst was een onaangename verassing, maar hing al langer in de lucht en was wellicht onafwendbaar.

Enkele leden hebben andere leden benaderd met de vraag of zij mee wilden opstappen. Verschillende mensen bleven in de Uitwerkingsgroep omdat zij het proces graag van dichtbij wilden blijven volgen. Andere mensen zijn niet benaderd om zich aan te sluiten bij de opstappers.

Kort na het opstappen van zes leden van de groep spraken alle leden, aan tafel bij de wethouder, zich uit over het proces tot dat moment. Bij deze samenvatting van gevoelens en ervaringen ontstond een negatief beeld over het werk binnen de Uitwerkingsgroep tot dan toe. De wethouder en projectleider reageerden dat zij niet op de hoogte waren dat de bestaande onvrede zo groot was. Ik heb dat ter plekke niet stellig weerlegd omdat het me niet het juiste moment en de juiste setting leek. Later heb ik zowel de wethouder als de projectleider gemeld dat dit wat mij betreft onterecht was. Zij wisten wel degelijk van de spanning en twijfels binnen de Uitwerkingsgroep. Bij elk overleg is dit aan de orde geweest.

Het opstappen van enkele leden was onafwendbaar, omdat de onvrede die bij een aantal mensen vanaf het begin aanwezig was, verder groeide. Gebrek aan vertrouwen in het proces en scepsis bij deelnemers kon slechts worden weggenomen door resultaten. Die resultaten zijn er pas na uw raadsbesluit. De einduitslag ligt niet in handen van deelnemers aan het ontwerpatelier maar in handen van de gemeenteraad.

Een vorm om tussentijds toch grip te krijgen op het proces en de resultaten was voor deelnemers om stappen te noteren, te volgen en te controleren. Dat is verklaarbaar maar werkt binnen een ontwerpproces niet altijd goed.
Zoals een deelnemer het later formuleerde: “Alle controle tussentijds door enkele leden van de Uitwerkingsgroep was niet bedoeld om te kijken waar het goed of fout ging. Het was bedoeld om achteraf aan te tonen dát het fout ging. “

De opgestapte leden hebben een goed moment gekozen voor hun breuk, met optimale attentiewaarde kort voor de eerste werkbijeenkomst. Het politieke effect bleef dan ook niet uit. Nog steeds betreur ik het dat het niet is gelukt met de complete Uitwerkingsgroep naar een eindresultaat toe te werken. Maar ook als we wel voorafgaand aan het ontwerpen meer tijd en aandacht hadden besteed aan de verschillen in uitgangspunt, betwijfel ik of we met de gehele groep de eindstreep hadden kunnen halen.

De Uitwerkingsgroep met mensen die wilden blijven hebben we omgedoopt tot Poldergroep. Zij wilden niet dat hun directe invloed aan de ontwerptafel zou eindigen doordat anderen de beslissing namen om op te stappen. Daarom hebben ze de gemeenteraad destijds gevraagd hen de kans te geven om alsnog hun scenario te ontwikkelen zoals dat al was gepland. Binnen de Poldergroep is het in korte tijd en in ontspannen sfeer goed gelukt om het alternatieve scenario, dat we al zouden maken met de complete groep, met elkaar te schetsen. Binnen de overgebleven groep waren nog steeds discussies en was er het nodige wantrouwen, maar was er ook de wens om een alternatief scenario neer te leggen.

Rol initiatiefnemers

Verschillende initiatiefnemers zitten met een verschillende intentie in het ontwerpproces. Waar Rijne Energie vol idealisme en deels met vrijwilligers windmolens wil realiseren, zijn andere meer commerciële partijen betrokken om hun concurrentiepositie veilig te stellen.

Alle deelnemers hebben hun nek uitgestoken, tijd en energie gestoken in dit proces terwijl de uitkomst onzeker is. Waar initiatiefnemers normaal gesproken met een grondpositie of contract en een winstgevend plan bij de gemeente aankloppen, zijn ze nu met concurrenten om tafel gegaan in een langdurig proces zonder dat ze enige garantie hebben op een lucratieve deal. De ene initiatiefnemer heeft aanzienlijk meer tijd gestoken in het proces dan de ander. Het waren vaak dezelfde initiatiefnemers die extra tijd en energie staken in gesprekken met belanghebbenden, deelname aan ontwerpoverleg en tussentijdse afstemming. Andere initiatiefnemers hebben minder tijd en energie geïnvesteerd.

Voor initiatiefnemer Eneco en Rijne Eenergie was het best zuur dat bij de start van het ontwerpproces eind 2017 andere partijen aan tafel schoven, waar zij tot dat moment samen hadden meegepraat. De windondernemers kenden inmiddels het gebied, de mensen en de gemeente en hadden al veel geïnvesteerd in het proces. Nu kwamen er nieuwe partijen aan tafel die tot dat moment nog geen tijd in Rijnenburg/Reijerscop hadden geïnvesteerd en toch gelijkwaardig met hen aan tafel zaten.

Rijne Energie is een ideële organisatie die deels werkt met vrijwilligers. Maar ook deze ideële organisatie wil rendabele projecten. Bij de start van het ontwerpproces zat Rijne Energie aan tafel als elke andere commerciële club die een rendabel project wilde starten. De achterban van Rijne kwam als bewonerscollectief en overtuigd voorstander van windenenergie belanghebbenden tegen die fel gekant zijn tegen de effecten van windenergie. Dat leverde soms felle discussies op tussen voor- en tegenstanders van windenergie.
Omdat de gemeenteraad heeft gevraagd om financiële participatie, kreeg Rijne naast de rol van initiatiefnemer bovendien de rol om aan bewoners uit te leggen hoe die financiële participatie werkt. Waarbij de term participatie regelmatig tot verwarring leidde. Want de financiële participatie binnen de coöperatie is iets wezenlijk anders dan de participatie bij het tot stand komen van de scenario’s. Waar Rijne in nieuwsbrieven sprak over de participatie leidde dat tot verwarring en soms ambtelijk tot irritatie. Rijne ging immers niet over de participatie binnen het proces. Deze onduidelijkheid is naar mijn weten steeds uitgesproken.

Binnen dit ontwerpproces waren diverse aspecten voor initiatiefnemers anders dan gebruikelijk. Deelnemende partijen zijn concurrenten van elkaar, maar moesten wel samenwerken. Vanuit het oogpunt van concurrentie is het vaak verstandiger om niet alle informatie prijs te geven, maar hier moesten de kaarten open op tafel. Dat vergde aanpassing van initiatiefnemers.
De initiatiefnemers zien bewoners meestal pas aan het einde van het traject als het plan klaar ligt, terwijl ze nu serieus rekening moesten houden met leken die veel vragen stellen en hun mening geven voordat er iets is beklonken.

De ene veel meer betrokken dan de ander, hebben de initiatiefnemers allen deel uitgemaakt van dit proces en hielden de initiatiefnemers elkaar onderling ook scherp. Na de eerste werkbijeenkomst werd de inzet van een aantal initiatiefnemers minder omdat zij aangaven dat hun deelname teveel tijd kostte in deze fase. Initiatiefnemers hebben in verschillende mate maar allen tijd en daarmee geld geïnvesteerd in dit proces. Ze weten nog niet wat dit bedrijfsmatig zal opleveren maar het heeft hen in elk geval inzicht en ervaring in een participatieproces opgeleverd.

Rol gemeentelijke projectgroep

De gemeentelijke projectgroep is een beperkte groep ambtenaren (projectleider en junior projectleider, soms aangevuld door anderen zoals de communicatieadviseur of de stedenbouwkundige) die een beroep kunnen doen op mensen uit de gehele organisatie. Aanvankelijk was hierbij ook een omgevingsmanager betrokken, maar zijn rol is uit efficiencyoverwegingen overgenomen door de junior projectleider.

Voor een complex project als dit met veel maatschappelijke en politieke druk, is dit in deze fase een bescheiden bezetting. Verschillende malen heb ik met de ambtelijk opdrachtgever gesproken. Ik merkte dat de werkdruk hoog was en vond de bezetting kwetsbaar. Budgettaire overwegingen noopten de ambtelijke leiding echter om strak te sturen en geen extra capaciteit als hulp en back-up in te zetten.
Vanaf het begin is mij gebleken dat de mensen die ik trof binnen het ambtelijk apparaat allemaal de intentie hadden om de omgeving goed te betrekken en belangen mee te wegen. Ik heb echter wel geconstateerd dat de projectgroep onbewust soms defensief te werk ging. Toezeggingen naar omwonenden, contacten met belangengroepen en mailverkeer met belanghebbenden werden nauwkeurig vastgelegd. Vooral om te zorgen dat de input goed werd geborgd en om te zorgen dat achteraf was te traceren hoe zij hadden gehandeld. Bijvoorbeeld in geval van WOB-verzoeken of procedures bij de Raad van State. Ik ben van mening dat dit niet verwijtbaar maar zelfs verstandig is en het gevolg van maatschappelijke en politieke druk.

In het licht van de verhoudingen binnen dit project is een wat defensieve houding een volstrekt verklaarbare reflex. Die is ook terecht gebleken op momenten dat er een WOB-verzoek kwam of toezeggingen moesten worden gecontroleerd. Binnen een proces met belangentegenstellingen, kritische volgers en politieke discussie blijkt het noodzakelijk om vooral te werken vanuit de gedachte dat alles te verantwoorden moet zijn. Maar een dergelijke defensieve houding kan een open blik voor suggesties en ideeën en een vrije gedachtenuitwisseling wel in de weg staan. Het dwingt mensen om hun eigen positie in te nemen en te verdedigen terwijl het juist goed kan zijn om denkbeeldig in elkaars schoenen te gaan staan. Deze houding heeft het eindresultaat niet beïnvloed. Het had hooguit invloed op het werkplezier. Alle reacties, meningen en ideeën zijn voor zover dat voor mij te controleren was zorgvuldig meegewogen en niet terzijde geschoven.

Ik heb in al die afgelopen maanden geen onwil of onmacht bespeurd bij het betrekken van personen, organisaties of belangen. De projectgroep werkte integer en betrokken. We hebben steeds vrij van gedachten kunnen wisselen over de inrichting van het proces en adviezen van mijn kant werden steeds overgenomen of we kwamen in gesprekken tot en andere oplossing.

Op twee momenten heb ik ongevraagd geadviseerd aan de organisatie.

De eerste keer was over het alternatief voor de Uitwerkingsgroep na het opstappen van enkele leden. Als direct betrokkene vond ik enkele zinsnedes in de brief van de wethouder aan de gemeenteraad feitelijk onjuist. Ik vond dat ik voorafgaand aan het verzenden van die brief mijn mening had moeten kunnen geven. Dat werd ook erkend door zowel de wethouder als de ambtelijke opdrachtgever.
In een gesprek hebben we vervolgens enkele onduidelijkheden opgehelderd. Dit betrof de zinsnede waarin stond dat het de wethouder en ambtelijke organisatie onbekend was dat er zoveel onvrede leefde bij de Uitwerkingsgroep. Ik denk dat het zowel de projectgroep als de wethouder zeer wel bekend was dat er veel spanning was binnen de Uitwerkingsgroep en waardoor die werden veroorzaakt.

En het betrof de zinsnede waarin stond dat ik als onafhankelijk procesbegeleider het proces moest waarborgen. Zonder vooraf met mij te overleggen werd mij een rol toebedeeld die ik vaag en onduidelijk vond. In een gesprek hebben we vervolgens met elkaar bepaald dat dit betekende dat ik, zoals ook daarvoor al het geval was, het proces nauw zou volgen, en gevraagd en ongevraagd zou adviseren.
Een tweede keer gaf ik ongevraagd advies toen de Buren van Rijnenburg in juni een voorstel deden voor hun participatie. Ik hoorde daar toevallig over en heb vervolgens op mijn verzoek het voorstel doorgestuurd gekregen. Dit leek me bij uitstek een onderwerp waarover ik vanuit mijn rol een mening moest geven. Hier werd niet om gevraagd, terwijl er al wel over was gesproken in de ambtelijk overleg van de wethouder . Mondeling en aanvullend per mail heb ik gemeld dat ik hierover ongevraagd wilde adviseren. Dat heb ik vervolgens op eigen initiatief ook gedaan. Het advies is ook opgevolgd.

Hoewel ik niet twijfel aan de intentie om mij van elke stap op de hoogte te houden en waar nodig om mijn advies te vragen, leidde de hoge werkdruk bij de projectgroep soms tot onvolkomenheden in onze onderlinge communicatie. Heel bewust heb ik geen werkplek gekozen binnen het stadskantoor om mijn onafhankelijkheid te waarborgen. Daardoor maakte ik geen deel uit van het ‘dagelijkse werk’ en waren er minder natuurlijke contactmomenten, terwijl de momenten in de wandelgangen dergelijke omissies wel zouden kunnen voorkomen. Daardoor hoorde ik soms achteraf van een overleg of het bestaan van een document. Dat werd dan steeds gerepareerd door het mij alsnog toe te sturen of mij bij een vervolgoverleg wel te betrekken.

Effectiviteit van ontwerpateliers

Ontwerpateliers zijn een goede manier om breed naar een opgave te kijken en met elkaar alle mogelijkheden te verkennen.
Tijdens de ontwerpateliers voor de scenario’s is dit ook zeker gepoogd. We hebben vooraf echter onvoldoende gesproken over de gezamenlijke uitgangspunten. De belangen verschilden dusdanig en het wantrouwen tussen partijen was zo groot dat de effectiviteit van de ontwerpsessies niet optimaal was. De bijeenkomsten kregen toch meer het karakter van het klassieke tonen van resultaten met de mogelijkheid daarop te schieten door de bewonersgroep. De resultaten gingen terug met de ontwerpers die achter hun tekentafel verder werkten waarbij tussentijds ook nieuwe informatie werd toegevoegd. Dit gebeurt als vanzelfsprekend wanneer professionals met elkaar werken. Maar bij omwonenden die als niet-professionals aan tafel zitten, zorgden tussentijdse wijzigingen voor verrassingen bij een volgend ontwerpatelier, wat het reeds bestaande wantrouwen verder voedde.

De wens om als gelijke partners aan de ontwerptafel te zitten, is zo niet uitgekomen. Dit vind ik niet verwijtbaar. Het is inherent aan een ontwerpproces dat tussentijdse informatie direct wordt verwerkt. Maar voor omwonenden kwam nieuwe informatie zo als ‘voldongen feit’ en soms onaangename verrassing in de volgende tekening terecht. Dit werd het meest duidelijk toen tussen het tweede en derde ontwerpatelier het aantal windmolens in het scenario Energie Voorop was toegenomen, omdat was gebleken dat radar op die locatie geen beperking vormt. Waar bewoners hadden gepleit voor minder windmolens, stonden er bij de volgende bijeenkomst juist meer molens ingetekend omdat dit overeenkwam met het uitgangspunt om maximale energie op te wekken in dit scenario. Dit versterkte bij enkele bewoners het gevoel dat er niet werd geluisterd. Dat gevoel was begrijpelijk maar onterecht en het had beter uitgelegd moeten worden.
Leerpunt is hier dat er meer tijd nodig is voor de terugkoppeling en uitleg van tussentijdse wijzigingen.

Werkbijeenkomsten

De drie werkbijeenkomsten in het ontwerpproces zijn breed opgezet en goed bezocht. Bij de eerste bijeenkomst op 17 mei in De Meern waren ruim 500 mensen aanwezig, bij de tweede bijeenkomst op 30 juni Nieuwegein waren bijna 200 bezoekers en bij de laatste werkbijeenkomst op 9 oktober in De Meern waren ruim 200 bezoekers.

Er is steeds zorgvuldig nagedacht over de vorm van de bijeenkomsten, de begrijpelijkheid van het getoonde materiaal en de wijze waarop mensen duidelijk hun inbreng konden achterlaten.

Tijdens de eerste bijeenkomst was een route uitgezet die begon met een filmpje over het proces. Daarna volgden de scenario's met per scenario een persoonlijke toelichting en konden mensen hun vragen stellen aan experts. Uiteindelijk konden zij hun opmerkingen opschrijven en achterlaten. Tijdens de tweede werkbijeenkomst in juni in Nieuwegein was de animo van bezoekers kleiner. Begrijpelijk omdat een uitwerkingsslag werd getoond met minder nieuwe informatie dan de eerste keer. Maar ook bij de derde bijeenkomst, waarvan vooraf was gecommuniceerd dat het ging om een terugkoppeling van de inbreng, kwamen nog ruim 200 veelal zeer betrokken omwonenden. Hier vonden in verschillende rondes tafelgesprekken plaats. Veel vragen die hier zijn gesteld worden achteraf nog beantwoord.

Elke bijeenkomst leverde een rijke oogst op aan vragen, reacties, ideeën en ook protesten. De verwerking daarvan en het navolgbaar maken van de inbreng en de reactie daarop vergde zorgvuldigheid en tijd. Het was steeds een puzzel om recht te doen aan elke individuele bijdrage en de zichtbare reactie hierop of verwerking ervan en aan de begrijpelijkheid van de tekeningen en de leesbaarheid van de documenten. Alle documenten waarin de opbrengst is verwerkt staan nog online.

Rol Belangengroepen

Diverse belangengroepen en vertegenwoordigende organen hebben in de loop van het ontwerpproces aan tafel gezeten met de projectleider, initiatiefnemers en/of de deskundigen. Aan het begin van het ontwerpproces is een stakeholdersanalyse gemaakt waarin alle belangengroepen en organisaties zijn -geïnventariseerd. Dat zijn:

Stichting watersportbaan Midden-Nederland
Modelvliegclub Midden-Nederland
Natuur & Milieufederatie Utrecht
Bewonersgroep IJsselveld Oost
Bewonersgroep Ijsselveld West
De Heem - Leger des Heils
Wijknetwerk Batau Noord
Buren van Rijnenburg
Hollandse IJsel
Fietsersbond
LTO Noord
LEU
KNNV
Energie-U
Energiepanel
Recreatiegebied
Wijkoverleg Galecop
Wijkraad Leidsche Rijn
Wijknetwerk Bateau Zuid
Wijknetwerk Batau Noord
Recreatie midden Nederland
Wijkraad Vleuten – De Meern

Deze groepen hebben in elk geval één maar als zij dat wilden meer uitnodigingen gekregen voor

tussentijds overleg. Zij kregen de gelegenheid zich hun visie te geven op het proces en de inhoud. Hiervan zijn verslagen beschikbaar. Diverse groepen werden uitgenodigd maar hadden geen behoefte aan intensieve betrokkenheid. Anderen, met name De Buren van Rijnenburg hadden daaraan juist grote behoefte. Na de eerste werkbijeenkomst voegde het Energiepanel zich in het proces als belangengroep. In het chronologisch verslag staan de overleggen benoemd.

Volgens mijn waarneming zijn de groepen steeds open en uitgebreid geïnformeerd over alle feiten wanneer zij daaraan behoefte hadden. Als er behoefte was aan meer informatie werden de deskundigen ingeschakeld voor extra toelichting, zoals het geval was bij De Buren van Rijnenburg die met DGMR hebben gesproken en bij leden van het Energiepanel die met initiatiefnemers hebben gesproken. Het overleg met de belangengroepen was steeds bedoeld om te zorgen dat vertegenwoordigers tijdens de werkbijeenkomsten goed beslagen ten ijs konden komen en waar mogelijk antwoord kregen op hun vragen. Hun betrokkenheid was een aanvulling op het werk van de Uitwerkingsgroep/Poldergroep en op de inbreng die ze als groep of individuen hadden tijdens de werkbijeenkomsten. Naar mijn mening is daarmee podium gegeven aan groepen in de stad die betrokken waren bij belangen die spelen bij het ontwerp van een energielandschap.

Positie

Een enkele groep had op basis van de omvang of positie van hun achterban, een nadrukkelijker positie in het proces gewenst. Het aantal leden of sympathisanten speelden echter geen rol bij de vraag of en hoe vaak een vertegenwoordiger aan tafel zat. Daartoe hebben we aan het begin van het proces al besloten en aan deze lijn heeft de projectleiding, m.i. terecht, vastgehouden.
Op enkele momenten was dit wel een discussiepunt.

Voorafgaand aan de eerste werkbijeenkomst verzocht De Buren van Rijnenburg om een plek in de zaal om hun informatie te delen met bezoekers. Ik vond een gemeentelijke informatiebijeenkomst niet de juiste plek voor een belangengroep om mensen te informeren over hun standpunt. En als we dat zouden toestaan, zouden we dat ook aan andere groeperingen moeten toestaan. Ik vond dat de duidelijkheid van de gemeentelijke informatie niet ten goede komen. Zonder andere afzenders was de feitelijke informatie al complex genoeg. Dat heb ik de Buren van Rijnenburg ook laten weten. Tegen mijn advies in heeft de gemeente besloten toch podium te bieden aan De Buren van Rijnenburg. Aanvullend is die mogelijkheid ook aan andere organisaties geboden.

Tijdens de tweede werkbijeenkomst hadden De Buren van Rijnenburg ook een ruimte in de zaal. Daar ving ik op dat zij een eigen scenario mochten gaan ontwerpen. Ter plekke heb ik hierover direct gesproken met de ambtelijk opdrachtgever en gemeld dat ik dit zeer onverstandig vond. Hierover heb ik vervolgens ook ongevraagd geadviseerd aan de projectleiding en ambtelijk opdrachtgever. Immers, we zaten midden in een zorgvuldig vorm gegeven ontwerpproces waarbij individuen en groepen reageerden op de opbrengst uit de ontwerpateliers. Een eigen scenario van De Buren van Rijnenburg zou dit proces doorkruisen. En als De Buren een eigen scenario kon ontwerpen, moesten anderen ook die mogelijkheid krijgen om iedereen gelijk te behandelen. Daarmee zouden we het lopende proces drastisch wijzigen. Ik vond deze wijziging niet gewenst. Uiteindelijk hebben De Buren van Rijnenburg geen eigen scenario geschetst.

Na de eerste werkbijeenkomst werd het Energiepanel actief. De projectleiding heeft diverse malen overleg gevoerd met vertegenwoordigers van het Energiepanel. Zij hebben een eigen scenario geschetst en wilden dat dit gelijkwaardig met de scenario’s uit het ontwerpproces zou worden aangeboden aan de gemeenteraad. Ook voor dit scenario gold dat het gelijkwaardig opnemen van het Energiepanel-scenario bij overige scenario’s, het proces zou doorkruisen. Desalniettemin is het

panel gefaciliteerd door de projectleiding in overleg geweest met enkele initiatiefnemers om het scenario op haalbaarheid te toetsen. De conclusie was dat de energieopbrengst niet in verhouding stond tot de kosten van het ontwerp. Het Energiepanel heeft nog gezocht naar eigen mogelijkheden om hun scenario gefinancierd te krijgen en bleef hierover ook in overleg met de projectleiding. Voor zover mij bekend is geen financierende partij gevonden.

In het scenario van het Energiepanel zaten enkele bijzondere ideeën. De projectleiding wilde onderzoeken of enkele ideeën uit het scenario konden worden ingebracht in een bestaand scenario. De leden gaven echter aan dat zij hier niet voor open stonden.

Rol politiek

Veel meer dan zonne-energie is windenergie politiek en maatschappelijk een thema dat leidt tot grote meningsverschillen en felle discussies met (vooral op sociale media) soms onsmakelijke voorbeelden van het uitwisselen van verwijten en vooringenomen standpunten. De verharding in het debat hebben we aan de ontwerptafel niet gehad, maar tijdens de werkbijeenkomsten kwam dit wel naar voren.

Met de vraag om scenario's in het raadsbesluit van juli 2017, heeft de gemeenteraad een poging gedaan om invloed uit de omgeving maximaal in te brengen. Echter, een politieke discussie is hiermee tevens verplaatst naar de omgeving.

Hoewel de projectgroep, soms mede op mijn verzoek, in de communicatie voortdurend heeft benadrukt dat de afweging tussen de scenario's een politieke afweging is, werd dit niet altijd zo gezien in de wijken en tijdens de werkateliers. Veel gehoord is de aanname dat alles toch al was bepaald. De uitspraak van de verantwoordelijk wethouder die eind september werden gepubliceerd in De Helling zagen mensen als een bevestiging hiervan. Of mensen vroegen zich af waarvoor dit hele proces nodig was als het uiteindelijk toch de politiek is die de afweging maakt. Binnen de Uitwerkingsgroep bleef deze afweging ook een issue. Immers, als de afweging wat acceptabele hinder is niet bij de Uitwerkingsgroep maar bij de gemeenteraad lag, waarom zaten ze dan bij elkaar?

De reflex van het klassieke inspraakpatroon (reageren op een voorgelegd plan waarbij mensen weinig vertrouwen hebben dat er iets met hun inbreng gebeurt) was steeds aanwezig. Een nieuwe vorm van mee-ontwerpen zonder de uiteindelijke afweging zelf te mogen maken als belanghebbenden, blijkt blijkt uiterst lastig. Dit is wellicht teveel gevraagd. De investering van leden van de Uitwerkingsgroep/Poldergroep bij het ontwerpen van scenario's voor een energielandschap stond niet in verhouding tot de invloed die zij hebben bij de eindbeslissing.

Het uitgangspunt gedurende het gehele proces was dat er maar één representatief orgaan is en dat is de gekozen gemeenteraad. Daar tellen de stemmen terwijl aan de ontwerptafel louter de argumenten telden. Het ontwerpproces was bedoeld om alle informatie rondom alle mogelijke belangen in beeld te brengen om raadsleden in staat te stellen een afgewogen keuze te maken.

Waar politici tijdens de besluitvorming in juli 2017 wellicht hoopten dat het ontwerpproces een ideaal scenario tevoorschijn zou komen, worden zij teleur gesteld. Maar het is mijn overtuiging dat alle ingebrachte belangen zijn verwoord of verbeeld. De keuze ertussen zal een lastige zijn.

De communicatie

De communicatie over de achtergrond, de raadsbesluiten, de mogelijke scenario's, de inbreng van mensen en de besluitvorming door de gemeente was uitgebreid en compleet.
Er zijn dingen mis gegaan, zoals bij wijzigingen van door de Uitwerkingsgroep aangeleverde webteksten. En snel iets aanpassen op de website omdat er achterhaalde informatie op staat, blijkt niet gemakkelijk. Dat moet binnen de gemeente over verschillende schijven.

De plek van informatie van de Uitwerkingsgroep op de website van de gemeente was een lastige. De Uitwerkingsgroep wilde een eigen pagina bij de gemeentelijke informatie over dit onderwerp. Dat zou ook recht doen aan de positie van de Uitwerkingsgroep. Daarmee staat de gemeente een pagina af, terwijl ze wel voor verantwoordelijk blijft omdat het op de gemeentelijke site staat. Tegelijk kan het onduidelijk zijn hoe de positie van die groep is, als de informatie hierover op de gemeentelijke pagina staat. In de toekomst kan hier wellicht een vorm voor worden gevonden zodat het voor lezers duidelijk is dat het gaat om een pagina waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is maar waar ze in het kader van participatie en informatie wel ruimte aan wil geven.

Zeker aan het begin van het ontwerpproces was er discussie over het verspreidingsgebied van de gemeentelijke informatie zoals de oproep voor aanmelding voor de uitwerkingsgroep en uitnodigingen voor bijeenkomsten. Het uit te nodigen gebied is zeer ruim gemaakt, zowel binnen als buiten gemeentegrenzen, waardoor er per keer werden verzonden.

Daarbij is steeds gepoogd om mensen te stimuleren zich aan te melden voor de digitale nieuwsbrief omdat de gemeente via dit medium, sneller, flexibeler en goedkoper kan communiceren. Op dit moment ontvangen ruim 700 mensen de digitale nieuwsbrief.

Voortdurend dilemma was de balans tussen complete en toch nog begrijpelijke informatie. Om de scenario's en de achtergrond aan iedereen duidelijk toe te lichten was begrijpelijke taal en heldere vorm nodig. Maar de complexe en complete informatie over de scenario's maakte dit lastig. Suggesties vanuit de Uitwerkingsgroep voor een toelichtend filmpje, begrijpelijker teksten op panelen en herkenningspunten op kaarten, zijn overgenomen. Dat verbeterde de informatievoorziening. Het blijft echter lastig om een genuanceerd en technisch complex verhaal begrijpelijk en simpel uit te leggen.

Bij de voorbereiding van de werkbijeenkomsten, was veel aandacht voor de informatievoorziening, de vorm, begrijpelijkheid en reactiemogelijkheid door bezoekers. Dit leidde tot de bijeenkomsten met een route waarbij voorin een film werd getoond over het proces en hetgeen te zien was. Vervolgens waren veel mensen aanwezig om tekst en uitleg te geven. Deze vorm met deels eenvoudige informatie, alle technische gegevens beschikbaar en veel persoonlijke uitleg werkte goed maar was desalniettemin soms voor mensen overdadig en lastig te volgen.

De complete en genuanceerde informatie hield soms moeilijk stand in de wirwar van belangen, korte berichten op social media en emoties. Toch denk ik dat met veel inzet vanuit de gemeente, initiatiefnemers en ingeschakelde bureaus het is gelukt om belangstellenden zo goed mogelijk te informeren. Dit onderwerp vraagt echter van die belangstellenden behoorlijk wat tijd en moeite om het genuanceerde verhaal te kennen voordat zij een oordeel hebben. En zo zit de werkelijkheid niet in elkaar. Veel mensen komen bij een bijeenkomst binnen met een oordeel op basis van flarden informatie en zoeken daarvoor bevestiging. Dit geldt overigens voor zowel voorstanders als tegenstanders van de komst van windmolens. Want tussen alle scenario's en informatie was dat steeds het grootste discussiepunt.

Conclusies en leerpunten

Op basis van mijn ervaringen oordeel ik dat er bijzonder veel tijd en energie in het proces is gestoken door zowel de gemeente, belanghebbenden als initiatiefnemers. Hiervoor heb ik veel waardering.

Ambtelijk is er hard en zorgvuldig gewerkt om het ontwerpproces voor scenario's te organiseren en alle benodigde informatie te verzamelen en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad. Uit niets is mij gebleken dat er ambtelijk werd aangestuurd op een bepaald scenario of dat er werd gemanipuleerd om meningen uit te vergroten of juist te verdoezelen.

Het is een megaklus om met zo veel informatie en belangen enigszins begrijpelijke documenten en informatie te produceren ten behoeve van communicatie en besluitvorming. Daarbij worden binnen een politiek bedrijf als de gemeente is, ook politieke afwegingen gemaakt. Bijvoorbeeld rond timing en inhoud van raadsbrieven. Een brief van de wethouder aan de gemeenteraad wordt ambtelijk voorbereid. Maar het is een brief van de wethouder, dus kan zij haar boodschap bepalen. Dat wil niet zeggen dat daarmee het participatieproces inhoudelijk wordt beïnvloed. Mij is uit niets gebleken dat de informatie over scenario's en/of de opgehaalde reacties daardoor zijn aangepast of gekleurd. Hiermee is de ambtelijke organisatie steeds integer omgesprongen.

Er is geen ideaal scenario uitgekomen dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. De keuze blijft dus bij de gemeenteraad.
Wel zijn er een paar punten waar we, met de kennis van nu, meer aandacht aan hadden kunnen besteden.
Bij de start hadden we langer stil kunnen staan bij het benoemen van het verschil in belangen en inzichten tussen deelnemers aan het ontwerpproces. Dat had de kloof daartussen niet verkleind. Maar door dit nadrukkelijker uit te spreken was het wellicht wat hanteerbaarder geworden aan de ontwerptafel.

Tussentijds hadden we de leden van de Uitwerkingsgroep meer en beter moeten informeren over tussenstappen in het ontwerpproces. In een poging het tijdbeslag voor belanghebbenden enigszins binnen de perken te houden, wilde we geen extra ontwerpateliers inplannen. Maar meer tekst en uitleg over tussentijdse wijzigingen, zodat belanghebbenden zich minder overvallen voelden tijdens een ontwerpatelier, was goed geweest. Hierbij hadden we op momenten meer aandacht moeten hebben voor het verschil tussen professionals en belanghebbenden dat door beperkte informatie-uitwisseling tussentijds te groot werd.

Met die constatering komen we bij het dilemma hoeveel tijd en energie je mag vragen van belanghebbenden bij een proces. Ik heb veel waardering voor de tijd en energie die mensen, met name in de Uitwerkingsgroep en de Poldergroep, hebben besteed in het afgelopen jaar. Zodra je mensen serieus deel laat uitmaken van een ontwerpproces, vraag je ook een serieuze tijdsinvestering van deze mensen. We naderen het punt waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die mensen hebben. Toch zie ik niet hoe de tijdsinvestering voor bewoners zou kunnen worden verkleind in een proces als dit. Als je bewoners gelijkwaardig aan professionals behandelt, vraagt dit ook een bijna professionele tijdsinvestering van bewoners.

De tijdsinvestering aan ambtelijke zijde was ook groot. Het in de lucht houden van alle bordjes in dit proces vroeg veel tijd en energie. Ik heb niet de indruk dat er ambtelijke tijd is verspild. Of dit proces de tijd en daarmee de kosten ook waard is, blijft een politieke afweging. Maar het is in elk geval duidelijk dat het serieus nemen van maatschappelijke inbreng veel vraagt van alle partijen. Daar staat tegenover dat het ook veel oplevert in de vorm van inbreng en betrokkenheid.

Chronologische overzicht

2 oktober

Eerste overleg gemeentelijke projectgroep met onafhankelijk procesbegeleider. We spreken over diverse vormen van participatie. We concluderen dat participatie door een groep belanghebbenden zoals een klankbordgroep of adviesgroep nooit de vervanging kan zijn maar aanvullend is op de gehele participatie.

4 oktober

Stakelholdersanalyse gemaakt met ambtenaren uit Utrecht en omliggende gemeenten die tot nu toe bij het proces betrokken waren. Het blijkt een heel diverse groep stakeholders met soms tegengestelde belangen.

5 oktober

Nader overleg met mensen uit projectgroep over doel en opzet van participatie. Mijn conclusie:
Participatie is ter ondersteuning van het democratisch proces en niet de vervanging ervan.

Van participatie wordt het draagvlak niet groter maar de inhoudelijke plannen worden er beter van. Een beter plan kan rekenen op meer draagvlak. Maar bij dit onderwerp zal weerstand blijven bestaan.

Representativiteit is niet haalbaar want we weten niet wat of wie representatief is. Er is niemand gekozen.

Participatie is bedoeld om te zorgen dat zo veel mogelijk belangen worden meegewogen. Daar wil ik op toezien.

Belangen van initiatiefnemers zijn niet op voorhand belangrijker dan die van bewoners of gebruikers van het gebied. Ze zijn voor mij allemaal gelijk.
We hebben een duidelijke opdracht van de gemeenteraad. Die is uitgangspunt. Het gaat hier niet om stemmen voor of tegen tellen.

Opdracht is: Ontwikkel scenario’s. Ik wil dat die scenario’s de informatie uit de participatie meewegen en dat mensen de mogelijkheid krijgen de scenario’s te toetsen. De resultaten van die toetsing moeten vervolgens verwerkt worden.

We gaan toewerken naar een adviesgroep die tijdens het ontwerpproces meepraat en meedenkt. Taken worden: informatie aandragen, toetsen van voorstellen en zo zorgen voor goed afgewogen voorstellen. Deze groep hoeft niet te stemmen of beslissen over scenario’s. En deze groep is slechts aanvullend op de inbreng van ieder ander die wil meedenken.

17 oktober

Communicatieoverleg op stadskantoor over vorm en boodschap in de communicatie. De opzet van het ontwerpproces wordt nu bekend gemaakt en mensen kunnen zich aanmelden voor de adviesgroep. De gemeente wil informeren over het proces en de mogelijkheid bieden aan mensen om aan te haken. Tegelijkertijd is verwachting management ten aanzien van deelname aan de adviesgroep (slechts 15 mensen en best een zware taak) belangrijk. We moeten duidelijk maken dat er ook andere manieren zijn om invloed uit te oefenen, zoals tussentijdse bijeenkomsten.

Een-op-een-gesprekken zijn het beste vorm van communicatie dus besluit de projectgroep tot een toer langs winkelcentra om daar met mensen in gesprek te gaan.

Punt van aandacht zijn de belangenverenigingen. Hoe gaan die zich gehoord voelen? Gesproken over expertmeetings rond de ontwerpateliers. Dat is een plek waar ze tot hun recht komen en inhoudelijk kunnen meepraten.

Eerste bijeenkomst met alle initiatiefnemers:
Eerste bijeenkomst met alle initiatiefnemers. Iedereen ziet dat samenwerkwen noodzakelijk is. Ik bespeur wel wat huiver richting elkaar, maar ook het besef dat ze tot elkaar zijn veroordeeld.

Rijne Energie en Eneco hebben een lastige positie. Zij hebben al veel tijd en energie gestoken in dit traject. Nu zitten er plotseling ook anderen aan tafel die nieuw in proces stappen en daarbij ook gebruik maken van de resultaten tot nu toe.

Het betrekken van bewoners in de ‘omgekeerde volgorde’ (eerst participatie en dan een plan) wordt geprezen. Het is de initiatiefnemers heel duidelijk dat participatie niet te veronachtzamen of te negeren is. De club maakt een vervolgafspraak, zodat voor 1 nov duidelijk kan zijn wie deelneemt en wie alsnog afhaakt.

Projectgroep:
Bijeenkomst met de projectgroep. Gesprek over de vraag of de adviesgroep het ontwerpbureau kan mee selecteren. Projectleider ziet zijn planning in het gedrang komen en vreest dat we te ver doorschieten. Ik pleit voor investeren aan de voorkant zodat het proces daarna met vertrouwen en dus vlotter kan verlopen. Andere mogelijkheid is om aan de adviesgroep aan te geven wie er op de shortlist staan en vragen of leden hierop bureaus zien waartegen ze bezwaar hebben.

Bovendien is besproken dat de adviesgroep in het proces zelf contraexpertise kan inhuren en gebruiken. Hierover zijn nog geen randvoorwaarden en afspraken gemaakt. Welk budget? Wanneer en hoe? Planning wordt nu afgemaakt, veel spoed en zenuwen. Het proces moet door maar er zijn veel dingen die tegelijkertijd georganiseerd moeten worden. De communicatie moet op orde zijn en de politieke gevoeligheid wordt gevoeld waardoor elke stap zeer zorgvuldig wordt gezet.

22 oktober 2017

Veel gesprekken telefonisch en op het stadskantoor over de inhoud van de raadsbrief van de wethouder. Belangrijkste vraag is hoe de bevolking breed aan bod komt voordat de ontwerpateliers starten. In welke vorm en op welke momenten. We willen het stadsgesprek niet over doen. Er moet iets concreets te melden zijn voordat de gemeente de buurt weer in gaat om suggesties op te halen.

De benaming wordt gewijzigd na ambtelijk overleg. Adviesgroep van omwonenden wordt de Uitwerkingsgroep. De bijeenkomsten in de omgeving worden werkbijeenkomsten. Dit is om de bedoeling van zowel de groep als de interactieve bijeenkomsten in de wijken nog duidelijker te maken. Ik vrees voor toenemende verwarring maar heb geen principiële bezwaren hiertegen.

30 oktober

Kennismakingsgesprekken met vertengenwoordiger van MCU. Wil betrokken zijn maar de club is op dit moment niet heel actief. En met een vertegenwoordiger van Schuurlab. Heeft veel waardevolle informatie uit het gebied. Maar zij wil haar oogst van de afgelopen periode niet zomaar overdragen. Zij ziet dat als opdracht.

31 oktober

Wijkbericht met informatie over het vervolgproces wordt verspreid. Hierin ook de uitnodiging voor meer info en gesprekken in de winkelcentra De Meern, Veldhuizen, Batau, Galecop, IJsselstein en AC De Meern.

9 november

Gesprek bij de Buren van Rijnenburg om kennis te maken. Ze delen hun zorgen over het participatieproces. Ik geef aan dat zij niet namens hun achterban in de Uitwerkingsgroep kunnen. Dat zij wel hun rol als belangenclub houden. Henk Diemer besluit dat hij niet langer op de lijst deelnemers van de Uitwerkingsgroep wil. We spreken af contact te houden.

10, 11 en 14 november

Ik ben met de gemeentelijke projectgroep aanwezig in diverse winkelcentra voor toelichting op het ontwerpproces. Het blijkt dat een comité ‘Rijne energie Nee’ flyers en posters met informatie heeft verspreid in buurten. Het comité roept op om een petitie tegen windmolens te ondertekenen. Gevolg is dat verschillende mensen naar de kraam komen om de petitie te tekenen. Wij gaan in gesprek en geven aan dat we willen toelichten hoe mensen betrokken kunnen blijven en invloed kunnen uitoefenen.

Uit gesprekken blijkt dat de informatievoorziening vrij ingewikkeld was en/of dat mensen niet de tijd nemen om te lezen. De verschillende benamingen (Uitwerkingsgroep, werkbijeenkomsten, ateliers) roepen verwarring op. Er komen ook mensen met gerichte vragen over de taak van de Uitwerkingsgroep. Tegenstanders komen melden wat hun zorgen zijn. Uit gesprekken blijkt dat er veel informatie rond gaat die niet is geverifieerd maar wel wordt geloofd. Bijvoorbeeld dat er al tekeningen zijn waarop staat waar de 12 molens komen.

14 november

Aanmeldingen voor Uitwerkingsgroep komen per mail binnen.

16 november

Alle aanmeldingen voor Uitwerkingsgroep op een rij gezet met junior projectleider en omgevingsmanager. Veel motivaties ontbreken terwijl dat wel van belang is voor diversiteit in de groep. Alle mensen worden gebeld of gemaild door omgevingsmanager en mij met het verzoek om die alsnog door te geven.

Conceptlijst samengesteld. We geven elke aanmelding een nummer. De nummers plaatsen we op een kaart. Eerst gekeken naar spreiding over het gebied. Op basis van die spreiding gekeken hoe we ook een goede spreiding kunnen krijgen in motivatie, belangen en invalshoeken, mannen/vrouwen, oud/jong.

17 november

Mede met behulp van nieuwe motivaties stel ik de uiteindelijke lijst met deelnemers aan de Uitwerkingsgroep samen.
We vragen leden vooraf per mail of ze akkoord gaan met publicatie van hun naam. Afgevallen deelnemers ontvangen een mail.
Enkele dagen later verneem ik van de projectleider dat de lijst is getoond aan de wethouder. Ik geef aan dat dit wat mij betreft uitsluitend ter informatie kan. Dit word bevestigd door de projectleider.

18 november

Alle deelnemers en afvallers krijgen een bericht per mail. Omdat de eerste bijeenkomst al op korte termijn is, doen we dit in het weekend.

20 november

Overleg met de projectgroep. Ik heb een secretaris nodig voor de Uitwerkingsgroep. We besluiten die van buiten te halen omwille van objectiviteit.
Tijdens het overleg blijkt me dat Bosch Schlabbers die dag langs komt voor een gesprek naar aanleiding van hun offerte. Ik sluit aan bij dit gesprek. Op basis daarvan kan ik aan de Uitwerkingsgroep ook de naam van het bureau voorleggen om te horen of er bezwaren zijn.

27 november

Eerste bijeenkomst Uitwerkingsgroep.
Mensen zijn open over hun motivatie en belangen. Ze hebben vragen over hun mandaat in de ontwerpateliers, wie bepaalt nou wat? Ze pleiten ervoor om in de communicatie naar omwonenden steeds te benadrukken dat uiteindelijk de gemeenteraad beslist.

Discussie over de uitvraag van de gemeente aan het landschapsbureau. Enkele leden willen de uitvraag zien. De offerte kan gedeeld worden. Discussie over de vraag of we in de komende periode consensus kunnen bereiken en of dat nodig is. Er blijkt fiks wantrouwen tegenover het proces en de gemeentelijke organisatie. De stadsgesprekken worden met name genoemd als voorbeeld waar mensen hun vertrouwen in het proces al zijn verloren.

We delen de planning voor de komende tijd. De Uitwerkingsgroep adviseert om niet eerst de wijken in te gaan maar dat pas te doen als er al eerste schetsen zijn. Dit advies wordt overgenomen.

5 december

Ik hoor in de wandelgangen dat een lid van de Uitwerkingsgroep een contract heeft met initiatiefnemer. Hij was bij eerste bijeenkomst niet aanwezig wegens vakantie. Ik bel hem en hij blijkt inderdaad een afspraak te hebben met een initiatiefnemer. Dat betekent dat hij niet voldoet aan voorwaarden (o.a. geen zakelijk belang) voor de Uitwerkingsgroep. Hij denkt er even over na en besluit enkele dagen later dat hij niet zal deelnemen. Maar hij dringt aan op deelnemer uit Reijerscop. Ik ga de lijst met aanmeldingen na en bel de andere kandidaat uit het gebied. Die zit in dezelfde situatie.

We houden vast aan de voorwaarden dat mensen met zakelijke belangen niet kunnen deelnemen aan de Uitwerkingsgroep. Ik spreek met de beoogd deelnemer af dat, ter compesatie van deelname aan de Uitwerkingsgroep, de gemeente tussentijds met bewoners Reijerscop om tafel gaat zodat zij de scenario's tijdig zien en hun belang kunnen inbrengen.

14 december

Eerste ontwerpatelier.
Discussie vooraf met Rijne Energie per mail en telefoon. Ze willen met 5 mensen komen naar het eerste ontwerpatelier. Iedereen is gevraagd met maximaal twee personen te komen om de belangen in evenwicht te houden aan de ontwerptafel. Rijne vraagt om uitzondering in verband met verdeeldheid van expertise bij de vrijwilligers. Uiteindelijk geef ik aan dat als het echt moet voor een keer drie mensen kunnen komen. Maar twee blijft de norm.

Alle deelnemers (Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en ontwerpers) eten met elkaar. Daarna bespreken we de werkwijze in de komende periode. De gesprekken blijven vrij algemeen. Heel voorzichtig worden posities afgetast. Er is enige discussie over de betrouwbaarheid van berekeningen en cijfers waarmee de initiatiefnemers zullen komen.

16 december

Rijne Energie houdt zelf een bijeenkomst over de te ontwerpen scenario's waarvoor ze via hun eigen kanalen mensen hebben uitgenodigd. Veel enthousiasme in de zaal maar er zijn ook enkele tegenstanders van windenergie op land. Dit leidt tot duidelijk ongemak bij de organisatie.

18 december

Beleidsambtenaren uit omliggende gemeentes komen naar stadhuis Utrecht waar de projectleider hen informeert over proces en stappen daarin. Ook de afstemming van communicatie komt aan de orde.

22 december

Op 20-1 is een volgend ontwerpatelier gepland maar initiatiefnemers weten nog niet goed wie wat moet aanleveren. Ik vraag de projectleider dit snel door te geven omdat initiatiefnemers ook voorbereidingstijd nodig hebben.

Tussentijds zijn ook initiatiefnemers bijeen geweest. Ik hoor dat er naar aanleiding van de kennismakingsbijeenkomst zorgen zijn over kennisniveau en de wil tot meedenken bij de Uitwerkingsgroep.

9 januari

Uitwerkingsgroep bijeen ter voorbereiding op het ontwerpatelier. Ik deel de zorg van de initiatiefnemers met de groep. Iedereen erkent dat er, ook binnen de groep, een groot verschil is in kennis maar dat is geen probleem. Integendeel. Dat kan juist helpen in het proces.

Met elkaar maken we een matrix gemaakt ter toetsing van scenario's. Daarin staan de onderwerpen die mensen meer of minder belangrijk vinden. Het is bedoeld als checklist bij de gesprekken over scenario's. Geprobeerd op te roepen tot actieve deelname en kansen zoeken. Ik wil graag voorkomen dat leden van de Uitwerkingsgroep alleen als scheidsrechter meekijken en beoordelen.

Aan het einde blijkt dat deelnemers toch een beetje huiverig zijn om te worden aangesproken op het raadsvoorstel of zelfs een raadsbesluit. Mensen proberen grip te krijgen. Daarom in een extra tekst op de website nog een keer uitgelegd dat de leden van de Uitwerkingsgroep slechts adviseren tijdens de ontwerpateliers.

Er is ergernis bij leden Uitwerkingsgroep over het laat versturen van de agenda voor ontwerpatelier door de gemeente. De leden willen zich immers kunnen voorbereiden. Hierdoor nog meer twijfels over grip op proces bij enkele leden. Vraag van enkele leden om te zorgen dat scenario's voorafgaand aan het ontwerpatelier al op papier staan zodat de Uitwerkingsgroep dan kan reageren. Ik geef aan dat het juist de bedoeling is om ter plekke met elkaar in gesprek te gaan en samen te schetsen.

16 januari

Telefonisch gesprek met vertegenwoordiger Buren van Rijnenburg. Hij uit nogmaals zijn zorgen.
Ook telefonisch gesprek met vertegenwoordiger van Rijne Energie. We spreken over het onderling vertrouwen tijdens de ontwerpateliers. Hij voelt nog veel weerstand van enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Ik bevestig dat er wantrouwen is dat we met goede onderlinge communicatie en met resultaten die verschillen moeten pogen te overbruggen.

17 januari

Tekst aangeleverd voor de website over bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep. Het duurt mij te lang voordat die erop staat. Zeker omdat de tekst ongewijzigd op de aparte pagina van de Uitwerkingsgroep kan staan. Discussie via de mail met de projectleider over de status van de tekst. Het is immers best ongebruikelijk dat een gemeente teksten plaatst waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is.

20 januari

Tweede ontwerpatelier

Begonnen met alle 20 scenario's fout (met een knipoog naar de oude lp's) om de gesprekken op gang te brengen over wensen en mogelijkheden. Het volgende ontwerpatelier werken we toe naar 6 mogelijke scenario's.

Ontbreken van kwantitatieve doelstelling voor het opwekken van energie is besproken. Het ontbreken daarvan maakt discussies over nut en noodzaak lastig, bijvoorbeeld bij het bepalen van hoeveelheid windmolens. Wat is acceptabel of nodig? Hinder is nadrukkelijk aan de orde en we maken de afspraak om gezamenlijk een bureau te selecteren om effecten te berekenen.

In mails na afloop teleurstelling bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Ze hadden meer toetsbare informatie willen zien. Dat hoort nu echter nog niet in het ontwerpproces.

23 januari

De concepttekst van Rijne en Eneco voor de uitvraag voor een onderzoeksbureau dat effecten van windmolens moet berekenen komt binnen. Ik stel een aantal wijzigingen voor in zinsnedes die verkeerd uitgelegd kunnen worden. Deze worden direct aangepast. Gaat bijvoorbeeld over kennisniveau bij de uitwerkingsgroep. Dat kan verkeerd worden uitgelegd alsof niet alle mensen even slim zijn, terwijl die tekst niet zo was bedoeld.

30 januari

Tekst van de uitvraag wordt aangepast terug gestuurd en gaat door naar Uitwerkingsgroep.

Diverse telefoongesprekken waaronder met initiatiefnemers. Er zijn zorgen over het kennisniveau in de Uitwerkingsgroep. Het zijn immers mensen zonder gerelateerde achtergrondkennis. Ik geef aan dat dit niveau per persoon verschilt. Maar dat initiatiefnemers in staat zouden moeten zijn om dingen eenvoudig uit te leggen. Precies zoals de tegenstanders van windturbines dat doen. Ook aangegeven dat initiatiefnemers en gemeente juist de beperkte kennis kunnen gebruiken om te zien welke uitleg werkt naar het grote publiek. Samenwerken tussen professionals en leken vergt van alle kanten aanpassingen. Samenwerken tussen gemeente en initiatief nemers is deze fase ook nieuw. En de initiatiefnemers moeten ook onderling nog positie kunnen bepalen. Is effe wennen.

In een mail meldt een initiatiefnemer dat de uitwerkingsgroep geen achterstand heeft in kennis over geluid, maar dat initiatiefnemers een achterstand hebben in kennis over communicatie over dit onderwerp. Goede constatering. Daarover willen ze graag spreken met de Uitwerkingsgroep. Terugkoppeling van gesprek tussen Schuurlab en projectleider. Ze discussiëren over de voorwaarden voor het overdragen van informatie. Er volgt nog een gesprek.

1 februari

Nieuw gesprek geweest met projectleider en Schuurlab. Er volgt een slotbijeenkomst en er wordt bekeken of dit voldoende is om de informatie over te dragen.

5 februari

In de aanloop naar de bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep vandaag was er een pittige discussie per mail over verbondenheid aan Nederlandse WindEnergie Associatie van alle onderzoeksbureaus die op de longlist staan voor de selectie van een bureau bij dit project. De NWEA zegt te werken aan bevordering van windenergie op land. Dat wekt wantrouwen bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep over de onafhankelijkheidvan de aangesloten bureaus. Tegelijk staan alle gerenommeerde bureaus op deze lijst. Leden van de Uitwerkingsgroep stellen enkele andere bureaus voor die niet zijn verbonden aan NWEA.

Eerst met elkaar besproken welk criterium acceptabel is bij de selectie van een onderzoeksbureau. We komen er gezamenlijk op uit dat een bureau “bewezen onafhankelijk” moet zijn. Ook overige criteria gezamenlijk opgesteld met Eneco, Rijne en gemeente en afspraken gemaakt over de selectieprocedure.

6 februari

Eneco schrijft bureaus aan om een offerte aan te leveren voor het onderzoek naar hindereffecten bij de scenario's. Vandaag ook een gesprek met raadsleden van de comissie Stad en Ruimte in het oude stadhuis. Kennismaking en proces doorgenomen. Veel vragen over de participatie.

7 februari

Start van mijn vakantie. In overleg van 5 februari heeft iedereen ingstemd dat de omgevingsmanager van de gemeente mij vervangt als gespreksleider. Ik mail alle betrokkenen over de stand van zaken met het verzoek ietsje water bij de wijn te doen als dat nodig is om tot een gezamenlijke bureaukeuze te komen in de komende weken.

In mijn vakantieperiode is bureau DGMR gekozen voor onderzoek naar de hindereffecten. Zie chronologisch overzicht. Diverse leden van de Uitwerkingsgroep en projectleider apart telefonisch gesproken. Hieruit blijkt dat de zaak op scherp heeft gestaan. Een bureau dat door de Uitwerkingsgroep op de lijst werd gezet, voldeed volgens de projectleider niet aan het criterium bewezen onafhankelijkheid. Per mail deed hij het voorstel om dit bureau niet uit te nodigen. Dit viel verkeerd bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep, omdat het hiermee lijkt alsof de gemeente stuurt.

Tijdens een bijeenkomst met de Uitwerkingsgroep, gemeente, Rijne en Eneco is hierover gesproken. Andere bureaus hebben wel een presentatie gehouden. Op basis daarvan is DGMR gekozen door een meerderheid van de Uitwerkingsgroep, gemeente, Eneco en Rijne. Op verzoek van de Uitwerkingsgroep is de gemeente opdrachtgever voor het bureau, omdat er vrees bestaat dat de initiatiefnemers als opdrachtgever voor onderzoek te veel zullen sturen op gewenste resultaten.

In de tussentijd is er ook een gesprek geweest tussen de projectleider en de Buren van Rijnenburg. Er wordt afgesproken dat BvR tussen de werkbijeenkomsten verdiepende gesprekken zal hebben om te reageren op de scenario's. Er komt een vervolggesprek in mijn aanwezigheid omdat BvR zich afvragen of er wel voldoende ruimte is voor inbreng.

5 maart

Mail van BvR met het verzoek meer werkbijeenkomsten te houden in verschillende wijken. Nieuwe aanmelding van een deelnemer voor de Uitwerkingsgroep. Ik heb met verwijzing naar de spelregels gebeld en gemaild om uit te leggen dat dit niet kan. Wel afgesproken dat de ontwikkelaar (Van Wanrooy) zijn kopers in Rijnvliet wijst op dit onderwerp en mogelijkheid voor mensen die er nog niet wonen om zich aan te melden voor de nieuwsbrief. De gemeente geeft dit nadrukkelijke verzoek door aan de projectontwikkelaar.

7 maart

Tijdens bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep uitgebreid gesproken over bureaukeuze en afgesproken dat mijn chronologisch overzicht deel uitmaakt van dit verslag. Veel onvrede bij enkele mensen. Zij hebben het gevoel dat de gemeente heeft willen sturen in de bureaukeuze. Mij blijkt dat niet uit gesprek met de projectleider. Een van de leden van de Uitwerkingsgroep komt niet,. Ik bel hem en hij blijkt te twijfelen of hij nog wil deelnemen. Heeft hij ook aangegeven in het vorige overleg. Hij twijfelt omdat het wel erg veel informatie is waarin hij zich moet verdiepen. Hij zegt te reageren vanuit zijn gevoel en is tegenstander van windmolens. De informatiestroom en discussies in de Uitwerkingsgroep gaan hem te ver en te snel. Na diverse telefoontjes besluit hij toch om te stoppen.

Naar aanleiding hiervan in de Uitwerkingsgroep gesproken over de samenstelling. We zouden tussentijds geen nieuwe mensen toevoegen. Omdat Reijerscop nu niet aan tafel zit, spreken we af dat ik twee mensen persoonlijk benader die zich al hadden opgegeven vanuit dit gebied. De ene blijkt onbereikbaar. Vermoedelijk langere tijd in het buitenland. De ander besluit af te zien van deelname en bedankt voor het verzoek. Daarmee blijft de samenstelling nu gelijk. In Uitwerkingsgroep gesproken over noodzaak tot meer werkbijeenkomsten in verschillende wijken. Ik geef mijn opinie dat, mits de aankondigingen ruim op tijd zijn en de locatie goed bereikbaar is, het wat mij betreft voldoende toegankelijk is. Er komt de suggestie vanuit enkele leden om pendelbusjes te laten rijden. Ik speel die door aan de projectleider.

10 maart

Bosch Slabbers toont in het ontwerpatelier resultaten van vele gesprekken en tussentijdse onderzoeken. Onvrede bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Zij hebben aangegeven sommige scenario’s te willen aanpassen en zien dat dit niet is gebeurd. Met name een scenario met grote opbrengst stuit tegen de borst. Mensen vragen zich af waarom hun suggesties voor schuiven en minderen van windmolens niet zijn meegenomen. Discussie over de opdracht van de raad (maximaal scenario) tussentijdse wijzigingen (info over radar waardoor er toch meer molens kunnen staan). Input uit vorige ontwerpatelier blijkt de ene persoon te zien als ‘afspraak’ en de ander als suggestie binnen het ontwerpproces.

Tussentijds overweegt een lid van Uitwerkingsgroep op te stappen omdat naar zijn idee afspraken worden geschonden. Na een gesprek blijft hij toch, maar is zeer ontevreden. Ook discussie over het aantal deelnemers. Er zit een nieuwe deelnemer namens Rijne aan tafel. Is niet de afspraak. Maar dit heeft geen invloed op de inbreng omdat het niet gaat om meerderheid van stemmen. Dit neemt niet weg dat enkele mensen uit de Uitwerkingsgroep het idee hebben dat hun inbreng verwatert.
Tijdens het ontwerpatelier hebben deelnemers besloten dat de producten nog niet klaar zijn voor eerste werkbijeenkomst. Afspraak is dat de werkbijeenkomst een maand wordt uitgesteld. De Uitwerkingsgroep maakt een

digitaal formulier waarmee iedereen zijn of haar input kan leveren op elk scenario zodat dit integraal naar de ontwerpers van Bosch Slabbers kan. Ik stuur de opmerkingen integraal door naar gemeente en ontwerpers met het verzoek aan ontwerpers om deze te beantwoorden.

13 maart

Een raadslid uit Nieuwgein is benaderd door Buren van Rijnenburg over het ontwerpproces en zij checkt telefonisch bij mij een aantal aannames. Ik licht het proces nogmaals toe.

Diverse telefoontjes van initiatiefnemers. Zij voelen onvrede bij de Uitwerkingsgroep en missen een positieve ontwerpsfeer. Zij vragen zich af hoe zij kunnen bijdragen aan verbetering van de sfeer en samenwerking.

Lid van Uitwerkingsgroep mailt wethouder Nieuwgein en dringt erop aan om via een bestuurlijk overleg ook een bijeenkomst in Nieuwegein te laten organiseren.

Ik heb verzocht tot tussentijds overleg met ambtelijk opdrachtgevers om ze bij te praten over zaken die gaande zijn omdat de onvrede in de Uitwerkingsgroep toeneemt en de tijdsdruk op het ambtelijk proces ook.

14 maart

Ondertussen heb ik een chronologisch feitenrelaas gemaakt rond de bureaukeuze. Goed voor veel tekstuele wijzigingen bij de een en irritatie over "geneuzel" bij de ander in de Uitwerkingsgroep. Enkele mensen willen zich vooral op het schetsen van scenario's en mogelijkheden storten, terwijl andere leden zich meer bezig houden met het controleren van het proces.

20 maart

Overleg tussen gemeente en initiatiefnemers over te presenteren materiaal bij de eerste werkbijeenkomst. De input van de initiatiefnemers moet door hen worden gecheckt. Iedereen zoekt naar manieren om alle beschikbare info goed in beeld te brengen.

Een initiatiefnemer maakt bezwaar tegen verschillende scenario's omdat die volgens hem financieel niet haalbaar zijn. Daardoor ontstaat discussie over de wat uiteindelijk bij de scenario's moet staan over kosten. Andere initiatiefnemer vraagt om objectivering van taalgebruik. Bijvoorbeeld door hinder te vervangen door effecten omdat hinder een subjectief begrip is. Dat gebeurt.

23 maart

Voortgangsoverleg met projectleider. Ik uit mijn zorgen over het begrijpelijk houden van de te presenteren informatie. En we spreken over de onvrede binnen de Uitwerkingsgroep.

Locatie van volgende werkbijeenkomst blijft een issue. Ik geef aan dat ik goede bereikbaarheid en tijdige aankondiging van belang vind.

Mail van lid Uitwerkingsgroep. Hij heeft geconstateerd dat er een andere versie van de tekst over de laatste uitwerkingsgroep op de site staat dan de versie die is goedgekeurd.

Ik check het direct. Ik heb een zin gewijzigd nadat ik het ter info heb doorgestuurd aan de gemeente voor plaatsing. De projectleider had veel moeite met één zin waarin staat dat een bureau is afgevallen omdat het volgens gemeente en initiatiefnemers niet voldeed aan de criteria. Hij wilde dat verduidelijken in de tekst. Voel ik niet voor. Dus ik besluit die zin in z'n geheel te schrappen. Ik heb deze wijziging niet gemeld bij de Uitwerkingsgroep. Dat is dom van me.

Maar ik zie in het geplaatste bericht ook wijzigingen waar ik niets van weet. Overigens onschuldige tekstuele zaken, maar toch. Ik verzoek het bericht er onmiddellijk vanaf te halen zodat ik kan uitzoeken wat er is gebeurd. Aldus geschiedt.

Ik bel uitgebreid met het oplettende lid van de Uitwerkingsgroep hierover. Hij heeft het idee dat er achter de schermen wordt gemanipuleerd en dat ik me voor een karretje laat spannen. Over dat laatste kan ik hem blijkbaar niet gerust stellen, maar ik deel zijn opinie niet.
Ik mail de gehele Uitwerkingsgroep over het tijdelijk verwijderen van het bericht.

Een ander lid van Uitwerkingsgroep vraagt om Schuurlab uit te nodigen bij het volgende overleg. Ik geef de Uitwerkingsgroep aan dat ik daar in deze fase van het ontwerpproces niet voor voel. Ik heb geverifieerd dat de info van Schuurlab is betrokken bij de scenario's. Dat moet voor nu voldoende zijn.

24 maart

Mail van enkele leden van de Uitwerkingsgroep met openstaande punten. Die zijn deels beantwoord maar het antwoord is blijkbaar onvoldoende. Er spreekt veel wantrouwen en onvrede over de procedure uit de openstaande punten. Bovendien kan ik een aantal punten niet beantwoorden want die gaan over de wijze waarop de gemeenteraad een afweging zal maken.

26 maart

Meer duidelijkheid over de tekst voor de website. Het blijkt bij verschillende mensen langs gegaan voorafgaand plaatsing. Ook langs een communicatieadviseur van de gemeente. Hoewel dat met deze tekst van de Uitwerkingsgroep niet zou moeten, is dit een gebruikelijke ronde voordat een gemeentelijke tekst wordt geplaatst. Zich niet bewust van de afwijkende status van deze tekst en de gevoeligheid heeft de communicatieadviseur die vrij nieuw is, een aantal tekstuele zaken gewijzigd. Dit deed hij niet met de bedoeling de tekst inhoudelijk aan te passen mar het is wel wel zeer onhandig.

Ik wil de tekst, zonder de zin waar de projectleider moeite mee had, weer terugplaatsen en mail alle leden van de Uitwerkingsgroep hierover. De meerderheid gaat akkoord en tilt er niet zwaar aan. Enkele anderen zien hierin een nieuw bewijs dat er wordt gemanipuleerd. Tekst wordt weer teruggeplaatst zonder de tekstuele wijzigingen van de communicatieadviseur.

Overleg met de projectgroep en terugkoppeling uit het ambtelijk overleg met de wethouder. Wethouder kiest voor één centrale locatie per werkbijeenkomst. Zoals eerder aangegeven kan ik me onder voorwaarden daarin vinden. Gesproken over de wijze waarop de gemeente de input van mensen ophaalt en navolgbaar zal verwerken en aangegeven dat ik dat erg belangrijk vind.

Ik pleit opnieuw voor een filmpje met tekst en uitleg over de scenario’s tijdens de werkbijeenkomst en op de site.

27 maart

Op mijn verzoek gesproken met ambtelijk opdrachtgevers. Ik wil ze een tussenstand geven en aangeven dat overleg met de Uitwerkingsgroep moeizaam loopt. De druk op projectorganisatie is bovendien groot. Ik waarschuw voor het gevaar dat ambtenaren onder die druk gaan uitvallen. We blikken vast vooruit op de vorm van dit verslag.

28 maart

Bijeenkomst met initiatiefnemers en Bosch Slabbers. Discussie over financiële haalbaarheid komt nadrukkelijk naar voren. Een initiatiefnemer acht de scenario's niet haalbaar door extra kosten voor landschap zoals inrichting van parken. Ook de wijze waarop hinder in beeld komt met verschillende lijntjes en kleuren is besproken. Iedereen is het erover eens dat dit zo eenvoudig en begrijpelijk mogelijk moet.

Daarna een gesprek met Buren van Rijnenburg. Veel vragen die zij hebben zijn gericht aan de politiek. Nogmaals gesproken over het proces. Afgesproken dat we na de eerste werkbijeenkomst opnieuw met hen om tafel gaan. Indien gewenst ook met DGMR en andere deskundigen.

Bij de gemeente wordt druk gezocht naar geschikte locatie voor de werkbijeenkomst. Ik wil de Uitwerkingsgroep laten weten dat er maar één werkbijeenkomst is. Maar de wethouder moet de wethouders uit omliggende gemeentes eerst informeren. Dat moeten we dus op elkaar afstemmen voordat de nieuwsbrief uitgaat waarin datum en locatie wordt gecommuniceerd. Ook lever ik voor de nieuwsbrief een tekst aan over de positie van de Uitwerkingsgroep om nog eens duidelijk te maken dat zij niet mede-verantwoordelijk zijn voor de scenario's.

30 maart

Het is nu zeker dat de nieuwsbrief van de gemeente vandaag uit gaat. Zodra ik die zekerheid heb meld ik per mail aan de leden van de Uitwerkingsgroep dat er is besloten tot 1 bijeenkomst. Ik wacht niet tot ik hoor welke locatie het wordt. Een uur later gaat de nieuwsbrief uit. Daarin staat de locatie wel. Ook de tekst over de bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep staat weer terug op de site.

5 april

Het college van Nieuwegein vraagt per brief aan het college van Utrecht om de volgende bijeenkomst ook in Nieuwegein te organiseren.

6 april

Bericht van vergetenwoordiger Schuurlab dat zij na alle gesprekken over de voorwaarden waarop de informatie van Schuurlab meegaat in de scenario's, daar niet langer energie in wil steken. Ik check nogmaals bij Bosch Slabbers of al die informatie van Schuurlab in de basiskaarten zit. Dat blijkt het geval.

Tussentijds overleg met projectgroep. Ik heb veel vragen over voortgang en het plannen van overleg met belangengroepen.

Ik uit nogmaals mijn zorg over de communicatie. Ik vraag om een filmpje met heldere uitleg. Lijkt me nodig naast alle emoties die zullen spelen. De wijze van noteren van reacties met daarop een antwoord, vind ik van groot belang. Daar wordt nog nader naar gekeken. Ik wil dat het navolgbaar is wat de gemeente doet met de opmerkingen.

Bosch Slabbers stuurt de reacties op opmerkingen van de Uitwerkingsgroep na het vorige ontwerpatelier naar me op. Hij zal ze toelichten op het volgende ontwerpatelier en daarna ook rondmailen naar betrokkenen.

9 april

Bijeenkomst Uitwerkingsgroep ter voorbereiding op het volgende ontwerpatelier. Feitenrelaas rond bureaukeuze wordt vastgesteld. Uitgebreid gesproken over het vastleggen van zaken en het gebrek aan vertrouwen bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. De neiging bestaat om ter controle alles naar iedereen te mailen. Ik raad dat nogmaals af. Vertroebelt de onderlinge discussie.

Punten van aandacht voor volgende ontwerpatelier:
- Hoe worden zaken vastgelegd. Heb ik toegelicht.
- Rijden er pendelbusjes? Vraag aan gemeente
- Aantal deelnemers vanuit initiatiefnemers. Kunnen we een presentielijst bijhouden?

12 april

Het derde ontwerpatelier van vandaag begint met een excursie naar windmolens in Vianen. We bekijken en beluisteren de effecten op 400 meter afstand en vlak onder de molen. Er is weinig wind maar de wieken draaien wel. De excursie levert weinig aanvullende info op over hindereffecten. Een lid van de Uitwerkingsgroep moet eerder weg en kan vast een blik werpen op de scenario's. Er wordt afgesproken dat de scenario's niet worden gefotografeerd of gedeeld. Dat roept scepsis op bij enkelen. Maar alles moet tegelijk openbaar worden tijdens de werkbijeenkomst. We willen niet dat onderdelen een eigen leven gaan leiden zonder dat mensen de context kunnen kennen. Bij de toelichting op de scenario's wreekt het gebrek aan tijd zich. Er is weinig gelegenheid om te reageren op het resultaat. Een lid van de Uitwerkingsgroep ontploft en voelt dat de leden van de Uitwerkingsgroep er uitsluitend zitten om ja te knikken. Bij het nader aanschouwen van de scenario's ontploft een ander lid van de Uitwerkingsgroep omdat hij toch weer meer molens ziet dan in een vorige tekening in het scenario met een maximale opbrengst. Hij voelt zich niet gehoord en wil vertrekken. Na een gesprek blijft hij toch. Initiatiefnemers geven een toelichting om uit te leggen hoe een businesscase tot stand komt en hoe haalbaarheid word berekend.

Uiteindelijk blijkt dat het worst case effecten per scenario (geluid als het hard waait en de snelweg relatief stil is) ontbreekt. Daar heeft de Uitwerkingsgroep steeds om gevraagd. Ik doe een interventie. Er ontstaat verschil van inzicht. Ging een worst case om de hoogste molens (die zijn ingetekend en meegerekend) of ging dat over geluid tijdens fikse wind en stille snelweg? Ik ben alle afspraken hierover nagegaan om het misverstand op te lossen en de worst case effecten worden per scenario alsnog ingevoegd, voorafgaand aan de werkbijeenkomst. Al met al heeft het onderling vertrouwen een dieptepunt bereikt. Er is te weinig tijd om wijzigingen goed toe te lichten en te bespreken.

13 april

Mail aan leden van de Uitwerkingsgroep van een deelnemer met zijn terugblik op het ontwerpatelier. Hij is geschrokken en voelt zich niet serieus genomen. Hij doet mijns inziens een aantal onjuiste aannames over de wijze waarop reacties zullen worden verzameld tijdens de werkbijeenkomst (gebeurt niet door initiatiefnemers zoals hij suggereert), het verschil in behandeling tussen Rijne en Uitwerkingsgroep (het blijkt niet te kloppen dat Rijne scenario's met achterban deelt) discussie over aantal windmolens dat is toegenomen in een scenario (door tussentijds nieuwe informatie over radar) en andere ergernissen. Hier blijkt het verschil tussen traditionele participatie met actie, reactie en afspraken en een ontwerpproces waar een tussenstand wordt gedeeld die kan wijzigen door nieuwe informatie. Er zijn geen afspraken gemaakt over maximaal 7 windmolens. Nieuwe informatie over radar heeft opgeleverd dat er 12 molens in het maximale scenario kunnen. Dus die 12 staan in het maximum scenario waar de gemeenteraad om heeft gevraagd. Ik snap dat dit de deelnemer rauw op het dak valt.

Vervolgens komen er per mail nog extra vragen binnen over de wijze waarop reacties worden vastgelegd, de capaciteit van de zaal, pendelbusjes etcetera. Die beantwoord ik rechtsreeks na het weekend.

16 april

Via de gemeente krijg ik een afschrift van een mail van iemand uit de Uitwerkingsgroep aan de gemeenteraad van Nieuwegein met de oproep in te grijpen omdat de belangen van Nieuwgein ondergesneeuwd dreigen te raken. Omdat hij daarin expliciet in gaat op enkele aspecten die ik als mijn verantwoordelijkheid rond de participatie beschouw en hij mijns inziens verkeerde aannames doet, besluit ik te reageren. Dit doe ik uitsluitend richting de verantwoordelijk wethouders in Utrecht en Nieuwegein. De wethouders kunnen zo zelf bepalen of zij mijn reactie breder willen delen. Ik wil de onjuiste aannames recht zetten. Bijvoorbeeld over de initiatiefnemers die reacties van belanghebbenden zouden gaan verzamelen tijdens de werkbijeenkomst. Geen sprake van. Dat het aantal windmolens is toegenomen in het maximale scenario. Het betreft hier geen schending van afspraken, zoals hij suggereert. Ik nodig de bestuurders uit om contact op te nemen en stuur een cc aan het mailende lid van de Uitwerkingsgroep.

18 april

Leden van de Uitwerkingsgroep mailen onderling over zorgpunten. Ik vind ingrijpen noodzakelijk en geef per mail mijn visie op het ontstaan van de onvrede. Ik wil de groep op korte termijn bij elkaar om zaken uit te spreken. Bovendien stel ik voor om als Uitwerkingsgroep een eigen nieuw scenario te maken. De leden ontvangen een uitnodiging hiervoor voor overleg op 25 april. Verschillende mensen reageren direct dat zij kunnen en willen komen. Van anderen ontvang ik nog geen bericht.

Dit breng ik ook ter sprake tijdens overleg met de wethouder die ik dezelfde dag bijwoon in verband met de onvrede in de Uitwerkingsgroep en ter voorbereiding op de werkbijeenkomst. Ik meld dat we als deelnemers aan het ontwerpatelier de gezamenlijke uitgangspunten missen en dat die nu beginnen op te breken en geef aan dat we alle zeilen moeten bijzetten. Ik meld dat ik een nieuw scenario wil ontwikkelen met de Uitwerkingsgroep en de onvrede onderling wil bespreken.

20 april

De deelnemer aan de Uitwerkingsgroep die de raad van Nieuwegein vroeg om in te grijpen, mailt dat hij blij is met mijn interventie en meldt zich aan voor overleg op 25 april. Ik bel uitgebreid met hem en stel voor dat we gezamenlijk een bericht sturen aan beide wethouders waarin we uitleggen hoe misverstanden zijn ontstaan en wat we eraan gaan doen. Dat vind hij aanvankelijk een goed idee. Ik maak een concept waarin ik ook aankondig dat we een nieuw scenario met de Uitwerkingsgroep gaan maken. Later die dag meldt het betrokken lid dat hij toch afziet van een gezamenlijke reactie.

Ik ontvang tevens een signaal leden van de Uitwerkingsgroep die vragen krijgen van belangengroepen en zich daar wat ongemakkelijk bij voelen. De Uitwerkingsgroep is immers geen vertegenwoordiging en hoeft geen verantwoording af te leggen. Ik zal dit wederom bespreken in de Uitwerkingsgroep en met betrokken belangengroepen.

De meerderheid van de Uitwerkingsgroep heeft zich aangemeld dus we bevestigen het overleg om een nieuw scenario te maken op 25 april.

Buren van Rijnenburg vragen me per mail om een plek op de werkbijeenkomst.

22 april

Rijne Energie heeft een nieuwsbrief uitgedaan. Daarin spreken zij over participatie, doelend op financiële participatie. Dit kan echter verwarring oproepen met het participatieproces. De gemeentelijk projectleider vraagt om voortaan eerst de nieuwsbrieven van Rijne over Rijnenburg te zien om mee te lezen of er geen onduidelijkheden in staan voordat ze uitgaan.

23 april

Enkele leden melden zich per mail toch af voor het extra overleg van de Uitwerkingsgroep op 25 april.

24 april

Nog meer mensen melden zich af voor het overleg met de Uitwerkingsgroep dus ik besluit de bijeenkomst te verzetten.

Gesprekken met belangengroepen na de eerste werkbijeenkomst worden door de gemeente voorbereid. Ik krijg een lijst met belangenclubs. Ik benadruk nogmaals de noodzaak van overleg met bewoners van Reijerscop als oude toezegging. Dat moet nu snel worden geregeld om te zorgen dat mensen niet tijdens de werkbijeenkomst worden verrast.

25 april

Ik heb een afspraak in het stadskantoor om de bijeenkomst voor te bereiden waarin de Uitwerkingsgroep een nieuw scenario zal maken. Terwijl ik daarop wacht komt de wethouder langs wandelen. Ik meld dat het nog erg spannend is omdat ik erg veel onvrede bespeur bij de Uitwerkingsgroep.

Bij terugkomst na het overleg aan het einde van de dag ontvang ik de mail waarin enkele leden aankondigen dat zij per direct uit de Uitwerkingsgroep stappen. Ik bel met een van de leden die aangeeft dat ze geen licht meer zagen aan het einde van de tunnel. Bellend met wat andere leden begrijp ik dat er breed onderling overleg is geweest maar niet met mij en niet met alle leden van de groep. Ik geef een korte reactie per mail aan alle leden en zoek contact met de projectgroep. De wethouder wil graag met de leden spreken. Lijkt me een goed idee. Uitnodiging wordt voorbereid.

26 april

Uitnodiging van Eneco en Rijne om mee te doen aan een presentatie over het proces tijdens de landelijke dag voor OmgevingsManagement. Ik zeg af. Vind ik niet goed gedurende dit proces. Zeker nu.

30 april

Ik antwoord Buren van Rijnenburg dat het mij niet nodig lijkt vanuit een goed participatieproces om hen een eigen stand te geven op de werkbijeenkomst, zoals zij me hadden verzocht. Een stand van één belangengroep zou de duidelijkheid niet ten goede komen bij de toch al zo complexe informatie. Het is een bijeenkomst van de gemeente over de scenario's. Bovendien hebben de Buren ook andere mogelijkheden om hun geluid te laten horen. Ik nodig ze wel van harte uit om aanwezig te zijn en te reageren op de scenario's en geef aan dat we elkaar ook na de bijeenkomst nog afzonderlijk spreken over de inhoud.

1 mei

ik bel verschillende initiatiefnemers om te horen hoe zij reageren op het opstappen van enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Breed gedeeld dat dit jammer is maar wellicht ook onvermijdelijk was. De samenwerking was onvoldoende gebaseerd op vertrouwen. Teleurstelling bij alle partijen. Verschillende initiatiefnemers geven aan dat zij zich ook niet echt gehoord voelen omdat er wel erg veel aandacht uit ging naar de leden van de Uitwerkingsgroep tijdens de ontwerpateliers.

2 mei

Gesprek van wethouder met alle leden Uitwerkingsgroep. Brede frustratie wordt gedeeld. Zo gecomprimeerd lijkt het of de samenwerking alleen kommer en kwel was terwijl we meestal in goede sfeer bij elkaar kwamen.

Wethouder en projectleider geven aan dat zij verrast zijn dat de onvrede zo groot was dat dit tot opstappen leidde. Ik ben van mening dat iedereen op de hoogte was maar dat de ernst anders is ingeschat. Een aantal leden geeft aan niet meer bij vervolg betrokken te willen zijn. Anderen willen graag bovenop het proces blijven en blijven wel graag betrokken. Zij willen wel een nieuw scenario maken.

7 mei

Het overgebleven deel van de Uitwerkingsgroep komt bij elkaar om het materiaal voor de werkbijeenkomst van 17 mei te checken. Daarbij ook nog enkele opgestapte leden. Grootste kritiekpunt is dat de informatie en de kaarten erg ingewikkeld zijn. Ben ik het mee eens maar we willen wel alle info delen; dus ontkomen we daar niet aan. Dilemma; hoe hou je het eenvoudig maar deel je wel alle info.

Afgesproken dat de ecoloog uit de Uitwerkingsgroep afzonderlijk met de ecologen van Bosch Slabbers en de gemeente om tafel gaat om hun inbreng te borgen.

11 mei

Projectleider belt om te melden dat Buren van Rijnenburg toch ruimte krijgen in de zaal tijdens werkbijeenkomst. Ik uit mijn verwondering dat dit gebeurt zonder overleg met mij en geef het ongevraagde advies dan te zorgen voor meer en diverse geluiden. Als de Buren daar mogen staan, moeten anderen ook die mogelijkheid krijgen. Dit wordt bevestigd.

Het college wil volgende week verder praten over inrichting van het proces. Er is een voorstel richting de gemeenteraad in de maak hiervoor. Ik geef aan dat ik het voorstel moet zien voordat ik kan reageren.

16 mei

Brief van het college aan de raad wordt verstuurd. Ik had het niet vooraf gezien en verzoek om een gesprek met de wethouder hierover op korte termijn.

’s Avonds gesprek met bewoners van Reijerscop. Kort ervoor blijkt me dat niet alle bewoners hiervoor zijn uitgenodigd. Door de junior projectleider is op advies van de voormalig omgevingsmanager aan enkele bewoners gevraagd hun buren hiervoor uit te nodigen. Bij binnenkomst blijkt echter maar een selecte groep bewoners te zijn uitgenodigd. Ik nodig de bewoner met wie ik destijds de afspraak maakte dat er een gesprek zou zijn, alsnog telefonisch uit om langs te komen vanuit het idee dat er een open gesprek zal plaats vinden. Op het moment dat de betreffende boer bij het gesprek binnen komt, wordt hem door zijn buren verzocht weer te vertrekken omdat hij belangen heeft bij de komst van windmolens. Het blijkt me dat het gesprek niet breed is met alle bewoners zoals was toegezegd in december. Bewoners van Reijerscop komen tegenover elkaar te staan als voorstanders en tegenstanders van windenergie door financiële belangen.

In het gesprek met de bewoners die wel aanwezig zijn, worden veel vragen beantwoord door de junior projectleider. Een bewoner wil een nieuw scenario tekenen. Hij wordt uitgenodigd om dat bij de werkbijeenkomst in te brengen.

17 mei

De eerste werkbijeenkomst in De Meern. Veel bezoekers (500) en veel reacties (300) in behoorlijk ontspannen sfeer. De vorm met een route langs de informatie, blijkt goed te werken. Zo komen mensen ook allemaal langs de tafels waar zij hun reactie kunnen opschrijven om te delen. Ik voer veel gesprekken. Veel mensen hebben vragen over het proces en over de inhoud. Wel of geen windmolens is zoals verwacht het belangrijkste issue.

De Buren van Rijnenburg organiseren buiten een persmoment om hun bezwaren tegen de komst van windmolens te benadrukken.

Bewoners van Reijerscop tonen een eerste schets van een nieuw scenario dat zij verder willen uitwerken. We spreken af dat zij hiervoor contact zoeken met de gemeente. Door anderen, buiten het ontwerpproces, een nieuw scenario laten schetsen lijkt me lastig. Dan zouden andere betrokken dat ook moeten mogen. Maar de input meenemen via de initiatiefnemers kan natuurlijk wel.

Pendelbus rijdt vier keer met in totaal veertien passagiers.

22 mei

Tijdens een voortgangsgesprek met de projectleiders van de gemeente verzoek ik alle reacties uit de werkbijeenkomst anoniem openbaar te maken. Zo kan iedereen nagaan wat er met zijn/haar reactie gebeurt. We praten verder over “twee kolommen stuk” of andere versies om alle reacties navolgbaar te maken. We hebben concrete afspraken gemaakt over het betrekken van mij bij de gesprekken met belangengroepen.

Gemeente stuurt een bewoner van Reijerscop informatie toe waarmee hij een scenario kan schetsen en adviseert hem hierover contact te hebben met de initiatiefnemers.

28 mei

Gesprek met wethouder op mijn verzoek. Ik meld dat ik me in een paar dingen in haar brief aan de gemeenteraad niet kan vinden:
Gemeente wist onvoldoende van de onrust? Is voortdurend over gesproken; dus wasb ekend.
Gemeente trekt regie naar zich toe. Prima maar wek niet de indruk dat de Uitweringsgroep niet goed werd geleid. En ik wil ook dan er voortdurend bovenop kunnen zitten.
Gemeente beschrijft in de raadsbrief het proces als een proces van de initiatiefnemers dat door de gemeente wordt gefaciliteerd. Dat komt niet overeen met beleving van initiatiefnemers en van mij.
ik kan me vinden in een waarnemende rol. Maar hoe kan ik het “proces borgen” zoals in de raadsbrief staat? Wat is dat? We spreken af dat ik onbeperkt toegang blijf houden tot informatie. Gemeente zal mij actief informeren over bijeenkomsten en discussies. Ik ben daarbij aanwezig als ik dat van belang vind. Ik zal gevraagd en ongevraagd adviseren.

Vervolgens ook gesprek met ambtelijk opdrachtgever. Gold nog als kennismaking. Ik waarschuw vooral voor de grote druk op dit proces en daarmee op de projectleiding. De bezetting binnen het project is kwetsbaar. Zeker nu dit voor een deel weer van de ontwerptafel naar de politieke arena is gebracht.

’s Avonds heb ik een informeel gesprek met raadsleden. Ik geef mijn visie en beantwoord vragen. Vooral de vraag waarom niet eerder is bijgestuurd om uitvallen van de Uitwerkingsgroep te voorkomen is belangrijk.

29 mei

De overgebleven leden van de Uitwerkingsgroep komt bij elkaar met uitzondering van één lid dat niet aanwezig kan zijn. Ik heb haar vooraf gebeld. Zij geeft vooral mee dat we zuinig moeten zijn op goede landbouwgrond in het gebied. Ik geef haar input mee aan de groep. In goede sfeer hebben we in vrij korte tijd een nieuw scenario getekend. Dit kan vooral doordat alle betrokkenen inmiddels veel kennis hebben vergaard.

30 mei

Ik stuur de scenarioschets door naar initiatiefnemers en bel hen met het verzoek het door te rekenen. Ook DGMR en Bosch Slabbers breng ik vast op de hoogte.
Later die dag belt projectleider me. Hij neemt het proces nu over, conform afspraken uit de raadsbrief.

31 mei

Raads Informatie Bijeenkomst. Het politieke aspect en de verschillen van inzicht komen naar voren. Opgestapte leden van de Uitwerkingsgroep geven een toelichting. Tevens verzoeken overgebleven leden om de restgroep serieus te blijven nemen en hun scenario te ontvangen.
Een zonontwikkelaar vraagt om zon los te koppelen van windontwikkeling. Het ontwerpproces houdt de boel op en zij willen graag aan de slag met de procedure om zonnepanelen te plaatsen. De kopgroep van grondeigenaren noemt veel scenario’s financieel onhaalbaar.

6 juni

Mijn dochter studeert af; dus ik ben niet bij ontwerpatelier. Veel aspecten uit de werkbijeenkomst worden omgezet in de scenario’s.
Ik verneem dat het gesprek tussen de ecologen heeft plaats gevonden en hun input een betere plek krijgt.

Er wordt gewerkt aan afspraken voor gesprekken met bewonersgroepen en belangengroepen. Ik krijg een lijst van belangengroepen.

12 juni

De rest van de Uitwerkingsgroep komt bijeen over hun scenario, met uitzondering van één lid dat net als vorige keer niet aanwezig kan zijn. Het scenario is doorgerekend en getekend. We bespreken het onder leiding van de projectleider en er komen wat aanpassingen. We spreken verder over onderdelen zoals de route van het gewenste fietspad. De groep wordt omgedoopt tot Poldergroep met het polderscenario.

Per mail adviseer ik de projectleider af te zien van deelname aan de landelijke dag voor OmgevingsManagement. Hij zegt niet van plan te zijn geweest om hierheen te gaan reageert direct naar de organisatie dat hij niet komt.

14 juni

Via de mail stelt één lid van de Poldergroep voor om het polderscenario toch te wijzigen en zonnepanelen meer naar het noorden te plaatsen. Anderen besluiten echter dat ze het zo willen houden. ’s Avonds raadscommissie. Politieke discussie over diverse aspecten.

19 juni

Ontwerpateliers hoeven niet meer ’s avonds of in het weekend omdat de Uitwerkingsgroep niet meer deelneemt. De leden van de Poldergroep zijn voor het ontwerpatelier vandaag wel uitgenodigd en enkelen maken hiervan gebruik. Laatste aanpassingen voor de volgende werkbijeenkomst worden bekeken. Ik vraag om duidelijker aan te geven wat het verschil is tussen deze scenario’s en de vorige. Waar zitten de verschillen? Initiatiefnemers op het gebied van zon ontbreken. Windinitiatiefnemers zijn wel aanwezig.
Ik bel enkele zonondernemers om te vragen wat er speelt. Het proces gaat volgens hen erg veel tijd kosten met zeer ongewisse uitkomst. Bovendien willen ze graag zon loskoppelen van dit proces om haast te maken zoals ze aan de gemeenteraad hebben gevraagd.

21 juni

Gesprek met het zelfbenoemd Energiepanel van enkele bewoners uit De Meern en Reijerscop. Bewoners willen meedenken vanuit positieve grondhouding. Zij hopen op een plek aan de ontwerptafel. Ik geef tijdens het gesprek aan dat er verschil is tussen mee ontwerpen of meepraten als belangengroep. Een plek als belangengroep met tussentijdse gesprekken is een goed idee. Zo kan alle inbreng die zij hebben, worden meegenomen. Met name de leefbaarheid vindt het panel van belang. Mee ontwerpen in het ontwerpatelier kan in deze fase niet meer maar actieve deelname aan de werkbijeenkomsten en bij tussentijdse gesprekken is zeer gewenst.

22 juni

Korte bijeenkomst in stadhuis voor een laatste check op panelen voor de werkbijeenkomst. Ook enkele leden van de Poldergroep zijn aanwezig.

26 juni

Uit mailwisseling blijkt me dat er weer sprake is van een pendelbusje voor de werkbijeenkomst.

27 juni

Gesprek met wijkoverleggen IJsselvest Oost en West. Zij voorzien geen heel grote impact maar waarderen het gesprek.

28 juni

Aanwezig bij de workshop tijdens een landelijke bijeenkomst over omgevingsmanagement. Rijne en Eneco lichten toe hoe het proces verloopt, inclusief lastige punten als de complexe informatie en omgaan met weerstand. Het proces wordt door toehoorders gezien als behoorlijk vooruitstrevend. Gemeentelijke projectleiding heeft 's avonds overleg met bewonersvertegenwoordiging in Nieuwegein. Vragen over financiële participatie en verdeling van lusten én lasten en ook over taakstelling provincie en liquiditeit van initiatiefnemers als er ook planschade moet worden uitgekeerd.

30 juni

Werkbijeenkomst 2

Hier aanzienlijk minder mensen op de werkbijeenkomst dan de eerste keer. Vermoedelijk speelt het mooie weer een rol. Bovendien is tijdens deze bijeenkomst minder nieuws te melden dan de eerste keer. Wel wederom veel inhoudelijke gesprekken bij de scenario's en bij de deskundigen. Enkele leden van de Poldergroep lichten hun eigen scenario toe.

Buren van Rijnenburg hebben een plek in de zaal en vertellen dat dat zij een nieuw scenario gaan tekenen. Ik informeer bij de projectleider hiernaar en geef aan dat ik mijn visie hierop in een mail zal verwoorden omdat ik vind dat mijn mening hierover moet meetellen bij politieke beraadslagingen.
Ik word toegevoegd aan een mailwisseling waarin wordt gepoogd een datum te vinden voor overleg over de wensen van BvR.
De pendelbus rijdt vier keer. In totaal drie passagiers.

2 juli

Ik mail projectleider en opdrachtgever mijn advies om geen apart scenario te laten ontwerpen door BvR. Als dat nu zou gebeuren, ontstaat een heel nieuw proces. Dan moeten we immers ook anderen die gelegenheid geven, zoals het energiepanel. We hebben er vooraf voor gekozen om iedereen volop gelegenheid te geven om hun inbreng te leveren tijdens de werkbijeenkomsten en tussentijdse gesprekken. Dit nu overboord gooien lijkt me niet raadzaam.

3 juli

Afspraak met projectleider wordt afgezegd omdat hij ziek is.

9 juli

Lid van de Poldergroep belt me. Het lid wil afzien van deelname aan de Poldergroep omdat het lid te druk is maar zeker ook omdat nu blijkt dat er een molen op het lids land in Reijerscop is getekend in het polderscenario. Het lid was er niet bij en wist er niet van. Het lid wil voorkomen dat het lijkt alsof er uit eigen gewin de molen die kant op is geschoven. Overigens meldt het lid dit het beste scenario te vinden waarmee goed is te leven.

Ik vraag de projectleider om contact met het lid op te nemen en we willen dit een volgende keer in de Poldergroep bespreken.

10 juli

Overleg met projectleiding over voortgang in project. Projectleider meldt dat het niet lukt om een afspraak te plannen met de Buren van Rijnenburg. Lastig want om hun input mee te nemen zou dat overleg voor de vakantie moeten plaats vinden. De Buren vragen tevens om de antwoorden op hun vragen. Projectleider zal die zo spoedig mogelijk beantwoorden.

Buren van Rijnenburg sturen vandaag tevens hun analyse van de inbreng op de werkbijeenkomsten. Zij bekijken de reacties kwantitatief en zien een ruime meerderheid van negatieve reacties op scenario’s met windmolens. We hebben hier al eerder over gesproken. Omdat het onduidelijk is hoe representatief de opkomst is, telt uitsluitend de kwaliteit van argumenten en niet de kwantiteit van stemmen voor of tegen.

11 juli

Gesprek met Energiepanel, gemeente en enkele initiatiefnemers. Diverse vragen over beleidskaders van gemeente rond energie worden beantwoord. Gezondheidsaspecten, met name over laag frequent geluid, blijken een belangrijke zorg. Het panel licht het scenario toe dat zij hebben ontwikkeld. Initiatiefnemers willen daar naar kijken om businesscase te berekenen. Ook aspecten van ecologie, haalbaarheid, roeibaan etc. moeten worden bekeken. Vertegenwoordigers melden dat zij zelf een investeerder kennen om dit te gaan uitvoeren. Binnenkort volgt een gesprek met de eigen initiatiefnemers van het energiepanel over dit scenario. Gemeente bekijkt diverse aspecten en komt hierop terug. Ik heb twijfels of dit een haalbaar scenario is. We spreken af dat het scenario mee kan als inspraakreactie. Het Energiepanel kan het ook altijd zelf aan de gemeenteraad aanbieden. Leden willen het scenario als geheel presenteren en geen onderdelen eruit halen om in te brengen in andere scenario's.

12 juli

Gesprek wijkraad Vleuten De Meern. Lid van de wijkraad geeft aan dat de informatievoorziening voldoende is maar voorziet geen consensus over de inhoud.

17 juli

Gemeentelijke nieuwsbrief over vervolgproces gaat uit.

19 juli

De Poldergroep komt bij elkaar onder leiding van de projectleider. Het lid dat tijdens de afgelopen bijeenkomsten niet aanwezig kon zijn, bespreekt haar deelname met de rest van de groep en besluit op te stappen in verband met de schijn van belangenverstrengeling. Dat wordt zeer betreurd maar er is begrip voor. De reacties op het polderscenario die tijdens de werkbijeenkomst zijn gegeven, worden doorgenomen. Eén lid van de groep vraagt opnieuw om de zonnevelden niet in het zuiden van het gebied te leggen maar in het noorden, boven de ecologische zone. Hij geeft aan dat hij liever heeft dat een beperkt aantal bewoners van Reijerscop uitkijkt op de panelen dan een groter aantal mensen in IJsselstein. De optie wordt besproken en beoordeeld als een alternatief maar de voorkeur van anderen blijft uitgaan naar zonnepanelen in het zuiden. Dat betekent dat hij zich niet kan vinden in het Polderscenario omdat hij dit niet kan verantwoorden naar mensen die hij kent in IJsselstein.De volgende dag mailt hij in een nieuwe poging om toch de velden in het noorden van het gebied in te tekenen. Ik mail hem terug dat ik zijn bezwaren snap maar dat de projectleider de regie heeft en dit zal oppakken.

23 juli

Projectleider laat Energiepanel weten dat er veel vragen zijn bij de financiering van hun plan en verzoekt om afspraak op korte termijn, liefst met hun investeerders. Het panel laat weten dat het om meer gaat dan haalbaarheid en rendement en dat ze iets langer nodig heeft.

25 juli

Gesprek gemeente en Buren van Rijnenburg in aanwezigheid van diverse geluidsexperts. Er wordt diepgaand gesproken over techniek, metingen en berekeningen en hindereffecten.

30 juli

Projectleiding stuurt het gespreksverslag naar het Energiepanel. Bij vorige versie wilden zij graag een vraag over de Poldergroep opgenomen zien, maar die werd buiten de vergadering gesteld. Nl; klopt het dat een belanghebbende boer bij wie nu een molen op het land is getekend, deel uitmaakt van de Poldergroep. Ik heb uitgelegd dat dit klopt maar dat de betreffende boer niet bij deze bijeenkomsten aanwezig kon zijn en dus geen enkele invloed daarop heeft gehad. Zij wist van niets. Toen zij dit ontdekte is ze omwille van de zuiverheid uit de groep gestapt.

8 augustus

BvR reageert op het verslag van hun gesprek. Zij hebben aanvullingen op het zonscenario. Ze zien graag meer ha en doen daar suggesties voor. Ze vragen ook de mogelijkheid van panelen op palen te onderzoeken, roeiwater en recreatie mee te nemen en evt eerder te starten met energieopwekkende woningbouw

9 augustus

Overleg met gemeentelijk projectleider. Met name over de vorm van dit verslag en de vorm van de derde werkbijeenkomst. Uit de tweede bijeenkomst blijkt dat er, afgezien van de reacties op het nieuw toegevoegde Polderscenario, weinig nieuwe inzichten, ideeën of meningen binnen komen. De scenario's gaan daardoor niet meer belangrijk wijzigen. Mensen zijn nu twee keer geweest dus het wordt tijd om toe te werken naar een afronding. De laatste werkbijeenkomst is dan vooral het presenteren van de scenario's en alle rapporten zoals die naar de raad zullen gaan. Vooral ter info, check op de documenten die tot nu toe zijn gemaakt en toelichting en niet meer voor reacties. Dat moeten we dan ook helder communiceren.
Het gaat nu om een enorme bult informatie dus moeten de spullen ook allemaal vooraf al op internet staan zodat mensen die dat willen, het goed door kunnen nemen om te bepalen of ze naar een derde bijeenkomst komen.
Dit idee wordt in ambtelijk overleg met de wethouder besproken. Ik bied aan om dit daar toe te lichten maar dat blijkt niet nodig.

10 augustus

BvR reageren op het verslag met enkele aanvullingen en verduidelijkingen.

20 augustus

BvR reageren op het verslag met enkele aanvullingen en verduidelijkingen. BvR verspreiden een nieuwsbrief waarin zij melden dat er nu sprake is van een dialoog met de gemeente.

27 augustus

Overleg met projectleiding met name over vorm en inhoud van de derde werkbijeenkomst en vorm van de reactienota waarin alle opbrengst uit de omgeving verwoord moet worden. Ook uitgebreid gesproken over de procedure waarmee omliggende gemeentes om advies wordt gevraagd. Er gaat een brief naar de gemeenteraad over de werkbijeenkomst en het bijzonder complexe besluitvormingsproces bij gemeentes, provincie, college en raad. Een werkbijeenkomst eind september betekent dat de gemeenteraad er in april over spreekt. Leg dat maar eens uit…

BvR hebben verzocht om gedetailleerde informatie over de wijze waarop DGMR alle berekeningen uitvoert. In een apart overleg krijgen de heren uitgebreide toelichting, in aanwezigheid van geluidsexpert van de gemeente. De Buren geven aan dat ze alles willen weten om alles te begrijpen. Het niveau is zeer gedetailleerd. Buren zijn blij met de toelichting en spreken hun waardering uit.

28 augustus

Tussentijds overleg over stand van zaken met projectleiders. Vooral over de vorm van de volgende werkbijeenkomsten. Derde bijeenkomst krijgt een informerend karakter waarbij veel gelegenheid moet zijn voor mensen om toelichting te krijgen op alle documenten die richting besluitvorming gaan. Want dat wordt een enorme stapel leeswerk.

Ook spreken we af dat in de komende raadsbrief op korte termijn de vorm wordt voorgesteld voor mijn eindverslag met een vragenlijst voor alle betrokken personen en belangengroepen. Ik stuur hierover een alinea tekst op.

30 augustus

Initiatiefnemers komen bij elkaar voor een vooruitblik op de volgende werkbijeenkomst en de besluitvorming. Niet alle initiatiefnemers blijken er bovenop te zitten. Er komt een vraag over de scenario's terwijl we die al uitgebreid hebben besproken in de ontwerpateliers. Hier wreekt zich het verschil in betrokkenheid. Het zijn vaak dezelfde initiatiefnemers die betrokken zijn, bij overleggen zijn en ook extra tijd investeren, bijvoorbeeld in gesprekken met het Energiepanel.

Andere initiatiefnemer komt toch weer terug op de betaalbaarheid. Hij blijft ontevreden met het volgens hem beperkte inzicht in de financiële consequenties bij de modellen die raad krijgt voorgelegd. Zo kan de gemeenteraad geen afgewogen keuze maken. Signaal wordt ter harte genomen.

Steeds blijkt dat de status van de scenario's en de (vele) vervolgstappen na de besluitvorming belangrijk zijn in de communicatie de komende periode. Wellicht verwachten mensen dat mogelijke molens of panelen enkele maanden na het raadsbesluit in de polder verschijnen.

Er komt een wijziging in de gemeentelijke projecteiding. De beoogde nieuwe projectleider is aanwezig bij dit gesprek. Hij loopt zich warm langs de kantlijn maar voorlopig trekken de oude en nieuwe projectleider samen op. Prettig omdat zo de bezetting minder kwetsbaar wordt.

4 september

Lid van BvR heeft gevraagd of zij de adresgegevens van de Poldergroep mogen gebruiken Daar zijn twijfels over binnen de groep. Alle informatie over hun scenario is immers al openbaar. Er is huiver voor te nauwe samenwerking.

Overleg met de projectleider hierover. We besluiten dat de groep op korte termijn bij elkaar moet komen om te horen hoe het proces verder zal verlopen. Dan kan het verzoek van de BvR ook worden besproken.

Bovendien heeft Bosch Slabbers op verzoek van de projectleider het alternatief voor het polderscenario getekend met zonnepanelen in het noorden. Dit is wat één lid van de groep graag wilde en moet nu worden besproken met de hele groep.

Bijeenkomst van 10 sept. met de BvR wordt afgezegd door de projectleider ivm met agendaproblemen.

5 september

De oorspronkelijk geplande datum voor de derde werkbijeenkomst eind september wordt verschoven naar oktober omdat het te kort dag wordt. Intern is er discussie over de vorm van deze bijeenkomst. En vooral de vraag welke documenten tijdens de werkbijeenkomst al gereed moeten zijn en welke documenten nog niet gereed hoeven zijn. Met de politieke advisering houd ik me niet bezig maar we spreken regelmatig over de vorm waarin mensen hun inbreng terug kunnen vinden.

14 september

Projectleider stuurt energiepanel een mail waarin hij aangeeft dat proces naar een afronding gaat en hij motiveert waarom hij weinig kansen ziet om hun scenario verder te brengen. Er is immers nog geen investeerder en de initiatiefnemers zien geen haalbaarheid in het scenario. Het is ook al enige tijd stil vanuit de zijde van het Energiepanel. Hij nodigt het panel uit om bij de derde bijeenkomst langs te komen.

17 september

Afspraak met projectleiders over de vorm van mijn vragenlijst. Vooral gesproken over de documenten zoals die gebruikt worden voor de derde en laatste werkbijeenkomst. Ik geef aan dat ik hierover ook met de directe adviseurs van de wethouder wil praten als zij dit bespreken. Dit is niet alleen een politiek item maar ook van groot belang dat mensen op een goede manier hun inbreng terug vinden. Ik kan direct aanschuiven.

Ook blijkt dat de wijkberichten al zijn geschreven en de bezorging is gepland. Ik geef aan dat ik dit eerst had willen lezen. Begrip voor mijn irritatie. Ik krijg het idee dat de politieke adviseurs meer in beeld komen naarmate de besluitvorming nadert. Omdat het participatieproces grotendeels is afgerond raak ik op de achtergrond. Maar de projectleider is het met me eens dat dit onterecht is. We bevestigen de afspraken dat ik stukken lees en mijn advies geef voordat belangrijke stappen worden gezet.

De procedure langs andere gemeenteraden en de vorm van de stukken die naar de besluitvorming gaan, zijn belangrijk gespreksonderwerp. Ik besluit dat ik slechts zal letten op de helderheid en navolgbaarheid van de input van belanghebbenden. Het wordt eens te meer duidelijk dat er een enorm boekwerk richting de gemeenteraad zal gaan. Moeten ze dit verslag ook nog lezen…

18 september

Ik lees de conceptstukken voor de derde werkbijeenkomst en adviseer de projectleiding om de vorm van diverse stukken aan te passen. Alles om de inbreng van mensen navolgbaar te maken. Fikse kluif werk voor de gemeente.

19 september

Buren van Rijnenburg geven aan dat zij op dit moment geen behoefte hebben aan een nieuw overleg. Ze stellen nog wel schriftelijk een vraag over slagschaduw.

24 september

Poldergroep komt bij elkaar om te spreken over de stukken zoals die naar de derde werkbijeenkomst gaan. Het alternatieve scenario met panelen in het noorden in plaats van het zuiden van het gebied wordt besproken. Tijdens de discussie wordt het scenario met zonnepanelen in het zuiden aangepast. Meer groen langs IJsselstein, de plas vrij laten in verband met recreatie en een bredere strook tussen IJsselstein en de panelen. Het groepslid dat het alternatieve scenario wil, vindt dit toch onvoldoende. Hij wil uitsluitend panelen aan de noordzijde waar andere leden zich niet in kunnen vinden.

Er wordt besloten tot één scenario namens de Poldergroep, zoals dat oorspronkelijk ook was bedoeld. Het groepslid besluit dat hij zijn naam daar niet onder wil hebben en kondigt aan een afspraak te maken met de wethouder hierover.

25 september

Ik krijg het concept van de raadsbrief opgestuurd en zie dat er niets in staat over de vorm van mijn verslag. Uit navraag blijkt dat ambtelijk is besloten dit niet nu voor te leggen aan raadsleden. Hadden we dan al eerder moeten doen. De projectleider koppelt terug dat de brief zonder mijn alinea wordt verstuurd. Ik kan daar wel mee leven maar hoop dat er achteraf geen gedoe ontstaat over de vorm van mijn verslag.

26 september

Ambtelijk overleg over de vorm van de derde werkbijeenkomst en een laatste check op de begrijpelijkheid van de scenario’s zoals ze zullen worden getoond. Ik krijg ook de aangepaste documenten met de verwerkte reacties opgestuurd.

Er ontstaat politieke reuring rond uitspraken die de wethouder gedaan zou hebben over de participatie in dit proces. Er is opgetekend dat de windmolens er zullen komen. De wethouder moet zich hiervoor verantwoorden in de gemeenteraad. Dat doet ze naar aanleiding van vragen.

Op social media is dit een startschot voor mensen die vooraf ingenomen standpunten vermoeden en de participatie een farce noemen. De uitspraken veranderen feitelijk niets maar zullen de geloofwaardigheid van het proces bij mensen die hun twijfels daarover hebben niet ten goede komen.

27 september

Lid van de Poldergroep dat eerder deze week uit de groep stapte, stuurt nu een mail waarin hij van de projectleider eist dat alles wat met de Poldergroep te maken heeft of ernaar verwijst, uit het proces verdwijnt, dus ook het polderscenario. Hij heeft het gevoel dat hij door mij is verleid om gezamenlijk tot een scenario te komen terwijl hij eigenlijk alleen een controlerende functie wilde. Hij geeft bovendien aan dat hij wordt aangesproken door buren en anderen alsof hij mede verantwoordelijk is voor de mogelijke komst van windmolens. Dat drukt zwaar. Hij meldt zelfs dat hij wil voorkomen dat leden van de Poldergroep of hun gezinnen mogelijk gevaar lopen.
In het weekend reageert één ander lid van de groep dat niet bij de bespreking was met de vraag wat zich heeft voorgedaan. Anderen reageren nog niet. Ik overleg kort met de projectleider met het verzoek bij de andere leden te checken hoe zij hier tegenover staan.

1 oktober

Projectleider stuurt een uitgebreide mail aan de Poldergroep met de vraag hoe zij willen reageren op de mail van het voormalig lid. En hij roept op om aan te geven als zij zich bedreigd voelen of worden bedreigd omdat we daar dan serieus werk van maken.
Van bedreiging blijkt geen sprake. Mensen voelen wel de druk vanuit de omgeving. “Je zorgt toch wel dat we hier geen windmolens krijgen..” Met verschillende leden van de Poldergroep gesproken. Zij zijn allemaal heel duidelijk. Ze zijn tevreden met dit scenario als het best mogelijke alternatief en zij willen graag doorgaan. Ze hebben minder last van druk uit de omgeving en staan vierkant achter het scenario. Ze reageren dan ook per mail met die mededeling.

2 oktober

De documenten ten behoeve van de werkbijeenkomst staan nu online zodat iedereen die kan bekijken. Dat betekent dat de nieuwsbrief om mensen daarop te wijzen ook uitgaat.
Er wordt hard gewerkt aan de voorbereiding van de bijeenkomst. Op zoek naar een werkvorm die geen verwachting wekt dat mensen nu nog allerlei nieuwe dingen kunnen inbrengen. We willen ook voorkomen dat mensen teleurgesteld komen omdat er weinig nieuws te zien is. Maar mensen moeten wel de gelegenheid krijgen op de bestaande documenten te reageren voordat deze naar de politiek gaan.

3 oktober

Via social media ontvang ik een flyer die het energiepanel heeft verstuurd in de Meern e.o. Strategisch vormgegeven want het lijkt erg op de wijkberichten van de gemeente. In de flyer staat dat het scenario van het energiepanel niet zou zijn opgenomen omdat het geen hoge windmolens bevat. Dat is onjuist. De groep meldde zich te laat in het proces. Toch is er nog heel serieus naar het scenario gekeken maar de opbrengst van de energie in dat scenario was te laag ten opzichte van hoge kosten voor educatieve elementen. Daarmee was het geen haalbaar scenario. Er hebben zich dan ook geen investeerders of initiatiefnemers gemeld die het scenario haalbaar vinden.

Er zijn ongeveer 150 aanmeldingen voor de werkbijeenkomst.

4 oktober

Ik hoor van de projectleider dat het niet is gelukt om een externe voorzitter te vinden voor de korte plenaire gedeeltes van de werkbijeenkomst. Ik pleit ervoor toch verder te zoeken en geef namen door van mensen. Ik vind het risico te groot dat het juist de plenaire start van elk uur chaotisch wordt waardoor mensen onvoldoende aan bod zullen komen. Later die dag krijg ik bericht dat er een externe voorzitter is gevonden die structuur kan aanbrengen in het plenaire deel en de tafels scherp in de gaten zal houden.

Uit reacties van de initiatiefnemers blijkt dat dezelfde partijen aanwezig zullen zijn die steeds tijd investeren. Enkele andere initiatiefnemers geven geen prioriteit aan de werkbijeenkomst.

8 oktober

Inmiddels is het aantal aanmeldingen voor de werkbijeenkomst opgelopen tot ruim 200.

9 oktober

De werkbijeenkomst verloopt goed. Veel intensieve gesprekken zowel aan de tafels als in de koffiehoek. Diverse mensen melden me dat ze het idee hebben dat de gemeenteraad allang heeft besloten. Ze komen dan ook terug op de uitspraken van de wethouder waarover eerder in de gemeenteraad is gesproken. Mensen voelen zich vooral machteloos en zijn bang dat hun belang ondersneeuwt. Als ik aangeef dat uiteindelijk de gemeenteraad beslist, vragen zij zich af hoe ze daar nog invloed op kunnen uitoefenen. Dat wordt de komende periode een belangrijk item in de communicatie.

De wethouder is het laatste uur van de bijeenkomst aanwezig. Raadsleden van verschillende fracties wonen gesprekken bij. Ik verneem van een bewoner dat een raadslid aan een tafel antwoord heeft gegeven op vragen en hij uit zijn ongenoegen daarover bij mij. Het blijkt te gaan om een feitelijke aanvulling op informatie.

11 oktober

De vragenlijst aan alle betrokkenen in het ontwerpproces gaat uit. De leden van de Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en belangenverenigingen die hebben meegesproken ontvangen een vragenlijst om terug te blikken op het proces. Zo krijgt de gemeenteraad een beeld vanuit diverse belangen. In de toelichting verzoeken we de mening over de inhoud van de scenario’s en de mening over het proces van elkaar te scheiden.

12 oktober

De vragenlijst is verzonden aan de vooraf afgesproken deelnemers aan het proces. Een lid van de Uitwerkingsgroep reageert dat de Uitwerkingsgroep de mogelijkheid zou krijgen om te reageren per scenario. Aanvankelijk antwoord ik dat dit dubbel werk zou zijn maar het blijkt inderdaad een door mij niet goed opgemerkte toezegging aan de raad te zijn. In de gesprekken over de vragenlijst is die toezegging uit zicht geraakt. Ik antwoord vervolgens dat er naar de leden van de Uitwerkingsgroep een aanvullende vragenlijst zal komen. Er gaan tussen de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep wat pinnige mailtjes onderling heen en weer over de toon die wordt gebruikt.

16 oktober

Een bewoner van Reijerscop belt me met een technische vraag over meetpunten in de geluidsberekeningen. In overleg zal de gemeente die afhandelen. Maar de achtergrond van de vraag bevestigt dat de onderlinge verhoudingen in de buurt stevig verstoord zijn. Grondeigenaren met contracten voor het mogelijk plaatsen van een molen en hun buren die geen windmolens willen, staan recht tegenover elkaar. De projectleider beantwoordt de vraag dezelfde dag.

17 oktober

Eneco, Rijne en BHMSolar houden samen een avond voor bewoners van Reijerscop om te praten over sociale grondvergoeding. Projectleider gemeente is erbij aanwezig. Geheel in lijn der verwachting gaat een groot deel van de avond over de vraag of er wel windmolens zouden moeten komen. Veel mensen voelen er niet veel voor om op twee paarden te wedden. Bezwaar maken bij de gemeenteraad tegen de mogelijke komst van windmolens én tegelijk afspraken maken voor een vergoeding als ze er toch zouden komen. Dat gaat voor velen te ver.

De reacties op de vragenlijst druppelen binnen.

23 oktober

Ik wordt gebeld door een bewoner met de vraag hoe het zit met het Energiepanel want hij heeft een flyer ontvangen die van de gemeente lijkt te komen. Maar de inhoud leek van het Energiepanel te komen. Ik heb uitgelegd dat het Energiepanel heeft gekozen voor een vormgeving die erg lijkt op dat van de wijkberichten van de gemeente. Ik overleg met de projectleider die dit tijdens een volgend overleg met het Energiepanel zal aankaarten.

28 oktober

Enkele leden van de Uitwerkingsgroep mailen met elkaar over scenario ‘Het groene lint’ van het Energiepanel en vragen de gemeente dit serieus te nemen. Een dag later mailt de projectleider van de gemeente aan allen terug met een uitleg over hoe de contacten met het Energiepanel zijn verlopen en waarom het scenario niet net als de andere scenario’s aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

5 november

Overleg met projectleiders van de gemeente over de voortgang. Er zijn personele wisselingen. Een nieuwe projectleider loopt zich al enige tijd warm langs de zijlijn. Hij neemt het proces over nu het richting besluitvorming gaat. We constateren dat mijn taak er ook grotendeels op zit en ik meld dat ik mijn verslag ga afronden. Enkele dagen later mailt de projectleider veel betrokkenen over het overdragen van zijn taken aan een collega.
De nieuwe projectleider heeft ’s avonds een gesprek met het Energiepanel waar ik niet bij kan zijn ivm andere verplichtingen. Ze spreken af dat het Energiepanel de vormgeving van hun correspondentie zal aanpassen zodat het niet meer op gemeentelijke informatie lijkt.

13 november

Ik spreek met de nieuwe projectleider af dat ik mijn verslag ga afronden. Ik beschouwde de check op het navolgbaar verwerken van reacties als een belangrijke taak voor mij omdat uiteindelijk alle inbreng herkenbaar en in alle diversiteit op tafel bij de gemeenteraad moet liggen. Naar mijn mening is dat nu het geval. De opbrengst staat in

- Beschrijving van de scenario’s en bouwstenen,
- Het document waarin het trechteren van de scenario’s in de loop van het proces wordt toegelicht,
- Het document met vragen en antwoorden en

Daarmee beschouw ik mijn taak als onafhankelijk procesbegeleider afgerond. Inmiddels beginnen de bestuurlijke beraadslagingen en de ambtelijke adviezen met betrekking tot de politieke besluitvorming over alle onderliggende stukken. Daar kan en wil ik geen deel van uitmaken.
Dat betekent dat ik de opbrengst van het ontwerpproces overlaat aan de politieke besluitvorming met alle middelen die de lokale democratie kent voor mensen om aanvullend persoonlijk hun reactie aan politici over te brengen.

Reflectie op het doorlopen proces

Om betrokkenen de gelegenheid te geven om te reflecteren op het doorlopen proces, ontvingen zij een vragenlijst. Zowel de initiatiefnemers, als de belangenorganisaties, bewonersorganisaties en de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep en de Poldergroep hebben het verzoek gekregen de vragenlijst in te vullen. In totaal 19 mensen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

In onderstaande opsomming van de antwoorden hebben we de namen verwijderd ivm privacy. Wel is steeds terug te lezen vanuit welke rol iemand het antwoord heeft ingevuld.

Welke aspect vindt u het belangrijkst bij het ontwerp van een energielandschap Rijnenburg en Reijerscop?

1	Initiatiefnemer	Een haalbaar en realistisch ontwerp, met nadruk op energie-opwek
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat zoals afgesproken voor energie, woningbouw en recreatie samen een ontwerp gaan maken. Achteraf ging het alleen over windmolens.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Het meenemen van alle aspecten en belangen en niet alleen de klimaat doelstelling
4	Lid Uitwerkingsgroep	Snel woningbouw, geen windmolens, vol inzetten op zon. Windturbines maken woningbouw onmogelijk en verstoren de nachtrust.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Voorkomen overlast voor bewoners in omgeving = geen extra geluidsoverlast !
6	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Natuur
7	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Roeiwater
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Beperking van de impact op de omgeving en zo veel mogelijk behoud van de landschappelijke beleving en ecologische kwaliteit van de polder.
9	Lid Uitwerkingsgroep	Als bewoner van de polder natuurlijk dat de eventuele hinder tot een minimum beperkt blijft voor omwonenden. Dat ook nieuwe technieken een kans krijgen in het ontwerp en dat met zich dus niet vastbijt op alleen de mogelijkheden tijdens de opstart van het [tijdelijke] project.
10	Initiatiefnemer	Procesparticipatie: samen ontwerpen in de stijl van de nieuwe Omgevingswet

11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Helderheid over wanneer wie waarover op welke manier wat te zeggen heeft. En dat het gesprek over uiteindelijke techniek en locatiekeuzes oprecht gevoerd kan worden, los van (ingenomen) grondposities. Wat ik ook belangrijk (lees: wenselijk!) vind, is dat een overheid / bevoegd gezag duidelijke energie-ambities heeft-> kaders stelt voorafgaand aan het starten van participatieproces. Dus waarbinnen zijn keuzes te maken?
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat de omwonende geen overlast ondervinden
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	De overlast van windmolens en de afbraak van een mooi stukje groen
14	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Dat er een voorstel komt dat voldoet aan de opdracht zonder dat schade wordt berokkend aan omgeving en aan inwoners. Onder schade aan inwoners reken ik óók schade aan hun gezondheid.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Dat het een integraal ontwerp wordt wat iets teruggeeft aan de omwonenden. Dat ook de windmolenhater kan genieten van het landschap omdat er naast de windmolen een bos is aangelegd bijvoorbeeld.
16	Initiatiefnemer	Procesparticipatie: samen ontwerpen in de stijl van de nieuwe Omgevingswet
17	Lid Uitwerkingsgroep	Voorkomen van hinder voor omliggende woonwijken, zoals Galecop, ten aanzien van slagschaduw en (laagfrequent) geluid.
18	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Het belangrijkste aspect bij de totstandkoming van een “energielandschap” Rijnenburg en Reijerscop is dat alle belanghebbenden een daadwerkelijke inbreng hebben en dat het voorkomen van hinder bij zon en/of bij wind al bij de ontwerpfase meegewogen wordt.
19	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	overlast, opbrengst, aantasting landschap

Kunt u kort aangeven hoe u terugkijkt op de participatie van de belanghebbenden gedurende het ontwerpproces?

1	Initiatiefnemer	Een mooi, zorgvuldig traject waarbij er in een vroeg stadium met allerlei betrokkenen naar de mogelijkheden is gekeken en wat de voor- en nadelen zijn van keuzes die gemaakt moeten worden. Dit voorkomt dat mensen zich gepasseerd voelen!
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Jammer dat alleen negatieve mensen gehoord worden, en dat mensen met andere ideeën en wensen niet gehoord worden. En ik denk dat er meer mensen zijn met goede ideeën, dan mensen die overal negatief over zijn.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Teleurstellend. De achterliggende agenda van 'er moeten windmolens komen', werd verdoezeld . Communicatie en inspraak was een farce, bv ook de laatste sessie. De gemeente gaf geen antwoorden, alleen politiek correct.
4	Lid Uitwerkingsgroep	Plannen liggen al klaar. Dit proces is voor de bühne.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Ronduit MOEIZAAM, weinig helder, niet transparant.
6	Vertegenwoordiger van Belangenorganisatie	Veel aandacht voor voorlichting en discussie. Ook inspraak op diverse aspecten, maar niet op de kernvragen, zoals wenselijkheid, rendement en zin van het hele project.
7	Belangenorganisatie	Zeer intensief participatie traject, bewonderenswaardig hoe het is vormgegeven.
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	De initiatiefnemers van zon en wind hebben duidelijk hun invloed als marktpartij uitgeoefend op de randvoorwaarden en scenario´s voor het energielandschap. De rol/ invloed van de grondeigenaren/ projectontwikkelaars die doorslaggevend is voor realisatie, is wat onderbelicht gebleven in het proces. De participatie van de Uitwerkingsgroep heeft mede door het uiteenvallen ervan maar beperkt impact gehad.

9	Lid Uitwerkingsgroep	Als geheel redelijk teleurstellend! Uitkomst reeds bekend door starre houding in de opdracht.
10	Initiatiefnemer	De procesparticipatie heeft hier uitvoerig plaatsgevonden. In de energiebranche is het niet gebruikelijk dat omwonenden in een vroeg stadium zo breed worden aangeschreven en zoveel invloed hebben op het ontwerp. Voor de gemeente, Rijne Energie en Eneco, die vanaf het begin betrokken waren, was dit een nieuw proces. Er was grote zorgvuldigheid en transparantie, maar er was geen standaard manier van werken. Dat was best spannend. Wat ingewikkeld was voor ons is dat de procesparticipatie voor burgers veel tijd kost. Vooral mensen die zich zorgen maken over veranderingen in hun omgeving maken hier tijd voor. De voorstanders voor duurzame energie sloten zich al snel aan bij Rijne Energie. Door de gemeente is Rijne Energie voornamelijk gezien als initiatiefnemer, waardoor de positieve bewoners minder ruimte kregen om mee te praten. Het proces heeft in totaal (te) lang geduurd en was door de mate van detail en professionaliteit ook kostbaar. Als initiatiefnemers van het eerste uur hebben we hier heel veel tijd en geld in gestoken. Dit is niet verwijtbaar, maar wel een les voor de volgende keer. Doordat de kaders vanuit de gemeente erg vrij waren, werd de opdracht door veel burgers niet goed begrepen. Het had geholpen als er een MW doelstelling was geformuleerd en het voor betrokkenen helder was welke initiatiefnemers aan de lat stonden. Doordat aan de initiatiefnemers geen eisen zijn gesteld en grondspeculatie niet is uitgesloten, is het de vraag of hetgeen ontworpen is in dit proces straks ook gebouwd kan worden. De gemeente heeft immers geen invloed op privaatrechtelijke (grond)overeenkomsten die door partijen gesloten zijn.

11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Ik heb het idee dat de gemeente erg zorgvuldig is geweest in het betrekken van omgeving. Gemeente heeft de omgeving ruimschoots de gelegenheid geboden zich te informeren, en inbreng te leveren op de plannen, zowel middels (inloop)bijeenkomsten in De Meern en Nieuwegein, als online.
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Er is met heel veel oprechte inzet gewerkt door bewonersvertegenwoordigers. De gemeente is er nauwelijks in geslaagd hier iets uit mee te nemen. Dat blijft een ernstig gebrek van deze procedure. De procedure is gevolgd. Dat klopt. Maar het door dit soort procedures gewenste doel, echte inspraak, is genegeerd. En dat is slecht.
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	De gemeente heeft het inspraakproces goed geregeld, maar de vraag die blijft hangen is of er met de inbreng echt iets gedaan wordt, gezien de ambities van de gemeente Utrecht en met name de wethouder van Hooijdonk. Je blijft toch het gevoel krijgen, dat er een proces wordt doorlopen, omdat het moet, maar dat de uitkomst al bij voorbaat vaststaat.
14	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Dat er een voorstel komt dat voldoet aan de opdracht zonder dat schade wordt berokkend aan omgeving en aan inwoners. Onder schade aan inwoners reken ik óók schade aan hun gezondheid.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Chaotisch. Men merkte dat het een eerste keer was om burgers te laten participeren. Dit zal in de toekomst waarschijnlijk anders gaan. Nu was in elk geval de participatie nog niet voldoende meegenomen.

16	Initiatiefnemer	Als zonontwikkelaar is het voor ons nieuw om in een dusdanig uitgebreid participatieproces betrokken te zijn. In een vroeg stadium zijn initiatiefnemers en belanghebbenden uitgenodigd om mee te ontwerpen. Doordat duidelijke kaders ontbreken, voelde deze exercitie soms als theoretisch en zijn scenario's moeilijker te vergelijken. Hierdoor bleven suggesties als het bedekken van geluidsschermen met zonnepanelen terugkomen. Daarnaast zorgde het "samen" ontwerpen dat niemand zich volledig eigenaar voelde van de scenario's: als initiatiefnemers hebben we input geleverd, maar het zijn niet 'onze' scenario's.
17	Lid Uitwerkingsgroep	Helaas is in de praktijk gebleken dat het geen participatieproces is maar een consultatieproces: naar inbreng van de Uitwerkingsgroep werd namelijk beperkt geluisterd, kanttekeningen werden voor kennisgeving aangenomen, vragen werden niet beantwoord, afspraken werden niet nagekomen of eenzijdig gewijzigd. Dit leidde tot het opstappen van de helft van de uitwerkingsgroep; recent zijn er nog 2 mensen opgestapt. Dit zegt genoeg, lijkt mij… Meermalig is dit door de Uitwerkingsgroep gesignaleerd aan en besproken met de onafhankelijk procesbegeleidster. Hierop werd niet of nauwelijks geacteerd. De onafhankelijk procesbegeleidster heeft afwijkingen in het proces geaccepteerd of zelfs geïnitieerd, zonder draagvlak van de Uitwerkingsgroep. Het feitenrelaas over de bureaukeuze geluid/ slagschaduw was van zeer slechte kwaliteit en moest door uitwerkingsgroepsleden worden gecorrigeerd. Dit geeft geen vertrouwen in hoe de rest van de verslaglegging zal zijn… In het proces is meermalen bij de projectorganisatie aangedrongen op volledigheid van informatie, zodat de raad een weloverwogen besluit kan nemen. Belangrijke informatie over laagfrequent geluid en inzichtelijke effecten

		slagschaduw is tot op heden (bewust?) niet in beeld gebracht, waardoor de raad op basis van een onvolledig beeld een afweging gaat maken. In een goed proces zou dit niet zijn voorgekomen.
18	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Wij als Buren van Rijnenburg vertegenwoordigen inmiddels meer dan 1600 omwonenden (die de petitie getekend hebben) en zijn vanaf de start van het proces in het voorjaar van 2017 genegeerd. Pas door de druk van gemeente Nieuwegein in mei 2018 werden wij als belangengroep uitgenodigd bij de eerste werkbijeenkomst op 17 mei 2018. In de tussenliggende periode hebben wij de Gemeente/ projectorganisatie bij voortduring vragen gesteld, waar steeds geen antwoorden op kwamen. Dit mondde tenslotte uit in een vragenlijst met 38 vragen, die wij aanboden aan de gemeenteraad, college en projectorganisatie op 31 mei bij de raadsinformatiebijeenkomst. Daarin hebben wij de Raad toegesproken en werd het proces als mislukt aangemerkt. Pas in juli zijn er gesprekken tot stand gekomen tussen de Buren en de projectorganisatie. Daarbij waren door de gemeente ingehuurde deskundigen over hinder aanwezig. Dit waren open gesprekken, echter een jaar te laat. Wij hebben uiteindelijk moeten constateren dat er geen manoeuvreerruimte meer was om nog wijzigingen aan te brengen in de zes scenario's. Er is maar één zon-scenario (Zon voorop). De geluidshinder is onvolledig in kaart gebracht. Al met al zijn de Buren zeer teleurgesteld dat wij geen wezenlijke inbreng hebben kunnen leveren.
19	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Een mooi initiatief allen zijn de verwachtingen niet goed gemanaged. Of misschien is die wel niet te managen als de belangen zover uit een liggen.

Beoordeling scenario’s

Zoals is toegezegd in de raadsbrief van mei 2018 kregen de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep en de huidige Poldergroep de mogelijkheid om per scenario hun oordeel te geven. Zeven leden hebben hiervan gebruik gemaakt. Onderstaand treft u hun oordeel.

Beoordeel de zes scenario’s naar wenselijkheid.

	Scenario energie Voorop	Scenario zon Voorop	Scenario De Ring	Scenario De Kreek	Scenario Nieuw Rijnenburg	Polder-Scenario
1	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk	Zeer Wenselijk
2	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel
3	Zeer Onwenselijk	Acceptabel	Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk
4	Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk	Wenselijk	Acceptabel	Acceptabel
5	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk
6	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Wenselijk	Acceptabel	Zeer Onwenselijk
7	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel	Acceptabel

- Zeer Wenselijk
- Wenselijk
- Acceptabel
- Onwenselijk
- Zeer Onwenselijk

Licht uw beoordeling van scenario ‘Energie Voorop’ toe

1	* Te veel molens. * Volgorde woningbouw onlogisch. * Te veel zon. geen recreatie (slecht 6)
2	Veel te zware belasting van omliggend gebied en inwoners en maakt woningbouw onmogelijk. Je praat dan ovWer 2040-2045
3	Opties groot zoekgebied voor wind hebben potentieel zeer veel impact op omgeving. Intensief invullen energiefunctie met hoge opbrengst laat weinig ruimte voor landschap en recreatief gebruik.
4	Te zware belasting voor de polder. Laat geen of weinig recreatieve aanvulling toe.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm de overlast. Zonnevelden zie 3
6	Bij dit scenario was geen burgerparticipatie vereist. Er is maar één winnaar.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is hierom onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Zon Voorop’ toe

1	* slecht voor recreatie. * logische opbouw woningen. Zon op de plek van woning later op de daken plaatsen. (4)
2	Uitstekend, geen aanvullende overlast voor gebied en bewoners (de snelwegen A2 en A12 zijn al luid genoeg) en woning bouw mogelijk
3	Scenario heeft beperkt impact op omgeving, de overige functies naast energie kunnen een plaats behouden en hebben ontwikkelingsruimte.
4	De zonnevelden zijn veel te groot en moeten een grote afstand bij de woningen vandaan blijven.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm de overlast. Zonnevelden zie 3
6	Dit scenario is niet opdringerig, hier kunnen veel mensen zich in vinden.
7	Inhoudelijk: In dit scenario gaat de opwek van duurzame energie hand in hand met respect voor de omgeving! Bovendien beperken de zonnepanelen de woningbouw niet en kunnen ze zelfs worden teruggeplaatst op de daken van de nieuwbouw! Dat is pas duurzaam! En volledig reversibel! Met een extra trafostation zou nog (veel) meer zonne-energie kunnen worden opgewekt. In combi met wijkaccu’s is deze energie ook in de avond/ nacht te benutten.

Licht uw beoordeling van scenario ‘De Ring’ toe

1	* goede roeibaan, 1 kant fietspad. * teveel molens. * waarom geen geluidswal als zon? . * slechte planning woningen. * goede recreatie(5)
2	Wederom net als scenario 1 , te veel overlast voor bestaande kernen mn De Meern en woningbouw alleen mogelijk in uiterste zuiden.
3	Panelen op Nedereindse Plas maken recreatie-functie daar onmogelijk. Opties zoekgebied voor wind hebben potentieel veel impact op omgeving. Kostbaar door investeringen in landschap en roeiwater.
4	Voldoende mogelijkheden de polder verder te ontwikkelen met waarschijnlijk acceptabele overlast.
5	Windturbines kunnen hier niet geplaatst worden ivm overlast en zonnevelden alleen langs de A 12 plaatsen.
6	De Nedereindse plas vol met zonnepanelen is verschrikkelijk, voor de mens en de natuur.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘De Kreek’ toe

1	* te veel molens. * liever woningbouw 1 en 2 omdraaien. * waarom geen geluidswal. * goede roeibaan(3)
2	Dit voorstel lijkt de huidige kern minder te belasten, echter dit zou wel terdege uitgezocht moeten worden EN woningbouw wordt weer moeilijker.
3	Opties zoekgebied voor wind hebben potentieel veel impact op omgeving. Kostbaar door investeringen in landschap en roeiwater.
4	Voldoende mogelijkheden de polder verder te ontwikkelen met waarschijnlijk acceptabele overlast.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm overlast en zonnevelden vernietigen het polderlandschap.
6	Hier komt naast energie ook nog iets in het landschap, prima.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Nieuw Rijnenburg’ toe

1	* teveel zon en te weinig natuur. * waarom geen geluidswal als zon. (2)
2	Dit lijkt een pragmatische oplossing, echter de bewoners van Velthuizen en deels De Meern krijgen in extreme de specifieke overlast.
3	Nieuwe structuur biedt mogelijkheden voor andere beleving en recreatieve functie. Mogelijk is relatief beperkte energie-opbrengst een nadelig punt van dit scenario.
4	Geeft te veel zichtvervuiling in IJsselstein
5	Zonnevelden versnipperen en vernietigen het polderlandschap.
6	Hier komt iets terug, vind ik mooi
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: slagschaduw en geluid (gemiddelde frequenties) lijken Galecop niet te raken. Echter, laagfrequent geluid is nog niet in beeld gebracht. Indien de Raad kiest voor de inzet van windmolens en er wordt aangetoond dat het laagfrequente geluid Nieuwegein niet zal raken, kan dit een mogelijkheid zijn. Het staat wel de woningbouwontwikkeling in de weg en het plaatsen van windturbines is niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Polderscenario’ toe

1	* woningbouw 4 en 1 omdraaien. * hogere molens. * zon op woningbouw plaatsen. * eerder vergunning afgeven voor 50 woningen in de polder. recreatie nu al aanplanten. (1 beste)
2	Dit lijkt een acceptabele en pragmatische opstelling en Eneco gaf zelf aan dat ze al blij zouden zijn met 3 molens
3	Impact op omgeving is beperkt, ruimte voor ecologische ontwikkeling. Mogelijk is beperkte energieopbrengst een nadelig punt van dit scenario.
4	Minimale opbrengst en overlast. De vraag is of de kosten opwegen tegen de investering
5	Windmolens zou kunnen maar zonnevelden vernietigen het polderlandschap en heel veel bewoners zijn het polderuitzicht kwijt.
6	Voegt eigenlijk niets toe.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: Dit scenario lijkt wat betreft situering van windmolens de minst negatieve uitwerking op Galecop te hebben. Indien de Raad kiest voor de inzet van windmolens en er wordt aangetoond dat het laagfrequente geluid Nieuwegein niet zal raken, kan dit een mogelijkheid zijn. De mogelijkheden voor zonnevelden kunnen nog meer worden benut; een groot deel van het plangebied is nog niet benut. Met de aanleg van een extra trafostation zou nog veel meer zonne-energie kunnen worden opgewekt. In combinatie met wijkaccu’s zou de energie ook nog kunnen worden opgeslagen voor toepassing in de avond/nacht.

Wat wilt u nog meegeven aan de gemeenteraad Utrecht bij besluitvorming?

1	Initiatiefnemer	Dat partijen die constructief meegewerkt hebben in het ontwerpproces en betrokkenheid hebben getoond ook verder kunnen met de verdere gebiedsontwikkeling
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat de opdracht die meegegeven is aan de ontwerpers, al een compromis was van mogelijkheden. Volgende keer duidelijker opdracht meegeven. Nu was het voor niemand duidelijk.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Helaas is door dit proces de afstand tussen burgers en raad vergroot en worden de belangen van de bewoners in en rond het gebied niet gerespecteerd ten faveure van de klimaat doelstelling.
4	Lid Uitwerkingsgroep	Ik zal mijn rechtsbijstand inschakelen net als veel van mijn buren als er windmolens worden geplaatst.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	1. Voorkom extra hinder dus: kies voor zon vanwege mogelijkheden transitie naar woningbouw en veel beter draagvlak; bovendien gaan de rendement van ZP nog steeds jaarlijks omhoog ..
6	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Heeft het project, mede gezien de tijdelijkheid van 10 - 11 jaar eigenlijk wel zin?
7	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	De vormgeving en communicatie rondom dit traject was bij een grote groep mensen vooral in het begin (1e werkbijeenkomst) nog niet duidelijk. Zorg dat men van tevoren duidelijk weet wat er te verwachten is van het traject.
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Houdt bij de keuze expliciet rekening met de omliggende woongebieden. Neem in overweging wat de relatie is met de toekomstige bebouwing/permanente functie. Bewaak uw onafhankelijke positie in de wetenschap dat scenario's in belangrijke mate zijn gestuurd door marktpartijen.

9	Lid Uitwerkingsgroep	Bezint eer U begint! Stel U op de hoogte van nieuwe/aanvullende technieken!
10	Initiatiefnemer	Geef duidelijke kaders mee, met name op het gebied van lokaal eigendom (tegenwoordig is 50% aandeel voor een coöperatie gebruikelijk) en sociale grondvergoeding. De sociale grondvergoeding zorgt ervoor dat in een gebied de lusten van grondeigenaren niet bij slechts één partij terecht komen, maar ook de buren hiervan mee profiteren. Door dit als gemeenteraad verplicht te stellen voorkom je onrust en ruzie en wordt duurzame energie beter geaccepteerd. Geef invulling hoe het ontwerpen van één energielandschap straks vergunning technisch ingediend moet worden. Welke afspraken moeten er met de omgeving worden gemaakt? Wees concreter met het omschrijven van voorkeuren/eisen als onomkeerbaarheid en 'woningbouw moet mogelijk blijven', zodat alle partijen weten waar de gemeenteraad voor gaat. Toets voorstellen bij de marktpartijen, zodat geen goedbedoelde maar onmogelijke eisen gesteld worden.
11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Ja, wees ambitieus.
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Zet 10 windturbines namens Utrecht in de Flevopolder daar waait het harder en staan er al honderden. Schiphol heeft er ook 2 nabij Hagestein staan.
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Ga niet blind voor de windenergie en het op nummer 1 staan van groene gemeente. Groen is meer dan windenergie. Laat persoonlijke ambities los.

14	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Maak gebruik van de kans om vandaag, met alle extra kennis die inmiddels is opgedaan, opnieuw uw eisen ten aanzien van dit onderwerp te definiëren. De kennis omtrent het gebruik van zon en wind en aardwarmte is gigantisch veranderd. Maak daarvan gebruik. Bouw niet iets nieuws waarvan u nu weet dat het verouderd is.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Maak compromissen en geef duidelijk aan op welke vlakken er geluisterd is naar de burger.
16	Initiatiefnemer	Stel duidelijke kaders: 1) lokaal eigendom (bv 50% aandeel middels een coöperatie) zodat winsten uit deze projecten terugvloeien in het gebied, 2) sociale grondvergoedingen zodat de lusten in een (deel)gebied terecht komen en niet bij een beperkt aantal grondeigenaren, 3) beoordeel de mate van betrokkenheid en laat enkel initiatiefnemers toe die daadwerkelijk betrokken zijn geweest in het participatieproces.
17	Lid Uitwerkingsgroep	De huidige scenario's laten niet de effecten van laagfrequent geluid zien; uit onderzoek is gebleken dat dit juist gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Dus maak inzichtelijk tot waar dit reikt en betrek dit in uw afwegingen rond de scenariokeuze en/of de bouwstenen daaruit. Slagschaduw is wel inzichtelijk gemaakt. Door een stilstand regeling kan dit zelfs tot 0 gereduceerd worden voor omliggende woonwijken. Door Rijne Energie is hieraan ook gerefereerd, maar niet verder in beeld gebracht. Een initiatiefnemer hoeft zich niet aan haar toezegging te houden inzake een stilstand regeling. Om dit naar de omgeving toe wel te kunnen garanderen, is het noodzakelijk dat de gemeenteraad een maatwerkvoorschrift neemt die de stilstand regeling voorschrijft. Hanteer voor Nieuwegein een stilstand regeling op de Reijnesteinseweg in verband met de daar aanwezige woningen en de achterliggende woonwijk Galecop.

18	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Pas in juli 2018 zijn er gesprekken tot stand gekomen tussen de Buren en de gemeentelijke projectorganisatie en de door de gemeente ingehuurde deskundigen in hinder (geluid). Dit waren goede en open gesprekken, maar wel een jaar te laat. Lastigere hinderaspecten zoals laagfrequent- en infrasoon geluid, en of dat berekend of gemeten gaat worden IN onze huizen, staan nog steeds open. Het zijn juist deze hinderaspecten die gezondheidsrisico's met zich mee brengen. Ook is er (afgezien van een berekening van een deel van het verkeerslawaai) geen nulmeting van de huidige staat van deze leefomgeving gedaan. Dit is ernstig en het uitstellen tot na het raadsbesluit en dan onderbrengen in de MER is niet acceptabel. De huidige informatie over scenario's met windenergie geeft een te rooskleurig beeld van het energie rendement (stil zetten niet meegerekend) en de financiële haalbaarheid is nog niet onderzocht. Tevens ontbreken de meetpunten voor de te verwachten hinder in de polder. Hete hangijzers zoals het omgaan met planschade en de wijze waarop toekomstige woningbouw vanaf 2030 kan worden gerealiseerd zijn niet uitgezocht maar verplaatst naar het vervolgproces na politieke besluitvorming. Kortom, een solide basis voor politieke besluitvorming ontbreekt. Gemeenteraadsleden, wij stellen vast uit de ingevulde reactieformulieren en vragenlijsten bij de werkbijeenkomsten, dat er geen draagvlak is voor windturbines zo dichtbij stedelijk gebied. Wél is er draagvlak voor zonnevelden. De gemeente zou uit voorzorg hierop moeten inzetten.

19	Lid Uitwerkingsgroep en Poldergroep	Er moet een energietransitie plaats vinden en die kan je niet (alleen) bij een ander neerleggen dus Utrecht moet iets doen. Maar hou wel rekening met de overlast. Geluid is in deze hoek al een serieuze belasting met de A 2 en A 12 in je achtertuin. Ik ben nog een belangrijk punt vergeten; de gemeente moet veel meer tijd en energie stoppen in het uitleggen waarom dit nodig is. Tijdens de laatste bijeenkomst waren er veel vragen en kritiek maar nooit de vraag waarom of een reactie dat het echt nodig is voor een ieders (eigen) belang.

Chronologisch feitenrelaas rond keuze van onafhankelijk bureau voor berekening en beoordeling van hinder binnen de te schetsen scenario's energielandschap in februari 2018. Tijdens de keuze van een bureau dat de hindereffecten in beeld moest brengen, ben ik enkele weken op vakantie.

Binnen de Uitwerkingsgroep is afgesproken dat dit chronologisch feitenrelaas als bijlage wordt gevoegd bij het verslag over het participatietraject energielandschap.

5-2-2018

Overleg met uitwerkingsgroep om te bepalen welke bureaus worden uitgenodigd voor uitbrengen van offerte. Voor iedereen duidelijk dat dit een cruciaal onderdeel is van het proces. Alle partijen moeten vertrouwen hebben de onafhankelijkheid van het bureau anders kunnen we geen vertrouwen hebben in de onderzoeksresultaten en de eventuele hinder van de scenario's.

Met uitwerkingsgroep eerst gesproken over criteria waaraan bureau zal moeten voldoen. Direct is duidelijk dat lidmaatschap NWEA een heikel punt is,gezien de missie van NWEA.

http://www.nwea.nl/

Er blijken veel gerespecteerde bureaus in Nederland op die lijst te staan. Om niet op voorhand bureaus van die lijst uit te sluiten, maar wel vertrouwen te krijgen in de commerciële onafhankelijkheid van het bureau, formuleren we een criterium van 'bewezen onafhankelijkheid'. Het bureau zal aan moeten tonen dat het namens omwonenden is opgetreden en bijvoorbeeld negatieve adviezen heeft afgegeven aan een commerciële opdrachtgever. Dat maakt het ook mogelijk om een bureau te kiezen dat wel op de NWEA-lijst staat. Maar lidmaatschap NWEA blijft voor aantal leden van de Uitwerkingsgroep een belangrijk punt.

Overige criteria:

Uitgebreide ervaring

Referentieprojecten met bewoners of anderszins

Ervaring met wind geluid slagschaduw

We willen alle versies van rapporten inzien

Gemeente als opdrachtgever

Ze moeten goed kunnen uitleggen

Genoeg mensen beschikbaar

Audiovisueel kunnen maken

Prijs en beschikbaarheid.

Anne (Eneco) en Josje (Rijne Energie) schuiven aan bij het overleg. Reeks afspraken over uitvraag, longlist, offertes aanvragen, wanneer en hoe beoordelen en presentaties van de selectie op 22 feb.

Anne Melchers is penvoerder voor offerte uitvraag. Jessica deelt de info. Vanwege afwezigheid van Marion leidt Xander de presentatie-avond op 22 feb. JJ maakt matrix als hulpmiddel om bureaus te kunnen toetsen en vergelijken.

Anne wil in ieder geval 5 bureaus van de NWEA-lijst, de 2 bureaus die door de uitwerkingsgroep zijn aangedragen (M+P, DPA Caubergh Huigen) worden daaraan toegevoegd. Dit leidt tot de volgende 9 bureaus waar offerte bij wordt uitgevraagd:

- LBP Sight
- RHDHV
- Pondera
- Peutz
- DGMR
- Arcadis
- DPA Caubergh Huigen
- M+P
- Antea

Tevens is afgesproken dat Marion met de projectleider bespreekt of gemeente Utrecht opdrachtgever van het bureau kan worden, zodat de onafhankelijkheid nog meer geborgd kan worden.

Uit deze lijst worden uiteindelijk 3 a 4 bureaus geselecteerd om een presentatie te houden.

6-2

Maurice mailt dat hem toch het gevoel bekruipt dat de NWEA-partijen erdoor worden gedrukt. Hij hecht eraan vast te houden aan bewezen onafhankelijkheid. Marco reageert; Denk out of the box. Ad spreekt de noodzaak uit van een betrouwbaar bureau met resultaten die toetsbaar zijn.

7-2

Ik mail op de valreep van mijn vakantie aan de uitwerkingsgroep: Maak je rol niet groter dan die is. Ik voel de zware verantwoordelijkheid drukken.

Anne mailt dat er veel interesse is. We moeten bepalen wie er afvalt.

M+P in combi met Antea geeft goed gevoel bij Maurice.

Anne reageert met bericht dat Antea niet inschrijft. M+P solo is ongeschikt. Beide bureaus vallen hierom af. Er resteren 7 bureaus.

8-2

Jaap Jan stuurt zijn lijst: DPA/DGMR/ARCADIS/LBP/RHDHV

Er wordt op en neer gemaild over ervaring en onafhankelijkheid van diverse bureaus.

Meerdere uitwerkingsgroepleden hebben hun twijfel over de noodzaak om zo'n tijdsdruk op het proces te zetten en vragen om uitstel. Veel werk en hoge tijdsdruk. Extra input wordt gevraagd in kort tijdsbestek en onder werktijd, vandaar verzoek tot uitstel tot volgende dag.

Xander reageert per mail en snapt de vraag om uitstel niet. Hij stelt voor om alle 7 offertes te vragen, inclusief de twee niet-NWEAbureaus.

Jessica maakt een lijst. Pondera en Peutz vallen af. Voorstel om de overige 5 uit te nodigen.

Afspraak:

- 20-2 12 uur offertes ingediend bij Eneco
- 20-2 17 uur uitwerkingsgroepleden ontvangen de offertes
- 21-2 12.00 uur reacties aan Jessica; zij stuurt door aan Eneco
- 22-2 19.30 uur avond presentaties

Afgesproken wordt dat ieder een rangorde van 1 t/m 6 bepaalt zodat hieruit een rangorde van de uitwerkingsgroep kan worden bepaald.

20-2

Offertes zijn binnen. Anne heeft de 5 beoordeeld en vraagt per mail of de uitwerkingsgroep zich in haar beoordeling kan vinden.

Maurice leest alle offertes door. Is het eens met Anne dat LBP Sight erg teleurstellend is en afvalt. RHDHV valt voor hem af ivm niet onafhankelijk. DGMR en DPA hebben zijn voorkeur.

JJ, zelfde lijst als Maurice en de vraag waarom de haast? Zorg dat dit ten koste is gegaan van kwaliteit van aantal offertes.

21-1

Marco heeft de volgorde DPA, DGMR, Arcadis.

Ab en Ger concluderen dat DPA en DGMR gedeeld eerste zijn met Arcadis als nr 2,, Ad positief over lijst van Anne, Mieke zelfde conclusie na beoordeling, Marije ook vergelijkbaar, Felix en Erika sluiten zich aan.

Anne reageert per mail dat DPA een issue is. Ze beoordeelt de offerte als slecht en ziet dat het bureau alleen ervaring heeft met opponenten.

JJ reageert dat de uitwerkingsgroep juist een voorkeur heeft voor DPA. Hij pleit ervoor om de inzet van de uitwerkingsgroep nu ook serieus te nemen.

Column1	DPA	DPGM	Arcadis	
	0	0	0	
	3	2	1	
	1	2	2	
	3	2	1	
	0	0	0	
	0	0	0	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	0	0	0	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	1	2	3	
	3	2	1	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	0	0	0	
	3	1	2	
	20	17	13	
1e plaat heeft 3 punten				
2e plaats 2 punten				
3e plaats 1 punt				

Uitwerkingsgroepleden zijn individueel telefonisch benaderd door de projectorganisatie over het dilemma van DPA en RHDHV. Dit is door een aantal leden van de uitwerkingsgroep als sturend en manipulatief ervaren.

Jessica mailt de matrix. Arcadis en DGMR geen discussie. Ze geeft bij Anne aan dat oordeel van uitwerkingsgroep is dat RHDHV niet als onafhankelijk overkomt en dat DPA de voorkeur heeft van uitwerkingsgroep.

Jesse mailt: gemeente vindt DPA en RHDHV beiden niet bewezen onafhankelijk omdat dit bureau nog geen opdracht voor een gemeente of initiatiefnemers heeft uitgevoerd. Bovendien is DPA te duur. (prijs is echter geen criterium geweest) We moeten het uiteindelijk allemaal met de keuze eens zijn en deze bureaus maken weinig kans dus laten we die van de lijst schrappen. Zijn conclusie: twee presentaties op de 22e.

Anne mailt dat ze akkoord is. Marco ook akkoord.

Maurice en JJ mailen terug dat zij zich hier niet in kunnen vinden. Ze hebben het gevoel dat er teveel wordt gestuurd. Dit komt het vertrouwen in het proces en de betrouwbaarheid van het bureau niet ten goede. Het is een eenzijdig besluit om DPA niet uit te nodigen voor een presentatie en dat geeft het gevoel dat de uitwerkingsgroep na alle inzet niet serieus wordt genomen. Voorgesteld wordt om ook DPA en RHDHV uit te nodigen en hen kritisch te bevragen vanuit zowel Eneco als uitwerkingsgroep. Dit sluit aan bij de afspraak op 5-2 dat 4 bureaus worden uitgenodigd als we niet gezamenlijk tot 3 bureaus kunnen komen.

Xander reageert daarop weer per mail. Gaat inhoudelijk de discussie aan richting Maurice met cc naar iedereen. Maurice mailt terug dat hij de toon van de mail als verwijtend en vervelend ervaart en dat de onafhankelijk procesbegeleidster wordt gemist in deze fase.

JJ roept iedereen op er vooral te zijn bij de bespreking op 22 feb. Hij krijgt ‘jeuk’ van de sturing.

Jan, Marije en Mieke uiten per mail hun zorgen over de gang van zaken en missen DPA in de uitgenodigde bureaus.

Bespreking op 22 feb:

Op de 22ste is er een bureau gekozen: DGMR.

Voor de presentaties is gereflecteerd op het doorlopen proces; de uitwerkingsgroep vindt dat dit niet goed is doorlopen.

Er vindt discussie plaats over de betekenis van het criterium Bewezen Onafhankelijk. Initiatiefnemers en gemeente hebben hierover een ander beeld dan de uitwerkingsgroep. Zij oordelen dat dit van 2 kanten uit gaat, zowel vanuit de energiepartij als ook vanuit omwonenden. Uitwerkingsgroep is van mening dat dit criterium is opgenomen om vertrouwen te krijgen dat het bureau onafhankelijk van een commerciële opdrachtgever adviseert en betrouwbare uitkomsten genereert. Meningen komen niet bij elkaar.

Vraag komt aan bod of deze avond een keuze kan worden gemaakt. Enkelen vinden dat de keuze van een bureau zo belangrijk is dat ook de andere 2 partijen nog moeten worden gezien/gehoord om een goede keuze te maken en vertrouwen te hebben in de partij. Anderen vinden dat een keuze uit deze 2 partijen voldoende kan zijn als de presentaties goed zijn. Besloten wordt de presentaties te laten houden en daarna pas een besluit te nemen.

Na de presentaties van Arcadis en DGMR is er overlegd. Ieder heeft kort aangegeven wat hij/zij vond van beide bureaus. Xander heeft dit op een flipover genoteerd. Daarna is door Anne en Xander voorgesteld om te stemmen: in welk bureau hebben we vertrouwen; willen we het hierbij laten?

De meerderheid (2 tegenstemmen: Maurice + Ad en JJ onthoudt zich van stemming) heeft besloten dat zij het niet nodig vonden alsnog DPA en RHDHV uit te nodigen omdat zij vertrouwen hebben in de onafhankelijkheid, integriteit en deskundigheid van DGMR. De meerderheid had graag gezien dat DPA uitgenodigd was, maar aangezien dit niet gedaan was zou het nu te laat zijn (mede door tijddruk) om ze alsnog uit te nodigen. Maurice en Ad hebben beide ook vertrouwen in DGMR, maar zouden toch nog graag een presentatie van DPA krijgen om een goede afweging te kunnen maken (bijvoorbeeld tijdens de uitwerkingsgroep avond van 7 maart). Besloten wordt om DPA niet uit te nodigen en DGMR te kiezen, onder opdrachtgeverschap van de gemeente.

5 december

Ik hoor in de wandelgangen dat een lid van de Uitwerkingsgroep een contract heeft met initiatiefnemer. Hij was bij eerste bijeenkomst niet aanwezig wegens vakantie. Ik bel hem en hij blijkt inderdaad een afspraak te hebben met een initiatiefnemer. Dat betekent dat hij niet voldoet aan voorwaarden (o.a. geen zakelijk belang) voor de Uitwerkingsgroep. Hij denkt er even over na en besluit enkele dagen later dat hij niet zal deelnemen. Maar hij dringt aan op deelnemer uit Reijerscop. Ik ga de lijst met aanmeldingen na en bel de andere kandidaat uit het gebied. Die zit in dezelfde situatie.

We houden vast aan de voorwaarden dat mensen met zakelijke belangen niet kunnen deelnemen aan de Uitwerkingsgroep. Ik spreek met de beoogd deelnemer af dat, ter compesatie van deelname aan de Uitwerkingsgroep, de gemeente tussentijds met bewoners Reijerscop om tafel gaat zodat zij de scenario's tijdig zien en hun belang kunnen inbrengen.

14 december

Eerste ontwerpatelier.
Discussie vooraf met Rijne Energie per mail en telefoon. Ze willen met 5

PAUZE LANDSCHAP RUNENBURG VERANDERT IN LANGDURIG ENERGIE LANDSCHAP

Helaas hebben wij het afgelopen proces als frustrerend en de huidige voorstellen voor de wijkpresentatie als zo onvoldoende ervaren, dat wij besluiten om op te stappen uit de uitwerkingsgroep.

Bij de aanvang werd duidelijk, dat het proces niet makkelijk zou worden, omdat het raadsbesluit weliswaar om 4 scenario's vroeg, maar niet aangaf hoeveel energie opbrengst verwacht werd noch heldere kaders voor woningbouw en overlast voor bewoners en omwonenden. Maar ieder van ons ging er voor om een juiste mix te vinden voor een tijdelijke oplossing.

Echter de stem van de initiatiefnemers (met name windenergie) is zo dominant geworden dat de huidige voorstellen nu voor ons niet meer verdedigbaar zijn.

De hoogte van de windmolens is nog steeds niet duidelijk, maar twee keer de Dom-toren lijkt aannemelijk. Hierin wordt geen afweging gemaakt in energie-opbrengst en hindereffecten. De afspraak voor doorrekening op worst case scenario's (en dus niet alleen de wettelijke kaders) is nog steeds niet geëffectueerd en wordt in twijfel getrokken. Er wordt met verschillende maten gemeten; een extra energiestation is niet mogelijk in het geval van zonnevelden, maar voor het bijplaatsen van extra windmolens blijkt het ineens wel te kunnen!

Alternatieven die win-win kunnen zijn, worden niet eens meegenomen of snel weggewuifd, zoals:

- zonnevelden in de vervuilde plas
- tijdelijke oplossingen waarbij de tzt te bouwen huizen de energie voorziening voor zichzelf en andere delen van Utrecht overnemen
- geintegreerde zonnepanelen in een brede geluidswal

Kanttekeningen van de uitwerkingsgroep worden voor kennisgeving aangenomen, zonder duidelijkheid over waarom er niets mee wordt gedaan. Zorgen op het gebied van slagschaduw, geluidsoverlast (inclusief laag frequent), woning waarde impact en ecologische gevolgen worden niet weggenomen maar juist gevoed. De maximale energieopbrengst binnen de wettelijke richtlijnen staat telkens voorop. Andere aspecten zijn daaraan ondergeschikt; van een integrale aanpak is al helemaal geen sprake.

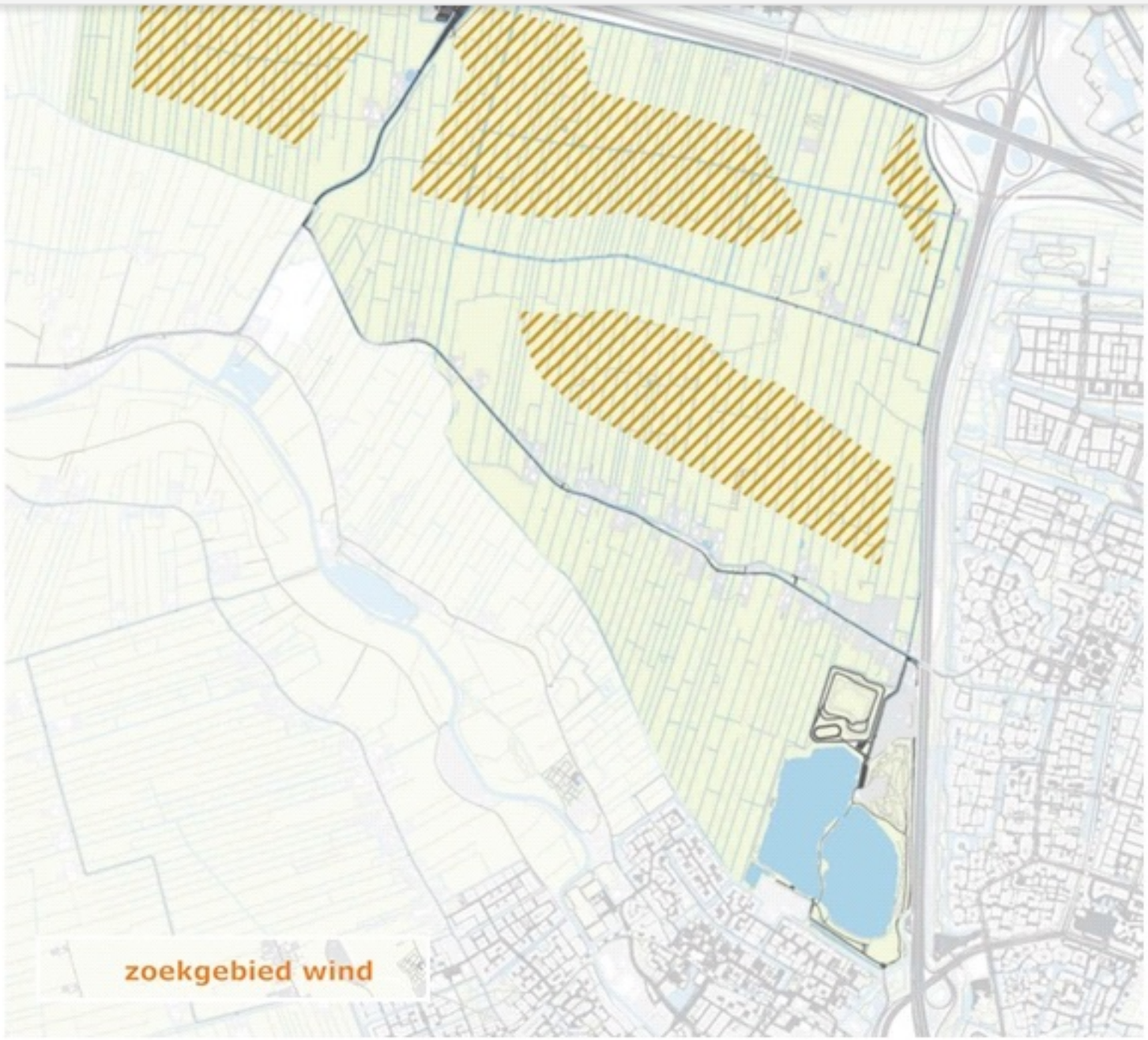
De huidige scenario's zijn (op een na) allemaal voor een minimale periode van 30 jaar en worden daarmede als duurzaam bestempeld, dit staat haaks op de vraag van een pauzelandschap tot 2030.

De voorliggende scenario's en het proces van totstandkoming kunnen niet op enthousiasme rekenen bij de meeste leden van de uitwerkingsgroep. Toch wordt dit wel zo geventileerd naar de buitenwereld, w.o. raadsleden! Er wordt bewust een verkeerd beeld geschetst.

Wij willen onze naam er niet aan verbinden en hebben daarom besloten de uitwerkingsgroep te verlaten.

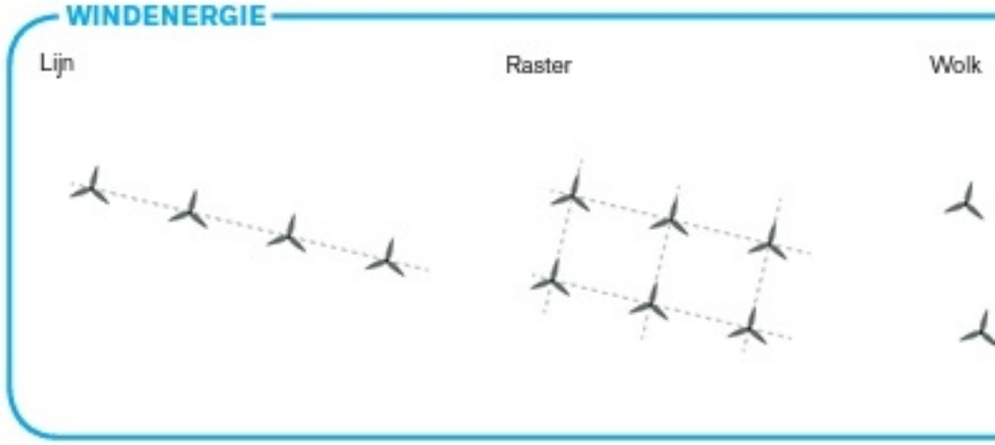
Felix Behrends
Mieke Claushuis
Ger Gieling

Maurice Kassing
Jaap-Jan Pepping
Joke Volders-Scholman

Voor Reijerscop ligt de keuze voor:
- behoud van het huidige open landschap zonder bijplaatsing van windmolens;
- behoud als landbouwgebied gecombineerd met de ontwikkeling van een permanent windpark (in een lijn-, raster- of wolkopstelling).

Gegeven de belemmeringen vanuit wind energie zijn voor windenergie 2 oost-west georiënteerde zoekgebieden denkbaar:
- parallel aan de A12, vanaf Reijerscop tot knooppunt Rijnenburg (met een onderbreking ter plaatse van de hoogspanningsleidingen)
- tussen de Ringkade en de Nedereindseweg

Plaatsing Ten aanzien van de ontwikkeling van windenergie zijn drie manieren voor de plaatsi
- een lijnopstelling;
- een regelmatig raster;
- een wolk.

1. Toelichting

In dit document is de hoorbaarheid van het geluid van de windmolens binnen de polder voor een aantal representatieve punten in beeld gebracht. Dit is op dezelfde wijze gedaan als de analyse van de hoorbaarheid voor de punten in de omliggende wijken die in het kader van de raadsvragen zijn opgesteld. Het betreft uit onderstaande figuur de punten binnen de polder (01, 02, 05, 09, 14, 15, 16, 17 en 18).

Uitganspunt is daarbij dus een windkracht waarbij de meest geluidproducerende windmolens een maximale geluidsproductie kennen (8 m/s oftewel windkracht 5 op ashoogte). Hierbij is uitgegaan van wind vanaf de windmolens richting de woningen. Deze windkracht treedt circa 22% van de tijd op (31% in de winter, 14% in het voorjaar, 12% in de zomer en 28% in het najaar).

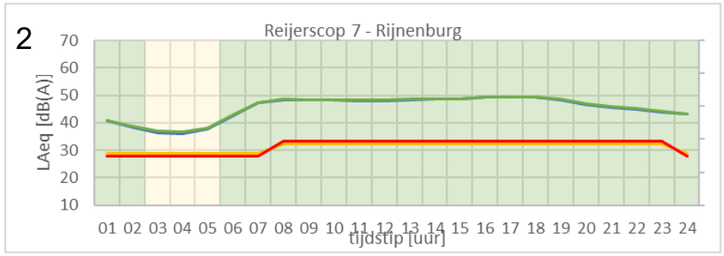
Het verschil tussen het windmolengeluid en het wegverkeersgeluid is als volgt gewaardeerd:

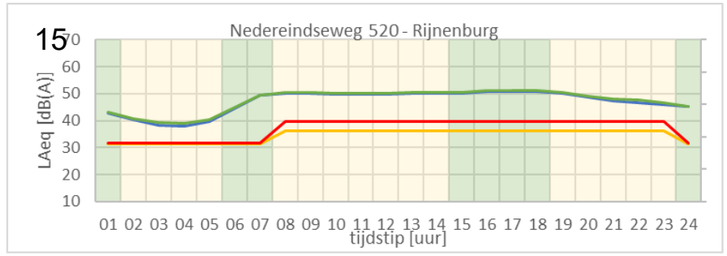
- Hoorbaar: geluid windmolens tot 5 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid te onderscheiden.
- Beperkt hoorbaar: geluid windmolens 5 tot 10 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid enigszins tot niet te onderscheiden.
- Zeer beperkt hoorbaar: geluid windmolens meer dan 10 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid niet meer te onderscheiden en te beschouwen als niet meer hoorbaar.

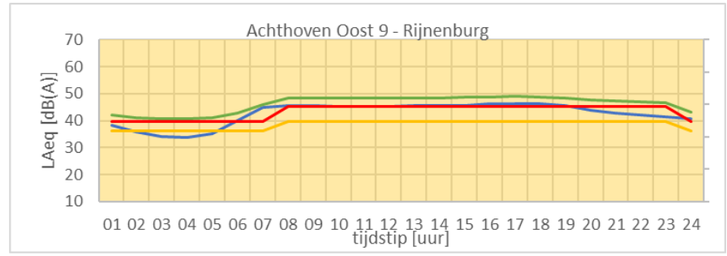
Dit is conform onderstaande legenda in de grafieken opgenomen:

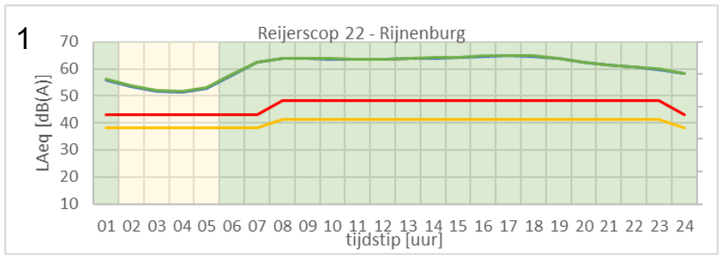

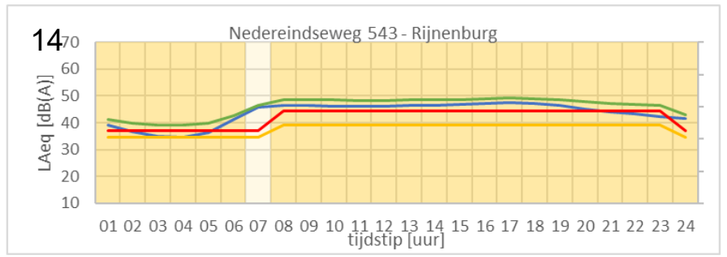
2. Ring

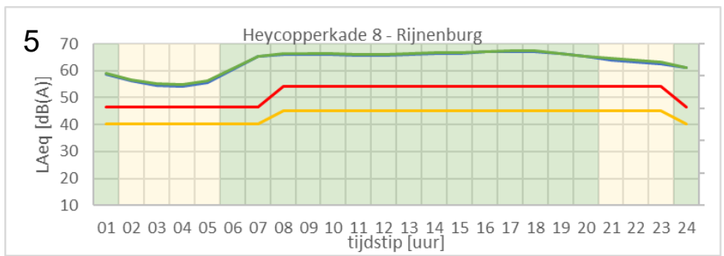

2
Reijerscop 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

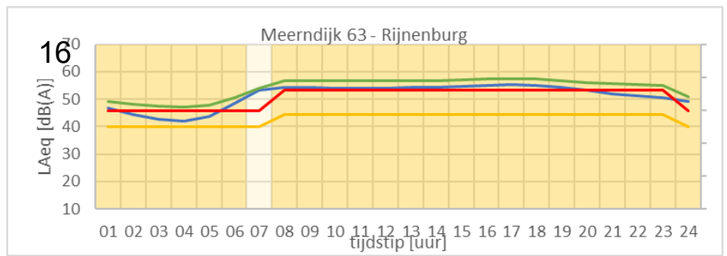

15
Nedereindseweg 520 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

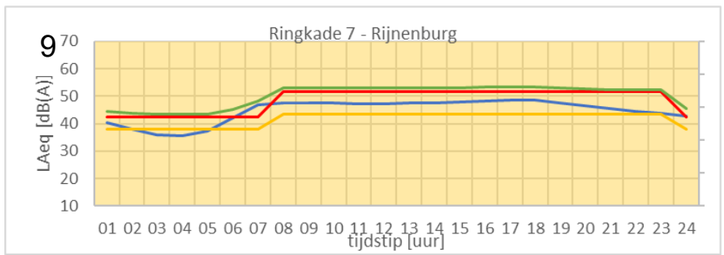

Achthoven Oost 9 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

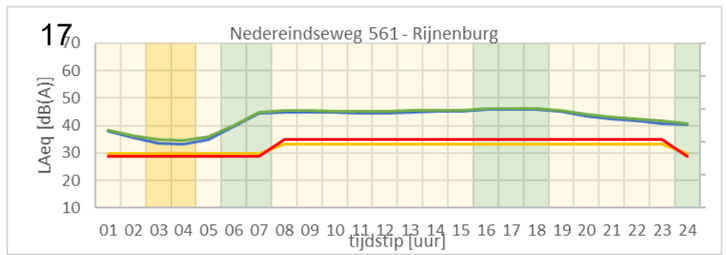

1
Reijerscop 22 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

14
Nedereindseweg 543 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

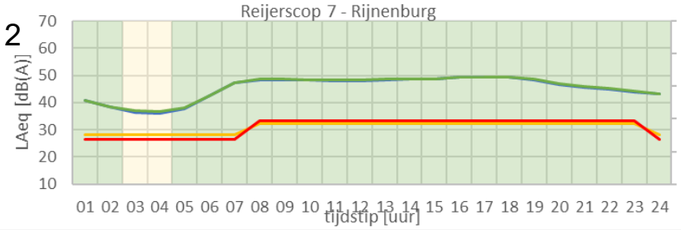

5
Heycopperkade 8 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

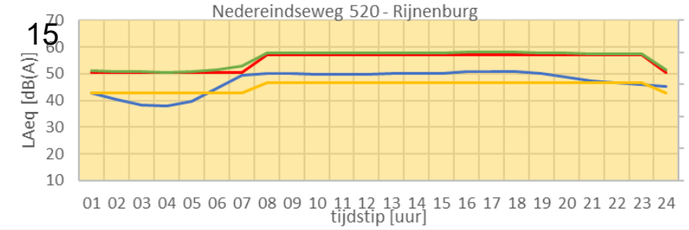

16
Meerndijk 63 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

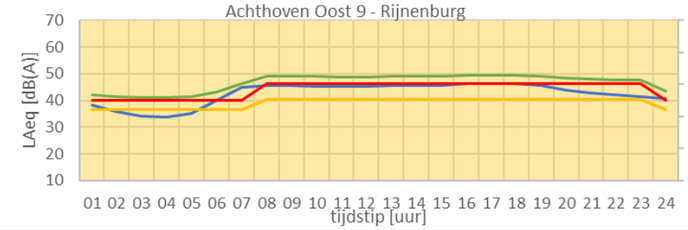

9
Ringkade 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

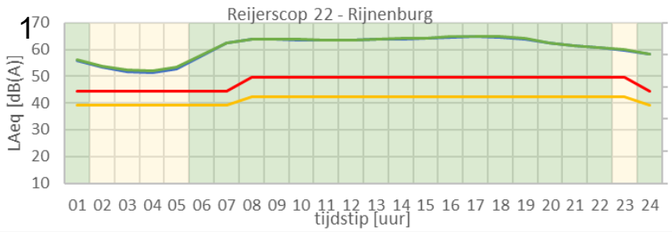

17
Nedereindseweg 561 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

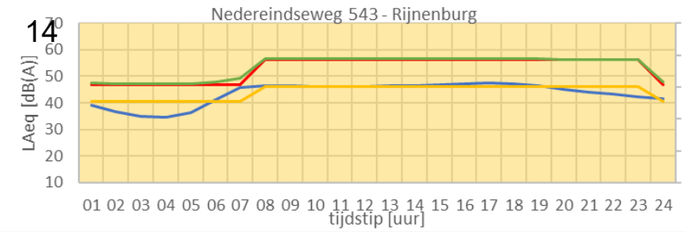
3. Energie Voorop

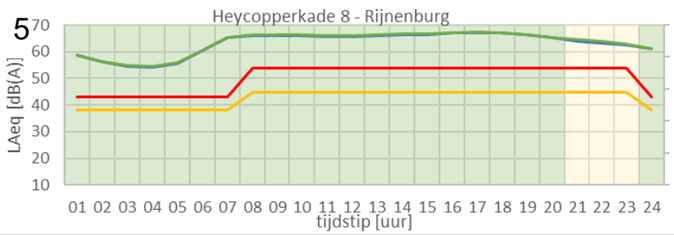

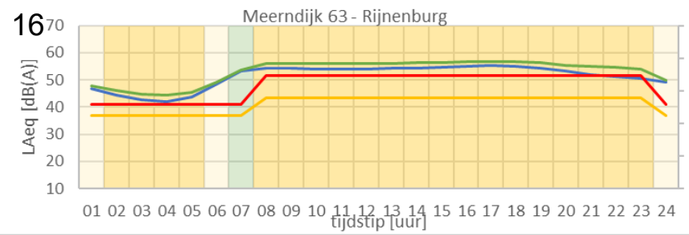

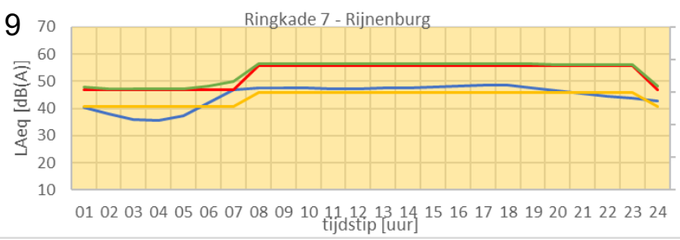

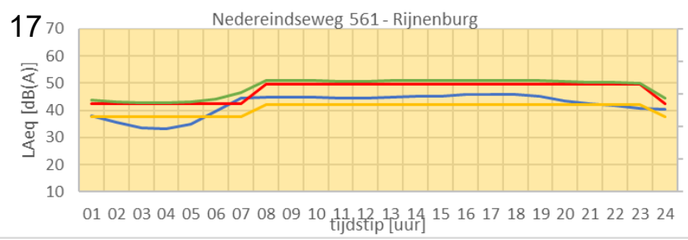

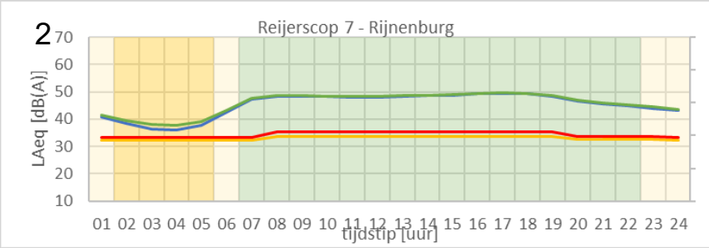

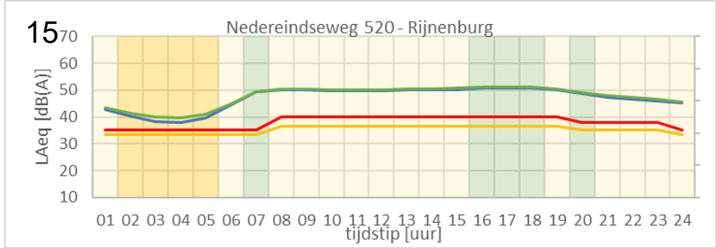

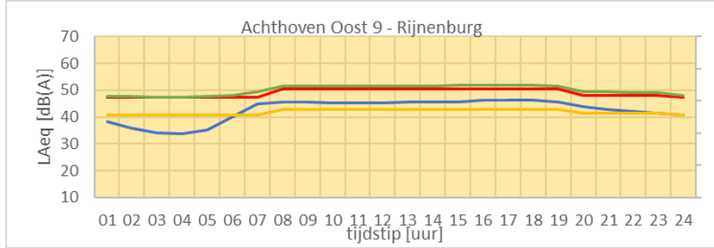

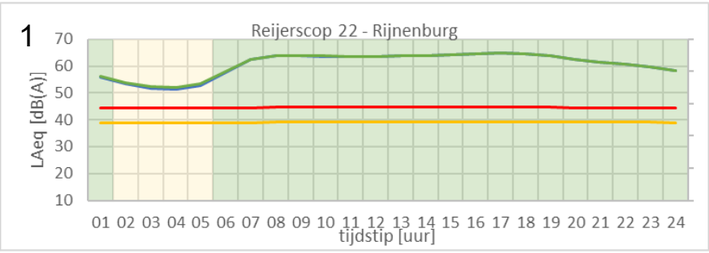

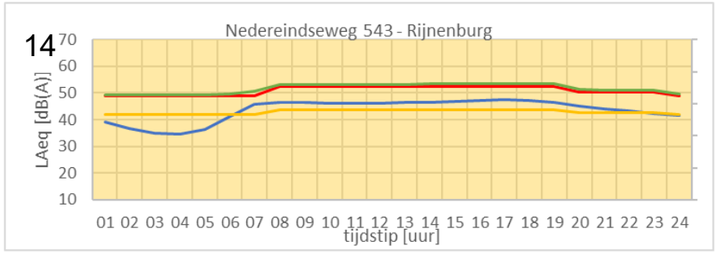
4. Kreek

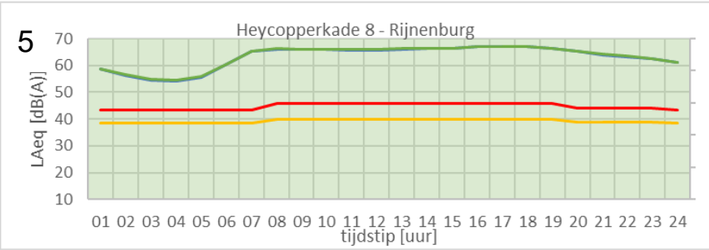

2
Reijerscop 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

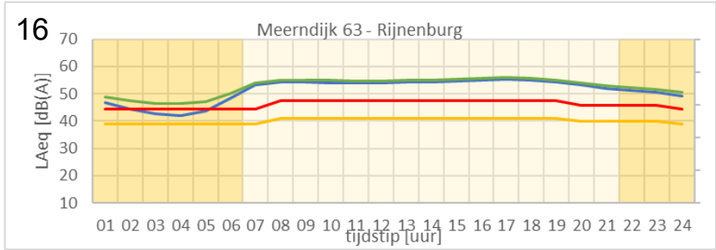

15
Nedereindseweg 520 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

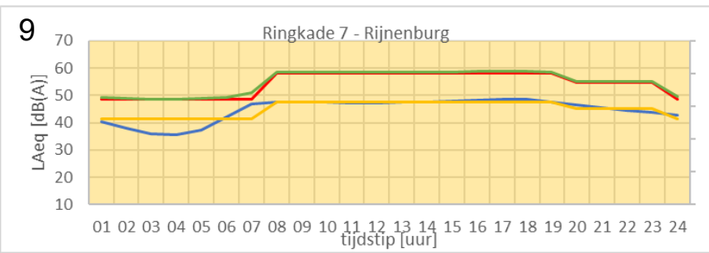

Achthoven Oost 9 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

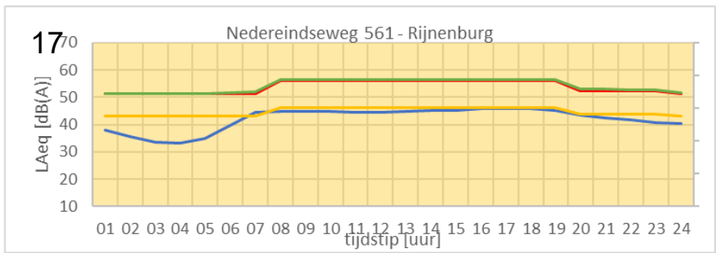

1
Reijerscop 22 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

14
Nedereindseweg 543 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

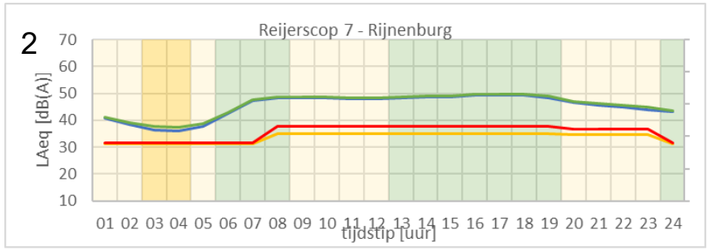

5
Heycopperkade 8 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

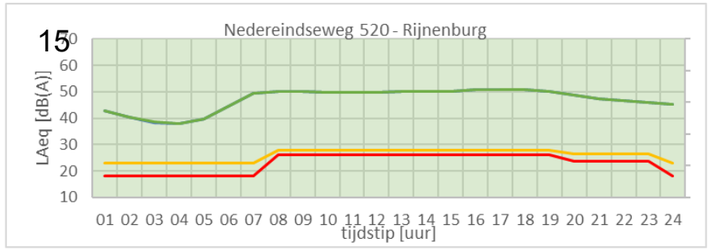

16
Meerndijk 63 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

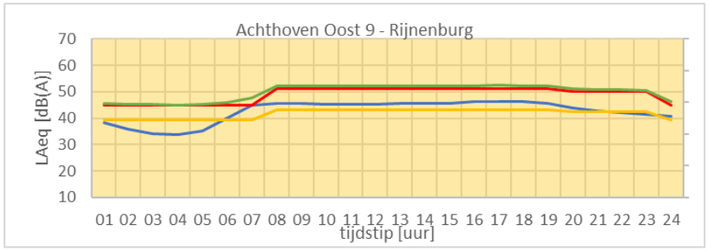

9
Ringkade 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

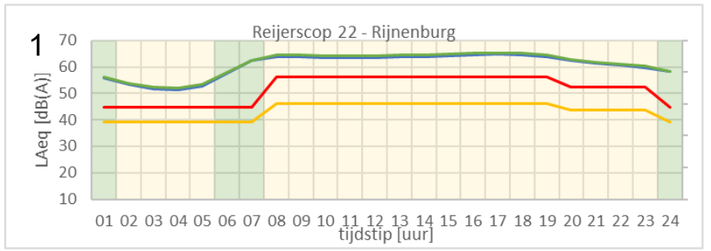

17
Nedereindseweg 561 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
tijdstip [uur]

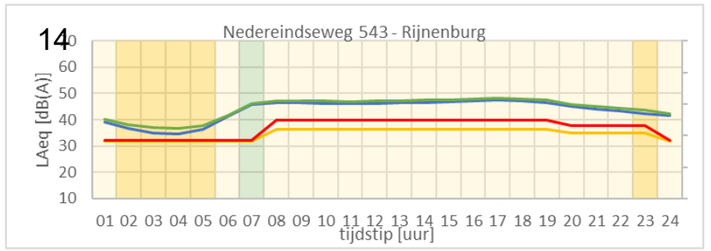
5. Nieuw Rijnenburg

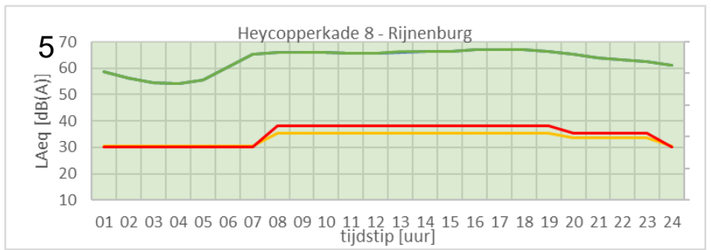

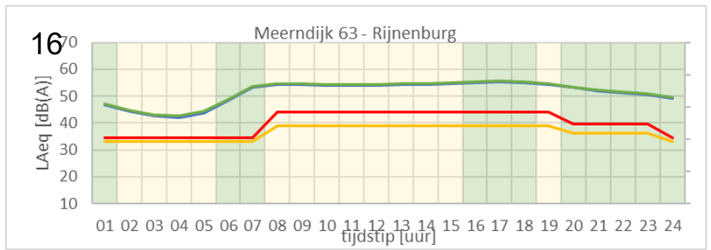

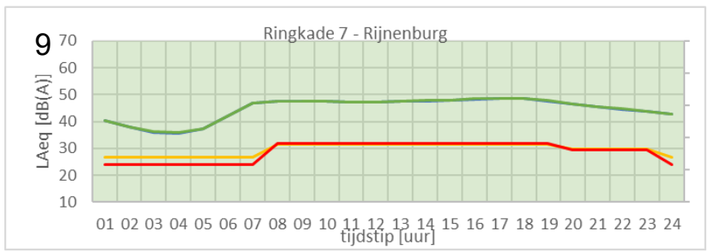

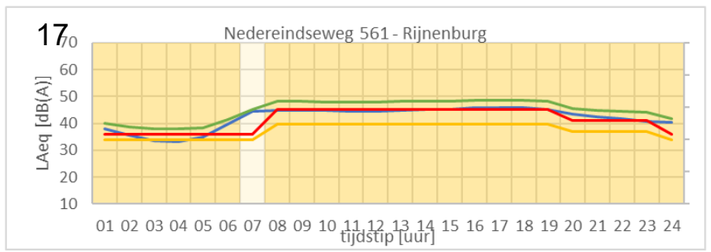

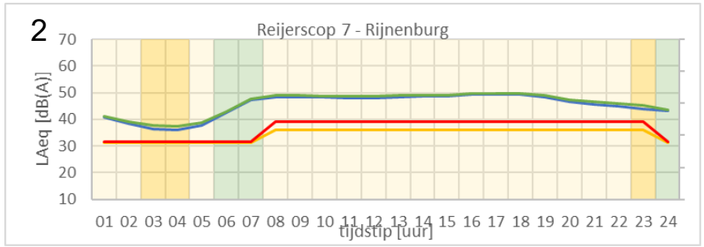

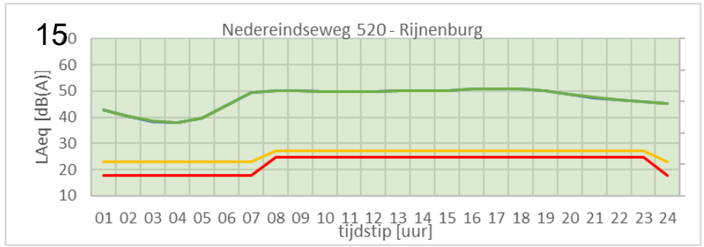

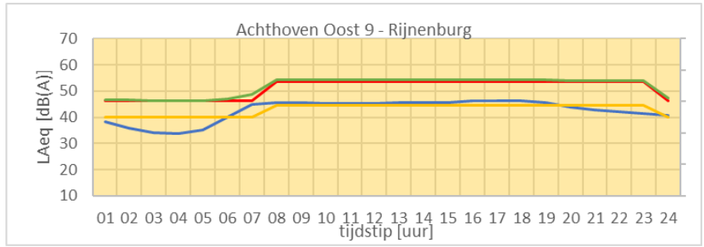

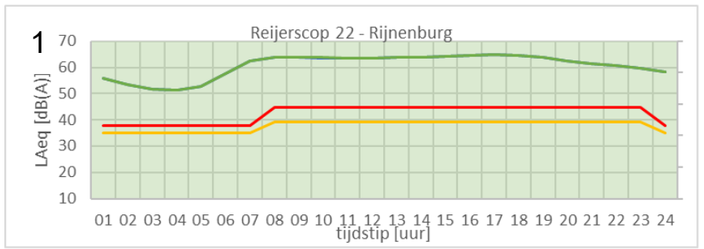

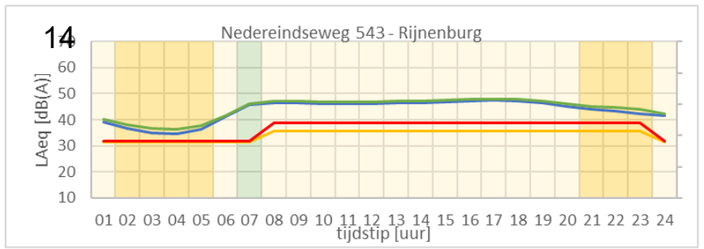
6. Polderscenario

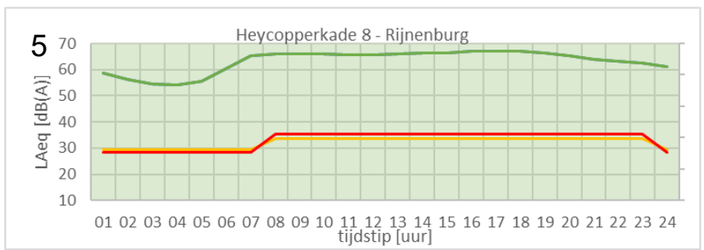

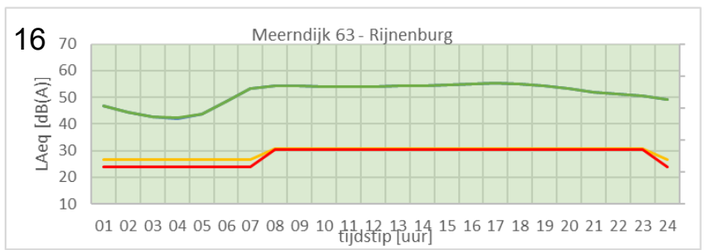

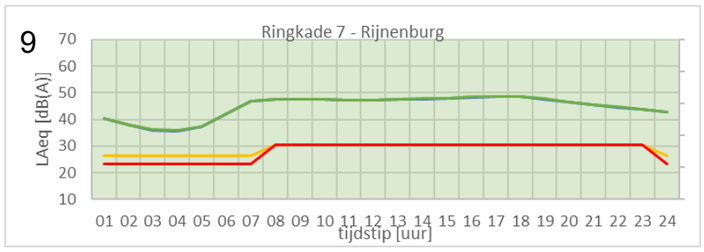

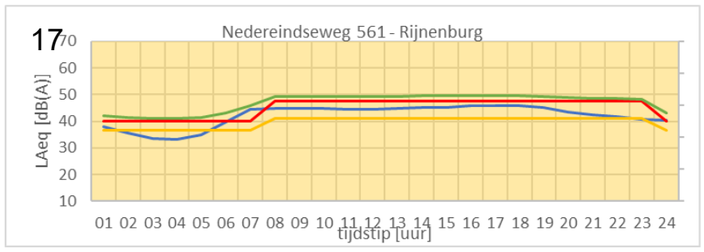

Kaart
Tour
Huidige Situatie
Voorbeeld Situatie
Dit is een voorbeeld. Windmolens en zonnevelden kunnen ook op andere plekken komen.
Een definitief besluit is nog niet genomen

Participatietraject Energielandschap
Rijnenburg Reijerscop

November 2018

Marion van der Voort

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Mijn blik op het doorlopen participatietraject	5
De uitwerkingsgroep	6
Samenstelling en spelregels	6
Duidelijkheid vooraf en tussentijds	7
Invloed en resultaat	8
Opstappen Uitwerkingsgroep	9
Rol initiatiefnemers	10
Rol gemeentelijke projectgroep	11
Effectiviteit van ontwerpateliers	12
Werkbijeenkomsten	13
Rol belangengroepen	13
Rol politiek	15
De communicatie	16
Conclusies en leerpunten	17
Chronologisch verslag	18
Reflectie op het doorlopen proces	58
Welk aspect vindt u het belangrijkst?	59
Hoe kijkt u terug op het proces?	61
Beoordeling scenario's	66
Wat wilt u nog meegeven aan de gemeenteraad?	74

Inleiding

De gemeenteraad van Utrecht heeft bij de besluitvorming over de startnotitie Energielandschap Rijnenburg Reijerschop op 6 juli 2017 aangegeven dat en hoe er een participatieproces moest worden doorlopen bij het ontwerp van mogelijke scenario's voor duurzame energieopwekking in Rijnenburg/Reijerscop.

Bij de inrichting van het participatieproces golden de volgende uitgangspunten:

- De vormgeving van het proces is maximaal gericht op stimuleren van een constructieve gedachtewisseling, anders gezegd een goed gesprek.
- Het goede gesprek wordt door een onafhankelijk procesbegeleider begeleid;
- Om concreet resultaat te kunnen bereiken is het nodig dat het ontwerpproces werkbaar (constructief) en productief (doelgericht) is. Daarbij is een stabiele samenstelling (continuïteit) en hanteerbare groepsgrootte van belang;
- Het is belangrijk dat de groep van meest betrokken personen representatief is; als dat niet vanzelf gaat is hier extra inzet op nodig, bijvoorbeeld om jonge mensen te betrekken;
- Net als bij andere maatschappelijke ontwikkelingen beschikken deelnemers niet over een vetorecht; wel wordt er gerapporteerd aan de gemeenteraad hoe de betrokkenen in het ontwerpproces de verschillende scenario's waarderen.

In oktober 2017 heb ik de opdracht aanvaard om als onafhankelijk procesbegeleider betrokken te zijn bij het ontwerpen van mogelijke scenario's voor een energielandschap in Rijnenburg/Reijerscop. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in een brief op 1 november.

In overleg met de projectgroep van de gemeente Utrecht hebben we bepaald dat mijn rol die van een actieve waarnemer zou zijn. Het is mijn taak om te monitoren of een evenwichtige participatie is gewaarborgd en om twijfels of vragen hierover tussentijds aan te kaarten bij de gemeente.

Ik volg het proces zoals de gemeente Utrecht dat uitvoert, adviseer tussentijds gevraagd en ongevraagd over het goed ophalen van meningen en ideeën en het navolgbaar maken van het proces. Dit alles met als doel dat de gemeenteraad via de documenten van de gemeente en mijn verslag alle invalshoeken op tafel heeft om een afweging te kunnen maken.

Het omschreven raadsbesluit liet nog veel keuzes voor de inrichting van het proces. In overleg met de gemeentelijke projectgroep is er gekozen voor breed opgezette werkbijeenkomsten in de directe omgeving van het gebied waar iedereen die interesse of belangen heeft in het onderwerp zich kon laten informeren en inbreng kon leveren.

De scenario's die zijn getoond tijdens deze werkbijeenkomsten kwamen tot stand in ontwerpsessies waarbij de landschapsarchitecten van Bosch Slabbers het potlood hanteerde om scenario's te schetsen. De zeven initiatiefnemers (Rijne Energie, BHM Solar, Eneco, BAM Energy Systems/Wirsol, Kopgroep Rijnenburg en consortium Rijnenburg, Statkraft en Tomorrow Energy) brachten hun deskundigheid in waarmee werd bepaald wat mogelijk en haalbaar was.

DGMR is toegevoegd aan het proces voor onderzoek naar effecten van geluid en slagschaduw.

We hebben een Uitwerkingsgroep gevormd met daarin mensen die op persoonlijke titel hun mening en informatie gaven. Deze Uitwerkingsgroep nam actief deel aan de ontwerpateliers. Daarnaast waren er belangenverenigingen zoals de Buren van Rijnenburg en later het die tussentijds in direct overleg met de projectgroep hun mening en ideeën gaven.

Het ontwerpproces was bedoeld om alle informatie rondom alle mogelijke belangen in beeld te brengen, om raadsleden optimaal in staat te stellen een afgewogen keuze te maken. Dit document is bedoeld om u als raadslid te informeren over het proces, de discussiepunten gedurende het proces en het eindoordeel van betrokkenen. Dit verslag bestaat uit drie onderdelen.

1. Mijn blik op het doorlopen proces met mijn bevindingen.

2. Een chronologisch overzicht van alle stappen die zijn gezet gedurende het proces

3. De resultaten van de vragenlijst voor belanghebbenden in dit proces.

Mijn blik op het doorlopen participatietraject Energielandschap Rijenburg Reijerscop

De opdracht

Vraag initiatiefnemers op basis van de startnotitie, samen met belanghebbenden, ten minste vier onderscheidende scenario's te ontwerpen voor een samenhangend energielandschap.

- Eén scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen).
- Eén scenario, waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken;
- Eén scenario dat een combinatie kent van zo hoog mogelijk energie-opwekking en rendement voor omwonende, met slechts beperkte vorm van hinder;
- Een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperkingen kent.

Initiatiefnemers werd tevens gevraagd om met inbreng van alle belanghebbenden het optimum te zoeken tussen de energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder.

De gemeenteraad wil graag een integrale visie, borging van de kwaliteit van het landschap bij inrichting, exploitatie en afbouw, en woningbouw na 2030 moet mogelijk blijven.

De opdracht die de gemeenteraad in de zomer van 2017 heeft meegegeven aan het college en aan de initiatiefnemers is bijzonder complex. Iedereen die het proces en de discussies voorafgaand aan het raadsbesluit volgde, weet dat onder de relatief zakelijke beschrijving een wereld van politieke verschillen zit. Met het accorderen van de startnotitie werden de stadsgesprekken afgerond en een politieke discussie voorlopig getemperd.

De vele vragen, aspecten en discussiepunten rondom het energielandschap verschoven van de politieke arena naar de ontwerptafel met alle verschillende deelnemers.

Elk van de hierboven genoemde aspecten op zich zijn al goed voor discussies, interpretatieverschillen, subjectieve oordelen en belangentegenstelling. Bij elkaar zorgde dit dus voor een ingewikkelde opdracht met veel discussie. Het was niet de vraag óf er gedoe zou ontstaan gedurende het proces maar wanneer, waarover en bij wie. Wat ik ook vooraf incalculeerde is het bekende fenomeen dat als mensen twijfels hebben over de inhoud, zij het proces in twijfel trekken. Dat hoeft niet onterecht te zijn. Maar dit was vooraf mede een garantie voor ontevredenheid bij groepen of individuen.

De Uitwerkingsgroep

Deelnemen aan een ontwerpproces verschilt wezenlijk van de reguliere participatie waar een plan ter reactie voorligt. Ontwerpen is een fluïde proces van schuiven, uitproberen, tekenen, krassen, rekenen en toch weer opschuiven. Voor professionals is dit dagelijks werk. Voor veel omwonenden en belanghebbenden is dit geen dagelijks werk waar zij ervaring mee hebben.

Het is belangrijk om voorafgaand aan een ontwerpproces niet alleen de opdracht maar ook de gedeelde en tegengestelde belangen duidelijk uit te spreken. De opdracht van de raad was complex maar duidelijk. Er moesten scenario's komen en de verschillen ertussen waren benoemd. Aan de gezamenlijke uitgangspunten hebben we voorafgaand aan het ontwerpen tijdens de start bijeenkomst onvoldoende aandacht besteed. We hadden voorafgaand aan het eerste echte ontwerpatelier nadrukkelijkker moeten stil staan om te bepalen en ervaren wat de gedeelde uitgangspunten waren en waar onoverbrugbare verschillen zaten. Wellicht had dit wrevel en irritatie aan de ontwerptafels kunnen verminderen. Het had de onoverbrugbare verschillen niet kunnen voorkomen. Maar nu kwam het verschil in inzicht steeds weer naar voren en voedde dit steeds opnieuw het al in meer of mindere mate bestaande gebrek aan vertrouwen.

Samenstelling en spelregels

Na enkele gesprekken met de gemeentelijke projectgroep over de vorm van participatie, waren we het onderling vrij snel eens over deelname van een diverse groep omwonenden en belanghebbenden aan de ontwerptafel. Die moest zo breed mogelijk zijn; ook uitgesproken tegenstanders en uitgesproken voorstanders van een energielandschap moesten aan tafel zitten. Op basis van eerdere ervaringen heb ik een voorstel gedaan voor spelregels en werkwijze.

Terwijl wij in het najaar van 2017 nog bezig waren met het bespreken van werkwijze, had Rijne Energie inmiddels een enthousiaste oproep op hun website staan waarin mensen werd gevraagd om mee te denken over de uitwerking van de scenario's. Die oproep kwam van de verkeerde partij. Niet een initiatiefnemer maar de gemeente moest hier het voortouw in nemen. Bovendien hadden mensen op dat moment nog geen idee waarvoor zij zich zouden opgeven. Hoe we het proces zouden vormgeven was immers nog niet bepaald. Die oproep is dan ook op verzoek van de gemeentelijk projectleider van de site gehaald.

Nadat we de spelregels en de werkwijze binnen de projectgroep hadden bepaald, is vanuit de gemeente hard gewerkt om alle informatie over het vervolgproces op de juiste manier en op de juiste momenten breed te communiceren. Het was duidelijk de intentie om iedereen met enige interesse goed te bereiken. Dat moest tot diversiteit binnen de Uitwerkingsgroep kunnen leiden. Het is gelukt om ook mensen te bereiken die tot op dat moment het proces op enige afstand volgden. Dat bleek mij uit diverse gesprekken die ik heb gevoerd, bijvoorbeeld tijdens de bezoeken aan winkelcentra met de informatiestand om mensen uit te nodigen zich aan te melden voor de nieuwsbrief en deelname aan de Uitwerkingsgroep te overwegen. Een aantal van de mensen die geen specifiek vooringenomen standpunt had, heeft zich dan ook opgegeven voor de Uitwerkingsgroep.

De selectie van deelnemers is zorgvuldig verlopen. We hebben elke aanmelding een nummer gegeven en dat nummer op een kaart gezet. Op basis van een goede spreiding hebben we een eerste selectie gemaakt. Mensen die geen of onvoldoende motivatie hadden opgegeven hebben we

daarna nog gemaild en gebeld met de vraag dat alsnog te doen. Enkele mensen vielen af omdat ze ook na diverse contacten die motivatie niet verstrekten.

Op basis van de spreiding hebben we gekeken naar specifieke interesse en kennis (ecologie, agrarische achtergrond), leeftijd en geslacht. Zo probeerden we zoveel mogelijk invalshoeken in de Uitwerkingsgroep te krijgen.

Na een laatste check op naam en toestemming om die te publiceren hebben we mensen aangeschreven dat zij al dan niet waren geselecteerd.

Duidelijkheid vooraf en tussentijds

Zowel bij de oproep aan mensen om deel te nemen aan de Uitwerkingsgroep als bij de eerste bijeenkomst en bij vele bijeenkomsten daarna, is de rol en taak van de Uitwerkingsgroep steeds nadrukkelijk besproken. Zeker in de beginfase ging de discussie nog regelmatig over het mandaat van de groep en de bevoegdheden. Voortdurend heb ik gepoogd duidelijk te maken, zowel binnen de Uitwerkingsgroep als naar de buitenwereld, dat de leden in de groep informatie en inzichten aandragen waarmee de scenario's beter en completer worden. Maar zij hoefden niet te kiezen voor een scenario en deelnemers waren niet verantwoordelijk voor de inhoud van de scenario's. We wisten immers vanaf het begin dat er voor iedereen onacceptabele scenario's zouden ontstaan. Juist daarom hebben we benadrukt dat mensen zich niet hoeven te verantwoorden naar een achterban. Dit was ook van belang omdat er bij verschillende deelnemers huiver was dat zij door buren en anderen zouden worden aangesproken op de scenario's en zich dan zouden moeten verantwoorden voor de keuze die uiteindelijk niet bij hen lag.

Binnen de groep ontstond regelmatig de neiging om stemmen te tellen over scenario's en zo aan te geven welke scenario's wel en niet acceptabel zouden zijn voor de omgeving. Dat heb ik altijd afgehouden onder het mom: het gaat niet om de kwantiteit maar om de kwaliteit van argumenten voor of tegen een scenario. Die argumenten wilden we op de ontwerptafel hebben. Omdat de groep niet representatief was (want geen gekozen vertegenwoordiging) maakte het aantal voorstanders of tegenstanders van een idee of argument niet uit. Het ging om de inhoud van het idee of argument.

Er was bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep onvrede over het aantal deelnemers vanuit initiatiefnemers tijdens de ontwerpateliers. Er bestond een door de stadsgesprekken gevoede angst dat een 'overmacht' aan initiatiefnemers de inbreng van de Uitwerkingsgroep van tafel zou vegen. Vooraf hebben we de initiatiefnemers gemeld dat zij met twee personen konden komen. Net als bij de Uitwerkingsgroep mochten zij zich niet laten vervangen omdat dit de voortgang in het proces zou kunnen verstoren. Rijne Energie wilde graag 5 deelnemers meenemen. Ik heb aangegeven dat dit niet acceptabel was. Uiteindelijk zijn ze met twee mensen gekomen en met een derde persoon als vaste vervanger. Later in het proces verschenen er toch anderen. Omdat kort hierna de oorspronkelijke Uitwerkingsgroep uit elkaar viel en de samenstelling dus sowieso veranderde, heb ik hierover niet meer nadrukkelijk gesproken met Rijne.

Het ongemak over de positie van de Uitwerkingsgroep binnen het ontwerpproces groeide naarmate de scenario's concreter werden. Wel meepraten maar geen verantwoordelijkheid dragen voor het eindresultaat ging meer wringen naarmate het proces langer duurde. Niet raar omdat leden van de Uitwerkingsgroep voor alle tijd en energie die zij in het proces staken, ook graag resultaat wilden zien.

Invloed en resultaat

De invloed van de Uitwerkingsgroep, en daarmee het resultaat, zit in veel, soms moeilijk aanwijsbare elementen. Dat diverse belanghebbenden uit de directe omgeving aan tafel zaten, zorgde ervoor dat er geen stap werd gezet zonder het belang van de omgeving mee te wegen. Vaak wordt bij een ontwerp eerst vrij gedacht en worden grenzen opgezocht. Hier waren, al dan niet fysiek aanwezig, de bewoners met hun belangen zo nadrukkelijk in beeld dat daarmee het denken en doen van ontwerpers en initiatiefnemers werd beïnvloed. Het is niet aantoonbaar hoe groot het verschil in ontwerp zou zijn zonder de Uitwerkingsgroep als "advocaat van de duivel' in voortdurende aanwezigheid.

Welke hindereffecten er per scenario zijn onderzocht en de wijze waarop dat is gebeurd, is directe invloed van de Uitwerkingsgroep. Dat er steeds is getekend en gemeten met de hoogste windmolens bijvoorbeeld. Dat er per scenario niet alleen een berekening op basis van jaargemiddelden is gemaakt zoals de wet voorschrijft maar ook is van geluideffecten op momenten met harde wind en weinig weggeluid is ook door invloed van de Uitwerkingsgroep. Evenals het zichtbaar maken van de windmolens in het landschap met behulp van een computerprogramma tijdens de werkbijeenkomsten. Alles om te zorgen dat het geschetste beeld niet mooier is dan de toekomstige werkelijkheid. Integendeel.

Veel ideeën van mensen uit de Uitwerkingsgroep zijn onderzocht en al dan niet overgenomen. De zonnepanelen op geluidswallen langs de snelweg bleken financieel niet haalbaar. De kosten van het bouwen van een geluidswal zijn veel hoger dan de opbrengst van de panelen. Wel is er steeds gepuzzeld met panelen langs de snelweg of op aarden wallen.

Drijvende zonnepanelen op de Nedereindse Plas zoals aangedragen door mensen uit de Uitwerkingsgroep, staat in een scenario benoemd.

Andere ideeën zijn al sprekend en schetsend met elkaar ontstaan zoals dat in een ontwerpatelier ook hoort. Het is niet direct navolgbaar wie het idee inbracht en dat hoeft ook niet. Daarin verschilt het ontwerptraject wezenlijk van het traditionele inspraaktraject. En dat was voor alle partijen soms lastig. Zeker ook voor de bewoners die feiten en cijfers wilden over hun invloed.

Opstappen Uitwerkingsgroep

Het opstappen van een deel van de Uitwerkingsgroep vlak voor de eerste werkbijeenkomst was een onaangename verassing, maar hing al langer in de lucht en was wellicht onafwendbaar.

Enkele leden hebben andere leden benaderd met de vraag of zij mee wilden opstappen. Verschillende mensen bleven in de Uitwerkingsgroep omdat zij het proces graag van dichtbij wilden blijven volgen. Andere mensen zijn niet benaderd om zich aan te sluiten bij de opstappers.

Kort na het opstappen van zes leden van de groep spraken alle leden, aan tafel bij de wethouder, zich uit over het proces tot dat moment. Bij deze samenvatting van gevoelens en ervaringen ontstond een negatief beeld over het werk binnen de Uitwerkingsgroep tot dan toe. De wethouder en projectleider reageerden dat zij niet op de hoogte waren dat de bestaande onvrede zo groot was. Ik heb dat ter plekke niet stellig weerlegd omdat het me niet het juiste moment en de juiste setting leek. Later heb ik zowel de wethouder als de projectleider gemeld dat dit wat mij betreft onterecht was. Zij wisten wel degelijk van de spanning en twijfels binnen de Uitwerkingsgroep. Bij elk overleg is dit aan de orde geweest.

Het opstappen van enkele leden was onafwendbaar, omdat de onvrede die bij een aantal mensen vanaf het begin aanwezig was, verder groeide. Gebrek aan vertrouwen in het proces en scepsis bij deelnemers kon slechts worden weggenomen door resultaten. Die resultaten zijn er pas na uw raadsbesluit. De einduitslag ligt niet in handen van deelnemers aan het ontwerpatelier maar in handen van de gemeenteraad.

Een vorm om tussentijds toch grip te krijgen op het proces en de resultaten was voor deelnemers om stappen te noteren, te volgen en te controleren. Dat is verklaarbaar maar werkt binnen een ontwerpproces niet altijd goed.
Zoals een deelnemer het later formuleerde: “Alle controle tussentijds door enkele leden van de Uitwerkingsgroep was niet bedoeld om te kijken waar het goed of fout ging. Het was bedoeld om achteraf aan te tonen dát het fout ging. “

De opgestapte leden hebben een goed moment gekozen voor hun breuk, met optimale attentiewaarde kort voor de eerste werkbijeenkomst. Het politieke effect bleef dan ook niet uit. Nog steeds betreur ik het dat het niet is gelukt met de complete Uitwerkingsgroep naar een eindresultaat toe te werken. Maar ook als we wel voorafgaand aan het ontwerpen meer tijd en aandacht hadden besteed aan de verschillen in uitgangspunt, betwijfel ik of we met de gehele groep de eindstreep hadden kunnen halen.

De Uitwerkingsgroep met mensen die wilden blijven hebben we omgedoopt tot Poldergroep. Zij wilden niet dat hun directe invloed aan de ontwerptafel zou eindigen doordat anderen de beslissing namen om op te stappen. Daarom hebben ze de gemeenteraad destijds gevraagd hen de kans te geven om alsnog hun scenario te ontwikkelen zoals dat al was gepland. Binnen de Poldergroep is het in korte tijd en in ontspannen sfeer goed gelukt om het alternatieve scenario, dat we al zouden maken met de complete groep, met elkaar te schetsen. Binnen de overgebleven groep waren nog steeds discussies en was er het nodige wantrouwen, maar was er ook de wens om een alternatief scenario neer te leggen.

Rol initiatiefnemers

Verschillende initiatiefnemers zitten met een verschillende intentie in het ontwerpproces. Waar Rijne Energie vol idealisme en deels met vrijwilligers windmolens wil realiseren, zijn andere meer commerciële partijen betrokken om hun concurrentiepositie veilig te stellen.

Alle deelnemers hebben hun nek uitgestoken, tijd en energie gestoken in dit proces terwijl de uitkomst onzeker is. Waar initiatiefnemers normaal gesproken met een grondpositie of contract en een winstgevend plan bij de gemeente aankloppen, zijn ze nu met concurrenten om tafel gegaan in een langdurig proces zonder dat ze enige garantie hebben op een lucratieve deal. De ene initiatiefnemer heeft aanzienlijk meer tijd gestoken in het proces dan de ander. Het waren vaak dezelfde initiatiefnemers die extra tijd en energie staken in gesprekken met belanghebbenden, deelname aan ontwerpoverleg en tussentijdse afstemming. Andere initiatiefnemers hebben minder tijd en energie geïnvesteerd.

Voor initiatiefnemer Eneco en Rijne Eenergie was het best zuur dat bij de start van het ontwerpproces eind 2017 andere partijen aan tafel schoven, waar zij tot dat moment samen hadden meegepraat. De windondernemers kenden inmiddels het gebied, de mensen en de gemeente en hadden al veel geïnvesteerd in het proces. Nu kwamen er nieuwe partijen aan tafel die tot dat moment nog geen tijd in Rijnenburg/Reijerscop hadden geïnvesteerd en toch gelijkwaardig met hen aan tafel zaten.

Rijne Energie is een ideële organisatie die deels werkt met vrijwilligers. Maar ook deze ideële organisatie wil rendabele projecten. Bij de start van het ontwerpproces zat Rijne Energie aan tafel als elke andere commerciële club die een rendabel project wilde starten. De achterban van Rijne kwam als bewonerscollectief en overtuigd voorstander van windenenergie belanghebbenden tegen die fel gekant zijn tegen de effecten van windenergie. Dat leverde soms felle discussies op tussen voor- en tegenstanders van windenergie.
Omdat de gemeenteraad heeft gevraagd om financiële participatie, kreeg Rijne naast de rol van initiatiefnemer bovendien de rol om aan bewoners uit te leggen hoe die financiële participatie werkt. Waarbij de term participatie regelmatig tot verwarring leidde. Want de financiële participatie binnen de coöperatie is iets wezenlijk anders dan de participatie bij het tot stand komen van de scenario’s. Waar Rijne in nieuwsbrieven sprak over de participatie leidde dat tot verwarring en soms ambtelijk tot irritatie. Rijne ging immers niet over de participatie binnen het proces. Deze onduidelijkheid is naar mijn weten steeds uitgesproken.

Binnen dit ontwerpproces waren diverse aspecten voor initiatiefnemers anders dan gebruikelijk. Deelnemende partijen zijn concurrenten van elkaar, maar moesten wel samenwerken. Vanuit het oogpunt van concurrentie is het vaak verstandiger om niet alle informatie prijs te geven, maar hier moesten de kaarten open op tafel. Dat vergde aanpassing van initiatiefnemers.
De initiatiefnemers zien bewoners meestal pas aan het einde van het traject als het plan klaar ligt, terwijl ze nu serieus rekening moesten houden met leken die veel vragen stellen en hun mening geven voordat er iets is beklonken.

De ene veel meer betrokken dan de ander, hebben de initiatiefnemers allen deel uitgemaakt van dit proces en hielden de initiatiefnemers elkaar onderling ook scherp. Na de eerste werkbijeenkomst werd de inzet van een aantal initiatiefnemers minder omdat zij aangaven dat hun deelname teveel tijd kostte in deze fase. Initiatiefnemers hebben in verschillende mate maar allen tijd en daarmee geld geïnvesteerd in dit proces. Ze weten nog niet wat dit bedrijfsmatig zal opleveren maar het heeft hen in elk geval inzicht en ervaring in een participatieproces opgeleverd.

Rol gemeentelijke projectgroep

De gemeentelijke projectgroep is een beperkte groep ambtenaren (projectleider en junior projectleider, soms aangevuld door anderen zoals de communicatieadviseur of de stedenbouwkundige) die een beroep kunnen doen op mensen uit de gehele organisatie. Aanvankelijk was hierbij ook een omgevingsmanager betrokken, maar zijn rol is uit efficiencyoverwegingen overgenomen door de junior projectleider.

Voor een complex project als dit met veel maatschappelijke en politieke druk, is dit in deze fase een bescheiden bezetting. Verschillende malen heb ik met de ambtelijk opdrachtgever gesproken. Ik merkte dat de werkdruk hoog was en vond de bezetting kwetsbaar. Budgettaire overwegingen noopten de ambtelijke leiding echter om strak te sturen en geen extra capaciteit als hulp en back-up in te zetten.
Vanaf het begin is mij gebleken dat de mensen die ik trof binnen het ambtelijk apparaat allemaal de intentie hadden om de omgeving goed te betrekken en belangen mee te wegen. Ik heb echter wel geconstateerd dat de projectgroep onbewust soms defensief te werk ging. Toezeggingen naar omwonenden, contacten met belangengroepen en mailverkeer met belanghebbenden werden nauwkeurig vastgelegd. Vooral om te zorgen dat de input goed werd geborgd en om te zorgen dat achteraf was te traceren hoe zij hadden gehandeld. Bijvoorbeeld in geval van WOB-verzoeken of procedures bij de Raad van State. Ik ben van mening dat dit niet verwijtbaar maar zelfs verstandig is en het gevolg van maatschappelijke en politieke druk.

In het licht van de verhoudingen binnen dit project is een wat defensieve houding een volstrekt verklaarbare reflex. Die is ook terecht gebleken op momenten dat er een WOB-verzoek kwam of toezeggingen moesten worden gecontroleerd. Binnen een proces met belangentegenstellingen, kritische volgers en politieke discussie blijkt het noodzakelijk om vooral te werken vanuit de gedachte dat alles te verantwoorden moet zijn. Maar een dergelijke defensieve houding kan een open blik voor suggesties en ideeën en een vrije gedachtenuitwisseling wel in de weg staan. Het dwingt mensen om hun eigen positie in te nemen en te verdedigen terwijl het juist goed kan zijn om denkbeeldig in elkaars schoenen te gaan staan. Deze houding heeft het eindresultaat niet beïnvloed. Het had hooguit invloed op het werkplezier. Alle reacties, meningen en ideeën zijn voor zover dat voor mij te controleren was zorgvuldig meegewogen en niet terzijde geschoven.

Ik heb in al die afgelopen maanden geen onwil of onmacht bespeurd bij het betrekken van personen, organisaties of belangen. De projectgroep werkte integer en betrokken. We hebben steeds vrij van gedachten kunnen wisselen over de inrichting van het proces en adviezen van mijn kant werden steeds overgenomen of we kwamen in gesprekken tot en andere oplossing.

Op twee momenten heb ik ongevraagd geadviseerd aan de organisatie.

De eerste keer was over het alternatief voor de Uitwerkingsgroep na het opstappen van enkele leden. Als direct betrokkene vond ik enkele zinsnedes in de brief van de wethouder aan de gemeenteraad feitelijk onjuist. Ik vond dat ik voorafgaand aan het verzenden van die brief mijn mening had moeten kunnen geven. Dat werd ook erkend door zowel de wethouder als de ambtelijke opdrachtgever.
In een gesprek hebben we vervolgens enkele onduidelijkheden opgehelderd. Dit betrof de zinsnede waarin stond dat het de wethouder en ambtelijke organisatie onbekend was dat er zoveel onvrede leefde bij de Uitwerkingsgroep. Ik denk dat het zowel de projectgroep als de wethouder zeer wel bekend was dat er veel spanning was binnen de Uitwerkingsgroep en waardoor die werden veroorzaakt.

En het betrof de zinsnede waarin stond dat ik als onafhankelijk procesbegeleider het proces moest waarborgen. Zonder vooraf met mij te overleggen werd mij een rol toebedeeld die ik vaag en onduidelijk vond. In een gesprek hebben we vervolgens met elkaar bepaald dat dit betekende dat ik, zoals ook daarvoor al het geval was, het proces nauw zou volgen, en gevraagd en ongevraagd zou adviseren.
Een tweede keer gaf ik ongevraagd advies toen de Buren van Rijnenburg in juni een voorstel deden voor hun participatie. Ik hoorde daar toevallig over en heb vervolgens op mijn verzoek het voorstel doorgestuurd gekregen. Dit leek me bij uitstek een onderwerp waarover ik vanuit mijn rol een mening moest geven. Hier werd niet om gevraagd, terwijl er al wel over was gesproken in de ambtelijk overleg van de wethouder . Mondeling en aanvullend per mail heb ik gemeld dat ik hierover ongevraagd wilde adviseren. Dat heb ik vervolgens op eigen initiatief ook gedaan. Het advies is ook opgevolgd.

Hoewel ik niet twijfel aan de intentie om mij van elke stap op de hoogte te houden en waar nodig om mijn advies te vragen, leidde de hoge werkdruk bij de projectgroep soms tot onvolkomenheden in onze onderlinge communicatie. Heel bewust heb ik geen werkplek gekozen binnen het stadskantoor om mijn onafhankelijkheid te waarborgen. Daardoor maakte ik geen deel uit van het ‘dagelijkse werk’ en waren er minder natuurlijke contactmomenten, terwijl de momenten in de wandelgangen dergelijke omissies wel zouden kunnen voorkomen. Daardoor hoorde ik soms achteraf van een overleg of het bestaan van een document. Dat werd dan steeds gerepareerd door het mij alsnog toe te sturen of mij bij een vervolgoverleg wel te betrekken.

Effectiviteit van ontwerpateliers

Ontwerpateliers zijn een goede manier om breed naar een opgave te kijken en met elkaar alle mogelijkheden te verkennen.
Tijdens de ontwerpateliers voor de scenario’s is dit ook zeker gepoogd. We hebben vooraf echter onvoldoende gesproken over de gezamenlijke uitgangspunten. De belangen verschilden dusdanig en het wantrouwen tussen partijen was zo groot dat de effectiviteit van de ontwerpsessies niet optimaal was. De bijeenkomsten kregen toch meer het karakter van het klassieke tonen van resultaten met de mogelijkheid daarop te schieten door de bewonersgroep. De resultaten gingen terug met de ontwerpers die achter hun tekentafel verder werkten waarbij tussentijds ook nieuwe informatie werd toegevoegd. Dit gebeurt als vanzelfsprekend wanneer professionals met elkaar werken. Maar bij omwonenden die als niet-professionals aan tafel zitten, zorgden tussentijdse wijzigingen voor verrassingen bij een volgend ontwerpatelier, wat het reeds bestaande wantrouwen verder voedde.

De wens om als gelijke partners aan de ontwerptafel te zitten, is zo niet uitgekomen. Dit vind ik niet verwijtbaar. Het is inherent aan een ontwerpproces dat tussentijdse informatie direct wordt verwerkt. Maar voor omwonenden kwam nieuwe informatie zo als ‘voldongen feit’ en soms onaangename verrassing in de volgende tekening terecht. Dit werd het meest duidelijk toen tussen het tweede en derde ontwerpatelier het aantal windmolens in het scenario Energie Voorop was toegenomen, omdat was gebleken dat radar op die locatie geen beperking vormt. Waar bewoners hadden gepleit voor minder windmolens, stonden er bij de volgende bijeenkomst juist meer molens ingetekend omdat dit overeenkwam met het uitgangspunt om maximale energie op te wekken in dit scenario. Dit versterkte bij enkele bewoners het gevoel dat er niet werd geluisterd. Dat gevoel was begrijpelijk maar onterecht en het had beter uitgelegd moeten worden.
Leerpunt is hier dat er meer tijd nodig is voor de terugkoppeling en uitleg van tussentijdse wijzigingen.

Werkbijeenkomsten

De drie werkbijeenkomsten in het ontwerpproces zijn breed opgezet en goed bezocht. Bij de eerste bijeenkomst op 17 mei in De Meern waren ruim 500 mensen aanwezig, bij de tweede bijeenkomst op 30 juni Nieuwegein waren bijna 200 bezoekers en bij de laatste werkbijeenkomst op 9 oktober in De Meern waren ruim 200 bezoekers.

Er is steeds zorgvuldig nagedacht over de vorm van de bijeenkomsten, de begrijpelijkheid van het getoonde materiaal en de wijze waarop mensen duidelijk hun inbreng konden achterlaten.

Tijdens de eerste bijeenkomst was een route uitgezet die begon met een filmpje over het proces. Daarna volgden de scenario's met per scenario een persoonlijke toelichting en konden mensen hun vragen stellen aan experts. Uiteindelijk konden zij hun opmerkingen opschrijven en achterlaten. Tijdens de tweede werkbijeenkomst in juni in Nieuwegein was de animo van bezoekers kleiner. Begrijpelijk omdat een uitwerkingsslag werd getoond met minder nieuwe informatie dan de eerste keer. Maar ook bij de derde bijeenkomst, waarvan vooraf was gecommuniceerd dat het ging om een terugkoppeling van de inbreng, kwamen nog ruim 200 veelal zeer betrokken omwonenden. Hier vonden in verschillende rondes tafelgesprekken plaats. Veel vragen die hier zijn gesteld worden achteraf nog beantwoord.

Elke bijeenkomst leverde een rijke oogst op aan vragen, reacties, ideeën en ook protesten. De verwerking daarvan en het navolgbaar maken van de inbreng en de reactie daarop vergde zorgvuldigheid en tijd. Het was steeds een puzzel om recht te doen aan elke individuele bijdrage en de zichtbare reactie hierop of verwerking ervan en aan de begrijpelijkheid van de tekeningen en de leesbaarheid van de documenten. Alle documenten waarin de opbrengst is verwerkt staan nog online.

Rol Belangengroepen

Diverse belangengroepen en vertegenwoordigende organen hebben in de loop van het ontwerpproces aan tafel gezeten met de projectleider, initiatiefnemers en/of de deskundigen. Aan het begin van het ontwerpproces is een stakeholdersanalyse gemaakt waarin alle belangengroepen en organisaties zijn -geïnventariseerd. Dat zijn:

Stichting watersportbaan Midden-Nederland
Modelvliegclub Midden-Nederland
Natuur & Milieufederatie Utrecht
Bewonersgroep IJsselveld Oost
Bewonersgroep Ijsselveld West
De Heem - Leger des Heils
Wijknetwerk Batau Noord
Buren van Rijnenburg
Hollandse IJsel
Fietsersbond
LTO Noord
LEU
KNNV
Energie-U
Energiepanel
Recreatiegebied
Wijkoverleg Galecop
Wijkraad Leidsche Rijn
Wijknetwerk Bateau Zuid
Wijknetwerk Batau Noord
Recreatie midden Nederland
Wijkraad Vleuten – De Meern

Deze groepen hebben in elk geval één maar als zij dat wilden meer uitnodigingen gekregen voor

tussentijds overleg. Zij kregen de gelegenheid zich hun visie te geven op het proces en de inhoud. Hiervan zijn verslagen beschikbaar. Diverse groepen werden uitgenodigd maar hadden geen behoefte aan intensieve betrokkenheid. Anderen, met name De Buren van Rijnenburg hadden daaraan juist grote behoefte. Na de eerste werkbijeenkomst voegde het Energiepanel zich in het proces als belangengroep. In het chronologisch verslag staan de overleggen benoemd.

Volgens mijn waarneming zijn de groepen steeds open en uitgebreid geïnformeerd over alle feiten wanneer zij daaraan behoefte hadden. Als er behoefte was aan meer informatie werden de deskundigen ingeschakeld voor extra toelichting, zoals het geval was bij De Buren van Rijnenburg die met DGMR hebben gesproken en bij leden van het Energiepanel die met initiatiefnemers hebben gesproken. Het overleg met de belangengroepen was steeds bedoeld om te zorgen dat vertegenwoordigers tijdens de werkbijeenkomsten goed beslagen ten ijs konden komen en waar mogelijk antwoord kregen op hun vragen. Hun betrokkenheid was een aanvulling op het werk van de Uitwerkingsgroep/Poldergroep en op de inbreng die ze als groep of individuen hadden tijdens de werkbijeenkomsten. Naar mijn mening is daarmee podium gegeven aan groepen in de stad die betrokken waren bij belangen die spelen bij het ontwerp van een energielandschap.

Positie

Een enkele groep had op basis van de omvang of positie van hun achterban, een nadrukkelijker positie in het proces gewenst. Het aantal leden of sympathisanten speelden echter geen rol bij de vraag of en hoe vaak een vertegenwoordiger aan tafel zat. Daartoe hebben we aan het begin van het proces al besloten en aan deze lijn heeft de projectleiding, m.i. terecht, vastgehouden.
Op enkele momenten was dit wel een discussiepunt.

Voorafgaand aan de eerste werkbijeenkomst verzocht De Buren van Rijnenburg om een plek in de zaal om hun informatie te delen met bezoekers. Ik vond een gemeentelijke informatiebijeenkomst niet de juiste plek voor een belangengroep om mensen te informeren over hun standpunt. En als we dat zouden toestaan, zouden we dat ook aan andere groeperingen moeten toestaan. Ik vond dat de duidelijkheid van de gemeentelijke informatie niet ten goede komen. Zonder andere afzenders was de feitelijke informatie al complex genoeg. Dat heb ik de Buren van Rijnenburg ook laten weten. Tegen mijn advies in heeft de gemeente besloten toch podium te bieden aan De Buren van Rijnenburg. Aanvullend is die mogelijkheid ook aan andere organisaties geboden.

Tijdens de tweede werkbijeenkomst hadden De Buren van Rijnenburg ook een ruimte in de zaal. Daar ving ik op dat zij een eigen scenario mochten gaan ontwerpen. Ter plekke heb ik hierover direct gesproken met de ambtelijk opdrachtgever en gemeld dat ik dit zeer onverstandig vond. Hierover heb ik vervolgens ook ongevraagd geadviseerd aan de projectleiding en ambtelijk opdrachtgever. Immers, we zaten midden in een zorgvuldig vorm gegeven ontwerpproces waarbij individuen en groepen reageerden op de opbrengst uit de ontwerpateliers. Een eigen scenario van De Buren van Rijnenburg zou dit proces doorkruisen. En als De Buren een eigen scenario kon ontwerpen, moesten anderen ook die mogelijkheid krijgen om iedereen gelijk te behandelen. Daarmee zouden we het lopende proces drastisch wijzigen. Ik vond deze wijziging niet gewenst. Uiteindelijk hebben De Buren van Rijnenburg geen eigen scenario geschetst.

Na de eerste werkbijeenkomst werd het Energiepanel actief. De projectleiding heeft diverse malen overleg gevoerd met vertegenwoordigers van het Energiepanel. Zij hebben een eigen scenario geschetst en wilden dat dit gelijkwaardig met de scenario’s uit het ontwerpproces zou worden aangeboden aan de gemeenteraad. Ook voor dit scenario gold dat het gelijkwaardig opnemen van het Energiepanel-scenario bij overige scenario’s, het proces zou doorkruisen. Desalniettemin is het

panel gefaciliteerd door de projectleiding in overleg geweest met enkele initiatiefnemers om het scenario op haalbaarheid te toetsen. De conclusie was dat de energieopbrengst niet in verhouding stond tot de kosten van het ontwerp. Het Energiepanel heeft nog gezocht naar eigen mogelijkheden om hun scenario gefinancierd te krijgen en bleef hierover ook in overleg met de projectleiding. Voor zover mij bekend is geen financierende partij gevonden.

In het scenario van het Energiepanel zaten enkele bijzondere ideeën. De projectleiding wilde onderzoeken of enkele ideeën uit het scenario konden worden ingebracht in een bestaand scenario. De leden gaven echter aan dat zij hier niet voor open stonden.

Rol politiek

Veel meer dan zonne-energie is windenergie politiek en maatschappelijk een thema dat leidt tot grote meningsverschillen en felle discussies met (vooral op sociale media) soms onsmakelijke voorbeelden van het uitwisselen van verwijten en vooringenomen standpunten. De verharding in het debat hebben we aan de ontwerptafel niet gehad, maar tijdens de werkbijeenkomsten kwam dit wel naar voren.

Met de vraag om scenario's in het raadsbesluit van juli 2017, heeft de gemeenteraad een poging gedaan om invloed uit de omgeving maximaal in te brengen. Echter, een politieke discussie is hiermee tevens verplaatst naar de omgeving.

Hoewel de projectgroep, soms mede op mijn verzoek, in de communicatie voortdurend heeft benadrukt dat de afweging tussen de scenario's een politieke afweging is, werd dit niet altijd zo gezien in de wijken en tijdens de werkateliers. Veel gehoord is de aanname dat alles toch al was bepaald. De uitspraak van de verantwoordelijk wethouder die eind september werden gepubliceerd in De Helling zagen mensen als een bevestiging hiervan. Of mensen vroegen zich af waarvoor dit hele proces nodig was als het uiteindelijk toch de politiek is die de afweging maakt. Binnen de Uitwerkingsgroep bleef deze afweging ook een issue. Immers, als de afweging wat acceptabele hinder is niet bij de Uitwerkingsgroep maar bij de gemeenteraad lag, waarom zaten ze dan bij elkaar?

De reflex van het klassieke inspraakpatroon (reageren op een voorgelegd plan waarbij mensen weinig vertrouwen hebben dat er iets met hun inbreng gebeurt) was steeds aanwezig. Een nieuwe vorm van mee-ontwerpen zonder de uiteindelijke afweging zelf te mogen maken als belanghebbenden, blijkt blijkt uiterst lastig. Dit is wellicht teveel gevraagd. De investering van leden van de Uitwerkingsgroep/Poldergroep bij het ontwerpen van scenario's voor een energielandschap stond niet in verhouding tot de invloed die zij hebben bij de eindbeslissing.

Het uitgangspunt gedurende het gehele proces was dat er maar één representatief orgaan is en dat is de gekozen gemeenteraad. Daar tellen de stemmen terwijl aan de ontwerptafel louter de argumenten telden. Het ontwerpproces was bedoeld om alle informatie rondom alle mogelijke belangen in beeld te brengen om raadsleden in staat te stellen een afgewogen keuze te maken.

Waar politici tijdens de besluitvorming in juli 2017 wellicht hoopten dat het ontwerpproces een ideaal scenario tevoorschijn zou komen, worden zij teleur gesteld. Maar het is mijn overtuiging dat alle ingebrachte belangen zijn verwoord of verbeeld. De keuze ertussen zal een lastige zijn.

De communicatie

De communicatie over de achtergrond, de raadsbesluiten, de mogelijke scenario's, de inbreng van mensen en de besluitvorming door de gemeente was uitgebreid en compleet.
Er zijn dingen mis gegaan, zoals bij wijzigingen van door de Uitwerkingsgroep aangeleverde webteksten. En snel iets aanpassen op de website omdat er achterhaalde informatie op staat, blijkt niet gemakkelijk. Dat moet binnen de gemeente over verschillende schijven.

De plek van informatie van de Uitwerkingsgroep op de website van de gemeente was een lastige. De Uitwerkingsgroep wilde een eigen pagina bij de gemeentelijke informatie over dit onderwerp. Dat zou ook recht doen aan de positie van de Uitwerkingsgroep. Daarmee staat de gemeente een pagina af, terwijl ze wel voor verantwoordelijk blijft omdat het op de gemeentelijke site staat. Tegelijk kan het onduidelijk zijn hoe de positie van die groep is, als de informatie hierover op de gemeentelijke pagina staat. In de toekomst kan hier wellicht een vorm voor worden gevonden zodat het voor lezers duidelijk is dat het gaat om een pagina waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is maar waar ze in het kader van participatie en informatie wel ruimte aan wil geven.

Zeker aan het begin van het ontwerpproces was er discussie over het verspreidingsgebied van de gemeentelijke informatie zoals de oproep voor aanmelding voor de uitwerkingsgroep en uitnodigingen voor bijeenkomsten. Het uit te nodigen gebied is zeer ruim gemaakt, zowel binnen als buiten gemeentegrenzen, waardoor er per keer werden verzonden.

Daarbij is steeds gepoogd om mensen te stimuleren zich aan te melden voor de digitale nieuwsbrief omdat de gemeente via dit medium, sneller, flexibeler en goedkoper kan communiceren. Op dit moment ontvangen ruim 700 mensen de digitale nieuwsbrief.

Voortdurend dilemma was de balans tussen complete en toch nog begrijpelijke informatie. Om de scenario's en de achtergrond aan iedereen duidelijk toe te lichten was begrijpelijke taal en heldere vorm nodig. Maar de complexe en complete informatie over de scenario's maakte dit lastig. Suggesties vanuit de Uitwerkingsgroep voor een toelichtend filmpje, begrijpelijker teksten op panelen en herkenningspunten op kaarten, zijn overgenomen. Dat verbeterde de informatievoorziening. Het blijft echter lastig om een genuanceerd en technisch complex verhaal begrijpelijk en simpel uit te leggen.

Bij de voorbereiding van de werkbijeenkomsten, was veel aandacht voor de informatievoorziening, de vorm, begrijpelijkheid en reactiemogelijkheid door bezoekers. Dit leidde tot de bijeenkomsten met een route waarbij voorin een film werd getoond over het proces en hetgeen te zien was. Vervolgens waren veel mensen aanwezig om tekst en uitleg te geven. Deze vorm met deels eenvoudige informatie, alle technische gegevens beschikbaar en veel persoonlijke uitleg werkte goed maar was desalniettemin soms voor mensen overdadig en lastig te volgen.

De complete en genuanceerde informatie hield soms moeilijk stand in de wirwar van belangen, korte berichten op social media en emoties. Toch denk ik dat met veel inzet vanuit de gemeente, initiatiefnemers en ingeschakelde bureaus het is gelukt om belangstellenden zo goed mogelijk te informeren. Dit onderwerp vraagt echter van die belangstellenden behoorlijk wat tijd en moeite om het genuanceerde verhaal te kennen voordat zij een oordeel hebben. En zo zit de werkelijkheid niet in elkaar. Veel mensen komen bij een bijeenkomst binnen met een oordeel op basis van flarden informatie en zoeken daarvoor bevestiging. Dit geldt overigens voor zowel voorstanders als tegenstanders van de komst van windmolens. Want tussen alle scenario's en informatie was dat steeds het grootste discussiepunt.

Conclusies en leerpunten

Op basis van mijn ervaringen oordeel ik dat er bijzonder veel tijd en energie in het proces is gestoken door zowel de gemeente, belanghebbenden als initiatiefnemers. Hiervoor heb ik veel waardering.

Ambtelijk is er hard en zorgvuldig gewerkt om het ontwerpproces voor scenario's te organiseren en alle benodigde informatie te verzamelen en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad. Uit niets is mij gebleken dat er ambtelijk werd aangestuurd op een bepaald scenario of dat er werd gemanipuleerd om meningen uit te vergroten of juist te verdoezelen.

Het is een megaklus om met zo veel informatie en belangen enigszins begrijpelijke documenten en informatie te produceren ten behoeve van communicatie en besluitvorming. Daarbij worden binnen een politiek bedrijf als de gemeente is, ook politieke afwegingen gemaakt. Bijvoorbeeld rond timing en inhoud van raadsbrieven. Een brief van de wethouder aan de gemeenteraad wordt ambtelijk voorbereid. Maar het is een brief van de wethouder, dus kan zij haar boodschap bepalen. Dat wil niet zeggen dat daarmee het participatieproces inhoudelijk wordt beïnvloed. Mij is uit niets gebleken dat de informatie over scenario's en/of de opgehaalde reacties daardoor zijn aangepast of gekleurd. Hiermee is de ambtelijke organisatie steeds integer omgesprongen.

Er is geen ideaal scenario uitgekomen dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. De keuze blijft dus bij de gemeenteraad.
Wel zijn er een paar punten waar we, met de kennis van nu, meer aandacht aan hadden kunnen besteden.
Bij de start hadden we langer stil kunnen staan bij het benoemen van het verschil in belangen en inzichten tussen deelnemers aan het ontwerpproces. Dat had de kloof daartussen niet verkleind. Maar door dit nadrukkelijker uit te spreken was het wellicht wat hanteerbaarder geworden aan de ontwerptafel.

Tussentijds hadden we de leden van de Uitwerkingsgroep meer en beter moeten informeren over tussenstappen in het ontwerpproces. In een poging het tijdbeslag voor belanghebbenden enigszins binnen de perken te houden, wilde we geen extra ontwerpateliers inplannen. Maar meer tekst en uitleg over tussentijdse wijzigingen, zodat belanghebbenden zich minder overvallen voelden tijdens een ontwerpatelier, was goed geweest. Hierbij hadden we op momenten meer aandacht moeten hebben voor het verschil tussen professionals en belanghebbenden dat door beperkte informatie-uitwisseling tussentijds te groot werd.

Met die constatering komen we bij het dilemma hoeveel tijd en energie je mag vragen van belanghebbenden bij een proces. Ik heb veel waardering voor de tijd en energie die mensen, met name in de Uitwerkingsgroep en de Poldergroep, hebben besteed in het afgelopen jaar. Zodra je mensen serieus deel laat uitmaken van een ontwerpproces, vraag je ook een serieuze tijdsinvestering van deze mensen. We naderen het punt waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die mensen hebben. Toch zie ik niet hoe de tijdsinvestering voor bewoners zou kunnen worden verkleind in een proces als dit. Als je bewoners gelijkwaardig aan professionals behandelt, vraagt dit ook een bijna professionele tijdsinvestering van bewoners.

De tijdsinvestering aan ambtelijke zijde was ook groot. Het in de lucht houden van alle bordjes in dit proces vroeg veel tijd en energie. Ik heb niet de indruk dat er ambtelijke tijd is verspild. Of dit proces de tijd en daarmee de kosten ook waard is, blijft een politieke afweging. Maar het is in elk geval duidelijk dat het serieus nemen van maatschappelijke inbreng veel vraagt van alle partijen. Daar staat tegenover dat het ook veel oplevert in de vorm van inbreng en betrokkenheid.

Chronologische overzicht

2 oktober

Eerste overleg gemeentelijke projectgroep met onafhankelijk procesbegeleider. We spreken over diverse vormen van participatie. We concluderen dat participatie door een groep belanghebbenden zoals een klankbordgroep of adviesgroep nooit de vervanging kan zijn maar aanvullend is op de gehele participatie.

4 oktober

Stakelholdersanalyse gemaakt met ambtenaren uit Utrecht en omliggende gemeenten die tot nu toe bij het proces betrokken waren. Het blijkt een heel diverse groep stakeholders met soms tegengestelde belangen.

5 oktober

Nader overleg met mensen uit projectgroep over doel en opzet van participatie. Mijn conclusie:
Participatie is ter ondersteuning van het democratisch proces en niet de vervanging ervan.

Van participatie wordt het draagvlak niet groter maar de inhoudelijke plannen worden er beter van. Een beter plan kan rekenen op meer draagvlak. Maar bij dit onderwerp zal weerstand blijven bestaan.

Representativiteit is niet haalbaar want we weten niet wat of wie representatief is. Er is niemand gekozen.

Participatie is bedoeld om te zorgen dat zo veel mogelijk belangen worden meegewogen. Daar wil ik op toezien.

Belangen van initiatiefnemers zijn niet op voorhand belangrijker dan die van bewoners of gebruikers van het gebied. Ze zijn voor mij allemaal gelijk.
We hebben een duidelijke opdracht van de gemeenteraad. Die is uitgangspunt. Het gaat hier niet om stemmen voor of tegen tellen.

Opdracht is: Ontwikkel scenario’s. Ik wil dat die scenario’s de informatie uit de participatie meewegen en dat mensen de mogelijkheid krijgen de scenario’s te toetsen. De resultaten van die toetsing moeten vervolgens verwerkt worden.

We gaan toewerken naar een adviesgroep die tijdens het ontwerpproces meepraat en meedenkt. Taken worden: informatie aandragen, toetsen van voorstellen en zo zorgen voor goed afgewogen voorstellen. Deze groep hoeft niet te stemmen of beslissen over scenario’s. En deze groep is slechts aanvullend op de inbreng van ieder ander die wil meedenken.

17 oktober

Communicatieoverleg op stadskantoor over vorm en boodschap in de communicatie. De opzet van het ontwerpproces wordt nu bekend gemaakt en mensen kunnen zich aanmelden voor de adviesgroep. De gemeente wil informeren over het proces en de mogelijkheid bieden aan mensen om aan te haken. Tegelijkertijd is verwachting management ten aanzien van deelname aan de adviesgroep (slechts 15 mensen en best een zware taak) belangrijk. We moeten duidelijk maken dat er ook andere manieren zijn om invloed uit te oefenen, zoals tussentijdse bijeenkomsten.

Een-op-een-gesprekken zijn het beste vorm van communicatie dus besluit de projectgroep tot een toer langs winkelcentra om daar met mensen in gesprek te gaan.

Punt van aandacht zijn de belangenverenigingen. Hoe gaan die zich gehoord voelen? Gesproken over expertmeetings rond de ontwerpateliers. Dat is een plek waar ze tot hun recht komen en inhoudelijk kunnen meepraten.

Eerste bijeenkomst met alle initiatiefnemers:
Eerste bijeenkomst met alle initiatiefnemers. Iedereen ziet dat samenwerkwen noodzakelijk is. Ik bespeur wel wat huiver richting elkaar, maar ook het besef dat ze tot elkaar zijn veroordeeld.

Rijne Energie en Eneco hebben een lastige positie. Zij hebben al veel tijd en energie gestoken in dit traject. Nu zitten er plotseling ook anderen aan tafel die nieuw in proces stappen en daarbij ook gebruik maken van de resultaten tot nu toe.

Het betrekken van bewoners in de ‘omgekeerde volgorde’ (eerst participatie en dan een plan) wordt geprezen. Het is de initiatiefnemers heel duidelijk dat participatie niet te veronachtzamen of te negeren is. De club maakt een vervolgafspraak, zodat voor 1 nov duidelijk kan zijn wie deelneemt en wie alsnog afhaakt.

Projectgroep:
Bijeenkomst met de projectgroep. Gesprek over de vraag of de adviesgroep het ontwerpbureau kan mee selecteren. Projectleider ziet zijn planning in het gedrang komen en vreest dat we te ver doorschieten. Ik pleit voor investeren aan de voorkant zodat het proces daarna met vertrouwen en dus vlotter kan verlopen. Andere mogelijkheid is om aan de adviesgroep aan te geven wie er op de shortlist staan en vragen of leden hierop bureaus zien waartegen ze bezwaar hebben.

Bovendien is besproken dat de adviesgroep in het proces zelf contraexpertise kan inhuren en gebruiken. Hierover zijn nog geen randvoorwaarden en afspraken gemaakt. Welk budget? Wanneer en hoe? Planning wordt nu afgemaakt, veel spoed en zenuwen. Het proces moet door maar er zijn veel dingen die tegelijkertijd georganiseerd moeten worden. De communicatie moet op orde zijn en de politieke gevoeligheid wordt gevoeld waardoor elke stap zeer zorgvuldig wordt gezet.

22 oktober 2017

Veel gesprekken telefonisch en op het stadskantoor over de inhoud van de raadsbrief van de wethouder. Belangrijkste vraag is hoe de bevolking breed aan bod komt voordat de ontwerpateliers starten. In welke vorm en op welke momenten. We willen het stadsgesprek niet over doen. Er moet iets concreets te melden zijn voordat de gemeente de buurt weer in gaat om suggesties op te halen.

De benaming wordt gewijzigd na ambtelijk overleg. Adviesgroep van omwonenden wordt de Uitwerkingsgroep. De bijeenkomsten in de omgeving worden werkbijeenkomsten. Dit is om de bedoeling van zowel de groep als de interactieve bijeenkomsten in de wijken nog duidelijker te maken. Ik vrees voor toenemende verwarring maar heb geen principiële bezwaren hiertegen.

30 oktober

Kennismakingsgesprekken met vertengenwoordiger van MCU. Wil betrokken zijn maar de club is op dit moment niet heel actief. En met een vertegenwoordiger van Schuurlab. Heeft veel waardevolle informatie uit het gebied. Maar zij wil haar oogst van de afgelopen periode niet zomaar overdragen. Zij ziet dat als opdracht.

31 oktober

Wijkbericht met informatie over het vervolgproces wordt verspreid. Hierin ook de uitnodiging voor meer info en gesprekken in de winkelcentra De Meern, Veldhuizen, Batau, Galecop, IJsselstein en AC De Meern.

9 november

Gesprek bij de Buren van Rijnenburg om kennis te maken. Ze delen hun zorgen over het participatieproces. Ik geef aan dat zij niet namens hun achterban in de Uitwerkingsgroep kunnen. Dat zij wel hun rol als belangenclub houden. Henk Diemer besluit dat hij niet langer op de lijst deelnemers van de Uitwerkingsgroep wil. We spreken af contact te houden.

10, 11 en 14 november

Ik ben met de gemeentelijke projectgroep aanwezig in diverse winkelcentra voor toelichting op het ontwerpproces. Het blijkt dat een comité ‘Rijne energie Nee’ flyers en posters met informatie heeft verspreid in buurten. Het comité roept op om een petitie tegen windmolens te ondertekenen. Gevolg is dat verschillende mensen naar de kraam komen om de petitie te tekenen. Wij gaan in gesprek en geven aan dat we willen toelichten hoe mensen betrokken kunnen blijven en invloed kunnen uitoefenen.

Uit gesprekken blijkt dat de informatievoorziening vrij ingewikkeld was en/of dat mensen niet de tijd nemen om te lezen. De verschillende benamingen (Uitwerkingsgroep, werkbijeenkomsten, ateliers) roepen verwarring op. Er komen ook mensen met gerichte vragen over de taak van de Uitwerkingsgroep. Tegenstanders komen melden wat hun zorgen zijn. Uit gesprekken blijkt dat er veel informatie rond gaat die niet is geverifieerd maar wel wordt geloofd. Bijvoorbeeld dat er al tekeningen zijn waarop staat waar de 12 molens komen.

14 november

Aanmeldingen voor Uitwerkingsgroep komen per mail binnen.

16 november

Alle aanmeldingen voor Uitwerkingsgroep op een rij gezet met junior projectleider en omgevingsmanager. Veel motivaties ontbreken terwijl dat wel van belang is voor diversiteit in de groep. Alle mensen worden gebeld of gemaild door omgevingsmanager en mij met het verzoek om die alsnog door te geven.

Conceptlijst samengesteld. We geven elke aanmelding een nummer. De nummers plaatsen we op een kaart. Eerst gekeken naar spreiding over het gebied. Op basis van die spreiding gekeken hoe we ook een goede spreiding kunnen krijgen in motivatie, belangen en invalshoeken, mannen/vrouwen, oud/jong.

17 november

Mede met behulp van nieuwe motivaties stel ik de uiteindelijke lijst met deelnemers aan de Uitwerkingsgroep samen.
We vragen leden vooraf per mail of ze akkoord gaan met publicatie van hun naam. Afgevallen deelnemers ontvangen een mail.
Enkele dagen later verneem ik van de projectleider dat de lijst is getoond aan de wethouder. Ik geef aan dat dit wat mij betreft uitsluitend ter informatie kan. Dit word bevestigd door de projectleider.

18 november

Alle deelnemers en afvallers krijgen een bericht per mail. Omdat de eerste bijeenkomst al op korte termijn is, doen we dit in het weekend.

20 november

Overleg met de projectgroep. Ik heb een secretaris nodig voor de Uitwerkingsgroep. We besluiten die van buiten te halen omwille van objectiviteit.
Tijdens het overleg blijkt me dat Bosch Schlabbers die dag langs komt voor een gesprek naar aanleiding van hun offerte. Ik sluit aan bij dit gesprek. Op basis daarvan kan ik aan de Uitwerkingsgroep ook de naam van het bureau voorleggen om te horen of er bezwaren zijn.

27 november

Eerste bijeenkomst Uitwerkingsgroep.
Mensen zijn open over hun motivatie en belangen. Ze hebben vragen over hun mandaat in de ontwerpateliers, wie bepaalt nou wat? Ze pleiten ervoor om in de communicatie naar omwonenden steeds te benadrukken dat uiteindelijk de gemeenteraad beslist.

Discussie over de uitvraag van de gemeente aan het landschapsbureau. Enkele leden willen de uitvraag zien. De offerte kan gedeeld worden. Discussie over de vraag of we in de komende periode consensus kunnen bereiken en of dat nodig is. Er blijkt fiks wantrouwen tegenover het proces en de gemeentelijke organisatie. De stadsgesprekken worden met name genoemd als voorbeeld waar mensen hun vertrouwen in het proces al zijn verloren.

We delen de planning voor de komende tijd. De Uitwerkingsgroep adviseert om niet eerst de wijken in te gaan maar dat pas te doen als er al eerste schetsen zijn. Dit advies wordt overgenomen.

5 december

Ik hoor in de wandelgangen dat een lid van de Uitwerkingsgroep een contract heeft met initiatiefnemer. Hij was bij eerste bijeenkomst niet aanwezig wegens vakantie. Ik bel hem en hij blijkt inderdaad een afspraak te hebben met een initiatiefnemer. Dat betekent dat hij niet voldoet aan voorwaarden (o.a. geen zakelijk belang) voor de Uitwerkingsgroep. Hij denkt er even over na en besluit enkele dagen later dat hij niet zal deelnemen. Maar hij dringt aan op deelnemer uit Reijerscop. Ik ga de lijst met aanmeldingen na en bel de andere kandidaat uit het gebied. Die zit in dezelfde situatie.

We houden vast aan de voorwaarden dat mensen met zakelijke belangen niet kunnen deelnemen aan de Uitwerkingsgroep. Ik spreek met de beoogd deelnemer af dat, ter compesatie van deelname aan de Uitwerkingsgroep, de gemeente tussentijds met bewoners Reijerscop om tafel gaat zodat zij de scenario's tijdig zien en hun belang kunnen inbrengen.

14 december

Eerste ontwerpatelier.
Discussie vooraf met Rijne Energie per mail en telefoon. Ze willen met 5 mensen komen naar het eerste ontwerpatelier. Iedereen is gevraagd met maximaal twee personen te komen om de belangen in evenwicht te houden aan de ontwerptafel. Rijne vraagt om uitzondering in verband met verdeeldheid van expertise bij de vrijwilligers. Uiteindelijk geef ik aan dat als het echt moet voor een keer drie mensen kunnen komen. Maar twee blijft de norm.

Alle deelnemers (Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en ontwerpers) eten met elkaar. Daarna bespreken we de werkwijze in de komende periode. De gesprekken blijven vrij algemeen. Heel voorzichtig worden posities afgetast. Er is enige discussie over de betrouwbaarheid van berekeningen en cijfers waarmee de initiatiefnemers zullen komen.

16 december

Rijne Energie houdt zelf een bijeenkomst over de te ontwerpen scenario's waarvoor ze via hun eigen kanalen mensen hebben uitgenodigd. Veel enthousiasme in de zaal maar er zijn ook enkele tegenstanders van windenergie op land. Dit leidt tot duidelijk ongemak bij de organisatie.

18 december

Beleidsambtenaren uit omliggende gemeentes komen naar stadhuis Utrecht waar de projectleider hen informeert over proces en stappen daarin. Ook de afstemming van communicatie komt aan de orde.

22 december

Op 20-1 is een volgend ontwerpatelier gepland maar initiatiefnemers weten nog niet goed wie wat moet aanleveren. Ik vraag de projectleider dit snel door te geven omdat initiatiefnemers ook voorbereidingstijd nodig hebben.

Tussentijds zijn ook initiatiefnemers bijeen geweest. Ik hoor dat er naar aanleiding van de kennismakingsbijeenkomst zorgen zijn over kennisniveau en de wil tot meedenken bij de Uitwerkingsgroep.

9 januari

Uitwerkingsgroep bijeen ter voorbereiding op het ontwerpatelier. Ik deel de zorg van de initiatiefnemers met de groep. Iedereen erkent dat er, ook binnen de groep, een groot verschil is in kennis maar dat is geen probleem. Integendeel. Dat kan juist helpen in het proces.

Met elkaar maken we een matrix gemaakt ter toetsing van scenario's. Daarin staan de onderwerpen die mensen meer of minder belangrijk vinden. Het is bedoeld als checklist bij de gesprekken over scenario's. Geprobeerd op te roepen tot actieve deelname en kansen zoeken. Ik wil graag voorkomen dat leden van de Uitwerkingsgroep alleen als scheidsrechter meekijken en beoordelen.

Aan het einde blijkt dat deelnemers toch een beetje huiverig zijn om te worden aangesproken op het raadsvoorstel of zelfs een raadsbesluit. Mensen proberen grip te krijgen. Daarom in een extra tekst op de website nog een keer uitgelegd dat de leden van de Uitwerkingsgroep slechts adviseren tijdens de ontwerpateliers.

Er is ergernis bij leden Uitwerkingsgroep over het laat versturen van de agenda voor ontwerpatelier door de gemeente. De leden willen zich immers kunnen voorbereiden. Hierdoor nog meer twijfels over grip op proces bij enkele leden. Vraag van enkele leden om te zorgen dat scenario's voorafgaand aan het ontwerpatelier al op papier staan zodat de Uitwerkingsgroep dan kan reageren. Ik geef aan dat het juist de bedoeling is om ter plekke met elkaar in gesprek te gaan en samen te schetsen.

16 januari

Telefonisch gesprek met vertegenwoordiger Buren van Rijnenburg. Hij uit nogmaals zijn zorgen.
Ook telefonisch gesprek met vertegenwoordiger van Rijne Energie. We spreken over het onderling vertrouwen tijdens de ontwerpateliers. Hij voelt nog veel weerstand van enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Ik bevestig dat er wantrouwen is dat we met goede onderlinge communicatie en met resultaten die verschillen moeten pogen te overbruggen.

17 januari

Tekst aangeleverd voor de website over bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep. Het duurt mij te lang voordat die erop staat. Zeker omdat de tekst ongewijzigd op de aparte pagina van de Uitwerkingsgroep kan staan. Discussie via de mail met de projectleider over de status van de tekst. Het is immers best ongebruikelijk dat een gemeente teksten plaatst waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is.

20 januari

Tweede ontwerpatelier

Begonnen met alle 20 scenario's fout (met een knipoog naar de oude lp's) om de gesprekken op gang te brengen over wensen en mogelijkheden. Het volgende ontwerpatelier werken we toe naar 6 mogelijke scenario's.

Ontbreken van kwantitatieve doelstelling voor het opwekken van energie is besproken. Het ontbreken daarvan maakt discussies over nut en noodzaak lastig, bijvoorbeeld bij het bepalen van hoeveelheid windmolens. Wat is acceptabel of nodig? Hinder is nadrukkelijk aan de orde en we maken de afspraak om gezamenlijk een bureau te selecteren om effecten te berekenen.

In mails na afloop teleurstelling bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Ze hadden meer toetsbare informatie willen zien. Dat hoort nu echter nog niet in het ontwerpproces.

23 januari

De concepttekst van Rijne en Eneco voor de uitvraag voor een onderzoeksbureau dat effecten van windmolens moet berekenen komt binnen. Ik stel een aantal wijzigingen voor in zinsnedes die verkeerd uitgelegd kunnen worden. Deze worden direct aangepast. Gaat bijvoorbeeld over kennisniveau bij de uitwerkingsgroep. Dat kan verkeerd worden uitgelegd alsof niet alle mensen even slim zijn, terwijl die tekst niet zo was bedoeld.

30 januari

Tekst van de uitvraag wordt aangepast terug gestuurd en gaat door naar Uitwerkingsgroep.

Diverse telefoongesprekken waaronder met initiatiefnemers. Er zijn zorgen over het kennisniveau in de Uitwerkingsgroep. Het zijn immers mensen zonder gerelateerde achtergrondkennis. Ik geef aan dat dit niveau per persoon verschilt. Maar dat initiatiefnemers in staat zouden moeten zijn om dingen eenvoudig uit te leggen. Precies zoals de tegenstanders van windturbines dat doen. Ook aangegeven dat initiatiefnemers en gemeente juist de beperkte kennis kunnen gebruiken om te zien welke uitleg werkt naar het grote publiek. Samenwerken tussen professionals en leken vergt van alle kanten aanpassingen. Samenwerken tussen gemeente en initiatief nemers is deze fase ook nieuw. En de initiatiefnemers moeten ook onderling nog positie kunnen bepalen. Is effe wennen.

In een mail meldt een initiatiefnemer dat de uitwerkingsgroep geen achterstand heeft in kennis over geluid, maar dat initiatiefnemers een achterstand hebben in kennis over communicatie over dit onderwerp. Goede constatering. Daarover willen ze graag spreken met de Uitwerkingsgroep. Terugkoppeling van gesprek tussen Schuurlab en projectleider. Ze discussiëren over de voorwaarden voor het overdragen van informatie. Er volgt nog een gesprek.

1 februari

Nieuw gesprek geweest met projectleider en Schuurlab. Er volgt een slotbijeenkomst en er wordt bekeken of dit voldoende is om de informatie over te dragen.

5 februari

In de aanloop naar de bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep vandaag was er een pittige discussie per mail over verbondenheid aan Nederlandse WindEnergie Associatie van alle onderzoeksbureaus die op de longlist staan voor de selectie van een bureau bij dit project. De NWEA zegt te werken aan bevordering van windenergie op land. Dat wekt wantrouwen bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep over de onafhankelijkheidvan de aangesloten bureaus. Tegelijk staan alle gerenommeerde bureaus op deze lijst. Leden van de Uitwerkingsgroep stellen enkele andere bureaus voor die niet zijn verbonden aan NWEA.

Eerst met elkaar besproken welk criterium acceptabel is bij de selectie van een onderzoeksbureau. We komen er gezamenlijk op uit dat een bureau “bewezen onafhankelijk” moet zijn. Ook overige criteria gezamenlijk opgesteld met Eneco, Rijne en gemeente en afspraken gemaakt over de selectieprocedure.

6 februari

Eneco schrijft bureaus aan om een offerte aan te leveren voor het onderzoek naar hindereffecten bij de scenario's. Vandaag ook een gesprek met raadsleden van de comissie Stad en Ruimte in het oude stadhuis. Kennismaking en proces doorgenomen. Veel vragen over de participatie.

7 februari

Start van mijn vakantie. In overleg van 5 februari heeft iedereen ingstemd dat de omgevingsmanager van de gemeente mij vervangt als gespreksleider. Ik mail alle betrokkenen over de stand van zaken met het verzoek ietsje water bij de wijn te doen als dat nodig is om tot een gezamenlijke bureaukeuze te komen in de komende weken.

In mijn vakantieperiode is bureau DGMR gekozen voor onderzoek naar de hindereffecten. Zie chronologisch overzicht. Diverse leden van de Uitwerkingsgroep en projectleider apart telefonisch gesproken. Hieruit blijkt dat de zaak op scherp heeft gestaan. Een bureau dat door de Uitwerkingsgroep op de lijst werd gezet, voldeed volgens de projectleider niet aan het criterium bewezen onafhankelijkheid. Per mail deed hij het voorstel om dit bureau niet uit te nodigen. Dit viel verkeerd bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep, omdat het hiermee lijkt alsof de gemeente stuurt.

Tijdens een bijeenkomst met de Uitwerkingsgroep, gemeente, Rijne en Eneco is hierover gesproken. Andere bureaus hebben wel een presentatie gehouden. Op basis daarvan is DGMR gekozen door een meerderheid van de Uitwerkingsgroep, gemeente, Eneco en Rijne. Op verzoek van de Uitwerkingsgroep is de gemeente opdrachtgever voor het bureau, omdat er vrees bestaat dat de initiatiefnemers als opdrachtgever voor onderzoek te veel zullen sturen op gewenste resultaten.

In de tussentijd is er ook een gesprek geweest tussen de projectleider en de Buren van Rijnenburg. Er wordt afgesproken dat BvR tussen de werkbijeenkomsten verdiepende gesprekken zal hebben om te reageren op de scenario's. Er komt een vervolggesprek in mijn aanwezigheid omdat BvR zich afvragen of er wel voldoende ruimte is voor inbreng.

5 maart

Mail van BvR met het verzoek meer werkbijeenkomsten te houden in verschillende wijken. Nieuwe aanmelding van een deelnemer voor de Uitwerkingsgroep. Ik heb met verwijzing naar de spelregels gebeld en gemaild om uit te leggen dat dit niet kan. Wel afgesproken dat de ontwikkelaar (Van Wanrooy) zijn kopers in Rijnvliet wijst op dit onderwerp en mogelijkheid voor mensen die er nog niet wonen om zich aan te melden voor de nieuwsbrief. De gemeente geeft dit nadrukkelijke verzoek door aan de projectontwikkelaar.

7 maart

Tijdens bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep uitgebreid gesproken over bureaukeuze en afgesproken dat mijn chronologisch overzicht deel uitmaakt van dit verslag. Veel onvrede bij enkele mensen. Zij hebben het gevoel dat de gemeente heeft willen sturen in de bureaukeuze. Mij blijkt dat niet uit gesprek met de projectleider. Een van de leden van de Uitwerkingsgroep komt niet,. Ik bel hem en hij blijkt te twijfelen of hij nog wil deelnemen. Heeft hij ook aangegeven in het vorige overleg. Hij twijfelt omdat het wel erg veel informatie is waarin hij zich moet verdiepen. Hij zegt te reageren vanuit zijn gevoel en is tegenstander van windmolens. De informatiestroom en discussies in de Uitwerkingsgroep gaan hem te ver en te snel. Na diverse telefoontjes besluit hij toch om te stoppen.

Naar aanleiding hiervan in de Uitwerkingsgroep gesproken over de samenstelling. We zouden tussentijds geen nieuwe mensen toevoegen. Omdat Reijerscop nu niet aan tafel zit, spreken we af dat ik twee mensen persoonlijk benader die zich al hadden opgegeven vanuit dit gebied. De ene blijkt onbereikbaar. Vermoedelijk langere tijd in het buitenland. De ander besluit af te zien van deelname en bedankt voor het verzoek. Daarmee blijft de samenstelling nu gelijk. In Uitwerkingsgroep gesproken over noodzaak tot meer werkbijeenkomsten in verschillende wijken. Ik geef mijn opinie dat, mits de aankondigingen ruim op tijd zijn en de locatie goed bereikbaar is, het wat mij betreft voldoende toegankelijk is. Er komt de suggestie vanuit enkele leden om pendelbusjes te laten rijden. Ik speel die door aan de projectleider.

10 maart

Bosch Slabbers toont in het ontwerpatelier resultaten van vele gesprekken en tussentijdse onderzoeken. Onvrede bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Zij hebben aangegeven sommige scenario’s te willen aanpassen en zien dat dit niet is gebeurd. Met name een scenario met grote opbrengst stuit tegen de borst. Mensen vragen zich af waarom hun suggesties voor schuiven en minderen van windmolens niet zijn meegenomen. Discussie over de opdracht van de raad (maximaal scenario) tussentijdse wijzigingen (info over radar waardoor er toch meer molens kunnen staan). Input uit vorige ontwerpatelier blijkt de ene persoon te zien als ‘afspraak’ en de ander als suggestie binnen het ontwerpproces.

Tussentijds overweegt een lid van Uitwerkingsgroep op te stappen omdat naar zijn idee afspraken worden geschonden. Na een gesprek blijft hij toch, maar is zeer ontevreden. Ook discussie over het aantal deelnemers. Er zit een nieuwe deelnemer namens Rijne aan tafel. Is niet de afspraak. Maar dit heeft geen invloed op de inbreng omdat het niet gaat om meerderheid van stemmen. Dit neemt niet weg dat enkele mensen uit de Uitwerkingsgroep het idee hebben dat hun inbreng verwatert.
Tijdens het ontwerpatelier hebben deelnemers besloten dat de producten nog niet klaar zijn voor eerste werkbijeenkomst. Afspraak is dat de werkbijeenkomst een maand wordt uitgesteld. De Uitwerkingsgroep maakt een

digitaal formulier waarmee iedereen zijn of haar input kan leveren op elk scenario zodat dit integraal naar de ontwerpers van Bosch Slabbers kan. Ik stuur de opmerkingen integraal door naar gemeente en ontwerpers met het verzoek aan ontwerpers om deze te beantwoorden.

13 maart

Een raadslid uit Nieuwgein is benaderd door Buren van Rijnenburg over het ontwerpproces en zij checkt telefonisch bij mij een aantal aannames. Ik licht het proces nogmaals toe.

Diverse telefoontjes van initiatiefnemers. Zij voelen onvrede bij de Uitwerkingsgroep en missen een positieve ontwerpsfeer. Zij vragen zich af hoe zij kunnen bijdragen aan verbetering van de sfeer en samenwerking.

Lid van Uitwerkingsgroep mailt wethouder Nieuwgein en dringt erop aan om via een bestuurlijk overleg ook een bijeenkomst in Nieuwegein te laten organiseren.

Ik heb verzocht tot tussentijds overleg met ambtelijk opdrachtgevers om ze bij te praten over zaken die gaande zijn omdat de onvrede in de Uitwerkingsgroep toeneemt en de tijdsdruk op het ambtelijk proces ook.

14 maart

Ondertussen heb ik een chronologisch feitenrelaas gemaakt rond de bureaukeuze. Goed voor veel tekstuele wijzigingen bij de een en irritatie over "geneuzel" bij de ander in de Uitwerkingsgroep. Enkele mensen willen zich vooral op het schetsen van scenario's en mogelijkheden storten, terwijl andere leden zich meer bezig houden met het controleren van het proces.

20 maart

Overleg tussen gemeente en initiatiefnemers over te presenteren materiaal bij de eerste werkbijeenkomst. De input van de initiatiefnemers moet door hen worden gecheckt. Iedereen zoekt naar manieren om alle beschikbare info goed in beeld te brengen.

Een initiatiefnemer maakt bezwaar tegen verschillende scenario's omdat die volgens hem financieel niet haalbaar zijn. Daardoor ontstaat discussie over de wat uiteindelijk bij de scenario's moet staan over kosten. Andere initiatiefnemer vraagt om objectivering van taalgebruik. Bijvoorbeeld door hinder te vervangen door effecten omdat hinder een subjectief begrip is. Dat gebeurt.

23 maart

Voortgangsoverleg met projectleider. Ik uit mijn zorgen over het begrijpelijk houden van de te presenteren informatie. En we spreken over de onvrede binnen de Uitwerkingsgroep.

Locatie van volgende werkbijeenkomst blijft een issue. Ik geef aan dat ik goede bereikbaarheid en tijdige aankondiging van belang vind.

Mail van lid Uitwerkingsgroep. Hij heeft geconstateerd dat er een andere versie van de tekst over de laatste uitwerkingsgroep op de site staat dan de versie die is goedgekeurd.

Ik check het direct. Ik heb een zin gewijzigd nadat ik het ter info heb doorgestuurd aan de gemeente voor plaatsing. De projectleider had veel moeite met één zin waarin staat dat een bureau is afgevallen omdat het volgens gemeente en initiatiefnemers niet voldeed aan de criteria. Hij wilde dat verduidelijken in de tekst. Voel ik niet voor. Dus ik besluit die zin in z'n geheel te schrappen. Ik heb deze wijziging niet gemeld bij de Uitwerkingsgroep. Dat is dom van me.

Maar ik zie in het geplaatste bericht ook wijzigingen waar ik niets van weet. Overigens onschuldige tekstuele zaken, maar toch. Ik verzoek het bericht er onmiddellijk vanaf te halen zodat ik kan uitzoeken wat er is gebeurd. Aldus geschiedt.

Ik bel uitgebreid met het oplettende lid van de Uitwerkingsgroep hierover. Hij heeft het idee dat er achter de schermen wordt gemanipuleerd en dat ik me voor een karretje laat spannen. Over dat laatste kan ik hem blijkbaar niet gerust stellen, maar ik deel zijn opinie niet.
Ik mail de gehele Uitwerkingsgroep over het tijdelijk verwijderen van het bericht.

Een ander lid van Uitwerkingsgroep vraagt om Schuurlab uit te nodigen bij het volgende overleg. Ik geef de Uitwerkingsgroep aan dat ik daar in deze fase van het ontwerpproces niet voor voel. Ik heb geverifieerd dat de info van Schuurlab is betrokken bij de scenario's. Dat moet voor nu voldoende zijn.

24 maart

Mail van enkele leden van de Uitwerkingsgroep met openstaande punten. Die zijn deels beantwoord maar het antwoord is blijkbaar onvoldoende. Er spreekt veel wantrouwen en onvrede over de procedure uit de openstaande punten. Bovendien kan ik een aantal punten niet beantwoorden want die gaan over de wijze waarop de gemeenteraad een afweging zal maken.

26 maart

Meer duidelijkheid over de tekst voor de website. Het blijkt bij verschillende mensen langs gegaan voorafgaand plaatsing. Ook langs een communicatieadviseur van de gemeente. Hoewel dat met deze tekst van de Uitwerkingsgroep niet zou moeten, is dit een gebruikelijke ronde voordat een gemeentelijke tekst wordt geplaatst. Zich niet bewust van de afwijkende status van deze tekst en de gevoeligheid heeft de communicatieadviseur die vrij nieuw is, een aantal tekstuele zaken gewijzigd. Dit deed hij niet met de bedoeling de tekst inhoudelijk aan te passen mar het is wel wel zeer onhandig.

Ik wil de tekst, zonder de zin waar de projectleider moeite mee had, weer terugplaatsen en mail alle leden van de Uitwerkingsgroep hierover. De meerderheid gaat akkoord en tilt er niet zwaar aan. Enkele anderen zien hierin een nieuw bewijs dat er wordt gemanipuleerd. Tekst wordt weer teruggeplaatst zonder de tekstuele wijzigingen van de communicatieadviseur.

Overleg met de projectgroep en terugkoppeling uit het ambtelijk overleg met de wethouder. Wethouder kiest voor één centrale locatie per werkbijeenkomst. Zoals eerder aangegeven kan ik me onder voorwaarden daarin vinden. Gesproken over de wijze waarop de gemeente de input van mensen ophaalt en navolgbaar zal verwerken en aangegeven dat ik dat erg belangrijk vind.

Ik pleit opnieuw voor een filmpje met tekst en uitleg over de scenario’s tijdens de werkbijeenkomst en op de site.

27 maart

Op mijn verzoek gesproken met ambtelijk opdrachtgevers. Ik wil ze een tussenstand geven en aangeven dat overleg met de Uitwerkingsgroep moeizaam loopt. De druk op projectorganisatie is bovendien groot. Ik waarschuw voor het gevaar dat ambtenaren onder die druk gaan uitvallen. We blikken vast vooruit op de vorm van dit verslag.

28 maart

Bijeenkomst met initiatiefnemers en Bosch Slabbers. Discussie over financiële haalbaarheid komt nadrukkelijk naar voren. Een initiatiefnemer acht de scenario's niet haalbaar door extra kosten voor landschap zoals inrichting van parken. Ook de wijze waarop hinder in beeld komt met verschillende lijntjes en kleuren is besproken. Iedereen is het erover eens dat dit zo eenvoudig en begrijpelijk mogelijk moet.

Daarna een gesprek met Buren van Rijnenburg. Veel vragen die zij hebben zijn gericht aan de politiek. Nogmaals gesproken over het proces. Afgesproken dat we na de eerste werkbijeenkomst opnieuw met hen om tafel gaan. Indien gewenst ook met DGMR en andere deskundigen.

Bij de gemeente wordt druk gezocht naar geschikte locatie voor de werkbijeenkomst. Ik wil de Uitwerkingsgroep laten weten dat er maar één werkbijeenkomst is. Maar de wethouder moet de wethouders uit omliggende gemeentes eerst informeren. Dat moeten we dus op elkaar afstemmen voordat de nieuwsbrief uitgaat waarin datum en locatie wordt gecommuniceerd. Ook lever ik voor de nieuwsbrief een tekst aan over de positie van de Uitwerkingsgroep om nog eens duidelijk te maken dat zij niet mede-verantwoordelijk zijn voor de scenario's.

30 maart

Het is nu zeker dat de nieuwsbrief van de gemeente vandaag uit gaat. Zodra ik die zekerheid heb meld ik per mail aan de leden van de Uitwerkingsgroep dat er is besloten tot 1 bijeenkomst. Ik wacht niet tot ik hoor welke locatie het wordt. Een uur later gaat de nieuwsbrief uit. Daarin staat de locatie wel. Ook de tekst over de bijeenkomst van de Uitwerkingsgroep staat weer terug op de site.

5 april

Het college van Nieuwegein vraagt per brief aan het college van Utrecht om de volgende bijeenkomst ook in Nieuwegein te organiseren.

6 april

Bericht van vergetenwoordiger Schuurlab dat zij na alle gesprekken over de voorwaarden waarop de informatie van Schuurlab meegaat in de scenario's, daar niet langer energie in wil steken. Ik check nogmaals bij Bosch Slabbers of al die informatie van Schuurlab in de basiskaarten zit. Dat blijkt het geval.

Tussentijds overleg met projectgroep. Ik heb veel vragen over voortgang en het plannen van overleg met belangengroepen.

Ik uit nogmaals mijn zorg over de communicatie. Ik vraag om een filmpje met heldere uitleg. Lijkt me nodig naast alle emoties die zullen spelen. De wijze van noteren van reacties met daarop een antwoord, vind ik van groot belang. Daar wordt nog nader naar gekeken. Ik wil dat het navolgbaar is wat de gemeente doet met de opmerkingen.

Bosch Slabbers stuurt de reacties op opmerkingen van de Uitwerkingsgroep na het vorige ontwerpatelier naar me op. Hij zal ze toelichten op het volgende ontwerpatelier en daarna ook rondmailen naar betrokkenen.

9 april

Bijeenkomst Uitwerkingsgroep ter voorbereiding op het volgende ontwerpatelier. Feitenrelaas rond bureaukeuze wordt vastgesteld. Uitgebreid gesproken over het vastleggen van zaken en het gebrek aan vertrouwen bij enkele leden van de Uitwerkingsgroep. De neiging bestaat om ter controle alles naar iedereen te mailen. Ik raad dat nogmaals af. Vertroebelt de onderlinge discussie.

Punten van aandacht voor volgende ontwerpatelier:
- Hoe worden zaken vastgelegd. Heb ik toegelicht.
- Rijden er pendelbusjes? Vraag aan gemeente
- Aantal deelnemers vanuit initiatiefnemers. Kunnen we een presentielijst bijhouden?

12 april

Het derde ontwerpatelier van vandaag begint met een excursie naar windmolens in Vianen. We bekijken en beluisteren de effecten op 400 meter afstand en vlak onder de molen. Er is weinig wind maar de wieken draaien wel. De excursie levert weinig aanvullende info op over hindereffecten. Een lid van de Uitwerkingsgroep moet eerder weg en kan vast een blik werpen op de scenario's. Er wordt afgesproken dat de scenario's niet worden gefotografeerd of gedeeld. Dat roept scepsis op bij enkelen. Maar alles moet tegelijk openbaar worden tijdens de werkbijeenkomst. We willen niet dat onderdelen een eigen leven gaan leiden zonder dat mensen de context kunnen kennen. Bij de toelichting op de scenario's wreekt het gebrek aan tijd zich. Er is weinig gelegenheid om te reageren op het resultaat. Een lid van de Uitwerkingsgroep ontploft en voelt dat de leden van de Uitwerkingsgroep er uitsluitend zitten om ja te knikken. Bij het nader aanschouwen van de scenario's ontploft een ander lid van de Uitwerkingsgroep omdat hij toch weer meer molens ziet dan in een vorige tekening in het scenario met een maximale opbrengst. Hij voelt zich niet gehoord en wil vertrekken. Na een gesprek blijft hij toch. Initiatiefnemers geven een toelichting om uit te leggen hoe een businesscase tot stand komt en hoe haalbaarheid word berekend.

Uiteindelijk blijkt dat het worst case effecten per scenario (geluid als het hard waait en de snelweg relatief stil is) ontbreekt. Daar heeft de Uitwerkingsgroep steeds om gevraagd. Ik doe een interventie. Er ontstaat verschil van inzicht. Ging een worst case om de hoogste molens (die zijn ingetekend en meegerekend) of ging dat over geluid tijdens fikse wind en stille snelweg? Ik ben alle afspraken hierover nagegaan om het misverstand op te lossen en de worst case effecten worden per scenario alsnog ingevoegd, voorafgaand aan de werkbijeenkomst. Al met al heeft het onderling vertrouwen een dieptepunt bereikt. Er is te weinig tijd om wijzigingen goed toe te lichten en te bespreken.

13 april

Mail aan leden van de Uitwerkingsgroep van een deelnemer met zijn terugblik op het ontwerpatelier. Hij is geschrokken en voelt zich niet serieus genomen. Hij doet mijns inziens een aantal onjuiste aannames over de wijze waarop reacties zullen worden verzameld tijdens de werkbijeenkomst (gebeurt niet door initiatiefnemers zoals hij suggereert), het verschil in behandeling tussen Rijne en Uitwerkingsgroep (het blijkt niet te kloppen dat Rijne scenario's met achterban deelt) discussie over aantal windmolens dat is toegenomen in een scenario (door tussentijds nieuwe informatie over radar) en andere ergernissen. Hier blijkt het verschil tussen traditionele participatie met actie, reactie en afspraken en een ontwerpproces waar een tussenstand wordt gedeeld die kan wijzigen door nieuwe informatie. Er zijn geen afspraken gemaakt over maximaal 7 windmolens. Nieuwe informatie over radar heeft opgeleverd dat er 12 molens in het maximale scenario kunnen. Dus die 12 staan in het maximum scenario waar de gemeenteraad om heeft gevraagd. Ik snap dat dit de deelnemer rauw op het dak valt.

Vervolgens komen er per mail nog extra vragen binnen over de wijze waarop reacties worden vastgelegd, de capaciteit van de zaal, pendelbusjes etcetera. Die beantwoord ik rechtsreeks na het weekend.

16 april

Via de gemeente krijg ik een afschrift van een mail van iemand uit de Uitwerkingsgroep aan de gemeenteraad van Nieuwegein met de oproep in te grijpen omdat de belangen van Nieuwgein ondergesneeuwd dreigen te raken. Omdat hij daarin expliciet in gaat op enkele aspecten die ik als mijn verantwoordelijkheid rond de participatie beschouw en hij mijns inziens verkeerde aannames doet, besluit ik te reageren. Dit doe ik uitsluitend richting de verantwoordelijk wethouders in Utrecht en Nieuwegein. De wethouders kunnen zo zelf bepalen of zij mijn reactie breder willen delen. Ik wil de onjuiste aannames recht zetten. Bijvoorbeeld over de initiatiefnemers die reacties van belanghebbenden zouden gaan verzamelen tijdens de werkbijeenkomst. Geen sprake van. Dat het aantal windmolens is toegenomen in het maximale scenario. Het betreft hier geen schending van afspraken, zoals hij suggereert. Ik nodig de bestuurders uit om contact op te nemen en stuur een cc aan het mailende lid van de Uitwerkingsgroep.

18 april

Leden van de Uitwerkingsgroep mailen onderling over zorgpunten. Ik vind ingrijpen noodzakelijk en geef per mail mijn visie op het ontstaan van de onvrede. Ik wil de groep op korte termijn bij elkaar om zaken uit te spreken. Bovendien stel ik voor om als Uitwerkingsgroep een eigen nieuw scenario te maken. De leden ontvangen een uitnodiging hiervoor voor overleg op 25 april. Verschillende mensen reageren direct dat zij kunnen en willen komen. Van anderen ontvang ik nog geen bericht.

Dit breng ik ook ter sprake tijdens overleg met de wethouder die ik dezelfde dag bijwoon in verband met de onvrede in de Uitwerkingsgroep en ter voorbereiding op de werkbijeenkomst. Ik meld dat we als deelnemers aan het ontwerpatelier de gezamenlijke uitgangspunten missen en dat die nu beginnen op te breken en geef aan dat we alle zeilen moeten bijzetten. Ik meld dat ik een nieuw scenario wil ontwikkelen met de Uitwerkingsgroep en de onvrede onderling wil bespreken.

20 april

De deelnemer aan de Uitwerkingsgroep die de raad van Nieuwegein vroeg om in te grijpen, mailt dat hij blij is met mijn interventie en meldt zich aan voor overleg op 25 april. Ik bel uitgebreid met hem en stel voor dat we gezamenlijk een bericht sturen aan beide wethouders waarin we uitleggen hoe misverstanden zijn ontstaan en wat we eraan gaan doen. Dat vind hij aanvankelijk een goed idee. Ik maak een concept waarin ik ook aankondig dat we een nieuw scenario met de Uitwerkingsgroep gaan maken. Later die dag meldt het betrokken lid dat hij toch afziet van een gezamenlijke reactie.

Ik ontvang tevens een signaal leden van de Uitwerkingsgroep die vragen krijgen van belangengroepen en zich daar wat ongemakkelijk bij voelen. De Uitwerkingsgroep is immers geen vertegenwoordiging en hoeft geen verantwoording af te leggen. Ik zal dit wederom bespreken in de Uitwerkingsgroep en met betrokken belangengroepen.

De meerderheid van de Uitwerkingsgroep heeft zich aangemeld dus we bevestigen het overleg om een nieuw scenario te maken op 25 april.

Buren van Rijnenburg vragen me per mail om een plek op de werkbijeenkomst.

22 april

Rijne Energie heeft een nieuwsbrief uitgedaan. Daarin spreken zij over participatie, doelend op financiële participatie. Dit kan echter verwarring oproepen met het participatieproces. De gemeentelijk projectleider vraagt om voortaan eerst de nieuwsbrieven van Rijne over Rijnenburg te zien om mee te lezen of er geen onduidelijkheden in staan voordat ze uitgaan.

23 april

Enkele leden melden zich per mail toch af voor het extra overleg van de Uitwerkingsgroep op 25 april.

24 april

Nog meer mensen melden zich af voor het overleg met de Uitwerkingsgroep dus ik besluit de bijeenkomst te verzetten.

Gesprekken met belangengroepen na de eerste werkbijeenkomst worden door de gemeente voorbereid. Ik krijg een lijst met belangenclubs. Ik benadruk nogmaals de noodzaak van overleg met bewoners van Reijerscop als oude toezegging. Dat moet nu snel worden geregeld om te zorgen dat mensen niet tijdens de werkbijeenkomst worden verrast.

25 april

Ik heb een afspraak in het stadskantoor om de bijeenkomst voor te bereiden waarin de Uitwerkingsgroep een nieuw scenario zal maken. Terwijl ik daarop wacht komt de wethouder langs wandelen. Ik meld dat het nog erg spannend is omdat ik erg veel onvrede bespeur bij de Uitwerkingsgroep.

Bij terugkomst na het overleg aan het einde van de dag ontvang ik de mail waarin enkele leden aankondigen dat zij per direct uit de Uitwerkingsgroep stappen. Ik bel met een van de leden die aangeeft dat ze geen licht meer zagen aan het einde van de tunnel. Bellend met wat andere leden begrijp ik dat er breed onderling overleg is geweest maar niet met mij en niet met alle leden van de groep. Ik geef een korte reactie per mail aan alle leden en zoek contact met de projectgroep. De wethouder wil graag met de leden spreken. Lijkt me een goed idee. Uitnodiging wordt voorbereid.

26 april

Uitnodiging van Eneco en Rijne om mee te doen aan een presentatie over het proces tijdens de landelijke dag voor OmgevingsManagement. Ik zeg af. Vind ik niet goed gedurende dit proces. Zeker nu.

30 april

Ik antwoord Buren van Rijnenburg dat het mij niet nodig lijkt vanuit een goed participatieproces om hen een eigen stand te geven op de werkbijeenkomst, zoals zij me hadden verzocht. Een stand van één belangengroep zou de duidelijkheid niet ten goede komen bij de toch al zo complexe informatie. Het is een bijeenkomst van de gemeente over de scenario's. Bovendien hebben de Buren ook andere mogelijkheden om hun geluid te laten horen. Ik nodig ze wel van harte uit om aanwezig te zijn en te reageren op de scenario's en geef aan dat we elkaar ook na de bijeenkomst nog afzonderlijk spreken over de inhoud.

1 mei

ik bel verschillende initiatiefnemers om te horen hoe zij reageren op het opstappen van enkele leden van de Uitwerkingsgroep. Breed gedeeld dat dit jammer is maar wellicht ook onvermijdelijk was. De samenwerking was onvoldoende gebaseerd op vertrouwen. Teleurstelling bij alle partijen. Verschillende initiatiefnemers geven aan dat zij zich ook niet echt gehoord voelen omdat er wel erg veel aandacht uit ging naar de leden van de Uitwerkingsgroep tijdens de ontwerpateliers.

2 mei

Gesprek van wethouder met alle leden Uitwerkingsgroep. Brede frustratie wordt gedeeld. Zo gecomprimeerd lijkt het of de samenwerking alleen kommer en kwel was terwijl we meestal in goede sfeer bij elkaar kwamen.

Wethouder en projectleider geven aan dat zij verrast zijn dat de onvrede zo groot was dat dit tot opstappen leidde. Ik ben van mening dat iedereen op de hoogte was maar dat de ernst anders is ingeschat. Een aantal leden geeft aan niet meer bij vervolg betrokken te willen zijn. Anderen willen graag bovenop het proces blijven en blijven wel graag betrokken. Zij willen wel een nieuw scenario maken.

7 mei

Het overgebleven deel van de Uitwerkingsgroep komt bij elkaar om het materiaal voor de werkbijeenkomst van 17 mei te checken. Daarbij ook nog enkele opgestapte leden. Grootste kritiekpunt is dat de informatie en de kaarten erg ingewikkeld zijn. Ben ik het mee eens maar we willen wel alle info delen; dus ontkomen we daar niet aan. Dilemma; hoe hou je het eenvoudig maar deel je wel alle info.

Afgesproken dat de ecoloog uit de Uitwerkingsgroep afzonderlijk met de ecologen van Bosch Slabbers en de gemeente om tafel gaat om hun inbreng te borgen.

11 mei

Projectleider belt om te melden dat Buren van Rijnenburg toch ruimte krijgen in de zaal tijdens werkbijeenkomst. Ik uit mijn verwondering dat dit gebeurt zonder overleg met mij en geef het ongevraagde advies dan te zorgen voor meer en diverse geluiden. Als de Buren daar mogen staan, moeten anderen ook die mogelijkheid krijgen. Dit wordt bevestigd.

Het college wil volgende week verder praten over inrichting van het proces. Er is een voorstel richting de gemeenteraad in de maak hiervoor. Ik geef aan dat ik het voorstel moet zien voordat ik kan reageren.

16 mei

Brief van het college aan de raad wordt verstuurd. Ik had het niet vooraf gezien en verzoek om een gesprek met de wethouder hierover op korte termijn.

’s Avonds gesprek met bewoners van Reijerscop. Kort ervoor blijkt me dat niet alle bewoners hiervoor zijn uitgenodigd. Door de junior projectleider is op advies van de voormalig omgevingsmanager aan enkele bewoners gevraagd hun buren hiervoor uit te nodigen. Bij binnenkomst blijkt echter maar een selecte groep bewoners te zijn uitgenodigd. Ik nodig de bewoner met wie ik destijds de afspraak maakte dat er een gesprek zou zijn, alsnog telefonisch uit om langs te komen vanuit het idee dat er een open gesprek zal plaats vinden. Op het moment dat de betreffende boer bij het gesprek binnen komt, wordt hem door zijn buren verzocht weer te vertrekken omdat hij belangen heeft bij de komst van windmolens. Het blijkt me dat het gesprek niet breed is met alle bewoners zoals was toegezegd in december. Bewoners van Reijerscop komen tegenover elkaar te staan als voorstanders en tegenstanders van windenergie door financiële belangen.

In het gesprek met de bewoners die wel aanwezig zijn, worden veel vragen beantwoord door de junior projectleider. Een bewoner wil een nieuw scenario tekenen. Hij wordt uitgenodigd om dat bij de werkbijeenkomst in te brengen.

17 mei

De eerste werkbijeenkomst in De Meern. Veel bezoekers (500) en veel reacties (300) in behoorlijk ontspannen sfeer. De vorm met een route langs de informatie, blijkt goed te werken. Zo komen mensen ook allemaal langs de tafels waar zij hun reactie kunnen opschrijven om te delen. Ik voer veel gesprekken. Veel mensen hebben vragen over het proces en over de inhoud. Wel of geen windmolens is zoals verwacht het belangrijkste issue.

De Buren van Rijnenburg organiseren buiten een persmoment om hun bezwaren tegen de komst van windmolens te benadrukken.

Bewoners van Reijerscop tonen een eerste schets van een nieuw scenario dat zij verder willen uitwerken. We spreken af dat zij hiervoor contact zoeken met de gemeente. Door anderen, buiten het ontwerpproces, een nieuw scenario laten schetsen lijkt me lastig. Dan zouden andere betrokken dat ook moeten mogen. Maar de input meenemen via de initiatiefnemers kan natuurlijk wel.

Pendelbus rijdt vier keer met in totaal veertien passagiers.

22 mei

Tijdens een voortgangsgesprek met de projectleiders van de gemeente verzoek ik alle reacties uit de werkbijeenkomst anoniem openbaar te maken. Zo kan iedereen nagaan wat er met zijn/haar reactie gebeurt. We praten verder over “twee kolommen stuk” of andere versies om alle reacties navolgbaar te maken. We hebben concrete afspraken gemaakt over het betrekken van mij bij de gesprekken met belangengroepen.

Gemeente stuurt een bewoner van Reijerscop informatie toe waarmee hij een scenario kan schetsen en adviseert hem hierover contact te hebben met de initiatiefnemers.

28 mei

Gesprek met wethouder op mijn verzoek. Ik meld dat ik me in een paar dingen in haar brief aan de gemeenteraad niet kan vinden:
Gemeente wist onvoldoende van de onrust? Is voortdurend over gesproken; dus wasb ekend.
Gemeente trekt regie naar zich toe. Prima maar wek niet de indruk dat de Uitweringsgroep niet goed werd geleid. En ik wil ook dan er voortdurend bovenop kunnen zitten.
Gemeente beschrijft in de raadsbrief het proces als een proces van de initiatiefnemers dat door de gemeente wordt gefaciliteerd. Dat komt niet overeen met beleving van initiatiefnemers en van mij.
ik kan me vinden in een waarnemende rol. Maar hoe kan ik het “proces borgen” zoals in de raadsbrief staat? Wat is dat? We spreken af dat ik onbeperkt toegang blijf houden tot informatie. Gemeente zal mij actief informeren over bijeenkomsten en discussies. Ik ben daarbij aanwezig als ik dat van belang vind. Ik zal gevraagd en ongevraagd adviseren.

Vervolgens ook gesprek met ambtelijk opdrachtgever. Gold nog als kennismaking. Ik waarschuw vooral voor de grote druk op dit proces en daarmee op de projectleiding. De bezetting binnen het project is kwetsbaar. Zeker nu dit voor een deel weer van de ontwerptafel naar de politieke arena is gebracht.

’s Avonds heb ik een informeel gesprek met raadsleden. Ik geef mijn visie en beantwoord vragen. Vooral de vraag waarom niet eerder is bijgestuurd om uitvallen van de Uitwerkingsgroep te voorkomen is belangrijk.

29 mei

De overgebleven leden van de Uitwerkingsgroep komt bij elkaar met uitzondering van één lid dat niet aanwezig kan zijn. Ik heb haar vooraf gebeld. Zij geeft vooral mee dat we zuinig moeten zijn op goede landbouwgrond in het gebied. Ik geef haar input mee aan de groep. In goede sfeer hebben we in vrij korte tijd een nieuw scenario getekend. Dit kan vooral doordat alle betrokkenen inmiddels veel kennis hebben vergaard.

30 mei

Ik stuur de scenarioschets door naar initiatiefnemers en bel hen met het verzoek het door te rekenen. Ook DGMR en Bosch Slabbers breng ik vast op de hoogte.
Later die dag belt projectleider me. Hij neemt het proces nu over, conform afspraken uit de raadsbrief.

31 mei

Raads Informatie Bijeenkomst. Het politieke aspect en de verschillen van inzicht komen naar voren. Opgestapte leden van de Uitwerkingsgroep geven een toelichting. Tevens verzoeken overgebleven leden om de restgroep serieus te blijven nemen en hun scenario te ontvangen.
Een zonontwikkelaar vraagt om zon los te koppelen van windontwikkeling. Het ontwerpproces houdt de boel op en zij willen graag aan de slag met de procedure om zonnepanelen te plaatsen. De kopgroep van grondeigenaren noemt veel scenario’s financieel onhaalbaar.

6 juni

Mijn dochter studeert af; dus ik ben niet bij ontwerpatelier. Veel aspecten uit de werkbijeenkomst worden omgezet in de scenario’s.
Ik verneem dat het gesprek tussen de ecologen heeft plaats gevonden en hun input een betere plek krijgt.

Er wordt gewerkt aan afspraken voor gesprekken met bewonersgroepen en belangengroepen. Ik krijg een lijst van belangengroepen.

12 juni

De rest van de Uitwerkingsgroep komt bijeen over hun scenario, met uitzondering van één lid dat net als vorige keer niet aanwezig kan zijn. Het scenario is doorgerekend en getekend. We bespreken het onder leiding van de projectleider en er komen wat aanpassingen. We spreken verder over onderdelen zoals de route van het gewenste fietspad. De groep wordt omgedoopt tot Poldergroep met het polderscenario.

Per mail adviseer ik de projectleider af te zien van deelname aan de landelijke dag voor OmgevingsManagement. Hij zegt niet van plan te zijn geweest om hierheen te gaan reageert direct naar de organisatie dat hij niet komt.

14 juni

Via de mail stelt één lid van de Poldergroep voor om het polderscenario toch te wijzigen en zonnepanelen meer naar het noorden te plaatsen. Anderen besluiten echter dat ze het zo willen houden. ’s Avonds raadscommissie. Politieke discussie over diverse aspecten.

19 juni

Ontwerpateliers hoeven niet meer ’s avonds of in het weekend omdat de Uitwerkingsgroep niet meer deelneemt. De leden van de Poldergroep zijn voor het ontwerpatelier vandaag wel uitgenodigd en enkelen maken hiervan gebruik. Laatste aanpassingen voor de volgende werkbijeenkomst worden bekeken. Ik vraag om duidelijker aan te geven wat het verschil is tussen deze scenario’s en de vorige. Waar zitten de verschillen? Initiatiefnemers op het gebied van zon ontbreken. Windinitiatiefnemers zijn wel aanwezig.
Ik bel enkele zonondernemers om te vragen wat er speelt. Het proces gaat volgens hen erg veel tijd kosten met zeer ongewisse uitkomst. Bovendien willen ze graag zon loskoppelen van dit proces om haast te maken zoals ze aan de gemeenteraad hebben gevraagd.

21 juni

Gesprek met het zelfbenoemd Energiepanel van enkele bewoners uit De Meern en Reijerscop. Bewoners willen meedenken vanuit positieve grondhouding. Zij hopen op een plek aan de ontwerptafel. Ik geef tijdens het gesprek aan dat er verschil is tussen mee ontwerpen of meepraten als belangengroep. Een plek als belangengroep met tussentijdse gesprekken is een goed idee. Zo kan alle inbreng die zij hebben, worden meegenomen. Met name de leefbaarheid vindt het panel van belang. Mee ontwerpen in het ontwerpatelier kan in deze fase niet meer maar actieve deelname aan de werkbijeenkomsten en bij tussentijdse gesprekken is zeer gewenst.

22 juni

Korte bijeenkomst in stadhuis voor een laatste check op panelen voor de werkbijeenkomst. Ook enkele leden van de Poldergroep zijn aanwezig.

26 juni

Uit mailwisseling blijkt me dat er weer sprake is van een pendelbusje voor de werkbijeenkomst.

27 juni

Gesprek met wijkoverleggen IJsselvest Oost en West. Zij voorzien geen heel grote impact maar waarderen het gesprek.

28 juni

Aanwezig bij de workshop tijdens een landelijke bijeenkomst over omgevingsmanagement. Rijne en Eneco lichten toe hoe het proces verloopt, inclusief lastige punten als de complexe informatie en omgaan met weerstand. Het proces wordt door toehoorders gezien als behoorlijk vooruitstrevend. Gemeentelijke projectleiding heeft 's avonds overleg met bewonersvertegenwoordiging in Nieuwegein. Vragen over financiële participatie en verdeling van lusten én lasten en ook over taakstelling provincie en liquiditeit van initiatiefnemers als er ook planschade moet worden uitgekeerd.

30 juni

Werkbijeenkomst 2

Hier aanzienlijk minder mensen op de werkbijeenkomst dan de eerste keer. Vermoedelijk speelt het mooie weer een rol. Bovendien is tijdens deze bijeenkomst minder nieuws te melden dan de eerste keer. Wel wederom veel inhoudelijke gesprekken bij de scenario's en bij de deskundigen. Enkele leden van de Poldergroep lichten hun eigen scenario toe.

Buren van Rijnenburg hebben een plek in de zaal en vertellen dat dat zij een nieuw scenario gaan tekenen. Ik informeer bij de projectleider hiernaar en geef aan dat ik mijn visie hierop in een mail zal verwoorden omdat ik vind dat mijn mening hierover moet meetellen bij politieke beraadslagingen.
Ik word toegevoegd aan een mailwisseling waarin wordt gepoogd een datum te vinden voor overleg over de wensen van BvR.
De pendelbus rijdt vier keer. In totaal drie passagiers.

2 juli

Ik mail projectleider en opdrachtgever mijn advies om geen apart scenario te laten ontwerpen door BvR. Als dat nu zou gebeuren, ontstaat een heel nieuw proces. Dan moeten we immers ook anderen die gelegenheid geven, zoals het energiepanel. We hebben er vooraf voor gekozen om iedereen volop gelegenheid te geven om hun inbreng te leveren tijdens de werkbijeenkomsten en tussentijdse gesprekken. Dit nu overboord gooien lijkt me niet raadzaam.

3 juli

Afspraak met projectleider wordt afgezegd omdat hij ziek is.

9 juli

Lid van de Poldergroep belt me. Het lid wil afzien van deelname aan de Poldergroep omdat het lid te druk is maar zeker ook omdat nu blijkt dat er een molen op het lids land in Reijerscop is getekend in het polderscenario. Het lid was er niet bij en wist er niet van. Het lid wil voorkomen dat het lijkt alsof er uit eigen gewin de molen die kant op is geschoven. Overigens meldt het lid dit het beste scenario te vinden waarmee goed is te leven.

Ik vraag de projectleider om contact met het lid op te nemen en we willen dit een volgende keer in de Poldergroep bespreken.

10 juli

Overleg met projectleiding over voortgang in project. Projectleider meldt dat het niet lukt om een afspraak te plannen met de Buren van Rijnenburg. Lastig want om hun input mee te nemen zou dat overleg voor de vakantie moeten plaats vinden. De Buren vragen tevens om de antwoorden op hun vragen. Projectleider zal die zo spoedig mogelijk beantwoorden.

Buren van Rijnenburg sturen vandaag tevens hun analyse van de inbreng op de werkbijeenkomsten. Zij bekijken de reacties kwantitatief en zien een ruime meerderheid van negatieve reacties op scenario’s met windmolens. We hebben hier al eerder over gesproken. Omdat het onduidelijk is hoe representatief de opkomst is, telt uitsluitend de kwaliteit van argumenten en niet de kwantiteit van stemmen voor of tegen.

11 juli

Gesprek met Energiepanel, gemeente en enkele initiatiefnemers. Diverse vragen over beleidskaders van gemeente rond energie worden beantwoord. Gezondheidsaspecten, met name over laag frequent geluid, blijken een belangrijke zorg. Het panel licht het scenario toe dat zij hebben ontwikkeld. Initiatiefnemers willen daar naar kijken om businesscase te berekenen. Ook aspecten van ecologie, haalbaarheid, roeibaan etc. moeten worden bekeken. Vertegenwoordigers melden dat zij zelf een investeerder kennen om dit te gaan uitvoeren. Binnenkort volgt een gesprek met de eigen initiatiefnemers van het energiepanel over dit scenario. Gemeente bekijkt diverse aspecten en komt hierop terug. Ik heb twijfels of dit een haalbaar scenario is. We spreken af dat het scenario mee kan als inspraakreactie. Het Energiepanel kan het ook altijd zelf aan de gemeenteraad aanbieden. Leden willen het scenario als geheel presenteren en geen onderdelen eruit halen om in te brengen in andere scenario's.

12 juli

Gesprek wijkraad Vleuten De Meern. Lid van de wijkraad geeft aan dat de informatievoorziening voldoende is maar voorziet geen consensus over de inhoud.

17 juli

Gemeentelijke nieuwsbrief over vervolgproces gaat uit.

19 juli

De Poldergroep komt bij elkaar onder leiding van de projectleider. Het lid dat tijdens de afgelopen bijeenkomsten niet aanwezig kon zijn, bespreekt haar deelname met de rest van de groep en besluit op te stappen in verband met de schijn van belangenverstrengeling. Dat wordt zeer betreurd maar er is begrip voor. De reacties op het polderscenario die tijdens de werkbijeenkomst zijn gegeven, worden doorgenomen. Eén lid van de groep vraagt opnieuw om de zonnevelden niet in het zuiden van het gebied te leggen maar in het noorden, boven de ecologische zone. Hij geeft aan dat hij liever heeft dat een beperkt aantal bewoners van Reijerscop uitkijkt op de panelen dan een groter aantal mensen in IJsselstein. De optie wordt besproken en beoordeeld als een alternatief maar de voorkeur van anderen blijft uitgaan naar zonnepanelen in het zuiden. Dat betekent dat hij zich niet kan vinden in het Polderscenario omdat hij dit niet kan verantwoorden naar mensen die hij kent in IJsselstein.De volgende dag mailt hij in een nieuwe poging om toch de velden in het noorden van het gebied in te tekenen. Ik mail hem terug dat ik zijn bezwaren snap maar dat de projectleider de regie heeft en dit zal oppakken.

23 juli

Projectleider laat Energiepanel weten dat er veel vragen zijn bij de financiering van hun plan en verzoekt om afspraak op korte termijn, liefst met hun investeerders. Het panel laat weten dat het om meer gaat dan haalbaarheid en rendement en dat ze iets langer nodig heeft.

25 juli

Gesprek gemeente en Buren van Rijnenburg in aanwezigheid van diverse geluidsexperts. Er wordt diepgaand gesproken over techniek, metingen en berekeningen en hindereffecten.

30 juli

Projectleiding stuurt het gespreksverslag naar het Energiepanel. Bij vorige versie wilden zij graag een vraag over de Poldergroep opgenomen zien, maar die werd buiten de vergadering gesteld. Nl; klopt het dat een belanghebbende boer bij wie nu een molen op het land is getekend, deel uitmaakt van de Poldergroep. Ik heb uitgelegd dat dit klopt maar dat de betreffende boer niet bij deze bijeenkomsten aanwezig kon zijn en dus geen enkele invloed daarop heeft gehad. Zij wist van niets. Toen zij dit ontdekte is ze omwille van de zuiverheid uit de groep gestapt.

8 augustus

BvR reageert op het verslag van hun gesprek. Zij hebben aanvullingen op het zonscenario. Ze zien graag meer ha en doen daar suggesties voor. Ze vragen ook de mogelijkheid van panelen op palen te onderzoeken, roeiwater en recreatie mee te nemen en evt eerder te starten met energieopwekkende woningbouw

9 augustus

Overleg met gemeentelijk projectleider. Met name over de vorm van dit verslag en de vorm van de derde werkbijeenkomst. Uit de tweede bijeenkomst blijkt dat er, afgezien van de reacties op het nieuw toegevoegde Polderscenario, weinig nieuwe inzichten, ideeën of meningen binnen komen. De scenario's gaan daardoor niet meer belangrijk wijzigen. Mensen zijn nu twee keer geweest dus het wordt tijd om toe te werken naar een afronding. De laatste werkbijeenkomst is dan vooral het presenteren van de scenario's en alle rapporten zoals die naar de raad zullen gaan. Vooral ter info, check op de documenten die tot nu toe zijn gemaakt en toelichting en niet meer voor reacties. Dat moeten we dan ook helder communiceren.
Het gaat nu om een enorme bult informatie dus moeten de spullen ook allemaal vooraf al op internet staan zodat mensen die dat willen, het goed door kunnen nemen om te bepalen of ze naar een derde bijeenkomst komen.
Dit idee wordt in ambtelijk overleg met de wethouder besproken. Ik bied aan om dit daar toe te lichten maar dat blijkt niet nodig.

10 augustus

BvR reageren op het verslag met enkele aanvullingen en verduidelijkingen.

20 augustus

BvR reageren op het verslag met enkele aanvullingen en verduidelijkingen. BvR verspreiden een nieuwsbrief waarin zij melden dat er nu sprake is van een dialoog met de gemeente.

27 augustus

Overleg met projectleiding met name over vorm en inhoud van de derde werkbijeenkomst en vorm van de reactienota waarin alle opbrengst uit de omgeving verwoord moet worden. Ook uitgebreid gesproken over de procedure waarmee omliggende gemeentes om advies wordt gevraagd. Er gaat een brief naar de gemeenteraad over de werkbijeenkomst en het bijzonder complexe besluitvormingsproces bij gemeentes, provincie, college en raad. Een werkbijeenkomst eind september betekent dat de gemeenteraad er in april over spreekt. Leg dat maar eens uit…

BvR hebben verzocht om gedetailleerde informatie over de wijze waarop DGMR alle berekeningen uitvoert. In een apart overleg krijgen de heren uitgebreide toelichting, in aanwezigheid van geluidsexpert van de gemeente. De Buren geven aan dat ze alles willen weten om alles te begrijpen. Het niveau is zeer gedetailleerd. Buren zijn blij met de toelichting en spreken hun waardering uit.

28 augustus

Tussentijds overleg over stand van zaken met projectleiders. Vooral over de vorm van de volgende werkbijeenkomsten. Derde bijeenkomst krijgt een informerend karakter waarbij veel gelegenheid moet zijn voor mensen om toelichting te krijgen op alle documenten die richting besluitvorming gaan. Want dat wordt een enorme stapel leeswerk.

Ook spreken we af dat in de komende raadsbrief op korte termijn de vorm wordt voorgesteld voor mijn eindverslag met een vragenlijst voor alle betrokken personen en belangengroepen. Ik stuur hierover een alinea tekst op.

30 augustus

Initiatiefnemers komen bij elkaar voor een vooruitblik op de volgende werkbijeenkomst en de besluitvorming. Niet alle initiatiefnemers blijken er bovenop te zitten. Er komt een vraag over de scenario's terwijl we die al uitgebreid hebben besproken in de ontwerpateliers. Hier wreekt zich het verschil in betrokkenheid. Het zijn vaak dezelfde initiatiefnemers die betrokken zijn, bij overleggen zijn en ook extra tijd investeren, bijvoorbeeld in gesprekken met het Energiepanel.

Andere initiatiefnemer komt toch weer terug op de betaalbaarheid. Hij blijft ontevreden met het volgens hem beperkte inzicht in de financiële consequenties bij de modellen die raad krijgt voorgelegd. Zo kan de gemeenteraad geen afgewogen keuze maken. Signaal wordt ter harte genomen.

Steeds blijkt dat de status van de scenario's en de (vele) vervolgstappen na de besluitvorming belangrijk zijn in de communicatie de komende periode. Wellicht verwachten mensen dat mogelijke molens of panelen enkele maanden na het raadsbesluit in de polder verschijnen.

Er komt een wijziging in de gemeentelijke projecteiding. De beoogde nieuwe projectleider is aanwezig bij dit gesprek. Hij loopt zich warm langs de kantlijn maar voorlopig trekken de oude en nieuwe projectleider samen op. Prettig omdat zo de bezetting minder kwetsbaar wordt.

4 september

Lid van BvR heeft gevraagd of zij de adresgegevens van de Poldergroep mogen gebruiken Daar zijn twijfels over binnen de groep. Alle informatie over hun scenario is immers al openbaar. Er is huiver voor te nauwe samenwerking.

Overleg met de projectleider hierover. We besluiten dat de groep op korte termijn bij elkaar moet komen om te horen hoe het proces verder zal verlopen. Dan kan het verzoek van de BvR ook worden besproken.

Bovendien heeft Bosch Slabbers op verzoek van de projectleider het alternatief voor het polderscenario getekend met zonnepanelen in het noorden. Dit is wat één lid van de groep graag wilde en moet nu worden besproken met de hele groep.

Bijeenkomst van 10 sept. met de BvR wordt afgezegd door de projectleider ivm met agendaproblemen.

5 september

De oorspronkelijk geplande datum voor de derde werkbijeenkomst eind september wordt verschoven naar oktober omdat het te kort dag wordt. Intern is er discussie over de vorm van deze bijeenkomst. En vooral de vraag welke documenten tijdens de werkbijeenkomst al gereed moeten zijn en welke documenten nog niet gereed hoeven zijn. Met de politieke advisering houd ik me niet bezig maar we spreken regelmatig over de vorm waarin mensen hun inbreng terug kunnen vinden.

14 september

Projectleider stuurt energiepanel een mail waarin hij aangeeft dat proces naar een afronding gaat en hij motiveert waarom hij weinig kansen ziet om hun scenario verder te brengen. Er is immers nog geen investeerder en de initiatiefnemers zien geen haalbaarheid in het scenario. Het is ook al enige tijd stil vanuit de zijde van het Energiepanel. Hij nodigt het panel uit om bij de derde bijeenkomst langs te komen.

17 september

Afspraak met projectleiders over de vorm van mijn vragenlijst. Vooral gesproken over de documenten zoals die gebruikt worden voor de derde en laatste werkbijeenkomst. Ik geef aan dat ik hierover ook met de directe adviseurs van de wethouder wil praten als zij dit bespreken. Dit is niet alleen een politiek item maar ook van groot belang dat mensen op een goede manier hun inbreng terug vinden. Ik kan direct aanschuiven.

Ook blijkt dat de wijkberichten al zijn geschreven en de bezorging is gepland. Ik geef aan dat ik dit eerst had willen lezen. Begrip voor mijn irritatie. Ik krijg het idee dat de politieke adviseurs meer in beeld komen naarmate de besluitvorming nadert. Omdat het participatieproces grotendeels is afgerond raak ik op de achtergrond. Maar de projectleider is het met me eens dat dit onterecht is. We bevestigen de afspraken dat ik stukken lees en mijn advies geef voordat belangrijke stappen worden gezet.

De procedure langs andere gemeenteraden en de vorm van de stukken die naar de besluitvorming gaan, zijn belangrijk gespreksonderwerp. Ik besluit dat ik slechts zal letten op de helderheid en navolgbaarheid van de input van belanghebbenden. Het wordt eens te meer duidelijk dat er een enorm boekwerk richting de gemeenteraad zal gaan. Moeten ze dit verslag ook nog lezen…

18 september

Ik lees de conceptstukken voor de derde werkbijeenkomst en adviseer de projectleiding om de vorm van diverse stukken aan te passen. Alles om de inbreng van mensen navolgbaar te maken. Fikse kluif werk voor de gemeente.

19 september

Buren van Rijnenburg geven aan dat zij op dit moment geen behoefte hebben aan een nieuw overleg. Ze stellen nog wel schriftelijk een vraag over slagschaduw.

24 september

Poldergroep komt bij elkaar om te spreken over de stukken zoals die naar de derde werkbijeenkomst gaan. Het alternatieve scenario met panelen in het noorden in plaats van het zuiden van het gebied wordt besproken. Tijdens de discussie wordt het scenario met zonnepanelen in het zuiden aangepast. Meer groen langs IJsselstein, de plas vrij laten in verband met recreatie en een bredere strook tussen IJsselstein en de panelen. Het groepslid dat het alternatieve scenario wil, vindt dit toch onvoldoende. Hij wil uitsluitend panelen aan de noordzijde waar andere leden zich niet in kunnen vinden.

Er wordt besloten tot één scenario namens de Poldergroep, zoals dat oorspronkelijk ook was bedoeld. Het groepslid besluit dat hij zijn naam daar niet onder wil hebben en kondigt aan een afspraak te maken met de wethouder hierover.

25 september

Ik krijg het concept van de raadsbrief opgestuurd en zie dat er niets in staat over de vorm van mijn verslag. Uit navraag blijkt dat ambtelijk is besloten dit niet nu voor te leggen aan raadsleden. Hadden we dan al eerder moeten doen. De projectleider koppelt terug dat de brief zonder mijn alinea wordt verstuurd. Ik kan daar wel mee leven maar hoop dat er achteraf geen gedoe ontstaat over de vorm van mijn verslag.

26 september

Ambtelijk overleg over de vorm van de derde werkbijeenkomst en een laatste check op de begrijpelijkheid van de scenario’s zoals ze zullen worden getoond. Ik krijg ook de aangepaste documenten met de verwerkte reacties opgestuurd.

Er ontstaat politieke reuring rond uitspraken die de wethouder gedaan zou hebben over de participatie in dit proces. Er is opgetekend dat de windmolens er zullen komen. De wethouder moet zich hiervoor verantwoorden in de gemeenteraad. Dat doet ze naar aanleiding van vragen.

Op social media is dit een startschot voor mensen die vooraf ingenomen standpunten vermoeden en de participatie een farce noemen. De uitspraken veranderen feitelijk niets maar zullen de geloofwaardigheid van het proces bij mensen die hun twijfels daarover hebben niet ten goede komen.

27 september

Lid van de Poldergroep dat eerder deze week uit de groep stapte, stuurt nu een mail waarin hij van de projectleider eist dat alles wat met de Poldergroep te maken heeft of ernaar verwijst, uit het proces verdwijnt, dus ook het polderscenario. Hij heeft het gevoel dat hij door mij is verleid om gezamenlijk tot een scenario te komen terwijl hij eigenlijk alleen een controlerende functie wilde. Hij geeft bovendien aan dat hij wordt aangesproken door buren en anderen alsof hij mede verantwoordelijk is voor de mogelijke komst van windmolens. Dat drukt zwaar. Hij meldt zelfs dat hij wil voorkomen dat leden van de Poldergroep of hun gezinnen mogelijk gevaar lopen.
In het weekend reageert één ander lid van de groep dat niet bij de bespreking was met de vraag wat zich heeft voorgedaan. Anderen reageren nog niet. Ik overleg kort met de projectleider met het verzoek bij de andere leden te checken hoe zij hier tegenover staan.

1 oktober

Projectleider stuurt een uitgebreide mail aan de Poldergroep met de vraag hoe zij willen reageren op de mail van het voormalig lid. En hij roept op om aan te geven als zij zich bedreigd voelen of worden bedreigd omdat we daar dan serieus werk van maken.
Van bedreiging blijkt geen sprake. Mensen voelen wel de druk vanuit de omgeving. “Je zorgt toch wel dat we hier geen windmolens krijgen..” Met verschillende leden van de Poldergroep gesproken. Zij zijn allemaal heel duidelijk. Ze zijn tevreden met dit scenario als het best mogelijke alternatief en zij willen graag doorgaan. Ze hebben minder last van druk uit de omgeving en staan vierkant achter het scenario. Ze reageren dan ook per mail met die mededeling.

2 oktober

De documenten ten behoeve van de werkbijeenkomst staan nu online zodat iedereen die kan bekijken. Dat betekent dat de nieuwsbrief om mensen daarop te wijzen ook uitgaat.
Er wordt hard gewerkt aan de voorbereiding van de bijeenkomst. Op zoek naar een werkvorm die geen verwachting wekt dat mensen nu nog allerlei nieuwe dingen kunnen inbrengen. We willen ook voorkomen dat mensen teleurgesteld komen omdat er weinig nieuws te zien is. Maar mensen moeten wel de gelegenheid krijgen op de bestaande documenten te reageren voordat deze naar de politiek gaan.

3 oktober

Via social media ontvang ik een flyer die het energiepanel heeft verstuurd in de Meern e.o. Strategisch vormgegeven want het lijkt erg op de wijkberichten van de gemeente. In de flyer staat dat het scenario van het energiepanel niet zou zijn opgenomen omdat het geen hoge windmolens bevat. Dat is onjuist. De groep meldde zich te laat in het proces. Toch is er nog heel serieus naar het scenario gekeken maar de opbrengst van de energie in dat scenario was te laag ten opzichte van hoge kosten voor educatieve elementen. Daarmee was het geen haalbaar scenario. Er hebben zich dan ook geen investeerders of initiatiefnemers gemeld die het scenario haalbaar vinden.

Er zijn ongeveer 150 aanmeldingen voor de werkbijeenkomst.

4 oktober

Ik hoor van de projectleider dat het niet is gelukt om een externe voorzitter te vinden voor de korte plenaire gedeeltes van de werkbijeenkomst. Ik pleit ervoor toch verder te zoeken en geef namen door van mensen. Ik vind het risico te groot dat het juist de plenaire start van elk uur chaotisch wordt waardoor mensen onvoldoende aan bod zullen komen. Later die dag krijg ik bericht dat er een externe voorzitter is gevonden die structuur kan aanbrengen in het plenaire deel en de tafels scherp in de gaten zal houden.

Uit reacties van de initiatiefnemers blijkt dat dezelfde partijen aanwezig zullen zijn die steeds tijd investeren. Enkele andere initiatiefnemers geven geen prioriteit aan de werkbijeenkomst.

8 oktober

Inmiddels is het aantal aanmeldingen voor de werkbijeenkomst opgelopen tot ruim 200.

9 oktober

De werkbijeenkomst verloopt goed. Veel intensieve gesprekken zowel aan de tafels als in de koffiehoek. Diverse mensen melden me dat ze het idee hebben dat de gemeenteraad allang heeft besloten. Ze komen dan ook terug op de uitspraken van de wethouder waarover eerder in de gemeenteraad is gesproken. Mensen voelen zich vooral machteloos en zijn bang dat hun belang ondersneeuwt. Als ik aangeef dat uiteindelijk de gemeenteraad beslist, vragen zij zich af hoe ze daar nog invloed op kunnen uitoefenen. Dat wordt de komende periode een belangrijk item in de communicatie.

De wethouder is het laatste uur van de bijeenkomst aanwezig. Raadsleden van verschillende fracties wonen gesprekken bij. Ik verneem van een bewoner dat een raadslid aan een tafel antwoord heeft gegeven op vragen en hij uit zijn ongenoegen daarover bij mij. Het blijkt te gaan om een feitelijke aanvulling op informatie.

11 oktober

De vragenlijst aan alle betrokkenen in het ontwerpproces gaat uit. De leden van de Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en belangenverenigingen die hebben meegesproken ontvangen een vragenlijst om terug te blikken op het proces. Zo krijgt de gemeenteraad een beeld vanuit diverse belangen. In de toelichting verzoeken we de mening over de inhoud van de scenario’s en de mening over het proces van elkaar te scheiden.

12 oktober

De vragenlijst is verzonden aan de vooraf afgesproken deelnemers aan het proces. Een lid van de Uitwerkingsgroep reageert dat de Uitwerkingsgroep de mogelijkheid zou krijgen om te reageren per scenario. Aanvankelijk antwoord ik dat dit dubbel werk zou zijn maar het blijkt inderdaad een door mij niet goed opgemerkte toezegging aan de raad te zijn. In de gesprekken over de vragenlijst is die toezegging uit zicht geraakt. Ik antwoord vervolgens dat er naar de leden van de Uitwerkingsgroep een aanvullende vragenlijst zal komen. Er gaan tussen de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep wat pinnige mailtjes onderling heen en weer over de toon die wordt gebruikt.

16 oktober

Een bewoner van Reijerscop belt me met een technische vraag over meetpunten in de geluidsberekeningen. In overleg zal de gemeente die afhandelen. Maar de achtergrond van de vraag bevestigt dat de onderlinge verhoudingen in de buurt stevig verstoord zijn. Grondeigenaren met contracten voor het mogelijk plaatsen van een molen en hun buren die geen windmolens willen, staan recht tegenover elkaar. De projectleider beantwoordt de vraag dezelfde dag.

17 oktober

Eneco, Rijne en BHMSolar houden samen een avond voor bewoners van Reijerscop om te praten over sociale grondvergoeding. Projectleider gemeente is erbij aanwezig. Geheel in lijn der verwachting gaat een groot deel van de avond over de vraag of er wel windmolens zouden moeten komen. Veel mensen voelen er niet veel voor om op twee paarden te wedden. Bezwaar maken bij de gemeenteraad tegen de mogelijke komst van windmolens én tegelijk afspraken maken voor een vergoeding als ze er toch zouden komen. Dat gaat voor velen te ver.

De reacties op de vragenlijst druppelen binnen.

23 oktober

Ik wordt gebeld door een bewoner met de vraag hoe het zit met het Energiepanel want hij heeft een flyer ontvangen die van de gemeente lijkt te komen. Maar de inhoud leek van het Energiepanel te komen. Ik heb uitgelegd dat het Energiepanel heeft gekozen voor een vormgeving die erg lijkt op dat van de wijkberichten van de gemeente. Ik overleg met de projectleider die dit tijdens een volgend overleg met het Energiepanel zal aankaarten.

28 oktober

Enkele leden van de Uitwerkingsgroep mailen met elkaar over scenario ‘Het groene lint’ van het Energiepanel en vragen de gemeente dit serieus te nemen. Een dag later mailt de projectleider van de gemeente aan allen terug met een uitleg over hoe de contacten met het Energiepanel zijn verlopen en waarom het scenario niet net als de andere scenario’s aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

5 november

Overleg met projectleiders van de gemeente over de voortgang. Er zijn personele wisselingen. Een nieuwe projectleider loopt zich al enige tijd warm langs de zijlijn. Hij neemt het proces over nu het richting besluitvorming gaat. We constateren dat mijn taak er ook grotendeels op zit en ik meld dat ik mijn verslag ga afronden. Enkele dagen later mailt de projectleider veel betrokkenen over het overdragen van zijn taken aan een collega.
De nieuwe projectleider heeft ’s avonds een gesprek met het Energiepanel waar ik niet bij kan zijn ivm andere verplichtingen. Ze spreken af dat het Energiepanel de vormgeving van hun correspondentie zal aanpassen zodat het niet meer op gemeentelijke informatie lijkt.

13 november

Ik spreek met de nieuwe projectleider af dat ik mijn verslag ga afronden. Ik beschouwde de check op het navolgbaar verwerken van reacties als een belangrijke taak voor mij omdat uiteindelijk alle inbreng herkenbaar en in alle diversiteit op tafel bij de gemeenteraad moet liggen. Naar mijn mening is dat nu het geval. De opbrengst staat in

- Beschrijving van de scenario’s en bouwstenen,
- Het document waarin het trechteren van de scenario’s in de loop van het proces wordt toegelicht,
- Het document met vragen en antwoorden en

Daarmee beschouw ik mijn taak als onafhankelijk procesbegeleider afgerond. Inmiddels beginnen de bestuurlijke beraadslagingen en de ambtelijke adviezen met betrekking tot de politieke besluitvorming over alle onderliggende stukken. Daar kan en wil ik geen deel van uitmaken.
Dat betekent dat ik de opbrengst van het ontwerpproces overlaat aan de politieke besluitvorming met alle middelen die de lokale democratie kent voor mensen om aanvullend persoonlijk hun reactie aan politici over te brengen.

Reflectie op het doorlopen proces

Om betrokkenen de gelegenheid te geven om te reflecteren op het doorlopen proces, ontvingen zij een vragenlijst. Zowel de initiatiefnemers, als de belangenorganisaties, bewonersorganisaties en de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep en de Poldergroep hebben het verzoek gekregen de vragenlijst in te vullen. In totaal 19 mensen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

In onderstaande opsomming van de antwoorden hebben we de namen verwijderd ivm privacy. Wel is steeds terug te lezen vanuit welke rol iemand het antwoord heeft ingevuld.

Welke aspect vindt u het belangrijkst bij het ontwerp van een energielandschap Rijnenburg en Reijerscop?

1	Initiatiefnemer	Een haalbaar en realistisch ontwerp, met nadruk op energie-opwek
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat zoals afgesproken voor energie, woningbouw en recreatie samen een ontwerp gaan maken. Achteraf ging het alleen over windmolens.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Het meenemen van alle aspecten en belangen en niet alleen de klimaat doelstelling
4	Lid Uitwerkingsgroep	Snel woningbouw, geen windmolens, vol inzetten op zon. Windturbines maken woningbouw onmogelijk en verstoren de nachtrust.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Voorkomen overlast voor bewoners in omgeving = geen extra geluidsoverlast !
6	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Natuur
7	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Roeiwater
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Beperking van de impact op de omgeving en zo veel mogelijk behoud van de landschappelijke beleving en ecologische kwaliteit van de polder.
9	Lid Uitwerkingsgroep	Als bewoner van de polder natuurlijk dat de eventuele hinder tot een minimum beperkt blijft voor omwonenden. Dat ook nieuwe technieken een kans krijgen in het ontwerp en dat met zich dus niet vastbijt op alleen de mogelijkheden tijdens de opstart van het [tijdelijke] project.
10	Initiatiefnemer	Procesparticipatie: samen ontwerpen in de stijl van de nieuwe Omgevingswet

11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Helderheid over wanneer wie waarover op welke manier wat te zeggen heeft. En dat het gesprek over uiteindelijke techniek en locatiekeuzes oprecht gevoerd kan worden, los van (ingenomen) grondposities. Wat ik ook belangrijk (lees: wenselijk!) vind, is dat een overheid / bevoegd gezag duidelijke energie-ambities heeft-> kaders stelt voorafgaand aan het starten van participatieproces. Dus waarbinnen zijn keuzes te maken?
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat de omwonende geen overlast ondervinden
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	De overlast van windmolens en de afbraak van een mooi stukje groen
14	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Dat er een voorstel komt dat voldoet aan de opdracht zonder dat schade wordt berokkend aan omgeving en aan inwoners. Onder schade aan inwoners reken ik óók schade aan hun gezondheid.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Dat het een integraal ontwerp wordt wat iets teruggeeft aan de omwonenden. Dat ook de windmolenhater kan genieten van het landschap omdat er naast de windmolen een bos is aangelegd bijvoorbeeld.
16	Initiatiefnemer	Procesparticipatie: samen ontwerpen in de stijl van de nieuwe Omgevingswet
17	Lid Uitwerkingsgroep	Voorkomen van hinder voor omliggende woonwijken, zoals Galecop, ten aanzien van slagschaduw en (laagfrequent) geluid.
18	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Het belangrijkste aspect bij de totstandkoming van een “energielandschap” Rijnenburg en Reijerscop is dat alle belanghebbenden een daadwerkelijke inbreng hebben en dat het voorkomen van hinder bij zon en/of bij wind al bij de ontwerpfase meegewogen wordt.
19	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	overlast, opbrengst, aantasting landschap

Kunt u kort aangeven hoe u terugkijkt op de participatie van de belanghebbenden gedurende het ontwerpproces?

1	Initiatiefnemer	Een mooi, zorgvuldig traject waarbij er in een vroeg stadium met allerlei betrokkenen naar de mogelijkheden is gekeken en wat de voor- en nadelen zijn van keuzes die gemaakt moeten worden. Dit voorkomt dat mensen zich gepasseerd voelen!
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Jammer dat alleen negatieve mensen gehoord worden, en dat mensen met andere ideeën en wensen niet gehoord worden. En ik denk dat er meer mensen zijn met goede ideeën, dan mensen die overal negatief over zijn.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Teleurstellend. De achterliggende agenda van 'er moeten windmolens komen', werd verdoezeld . Communicatie en inspraak was een farce, bv ook de laatste sessie. De gemeente gaf geen antwoorden, alleen politiek correct.
4	Lid Uitwerkingsgroep	Plannen liggen al klaar. Dit proces is voor de bühne.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Ronduit MOEIZAAM, weinig helder, niet transparant.
6	Vertegenwoordiger van Belangenorganisatie	Veel aandacht voor voorlichting en discussie. Ook inspraak op diverse aspecten, maar niet op de kernvragen, zoals wenselijkheid, rendement en zin van het hele project.
7	Belangenorganisatie	Zeer intensief participatie traject, bewonderenswaardig hoe het is vormgegeven.
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	De initiatiefnemers van zon en wind hebben duidelijk hun invloed als marktpartij uitgeoefend op de randvoorwaarden en scenario´s voor het energielandschap. De rol/ invloed van de grondeigenaren/ projectontwikkelaars die doorslaggevend is voor realisatie, is wat onderbelicht gebleven in het proces. De participatie van de Uitwerkingsgroep heeft mede door het uiteenvallen ervan maar beperkt impact gehad.

9	Lid Uitwerkingsgroep	Als geheel redelijk teleurstellend! Uitkomst reeds bekend door starre houding in de opdracht.
10	Initiatiefnemer	De procesparticipatie heeft hier uitvoerig plaatsgevonden. In de energiebranche is het niet gebruikelijk dat omwonenden in een vroeg stadium zo breed worden aangeschreven en zoveel invloed hebben op het ontwerp. Voor de gemeente, Rijne Energie en Eneco, die vanaf het begin betrokken waren, was dit een nieuw proces. Er was grote zorgvuldigheid en transparantie, maar er was geen standaard manier van werken. Dat was best spannend. Wat ingewikkeld was voor ons is dat de procesparticipatie voor burgers veel tijd kost. Vooral mensen die zich zorgen maken over veranderingen in hun omgeving maken hier tijd voor. De voorstanders voor duurzame energie sloten zich al snel aan bij Rijne Energie. Door de gemeente is Rijne Energie voornamelijk gezien als initiatiefnemer, waardoor de positieve bewoners minder ruimte kregen om mee te praten. Het proces heeft in totaal (te) lang geduurd en was door de mate van detail en professionaliteit ook kostbaar. Als initiatiefnemers van het eerste uur hebben we hier heel veel tijd en geld in gestoken. Dit is niet verwijtbaar, maar wel een les voor de volgende keer. Doordat de kaders vanuit de gemeente erg vrij waren, werd de opdracht door veel burgers niet goed begrepen. Het had geholpen als er een MW doelstelling was geformuleerd en het voor betrokkenen helder was welke initiatiefnemers aan de lat stonden. Doordat aan de initiatiefnemers geen eisen zijn gesteld en grondspeculatie niet is uitgesloten, is het de vraag of hetgeen ontworpen is in dit proces straks ook gebouwd kan worden. De gemeente heeft immers geen invloed op privaatrechtelijke (grond)overeenkomsten die door partijen gesloten zijn.

11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Ik heb het idee dat de gemeente erg zorgvuldig is geweest in het betrekken van omgeving. Gemeente heeft de omgeving ruimschoots de gelegenheid geboden zich te informeren, en inbreng te leveren op de plannen, zowel middels (inloop)bijeenkomsten in De Meern en Nieuwegein, als online.
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Er is met heel veel oprechte inzet gewerkt door bewonersvertegenwoordigers. De gemeente is er nauwelijks in geslaagd hier iets uit mee te nemen. Dat blijft een ernstig gebrek van deze procedure. De procedure is gevolgd. Dat klopt. Maar het door dit soort procedures gewenste doel, echte inspraak, is genegeerd. En dat is slecht.
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	De gemeente heeft het inspraakproces goed geregeld, maar de vraag die blijft hangen is of er met de inbreng echt iets gedaan wordt, gezien de ambities van de gemeente Utrecht en met name de wethouder van Hooijdonk. Je blijft toch het gevoel krijgen, dat er een proces wordt doorlopen, omdat het moet, maar dat de uitkomst al bij voorbaat vaststaat.
14	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Dat er een voorstel komt dat voldoet aan de opdracht zonder dat schade wordt berokkend aan omgeving en aan inwoners. Onder schade aan inwoners reken ik óók schade aan hun gezondheid.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Chaotisch. Men merkte dat het een eerste keer was om burgers te laten participeren. Dit zal in de toekomst waarschijnlijk anders gaan. Nu was in elk geval de participatie nog niet voldoende meegenomen.

16	Initiatiefnemer	Als zonontwikkelaar is het voor ons nieuw om in een dusdanig uitgebreid participatieproces betrokken te zijn. In een vroeg stadium zijn initiatiefnemers en belanghebbenden uitgenodigd om mee te ontwerpen. Doordat duidelijke kaders ontbreken, voelde deze exercitie soms als theoretisch en zijn scenario's moeilijker te vergelijken. Hierdoor bleven suggesties als het bedekken van geluidsschermen met zonnepanelen terugkomen. Daarnaast zorgde het "samen" ontwerpen dat niemand zich volledig eigenaar voelde van de scenario's: als initiatiefnemers hebben we input geleverd, maar het zijn niet 'onze' scenario's.
17	Lid Uitwerkingsgroep	Helaas is in de praktijk gebleken dat het geen participatieproces is maar een consultatieproces: naar inbreng van de Uitwerkingsgroep werd namelijk beperkt geluisterd, kanttekeningen werden voor kennisgeving aangenomen, vragen werden niet beantwoord, afspraken werden niet nagekomen of eenzijdig gewijzigd. Dit leidde tot het opstappen van de helft van de uitwerkingsgroep; recent zijn er nog 2 mensen opgestapt. Dit zegt genoeg, lijkt mij… Meermalig is dit door de Uitwerkingsgroep gesignaleerd aan en besproken met de onafhankelijk procesbegeleidster. Hierop werd niet of nauwelijks geacteerd. De onafhankelijk procesbegeleidster heeft afwijkingen in het proces geaccepteerd of zelfs geïnitieerd, zonder draagvlak van de Uitwerkingsgroep. Het feitenrelaas over de bureaukeuze geluid/ slagschaduw was van zeer slechte kwaliteit en moest door uitwerkingsgroepsleden worden gecorrigeerd. Dit geeft geen vertrouwen in hoe de rest van de verslaglegging zal zijn… In het proces is meermalen bij de projectorganisatie aangedrongen op volledigheid van informatie, zodat de raad een weloverwogen besluit kan nemen. Belangrijke informatie over laagfrequent geluid en inzichtelijke effecten

		slagschaduw is tot op heden (bewust?) niet in beeld gebracht, waardoor de raad op basis van een onvolledig beeld een afweging gaat maken. In een goed proces zou dit niet zijn voorgekomen.
18	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Wij als Buren van Rijnenburg vertegenwoordigen inmiddels meer dan 1600 omwonenden (die de petitie getekend hebben) en zijn vanaf de start van het proces in het voorjaar van 2017 genegeerd. Pas door de druk van gemeente Nieuwegein in mei 2018 werden wij als belangengroep uitgenodigd bij de eerste werkbijeenkomst op 17 mei 2018. In de tussenliggende periode hebben wij de Gemeente/ projectorganisatie bij voortduring vragen gesteld, waar steeds geen antwoorden op kwamen. Dit mondde tenslotte uit in een vragenlijst met 38 vragen, die wij aanboden aan de gemeenteraad, college en projectorganisatie op 31 mei bij de raadsinformatiebijeenkomst. Daarin hebben wij de Raad toegesproken en werd het proces als mislukt aangemerkt. Pas in juli zijn er gesprekken tot stand gekomen tussen de Buren en de projectorganisatie. Daarbij waren door de gemeente ingehuurde deskundigen over hinder aanwezig. Dit waren open gesprekken, echter een jaar te laat. Wij hebben uiteindelijk moeten constateren dat er geen manoeuvreerruimte meer was om nog wijzigingen aan te brengen in de zes scenario's. Er is maar één zon-scenario (Zon voorop). De geluidshinder is onvolledig in kaart gebracht. Al met al zijn de Buren zeer teleurgesteld dat wij geen wezenlijke inbreng hebben kunnen leveren.
19	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Een mooi initiatief allen zijn de verwachtingen niet goed gemanaged. Of misschien is die wel niet te managen als de belangen zover uit een liggen.

Beoordeling scenario’s

Zoals is toegezegd in de raadsbrief van mei 2018 kregen de leden van de voormalige Uitwerkingsgroep en de huidige Poldergroep de mogelijkheid om per scenario hun oordeel te geven. Zeven leden hebben hiervan gebruik gemaakt. Onderstaand treft u hun oordeel.

Beoordeel de zes scenario’s naar wenselijkheid.

	Scenario energie Voorop	Scenario zon Voorop	Scenario De Ring	Scenario De Kreek	Scenario Nieuw Rijnenburg	Polder-Scenario
1	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk	Zeer Wenselijk
2	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel
3	Zeer Onwenselijk	Acceptabel	Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk
4	Onwenselijk	Acceptabel	Wenselijk	Wenselijk	Acceptabel	Acceptabel
5	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk	Zeer Onwenselijk
6	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Wenselijk	Acceptabel	Zeer Onwenselijk
7	Zeer Onwenselijk	Zeer Wenselijk	Zeer Onwenselijk	Onwenselijk	Acceptabel	Acceptabel

- Zeer Wenselijk
- Wenselijk
- Acceptabel
- Onwenselijk
- Zeer Onwenselijk

Licht uw beoordeling van scenario ‘Energie Voorop’ toe

1	* Te veel molens. * Volgorde woningbouw onlogisch. * Te veel zon. geen recreatie (slecht 6)
2	Veel te zware belasting van omliggend gebied en inwoners en maakt woningbouw onmogelijk. Je praat dan ovWer 2040-2045
3	Opties groot zoekgebied voor wind hebben potentieel zeer veel impact op omgeving. Intensief invullen energiefunctie met hoge opbrengst laat weinig ruimte voor landschap en recreatief gebruik.
4	Te zware belasting voor de polder. Laat geen of weinig recreatieve aanvulling toe.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm de overlast. Zonnevelden zie 3
6	Bij dit scenario was geen burgerparticipatie vereist. Er is maar één winnaar.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is hierom onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Zon Voorop’ toe

1	* slecht voor recreatie. * logische opbouw woningen. Zon op de plek van woning later op de daken plaatsen. (4)
2	Uitstekend, geen aanvullende overlast voor gebied en bewoners (de snelwegen A2 en A12 zijn al luid genoeg) en woning bouw mogelijk
3	Scenario heeft beperkt impact op omgeving, de overige functies naast energie kunnen een plaats behouden en hebben ontwikkelingsruimte.
4	De zonnevelden zijn veel te groot en moeten een grote afstand bij de woningen vandaan blijven.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm de overlast. Zonnevelden zie 3
6	Dit scenario is niet opdringerig, hier kunnen veel mensen zich in vinden.
7	Inhoudelijk: In dit scenario gaat de opwek van duurzame energie hand in hand met respect voor de omgeving! Bovendien beperken de zonnepanelen de woningbouw niet en kunnen ze zelfs worden teruggeplaatst op de daken van de nieuwbouw! Dat is pas duurzaam! En volledig reversibel! Met een extra trafostation zou nog (veel) meer zonne-energie kunnen worden opgewekt. In combi met wijkaccu’s is deze energie ook in de avond/ nacht te benutten.

Licht uw beoordeling van scenario ‘De Ring’ toe

1	* goede roeibaan, 1 kant fietspad. * teveel molens. * waarom geen geluidswal als zon? . * slechte planning woningen. * goede recreatie(5)
2	Wederom net als scenario 1 , te veel overlast voor bestaande kernen mn De Meern en woningbouw alleen mogelijk in uiterste zuiden.
3	Panelen op Nedereindse Plas maken recreatie-functie daar onmogelijk. Opties zoekgebied voor wind hebben potentieel veel impact op omgeving. Kostbaar door investeringen in landschap en roeiwater.
4	Voldoende mogelijkheden de polder verder te ontwikkelen met waarschijnlijk acceptabele overlast.
5	Windturbines kunnen hier niet geplaatst worden ivm overlast en zonnevelden alleen langs de A 12 plaatsen.
6	De Nedereindse plas vol met zonnepanelen is verschrikkelijk, voor de mens en de natuur.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘De Kreek’ toe

1	* te veel molens. * liever woningbouw 1 en 2 omdraaien. * waarom geen geluidswal. * goede roeibaan(3)
2	Dit voorstel lijkt de huidige kern minder te belasten, echter dit zou wel terdege uitgezocht moeten worden EN woningbouw wordt weer moeilijker.
3	Opties zoekgebied voor wind hebben potentieel veel impact op omgeving. Kostbaar door investeringen in landschap en roeiwater.
4	Voldoende mogelijkheden de polder verder te ontwikkelen met waarschijnlijk acceptabele overlast.
5	Windturbines kunnen hier niet ivm overlast en zonnevelden vernietigen het polderlandschap.
6	Hier komt naast energie ook nog iets in het landschap, prima.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: de omgeving wordt onacceptabel zwaar belast door de windmolens (slagschaduw en geluid). Dit scenario is onacceptabel. Bovendien staat dit de woningbouwontwikkeling flink in de weg. Tot slot is het plaatsen van windturbines niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Nieuw Rijnenburg’ toe

1	* teveel zon en te weinig natuur. * waarom geen geluidswal als zon. (2)
2	Dit lijkt een pragmatische oplossing, echter de bewoners van Velthuizen en deels De Meern krijgen in extreme de specifieke overlast.
3	Nieuwe structuur biedt mogelijkheden voor andere beleving en recreatieve functie. Mogelijk is relatief beperkte energie-opbrengst een nadelig punt van dit scenario.
4	Geeft te veel zichtvervuiling in IJsselstein
5	Zonnevelden versnipperen en vernietigen het polderlandschap.
6	Hier komt iets terug, vind ik mooi
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: slagschaduw en geluid (gemiddelde frequenties) lijken Galecop niet te raken. Echter, laagfrequent geluid is nog niet in beeld gebracht. Indien de Raad kiest voor de inzet van windmolens en er wordt aangetoond dat het laagfrequente geluid Nieuwegein niet zal raken, kan dit een mogelijkheid zijn. Het staat wel de woningbouwontwikkeling in de weg en het plaatsen van windturbines is niet reversibel, wat wel een randvoorwaarde is vanuit de raad.

Licht uw beoordeling van scenario ‘Polderscenario’ toe

1	* woningbouw 4 en 1 omdraaien. * hogere molens. * zon op woningbouw plaatsen. * eerder vergunning afgeven voor 50 woningen in de polder. recreatie nu al aanplanten. (1 beste)
2	Dit lijkt een acceptabele en pragmatische opstelling en Eneco gaf zelf aan dat ze al blij zouden zijn met 3 molens
3	Impact op omgeving is beperkt, ruimte voor ecologische ontwikkeling. Mogelijk is beperkte energieopbrengst een nadelig punt van dit scenario.
4	Minimale opbrengst en overlast. De vraag is of de kosten opwegen tegen de investering
5	Windmolens zou kunnen maar zonnevelden vernietigen het polderlandschap en heel veel bewoners zijn het polderuitzicht kwijt.
6	Voegt eigenlijk niets toe.
7	De effecten van slagschaduw en geluid zijn op deze afbeelding niet zichtbaar; aan de raad dient een afbeelding te worden voorgelegd waarin de effecten integraal zichtbaar zijn. Mijn toets heb ik dus aan de hand van de afbeelding in het rapport van DGMR gedaan. Hierbij gaat het om de effecten van gemiddelde frequenties, terwijl laagfrequent geluid niet in beeld is gebracht. Uit onderzoek blijkt dit nog verder te reiken dan de gemiddelde frequenties, waarmee o.a. Galecop veel onacceptabele hinder zal hebben. Inhoudelijk: Dit scenario lijkt wat betreft situering van windmolens de minst negatieve uitwerking op Galecop te hebben. Indien de Raad kiest voor de inzet van windmolens en er wordt aangetoond dat het laagfrequente geluid Nieuwegein niet zal raken, kan dit een mogelijkheid zijn. De mogelijkheden voor zonnevelden kunnen nog meer worden benut; een groot deel van het plangebied is nog niet benut. Met de aanleg van een extra trafostation zou nog veel meer zonne-energie kunnen worden opgewekt. In combinatie met wijkaccu’s zou de energie ook nog kunnen worden opgeslagen voor toepassing in de avond/nacht.

Wat wilt u nog meegeven aan de gemeenteraad Utrecht bij besluitvorming?

1	Initiatiefnemer	Dat partijen die constructief meegewerkt hebben in het ontwerpproces en betrokkenheid hebben getoond ook verder kunnen met de verdere gebiedsontwikkeling
2	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Dat de opdracht die meegegeven is aan de ontwerpers, al een compromis was van mogelijkheden. Volgende keer duidelijker opdracht meegeven. Nu was het voor niemand duidelijk.
3	Lid Uitwerkingsgroep	Helaas is door dit proces de afstand tussen burgers en raad vergroot en worden de belangen van de bewoners in en rond het gebied niet gerespecteerd ten faveure van de klimaat doelstelling.
4	Lid Uitwerkingsgroep	Ik zal mijn rechtsbijstand inschakelen net als veel van mijn buren als er windmolens worden geplaatst.
5	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	1. Voorkom extra hinder dus: kies voor zon vanwege mogelijkheden transitie naar woningbouw en veel beter draagvlak; bovendien gaan de rendement van ZP nog steeds jaarlijks omhoog ..
6	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Heeft het project, mede gezien de tijdelijkheid van 10 - 11 jaar eigenlijk wel zin?
7	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	De vormgeving en communicatie rondom dit traject was bij een grote groep mensen vooral in het begin (1e werkbijeenkomst) nog niet duidelijk. Zorg dat men van tevoren duidelijk weet wat er te verwachten is van het traject.
8	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Houdt bij de keuze expliciet rekening met de omliggende woongebieden. Neem in overweging wat de relatie is met de toekomstige bebouwing/permanente functie. Bewaak uw onafhankelijke positie in de wetenschap dat scenario's in belangrijke mate zijn gestuurd door marktpartijen.

9	Lid Uitwerkingsgroep	Bezint eer U begint! Stel U op de hoogte van nieuwe/aanvullende technieken!
10	Initiatiefnemer	Geef duidelijke kaders mee, met name op het gebied van lokaal eigendom (tegenwoordig is 50% aandeel voor een coöperatie gebruikelijk) en sociale grondvergoeding. De sociale grondvergoeding zorgt ervoor dat in een gebied de lusten van grondeigenaren niet bij slechts één partij terecht komen, maar ook de buren hiervan mee profiteren. Door dit als gemeenteraad verplicht te stellen voorkom je onrust en ruzie en wordt duurzame energie beter geaccepteerd. Geef invulling hoe het ontwerpen van één energielandschap straks vergunning technisch ingediend moet worden. Welke afspraken moeten er met de omgeving worden gemaakt? Wees concreter met het omschrijven van voorkeuren/eisen als onomkeerbaarheid en 'woningbouw moet mogelijk blijven', zodat alle partijen weten waar de gemeenteraad voor gaat. Toets voorstellen bij de marktpartijen, zodat geen goedbedoelde maar onmogelijke eisen gesteld worden.
11	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Ja, wees ambitieus.
12	Lid Uitwerkingsgroep + Poldergroep	Zet 10 windturbines namens Utrecht in de Flevopolder daar waait het harder en staan er al honderden. Schiphol heeft er ook 2 nabij Hagestein staan.
13	Vertegenwoordiger Bewonersorganisatie	Ga niet blind voor de windenergie en het op nummer 1 staan van groene gemeente. Groen is meer dan windenergie. Laat persoonlijke ambities los.

14	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Maak gebruik van de kans om vandaag, met alle extra kennis die inmiddels is opgedaan, opnieuw uw eisen ten aanzien van dit onderwerp te definiëren. De kennis omtrent het gebruik van zon en wind en aardwarmte is gigantisch veranderd. Maak daarvan gebruik. Bouw niet iets nieuws waarvan u nu weet dat het verouderd is.
15	Lid Uitwerkingsgroep	Maak compromissen en geef duidelijk aan op welke vlakken er geluisterd is naar de burger.
16	Initiatiefnemer	Stel duidelijke kaders: 1) lokaal eigendom (bv 50% aandeel middels een coöperatie) zodat winsten uit deze projecten terugvloeien in het gebied, 2) sociale grondvergoedingen zodat de lusten in een (deel)gebied terecht komen en niet bij een beperkt aantal grondeigenaren, 3) beoordeel de mate van betrokkenheid en laat enkel initiatiefnemers toe die daadwerkelijk betrokken zijn geweest in het participatieproces.
17	Lid Uitwerkingsgroep	De huidige scenario's laten niet de effecten van laagfrequent geluid zien; uit onderzoek is gebleken dat dit juist gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Dus maak inzichtelijk tot waar dit reikt en betrek dit in uw afwegingen rond de scenariokeuze en/of de bouwstenen daaruit. Slagschaduw is wel inzichtelijk gemaakt. Door een stilstand regeling kan dit zelfs tot 0 gereduceerd worden voor omliggende woonwijken. Door Rijne Energie is hieraan ook gerefereerd, maar niet verder in beeld gebracht. Een initiatiefnemer hoeft zich niet aan haar toezegging te houden inzake een stilstand regeling. Om dit naar de omgeving toe wel te kunnen garanderen, is het noodzakelijk dat de gemeenteraad een maatwerkvoorschrift neemt die de stilstand regeling voorschrijft. Hanteer voor Nieuwegein een stilstand regeling op de Reijnesteinseweg in verband met de daar aanwezige woningen en de achterliggende woonwijk Galecop.

18	Vertegenwoordiger Belangenorganisatie	Pas in juli 2018 zijn er gesprekken tot stand gekomen tussen de Buren en de gemeentelijke projectorganisatie en de door de gemeente ingehuurde deskundigen in hinder (geluid). Dit waren goede en open gesprekken, maar wel een jaar te laat. Lastigere hinderaspecten zoals laagfrequent- en infrasoon geluid, en of dat berekend of gemeten gaat worden IN onze huizen, staan nog steeds open. Het zijn juist deze hinderaspecten die gezondheidsrisico's met zich mee brengen. Ook is er (afgezien van een berekening van een deel van het verkeerslawaai) geen nulmeting van de huidige staat van deze leefomgeving gedaan. Dit is ernstig en het uitstellen tot na het raadsbesluit en dan onderbrengen in de MER is niet acceptabel. De huidige informatie over scenario's met windenergie geeft een te rooskleurig beeld van het energie rendement (stil zetten niet meegerekend) en de financiële haalbaarheid is nog niet onderzocht. Tevens ontbreken de meetpunten voor de te verwachten hinder in de polder. Hete hangijzers zoals het omgaan met planschade en de wijze waarop toekomstige woningbouw vanaf 2030 kan worden gerealiseerd zijn niet uitgezocht maar verplaatst naar het vervolgproces na politieke besluitvorming. Kortom, een solide basis voor politieke besluitvorming ontbreekt. Gemeenteraadsleden, wij stellen vast uit de ingevulde reactieformulieren en vragenlijsten bij de werkbijeenkomsten, dat er geen draagvlak is voor windturbines zo dichtbij stedelijk gebied. Wél is er draagvlak voor zonnevelden. De gemeente zou uit voorzorg hierop moeten inzetten.

19	Lid Uitwerkingsgroep en Poldergroep	Er moet een energietransitie plaats vinden en die kan je niet (alleen) bij een ander neerleggen dus Utrecht moet iets doen. Maar hou wel rekening met de overlast. Geluid is in deze hoek al een serieuze belasting met de A 2 en A 12 in je achtertuin. Ik ben nog een belangrijk punt vergeten; de gemeente moet veel meer tijd en energie stoppen in het uitleggen waarom dit nodig is. Tijdens de laatste bijeenkomst waren er veel vragen en kritiek maar nooit de vraag waarom of een reactie dat het echt nodig is voor een ieders (eigen) belang.

Chronologisch feitenrelaas rond keuze van onafhankelijk bureau voor berekening en beoordeling van hinder binnen de te schetsen scenario's energielandschap in februari 2018. Tijdens de keuze van een bureau dat de hindereffecten in beeld moest brengen, ben ik enkele weken op vakantie.

Binnen de Uitwerkingsgroep is afgesproken dat dit chronologisch feitenrelaas als bijlage wordt gevoegd bij het verslag over het participatietraject energielandschap.

5-2-2018

Overleg met uitwerkingsgroep om te bepalen welke bureaus worden uitgenodigd voor uitbrengen van offerte. Voor iedereen duidelijk dat dit een cruciaal onderdeel is van het proces. Alle partijen moeten vertrouwen hebben de onafhankelijkheid van het bureau anders kunnen we geen vertrouwen hebben in de onderzoeksresultaten en de eventuele hinder van de scenario's.

Met uitwerkingsgroep eerst gesproken over criteria waaraan bureau zal moeten voldoen. Direct is duidelijk dat lidmaatschap NWEA een heikel punt is,gezien de missie van NWEA.

http://www.nwea.nl/

Er blijken veel gerespecteerde bureaus in Nederland op die lijst te staan. Om niet op voorhand bureaus van die lijst uit te sluiten, maar wel vertrouwen te krijgen in de commerciële onafhankelijkheid van het bureau, formuleren we een criterium van 'bewezen onafhankelijkheid'. Het bureau zal aan moeten tonen dat het namens omwonenden is opgetreden en bijvoorbeeld negatieve adviezen heeft afgegeven aan een commerciële opdrachtgever. Dat maakt het ook mogelijk om een bureau te kiezen dat wel op de NWEA-lijst staat. Maar lidmaatschap NWEA blijft voor aantal leden van de Uitwerkingsgroep een belangrijk punt.

Overige criteria:

Uitgebreide ervaring

Referentieprojecten met bewoners of anderszins

Ervaring met wind geluid slagschaduw

We willen alle versies van rapporten inzien

Gemeente als opdrachtgever

Ze moeten goed kunnen uitleggen

Genoeg mensen beschikbaar

Audiovisueel kunnen maken

Prijs en beschikbaarheid.

Anne (Eneco) en Josje (Rijne Energie) schuiven aan bij het overleg. Reeks afspraken over uitvraag, longlist, offertes aanvragen, wanneer en hoe beoordelen en presentaties van de selectie op 22 feb.

Anne Melchers is penvoerder voor offerte uitvraag. Jessica deelt de info. Vanwege afwezigheid van Marion leidt Xander de presentatie-avond op 22 feb. JJ maakt matrix als hulpmiddel om bureaus te kunnen toetsen en vergelijken.

Anne wil in ieder geval 5 bureaus van de NWEA-lijst, de 2 bureaus die door de uitwerkingsgroep zijn aangedragen (M+P, DPA Caubergh Huigen) worden daaraan toegevoegd. Dit leidt tot de volgende 9 bureaus waar offerte bij wordt uitgevraagd:

- LBP Sight
- RHDHV
- Pondera
- Peutz
- DGMR
- Arcadis
- DPA Caubergh Huigen
- M+P
- Antea

Tevens is afgesproken dat Marion met de projectleider bespreekt of gemeente Utrecht opdrachtgever van het bureau kan worden, zodat de onafhankelijkheid nog meer geborgd kan worden.

Uit deze lijst worden uiteindelijk 3 a 4 bureaus geselecteerd om een presentatie te houden.

6-2

Maurice mailt dat hem toch het gevoel bekruipt dat de NWEA-partijen erdoor worden gedrukt. Hij hecht eraan vast te houden aan bewezen onafhankelijkheid. Marco reageert; Denk out of the box. Ad spreekt de noodzaak uit van een betrouwbaar bureau met resultaten die toetsbaar zijn.

7-2

Ik mail op de valreep van mijn vakantie aan de uitwerkingsgroep: Maak je rol niet groter dan die is. Ik voel de zware verantwoordelijkheid drukken.

Anne mailt dat er veel interesse is. We moeten bepalen wie er afvalt.

M+P in combi met Antea geeft goed gevoel bij Maurice.

Anne reageert met bericht dat Antea niet inschrijft. M+P solo is ongeschikt. Beide bureaus vallen hierom af. Er resteren 7 bureaus.

8-2

Jaap Jan stuurt zijn lijst: DPA/DGMR/ARCADIS/LBP/RHDHV

Er wordt op en neer gemaild over ervaring en onafhankelijkheid van diverse bureaus.

Meerdere uitwerkingsgroepleden hebben hun twijfel over de noodzaak om zo'n tijdsdruk op het proces te zetten en vragen om uitstel. Veel werk en hoge tijdsdruk. Extra input wordt gevraagd in kort tijdsbestek en onder werktijd, vandaar verzoek tot uitstel tot volgende dag.

Xander reageert per mail en snapt de vraag om uitstel niet. Hij stelt voor om alle 7 offertes te vragen, inclusief de twee niet-NWEAbureaus.

Jessica maakt een lijst. Pondera en Peutz vallen af. Voorstel om de overige 5 uit te nodigen.

Afspraak:

- 20-2 12 uur offertes ingediend bij Eneco
- 20-2 17 uur uitwerkingsgroepleden ontvangen de offertes
- 21-2 12.00 uur reacties aan Jessica; zij stuurt door aan Eneco
- 22-2 19.30 uur avond presentaties

Afgesproken wordt dat ieder een rangorde van 1 t/m 6 bepaalt zodat hieruit een rangorde van de uitwerkingsgroep kan worden bepaald.

20-2

Offertes zijn binnen. Anne heeft de 5 beoordeeld en vraagt per mail of de uitwerkingsgroep zich in haar beoordeling kan vinden.

Maurice leest alle offertes door. Is het eens met Anne dat LBP Sight erg teleurstellend is en afvalt. RHDHV valt voor hem af ivm niet onafhankelijk. DGMR en DPA hebben zijn voorkeur.

JJ, zelfde lijst als Maurice en de vraag waarom de haast? Zorg dat dit ten koste is gegaan van kwaliteit van aantal offertes.

21-1

Marco heeft de volgorde DPA, DGMR, Arcadis.

Ab en Ger concluderen dat DPA en DGMR gedeeld eerste zijn met Arcadis als nr 2,, Ad positief over lijst van Anne, Mieke zelfde conclusie na beoordeling, Marije ook vergelijkbaar, Felix en Erika sluiten zich aan.

Anne reageert per mail dat DPA een issue is. Ze beoordeelt de offerte als slecht en ziet dat het bureau alleen ervaring heeft met opponenten.

JJ reageert dat de uitwerkingsgroep juist een voorkeur heeft voor DPA. Hij pleit ervoor om de inzet van de uitwerkingsgroep nu ook serieus te nemen.

Column1	DPA	DPGM	Arcadis	
	0	0	0	
	3	2	1	
	1	2	2	
	3	2	1	
	0	0	0	
	0	0	0	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	0	0	0	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	1	2	3	
	3	2	1	
	2	2	1	gedeelde 1e plek
	0	0	0	
	3	1	2	
	20	17	13	
1e plaat heeft 3 punten				
2e plaats 2 punten				
3e plaats 1 punt				

Uitwerkingsgroepleden zijn individueel telefonisch benaderd door de projectorganisatie over het dilemma van DPA en RHDHV. Dit is door een aantal leden van de uitwerkingsgroep als sturend en manipulatief ervaren.

Jessica mailt de matrix. Arcadis en DGMR geen discussie. Ze geeft bij Anne aan dat oordeel van uitwerkingsgroep is dat RHDHV niet als onafhankelijk overkomt en dat DPA de voorkeur heeft van uitwerkingsgroep.

Jesse mailt: gemeente vindt DPA en RHDHV beiden niet bewezen onafhankelijk omdat dit bureau nog geen opdracht voor een gemeente of initiatiefnemers heeft uitgevoerd. Bovendien is DPA te duur. (prijs is echter geen criterium geweest) We moeten het uiteindelijk allemaal met de keuze eens zijn en deze bureaus maken weinig kans dus laten we die van de lijst schrappen. Zijn conclusie: twee presentaties op de 22e.

Anne mailt dat ze akkoord is. Marco ook akkoord.

Maurice en JJ mailen terug dat zij zich hier niet in kunnen vinden. Ze hebben het gevoel dat er teveel wordt gestuurd. Dit komt het vertrouwen in het proces en de betrouwbaarheid van het bureau niet ten goede. Het is een eenzijdig besluit om DPA niet uit te nodigen voor een presentatie en dat geeft het gevoel dat de uitwerkingsgroep na alle inzet niet serieus wordt genomen. Voorgesteld wordt om ook DPA en RHDHV uit te nodigen en hen kritisch te bevragen vanuit zowel Eneco als uitwerkingsgroep. Dit sluit aan bij de afspraak op 5-2 dat 4 bureaus worden uitgenodigd als we niet gezamenlijk tot 3 bureaus kunnen komen.

Xander reageert daarop weer per mail. Gaat inhoudelijk de discussie aan richting Maurice met cc naar iedereen. Maurice mailt terug dat hij de toon van de mail als verwijtend en vervelend ervaart en dat de onafhankelijk procesbegeleidster wordt gemist in deze fase.

JJ roept iedereen op er vooral te zijn bij de bespreking op 22 feb. Hij krijgt ‘jeuk’ van de sturing.

Jan, Marije en Mieke uiten per mail hun zorgen over de gang van zaken en missen DPA in de uitgenodigde bureaus.

Bespreking op 22 feb:

Op de 22ste is er een bureau gekozen: DGMR.

Voor de presentaties is gereflecteerd op het doorlopen proces; de uitwerkingsgroep vindt dat dit niet goed is doorlopen.

Er vindt discussie plaats over de betekenis van het criterium Bewezen Onafhankelijk. Initiatiefnemers en gemeente hebben hierover een ander beeld dan de uitwerkingsgroep. Zij oordelen dat dit van 2 kanten uit gaat, zowel vanuit de energiepartij als ook vanuit omwonenden. Uitwerkingsgroep is van mening dat dit criterium is opgenomen om vertrouwen te krijgen dat het bureau onafhankelijk van een commerciële opdrachtgever adviseert en betrouwbare uitkomsten genereert. Meningen komen niet bij elkaar.

Vraag komt aan bod of deze avond een keuze kan worden gemaakt. Enkelen vinden dat de keuze van een bureau zo belangrijk is dat ook de andere 2 partijen nog moeten worden gezien/gehoord om een goede keuze te maken en vertrouwen te hebben in de partij. Anderen vinden dat een keuze uit deze 2 partijen voldoende kan zijn als de presentaties goed zijn. Besloten wordt de presentaties te laten houden en daarna pas een besluit te nemen.

Na de presentaties van Arcadis en DGMR is er overlegd. Ieder heeft kort aangegeven wat hij/zij vond van beide bureaus. Xander heeft dit op een flipover genoteerd. Daarna is door Anne en Xander voorgesteld om te stemmen: in welk bureau hebben we vertrouwen; willen we het hierbij laten?

De meerderheid (2 tegenstemmen: Maurice + Ad en JJ onthoudt zich van stemming) heeft besloten dat zij het niet nodig vonden alsnog DPA en RHDHV uit te nodigen omdat zij vertrouwen hebben in de onafhankelijkheid, integriteit en deskundigheid van DGMR. De meerderheid had graag gezien dat DPA uitgenodigd was, maar aangezien dit niet gedaan was zou het nu te laat zijn (mede door tijddruk) om ze alsnog uit te nodigen. Maurice en Ad hebben beide ook vertrouwen in DGMR, maar zouden toch nog graag een presentatie van DPA krijgen om een goede afweging te kunnen maken (bijvoorbeeld tijdens de uitwerkingsgroep avond van 7 maart). Besloten wordt om DPA niet uit te nodigen en DGMR te kiezen, onder opdrachtgeverschap van de gemeente.

1. Toelichting

In dit document is de hoorbaarheid van het geluid van de windmolens binnen de polder voor een aantal representatieve punten in beeld gebracht. Dit is op dezelfde wijze gedaan als de analyse van de hoorbaarheid voor de punten in de omliggende wijken die in het kader van de raadsvragen zijn opgesteld. Het betreft uit onderstaande figuur de punten binnen de polder (01, 02, 05, 09, 14, 15, 16, 17 en 18).

Uitganspunt is daarbij dus een windkracht waarbij de meest geluidproducerende windmolens een maximale geluidsproductie kennen (8 m/s oftewel windkracht 5 op ashoogte). Hierbij is uitgegaan van wind vanaf de windmolens richting de woningen. Deze windkracht treedt circa 22% van de tijd op (31% in de winter, 14% in het voorjaar, 12% in de zomer en 28% in het najaar).

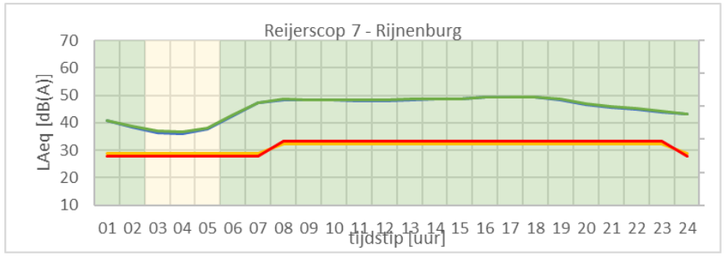
Het verschil tussen het windmolengeluid en het wegverkeersgeluid is als volgt gewaardeerd:

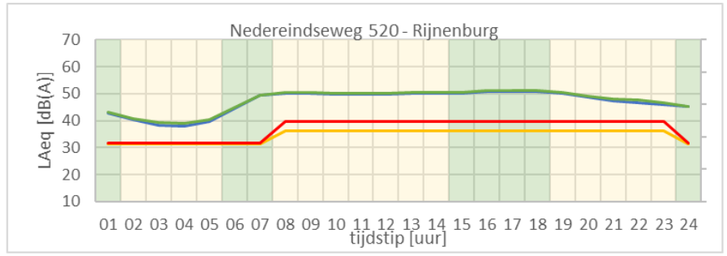
- Hoorbaar: geluid windmolens tot 5 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid te onderscheiden.
- Beperkt hoorbaar: geluid windmolens 5 tot 10 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid enigszins tot niet te onderscheiden.
- Zeer beperkt hoorbaar: geluid windmolens meer dan 10 dB lager dan wegverkeersgeluid. Daarmee is het geluid niet meer te onderscheiden en te beschouwen als niet meer hoorbaar.

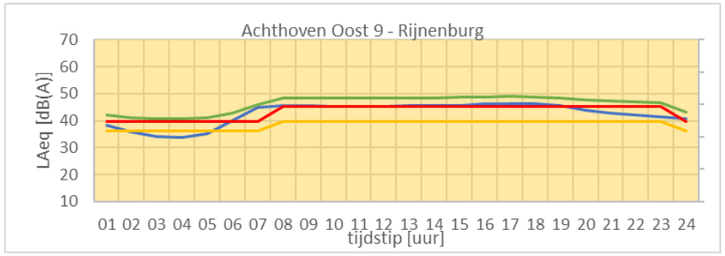
Dit is conform onderstaande legenda in de grafieken opgenomen:

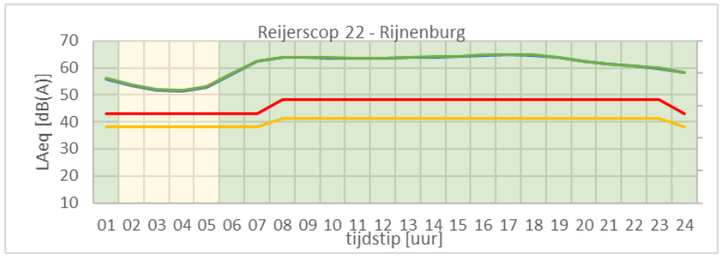

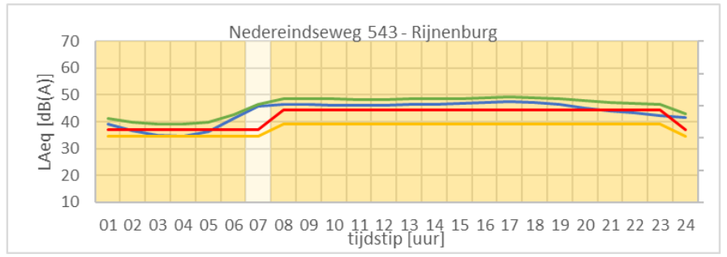
2. Ring

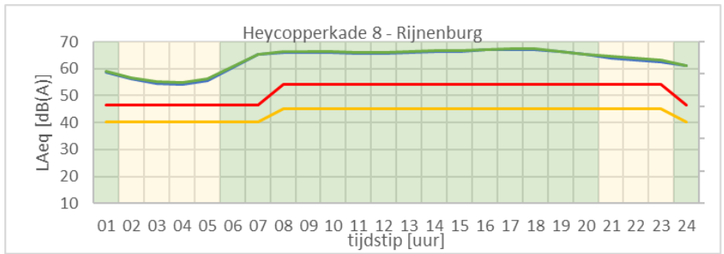

Reijerscop 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

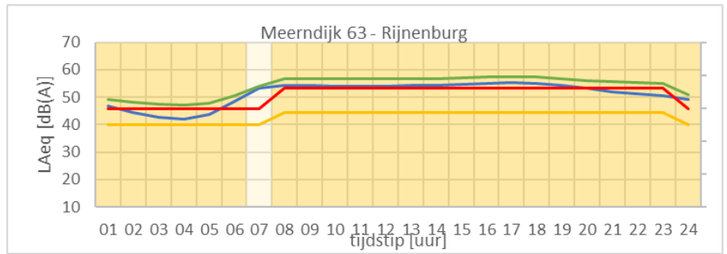

Nedereindseweg 520 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

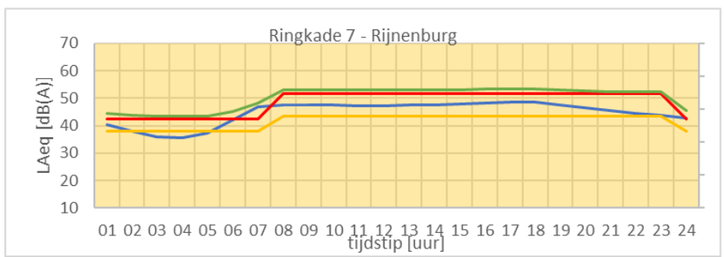

Achthoven Oost 9 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

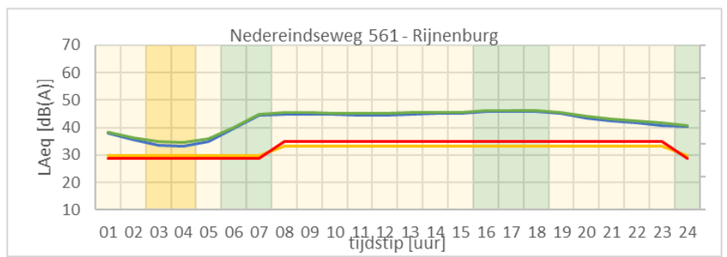

Reijerscop 22 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

Nedereindseweg 543 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

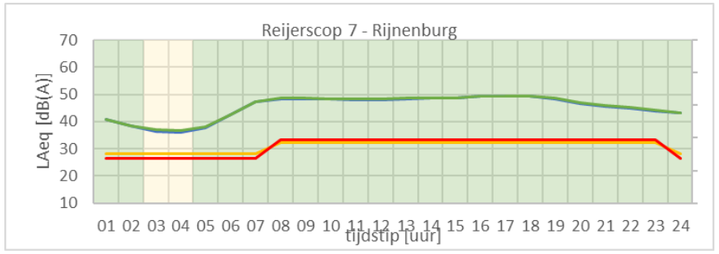

Heycopperkade 8 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

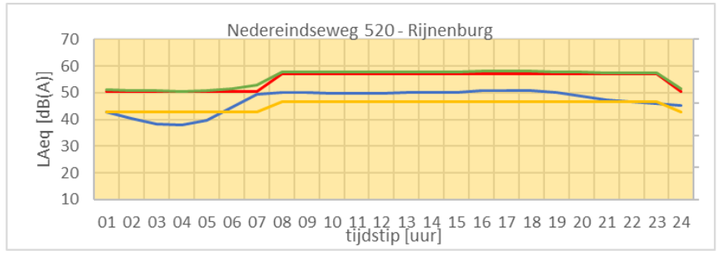

Meerndijk 63 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

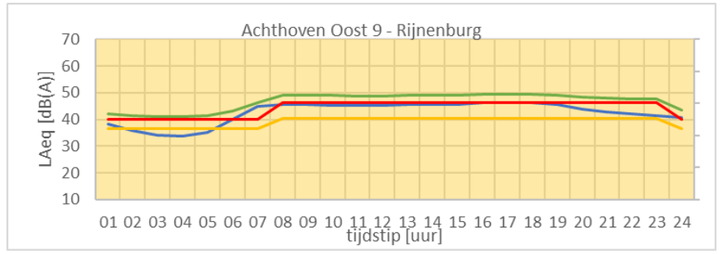

Ringkade 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

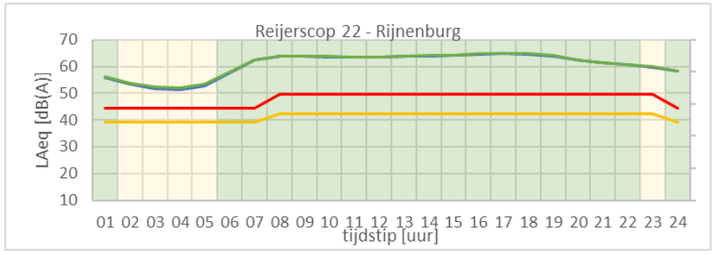

Nedereindseweg 561 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

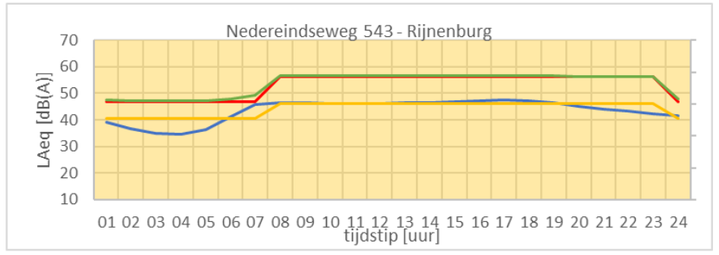
3. Energie Voorop

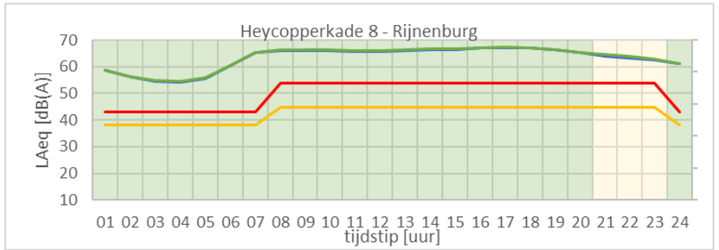

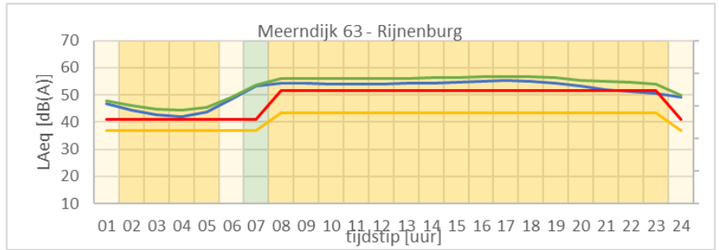

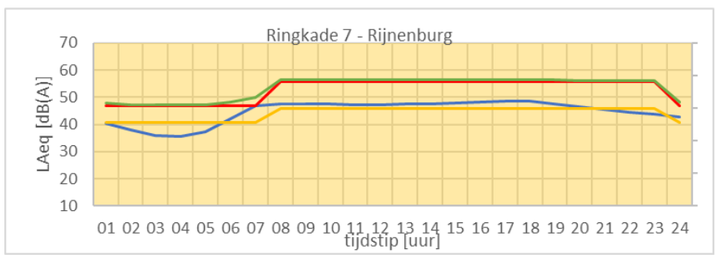

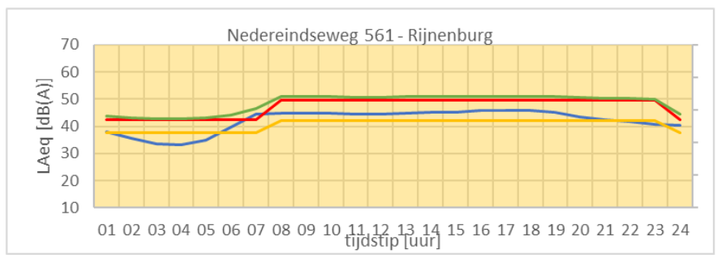

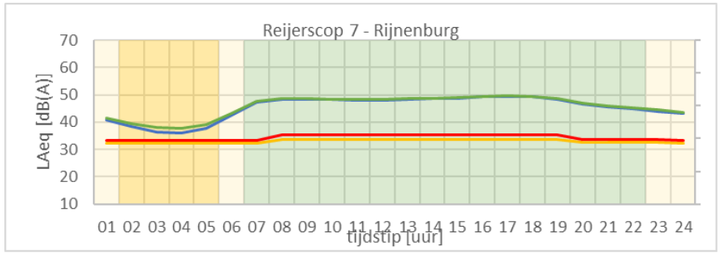

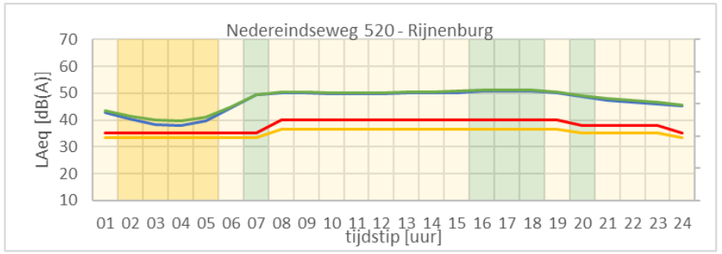

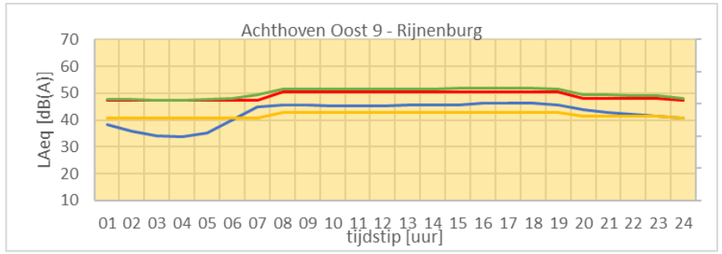

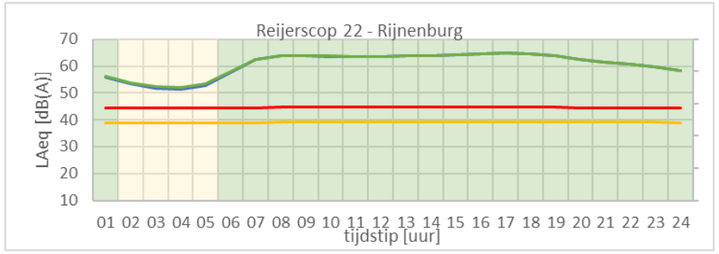

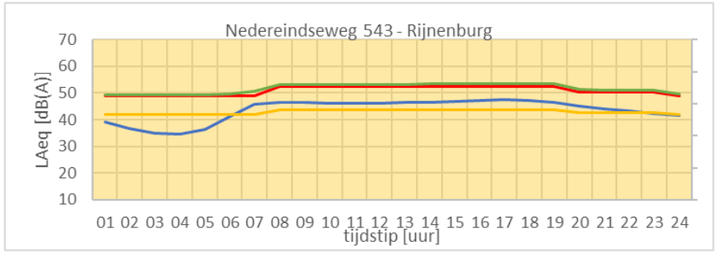
4. Kreek

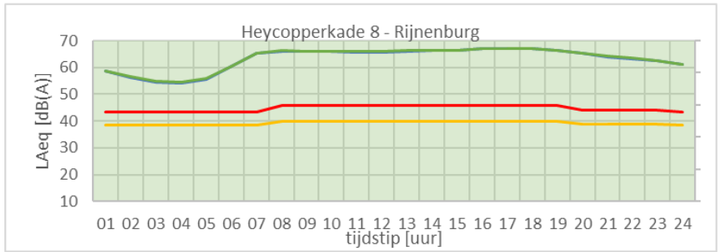

Reijerscop 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

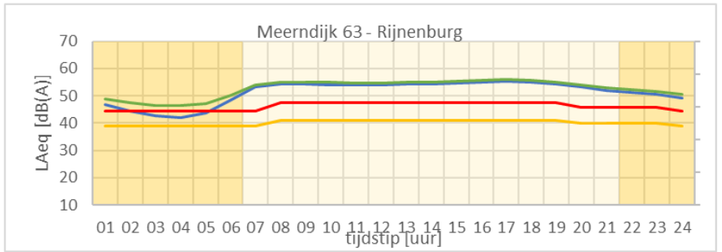

Nedereindseweg 520 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

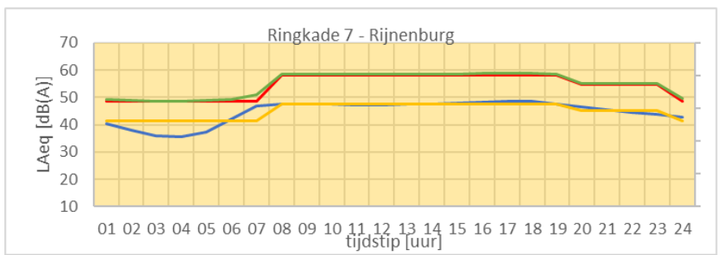

Achthoven Oost 9 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

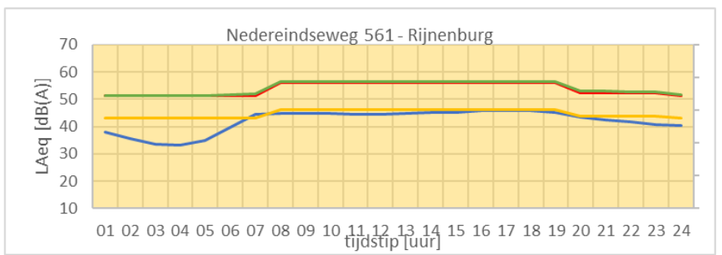

Reijerscop 22 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

Nedereindseweg 543 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

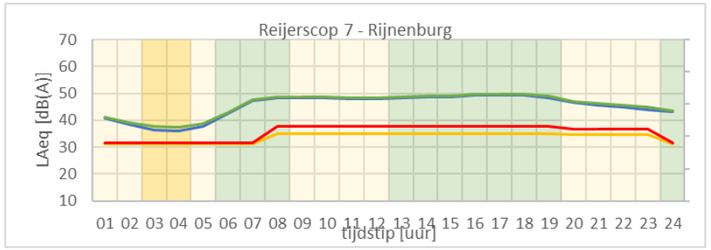

Heycopperkade 8 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

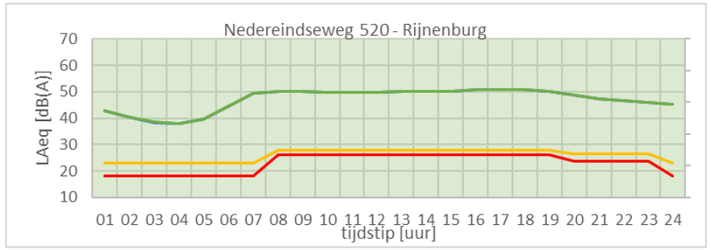

Meerndijk 63 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

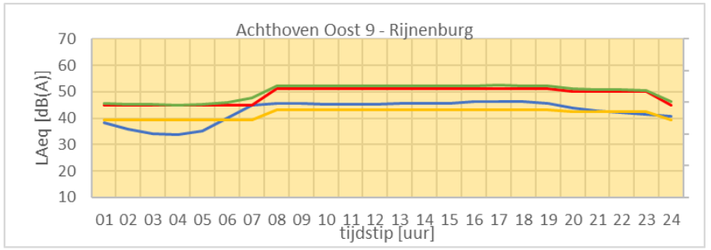

Ringkade 7 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

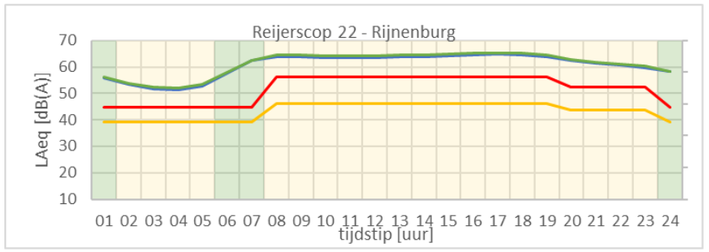

Nedereindseweg 561 - Rijnenburg
LAeq [dB(A)]
70
60
50
40
30
20
10
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
tijdstip [uur]

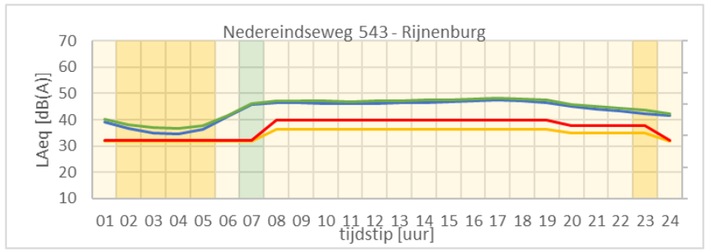
5. Nieuw Rijnenburg

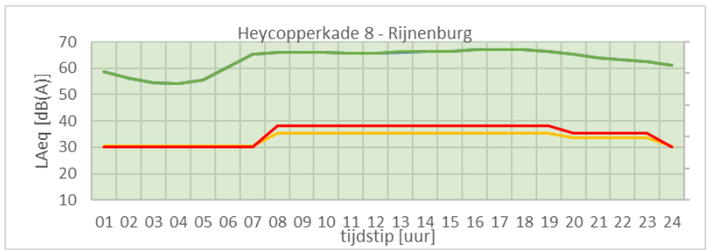

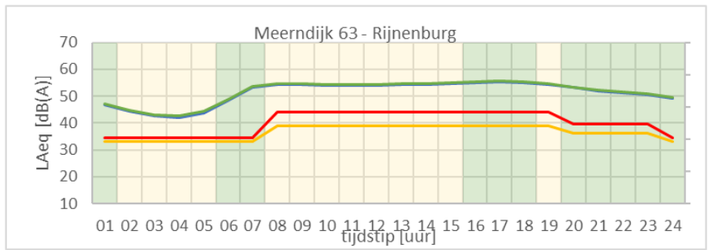

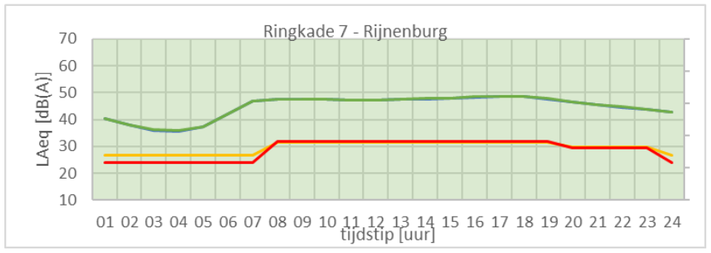

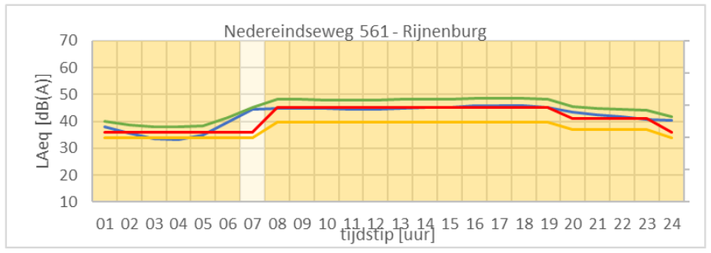

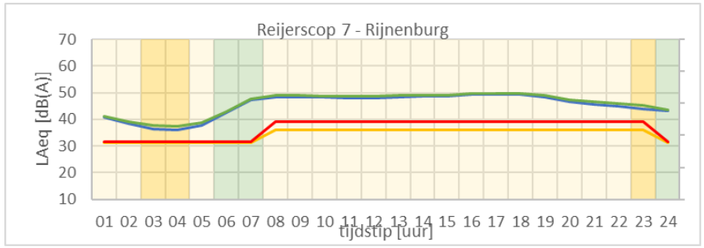

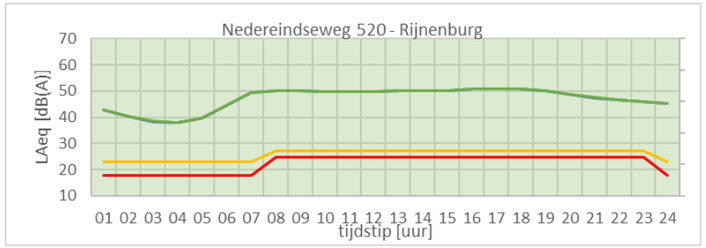

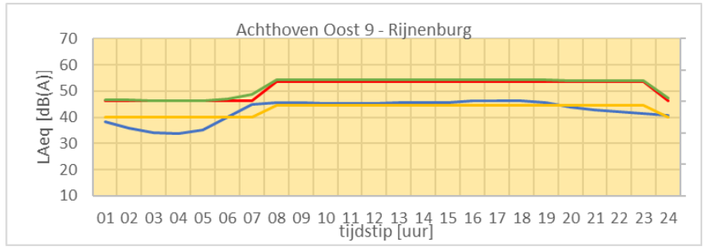

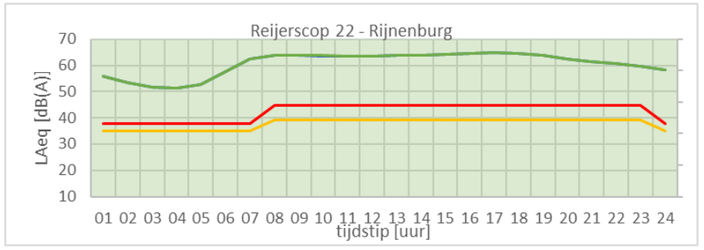

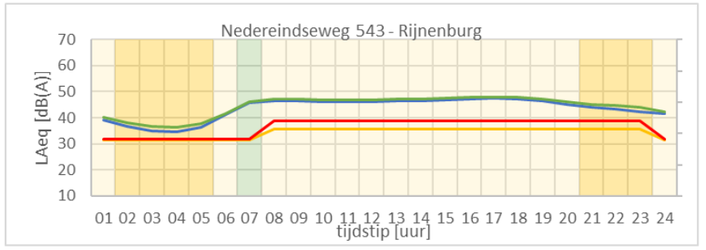
6. Polderscenario

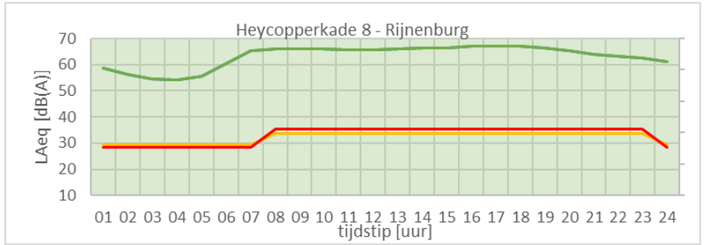

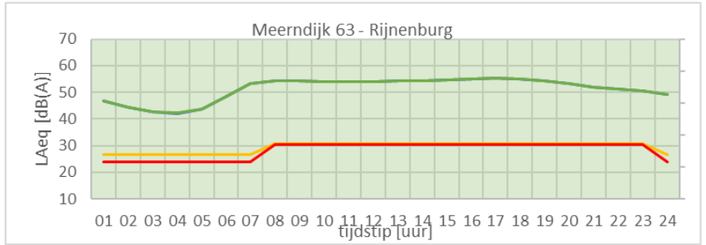

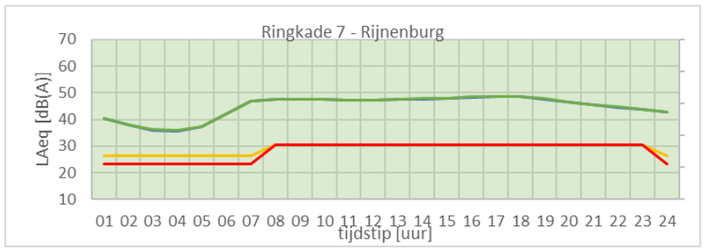

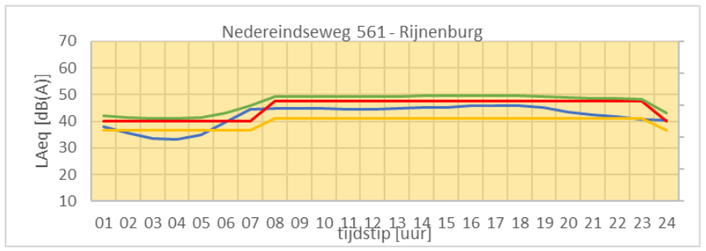

Kon pagina 1 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

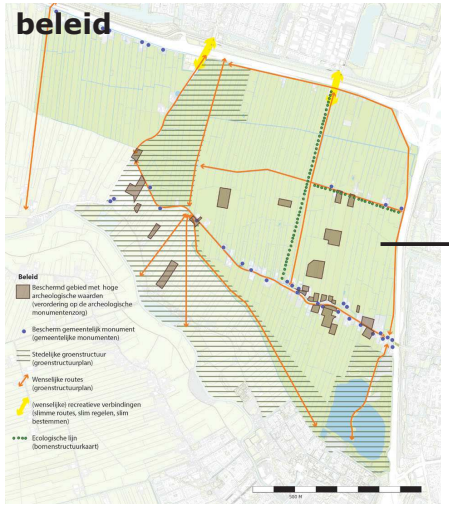
Kon pagina 14 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

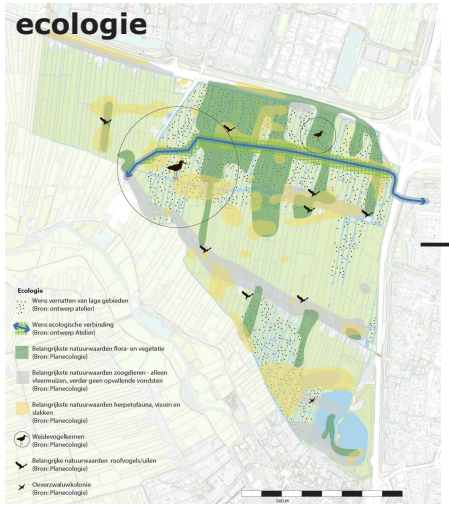
Kon pagina 16 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 18 uit document Bijlage 5 - Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

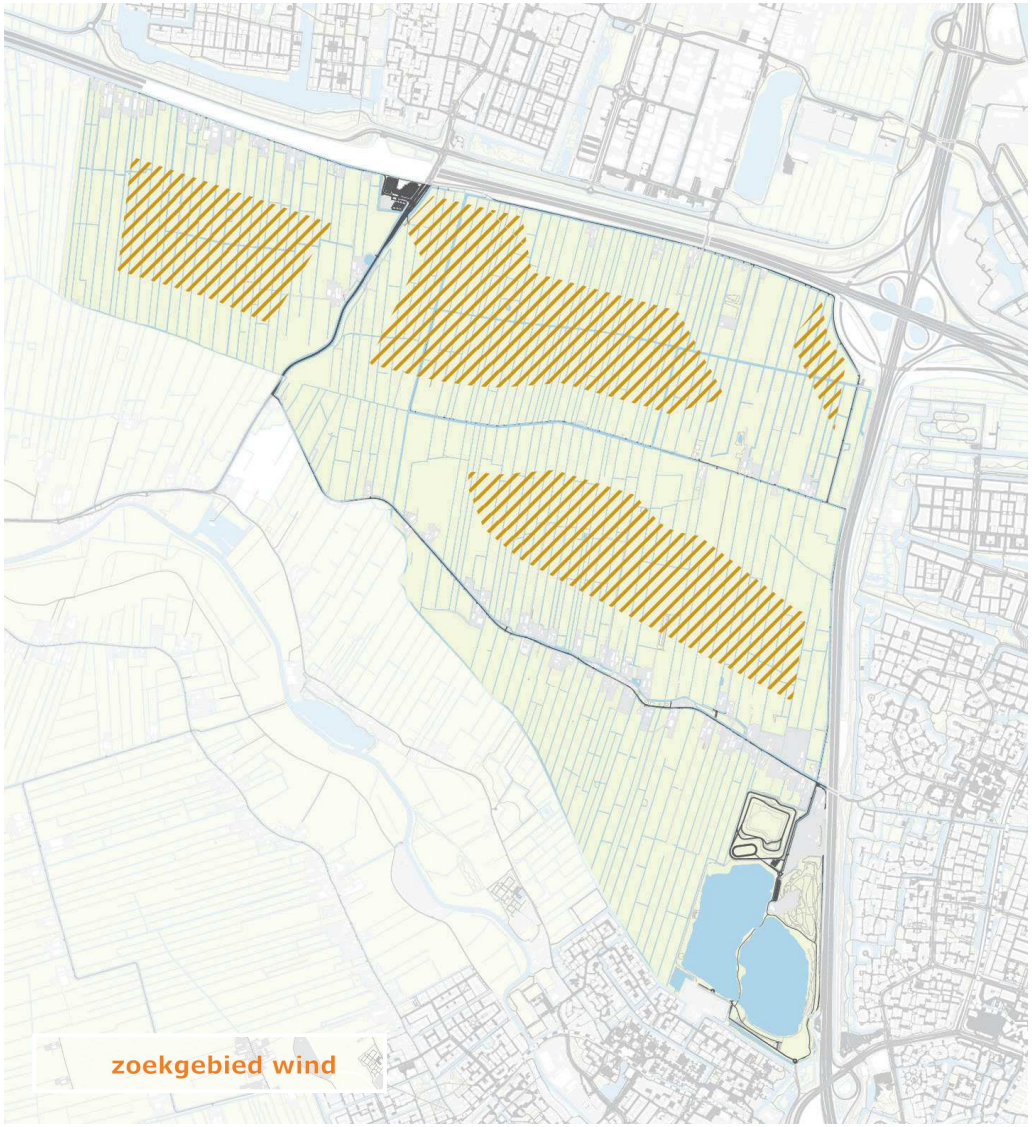

Landschappelijk raamwerk
Het landschappelijk raamwerk is opgebouwd uit verschillende elementen: de ondergrond (archeologie), bodem en water maar ook groen, ecologie, en infrastructuur. In het raamwerk ligt vast wat behouden moet blijven maar ook waar we ruimte willen reserveren voor de verdere inrichting van het polderlandschap zoals nieuwe wenselijke recreatieve routes.
Het raamwerk bouwt voort op de kenmerkende en waardevolle eigenschappen van het polderlandschap, als de boerderijlinten en slagenverkaveling.
Het verbindt Rijnenburg en Reijerscop met de omgeving, zowel het Groene hart als de omliggende gemeenten, de stedelijke omgeving.

De ontwerpateliers en werkbijeenkomsten met alle belanghebbenden, bestaande ecologische kennis en bestaand beleid hebben het raamwerk verrijkt met ideeën, wensen en bestaande plannen. Bijvoorbeeld de wens voor een verbinding tussen de Ringkade en de Nedereindseweg maar ook een noord-zuid verbinding tussen Strijkviertel en de Nedereindseweg uit het Groenstructuurplan is opgenomen.

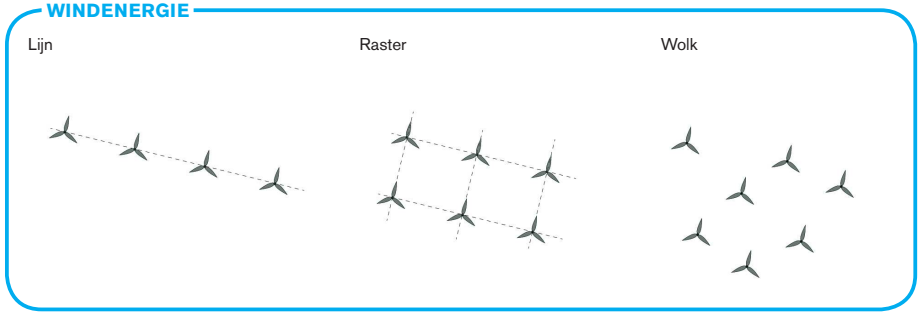
Het raamwerk vormt de basis voor de inpassing van de bouwstenen: landschap, zonne-energie en windenergie. Het kan zijn dat wensen pas later worden gerealiseerd maar door het raamwerk als uitgangspunt te nemen blijft de ruimte gereserveerd voor die ambities. Per scenario wordt vervolgens onderzocht waar, gekoppeld aan de energie-invulling, mogelijkheden zijn dit raamwerk aan te vullen en verder te verfijnen met behulp van extra bouwstenen. Dit kan door het aanbrengen van extra water en/of door het toevoegen van extra beplantingen (bouwsteen landschap).

Bouwsteen windenergie

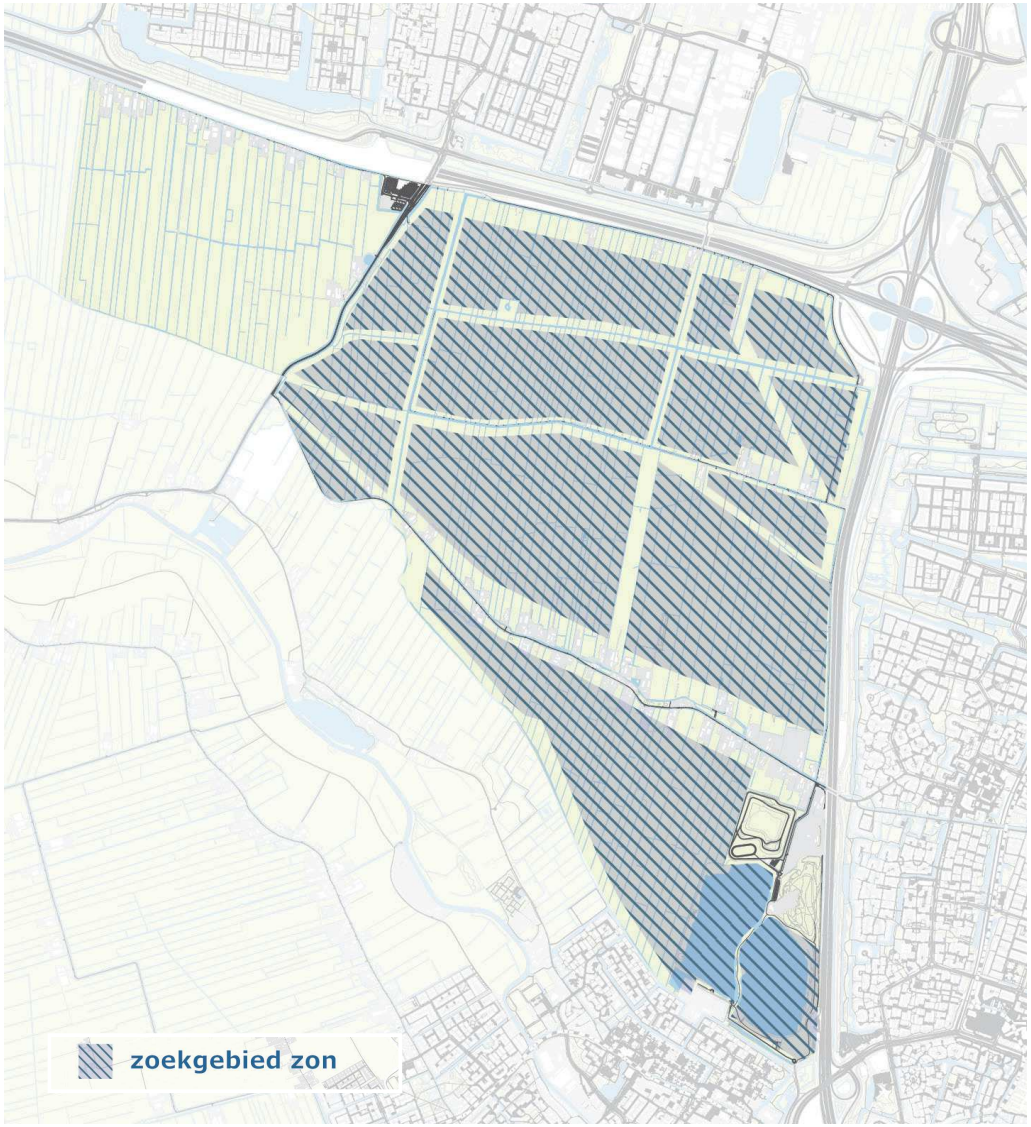
Voor Reijerscop ligt de keuze voor:
- behoud van het huidige open landschap zonder bijplaatsing van windmolens;
- behoud als landbouwgebied gecombineerd met de ontwikkeling van een permanent windpark (in een lijn-, raster- of wolkopstelling).

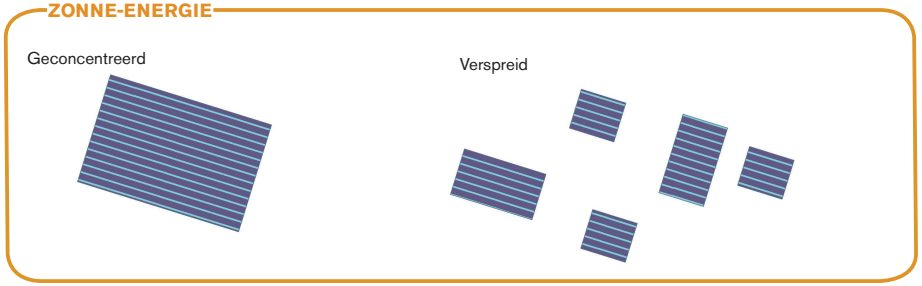
Gegeven de belemmeringen vanuit wind energie zijn voor windenergie 2 oost-west georiënteerde zoekgebieden denkbaar:
- parallel aan de A12, vanaf Reijerscop tot knooppunt Rijnenburg (met een onderbreking ter plaatse van de hoogspanningsleidingen)
- tussen de Ringkade en de Nedereindseweg

Plaatsing Ten aanzien van de ontwikkeling van windenergie zijn drie manieren voor de plaatsing van windmolens denkbaar:
- een lijnopstelling;
- een regelmatig raster;
- een wolk.

Bouwsteen zonne-energie

Behalve belemmeringen zoals hoogspanningsmasten en ondergrondse leidingen is het gehele gebied van Rijnenburg potentieel zoekgebied voor zone-energie. met uitzonering van Reijerscop.
Reijerscop is geen pauzelandschap. Voor Reijerscop wordt ook op termijn geen woningbouw voorzien en kent derhalve een duurzaam agrarisch perspectief. Een landbouwkundig gebruik van de gronden is te combineren met de bouw van windmolens, welke hier permanent kunnen worden ontwikkeld. De ontwikkeling van windenergie in Reijerscop kan bijdragen aan een versterkte economische positie van de landbouw.

Ten aanzien van de plaatsing van zonnevelden zijn op hoofdlijnen twee manieren denkbaar:
- een zoveel mogelijk geconcentreerde ontwikkeling;
- een meer verspreide ontwikkeling.

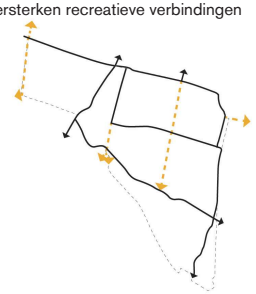
In beide gevallen zijn er ten aanzien van de ruimtelijke inpassing twee benaderingswijzen mogelijk: ‘uitdragen’ en ‘verdragen’.

Zowel bij een geconcentreerde ontwikkeling als bij een gespreide ontwikkeling behoeft de inpassing in de bestaande kavelstructuur en het behoud van zichtlijnen expliciet aandacht. Anders dan bij windenergie worden bij zonneparken grote aaneengesloten arealen ontwikkeld.

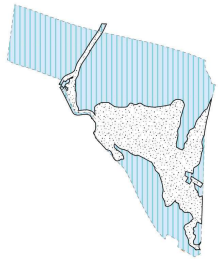
Uitgangspunt is dat de zonnevelden zich in de historisch gegroeide kavelstructuur voegen.
Met name in de open komgebieden moet worden voorkomen dat het beeld ontstaat van een aaneengesloten ‘zee’ van zonnepanelen ontstaat. Het is essentieel dat lange doorzichten en een ruimtelijke geleding wordt aangebracht.

Bouwsteen landschap

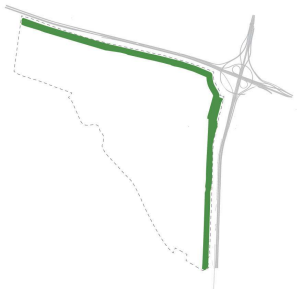
Versterken recreatieve verbindingen

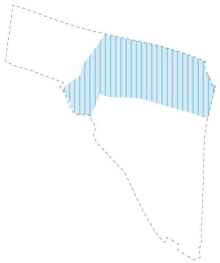
Vernatten lage delen komgronden

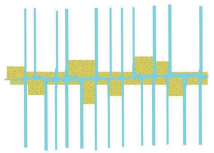
Beplanting langs snelwegen

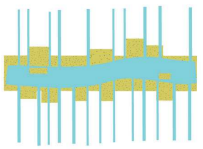
Toevoegen roeiwater

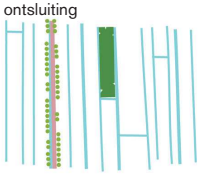
Versterken van de wetering

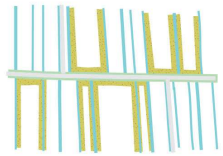
Toevoegen kreek

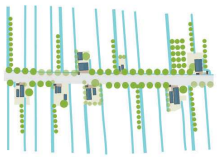
Beplanting recreatieve ontsluiting

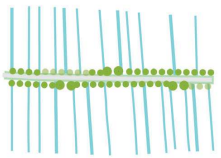
Rietkragen langs sloten

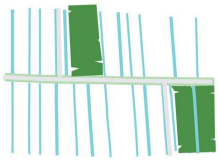
Vergroenen linten

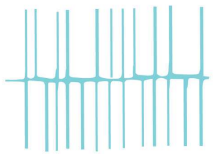
Vergroenen van de kade

Stroken parkbos

Behouden slagenverkaveling

Bouwstenen landschap
Uitgangspunt is dat de ontwikkeling van de herwinbare energie hand in hand gaat met de versterking van het groenblauwe raamwerk. De ontwikkeling van het energielandschap moet nieuwe ruimtelijke, ecologische en recreatieve kwaliteit aan het gebied toevoegen. Daartoe kan een breed palet aan bouwstenen worden ingezet, waarmee deels ook invulling kan worden gegeven aan de ideeën die vanuit de omgeving zijn aangedragen.

Versterken recreatieve verbindingen
A12 en A2 vormen sterke barrières in de recreatieve bereikbaarheid van het plangebied. Daarnaast is het gebied zelf recreatief beperkt ontsloten. De recreatieve waarde van het gebied wordt versterkt door de recreatieve verbindingen met de omgeving te verbeteren en door het gebied zelf met fiets- en wandelpaden meer toegankelijk te maken.

Vernatten lage delen komgronden
Kenmerkend voor het plangebied is het onderscheid tussen stroomrug en komgronden. De komgronden liggen lager, zijn natter en bestaan uit klei op restveen. Dat restveen is gevoelig voor oxidatie, waarbij CO_2 vrijkomt. Vernatting maakt deze gebieden aantrekkelijk als weidevogelgebied, leidt tot de ontwikkeling van een meer gedifferentieerde vegetatie (gevarieerde slootkanten, kruidenrijk grasland) en vertraagt de inklinking van het resterend veenpakket. Daarbij zorgt vernatting voor meer ecologische waarden in het gebied en maakt deze vernatting het kenmerkend onderscheid tussen stroomrug en kom ruimtelijk meer herkenbaar hetgeen de eigenheid van het gebied hernieuwde kracht bijzet.

Beplanting langs snelwegen
Gekoppeld aan de A2 en A12 kan de groenstructuur worden versterkt. Hiermee worden deze snelwegen sterker afgeschermd.

Toevoegen van roeiwater
De ontwikkeling van roeiwater vormt een verbreding van de recreatieve gebruiksmogelijkheden waar vanuit de omgeving vraag naar is. Hierbij gaat de wens uit naar een recreatief roeiwater van circa 2200 bij 80 meter. Deze informatie komt voort uit een separaat onderzoek naar de haalbaarheid van een roeibaan door Sweco.

Versterken van de wetering
De Middelwetering is in potentie een belangrijke oost-west gerichte ecologische verbinding. De ecologische betekenis hiervan kan worden versterkt door langs de oevers riet- en moerasbermen te ontwikkelen. Idealiter wordt de wetering zelf hierbij tevens verbreed waardoor letterlijk meer ruimte ontstaat voor watergebonden natuurontwikkeling, zowel op het gebied van flora als fauna.

Toevoegen Kreek
Oude stroomdraden in de ondergrond verraden dat vroeger meer kreekachtige structuren in het plangebied aanwezig waren. De ontwikkeling van een nieuwe kreek kan de 'kapstok' zijn waaraan kleinere energie-initiatieven worden gekoppeld en daarmee deze initiatieven in het landschap verankerd. De kreek breidt de capaciteit voor waterberging uit.

Beplanting langs nieuwe recreatieve ontsluiting
Afhankelijk van hun positie in het landschap kan langs de nieuwe recreatieve ontsluitingswegen beplanting worden aangebracht, variërend van knotwilgen tot opgaande laanbeplanting. Hierbij ziet men tussen en onder de bomen door op het aanliggend landschap. Bij de beplanting op de Meerndijk is het van belang dat het asymmetrisch profiel behouden blijft.

Ontwikkelen rietkragen langs sloten
In de lager gelegen, meer natte komgebieden kunnen kavelsloten worden verbreed en/of langs watergangen rietbermen worden ontwikkeld. Deze voegen extra kleur, tekening en seizoensdynamiek aan het landschap toe. Daarbij versterken zij de milieudiversiteit. Deze rietkragen lijken met name een kansrijke bouwsteen voor de inpassing van de relatief lage zonnevelden. Zij ontnemen niet het zicht op het zonneveld maar filteren wel het zicht op deze velden, zij brengen als het ware een vitrage om de zonnevelden aan.

Vergroenen linten
De linten kunnen ruimtelijk worden aangezet door het versterken van de wegbeplanting, het stimuleren van erfbeplantingen, het plaatselijk aanbrengen van bosschages / geriefhoutbosjes en de aanleg van kleine boomgaarden. Hierbij blijven doorzichten vanuit het lint op het aanliggend landschap behouden. Dit versterkt het contrast tussen de beslotenheid van het lint en de openheid van het aanliggend polderland. Deze ingreep komt roofvogels, waaronder uilen, en vleermuizen ten goede.

Vergroenen van de kade
De recreatieve aantrekkelijkheid van de Ringkade kan door het aanbrengen van kadebeplantingen worden versterkt. Het gaat hierbij om relatief smalle struweelopstanden die regelmatig worden afgezet. Deze beplantingen zijn ook interessant voor zangvogels en insecten.

Stroken parkbos
Een optie is om het raamwerk te versterken met de aanleg van divers samengestelde bosstroken langs de nieuwe recreatieve ontsluiting. Bosstroken van circa 12 meter breed verruimen de diversiteit aan milieutypen en leefomgevingen. Zij brengen beschutting en ruimtelijke afwisseling en versterken de dekking binnen het gebied.

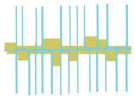
Behouden slagenverkaveling
Het polderlandschap van Rijnenburg en Reijerscop kenmerkt zich door de typische slagenverkaveling die nog gaaf aanwezig is. Bij plaatsing van windmolens en zonne-akkers wordt de slagenverkaveling zoveel mogelijk behouden en aangezet.

Scenario Energie Voorop

Versterken recreatieve verbindingen

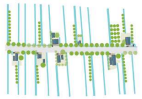

Vernatten lage delen komgronden

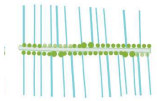

Beplanting langs snelwegen

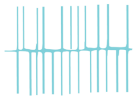

Versterken van de wetering

Beplanting recreatieve ontsluiting

Rietkragen langs sloten

Vergroenen linten

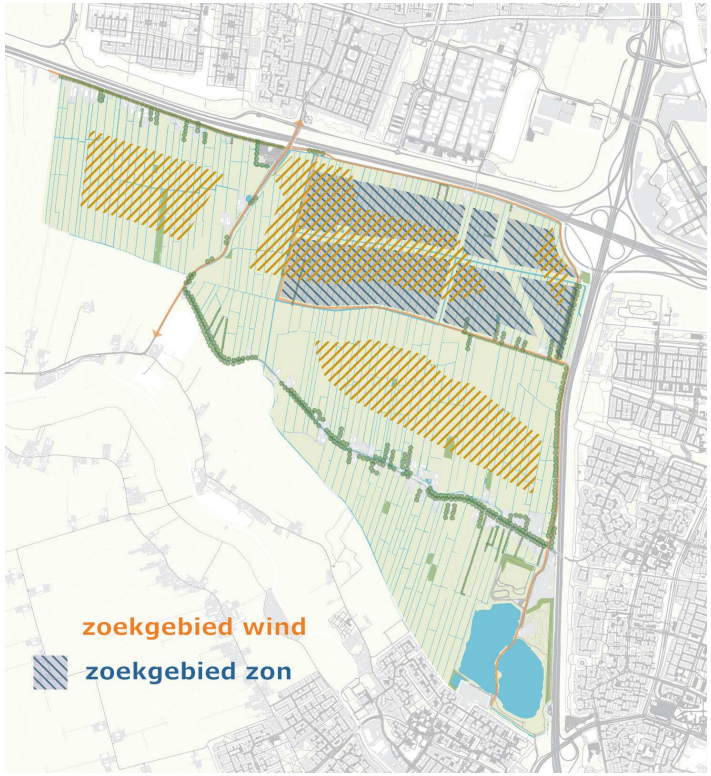

Vergroenen van de kade

Behouden slagenverkaveling

Geconcentreerd max 227.5 ha

Wolk max 12 windmolens

De raad heeft gevraagd binnen de wettelijke kaders een variant uit te werken waarin de energieopbrengst uit wind en zon wordt gemaximaliseerd, gekoppeld aan het versterken van natuur, landschap en recreatie.

Energie potentie
In dit scenario worden zonne- en windenergie deels gecombineerd ingezet op dezelfde kavels waardoor zij ook tezamen op de schakelkast aangesloten kunnen worden. Doordat zonne- en windenergie doorgaans niet op hetzelfde moment hun optimum bereiken kunnen zij tezamen met meer wattage op het schakelstation worden aangesloten.
Dit scenario voorziet in een wolkopstelling van maximaal 12 grote windmolens. Het gebied ten noorden van de Nedereindseweg is aangeduid als zoekgebied voor maximaal 227.5 hectare zonneveld. Deze zijn gesitueerd om de schakelkast aan de Heycopperkade. Aanleg nabij dit schakelstation drukt de aanlegkosten van de zonnevelden.

‘Plus’ op het basis raamwerk
Dit scenario genereert de meeste energieopbrengst en derhalve ook het meest financieel profijt. Dat biedt ruimte om de basis van het groenblauwe raamwerk in zijn geheel zwaarder aan te zetten. Extra vergroening van de lanen, linten en kades versterken het landschappelijk casco en reduceren het zicht op de windmolens en zonnepanelen.
Daarnaast past dit scenario een aantal aanvullende bouwstenen toe: de vernatting van het noordelijk deel en de ontwikkeling van de ecologische oost-west verbinding langs de verbrede Middelwetering.
De zonnevelden ten noorden van de Nedereindseweg worden ontwikkeld in een relatief nat gebied waar in de ondergrond nog restveen aanwezig is. Gekoppeld aan de aanleg van de zonnevelden worden de sloten en vaarten verbreed, met brede rietkragen in de oever, en wordt het gebied zelf vernat.

De opstelling van de zonnepanelen voegt zich naar de historische kavelstructuur. De zonnevelden worden door rietkragen in het landschap ingebed. De verbrede sloten geleden het zonnepark en zorgen voor het behoud van verre noord-zuid gerichte doorzichten. De rietkragen brengen een ‘vitrage’ om de zonnevelden aan; zij onttrekken de zonnevelden niet aan het zicht, maar verzachten wel hun aanwezigheid. De zonnevelden zijn duidelijk zichtbaar zonder dat zij ‘open en bloot’ in het weidelandschap liggen.
De verbrede Middelwetering versterkt de ecologische oost-west verbinding en maakt dat er vanaf de Ringkade een lange oost-west zichtlijnen behouden blijft.

Effecten op natuur en landschap
Doordat in dit scenario het groenblauwe raamwerk in zijn totaliteit zwaarder wordt aangezet zijn de positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk in versterkte mate op dit toekomstbeeld van toepassing.
Door de aanleg van de zonnevelden te combineren met vernatting wordt bovendien het verder inklinken van het restveengebied met dito CO_2 emissie stopgezet. De verbrede sloten brengen ritmiek en tekening in het zonnepark aan, voorkomen dat het beeld van een schaalloze vlakte met zonnepanelen ontstaat. De verbrede sloten en vaarten en de rietoevers verruimen het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.
De ontwikkeling van de Middelwetering versterkt de ecologische oost-west relatie.

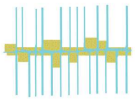
Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.

Scenario Zon Voorop

Versterken recreatieve verbindingen

Vernatten lage delen komgronden

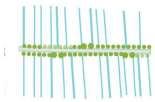

Beplanting langs snelwegen

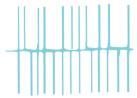

Versterken van de wetering

Beplanting recreatieve ontsluiting

Rietkragen langs sloten

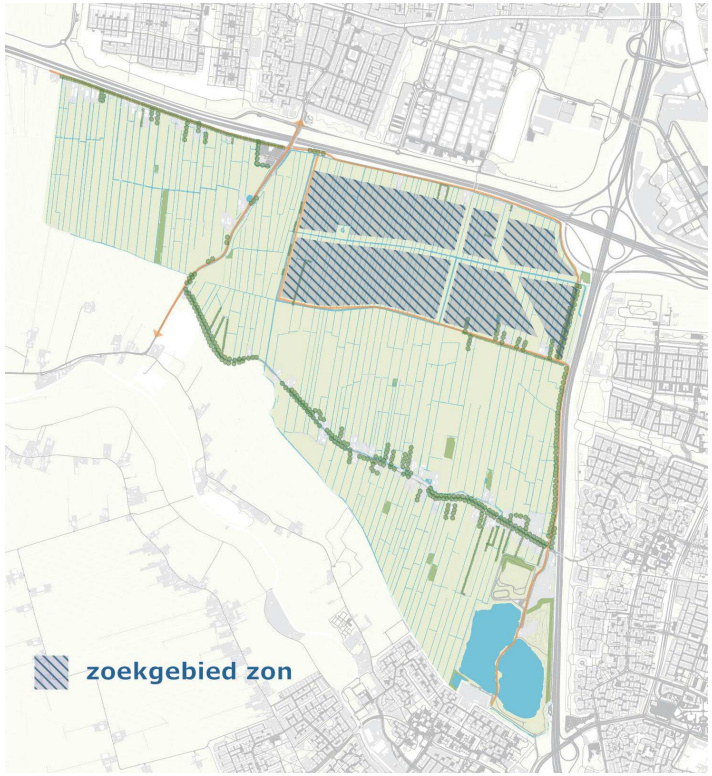

Vergroenen linten

Vergroenen van de kade

Behouden slagenverkaveling

Geconcentreerd max 227.5 ha

De raad heeft gevraagd binnen de wettelijke kaders ook een variant uit te werken waarin de energieopbrengst uit zon wordt gemaximaliseerd, gekoppeld aan het versterken van natuur, landschap en recreatie. In dit scenario worden geen windmolens ontwikkeld.

Energiepotentie
Het gebied ten noorden van de Nedereindse weg is aangeduid als zoekgebied voor maximaal 227.5 hectare zonneveld.

'Plus' op het basis raamwerk
Ook dit scenario voegt een 'plus' op het basis groenblauwe raamwerk toe: de vernatting van het noordelijk deel en de ontwikkeling van de ecologische oost-west verbinding langs de verbrede Middelwetering.

De zonnevelden ten noorden van de Nedereindseweg worden ontwikkeld in een relatief nat gebied waar in de ondergrond nog restveen aanwezig is. Gekoppeld aan de aanleg van de zonnevelden worden de sloten en vaarten verbreed, met brede rietkragen in de oever, en wordt het gebied zelf vernat. De opstelling van de zonnepanelen voegt zich naar de historische kavelstructuur. De zonnevelden worden door rietkragen in het landschap ingebed.
De rietkragen brengen een 'vitrage' om de zonnevelden aan; zij onttrekken de zonnevelden niet aan het zicht, maar verzachten wel hun aanwezigheid. Hiermee liggen de zonnevelden niet 'open en bloot' in het weidelandschap en worden zij ook niet verstopt.

De verbrede Middelwetering versterkt de ecologische oost-west verbinding en maakt dat er vanaf de Ringkade een lange oost-west zichtlijnen behouden blijft.

Effecten op natuur en landschap
De positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk zijn ook op dit toekomstbeeld van toepassing.
De verbrede Middelwetering versterkt de ecologische oost-west verbinding en brengt extra tekening in het landschap aan.
Door de aanleg van de zonnevelden te combineren met vernatting wordt bovendien het verder inklinken van het restveengebied met dito CO_2 emissie stopgezet. De verbrede sloten brengen ritmiek en tekening in het zonnepark aan, voorkomen dat het beeld van een schaalloze vlakte met zonnepanelen ontstaat. Daarbij verruimen de verbrede sloten en vaarten en de rietoevers het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.
De ontwikkeling van de Middelwetering versterkt de ecologische oost-west relatie.

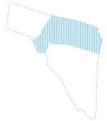
Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.

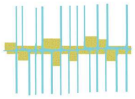
Scenario De Ring

Versterken recreatieve verbindingen

Vernatten lage delen komgronden

Beplanting langs snelwegen

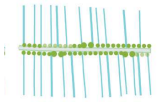

Toevoegen roeiwater

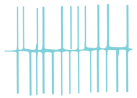

Versterken van de wetering

Beplanting recreatieve ontsluiting

Rietkragen langs sloten

Vergroenen linten

Vergroenen van de kade

Behouden slagenverkaveling

Verspreid
max 227.5 ha

Lijn
max 6 windmolens

Dit toekomstbeeld koppelt de winning van hernieuwbare energie aan de snelwegen die het plangebied omgeven: de A12 en in mindere mate de A2. Het bundelt de energieopgave met de bovenregionale infrastructuur.

Energiepotentie
Het noordelijk deel van de polder Rijnenburg, het gebied grenzend aan de A2 en de Nedereindse plas zijn aangeduid voor de ontwikkeling van maximaal 227.5 hectare zonneveld. Daarnaast biedt dit scenario ruimte aan een lijnopstelling van maximaal 6 grote windmolens parallel aan de A12.

'Plus' op het basis raamwerk
De zonnevelden langs de A12 liggen in een relatief nat gebied waar in de ondergrond nog restveen aanwezig is. In dit gebied worden de sloten en vaarten verbreed, met brede rietkragen in de oever, en het gebied zelf wordt vernat. De opstelling van de zonnepanelen voegt zich naar de historische kavelstructuur. De zonnevelden worden door de rietkragen in het landschap ingebed.
Naar het zuiden worden de zonnevelden afgezoomd door een sterk verbrede Middelwetering, met moerasbermen en natuurvriendelijke oevers. Langs de zuidoever wordt een nieuw fiets- en wandelpad aangelegd. Dit wordt plaatselijk geflankeerd door losse, opgaande struweelbeplanting.
De verbrede wetering en de vernatting van het noordelijk poldergebied vergroten de capaciteit voor waterberging.

Effecten op natuur en landschap
De positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk zijn ook op dit toekomstbeeld van toepassing.
Door de aanleg van de zonnevelden te combineren met vernatting wordt bovendien het verder inklinken van het restveengebied met dito CO_2 emissie stopgezet. De verbrede sloten en vaarten en de rietoevers verruimen het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.
De verbrede sloten brengen ritmiek en tekening in het zonnepark aan, voorkomen dat het beeld van een schaalloze vlakte met zonnepanelen ontstaat.

De rietkragen brengen een 'vitrage' om de zonnevelden aan; zij onttrekken de zonnevelden niet aan het zicht, maar verzachten wel hun aanwezigheid. De zonnevelden zijn duidelijk zichtbaar zonder dat zij 'open en bloot' in het weidelandschap liggen.

De recreatieve gebruiksmogelijkheden nemen in dit toekomstbeeld verder toe. Langs de Middelwetering ontstaat een aanvullende recreatieve oost-westverbinding en de sterk verbrede wetering biedt gelegenheid tot recreatief roeien.

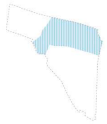
Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.
Ook de ontwikkeling van zonne-akkers op de Nedereindse plas beinvloed de ecologische waarde van de plas.
Gebruik van de verbrede wetering als roeiwater beïnvloedt de waarden van de ecologische verbinding.

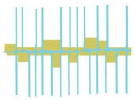
Scenario De Kreek

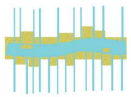

Versterken recreatieve verbindingen

Vernatten lage delen komgronden

Beplanting langs snelwegen

Toevoegen roeiwater

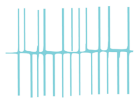

Versterken van de wetering

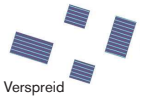

Toevoegen kreek

Beplanting recreatieve ontsluiting

Vergroenen linten

Rietkragen langs sloten

Behouden slagenverkaveling

Verspreid
max 227.5 ha

Lijn
max 6 windmolens

Het scenario 'Kreek' introduceert een nieuwe landschappelijke structuur waaraan de energie-initiatieven op gebied van zon en wind worden gekoppeld. De kreek langs de Ringkade vormt de 'kapstok' voor de verschillende energie-ontwikkelingen.

Energiepotentie
Aan weerszijden van, en evenwijdig aan, de kreek is een zoekgebied voor een geclusterde ontwikkeling van maximaal 227.5 hectare zonneveld aangeduid. Daarnaast biedt dit scenario aan de noordzijde van de kreek ruimte aan de ontwikkeling van een lijnopstelling van maximaal 6 grote windmolens.

'Plus' op het basis raamwerk
De kreek met riet- en moerasoevers vormt een belangrijke aanvulling op het basis groenblauwe raamwerk.
Door de zonnevelden in clusters aan de kreek te ontwikkelen voegen zij zich in maat en schaal naar het landschap. Gekoppeld aan de ontwikkeling van de zonnevelden worden de sloten en vaarten verbreed, met rietkragen in de oever, en wordt het gebied zelf vernat. De opstelling van de zonnepanelen voegt zich naar de historische kavelstructuur. De zonnevelden worden door de rietkragen in het landschap ingebed.
De verbrede wetering en de vernatting van het noordelijk poldergebied vergroten de capaciteit voor waterberging.

Effecten op natuur en landschap
De positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk zijn ook op dit toekomstbeeld van toepassing.
Door de aanleg van de zonnevelden te combineren met vernatting wordt bovendien het verder inklinken van het restveengebied met dito CO_2 emissie stopgezet. Daarbij verruimen de verbrede sloten en vaarten en de rietoevers het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.

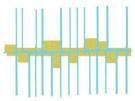
De kreek voegt een sterk ruimtelijk en recreatief attractief element toe. De oevers van de kreek worden groen ingericht en er worden wandel- en fietsroutes langs de kreek gerealiseerd. De kreek biedt de mogelijkheid tot de inpassing van een roeiwater. Dit verbreedt de recreatieve mogelijkheden voor het aanliggend stedelijk gebied.
De aanleg van de kreek zorgt, samen met de vernatting van de gebieden waar de zonnevelden worden gerealiseerd, voor een aanzienlijke toename van de bergingscapaciteit.

Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.
Ook de ontwikkeling van zonne-akkers op de Nedereindse plas beïnvloed de ecologische waarde van de plas.
Gebruik van de kreek als roeiwater beïnvloedt de waarden van de ecologische verbinding.

Scenario Nieuw Rijnenburg

Versterken recreatieve verbindingen

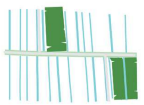

Vernatten lage delen komgronden

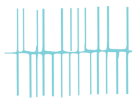

Versterken van de wetering

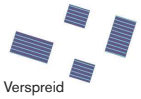

Beplanting recreatieve ontsluiting

Rietkragen langs sloten

Vergroenen linten

Stroken parkbos

Behouden slagenverkaveling

Verspreid max 140 ha

Raster max 4 windmolens

Het scenario 'Nieuw Rijnenburg' versterkt de historische noord-zuid gerichtheid van Rijnenburg, zet het onderscheid tussen 'hoog & droog' (stroomrug) en 'laag & nat (kommen) sterker aan en introduceert de ontwikkeling van een nieuw recreatief landgoed aan de Nedereindse plas.
Kwaliteit van dit scenario is dat de grote noord-zuid gerichte vergezichten in stand houdt.

Energiepotentie
In de polder Rijnenburg is ruimte voor de ontwikkeling van maximaal 140 hectare zonneveld. Reijerscop biedt ruimte aan de ontwikkeling van maximaal 4 grote windmolens.

'Plus' op het basis raamwerk
De recreatieve noord-zuidverbindingen worden zwaarder met groen aangezet en doorgetrokken naar IJsselstein. Waar de routes over de stroomrug voeren worden zij geflankeerd door stroken parkbos. Bij landgoed Nieuw Rijnenburg wordt een vochtig parkbos ontwikkeld.

Waar de zonnevelden in de lage komgebieden liggen worden zij vernat en ruimtelijk ingepast door verbrede sloten met brede rietkraken. De zonnevelden op de stroomrug worden ingepast door opgaand struweel / bossingels.

Effecten op natuur en landschap
De positieve effecten die uitgaan van het versterken van het groenblauwe raamwerk zijn ook op dit toekomstbeeld van toepassing.

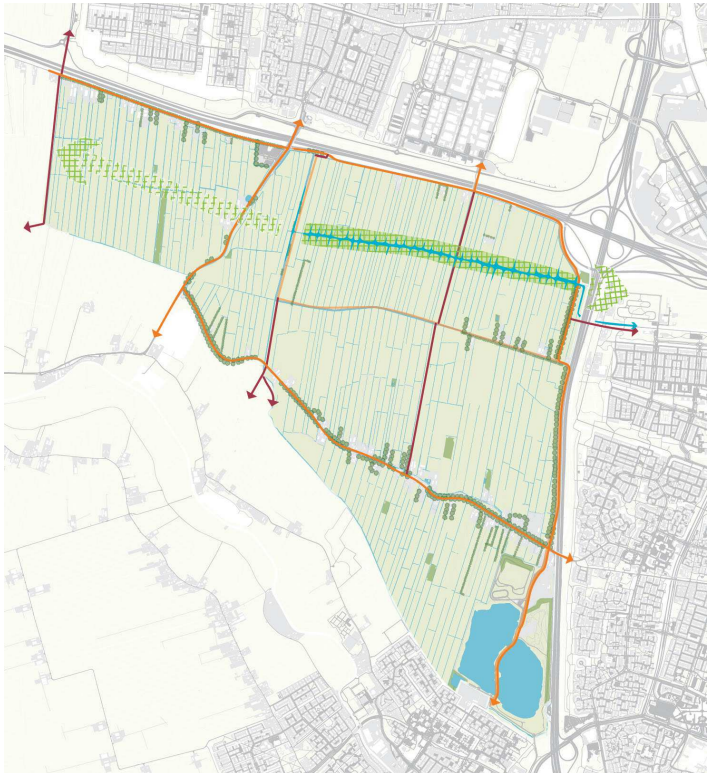
De versterkte verbindingen met de omgeving, de nieuwe noord-zuid gerichte recreatieve ontsluiting en de aanleg van boskavels zorgen voor een significante toename van de recreatieve mogelijkheden en de ecologische robuustheid.
Polder Rijnenburg krijgt hiermee in zijn totaliteit een groenere uitstraling waarbij het onderscheid tussen stroomrug en komgronden beter aan het landschap afleesbaar wordt.
De verbreding van de Middelwetering betekent een versterking van de ecologische oost-west verbinding en brengt extra 'tekening' in het landschap aan.

De verbrede sloten en vaarten en de rietoevers om de zonnevelden dienen als inpassing en vergoten het leefgebied van reptielen, amfibieën, vissen, slakken en rietvogels.

Het doorzetten van de recreatieve verbinding vanuit De Meern tot aan IJsselstein vergroot de betekenis van Rijnenburg als recreatief uitloopgebied voor de aanliggende stedelijke gebieden. De aanleg van de lange bosstroken accentueert de kavelrichting van de polder en vergroot de betekenis van Rijnenburg als leefgebied voor zoogdieren en roofvogels en maakt Rijnenburg als recreatief uitloopgebied aantrekkelijker: de fietser en voetganger treffen hier meer beschutting met een grotere afwisseling tussen open en besloten landschap. Er is meer te zien en de maat van het landschap sluit beter aan bij de snelheid waarmee fietser en wandelaar zich verplaatsen.
De aanleg van het vochtig bos bij het nieuwe landgoed aan de plas versterkt de biodiversiteit.

Anderzijds heeft de grootschalige ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.

Polderscenario

Poldermodel; alternatieve denkrichtingen vanuit de omgeving
De 5 scenario's vanuit het ontwerpatelier zijn in twee werkbijeenkomsten aan een bredere omgeving gepresenteerd. Hierop is vanuit de omgeving een alternatieve denkrichting aangereikt.
Deze denkrichting is gebaseerd op de ontwikkeling van 3 relatief kleine windmolens in het zuidelijk deel van polder Reijerscop, aangevuld met zonne-energie in de polder Rijnenburg. Hierbij worden de zonnevelden geconcentreerd in het gebied bezuiden de Nedereindseweg. Ook zijn er mogelijkheden voor zonneakkers langs de A12 en de A2.
De zonnevelden hebben een meer verscholen ligging, tegen IJsselstein. Tussen IJsselstein en de zonneakkers blijft een landschappelijke buffer open.
Deze denkrichting hanteert een versoberd groenblauw raamwerk. De voorgestelde versterking van de recreatieve verbindingen blijft in takt, maar er wordt geen of beduidend minder beplanting toegevoegd. Daarmee wordt aan de ruimtelijke structuur geen hernieuwde kracht toegevoegd.
Wel voorziet deze denkrichting in een versterkte ecologische oostwest verbinding langs de Middelwetering, die mogelijk tot in Reijerscop wordt voortgezet.
Dit poldermodel zet in op het optimaal open houden van het polderlandschap ten noorden van de Nedereindse weg.

Energiepotentie
In het zuidelijk deel van Rijnenburg, tussen de Nedereindseweg en de gemeentegrens, is ruimte voor een groot zonneveld.
Aanvullend is langs de A2 en A12 ruimte voor een strook met zonnepanelen. Totaal is er ruimte voor maximaal 132.5 ha zonneveld.

In het zuidelijk deel van Reijerscop is ruimte voor maximaal drie windmolens van een gematigde hoogte.

Soberder basis raamwerk
Deze denkrichting voorziet uitsluitend in een uitbreiding van het recreatief netwerk en in het aanbrengen van afschermende beplanting langs de zuidzijde van de Nedereindseweg.
Wel voorziet deze denkrichting in een versterkte ecologische oostwest verbinding langs de Middelwetering, die mogelijk tot in Reijerscop wordt voortgezet, en in een extra afschermende beplanting langs de zuidzijde van de Nedereindseweg.

Effecten op natuur en landschap
De versobering van het groenblauwe raamwerk beperkt de positieve effecten op natuur en landschap. In het noordelijk deel van polder Rijnenburg is ruimtelijk sprake van een handhaving van de status quo, met als plus een versterkte ecologische oostwest verbinding. Deze brengt aldaar ook extra tekening in het landschap aan.

De aanleg van de zonnevelden grenzend aan het historische bebouwingslint doet afbreuk aan de positie van het lint en de beleving vanuit het lint. Lint en open polderland zijn historisch onlosmakelijk met elkaar verbonden, met vanuit de beslotenheid van het lint verre doorzichten op het achterliggend open polderland.

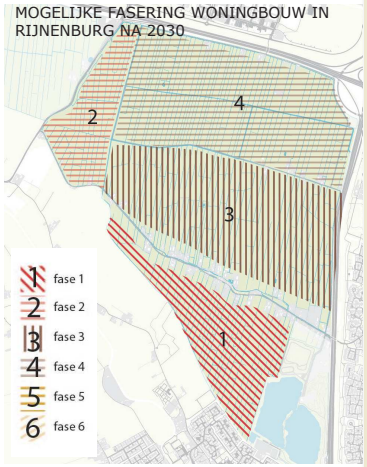
De ontwikkeling van zonne-akkers en windmolens hebben invloed op de thans ter plaatse aanwezige ecologische kwaliteiten. Hier dient in een vervolgtraject meer onderzoek naar gedaan te worden.

Mogelijke uitwerking van de scenario's

Energie Voorop

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

Bij eventuele woningbouw zal het gebied gefaseerd ontwikkeld worden. Deze kaart geeft een mogelijke volgorde hiervan weer en biedt daarmee inzicht waar energieopwekking kan plaatsvinden.
De fasering is aangedragen door de Kopgroep Rijnenburg.

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST
12 WINDMOLENS - 180 GWH/JAAR
227.5 HA ZON - 155 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 100.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
HOOG

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
MIDDEL

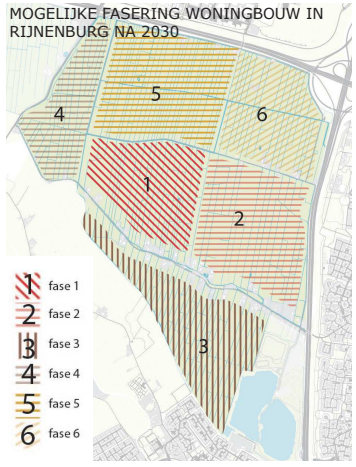
FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- RIETOEVER
- WIND: GEEN HELDERE OPSTELLING
- ZON: GECONCENTREERD, ETALEREN

Zon Voorop

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

Gegevens energieopbrengst aangeleverd door initiatiefnemers

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST
227.5 HA ZON - 155 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 47.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
LAAG

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
MIDDEL

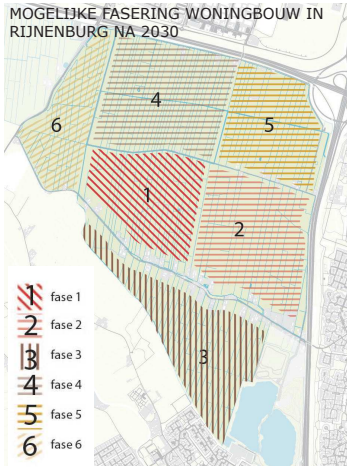
FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- VERNATTING
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- ROEIWATER
- ZON: GECONCENTREERD, BESCHEIDEN

De Ring

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST
6 WINDMOLENS - 90 GWH/JAAR
210 HA ZON - 134 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 68.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
MIDDEL

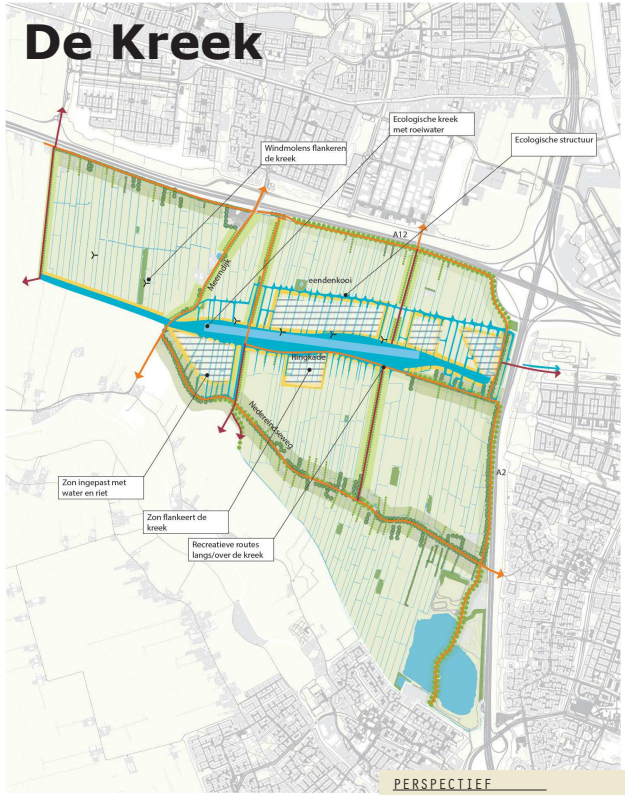
LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
ZEER HOOG

FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

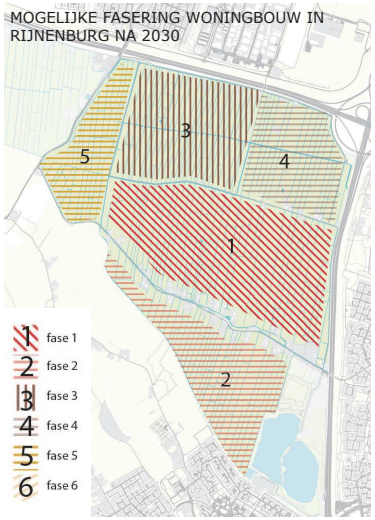
BOUWSTENEN
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- VERNATTING
- WETERING VERBREDEN
- ROEIWATER
- WIND: LIJNOPSTELLING
- ZON: GECONCENTREERD, BESCHEIDEN

Mogelijke uitwerking van de scenario's

De Kreek

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST
6 WINDMOLENS - 90 GWH/JAAR
210 HA ZON - 134 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 68.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
MIDDEL

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
ZEER HOOG

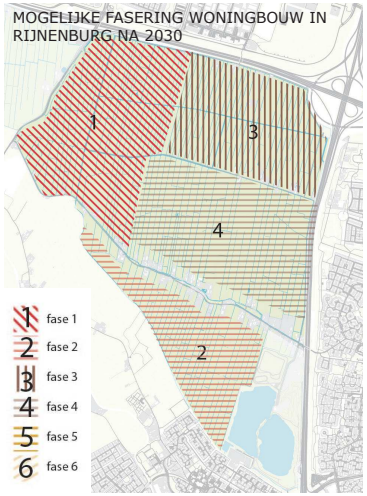
FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- VERNATTING
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- RIETOEVER
- KREEK
- WIND: LIJNOPSTELLING
- ZON: VERSPREID, BESCHEIDEN

Nieuw Rijnenburg

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST

4 WINDMOLENS - 60 GWH/JAAR
140 HA ZON - 95 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 47.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
MIDDEL

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
MIDDEL

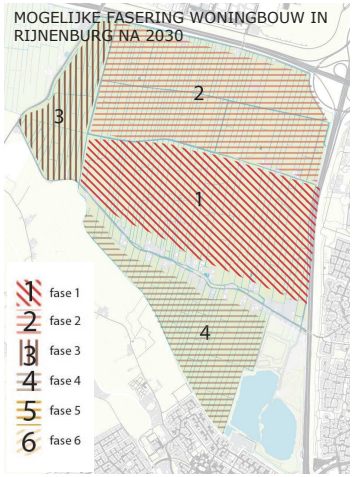
FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- AANPLANT OUDE LINTEN
- AANGEPLANTE FIETSPADEN
- SNELWEGBEPLANTING
- KADEBEPLANTING
- PARKSTROKEN
- VERNATTING
- RIETOEVER
- ECOLOGISCHE MIDDELWETERING
- WIND: RASTER
- ZON: VERSPREID, BESCHEIDEN

Poldergroep

MOGELIJKE FASERING WONINGBOUW IN RIJNENBURG NA 2030

PERSPECTIEF

ENERGIEOPBRENGST

3 WINDMOLENS - 33 GWH/JAAR
132.5 HA ZON - 90 GWH/JAAR

AANTAL HUISHOUDENS: 37.000

FINANCIELE OPBRENGST VOOR GEBIED
LAAG

LANDSCHAPPELIJKE INVESTERING
LAAG

FINANCIËLE HAALBAARHEID LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK NADER UIT TE WERKEN.

BOUWSTENEN
- AANPLANT OUDE LINTEN
- RECREATIEPADEN
- WETERING: ECOLOGISCHE OEVER
- WIND: LIJN
- ZON: GECONCENTREERD, ETALEREN

Kon pagina 1 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 18 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 19 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 20 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 21 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 22 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 23 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 24 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 25 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 26 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 27 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 28 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 29 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 30 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 31 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 32 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 33 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 34 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 35 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 36 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 37 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 38 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 39 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 40 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 41 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 42 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 43 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 44 uit document Bijlage 7 – Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario’s.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Vraag en antwoorddocument

Gemeente Utrecht

Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Concept, december 2018

Vraag en antwoorddocument

Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Concept, december 2018

Gemeente Utrecht

Colofon

uitgave
Werken met de Stad (4)
Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht
030 - 286 00 00
duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

in opdracht van
Afdeling Werken met de Stad (4)
Organisatie Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht

internet
www.utrecht.nl/rijnenburg
rapportage

informatie
J. van Elsberg
030-2864675

foto's
Bosch Slabbers

Inhoudsopgave

Colofon 4

Introductie 7

H1. Vragen over de opdracht van de gemeenteraad 9

H2. Vragen over het beleid van de gemeente Utrecht 13

H3. Vragen over het ontwerpproces van de scenario's 19

3.1 Vragen over de betrokkenen bij het ontwerpproces en hun rol 19
3.2 Vragen over het verloop van het ontwerpproces van de scenario's 21

H4. Vragen over de bouwstenen en scenario's voor het energielandschap 25

4.1 Bouwstenen en scenario's 25
4.2 Landschappelijk kader 27
4.3 Recreatie 27
4.4 Roeibaan 27
4.5 Windenergie 28
4.6 Zonne-energie 31
4.7 Eventuele toekomstige woningbouw in Rijnenburg 32
4.8 Uitwerking scenario's 34

H5. Vragen over technische aspecten van de zon- en windenergie 39

5.1 Algemene vragen 39
5.2 Technische aspecten zonnevelden 40
5.3 Formaat van windmolens 40
5.4 Geluid van windmolens 41
5.5 Slagschaduw van windmolens 46
5.6 Veiligheidsaspecten 48

H6. Vragen over initiatieven 51

6.1 Business case 51
6.2 Financiële participatie 52
6.3 Grondpositie 53

H7. Vragen over besluitvorming- en vervolgproces 55

7.1 Besluitvormingsproces 55
7.2 Vervolgproces na raadsbesluit over de scenario's 57
7.3 Bestemmingsplan en MER-procedure 59
7.4 Planschade 60

H8. Overige vragen 63

Bijlage: vragenlijst werkbijeenkomst 1 en 2 69

Bijlage: vragenlijst werkbijeenkomst 3 75

Disclaimer:
Tijdens de werkbijeenkomsten en per e-mail is een groot aantal vragen gesteld. Veel vragen hadden dezelfde strekking en zijn daarom samengevoegd. De vragen zijn zoveel mogelijk per thema gebundeld. In de bijlage is een overzicht opgenomen met alle gestelde vragen met hyperlinks naar de plekken waar deze vragen zijn beantwoord.

Introductie

In het vraag en antwoorddocument zijn alle vragen opgenomen die tijdens het ontwerpproces van de scenario's voor het energielandschap zijn gesteld. De meeste vragen zijn gesteld tijdens de drie werkbijeenkomsten, daarnaast zijn er veel vragen binnengekomen van belangengroepen. Ook zijn vragen opgenomen die via telefoon en e-mail zijn binnengekomen.

Gezien het grote aantal vragen, zijn meerdere vragen die over hetzelfde onderwerp gaan in één keer van een antwoord voorzien. We hebben dit gedaan om het vraag en antwoorddocument overzichtelijke te houden. Sommige vragen hangen met elkaar samen en zijn daarom ook gecombineerd. Wel hebben we alle afzonderlijke vragen overgenomen, zodat de vraagsteller via zijn/haar vraag bij het antwoord terecht komt.

Door vragen per thema te beantwoorden is het document ook toegankelijk voor lezers die niet op zoek zijn naar een specifiek antwoord, maar willen weten welke vragen zijn gesteld over welke thema's. Alle vragen zijn dus per thema gerangschikt. Zo hangt de vraag 'waarom zetten we de windmolens niet op zee' samen met de vraag 'waarom leggen we de zonnepanelen niet eerst op de daken'. Beide vragen gaan over waarom starten in Rijnenburg en Reijerscop als er ook andere opties zijn. Deze twee vragen zijn terug te vinden onder het thema beleid. De vragen en antwoorden zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

1. Vragen over de opdracht van de gemeenteraad om minimaal vier scenario's te ontwerpen voor een energielandschap;
2. Vragen over het beleid van de gemeente Utrecht over duurzame energieopwekking;
3. Vragen over het ontwerpproces van de scenario's, zoals de opzet van het ontwerpproces en wie betrokken zijn geweest;
4. Vragen over de bouwstenen en scenario's voor het energielandschap;
5. Vragen over technische aspecten van de zon- en windenergie, waaronder geluid, slagschaduw, gezondheid;
6. Vragen over initiatieven, initiatiefnemers, businesscase, kosten en opbrengsten van het energielandschap;
7. Vragen over het besluitvormings- en vervolgproces;
8. Overige vragen.

Na werkbijeenkomst 3 zijn er veel vragen aan het document toegevoegd. Om onderscheid te kunnen maken tussen vragen uit werkbijeenkomst 1 en 2 en die van werkbijeenkomst 3 is een kleurcodering gebruikt. Sommige antwoorden zijn aangevuld of aangepast naar aanleiding van 3e werkbijeenkomst. De kleurcodering is als volgt:

Dit zijn vragen uit werkbijeenkomst 1 en 2, vragen van belangengroepen
Dit zijn vragen uit werkbijeenkomst 3

Achterin het vraag en antwoorddocument zijn twee lijsten met alle vragen opgenomen, zodat een vraagsteller, die bijvoorbeeld tijdens de derde werkbijeenkomst een vraag heeft gesteld, die vraag en het bijbehorende antwoord kan opzoeken. Door de vraag op te zoeken en erop te klikken, springt u direct naar de pagina met het antwoord.

Klik hier om meteen door te springen naar de lijst met vragen uit werkbijeenkomst 1 en 2
Klik hier om meteen door te springen naar de lijst met vragen uit werkbijeenkomst 3

H1. Vragen over de opdracht van de gemeenteraad

In dit hoofdstuk worden alle vragen behandeld over de opdracht van de gemeenteraad Utrecht voor het ontweren van de scenario's voor het energielandschap.

- **Wat is de opdracht van de gemeenteraad over het energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop?**
- **Waarom worden er meer dan vier scenario's aangeboden aan de gemeenteraad?**
- **Is er een concrete doelstelling bekend in op te leveren MWh (of PJ) wind/zon voor het energielandschap en opgegeven aan de betrokkenen?**
- **Voor hoeveel huishoudens moet het energielandschap energie opleveren?**
- **Waarom heeft de gemeenteraad een onafhankelijk procesbegeleider gevraagd?**
- **Waarom kan het huidige gemeenteproject tegelijk de belangen van omwonenden afwegen tegen haar eigen belang?**
- **Waarom komt er niet alleen zonne-energie, of is dat inderdaad ook nog een optie?**
- **Kunnen windmolens niet ook in Strijkviertel geplaatst worden?**
- **Komen er ook windmolens in Rijnvliet?**
- **Is als voorwaarde ook meegegeven dat het project reversibel moet zijn, met andere woorden, dat het energielandschap nog teruggedraaid moet kunnen worden?**
- **Is het niet tegenstrijdig om nu een energiepark te gaan bouwen en dat na verloop van tijd weer af te breken? De woningen die er dan voor in de plaats komen, hebben toch ook energiebehoefte? Op basis waarvan worden straks keuzes gemaakt?**
- **Zonnepanelen en windturbines kennen een terugverdientijd van wel 25 jaar, heeft uitvoering dan wel zin? Of gaat alles bekostigd worden uit subsidies?**
- **De wens en opdracht om te komen tot een milieu vriendelijke wijze van energieopwekking wordt door veel bewoners onderschreven, maar dan moet dat niet ten koste gaan van de leefomgeving en het welzijn van de bewoners. Op welke wijze wordt hiermee rekening gehouden?**
- **Wat gebeurt er met scenario's? Door initiatiefnemers gekozen? En meegenomen in plan? Wat is de status van de scenario's?**

Opdracht gemeenteraad

De opdracht van de gemeenteraad staat omschreven in verschillende documenten. Onderdeel van het besluit om scenario's te ontwikkelen voor een energielandschap is een aantal amendementen, een motie en de startnotitie energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop. Samengevat luidt de opdracht van de gemeenteraad Utrecht aan het college van Burgemeester en Wethouders als volgt:

Ontwerp ten minste vier onderscheidende scenario's voor een energielandschap, waarbij:

- één scenario geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen)
- één scenario, waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken;
- één scenario een combinatie kent van zoveel mogelijk energieopwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder;
- één scenario alleen de wettelijke normen als beperking kent.

Basis van deze scenario's is de "Startnotitie energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop", aangevuld met de volgende voorwaarden:

- De voorgestelde inrichting van een energielandschap geeft blijk van een integrale visie op het gebied Rijnenburg en Reijerscop.
- De voorgestelde ontwikkelingen borgen de kwaliteit van het landschap bij de inrichting, de exploitatie en de afbouw na 15 jaar van het energielandschap.
- De voorgestelde ontwikkelingen in het landschap zijn reversibel (omkeerbaar).
- Eventuele woningbouw moet na 2030 (gefaseerd) mogelijk blijven.

Zoek bij het opstellen van de scenario's met inbreng van alle belanghebbenden het optimum tussen: de energieopbrengst, de ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder om te komen tot voorstellen voor een optimale inrichting van het energielandschap.

Na het afronden van het ontwerpproces van de scenario's met alle belanghebbenden zal het college van Burgemeester en Wethouders de scenario's bespreken en vervolgens voorleggen aan de buurgemeenten om hen in de gelegenheid te stellen te reageren. Daarna zullen de scenario's met inzicht in de weging en effecten ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Tevens heeft de raad gevraagd om een onafhankelijke procesbegeleider om de oordelen van alle belanghebbenden over de verschillende scenario's zorgvuldig vast te leggen en in een procesverslag voor te leggen aan de raad.

Stel een onafhankelijke procesbegeleider aan die verantwoordelijk is voor:
- het bewaken van de objectiviteit bij het zoekproces naar de scenario's om van Rijnenburg en Reijerscop een energielandschap te maken;
- het zorgvuldig vastleggen van de oordelen van alle belanghebbenden over de verschillende scenario's;
- het opstellen van een onafhankelijk procesverslag, dat na instemming van betrokkenen wordt gepresenteerd aan de gemeenteraad.

Op basis van de onderbouwde scenario's en het procesverslag zal de raad de verschillende belangen afwegen. Na een raadsbesluit kunnen initiatiefnemers, binnen de door de gemeente vastgestelde kaders, voorstellen voor duurzame energieopwekking indienen, waarna de gemeente de initiatieven ruimtelijk mogelijk gaat maken.

Ook heeft de gemeente medio 2017 opdracht gegeven de haalbaarheid te onderzoeken van een roeibaan in Rijnenburg. Hiervoor is een opdracht gegeven aan adviesbureau SWECO om de technische haalbaarheid te onderzoeken van een roeibaan in Rijnenburg. De resultaten van deze studie zijn meegenomen in de ontwikkeling van de scenario's.

Toelichting op de opdracht

Er is door de gemeenteraad geen doelstelling voor de hoeveelheid duurzame energieopwekking in Rijnenburg en Reijerscop meegegeven. De opdracht van de gemeenteraad is om het optimum te zoeken tussen diverse aspecten van het energielandschap.

De opdracht van de gemeenteraad biedt ruimte voor meer dan vier scenario's. Na de eerste werkbijeenkomst zijn twee scenario's niet verder uitgewerkt, omdat deze scenario's onvoldoende kansrijk zijn. De andere vier scenario's zijn verder uitgewerkt. Daarnaast is een nieuw scenario ontwikkeld met alleen zonne-energie dat beter in balans is en is het zogenaamde polderscenario ontwikkeld. Dit scenario is bedacht door de leden van de Poldergroep (de overgebleven leden van de Uitwerkingsgroep). Het polderscenario is tijdens de tweede werkbijeenkomst gepresenteerd door enkele leden van de Poldergroep. Ook de scenario's die zijn afgevallen na de eerste werkbijeenkomst worden aan de gemeenteraad voorgelegd.

De gemeenteraad heeft per amendement gevraagd om een onafhankelijk procesbegeleider. De overwegingen bij dit amendement waren als volgt:
- een objectieve procesgang, waarbij elke suggestie van sturing wordt vermeden, cruciaal is bij het onderwerp grootschalige duurzame energieopwekking dat uitgesproken voor- en tegenstanders kent;
- de onafhankelijke procesbegeleider hierbij een sleutelrol vervult;
- het daarom belangrijk is op de rol van de procesbegeleider op te nemen als beslispunt in het raadsbesluit over de startnotitie Rijnenburg en Reijerscop
- het van belang is voor een transparant procesverslag aan de raad dat alle deelnemers redelijkerwijs in staat worden gesteld om in te stemmen met hun bijdrage.

Het zoekgebied is beperkt tot Rijnenburg en het Utrechtse deel van Reijerscop aan twee zijden begrensd door de rijkswegen A2 en A12. Andere gebieden, zoals Strijkviertel en Rijnvliet, maken geen deel uit van het zoekgebied. Op bijgaande kaart is het zoekgebied weergegeven.

H2. Vragen over het beleid van de gemeente Utrecht

In dit hoofdstuk worden alle vragen behandeld over het beleid van de gemeente Utrecht. Als eerste worden alle vragen beantwoord over de energietransitie, verschillende vormen van duurzame opwekking en het gebied Rijnenburg en Reijerscop. Vervolgens worden de vragen beantwoord over overige vormen van opwekking.

De energietransitie, verschillende vormen van duurzame opwekking en het gebied Rijnenburg en Reijerscop

- **Welke maatregelen neemt de gemeente Utrecht nog meer om zo snel mogelijk klimaatneutraal te worden?**
- **Worden meerdere opties voor alternatieve vormen van energie bekeken?**
- **Worden meerdere andere opties voor grootschalige duurzame energieopwekking in de gemeente Utrecht bekeken?**
- **Waarom bouwen we windmolens niet op zee?**
- **Er zijn ook andere manieren dan zon en wind om duurzame energie op te wekken, sluiten jullie die uit?**
- **Waarom worden de windmolens niet in de Noordzee geplaatst zodat niemand er last van heeft?**
- **Waarom wil het huidige college dat er een energielandschap komt in Rijenburg en Reijerscop?**
- **Waarom in de polders Rijnenburg en Reijerscop, waarom is er specifiek gekozen voor dit gebied?**
- **Kunnen de windmolens neergezet worden bij de eigen bewoners van Utrecht?**
- **Waarom moet het energielandschap hoe dan ook in Rijnenburg-Reijerscop komen, terwijl er ook andere delen van de provincie mogelij k zijn waar het minder dichtbevolkt is?**
- **Waarom is Reijerscop ook meegenomen in het gebied? Dat was toch bestemd als agrarisch landschap?**
- **Waarom in de polder voor heel Utrecht energie halen? Waarom laten we dit stuk Utrecht niet nog 20 jaar groen?**
- **Waarom investeren in de ontwikkeling in natuur als er genoeg huizen zijn waar nog geen zonnepanelen liggen? Is zonne-energie opwekken op daken niet voldoende?**
- **Waarom geen windmolens op Lage Weide?**
- **Gemeente Utrecht wil energieneutraal zijn. De oplossing beslaat de halve provincie Utrecht. Hoe vertaal je dat naar de stad Utrecht?**
- **Waarom wekken we energie op in Nederland en niet in Duitsland?**
- **Is het de bedoeling dat voor de hele stad Utrecht duurzame energie opgewekt gaat worden?**
- **Waarom gooit u niet alle daken vol met zonnepanelen?**
- **Er wordt gekeken naar zowel opwekking van zonne-energie op de Haarrijnseplas als langs Rijkswegen. Wordt dat in mindering gebracht t.o.v. wensen dit gebied?**
- **Waarom moet het energielandschap komen in een gebied dat al zo onder druk staat. Waarom hier? Waarom niet ergens anders? Wij hebben al veel last van geluid en van de snelweg.**
- **Voorstander van winnen van alternatieve vormen van energie. Weerstand t.o.v. windmolens is zo groot. Heeft de raad ballen genoeg om geen/wel windmolens te plaatsen?**
- **Hoe verhoud dit zich tot andere ontwikkelingen in de regio?**
- **Waarom wordt woningbouw tien jaar uitgesteld?**
- **Energie opwekken was het hoogste doel van het project, maar kan dat niet ergens anders binnen de gemeentegrenzen? Of wil de gemeente Utrecht specifiek in dit gebied schone energie opwekken?**
- **Een rekensom leert dat er wordt uitgegaan van een elektriciteitsverbruik van 3.500 kWh per huishouden. Is dat een reële schatting? Waar mensen 'van het gas af' moeten, zullen ze immers elektrisch moeten gaan koken en elektrisch moeten gaan verwarmen. Daarnaast hebben velen een elektrische auto. Zal het elektraverbruik niet veel hoger uitvallen dan waarmee gerekend is?**
- **We worden geconfronteerd met een plan waar we de minst slechte variant uit mogen kiezen. Over het waarom van de gekozen locatie gaat het niet. Waarom wordt niet gekozen voor het noordoosten van de stad, dat is de beste locatie voor een energielandschap?**
- **Wat schiet de gemeente met dit hele project op? Waarom wordt dit opgestart?**
- **Kunnen de te plaatsen windmolens niet vervangen worden door zonnepanelen? In de wijk en op het bedrijventerrein in De Meern wordt daar maar heel weinig gebruik van gemaakt.**

- **Waarom ligt de geluidswal nog niet vol met zonnepanelen? Waarom ligt een enorm industriegebied nog niet vol voordat we de natuur volbouwen met windmolens en zonnepanelen?**

In 2016 hebben 171 landen in Parijs het Klimaatakkoord ondertekend. Internationaal is afgesproken dat élk land zich inspant om de CO_2-uitstoot terug te dringen tot nul in 2050. In Nederland zorgt het op de huidige manier opwekken van elektriciteit voor de nodige C02-uitstoot. Daarom moeten we alternatieven vinden waarmee we op een duurzame wijze, grootschalig energie kunnen opwekken.

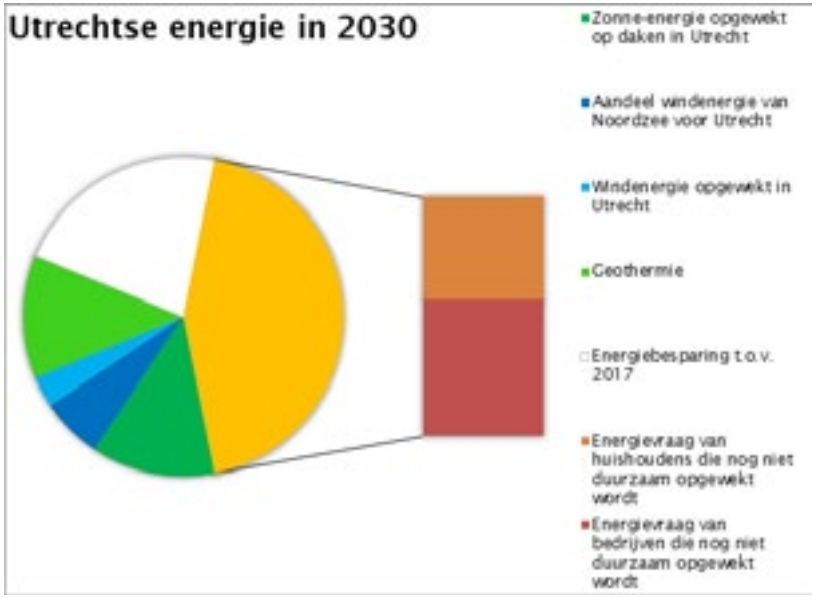
Utrecht wil koploper zijn als gaat om de verandering naar een duurzame energievoorziening en economie. We versnellen de verandering van onze energiesystemen om zo snel mogelijk klimaatneutraal te worden. Een klimaatneutrale stad is een stad die is overgeschakeld van het gebruik van fossiele brandstoffen als energiebron naar hernieuwbare energiebronnen, zoals zonne- en windenergie. Hiermee leveren we een bijdrage aan het behalen van de doelen van het akkoord van Parijs en aan het beëindigen van de gaswinning in Groningen.

Energieopgave gemeente Utrecht

Op basis van aannames op het gebied van zonnepanelen, windturbines en besparing is een energievoorziening geschat, zoals dat er in 2030 zou kunnen uitzien, weergegeven in de figuur hiernaast. Er zal niet enkel meer energie opgewekt worden binnen en buiten de gemeentegrenzen, er zal ook bespaard worden op het energieverbruik. Dit zal onder andere komen door betere isolatie van gebouwen en het gebruik van zuinigere apparaten. Uit de figuur blijkt dat het nodig is om alle duurzame bronnen in te zetten en dan nog blijft er een forse restopgave over in 2030. In de grafiek zijn we er vanuit gegaan dat Utrecht een even groot percentage duurzame stroom vanaf de Noordzee gebruikt, als het percentage stroom dat Utrecht verbruikt ten opzichte van het verbruik van heel Nederland.

Het opwekken van duurzame energie heeft meer ruimte nodig dan energie uit fossiele brandstoffen (aardgas en kolen). Dit wordt extra lastig door het feit dat Nederland een klein land is met relatief veel inwoners. Voor de Noordzee geldt dat er veel beschermd natuurgebied is en er ook nog scheepvaartroutes vrij moeten blijven. Dit betekent dat op elke plek waar mogelijk, gekeken zal moeten worden naar de potenties wat betreft het opwekken van duurzame energie, zo ook in de polder Rijnenburg en Reijerscop.

Utrecht zet in op maximale benutting van het potentieel dakoppervlak voor zonne-energie, maar dat is niet genoeg om de energievraag in Utrecht duurzaam te produceren. Als het beschikbaar dakoppervlak in de gemeente Utrecht volledig wordt belegd met zonnepanelen, dan levert dit minder op dan de totale elektriciteitsvraag van de gebouwen in de gemeente (bron: PBL 2014). Dit is dus onvoldoende om ook te voorzien in energie voor verwarming, mobiliteit en industrie. Samen drie keer zo veel als het elektriciteitsgebruik door gebouwen. Daarbij komt dat niet alle beschikbare dakoppervlak geschikt is voor zonnepanelen in verband met schaduwwerking, dakramen en andere functies van daken. De gemeente Utrecht heeft een apart traject over zonne-energie op de geluidswal. De gemeente gaat hiervoor een tender in de markt zetten.

Naast wind- en zonne-energie doet Utrecht momenteel onderzoek naar aardwarmte en biomassa. Met aardwarmte kan er warm water van enkele kilometers diep omhoog gehaald worden en worden toegevoerd aan het warmtenet. De gemeente ziet biomassa vooralsnog als tussenoplossing voor de vervanging van aardgas en heeft geen ambitie voor het aandeel biomassa in 2030.

Grootschalige duurzame energieopwekking in Rijnenburg en Reijerscop

Met het vaststellen van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) (december 2016) is vastgelegd waar de gemeente tot 2030 woningbouwontwikkeling wil realiseren. Rijnenburg is niet opgenomen in de RSU. Voor de periode na 2030 is voor Rijnenburg nog geen beleid ontwikkeld. Het huidige bestemmingsplan van Rijnenburg is conserverend wat inhoudt dat het bestemmingsplan geen nieuwe ontwikkelingen toestaat. De Provincie Utrecht heeft Rijnenburg in de herijking (2016) van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 tot pauzelandschap verklaard. Dit betekent dat in Rijnenburg in de periode tot en met 2028 geen woningbouw kan plaatsvinden. Daarnaast zijn in de RSU een aantal andere ruimtelijke uitgangspunten opgenomen. Het gaat dan bijvoorbeeld over de bereikbaarheid van buitengebieden voor recreatieve doeleinden en het beschermen van deze gebieden vanwege de beperktere mogelijkheden om in de stad verdroging tegen te gaan, waterberging te realiseren en hittestress te voorkomen.

In 2016 heeft de raad motie 107 “bouwpauze in Rijnenburg” aangenomen waarin de raad opdracht geeft om grondeigenaren en initiatiefnemers op de hoogte te brengen van het feit dat Rijnenburg een pauzelandschap wordt waar tot 2030 geen woningbouw zal plaatsvinden. In de motie bouwpauze in Rijnenburg” wordt ook motie 18 uit 2011 aangehaald waarin de toenmalige raad het college opdracht geeft actief met marktpartijen en grondeigenaren in gesprek te gaan om in Rijnenburg plaatsing van windturbines te stimuleren. Na het aannemen van deze motie hebben diverse partijen zich gemeld bij de gemeente als initiatiefnemer voor de mogelijke realisering van duurzame energie opwekking in en nabij Rijnenburg. Reijerscop maakte toen nog geen deel uit van het zoekgebied. Gezien de forse opgave die hierboven is uitgelegd is begin 2017 door de gemeente besloten Reijerscop toe te voegen aan het zoekgebied. De huidige bestemming van en Reijerscop is agrarisch landschap. Duurzame energieopwekking met windmolens kan goed worden gecombineerd met het behoud van de agrarische bestemming. Binnen het provinciale en gemeentelijke beleid mag in agrarisch landschap windmolens worden geplaatst. Deze molens gaan ook niet te kosten van de agrarische functie.

In 2010 heeft de gemeente een onderzoek laten uitvoeren naar potentiele locaties voor duurzame energieopwekking. In 2015 is het energieplan gemaakt. In beide documenten zijn kansrijke gebieden en voorwaarden voor windenergie benoemd in de gemeente Utrecht. Rijnenburg, Reijerscop en Lage Weide zijn aangemerkt als kansrijke gebieden omdat ze grenzen aan industrie en drukke wegen. Begin 2014 heeft de gemeenteraad besloten geen medewerking te verlenen aan windmolens op Lage Weide.

Overige vormen van energieopwekking

- **Heeft de gemeente Utrecht alternatieven als moderne kernenergie, thorium reactoren en schaliegas ook overwogen voor Rijnenburg en Reijerscop of elders in de gemeente Utrecht?**
- **Andere duurzame bronnen worden niet meegenomen. Is daar een reden voor?**
- **In twee scenario’s is roeiwater ingetekend. Is er ook rekening gehouden met de opbrengst van warmte uit oppervlaktewater? Uit nieuw onderzoek is namelijk gebleken dat dit veel effectiever is dan eerder werd aangenomen.**
- **Kunnen die andere duurzame energiebronnen in de nadere uitwerking wel worden meegenomen?**
- **In het rapport wordt iets gezegd over het opwekken van energie uit oppervlaktewater. De Haarrijnse Plassen lijken daar ook wel voor in aanmerking te kunnen komen, in het bijzonder voor de verwarming van de huizen. Kan de roeibaan er ook niet voor worden gebruikt?**
- **Er zijn toch ook windturbines die nauwelijks draaien, maar toch veel energie leveren?**
- **Waarom schrijft de gemeente geen wedstrijd uit voor alternatieven voor de windturbines?**

- **In de vorige versie van het vraag-en-antwoorddocument (oktober 2018) staat dat er in de buurt verder geen initiatieven zijn op het gebied van duurzame energie, maar er heeft geen inventarisatie plaatsgevonden?**

Tijdens het stadsgesprek in 2017 maar ook daarna tijdens het ontwerpproces van de scenario's zijn veel ideeën aangedragen voor andere vormen van duurzame energieopwekking. Daar zaten innovatieve ideeën tussen die nog niet eerder zijn toegepast en ideeën zoals kernenergie, thorium reactoren die door de gemeente, de provincie en het Rijk niet als duurzaam worden gezien.

De gemeenteraad heeft de voorwaarde gesteld dat de scenario's uitvoerbaar moeten zijn. Er moet dus een partij (initiatiefnemer) zijn die bereid is de vorm van duurzame opwekking grootschalig te willen ontwikkelen in Rijnenburg en Reijerscop. Er hebben zich alleen partijen bij de gemeente gemeld voor grootschalige duurzame energieopwekking door middel van windmolens en zonnevelden.

Energieopwekking door aardwarmte en warmtewinning uit oppervlaktewater is mogelijk, mits er ook een afnemer is in de buurt van Rijnenburg en Reijerscop. Woningen in omliggende wijken aansluiten en geschikt maken voor deze vorm van energie is zeer kostbaar en daardoor vooralsnog niet haalbaar.

Naast de initiatieven voor zonne- en windenergie is er een initiatief voor biogas in Reijerscop. Alle initiatieven voor grootschalige duurzame opwekking konden zich tot eind 2017 melden voor deelname aan het ontwerpproces voor de scenario's. De initiatiefnemers die zich hebben aangemeld staan op de website van de gemeente Utrecht.

H3. Vragen over het ontwerpproces van de scenario's

In dit hoofdstuk worden alle vragen behandeld over het ontwerpproces van de scenario's. Als eerste worden alle vragen beantwoord over betrokkenen bij het ontwerpproces en hun rol of bijdrage. Vervolgens worden de vragen beantwoord over het verloop van het ontwerpproces en de wijze waarop en wanneer belanghebbenden hun bijdrage hebben geleverd.

3.1 Vragen over de betrokkenen bij het ontwerpproces en hun rol

- **Wat is de rol van de gemeente bij de totstandkoming van het energielandschap?**
- **Wie zijn de initiatiefnemers?**
- **Wat is de rol van de initiatiefnemers bij de totstandkoming van het energielandschap?**
- **Welke rol hebben de grondeigenaren in het proces?**
- **Wie heeft de scenario's geschetst?**
- **Wat doet de uitwerkingsgroep?**
- **Waarom zijn een aantal leden van de uitwerkingsgroep opgestapt?**
- **Wat heeft de gemeente aangepast na het opstappen?**
- **Waarom is het proces na het opstappen van de uitwerkingsgroep niet gestopt?**
- **Wat is de poldergroep?**
- **Welk bureau heeft de onderzoeken van de effecten van windmolens gedaan?**
- **Hoe is het bureau voor de onderzoeken van de effecten van windmolens gekozen?**
- **Is er in de scenario's ook rekening gehouden met de grondeigenaren in het gebied?**
- **Hebben externe partijen invloed gehad op de scenario's?**
- **Is er bekend wat de grondeigenaren van de plannen vinden?**
- **Wie zaten er in de Poldergroep en wie zijn eruit gestapt?**

Betrokken in het proces zijn de volgende partijen:

- Initiatiefnemers
- Grondeigenaren
- Inwoners van gemeente Utrecht en omliggende gemeenten
- Belangenpartijen
- Onderzoeksbureaus
- Gemeente Utrecht
- Omliggende gemeenten
- Onafhankelijke procesleider

Het ontwerpproces gebeurt onder regie van de gemeente Utrecht. Dat betekent dat de gemeente zorgt dat er ontwerpen komen, maar niet zelf ontwerpt. De landschapsarchitecten van bureau Bosch Slabbers hebben van de gemeente Utrecht opdracht gekregen om samen met alle belanghebbenden de scenario's voor Rijnenburg en Reijerscop uit te werken. De gemeente ziet er tevens op toe dat de ontwerpen voldoen aan wettelijke kaders en aan vastgesteld beleid.

Initiatiefnemers

Initiatiefnemers zijn partijen die duurzame energie willen opwekken in Rijnenburg en Reijerscop door middel van zonne- en windenergie. De initiatiefnemers voor de ontwikkeling van zonne- en windenergie zijn:

- Bewonerscollectief Rijne Energie
- BHM Solar
- Eneco Generation & Storage

De initiatiefnemers voor de ontwikkeling van zonne-energie zijn:

- BAM Energy Systems / Wirsol
- Kopgroep Rijnenburg & Consortium Rijnenburg (AM bv, Amvest, Ballast-Nedam Development, Bouwinvest, Bunnik Projekten, BPD, GroenWest, Latei, Portaal, Slokker, Synchron en Timpaan)
- Statkraft
- Tomorrow Energy

Grondeigenaren

Er bestaat een kopgroep van grondeigenaren die het merendeel van de grond in Rijnenburg in bezit hebben. De groep is vertegenwoordigd in de ontwerpateliers en hebben advies uitgebracht over het niet onmogelijk maken van woningbouw. Uiteindelijk zal een initiatiefnemer altijd toestemming moeten hebben van een grondeigenaar voordat er overgegaan kan worden tot realisatie van een energielandschap. Verder hebben diverse andere

grondeigenaren, die niet deel uitmaken van de kopgroep, deelgenomen aan de werkbijeenkomsten.

Uitwerkingsgroep en Poldergroep
Bij de start van het ontwerpproces is een Uitwerkingsgroep samengesteld uit 13 bewoners en omwonenden uit Rijnenburg, Reijerscop en de omliggende wijken in Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein. Er was sprake van een goede spreiding over het gebied. De groep was verder samengesteld op basis van een diversiteit aan belangen en invalshoeken vanuit onder meer de aspecten die in de raadsopdracht zijn genoemd bij het zoeken van het optimum. Deelnemers dachten mee tijdens het uitwerken van de eerste schetsen van de scenario's. Zij zijn hiervoor een aantal keer zelf, als Uitwerkingsgroep, bij elkaar geweest en ze hebben deelgenomen aan drie ontwerpateliers, met als doel om de eerste werkbijeenkomst voor te bereiden.

Vlak voor de eerste werkbijeenkomst hebben zes leden aangegeven niet langer deel uit te willen maken van de Uitwerkingsgroep. De rest van de Uitwerkingsgroep wilde wel betrokken blijven bij het ontwerpproces, maar niet in de huidige vorm. De Uitwerkingsgroep hield daarmee op te bestaan. Het ontwerpproces is hierop aangepast. Het college van Utrecht heeft op 16 mei jl. de gemeenteraad geïnformeerd over het vervolg van het ontwerpproces na het opstappen van een aantal leden van de Uitwerkingsgroep.

Na het opstappen van zes leden van de Uitwerkingsgroep heeft het college de overgebleven leden aangeboden om een eigen scenario in te brengen. De overgebleven leden hebben zich de Poldergroep genoemd en hebben het polderscenario gepresenteerd tijdens de tweede werkbijeenkomst. Meer achtergrondinformatie over het opstappen van een aantal leden uit de uitwerkingsgroep kunt u lezen in de brief van het college aan de gemeenteraad van 16 mei 2018.

Overige belangengroepen
Naast initiatiefnemers, grondeigenaren en inwoners zijn de volgende belangengroep betrokken geweest bij het ontwerpproces:
- Buren van Rijnenburg
- Energiepanel
- Fietsersbond
- IVN
- LTO Woerden
- Modelvliegclub
- NLVOW
- NMU
- Schuurlab
- Verslaafdenopvang
- Roeiers
- Wijkraden, wijkoverleggen en bewonersorganisaties van omliggende wijken

Ontwerp- en onderzoeksbureaus
Voor het ontwerpen van de scenario's is een extern ontwerpbureau ingeschakeld: Bosch Slabbers. Zij werkte samen met initiatiefnemers en de gemeente Utrecht de voorstellen voor het energielandschap uit. Daarbij maakte zij gebruik van de opbrengst uit de werkbijeenkomsten. In de voorbereiding op de werkbijeenkomsten heeft de voormalige Uitwerkingsgroep advies uitgebracht over de wijze waarop dit het best gedaan kon worden. Ontwerpbureau Bosch Slabbers uit Den Haag heeft een brede kennis van energielandschappen. Ook heeft het bureau ruime ervaring met het ontwerpen van landschappen in samenspraak met verschillende belanghebbenden.

DGMR doet onderzoek naar de effecten van geluid- en slagschaduwen in verschillende scenario's met windmolens. Kijk voor meer informatie over het onderzoeksbureau op dgmr.nl.

Leden van de uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en betrokken ambtenaren van de gemeente hebben het onderzoeksbureau geselecteerd. Gezamenlijk is een uitvraagdocument opgesteld en is een lijst samengesteld met potentiele onderzoeksbureaus. Hieruit zijn 5 bureaus gekozen die vervolgens offerte hebben uitgebracht. De offertes zijn beoordeeld door initiatiefnemers, Uitwerkingsgroep en gemeente. Twee bureaus zijn uitgenodigd om de offerte toe te lichten. Uiteindelijke hebben Uitwerkingsgroep, initiatiefnemers en gemeente gekozen voor DGMR. Sweco is door de gemeente ingehuurd voor onderzoek naar de technische haalbaarheid van de roeibaan.

3.2 Vragen over het verloop van het ontwerpproces van de scenario's

- **Op welke momenten is gesproken met belangengroepen?**
- **Hoe worden omwoners en omwonenden betrokken bij dit proces?**
- **Op welke momenten en op welke manieren kon ik eerder invloed uitoefenen?**
- **Ik wil ook een eigen scenario schetsen, kan dat?**
- **Wat is er gedaan met de opbrengsten van de eerste en tweede werkbijeenkomst?**
- **Is er inmiddels al een scenario afgevallen?**
- **Aanvankelijk waren er vier scenario's; waarom zijn het er nu zes en geen twee?**
- **Wat zijn de verschillen tussen de scenario's die tijdens de eerdere bijeenkomsten werden getoond en de voorliggende?**
- **Wat is er sinds de werkbijeenkomst van 30 juni 2018 gebeurd?**
- **Wat is het verschil tussen de scenario's die tijdens de eerste bijeenkomst werden gepresenteerd, tijdens de tweede bijeenkomst en nu?**
- **Er zijn hiervoor 2 werkbijeenkomsten geweest. Wat hebt u hiermee gedaan?**
- **Ik krijg het gevoel dat deze bijeenkomsten voor de vorm worden gemaakt. Wel geluisterd maar niet geacteerd. Wat wordt gedaan met alle opbrengsten en meningen van ons? Ik zie dat niet terug.**
- **Ik zie 6 scenario's veel tot geen windmolens. Buren en bewoners: ik zie 5 scenario's met wel windmolens. Hoe serieus worden wij genomen als bewoners?**
- **In de stukken is vermeld dat er twee scenario's niet nader uitgewerkt zijn omdat ze onvoldoende kansrijk waren. Om welke twee scenario's gaat het? Is er geen raadsscenario 2? Hoe wordt het Polderscenario gecategoriseerd?**
- **Is het mogelijk om de ontwikkeling van de scenario's naast elkaar te zetten, dus de schets bij aanvang, de stand na de eerste bijeenkomst en de stand na de tweede bijeenkomst? Zodat wij kunnen zien wat er precies is veranderd?**
- **Wat is het verschil tussen de scenario's die tijdens de eerste bijeenkomst werden gepresenteerd, tijdens de tweede bijeenkomst en nu? Het proces van ontwikkeling van de scenario's moet inzichtelijk worden gemaakt.**
- **Klopt het dat het Polderscenario het enige is dat uit de werkbijeenkomsten naar voren is gekomen?**

Alle belanghebbenden konden meedenken tijdens de werkbijeenkomsten die lokaal werden georganiseerd. Raadsleden van de gemeenten Utrecht, IJsselstein, Montfoort, Nieuwegein en Woerden konden tijdens deze bijeenkomsten als toehoorder aanwezig zijn.

Naast de werkbijeenkomsten is gedurende het gehele proces gesproken met belangengroepen. Belangengroepen hebben via deze gesprekken hun inbreng geleverd voor de ontwikkeling van de scenario's. Niet alle belangengroepen hadden interesse actief deel te nemen aan het ontwerpproces. Een aantal van hen heeft hun inbreng op schrift gezet.

Er zijn in totaal drie werkbijeenkomsten georganiseerd waar iedereen die dat wilde aan deel kon nemen. Tijdens de eerste werkbijeenkomst op 17 mei in De Schalm, De Meern konden bezoekers aanschuiven aan de ontwerptafel en hun ideeën al schetsend optekenen. Ook bestond de mogelijkheid ideeën mee te geven door ze op een reactieformulier te zetten. Naast ideeën kon ook worden gereageerd op de scenario's en waren experts aanwezig om informatie te geven over landschappelijke aspecten, ecologie, windmolens, zonnevelden en specifieke informatie over slagschaduw, geluid en visuals van windmolens.

Na de eerste werkbijeenkomst is alle opbrengst schriftelijk vastgelegd en op de website geplaatst. Ontwerpers, experts, initiatiefnemers en gemeente zijn aan de slag gegaan met de opbrengst. Na de eerste werkbijeenkomst zijn twee schetsen van scenario's niet verder uitgewerkt, omdat deze niet kansrijk waren. Hiervoor zijn twee andere scenario's in de plaats gekomen, waaronder het Polderscenario dat is bedacht door een aantal leden van de voormalige uitwerkingsgroep.

Tijdens de tweede werkbijeenkomst, die is gehouden in het NBC in Nieuwegein, zijn het nieuwe Polderscenario en de andere aangepaste scenario's ge-

presenteerd. In totaal waren er toen 6 scenario's. Ook is inzichtelijk gemaakt wat is gedaan met de opbrengst van de eerste werkbijeenkomst. Net als bij de eerste werkbijeenkomst konden tijdens de tweede werkbijeenkomst ideeën worden aangedragen voor de scenario's, meningen worden gegeven over de scenario's en er was verder uitgewerkte informatie over slagschaduw en geluid. Nieuw was de VR-bril en informatie over gezondheid en waardevermindering van woningen.

Tijdens de eerste twee werkbijeenkomsten had een aantal belangengroepen waaronder de Buren van Rijnenburg en de MNU een eigen plek om in gesprek te gaan met bezoekers.

De derde en afsluitende werkbijeenkomst werd oktober 2018 gehouden. Met deze derde werkbijeenkomst is het ontwerpproces afgesloten. Belangstellenden konden vragen stellen en reageren op onduidelijkheden en eventuele onjuistheden in de producten die naar aanleiding van de eerdere werkbijeenkomsten zijn opgesteld.

Na de derde werkbijeenkomst worden de scenario's besproken in het college van Utrecht. Zij zullen de scenario's vervolgens voorleggen aan de buurgemeenten en provincie Utrecht zodat zij de gelegenheid hebben te reageren. Daarna zal het college advies uitbrengen aan de gemeenteraad van Utrecht. Normaal gesproken organiseert de raad een Raadsinformatiebijeenkomst waar belanghebbenden voor worden uitgenodigd door de raad.

De terugkoppeling van de bijeenkomsten is terug te vinden op de website.

- **Wat is geleerd van andere windenergieprojecten?**
- **Wat is geleerd van 'Houten'?**
- **In hoeverre wordt er rekening gehouden met ervaringen op andere locaties zoals in Houten en de Botlek?**
- **In hoeverre is er communicatie geweest met de omliggende gemeenten? Bij Houten staan windmolens stil vanwege geluidsoverlast. Zijn we het wiel niet opnieuw aan het uitvinden?**
- **Waarom worden de windmolens in Houten stilgezet?**

Van andere windenergieprojecten zoals Lage Weide en Houten is geleerd dat het vroegtijdig betrekken van belanghebbenden en zorgen voor een evenwichtige verdeling tussen lusten en lasten belangrijk is voor acceptatie van windmolens. Vroegtijdig betrekken doen we door in gesprek gaan over de voorwaarden en kansen voor de ontwikkeling van windenergieprojecten. Verdeling van lusten en lasten houdt in dat ontwikkelaars met belanghebbenden in gesprek gaan over de mogelijkheden voor financiële participatie. Er zijn verschillende vormen van financiële participatie. Het vroegtijdig betrekken van buurgemeenten is ook een de lessen die is geleerd van andere windenergieprojecten. Daarom zijn de buurgemeente sinds begin 2017 betrokken bij het energielandschap.

Een aantal vragen gaat specifiek over het windmolenproject in Houten. Het besluitvormingsproces over windmolens in Houten heeft ruim tien jaar in beslag genomen. Halverwege die periode, door de nieuwbouw in Houten-Zuid, diende zich een grote groep nieuwe omwonenden aan die bij de start van de besluitvorming nog niet in beeld was. In tien jaar kan er veel veranderen. Een windpark in ontwikkeling en een nieuwbouwwijk die in de loop der jaren flink groeide. De bouw van het windpark kreeg vertraging, de nieuwbouwwoningen werden verkocht. Op het moment dat de rechtbank de vergunning had ingetrokken omwille van een procedure fout was de aanname van de toekomstige bewoners dat het windpark er niet meer ging komen. In de Raad van State procedure werd de vergunning onherroepelijk en is het windpark gebouwd toen de woningen stonden.

Voor de Houtense windmolens gelden speciale maatwerkvoorschriften. De maatwerkvoorschriften zijn door de gemeente en Eneco opgesteld met als doel omwonenden extra bescherming te bieden op het gebied van geluid en slagschaduw. De maatwerkvoorschriften blijken na 5 jaar ervaring moeilijk uitlegbaar en handhaafbaar te zijn. Afspraken over aangepaste methoden en normeringen moeten voor alle betrokken partijen te allen tijde begrijpelijk, uitvoerbaar en niet voor meerdere manieren uitlegbaar zijn

Enkele lessen die wij hebben getrokken uit het windmolenproject in Houten zijn:

- Zorg ook bij langdurige processen dat omwonenden betrokken blijven bij het besluitvormingsproces en wees daar transparant in.
- Doe aan verwachtingsmanagement en blijf informeren, dit maakt het project voorspelbaar.
- Ga er niet vanuit dat (nieuwe) omwonenden van een windpark op de hoogte zijn van een bestemmingsplan. Breng bestemmingplannen onder de aandacht.
- Rekening houden met elkaars belangen en elkaar accepteren/respecteren als volwaardige gesprekspartner.
- Borg dat bij strengere voorschriften er altijd verankering in het bestaande juridische kader en zorg ervoor dat die ook houdbaar zijn.

H4. Vragen over de bouwstenen en scenario's voor het energielandschap

In dit hoofdstuk worden alle vragen behandeld over de bouwstenen en scenario's voor het energielandschap. Het bevat antwoorden over de volgende acht onderwerpen:

1. Bouwstenen en scenario's
2. Landschappelijk kader
3. Recreatie
4. Roeibaan
5. Windenergie
6. Zonne-energie
7. Eventuele toekomstige woningbouw in Rijnenburg
8. Uitwerking scenario's

4.1 Bouwstenen en scenario's

- **Zijn alle scenario's valide?**

Vanuit financieel perspectief zijn alleen 'Energie Voorop' en 'Nieuw Rijnenburg' haalbaar. Voor 'De Ring' en 'De Kreek' zijn de landschapskosten veel te hoog. Qua energieopwekking zijn alle scenario's haalbaar en realistisch. De haalbaarheid van de extra landschappelijke elementen, zoals de fietsroute van Strijkviertel naar de Nedereindseweg en de roeibaan, vraagt nader onderzoek, omdat hiermee zeer forse investeringen zijn gemoeid die niet gefinancierd kunnen worden uit de energieopbrengst.

- **Zie het scenario 'Energie Voorop,' waarin zonnevelden en percelen met windturbines zijn aangegeven. Die komen niet overeen met de locaties die daar in andere scenario's voor zijn ingetekend. Hoe kunnen die verschillen per scenario worden verklaard?**
- **Zou het kunnen dat de gemeenteraad uit elk scenario een paar bouwstenen neemt, en dat er dan eigenlijk een nieuw scenario ontstaat?**
- **Zie de bouwsteen Zonne-energie. Daarin staan geen zonnepanelen ingetekend langs de A12, maar in het Polderscenario wel. Waarom hebben niet alle scenario's geluidswallen (langs de A12) met zonnepanelen?**
- **Zie het scenario 'Zon Voorop.' Ten zuiden van de Ringkade zou geen zoekgebied voor zonne-energie liggen, maar in scenario 'De Kreek' is dat wél het geval. Dat lijkt inconsequent.**

De bouwstenen windenergie en zonne-energie geven weer waar in de polder windmolens en zonnevelden geplaatst zouden kunnen worden. Er is rekening gehouden met onder meer de aanwezigheid van hoogspanningsmasten, kabels en leidingen in de grond en naburige, reeds bestaande woningbouw. We noemen dat het zoekgebied. Op basis van onder andere de bouwstenen windenergie en zonne-energie zijn zes onderscheidende scenario's gemaakt. Daarop zijn de locaties aangegeven waar windturbines kunnen worden geplaatst. Dus niet in alle scenario's zijn de zonnevelden op dezelfde plaats ingetekend. Langs de A12 ten noorden van de Heijcopperkade is weinig ruimte voor zonnevelden. Toch is in één scenario daar zonne-energie ingetekend op advies van de poldergroep. Combineren van elementen uit de verschillende scenario's is mogelijk. Deze optie zal worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

- **Het zou overzichtelijk zijn om alle elementen in alle scenario's integraal in beeld te hebben, inclusief de effecten van slagschaduw en geluid. Waarom moeten we daarvoor aparte kaartjes raadplegen? Op welke wijze wordt dit straks aan de gemeenteraad van Utrecht voorgelegd?**

Er is voor gekozen om niet alle informatie op één kaartje te zetten om de kaarten daarmee leesbaarder te maken. Om wel een integraal beeld te hebben zijn de kaartjes naast elkaar op één vel gezet.

- **Zie de toelichting op scenario 'De Kreek.' Daar wordt gesproken van de ontwikkeling van zonneakkers op de Nedereindse Plas. Is dat verkeerd geknipt en geplakt, want het past er niet bij?**

Waarschijnlijk is dit een fout; dit wordt nog nagekeken.

- **Hoe verhoudt eventuele woningbouw na 2030 zich tot voorliggende plannen? Waarom wordt in het ene scenario een deel van het gebied eerder bebouwd dan een ander deel? Waarom varieert het aantal woningen zo sterk per scenario?**
- **Wat bepaalt de volgorde van de bebouwing?**

Bij de voorbeelduitwerkingen van de scenario's zijn kaartjes opgenomen met een mogelijke woningbouwfasering. Het zijn dus geen kaartjes met woningbouw, maar kaartjes waar eventuele woningbouw mogelijk zou zijn.

Hiermee heeft de gemeenteraad inzicht in de consequenties voor eventuele woningbouw in de toekomst. Bij het ene scenario kan eerder worden gestart en is meer ruimte voor woningbouw, maar kan ook voor minder woningen energie worden opgewekt. De gemeenteraad beslist uiteindelijk over woningbouw in Rijnenburg.

- **Er wordt maar een heel klein deel van de polder voor zonnepanelen gebruikt in scenario zon voorop. Kan dit niet optimaler?**
- **Het riekt naar: we willen windenergie en we plaatsen zonne-energie ernaast. Ik vind dat het zon-scenario niet doordacht terugkomt.**
- **Waarom zitten er maar zo weinig zonnepanelen in het scenario 'Zon Voorop?'**
- **U hebt uitgelegd dat de capaciteit van het schakelstation een beperkende factor is. Geldt dit voor zowel wind- als zonne-energie?**
- **Bij het scenario waarin windenergie centraal staat, wordt gestreefd naar maximale opbrengst. Waarom is dat in het scenario 'Zon Voorop' niet ook gedaan?**
- **Waarom is het wél mogelijk om extra aansluitingen voor windturbines te maken, en niet voor zonnevelden? Wordt dan de zon wel voldoende benut?**
- **Zie het kaartje 'bouwstenen zonne-energie.' Daarop wordt een groot gebied aangegeven dat in beginsel geschikt is. Zie echter het scenario 'Zon Voorop:' daar is maar een heel klein zonneveldje ingetekend. Waarom is dat zo gedaan?**

Er is één zonscenario gemaakt waar de maximale hoeveelheid opwekking zonne-energie in zit. Meer zonne-energie kan er niet worden gerealiseerd, omdat er niet meer kan worden aangesloten op het elektriciteitsnet zonder forse investeringen. Investeringen die niet terugverdiend kunnen worden met de zonnevelden. Extra aansluitvermogen is niet nodig voor de windmolens. Voor meer zonnevelden is wel extra aansluitvermogen nodig omdat het piekvermogen hoger is. Het gecombineerd aansluiten van zon en wind is mogelijk omdat zon en wind complementair zijn aan elkaar. Als het hard waait is er vaak weinig zon en omgekeerd als zon schijnt waait het meestal niet hard. Mocht het toch zo zijn dat het en hard waait en de zon echt schijnt kan één van beide tijdelijk worden afgeschakeld.

- **In het scenario Polderscenario van de poldergroep staan de windturbines in Reijerscop zo ver mogelijk van de woonwijk af. Waarom is dat in de andere scenario's niet het geval? Welk bezwaar is er om de turbines wat meer naar het zuiden te plaatsen?**

De gemeenteraad heef gevraagd onderscheidende scenario's te ontwerpen. Dus in de scenario's zijn de windmolens op verschillende plaatsen gezet om daarmee de effecten op de omgeving goed in beeld te krijgen. Verder zijn niet de woningen in de woonwijken maar de woningen in de polder maatgevend voor de wettelijke normen waardoor het niet mogelijk is de windmolens verder naar het zuiden te zetten. Ook speelt woningbouw niet onmogelijk maken een rol bij de locatie van windmolens in de verschillende scenario's.

- **Zie het scenario 'Nieuw Rijnenburg.' Er is een grote kaart waarop velden met zonnepanelen zijn aangegeven, maar op de mogelijke uitwerking van de scenario's zijn de velden ten zuiden van de Nedereindseweg niet ingetekend. Is de mogelijke uitwerking beter dan de grote kaart?**

In het scenario wordt het zoekgebied aangegeven, de locaties waar de zonnepanelen zouden kunnen staan. De mogelijke uitwerking is anders, omdat wij ze niet overal in het zoekgebied hebben geplaatst.

- **Is het mogelijk om de ontwerpen integraal te bekijken op slagschaduw en geluid?**

De scenario's zijn integraal bekeken. Echter is niet alle informatie in één plaatje gezet omdat dat de leesbaarheid niet te goede komt. Wel zijn alle plaatjes op dezelfde ondergrond geprojecteerd waardoor ze goed vergelijkbaar zijn.

- **Ik zie geen verschil in scenario's t.o.v. de vorige keer? Alle feedback over zonne-energie is niet behandeld. Ik zie geen verschil in scenario's t.o.v. de vorige keer.**

In paragraaf 3.2 is uitgelegd wat er is gewijzigd in de scenario's ten opzichte van de vorige keer en waar die informatie is te vinden. Het scenario met alleen zonne-energie (Zon Voorop) is niet gewijzigd qua hoeveelheid zonnevelden. Dit komt door de beperking van de aansluiting op het elek-

triciteitsnetwerk. Het maximaal aan te sluiten aantal hectare is opgenomen in het scenario met alleen zon. Er zijn meerdere scenario's gemaakt met windenergie, omdat de gemeenteraad dat heeft gevraagd en om de effecten van windmolens op de verschillende locaties in beeld te brengen.

4.2 Landschappelijk kader

- **Waar staat de kaart voor ecologie en natuurwaarden?**

Die kaart wordt opgenomen in de eindrapportage over het energielandschap.

- **Is er water-/bodemonderzoek gedaan in verband met verspreiding vervuiling Nedereindse Plas?**

Al langere tijd is de gemeente bezig met de sanering van de Nedereindse plas. De waterkwaliteit wordt regelmatig gecontroleerd.

- **Er wordt gesteld dat de vergroening van lanen het landschappelijk karakter versterkt en het zicht op zonnepanelen en windturbines afschermt. Ergens anders wordt echter vermeld dat er wordt gedacht aan windturbines met een ashoogte van 130 tot 150 meter hoog. Hoe valt het een met het ander te rijmen?**

Als je vlakbij een boom staat, kijk je er onderdoor en dan zie je de windturbines vrijwel niet. Als je wat verder van de bomenrij staat, kijk je over de bomenrij heen en dan zie je ze goed. De windturbines zullen altijd zichtbaar blijven, maar een bomenrij neemt het zicht toch wel enigszins weg.

- **Waarom is vernatting van het gebied belangrijk, en waar in het gebied zou er vernat moeten worden?**

Het gebied bestaat uit een zandige stroomrug en uit natte gebieden waar nog venige ondergrond aanwezig is. Die venige ondergrond klinkt in en oxideert, met als gevolg dat ze veel CO_2 uitstoot. Vernatting biedt de mogelijkheid de CO_2 uitstoot te verminderen.

- **Wat is het effect op wateroverlast in Veldhuizen i.v.m. vernatting?**
- **Wordt er over de vernatting van de lage delen contact opgenomen met het waterschap? Wij wonen aan de rand van dat gebied en willen liever geen water in de kruipruimte. Het water staat nu al vrij hoog, en de kruipruimtes zijn al erg vochtig.**

In een paar scenario's wordt voorgesteld delen van Rijnenburg te vernatten. Vernatting houdt in dat de grondwaterstand iets wordt verhoogd. Hiervoor is een minimale stijging van het grondwater nodig. Die grondwaterstijging heeft geen invloed op de grondwaterstand in Veldhuizen.
Als de gemeenteraad besluit om vernatting toe te staan zal bij de verdere uitwerking van de scenario's tot concrete plannen ook worden onderzocht wat de effecten zijn van vernatting. Het hoogheemraadschap (waterschap) zal hierbij worden betrokken.

- **Is er rekening gehouden met het inklinken van de grond? Als het waterschap het waterpeil laat zakken, krijgt de reeds bestaande naburige woonwijk enorme problemen.**

Voor de opwekking van energie doormiddel van zonnevelden en windmolens hoeft het waterpeil niet aangepast te worden. Het is de gemeente Utrecht niet bekend dat het waterschap voornemens is het waterpeil te laten zakken.

4.3 Recreatie

- **Wat is het effect van het energielandschap op bestaande recreatie? Zoals manege Castellum?**

Het energielandschap heeft geen effect op manege Castellum.

4.4 Roeibaan

- **Ik heb gehoord dat er ook een roeibaan in het gebied komt, klopt dat? Zo ja, hoe verhoudt dat zich ten opzicht van het energiepark?**
- **Hoe groot is de kans dat de roeibaan er komt?**
- **Roeibaan in polders? Hoe gaan jullie om met uitzoekwerk richting college en gemeenteraad?**
- **Is er ook gekeken naar de bekostiging van de aparte bouwstenen, bijvoorbeeld van de roeibaan? Heeft het projectteam kaders gekregen of mocht het 'vrij denken?'**

Of er een roeibaan komt is nu nog niet te zeggen. De gemeente heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de ruimtelijke inpassing van een roeibaan in Rijnenburg. De resultaten van deze technische studie zijn meegenomen

in de 'bouwstenen voor het energielandschap'. De gemeenteraad zal apart komen te spreken over een eventuele roeibaan in Rijnenburg.

- **Het wordt wel lastig vergelijkbaar als één van de scenario's die roeibaan van een kilometer heeft die wel een paar miljoen kost. Je zou die roeibaan eigenlijk als 'losse optie' in alle scenario's moeten meenemen.**
- **In twee scenario's is een roeibaan te zien, maar die roeibaan zou best ook in andere scenario's ingepast kunnen worden. Waarom is de roeibaan maar in twee scenario's meegenomen?**

Er is gekeken of in de scenario's plaats is voor een roeibaan. Dit is weergegeven in twee van de zes scenario's. Beide scenario's laten zien hoe een roeibaan in het gebied zou passen, maar het kan ook zonder roeibaan. De roeibaan zou ook in andere scenario's inpasbaar zijn. Een scenario is geen definitief ontwerp. Het is nog mogelijk onderdelen uit scenario's te combineren.

- **Als de roeibaan in de andere scenario's wordt verwerkt, gaat dat ten koste van het oppervlak dat voor het opwekken van energie kan worden ingezet?**

Dat klopt wat betreft het plaatje van de voorbeelduitwerking van Zon Voorop. Echter het zoekgebied in het scenario is groter waardoor een roeibaan wel inpasbaar zou zijn. Wel blijft er minder ruimte over voor het inrichten van zonnevelden.

- **Kan de roeibaan worden overdekt? Dan kunnen daar zonnepanelen bovenop worden gelegd.**

Het zou misschien wel kunnen, maar dan gaan we iets creëren wat niet overeenkomt met de beleving. Het wordt geen wedstrijdbaan, maar een roeibaan voor recreatief gebruik. Zoiets doe je lekker buiten – niet overdekt. Eigenlijk moet die roeibaan worden gezien als aparte bouwsteen. Scenario 3, waar hij nu min of meer toevallig is ingetekend, kan ook zonder roeibaan worden uitgevoerd. De gemeenteraad kan er een afzonderlijk besluit over nemen. Vooraf is nadrukkelijk het verzoek gedaan om een roeibaan te incorporeren in de studies.

- **Wordt er met de roeibaan vooruitgelopen op toekomstige ontwikkeling tot woongebied? Het gebied krijgt dan een andere functie, maar heeft dan al een aantrekkelijk element.**

Het antwoord is nee en ja omdat het niet voor de hand ligt dat een roeibaan een tijdelijk karakter heeft, maar op dit moment is nog niet bekend of en wanneer er woningbouw komt in Rijnenburg. De gemeenteraad heeft gevraagd eventuele toekomstige woningbouw niet onmogelijk te maken.

Als er een roeibaan komt, zal het gevolg zijn dat windturbines meer richting snelweg moeten worden geplaatst, dus meer in de richting van de al bestaande woonwijken. Zij krijgen dan last van slagschaduw.
De locaties van de roeibaan ligt nog niet vast. Bij het zoeken naar locaties van de windmolens zijn de woningen in Rijnenburg en Reijerscop en de ligging van kabels en leidingen maatgevend. Er kan dus niet zomaar worden geschoven met de windmolens. De roeibaan is in ieder geval geen beperkende factor in de locaties voor de windmolens. In scenario De Kreek en De Ring ligt de roeibaan op verschillende locaties en zijn de windmolens ook op verschillende locaties ingetekend in de voorbeelduitwerkingen.

4.5 Windenergie

- **Hoe zijn de locaties van de windmolens gekozen?**
- **Is al bekend voor welk type windturbine gekozen zal worden? Dit lijkt wel belangrijk met het oog op de keuze die de gemeenteraad van Utrecht moet maken en met het oog op de effecten voor het landschap.**
- **Hoe is men tot de locaties van de zoekgebieden (de arceringen op de kaarten) gekomen?**
- **Komen er in alle scenario's even hoge windturbines?**
- **In Nederland worden windturbines doorgaans recht langs snel- en waterwegen geplaatst. In het plangebied woont niemand; waarom worden die velden niet vol gezet met turbines?**

In de scenario's is gezocht naar het optimum van een aantal aspecten zoals die zijn genoemd in het raadsbesluit. Als eerste is gekeken waar windmolens geplaatst kunnen worden uitgaande van de wettelijke normen. Vervolgens zijn de effecten van slagschaduw en geluid in beeld gebracht. Voor de omliggende wijken is ook de hoorbaarheid van windmolens ten opzichte

van wegverkeerslawaai in beeld gebracht. De locaties zijn gebruikt om de effecten in beeld te brengen maar zijn niet de definitieve locaties van de windmolens.

Bij het zoeken naar locaties is rekening gehouden met vele aspecten waaronder de afstand tot de woningen in de polder, kabels en leidingen en wegen. De definitieve locaties en grootte (hoogte) van de windmolens worden na het raadsbesluit aan de hand van de milieueffectrapportage bepaald binnen het zoekgebied dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

- **Waarom is er bij scenario 'Nieuw Rijnenburg' gekozen voor twee van die hoge windturbines in Reijerscop (Meerndijk)? Windturbines van zo'n 230 meter hoog worden doorgaans op zee geplaatst, en hier op land. Waarom is er niet gekozen voor meerdere kleine turbines?**

In het polderscenario is gekozen voor kleinere windmolens. Hierdoor is het verschil in effecten tussen de scenario's zichtbaar. Alle andere scenario's zijn doorgerekend met windmolens van 235 meter tiphoogte. Dit is gedaan om de maximale effecten in beeld te brengen. De definitieve keuze voor het type windmolen en de hoogte van de windmolen moet nog worden gemaakt. Dit is één van de keuzes die wordt voorgelegd aan de gemeenteraad van Utrecht. In de rapportage van onderzoeksbureau DGMR is aandacht besteed aan het verschil in effecten van geluid en slagschaduw tussen middelgrote en grote windmolens.

- **Waarom staan de windmolens niet meer in de windrichting?**

Windmolens draaien met de windrichting mee dus staan ze altijd in de windrichting. Ze worden op voldoende afstand van elkaar gezet zodat ze elkaar niet in de weg staan.

- **Wat is het verschil van de hoogte van windmolens op geluid en slagschaduw?**
- **Is er verschil tussen hoge en lage windmolens?**
- **Wat is het effect van een kleinere windmolen?**

Tussen hoge (235 meter) en lagere (190 meter) windmolens blijkt niet zoveel verschil te zijn voor slagschaduw en geluid.

In de rapportage van onderzoeksbureau DGMR worden de verschillen tussen de hoogte van windmolens uitgelegd. Deze rapportage is op de site te vinden.

- **Zijn er data van grootste windmolens?**
- **Wat is de waarde van het onderzoek bij hogere molens?**
- **Geluidshinder en beleving gebaseerd op testdata van de leverancier. Hoe betrouwbaar is dat? Molens 230 m tiphoogte. Volgens mij in NL geen ervaring mee. Verder onderzoek mogelijk?**

De data van hoge windmolens zijn in een testomgeving verzameld. Er zijn nog niet heel veel gegevens bekend. Voor het onderzoek zijn gegevens gebruikt van de meest luidruchtige windmolen. Als de gemeenteraad kiest voor windmolens zal bij de verdere uitwerking van de plannen een type windmolen worden gekozen. Dat is het moment om te beoordelen of de gegevens van de windmolenleverancier voldoende betrouwbaar zijn. In de huidige berekeningen is niet uitgegaan van de meest stille windmolen om inzicht te krijgen in de maximale effecten.

- **Hoever staan de windmolens van de woningen af?**
- **Wat is de afstand van de windmolen tot de gemeten woning in Reijerscop?**
- **Wat is de afstand van de windturbines ten opzichte van de snelweg?**
- **In het plan wordt aangegeven dat er willekeurige plekken voor de windturbines zijn aangegeven, en dat ze in het definitieve plan nog wel ergens anders kunnen worden neergezet.**
- **6 scenario's, er kan een ander plaatje uitkomen. Waar kijken we eigenlijk naar? We weten straks niet wat de effecten zijn?**

Hoever eventuele windmolens van woningen komen te staan, is op dit moment nog niet te zeggen. Scenario's zijn nog geen concrete ontwerpen. De exacte afstand zal worden bepaald tijdens de onderzoeken die worden gedaan tijdens de milieueffectrapportage op basis van concrete ontwerpen. Dat start na het raadsbesluit en na het indienen van concrete initiatieven door initiatiefnemers.

De afstanden van de windmolens in de voorbeelduitwerkingen van de 6 scenario's zijn in het rapport van onderzoeksbureau DGMR opgenomen. Dit

rapport is online in te zien. De wet stelt geen eisen aan de afstand, maar wel aan het geluidsniveau. De zeer stille windmolens kunnen dichterbij woningen staan, dan meer luidruchtige windmolens.

- **Waarom zijn er geen varianten met lagere windmolens opgenomen?**
- **Kan een lagere ashoogte met groter rotorblad worden onderzocht?**
- **Zijn lagere windmolens mogelijk?**
- **Waarom zijn verschillende hoogtes in de scenario's gebruikt?**
- **Waarom zijn er reusachtige windturbines middenin de polders ingetekend, en niet wat kleinere turbines langs de zichtlijnen?**
- **In het Polderscenario wordt voor kleine windturbines dezelfde energieopbrengst vermeld als voor grote.**
- **Waarom is de poldervariant met drie windmolens op een rij niet verder onderzocht?**

Er is voor gekozen om voor geluid en slagschaduw voor een windturbine met een maximale afmeting door te reken, zodat de maximale effecten bekend zijn. De gemeenteraad van Utrecht zal uiteindelijk kaders vaststellen voor de verdere uitwerking van de scenario's in concrete ontwerpen en type windmolens.

In het polderscenario zijn de berekeningen met een lagere windmolen uitgevoerd. De gegevens omtrent de opbrengst bij de voorbeelden die voorafgaand aan de derde werkbijeenkomst online waren gezet, worden aangepast omdat die niet volledig juist waren.

- **Betrouwbaarheid rekenmodellen: is alles op feiten gebaseerd of zijn er aannames?**

De feitelijke situatie wat woningen, wegen en geluidswal betreft, zijn gebruikt in de rekenmodellen. Alleen de hoogte van de windmolen is een aanname. In de modellen is gerekend met een windmolen van 235 meter hoog.

- **Waarom is gekozen voor een windmolen met drie wieken. Veroorzaakt een windmolen met lamellen niet minder geluid en slagschaduw?**

Een windmolen met lamellen veroorzaak geen slagschaduw. Over het geluid is nog niets bekend. Vooralsnog is het rendement van deze windmolens veel lager.

- **Wat gebeurt er als er veel wind is?**
- **Zijn de kaarten gebaseerd op windstil weer of is er ook rekening gehouden met verwaaiing?**

Bij de grote kaart is rekening gehouden met alle weersomstandigheden; op de kleine kaartjes zijn de weersomstandigheden eruit gefilterd waardoor de maximale effecten worden getoond.

- **Heb ik het goed begrepen dat windmolens in Reijerscop permanent zijn?**

Reijerscop maakt geen deel uit van het pauzelandschap en was dus niet in beeld als toekomstige woningbouwlocatie. Reijerscop heeft een agrarische bestemming. Of windmolens in Reijerscop komen en of ze tijdelijk of permanent zijn bepaalt de gemeenteraad. Hierover moet de raad nog een besluit nemen.

- **Er is groot onderzoek in de Verenigde Staten gedaan naar de plaatsing van windturbines. Ze schijnen elkaar te kunnen beïnvloeden, waardoor de ene op termijn meer gaat produceren en de andere minder. Is daar rekening mee gehouden?**

Daar zal rekening mee worden gehouden bij de verdere uitwerking van de plannen indien wordt gekozen voor een energielandschap met windmolens.

- **Waarom worden de molens parallel aan de autoweg geplaatst?**
- **Staan de molens al ingetekend op de kaart?**

In de voorbeelduitwerking zijn windmolens ingetekend. Dit is nodig om geluidsberekeningen te kunnen maken. De exacte plaats van de molens staat nog niet vast. Als de gemeenteraad besluit voor windmolens in Rijnenburg en Reijerscop zullen concrete plannen worden gemaakt en worden doorgerekend. Dan worden de definitieve locaties bepaald.

4.6 Zonne-energie

- **Waarom leggen jullie de zonnepanelen niet op de geluidswallen of de klaverbladen bij de snelweg?**
- **Waarom leggen we de geluidsschermen niet vol met zonnepanelen?**
- **Waarom niet zonnepanelen langs de weg? Waarom is dit in de opdracht bewust niet meegenomen?**
- **Geluidswallen. Wil de gemeente nadenken voor bewoners om het snelweggeluid ook aan te pakken?**

In het zoekgebied zijn geen geluidswallen. Aanleg van geluidswallen is niet voorzien (vooralsnog geen woningbouw in Rijnenburg) en geluidswallen aanleggen voor zonnepanelen is financieel niet haalbaar.
Het is zeker niet het geval dat dit niet onderdeel mocht uitmaken van de scenario's. Zonnepanelen op geluidswallen langs de A12 en de A2 zit niet in de scenario's omdat het financieel niet haalbaar is. In scenario De Ring en het Polderscenario zijn stroken zonnepanelen langs de rijkswegen opgenomen. We gaan terug rapporteren aan de raad dat het plaatsen van zonnepanelen op geluidswallen (nu) niet uitvoerbaar is.
Klaverbladen liggen op het grondgebied van Rijkswaterstaat. De provincie is een project gestart om samen met Rijkswaterstaat te verkennen wat de mogelijkheden zijn voor het benutten van eigen grondposities voor de productie van duurzame energie.

In scenario De Ring en het Polderscenario zijn stroken zonnepanelen langs de rijkswegen opgenomen.

- **Waarom geen zonnepanelen op de geluidswal bij Veldhuizen?**
- **Wat mij niet duidelijk is. Een pilot met zonnepanelen op de 'wal'. Wat is daar de status van?**

De gemeente is een project gestart voor het realiseren van een zonneveld op de geluidswal langs de A12 bij Veldhuizen. Dit valt buiten het zoekgebied van Rijnenburg en Reijerscop, maar is wel een logische locatie voor een zonneveld.

Het betreft een concreet project met tender rond zonne-energie. We kijken als gemeente binnen de gemeentegrenzen naar alle mogelijkheden voor benutting van zon.

- **Waarom geen zonnepanelen boven de Nedereindse Berg**

De Nedereindse plas en het gebied eromheen is zoekgebied voor zonnevelden. De exacte locaties van de zonnevelden zal in de volgende fase na het raadsbesluit worden bepaald aan de hand van concrete voorstellen van initiatiefnemers.

- **Waarom geen zonnepanelen in Reijerscop?**
- **Stuk Reijerscop: geen zon energie, vanwege duurzaam agrarisch perspectief. Kan ik dat terugvinden hoe dat zit dat zonne-energie daar is afgeschreven?**
- **Waarom kan er geen zonne-energie worden opgewekt in Reijerscop?**

Resultaat van het participatieproces met omwonenden, belanghebbenden en initiatiefnemers is dat er in geen enkel scenario ruimte is voor zonnevelden in Reijerscop. Voor Reijerscop wordt een duurzaam agrarisch perspectief voorzien zonder zonnevelden, omdat voor Reijerscop op termijn geen woningbouw voorzien wordt en dit gebied daarom niet de status van pauzelandschap heeft.
Zonnevelden gaan ten koste van het agrarisch gebruik van de akkers. Zonnepanelen op daken van woningen en schuren is uiteraard wel mogelijk.

- **Is er rekening gehouden met toenemend rendement van zonnepanelen?**

Bij het onderzoek is uitgegaan van de huidige situatie, dus van de meest gangbare zonnepanelen en windturbines in de huidige markt.

- **Zie het scenario 'De Ring.' Daarin wordt gesuggereerd dat er zonnepanelen geplaatst kunnen worden op de Nedereindse Plas. Is dat inderdaad de bedoeling?**

In dit scenario zou het kunnen, ja, maar het staat nog niet vast dat het ook werkelijk gaat gebeuren.

- **Zie de scenario's 'De Ring' en 'Nieuw Rijnenburg.' Hier worden de zonnepanelen heel dicht tegen IJsselstein aan geplaatst. Ik woon aan de rand van IJsselstein; met een beetje pech krijg ik die zonnepanelen recht voor de deur. Hoe hoog worden de zonnepanelen?**

Zonnepanelen zullen ongeveer 2-3 meter hoog worden. Het is mogelijk de zonnepanelen af te planten met groen zodat ze niet zichtbaar zijn vanaf het maaiveld. De zonnepanelen op de Nedereindseplas zijn niet zichtbaar vanaf de woningen, omdat er een groenstrook tussen zit.

4.7 Eventuele toekomstige woningbouw in Rijnenburg

- **Houdt het plan voor duurzame energieopwekking woningbouw tegen?**
- **Als er in 2030 woningen komen, haal je dan ook de windmolens weg?**
- **Wat gebeurt er met het energielandschap als er na 2030 toch woningbouw komt?**
- **Wat gebeurt er met het energielandschap als er na 2030 toch woningbouw komt?**
- **Moeten de scenario's voor het energielandschap zo zijn vormgegeven dat woningbouw vanaf 2030 mogelijk is?**
- **Mogen scenario's voor toekomstige woningbouw en de recreatiefunctie het energielandschap niet in de weg staan? Ofwel moet woningbouw wijken voor het energielandschap zolang windmolens en zonneweides niet zijn verwijderd?**
- **Waarom tuigt de gemeente Utrecht zo'n groot proces op voor 12 jaar (2018-2030)?**
- **Als er in 2030 woningen komen, haal je dan ook de windmolens weg?**
- **Wat zijn de garanties dat de windmolens weer weggehaald worden?**
- **Wordt rekening gehouden met de geplande woningbouw?**
- **Wordt rekening gehouden met nieuwe woningbouw in het gebied?**
- **In de afwegingen is niet duidelijk aangegeven in hoeverre een scenario vooruitloopt op met toekomstige woningbouw? Verduidelijking van de vraag: misschien kunnen delen van het energielandschap wel behouden blijven in combinatie met wonen? Daarin verschillen de scenario's misschien wel.**
- **Is de fasering ingegeven door het feit dat zonnevelden een langere exploitatietijd nodig hebben dan windturbines?**
- **Hoe moet het na 2030 verder met energieopwekking?**
- **Hoe gaat omgesprongen worden met het dilemma van het openhouden van woningbouw in het gebied?**
- **Klopt het dat het energielandschap over ongeveer achttien jaar afgeschreven is? Wordt er dan op zijn vroegst over achttien jaar gebouwd, of gaat dat al eerder van start?**
- **Bij alle scenario's is aangegeven dat er na 2030 misschien woningbouw in het gebied komt. Daar is ook een fasering voor opgegeven. Is er enige samenhang tussen de plaatsen waar windturbines komen en eventuele toekomstige woningbouw op die plekken? Speelt de keuze voor toekomstige ontwikkeling een rol bij de keuze voor de plekken van de windturbines? In 'Energie Voorop' bijvoorbeeld, staan windturbines ingetekend op de plekken waar t.z.t. als eerste woningbouw ontwikkeld zou gaan worden. Dit past niet goed bij de levensduur van windturbines.**
- **Vervolgens moet het energielandschap zijn werk gaan doen, en dan komen er in 2030 misschien nieuwe scenario's.**
- **Bij elk scenario staat aangegeven dat er op termijn woningbouw zal komen, maar op die grond staan dan ook al windturbines. Is die combinatie wel realistisch?**
- **Stel dat de eerste windturbines in 2019 neergezet zouden kunnen worden. Dan is er tot 2030 elf jaar tijd. Nu is de economische levensduur van zo'n turbine vijftien jaar, en de technische levensduur twintig tot vijfentwintig jaar. Dat bijt elkaar toch?**
- **Er is in deze tijd een groot tekort aan woningen. Is daarnaar gekeken? Zou dit de plannen nog kunnen beïnvloeden?**
- **Is er al nagedacht over de ontwikkeling van de gebieden ná 2030? Wordt daar met de inrichting nu al rekening mee gehouden, zodat vanaf 2030 niet alles weer opnieuw aangelegd hoeft te worden?**

Stel nu eens dat voorliggend plan voor een energielandschap in 2020 gerealiseerd kan worden, in welke vorm dan ook. De planningshorizon voor woningbouw in dit gebied is dan 2045, mogelijk zelfs later. De gemeenteraad van Utrecht heeft gevraagd in het ontwerpen van de scenario's eventuele (gefaseerde) woningbouw in de toekomst niet onmogelijk te maken. Bij wind- en zonne-energieprojecten in Nederland wordt over het algemeen uitgegaan van een technische levensduur van ongeveer 20 tot 25 jaar. Economisch gezien kunnen projecten afgeschreven worden over 15 jaar. Initiatiefnemers hebben aangegeven dat rekening gehouden moet worden

met een minimaal exploitatieperiode van 15 jaar. Rijnenburg is ruim 1000 hectare groot. Bij de scenario's is gefaseerd aangegeven waar woningbouw mogelijk is. Bij een aantal scenario's kan woningbouw worden gecombineerd met energieopwekking. Hiermee is in de schetsen van de scenario's rekening gehouden door per scenario aan te geven waar eventuele woningbouw gefaseerd mogelijk is.

De gemeentelijke en provinciale beleidsplannen respectievelijk de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) 2030 en de herziene Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie lopen niet verder dan 2030. Voor de periode erna is nog geen beleid ontwikkeld voor Rijnenburg. Dus of er gebouwd mag worden na 2030 is nog niet duidelijk. Hierover moeten gemeente en provincie in de toekomst nog besluiten. Het kan dus zijn dat wordt besloten ook na 2030 (in delen) van het gebied energieopwekking mogelijk te maken. Er kunnen daarom nu geen toezeggingen gedaan worden over het moment waarop de windmolens verwijderd zullen worden.

Het uitgangspunt is wel dat het landschappelijk raamwerk zoals dat is bedacht voor de scenario's een basis legt voor toekomstige ontwikkelingen in Rijnenburg dus dat eventuele extra kwaliteit niet verloren gaat in de toekomst.

- **Waarom doet B&W het haalbaarheidsonderzoek 'Rijnenburg voor grootschalige energie' uit 2008 niet eerst opnieuw voor 2030?**
- **Rijnenburg, zo stelt de gemeente al jaren, is kansrijk en economisch de beste als een wind-op-land locatie voor de provincie zo stelt B&W vast in 2008 (recent overgenomen in het streekplan van de provincie geldend tot 2028) Daar gaat men nu nog steeds van uit. Dat was destijds beoordeeld met relatief kleine molens tot 100m ashoogte. Waarom is er nu opeens geen grens meer aan de hoogte van molens gesteld (tot maximaal 165 tiphoogte, wat de basis was in 2008)?**
- **In de vorige versie van het vraag-en-antwoorddocument (oktober 2018) staat een vraag naar de grens van de hoogte van de windturbines. Daarop wordt als antwoord gegeven dat er geen grenzen worden gesteld, maar dat de maatschappelijke haalbaarheid wordt getoetst. Mijn vraag is: waar blijkt dat uit? Bewoners hebben aan de hand van de voorliggende zes scenario's niet de indruk dat er is getoetst op maatschappelijke haalbaarheid.**

Met het ontwerpproces voor de scenario's is als het ware opnieuw de maatschappelijke haalbaarheid van grootschalige energie in Rijnenburg bepaald, maar dan op een manier die past bij de ambitie van de gemeente om dit samen met de belanghebbenden te doen.
De gemeenteraad heeft gevraagd 3 scenario's te ontwerpen met windmolens. Op advies van de uitwerkingsgroep zijn de scenario's doorgerekend met de grote windmolens om daarmee de maximale effecten op de omgeving in kaart te brengen. Al deze informatie inclusief de reacties van de bewoners en omwonenden worden voorgelegd aan de gemeenteraad die vervolgens de belangafweging zal maken.

- **Hoe is woningbouw weergegeven?**
- **Hoe is de mogelijkheid van woningbouw na 2030 in de scenario's zichtbaar gemaakt?**
- **De fasering verschilt nogal per scenario en is niet altijd logisch. Hoe is deze tot stand gekomen?**
- **Ook verwarrend is de mededeling dat er rekening wordt gehouden met 'mogelijke fasering van woningbouw in Rijnenburg, na 2030.' Maar juist waar de duurste voorzieningen (windturbines) zijn gepland, zal dan het eerst worden gebouwd! Er wordt verondersteld dat windturbines veel moeilijker te verwijderen zijn dan zonnepanelen.**

In de scenario's is weergegeven waar eventuele woningbouw gefaseerd mogelijk is. De fasering van de woningbouw in de voorbeeld uitwerkingen van de scenario's is tot stand gekomen in overleg met de Marktkopgroep (grootste groep grondeigenaren waaronder ontwikkelaars).

- **Waarom is dit pauzelandschap tegelijk ook een "grootschalig energielandschap in transitie"? Wat is hier precies gepauzeerd? Alle woningbouw tot 2030? Alle recreatie? Behoud van landschap?**

De term pauzelandschap komt voort uit de herziene Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. De gemeente spreekt in de Ruimtelijke Structuurvisie Utrecht niet over een pauze. De term pauze is door de provincie geïntroduceerd om aan te geven dat voorlopig geen woningen gebouwd worden in Rijnenburg.

- **Is er in voorliggende opzetten rekening gehouden met grondeigenaren in het gebied? Er zijn wat partijen die in het gebied geïnvesteerd hebben omdat zij veronderstelden dat het mogelijk uitbreidingsgebied voor woningbouw zou gaan worden.**
- **Wat voor impact heeft dat voor agrariërs? Komen er meerdere bestemmingen in Rijnenburg?**

De grote grondeigenaren van Rijnenburg die onderdeel uitmaken van de Marktkopgroep Rijnenburg waren vertegenwoordigd tijdens het gehele ontwerpproces. Het overgrote deel van de gronden is in handen van eigenaren die de gronden hebben voor de ontwikkeling van woningbouw. De agrarische functie van die gronden is van tijdelijke aard. Agrariërs huren of pachten de gronden van die eigenaren.

4.8 Uitwerking scenario's

- **Ik zie geen meetpunt bij de woningen in Veldhuizen en Rijnvliet, waarom niet?**

Die meetpunten zijn na de eerste werkbijeenkomst toegevoegd en de resultaten zijn tijdens de tweede werkbijeenkomst gepresenteerd.

- **Waarom is laagfrequent geluid niet zichtbaar op de panelen?**

De beoordeling van laagfrequent geluid vindt plaats op basis van het totale spectrum aan geluid. Daarom is laagfrequent geluid niet apart zichtbaar op de panelen.

- **Waarom is de nullijn niet zichtbaar op de panelen?**

De nullijn voor slagschaduw is aangegeven op de panelen. De nullijn voor geluid is niet aan te geven. Wel is de wettelijke lijn voor geluid aangegeven het paneel.

- **Ik mis op de panelen van de tweede werkbijeenkomst de zoekgebieden voor energie, komen die weer terug?**

De zoekgebieden komen terug op de kaarten van de scenario's tijdens de derde werkbijeenkomst.

- **Waarom zie ik bij de schetsen van de geluidseffecten van de eventuele windmolens niets m.b.t. IJsselstein, in het bijzonder IJsselveld west en oost?**

Door adviesbureau DGMR is een aantal maatgevende meetpunten bepaald. DGMR heeft geadviseerd om 2 meetpunten bij de Nedereindse weg op te nemen in de berekeningen. De punten liggen dichter bij de zoeklocaties voor de windmolens dan IJsselstein en zijn daarmee maatgevend. De waarden in IJsselstein zullen in alle gevallen lager zijn dan de waarden bij de meetpunten aan de Nedereindse weg omdat IJsselveld west en oost verder weg liggen van de windmolens.

- **Wat is de schaal van de scenario's?**

De tekeningen zijn schetsen. Daarom is geen schaalaanduiding opgenomen.

- **Waarom is dit scenario (poldergroep) met 200 GWh p/j als 'laag' ingeschat, terwijl scenario 'Nieuw Rijnenburg' met 155 GWh p/j als 'matig' is ingeschat?**
- **Zie het 'Polderscenario.' Daarin zijn windturbines van bescheidener afmetingen ingetekend, terwijl ze toch dezelfde opbrengst hebben als de grote. Kunnen die kleinere turbines niet in alle scenario's worden meegenomen?**

De financiële opbrengst voor het gebied is bij het polderscenario laag ingeschat omdat het rendement van 3 kleinere windmolens minder is dan 4 grote windmolens. De financiële opbrengst voor het gebied uit zonne-energie is bij alle scenario's laag.

De keuze voor de grootte van de windmolens is nog niet gemaakt. Die zal later worden gemaakt aan de hand van de kaders die de gemeenteraad mee zal geven voor de verdere uitwerking van de plannen.

- **Is aansluiting op het net in het zuiden haalbaar i.v.m. vergunning Stedin? (gevraagd bij WB2)**

De aansluiting is haalbaar indien het zonneveld voldoende omvang heeft. Er is een kaart met gebieden en grootte van zonnevelden gemeten vanaf het onderstation nabij Oudenrijn.

- **Zou de geluidwal hoger kunnen? (gevraagd bij Nieuw Rijnenburg WB2)**

Deze vraag is gesteld tijdens de tweede werkbijeenkomst bij scenario Nieuw Rijnenburg. Waarschijnlijk betreft het de geluidswal langs de A12 bij Veldhuizen. Hoger maken van die geluidswal heeft geen effect op de beleving van geluid in Veldhuizen. Het geluid gaat erover heen. Het is effectiever maatregelen te treffen bij de bron door stillere windmolens te kiezen.

- **Als zon en wind als bron even belangrijk zijn en even grote steun verdienen, waarom besteden we dan niet meer aandacht aan zon, waar het nu ca. 80% van de tijd (reeds tijdens de stadsgesprekken) telkens gaat over windmolens.**

Bij het ontwerpen van de scenario's is even veel tijd besteed aan zon als aan wind. Tijdens de gesprekken gaat veel aandacht uit naar windmolens omdat het merendeel van de vragen daarover ging.

- **Waarom zegt de gemeente dat het sec "schetsen zijn en er niets vaststaat", want de raad beslist uiteindelijk, maar mogen alternatieven als wind op zee, aardwarmte, energie opwekkende woningbouw of modernere kernenergie niet/ nooit op tafel komen?**

De gemeenteraad van Utrecht heeft gevraagd scenario's te ontwerpen. Scenario's waar zij uit kunnen kiezen om vervolgens een aantal kaders vast te stellen waarbinnen initiatiefnemers concrete voorstellen voor windenergie en zonne-energie kunnen indienen. Die concrete voorstellen worden uitgewerkt in ontwerpen. De definitieve plekken van windmolens en zonnepanelen zullen daarom pas na het raadsbesluit worden bepaald. Het antwoord op de vraag waarom geen andere vormen van energie en andere locaties is terug te vinden in hoofdstuk 1 en 2.

- **Zijn de waarden hoog, laag en middel vergelijkbaar? Is er ook een periode uitgemeten van x jaren opbrengst versus de eenmalige investering?**

Scenario's zijn schetsen van een energielandschap. Er zal meer bekend moeten worden over locaties, hoeveelheid zon en wind en kaders van de gemeente voordat initiatiefnemers een echte businesscase kunnen maken. Daarom is in deze fase met hoog, middel en laag een indicatie gegeven van de financiële haalbaarheid.

- **Wat betekent landschappelijke investering? Is dat uitsluitend financieel?**

Ja, het is uitsluitend financieel: wat is er nodig om fietspaden, onderdoorgangen, beplanting en een roeibaan te realiseren?

- **Welk criterium geeft de doorslag? Bij 'Energie Voorop' bijvoorbeeld, staat aangegeven dat de financiële opbrengst voor het gebied hoog is. Bij de andere scenario's is dat middel of laag. Klopt het dat de opbrengst het doorslaggevende criterium zal gaan worden?**

De gemeenteraad van Utrecht krijgt alle scenario's voorgelegd met inzicht in effecten op verschillende aspecten zoals gevraagd in de raadsopdracht. De gemeenteraad zal op basis van de scenario's, procesververslag en de andere documenten waaronder het onderzoeksrapport Slagschaduw en geluid de uiteindelijke afweging maken. Op de vraag of bepaalde en zo ja welke criteria de doorslag geven kan alleen de gemeenteraad antwoord geven.

- **In Reijerscop wordt de agrarische functie behouden. Hoe verhoudt zich dat met windenergie?**

De agrarische functie is goed te combineren met windmolens omdat windmolens weinig ruimte innemen in het agrarisch landschap. In Nederland zijn vele voorbeelden van de combinatie aanwezig.

- **Van geen enkel scenario zijn de kosten of de rendementen vermeld.**

Bij de scenario's is indicatief iets gezegd over het rendement door aan te geven hoeveel ruimte er in de businesscase zal zitten voor investeringen in het gebied "gebiedsfonds". Omdat scenario's geen ontwerpen zijn en omdat er nog veel onzekerheden zijn over de businesscase is er niet meer informatie beschikbaar.

- **Er zit misschien nog een fout in, zie het scenario 'Zon Voorop.' Daar wordt melding gemaakt van een lage financiële opbrengst (energie voor 45.000 huishoudens), terwijl het scenario 'Nieuw Rijnenburg'**

óók 45.000 huishoudens van energie voorziet, met ‘gemiddelde financiële opbrengst.’

Financiële opbrengst is niet hetzelfde als energieopbrengst. De financiële opbrengst geeft een indicatie van de financiële ruimte die aanwezig is in de businesscase voor financiële participatie.

- **Zie ‘bouwsteen windenergie,’ de geel gearceerde vlakken. In de scenario’s zijn de vlakken echter een stuk groter.**

De vlakken in de bouwsteen windenergie en de vlakken bij de scenario’s zullen met elkaar in overeenstemming worden gebracht. Het scenariodocument zal na de derde werkbijeenkomst worden aangepast.

- **Zijn de gemaakte berekeningen getoetst door een derde partij?**

Het onderzoeksbureau DGMR is geselecteerd in overleg met gemeente, initiatiefnemers en voormalige uitwerkingsgroep. Er is dus niet gekozen om berekeningen van een deskundig bureau door weer een ander bureau te laten controleren.

H5. Vragen over technische aspecten van de zon- en windenergie

In dit hoofdstuk worden alle vragen behandeld over technische aspecten van zon- en windenergie. Het bevat antwoorden over de volgende zes onderwerpen:

1. Algemene vragen
2. Technische aspecten zonnevelden
3. Formaat van windmolens
4. Geluid van windmolens
5. Slagschaduw van windmolens
6. Veiligheidsaspecten

5.1 Algemene vragen

- **Hoeveel CO_2 uitstoot wordt vermeden door de opgewekte windenergie?**

Per miljoen opgewerkte kWh bespaart windenergie in Nederland jaarlijks circa 580 ton CO_2 ten opzichte van bestaande energiecentrales. In vergelijking met de modernste zeer schone gasgestookte centrales in de besparing iets lager, circa 370 ton CO_2. Het CBS rekent met een besparing van 556 ton CO_2 ten opzichte van fossiel opgewerkte elektriciteit.

De windmolens die momenteel in den lande worden geplaatst met een vermogen van ongeveer 3 MW leveren gemiddeld 6,6 miljoen kWh op per jaar. Eén zo'n windmolen levert dus een besparing op van tussen de 2.400 en 3.800 ton CO_2, afhankelijk van de energiecentrale waarmee wordt vergeleken.

- **Kunt u voor bewoners en hun recht op een goede belangenafweging uitleggen wat het verschil is tussen a) de Rijks Coördinatie Regeling bij windparken van meer dan 5 MW (elektriciteitsnet) en b) het recente besluit van de gemeente van 6 juli 2017 om bij de realisatie van een energielandschap de coördinatieregeling van de Wet Ruimtelijke Ordening op grond van art 3.30 van die wet van toepassing te verklaren op de ruimtelijke procedures.**

De Rijks Coördinatie Regeling is voor parken boven de 100 MW en is nu niet meer actief. De WRO maakt het in artikel 3.30 en volgende mogelijk om de verschillende besluiten die samenhangen met de realisatie van ontwikkelingen te coördineren. Hiermee kunnen de benodigde uitvoeringsbesluiten, inclusief omgevingsvergunningen op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) worden verleend gelijktijdig met het vaststellen van het bestemmingsplan. Er kan tijdwinst worden geboekt door het volgen van één procedure en één rechtsgang. Het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen worden tegelijkertijd in ontwerp ter inzage gelegd. Hierdoor wordt de samenhang tussen het bestemmingsplan en de daadwerkelijke bouwplannen voor de windturbines beter zichtbaar. Het toepassen van de coördinatieregeling is bij windenergie projecten gebruikelijk.

- **Waarom staan windmolens soms stil?**
- **Zijn de kaarten gebaseerd op windstil weer of is er ook rekening gehouden met verwaaiing?**
- **Draaien de molens continu?**
- **Worden windmolens bij een windkracht van meer dan 5 Bft. uitgezet?**

Windmolens staan stil als er onvoldoende wind is en soms ook als er te veel wind is. Het is ook mogelijk dat molens op bepaalde momenten van de dag stil worden gezet, omdat daar afspraken over zijn gemaakt in verband met geluidhinder of slagschaduw. Molens staan soms ook stil omdat ze defect of in onderhoud zijn.

- **Klopt het dat het meer energie kost om windmolens te maken dan dat ze in hun leven opwekken?**
- **Is er gekeken naar de CO_2-belasting voor het produceren van de benodigde materialen? Van windturbines bijvoorbeeld, is bekend dat de productie ervan een heel hoge CO_2-belasting kent.**

De energie die nodig is voor de hele levenscyclus (bouwen, plaatsen, onderhoud, afbreken) van een moderne windmolen wordt – conform de ons bekende onderzoeken - in maximaal 1 jaar 'terugverdiend'. Voor CO_2 geldt een vergelijkbare 'terugverdientijd'. Daarna produceert de windmolen nog 15 tot 20 jaar schone stroom.

- **Hoe lang gaan windmolens mee?**
- **Hoe lang moeten windmolens staan om rendabel te zijn?**

Windturbines hebben een minimale technische levensduur van 20 jaar. In de business case voor windparken wordt uitgegaan van een minimale operatio-

nele periode van 15 jaar. De financiële rentabiliteit is afhankelijk van de kosten voor de ontwikkeling en exploitatie en de opbrengsten uit de verkoop van elektriciteit. Deze kosten en opbrengsten zijn nu nog niet bekend.

- **Kunnen we de windmolens niet wat mooier maken met beschilderingen?**

Over het algemeen zijn windturbines wit, en daarvoor zijn verschillende redenen aan te voeren. Wit is een neutrale kleur, die de windturbine doet opgaan in een bewolkte achtergrond. Internationale wetgeving vereist ook dat grote objecten wit zijn, zodat deze voor piloten zichtbaar zijn. Verder biedt een wit laagje over de turbines bescherming tegen bijvoorbeeld corrosie en het reflecteert de zonnestralen, die anders het composiet en staal te zeer zouden verhitten. Zwarte windturbines zouden opwarmen en krom trekken.

- **Hoeveel kW maakt een windmolen? En voor hoeveel huishoudens is dat genoeg?**

Het antwoord op deze vraag hangt af van het type windmolen. In de scenarioberekeningen voor Rijnenburg en Reijerscop is uitgegaan van grotere molens met een vermogen van 4,5 MW. Dit type molen wekt 15 GWh op jaarbasis op en levert voor circa 4000 huishoudens stroom.

- **Hoe zit het met de knipperende lampjes op de turbines; kunnen die vanaf de grond onzichtbaar gemaakt worden?**

De lampjes op de windmolens schijnen tegenwoordig naar boven, omdat deze alleen maar van belang zijn voor het luchtverkeer.

5.2 Technische aspecten zonnevelden

- **Hoeveel kW maakt een zonneveld? En voor hoeveel huishoudens is dat genoeg?**

Het antwoord op deze vraag hangt af van de omvang van het zonneveld en de afstand tussen de zonnepanelen. Bij zonnevelden op basis van dubbelgebruik en een grote landschappelijke kwaliteit kunnen de panelen niet pal op elkaar worden geplaatst. Een zonneveld levert per hectare (=100 x 100 meter, ofwel 2 voetbalvelden) 0,7 tot 1 miljoen kWh per jaar elektriciteit. Goed voor de stroomvoorziening van 200-400 huishoudens.

- **Zonnepanelen kunnen verblinden bij een te verticale hoekopstelling. Wat zijn de voorschriften daarbij, en is dat in scenario's verwerkt?**

Zonnecellen worden meestal in een dakpanopstelling geplaatst in een hoek die nagenoeg niet verblindend kan werken. Daarbij is het zo dat moderne zonnecellen kunnen worden voorzien van een anti-reflectie coating.

- **Is het bekend dat in geval van grote zonneweides deze per hectare meer schone energie leveren dan moderne grote molens per hectare? (RVO, Grondgebonden zonneparken, 2016). Waardoor zon bij voorbaat de voorkeur moet hebben met veel meer alternatieve scenario's dan we nu zien.**

Een vergelijking tussen het ruimtegebruik van zonnevelden en windmolens hangt af van de wijze waarop de ruimte onder en tussen de molens en panelen gewaardeerd wordt. Omdat de grond onder windmolens goed gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld agrarische of recreatieve functies, deelt de gemeente de stelling niet dat zon bij voorbaat de voorkeur moet hebben boven windenergie. Een windmolen van het formaat op de scenario's (15 GWh) levert evenveel als 22 ha zonnevelden (dit zijn zo'n 44 voetbalvelden).

5.3 Formaat van windmolens

- **Hoe hoog zijn de windmolens die eventueel neergezet worden?**
- **Waar in het document staat de hoogte van de windturbines vermeld?**
- **Is bekend hoe hoog de windmolens worden?**
- **De meeste weerstand zit bij de hoogte van de windturbines. Kan er bij de andere scenario's niet worden gekozen voor een maatje kleiner? Dit zou heel veel weerstand wegnemen.**
- **Zijn de windturbines in alle scenario's zo hoog?**
- **Hoe hoog zijn de windmolens die eventueel neergezet worden? Welke hoogte wordt gekozen?**
- **Waar komen de windmolens?**

De keuze voor een hoogte is nog niet gemaakt. Op advies van de voormalige uitwerkingsgroep is in de berekening voor de effecten van geluid en slagschaduw scenario met de meeste - verwachtte - effecten in beeld gebracht en daarom uitgegaan van windmolens met een ashoogte van 155 meter en een diameter van 160 meter. Dat komt neer op een hoogte van 235

meter. Dergelijke windmolens zijn het grootste formaat dat nu leverbaar is voor windmolens op het land.

- **Wat is het verschil in opbrengst tussen 6 grote en 10 kleine windmolens?**
- **Maakt een groep kleine windmolens van 30 meter hoog minder geluid dan een hoge?**

6 grote windmolens (tiphoogte circa 220 meter) produceren ongeveer net zoveel stroom als 10 middelgrote windmolens (Vianen). Grote windmolens leveren financieel meer op (hoger rendement) waardoor meer financieel gezien meer terug kan worden gegeven aan het gebied.

Kleinere windmolens maken over het algemeen niet minder geluid dan grote windmolens. Kleine windmolens worden niet meer doorontwikkeld waardoor het oude techniek is die luidruchtiger is. Ook hebben kleine windmolens beduidend minder opbrengst. Windmolens van 30 meter zijn niet geschikt voor grootschalige opwekking van energie.

- **Op hoeveel km van mijn huis moeten windmolens wegblijven? In welke wet of welk beleidsstuk is dat vastgelegd?**
- **Waarom is de norm niet gebaseerd op de hoogste overlastwaarde?**
- **Zijn de berekeningen gebaseerd op de normwaarde of op de praktijk?**
- **Zijn er in de omgeving geluidsmetingen gedaan om te vergelijken als er straks windmolens staan een 0-meting?**

De wet gaat uit van jaargemiddelden en niet de hoogste en laagste waarden. Geluidsgegevens van windmolens die worden gebruikt voor de berekeningen zijn gebaseerd op praktijkmetingen. In de rapportage van onderzoeksbureau DGMR wordt uitgelegd hoe de wetgeving rond windmolens in elkaar zit. De rapportage is op de website te vinden.

Er worden regelmatig geluidsmetingen gedaan van het wegverkeer. Op basis van die metingen worden de geluidskaarten regelmatig geactualiseerd.

- **Waarom gaat de gemeente niet uit van een afstand tot de windmolens van 10x de hoogte, zoals wetenschappelijk onderzoek laat zien?**

De gemeente gaat uit van de geldende wet – en regelgeving voor windmolens. Op verzoek van de gemeenteraad van Utrecht is daarnaast voor geluid de cumulatie (optelling) met wegverkeerslawaai in beeld gebracht.

- **Breekt de gemeente Utrecht de windmolens zelf af en is er sprake van een afspraak met de bouwers van de windmolen daarover bij verstrekken van een vergunning?**
- **Worden de te plaatsen molens na vijftien jaar weer afgebroken?**
- **Misschien komt er op termijn woningbouw in het gebied. Het energielandschap moet dan worden afgebroken. Wat gebeurt er dan met al die materialen?**

Windmolens zijn economisch afgeschreven na een jaar of 15, hun technische levensduur is zo'n 20 tot 25 jaar. Daarna worden ze afgebroken. Dit kan meestal kostenneutraal, omdat veel onderdelen hergebruikt kunnen worden. Het afbreken van de windmolens is de verantwoordelijkheid van de eigenaar. Of de molens langer dan 15 jaar blijven staan hangt af van het besluit van de gemeente over de toekomst van Rijnenburg over eventuele woningbouw. Vaak worden windmolens door de exploitanten (initiatiefnemers) verkocht aan het buitenland.

5.4 Geluid van windmolens

Hoorbaarheid van de windmolens in de woonwijken

- **Hoeveel geluid maken de windmolens die mogelijk neergezet worden?**
- **Hoe zit het met het geluid op 750 m afstand van een windmolen?**
- **Hoe ver kun je het geluid horen?**
- **Hoeveel geluid maakt de windmolen in de woonwijken aan de overkant?**
- **Komt het geluid van windmolens over de snelweg heen?**
- **Wat is het effect op de woonwijken achter de A2 en A12?**
- **Geluid en relatie met verkeer?**
- **Optelsom windmolen + verkeer geluid.**
- **Het geluid bij weg en windmolens.**
- **Hoe meet je extra last ten opzichte van de weg?**
- **Is er ook een cumulatief plaatje met de overlast van de weg en de dreigende overlast van de windturbines gemaakt?**

- **Wat wordt de geluidsoverlast ‘s nachts?**
- **Is het aantal windmolens van belang voor het geluid?**

Er is onderzocht of de windmolens in de omliggende wijken hoorbaar zijn ten opzichte van het wegverkeerslawaai gedurende het gehele etmaal, dus zowel overdag als ‘s nachts. Sowieso voldoen alle scenario’s aan wettelijke norm van 47 dB Lden (overdag) en 41dB Lnight (in de nacht) bij alle woningen, zowel in Rijnenburg als omliggende wijken. Bij de berekeningen om de hoorbaarheid in kaart te brengen is uitgegaan van de meest overlast gevende situatie om daarmee de maximale effecten in beeld te brengen: de hoogste (235 meter), een luidruchtige windmolen en bij de maximale windkracht 5. Er is gerekend met alle windmolens in bedrijf omdat een groep windmolens een ander beeld geeft dan één enkele windmolen.

Als het harder waait, wordt de windmolen geremd door de stand van de wieken te veranderen of door de windmolen in de wind te draaien zoals ze dat vroeger al deden met de houten windmolens. Ook is rekening gehouden met de windrichting – de wind waait in de berekeningen naar het huis – en het geluid van het verkeer op een droog wegdek. Omdat het geluid van een windmolen als vervelender wordt ervaren, is in de berekeningen een correctie gebruikt waardoor windmolengeluid zwaarder meeweegt in de berekeningen.

Voor negen verschillende plekken binnen de scenario’s is onderzocht of het geluid goed, een beetje of helemaal niet te horen is. Het verschil in geluid moet groot zijn, voordat geconcludeerd is dat het niet meer hoorbaar is.

De bevindingen van een heel etmaal zijn in tabellen verwerkt. Deze tabellen zijn terug te vinden in de rapportage van onderzoeksbureau DGMR. De groene lijn staat voor alle geluiden bij elkaar opgeteld. Bij één scenario is met een lagere windmolen gerekend.

Het is tegenwoordig mogelijk om de windmolens stiller te maken, bijvoorbeeld door kartelrandjes op de wieken te plaatsen. Hierdoor neemt het geluid tot zes decibel af. Het doel van het onderzoek was de maximale effecten inzichtelijk te maken. Daarom zijn deze geluidsreducerende maatregelen niet meegenomen in de berekeningen

- **De geluidsnorm voor windmolens staat, volgens DGMR, op 41/47 dB, maar moet dit niet 40/45 dB zijn?**
- **Is er ook rekening gehouden met de regen bij het geluid?**
- **Wat zijn de wettelijke kaders: hoe ver de afstand mag zijn tot de windmolens?**

De wettelijke geluidsnorm voor windmolens bedraagt 41/47 dB in plaats van 40/45dB; die laatste geldt voor andere bedrijven. Deze norm staat ook in het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling. Een windturbine mag maximaal 47dB geluid produceren; het gaat dan om geluid dat op de gevel is gericht en van een woning die een raam heeft dat uitkijkt op de windturbine. ‘s Nachts mag het geluid van de windturbine maximaal 41dB zijn. Er is geen norm voor de afstand tot een windmolen. Regen is niet van invloed op het geluid van een windmolen, maar mistig weer wel. Bij mistig weer kan er mogelijk iets meer geluid worden gehoord.

- **Wat zijn de effecten van laagfrequent geluid?**
- **Kan er een scenario komen waarin het laagfrequente geluid is uitgeschakeld?**
- **Gezondheidsrisico’s bij laagfrequent geluid is dat onderzocht?**

De beoordeling van laagfrequent geluid vindt plaats op basis van het totale spectrum aan geluid. Laagfrequent geluid maakt onderdeel uit van alle geluidsbronnen, naast windturbines zijn bekende bronnen bijvoorbeeld verkeer en cv-ketels. De laagfrequente geluidsuitstraling is afhankelijk van het merk/type windmolen dat uiteindelijk gekozen wordt. Vanuit de verzameling aan wetenschappelijke literatuur worden de effecten van het laagfrequente deel van het geluid en de effecten daarvan op de gezondheid niet aannemelijk geacht of zijn ze onvoldoende aangetoond. Over het algemeen wordt hoogfrequent geluid als hinderlijker ervaren dan laagfrequent geluid. Dit sluit echter niet uit dat sommige mensen laagfrequent geluid als hinderlijk ervaren.

- **Je kunt windmolens horen net als een koelkast die aan staat. Dat mag misschien binnen de geluidsnormen zijn, maar ik word er knettergek van. In welke wet of welk beleidsstuk is vastgesteld wat de norm voor geluid is? Hoe zit het met geluidsoverlast door windmolens?**

- **Wat zou de overlast zijn met betrekking tot geluidfrequenties?**

In de Wet geluidhinder zijn normen opgenomen voor de maximale gemiddelde geluidbelasting op de gevel overdag en in de nacht. Deze normen zijn tot stand gekomen op basis van wetenschappelijk onderzoek naar het effect van geluid op de gezondheid. De rijksoverheid (RIVM) acht de gezondheidsschade bij geluidbelasting onder de vastgestelde normen acceptabel. Het is bekend dat er een verschil is tussen geluidbelasting en geluidhinder. Bij geluidhinder speelt ook de ervaring van geluid mee. Mensen ervaren hoge en lage tonen, constant en incidenteel geluid in verschillende mate als meer of minder hinderlijk. Dat is heel persoonlijk. Vanwege dit subjectieve karakter is het tot op heden is het niet mogelijk gebleken om rondom geluidhinder een apart of aanvullend normenstelsel te ontwikkelen.

- **Wat wordt er gedaan met de aanbevelingen voor laagfrequent geluid; gaat de gemeenteraad deze afweging meenemen?**
- **Staat de reikwijdte van het laagfrequent geluid ook op de kaart?**
- **Wat zijn de ervaringen van andere windparken en hoe ver reikt laagfrequent geluid gemiddeld in de praktijk?**
- **Komt er nog onderzoek naar laagfrequent geluid?**
- **Hoe zit het met het laagfrequent geluid; kan er inzichtelijk gemaakt worden tot hoe ver laagfrequent geluid van een windmolen reikt?**

Op het gebied van laagfrequent geluid (LFG) is een aanbeveling gedaan om goed te kijken naar het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling. Zo kan het merk van de windmolen uitmaken hoeveel laagfrequent geluid geproduceerd wordt. Daarom heeft DGMR een aanbeveling gedaan om onderzoek naar laagfrequent geluid mee te nemen in de MER. In het vervolgtraject is er nog voldoende mogelijkheid om rekening te houden met laagfrequent geluid. De reikwijdte van laagfrequent geluid is niet apart op de kaart opgenomen, omdat laagfrequent geluid onderdeel uitmaakt van het totale geluid en dus binnen de blauwe, de wettelijke lijn, ligt en mede wordt bepaald door het merk windturbine dat geplaatst wordt.

- **Is laagfrequent geluid bij grote molens hoger dan bij lagere?**

Laagfrequent geluid hoeft bij hoge molens niet per se hoger te zijn dan bij lage; de snelheid waarmee de tip heen en weer gaat is belangrijker en die is constant. De tipsnelheid mag overigens niet meer zijn dan 260 km/h.

- **Is het mogelijk om ruimere normen te hanteren dan voorgeschreven in de wet?**

Ruimere normen als hogere normen dan wettelijk is niet mogelijk. In het rapport van onderzoeksbureau DGMR wordt bij paragraaf 5.2 antwoord gegeven op de of andere normen gehanteerd mogen worden.

- **Gaat de gemeente maatwerkvoorschriften maken nu duidelijk is er hinder is die op die manier beperkt kan worden?**
- **Kunnen er maatwerknormen gemaakt worden?**

De raad heeft gevraagd een aantal scenario's te ontwerpen met verschillende mate van hinder zodat zij op basis van die scenario's een belangenafweging kunnen maken. Als gekozen wordt voor het beperken van effecten van windmolens anders dan de wettelijke beperkingen, zal dat als kader worden opgenomen voor de verdere uitwerking van het energielandschap.

- **Waar zijn de inputgegevens van gemeten hinder en formules van de berekende cumulatieve hinder voor de grootschalige energie per scenario per woning te vinden?**

Inputgegevens zijn voor de berekeningen zijn op te vragen bij het onderzoeksbureau DGMR.

- **Waarom staat het woord 'hinder' niet in de onderzoeksrapportage?**

Het is moeilijk iets te zeggen over geluidshinder, want wat is hinder? Dit is voor iedereen anders. Daarom is de hoorbaarheid onderzocht.

- **Het RIVM heeft in 2009 hinder van wegverkeer vergeleken met dat van de versoepelde normen voor toenmalige windturbines. De norm voor verkeer (48 dB) veroorzaakt 3 % ernstig gehinderden, de norm voor windturbines (47 dB) veroorzaakt 9 % ernstig gehinderden. Daarbij is 10% ernstig gehinderden het wettelijk maximum. Maar alleen al de wegen A2/A12 zitten anno 2018 op bepaalde plekken boven deze grens. Waarom kiest de gemeente niet voor het aanpakken van de huidige geluidhinder maar voegt ze juist meer hinder toe aan sec dit deel van de overvolle regio?**

Als stad van gezond stedelijk leven werkt de gemeente Utrecht continu aan het verbeteren van de milieukwaliteit. Zo heeft de gemeente Rijkswaterstaat

verzocht de maximumsnelheid op de rijkswegen omlaag te brengen om daarmee de overlast terug te dringen. Er zijn geluidsberekeningen gemaakt, waarbij in beeld is gebracht of er sprake is van cumulatie van windmolengeluid met wegverkeerslawaai.

- **Windmolens verstoren de windbanen, wat is het effect hiervan?**

Per saldo neemt de windsnelheid bij een turbine iets af omdat de turbines energie aan de wind onttrekken. Daarnaast treedt turbulentie op bij de rotorbladen. Deze effecten spelen op grote hoogte, het belangrijkste effect ondervinden de turbines onderling, waardoor voldoende afstand tussen turbines noodzakelijk is. Aangezien deze effecten in hogere luchtlagen optreden, is hiervan op grondniveau geen effect te merken.

- **Wat is het effect van windmolens op vogels en vleermuizen?**

Vogels hebben zo hun eigen verblijf-, voedsel- en broedgebieden en windmolens kunnen daarin een verstorende factor hebben. Vogels kunnen immers, afhankelijk van het gedrag van de specifieke soort, in aanvaring komen met de windmolens, het kost hen meer tijd en energie om uit te wijken voor de windmolens, en vogels kunnen het park sowieso willen mijden. Om de effecten voor vogels te beperken, zijn beschermende bepalingen van kracht. Deze regels zijn onder meer vastgelegd in de Flora- en faunawet en in de Natuurbeschermingswet.

Vleermuizen leven vooral in bossen en minder vaak in het open veld. Als er vleermuizen voorkomen in een gebied dat is aangemerkt voor de realisatie van een windmolen, moet worden gekeken of er mogelijke effecten zijn op de vleermuizen. Daarvoor kan een Natuurbeschermingswetvergunning en/of een Flora- en Faunawetontheffing nodig zijn.

Windturbines kunnen tot slachtoffers leiden onder vleermuizen. Dit is afhankelijk van het gedrag van de specifieke soorten. Omdat vleermuizen een winterslaap houden en met name actief zijn in de schemering als het niet hard waait, zijn over het algemeen de effecten op vleermuizen beperkt.

- **Waarom ziet het ontwerpteam af van 3D “sound scaping”, en doet men alleen slechts aan 3D slagschaduw simulaties? Nu kan de burger geen idee krijgen van de optelbare effecten van hinder bij windmolens (voor zon speelt dit gelukkig niet)?**
- **Alles is berekend op basis van gemiddeldes. Geluidsoverlast januari minimaal en zomer maximaal. Gemiddeld onder de norm, maar toch. Waarom is de norm niet gebaseerd op maximale overlast?**
- **Wat is de bandbreedte als dit het worstcasescenario is?**
- **Zijn de kaarten gebaseerd op windstil weer of is er ook rekening gehouden met verwaaiing?**

Bij soundscaping wordt gekeken naar de beleving van geluid. De gemeenteraad heeft onder meer gevraagd een scenario te ontwerpen met het volgende uitgangspunt: “op basis van berekeningen voor woningen in omliggende wijken geen slagschaduw op de gevel plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename plaatsvindt als gevolg van windmolens ten opzichte van het aanwezige wegverkeersgeluid”.

Ook heeft de voormalige uitwerkingsgroep tijdens de ontwerpateliers gevraagd het “worst case” scenario door te rekenen. Hiermee bedoelen ze de meest ongunstige situatie qua geluid door uit te gaan van de grootste windmolen, harde windkracht, ongunstige windrichting en in de nachtelijke uren omdat de rijkswegen dan rustig zijn).

Gegeven de raadsopdracht en de wens van de voormalige uitwerkingsgroep is extra aandacht besteed aan het geluid van windmolens. Zo zijn er extra berekeningen uitgevoerd die uitgaan van het maximale geluidsniveau van windmolens (windkracht 5). In dit soort situaties wordt normaal gesproken gerekend met jaargemiddelden omdat de wet dit voorschrijft. Bij de berekeningen is verder uitgegaan van grote windmolens, zodat de maximale effecten in beeld worden gebracht. Deze berekeningen zijn op verschillende tijden van de dag gemaakt.

- **Welk etmaal is gebruikt bij meting: een drukke of rustige dag?**

Bij de berekeningen is uitgegaan van het weekdaggemiddelde. Het weekend is ondervertegenwoordigd en doordeweekse dagen gelden meer.

- **Hoeveel stiller kan de windmolen?**

Bij de onderzoeken is uitgegaan van de meest luidruchtige windmolen, maar er zijn stillere leverbaar. Deze zijn tot zes decibel stiller.

- **Wat is de geluidsoverlast voor de bewoners binnen de polder?**

De windmolens staan dichter bij de huizen in de polder. Bij de woningen in de polder die verder weg liggen van de rijkswegen zullen de windmolens beter hoorbaar zijn. In alle gevallen wordt voldaan aan de wettelijke normen.

- **Waarom is er gekozen voor een windturbine van 235 m hoogte en niet lager en kunt u een nadere toelichting geven op de effecten van de hoogte van de mast en het verschil tussen 160 en 235 m?**
- **Komen er windmolens van 300 m hoogte?**
- **Welke hoogte wordt gekozen?**
- **Wordt er ook al gekeken naar hogere turbines?**
- **Is bekend hoe hoog de windmolens worden?**

Er is nog geen besluit genomen over de hoogte van de molens, maar er is naar windmolens van twee hoogtes gekeken. De hoge molens zijn de nieuwe generatie windmolens. Deze hebben een hoogte /hub van 160 meter en de lengte van de wieken bedraagt bij elkaar 80 m; in totaal is dat ca. 235 meter. Op een dergelijke hoogte zijn de luchtlagen, met name ‘s nachts, heel stabiel en daardoor krijg je een hoge opbrengst aan windenergie. Omdat de nieuwe generatie windmolens 235 hoog zijn is ervoor gekozen de berekeningen op basis van deze grootste windmolens uit te voeren zodat de maximale effecten in beeld zijn als de gemeenteraad een besluit neemt. Windmolens van 300 meter zijn niet in beeld voor het energielandschap.

- **Wat is het worstcasescenario op het gebied van het geluid en op welke afstand van Veldhuizen komt dit punt?**
- **Alle scenario’s zijn doorgerekend op basis van de wettelijke geluidsnormen maar voor de omliggende wijken is ook de hoorbaarheid in beeld gebracht, Ofwel kan ik de windmolens horen rekening houdend met wegverkeerslawaai?**

In de omliggende wijken is een aantal meetpunten (referentiepunten) opgenomen voor de geluidsberekeningen.

- **Wat is het effect op het geluid van de windmolens als de geluidswal langs de snelweg verder wordt doorgetrokken of er stiller asfalt wordt neergelegd?**

Het doortrekken van de geluidswal en het neerleggen van stiller asfalt heeft effect op het snelweggeluid in de wijk die achter de wal ligt. Hierdoor kunnen beide maatregelen effect hebben op de hoorbaarheid van de windmolens. De windmolens gaan niet meer geluid maken, maar omdat het achtergrondgeluid afneemt zou het kunnen zijn dat de windmolens beter hoorbaar worden.

- **Is het mogelijk dat er een totaalplaatje voor geluidshinder wordt gemaakt en dat ook IJsselstein daarbij wordt meegenomen?**

Voor 18 representatieve meetpunten in en om het zoekgebied Rijnenburg en Reijerscop zijn geluidberekeningen gemaakt. Aanvullend is voor de omliggende wijken ook de hoorbaarheid in beeld gebracht omdat de gemeenteraad heeft gevraagd om een scenario waarbij er niet meer geluid is in de omliggende wijken in combinatie met het wegverkeerslawaai. Na de tweede werkbijeenkomst voor hoorbaarheidsberekening een meetpunt toegevoegd in de wijk IJsselveld in IJsselstein. De berekeningen geven een goed beeld van het totaalplaatje van geluid in en om het zoekgebied. De rapportage van DGMR kunt u op de site vinden.

- **Waarom is Montfoort niet meegenomen in de berekeningen?**

Meetpunt 18 ligt ten westen van de polder Rijnenburg en ten zuiden van Reijerscop. Dit meetpunt is opgenomen op het kaartje in de rapportage van onderzoeksbureau DGMR.

- **Waarom is er voor deze ijkpunten gekozen en waarom is de meeste overlast van geluid en slagschaduw niet meegenomen in de ijkpunten? Sommige scenario’s liggen boven de wettelijke norm. Hoe zit dat?**

Deze meetpunten zijn gekozen op advies van deskundigen om de maximale geluidsbelasting in de omliggende wijken te kunnen bepalen. Daarnaast is een aantal meetpunten opgenomen bij woningen in de polder Rijnenburg en Reijerscop. Alle scenario’s voldoen op alle meetpunten aan de wettelijke normen.

- **De geluidsnormen worden reeds onder de huidige omstandigheden op veel plekken overschreden, dan wel zit tegen de bovengrens aan. Hoe past het plaatsen van windmolens, wat per definitie zal leiden tot een toename van de reeds aanwezige geluidsoverlast en de huidige overschreiding van de geluidsnorm, hierin? En welke maatregelen zullen worden getroffen om ervoor te zorgen dat de geluidsoverlast wordt verminderd indien onverhoopt de keuze valt op een scenario met windmolens?**

Bij het ontwerpen van de scenario's is veel aandacht besteed aan het in beeld brengen van de effecten. Zo is naast het toetsen van de wettelijke normen ook onderzoek gedaan naar de hoorbaarheid van de windmolens om daarmee de vraag van de gemeenteraad van Utrecht goed te kunnen beantwoorden. Het hoorbaarheidsonderzoek geeft inzicht in de mate en de gebieden waar windmolens hoorbaar en niet hoorbaar zullen zijn. Er is bewust gekozen om de maximale effecten in beeld te brengen ook wel het worst case scenario genoemd. Er zijn verschillende mogelijkheden om de windmolens stiller te maken. Maar het onderzoek toont ook aan dat er locaties zijn, met name in de polder, waar de windmolens op sommige momenten hoorbaar zijn. Door dit inzichtelijk te maken kan de gemeenteraad dit meenemen in de belangenafweging.

5.5 Slagschaduw van windmolens

- **Ik ben bezorgd om de hinder van slagschaduw door windmolens. Krijg ik daar last van als ik in de buurt woon? En op welke momenten van de dag of in het jaar?**
- **Hoe gaat slagschaduw eruitzien?**
- **Op welke maximale afstand is er slagschaduw?**

Bij het ontwerpen van de scenario's met windenergie moeten initiatiefnemers de consequenties voor geluid en slagschaduw in beeld brengen. Zij zullen met berekeningen moeten aantonen in welke mate er sprake is van slagschaduw en welke maatregelen getroffen worden.

Voor de voorbeelduitwerkingen van de 5 scenario's met windenergie zijn door onderzoeksbureau DGMR de effecten van slagschaduw en geluid in kaart gebracht. Voor omliggende wijken is eveneens de hoorbaarheid van windmolens in beeld gebracht. De resultaten zijn opgenomen in het rapport van DGMR.

- **Zijn de ´slagschaduw uren´ per huis inzichtelijk en ook de komende jaren op te vragen/in te zien? Hoe?**
- **Is de grens voor slagschaduw op het kaartje exact bepaald of kan deze nog opschuiven?**

De huidige berekeningen zijn indicatieve berekeningen gebaseerd op de voorbeelduitwerkingen van de scenario's. Nadat de gemeenteraad een besluit heeft genomen over de scenario's zullen tijdens de milieueffectrapportage (m.e.r.) gedetailleerde berekeningen uitgevoerd worden mits de gemeenteraad kiest voor het uitwerken van een scenario met windmolens. De berekeningen tijdens de m.e.r. worden niet per huishouden gedaan maar op basis van referentiepunten. Aan de hand hiervan kan worden afgeleid wat de effecten bij individuele woningen zijn. De m.e.r. wordt na het besluit door de gemeenteraad van Utrecht en na het indienen van concrete voorstellen door initiatiefnemers uitgevoerd.

- **Wat is de minimale lichtsterkte in LUX die is afgesproken om de molens stil te zetten als gevolg van slagschaduw?**
- **Slagschaduw wordt gemeten door een sensor, wat zijn de effecten van diffuse slagschaduw?**
- **Waar zit het meetpunt van de slagschaduw en hoe wordt dit gemonitord?**
- **Is er ook sprake van monitoring in de wijk?**
- **Komt er iets bij de huizen te staan om de slagschaduw te meten?**
- **Hoe wordt slagschaduw precies gemeten?**
- **Waar zit het meetpunt van de slagschaduw en hoe wordt dit gemonitord?**
- **Wat wordt bedoeld met stilstandsvoorziening?**
- **Hoe wordt de stilstand berekend?**

Windmolenleveranciers stellen de windmolens zo in, dat deze voldoet aan het terugregelen van slagschaduw op woningen. Hoe dit precies gaat hangt van de bouwer van de windmolen af. De systemen werken vaak met 2 sensoren, waarbij eentje het directe licht, en de ander het indirecte licht, opvangt.

Het verschil tussen beide in combinatie met de aanwezigheid van woningen in de omgeving bepaalt of de windmolen stil wordt gezet. Deze gegevens zijn geprogrammeerd in een computer die in de windmolen zit. De windmolen stopt automatisch als het maximaal aantal uren slagschaduw is bereikt. Er is geen monitoring in de wijk op het gebied van slagschaduw, de meetapparatuur bevindt zich op de windmolen.

- **Als er windmolens komen in Rijnenburg, levert dit dan slagschaduw op voor De Meern? En met wat voor overlast zouden we dan nog meer rekening moeten houden?**
- **Als de molens 800 m ten zuiden van de A12 worden geplaatst, komt de slagschaduw dan over de rijksweg heen tot in De Meern-zuid?**
- **Waarom worden de windmolens niet verder naar achteren gezet?**

Op de panelen van de scenario's op de website is te zien waar slagschaduw zou kunnen optreden in De Meern. De slagschaduw zal nooit meer worden dan wettelijk toegestane 5 uur en 40 minuten per jaar. Voor meer informatie: zie het rapport van onderzoeksbureau DGMR.
In scenario De Kreek staan de windmolens ongeveer 800 meter ten zuiden van de A12. In het rapport van DGMR is te zien waar bij die opstelling van de windmolens slagschaduw kan optreden in De Meern.

- **Is er een stilstandvoorziening langs de Reijnesteinseweg (woningen)?**
- **Waarom heeft de slagschaduwtekening zo'n grillig verloop?**
- **Hoe kan het dat de slagschaduw ophoudt aan de rand van de wijk?**
- **Waarom is er een haakse scheiding getekend bij Energie Voorop?**
- **Op het kaartje lijkt er een stilstand te zitten op de rand van de wijk ter hoogte van Galecop en de Rijnesteinseweg; klopt dat?**

Bij de berekeningen is rekening gehouden met de windrichtingen door het jaar heen. De windrichtingen hebben invloed op slagschaduw doordat de stand van de windmolens veranderd. Op een andere periode in het jaar is sprake van een andere schaduwval. De buitenste lijn is de uiterste grens als de zon schijnt en de windmolen draait. In sommige slagschaduwplaatjes zitten haakse scheidingen zoals bij de Rijnesteinseweg in Nieuwegein. Dit heeft te maken met objecten zoals de geluidswallen langs de A12 en de A2 die de slagschaduw tegenhouden in bepaalde periodes.

- **Hoe komt men aan het getal van 5 uur en 40 minuten?**
- **Wat is de norm voor slagschaduw en welke rekenmethode is gebruikt?**
- **Hoe lang duurt slagschaduw bij een woning?**

De wettelijke norm voor slagschaduw is maximaal 5 uur en 40 minuten (17 × 20 minuten) slagschaduw per jaar. Er moet wel een raam in de woning zijn dat uitkijkt op de windmolen. Windmolens hebben een stilstandsvoorziening waarmee windmolens stilgezet kunnen worden zodat de wettelijke norm niet wordt overschreden. Bij de berekeningen zijn alle woningen meegenomen, ook dieper de woonwijk in. De slagschaduw duurt 15-20 minuten. In de tuin kan het een paar minuten afwijken.

- **Waar staat de nullijn voor slagschaduw op de schetsen?**

De nullijn van slagschaduw staat op de kaart ingetekend. In verband met slagschaduw staan er op de kaart twee lijnen, een donkerpaarse en een lichtpaarse lijn. Binnen de donkerpaarse lijn mag men in een woning maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar hebben; buiten de lichtpaarse lijn zal dat geen een keer zijn. Er zit een voorziening in windmolens die dit elektronisch in de gaten houdt.

- **Wordt de opbrengst van zonnepanelen verstoord door slagschaduw?**

Het effect is verwaarloosbaar.

- **Zorgt stilstandsvoorziening voor meer overlast 's nachts?**

De stilstandsvoorziening zorgt niet voor overlast. De voorziening is juist bedoeld om de windmolen stil te zetten zodra er meer dan de wettelijke hoeveelheid slagschaduw is bereikt. 's Nachts schijnt de zon niet dus er is geen sprake van slagschaduw.

- **Wat gebeurt er als er in het voorjaar veel slagschaduw is en de 6 uren opgesoupeerd zijn?**

Als de wettelijke norm is bereikt moet de initiatiefnemer/exploitant de windmolens stil zetten de rest van het jaar indien slagschaduw optreedt.

- **Kan op het kaartje inzichtelijk worden gemaakt wat het effect is van de stilstandvoorziening bij slagschaduw?**

Helaas is dat niet mogelijk.

- **Als de windmolens stilgezet worden, wordt dit dan 's nachts ingehaald?**

Het inhalen van een en ander vanwege het stilzetten van de molens is niet zo eenvoudig, omdat de molens afhankelijk zijn van de wind. Daarnaast mogen molens 's nachts minder geluid produceren dan overdag waardoor de opbrengst ook lager is. De initiatiefnemer houdt in hun businesscase rekening met het stilzetten van de windmolen ten gevolge van slagschaduw.

5.6 Veiligheidsaspecten

- **Hoe zit het met de veiligheid van windmolens? Kunnen ze omvallen of in brand vliegen?**
- **Wordt er rekening gehouden met omgevingseffecten zoals de snelweg en hoogspanningskabels?**
- **Hoe zit het met ijsvorming op de wieken?**
- **Wat zijn de effecten van ijsafzetting?**

Voorafgaand aan de plaatsing van de windmolens wordt een extern veiligheidsonderzoek uitgevoerd. Dit geeft inzicht in de risico's van een windmolen door bijvoorbeeld het losraken van een wiek. De kans dat zoiets gebeurt, is heel klein en wordt aangegeven in het aantal gebeurtenissen per jaar. Zo wordt voor ieder risico object (huis, spoorweg, passant) in de buurt van een windmolen berekend hoe groot die kans is. De kans dat een risico object wordt geraakt door een turbine(onderdeel) kleiner is dan eens in de miljoen jaar.

Naast het extern veiligheidsonderzoek wordt door de exploitant van de windmolens rekening gehouden met ijsvorming in de winter. Indien er risico is op ongevallen door ijsvorming, worden hiervoor technische voorzieningen geplaatst op de windmolen. Wanneer er ijs geconstateerd wordt, zullen de rotorbladen evenwijdig aan wegen worden gedraaid, zodat er geen sneeuw of ijs op het wegdek kan vallen. Voordat de wieken weer gaan draaien wordt er gecontroleerd of ze volledig ijsvrij zijn.

- **Hoeveel trillingen maakt een windmolen en zijn deze schadelijk? Trillingen in de bodem n.a.v. windmolens, hoe zit dat?**
- **Is trillinghinder te verwachten?**
- **Veroorzaken de windturbines ook de grondtrillingen?**

Een windturbine produceert trillingen. Deze zijn zeer beperkt van aard, en over het algemeen enkel meetbaar aan de voet van de windturbine of in de onmiddellijke omgeving ervan. Frequenties en golflengte hangen af van de windturbine zelf, van de ondergrond en van het type fundering. Deze zijn op heden nog niet gekend. Er zitten trillingssensoren in een windturbine. Deze worden over het algemeen gebruikt om defecten tijdig vast te stellen. De trillingen veroorzaakt door windturbines zijn over het algemeen dermate beperkt van aard dat ze door mensen niet waarneembaar zijn. Ze hebben ook geen gekende impact of gebouwen of structuren in de omgeving.

- **Wat zijn de effecten door geluid en slagschaduw voor de psychische gezondheid?**

Mensen die in de buurt van windmolens wonen, kunnen hinder ondervinden van het geluid of de slagschaduw. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevingskwaliteit verslechtert door de plaatsing van windmolens.

Het is echter niet wetenschappelijk bewezen dat het wonen bij een windmolen of windmolenpark een negatieve invloed heeft op het persoonlijke hinderniveau, de kwaliteit van leven of de kwaliteit van slaap of andere gezondheidsklachten.

- **Wat zijn de effecten van elektromagnetische straling van windmolens?**

Elektrische, magnetische en elektromagnetische velden komen overal voor. Bekende natuurlijke vormen zijn Uv-straling (zon), infrarode straling (warme voorwerpen) en zichtbaar licht. Elektromagnetische velden (EMV) zijn ook aanwezig bij bijvoorbeeld elektrische apparaten en bij het transport van elektriciteit over lange afstanden (via hoogspanningsverbindingen).

Er is veel onderzoek gedaan naar de elektromagnetische straling van onder andere elektriciteitscentrales en hoogspanningsleidingen. Hierbij is nooit

aangetoond dat de elektromagnetische straling effect heeft op de gezondheid. Er bestaan geen aanwijzingen dat windmolens straling afgeven. Daarom is er nooit reden geweest om dit te onderzoeken. Het wetenschappelijke standpunt is dan ook dat windmolens geen elektromagnetische schadelijke straling uitzenden.

- **Komt er meer fijnstof in de wijken door de turbulentie van de wieken van windmolens?**
- **Is er bij de berekeningen ook gekeken naar fijnstof?**
- **Er wordt rekening gehouden met slagschaduw en geluid. Kijken jullie ook naar fijnstof richting de wijk?**
- **Heeft de plaatsing van de turbines invloed op het fijnstof dat van de snelwegen komt?**

De wieken van windmolens zorgen voor turbulentie. Dit effect is het sterkst achter de rotor, op grote hoogte boven de grond. Op grondniveau zorgt dit niet voor een relevante turbulentie die stofdeeltjes kan doen opdwarrelen. Fijnstof kan alleen anders verspreid worden indien er een bron (op hoogte) dicht bij de windmolen staat. Dit is in Rijnenburg en Reijerscop niet het geval.

Wellicht ten overvloede, de windmolens zijn aangedreven door de wind en blazen dus geen wind richting de wijken. Per saldo neemt de windsnelheid af bij windmolens, omdat ze energie aan de wind onttrekken. Wel kunnen de windmolens voor turbulentie zorgen en daardoor voor vermenging met andere bronnen (industrie of wegen). Uit luchtkwaliteitsonderzoek in milieueffectrapportage-procedures bij andere windparken blijkt dat dit effect de concentraties luchtverontreiniging nauwelijks beïnvloedt.

- **Waar kan ik meer informatie krijgen over dit onderwerp?**

Op de website Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM):
https://www.rivm.nl/

- **Wordt er bij de aanleg van grote zonnevelden rekening mee gehouden dat er dan statische elektriciteit ontstaat?**

Door het aarden van de zonnepanelen wordt statische elektriciteit voorkomen.

H6. Vragen over initiatieven

In dit hoofdstuk worden alle vragen behandeld over de initiatieven. Als eerste worden alle vragen beantwoord over de business case van de scenario's. Vervolgens worden de vragen beantwoord over mogelijke financiële participatie. Tot slot worden vragen beantwoord over grondposities.

6.1 Business case

- **Waar zijn de business cases die het economische voordeel t.o.v. elk van de 4 scenario's helder maakt?**
- **Ik ben geïnteresseerd in de doorberekeningen in de businesscase, kan ik deze ontvangen?**
- **Hoe kan de roeibaan gefinancierd worden vanuit de energieopbrengst?**
- **Geld speelt de hoofdrol rol bij business cases, die complex zijn door bijvoorbeeld de dalende KWh prijs op de markt, kosten voor opslag door energiebelastingen, of bepaalde subsidies. Wanneer legt de gemeente de business cases voor aan de onafhankelijke rekenkamer(s)?**
- **Wat levert een windmolen op in financiële zin?**
- **Is er een indicatie van de kosten? (gevraagd bij Nieuw Rijnenburg WB2)**
- **Zijn de kosten als bekend?**
- **Financiële onderbouwing. Hoe zit dat?**
- **Er liggen scenario's. Vrij globaal staan er parameters bij. Financiële opbrengsten. Er kan nog veel. Wie kan waarover en wanneer een oordeel vellen? Wat moet nog worden uitgewerkt?**
- **Wat zijn de kosten, opbrengsten en investeringen? Is de subsidie meegerekend en is er rekening gehouden met planschade?**
- **Is er bij de berekening van de opbrengsten en de investeringen ook rekening gehouden met de kosten die gemaakt moeten worden voor de windturbines zelf, en voor het afbreken en afvoeren ervan?**
- **Zijn de investeringen die nodig zijn voor aanleg en voor transport van stroom meegenomen in de scenario's?**
- **Welke scenario's zijn interessant voor de initiatiefnemers? Zien zij wel kansen in een van de zes scenario's?**
- **Wat is de gemiddelde efficiëntie van windturbines op land? Ze draaien immers ook vaak niet.**
- **Zijn de zes scenario's financieel onderbouwd?**
- **Klopt het dat er aan de gemeenteraad geen advies met betrekking tot kosten en baten wordt gegeven?**
- **Wij kunnen ons niet voorstellen dat de gemeenteraad een besluit neemt zonder dat er een financieel plaatje is. Op welke termijn zou een overzicht van kosten en opbrengsten gemaakt kunnen worden?**
- **Zou de gemeenteraad niet willen weten wat de kosten per kWh gaan worden in het gebied? Wordt daarop ingegaan in de toelichtingen bij de scenario's?**
- **Over opbrengsten en rendementen vermelden de scenario's niets. Informatie daarover wordt gemist. De gemeenteraad zal dit toch willen weten? Wat wordt het rendement per scenario? Welk scenario is het kansrijkst?**

Wat we nu doen is een heel afwijkend proces van wat we normaal doen t.o.v. windmolenparken. Daar hebben we bewust voor gekozen, mensen vroeg de gelegenheid geven om mee te denken over wind en zon in het gebied. Het gevolg hiervan is dat nog niet alles tot in detail is uitgewerkt. Dus er is in deze fase van het proces slechts een grove indicatie van de kosten en opbrengsten te maken.
Dus op dit moment is ook nog geen daadwerkelijke businesscase te maken. Na het raadsbesluit over de scenario's zullen initiatiefnemers concrete voorstellen indienen die onderbouwd zijn door een gedegen businesscase.

Wel hebben initiatiefnemers op basis van kentallen de haalbaarheid van de energieopwekking beoordeeld. Deze beoordeling is gebruikt om globaal te kunnen bepalen of een scenario uitvoerbaar is. Er is niet gevraagd aan initiatiefnemers welk scenario zij het meest interessant vinden, Wel is hun gevraagd gemotiveerd aan te geven welke scenario's wel en niet uitvoerbaar/haalbaar zijn.

Zij hebben daarbij rekening gehouden met kosten en opbrengsten uit onder meer subsidies, stilstand van windmolens (efficiëntie van de windmolen)

door onder meer beperking van slagschaduw, onderhoud, transportkosten maar ook planschadevergoedingen. Alle zes scenario's zijn uitvoerbaar dus zijn qua energieopwekking financieel haalbaar. Er is wel verschil tussen de scenario's qua financiële opbrengst. Dat is aangegeven bij de voorbeeld uitwerkingen van de scenario's. De financiële opbrengst is een indicatie: als er meer energie wordt geproduceerd, is de opbrengst hoger en blijft er meer geld over om in het gebied te investeren. Het mag wel duidelijk zijn dat er geen miljoenen in het gebied worden geïnvesteerd uit één windturbine.

De investeringen in het landschap kunnen op dit moment nog niet worden doorgerekend omdat er nog geen concreet plan ligt. Wel is bij de scenario's aangegeven in welke mate (hoog, middel of laag) geïnvesteerd moet worden zodat de scenario's onderling vergelijkbaar zijn. Ook is per scenario globaal de hoeveelheid energie die kan worden opgewekt uitgerekend om ook die vergelijking tussen de scenario's te kunnen maken. Ook de energieopbrengst is nu nog indicatief omdat nog niet bekend is welke windmolen mag worden toegepaste en welke eisen gelden voor de inpassing van zonnevelden.
In de scenario's "De Ring" en "De Kreek" is roeiwater opgenomen. Van begin af aan was duidelijk dat roeiwater niet kan worden gefinancierd uit de energieopbrengst omdat de investering van het roeiwater vele malen hoger is dan de maximale opbrengst uit duurzame energieopwekking. Daarom zal de financiering van roeiwater op een andere wijze moeten plaatsvinden. Dit komt terug bij de besluitvorming over het energielandschap.

Op basis van deze indicaties zal de gemeenteraad van Utrecht een keuze maken uit de scenario's. Dat wil niet zeggen dat ze voor één specifiek scenario moeten worden gekozen.

- **Is er in de businesscase iets opgenomen voor het geval een contractpartij failliet gaat?**

In deze fase zijn er nog geen concrete business cases. Energieproductie betreft een particuliere ontwikkeling. Bij een faillissement zullen de energieproductie-installaties overgaan in handen van een doorstartende onderneming of door de curator bij opbod verkocht worden. De wettelijke afspraken zijn verbonden aan de activiteit en gaan over op de nieuwe eigenaar.

- **Hoe loopt de financiering en subsidiestromen van de initiatiefnemers?**
- **Wat gaat het energiefonds doen?**

De financiering van energieprojecten verloopt via de reguliere geldmarkt. Voor subsidies voor duurzame energieprojecten (Stimulering Duurzame Energie, SDE) wordt doorverwezen naar de website van RVO. De ervaring leert dat commerciële banken windmolenprojecten en zonnevelden financieren. In dat geval is er geen rol weggelegd voor het energiefonds dat zich richt op kleine projecten en startende ondernemingen. Mogelijk verstrekt het energiefonds een deel van de leningen voor een zonneveld in eigendom van een energiecoöperatie. Investeringen in windmolens door het energiefonds zijn uitgesloten.

- **In hoeverre gaat de gemeente de Eneco en Rijne Energie financieren?**
- **Waarom is Eneco partij in dit verhaal?**

De gemeente draagt financieel niet bij aan de businesscase van zonne- en windenergie. In de scenario's zitten ook investeringen in het landschap, zoals een roeibaan: dat is dusdanige investering in het gebied, die nooit op te brengen is met de energieopwekking. Hier zal de raad een apart besluit over nemen. Het zou kunnen zijn dat de gemeente bijdraagt aan enkele landschappelijke elementen van de scenario's. Eneco en Rijne Energie hebben zich in 2016 gemeld bij de gemeente Utrecht en aangegeven dat zij interesse hebben in het opwekken van duurzame energie in Rijnenburg. Naar aanleiding van deze initiatieven en het beleid van de gemeente op het gebied van duurzame opwekking en de polder Rijnenburg heeft de gemeente besloten een stadsgesprek te organiseren.

6.2 Financiële participatie

- **Hebben direct omwonende extra voordeel van het windpark?**
- **Waar komt de opgewekte energie terecht? Wordt die werkelijk aan het omliggende gebied geleverd of gaat het in het net, waardoor het in Groningen terecht kan komen?**

Direct omwonenden kunnen baat hebben bij een windpark door financieel deel te nemen via een energiecoöperatie, sociale grondvergoedingen (waarbij de grondopbrengst verdeeld wordt tussen de grondeigenaar en de buren)

en/of via een door initiatiefnemers opgericht gebiedsfonds. De wijze waarop initiatiefnemers hier invulling aan gaan geven zal bepaald worden in de fase van uitwerking van concrete projectvoorstellen die door de gemeente beoordeeld zullen worden.

- **Kan ik ook investeren in de windmolens?**
- **Is het mogelijk om stroom af te nemen van de windmolens?**
- **Wat is het effect op mijn energierekening voor de lange termijn?**
- **Wat is coöperatie Rijne Energie?**
- **Relatie Rijne Energie en de gemeente?**
- **Is er in het proces ruimte ingebouwd om vormen van bewonersparticipatie in te voeren? Windmolen in coöperatie van mensen van de omgeving? Hoe bijdragen als bewoner in projecten?**

Financiële participatie door onder andere investeren in windmolens en afnemen van stroom, is een van de kaders waaraan moet worden voldaan door initiatiefnemers. Een ander voorbeeld van financiële participatie zijn deelnemen via obligaties. Mogelijk komen initiatiefnemers ook nog met andere vormen van financiële participatie tijden de fase van uitwerking van concrete projectvoorstellen. Bij sommige vormen van financiële participatie is het mogelijk om daadwerkelijk de stroom te kopen die van de betreffende windmolens of zonnevelden afkomstig is. In dat geval is financiële participatie zichtbaar op de eigen energierekening. Het effect is uit te drukken in de vorm van een investering die zich binnen een aantal jaren terugverdient.

Rijne Energie is een verzameling initiatiefnemers, zoals bewoners en omwonenden, die de intentie hebben om het eigendom van de windmolens en zonnevelden zo dicht mogelijk bij de bewoners te beleggen. Dat kan door een coöperatie op te richten die initiatiefnemer is en waarin leden eigenaar zijn van (een deel van) het energielandschap. De opbrengsten van de windmolens en zonnevelden zijn dan voor deze leden. Via een dergelijke coöperatie kunnen direct omwonenden en in principe ook andere burgers en bedrijven participeren aan een energieproject.

6.3 Grondpositie

- **Hoe komen de initiatiefnemers die iets willen in dit gebied aan grond?**
- **Omdat de grond niet van de gemeente is, maar van ondernemers (bouwers) en particulieren, kunnen zij nee zeggen. Wat zijn dan de stappen van de gemeente Utrecht?**
- **Gaat er grond onteigend worden om windmolen(s) of zonneveld(en) te kunnen plaatsen?**
- **Is onteigening van grond ten gunste van het plaatsen van windturbines of zonnepanelen een begaanbaar pad?**
- **Stelt de gemeente ook grond ter beschikking voor de realisatie van duurzaamheidprojecten?**
- **Als grondeigenaar niet meewerkt? Wordt men dan gedwongen tot grondonteigening?**
- **Is er een mogelijkheid dat het eigendom bij de gemeente komt te liggen?**
- **Mogen agrariërs of bewoners van het gebied zelf ook een of meer windturbines exploiteren? Het lijkt er nu op dat alle winst straks aan Eneco toekomt.**

De gemeente heeft hier zelf nauwelijks grond. De gemeente kan alleen ruimtelijk zaken mogelijk maken, door het bestemmingsplan te wijzingen. Vervolgens is het aan initiatiefnemers en grondeigenaren te komen met voorstellen.

Initiatiefnemers kunnen alleen projectvoorstellen indienen bij de gemeente als ze grondposities bezitten of afspraken hebben gemaakt met grondeigenaren. Initiatiefnemers hebben verkennende gesprekken gevoerd met grondeigenaren waaruit zij opmaken dat voldoende grondeigenaren bereid zijn om hun grond tijdelijk ter beschikking te stellen voor duurzame energieopwekking door middel van wind en zonne-energie. Op dit moment is het geen beleid van de gemeente Utrecht om grond te onteigenen voor het energielandschap.

Zonder grondeigenaren waaronder ook agrariërs en bewoners kunnen geen windmolens en zonnevelden worden geplaatst. De grondeigenaren zullen samen met een exploitant (initiatiefnemer) een voorstel indienen bij de gemeente na het raadsbesluit over de scenario's.

H7. Vragen over besluitvorming- en vervolgproces

In dit hoofdstuk worden alle vragen behandeld over het besluitvorming- en vervolgproces. Als eerste worden alle vragen beantwoord het besluitvormingsproces. Vervolgens worden de vragen beantwoord over het proces daarna. Daarna worden vragen beantwoord over het bestemmingsplan en de MER-procedure. Tot slot worden vragen over planschade beantwoord.

7.1 Besluitvormingsproces

- **Wat doen jullie met de signalen van bewoners/omwonenden dat wind- en zonne-energie in dit gebied niet past?**
- **Hoe bepaalt de gemeente wat de mate van draagvlak uit de omgeving is voor een bepaalde variant?**
- **Gaat men enquêteren, houdt men bepaalde cijfers van de overheid aan en zo welke?**
- **Hebben buurtbewoners een zwaardere stem?**
- **Past de gemeente het aspect "schaalbare participatie" toe bij de ontwikkeling van het energielandschap?**
- **Is er ook een analyse gemaakt van de intensiteit van de reacties (incl. herkomst van de reacties)?**
- **Er zijn nadrukkelijk signalen tegen windmolens in Rijnenburg afgegeven, o.a. tijdens de stadsgesprekken, die niet kunnen worden genegeerd. Wat doen jullie daar mee?**
- **Hoe weegt de gemeente de belangen van bewoners tegen het belang van de transitie naar duurzame energie?**
- **Wordt er een referendum gehouden?**
- **Mogen de omliggende gemeenten ook meepraten over de besluitvorming?**
- **Waarom bieden jullie de scenario's met windenergie aan de gemeenteraad als duidelijk is dat niemand deze wil?**
- **Hoe kan de raad een besluit nemen als niet alles helder is?**
- **Als er een nieuw scenario wordt berekend, welk criterium geldt dan: geluid of kosten?**
- **Welk tijdpad is er voor besluitvorming bedacht?**
- **Is al bekend wanneer de gemeenteraad een besluit gaat nemen?**
- **Er zal uiteindelijk voor één scenario worden gekozen, en wij veronderstellen dat er dan wordt gekeken hoeveel draagvlak daar voor is. Hoe wordt de omvang van dat draagvlak bepaald?**
- **Wilt u weten welk scenario onze voorkeur heeft? De gemeente wil toch weten waar draagvlak voor is?**
- **Wat wordt bepalend voor de keuze van het definitieve scenario?**
- **Wordt de voorkeur van bewoners meegenomen (betreft negatieve uitslagen)?**
- **Uitspraak over draagvlak. Hoe wordt het draagvlak echt bepaald. Meten we dat? Of is het een aanname?**
- **Ik begrijp dat er scenario's zijn waar Gemeente een besluit over moet maken. Omliggende gemeente. Standpunt IJsselstein, maar tegen windmolens. Hoe gaat de gemeente Utrecht daar mee om?**
- **Advies gevraagd aan omliggende gemeenten: wat gaat daarmee gebeuren? Ik heb het donkerbruinvermoeden dat dat dichtgetimmerd is dat je het beter niet kunt doen.**
- **In welke vorm dan ook, komt er een duurzame energielandschap? Ik wil weten, zeker gezien CO_2 uitspraak. Gaan we ervoor of niet?**
- **Wat is belangrijker: geluidsoverlast, of opbrengst dat het moet opbrengen?**
- **Heeft de Gemeenteraad eindelijk bepaald wat ze willen?**
- **Legt de raad in advies uit hoe ze zijn gekomen tot hun beslissing? Een onderbouwing?**
- **Krijg je het hele plaatje wat er in het scenario gepresenteerd is als er straks een keuze wordt gemaakt? Ook het recreatieve deel? Is dat automatisch bij scenario gekoppeld? (fietspaden, wandelpaden, roeibaan)**
- **Wat is het detailniveau? Wanneer worden er keuzes gemaakt over de windmolens?**
- **Welke scenario's acht u het meest haalbaar?**
- **Hoe wordt bepaald welk scenario het uiteindelijk wordt?**
- **Zou besloten kunnen worden om de ontwikkeling van woningbouw naar voren te halen, gezien de huidige woningnood?**
- **Als de opdrachtgever om een best professional judgement vraagt, wordt er dan ook gevraagd naar de voorkeur die uit de participatieronden naar voren is gekomen?**
- **Is te voorspellen wat de doorslag zal gaan geven bij de scenariokeuze?**

- **Wordt er een keuze uit deze zes scenario's gemaakt of zou het uiteindelijk nog iets heel anders kunnen worden?**
- **Hoe zal er uiteindelijk gekozen worden? Op grond waarvan wordt gekozen en wie gaat er (mee-) beslissen?**
- **Als het een van deze scenario's wordt, zijn dan alle posities van alle zonnepanelen en alle windturbines precies zoals ze in deze schetsen zijn ingetekend, of kunnen er nog andere plekken worden gekozen?**
- **scenario's worden als gelijkwaardig aan de gemeenteraad gepresenteerd. Krijgen de raadsleden ook inzicht in wat bewoners van de omliggende gebieden van de plannen vinden? Hoe worden de bezorgde signalen meegewogen?**
- **Op welke wijze gaat de raad gebruikmaken van de diverse scenario's en wat wordt het toetsingskader voor de gemeente?**
- **Wat is belangrijker: het belang van de bewoners of de energie?**
-

De opbrengst van het gezamenlijke ontwerpproces bestaat uit de zes scenario's zoals beschreven in het rapport van Bosch Slabbers, het vraag en antwoord document, het document met ideeën voor het energielandschap, het onderzoeksrapport van DGMR over slagschaduw en geluid en de meningen en reacties die zijn opgehaald tijdens de werkbijeenkomsten. Hierin liggen de reacties en meningen van bewoners en omwonenden over de scenario's vast.

De onafhankelijke procesbegeleider stelt, in opdracht van de gemeenteraad, een procesverslag op waarin het verloop van het proces en de oordelen van belanghebbenden over de verschillende scenario's zijn vastgelegd.

Het college zal in lijn met motie 123 de scenario's voorleggen aan de buurgemeenten zodat zij desgewenst kunnen reageren op de scenario's voordat deze ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad van Utrecht.

De opbrengst, het procesverslag en de reactie van de buurgemeenten en de provincie vormen de basis onder het Raadsvoorstel dat het college van Burgemeester en Wethouders ter besluitvorming zal voorleggen aan de gemeenteraad. Het principe van schaalbare participatie wordt niet toegepast.

De gemeenteraad heeft gevraagd een onafhankelijk begeleider aan te stellen die alle oordelen van belanghebbenden vastgelegd. De gemeenteraad van Utrecht zal, op basis van het voorstel van het college inclusief de opbrengst en het procesverslag, de belangenafweging maken. De gemeenteraad kan het voorstel van het college overnemen of besluiten het voorstel te wijzigen door het indienen van amendementen of opdrachten te geven voor het vervolgproces. Het is dus uiteindelijk de gemeenteraad van Utrecht die alles afwegende een keuze maakt. Het kan zijn dat de raad kiest voor één of meer scenario's verder uit te werken in concrete plannen. De raad kan daarbij elementen uit andere scenario's meenemen. Het definitieve plan kan er dus anders uit gaan zien dan de zes scenario's. Op dit moment is niet te zeggen welk scenario's het meest haalbaar is omdat vele aspecten meewegen bij de uiteindelijke keuze. De raad zal ook gaan beslissen over een toetsingskader (uitnodigingskader) voor het vervolgproces. Plannen die door initiatiefnemers en grondeigenaren worden ingediend na het raadsbesluit zullen op basis van dit uitnodigingskader worden beoordeeld.

Naar verwachting zullen de scenario's eerste kwartaal 2019 aan de gemeenteraad van Utrecht worden voorgelegd.

- **De scenario's bevatten nog veel twijfelpunten – in het ene scenario is het resultaat wat meer energie, in het andere scenario wordt meer aandacht besteed aan milieu en omgevingsfacturen. Daar hangen uiteraard prijskaartjes aan. Wie mag nu als allerlaatste aan de knoppen draaien? Naar onze mening worden dat de projectontwikkelaars. Het wordt dan dus gewoon een financieel verhaal, terwijl we nu juist zo lang met elkaar in gesprek zijn geweest om er ook een inhoudelijk verhaal van te maken. Gezien de toelichting op de stukken vrezen de bewoners dat er heel vrijblijvende besluitvorming zal volgen.**

In het komend raadsbesluit over de scenario's moeten de spelregels staan voor de knoppen waaraan gedraaid kan worden, en door wie. Die spelregels en kaders voor concrete plannen van initiatiefnemers zullen in een uitnodigingskader worden opgenomen. Tot op zekere hoogte zal de gemeente aan knoppen gaan draaien. De gemeente zal dit niet volledig aan de initiatiefnemers overlaten.

- **In het oude dorp van De Meern en in Veldhuizen komen veel windmolens; hoe kan je mensen daar nu mee opzadelen?**
- **De belangen die eenieder heeft. Woongenot, gezondheid, woonbeleving, participatie burgers, welzijn. Dat zijn allemaal zaken waar de gemeente mee bezig is. Ik hoor iedereen zeggen: ik voel mij niet gehoord. U kunt mij niet overtuigen van het feit dat een windmolen voor woongenot zwaarder zou wegen? Het gaat over achterliggende belangen. Zou de gemeente graag willen uitnodigen om hier over na te denken! Wat doet u daarmee in het proces. Wat doet u met deze aspecten?**
- **Wat is de waarde van de vragen die wij stellen en de antwoorden die daarop komen?**
- **Wat doet u met de emotie die hier op tafel ligt? Waarom niet gekwantificeerd?**
- **Wij hebben tijdens de vorige bijeenkomsten onze zorgen geuit en vragen gesteld. Wat is daar mee gedaan?**
- **Vijf van de zes windturbines zijn gericht op Beleijen; dat is erg onevenwichtig; daarnaast is de geluidshinder vanwege de snelweg nu al boven de norm; hoe gaat het straks, als er ook nog een windturbine van 230 meter komt? Hoe kan de gemeente dat verkopen?**
- **Waarom kunnen we niet kiezen?**
- **Waarom krijgen we steeds voorlichtingsbijeenkomsten terwijl we onze mening willen geven? Het geeft mij een vreemd gevoel. Geen fraai voorbeeld van inspraak (veel mensen stemmen in).**
- **Waarom worden de burgers niet vooraf goed gehoord? Er wordt over ons beslist, zo voelt het aan. Je roept zo veel meer weerstand op.**
- **Hoe wordt rekening gehouden met de mening die wij als burgers 3 x hebben meegegeven?**
- **Het gevoel bestaat dat de werkbijeenkomsten een farce zijn en de keuze omtrent de voor te leggen scenario's allang is gemaakt. Welke argumenten heeft u om deze indruk weg te nemen?**

Heel vroegtijdig betrekken van mensen in het gebied, zoals we in dit proces doen, is niet gebruikelijk. Daardoor krijg je een lang proces. Eerst zoeken in het gebied: hoe en waar wind en zon en andere ideeën in het landschap kunnen. Op basis van scenario's zal gemeenteraad kaders stellen waarbinnen iets kan en mag in het gebied. Dan pas komen initiatiefnemers met een concreet plan. Dan pas kun je het exact doorrekenen.

Alle meningen die zijn gegeven tijdens de werkbijeenkomsten zijn verzameld, opgeschreven en op de website van de gemeente gezet. Alle ideeën, vragen en meningen van alle belanghebbenden worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarnaast wordt ook het verslag van de onafhankelijk procesbegeleider voorgelegd aan de gemeenteraad van Utrecht. De gemeenteraad heeft niet om een draagvlakmeting gevraagd. De werkbijeenkomsten waren ook niet georganiseerd als draagvlakmeting maar als bijeenkomsten waar alle belanghebbenden hun inbreng konden leveren voor het ontwerpen van de scenario's die zijn gevraagd door de gemeenteraad. De gemeenteraad zal op basis van alle informatie waaronder ook de meningen de uiteindelijke belangenafweging maken. Daarbij wordt rekening gehouden met aspecten zoals die zijn opgenomen in de raadsopdracht: energieopbrengst, ruimtelijke waarden, ecologische en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en het beperken van hinder.

7.2 Vervolgproces na raadsbesluit over de scenario's

- **Welke besluitvorming vindt nog plaats over het energielandschap?**
- **Is het bestemmingsplan voor Rijnenburg en/of Reijerscop reeds gewijzigd?**
- **Wanneer wordt er een definitief besluit genomen over de plannen voor Rijnenburg en Reijerscop?**
- **Ik ben inwoner van een andere gemeente en ik wil bezwaar aantekenen, waar moet ik dat doen?**
- **Als ik participeer in het windpark mag ik dan nog bezwaar maken tegen de plannen?**
- **Hoe weet ik wanneer ik kan reageren op (ontwerp)besluiten?**
- **Wanneer worden de windturbines geplaatst?**
- **Wanneer komt de effectmeting van de uiteindelijke keuze?**
- **In hoeverre is al bekend wat er gaat gebeuren?**
- **Er wordt dus verwacht dat de raad meerdere scenario's zal kiezen, die allemaal nog nader worden uitgewerkt?**
- **Op de tekeningen staat een windturbine ingetekend op 700 meter vanaf ons rijksmonument. Wat kunnen wij daartegen doen?**

- **Bestemmingsplan is nu agrarisch. Moet het gewijzigd worden? Is dat al gebeurd?**
- **Wat gebeurt er met mensen die bezwaar maken? Bezwaarprocedure hoe zit dat?**
- **Tijdspad van de procedures?**
- **Is dit echt de laatste ronde dat de burger nog wat kan zeggen?**
- **Hoe gaat het verdere proces? Wat is de minimale en maximale doorlooptijd? In hoeverre krijgen wij als bewoners de kans om te roepen: dit is niet wat we willen?**
- **Procesvraag: wat gebeurt er nu verder? Hoe is het proces en wat is de tijdlijn?**
- **Zijn er nog bezwaarmogelijkheden?**
- **Ik heb behoefte aan een Infographic over het proces waarin staat aangegeven bij welke stappen we welke bezwaren en beroepsmogelijkheden we precies hebben .**
- **Hoe gaat de gemeente in het vervolgtraject met bewoners communiceren?**
- **Komt er nog een inspraakprocedure?**
- **Reijerscop zal agrarisch gebied blijven, maar er komen wel windturbines te staan. Blijven ze daar staan? Wat is de toekomst voor de turbines op Reijerscop?**
- **In het document wordt gesteld dat er nog aanvullend onderzoek moet worden gedaan. Aan wat voor termijnen moeten we dan denken? Wanneer worden de scenario's nader onderzocht en wanneer kan de realisatie beginnen?**
- **Hoe strak gaat de raad nu besluiten wie er aan knoppen mag draaien (zoals energieopbrengst, geld, inrichting)? Er moet een beperking liggen in knoppen draaien voor commerciële partijen. Wie mag er als laatste aan knoppen draaien?**
- **Scenario's bekeken. Windveld/zonneveld. Waar masten komen te staan gaan we later beslissen. We gaan nog schuiven met de molens. Het is nu onduidelijk waar ze komen te staan. Kun je hier wat over vertellen?**
- **Zit er een deadline aan het proces? Er zit een tijdelijke invulling aan.**

Met het gemeenteraadsbesluit over de scenario's wordt de eerste fase van en gemeenschappelijk ontwerpproces afgerond. Daarna volgen ruwweg nog drie fasen:

- Ontwerp van concrete projectvoorstellen
- Bestemmingsplanprocedure, inclusief milieueffectrapportage en vergunningsaanvraag
- Realisatie van de projecten

Elke fase zal een half tot een heel jaar in beslag nemen.

Na het raadsbesluit zijn de initiatiefnemers als eerste aan zet. Zij dienen concrete projectvoorstellen in op basis waarvan de gemeente anterieure overeenkomsten af kan sluiten. Deze projectvoorstellen zullen concreet in moeten gaan op de relatie met de grondeigenaars, de business case, de wijze waarop de omgeving wordt betrokken bij de verdere uitwerking van de plannen en op welke wijze financiële participatie is vormgegeven. Zij zullen ook een milieueffectrapportage opstellen waarin alle milieuaspecten zoals slagschaduw en geluid terugkomen.

De definitieve besluitvorming over de vormgeving van het energielandschap vindt plaats bij de vaststelling van het bestemmingsplan. Deze besluitvorming zal gecombineerd worden met het verstrekken van vergunningen die benodigd zijn voor de uitvoering. Tijdens de bestemmingsplanprocedure zijn er verschillende inspraakmomenten. Na vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad van Utrecht bestaat nog de mogelijkheid beroep aan te tekenen bij de Raad van State. Dit heet ook wel de bodemprocedure. Zowel inspraak, bezwaarmogelijkheden als het aantekenen van beroep staat open voor alle belanghebbenden en dus ook voor inwoners van andere gemeenten dan Utrecht. Het criterium voor bezwaar, beroep en hoger beroep is het hebben van een belang. Het in de nabijheid wonen van een windpark is onder meer een reden om belanghebbende te zijn. Dus ook al participeer je in een wind park dan mag je nog steeds formeel bezwaar maken tegen het windpark.

Wilt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen rond het energielandschap dan kunt u zich aanmelden voor de nieuwsbrief.

Voor wat betreft het bestemmingsplan is wettelijk bepaald dat het informeren van belanghebbenden over een wijziging van een bestemmingsplan plaatsvindt via publicatie. Gemeente Utrecht kondigt al zijn bestemmingsplannen aan op de webpagina: https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/publicaties/bestemmingsplannen/. De gemeente geeft eerst een vooraankondiging aan dat de gemeente van plan is een bestemmingsplanprocedure te starten. Vervolgens wordt het ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd. Door deze pagina met enige regelmaat te checken bent u altijd tijdig op de hoogte. En bestemmingsplannen worden ook in de Staatscourant gepubliceerd.

Een bestemmingswijziging kan soms ook met een omgevingsvergunning plaatsvinden (dit zal bij windmolens niet aan de orde zijn). Op de landelijke website overheid.nl kunt u zich abonneren op “attendering” dan ontvangt u bericht van alle publicaties van gemeente Utrecht van aanvragen omgevingsvergunning in uw directe omgeving. U kunt zelf aangeven wat u als uw directe omgeving ziet tussen 250 meter en 3000 meter.

De windmolens en zonneparken zullen dus waarschijnlijk niet eerder dan in 2020 gebouwd worden.
Er is geen sprake van een harde deadline. De gemeenteraad beslist hoe lang energieopwekking in relatie tot woningbouw mogelijk wordt gemaakt.

De infographic met globale planning is terug te vinden op de website van de gemeente Utrecht.

7.3 Bestemmingsplan en MER-procedure

- **Wat zijn de volledige juridische kaders waar de gemeente zich aan houdt bij het opstellen van de scenario’s met zon en/of wind?**
- **Wat is een MER? Waarom een MER?**
- **Wat is een notitie Reikwijdte en detailniveau (NRD)?**
- **Waar komen de windmolens in Rijnenburg en Reijerscop? Wanneer worden Milieu Effect Rapportage (MER), de Maatschappelijke Kosten/ Baten Analyse (MKBA) en de Sociale Impact Analyse (SIA) gepland en welke bewonersgroeperingen worden daarbij betrokken?**
- **Welke resultaten van deze fase zijn geschikt als goede input voor de financiële kant, de afweging natuur- en ecologie, landschap en recreatie?**
- **Is met een plan met zonnepanelen gemakkelijker aan de MER te voldoen?**
- **Worden in de MER alle geluidseffecten meegenomen?**
- **De scenario’s vermelden niets over de milieueffecten.**

Bij het ontwerpen van de scenario’s is getoetst of deze uitvoerbaar zijn binnen de geldende wet en regelgeving. De daadwerkelijke toets aan de regelgeving voor voornamelijk veiligheid, geluid, slagschaduw en flora & fauna vind plaats tijden het opstellen van de milieueffectrapportage, het bestemmingsplan en de vergunningen. De milieueffectrapportage (m.e.r.) brengt de milieugevolgen van een voornemen in beeld voordat er een definitief besluit over wordt genomen. Zo kan de overheid de milieugevolgen bij haar afwegingen betrekken. In de m.e.r. wordt ook de keuze van een uiteindelijke voorkeursvariant onderbouwd.
Voor windmolens is er bijna altijd sprake van een m.e.r. plicht dus het verplicht doorlopen van de procedure. Er is nog weinig ervaring met grote zonnevelden. Formeel zijn zonnevelden niet m.e.r. plichting. Afhankelijk van de omvang van de zonnevelden zal de m.e.r. procedure worden doorlopen.

De berekeningen ten behoeve van de m.e.r. gebeuren op basis van de daadwerkelijke locaties en dimensionering van de windmolens (in tegenstelling tot de berekeningen voor de scenario’s), die tijdens de bestemmingsplan/ m.e.r.- procedure bepaald worden. In de zogenaamde Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) zal worden beschreven welke varianten worden onderzocht en welke onderzoeken uitgevoerd worden in de milieueffectrapportage (m.e.r.). De NRD wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Inspraak is mogelijk bij de m.e.r. procedure.

Het uitvoeren van een m.e.r. is afhankelijk van de grootte van het windpark een wettelijke verplichting. Dat geldt niet voor het uitvoeren van een Maatschappelijke Kosten/Baten Analyse (MKBA) en de Sociale Impact Analyse (SIA). Wel zal in het bestemmingsplan de economische uitvoerbaarheid van de projecten onderbouwd moeten worden. Ook hebben wij in de Startnotitie

de gedragscode van de NWEA van kracht verklaard, die betrekking heeft op de sociale impact van het project.

7.4 Planschade

- **Wordt mijn huis minder waard door de windmolens in Rijnenburg?**
- **Wat is het effect van de windturbines op de waarde van de huizen?**

Diverse studies laten verschillende resultaten zien. Soms is sprake van een lagere verkoopwaarde van woningen nabij windparken, soms is er nauwelijks effect, of alleen een tijdelijke waardedaling zolang er protest tegen het windpark is. De woningwaarde hangt ook af van de algemene ontwikkelingen op de woningmarkt en andere ontwikkelingen in de omgeving. In hoeverre het windpark hier nog een extra effect heeft zal worden onderzocht in het traject voor vaststelling van planschade. Hiervoor bestaat een wettelijk vastgestelde procedure.

- **Kom ik in aanmerking voor een schadevergoeding als mijn huis minder waard wordt?**
- **De reeds bestaande woningen zullen in waarde dalen, zeker als er zulke hoge windturbines worden neergezet. Hoe zal dat gecompenseerd gaan worden?**

Wanneer woningeigenaren vermoeden dat de komst van windmolens tot een lagere verkoopwaarde leidt, kunnen zij bij de gemeente een procedure voor planschade starten. Bij het bepalen van planschade vergelijkt men de situaties voor en na de wijziging van een planologische maatregel (zoals een bestemmingsplan). Daarbij wordt het verschil tussen de maximale bouw- en gebruiksmogelijkheden in de oude en nieuwe situatie berekend. Een WOZ-taxatie is hierbij niet maatgevend. Deze gaat alleen uit van de actuele situatie en telt meerdere marktoverwegingen mee.

- **Hoe wordt bepaald of ik in aanmerking kom voor planschade en hoe hoog het bedrag is?**
- **Wie betaalt de planschade?**

Na ontvangst van uw aanvraag wordt een onafhankelijk adviseur ingeschakeld om onderzoek te doen naar de eventuele planschade. Op basis van het advies beslist het college van burgemeester en wethouders of en hoe hoog de tegemoetkoming zal zijn. In het geval van het energielandschap in Rijnenburg legt de gemeente het planschaderisico neer bij de initiatiefnemers. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de afhandeling van planschade conform de planschadeverordening maar de initiatiefnemers moeten de planschade betalen.

U krijgt geen tegemoetkoming als er al op een andere manier iets voor de schade is geregeld. Ook krijgt u geen planschade als u ten tijde van de aankoop op de hoogte had kunnen of moeten zijn van veranderingen in uw omgeving of als de veranderingen in de lijn der verwachting liggen.

- **Wat zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen voor planschade?**

· Er is schade vanwege een planologische maatregel. Bij planschade gaat het niet om de feitelijke situatie, maar om wat maximaal planologisch mogelijk is gemaakt. Hoe hoog de windmolen feitelijk is, is niet van belang. Wel is van belang hoe hoog hij zou mogen worden. Alleen objectieve gevolgen van een planologische maatregel (denk aan geluid- en slagschaduwhinder) kunnen tot schade lijden. Subjectieve elementen worden niet aangemerkt als schadefactor.
· Uw eigendom is in waarde gedaald en u kon de schade niet voorzien toen u de woning kocht.
· Uw aanvraag moet binnen 5 jaar, gerekend vanaf het moment dat het bestemmingsplan oftewel de oorzaak van de schade onherroepelijk is geworden, ingediend zijn om recht te kunnen hebben op een tegemoetkoming in planschade.
· Uw schade is niet al op een andere wijze vergoed (bijvoorbeeld door onteigening of een (grond) overeenkomst met de gemeente).
· Uw schade is niet gering van omvang, maar aanzienlijk, in ieder geval groter dan 2% van de waarde van uw woning. Planschade is geen volledige vergoeding van de waardedaling van de woning, maar een tegemoetkoming. Voor eigen rekening komt minimaal 2% van de waarde van de woning en in principe maximaal 5%.

- **Wat is de procedure voor planschade? Wanneer kan ik een verzoek indienen?**
- **Planschade: hoe gaat de gemeente ons hier in helpen?**

De procedure ligt vast in de planschadeverordening en de daarbij behorende toelichting. U kunt uw verzoek pas indienen als de wijziging van het bestemmingsplan of andere planologische wijziging volledig rond is. Voor het energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop start de bestemmingsplanprocedure op zijn vroegst medio 2019.

Meer informatie over de procedure is te vinden op de website van de gemeente: www.utrecht.nl/planschade

H8. Overige vragen

In dit hoofdstuk worden alle vragen behandeld die niet onder de andere hoofdstukken vallen.

- **Waarom is in de recente omgevingsvisie van Vleuten de Meern heel Rijnenburg weggelaten, maar mag de lezer (raad, derden) dat niet weten?**

De lezer en de raad mogen dat zeker weten. Voor Rijnenburg heeft de raad gevraagd scenario's te ontwikkelen voor een energielandschap. Voor Rijnenburg wordt dus een aparte visie ontwikkeld.

- **Als er klachten komen, wie (gemeente, rijk) deelt dan wanneer welke sancties (of boetes) uit?**
- **Wat kunnen bewoners doen als normen van overlast overtreden worden?**
- **Wat wordt er gehandhaafd?**
- **Wij als bewoners willen dat er gehandhaafd wordt op berekeningen. Hoe kunnen jullie erop handhaven? Bewoners maken zich hier ernstig zorgen om: hoe kun je het berekenen en hoe wordt er gehandhaafd?**
- **Hoe ziet de handhaving eruit van geluid en slagschaduw: Is dat transparant beschikbaar? Metingen van bedrijven. Wettelijke normen handhaven.**

In het kader van de ruimtelijke procedure moet al worden beargumenteerd dat de windmolens aan de geluidsnormen zullen voldoen en gemotiveerd dat alle belangen zijn afgewogen. Dat gebeurt met berekeningen omdat er natuurlijk nog niet kan worden gemeten als ze er nog niet staan. Een exploitant van een windturbine is verplicht de gerealiseerde geluidsemissie over het lopende kalenderjaar bij te houden en minimaal 5 kalenderjaren te bewaren. Deze gegevens bepalen of een exploitant zich houdt aan de normen of in overtreding is.

Als er na realisatie onverhoopt klachten van omwonenden komen over geluidshinder kan door middel van metingen worden gecontroleerd of er aan de normen wordt voldaan. Mocht er een overschrijding zijn, dan zal het bevoegd gezag (de gemeente) aangeven dat er maatregelen moeten worden getroffen, zoals het draaien in een stillere (lees langzamere) modus of zelfs – in het uiterste geval – stilstand.

- **Kunnen mensen binnen 1km verhuizen op kosten van de gemeente?**

Mensen kunnen niet op kosten van de gemeente verhuizen. De gemeente houdt zich aan de wettelijke eisen voor afstanden tot windmolens. Er zal geen sprake zijn van gedwongen verhuizingen en dus zal er ook geen vergoeding voor verhuizen ter beschikking worden gesteld. Wel is er sprake van een planschaderegeling, zie ook hoofdstuk 7.4.

- **Zijn er inmiddels breed geaccepteerde definities van de begrippen bij hinder, in relatie tot draagvlak, energielandschap, groen, business case, bewoner, belanghebbende maar ook van de eenheden en afkortingen? Zo nee, wanneer is dat er wel?**

De gemeente hanteert de gebruikelijke definities van deze begrippen. Afkortingen en dergelijke worden pas gebruikt na uitleg.

- **Heeft de provincie nog steeds een taakstelling voor wind op land of is deze omgezet naar een doelstelling voor totale besparing CO_2?**
- **In hoeverre is het plaatsen van windmolens een doelstelling van een target? In hoeverre speelt dat mee in de politieke beslissingen?**

De provincie heeft nog steeds een taakstelling voor wind op land: 65,5 MW in 2020. Deze taakstelling is vastgelegd in het coalitieakkoord in de door Provinciale Staten vastgestelde Energieagenda "Klimaat voor energietransitie".

In hoofdstuk 2 is beschreven welke doelstellingen de gemeente Utrecht heeft op het gebied van het terugdringen van de CO_2 uitstoot. Deze provinciale en gemeentelijke beleidsdoelstellingen spelen mee in de politieke beslissingen.

- **Wie haalt al het beton uit de grond als het energiepark zou moeten worden opgeruimd? Hoe zal het beton worden afgevoerd?**

De gemeente zal hierover afspraken maken met de grondeigenaar en de exploitant van de windmolen(s).

- **In een recent krantenartikel kon men lezen dat de gemeenteraad van IJsselstein de eigen gemeentegrenzen sterk bewaakt, en daar de**

gemeenteraad van Utrecht nadrukkelijk op gewezen heeft. Neemt de Utrechtse raad dit ter harte?

Alle buurgemeenten waaronder de gemeente IJsselstein worden in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op de scenario's. De reacties van de buurgemeenten worden voorgelegd aan de gemeenteraad van Utrecht voorafgaand aan de besluitvorming over de scenario's.

- **Pauzelandschap is er gesproken 10-15 jr. In de stukken staat 25 jr. Hoe is de oprekking van de grenzen geschied?**

De term 'pauzelandschap' is geïntroduceerd door de provincie. Plan van de provincie gaat tot 2028. Plannen van de gemeente gaan tot 2030. Er is nog geen beleid gemaakt voor de periode na 2028. Wel weten we dat initiatiefnemers een minimale 15 jaar exploitatieperiode van 15 jaar aanhouden waardoor ook na 2030 nog sprake zal zijn van energieopwekking. Zie ook hoofdstuk 4.7 Eventuele toekomstige woningbouw in Rijnenburg.

- **Wijkbericht Energiepanel: leaflet alternatief scenario. Ik wil graag dat dit ook aan de raad wordt aangeboden. Kan dat?**
- **Hoe zit het met het idee van Energiepanel?**
- **Er is eerder deze week huis-aan-huis een flyer bezorgd voor een ander plan, gebaseerd op de Parkpergola. Dat plan ziet er heel wat aantrekkelijker uit dan het plan met die enorme windturbines. Het onderhoud is ook goedkoper. Gaat de gemeenteraad ook naar dat plan kijken?**
- **Kort geleden is er informatie gekomen over een ander plan, Park Het Groene Lint. Wordt dit plan ook meegenomen of valt het volledig buiten dit kader?**

Er is een flyer rondgegaan van Energiepanel met een alternatief idee voor een energielandschap. De gemeente heeft dit plan samen met de initiatiefnemers besproken met het Energiepanel. Het resultaat was dat het plan financieel geen haalbare businesscase heeft. De initiatiefnemers zien geen kans om de door het Energiepanel voorgestelde vormen van duurzame energieopwekking te realiseren. De gemeenteraad van Utrecht heeft gevraagd uitvoerbare maar ook de niet uitvoerbare plannen die tot stand zijn gekomen met inbreng van alle belanghebbenden voor te leggen. Het plan voldoet niet aan deze uitgangspunten. Het energiepanel heeft zelf het plan Park Het Groen Lint voorgelegd aan de raad.

- **Mevr. Van Hooijdonk heeft blijkbaar al besloten. Ze heeft al een uitspraak gedaan over een windpark. Hoe serieus wordt het participatietraject genomen? Afgaand op de uitlatingen van de wethouder gaat het plan door.**

Het ontwerpen van de scenario's is een opdracht van de gemeenteraad. De zes scenario's die nu zijn gemaakt zijn het resultaat van het ontwerpproces die heeft plaatsgevonden samen met alle belanghebbenden. Alle zes scenario's worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Het college van Burgemeester en Wethouders doet op basis van de zes scenario's een voorstel aan de gemeenteraad van Utrecht. De gemeenteraad maakt vervolgens de keuze of er zonnevelden en/of windmolens komen, deze keuze wordt niet door wethouder Van Hooijdonk gemaakt.

- **In het document Ideeën voor het energielandschap wordt er bij het Poldermodel gesproken over windmolens bij de deur van Veldhuizen. Veldhuizen is ook de Meern, dus dat klopt niet. (er staat namelijk: Molens meer zuidelijker plaatsen, niet bij woningen in Nieuwegein of De Meern.)**
- **De tekst van het idee "molens meer zuidelijker plaatsen, niet bij woningen in Nieuwegein of De Meern" is de letterlijke tekst van de bewoner die dit idee heeft aangedragen tijdens één van de werkbijeenkomsten. Het idee is 1 op 1 overgenomen in het ideeëndocument.**
- **Ik woon straks in Rijnvliet. Worden wij geacht al op de hoogte te zijn geweest toen we de woning aankochten in fase 1? Waarde van de woning?**

Het proces voor een energielandschap loopt sinds begin 2017 en sinds maart 2017 is via allerlei media gecommuniceerd over het stadsgesprek dat toen is gehouden. De raad heeft op 6 juli 2017 de opdracht gegeven scenario's te ontwerpen voor een energielandschap. Als eerste zal de gemeenteraad van Utrecht een besluit nemen over de scenario's. Daarna zullen initiatiefnemers concrete plannen kunnen indienen. Indien die plannen voldoen aan de criteria zal de gemeente Utrecht deze plannen ruimtelijk mogelijk gaan maken door onder meer de bestemmingsplanprocedure te doorlopen.

Binnen het huidige bestemmingsplan is het niet toegestaan windmolens te plaatsen en zonnevelden aan het leggen. Mocht u bezorgd zijn over de waarde van uw woning kan u ten tijde van de bestemmingsplanprocedure een planschadeprocedure (waarde va de woning) starten. Hiervoor is het dus nog niet te laat. Voor informatie over planschade zie hoofdstuk 7.4.

- **Over het vraag en antwoorddocument: heel veel vragen worden in een procesmatig variant gegoten. Het echte antwoord zit er niet bij. Dit stoort mij enorm in het document.**

Het vraag-antwoorddocument is aangevuld met de vragen en opmerkingen uit de derde werkbijeenkomst die is gehouden op 9 oktober 2018. Sommige vragen kunnen nu nog niet worden beantwoord omdat hiervoor eerst een besluit van de gemeenteraad over de scenario's voor nodig is.

- **Lage weide een kansrijk gebied. In vraag en antwoord staat: gemeente heeft besloten er niks mee te doen. Ik wil de onderbouwing hebben. Die mis ik nu.**

Lage Weide is eerder in beeld geweest als locatie voor windmolens. De gemeenteraad heeft toen besloten geen windmolens te plaatsen in Lage Weide. Hier kunt u het verslag vinden van de raadsvergadering waarin dit besluit is genomen, waarin raadsleden hun overwegingen aangeven.

- **Positie gemeente m.b.t. snelwegoverlast. Is gemeente verantwoordelijk voor geluidsoverlast in de wijk of is dat Rijkswaterstaat?**

Wat betreft het geluid van de snelweg ligt de verantwoordelijkheid bij de wegbeheerder (Rijkswaterstaat).

- **Moet er, als er straks woningbouw komt, niet tóch geïnvesteerd worden in een nieuw schakelstation?**

Daar hebben wij geen informatie over, omdat er nog geen concreet woningbouwplan is gemaakt.

- **Hoe groot is de kans dat de gemeente Utrecht het bestemmingsplan over zeven jaar gaat veranderen?**

Daar is op dit moment niets over te zeggen. Het raadsbesluit over de scenario's zal ook iets zeggen over de tijdelijkheid van het energielandschap.

Initiatiefnemers hebben aangegeven dat de exploitatieperiode minimaal 15 jaar maar bij voorkeur 20 jaar.

- **Hoe realistisch is het om te bouwen in de polder, gezien de grondlagen?**

Bouwen is daar wel mogelijk. Als het niet mogelijk was geweest, zou geen ontwikkelaar de grond hebben gekocht.

- **Wie wordt eigenaar van de windturbines en de zonnepanelen?**

Dat is (nog) niet bekend. Dat ligt aan de afspraken tussen grondeigenaar en initiatiefnemer en de wijze waarop de initiatiefnemer financiële participatie gaat vormgeven. Het zou dus kunnen zijn dat bewoners, omwonenden en bedrijven deels eigenaar worden van de windmolens en/of zonnepanelen.

- **Hoe verhoudt deze ontwikkeling zich tot andere ontwikkelingen? In het huis-aan-huisblad van Leidsche Rijn stond laatst dat de geluidswal langs de A12 (richting Harmelen) uiterlijk in 2022 wordt**
- **doorgetrokken, en dat die dan gereed wordt gemaakt voor zonne-energie. Kan het daar wel met het schakelstation?**

Helaas kunnen wij hierop geen antwoord geven omdat die informatie niet beschikbaar is.

- **Waarom zitten de bewoners aan de Rondweg in Houten met de gordijnen dicht? De afstand tussen de woningen en de windmolens is groter en de windmolens zijn lager.**

Het is ons niet bekend dat bewoners met de gordijnen dicht zitten.

- **Waarom staan er maar zo weinig molens in Groningen, Friesland en Drenthe?**

Ook in het noorden zijn diverse windenergieprojecten in voorbereiding. Zie ook de site van RVO.

- **In hoeverre is er sprake van zichtvervuiling en omgevingsvervuiling?**

Windmolens zullen zichtbaar zijn in het landschap. Of windmolens zichtbaar zijn vanuit de omliggende wijken wordt in sterke mate bepaald waar je staat

in de wijk. Net als hinder is vervuiling een subjectief begrip. De één vindt het lelijk, de ander mooi en weer een ander stoort zich er niet aan.

- **Het deskundigenrapport van Lelystad blijkt niet te kloppen. Hoe zit dat hier?**

Deze vraag kan niet worden beantwoord door of DGMR of de gemeente Utrecht.

- **Wie controleert een en ander en heeft de gemeente daar nog een rol in?**

De normering en berekening zijn gedaan volgens vaste rekenmethodes en normen; het maakt dus niet uit wie deze berekeningen maakt, want de uitkomsten zullen hetzelfde zijn. De gemeente controleert of alles nog klopt. Zodra de MER-procedure loopt en de vergunningen afgegeven zijn, is er een mogelijkheid om een zienswijze in te dienen en kan er ook een contra- expertise worden ingesteld.

- **Is het bij u bekend dat een windturbine maar gedurende 37% van zijn bestaan draait? Hoe wordt in het restant van de energiebehoefte voorzien? Hoe wordt de stilstand van windturbines opgevangen, op nationaal niveau of voor dit energiepark?**

Het is bekend dat windmolens niet altijd draaien. Vooralsnog wordt het merendeel van de stroom opgewekt met fossiele brandstoffen. Er is dus nog geen sprake op dit moment een tekort aan energie ten tijde dat de zon niet schijnt of dat het windstil is. Op nationaal niveau wordt onderzocht hoe daarmee in de toekomst omgegaan kan worden.

- **Kunnen we alles van het internet halen. Ook rapporten ter onderbouwing van scenario's?**

Staat er al op. Ook het onderzoeksrapport van DGMR. Niet alle onderzoeken zijn al beschikbaar, omdat een deel van de onderzoeken pas later na het raadsbesluit wordt uitgevoerd.

- **Ik mis een scenario: zonder geluidshinder en slagschaduwhinder. Waar is dat scenario?**

Een van de aanwezigen wil dat genoteerd wordt dat een scenario zonder slagschaduw en geluid niet bestaat. De gemeenteraad heeft gevraagd een scenario te ontwerpen zonder slagschaduw en extra geluid ten opzichte van wegverkeerslawaai. Een scenario zonder slagschaduw is alleen mogelijk zonder windmolens omdat tussen het moment dat slagschaduw optreedt en het stilstaan van de windmolen een korte periode is waarin de molen stilgezet moet worden. Geen extra geluid ten opzichte van wegverkeerslawaai in omliggende wijken is niet onmogelijk.

- **Ik vind de documenten niet altijd heel duidelijk. Het vraag en antwoorddocument. Het zijn meer reacties dan een daadwerkelijk antwoord. Daar waar geen antwoord is, wordt er verwezen naar scenario's. Dit is niet duidelijk.**

Niet op alle vragen is op dit moment een antwoord te geven omdat sommige vragen pas kunnen worden beantwoord nadat de gemeenteraad heeft besloten over het energielandschap. Daarom wordt soms verwezen naar scenario's of een procesantwoord gegeven. Een procesantwoord kan zijn: dat weten we nu nog niet omdat de gemeenteraad daarover moet besluiten. We hebben geprobeerd zo veel als mogelijk concrete antwoorden te geven. Soms was het nodig in te schatten wat de vraagsteller bedoelde met zijn vraag (de vraag achter de vraag). Dit hebben we getracht zo goed mogelijk te doen.

- **Wordt bij het uitwerken en aanbieden van de scenario's ook rekening gehouden met het aspect horizonvervuiling? Zo nee, waarom niet?**

De gemeenteraad heeft niet specifiek gevraagd om horizonvervuiling als apart aspect mee te laten wegen bij het ontwerpen van de scenario's. Tijdens de eerste en tweede werkbijeenkomst is informatie gegeven over de zichteffecten van de verschillende scenario's door middel van visuals, computersimulaties en VR-bril. Die informatie wordt ook aan de raad voorgelegd.

Bijlage: vragenlijst werkbijeenkomst 1 en 2

H1. Vragen over de opdracht van de gemeenteraad 9

- Wat is de opdracht van de gemeenteraad over het energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop?
- Waarom worden er meer dan vier scenario's aangeboden aan de gemeenteraad?
- Is er een concrete doelstelling bekend in op te leveren MWh (of PJ) wind/zon voor het energielandschap en opgegeven aan de betrokkenen?
- Voor hoeveel huishoudens moet het energielandschap energie opleveren?
- Waarom heeft de gemeenteraad een onafhankelijk procesbegeleider gevraagd?
- Waarom kan het huidige gemeenteproject tegelijk de belangen van omwonenden afwegen tegen haar eigen belang?
- Waarom komt er niet alleen zonne-energie, of is dat inderdaad ook nog een optie?
- Kunnen windmolens niet ook in Strijkviertel geplaatst worden?
- Komen er ook windmolens in Rijnvliet?

H2. Vragen over het beleid van de gemeente Utrecht 13

- Wat houdt het Klimaatakkoord van Parijs in?
- Welke maatregelen neemt de gemeente Utrecht nog meer om zo snel mogelijk klimaatneutraal te worden?
- Worden meerdere opties voor alternatieve vormen van energie bekeken?
- Worden meerdere andere opties voor grootschalige duurzame energieopwekking in de gemeente Utrecht bekeken?
- Waarom bouwen we windmolens niet op zee?
- Er zijn ook andere manieren dan zon en wind om duurzame energie op te wekken, sluiten jullie die uit?
- Waarom worden de windmolens niet in de Noordzee geplaatst zodat niemand er last van heeft?
- Waarom wil het huidige college dat er een energielandschap komt in Rijenburg en Reijerscop?
- Waarom in de polders Rijnenburg en Reijerscop, waarom is er specifiek gekozen voor dit gebied?
- Kunnen de windmolens neergezet worden bij de eigen bewoners van Utrecht?
- Waarom moet het energielandschap hoe dan ook in Rijnenburg-Reijerscop komen, terwijl er ook andere delen van de provincie mogelijk zijn waar het minder dichtbevolkt is?
- Waarom is Reijerscop ook meegenomen in het gebied? Dat was toch bestemd als agrarisch landschap?
- Waarom in de polder voor heel Utrecht energie halen? Waarom laten we dit stuk Utrecht niet nog 20 jaar groen?
- Waarom investeren in de ontwikkeling in natuur als er genoeg huizen zijn waar nog geen zonnepanelen liggen? Is zonne-energie opwekken op daken niet voldoende?
- Waarom geen windmolens op Lage Weide?
- Heeft de gemeente Utrecht alternatieven als moderne kernenergie, thorium reactoren en schaliegas ook overwogen voor Rijnenburg en Reijerscop of elders in de gemeente Utrecht?

H3. Vragen over het ontwerpproces van de scenario's 19

- Wat is de rol van de gemeente bij de totstandkoming van het energielandschap?
- Wie zijn de initiatiefnemers?
- Wat is de rol van de initiatiefnemers bij de totstandkoming van het energielandschap?
- Welke rol hebben de grondeigenaren in het proces?
- Wie heeft de scenario's geschetst?
- Wat doet de uitwerkingsgroep?
- Waarom zijn een aantal leden van de uitwerkingsgroep opgestapt?
- Wat heeft de gemeente aangepast na het opstappen?
- Waarom is het proces na het opstappen van de uitwerkingsgroep niet gestopt?
- Wat is de poldergroep?
- Welk bureau heeft de onderzoeken van de effecten van windmolens gedaan?
- Hoe is het bureau voor de onderzoeken van de effecten van windmolens gekozen?
- Op welke momenten is gesproken met belangengroepen?

- Hoe worden omwoners en omwonenden betrokken bij dit proces?
- Op welke momenten en op welke manieren kon ik eerder invloed uitoefenen?
- Ik wil ook een eigen scenario schetsen, kan dat?
- Wat is er gedaan met de opbrengsten van de eerste en tweede werkbijeenkomst?
- Wat is geleerd van andere windenergieprojecten?
- Wat is geleerd van 'Houten'?

H4. Vragen over de bouwstenen en scenario's voor het energielandschap 25

- Waar staat de kaart voor ecologie en natuurwaarden?
- Is er water-/bodemonderzoek gedaan in verband met verspreiding vervuiling Nedereindse Plas?
- Wat is het effect op wateroverlast in Veldhuizen i.v.m. vernatting?
- Wat is het effect van het energielandschap op bestaande recreatie? Zoals manege Castellum?
- Ik heb gehoord dat er ook een roeibaan in het gebied komt, klopt dat? Zo ja, hoe verhoudt dat zich ten opzicht van het energiepark?
- Hoe zijn de locaties van de windmolens gekozen?
- Waarom staan de windmolens niet meer in de windrichting?
- Wat is het verschil van de hoogte van windmolens op geluid en slagschaduw?
- Hoever staan de windmolens van de woningen af?
- Waarom zijn er geen varianten met lagere windmolens opgenomen?
- Kan een lagere ashoogte met groter rotorblad worden onderzocht?
- Zijn lagere windmolens mogelijk?
- Waarom leggen jullie de zonnepanelen niet op de geluidswallen of de klaverbladen bij de snelweg?
- Waarom leggen we de geluidsschermen niet vol met zonnepanelen?
- Waarom geen zonnepanelen op de geluidswal bij Veldhuizen?
- Waarom geen zonnepanelen boven de Nedereindse Berg
- Waarom geen zonnepanelen in Reijerscop?
- Houdt het plan voor duurzame energieopwekking woningbouw tegen?
- Als er in 2030 woningen komen, haal je dan ook de windmolens weg?
- Wat gebeurt er met het energielandschap als er na 2030 toch woningbouw komt?
- Wat gebeurt er met het energielandschap als er na 2030 toch woningbouw komt?
- Moeten de scenario's voor het energielandschap zo zijn vormgegeven dat woningbouw vanaf 2030 mogelijk is?
- Mogen scenario's voor toekomstige woningbouw en de recreatiefunctie het energielandschap niet in de weg staan? Ofwel moet woningbouw wijken voor het energielandschap zolang windmolens en zonneweides niet zijn verwijderd?
- Waarom tuigt de gemeente Utrecht zo'n groot proces op voor 12 jaar (2018-2030)?
- Als er in 2030 woningen komen, haal je dan ook de windmolens weg?
- Wat zijn de garanties dat de windmolens weer weggehaald worden?
- Waarom doet B&W het haalbaarheidsonderzoek 'Rijnenburg voor grootschalige energie' uit 2008 niet eerst opnieuw voor 2030?
- Rijnenburg, zo stelt de gemeente al jaren, is kansrijk en economisch de beste als een wind-op-land locatie voor de provincie zo stelt B&W vast in 2008 (recent overgenomen in het streekplan van de provincie geldend tot 2028) Daar gaat men nu nog steeds van uit. Dat was destijds beoordeeld met relatief kleine molens tot 100m ashoogte. Waarom is er nu opeens geen grens meer aan de hoogte van molens gesteld (tot maximaal 165 tiphoogte, wat de basis was in 2008)?
- Hoe is woningbouw weergegeven?
- Hoe is de mogelijkheid van woningbouw na 2030 in de scenario's zichtbaar gemaakt?
- Waarom is dit pauzelandschap tegelijk ook een "grootschalig energielandschap in transitie"? Wat is hier precies gepauzeerd? Alle woningbouw tot 2030? Alle recreatie? Behoud van landschap?
- Ik zie geen meetpunt bij de woningen in Veldhuizen en Rijnvliet, waarom niet?
- Waarom is laagfrequent geluid niet zichtbaar op de panelen?
- Waarom is de nullijn niet zichtbaar op de panelen?
- Ik mis op de panelen van de tweede werkbijeenkomst de zoekgebieden voor energie, komen die weer terug?

- **Waarom zie ik bij de schetsen van de geluidseffecten van de eventuele windmolens niets m.b.t. IJsselstein, in het bijzonder IJsselveld west en oost?**
- **Wat is de schaal van de scenario's?**
- **Waarom is dit scenario (poldergroep) met 200 GWh p/j als 'laag' ingeschat, terwijl scenario 'Nieuw Rijnenburg' met 155 GWh p/j als 'matig' is ingeschat?**
- **Is aansluiting op het net in het zuiden haalbaar i.v.m. vergunning Stedin? (gevraagd bij WB2)**
- **Zou de geluidwal hoger kunnen? (gevraagd bij Nieuw Rijnenburg WB2)**
- **Als zon en wind als bron even belangrijk zijn en even grote steun verdienen, waarom besteden we dan niet meer aandacht aan zon, waar het nu ca. 80% van de tijd (reeds tijdens de stadsgesprekken) telkens gaat over windmolens.**
- **Waarom zegt de gemeente dat het sec "schetsen zijn en er niets vaststaat", want de raad beslist uiteindelijk, maar mogen alternatieven als wind op zee, aardwarmte, energie opwekkende woningbouw of modernere kernenergie niet/ nooit op tafel komen?**

H5. Vragen over technische aspecten van de zon- en windenergie 39

- **Hoeveel CO_2 uitstoot wordt vermeden door de opgewekte windenergie?**
- **Kunt u voor bewoners en hun recht op een goede belangenafweging uitleggen wat het verschil is tussen a) de Rijks Coördinatie Regeling bij windparken van meer dan 5 MW (elektriciteitsnet) en b) het recente besluit van de gemeente van 6 juli 2017 om bij de realisatie van een energielandschap de coördinatieregeling van de Wet Ruimtelijke Ordening op grond van art 3.30 van die wet van toepassing te verklaren op de ruimtelijke procedures.**
- **Waarom staan windmolens soms stil?**
- **Klopt het dat het meer energie kost om windmolens te maken dan dat ze in hun leven opwekken?**
- **Hoe lang gaan windmolens mee?**
- **Hoe lang moeten windmolens staan om rendabel te zijn?**
- **Kunnen we de windmolens niet wat mooier maken met beschilderingen?**
- **Hoeveel kW maakt een windmolen? En voor hoeveel huishoudens is dat genoeg?**
- **Hoeveel kW maakt een zonneveld? En voor hoeveel huishoudens is dat genoeg?**
- **Zonnepanelen kunnen verblinden bij een te verticale hoekopstelling. Wat zijn de voorschriften daarbij, en is dat in scenario's verwerkt?**
- **Is het bekend dat in geval van grote zonneweides deze per hectare meer schone energie leveren dan moderne grote molens per hectare? (RVO, Grondgebonden zonneparken, 2016). Waardoor zon bij voorbaat de voorkeur moet hebben met veel meer alternatieve scenario's dan we nu zien.**
- **Hoe hoog zijn de windmolens die eventueel neergezet worden?**
- **Wat is het verschil in opbrengst tussen 6 grote en 10 kleine windmolens?**
- **Op hoeveel km van mijn huis moeten windmolens wegblijven? In welke wet of welk beleidsstuk is dat vastgelegd?**
- **Waarom gaat de gemeente niet uit van een afstand tot de windmolens van 10x de hoogte, zoals wetenschappelijk onderzoek laat zien?**
- **Breekt de gemeente Utrecht de windmolens zelf af en is er sprake van een afspraak met de bouwers van de windmolen daarover bij verstrekken van een vergunning?**
- **Hoeveel geluid maken de windmolens die mogelijk neergezet worden?**
- **Wat zijn de effecten van laagfrequent geluid?**
- **Je kunt windmolens horen net als een koelkast die aan staat. Dat mag misschien binnen de geluidsnormen zijn, maar ik word er knettergek van. In welke wet of welk beleidsstuk is vastgesteld wat de norm voor geluid is? Hoe zit het met geluidsoverlast door windmolens?**
- **Is het mogelijk om ruimere normen te hanteren dan voorgeschreven in de wet?**
- **Gaat de gemeente maatwerkvoorschriften maken nu duidelijk is er hinder is die op die manier beperkt kan worden?**

- **Waar zijn de inputgegevens van gemeten hinder en formules van de berekende cumulatieve hinder voor de grootschalige energie per scenario per woning te vinden?**
- **Het RIVM heeft in 2009 hinder van wegverkeer vergeleken met dat van de versoepelde normen voor toenmalige windturbines. De norm voor verkeer (48 dB) veroorzaakt 3 % ernstig gehinderden, de norm voor windturbines (47 dB) veroorzaakt 9 % ernstig gehinderden. Daarbij is 10% ernstig gehinderden het wettelijk maximum. Maar alleen al de wegen A2/A12 zitten anno 2018 op bepaalde plekken boven deze grens. Waarom kiest de gemeente niet voor het aanpakken van de huidige geluidhinder maar voegt ze juist meer hinder toe aan sec dit deel van de overvolle regio?**
- **Windmolens verstoren de windbanen, wat is het effect hiervan?**
- **Wat is het effect van windmolens op vogels en vleermuizen?**
- **Waarom ziet het ontwerpteam af van 3D "sound scaping", en doet men alleen slechts aan 3D slagschaduw simulaties? Nu kan de burger geen idee krijgen van de optelbare effecten van hinder bij windmolens (voor zon speelt dit gelukkig niet)?**
- **Ik ben bezorgd om de hinder van slagschaduw door windmolens. Krijg ik daar last van als ik in de buurt woon? En op welke momenten van de dag of in het jaar?**
- **Zijn de ´slagschaduw uren´ per huis inzichtelijk en ook de komende jaren op te vragen/in te zien? Hoe?**
- **Wat is de minimale lichtsterkte in LUX die is afgesproken om de molens stil te zetten als gevolg van slagschaduw?**
- **Als er windmolens komen in Rijnenburg, levert dit dan slagschaduw op voor De Meern? En met wat voor overlast zouden we dan nog meer rekening moeten houden?**
- **Is er een stilstandvoorziening langs de Reijnesteinseweg (woningen)?**
- **Hoe zit het met de veiligheid van windmolens? Kunnen ze omvallen of in brand vliegen?**
- **Wordt er rekening gehouden met omgevingseffecten zoals de snelweg en hoogspanningskabels?**
- **Hoe zit het met ijsvorming op de wieken?**
- **Hoeveel trillingen maakt een windmolen en zijn deze schadelijk? Trillingen in de bodem n.a.v. windmolens, hoe zit dat?**
- **Wat zijn de effecten door geluid en slagschaduw voor de psychische gezondheid?**
- **Wat zijn de effecten van elektromagnetische straling van windmolens?**
- **Komt er meer fijnstof in de wijken door de turbulentie van de wieken van windmolens?**
- **Waar kan ik meer informatie krijgen over dit onderwerp?**

H6. Vragen over initiatieven 51

- **Waar zijn de business cases die het economische voordeel t.o.v. elk van de 4 scenario's helder maakt?**
- **Ik ben geïnteresseerd in de doorberekeningen in de businesscase, kan ik deze ontvangen?**
- **Hoe kan de roeibaan gefinancierd worden vanuit de energieopbrengst?**
- **Geld speelt de hoofdrol rol bij business cases, die complex zijn door bijvoorbeeld de dalende KWh prijs op de markt, kosten voor opslag door energiebelastingen, of bepaalde subsidies. Wanneer legt de gemeente de business cases voor aan de onafhankelijke rekenkamer(s)?**
- **Wat levert een windmolen op in financiële zin?**
- **Is er een indicatie van de kosten? (gevraagd bij Nieuw Rijnenburg WB2)**
- **Is er in de businesscase iets opgenomen voor het geval een contractpartij failliet gaat?**
- **Hoe loopt de financiering en subsidiestromen van de initiatiefnemers?**
- **Wat gaat het energiefonds doen?**
- **Hebben direct omwonende extra voordeel van het windpark?**
- **Kan ik ook investeren in de windmolens?**
- **Is het mogelijk om stroom af te nemen van de windmolens?**
- **Wat is het effect op mijn energierekening voor de lange termijn?**
- **Wat is coöperatie Rijne Energie?**
- **Hoe komen de initiatiefnemers die iets willen in dit gebied aan grond?**

- Omdat de grond niet van de gemeente is, maar van ondernemers (bouwers) en particulieren, kunnen zij nee zeggen. Wat zijn dan de stappen van de gemeente Utrecht?
- Gaat er grond onteigend worden om windmolen(s) of zonneveld(en) te kunnen plaatsen?

H7. Vragen over besluitvorming- en vervolgproces 55

- Wat doen jullie met de signalen van bewoners/omwonenden dat wind- en zonne-energie in dit gebied niet past?
- Hoe bepaalt de gemeente wat de mate van draagvlak uit de omgeving is voor een bepaalde variant?
- Gaat men enquêteren, houdt men bepaalde cijfers van de overheid aan en zo welke?
- Hebben buurtbewoners een zwaardere stem?
- Past de gemeente het aspect “schaalbare participatie” toe bij de ontwikkeling van het energielandschap?
- Is er ook een analyse gemaakt van de intensiteit van de reacties (incl. herkomst van de reacties)?
- Er zijn nadrukkelijk signalen tegen windmolens in Rijnenburg afgegeven, o.a. tijdens de stadsgesprekken, die niet kunnen worden genegeerd. Wat doen jullie daar mee?
- Hoe weegt de gemeente de belangen van bewoners tegen het belang van de transitie naar duurzame energie?
- Wordt er een referendum gehouden?
- Mogen de omliggende gemeenten ook meepraten over de besluitvorming?
- Waarom bieden jullie de scenario’s met windenergie aan de gemeenteraad als duidelijk is dat niemand deze wil?
- Welke besluitvorming vindt nog plaats over het energielandschap?
- Is het bestemmingsplan voor Rijnenburg en/of Reijerscop reeds gewijzigd?
- Wanneer wordt er een definitief besluit genomen over de plannen voor Rijnenburg en Reijerscop?
- Ik ben inwoner van een andere gemeente en ik wil bezwaar aantekenen, waar moet ik dat doen?
- Als ik participeer in het windpark mag ik dan nog bezwaar maken tegen de plannen?
- Hoe weet ik wanneer ik kan reageren op (ontwerp)besluiten?
- Wanneer worden de windturbines geplaatst?
- Wat zijn de volledige juridische kaders waar de gemeente zich aan houdt bij het opstellen van de scenario’s met zon en/of wind?
- Wat is een MER? Waarom een MER?
- Wat is een notitie Reikwijdte en detailniveau (NRD)?
- Waar komen de windmolens in Rijnenburg en Reijerscop? Wanneer worden Milieu Effect Rapportage (MER), de Maatschappelijke Kosten/Baten Analyse (MKBA) en de Sociale Impact Analyse (SIA) gepland en welke bewonersgroeperingen worden daarbij betrokken?
- Welke resultaten van deze fase zijn geschikt als goede input voor de financiële kant, de afweging natuur- en ecologie, landschap en recreatie?
- Wordt mijn huis minder waard door de windmolens in Rijnenburg?
- Kom ik in aanmerking voor een schadevergoeding als mijn huis minder waard wordt?
- Hoe wordt bepaald of ik in aanmerking kom voor planschade en hoe hoog het bedrag is?
- Wie betaalt de planschade?
- Wat zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen voor planschade?
- Wat is de procedure voor planschade? Wanneer kan ik een verzoek indienen?

H8. Overige vragen 63

- Waarom is in de recente omgevingsvisie van Vleuten de Meern heel Rijnenburg weggelaten, maar mag de lezer (raad, derden) dat niet weten?
- Als er klachten komen, wie (gemeente, rijk) deelt dan wanneer welke sancties (of boetes) uit?
- Kunnen mensen binnen 1km verhuizen op kosten van de gemeente?
- Zijn er inmiddels breed geaccepteerde definities van de begrippen bij hinder, in relatie tot draagvlak, energielandschap, groen, business

case, bewoner, belanghebbende maar ook van de eenheden en afkortingen? Zo nee, wanneer is dat er wel?

- **Heeft de provincie nog steeds een taakstelling voor wind op land of is deze omgezet naar een doelstelling voor totale besparing CO_2?**

Bijlage: vragenlijst werkbijeenkomst 3

H1. Vragen over de opdracht van de gemeenteraad 9

- **Is als voorwaarde ook meegegeven dat het project reversibel moet zijn, met andere woorden, dat het energielandschap nog teruggedraaid moet kunnen worden?**
- **Is het niet tegenstrijdig om nu een energiepark te gaan bouwen en dat na verloop van tijd weer af te breken? De woningen die er dan voor in de plaats komen, hebben toch ook energiebehoefte? Op basis waarvan worden straks keuzes gemaakt?**
- **Zonnepanelen en windturbines kennen een terugverdientijd van wel 25 jaar, heeft uitvoering dan wel zin? Of gaat alles bekostigd worden uit subsidies?**
- **De wens en opdracht om te komen tot een milieu vriendelijke wijze van energieopwekking wordt door veel bewoners onderschreven, maar dan moet dat niet ten koste gaan van de leefomgeving en het welzijn van de bewoners. Op welke wijze wordt hiermee rekening gehouden?**
- **Wat gebeurt er met scenario's? Door initiatiefnemers gekozen? En meegenomen in plan? Wat is de status van de scenario's?**

H2. Vragen over het beleid van de gemeente Utrecht 13

- **Gemeente Utrecht wil energieneutraal zijn. De oplossing beslaat de halve provincie Utrecht. Hoe vertaal je dat naar de stad Utrecht?**
- **Waarom wekken we energie op in Nederland en niet in Duitsland?**
- **Is het de bedoeling dat voor de hele stad Utrecht duurzame energie opgewekt gaat worden?**
- **Waarom gooit u niet alle daken vol met zonnepanelen?**
- **Er wordt gekeken naar zowel opwekking van zonne-energie op de Haarrijnseplas als langs Rijkswegen. Wordt dat in mindering gebracht t.o.v. wensen dit gebied?**
- **Waarom moet het energielandschap komen in een gebied dat al zo onder druk staat. Waarom hier? Waarom niet ergens anders? Wij hebben al veel last van geluid en van de snelweg.**
- **Voorstander van winnen van alternatieve vormen van energie. Weerstand t.o.v. windmolens is zo groot. Heeft de raad ballen genoeg om geen/wel windmolens te plaatsen?**
- **Hoe verhoud dit zich tot andere ontwikkelingen in de regio?**
- **Waarom wordt woningbouw tien jaar uitgesteld?**
- **Energie opwekken was het hoogste doel van het project, maar kan dat niet ergens anders binnen de gemeentegrenzen? Of wil de gemeente Utrecht specifiek in dit gebied schone energie opwekken?**
- **Een rekensom leert dat er wordt uitgegaan van een elektriciteitsverbruik van 3.500 kWh per huishouden. Is dat een reële schatting? Waar mensen 'van het gas af' moeten, zullen ze immers elektrisch moeten gaan koken en elektrisch moeten gaan verwarmen. Daarnaast hebben velen een elektrische auto. Zal het elektraverbruik niet veel hoger uitvallen dan waarmee gerekend is?**
- **We worden geconfronteerd met een plan waar we de minst slechte variant uit mogen kiezen. Over het waarom van de gekozen locatie gaat het niet. Waarom wordt niet gekozen voor het noordoosten van de stad, dat is de beste locatie voor een energielandschap?**
- **Wat schiet de gemeente met dit hele project op? Waarom wordt dit opgestart?**
- **Kunnen de te plaatsen windmolens niet vervangen worden door zonnepanelen? In de wijk en op het bedrijventerrein in De Meern wordt daar maar heel weinig gebruik van gemaakt.**
- **Waarom ligt de geluidswal nog niet vol met zonnepanelen? Waarom ligt een enorm industriegebied nog niet vol voordat we de natuur volbouwen met windmolens en zonnepanelen?**
- **Andere duurzame bronnen worden niet meegenomen. Is daar een reden voor?**
- **In twee scenario's is roeiwater ingetekend. Is er ook rekening gehouden met de opbrengst van warmte uit oppervlaktewater? Uit nieuw onderzoek is namelijk gebleken dat dit veel effectiever is dan eerder werd aangenomen.**
- **Kunnen die andere duurzame energiebronnen in de nadere uitwerking wel worden meegenomen?**
- **In het rapport wordt iets gezegd over het opwekken van energie uit oppervlaktewater. De Haarrijnse Plassen lijken daar ook wel voor in aanmerking te kunnen komen, in het bijzonder voor de verwarming van de huizen. Kan de roeibaan er ook niet voor worden gebruikt?**
- **Er zijn toch ook windturbines die nauwelijks draaien, maar toch veel energie leveren?**

- **Waarom schrijft de gemeente geen wedstrijd uit voor alternatieven voor de windturbines?**
- **In de vorige versie van het vraag-en-antwoorddocument (oktober 2018) staat dat er in de buurt verder geen initiatieven zijn op het gebied van duurzame energie, maar er heeft geen inventarisatie plaatsgevonden?**

H3. Vragen over het ontwerpproces van de scenario's 19

- **Is er in de scenario's ook rekening gehouden met de grondeigenaren in het gebied?**
- **Hebben externe partijen invloed gehad op de scenario's?**
- **Is er bekend wat de grondeigenaren van de plannen vinden?**
- **Wie zaten er in de Poldergroep en wie zijn eruit gestapt?**
- **Is er inmiddels al een scenario afgevallen?**
- **Aanvankelijk waren er vier scenario's; waarom zijn het er nu zes en geen twee?**
- **Wat zijn de verschillen tussen de scenario's die tijdens de eerdere bijeenkomsten werden getoond en de voorliggende?**
- **Wat is er sinds de werkbijeenkomst van 30 juni 2018 gebeurd?**
- **Wat is het verschil tussen de scenario's die tijdens de eerste bijeenkomst werden gepresenteerd, tijdens de tweede bijeenkomst en nu?**
- **Er zijn hiervoor 2 werkbijeenkomsten geweest. Wat hebt u hiermee gedaan?**
- **Ik krijg het gevoel dat deze bijeenkomsten voor de vorm worden gemaakt. Wel geluisterd maar niet geacteerd. Wat wordt gedaan met alle opbrengsten en meningen van ons? Ik zie dat niet terug.**
- **Ik zie 6 scenario's veel tot geen windmolens. Buren en bewoners: ik zie 5 scenario's met wel windmolens. Hoe serieus worden wij genomen als bewoners?**
- **In de stukken is vermeld dat er twee scenario's niet nader uitgewerkt zijn omdat ze onvoldoende kansrijk waren. Om welke twee scenario's gaat het? Is er geen raadsscenario 2? Hoe wordt het Polderscenario gecategoriseerd?**
- **Is het mogelijk om de ontwikkeling van de scenario's naast elkaar te zetten, dus de schets bij aanvang, de stand na de eerste bijeenkomst en de stand na de tweede bijeenkomst? Zodat wij kunnen zien wat er precies is veranderd?**
- **Wat is het verschil tussen de scenario's die tijdens de eerste bijeenkomst werden gepresenteerd, tijdens de tweede bijeenkomst en nu? Het proces van ontwikkeling van de scenario's moet inzichtelijk worden gemaakt.**
- **Klopt het dat het Polderscenario het enige is dat uit de werkbijeenkomsten naar voren is gekomen?**
- **In hoeverre wordt er rekening gehouden met ervaringen op andere locaties zoals in Houten en de Botlek?**
- **In hoeverre is er communicatie geweest met de omliggende gemeenten? Bij Houten staan windmolens stil vanwege geluidsoverlast. Zijn we het wiel niet opnieuw aan het uitvinden?**
- **Waarom worden de windmolens in Houten stilgezet?**

H4. Vragen over de bouwstenen en scenario's voor het energielandschap 25

- **Zijn alle scenario's valide?**
- **Zie het scenario 'Energie Voorop,' waarin zonnevelden en percelen met windturbines zijn aangegeven. Die komen niet overeen met de locaties die daar in andere scenario's voor zijn ingetekend. Hoe kunnen die verschillen per scenario worden verklaard?**
- **Zou het kunnen dat de gemeenteraad uit elk scenario een paar bouwstenen neemt, en dat er dan eigenlijk een nieuw scenario ontstaat?**
- **Zie de bouwsteen Zonne-energie. Daarin staan geen zonnepanelen ingetekend langs de A12, maar in het Polderscenario wel. Waarom hebben niet alle scenario's geluidswallen (langs de A12) met zonnepanelen?**
- **Zie het scenario 'Zon Voorop.' Ten zuiden van de Ringkade zou geen zoekgebied voor zonne-energie liggen, maar in scenario 'De Kreek' is dat wél het geval. Dat lijkt inconsequent.**
- **Het zou overzichtelijk zijn om alle elementen in alle scenario's integraal in beeld te hebben, inclusief de effecten van slagschaduw en geluid. Waarom moeten we daarvoor aparte kaartjes raadplegen?**

Op welke wijze wordt dit straks aan de gemeenteraad van Utrecht voorgelegd?

- **Zie de toelichting op scenario 'De Kreek.' Daar wordt gesproken van de ontwikkeling van zonneakkers op de Nedereindse Plas. Is dat verkeerd geknipt en geplakt, want het past er niet bij?**
- **Hoe verhoudt eventuele woningbouw na 2030 zich tot voorliggende plannen? Waarom wordt in het ene scenario een deel van het gebied eerder bebouwd dan een ander deel? Waarom varieert het aantal woningen zo sterk per scenario?**
- **Wat bepaalt de volgorde van de bebouwing?**
- **Er wordt maar een heel klein deel van de polder voor zonnepanelen gebruikt in scenario zon voorop. Kan dit niet optimaler?**
- **Het riekt naar: we willen windenergie en we plaatsen zonne-energie ernaast. Ik vind dat het zon-scenario niet doordacht terugkomt.**
- **Waarom zitten er maar zo weinig zonnepanelen in het scenario 'Zon Voorop?'**
- **U hebt uitgelegd dat de capaciteit van het schakelstation een beperkende factor is. Geldt dit voor zowel wind- als zonne-energie?**
- **Bij het scenario waarin windenergie centraal staat, wordt gestreefd naar maximale opbrengst. Waarom is dat in het scenario 'Zon Voorop' niet ook gedaan?**
- **Waarom is het wél mogelijk om extra aansluitingen voor windturbines te maken, en niet voor zonnevelden? Wordt dan de zon wel voldoende benut?**
- **Zie het kaartje 'bouwstenen zonne-energie.' Daarop wordt een groot gebied aangegeven dat in beginsel geschikt is. Zie echter het scenario 'Zon Voorop:' daar is maar een heel klein zonneveldje ingetekend. Waarom is dat zo gedaan?**
- **In het scenario Polderscenario van de poldergroep staan de windturbines in Reijerscop zo ver mogelijk van de woonwijk af. Waarom is dat in de andere scenario's niet het geval? Welk bezwaar is er om de turbines wat meer naar het zuiden te plaatsen?**
- **Zie het scenario 'Nieuw Rijnenburg.' Er is een grote kaart waarop velden met zonnepanelen zijn aangegeven, maar op de mogelijke uitwerking van de scenario's zijn de velden ten zuiden van de Nedereindseweg niet ingetekend. Is de mogelijke uitwerking beter dan de grote kaart?**
- **Is het mogelijk om de ontwerpen integraal te bekijken op slagschaduw en geluid?**
- **Ik zie geen verschil in scenario's t.o.v. de vorige keer? Alle feedback over zonne-energie is niet behandeld. Ik zie geen verschil in scenario's t.o.v. de vorige keer.**
- **Er wordt gesteld dat de vergroening van lanen het landschappelijk karakter versterkt en het zicht op zonnepanelen en windturbines afschermt. Ergens anders wordt echter vermeld dat er wordt gedacht aan windturbines met een ashoogte van 130 tot 150 meter hoog. Hoe valt het een met het ander te rijmen?**
- **Waarom is vernatting van het gebied belangrijk, en waar in het gebied zou er vernat moeten worden?**
- **Wordt er over de vernatting van de lage delen contact opgenomen met het waterschap? Wij wonen aan de rand van dat gebied en willen liever geen water in de kruipruimte. Het water staat nu al vrij hoog, en de kruipruimtes zijn al erg vochtig.**
- **Is er rekening gehouden met het inklinken van de grond? Als het waterschap het waterpeil laat zakken, krijgt de reeds bestaande naburige woonwijk enorme problemen.**
- **Hoe groot is de kans dat de roeibaan er komt?**
- **Roeibaan in polders? Hoe gaan jullie om met uitzoekwerk richting college en gemeenteraad?**
- **Is er ook gekeken naar de bekostiging van de aparte bouwstenen, bijvoorbeeld van de roeibaan? Heeft het projectteam kaders gekregen of mocht het 'vrij denken?'**
- **Het wordt wel lastig vergelijkbaar als één van de scenario's die roeibaan van een kilometer heeft die wel een paar miljoen kost. Je zou die roeibaan eigenlijk als 'losse optie' in alle scenario's moeten meenemen.**
- **In twee scenario's is een roeibaan te zien, maar die roeibaan zou best ook in andere scenario's ingepast kunnen worden. Waarom is de roeibaan maar in twee scenario's meegenomen?**

- **Als de roeibaan in de andere scenario's wordt verwerkt, gaat dat ten koste van het oppervlak dat voor het opwekken van energie kan worden ingezet?**
- **Kan de roeibaan worden overdekt? Dan kunnen daar zonnepanelen bovenop worden gelegd.**
- **Wordt er met de roeibaan vooruitgelopen op toekomstige ontwikkeling tot woongebied? Het gebied krijgt dan een andere functie, maar heeft dan al een aantrekkelijk element.**
- **Is al bekend voor welk type windturbine gekozen zal worden? Dit lijkt wel belangrijk met het oog op de keuze die de gemeenteraad van Utrecht moet maken en met het oog op de effecten voor het landschap.**
- **Hoe is men tot de locaties van de zoekgebieden (de arceringen op de kaarten) gekomen?**
- **Komen er in alle scenario's even hoge windturbines?**
- **In Nederland worden windturbines doorgaans recht langs snel- en waterwegen geplaatst. In het plangebied woont niemand; waarom worden die velden niet vol gezet met turbines?**
- **Waarom is er bij scenario 'Nieuw Rijnenburg' gekozen voor twee van die hoge windturbines in Reijerscop (Meerndijk)? Windturbines van zo'n 230 meter hoog worden doorgaans op zee geplaatst, en hier op land. Waarom is er niet gekozen voor meerdere kleine turbines?**
- **Is er verschil tussen hoge en lage windmolens?**
- **Wat is het effect van een kleinere windmolen?**
- **Zijn er data van grootste windmolens?**
- **Wat is de waarde van het onderzoek bij hogere molens?**
- **Geluidshinder en beleving gebaseerd op testdata van de leverancier. Hoe betrouwbaar is dat? Molens 230 m tiphoogte. Volgens mij in NL geen ervaring mee. Verder onderzoek mogelijk?**
- **Wat is de afstand van de windmolen tot de gemeten woning in Reijerscop?**
- **Wat is de afstand van de windturbines ten opzichte van de snelweg?**
- **In het plan wordt aangegeven dat er willekeurige plekken voor de windturbines zijn aangegeven, en dat ze in het definitieve plan nog wel ergens anders kunnen worden neergezet.**
- **6 scenario's, er kan een ander plaatje uitkomen. Waar kijken we eigenlijk naar? We weten straks niet wat de effecten zijn?**
- **Waarom zijn verschillende hoogtes in de scenario's gebruikt?**
- **Waarom zijn er reusachtige windturbines middenin de polders ingetekend, en niet wat kleinere turbines langs de zichtlijnen?**
- **In het Polderscenario wordt voor kleine windturbines dezelfde energieopbrengst vermeld als voor grote.**
- **Waarom is de poldervariant met drie windmolens op een rij niet verder onderzocht?**
- **Betrouwbaarheid rekenmodellen: is alles op feiten gebaseerd of zijn er aannames?**
- **Waarom is gekozen voor een windmolen met drie wieken. Veroorzaakt een windmolen met lamellen niet minder geluid en slagschaduw?**
- **Wat gebeurt er als er veel wind is?**
- **Zijn de kaarten gebaseerd op windstil weer of is er ook rekening gehouden met verwaaiing?**
- **Heb ik het goed begrepen dat windmolens in Reijerscop permanent zijn?**
- **Er is groot onderzoek in de Verenigde Staten gedaan naar de plaatsing van windturbines. Ze schijnen elkaar te kunnen beïnvloeden, waardoor de ene op termijn meer gaat produceren en de andere minder. Is daar rekening mee gehouden?**
- **Waarom worden de molens parallel aan de autoweg geplaatst?**
- **Staan de molens al ingetekend op de kaart?**
- **Waarom niet zonnepanelen langs de weg? Waarom is dit in de opdracht bewust niet meegenomen?**
- **Geluidswallen. Wil de gemeente nadenken voor bewoners om het snelweggeluid ook aan te pakken?**
- **Wat mij niet duidelijk is. Een pilot met zonnepanelen op de 'wal'. Wat is daar de status van?**
- **Stuk Reijerscop: geen zon energie, vanwege duurzaam agrarisch perspectief. Kan ik dat terugvinden hoe dat zit dat zonne-energie daar is afgeschreven?**
- **Waarom kan er geen zonne-energie worden opgewekt in Reijerscop?**

- **Is er rekening gehouden met toenemend rendement van zonnepanelen?**
- **Zie het scenario 'De Ring.' Daarin wordt gesuggereerd dat er zonnepanelen geplaatst kunnen worden op de Nedereindse Plas. Is dat inderdaad de bedoeling?**
- **Zie de scenario's 'De Ring' en 'Nieuw Rijnenburg.' Hier worden de zonnepanelen heel dicht tegen IJsselstein aan geplaatst. Ik woon aan de rand van IJsselstein; met een beetje pech krijg ik die zonnepanelen recht voor de deur. Hoe hoog worden de zonnepanelen?**
- **Wordt rekening gehouden met de geplande woningbouw?**
- **Wordt rekening gehouden met nieuwe woningbouw in het gebied?**
- **In de afwegingen is niet duidelijk aangegeven in hoeverre een scenario vooruitloopt op met toekomstige woningbouw? Verduidelijking van de vraag: misschien kunnen delen van het energielandschap wel behouden blijven in combinatie met wonen? Daarin verschillen de scenario's misschien wel.**
- **Is de fasering ingegeven door het feit dat zonnevelden een langere exploitatietijd nodig hebben dan windturbines?**
- **Hoe moet het na 2030 verder met energieopwekking?**
- **Hoe gaat omgesprongen worden met het dilemma van het openhouden van woningbouw in het gebied?**
- **Klopt het dat het energielandschap over ongeveer achttien jaar afgeschreven is? Wordt er dan op zijn vroegst over achttien jaar gebouwd, of gaat dat al eerder van start?**
- **Bij alle scenario's is aangegeven dat er na 2030 misschien woningbouw in het gebied komt. Daar is ook een fasering voor opgegeven. Is er enige samenhang tussen de plaatsen waar windturbines komen en eventuele toekomstige woningbouw op die plekken? Speelt de keuze voor toekomstige ontwikkeling een rol bij de keuze voor de plekken van de windturbines? In 'Energie Voorop' bijvoorbeeld, staan windturbines ingetekend op de plekken waar t.z.t. als eerste woningbouw ontwikkeld zou gaan worden. Dit past niet goed bij de levensduur van windturbines.**
- **Vervolgens moet het energielandschap zijn werk gaan doen, en dan komen er in 2030 misschien nieuwe scenario's.**
- **Bij elk scenario staat aangegeven dat er op termijn woningbouw zal komen, maar op die grond staan dan ook al windturbines. Is die combinatie wel realistisch?**
- **Stel dat de eerste windturbines in 2019 neergezet zouden kunnen worden. Dan is er tot 2030 elf jaar tijd. Nu is de economische levensduur van zo'n turbine vijftien jaar, en de technische levensduur twintig tot vijfentwintig jaar. Dat bijt elkaar toch?**
- **Er is in deze tijd een groot tekort aan woningen. Is daarnaar gekeken? Zou dit de plannen nog kunnen beïnvloeden?**
- **Is er al nagedacht over de ontwikkeling van de gebieden ná 2030? Wordt daar met de inrichting nu al rekening mee gehouden, zodat vanaf 2030 niet alles weer opnieuw aangelegd hoeft te worden?**
- **In de vorige versie van het vraag-en-antwoorddocument (oktober 2018) staat een vraag naar de grens van de hoogte van de windturbines. Daarop wordt als antwoord gegeven dat er geen grenzen worden gesteld, maar dat de maatschappelijke haalbaarheid wordt getoetst. Mijn vraag is: waar blijkt dat uit? Bewoners hebben aan de hand van de voorliggende zes scenario's niet de indruk dat er is getoetst op maatschappelijke haalbaarheid.**
- **De fasering verschilt nogal per scenario en is niet altijd logisch. Hoe is deze tot stand gekomen?**
- **Ook verwarrend is de mededeling dat er rekening wordt gehouden met 'mogelijke fasering van woningbouw in Rijnenburg, na 2030.' Maar juist waar de duurste voorzieningen (windturbines) zijn gepland, zal dan het eerst worden gebouwd! Er wordt verondersteld dat windturbines veel moeilijker te verwijderen zijn dan zonnepanelen.**
- **Is er in voorliggende opzetten rekening gehouden met grondeigenaren in het gebied? Er zijn wat partijen die in het gebied geïnvesteerd hebben omdat zij veronderstelden dat het mogelijk uitbreidingsgebied voor woningbouw zou gaan worden.**
- **Wat voor impact heeft dat voor agrariërs? Komen er meerdere bestemmingen in Rijnenburg?**
- **Zie het 'Polderscenario.' Daarin zijn windturbines van bescheidener afmetingen ingetekend, terwijl ze toch dezelfde opbrengst hebben als de grote. Kunnen die kleinere turbines niet in alle scenario's worden meegenomen?**

- **Zijn de waarden hoog, laag en middel vergelijkbaar? Is er ook een periode uitgemeten van x jaren opbrengst versus de eenmalige investering?**
- **Wat betekent landschappelijke investering? Is dat uitsluitend financieel?**
- **Welk criterium geeft de doorslag? Bij 'Energie Voorop' bijvoorbeeld, staat aangegeven dat de financiële opbrengst voor het gebied hoog is. Bij de andere scenario's is dat middel of laag. Klopt het dat de opbrengst het doorslaggevende criterium zal gaan worden?**
- **In Reijerscop wordt de agrarische functie behouden. Hoe verhoudt zich dat met windenergie?**
- **Van geen enkel scenario zijn de kosten of de rendementen vermeld.**
- **Er zit misschien nog een fout in, zie het scenario 'Zon Voorop.' Daar wordt melding gemaakt van een lage financiële opbrengst (energie voor 45.000 huishoudens), terwijl het scenario 'Nieuw Rijnenburg' óók 45.000 huishoudens van energie voorziet, met 'gemiddelde financiële opbrengst.'**
- **Zie 'bouwsteen windenergie,' de geel gearceerde vlakken. In de scenario's zijn de vlakken echter een stuk groter.**
- **Zijn de gemaakte berekeningen getoetst door een derde partij?**

H5. Vragen over technische aspecten van de zon- en windenergie 39

- **Zijn de kaarten gebaseerd op windstil weer of is er ook rekening gehouden met verwaaiing?**
- **Draaien de molens continu?**
- **Worden windmolens bij een windkracht van meer dan 5 Bft. uitgezet?**
- **Is er gekeken naar de CO_2-belasting voor het produceren van de benodigde materialen? Van windturbines bijvoorbeeld, is bekend dat de productie ervan een heel hoge CO_2-belasting kent.**
- **Hoe zit het met de knipperende lampjes op de turbines; kunnen die vanaf de grond onzichtbaar gemaakt worden?**
- **Waar in het document staat de hoogte van de windturbines vermeld?**
- **Is bekend hoe hoog de windmolens worden?**
- **De meeste weerstand zit bij de hoogte van de windturbines. Kan er bij de andere scenario's niet worden gekozen voor een maatje kleiner? Dit zou heel veel weerstand wegnemen.**
- **Zijn de windturbines in alle scenario's zo hoog?**
- **Hoe hoog zijn de windmolens die eventueel neergezet worden? Welke hoogte wordt gekozen?**
- **Waar komen de windmolens?**
- **Maakt een groep kleine windmolens van 30 meter hoog minder geluid dan een hoge?**
- **Waarom is de norm niet gebaseerd op de hoogste overlastwaarde?**
- **Zijn de berekeningen gebaseerd op de normwaarde of op de praktijk?**
- **Zijn er in de omgeving geluidsmetingen gedaan om te vergelijken als er straks windmolens staan een 0-meting?**
- **Worden de te plaatsen molens na vijftien jaar weer afgebroken?**
- **Misschien komt er op termijn woningbouw in het gebied. Het energielandschap moet dan worden afgebroken. Wat gebeurt er dan met al die materialen?**
- **Hoe zit het met het geluid op 750 m afstand van een windmolen?**
- **Hoe ver kun je het geluid horen?**
- **Hoeveel geluid maakt de windmolen in de woonwijken aan de overkant?**
- **Komt het geluid van windmolens over de snelweg heen?**
- **Wat is het effect op de woonwijken achter de A2 en A12?**
- **Geluid en relatie met verkeer?**
- **Optelsom windmolen + verkeer geluid.**
- **Het geluid bij weg en windmolens.**
- **Hoe meet je extra last ten opzichte van de weg?**
- **Is er ook een cumulatief plaatje met de overlast van de weg en de dreigende overlast van de windturbines gemaakt?**
- **Wat wordt de geluidsoverlast 's nachts?**
- **Is het aantal windmolens van belang voor het geluid?**
- **De geluidsnorm voor windmolens staat, volgens DGMR, op 41/47 dB, maar moet dit niet 40/45 dB zijn?**
- **Is er ook rekening gehouden met de regen bij het geluid?**
- **Wat zijn de wettelijke kaders: hoe ver de afstand mag zijn tot de windmolens?**
- **Kan er een scenario komen waarin het laagfrequente geluid is uitgeschakeld?**

- **Gezondheidsrisico's bij laagfrequent geluid is dat onderzocht?**
- **Wat zou de overlast zijn met betrekking tot geluidfrequenties?**
- **Wat wordt er gedaan met de aanbevelingen voor laagfrequent geluid; gaat de gemeenteraad deze afweging meenemen?**
- **Staat de reikwijdte van het laagfrequent geluid ook op de kaart?**
- **Wat zijn de ervaringen van andere windparken en hoe ver reikt laagfrequent geluid gemiddeld in de praktijk?**
- **Komt er nog onderzoek naar laagfrequent geluid?**
- **Hoe zit het met het laagfrequent geluid; kan er inzichtelijk gemaakt worden tot hoe ver laagfrequent geluid van een windmolen reikt?**
- **Is laagfrequent geluid bij grote molens hoger dan bij lagere?**
- **Kunnen er maatwerknormen gemaakt worden?**
- **Waarom staat het woord 'hinder' niet in de onderzoeksrapportage?**
- **Alles is berekend op basis van gemiddeldes. Geluidsoverlast januari minimaal en zomer maximaal. Gemiddeld onder de norm, maar toch. Waarom is de norm niet gebaseerd op maximale overlast?**
- **Wat is de bandbreedte als dit het worstcasescenario is?**
- **Zijn de kaarten gebaseerd op windstil weer of is er ook rekening gehouden met verwaaiing?**
- **Welk etmaal is gebruikt bij meting: een drukke of rustige dag?**
- **Hoeveel stiller kan de windmolen?**
- **Wat is de geluidsoverlast voor de bewoners binnen de polder?**
- **Waarom is er gekozen voor een windturbine van 235 m hoogte en niet lager en kunt u een nadere toelichting geven op de effecten van de hoogte van de mast en het verschil tussen 160 en 235 m?**
- **Komen er windmolens van 300 m hoogte?**
- **Welke hoogte wordt gekozen?**
- **Wordt er ook al gekeken naar hogere turbines?**
- **Is bekend hoe hoog de windmolens worden?**
- **Wat is het worstcasescenario op het gebied van het geluid en op welke afstand van Veldhuizen komt dit punt?**
- **Alle scenario's zijn doorgerekend op basis van de wettelijke geluidsnormen maar voor de omliggende wijken is ook de hoorbaarheid in beeld gebracht, Ofwel kan ik de windmolens horen rekening houdend met wegverkeerslawaai?**
- **Wat is het effect op het geluid van de windmolens als de geluidswal langs de snelweg verder wordt doorgetrokken of er stiller asfalt wordt neergelegd?**
- **Is het mogelijk dat er een totaalplaatje voor geluidshinder wordt gemaakt en dat ook IJsselstein daarbij wordt meegenomen?**
- **Waarom is Montfoort niet meegenomen in de berekeningen?**
- **Waarom is er voor deze ijkpunten gekozen en waarom is de meeste overlast van geluid en slagschaduw niet meegenomen in de ijkpunten? Sommige scenario's liggen boven de wettelijke norm. Hoe zit dat?**
- **De geluidsnormen worden reeds onder de huidige omstandigheden op veel plekken overschreden, dan wel zit tegen de bovengrens aan. Hoe past het plaatsen van windmolens, wat per definitie zal leiden tot een toename van de reeds aanwezige geluidsoverlast en de huidige overschreiding van de geluidsnorm, hierin? En welke maatregelen zullen worden getroffen om ervoor te zorgen dat de geluidsoverlast wordt verminderd indien onverhoopt de keuze valt op een scenario met windmolens?**
- **Hoe gaat slagschaduw eruitzien?**
- **Op welke maximale afstand is er slagschaduw?**
- **Is de grens voor slagschaduw op het kaartje exact bepaald of kan deze nog opschuiven?**
- **Slagschaduw wordt gemeten door een sensor, wat zijn de effecten van diffuse slagschaduw?**
- **Waar zit het meetpunt van de slagschaduw en hoe wordt dit gemonitord?**
- **Is er ook sprake van monitoring in de wijk?**
- **Komt er iets bij de huizen te staan om de slagschaduw te meten?**
- **Hoe wordt slagschaduw precies gemeten?**
- **Waar zit het meetpunt van de slagschaduw en hoe wordt dit gemonitord?**
- **Wat wordt bedoeld met stilstandsvoorziening?**
- **Hoe wordt de stilstand berekend?**
- **Als de molens 800 m ten zuiden van de A12 worden geplaatst, komt de slagschaduw dan over de rijksweg heen tot in De Meern-zuid?**
- **Waarom worden de windmolens niet verder naar achteren gezet?**

- Waarom heeft de slagschaduwtekening zo'n grillig verloop?
- Hoe kan het dat de slagschaduw ophoudt aan de rand van de wijk?
- Waarom is er een haakse scheiding getekend bij Energie Voorop?
- Op het kaartje lijkt er een stilstand te zitten op de rand van de wijk ter hoogte van Galecop en de Rijnesteinseweg; klopt dat?
- Hoe komt men aan het getal van 5 uur en 40 minuten?
- Wat is de norm voor slagschaduw en welke rekenmethode is gebruikt?
- Hoe lang duurt slagschaduw bij een woning?
- Waar staat de nullijn voor slagschaduw op de schetsen?
- Wordt de opbrengst van zonnepanelen verstoord door slagschaduw?
- Zorgt stilstandsvoorziening voor meer overlast 's nachts?
- Wat gebeurt er als er in het voorjaar veel slagschaduw is en de 6 uren opgesoupeerd zijn?
- Kan op het kaartje inzichtelijk worden gemaakt wat het effect is van de stilstandvoorziening bij slagschaduw?
- Als de windmolens stilgezet worden, wordt dit dan 's nachts ingehaald?
- Wat zijn de effecten van ijsafzetting?
- Is trillinghinder te verwachten?
- Veroorzaken de windturbines ook de grondtrillingen?
- Is er bij de berekeningen ook gekeken naar fijnstof?
- Er wordt rekening gehouden met slagschaduw en geluid. Kijken jullie ook naar fijnstof richting de wijk?
- Heeft de plaatsing van de turbines invloed op het fijnstof dat van de snelwegen komt?
- Wordt er bij de aanleg van grote zonnevelden rekening mee gehouden dat er dan statische elektriciteit ontstaat?

H6. Vragen over initiatieven 51

- Zijn de kosten als bekend?
- Financiële onderbouwing. Hoe zit dat?
- Er liggen scenario's. Vrij globaal staan er parameters bij. Financiële opbrengsten. Er kan nog veel. Wie kan waarover en wanneer een oordeel vellen? Wat moet nog worden uitgewerkt?
- Wat zijn de kosten, opbrengsten en investeringen? Is de subsidie meegerekend en is er rekening gehouden met planschade?
- Is er bij de berekening van de opbrengsten en de investeringen ook rekening gehouden met de kosten die gemaakt moeten worden voor de windturbines zelf, en voor het afbreken en afvoeren ervan?
- Zijn de investeringen die nodig zijn voor aanleg en voor transport van stroom meegenomen in de scenario's?
- Welke scenario's zijn interessant voor de initiatiefnemers? Zien zij wel kansen in een van de zes scenario's?
- Wat is de gemiddelde efficiëntie van windturbines op land? Ze draaien immers ook vaak niet.
- Zijn de zes scenario's financieel onderbouwd?
- Klopt het dat er aan de gemeenteraad geen advies met betrekking tot kosten en baten wordt gegeven?
- Wij kunnen ons niet voorstellen dat de gemeenteraad een besluit neemt zonder dat er een financieel plaatje is. Op welke termijn zou een overzicht van kosten en opbrengsten gemaakt kunnen worden?
- Zou de gemeenteraad niet willen weten wat de kosten per kWh gaan worden in het gebied? Wordt daarop ingegaan in de toelichtingen bij de scenario's?
- Over opbrengsten en rendementen vermelden de scenario's niets. Informatie daarover wordt gemist. De gemeenteraad zal dit toch willen weten? Wat wordt het rendement per scenario? Welk scenario is het kansrijkst?
- In hoeverre gaat de gemeente de Eneco en Rijne Energie financieren?
- Waarom is Eneco partij in dit verhaal?
- Waar komt de opgewekte energie terecht? Wordt die werkelijk aan het omliggende gebied geleverd of gaat het in het net, waardoor het in Groningen terecht kan komen?
- Relatie Rijne Energie en de gemeente?
- Is er in het proces ruimte ingebouwd om vormen van bewonersparticipatie in te voeren? Windmolen in coöperatie van mensen van de omgeving? Hoe bijdragen als bewoner in projecten?
- Is onteigening van grond ten gunste van het plaatsen van windturbines of zonnepanelen een begaanbaar pad?

- **Stelt de gemeente ook grond ter beschikking voor de realisatie van duurzaamheidprojecten?**
- **Als grondeigenaar niet meewerkt? Wordt men dan gedwongen tot grondonteigening?**
- **Is er een mogelijkheid dat het eigendom bij de gemeente komt te liggen?**
- **Mogen agrariërs of bewoners van het gebied zelf ook een of meer windturbines exploiteren? Het lijkt er nu op dat alle winst straks aan Eneco toekomt.**

H7. Vragen over besluitvorming- en vervolgproces 55

- **Hoe kan de raad een besluit nemen als niet alles helder is?**
- **Als er een nieuw scenario wordt berekend, welk criterium geldt dan: geluid of kosten?**
- **Welk tijdpad is er voor besluitvorming bedacht?**
- **Is al bekend wanneer de gemeenteraad een besluit gaat nemen?**
- **Er zal uiteindelijk voor één scenario worden gekozen, en wij veronderstellen dat er dan wordt gekeken hoeveel draagvlak daar voor is. Hoe wordt de omvang van dat draagvlak bepaald?**
- **Wilt u weten welk scenario onze voorkeur heeft? De gemeente wil toch weten waar draagvlak voor is?**
- **Wat wordt bepalend voor de keuze van het definitieve scenario?**
- **Wordt de voorkeur van bewoners meegenomen (betreft negatieve uitslagen)?**
- **Uitspraak over draagvlak. Hoe wordt het draagvlak echt bepaald. Meten we dat? Of is het een aanname?**
- **Ik begrijp dat er scenario's zijn waar Gemeente een besluit over moet maken. Omliggende gemeente. Standpunt IJsselstein, maar tegen windmolens. Hoe gaat de gemeente Utrecht daar mee om?**
- **Advies gevraagd aan omliggende gemeenten: wat gaat daarmee gebeuren? Ik heb het donkerbruinvermoeden dat dat dichtgetimmerd is dat je het beter niet kunt doen.**
- **In welke vorm dan ook, komt er een duurzame energielandschap? Ik wil weten, zeker gezien CO_2 uitspraak. Gaan we ervoor of niet?**
- **Wat is belangrijker: geluidsoverlast, of opbrengst dat het moet opbrengen?**
- **Heeft de Gemeenteraad eindelijk bepaald wat ze willen?**
- **Legt de raad in advies uit hoe ze zijn gekomen tot hun beslissing? Een onderbouwing?**
- **Krijg je het hele plaatje wat er in het scenario gepresenteerd is als er straks een keuze wordt gemaakt? Ook het recreatieve deel? Is dat automatisch bij scenario gekoppeld? (fietspaden, wandelpaden, roeibaan)**
- **Wat is het detailniveau? Wanneer worden er keuzes gemaakt over de windmolens?**
- **Welke scenario's acht u het meest haalbaar?**
- **Hoe wordt bepaald welk scenario het uiteindelijk wordt?**
- **Zou besloten kunnen worden om de ontwikkeling van woningbouw naar voren te halen, gezien de huidige woningnood?**
- **Als de opdrachtgever om een best professional judgement vraagt, wordt er dan ook gevraagd naar de voorkeur die uit de participatieronden naar voren is gekomen?**
- **Is te voorspellen wat de doorslag zal gaan geven bij de scenariokeuze?**
- **Wordt er een keuze uit deze zes scenario's gemaakt of zou het uiteindelijk nog iets heel anders kunnen worden?**
- **Hoe zal er uiteindelijk gekozen worden? Op grond waarvan wordt gekozen en wie gaat er (mee-) beslissen?**
- **Als het een van deze scenario's wordt, zijn dan alle posities van alle zonnepanelen en alle windturbines precies zoals ze in deze schetsen zijn ingetekend, of kunnen er nog andere plekken worden gekozen?**
- **scenario's worden als gelijkwaardig aan de gemeenteraad gepresenteerd. Krijgen de raadsleden ook inzicht in wat bewoners van de omliggende gebieden van de plannen vinden? Hoe worden de bezorgde signalen meegewogen?**
- **Op welke wijze gaat de raad gebruikmaken van de diverse scenario's en wat wordt het toetsingskader voor de gemeente?**
- **Wat is belangrijker: het belang van de bewoners of de energie?**
- **De scenario's bevatten nog veel twijfelpunten – in het ene scenario is het resultaat wat meer energie, in het andere scenario wordt meer aandacht besteed aan milieu en omgevingsfacturen. Daar hangen uiteraard prijskaartjes aan. Wie mag nu als allerlaatste aan de knoppen**

draaien? Naar onze mening worden dat de projectontwikkelaars. Het wordt dan dus gewoon een financieel verhaal, terwijl we nu juist zo lang met elkaar in gesprek zijn geweest om er ook een inhoudelijk verhaal van te maken. Gezien de toelichting op de stukken vrezen de bewoners dat er heel vrijblijvende besluitvorming zal volgen.

- **In het oude dorp van De Meern en in Veldhuizen komen veel windmolens; hoe kan je mensen daar nu mee opzadelen?**
- **De belangen die eenieder heeft. Woongenot, gezondheid, woonbeleving, participatie burgers, welzijn. Dat zijn allemaal zaken waar de gemeente mee bezig is. Ik hoor iedereen zeggen: ik voel mij niet gehoord. U kunt mij niet overtuigen van het feit dat een windmolen voor woongenot zwaarder zou wegen? Het gaat over achterliggende belangen. Zou de gemeente graag willen uitnodigen om hier over na te denken! Wat doet u daarmee in het proces. Wat doet u met deze aspecten?**
- **Wat is de waarde van de vragen die wij stellen en de antwoorden die daarop komen?**
- **Wat doet u met de emotie die hier op tafel ligt? Waarom niet gekwantificeerd?**
- **Wij hebben tijdens de vorige bijeenkomsten onze zorgen geuit en vragen gesteld. Wat is daar mee gedaan?**
- **Vijf van de zes windturbines zijn gericht op Beleijen; dat is erg onevenwichtig; daarnaast is de geluidshinder vanwege de snelweg nu al boven de norm; hoe gaat het straks, als er ook nog een windturbine van 230 meter komt? Hoe kan de gemeente dat verkopen?**
- **Waarom kunnen we niet kiezen?**
- **Waarom krijgen we steeds voorlichtingsbijeenkomsten terwijl we onze mening willen geven? Het geeft mij een vreemd gevoel. Geen fraai voorbeeld van inspraak (veel mensen stemmen in).**
- **Waarom worden de burgers niet vooraf goed gehoord? Er wordt over ons beslist, zo voelt het aan. Je roept zo veel meer weerstand op.**
- **Hoe wordt rekening gehouden met de mening die wij als burgers 3 x hebben meegegeven?**
- **Het gevoel bestaat dat de werkbijeenkomsten een farce zijn en de keuze omtrent de voor te leggen scenario's allang is gemaakt. Welke argumenten heeft u om deze indruk weg te nemen?**
- **Wanneer komt de effectmeting van de uiteindelijke keuze?**
- **In hoeverre is al bekend wat er gaat gebeuren?**
- **Er wordt dus verwacht dat de raad meerdere scenario's zal kiezen, die allemaal nog nader worden uitgewerkt?**
- **Op de tekeningen staat een windturbine ingetekend op 700 meter vanaf ons rijksmonument. Wat kunnen wij daartegen doen?**
- **Bestemmingsplan is nu agrarisch. Moet het gewijzigd worden? Is dat al gebeurd?**
- **Wat gebeurt er met mensen die bezwaar maken? Bezwaarprocedure hoe zit dat?**
- **Tijdspad van de procedures?**
- **Is dit echt de laatste ronde dat de burger nog wat kan zeggen?**
- **Hoe gaat het verdere proces? Wat is de minimale en maximale doorlooptijd? In hoeverre krijgen wij als bewoners de kans om te roepen: dit is niet wat we willen?**
- **Procesvraag: wat gebeurt er nu verder? Hoe is het proces en wat is de tijdlijn?**
- **Zijn er nog bezwaarmogelijkheden?**
- **Ik heb behoefte aan een Infographic over het proces waarin staat aangegeven bij welke stappen we welke bezwaren en beroepsmogelijkheden we precies hebben .**
- **Hoe gaat de gemeente in het vervolgtraject met bewoners communiceren?**
- **Komt er nog een inspraakprocedure?**
- **Reijerscop zal agrarisch gebied blijven, maar er komen wel windturbines te staan. Blijven ze daar staan? Wat is de toekomst voor de turbines op Reijerscop?**
- **In het document wordt gesteld dat er nog aanvullend onderzoek moet worden gedaan. Aan wat voor termijnen moeten we dan denken? Wanneer worden de scenario's nader onderzocht en wanneer kan de realisatie beginnen?**
- **Hoe strak gaat de raad nu besluiten wie er aan knoppen mag draaien (zoals energieopbrengst, geld, inrichting)? Er moet een beperking liggen in knoppen draaien voor commerciële partijen. Wie mag er als laatste aan knoppen draaien?**

- Scenario's bekeken. Windveld/zonneveld. Waar masten komen te staan gaan we later beslissen. We gaan nog schuiven met de molens. Het is nu onduidelijk waar ze komen te staan. Kun je hier wat over vertellen?
- Zit er een deadline aan het proces? Er zit een tijdelijke invulling aan.
- Is met een plan met zonnepanelen gemakkelijker aan de MER te voldoen?
- Worden in de MER alle geluidseffecten meegenomen?
- De scenario's vermelden niets over de milieueffecten.
- Wat is het effect van de windturbines op de waarde van de huizen?
- De reeds bestaande woningen zullen in waarde dalen, zeker als er zulke hoge windturbines worden neergezet. Hoe zal dat gecompenseerd gaan worden?
- Planschade: hoe gaat de gemeente ons hier in helpen?

H8. Overige vragen 63

- Wat kunnen bewoners doen als normen van overlast overtreden worden?
- Wat wordt er gehandhaafd?
- Wij als bewoners willen dat er gehandhaafd wordt op berekeningen. Hoe kunnen jullie erop handhaven? Bewoners maken zich hier ernstig zorgen om: hoe kun je het berekenen en hoe wordt er gehandhaafd?
- Hoe ziet de handhaving eruit van geluid en slagschaduw: Is dat transparant beschikbaar? Metingen van bedrijven. Wettelijke normen handhaven.
- In hoeverre is het plaatsen van windmolens een doelstelling van een target? In hoeverre speelt dat mee in de politieke beslissingen?
- Wie haalt al het beton uit de grond als het energiepark zou moeten worden opgeruimd? Hoe zal het beton worden afgevoerd?
- In een recent krantenartikel kon men lezen dat de gemeenteraad van IJsselstein de eigen gemeentegrenzen sterk bewaakt, en daar de gemeenteraad van Utrecht nadrukkelijk op gewezen heeft. Neemt de Utrechtse raad dit ter harte?
- Pauzelandschap is er gesproken 10-15 jr. In de stukken staat 25 jr. Hoe is de oprekking van de grenzen geschied?
- Wijkbericht Energiepanel: leaflet alternatief scenario. Ik wil graag dat dit ook aan de raad wordt aangeboden. Kan dat?
- Hoe zit het met het idee van Energiepanel?
- Er is eerder deze week huis-aan-huis een flyer bezorgd voor een ander plan, gebaseerd op de Parkpergola. Dat plan ziet er heel wat aantrekkelijker uit dan het plan met die enorme windturbines. Het onderhoud is ook goedkoper. Gaat de gemeenteraad ook naar dat plan kijken?
- Kort geleden is er informatie gekomen over een ander plan, Park Het Groene Lint. Wordt dit plan ook meegenomen of valt het volledig buiten dit kader?
- Mevr. Van Hooijdonk heeft blijkbaar al besloten. Ze heeft al een uitspraak gedaan over een windpark. Hoe serieus wordt het participatietraject genomen? Afgaand op de uitlatingen van de wethouder gaat het plan door.
- In het document Ideeën voor het energielandschap wordt er bij het Poldermodel gesproken over windmolens bij de deur van Veldhuizen. Veldhuizen is ook de Meern, dus dat klopt niet. (er staat namelijk: Molens meer zuidelijker plaatsen, niet bij woningen in Nieuwegein of De Meern.)
- De tekst van het idee "molens meer zuidelijker plaatsen, niet bij woningen in Nieuwegein of De Meern" is de letterlijke tekst van de bewoner die dit idee heeft aangedragen tijdens één van de werkbijeenkomsten. Het idee is 1 op 1 overgenomen in het ideeëndocument.
- Ik woon straks in Rijnvliet. Worden wij geacht al op de hoogte te zijn geweest toen we de woning aankochten in fase 1? Waarde van de woning?
- Over het vraag en antwoorddocument: heel veel vragen worden in een procesmatig variant gegoten. Het echte antwoord zit er niet bij. Dit stoort mij enorm in het document.
- Lage weide een kansrijk gebied. In vraag en antwoord staat: gemeente heeft besloten er niks mee te doen. Ik wil de onderbouwing hebben. Die mis ik nu.
- Positie gemeente m.b.t. snelwegoverlast. Is gemeente verantwoordelijk voor geluidsoverlast in de wijk of is dat Rijkswaterstaat?

- **Moet er, als er straks woningbouw komt, niet tóch geïnvesteerd worden in een nieuw schakelstation?**
- **Hoe groot is de kans dat de gemeente Utrecht het bestemmingsplan over zeven jaar gaat veranderen?**
- **Hoe realistisch is het om te bouwen in de polder, gezien de grondlagen?**
- **Wie wordt eigenaar van de windturbines en de zonnepanelen?**
- **Hoe verhoudt deze ontwikkeling zich tot andere ontwikkelingen? In het huis-aan-huisblad van Leidsche Rijn stond laatst dat de geluidswal langs de A12 (richting Harmelen) uiterlijk in 2022 wordt**
- **doorgetrokken, en dat die dan gereed wordt gemaakt voor zonne-energie. Kan het daar wel met het schakelstation?**
- **Waarom zitten de bewoners aan de Rondweg in Houten met de gordijnen dicht? De afstand tussen de woningen en de windmolens is groter en de windmolens zijn lager.**
- **Waarom staan er maar zo weinig molens in Groningen, Friesland en Drenthe?**
- **In hoeverre is er sprake van zichtvervuiling en omgevingsvervuiling?**
- **Het deskundigenrapport van Lelystad blijkt niet te kloppen. Hoe zit dat hier?**
- **Wie controleert een en ander en heeft de gemeente daar nog een rol in?**
- **Is het bij u bekend dat een windturbine maar gedurende 37% van zijn bestaan draait? Hoe wordt in het restant van de energiebehoefte voorzien? Hoe wordt de stilstand van windturbines opgevangen, op nationaal niveau of voor dit energiepark?**
- **Kunnen we alles van het internet halen. Ook rapporten ter onderbouwing van scenario's?**
- **Ik mis een scenario: zonder geluidshinder en slagschaduwhinder. Waar is dat scenario?**
- **Ik vind de documenten niet altijd heel duidelijk. Het vraag en antwoorddocument. Het zijn meer reacties dan een daadwerkelijk antwoord. Daar waar geen antwoord is, wordt er verwezen naar scenario's. Dit is niet duidelijk.**
- **Wordt bij het uitwerken en aanbieden van de scenario's ook rekening gehouden met het aspect horizonvervuiling? Zo nee, waarom niet?**

Gemeente Utrecht

Bezoekadres Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht
Postadres Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00
Fax 030 286 0235
Mail duurzame-energie@utrecht.nl

Ontwikkelorganisatie Ruimte | | 030 - 286 00 00

Gemeente Utrecht

Ideeën voor het energielandschap

Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

1 oktober 2018
Kenmerk
Versie 0.1
Concept

Colofon

uitgave

Werken met de Stad (4)
Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht
030 - 286 00 00
duurzame-energierijnenburg@utrecht.nl

in opdracht van

Afdeling Werken met de Stad (4)
Organisatie Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht

internet

www.utrecht.nl/rijnenburg

rapportage

informatie

J. van Elsberg
030-2864675

Inhoud

1	**Introductie**	**4**
2	**Ideeën voor het energielandschap**	**5**
2.1	Ideeën voor windmolens en zonnepanelen	5
2.2	Ideeën voor recreatieve functies	8
2.3	Ideeën voor ecologie en natuurwaarden	12
2.4	Ideeën voor ruimtelijke waarden	14
2.5	Ideeën voor andere vormen van energie	16

1 Introductie

Tijdens de werkbijeenkomsten, gesprekken met belangengroepen en via de telefoon en e-mail zijn door belangstellenden ideeën en wensen aangedragen voor het energielandschap. De ideeën en wensen zijn in twee rondes verwerkt in de scenario's. De ideeën en wensen uit de eerste werkbijeenkomst zijn tijdens de tweede werkbijeenkomst gepresenteerd. Ideeën en wensen van belangengroepen zijn deels voor en deels na de tweede werkbijeenkomst binnengekomen. Alle ideeën en wensen zijn verzameld in het document "Ideeën voor het energielandschap".

De ideeën en wensen voor het energielandschap zijn verdeeld over de volgende thema's:

- Windmolens en zonnepanelen
- Recreatieve functies
- Ecologie en natuurwaarden (groen en water)
- Ruimtelijke waarden (landschap)
- Andere vormen van energie

Per idee/wens is aangegeven in welke scenario's het idee is opgenomen en bij de meeste ideeën is een verwijzing opgenomen naar een toelichting onder de tabel. Bij een aantal ideeën staat geen vinkje. In de toelichting is aangegeven waarom. Dat kan zijn omdat het idee niet inpasbaar is, of omdat een idee in de volgende fase bij het maken van een concreet ontwerp aan de orde komt.

Mocht u uw reactie niet terug zien in het document "Ideeën voor het energielandschap" kan het zijn dat uw reactie is opgenomen in het 'Vraag- en antwoorddocument', of op de website is terug te vinden in het document 'Overzicht van de opmerkingen en ideeën per scenario' op de pagina 'terugkoppeling van de werkbijeenkomsten'.

2 Ideeën voor het energielandschap

2.1 Ideeën voor windmolens en zonnepanelen

Ideeën voor windmolens en zonnepanelen

Hieronder staat een tabel met daarin de verschillende ideeën die zijn aangedragen over windmolens en zonnepanelen.

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Wordt betrokken in volgende fase	Toe-lichting
Molens meer zuidelijker plaatsen, niet bij woningen in Nieuwegein of De Meern.				✓		✓		1
Zet de meest rechter windmolen verder weg.				✓				2
Plaats panelen/windmolens in het zuidelijke stuk van Rijnenburg								3
Combineren 5 linkse windmolens in lijn met zon van nieuw Rijnenburg								4
Leg het gros van de panelen buiten het plangebied op de geluidswal in De Meern								5
Plaats zonnepanelen op de wal								5
Panelen op de skibaan								6
Zonnepanelenwal langs snelweg heeft minste impact				✓				

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Wordt betrokken in volgende fase	Toe-lichting
Kleinere windmolens (geen 230m) i.v.m. geluidsoverlast Veldhuizen							✓	7
Belangrijk dat windmolens goed worden onderhouden i.v.m. geluid.							✓	7
De windmolens één week op proef neerzetten.								8
Zonnepanelen op palen die meedraaien met de zon								9
Toevoegen van extra ha zonnevelden								10
Zon op de Nedereindse plas			✓					
Maak zonnepanelen verplaatsbaar (op daken van toekomstige woningen)								11
Zon in Reijerscop								12
Zon op het talud van de fly-over								13

Toelichting

1. In het scenario Kreek zijn de molens meer naar het zuiden verplaatst (verder weg van De Meern). In het scenario Poldermodel zijn de windmolens alleen geplaatst in Reijerscop (verder weg van Nieuwegein).
2. De positie van windmolens wordt bepaald door de woningen in het gebied en de onderlinge afstand tussen windmolens. De definitieve plek van de windmolens staat nog niet vast. De gemeente zal een zoekgebied aanwijzen voor plaatsing van windmolens, gebaseerd op de scenario's en de reacties van belanghebbenden. Binnen dit zoekgebied zal in de volgende ontwerpfase gezocht worden naar de optimale plek.

3. Initiatiefnemers hebben aangegeven dat er ten zuiden van de Nedereindse weg onvoldoende ruimte aanwezig is om een aantal windmolens te plaatsen. Het aanleggen van één enkele windmolen is voor initiatiefnemers niet rendabel. In het Polderscenario van de poldergroep zijn zonnevelden in het zuiden opgenomen. Dat geldt in mindere mate ook voor de scenario's Nieuw Rijnenburg en Ring. Een aantal grondeigenaren met veel grondbezit heeft aangegeven dit gebied liever vrij te houden, om daar te starten met woningbouw.
4. Het idee om onderdelen van de verschillende scenario's te combineren zal worden voorgelegd aan het college van Burgemeesters en Wethouders.
5. De gemeente is een project gestart voor het realiseren van een zonneveld op de geluidswal langs de A12 bij Veldhuizen. Deze ontwikkeling vindt parallel plaats aan de ontwikkeling van het energielandschap.
6. De skibaan is particulier terrein. Mocht de eigenaar interesse hebben om in plaats van de skibaan een helling met zonnepanelen te maken, behoort dat tot de mogelijkheden.
7. In het rapport van onderzoekbureau DGMR is aandacht besteed aan het verschil tussen grote en kleinere windmolens. Uit dit rapport blijkt dat kleiner windmolens niet per sé stiller zijn dan grote molens, omdat dit vaak oudere types betreffen. Goed onderhoud aan de windmolens is ook in het belang van de exploitant.
8. Helaas is het niet mogelijk een windmolen op proef neer te zetten. Wel is het mogelijk een bezoek te brengen aan andere moderne windmolens.
9. Initiatiefnemers hebben aangegeven dat zonnepanelen op palen niet financieel haalbaar zijn voor grootschalige opwekking.
10. Het aantal hectare is beperkt door het aansluitvermogen van het schakelstation in Rijnenburg. In scenario Zon Voorop is het maximaal aantal hectare opgenomen dat kan worden aangesloten op het onderstation. Voor het toevoegen van extra hectare zonnevelden zal het aansluitvermogen moeten worden uitgebreid. Uitbreiding van het bestaande onderstation is zeer kostbaar en tijdrovend en niet terug te verdienen met de energieopwekking. Wel zou een nieuwe aansluitkabel gelegd kunnen worden vanaf een ander onderstation. Om die kosten terug te verdienen zou circa 300 hectare extra zonnevelden moeten worden neergelegd.
11. Van de installatie van de zonnevelden zijn de panelen alleen herbruikbaar wanneer zij worden verplaatst. De verwachting van de initiatiefnemers is dat het vermogen per paneel blijft stijgen en dat de kosten blijven dalen. Hierdoor zal hergebruik, na de exploitatieperiode van de zonnevelden van 15 tot 20 jaar, zeer waarschijnlijk financieel niet interessant meer zijn om de panelen her te gebruiken op daken van woningen.
12. Reijerscop heeft een agrarische bestemming. Zonnevelden combineren met de agrarische bestemming/functie ligt niet voor de hand. Daarom is zon in Reijerscop niet opgenomen in de zes scenario's.
13. De gemeente is in gesprek met Rijkswaterstaat over het toepassen van zonnepanelen langs de rijkswegen. De gesprekken hebben nog niet geleid tot concrete voorstellen/projecten voor zon langs de rijkswegen.

2.2 Ideeën voor recreatieve functies

Ideeën voor recreatieve functies

Hieronder staat een tabel met daarin de verschillende ideeën die zijn aangedragen over recreatieve functies in het energielandschap.

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Wordt betrokken in volgende fase	Toe-lichting
Maak er een mooi park van, inclusief zonne-energie	✓							14
Onder de windmolens kunnen doorfietsen		✓	✓		✓	✓	✓	15
Veel groen en fietspaden	✓	✓	✓	✓	✓	✓		16
Recreatie en cultuur centraal stellen	✓	✓	✓	✓	✓			14
Golfbaan aanleggen.								17
Verbeteren situatie Nedereindse Plas								18
Geen panelen over de plas. Dat deel voor recreanten.	✓	✓		✓	✓			
Wandelen en een functie als ecologisch gebied belangrijk.	✓	✓	✓	✓				14
Laarzenpaden meenemen (kleine ommetjes)							✓	19
Skateroute							✓	19

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Wordt betrokken in volgende fase	Toe-lichting
Zwemwater				✓				20
Mogelijk ook rondje roeien								21
Ruiterpad							✓	19
Wielrennen door het gebied	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
Voeg fietspaden toe.	✓	✓	✓	✓	✓	✓		14
Brug over A12 ter hoogte van Reijerscop 28								22
Visvijver							✓	20
Roeibaan tussen Nedereindse plas en IJsselbos								23
Buitenspeel- en sportmogelijkheden							✓	19
Kan er niet een ervaringshuis (B&B) georganiseerd worden? Waar mensen kunnen ervaren hoe het is om inde buurt van een windmolen te leven en te slapen								24
Ruimte voor tijdelijke woon/bedrijfsfuncties.								25
Meer educatie							✓	26

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Wordt betrokken in volgende fase	Toe-lichting
Soort Maximapark maar dan als energiepark								27
Mogelijkheden voor café/restauratie in gebied							✓	25
Manege Castellum behouden	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

Toelichting

14. In alle scenario's wordt gestreefd naar het versterken van de natuur- en ecologische waarde van het gebied door toevoeging van groen, water en vergroten van de biodiversiteit. Tevens zijn in de scenario's ideeën opgenomen voor nieuwe en verbeterde routes voor fietsers.
15. Deze scenario's bevatten bestaande of nieuwe fietsroutes in het zoekgebied voor de windmolens.
16. In alle scenario's zijn voorstellen opgenomen voor extra fietsroutes. De scenario's Nieuw Rijnenburg en Poldermodel bevatten relatief minder groen.
17. Een golfbaan maakt geen deel uit van de scenario's, omdat een golfbaan veel ruimte vraagt en zeer kostbaar is om te realiseren.
18. De beheerders van de Nedereindse plas zijn bezig met de sanering van de plas. Dit was al in gang gezet voordat het idee voor een energielandschap ontstond. Deze ontwikkeling vindt parallel plaats aan de ontwikkeling van het energielandschap.
19. De mogelijkheid van het toevoegen van andere functie aan het energielandschap is meegenomen in verschillende scenario's. In de scenario's is in meer en mindere mate ruimte voor het ontwikkelen van faciliteiten voor recreatie en sport. Het concretiseren van deze faciliteiten gebeurt in de volgende fasen van het project.
20. Diverse scenario's bevatten waterpartijen. De mate waarin deze partijen geschikt zijn als viswater of zwemwater is onderdeel van de nadere uitwerking van de overige functies in het gebied. Dergelijke uitwerking vindt plaats in de volgende fasen van het project.
21. Het rondje roeien is niet opgenomen in de scenario's omdat de financiële en ruimtelijke impact niet in verhouding staan tot de toegevoegde waarde ten opzichte van een roeibaan.
22. De brug over de A12 is een plan dat al bestond voordat er sprake was van een energielandschap. Deze ontwikkeling vindt parallel plaats aan de ontwikkeling van het energielandschap.

23. In het rapport van Sweco over de technische haalbaarheid van de roeibaan is onderbouwd waarom het niet mogelijk is op die locatie een roeibaan aan te leggen.
24. Er is een particulier initiatief voor een B&B in Rijnenburg. Daarover is de gemeente in gesprek met de initiatiefnemer.
25. Het toevoegen van nieuwe functies in het gebied die een bijdrage leveren aan het energielandschap en functies als recreatie, educatie en verblijfskwaliteit zullen in de volgende fase bij de uitwerking van de plannen worden onderzocht.
26. Mogelijk dat initiatiefnemer dit idee kunnen koppelen aan hun plannen voor grootschalige duurzame energieopwekking.
27. Voor het realiseren van een publiek park, zoals het Maximapark, zal de gemeente particuliere gronden moeten verwerven. Het aankopen van grond voor een park kan niet worden gedekt vanuit de business case voor windenergie en zonne-energie en er is op dit moment ook geen budget beschikbaar van de gemeente.

2.3 Ideeën voor ecologie en natuurwaarden

Ideeën voor ecologie en natuurwaarden

Hieronder staat een tabel met daarin de verschillende ideeën die zijn aangedragen over ecologie en natuurwaarden.

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Wordt betrokken in volgende fase	Toe-lichting
Huidig gebied is een fauna gebied, houd dat in stand	✓	✓	✓	✓	✓	✓		28
Ruimte voor vogels en natuur behouden	✓	✓	✓	✓	✓	✓		28
Behoud karakteristieke kenmerken	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Denk aan vogels, 'groen' is meer dan CO2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	28
Natuur, ecologische en landschappelijke waarden behouden zodat je ervan kan genieten	✓	✓	✓	✓	✓	✓		28
Bloemenvelden voor meer insecten							✓	29
Meer water inpassen			✓	✓				
Ruimte rondom de manage groen houden	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Maak een groen lint, duurzaam park.								27
Bevordering biodiversiteit							✓	30

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Wordt betrokken in volgende fase	Toe-lichting
Schapen in het gebied laten rondlopen							✓	30
Behoud de eendenkooi	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

Toelichting

28. Het uitgangspunt voor het energielandschap is dat de waarden van het gebied behouden blijven. Rijnenburg en Reijerscop bevatten tezamen ruim 1200 hectare. Het overgrote deel van het gebied behoud in de scenario's dezelfde functie. Tijdens het milieueffectonderzoek zal onderzoek worden gedaan naar vogels. Het is mogelijk windmolens stil te zetten tijdens de vogeltrek.
29. In de uitwerking van de plannen zal worden bekeken waar in de stroken langs zonnevelden en recreatieve routes bloemenvelden inpasbaar zijn.
30. Ter bevordering van de biodiversiteit is één van de voorstellen om de randen onder en om de zonnepanelen te vernatten (verhogen grondwaterstand). Schapen in het gebied laten lopen kan mogelijk worden gecombineerd met zonnevelden. Het concretiseren van dergelijke ideeën gebeurt in de volgende fasen van het project.

2.4 Ideeën voor ruimtelijke waarden

Ideeën voor ruimtelijke waarden

Hieronder staat een tabel met daarin de verschillende ideeën die zijn aangedragen over ruimtelijke waarden.

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Wordt betrokken in volgende fase	Toe-lichting
Zoveel mogelijk agrarisch bestemming behouden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	31
Gebied multidisciplinair gebruiken	✓	✓	✓	✓	✓	✓		31
Aandacht voor afval in het gebied							✓	32
Verhoging geluidswal								33
Voedselbos							✓	14
Bebossing op geluidswal i.v.m. zicht								33
Het moet uit te zoeken zijn hoe breed een groenstrook tussen bijv. een woonwijk en een zonneveld moet zijn om het uitzicht op het veld minder 'overweldigend' te maken, te reduceren tot vrijwel geen probleem							✓	34
Is er extra waterberging mogelijk?			✓	✓				

Toelichting

31. Het verdient in alle scenario's de voorkeur om de agrarische functie van Reijerscop te behouden en te combineren met de energiefunctie. Voor Rijnenburg ligt de nadruk op het combineren van de energie, recreatieve en ecologische functie.
32. Op het moment dat er recreatieve functies worden toegevoegd, zal er ook aandacht zijn voor afval in het gebied.
33. Niet duidelijk is om welke geluidswal het gaat. Waarschijnlijk gaat het om de geluidswal langs de A12 bij Veldhuizen. Zie ook het 'Vraag- en antwoorddocument' in 'H4 Scenario's voor het energielandschap', onder de kop 'Uitwerking scenario's'.
34. Dat is zeker uit te zoeken en zal in de volgende fase bij de uitwerking van de plannen worden uitgezocht.

2.5 Ideeën voor andere vormen van energie

Ideeën voor andere vormen van energie

Hieronder staat een tabel met daarin de verschillende ideeën die zijn aangedragen over andere vormen van energie.

Idee	Zit in: Energie voorop	Zit in: Zon Voorop	Zit in: De Ring	Zit in: De Kreek	Zit in: Nieuw Rijnenburg	Zit in: Polder-model	Komt in: volgende ontwerp-fase	Toe-lichting
Kijk ook naar alternatieven, bijv. geothermie								35
Zonne-energie omzetten naar waterstof								35
Gesprek met bewoners om op alle daken zonnepanelen te plaatsen?								35
De wal biedt volop mogelijkheden voor zonne-energie, combineer dit met waterenergie.								35
Heb aandacht voor waterhuishouding, ook energie uit het water ophalen.								35
Opvang CO2 als buffer regenwater								35
Neem Aquathermie mee in de scenario's								35

Toelichting

35. De opdracht van de gemeenteraad is om een energielandschap te ontwikkelen voor zonne-energie en windenergie. Er zijn met uitzondering van één enkel initiatief voor biogas in Reijerscop geen andere initiatieven. Voor een beschrijving van de mogelijkheden van andere vormen van energieproductie wordt verwezen naar het document met vragen en antwoorden.

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

College van Gedeputeerde Staten
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Behandeld door	Hans Kraaij	**Datum**	3 april 2019
Doorkiesnummer	030 - 28 64760	**Ons kenmerk**	4445445/20190326/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	10	**Beleidsveld**	Energie

Geachte collegeleden,

Graag bieden wij u ons concept voorstel voor een visie en een uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop aan en stellen wij u in de gelegenheid om een reactie op dit voorstel te geven. We stellen het op prijs als u deze reactie uiterlijk 31 mei aan ons stuurt, zodat wij die nog mee kunnen nemen in de verdere uitwerking van het voorstel.

Wij sturen u onze concept visie omdat de huidige Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening (PRS/PRV) nog geen ruimte biedt voor windmolens in Rijnenburg en Reijerscop binnen de in de concept visie opgenomen zoekgebieden. Daartoe moet een voorstel tot aanpassing van de PRS/PRV worden voorgelegd aan Provinciale Staten. Wij begrijpen dat u dit pas kunt doen nadat onze gemeenteraad heeft besloten over de invulling van het energielandschap (najaar 2019). Wel kunt u wellicht al voorbereidingen treffen voor deze wijziging door het uitvoeren van een plan-m.e.r., zodat in de periode ná ons raadsbesluit en vóór de vaststelling van het bestemmingsplan de PRS/PRV aangepast kan worden door uw Provinciale Staten. Indien uw collegeleden en/of statenleden behoefte hebben aan een nadere toelichting op ons concept voorstel, dan zijn wij graag bereid hier aan bij te dragen.

De reactieperiode gebruiken wij ook om in gesprek te gaan met de marktpartijen (grondeigenaren en initiatiefnemers) en de bewoners, zodat ook hun mening en/of suggesties betrokken kunnen worden in ons definitieve voorstel. Daarnaast laten wij een second opinion uitvoeren op de getallen en berekeningen voor energieproductie, aansluitmogelijkheden op het elektriciteitsnet en de geluid- en slagschaduwberekeningen. We laten tevens uitrekenen of er op basis van het uitnodigingskader (zie verderop in deze brief) sprake is van een realistische business case. Reden voor deze onafhankelijke externe toets is dat we het belangrijk vinden dat in het definitieve voorstel de verwachte effecten op de omgeving, de verwachte energieproductie en de haalbaarheid van het plan zo goed mogelijk en onafhankelijk in beeld zijn.

De gemeente Utrecht heeft al langere tijd de ambitie om het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. De raad van Utrecht heeft al in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg (1.078 ha) en Reijerscop (518 ha) als een van de weinige locaties in de stad Utrecht geschikt kunnen zijn voor grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie en u heeft het gebied daarom aangewezen als pauzelandschap. In 2016 is de motie “Bouwpauze Rijnenburg” (M2016/107) aangenomen, waarin de raad van Utrecht heeft opgedragen grondeigenaren en initiatiefnemers voor duurzame energieproductie te melden dat er tot 2030 geen woningbouw zal plaatsvinden in Rijnenburg. Vervolgens hebben in 2017 stadsgesprekken plaatsgevonden. Hieruit kwam als belangrijkste conclusie dat de voorkeur gegeven wordt aan een energielandschap, meer dan alleen

energieproductie in het gebied. In 2017 is de startnotitie voor een energielandschap door de Utrechtse raad vastgesteld.

De opgave om duurzame energie op te wekken maakt onderdeel uit van afspraken op internationaal, nationaal en regionaal niveau. Voor onze regio wordt dit naar verwachting vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Het vergt een forse gezamenlijke inspanning van u en ons om begin 2020 als regio een bod doen aan het Rijk voor de hoeveelheid op te wekken duurzame energie binnen onze regio. Het is onze ambitie om als stad, en daarmee als grote verbruiker, zelf ook fors aan deze opgave bij te dragen. Grootschalige energieproductie in Rijnenburg is hiervoor met afstand onze belangrijkste troef. In dit gebied kan 1,2 PJ energie geproduceerd worden. Wij hopen dan ook dat ons wilt helpen om deze ambitie te realiseren.

Uiteraard is energieproductie niet de enige regionale opgave. Er is ook veel vraag naar groen, recreatie, maatschappelijke voorzieningen, werklocaties en woningbouw. In U16-verband wordt gewerkt aan een Ruimtelijk Economisch Perspectief (REP): een integraal perspectief op de ruimtelijke koers van onze regio tot 2040. Daarin wordt gekozen waar de grote ruimtelijke opgaven van de regio een plek krijgen. Dit jaar worden de contouren daarvan bepaald, in 2020 ligt het definitieve REP ter besluitvorming bij de raden. Zij worden bij verschillende tussenstappen betrokken.

Als college van Utrecht is ons uitgangspunt dat de keuze voor een tijdelijke invulling van het pauzelandschap als energielandschap niet sturend mag zijn ('no regret' ontwikkeling) voor de keuze om al dan niet woningbouw in Rijnenburg toe te staan. Hiermee is zowel een toekomst met of zonder woningbouw in het pauzelandschap mogelijk.

In deze brief gaan wij achtereenvolgens in op de totstandkoming en afwegingen van het concept voorstel voor de mogelijke invulling van het energielandschap, de relatie met de regionale opgave in relatie tot woningbouw, het verslag van de onafhankelijk procesbegeleider en het vervolgproces tot aan het definitieve raadsvoorstel en daarna. Als bijlagen bij deze brief treft u aan:

1. Conceptvoorstel visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
2. Uitnodigingskader op hoofdlijnen
3. Voorbeelduitwerking Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
4. Verslag onafhankelijke procesbegeleider
10. Brief aan de gemeenteraad van Utrecht

De volgende resultaten van het participatieproces zijn al gepubliceerd via de website en tevens bijgesloten bij deze brief:
5. Scenariodocument voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
6. Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario's
7. Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader
8. Vraag- en antwoord document
9. Overzicht verwerking opgehaalde ideeën voor het energielandschap in scenario's

Scenario's
Op 6 juli 2017 is het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop vastgesteld door de raad van Utrecht. Hiermee is opgedragen de mogelijkheden van een energielandschap in de polders Rijnenburg en Reijerscop verder te onderzoeken. In het besluit wordt aan de initiatiefnemers gevraagd om samen met de gemeente Utrecht, belanghebbenden en een onafhankelijk procesbegeleider ten minste vier

scenario's voor een samenhangend energielandschap te ontwerpen. De opdracht behelst ook het geven van inzicht in, en weging van, de effecten van het energielandschap, waarbij een optimum gezocht moet worden tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder. Daarnaast is gevraagd een reversibel (omkeerbaar) landschap te ontwerpen, zodat woningbouw in de toekomst mogelijk blijft.

We hebben samen met initiatiefnemers, inhoudelijk experts, grondeigenaren, bewoners en belanghebbenden gedurende circa een jaar een ontwerptraject doorlopen om de vier scenario's te ontwikkelen. Het zijn er uiteindelijk zes geworden. Alle scenario's zijn omkeerbaar. De zes scenario's zijn bijgesloten bij deze brief en toegankelijk via de website van het project.

We hebben, als college van Utrecht, op basis van de opbrengst uit het participatieproces de elementen uit de scenario's gedestilleerd die wat ons betreft samen het optimum vormen. Dit levert fysieke zoekgebieden voor zonne-energie en windenergie op, een landschappelijke structuur en een set van randvoorwaarden die samen (in concept) het kader vormen dat we later aan de Utrechtse gemeenteraad voorleggen. Na besluitvorming door onze raad nodigen we initiatiefnemers (grondeigenaren en energieproducenten) uit om binnen deze kaders voorstellen in te dienen. Het is uiteindelijk aan deze initiatiefnemers om te bepalen in hoeverre zij deze ruimte (volledig) benutten. Bij deze afweging van initiatiefnemers zal ook de haalbaarheid meegenomen worden met betrekking tot de business case en verenigbaarheid met regelgeving voor bijvoorbeeld natuur en vliegtuigradar.

Wij kiezen een optimum dat, in vergelijking met de zes scenario's, zorgt voor een betere balans tussen maximale energieproductie en zo min mogelijk overlast, met name door een grotere afstand tot omliggende woonwijken. In deze conceptvisie is er maximaal ruimte voor circa 227,5 ha zonnevelden (indicactief: 163 MW) en elf grote windmolens (indicatief: 44 MW); de minimale afstand tot de omliggende woonwijken is 800 meter en de stilste windmolens zijn verplicht (in tegenstelling tot de worst case berekeningen in de scenario's). Met de nu voorgestelde zoekgebieden voor wind komen de windmolens verder van de omliggende wijken dan in de meeste scenario's die in de afgelopen periode zijn uitgewerkt.

Graag gaan wij in op de uitvoerbaarheid van de scenario's en op wat het voorstel aan de Utrechtse gemeenteraad is voor het vervolg.

Scenario 1: *"een scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen*)". Dit is uitgewerkt in het scenario 'Zon Voorop'.
Scenario 2: *"waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken".* Dit is uitgebreid onderzocht, maar het is niet mogelijk gebleken om een scenario met windmolens te maken dat aan deze wens voldoet. Ook in het Polderscenario (met alleen kleine windmolens in het zuiden van Reijerscop) is hoorbaarheid in de wijk Veldhuizen (De Meern) niet uit te sluiten. Feitelijk voldoet alleen het scenario 'Zon Voorop' aan de eis "geen merkbare toename".
Scenario 3*: "een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperking kent."* Dit scenario wordt het best benaderd door 'Energie Voorop'.
Scenario 4: *"een combinatie van zo hoog mogelijke energie-opwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder".* Verschillende scenario's uit het participatietraject zoeken een balans tussen hinder en opgewekte energie, maar ons inziens is in het participatieproces geen scenario naar voren gekomen dat goed tegemoet komt aan beide doelstellingen.

Uit het participatieproces kwam de geluidbelasting en slagschaduw van windmolens als belangrijkste zorg naar voren. Voor zonnevelden kwamen voornamelijk zorgen over natuur en landschap uit het participatieproces naar voren. Ook kwam naar voren dat het belangrijk was om de opbrengsten van energieopwekking in de polders terug te laten stromen in het gebied.

Eén van de vier door de Utrechtse gemeenteraad gevraagde scenario's was een scenario dat een combinatie kent van een zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder. Het gewenste optimum is in de participatie uitwerking van de zes scenario's in onze ogen nog niet bereikt. Bij de uitwerking van ons concept voorstel is daarom dit scenario als doel nagestreefd. Als college hebben we ervoor gekozen om te kijken of op basis van de zes scenario's en de reacties daarop van belanghebbenden een betere invulling mogelijk is, waarmee we de planologische ruimte en andere kaders aangeven waarbinnen initiatiefnemers voorstellen kunnen indienen. Dit is ons inziens gelukt met het opstellen van het concept voorstel. Dit voorstel is meer dan een "zevende scenario". Het concept voorstel gaat niet alleen over de ruimtelijke vertaling van het energielandschap, maar ook over de verhouding tussen energieproductie en de mensen in en om het gebied.

Op basis van de beste onderdelen uit de verschillende scenario's is gewerkt aan een optimale inrichting van een Utrechts Energielandschap, afgewogen tegen de door onze gemeenteraad meegegeven elementen. Dit heeft geleid tot het nu voorliggende concept voorstel voor een Visie en een Uitnodigingskader op hoofdlijnen. Hiermee zijn uiteraard niet alle zorgen weggenomen, maar wij denken wel dat er het concept voorstel meer recht is gedaan aan de uitkomsten van het participatieproces.

Belangrijk is om te markeren dat de gemeente Utrecht slechts beperkt grondeigenaar is in dit gebied en daarmee primair een publiekrechtelijke rol heeft. Het daadwerkelijk realiseren van energieproductie en de keuze voor waar en hoeveel (binnen de door het stadsbestuur geschetste kaders) is derhalve aan de initiatiefnemers uit de markt (grondeigenaren en energiepartijen).
De visie heeft de volgende uitgangspunten als basis:

1. Er kunnen windmolens komen, waarbij gestuurd wordt op beperking van geluid en slagschaduw;
2. Er kunnen zonnevelden komen, waarbij gestuurd wordt op toevoeging waarde aan landschap en natuur;
3. Een substantiële bijdrage leveren aan de opgave voor duurzame energie productie;
4. Rijnenburg en Reijerscop krijgen meer waarde door betere ontsluiting en versterken landschappelijke structuur ('no regret' ontwikkeling);
5. Opbrengst van energieproductie komt zoveel mogelijk ten goede aan het gebied.
6. Indien in de RSU en REP gekozen wordt voor woningbouw is dit gefaseerd mogelijk vanaf 2030.

Hieronder gaan we in op deze uitgangspunten.

<u>Ad 1. Beperken van geluid en slagschaduw</u>
De meest gehoorde zorgen tijdens het participatieve ontwerpproces betroffen geluid en slagschaduw van windmolens, de gevreesde hinder en mogelijke gezondheidseffecten daarvan. Daarom hebben we er voor gekozen hier in ons voorstel zoveel mogelijk rekening mee te houden. De wettelijke normen borgen een nationaal geaccepteerd niveau van bescherming, waarbij in beperkte mate hinder op kan treden. In alle scenario's worden de wettelijke normen gehaald door geluid- en

slagschaduwbeperkende maatregelen te nemen tijdens de exploitatie van de windmolens, maar we willen hier verder in gaan, om tegemoet te komen aan de zorgen van de bewoners en de omwonenden. Bij het beperken van geluid en slagschaduw maken we onderscheid tussen (1) bewoners van de polders en individuele woningen op vergelijkbare afstand tot de windmolens en (2) omwonenden in de wijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein.

Om tegemoet te komen aan de zorgen van bewoners en omwonenden hebben we de zoekgebieden voor windmolens in ons concept voorstel verkleind, zodat de afstand tot woningen in de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein groter wordt. In ons concept voorstel liggen de verkleinde zoekgebieden op een afstand van 800 meter ten opzichte van de omliggende wijken. Door deze grotere afstand zijn zowel de hoorbaarheid van de windmolens als de slagschaduw verminderd. Met deze afstand blijft de belasting van de omliggende wijken ook binnen de WHO-norm, die overigens strenger is dan de wettelijke normen. Slagschaduw in de randen van de omliggende wijken is niet uit te sluiten, maar alleen bij laagstaande zon, wanneer de zon niet veel kracht heeft en de slagschaduw minder zichtbaar is.

Voor de woningen binnen de polders is de situatie anders. Doordat de windmolens binnen de polders dichterbij huizen staan dan de hierboven genoemde 800 meter is hier vanzelfsprekend meer effect dan in de woonwijken daaromheen. Hier moeten we daarom op een andere manier sturen op het beperken van de hinder. Voor geluid is het lastig om bovenwettelijke maatregelen te treffen, maar voor slagschaduw zien we hiervoor wel kansen. Zo willen we de bewoners in de polders (ook buiten de gemeentegrenzen) de mogelijkheid geven om zelf aan te geven wanneer op het gebied van slagschaduw de meest hinderlijke situaties bestaan en met de eigenaren van de windmolens af te spreken welke maatregelen getroffen worden om dit te beperken (bijvoorbeeld door op die momenten de molens vaker dan wettelijk vereist tijdelijk stil te zetten). De manier waarop dit gebeurt moeten initiatiefnemers opnemen in het participatieplan, dat deel uitmaakt van de in te dienen voorstellen, voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan. In dit participatieplan wordt ook aangegeven welke financiële compensatie voor bewoners van de polders geboden gaat worden en hoe omgegaan zal worden met sociale grondvergoedingen. De gemeente eist in aanvulling daarop ook van de initiatiefnemers dat zij elk jaar een rapportage publiceren waarin ze aangeven op welke wijze voldaan is aan de wettelijke regels voor geluid en slagschaduw en niet alleen op momenten dat er klachten zijn, zoals normalitair gebruikelijk is.

De geluidsberekeningen zijn uitgevoerd met onze eis voor geluidarme molens als uitgangspunt, verder is gekeken naar de hinder die verwacht kan worden op basis van realistische omstandigheden. Er is bewust gerekend met windmolens die relatief veel geluid maken en zijn de maximale effecten in beeld gebracht (altijd harde wind uit een ongunstige hoek). Deze ‘worst case’ berekeningen zijn uiteraard nog steeds beschikbaar.

<u>Ad 2. Versterking van landschap en natuur bij zonnevelden</u>
Door energieproductie verandert het landschap in Rijnenburg en Reijerscop. In het concept voorstel worden zonnevelden minder zichtbaar gemaakt door ze te omzomen met brede sloten met rietkragen. Uitgangspunt voor alle scenario’s was dat de voor het landschap zo bepalende maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft, evenals bestaande waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi. Dit hebben we ook overgenomen in ons concept voorstel.

Het gebied herbergt veel natuurwaarden. Een groot deel van het huidige gebied kent een agrarisch gebruik. Dit gebruik heeft zowel positieve als negatieve effecten op aanwezige natuur. Doordat delen

van de polder niet langer een agrarische functie zullen hebben, maar gebruikt kunnen worden voor zonnevelden, verandert het gebruik en effect op de natuur. Uitgangspunt is dat we voorkomen dat de energieproductie een negatieve impact heeft op natuur. We streven er echter naar dat per saldo sprake moet zijn van kwaliteitsverhoging van natuurwaarden. Hier dagen we de initiatiefnemers ook op uit. Om te voorkomen dat het leefgebied voor met name beschermde diersoorten achteruit gaat, wordt onder andere gevraagd langs de randen van de zonnevelden, in verbinding met de Middelwetering en sloten, hoogwaardige leefgebieden te creëren.

Ad 3. Een substantiële bijdrage leveren aan de opgave voor duurzame energie productie
Op basis van de eerdergenoemde uitgangspunten (beperken hinder en rendement voor omwonenden) denken wij dat er in het gebied nog genoeg ruimte over is voor een substantiële bijdrage aan de behoefte voor duurzame energieopwekking. Het voordeel van veel energieproductie is daarbij ook dat er meer kansen zijn voor investeringen in het gebied.

In het optimum dat wij als college hebben gezocht zijn die zoekgebieden afgevallen die vanuit hinder (als het over windenergie gaat) en aansluitkosten en een goede ruimtelijke ordening (met betrekking tot zonne-energie) in onze ogen niet wenselijk zijn. We hebben er voor gekozen de resterende zoekgebieden maximaal aan te bieden aan initiatiefnemers, omdat er ons inziens geen reden was voor nog verdere inperking van de zoekgebieden.

Op basis van de uitgangspunten voor het energielandschap schatten wij in dat in de ingeperkte zoekgebieden ruimte is voor ontwikkelaars om maximaal elf grote windmolens (indicatief: 44 MW) en circa 227,5 ha (indicatief: 163 MW) zonneveld te realiseren. De hoeveelheid zonnevelden wordt beperkt door de aansluitcapaciteit op het middenspanningsstation in het gebied. Uitbreiding van deze capaciteit kost 7-10 jaar. Om een indicatie te geven wat deze ruimtelijke mogelijkheden voor energieproductie opleveren: 44 MW windmolens en 163 MW zonnevelden kunnen elektriciteit leveren voor circa 96.000 huishoudens (320 GWh, ofwel ruim 1 PJ). Dat is ongeveer tien keer zoveel als de hoeveelheid duurzame energie die op dit moment in de stad geproduceerd wordt en krap tien procent van de huidige vraag naar warmte en elektriciteit in onze stad.

Ad 4. Strategie voor een invulling van het landschap in relatie tot toekomstige planontwikkeling.
Uit de stadsgesprekken en uit de raadsbehandeling van juli 2017 is duidelijk naar voren gekomen dat er naast de energieproductie ook aandacht moet zijn voor de bestaande waarden en ontwikkeling van het landschap. In de ontwerpateliers en werkbijeenkomsten is stapsgewijs toegewerkt naar een landschappelijk raamwerk dat is toegepast op alle zes scenario's. Dit landschappelijk raamwerk bevat bestaande waardevolle elementen (o.a. de boerderijlinten, kades en watergangen) en bestaat daarnaast uit bouwstenen die, in welke toekomstige invulling van het gebied dan ook, een plek zullen hebben. Investering in deze bouwstenen kan dan ook gezien worden als een "no regret" maatregel. Dit landschappelijk raamwerk is grotendeels overgenomen in het concept voorstel: aanleg en renovatie van fiets- en wandelroutes, extra beplanting langs deze routes, afzomen van de zonnevelden met natuurvriendelijke oevers en verbrede sloten met rietkragen, een ecologische zone langs de Middelwetering en behoud van zowel de verkavelingsstructuur, het landschappelijk groen en de eendenkooi. Op deze manier wordt in Rijnenburg (voorlopig) invulling gegeven aan het toewerken naar een groene waaier om de stad Utrecht.

In het concept voorstel is een ruimtelijke reservering opgenomen voor roeiwater, zoals opgedragen in amendement 'Roeiwater in Rijnenburg' (Programmabegroting 2013). Een roeiwater, inclusief coachpad, heeft een functie voor de sport (roeien, kanoën, lange afstand zwemmen, triatlon), recreatie (wandelen,

fietsen, zwemmen) en voor de waterhuishouding (waterberging, waterbuffer zoetwater, watercompensatie). Het is ook een optie dat het roeiwater op een andere locatie in het gebied gepland wordt, bijvoorbeeld langs de Lange Vliet. Roeiwater in Rijnenburg zou een grote impuls betekenen voor de roeisport in Utrecht en tevens de belasting van het Merwedekanaal verminderen. Er is onderzoek gedaan naar de technische haalbaarheid. De financiële haalbaarheid hiervan wordt op dit moment onderzocht. De conclusies van dit onderzoek worden meegenomen in het definitieve voorstel.

Het is niet haalbaar om alle bouwstenen uit het landschappelijk raamwerk direct en in zijn geheel te realiseren. Wel wordt een ruimtelijke reservering gemaakt die ruimte biedt voor flexibiliteit in de toekomst. De ambities voor recreatie en natuur kunnen slechts deels gefinancierd worden vanuit de business case van het energielandschap. In de aanloop naar de realisatiefase is, na vaststelling van de RSU, ook meer duidelijkheid over de toekomst van dit gebied op de langere termijn en kan hier bij de keuze en inpassing van de ambities rekening mee worden gehouden, daarnaast wordt deze periode benut om te zoeken naar aanvullende financiering, zowel binnen de eigen begroting als bij externe partijen. Dit zodat bij de vaststelling van het bestemmingsplan hier helderheid over is.

Nadat de Utrechtse raad een besluit genomen heeft wordt een project m.e.r. opgesteld, waarin onderzoek gedaan wordt naar de concrete mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Dan wordt ook aangetoond of de windmolens voldoen aan de wettelijke regels voor natuurbescherming (bevoegd gezag: provincie) en welke opstelling van windmolens toegestaan is in verband met verstoring van vliegtuigradar (bevoegd gezag: minister van defensie). Dit kan als resultaat hebben dat realisatie van twee rijen windmolens (of een wolk) niet toegestaan wordt.

Ad 5. Opbrengst van energieproductie komt deels ten goede aan het gebied

Van initiatiefnemers van windmolenprojecten wordt geëist dat ze, voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure, samen met de stakeholders een participatieplan maken, met daarin een concreet voorstel voor invulling van de financiële participatie. Voor de invulling van het participatieplan wordt aangesloten bij de gedragscode van de Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA). Deze gedragscode is niet wettelijk verplicht, maar wordt wel omarmd door het rijk, decentrale overheden en windenergieontwikkelaars die op eigentijdse manier met hun omgeving om willen gaan. In het concept voorstel staan daarom kaders opgenomen voor een omgevingsfonds (om te investeren in het gebied), een omwonendenregeling voor mensen in de polder, sociale grondvergoedingen (niet alleen die eigenaar op wiens land een windmolen komt profiteert, maar ook de eigenaren daaromheen) en de mogelijkheid voor omwonenden binnen én buiten de polder om te delen in de winst (minimaal 50% eigenaarschap van de omgeving). In de consortia die initiatieven indienen is deelname van een energiecoöperatie verplicht.

Ad 6. Woningbouw blijft (gefaseerd) mogelijk vanaf 2030

De druk op de toekomstige invulling van de ruimte in de stad en regio is groot. Zowel op het gebied van energieproductie, groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen (o.a. sport) en woningbouw. Dat is de reden dat in alle scenario's uitgegaan is van een 'no regret' invulling die reversibel is en ook in een tijdelijke situatie mogelijk is. Een van de expliciet genoemde uitgangspunten bij het Utrechtse raadsbesluit van juli 2017 is dat woningbouw in de polder Rijnenburg in de toekomst mogelijk blijft. Voor o.a. woningbouw geldt immers op dit moment een grote opgave in de stad en regio. Wat betreft woningbouw worden gemeentelijk en in U16 verband verschillende locaties onderzocht waar plancapaciteit kan worden toegevoegd. De polder Rijnenburg is een van de onderzochte locaties.

De keuze voor waar in de stad en regio wel of geen (grootschalige) woningbouw plaats gaat vinden, en op welk moment, wordt gemaakt in de actualisering van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) voor de stad en het Ruimtelijke Economisch Programma (REP) voor de regio. De vraag of er wel of geen woningbouw in Rijnenburg plaatsvindt, en zo ja wanneer, wordt in dat kader beantwoord en niet in het voorstel voor de invulling van het pauzelandschap. Het stadsbestuur wil dat met de keuzes voor het energielandschap zowel een toekomstige ontwikkeling met woningbouw als een ontwikkeling zonder woningbouw mogelijk blijft, en dat hier bij de investeringen die worden gedaan rekening mee wordt gehouden.

Als college vinden wij dat als Rijnenburg in RSU of REP wordt aangewezen voor oningbouwontwikkeling het wenselijk is te kiezen voor een grootschalige woningbouwontwikkeling. Op basis van huidige inzichten en de ligging van de polder is grootschalige woningbouw niet mogelijk zonder forse investeringen in bereikbaarheid in het gebied. De ervaring leert dat dergelijke ingrijpende bereikbaarheidsmaatregelen veel tijd kosten om te ontwikkelen, financieren en uitvoeren. Onze inschatting is dat dit proces, waaronder het maken van afspraken met het Rijk, vaak een doorlooptijd kent van minimaal vijftien jaar voordat de infrastructuur volledig is gerealiseerd. Dit beeld komt ook naar voren uit gesprekken met een aantal grote ontwikkelbedrijven die grondposities hebben in Rijnenburg en die betrokken zijn geweest bij het opstellen van de eerdere zes scenario's.

Op basis hiervan kan derhalve, los van de keuzes die nog gemaakt dienen te worden in het kader van de RSU en de REP, gesteld worden dat grote delen van de polder minimaal vijftien jaar ingezet kunnen worden voor duurzame energieopwekking. Hiermee is deze periode ook lang genoeg om voor energieproductie een rendabele business case te ontwikkelen en het pauzelandschap tot die tijd voor energieproductie in te zetten. Omdat woningbouwontwikkeling en realisatie van infrastructuur uiteraard gefaseerd plaatsvindt kan in de andere delen van het gebied, indien daar in de RSU voor wordt gekozen, eventuele woningbouw en bijbehorende infrastructuur, in beperkte omvang, direct na 2030 in het zuidelijk gebied starten (waar geen energieproductie is voorzien).
Indien in de RSU of REP wordt gekozen voor het plannen van woningbouw op andere locaties in de stad of regio en de polder Rijnenburg beschikbaar blijft of komt voor andere doeleinden (bijvoorbeeld energie, groen of recreatie) dan kan in de tussenliggende periode worden bezien hoe na afloop van de nu voorgestelde exploitatietermijn wordt omgegaan met het dan aanwezige energielandschap.

De keuze die in de REP of RSU wordt gemaakt is daarmee leidend bij de verdere (tijdelijke) invulling van het energielandschap en de investeringen die daarvoor worden gedaan. Op die manier kunnen groenstructuren of fietsverbindingen die we nu aanleggen hierop voorsorteren en in beide gevallen een permanente meerwaarde bieden voor het gebied.

<u>Concept voorstel in relatie tot de scenario's uit het participatieproces</u>
Om u een beeld te geven hoe ons concept voorstel zich verhoudt tot de eerder ontwikkelde scenario's is gekeken in hoeverre deze scenario's uitvoerbaar zijn binnen de kaders van ons concept voorstel. Scenario Zon Voorop is deels uitvoerbaar binnen de visie en het uitnodigingskader op hoofdlijnen. Het zelfde geldt voor grote delen van de scenario's Energie Voorop, De Ring en De Kreek. In Energie Voorop en Ring is het zoekgebied voor wind op sommige plekken uitgebreider. In De Kreek ligt het zoekgebied voor zon verder zuidelijk. De scenario's Nieuw Rijnenburg en de Poldergroep zijn voor een klein deel uitvoerbaar binnen de Visie en het Uitnodigingskader. In de scenario's Energie Voorop, De Ring en Nieuw Rijnenburg ligt het zoekgebied voor de windmolens dichter bij de woonwijken dan in het concept voorstel. In de scenario's De Kreek en Poldergroep is deze afstand in Rijnenburg vergelijkbaar en in Reijerscop iets groter.

Gemeente Utrecht

Uitnodigingskader op hoofdlijnen
Een uitnodigingskader is van belang omdat het geen gemeentelijk project betreft, maar een energielandschap dat wordt vormgegeven door initiatiefnemers, de gemeente Utrecht en andere gebiedspartners. De gemeente Utrecht heeft, op de Nedereindse Plas en nog twee kavels na, geen grondposities die voor energieproductie in Rijnenburg of Reijerscop ingezet kunnen worden. Om toch een hoogwaardig energielandschap te realiseren, sturen wij via onze bevoegdheid van het vaststellen van een bestemmingsplan.

Als bijlage bij deze brief is een eerste versie van een dergelijk uitnodigingskader toegevoegd: het uitnodigingskader op hoofdlijnen. In de aanloop naar het raadsbesluit over de scenariokeuze werken we dit uitnodigingskader verder uit, ook op basis van de reacties van buurgemeenten, provincie, initiatiefnemers en marktpartijen. Na het raadsbesluit worden initiatiefnemers uitgenodigd plannen in te dienen op basis van de uitgewerkte en vastgestelde versie van het uitnodigingskader. Met de initiatiefvoorstellen die aan het kader voldoen wordt vervolgens een bestemmingsplan voor het gebied opgesteld en aan de Utrechtse gemeenteraad voorgelegd.

Het uitnodigingskader op hoofdlijnen is gebaseerd op de startnotitie, de raadsopdracht en het participatieve ontwerptraject en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Eisen aan initiatiefnemers;
- Inrichting landschap en natuur;
- Beperken van geluid en slagschaduw;
- Participatieplan (waaronder het omgaan met financiële participatie en vergoedingen).

Het uitnodigingskader is belangrijk om zo duidelijk mogelijk aan te geven welke eisen de gemeente Utrecht stelt aan de invulling van het energielandschap. De eisen uit het uitgewerkte en definitieve uitnodigingskader moeten worden opgenomen in de anterieure overeenkomsten tussen de gemeente Utrecht, initiatiefnemers en grondeigenaren, voorafgaand aan de start van de bestemmingsplanprocedure. Op deze manier krijgen ze een juridisch bindende status.

Participatie
Een onafhankelijk procesbegeleider heeft het proces begeleid en hierover gerapporteerd. In haar rapport oordeelt zij dat er bijzonder veel tijd en energie in het proces is gestoken door zowel de gemeente, belanghebbenden als initiatiefnemers. Ambtelijk is er hard en zorgvuldig gewerkt om het ontwerpproces voor scenario's te organiseren en alle benodigde informatie te verzamelen en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad.

Het participatieproces is uitgebreid geweest. Er is ruimschoots gelegenheid geweest voor bewoners en geïnteresseerden om inbreng te leveren. Er is via nieuwsbrieven en de website veel informatie beschikbaar gesteld, op verschillende niveaus van abstractie. Op die manier heeft iedereen informatie tot zich kunnen nemen op het gewenste niveau. Voor de gemeente Utrecht is een goed beeld ontstaan waar de zorgen van mensen liggen en welke kansen er zijn om de kwaliteit in het gebied te verhogen.

De onafhankelijke procesbegeleider concludeert dat er geen ideaal scenario is uitgekomen dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. Zij concludeert ook dat we het punt naderen waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die belanghebbenden hebben. Wanneer bewoners gelijkwaardig aan professionals behandeld worden, vraagt dit ook een bijna professionele tijdsinvestering van bewoners. Het is gebleken dat het serieus nemen van maatschappelijke inbreng

veel vraagt van alle partijen. Daar staat tegenover dat het ook veel oplevert in de vorm van inbreng en betrokkenheid.

Een kleine groep bewoners is tijdens de ontwerpateliers voor de totstandkoming van de scenario's intensief betrokken: de Uitwerkingsgroep. Binnen de Uitwerkingsgroep, maar ook daarbuiten, bleek dat de verdeeldheid onder bewoners groot was. Een aantal leden van de Uitwerkingsgroep is uiteindelijk opgestapt. Samengevat waren er drie redenen: de opdracht aan de projectgroep was heel moeilijk en met de voor hun beschikbare tijdbesteding en kennisniveau nauwelijks uitvoerbaar, de uitvoering werd door de leden van de uitwerkingsgroep als rommelig ervaren en de derde reden was dat de standpunten binnen de Uitwerkingsgroep, en later ook de poldergroep die daaruit ontstaan is, sterk uiteen liepen.

Het bleek voor de onafhankelijke procesbegeleider niet mogelijk om van alle betrokkenen instemming te krijgen op haar verslag. Daarvoor waren simpelweg teveel mensen betrokken (meer dan driehonderd). Bovendien had zij de opdracht om onafhankelijk een verslag te maken. Dat staat op gespannen voet met het verkrijgen van instemming van alle betrokkenen op haar verslag. Om betrokkenen de gelegenheid te geven te reflecteren op het doorlopen proces, ontvingen zij een vragenlijst. Zowel de initiatiefnemers, als de belangenorganisaties, bewonersorganisaties en de leden van de Uitwerkingsgroep hebben het verzoek gekregen de vragenlijst in te vullen. In totaal negentien mensen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De antwoorden van deze mensen zijn opgenomen in het procesverslag.

Planning en proces

Op basis van de uitkomsten van de second opinion, de reacties van bewoners, buurgemeenten en de provincie, en in gesprek met de marktpartijen, geven wij het uitnodigingskader en de visie verder vorm. Ons definitieve voorstel verwachten wij vervolgens rond de zomer ter besluitvorming aan de Utrechtse gemeenteraad te kunnen voorleggen. Na een raadsbesluit kunnen op basis van de eisen en wensen in het uitnodigingskader de initiatiefnemers voorstellen indienen en kan een project-m.e.r. en bestemmingsplan voorbereid worden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te informeren, en zien uw reactie graag tegemoet.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

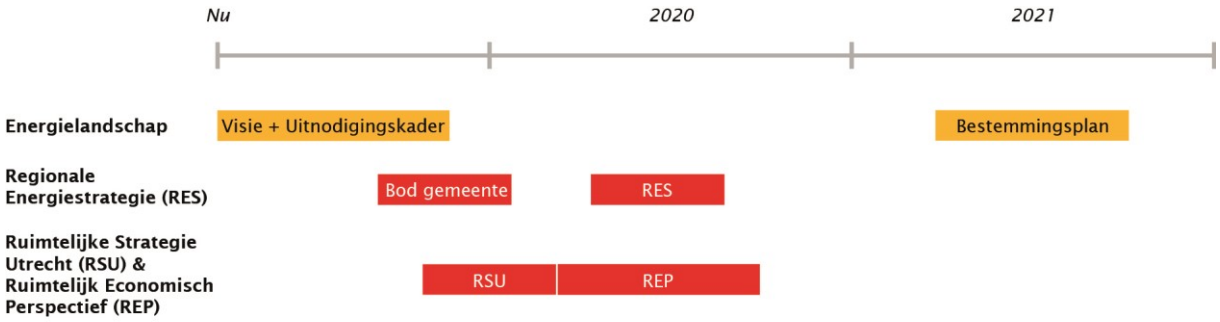
de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 april 2019
Ons kenmerk 4445445/20190326/HK

Gemeente Utrecht

Bijlage: tijdlijn energielandschap in relatie tot RES, RSU en REP

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeenten IJsselstein, Montfoort, Woerden en Nieuwegein

Nb. vier aparte brieven

Behandeld door	Hans Kraaij	**Datum**	3 april 2019
Doorkiesnummer	030 - 28 64760	**Ons kenmerk**	4445445/20190326/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	10	**Beleidsveld**	Energie

Geachte collegeleden,

Graag bieden wij u ons concept voorstel voor een visie en een uitnodigingskader op hoofdlijnen voor de tijdelijke invulling van het Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop aan en stellen wij u in de gelegenheid om een reactie op dit voorstel te geven. We stellen het op prijs als u deze reactie uiterlijk 31 mei aan ons stuurt, zodat wij die nog mee kunnen nemen in de verdere uitwerking van het voorstel.

Op 10 april organiseren wij een informatiebijeenkomst voor uw gemeenteraad, samen met de gemeenteraden van de andere buurgemeenten van de polders Rijnenburg en Reijerscop. Een uitnodiging hiervoor ontvangen uw raadsleden via uw griffie.

De reactieperiode gebruiken wij ook om in gesprek te gaan met de marktpartijen (grondeigenaren en initiatiefnemers) en de bewoners, zodat ook hun mening en/of suggesties betrokken kunnen worden in ons definitieve voorstel. Daarnaast laten wij een second opinion uitvoeren op de getallen en berekeningen voor energieproductie, aansluitmogelijkheden op het elektriciteitsnet en de geluid- en slagschaduwberekeningen. We laten tevens uitrekenen of er op basis van het uitnodigingskader (zie verderop in deze brief) sprake is van een realistische business case. Reden voor deze onafhankelijke externe toets is dat we het belangrijk vinden dat in het definitieve voorstel de verwachte effecten op de omgeving, de verwachte energieproductie en de haalbaarheid van het plan zo goed mogelijk en onafhankelijk in beeld zijn.

De gemeente Utrecht heeft al langere tijd de ambitie om het aandeel duurzame energieopwekking in de stad te verhogen. De raad van Utrecht heeft al in 2011 geconstateerd dat de polders Rijnenburg (1.078 ha) en Reijerscop (518 ha) als een van de weinige locaties in de stad Utrecht geschikt kunnen zijn voor grootschalige opwekking van zonne- en/of windenergie en heeft het gebied daarom aangewezen als pauzelandschap. In 2016 is de motie “Bouwpauze Rijnenburg” (M2016/107) aangenomen, waarin de raad van Utrecht heeft opgedragen grondeigenaren en initiatiefnemers voor duurzame energieproductie te melden dat er tot 2030 geen woningbouw zal plaatsvinden in Rijnenburg. Vervolgens hebben in 2017 stadsgesprekken plaatsgevonden. Hieruit kwam als belangrijkste conclusie dat de voorkeur gegeven wordt aan een energielandschap, meer dan alleen energieproductie in het gebied. In 2017 is de startnotitie voor een energielandschap door de Utrechtse raad vastgesteld.

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 april 2019
Ons kenmerk 4445445/20190326/HK

Gemeente Utrecht

De opgave om duurzame energie op te wekken maakt onderdeel uit van afspraken op internationaal, nationaal en regionaal niveau. Voor onze regio wordt dit naar verwachting vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Het vergt een forse gezamenlijke inspanning van u en ons om begin 2020 als regio een bod doen aan het Rijk voor de hoeveelheid op te wekken duurzame energie binnen onze regio. Het is onze ambitie om als stad, en daarmee als grote verbruiker, zelf ook fors aan deze opgave bij te dragen. Grootschalige energieproductie in Rijnenburg is hiervoor met afstand onze belangrijkste troef. In dit gebied kan 1,2 PJ energie geproduceerd worden. Wij hopen dan ook dat ons wilt helpen om deze ambitie te realiseren.

Uiteraard is energieproductie niet de enige regionale opgave. Er is ook veel vraag naar groen, recreatie, maatschappelijke voorzieningen, werklocaties en woningbouw. In U16-verband wordt gewerkt aan een Ruimtelijk Economisch Perspectief (REP): een integraal perspectief op de ruimtelijke koers van onze regio tot 2040. Daarin wordt gekozen waar de grote ruimtelijke opgaven van de regio een plek krijgen. Dit jaar worden de contouren daarvan bepaald, in 2020 ligt het definitieve REP ter besluitvorming bij de raden. Zij worden bij verschillende tussenstappen betrokken.

Als college van Utrecht is ons uitgangspunt dat de keuze voor een tijdelijke invulling van het pauzelandschap als energielandschap niet sturend mag zijn ('no regret' ontwikkeling) voor de keuze om al dan niet woningbouw in Rijnenburg toe te staan. Hiermee is zowel een toekomst met of zonder woningbouw in het pauzelandschap mogelijk.

In deze brief gaan wij achtereenvolgens in op de totstandkoming en afwegingen van het concept voorstel voor de mogelijke invulling van het energielandschap, de relatie met de regionale opgave in relatie tot woningbouw, het verslag van de onafhankelijk procesbegeleider en het vervolgproces tot aan het definitieve raadsvoorstel en daarna. Als bijlagen bij deze brief treft u aan:

1. Conceptvoorstel visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
2. Uitnodigingskader op hoofdlijnen
3. Voorbeelduitwerkingen Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
4. Verslag onafhankelijke procesbegeleider
5. Rapport slagschaduw behorende bij de visie en het uitnodigingskader
10. Brief aan de gemeenteraad van Utrecht

De volgende resultaten van het participatieproces zijn al gepubliceerd via de website en tevens bijgesloten bij deze brief:

6. Scenariodocument voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
7. Rapport slagschaduw en geluid behorende bij de zes scenario's
8. Vraag- en antwoorddocument
9. Overzicht verwerking opgehaalde ideeën voor het energielandschap in scenario's

Scenario's

Op 6 juli 2017 is het Startdocument Rijnenburg en Reijerscop vastgesteld door de raad van Utrecht. Hiermee is opgedragen de mogelijkheden van een energielandschap in de polders Rijnenburg en Reijerscop verder te onderzoeken. In het besluit wordt aan de initiatiefnemers gevraagd om samen met de gemeente Utrecht, belanghebbenden en een onafhankelijk procesbegeleider ten minste vier scenario's voor een samenhangend energielandschap te ontwerpen. De opdracht behelst ook het geven van inzicht in, en weging van, de effecten van het energielandschap, waarbij een optimum gezocht

moet worden tussen energieopbrengst, ruimtelijke-, ecologische- en natuurwaarden, functies in het gebied, financiële participatie en beperken van hinder. Daarnaast is gevraagd een reversibel (omkeerbaar) landschap te ontwerpen, zodat woningbouw in de toekomst mogelijk blijft.

We hebben samen met initiatiefnemers, inhoudelijk experts, grondeigenaren, bewoners en belanghebbenden gedurende circa een jaar een ontwerptraject doorlopen om de vier scenario's te ontwikkelen. Het zijn er uiteindelijk zes geworden. Alle scenario's zijn omkeerbaar. De zes scenario's zijn bijgesloten bij deze brief en toegankelijk via de website van het project.

We hebben, als college van Utrecht, op basis van de opbrengst uit het participatieproces de elementen uit de scenario's gedestilleerd die wat ons betreft samen het optimum vormen. Dit levert fysieke zoekgebieden voor zonne-energie en windenergie op, een landschappelijke structuur en een set van randvoorwaarden die samen (in concept) het kader vormen dat we later aan de Utrechtse gemeenteraad voorleggen. Na besluitvorming door onze raad nodigen we initiatiefnemers (grondeigenaren en energieproducenten) uit om binnen deze kaders voorstellen in te dienen. Het is uiteindelijk aan deze initiatiefnemers om te bepalen in hoeverre zij deze ruimte (volledig) benutten. Bij deze afweging van initiatiefnemers zal ook de haalbaarheid meegenomen worden met betrekking tot de business case en verenigbaarheid met regelgeving voor bijvoorbeeld natuur en vliegtuigradar.

Wij kiezen een optimum dat, in vergelijking met de zes scenario's, zorgt voor een betere balans tussen maximale energieproductie en zo min mogelijk overlast, met name door een grotere afstand tot omliggende woonwijken. In deze conceptvisie is er maximaal ruimte voor circa 227,5 ha zonnevelden (indicactief: 163 MW) en elf grote windmolens (indicatief: 44 MW); de minimale afstand tot de omliggende woonwijken is 800 meter en de stilste windmolens zijn verplicht (in tegenstelling tot de worst case berekeningen in de scenario's). Met de nu voorgestelde zoekgebieden voor wind komen de windmolens verder van de omliggende wijken dan in de meeste scenario's die in de afgelopen periode zijn uitgewerkt.

Graag gaan wij in op de uitvoerbaarheid van de scenario's en op wat het voorstel aan de Utrechtse gemeenteraad is voor het vervolg.

Scenario 1: *"een scenario dat geen windenergie bevat (wel zon en andere energiebronnen*)". Dit is uitgewerkt in het scenario 'Zon Voorop'.
Scenario 2: *"waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken".* Dit is uitgebreid onderzocht, maar het is niet mogelijk gebleken om een scenario met windmolens te maken dat aan deze wens voldoet. Ook in het Polderscenario (met alleen kleine windmolens in het zuiden van Reijerscop) is hoorbaarheid in de wijk Veldhuizen (De Meern) niet uit te sluiten. Feitelijk voldoet alleen het scenario 'Zon Voorop' aan de eis "geen merkbare toename".
Scenario 3*: "een scenario dat alleen de wettelijke normen als beperking kent."* Dit scenario wordt het best benaderd door 'Energie Voorop'.
Scenario 4: *"een combinatie van zo hoog mogelijke energie-opwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder".* Verschillende scenario's uit het participatietraject zoeken een balans tussen hinder en opgewekte energie, maar ons inziens is in het participatieproces geen scenario naar voren gekomen dat goed tegemoet komt aan beide doelstellingen.

Uit het participatieproces kwam de geluidbelasting en slagschaduw van windmolens als belangrijkste zorg naar voren. Voor zonnevelden kwamen voornamelijk zorgen over natuur en landschap uit het participatieproces naar voren. Ook kwam naar voren dat het belangrijk was om de opbrengsten van energieopwekking in de polders terug te laten stromen in het gebied.

Eén van de vier door de Utrechtse gemeenteraad gevraagde scenario's was een scenario dat een combinatie kent van een zo hoog mogelijke energieopwekking en rendement voor omwonenden, met slechts een beperkte vorm van hinder. Het gewenste optimum is in de participatie uitwerking van de zes scenario's in onze ogen nog niet bereikt. Bij de uitwerking van ons concept voorstel is daarom dit scenario als doel nagestreefd. Als college hebben we ervoor gekozen om te kijken of op basis van de zes scenario's en de reacties daarop van belanghebbenden een betere invulling mogelijk is, waarmee we de planologische ruimte en andere kaders aangeven waarbinnen initiatiefnemers voorstellen kunnen indienen. Dit is ons inziens gelukt met het opstellen van het concept voorstel. Dit voorstel is meer dan een "zevende scenario". Het concept voorstel gaat niet alleen over de ruimtelijke vertaling van het energielandschap, maar ook over de verhouding tussen energieproductie en de mensen in en om het gebied.

Op basis van de beste onderdelen uit de verschillende scenario's is gewerkt aan een optimale inrichting van een Utrechts Energielandschap, afgewogen tegen de door onze gemeenteraad meegegeven elementen. Dit heeft geleid tot het nu voorliggende concept voorstel voor een Visie en een Uitnodigingskader op hoofdlijnen. Hiermee zijn uiteraard niet alle zorgen weggenomen, maar wij denken wel dat er het concept voorstel meer recht is gedaan aan de uitkomsten van het participatieproces.

Belangrijk is om te markeren dat de gemeente Utrecht slechts beperkt grondeigenaar is in dit gebied en daarmee primair een publiekrechtelijke rol heeft. Het daadwerkelijk realiseren van energieproductie en de keuze voor waar en hoeveel (binnen de door het stadsbestuur geschetste kaders) is derhalve aan de initiatiefnemers uit de markt (grondeigenaren en energiepartijen).
De visie heeft de volgende uitgangspunten als basis:

1. Er kunnen windmolens komen, waarbij gestuurd wordt op beperking van geluid en slagschaduw;
2. Er kunnen zonnevelden komen, waarbij gestuurd wordt op toevoeging waarde aan landschap en natuur;
3. Een substantiële bijdrage leveren aan de opgave voor duurzame energie productie;
4. Rijnenburg en Reijerscop krijgen meer waarde door betere ontsluiting en versterken landschappelijke structuur ('no regret' ontwikkeling);
5. Opbrengst van energieproductie komt zoveel mogelijk ten goede aan het gebied;
6. Indien in de RSU en REP gekozen wordt voor woningbouw is dit gefaseerd mogelijk vanaf 2030.

Hieronder gaan we in op deze uitgangspunten.

<u>Ad 1. Beperken van geluid en slagschaduw</u>
De meest gehoorde zorgen tijdens het participatieve ontwerpproces betroffen geluid en slagschaduw van windmolens, de gevreesde hinder en mogelijke gezondheidseffecten daarvan. Daarom hebben we er voor gekozen hier in ons voorstel zoveel mogelijk rekening mee te houden. De wettelijke normen borgen een nationaal geaccepteerd niveau van bescherming, waarbij in beperkte mate hinder op kan treden. In alle scenario's worden de wettelijke normen gehaald door geluid- en

slagschaduwbeperkende maatregelen te nemen tijdens de exploitatie van de windmolens, maar we willen hier verder in gaan, om tegemoet te komen aan de zorgen van de bewoners en de omwonenden. Bij het beperken van geluid en slagschaduw maken we onderscheid tussen (1) bewoners van de polders en individuele woningen op vergelijkbare afstand tot de windmolens en (2) omwonenden in de wijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein.

Om tegemoet te komen aan de zorgen van bewoners en omwonenden hebben we de zoekgebieden voor windmolens in ons concept voorstel verkleind, zodat de afstand tot woningen in de woonwijken van De Meern, Nieuwegein en IJsselstein groter wordt. In ons concept voorstel liggen de verkleinde zoekgebieden op een afstand van 800 meter ten opzichte van de omliggende wijken. Door deze grotere afstand zijn zowel de hoorbaarheid van de windmolens als de slagschaduw verminderd. Met deze afstand blijft de belasting van de omliggende wijken ook binnen de WHO-norm, die overigens strenger is dan de wettelijke normen. Slagschaduw in de randen van de omliggende wijken is niet uit te sluiten, maar alleen bij laagstaande zon, wanneer de zon niet veel kracht heeft en de slagschaduw minder zichtbaar is.

Voor de woningen binnen de polders is de situatie anders. Doordat de windmolens binnen de polders dichterbij huizen staan dan de hierboven genoemde 800 meter is hier vanzelfsprekend meer effect dan in de woonwijken daaromheen. Hier moeten we daarom op een andere manier sturen op het beperken van de hinder. Voor geluid is het lastig om bovenwettelijke maatregelen te treffen, maar voor slagschaduw zien we hiervoor wel kansen. Zo willen we de bewoners in de polders (ook buiten de gemeentegrenzen) de mogelijkheid geven om zelf aan te geven wanneer op het gebied van slagschaduw de meest hinderlijke situaties bestaan en met de eigenaren van de windmolens af te spreken welke maatregelen getroffen worden om dit te beperken (bijvoorbeeld door op die momenten de molens vaker dan wettelijk vereist tijdelijk stil te zetten). De manier waarop dit gebeurt moeten initiatiefnemers opnemen in het participatieplan, dat deel uitmaakt van de in te dienen voorstellen, voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan. In dit participatieplan wordt ook aangegeven welke financiële compensatie voor bewoners van de polders geboden gaat worden en hoe omgegaan zal worden met sociale grondvergoedingen. De gemeente eist in aanvulling daarop ook van de initiatiefnemers dat zij elk jaar een rapportage publiceren waarin ze aangeven op welke wijze voldaan is aan de wettelijke regels voor geluid en slagschaduw en niet alleen op momenten dat er klachten zijn, zoals normalitair gebruikelijk is.

De geluidsberekeningen zijn uitgevoerd met onze eis voor geluidarme molens als uitgangspunt, verder is gekeken naar de hinder die verwacht kan worden op basis van realistische omstandigheden. Er is bewust gerekend met windmolens die relatief veel geluid maken en zijn de maximale effecten in beeld gebracht (altijd harde wind uit een ongunstige hoek). Deze ‘worst case’ berekeningen zijn uiteraard nog steeds beschikbaar.

<u>Ad 2. Versterking van landschap en natuur bij zonnevelden</u>
Door energieproductie verandert het landschap in Rijnenburg en Reijerscop. In het concept voorstel worden zonnevelden minder zichtbaar gemaakt door ze te omzomen met brede sloten met rietkragen. Uitgangspunt voor alle scenario’s was dat de voor het landschap zo bepalende maat en schaal van de bestaande slagenverkaveling behouden blijft, evenals bestaande waardevolle landschapselementen, zoals de eendenkooi. Dit hebben we ook overgenomen in ons concept voorstel.

Het gebied herbergt veel natuurwaarden. Een groot deel van het huidige gebied kent een agrarisch gebruik. Dit gebruik heeft zowel positieve als negatieve effecten op aanwezige natuur. Doordat delen

van de polder niet langer een agrarische functie zullen hebben, maar gebruikt kunnen worden voor zonnevelden, verandert het gebruik en effect op de natuur. Uitgangspunt is dat we voorkomen dat de energieproductie een negatieve impact heeft op natuur. We streven er echter naar dat per saldo sprake moet zijn van kwaliteitsverhoging van natuurwaarden. Hier dagen we de initiatiefnemers ook op uit. Om te voorkomen dat het leefgebied voor met name beschermde diersoorten achteruit gaat, wordt onder andere gevraagd langs de randen van de zonnevelden, in verbinding met de Middelwetering en sloten, hoogwaardige leefgebieden te creëren.

Ad 3. Een substantiële bijdrage leveren aan de opgave voor duurzame energie productie
Op basis van de eerdergenoemde uitgangspunten (beperken hinder en rendement voor omwonenden) denken wij dat er in het gebied nog genoeg ruimte over is voor een substantiële bijdrage aan de behoefte voor duurzame energieopwekking. Het voordeel van veel energieproductie is daarbij ook dat er meer kansen zijn voor investeringen in het gebied.

In het optimum dat wij als college hebben gezocht zijn die zoekgebieden afgevallen die vanuit hinder (als het over windenergie gaat) en aansluitkosten en een goede ruimtelijke ordening (met betrekking tot zonne-energie) in onze ogen niet wenselijk zijn. We hebben er voor gekozen de resterende zoekgebieden maximaal aan te bieden aan initiatiefnemers, omdat er ons inziens geen reden was voor nog verdere inperking van de zoekgebieden.

Op basis van de uitgangspunten voor het energielandschap schatten wij in dat in de ingeperkte zoekgebieden ruimte is voor ontwikkelaars om maximaal elf grote windmolens (indicatief: 44 MW) en circa 227,5 ha (indicatief: 163 MW) zonneveld te realiseren. De hoeveelheid zonnevelden wordt beperkt door de aansluitcapaciteit op het middenspanningsstation in het gebied. Uitbreiding van deze capaciteit kost 7-10 jaar. Om een indicatie te geven wat deze ruimtelijke mogelijkheden voor energieproductie opleveren: 44 MW windmolens en 163 MW zonnevelden kunnen elektriciteit leveren voor circa 96.000 huishoudens (320 GWh, ofwel ruim 1 PJ). Dat is ongeveer tien keer zoveel als de hoeveelheid duurzame energie die op dit moment in de stad geproduceerd wordt en krap tien procent van de huidige vraag naar warmte en elektriciteit in onze stad.

Ad 4. Strategie voor een invulling van het landschap in relatie tot toekomstige planontwikkeling.
Uit de stadsgesprekken en uit de raadsbehandeling van juli 2017 is duidelijk naar voren gekomen dat er naast de energieproductie ook aandacht moet zijn voor de bestaande waarden en ontwikkeling van het landschap. In de ontwerpateliers en werkbijeenkomsten is stapsgewijs toegewerkt naar een landschappelijk raamwerk dat is toegepast op alle zes scenario's. Dit landschappelijk raamwerk bevat bestaande waardevolle elementen (o.a. de boerderijlinten, kades en watergangen) en bestaat daarnaast uit bouwstenen die, in welke toekomstige invulling van het gebied dan ook, een plek zullen hebben. Investering in deze bouwstenen kan dan ook gezien worden als een "no regret" maatregel. Dit landschappelijk raamwerk is grotendeels overgenomen in het concept voorstel: aanleg en renovatie van fiets- en wandelroutes, extra beplanting langs deze routes, afzomen van de zonnevelden met natuurvriendelijke oevers en verbrede sloten met rietkragen, een ecologische zone langs de Middelwetering en behoud van zowel de verkavelingsstructuur, het landschappelijk groen en de eendenkooi. Op deze manier wordt in Rijnenburg (voorlopig) invulling gegeven aan het toewerken naar een groene waaier om de stad Utrecht.

In het concept voorstel is een ruimtelijke reservering opgenomen voor roeiwater, zoals opgedragen in amendement 'Roeiwater in Rijnenburg' (Programmabegroting 2013). Een roeiwater, inclusief coachpad, heeft een functie voor de sport (roeien, kanoën, lange afstand zwemmen, triatlon), recreatie (wandelen,

fietsen, zwemmen) en voor de waterhuishouding (waterberging, waterbuffer zoetwater, watercompensatie). Het is ook een optie dat het roeiwater op een andere locatie in het gebied gepland wordt, bijvoorbeeld langs de Lange Vliet. Roeiwater in Rijnenburg zou een grote impuls betekenen voor de roeisport in Utrecht en tevens de belasting van het Merwedekanaal verminderen. Er is onderzoek gedaan naar de technische haalbaarheid. De financiële haalbaarheid hiervan wordt op dit moment onderzocht. De conclusies van dit onderzoek worden meegenomen in het definitieve voorstel.

Het is niet haalbaar om alle bouwstenen uit het landschappelijk raamwerk direct en in zijn geheel te realiseren. Wel wordt een ruimtelijke reservering gemaakt die ruimte biedt voor flexibiliteit in de toekomst. De ambities voor recreatie en natuur kunnen slechts deels gefinancierd worden vanuit de business case van het energielandschap. In de aanloop naar de realisatiefase is, na vaststelling van de RSU, ook meer duidelijkheid over de toekomst van dit gebied op de langere termijn en kan hier bij de keuze en inpassing van de ambities rekening mee worden gehouden, daarnaast wordt deze periode benut om te zoeken naar aanvullende financiering, zowel binnen de eigen begroting als bij externe partijen. Dit zodat bij de vaststelling van het bestemmingsplan hier helderheid over is.

Nadat de Utrechtse raad een besluit genomen heeft wordt een project m.e.r. opgesteld, waarin onderzoek gedaan wordt naar de concrete mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Dan wordt ook aangetoond of de windmolens voldoen aan de wettelijke regels voor natuurbescherming (bevoegd gezag: provincie) en welke opstelling van windmolens toegestaan is in verband met verstoring van vliegtuigradar (bevoegd gezag: minister van defensie). Dit kan als resultaat hebben dat realisatie van twee rijen windmolens (of een wolk) niet toegestaan wordt.

Ad 5. Opbrengst van energieproductie komt deels ten goede aan het gebied

Van initiatiefnemers van windmolenprojecten wordt geëist dat ze, voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure, samen met de stakeholders een participatieplan maken, met daarin een concreet voorstel voor invulling van de financiële participatie. Voor de invulling van het participatieplan wordt aangesloten bij de gedragscode van de Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA). Deze gedragscode is niet wettelijk verplicht, maar wordt wel omarmd door het rijk, decentrale overheden en windenergieontwikkelaars die op eigentijdse manier met hun omgeving om willen gaan. In het concept voorstel staan daarom kaders opgenomen voor een omgevingsfonds (om te investeren in het gebied), een omwonendenregeling voor mensen in de polder, sociale grondvergoedingen (niet alleen die eigenaar op wiens land een windmolen komt profiteert, maar ook de eigenaren daaromheen) en de mogelijkheid voor omwonenden binnen én buiten de polder om te delen in de winst (minimaal 50% eigenaarschap van de omgeving). In de consortia die initiatieven indienen is deelname van een energiecoöperatie verplicht.

Ad 6. Woningbouw blijft (gefaseerd) mogelijk vanaf 2030

De druk op de toekomstige invulling van de ruimte in de stad en regio is groot. Zowel op het gebied van energieproductie, groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen (o.a. sport) en woningbouw. Dat is de reden dat in alle scenario's uitgegaan is van een 'no regret' invulling die reversibel is en ook in een tijdelijke situatie mogelijk is. Een van de expliciet genoemde uitgangspunten bij het Utrechtse raadsbesluit van juli 2017 is dat woningbouw in de polder Rijnenburg in de toekomst mogelijk blijft. Voor o.a. woningbouw geldt immers op dit moment een grote opgave in de stad en regio. Wat betreft woningbouw worden gemeentelijk en in U16 verband verschillende locaties onderzocht waar plancapaciteit kan worden toegevoegd. De polder Rijnenburg is een van de onderzochte locaties.

De keuze voor waar in de stad en regio wel of geen (grootschalige) woningbouw plaats gaat vinden, en op welk moment, wordt gemaakt in de actualisering van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) voor de stad en het Ruimtelijke Economisch Programma (REP) voor de regio. De vraag of er wel of geen woningbouw in Rijnenburg plaatsvindt, en zo ja wanneer, wordt in dat kader beantwoord en niet in het voorstel voor de invulling van het pauzelandschap. Het Utrechtse stadsbestuur wil dat met de keuzes voor het energielandschap zowel een toekomstige ontwikkeling met woningbouw als een ontwikkeling zonder woningbouw mogelijk blijft, en dat hier bij de investeringen die worden gedaan rekening mee wordt gehouden.

Als college vinden wij dat als Rijnenburg in RSU of REP wordt aangewezen voor oningbouwontwikkeling het wenselijk is te kiezen voor een grootschalige woningbouwontwikkeling. Op basis van huidige inzichten en de ligging van de polder is grootschalige woningbouw niet mogelijk zonder forse investeringen in bereikbaarheid in het gebied. De ervaring leert dat dergelijke ingrijpende bereikbaarheidsmaatregelen veel tijd kosten om te ontwikkelen, financieren en uitvoeren. Onze inschatting is dat dit proces, waaronder het maken van afspraken met het Rijk, vaak een doorlooptijd kent van minimaal vijftien jaar voordat de infrastructuur volledig is gerealiseerd. Dit beeld komt ook naar voren uit gesprekken met een aantal grote ontwikkelbedrijven die grondposities hebben in Rijnenburg en die betrokken zijn geweest bij het opstellen van de eerdere zes scenario's.

Op basis hiervan kan derhalve, los van de keuzes die nog gemaakt dienen te worden in het kader van de RSU en de REP, gesteld worden dat grote delen van de polder minimaal vijftien jaar ingezet kunnen worden voor duurzame energieopwekking. Hiermee is deze periode ook lang genoeg om voor energieproductie een rendabele business case te ontwikkelen en het pauzelandschap tot die tijd voor energieproductie in te zetten. Omdat woningbouwontwikkeling en realisatie van infrastructuur uiteraard gefaseerd plaatsvindt kan in de andere delen van het gebied, indien daar in de RSU voor wordt gekozen, eventuele woningbouw en bijbehorende infrastructuur, in beperkte omvang, direct na 2030 in het zuidelijk gebied starten (waar geen energieproductie is voorzien).
Indien in de RSU of REP wordt gekozen voor het plannen van woningbouw op andere locaties in de stad of regio en de polder Rijnenburg beschikbaar blijft of komt voor andere doeleinden (bijvoorbeeld energie, groen of recreatie) dan kan in de tussenliggende periode worden bezien hoe na afloop van de nu voorgestelde exploitatietermijn wordt omgegaan met het dan aanwezige energielandschap.

De keuze die in de REP of RSU wordt gemaakt is daarmee leidend bij de verdere (tijdelijke) invulling van het energielandschap en de investeringen die daarvoor worden gedaan. Op die manier kunnen groenstructuren of fietsverbindingen die we nu aanleggen hierop voorsorteren en in beide gevallen een permanente meerwaarde bieden voor het gebied.

<u>Concept voorstel in relatie tot de scenario's uit het participatieproces</u>
Om u een beeld te geven hoe ons concept voorstel zich verhoudt tot de eerder ontwikkelde scenario's is gekeken in hoeverre deze scenario's uitvoerbaar zijn binnen de kaders van ons concept voorstel. Scenario Zon Voorop is deels uitvoerbaar binnen de visie en het uitnodigingskader op hoofdlijnen. Het zelfde geldt voor grote delen van de scenario's Energie Voorop, De Ring en De Kreek. In Energie Voorop en Ring is het zoekgebied voor wind op sommige plekken uitgebreider. In De Kreek ligt het zoekgebied voor zon verder zuidelijk. De scenario's Nieuw Rijnenburg en de Poldergroep zijn voor een klein deel uitvoerbaar binnen de Visie en het Uitnodigingskader. In de scenario's Energie Voorop, De Ring en Nieuw Rijnenburg ligt het zoekgebied voor de windmolens dichter bij de woonwijken dan in het concept voorstel. In de scenario's De Kreek en Poldergroep is deze afstand in Rijnenburg vergelijkbaar en in Reijerscop iets groter.

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 april 2019
Ons kenmerk 4445445/20190326/HK

Gemeente Utrecht

Uitnodigingskader op hoofdlijnen
Een uitnodigingskader is van belang omdat het geen gemeentelijk project betreft, maar een energielandschap dat wordt vormgegeven door initiatiefnemers, de gemeente Utrecht en andere gebiedspartners. De gemeente Utrecht heeft, op de Nedereindse Plas en nog twee kavels na, geen grondposities die voor energieproductie in Rijnenburg of Reijerscop ingezet kunnen worden. Om toch een hoogwaardig energielandschap te realiseren, sturen wij via onze bevoegdheid van het vaststellen van een bestemmingsplan.

Als bijlage bij deze brief is een eerste versie van een dergelijk uitnodigingskader toegevoegd: het uitnodigingskader op hoofdlijnen. In de aanloop naar het raadsbesluit over de scenariokeuze werken we dit uitnodigingskader verder uit, ook op basis van de reacties van buurgemeenten, provincie, initiatiefnemers en marktpartijen. Na het raadsbesluit worden initiatiefnemers uitgenodigd plannen in te dienen op basis van de uitgewerkte en vastgestelde versie van het uitnodigingskader. Met de initiatiefvoorstellen die aan het kader voldoen wordt vervolgens een bestemmingsplan voor het gebied opgesteld en aan de Utrechtse gemeenteraad voorgelegd.

Het uitnodigingskader op hoofdlijnen is gebaseerd op de startnotitie, de raadsopdracht en het participatieve ontwerptraject en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Eisen aan initiatiefnemers;
- Inrichting landschap en natuur;
- Beperken van geluid en slagschaduw;
- Participatieplan (waaronder het omgaan met financiële participatie en vergoedingen).

Het uitnodigingskader is belangrijk om zo duidelijk mogelijk aan te geven welke eisen de gemeente Utrecht stelt aan de invulling van het energielandschap. De eisen uit het uitgewerkte en definitieve uitnodigingskader moeten worden opgenomen in de anterieure overeenkomsten tussen de gemeente Utrecht, initiatiefnemers en grondeigenaren, voorafgaand aan de start van de bestemmingsplanprocedure. Op deze manier krijgen ze een juridisch bindende status.

Participatie
Een onafhankelijk procesbegeleider heeft het proces begeleid en hierover gerapporteerd. In haar rapport oordeelt zij dat er bijzonder veel tijd en energie in het proces is gestoken door zowel de gemeente, belanghebbenden als initiatiefnemers. Ambtelijk is er hard en zorgvuldig gewerkt om het ontwerpproces voor scenario's te organiseren en alle benodigde informatie te verzamelen en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad.

Het participatieproces is uitgebreid geweest. Er is ruimschoots gelegenheid geweest voor bewoners en geïnteresseerden om inbreng te leveren. Er is via nieuwsbrieven en de website veel informatie beschikbaar gesteld, op verschillende niveaus van abstractie. Op die manier heeft iedereen informatie tot zich kunnen nemen op het gewenste niveau. Voor de gemeente Utrecht is een goed beeld ontstaan waar de zorgen van mensen liggen en welke kansen er zijn om de kwaliteit in het gebied te verhogen.

De onafhankelijke procesbegeleider concludeert dat er geen ideaal scenario is uitgekomen dat voor alle belanghebbenden acceptabel is. Zij concludeert ook dat we het punt naderen waarbij de geïnvesteerde tijd niet meer in verhouding staat tot de mate van invloed die belanghebbenden hebben. Wanneer bewoners gelijkwaardig aan professionals behandeld worden, vraagt dit ook een bijna professionele tijdsinvestering van bewoners. Het is gebleken dat het serieus nemen van maatschappelijke inbreng

veel vraagt van alle partijen. Daar staat tegenover dat het ook veel oplevert in de vorm van inbreng en betrokkenheid.

Een kleine groep bewoners is tijdens de ontwerpateliers voor de totstandkoming van de scenario's intensief betrokken: de Uitwerkingsgroep. Binnen de Uitwerkingsgroep, maar ook daarbuiten, bleek dat de verdeeldheid onder bewoners groot was. Een aantal leden van de Uitwerkingsgroep is uiteindelijk opgestapt. Samengevat waren er drie redenen: de opdracht aan de projectgroep was heel moeilijk en met de voor hun beschikbare tijdbesteding en kennisniveau nauwelijks uitvoerbaar, de uitvoering werd door de leden van de uitwerkingsgroep als rommelig ervaren en de derde reden was dat de standpunten binnen de Uitwerkingsgroep, en later ook de poldergroep die daaruit ontstaan is, sterk uiteen liepen.

Het bleek voor de onafhankelijke procesbegeleider niet mogelijk om van alle betrokkenen instemming te krijgen op haar verslag. Daarvoor waren simpelweg teveel mensen betrokken (meer dan driehonderd). Bovendien had zij de opdracht om onafhankelijk een verslag te maken. Dat staat op gespannen voet met het verkrijgen van instemming van alle betrokkenen op haar verslag. Om betrokkenen de gelegenheid te geven te reflecteren op het doorlopen proces, ontvingen zij een vragenlijst. Zowel de initiatiefnemers, als de belangenorganisaties, bewonersorganisaties en de leden van de Uitwerkingsgroep hebben het verzoek gekregen de vragenlijst in te vullen. In totaal negentien mensen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De antwoorden van deze mensen zijn opgenomen in het procesverslag.

Planning en proces

Op basis van de uitkomsten van de second opinion, de reacties van bewoners, buurgemeenten en de provincie, en in gesprek met de marktpartijen, geven wij het uitnodigingskader en de visie verder vorm. Ons definitieve voorstel verwachten wij vervolgens rond de zomer ter besluitvorming aan de Utrechtse gemeenteraad te kunnen voorleggen. Na een raadsbesluit kunnen op basis van de eisen en wensen in het uitnodigingskader de initiatiefnemers voorstellen indienen en kan een project-m.e.r. en bestemmingsplan voorbereid worden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te informeren, en zien uw reactie graag tegemoet.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

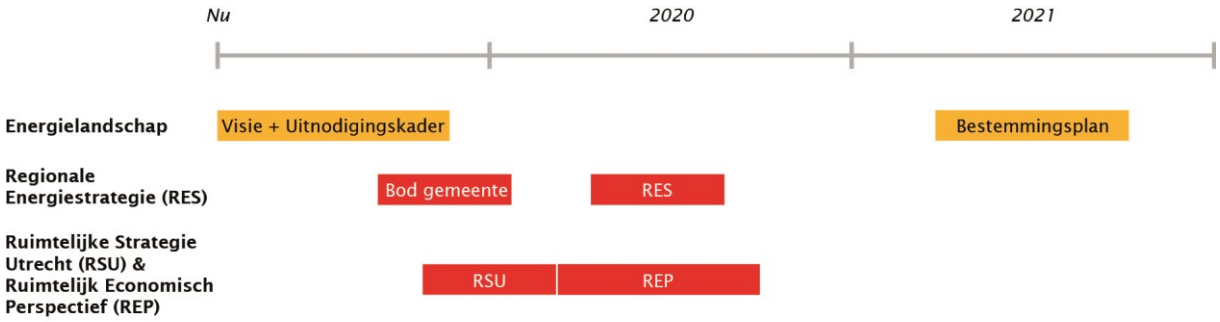
de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 april 2019
Ons kenmerk 4445445/20190326/HK

Gemeente Utrecht

Bijlage: tijdlijn energielandschap in relatie tot RES, RSU en REP

Commissie Stad en Ruimte

Dossiernummer	889
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 maart 2020
Agendapunt	11.2
Omschrijving	Raadsbrief Beantwoording technische vragen Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
ID	929
Behandelend ambtenaar	H. Kraaij
Telefoon	030 - 28 61042
E-mail	hans.kraaij1@utrecht.nl
Datum collegebesluit	3 maart 2020
Thema	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Energie
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	5 maart 2020

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	H. Kraaij	**Datum**	3 maart 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 61042	**Ons kenmerk**	4445445/20200228/HK
E-mail	hans.kraaij1@utrecht.nl	**Onderwerp**	Beantwoording technische vragen Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Energie

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de resterende technische vragen die door verschillende raadsfractie zijn gesteld na de raadsinformatiebijeenkomst op 18-2 jl. over het raadsvoorstel Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop, ter voorbereiding op de commissievergadering van 5 maart aanstaande.

Vragen van de VVD

Vraag 1
De rol van de energiecoöperatie is mij nog niet altijd helder. Kan een overzicht worden gegeven welke verschillende rollen allemaal bij hen uitkomen? Welke verantwoordelijkheden hebben zij? Stellen we eisen aan de opbouw van coöperatie? Besteden we deze rol ook aan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1
In paragraaf 4.1 van het uitnodigingskader wordt als eis gesteld dat een initiatiefnemer moet bestaan uit onder andere "één of meer coöperaties of verenigingen (in oprichting) die in staat zijn om zowel lokaal eigendom als zeggenschap over de energieproductie door met name inwoners in en om Rijnenburg en Reijerscop te realiseren". In deze formulering is de rol van de energiecoöperaties gevat, in het kort: lokaal eigendom en zeggenschap voor inwoners. We stellen geen nadere eisen aan de verantwoordelijkheden van de energiecoöperaties binnen het consortium van initiatiefnemer of aan de opbouw van de coöperaties. Wat ons betreft volstaat het om te toetsen of in de gekozen uitwerking de energiecoöperatie de beoogde rol kan vervullen.

Vraag 2
Selecteren we de energie coöperatie los van het consortium? Zo nee, hoe beïnvloed de keuze van de energiecoöperatie de selectie?

Antwoord 2
Wij toetsen alleen of de consortia voldoen aan de gestelde eisen. De consortia bepalen zelf welk(e) energiecoöperatie(s) hiervan deel uit maakt / maken. Het type energiecoöperatie beïnvloedt niet de selectie van initiatieven, zolang het consortium aan kan tonen dat voldaan wordt aan de doelstelling van lokaal eigendom en zeggenschap voor inwoners.

Vraag 3
In de voorstellen staan nog steeds zoekgebieden, maar de zoekgebieden zijn wel aangepast om een specifieke opstelling mogelijk te maken? Waarom wordt niet gekozen voor het vastleggen van de opstelling?
Antwoord 3
Door het vastleggen van een opstelling van windmolens wordt de keuzevrijheid voor de te benutten grondposities beperkt. Hierdoor verkleint de kans op realisatie van windmolens. Wat ons betreft volstaat de eis dat "de opstelling van windmolens een samenhangend geheel vormt die logisch is in het landschap".

Vraag 4
Ecorys geeft aan dat op 'verzoek van de gemeente Utrecht' bepaalde waarden zijn gekozen? Hoe moet deze zin geduid worden, graag toelichting van Ecorys.
Antwoord 4 (door Ecorys)
In de business case is gewerkt met aannames om de gemeente Utrecht inzicht te kunnen geven in de invloed van parameters op de financiële rentabiliteit van het energielandschap. Voor veel van deze aannames geldt dat ze pas definitief kunnen worden vastgesteld voor de finale investeringsbeslissing door de ontwikkelaar.
Voor een aantal aannames geldt dat ze afhankelijk zijn van keuzes van de gemeente. Dit geldt bijvoorbeeld voor het opgesteld vermogen per hectare. In de business case zijn wij daarom op verzoek van de gemeente uitgegaan van 0,72 MWp opgesteld vermogen per hectare. Dat is lager dan wat theoretisch gezien mogelijk is: 1 MWp/ha is gangbaar voor zonnevelden. Reden voor dit verschil is dat in de business caseanalyse aangesloten wordt bij de eisen die de gemeente stelt in het uitnodigingskader met betrekking tot het behoud van de aanwezige sloten en ecologische zones daar omheen. In de rapportage over de business case analyse hebben wij een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op de hoeveelheid te produceren energie per hectare. Daarmee is inzichtelijk gemaakt wat het effect is van de keuzes voor behoud van sloten en ecologische zones op de business case.
Voor andere parameters geldt dat mede inzichten zijn gebruikt die de gemeente heeft opgedaan in gesprekken met initiatiefnemers. Dit geldt bijvoorbeeld voor de keuzes van de twee typen windmolens in het model en de aanname voor het energieverlies dat optreedt als de windmolens en zonnevelden gebruik maken van dezelfde aansluiting op het elektriciteitsnet (op het moment dat beide vol vermogen leveren).
In overleg met de gemeente is in de rapportage geen rekening gehouden met de gevolgen van de stilstandregeling om slagschaduw te beperken (in het rekenmodel is het wel mogelijk om dat aan te passen), mede omdat de impact daarvan (ten opzichte van de andere onzekerheden die er nog zijn) naar verwachting beperkt is.

Vraag 5
Het rapport met de 'missende punten' van DGMr zouden wij graag ontvangen?
Antwoord 5
De in eerste instantie bij het conceptvoorstel ontbrekende hoorbaarheidsberekeningen zijn op 14 februari jl. alsnog aan de raad aangeboden (bijlage 4 a bij de raadsbrief).

Vraag 6
Is bij de beoordeling van de geluidsbelasting op enigerlei wijze rekening gehouden met het eventueel vervallen van de geluidsluwe zijde van woningen? Zo ja, hoe? Hoe verhoudt het wegvallen van geluidsluwe zijden van woningen zich tot het gemeentelijke beleid omtrent geluid?

Antwoord 6
Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst op 18 februari jl. is door een bewoner van Reijerscop aangegeven dat de tuinen van de woningen in Reijerscop aan de zuidzijde zijn gelegen. Op deze manier schermen de woningen de tuinen af van het geluid van de snelweg. Voor nieuwbouw hanteert de gemeente het beleid dat elke woning recht heeft op minimaal één geluidluwe zijde. Geluidluw is in dit geval gedefinieerd als een geluidbelasting niet hoger dan de wettelijke voorkeursgrenswaarde. Voor woningen aan de Reijerscop is voor de noordzijde een zogenaamde "hogere waarde" vastgesteld, ofwel een geluidbelasting die hoger is dan de wettelijke voorkeursgrenswaarde voor geluidbelasting van autoverkeer. Als deze woningen beschouwd zouden worden als nieuwbouwwoningen, dan zou aan de zuidzijde geen normoverschrijding plaats mogen vinden. Aangezien de geluidbelasting van windmolens binnen de wettelijke voorkeursgrenswaarde voor windmolens blijft, en er voor windmolens geen hoger geluidniveau is vastgelegd, is het plaatsen van windmolens niet strijdig met het principe van luwe gevel en daarmee in lijn met het gemeentelijke beleid.

Vragen van de PvdD

Vraag 7
In hoeverre worden in het uitnodigingskader eisen gesteld die betrekking hebben op huidige en gewenste ecologische verbindingen in de polders met betrekking tot de Stedelijke hoofdgroenstructuur? Worden er bestaande verbindingen behouden? Worden wenselijke verbindingen ook echt gerealiseerd?

Antwoord 7
In het uitnodigingskader is het zogenaamde landschappelijke raamwerk, dat is ontwikkeld tijdens de scenarioanalyse, toegepast. Dat betekent dat bestaande verbindingen blijven behouden en dat nieuw te realiseren infrastructuur en groen aan moet sluiten bij de stedelijke hoofdgroenstructuur. De gewenste nieuwe groenstructuurverbindingen zijn in het uitnodigingskader opgenomen als reservering binnen en buiten de zoekgebieden voor wind- en zonne-energie. Daarmee wordt realisatie van deze verbindingen niet onmogelijk gemaakt, maar ook niet gegarandeerd. Of de gewenste verbindingen daadwerkelijk worden gerealiseerd, zal duidelijk worden bij vaststelling van het bestemmingsplan. Uw raad kan dan besluiten om, aanvullend op de maatregelen die door initiatiefnemers worden getroffen (nu nog niet bekend), zelf te investeren in de groenstructuur in het gebied.

Vraag 8
In het proces is op een gegeven moment een MER noodzakelijk. Wordt er een MER voor hele gebied? Of 1 per initiatiefnemer? Of 1 per soort duurzame energie? Hoe zorgen we ervoor dat onvoorziene en cumulatieve effecten op ecologie goed in beeld komen?

Antwoord 8
Een m.e.r. is verplicht voor realisatie van de windmolens en zal uitgevoerd worden ter onderbouwing van aanpassing van het bestemmingsplan, dus voor het hele gebied. In deze m.e.r. zullen de op dat moment vergunde zonnevelden als autonome ontwikkeling worden meegenomen (bijvoorbeeld reflectie van geluid op zonnepanelen). Nog niet vergunde zonnevelden zullen meegenomen als onderdeel van het plan waarvoor nog een m.e.r .zal worden uitgevoerd. Voor plannen voor alleen zonnevelden geldt geen m.e.r.-plicht. Voor zonnevelden zal wel uitgebreid onderzoek naar de ecologische effecten nodig zijn, in verband met een door de provincie te verstrekken vergunning

Wet natuurbeheer (Wnb). Op basis van deze onderzoeken wordt bepaald welke maatregelen getroffen worden om de natuur te beschermen. Deze maatregelen worden vervolgens opgenomen in de vergunning Wnb.

Vraag 9
Als er voor de bladen (80m lengte) van de turbines ingrepen in de openbare ruimte gedaan moeten worden om ze in de polder te krijgen, zoals het verplaatsen van lantaarnpalen, in hoeverre moeten er ook bomen gekapt worden en natuur verwijderd?

Antwoord 9
Het is op dit moment nog niet uit te sluiten dat er bomen gekapt moeten worden voor het transport van de windmolenonderdelen. In paragraaf 5.3 van het uitnodigingskader is opgenomen dat "het kappen van oude knotwilgen ten behoeve van tijdelijke routes alleen is toegestaan als er geen alternatief is en de bomen niet verplaatst of teruggeplant kunnen worden." Eventuele effecten van transportroutes op beschermde natuur zullen meegenomen worden in de vergunningprocedure, wat betekent dat er passende compenserende of mitigerende maatregelen getroffen moeten worden.

Vraag 10
Wat voor soort veehouderij is er in Reijerscop: intensief, biologisch, etc? Om hoeveel bedrijven gaat het, en hoeveel dieren in totaal?

Antwoord 10
In Reijerscop zijn zes agrarische bedrijven en één manege actief. Vijf van deze zes agrarische bedrijven zijn kleinschalige en middelgrote gemengde bedrijven met in totaal ruw geschat 500 schapen, 500 koeien, een paar honderd kalveren en paarden. Exacte gegevens zijn niet bekend. De manage heeft ongeveer 100 paarden. Het zesde agrarische bedrijf is een grote melkrundveehouderij met 350 koeien en kalveren, waarvan het merendeel gehuisvest wordt in een ligboxenstal. Bekend is dat een deel van de percelen gebruikt wordt voor veevoederproductie, met name mais.
Ons is niet bekend in welke mate er sprake is van biologische landbouw en in welke mate de weidegronden intensief bemest worden. In onze bestemmingsplannen sluiten we nieuwe (intensieve) veehouderijen en niet grondgebonden veehouderijen uit. Ook is in het bestemmingsplan vastgelegd dat nieuwe vestiging van bouwkavels voor intensieve veehouderij vanuit de provincie niet is toegestaan. Verder is de uitbreiding van bestaande landbouwbedrijven in de bestemmingsplannen beperkt, waardoor er geen nieuwe intensieve veehouderij zal ontstaan.

Vraag 11
Wat kan er gezegd worden over de plannen voor zonnepanelen op de Nedereindse Plas: hoeveel procent van de plas wordt paneel? Zijn daar normen voor? In hoeverre wordt er bij het plannen van panelen rekening gehouden met de aanwezige vogels vissen, en andere dieren)? Als de Nedereindse Plas geen panelen krijgt (door veranderend eigenaarschap), waar komen deze panelen dan wel?

Antwoord 11
Er bestaan geen wettelijke normen voor het maximale percentage zonnepanelen in plassen. Wel zijn steeds meer onderzoeksgegevens beschikbaar over de mogelijke ecologische effecten van zonnepanelen op water. Ook is bekend dat het om meerdere redenen verstandig is om een afstand te hanteren tussen oever en panelen. Het college kiest ervoor om in deze fase van de besluitvorming nog geen maatregelen voor te schrijven voor zonnepanelen in de Nedereindse Plas. Wel is in paragraaf 5.4.1. opgenomen dat 'het ruimteverlies voor watervogels door zonnepanelen in de Nedereindse Plas wordt gecompenseerd door kwaliteitsverbetering van het overgebleven gebied op en rondom de plas. Bijvoorbeeld door het aanleggen van drijvende eilandjes op de plas of een ecologische waardevolle

vormgeving van de stellages met zonnepanelen." Deze eis is aanvullend op de wettelijke voorschriften voor bescherming van beschermde soorten, die opgenomen zullen worden in de Wnb-vergunning. Het zoekgebied voor zonnevelden is in totaal 364 ha, waarvan 45 ha in de Nedereindse Plas. Vanwege de beperking van de aansluiting op het elektriciteitsnet zal niet meer dan 230 ha zonneveld gerealiseerd kunnen worden. Als de Nedereindse Plas, om wat voor reden dan ook, niet benut wordt, dan is er elders in het zoekgebied voor zonnevelden meer ruimte beschikbaar voor initiatieven voor zonnevelden. Het college stuurt niet op de keuze van de locaties binnen de zoekgebieden.

Vraag 12

Het noordelijk deel van polder Rijnenburg is veengrond. Waar precies ligt dat veen, tot waar in het middendeel? En klopt het dat door huizenbouw veengrond inzakt, met extra CO_2-uitstoot als gevolg? Wat voor gevolgen zou huizenbouw op veengrond hebben op het klimaat?

Antwoord 12

Reijerscop en het noordelijk en zuidelijk deel van Rijnenburg bestaat uit veengrond, afgedekt met rivierklei. In onderstaande kaart zijn met groen de veengebieden aangegeven en met blauw de veengebieden met een dunne kleilaag. Bodemdaling treedt op wanneer het veen oxideert of wanneer het inklinkt door dat er druk op wordt uitgeoefend. Veenoxidatie gaat gepaard met uitstoot van broeikasgassen (CO_2 en N_2O) en wordt versneld als de grondwaterstand wordt verlaagd tot onder de kleilaag, waardoor het veen in aanraking kan komen met lucht (zuurstof). De omvang van de veenoxidatie hangt ook af van de zuurstofdoorlatendheid van de kleilaag. In nat veel kunnen bacteriën voorkomen die zorgen voor uitstoot van methaan, ook een broeikasgas. Vernatten van veen hoeft dus niet onder alle omstandighedengoed te zijn voor het klimaat.
Versnelde inklinking en oxidatie van veen is het gevolg van wijzigingen aan een complex systeem. In het tijdelijke energielandschap laten we dit systeem in stand. Bij woningbouw kan het systeem worden verstoord. De effecten hiervan zijn sterk afhankelijk van de locatie en het type woningbouw en op dit moment nog niet in te schatten.

Burgemeester en Wethouders

Datum 3 maart 2020
Ons kenmerk 4445445/20200228/HK

Vragen van D66

Vraag 13
Hoe vaak is door collegeleden en ambtelijk gesproken met de grondeigenaren?
Antwoord 13
Een vertegenwoordiger van het consortium van grondeigenaren heeft zich aangemeld als initiatiefnemer voor zonnevelden. De grondeigenaren zijn op deze manier betrokken bij alle ontwerpateliers, werkbijeenkomsten en overleggen met initiatiefnemers aangaande het energielandschap. Ook bij de stadsgesprekken, voorafgaand aan de startnotitie voor de scenario-analyse, waren de grondeigenaren aanwezig. Op ambtelijk niveau betreft het circa twintig overleggen in de afgelopen drie jaar. Op bestuurlijk niveau is in 2019 twee maal met de initiatiefnemers gesproken (op 26/6 en 9/9). Tijdens deze ambtelijke en bestuurlijke overleggen is de woningbouwwens van de grondeigenaren veelvuldig aan de orde geweest, maar niet in detail besproken.
Specifiek over woningbouw is op ambtelijk niveau in 2019 drie maal overlegd met meerdere leden van het consortium van grondeigenaren (op 2/9, 16/10 en 14/11) en er is twee maal bestuurlijk overlegd met dezelfde groep grondeigenaren (op 21/3 en 26/6).Op 28/11 hebben de wethouders Verschuure en van Hooijdonk het Appèl van de grondeigenaren op de gemeente Utrecht "om de ontwikkeling van Rijnenburg tot een betaalbaar en duurzaam, energie-opwekkend gebied op te pakken" in ontvangst genomen.

Vraag 14
Wat zijn (mogelijke) vervolgstappen voor het college wanneer grondeigenaren niet mee zouden werken aan de plannen voor energie-opwekking?
Antwoord 14
Het consortium van grondeigenaren bezit 70% van de grondposities in Rijnenburg. Zij vertegenwoordigen niet alle grondeigenaren in Rijnenburg (waaronder de gemeente zelf) en ook niet de grondeigenaren in Reijerscop. Om te beginnen zijn er twee rondes van drie maanden waarin initiatiefnemers voorstellen in kunnen dienen. Als na de tweede ronde nog niet alle aansluitcapaciteit benut is, zal worden besproken met initiatiefnemers of het zin heeft om een derde ronde te starten. Als initiatiefnemers geen of onvoldoende grondeigenaren bereid vinden deel te nemen in een consortium, dan zal energieproductie niet van de grond komen.

Vraag 15
Kan de wethouder aangeven wat de worst-case doorlooptijd is van het proces om te komen tot een functionerend energielandschap?
Antwoord 15
Nee. De worst case doorlooptijd wordt vooral bepaald door de medewerking van grondeigenaren en ook door eventuele juridische procedures. Het raadsvoorstel houdt de mogelijkheid open om het energielandschap stapsgewijs op te bouwen, te beginnen met een aantal kleinere initiatieven van grondeigenaren die bereid zijn om mee te werken.

Vraag 16
Er wordt een 'ruimtelijke reservering' gemaakt voor de roeibaan. Ligt die locatie exact vast? Zo ja, is dit de meest optimale locatie en waaruit blijkt dat? Of valt die ruimtelijke reservering samen met een groot gebied in het noorden van de polder, en wordt die nader bepaald op basis van de reacties op het uitnodigingskader? Zo ja, hoe wordt dit dan bepaald?

Antwoord 16
Het raadsvoorstel voor het energielandschap geeft geen uitsluitsel over wanneer besloten wordt of het roeiwater er komt en op welke locatie. De reservering van het roeiwater is opgenomen om duidelijk te maken dat realisatie van een roeiwater gedurende de exploitatietermijn van het energielandschap niet onmogelijk wordt gemaakt. Dit is niet de locatie waar een roeiwater in de toekomst per sé moet komen te liggen. Andere locaties voor roeiwater worden door het energielandschap niet uitgesloten. Vanuit het perspectief van de roeiers is een locatie, noordelijk van de locatie van de reservering, optimaler. Deze locatie kan, conform het raadsvoorstel, pas gebruikt worden na de exploitatietermijn van de zonnevelden en windmolens die in de weg kunnen komen te liggen van deze locatie.

Vraag 17
Hoe worden de roeiverenigingen en grondeigenaren hierin betrokken?

Antwoord 17
Zoals in antwoord 16 aangegeven geeft het raadsvoorstel voor het energielandschap geen uitsluitsel over wanneer besloten wordt of het roeiwater er komt en op welke locatie. Het ligt wel voor de hand dat grondeigenaren en roeiverenigingen bij een dergelijk besluit betrokken worden. De locatie voor de reservering is gekozen, omdat hij niet in de weg ligt voor de beste locaties voor zonnevelden en windmolens en in verhouding tot andere overgebleven locaties de meest haalbare is.

Vraag 18
De geluidsrapportages gaan uit van de regulier gebruikte systematiek met 'Lden', welke uitgaat van gemiddelden. Wat kan er gezegd worden over het feit dat de gemiddelde windrichting in Nederland een zuidwestenwind is, en dat de meeste woningen in Reijerscop ten noorden van de windmolens komen te staan? Zal dat invloed hebben op de daadwerkelijke hoorbaarheid van geluid en daaruit ervaren overlast? Hoe verhoudt zich dat tot de geluidsrapportages waaruit het lijkt alsof overlast aan alle zijden van de windmolens ongeveer gelijk zal zijn?

Antwoord 18
Bij de berekeningen van de geluidbelasting in Lden is gebruik gemaakt van de wettelijk vastgestelde reken- en beoordelingsmethode. De wetgever heeft ervoor gekozen de correctie voor verschillende windrichtingen gelijk te houden. Er wordt in de officiële berekeningen dus niet gecorrigeerd voor een voorkeurswindrichting. Daardoor hebben de geluidscontouren nagenoeg een cirkelvorm en geen ei-vorm. Bij de (niet wettelijk voorgeschreven) hoorbaarheidsberekeningen is gerekend met een windrichting vanaf de windmolens naar de woningen. Dit betekent dat voor de woningen in Nieuwegein met westenwind en de woningen in IJsselstein met noorden wind gerekend is. Deze berekeningen geven een worst case weer van de geluidbelasting door windmolens in gevallen dat de wind in de richting van een woning staat.

Vraag 19
Nu staat '0,5 uur cumulatief slagschaduw maximaal per jaar' als 'ambitie' omschreven. Mogelijke toekomstige exploitanten hebben al aangegeven dat ze hieronder willen uitkomen. Hoe kunnen we dit criterium 'harder' maken zodat de 'ambitie' echt een limiet wordt?

Antwoord 19
Bij het opstellen van het uitnodigingskader is overwogen om een norm te definiëren voor bovenwettelijke slagschaduwbeperking. Om de volgende redenen is ervoor gekozen hiervan af te zien en een goede afspraak over slagschaduwbeperking voort te laten komen uit overleg tussen bewoners en initiatiefnemers, waar onder ook de mensen die gebruik maken van de mogelijkheid van lokaal bezit:

- *Bovenwettelijke normen voor slagschaduw (en geluid) zijn mogelijk niet afdwingbaar en handhaafbaar, afhankelijk van hoe de wetgeving onder de Omgevingswet zich ontwikkelt.*
- *Een norm, gesteld door de overheid, ontneemt omwonenden de ruimte om zelf beter passende afspraken te maken initiatiefnemers.*
- *Eén van de geleerde lessen uit Houten is dat maatwerkvoorschriften voor de exploitatie lastig te controleren zijn door de overheid en dat onvoldoende controle kan leiden tot ontevredenheid bij omwonenden.*

Vraag 20
Is het mogelijk om een repressieclausule op te nemen waarin de volgende opties verwerkt worden:

- boete bij overschrijding, waarvan boete in gebiedsfonds moet komen. Hoe hoog zou een dergelijke boete dan moeten zijn, redelijkerwijs, en bij hoeveel overschrijding?
- verder terugregelen van slagschaduw wanneer de limiet wordt overschreden; dan zullen windturbines nog eerder moeten worden stilgezet in de opvolgende periode.

Beide maatregelen samen dienen ertoe om in ultimo te voorkomen dat de 0,5 uur ooit wordt overschreden.

Antwoord 20
Een repressieclausule is technisch mogelijk, maar om de in antwoord 19 gegeven redenen heeft het college ervoor gekozen om dit niet te doen. Daarnaast biedt een jaarlijkse verslaglegging en het wettelijke handhavingsregime voldoende houvast om adequaat op te kunnen treden.

Vraag 21
Om objectief te kunnen vaststellen of de limiet wordt overschreden, moet dat zoveel als mogelijk onpartijdig getoetst kunnen worden en daarover gerapporteerd.
Op welke wijze stelt het college voor dat een objectieve meting van de slagschaduw (overschrijdingen) wordt gemeten? Wat kunnen we daarin voorschrijven? Is dat volgens het college al voldoende gedekt in het voorliggende kader, of zijn er aanvullende maatregelen denkbaar? Hoe dient er (realtime?/frequent?/jaarlijks?) over te worden gerapporteerd?

Antwoord 21
In het uitnodigingskader is opgenomen dat initiatiefnemers elk jaar een rapportage publiceren, waarin ze aangeven op welke wijze voldaan is aan de wettelijke normen voor geluid en slagschaduw. Deze verplichting zal in de samenwerkingsovereenkomst met initiatiefnemers worden opgenomen. Als bevoegd gezag zijn er beperkte mogelijkheden om een monitoringsprocedure via de vergunning af te dwingen. Omwonenden en de ledenvergadering van de energiecoöperatie kunnen controleren of de gerapporteerde informatie herkenbaar is en het energiebedrijf aanspreken als dat niet het geval is. Als dat niet tot het gewenste resultaat lijdt, dan zal de gemeente als bevoegd gezag optreden en de met de gemeente gemaakte afspraken handhaven. De handhaving bestaat in de praktijk uit het toetsen van

de geluidproductie (het geluidvermogen) van de windmolen door een geluidmeting nabij de windmolen uit te voeren. Handhaving van de wettelijke norm voor slagschaduw gebeurt door het opvragen van zogenaamde SCADA-data bij de exploitant van de windmolens: alle relevante gegevens van het windpark (10 minuten gemiddelden) zoals productiedata, windsnelheden, windrichting, lichtintensiteit sensoren en meldcodes (voor bijvoorbeeld geluid of slagschaduw).

Vraag 22

Dat de polder Rijnenburg op den duur bebouwd zal worden ligt voor de hand. In de tussentijd zal er nog niet gestart kunnen worden met het aanleggen van een roeiwater, tenzij er een besluit komt over woningbouw, en overeenkomsten met investeerders, zodat de investering daarvoor naar voren getrokken kan worden. Dat duurt op z'n minst enkele jaren.
Daarnaast ligt het in de lijn der verwachting dat niet alle beschikbare locaties voor windturbines en/of zonnevelden zullen worden ingevuld met initiatieven. Kortom er blijft veel ruimte over. Ruimte die wordt ontsloten door (nieuwe) wegen en fietspaden. Is het mogelijk 'in de tijdelijkheid' hier bijvoorbeeld evenementen te laten organiseren, zoals festivals?

Antwoord 22

Ruimte die in het tijdelijke energielandschap niet bestemd hoeft te worden, houdt in principe de huidige bestemming en zal, tenzij dat nodig is voor de energieproductie, ook niet verkeerskundig ontsloten worden. Over het toekomstperspectief voor ontwikkeling van de polder wordt besloten in de RSU. Het energielandschap vormt in principe geen belemmering voor het organiseren van festivals op terreinen rondom het energielandschap. Belemmeringen voor het houden van festivals zijn mogelijk wel de lopende pachtovereenkomsten en de benodigde omgevingsvergunningen.

Vraag 23

Informatie over de plannen voor het Energielandschap is in het kader van het participatietraject verstrekt aan omwonenden. In Rijnvliet werden in die tijd woningen gebouwd, waarvan een deel recent is opgeleverd. Bewoners geven aan nooit te zijn geïnformeerd. Op welke wijze is hiermee omgegaan?

Antwoord 23

Op 27 juni 2017 is de verkoop gestart van de eerste woningen in Rijnvliet. Anderhalve week later besloot de gemeenteraad over de Startnotitie voor het energielandschap, waarmee duidelijk werd dat de mogelijkheid van windmolens en zonnevelden in Rijnenburg zou worden onderzocht. Deze informatie was dus openbaar bekend op het moment dat de huidige bewoners hun koopcontracten ondertekenden. Het is ons niet bekend of kopers van de huizen door de verkopende partij gewezen zijn op de mogelijke ontwikkeling van een energielandschap. Dat zou wel netjes geweest zijn. De gemeente heeft alleen gecommuniceerd met huiseigenaren. Eind november 2018 zijn de eerste woningen in Rijnvliet opgeleverd. Helaas zijn deze bewoners nog niet meegenomen in de verzending van het wijkbericht met een uitnodiging van de bewonersbijeenkomst op 17 april 2019. Het collegebesluit over het conceptvoorstel voor het energielandschap is wel breed uitgemeten in de pers en social media. Aanvullend hierop, konden bewoners van Rijnvliet zich abonneren op de nieuwsbrief van het project energielandschap en via de projectwebsite is actuele informatie openbaar gemaakt.

Vraag 24
Op welke wijze gaat het Uitnodigingskader gepubliceerd worden? Wij willen graag dat de markt breed wordt geïnformeerd, zodat uiteenlopende mogelijke exploitanten in kunnen schrijven met hun initiatief.

Antwoord 24
Het uitnodigingskader wordt actief verstrekt aan alle grondeigenaren in Rijnenburg en Reijerscop, de bij het participatieproces betrokken initiatiefnemers en aan de brancheorganisaties voor ontwikkelaars: de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) en Holland Solar. Het door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader zal tevens via de projectwebsite openbaar toegankelijk worden gemaakt voor iedereen.

Vragen van Groen Links

Vraag 25
Het energiepanel stelt dat berekeningen niet openbaar zijn gemaakt of niet betrouwbaar zijn. Wat is hierop de reactie van het college? Graag een toelichting?

Antwoord 25
De berekeningen die uitgevoerd zijn voor het bepalen van (1) de geluidbelasting en slagschaduw van windmolens in het raadvoorstel, (2) de geluidbelasting en slagschaduw van windmolens in het concept voorstel (3) de hoorbaarheid van windmolens in wijken en (4) de hoorbaarheid van windmolens in de polder zijn allemaal openbaar beschikbaar gesteld aan de gemeenteraad.
De betrouwbaarheid van de berekeningen, uitgevoerd door DGMR, is getoetst door een onafhankelijk bureau, Caubergh Huygen. Caubergh Huygen onderschrijft de resultaten van de studies van DGMR.
Het is niet duidelijk wat het energiepanel bedoelt met onbetrouwbaarheid van de berekeningen. Als voorbeeld is tijdens de raadsinformatiebijeenkomst aangehaald dat Reyerscop 7 niet bestaat. Dat klopt voor de gemeente Utrecht, maar de in het onderzoek opgenomen Reijerscop 7 (met een ij in plaats van een y) ligt in Woerden.

Vraag 26
De recent beschikbaar gestelde hoorbaarheidsberekeningen in de polder zijn gebaseerd op de eerder uitgewerkte scenario's. Wat kan op basis van deze berekeningen geconcludeerd worden m.b.t. het voorstel van het college dat nu voor ligt?

Antwoord 26
Eén van de door de gemeenteraad gevraagde scenario's was een scenario "waarbij op basis van berekeningen, geen slagschaduw op de gevel van woningen plaatsvindt en bij woningen geen geluidstoename ten opzichte van aanwezige wegverkeersgeluid als gevolg van windmolens, voor de omliggende woonwijken". Om te kunnen bepalen of dit scenario te maken was, heeft de gemeente samen met DGMR een nieuwe methode ontwikkeld. In deze methode geldt als uitgangspunt dat windmolens zeer beperkt hoorbaar zijn als het geluid van de snelweg op hetzelfde moment meer dan 10 dB hoger is dan dat van de windmolens. Op basis van de uitgevoerde berekeningen heeft DGMR moeten concluderen dat het niet mogelijk is om een scenario met windmolens te ontwikkelen waarbij het zeker is dat de windmolens niet hoorbaar zijn in de woonwijken. Vanzelfsprekend geldt dezelfde conclusie voor de polders zelf. De hoorbaarheidsberekeningen die op verzoek van de Buren van Rijnenburg zijn uitgevoerd, tonen dit ook aan.
Er kan dus <u>niet bewezen</u> worden dat de windmolens <u>niet hoorbaar</u> zijn. Dat is iets anders dan dat <u>wel bewezen</u> is dat de windmolens <u>wel hoorbaar</u> zijn. Zowel DGMR als Cauberg Huygen (second opion) geven aan dat de methode beperkingen kent als het gaat om het kwantificeren van de hoorbaarheid

van windmolens. De methode gaat namelijk uit van de slechtst denkbare omstandigheden, waardoor de hoorbaarheid wordt overschat. Ook houdt de methode geen rekening met andere geluiden dan de snelweg, die ook van invloed zijn op de hoorbaarheid. Tot slot wijzen onderzoekers op het feit dat niet elk hoorbaar geluid hinderlijk is.

Vraag 27
Het idee leeft dat er sprake is van belangenverstrengeling van met name Eneco. Hoe kijkt het college hier tegenaan?

Antwoord 27
De gemeenteraad heeft na de stadsgesprekken initiatiefnemers opgeroepen zich te melden voor productie van grootschalige energieproductie in Rijnenburg en Reijerscop. Het beleid ging er vanuit dat we alleen zouden reageren op ideeën vanuit de markt en Motie 2016/107 "Bouwpauze Rijnenburg" draaide juist om het attenderen van initiatiefnemers op de kansen voor energieproductie in Rijnenburg. Eneco is, samen met Rijne Energie, initiatiefnemer van het eerste uur. Pas bij de startnotitie heeft uw raad gevraagd om meer gemeentelijke regie en is een oproep gedaan richting andere initiatiefnemers om betrokken te zijn bij het ontwikkelen van de scenario's. Het is gedurende het hele proces duidelijk geweest dat Eneco een belang heeft bij de productie van duurzame energie en vanuit dat belang heeft Eneco gereageerd op de scenario's en het concept voorstel van het college. In november 2017 nam Eneco de windactiviteiten van De Wolff Verenigde bedrijven over en daarmee ook het personeel van dat bedrijfsonderdeel. De Wolff had op dat moment een overeenkomst met twee grondeigenaren in Reijerscop voor het ontwikkelen van windenergie. Deze overeenkomsten kwamen na de overname in handen van Eneco. Eneco heeft op aandringen van de inwoners en andere grondeigenaren van Reijerscop de betreffende overeenkomsten ontbonden, om een gelijk speelveld te creëren voor alle grondeigenaren die ruimte biedt voor sociale grondvergoedingen.
Zonder betrokkenheid van belanghebbenden had het college nooit een goed afgewogen raadsvoorstel voor het energielandschap kunnen maken. Wat het college betreft is er geen sprake van ongewenste belangenverstrengeling van welke partij dan ook die bij het proces betrokken is geweest.

Vraag 28
Wat doet u met de adviezen van de buurgemeenten?

Antwoord 28
De suggesties van buurgemeenten die te maken hebben met het zo goed mogelijk omgaan met natuur en landschap, beperking van geluid en slagschaduw en het financieel meeprofiteren van het energielandschap, heeft het college meegenomen bij uitwerking van het uitnodigingskader. Bij de maatregelen voor beperking van geluid en slagschaduw en het financieel meeprofiteren wordt geen onderscheid gemaakt tussen bewoners binnen of buiten de Utrechtse gemeentegrenzen.
De wens van buurgemeenten om woningen te ontwikkelen in Rijnenburg, hebben we in het raadsvoorstel niet kunnen honoreren, omdat dit voorstel geen betrekking heeft op woningbouw. Deze gemeenten kunnen hun wensen voor woningbouw inbrengen in het overleg binnen de U16 over het Ruimtelijk Economisch Programma (REP).
De wens van IJsselstein om af te zien van windmolens in het middengebied van Rijnenburg en windmolens in het noorden van Rijnenburg alleen toe te staan mits deze de woningbouwontwikkeling niet hinderen, is gehonoreerd. De wens van Nieuwegein om te kiezen voor een scenario met alleen zonne-energie is niet gehonoreerd, omdat dat te veel ten koste gaat van de door ons college gewenste bijdrage aan de regionale energiestrategie (RES). Het college is van mening dat het raadsvoorstel voldoende maatregelen bevat om de hinder voor inwoners van Nieuwgein tot een minimum te beperken.

Vraag 29
De grondeigenaren stellen dat het college niet met ze praat. Hoe is het contact met de grondeigenaren?
Antwoord 29
Zie antwoord 13. Er is met het consortium van grondeigenaren (70% van de grondposities in Rijnenburg) veel en goed overlegd over het energielandschap, op een wijze die voldoende ruimte laat voor eventuele toekomstige woningbouw. Deze groep grondeigenaren heeft tot voor kort nooit weerstand uitgesproken tegen windmolens in het noorden van Rijnenburg. Wel tegen windmolens in het middengebied van Rijnenburg. Die mogelijkheid is om die reden ook door het college geschrapt. Het consortium van grondeigenaren is teleurgesteld in het feit dat het raadsvoorstel voor het tijdelijk energielandschap geen concreet voorstel bevat voor woningbouw en heeft na de bekendmaking van het raadsvoorstel hun medewerking aan het energielandschap opgezegd. Het college heeft richting de grondeigenaren altijd aangegeven dat het gesprek over woningbouw hoort bij het proces voor besluitvorming over toekomstige woningbouwlocaties. Dit gesprek is niet gevoerd in het kader van de besluitvorming over het tijdelijk energielandschap dat eventuele woningbouw in Rijnenburg niet onmogelijk maakt.

Vraag 30
Kent u het onderzoek van Hogeschool Saxion? Tijdens de RIB werd aangegeven dat mensen bedrijventerreinen hebben verlaten vanwege de slagschaduw. Klopt dat?
Antwoord 30
Ja, het onderzoek is bekend. In het door u aangehaalde artikel over het onderzoek is de volgende rectificatie opgenomen: "In een eerdere versie van dit artikel stond vermeld dat er bedrijven zijn verhuisd naar aanleiding van de slagschaduw van de windturbines. Dit is echter niet uit de gesprekken die Elise gevoerd heeft naar voren gekomen. Dit blijkt een verkeerde interpretatie van het verhuizen van medewerkers binnen een organisatie naar een andere werkplek. Uit de gesprekken die Elise tijdens haar onderzoek heeft gevoerd blijkt niet dat bedrijven verhuisd zijn vanwege de slagschaduw van de windturbines."

Vraag 31
Wat is het effect van stilstandvoorziening op de business case?
Antwoord 31
Volgens het onderzoek van DGMR (bijlage 9 bij raadsbrief van 16 januari) zullen de windturbines ten hoogste gemiddeld 1% van de tijd stil staan om overlast vanwege slagschaduw te voorkomen. Het bijbehorende rendementsverlies hangt af van de windsnelheid tijdens het stil zetten van de windmolens.
De stilstandvoorziening voor geluid is afhankelijk van de afstand tot woningen en de afspraken die met de betreffende woningeigenaren worden gemaakt. De verwachting is dat initiatiefnemers de locatiekeuze zo zullen kiezen dat stilstandvoorzieningen acceptabel zijn voor hun business case.
In de gevoeligheidsanalyse van de business case analyse (bijlage 6 bij de raadsbrief van 16 januari) is berekend dat een afname van het aantal vollasturen van 5% leidt tot een rendementsverlies dat binnen de business case voor windmolens opgevangen kan worden.

Vraag 32

In het uitnodigingskader staat (p.12 opruimplicht) dat er voor 20 jaar een vergunning gegeven zal worden. In het voorstel staat bij kanttekeningen 3.1 dat een periode van 30 jaar de businesscase voor zonnevelden verbetert. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar?

Antwoord 32

In het raadsvoorstel is ook een optimum gezocht tussen de business case en de tijdelijkheid van het energielandschap. Het voorstel is om een vergunning te verstrekken voor 20 jaar. Als aan het eind van deze periode blijkt dat er nog steeds behoefte is aan en ruimte is voor energieproductie, dan kunnen initiatiefnemers een aanvraag indienen voor verlenging van de vergunning. Een beslissing over deze aanvraag staat open voor bezwaar en beroep. De doorlooptijd van de eerste vergunning is bepalend voor het aantrekken van initiatiefnemers. Voor de financiering van hun project moeten ze rekenen met de oorspronkelijke vergunningsperiode. Een eventuele verlenging is een meevaller achteraf, maar kan niet ingecalculeerd worden bij het maken van afspraken tussen de energieontwikkelaar, de energiecoöperatie en de grondeigenaren.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,